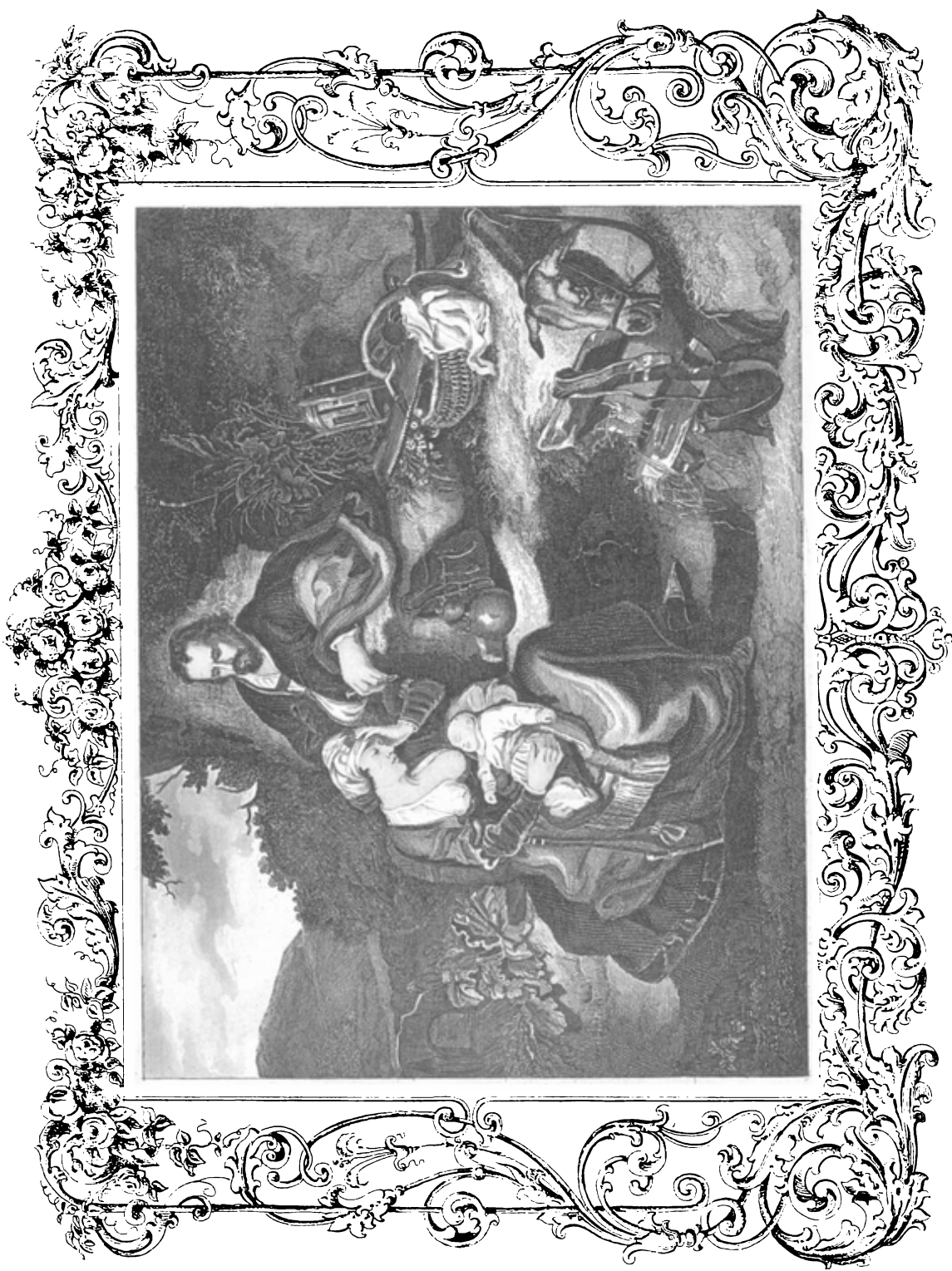

LEGENDA

čili

Čtení o milých Svatých Božích.

svatá Rodina

LEGENDA

čili

Čtení o milých Svatých Božích.

Dle nejnovějších pramenů

vnově vzdělal

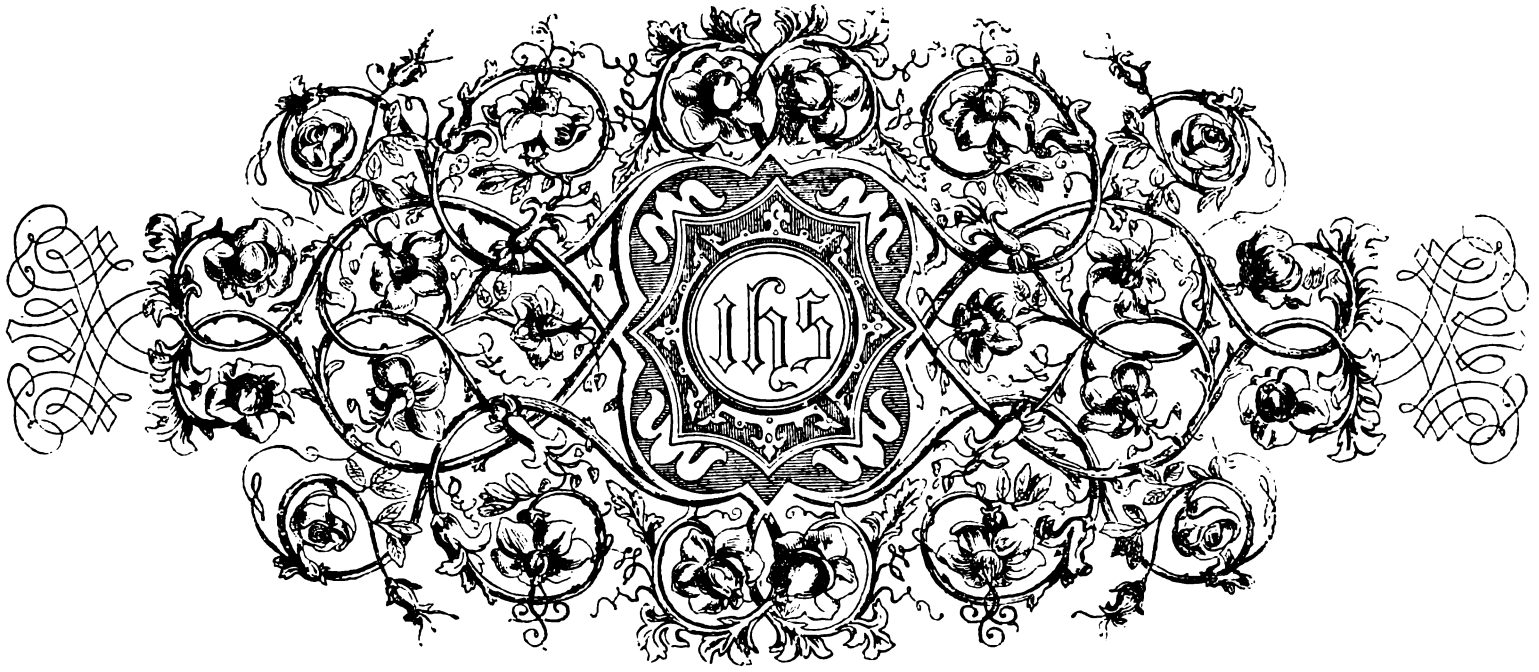
Dr. Jan Ev. Bílý,

farář na Moravě

S ocelorytinou, vyobrazením Jerusaléma a asi 300 dřevorytinami.

V PRAZE, 1865.

Sklad Karla Bellmanna.

MĚSÍC LEDEN.

1. Leden.

Sv. Fulgentius, biskup v Ruspě, učitel Církevní r. 533.

v. Fulgentius byl narozen r. 468 po Kr. v Teleptě, městě Afrikánském. Jeho otec Claudius horlivý katolik vypuzen byl z Kartágy z příbytku svého od Ariánů, kteří v něm ubytovali duchovníky své. Proto se usadil v Teleptě. Když mu choť Mariana porodila pachole Fulgentia, zemřel. Vdova, jsouc nábožná, dítě své velmi pečlivě vychovávala, nejprv sama, potom pak je odevzdala výtečným učitelům. Pacholík působil matce velikou radost, neboť byl neunavně pilný a na slovo poslušný. Kde mohl v domácnosti matce pomahal a péče její osladiti se snažil. Jako prospíval v moudrosti tak i v pobožnosti a cnosti; v očích jeho se jevila zřetelně nevinnost srdce; a proto byl v milosti u Boha i u lidí, kteří ho poznali. Poněvadž pověst o něm šla dobrá, jak rozumný a rozšafný jest, stal se vrchním výběřcím v provincii Byzazeně. A však sotva se byl v tento úřad uvázal: již se mu svět znechutil, a neustále cítil v sobě touhu, světa se odříci, a cele Bohu se věnovati. Modlivaje a čítávaje rád, padl jedenkrát na řeč sv. Augu-

Legenda Svatých.

stina o marnosti světa a krátkosti života. Přečta ji byl tak dojat jejím obsahem, že hned sobě predevzal, úřad svůj složiti a život řeholní v klášteře sobě oblíbiti.

2. A hned se odebral k biskupovi Faustovi, který byl v Byzazeně klášter zřídil, aby ho do počtu řeholních bratří přijal. Biskup, chtěje ho zkouseti, tvrdě ho odmrštil, dáváje mu na srozuměnou, že by on tak tuhého života nešnesl. A však Fulgentius odvětil: „Ten, který mi dal vůli, abych Jemu sloužil, může mi i dostatečné síly poskytnouti, abych křehkost svou přemoci s to byl.“ — Biskup překonán tou odpovědí, mladíka přijal. I dozvěděvši se o tom matka, přichvátala k biskupovi a žádala nazpět syna svého s bédováním. Nářky milující matky byly tuhou zkouškou pro srdce syna dobrého, a však věren jsa slovům Páně a povolání shůry: „Kdo miluje otce a matku víc než mne, není mne hoden“ (Mat. 10, 37.) přemohl se, a na zkoušce té obstál. I zaradoval se Fulgentius dospěv žádoucího cíle, a odevzdav statky své mladšímu bratrovi, zkoušku svou co nováček ve klášteře výborně přestál.

3. Když Ariáni začali znovu stíhati katolíky, musel se biskup Faustus vydati na útěk, Fulgentius pak na jeho radu ukryl se v blízkém klášteře, jenž stál pod řízením nábožného opata Felixe. Felix poznáv svaťost přichoziho, chtěl mu odstoupiti důstojnost svou, což když Fulgentius přijmouti nechtěl, rozdělili po 6 let mezi

sebou správu kláštera. Fulgentius staral se o potřeby duchovní a Felix o tělesné bratří řeholních. Vypuzeni byvše od plenících Numidův, museli ustoupiti do nitra Afriky, do města, jenž sloulo Sikka-Veneria. Jeden kněz ariánský, dozvěděv se o tom, tyto dva horlivé obhájce Božství Ježíše Krista jíti a kyjmi ukrutně ubíti dal. Trýznění to bylo nelidské, tak že to sami Ariáni udali u biskupa svého, který toho ukrutného kněze potrestati chtěl, kdyby toho Fulgentius žádal. Ten však pravil: „Křestanovi zapovězeno, se pomstiti, on že nechce pozbyti ani ovoce trpělivosti, ani tu čest, že pro Krista pohanění vytrpěti směl!“ — Aby nepřátelům ušel, a k větší dokonalosti dospěl, odešel Fulgentius k poustevníkům egyptským. K tomu cíli vstoupiv na loď dostal se do Sicilie, kdežto mu nábožný biskup Eulalius jeho úmysl vyloučil upozorniv ho, že větší část mnichů egyptských odtrhla se od obcování s Římem a vězí v bludu záhubném. To Fulgentia odstrašilo, nebo jednota církevní a ryzost víry katolické byly nejvyšším pokladem, jehož nechtěl za nižádnou cenu zbaven býti. Zůstal tedy na čas v Sicilii, a ačkoli od biskupa málo dostával, i z toho chudým dával, tak že se biskup vzdělával láskou jeho. Brzo ho odtud unesla touha do Říma ke hrobům sv. apoštolů. Když vkročil do Říma, právě držel slavný úvod Theodorich, král italský. I uzřel jest krále toho, kterak na veřejném náměstí seděl na krásně ozdobeném trůně obstoupen nejskvělejším komonstvem. Při tomto pohledu zvolal náš Svatý: „Ach! když už zemský Řím jest tak krásný, jak krásným musí býti teprv Jerusálém nebeský! Pakli v tomto pomíjejícím životě Bůh milovníky marnosti ozdobuje takovým leskem: jakou čest, jakou slávu, jakou blaženost připravil teprv v nebesích Svatým svým!“ —

4. Krátký čas potom zase se Fulgentius vrátil do Afriky, kdežto s nevyslovnou radostí přijat byl. I založil v městě Byzazeně klášter; když však od řeholníků za opata měl zvolen býti, ustranil se podtají do malého samova na břeh mořský.

An zde čas na modlitbách a v práci trávil, vyzrazen byv na rozkaz biskupa Fausta musel se do kláštera svého vrátiti, řízení jeho převzítí, načež za kněze vysvěcen byl. Jelikož tenkrát pronásledováním Ariánů bylo v Africe mnoho sidel biskupských uprázdňeno, lid na to doléhal, aby tato místa obsazena byla, a mezi jinými též Fulgentia za biskupa voliti chtěl. Fulgentius se ukryl mezi tím, a teprv zas se ukázal, až myslil, že se naň zapomenulo. A však sotva se lidu ukázal, hned za biskupa do města Ruspý zvolen a vysvěcen byl. I jako biskup vedl život velice přísný, masa nikdy nejídal, a na tvrdé zemi spával. S touto tělesnou přísností spojoval všechny cnosti křestana a biskupa. I co

biskup touže po samotě chtěl vedle chrámu svého vystavěti klášter; než však úmysl svůj provésti mohl, poslal ho ještě se 6 biskupy král Trasimund do vyhnanství na ostrov Sicilii. I zde získal sobě lásku soudruhů utrpení svého, stav se jejich utěšitelem a rádcem. V těchto dobách složil několik listů, jimiž těšil vypovězence, a ke svým ovečkám opuštěným.

5. Když ariánský král Trasimund se dozvěděl, že Fulgentius je nejučenější obhájce víry katolické, dal ho k sobě do Karthaginy přivésti. Zde mu byl odevzdán spis s námitkami, jež činili Ariáni proti katolické pravdě s poveláním, aby na ně krátce a zřetelně odpověď dal. Sv. Fulgentius to učinil, a pravdu katolickou jasně a učeně obhájil. Tímto spisem počal se zmahati počet pravověrných katolíků, pročež Ariáni obžalovali Svatého u krále, který ho opět do Sicilie vyhostil. Za tři leta umřel Trasimund, a syn jeho Hilderich povolal Svatého nazpět. Návrat jeho do města Karthaginy podobal se pravému průvodu vítězoslavnému. Rovně tak byl od oveček svých přijat ve městě Ruspě. I začal opět zastávati horlivě úřad svůj biskupský, nejzarytější hříšníky získal a pobloudilé na pravou cestu uvedl. A však horlení svaté ztrávil síly tělesné pastýře svatého. I cítil blížit se konec života, a chtěje se připraviti jak náleží na smrt, ustranil se do kláštera na blízkém ostrovu ležícího. A však nářeky stádece povolaly ho opět do Ruspý. Za poslední trapné nemoci, kteráž trvala 60 dnů, opětovně neustále ta krásná slova: „Pane! popřej mi nyní trpělivosti, a potom smilování!“ Umíraje dal zavolati k sobě duchovníky a mnichy, a když všickni hlasitě plakali, těšil jich, odprošoval jich, jest-li komu z nich ublížil, a napomenuv jich důtklivě, sladce usnul v Pánu r. 533 v 65. roku věku svého, a pro svatost života, ač to tenkrát nebylo v obyčeji, v chrámě sidelním pohroben byl.

Jeho ostatky odpočívají nyní ve městě Bourges (čti Burš) ve Francouzích. Vyobrazuje se v rouchu biskupském.

Kterak světa ubíhati máme.

Sv. Fulgentius měl zvláštní zalíbení v samotě. On chtěl dle výroku sv. Pavla s Kristem takměř pohřben býti. Kdykoli tedy mohl, ustranil se do nějakého samova, aby tam světu neznám, jedině svému Spasiteli žíti a duši svou zachovati mohl. A však odkud pak pocházela tato touha Svatého po samotě? Zda-li se chtěl vyhýbatí práci, boji, kříži? — O nikoliv! Vždyť celý jeho život dokazuje, že byl věrný, neunavený pracovník na vinici Páně, vytrvalý bojovník Ježíše Krista.

Příčina, proč sv. Fulgentius tak miloval samotu, skrytost, byla ta, že poznával marnost světa a po pravé pokore zataušil. On věděl, že právě to, co svět obyčejně za něco

velikého pokládá, v očích Božích není ničím; onť věděl předobře, že chvála lidská a oblíbenost u lidí je marná a klamná, že rozmarná a měnivá, lichá a pomíjející. — Proto ubíhal světa a vyhledával samotu, aby zachoval duši svou. — Onť měl na zřeteli jenom to jedno potřebné, spasení nesmrtelné duše své.

O křesťane můj! kterýž to čteš, nedrž se světa. Svět t. j. lidé, kteří jen pro tento svět a jeho radosti živi jsou, nikdy to nesmýšlejí s tebou upřímně; onť tě židí a klamou. Dnes tebe vychvalují, zítra tebe pomlouvají; dnes ti všechno slibují, zítra tebe neznají, a jak uměls, pak — nikdo na tebe nevzpomene více. Co však je ještě nebezpečnějšího, než toto, že svět tebe od Boha odloučí, do hříchu tě zaplete, o poklid srdce, o vnitřní pokoj a věčné spasení tebe připraví! Protož střež se, ubíhej světa! zamiluj i ty skrytost, samotu; střež se častého obcování s lidmi; jedině v samotě, v ustraněnosti nalezněš Ježíše, a s ním pokoj a mír. Chceš-li, přejš-li si toho? —

Modlitba.

O Bože, který jsi skrze Svého sv. apoštola říci velel: Nemilujtež svět, ani co ve světě jest, popřej mi té milosti, abych srdce své od světa vždy víc a víc odvracel a k Tobě obracel, jenž jsi to nejvyšší a jediné dobro a vši lásky nejhodnější, a tvé služebníky věčnou blažeností v nebesích odměňuješ! Amen.

2. Leden.

Sv. Makarius, poustevník z Alexandrie.

Tento Svatý narodil se v Alexandrii z rodičů křesťanských bohobojných, kteří ho od mládí přidržovali k práci a pobožnosti. Jak se podobá, po jejich smrti opustil v 30. roku svět a ustranil se do pouštky egyptské, kteráž slove Thebais, kde žilo mnoho nábožných poustevníků, a kdežto vedením velikého sv. Antonia, jehož se stal miláčkem, nejvýbornější pokroky ve všech cnostech činil. Téměř 28 let vedl zde život nad míru přísný, když sobě umínil, do dolního Egypta se odebrati, a tam v t. ř. poušti celové ještě přísnější život vésti. Poušť ta obdržela jméno své od mnohých celi, ve kterých poustevníci v největší odloučenosti od bratří svých živi byli. Jen v sobotu a v neděli vidívali se v kostele při službách Božích a při sv. přijímání. Nebyl-li některý přítomen, tu se hádalo z toho, že je nemocen, a všickni ostatní hned se ubírali k němu, aby ho navštívili a potěšili. Všickni bratří zaměstnávali se horlivě modlitbou a prací ruční, pletouce koše, jež zase pomocí některého bratra prodávali, a utrženými penězi chudé podporovali. Mrtvení jejich byla velmi přísná; pokrmem vařivo, nápojem voda. Nejprísněji však mrtvil se Makarius. Život jeho byl nepřetržený půst a bdění. Uslyšev o výtečnosti kláštera Tabenna na téže poušti, kde sv.

Pachomius byl opatem; vypravil se tam za umělce přestrojený. Přijat byl co neznámý a překonal všechny brzo přísným životem, zvláště postem a ruční prací tak, že sv. Pachomius poznav ho později vnuknutím Božím, děkoval jemu, že dal bratřím příklad tak dobrý a jim to domnění odňal, jakoby se jim nikdo nemohl v přísnosti života vyrovnati, a nebo snad jim předčítí.

2. Makarius se zase vrátil do své dřívější cele, kde pověst cností jeho sborovala kolem něho mnoho učňův, pod řízením jeho Bohu sloužiti prahnoucích. Onť je vyučoval ve zvláštní celi nedaleko Nitrie, a aby s větší vážností a s větším prospěchem vyučovati mohl, od patriarchy Alexandrinského za kněze vysvěcen byl. Jak ušlechtilého ovoce vydávalo jeho vyučování, o tom stůj zde tento příklad. Někdo poslal svatému Makariusi krásný, veliký hrozen z úcty darem. Tento chtěl jim jednomu nemocnému bratrovi radost způsobiti, a poslal mu ten hrozen. Ten, netknuv se ho poslal ho sousedovi, ten zase tak dále; a tak nosen byl hrozen od cele do cele, až se zase neokusený vrátil do rukou sv. Makaria. Ten byl touto bratrskou láskou a zdrženlivostí až k slzám pohnut. Položiv hrozen na oltář řekl: „Bratrská láska a zapření sebe jest nejkrásnější obět, která může Bohu vzdána býti.“

3. Mezi tím, co Svatý tak podivuhodně prospíval v dokonalosti, bylť mu zápasiti s mnohým a velmi tuhým pokušením. Zlato musí ohněm čistěno býti, člověk pak pokušením zkoušen a čistěn býti. Zvláště tou myšlénkou zlý duch na něho tuze dorážel, aby samotu opustil, a octnuv se v Římě, nemocným tam posluhovati se jal. Nebylo to však nic jiného, leč nalíčená smečka samolibosti a pýchy. Makarius poznav ji odolal a nehnul se z místa. Položiv se na práh cele své tak dlouho se bránil, až ho to pokušení opustilo. — Jindy byl pokoušen od žádosti těla. V tom pokušení zvítězil tím, že se od egyptských much dopíchatí dal. — Na to ho Bůh pokoušel zasmušilostí a tesknoutou na mysl; ale i na této zkoušce obstál Svatý vítězně, odevzdav se tiše do vůle Boží. — Za takovou věrnost odměnil ho Bůh darem, že uměl nástrahy ďábelské poznávati a na zmar uváděti. Jeden z žáků jeho Palladius chtěl pro mnohé roztržitosti, jimiž trápen byl, docela přestat se modliti. Znamenav to Svatý a pokárav ho za to řekl mu: „Nepřestávej se modliti, ano více se modli; řekni nepříteli zlému: nemohu-li se pokojně modliti, chci aspoň pokojně zde zůstati a pro Krista zdi cele své střežiti.“ —

4. S darem, duchy rozeznávati obdržel od Boha i dar, zázraky činiti. Jednoho dne, když o samotě ve své celi seděl, vrazila mu do dveří lvice a nesoucí ve tlamě své slepé mládě, položila mu je k nohám. Svatý poznal hned, co by lvice chtěla, a naplynuv slepému ho-

vádku do očí pomohl mu k zraku. Lvíce nakojivši nyní uzdravené mladátko, odebrala se s ním pryč. Druhý den na to přišla, a přinesla Svatému jako z vděčnosti kůži veliké ovce. Svatý pokáráv dravé zvíře, že zloupilo tichou ovečku, napomenul je, aby cos podobného již nechtělo zpáchat. Lvíce uklonila hlavu, jakoby chtěla říci, že poslušna bude velení jeho, a odešla. Svatý přijal tu kůži, a daroval ji později sv. Athanasiovi, kterýž ji věnoval sv. Melanii.

5. Bůh propůjčil sv. Makariovi tu milost, že směl pro víru sv. protiventství podstoupiti. Tenkrát bylo mnoho Ariánů, a císař Valens jim přál, a katolíky pronásledoval. Makarius se snažil při každé příležitosti, bloudící Ariány poučiti a k pravé víře o Božství Jezu Krista na zpět přivesti.

Jeho neobyčejná svatost dodávala slovům jeho velikého důrazu a mnozí se obracovali. Ostatní pak, tím rozhořčení jsouce obžalovali ho u císaře, kterýž dal rozkaz, aby z pouště vyhnán a na daleký od divochů obydlený ostrov odveden byl. A však právě tím bezděky přispěli nepřatelé k většímu rozšíření katolické víry. Makarius se stal apoštolem toho ostrova, jeho řeči, jeho zázračné skutky a svatost života jeho působily jsou tak pozhnaně na srdce těch divochů, že se bludů odřekli a katolickou víru jsou přijali. Ariáni tím zahanbeni jsouce vyhnali ho zase z toho ostrova pryč, a tak mu bylo zase přáno vrátiti se opět do samoty své, kdežto brzo svatě, jak byl žil, okolo r. 395 skončil.

Svatý ten se vyobrazuje v drsnatém rouše poustevnickém, maje vedle sebe svítlnu.

Pokoušení a boj.

Jakž jest pravda, že život ve světě veždy spojen bývá s mnohým nebezpečím, a jakž je zapotřebí, často ze hřmotu světského do samoty se ustraniti: rovně tak též jistá věc, že samota ještě člověku úplné jistoty a bezpečnosti neskytá, a sama ještě svatým ho neučiní. Sv. Makarius stranil se světa, hledal a miloval samotu, a přece i v té samotě nebyl jist. Pokoušení rozličná dorážela naň, a musel se neustále brániti, aby nepodléhnul. Kamkoli se octneme, nepřítel všude sebou nosíme, totiž svou zlou chtivost, samolásku, a i do cele klášterní dovede si zlý duch zjednati průchod. Mnozí tomu nechtějí věřit, že by nás také pokoušel ďábel. A však tomu bychom se víc podívat měli, kdyby tomu nebylo tak.

Tělo naše žije ve světě viditelném, síly viditelné a čitelné na mnoze a ze všech stran nebezpečně účinkují na ně: zima, horko, zkažený vzduch, voda v uhrátých plicích, náhlá změna povětrnosti, blesk a nesčíslné jiné případnosti. — Duch náš je něco neviditelného; ale není to jediné neviditelné, jako naše tělo není samo viditelné; nýbrž vedle našeho ducha stává i jiných duchů, dobrých a zlých. A tito zlí duchové hledí tak naší duši uškodit, jak mnohé věci v přírodě tělu našemu škodí.

A tak měl Job pravdu řka: Život člověka na zemi je ustavičný boj.

Jen neustálým bojem proti sobě, proti svým zlým náklonnostem, jen setrvalým mrtvením sebe, neustálou modlitbou dosáhl sv. Makarius vítězství. Tak bojuj i ty křesťane milý!

Především záleží na tom, abys pokušení poznal, a seznal, že mnohé myšlenky a vnuknutí pocházejí od cizého ducha zlého, který tě do hříchu a záhuby vehnati chce. Jako pak ďábel při prvních rodičích užil důvodů rozumových, a u Spasitele na poušti zase výroků z Písma sv., aby k hříchu svedl, tak to činí až posavade. On ti hledí hřích tak omluviti a falešně vyloženým Písmem zastříti, že ti to zlé přichází jako dovolené, ano jako povinnost; nebo ďábel byl lhář od počátku.

Kterak tedy můžeš jeho lži rozeznati od pravdy? Jen zkoumej myšlenky své, jaké jsou? Všecka vnuknutí, která tě posilňují v lehkomyšlnosti, jakobys před Bohem obstál, aniž se mnoho polepšiti potřeboval; jakoby to neb ono, proti čemu již kázáno bylo, nebylo hříchem; všecky myšlenky, které v tobě zbuzují marnost, jakoby na tobě něco zvláštního záleženo bylo; nebo které tě činí zoufalým, že není možná po křesťanskou živu býti, že to neb ono uražení ještě žádnému se nestalo, leč tobě a t. d. — všecka taková vnuknutí pocházejí od ducha zlého.

Nevíš-li si sám porady, svěř se knězi, abys měl pokoj; ale musíš se mu podrobit a poslechnout.

Máš-li pokušení, ne v myšlénkách pouhých, nýbrž v žádosti a chtivosti po něčem k. p. lakoty, nečistoty, obžerství, pýchy, závisti a t. d. tož bojuj, braň se rozumem, Písmem sv., modlitbou, rozjímáním následků, důvěrou v Boha ale vzláště bdi, sťež se, a — buď pokorný jsa přesvědčen že tenkrát člověk nejspíš vyvázne se smeček nastražených, když se uznává býti slabým, hříšným a Boží pomoci potřebným.

Napadne-li ti něco v kostele rouhavého, nelekej se toho, to není hřích, nýbrž to je soužení ducha. Pak-li se takových myšlének hrošíš, nejsou tvoje, nýbrž jsou obludy ďábelské.

Modlitba.

O Božský Vykupiteli, Ježíši Kriste! který jsi pravil, vítězíci mu dám korunu: pomoz mi, abych neustále proti sobě, proti světu a ďáblu bojoval, a vítězné koruny dosáhl, Amen.

3. Leden.

Sv. Genovefa, panna r. 512.

Paříž jest jedno z největších měst na světě. Tam stojí krásný, starý kostel sv. Genovefy, a tuto svatou ctí Paříž za patronku svou, protože tam žila a mnoho dobrého tam působila. Především ale musím podotknouti, že to není ta Genovefa, o které se prodávají zvláštní kroniky od kramářů, ve kterých se vypravuje, jak byla od svého manžela zavržena, jak v lesní houštině žila s dítětem a mlékem laně krmena byla a t. d.

nýbrž tato sv. Genovefa byla pannou a zůstala pannou. Narodila se v dědině Nanterre, dvě hodiny od Paříže okolo r. 422 po Kristu. Její nábožní rodičové Sever a Gerontia, prostí ale nábožní rolníci, vychovávali dítě své v bázni Boží. Když jí bylo 7 let, tu přišel na cestě do Anglie sv. German, biskup z Auxerre (čti Oxer) do Nanterre a musel tam přenocovati. Sotva se lid o tom dozvěděl, hned biskupa obklíčil a žádal o požehnání. Mezi davem nalezala se i Genovefa se svými rodiči. Uzřev ji Svatý, vnuknutím Božím nechal ji blíže k sobě přistoupiti a řekl rodičům: „Blahoslaveni jste, že takové dítě máte, vychovávejte je bedlivě, pro Boha, neboť Jemu jest věnované.“ — Den na to nechal ji zase k sobě přijíti, a napomenul ji, aby zůstala věrna předsevzetí svému. Onať se totiž zaslíbila Bohu, že vždy zůstane pannou. Na to jí dal peníz měděný s obrazem Ukřížovaného a poručil jí, aby ho vždy na krku nosila a při pohledu naň vždy na slib se vzpomínala.

2. Od té doby střežila se Genovefa bedlivě světa a neměla jiné žádosti, než aby prospívala v dokonalosti. Nejraději meškala v chrámu Páně a její nejmilejší zábavou byla modlitba. Jednoho dne ji nechtěla matka vzít sebou do kostela, a když Genovefa nepřestala prositi, rozlobila se na ni matka tak, že jí dala po tváři. Sotva to učinila, hned matka oslepla. Po 21. měsících, co v té slepotě trvala, napadlo jí, co ten biskup o tom dítěti řekl. Zavolala ji a řekla: Vezmi džbán a jdi mi ke studni pro vodu! Děvče plakalo u studně, protože matka pro ně oslepla, tak že slzičky její do té studně padaly. Potom navázila vody a přinesla matce. Matka sepiavši ruce pravila Genovefě, aby tu vodu křížem žehнала. Potom si tou vodou oči protřela a — zase viděla. Když bylo Genovefě 15 let, přijala šlojř z rukou biskupa Pařížského složivši slavně slib věčného panenství. Po smrti rodičů svých odstěhovala se do Paříže a žila tam

v domě jedné matrony jako anděl. Přísný život vedouc jen dvakrát za týhoden jedla, a to jen chléb ječmenný, a k tomu pila jen vodičku. Každou noc se soboty na neděli probděla. Od sv. tří králů až do zeleného čtvrtku nevyšla ze své komůrky a tam s Bohem obcovala, tak že až u vytržení se ocítala. Ona byla vtělenou cností. A však jako všickni Svatí i ona musela zkoušena a očištěna býti ohněm protivenství.

3. Její v Bohu skrytý život způsobil jí nenávisť mnohých světákův. Oni ji rozkřičeli, že se přetvařuje,

a hleděli všemožně její pobožnost uvést ve zlou pověst. A skutečně tím ustavičným pomlouváním zůstalo něco vězet; lid jí počal zlehčovati, ano tak dalece to přišlo, že jí o život stáli. Tu však poslal jí sv. biskup Germanus na důkaz jak vysoce jí váží, posvěceného chleba; tu umkli pomluvači a lid jí zase svou náchylností obdařil. Genovefa měla zase pokoj, a však ne dlouho. Pronásledování počalo znova; a však Bůh sám se jí nyní ujal a zrakem, kterýž skrze ni učinil. V Paříži zuřil veliký hlad; Genovefa prosila k Bohu o pomoc a nouze přestala. — Král Hunnův, Attila, který sám se nazíval „bičem Božím,“ vrazil se svými vojsky do Francie. Již se chvěli obyvatelé města Paříže a umínili sobě, opustiti město; Genovefa však nepozbyvši myslí, slibovala, že se jim nic zlého nestane, pakli v modlení a postu k Bohu utíkati se budou. Několik ná-

božných paniček spojilo se s ní, uzavřely se do kaple, a vzívaly po několik dnů Boha o pomoc. Attila přitáhl, a však město pomínil, neznepokojiv ho, a Genovefě lid vzdával největší úctu a lásku.

4. Sám ještě pohanský král Childerich vysoce jí vážil, a na přimluvu její mnohé skutky lásky prokázal. Kdykoli totiž někdo na popravu veden byl, Genovefa zaň orodovala, a král na přimluvu její daroval život odsouzenci. Ne méně ctil jí syn jeho Chlodvig, kterýž věznům na její přimluvu propůjčoval svobodu. Ano až z

Asie docházely jí skvělé důkazy hluboké úcty, ve které po celém světě stála. Veliký Svatý, Simeon sloupostůjce, doporučil se totiž modlitbě její; a však všecka tato úcta působila, že byla před Bohem ještě pokornější, a na sebe přísnější. Konečně měla věrná služebnice Boží obdržeti odměnu cnosti své. R. 512 3. Ledna umřela v 89. roce věku svého, bohatá na zásluhy, a pohřbena jest ve chrámu ss. Petra a Pavla, který byl král Ludvig dle jejího přání a návrhu v Paříži vystavěti dal. Po její smrti zvolilo jí město Paříž za svou patronku pro mnohé zázraky, jimiž Bůh oslavil hrob její. Mezi těmito zázraky je nejslavnější ten, že na její přimluvu Paříž osvobozen byl od morové rány, nazvané „svatým ohněm“, protože jí nakažení vnitřním smrtícím ohněm byli jsou zničeni. Jelikož pomoc lékařská byla marná, vzalo město útočiště ke sv. Genovefě. Její sv. ostatky byly vyzdvíženy, ve slavném průvodě po městě noseny až do hlavního chrámu města. Sotva se došlo ke vchodu toho chrámu, již všickni nakažení cítili na sobě, že ozdravěli, až na tři, jimž se snad nedostávalo důvěry. To se stalo r. 1129. Na památku toho zázraku nařídil Innocenc II., který rok na to do Paříže přišel a udalost tu vyšetřovati dal, aby se konala výroční slavnost, která se až podnes zachovává.

Ku porozumění tomu obrázku sv. Genovefy a k závěrečné ještě tuto nábožnou legendu:

Několik let po tom, když strašný Attila opustil říši franckou: vkročila jedna ženská černým rouchem cudně zastřená do brány biskupského chrámu v Paříži, aby tam ztrávila noc na modlitbách. Nesouc v ruce svíci kráčí širokými chodbami k oltáři; tu jí kročí v ústrety nepřítel duše lidské zhasna jí svíci. Žena, znajíc již dávno moc modlitby, klesne a modlí se, a hle! v okamžiku rozžihají se svíce po celém chrámu, velebné prostory svatyně ozařujíce. Nepřítel spásy lidské spěchá odtud, podivuhodná modlitelkyně je sv. Genovefa, na níž se nejednou okázalo, „jak mocná jest modlitba spravedlivého.“

Užitek cizí pobožnosti.

Nemysli, nábožný čtenáři, že žádám na tobě, abys snad byl zrovna tak přísně a svatě živ, jako sv. Genovefa. To ne — prozatím žádám od tebe něco jiného a velice lehkého. Téměř na každém místě totiž nachází se jedna nebo více osob, které mají ten dar a to povolání, téměř výhradně cvičiti se v skutečích pobožnosti. Takové osoby zůstávají ve stavu svobodném; ono jich to nejvíce těší, když mohou pořád do kostela chodit, se modlit, postit, jsou chatrně oblečeny, nepotřebují mnoho, dávají almužnu podtají, obsluhují nemocné a t. d.

Tu potom přicházejí světáci a začnou jim nadávat, že to jsou pobožnístkaři, že to není k ničemu, že jsou lenoši, že je to sáň přetvářování a t. d. A však ty milý čtenáři! poznals

již na sv. Genovefě, že je to pravda, co sv. Pavel napsal: „Pobožnost je ke všem věcem užitečná.“ Ona zajisté více světu prospěla svou modlitbou, radou a přimluvou, než kdyby se byla vdala, a jako obyčejná domácí hospodyně vařila, prala, šila, spořila a svůj život a své síly byla zvláště na věci časné vynaložila. Nechci ublížit matkám pořádným, onyť jsou veliké úcty hodny, když na Boha nezapomínají a své děti v bázni Boží vychovávají. Ale myslím si tak: Když v nějaké zahradě největší část půdy se vynaloží a vysází zelím, vařivem a stromy ovocnými: který rozumný člověk bude proti tomu, aby sem tam v té zahradě stála též růže nebo lilie?

Třeba takové kvítko nepotřebujeme v kuchyni: a však člověk se přece rád na ně dívá, rád k němu přivoní, a ono oslavuje Bohu svým způsobem tak dobře, jako hruška nebo zemní jablko (brambory). Tak je to též s lidmi a jejich stavem. Ač nejmnější z nich musejí pracovat na poli nebo v řemesle nebo v kuchyni: proč by neměli býti zase někteří, kteří všechno myšlení a jednání přímo na Boha zřizují? Proto nemusíme mysliti, že jsou tací lidé lenoši, že po tom není nic a t. d. a že tací lidé nejsou světu k žádnému užítku. To není pravda. V mnohém kvítku, krom toho, že je na pohled krásné, leží též skryta léčivá síla, již se pomáhá lidem chorobným ku zdraví; nápodobně takové nábožné osoby často jiným lidem posloužily výborně, jak jsme to v životě sv. Genovefy četli. Proto neprohřešuj se proti takovým osobám, neotírej se o ně, a nebrus vtipný jazyček o ně, a pomysli, že Bůh pomáhá na jejich přimluvu jiným, kteří méně pobožní jsou. Pán Ježíš sám řekl, že Maria, která jen poslouchala slovo Boží, má přednost před Martou, která strojila chutný oběd. Tedy važ si toho, co sám Bůh vysoce cení, a když i pohanský král sv. Genovefy si vážil, tož je to nejmenší, co se od křesťana žádati může, aby se takovým nábožným osobám neposmíval a jich nezlehčoval.

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. Genovefě propůjčil tak velikou lásku k modlitbě, a tak dokonalou odevzdanost do nejsvětější vůle Svě: propůjč i nám na přimluvu její dar pobožnosti a tak svatě oddanosti, abychom pobožnost na jiných vysoce vážili, i sami cvičili, a tak Tobě se zalíbili, Amen.

4. Leden.

Sv. Titus, biskup.

Kde se sv. Titus narodil, není známo; dle domnění sv. Jana Zlatoústého v Korintě. Jisto jest, že rodičové jeho byli pohané. Když sv. Pavel přišel do Korintu a tam kázal Krista Ukřížovaného, nalezlo slovo jeho průchod do srdce jednoho mladíka ještě nepokazeného; on uvěřil, dal se ve víře křesťanské dokonale vyučiti a přijal křest svatý. — Proto ho nazývá sv. Pavel svým synem v Kristu Ježíši.

2. Jak velikých pokroků ve vědě spasení a ve cvičení bohomilých cností brzo po svém na víru obrácení učiniti musel, odtud vysvitá, že sv. apoštol Pavel s ním

uzavřel svazek nejužšího přátelství, a jeho sobě zvolil za tlumočnicka obyčejného. On mu dává v dopisech svých jména nejtěplejší, nazýváje ho svým bratrem, svým spolupracovníkem, a dolíčuje ho co muže pro spásu duší horoucího.

3. V roce 51. po Kristu pustil se sv. Titus se sv. Pavlem do Jerusáléma, kdežto byl přítomen sněmu církevnímu, kterýž tam odbyvali sv. apoštolové za příčinou sporů, mezi Žido-křesťany vzniklých. Těž z židovstva na víru křesťanskou obrácení Židé, kteří však přece ještě pro zákon Mojžišův horlili, doléhali na to, aby i Titus byl obřezán. A však i Pavel i Titus odporovali proti tomuto naléhání, na evangelickou svobodu se odvolávajíce.

4. Roku 56. poslal sv. Apoštol svého milého učna do Korintu, města řeckého, kde již kvétla četná obec křesťanská, aby tam mezi věřícími pohoršení a roztržky porovnal. Byl přijat s uctivostí a se všech stran podporován; a však Titus již byl sobě svobodu evangelickou tak zamiloval, že ani toho přijmouti nechtěl, co se vidělo býti k jeho živobytí potřebným. Naplněn jsa nejtěplejší laskou a propůjčuje se každému s vlídnou mírností dovedl toho v brzce, že pohoršení všeliké odstraněno a vinníci zase na cestu pravdy uvedeni byli. Skončiv svaté dílo smíření, vrátil se zase ku sv. mistrovi Pavlovi, aby mu zprávu podal o výsledku apoštolské cesty své. Několik časů potom zase byl poslán po druhé do Korintu, aby tam pro chudé v Jerusálémě jisté almužny sbíral.

5. Mezi tím byl sv. Pavel jat a do Říma vzest. Byv propuštěn z vazby octnul se sv. Apoštol na své cestě na Východ na ostrově Kretě, kázaje tam sv. Evangelium. Nežli však ten ostrov opustil, vysvětil Tita za biskupa a zůstavil jemu za úlohu, aby obrácení toho ostrova dokončil. Kretenští byli zlopověstní pro zlou povahu a zvláště líní a vrtkaví. Titus tedy měl velikou práci, než-li tento zkažený lid víře křesťan-

ské získal a v ní upevnil. Aby mu v práci té chuti dodal a vážnost jeho u lidu zvýšil, poslal mu sv. Pavel list potěšitelný, ve kterémž mu sděluje, kterak by sobě v úřadě svém počínati měl, a zároveň mu ukládá, aby se k němu zase do Nikopole vrátil. Roku 65. poslal ho sv. Apoštol mezi Slovanský lid do Dalmacie, aby i tam sv. Evangelium kázal. Někjaký čas na to vrátil se zase do Krety, kde až do smrti, která následovala v 94. roku života jeho, s neunavenou horlivostí a velikou pastýřskou moudrostí jako vrchní pastýř stádece svěřené po cestách spasení vodil.

Svatý ten vyobrazuje se v rouše biskupském a s obličejem zářícím, jelikož právě před smrtí tvář jeho skvělou září byla ojasněna..

Osudy úřadu kněžského.

Tak jako sv. Pavel (skut. 13) od svých spoluapoštolů na kněžský úřad byl posvěcen: tak zase sv. Titus toto posvěcení z rukou Pavlových obdržel. Úřad kněžský je tak starý, jako obyčej, Bohu oběti vzdávati. Není národa nebo lidu na světě, který by byl býval bez kněží a obětí. Pohané i židé, ctitelové pravého Boha i model lichých v době před Kristem mívali jsou své chrámy a oltáře, své oběti a obětovatele. Ale jako ve všem moudrost Božská vodí poznání k samé dokonalosti, tak to pozorujeme i s úřadem kněžským. Jaké to proměny od oběti Abelovy až do svěcení sv. Tita!

Ve stavu přirozenosti (kde každý činiti měl, co jest dobré, pužením srdce svého), tenkrát obětoval každý, co a kde chtěl, sám. (Kain, Abel), — když obětoval Noe po potopě, tu již poznáváme, že pohlavár, hlava rodiny, počal sobě přivlastňovati úkon kněžský. V druhé době, ve stavu zákona, napsána byla vůle Boží na deskách kamenných. Tenkrát Bůh sám na vlas určil, kdo má obětovati, a co má obětováno, a kde a jak má obětováno býti. (Levitové z kmene Aronova.) Nejprve se obětovalo ve stanku, potom ve chrámě Šalomounově.

A však to všecko byly jsou jen samé přípravy, obrazy a předstíny té oběti, kterouž v plnosti času přinese chtěl sám Beránek Boží, Ježíš Kristus. — A když byl vykonal na Golgothě onu obět, kterou věstil had na poušti Mojžišem zdvižený, beránek, o nezlomených kostech jírávaný, Isák od otce na horu k obětování vedený; — tenkrát nastala III. doba vývoje člověčenstva, status gratiae t. j. stav milosti, přestaly oběti hovádek v chrámu Jerusálémském, a začala obět N. Z. a s ní teprv dokonalá náplň úřadu kněžského. Aby tedy se vědělo, jak kněží tuto obět N. Z. konati mají: ustanovil Pán Ježíš při poslední večeři obět tuto nekrvavým způsobem, jak o ní věstil Malachiáš, jak ji vzdával v obrazu Melchizedek, jak ji značila manna na poušti, totiž ustanovil: aby ji vzdávali pod způsobami chleba a vína. Tenkrát stala jest se úřad kněžský svátostí N. Z., nebo proto, že nemohlo již vymyšleno býti oběti vznešenější, tudíž slušelo, aby úřad kněžský dosáhnul důstojnosti nejvyšší. — Pán Ježíš sám zevnitřním znamením oznámil, jak by první kněží jeho, sv. apoštolové, své nástupce vysvěcovati měli. Představte sobě Ježíše v tom

slavném okamžení, než-li vstupuje na nebesa. Rozprostírá ruce na své apoštoly a žehná jim. Vzkládáním rukou svých a modlitbou vysvětil Pán Ježíš první kněze své, než-li jich ku konání úřadu do světa rozpustil. Tu již měli sv. apoštolové naznačeno, jakým zevnitřním znamením své nástupce vysvěcovati mají. Ale k tomu zevnitřnímu znamení připojil Pán již dříve neviditelnou milost: totiž moc kněžského úřadu, a sílu křádnému jí užívání. Nebo hned po svém vzkříšení stanuv mezi nimi, dechnul na ně řka: Přijmete Ducha svatého, kterým odpustíte hříchy, odpouštějí; se jim a při poslední večeři: To čiňte na mou památku, dal jim tedy moc nad viditelným i neviditelným tělem svým. Ten posvátný úkon, ve kterém se tato moc kněžská rukou biskupskou na osoby k tomu určené přenáší, slove svátost svěcení kněžstva.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste, ty nejvyšší knězi, kterýž jsi úřad kněžský za svátost Nového Zákona povýšil: propůjč nám té milosti, abychom kněze své jako náměstky Tvé ctili, milovali a poslouchali, a za to Tobě, nejvyšší pastýři duší našich, se zalíbili, Amen.

5. Leden.

Sv. Simeon, Stylita.

Ne tak brzo způsobil některý Svatý tak velikého obdivení jak mezi věřícími tak mezi nevěřícími národy, jako sv. Simeon, tak že se na něm vyplnilo: „Podivný je Bůh ve Svatých svých. (Žalm 67, 36.)

Sv. Simeon narodil se na malém hradě Sisan na pomezích Cilicie a Syrie. Jeho otec byl pastýřem, a syn též počal bravy pásti. V 13. roce slyšel v kostele čísti evangelium o osmeru blahoslavenství. Slova: Blahoslavení, jenž lkají, jenž čistého srdce jsou,“ tak dojala jeho srdce, že si je od jednoho starého, rozumného muže vysvětliti dal. Porozuměv jim, hned si umínil, jich následovati.

2. Poprosiv Boha o přispění zaklepal na dvéře blízkého kláštera, a byv přijat převyšoval všechny bratry přísným životem. Že se mu však zde nezdála býti ře-hole dosti tuhou, vstoupil do kláštera přísnějšího, kde pod řízením opata Heliodora velice proti tělu svému zuřil, aby je podřídil duchu. Jelikož zbožný opat jeho mrtvení obmezil, prosil ho, aby se potajmo dle libosti mrtviti směl. A však jednou ho našli tak zohaveného na těle, až se toho zhrozili a opat se ho tázal: „Co pak zlého máš na svědomí?“ Ach, odvece Simeon, zdali neřekl David, že v hříších počat jest, a zda-li nemám to s jinými společně?“ Opat se divil hluboké moudrosti tohoto chlapce nevzdělaného, dal jeho rány uléčiti, a aby se v klášteře již tak trýzniti nemohl, pro-

pustil ho. — Simeon se na čas ukryl v jedné studni, a tam několik dní a nocí nahlas žalmy zpíval, až ho opat zase vyhledati nechal a opět do kláštera přijal. Tři leta ještě tam zůstav náhle zmizel. Na patě hory Talanissu ubytoval se v malém, zbořeném domku. Zde sobě umínil, po celý půst jídla ani se netknouti a tak pána Ježše následovati. Zpovědník jeho Bassus mu tam sice nechal 10 chlebů a konev vody, a však když ho po postě navštívil, našel chleby a vodu netknuté, jeho ale jako bez sebe na zemi ležícího. Ovlaživ ústa jeho houbou, podal mu velebnou Svátost. Touto nebeskou potravou svatý zase se zkrísil.

3. Od té doby každý půst tak ztrávil až do vysokého stáří, kde od té přísnosti upustiti musel. Po 3 letech opustil tuto pouštku, a vstoupil na temeno hory, aby tam přebýval. Tam měl kamennou chaloupku bez střechy, která ho před deštěm a vedrem slunečným nechránila. Aby ji však nemohl opustiti, dal se železným řetězem k jednomu kamenu připoutati, kterýžto řetěz však k rozkazu biskupa Antiochenského zase sobě sejmouti dal. Lesk jeho cností, zvláště jeho hluboká pokora, poslušnost, jeho laskavé přívětivé chování a jeho neobyčejné skutky kajicné přilákaly k němu nescíslné množství lidu ze všech i z nejdalších krajin. I pohané přicházeli o požehnání jeho prosíce. Mnozí z nich odcházeli potěšeni, že ho mohli viděti a roucha jeho se dotknouti. Aby se tomu davu lidstva ubránil, přišel na nápad posud neslýchaný, vylézt na sloup, a tam přebývati. Roku 403. dal si vystaviti sloup, 6 loket vysoký, na hoře 4' široký a zábradlím opatřený, na kterém vystaven všemu počasí trval. Později dal vystavěti vyšší a potom ještě vyšší, konečně 40 loket vysoký sloup, na kterém ostatních 22 let života svého ztrávil. Na tom sloupě nemohl ani seděti, ani ležeti, ale pro ulevení jen o zábradlí se podepřiti. Bylo ho viděti, kterak někdy stál sám jako sloup kolik hodin s rukama k nebi pozdviženýma nepohnut, v Boha pohřížen! — Krom modlitby též s toho sloupu kázal pokání těm, kdož ho navštívit přišli. Ženských netrpěl, ani matku vlastní, jen zdaleka ho směla viděti; každý, kdo ho slyšel, zachvěl se v srdci svém a lítoval hříchů svých.

4. Podivinský, posud neznámý život toho Svatého však neušel též pokárání lidskému; spíláno mu marných, pyšných podivínů, který to jen proto dělá, aby od lidí obdivován byl. Biskupové a opatové upozornění byvše, začali ho zkoušeti pokorou a poslušností! I poslali k němu několik poustevníků s poručením, aby hned slezl a s nimi, jak patří, žil. Sotva uslyšel povelání, hned se jal slízati. A však pokora a poslušnost jeho byly ztvrzeny, a dovoleno mu na hoře zůstati. Bůh ho

postavil na sloup, aby důrazně kázal tehdejší lidem pokání. Modlitba jeho měla téměř zázračné moci; proto přicházeli k němu i králové a knížata a odporučeli se do modlitby jeho, vyprosili sobě jeho rady a požehnání. Když začal v Antiochii mor, a zemětřesení otrásllo i sloupem Svatého, tu celé město táhlo k Svatému. On poplakav a pomodliv se s nimi, znenadále jim vytykal jejich prostopášnost řka: „Neopovazujte se vaše nečisté ruce k nebi zvedati, já se zatím chci modlití za vás sám!“ An se modlil, zatřásl se sloup novým zachvěním země; lid padl ulekaný na kolena. Nyní zase jim dovolil, aby sami volali, a k nebi úpěnlivě o pomoc prosili. Za chvíli řekl, že Bůh modlitbu vyslyšel, a že nad městem se smiluje. Ale v celém množství že je jenom jediný, jehož modlitba to na Bohu vymohla, a ukázal naň prstem, a ten byl — prostý rolník. Když mu ho blíže přivedli, ptal se Svatý: „Synu můj, řekni mi, číms to zasloužil u Boha?“ — Sedlák nechtěl zjevití, vydávaje se za hříšníka, rovného jiným. Tato odpověď ho potvrdila v tom, co již bez toho věděl. Když tedy naň více doléhal, aby vyznal pravdu: tu zjevil s velikou ostýchavostí, že všecko, co posavad vydělával, rozdělil na 3 části, z nichž první dal chudým, druhou zaplatil daně a třetí živil rodinu svou.

5. Bůh omilostnil tohoto Svatého též darem činění zázraků. A však čím více ho Bůh oslavoval, tím více on sám sebou pohrdal. Onť se pokládal za největšího hříšníka a své kajícnosti zdvojnásobil. S nadlidskou trpělivostí snášel bolesti hluboké rány na noze, nezmíniv o ní ani slovem. Kdežto však proti sobě tak přísně jednal: propůjčoval se s největší mírností a vlídností všem, kteří ho navštěvovali. V modlitbě, v rozjímání věcí nebeských, a zvláště v sv. přijímání, které mu kněží sousední z husta podávali, nalezal sílu a útěchu dostatečnou. Konečně zalíbilo se Bohu, povolati k sobě sluhu věrného. Jakoby k modlitbě nakloněn byl, nalezen byl jednoho dne sladce usnulý v Pánu. Bylo to 2. Září r. 459. v 69. roku života jeho.

Jeho sv. tělo bylo od patriarchy Antiochenského v průvodu 6. biskupů a nesčíslného množství lidu do Antiochie přeneseno a v později vystaveném chrámě pohrobena. Bůh oslavil hrob Svatého mnohými, velikými zázraky.

Vyobrazuje se tento Svatý, kterak stojí na sloupě.

Co znamenají ty veliké skutky kajícné při Svatých?

Co o sv. Simeonovi čteme, zdá se býti téměř k víře nepodobné, a však je to od tisíců očitých svědků, králů a knížat potvrzeno, kteří toho Svatého viděli. A však k čemu takové podivinství? řekne mnohý, vždyť v tom už není ani

drobet zdravého rozumu a t. d. Povídá se, že virtuosové v hudbě mají vždy o něco výše naladěný nástroj svůj, než ostatní hudcové; a tak milý čtenáři! i mezi Svatými jsou tací výtečníci Svatosti, kterých nemůžeme následovati, ale kteří mají naši vlažnost v dobrém zahanbiti. Vidouce, kterak oni dělají více, než mají, hanbiti se a zastydětí máme vědouce, že nečiníme ani, co musíme. Sv. Simeon byl k tomu, co činil, od Ducha sv. puzen; onť měl býti světlem jasně zářícím, živým kázáním pokání pro tehdejší, všem nepravostem smilstva, opilství a rozmarilosti oddaný svět. —

Jako ve S. Z. povstávali sv. proroci puzení Duchem Božím, obcházel v drsnatém rouchu kajícném a vedl život chudý, opovržený, aby Židy do neřesti modlářství zabředlé z omámenosti hříšné probouzel a k pokání pohnuli: tak Bůh i v N. Z. zbudil sv. muže, kteří svým životem opravdu kajícím své prostopášné souvrstníky poučiti měli, že jiná cesta k nebi nevede, leč cesta kříže, po které kráčel Ježíš Kristus, Syn Boží, jeho blahoslavená matka, sv. apoštolové a tolik tisíc sv. mučenníků. A ty milý křesťane! nemáš si z toho vzítí napomenutí, abys aspoň, pokud možno, mrtvil tělo své, když vidíš od mládí nábožného Simeona, kterak postě, modle se a pláče s roztaženými ramenama stojí na sloupě, a k Bohu volá o smilování?! Ovšem od tebe Bůh nežádá tak tuhého pokání, a však i tobě zní slovo Páně: „Kdo chce za mnou přijíti, vezmi kříž svůj na sebe, zapřiž sám sebe a následuj mne“ (Mat. 16, 38). — Království nebeské trpí násilí, kdo tam chce přijíti, musí sobě násilí činiti. *

Vzchop se tedy, křesťane! začni mrtvití tělo své, t. j. všechny zlé chťiče v sobě přemahati pro Krista, a když ti to přichází obtížné a nemožné, tož pohledni nejprve na Pána Ježíše Ukřížovaného a potom na Simeona na sloupu stojícího, a čím více se budeš přemahati, tím více se ti to mrtvení hned bude líbiti. Tedy začni nejhlavnější zlou náklonnost přemahati. Učiníš to? —

Modlitba.

O Božský Spasiteli, Jezu Kriste! kterýž jsi dal sv. Simeonovi tak velikou horlivost kajícnou, propůjč i mně, abych, pokud to můj stav dovoluje, kříž v duchu kajícnosti za Tebou nesl a tak k věčné slávě dospěl. Amen.

6. Leden.

Ss. tři králové či Zjevení Páně.

Tato dnešní slavnost proto se tak velice slaví v Církvi katolické, poněvadž se dnes zjevil Božský Spasitel i pohanům, pročež se tato slavnost jmenuje též Epifania t. j. Zjevení Páně. Dnešního dne tedy i pohané v osobě těch ss. tří králů z Východu povolání jsou byli k víře a ku poznání jediného, pravého Boha. „Bůh chce, aby všickni lidé přišli k poznání pravdy“ — a to se mělo vyplnit na den narození Božského Vykupitele, Syna Božího.

2. V těch dnech, kde se Kristus Pán narodil, minulá téměř úcta pravého Boha a národové klaněli se mod-

lám. Při tom však přece udržela se i mezi pohany pověst, že se v jistém čase objeví na zemi veliký osvoboditel, který všecko na světě obnoví a oblaží. Očekávání to udrželo se z přípovědi rajske; zvláště v Arabii východní naděje tato co klenot drahý se pěstovala, a od předků se dídala, tak že ve známost všeobecnou uvedena byla. Obzvláště však těšili se tou nadějí mužové tři, pro umění hvězdářské nazváni mudrcové, a pro důstojnost svou králové, těšili se víc než jiní, poněvadž víc než kdo jiný nahlíželi, jak velice lidem potřebí takového opravitele.

3. Když tedy při svém zpytování uzřeli hvězdu neobyčejné velikosti: tu hned tušili, že se ten žádoucí světa obnovitel narodil, a — hned sedlali velbloudy své a chystali dary, aby za během podivné hvězdy hledali zaslíbence Božího, a poctu slušnou aby Jemu vzdali. — Po dlouhé a obtížné cestě (neb o silnicích, počtách a železných drahách v jejich krajině tenkrát nebylo ani řeči) kráčejíce bez ustání za svitem hvězdy podivné, ocitili se sv. mudrcové v Jerusalemě, hlavním městě země židovské. Tam, domnívali se, že naleznou naději všech věků, očekávání všech národů; a tudy zastavivše běh velbloudů svých ptali se: „Kde jest ten, kterýž se narodil,

král židovský? nebo viděli jsme hvězdu jeho na východě, a přišli jsme klanět se Jemu.“ — Ale žádný jim neodpovídal; s podivením na ně hleděli obyvatelé Jerusalemské. Král Herodes trnul, a ani on, ani jeho rada a všickni učení v Jerusalemě odpověď určitou jim dáti nemohli, leč že dle proroka Micheáše (k 5,) v Betlémě má narozen býti. Tu snad počala hned víra jejich klesati, ochabovati? Tu snad rozmrzeli nad cestou tak dalekou, a zklamáni v očekávání svém zaslíbení Božímu důvěřovat přestali? — Nikoliv!

4. Víra jejich byla skálopevná, a jak mile vyšedše z města hvězdu před sebou spatřili, s radostí zase dále za ní se ubírali. Konečně došli k městu židovskému Betlemem Efrata zvanému. Před městem tímto na lukách pastoušků nalezala se stáj pro dobytek, do které pastýři za dnů deštivých a mrazivých stáda svá ukrývali. A nad tímto místem povrženým, nad tímto chlévem bídným zastavila se hvězda, a dotknuvši se zářným ohonem svým doškové střechy jakoby řekla: Zde jest, jehož hledáte! Co že? Toto místo mělo by býti toužebným cílem cesty tak daleké? Měli snad v chlévě mezi hovádky králové arabští hledati velikého opravitele světa? Toť muselo se přičítati jejich rozumu! Ale nedali se ani

tím másti, nýbrž bez odkladu s velbloudů stoupivše do chléva s uctivostí vcházeli. A co viděli? Bídu a nedostatek, chudého otce, chudou máť, nemluvně odpolu nahé v jesličkách na slámě ležící. A což ani zde víra jejich se nezviklala? — Nikoliv!

Mudrcové důstojností královskou se honosící, klaněli se hluboce před pacholátkem polonahým. Padše na kolena u jesliček, slzy radostné ronili, a s úctou nohy a ruc e dětátka chudého líbajíce dary mu podávali a Boha velebili. Podání vypravuje, že sv. Tomáš tyto ss. tři krále později v Persii pokřestil, a že sami v té zemi hlásali sv. Evangelium. Jejich sv. ostatky přišly nejprve do Cařihradu, odkud v XII. st. skrze císaře Bedřicha I. do Kolína na Rýně, kde podnes v nábožné úctě se chovají.

Klanění a obět.

Rozpomeň se, křesťane! zda-li bys i ty někde svého Boha a Pána mohl vyhledati, zda-li on není přítomen někde v Bethlémě t. j. v domě chleba, a tobě příležitost podává, Jemu se klaněti? — Hle! to můžeš při každé mši sv., kde Kristus Ježíš na oltáři přítomen jest, jak jisté je slovo Jeho, kteréž řekl při ustanovení večeře své: „Toto jest tělo mé!“ A když při sv. pozdvihování klekneš, an kněz ukazuje sv. hostii, tož máš před sebou, co měli ss. mudrci před sebou, když jim Maria ukazovala dítě.

Považ, co podnikli ti ss. mudrcové, a to byli pohané, jen aby Pánu Ježíši klaněti se mohli; tedy ne, aby od něho něco dostali, nýbrž aby Jemu přinesli, totiž úctu a dary: a považ, co ty jsi podniknul? Mnohý nejde do kostela na mši sv., že prší, že je zima, že nemá času pro pilnou práci; mnohý nechce jíti ve všední den, aby to nebylo nápadné lidem. — A mnozí jdou třeba každý den do kostela, ale ne tak proto, aby se tam Pánu Ježíši klaněli, nýbrž aby od něho něco vyprosili. Ovšem i to je dovoleno, abychom Ho o cokoli prosili: a však bylo by to tak krásné, kdybychom tam někdy šli, jako ss. tři králové, jen abychom se mu klaněli, třeba bychom nějakou škodu nebo nebezpečí podniknutí museli.

Ale i obětovat máme Pánu Ježíši, otevřít poklady své, a přinést mu dary, Jemu tak milé, jako zlato, kadidlo a myrrhu. A co k. p.? — I nu! něco krásného Jemu slíbiti, k. p., že chceš častěji do kostela chodit, pilněji ss. svátosti přijímat, nechodit na rozpustilé plesy a besedy, že chceš býti přívětivější k rodičům a přízni, že nechceš utrhati na cti bližnímu a t. d.

Snad budeš-li se hodně pobožně modliti, vnukne ti Pán Ježíš sám, čeho by nejraději od tebe si vyžádal, k. p., abys do jistého domu nechodil, nebo nepříteli na potkání ruku podal a t. d.

Na den sv. tří králů neměl by nikdo opomenouti, Pánu Ježíši něco obětovati, neboť to náleží k pravému zasvěcení dne toho. Nevíš-li právě, co bys obětovati měl, tož dej almužnu chudému; a pakli se ti poděkovati chce, rcí mu, aby se poděkoval Pánu Ježíši, který se učinil bratrem chudých.

Modlitba.

O Pane, Otče nebeský, kterýž jsi mi na křtu sv. skrze Duchu sv. vlil nebeský dar víry a mne za dítě Svě přijal; propůjč mně tu milost, abych podle světla té víry vždy obcoval a věčného světla dosáti směl. Amen.

7. Leden.

Sv. Lucián, mučenník r. 312.

Tento slavný mučenník narodil se v městě Samosatě v Syrii. Jako mladík velice se cvičil v řečnictví a filosofii. Když však zemřeli rodičové jeho, rozdal všecken majetek svůj mezi chudé, a vedením jistého Makaria začal zpytovati v Písmě sv., a tak prospívati v poznání Boha a sv. Zjevení Jeho. Byv vysvěcen za kněze, kázal v Antiochii se vši horlivostí slovo Boží, a uvázal se zároveň v nové vydání Písma sv. očistiv je od chyb, které se byly vplížily opisováním nebo úskoky bludařů do posvátné knihy této. Toto veliké dílo Svatého došlo všeobecné pochvaly.

2. R. 303 zdržoval se v Nikomedii, když právě římský císař Diokletian uveřejnil první ukrutné úkazy ku pronásledování křesťanů. I bylť jest s mnoha jinými křesťany do vězení uvržen a 9 let v okovech držen. S radostí snášel i soudruhové utrpení jeho tyto okovy; jediná jenom věc kormoutila je, totiž, že nemohli oběti mše sv. obcovati a velebnou svátost přijímati. A však Bůh jim pomohl i v této nesnazi. Pomocí křesťanů do žaláře přicházejících obdržel svatý kněz kalich, a poněvadž tu nebylo oltáře, ani ostatků Svatých, tedy řekl: „Za stůl, na kterém by se vzdávala obět sv., poslouží vám hruď moje, a ona nebude, tuším, méně důstojnou toho tajemství, než-li stůl z látky bezživé. Vy, bratři moji! představujtež chrám Boží!“ — A tak vykonal posvátnou obět na hrudi své, a podával bratřím svým svátost nejsvětější.

3. Konečně přišla hodina, kde měla vyplněna býti jeho vroucí touha, prolíti i krev svou pro Krista. Přiveden byv před soudnou stolicí pohanského císaře Maximina nejprve měl mukami donucen býti, aby víru zapřel. Tyran mu hrozil pečí horoucí, do které má hozen býti, hrobem, do kterého má za živa býti zahraban, kolem noží osazeném, na kterém na kusy má rozřezán býti, propastí, do které má svržen, zuby divokých zvířat, jimiž má roztrhán býti; a však Svatý stál zmužile a ke všemu se usmíval. Přemožen statečností takovou, zase ho dal ukrutník do žaláře odvésti zakázav mu pokrmu dáti. Mukou hladu měla stálost Svatého přemožena býti; a však nadarmo. Tu vymy-

slila chytrost jeho prostředek jiný. Zcela vyhladovělý sluha Páně byl přiveden ke stolu, bohatě obsazenému krměmi, kteréž byly obětované modlám. To bylo mocné pokušení, a však posílněn milostí Boží chtěl raději umřít, než aby těchto nečistých obětí okusil.

4. Po druhé před soudce přiveden a k odpadnutí ponabídnut jsa na každou otázku Svatý tutéž odpověď dával: „Jsem křesťan!“ Ptal-li se ho soudce: Odkud jsi ty? která jest tvoje vlast? tedy odpověděl: „Jsem křesťan.“ Jaké řemeslo, jakou živnost provádíš? „Jsem křesťan!“ Kdo jsou rodiče tvoji? „Jsem křesťan!“ a tak odpovídal na každou otázku: „Jsem křesťan!“ I bylť jest Svatý na skřípce rozepjat; údy jeho byly roztaženy; jeho sv. tělo bylo železnými sekerami rozsekáno; byl položen na ostré střepiny a tak po 14 dní v tomto trapném položení strážěn. Ale nadarmo bylo všecko mučení; Svatý setrval nepohnut. Konečně ho dal tyran stít 7. Ledna 312.

5. Sv. Lucian se vyobrazuje, jak leží na střepinách, kalich mu stojí na prsou, protože jeho hrud byla oltářem, na němž sloužil mši sv.

Co to znamená: „křesťan jsem!“

Sv. Otec Jan Zlatoušty dí v jedné chvalořeči na sv. Luciana takto: „Kdo ta slova Svatého: „Jsem křesťan“ s pozorností rozvažuje, nalezne v nich největší moudrost. Nebo kdo dí: „Jsem křesťan!“ ten oznámil svou vlast, svůj původ, svůj stav a všecko. Jakým způsobem? To chci vyložiti: křesťan nemá žádného města na této zemi, jeho vlast a město rodné jest nebeský Jerusálém. Křesťan nevyznává žádné umění nějakého stavu pozemského, jeho živobytí náleží obcování nadzemskému; nebo obcování naše, — píše Apoštol (Fil. 3.) — jest v nebesích. Křesťan má za příbuzné a sousedy všechny Svaté; neboť my jsme měšťané Svatých a domácí Boží, — píše tentýž Apoštol. Tak tedy sv. mučenník učil jediným slovem způsobem nejvhodnějším, kdo a odkud by byl, od kterých rodičů pochází a jakou živnost provádí, a tímto slovem života běh uzavřel a odešel ke Kristu, jemuž svěřený poklad víry neporušený vrátil; potomkům pak zanechal utpením svým napomenutí, aby spásu svou s horlivostí obstarávali a ničeho tak se nebali, jak hřešiti a Krista zapřítí.

Modlitba.

O Pane, Bože všemohoucí! který jsi dal svatému mučenníku svému tak jasné poznání o důstojnosti křesťana, propůjč mně milost, abych i já poznal, jak vznešené důstojnosti jsem na křestu sv. dosáhnul Tvým Synem, mým Pánem a Spasitelem, který s Tebou živ jest a králuje na věky. Amen.

* * *

Sv. Valentin, biskup Pasovský r. 470.

Toho samého dne r. 470. sešel sv. Valentin, missionář V. století. Octnuv se v okolí Pasova (Passau) v Bavorích, chtěl tam kázati Krista Pána. A však obyvatelé, nejvíce Ariáni, nechtěli ho poslouchati.

Tedy zase se vrátil do Říma k sv. Otc. Lev I., který již po prvé ho odeslal na vinici Páně, povolil mu, aby zkusil jinde vstípnit korouhev Páně. Při tom ho vysvětil za biskupa a povolil, aby, pakli tam zas ničeho neporídí, apoštoloval, kdekoliv se mu zalíbí.

Vrátiv se do Pasova znovu začal horlivě kázati víru pravou. A však i tentokráte byla jeho práce marná, kacíři a pohané nechtěli ho poslouchati, ano utrýznivše ho vypudili ho z města ven.

Tu s poutnickou holí stoje na pahorku díval se zrakem zaslzeným na toto překrásné údolí; dlouho se díval a plakal hořce. Pomodliv se na kolenách za obyvatele ubírá se tiše dále.

Co zde Valentin v slzách rozesíval, to nástupce jeho sv. Severin klidil.

Valentin pak odebral se do Tyrol a tam mezi těmi nebetyčnými alpami našel úrodnou půdu pro slji nebeskou. Usadiv se ve městě Mais nedaleko Meranu obrátil celé okolí ke Kristu. Malá cele, kterou podnes v zámku Neuburg-u ukazují příchozím a která slove cele Valentinova, byla příbytkem jeho. Aby práci svou vydatněji konati mohl, založil brát kněží, kteří ho podporovali. Mezi těmi u vysokém stáří klidně usnul v Pánu 7. Ledna 470.

Jeho učnové pohřbili mrtvolu jeho ve městě Mais, a odtud se dostala do Tridentu, a skrze vojvodu Thasila do Pasova.

Neuznali byvše ve předcích svých k živému, zvolili ho nyní za patrona biskupství svého.

Vyobrazuje se v oděvu biskupském.

8. Leden.

Sv. Severin, apoštol Rakušanů r. 483.

V polovici V. století obcházel mezi nynějšími městy, tehdyž ovšem ještě malými, Vidní, Pasovem, Solnohradem muž, který všude, kde se octnul, šířil kolem sebe požehnání a národy, z části ještě divoké, kteréž tehdyž Rakousy táhli a pustošili, s vírou křesťanskou obeznámil, a tento muž jest — sv. Severin. Nikdy neřekl, odkud pochází. Tolik jisto, že z Východu přišel, kde léta mládí svého ztrávil, aby národům na severu žijícím Evangelium hlásal. On cestoval v krajích nynějších dolních a horních Rakous, Korutánska, Štýrska a v dolních Uhřích. Na pravém břehu Dunaje bytovalo tehdyž ještě mnoho rodin římských, víře katolické oddaných, také měli ještě mnoho pevných míst v držení, jako byly: Juvavia (Solnohrad), Batava (Pasov), Faviana (Videň); byli však od národů pohaných a ariánských, kteří se po těchto krajích neustále poháněli, tuze svíráni.

2. Jako anděl útěchy octnul se a objevil nenadále mezi těmito křesťany sv. Severin. Jeho vysoká postava, jeho přívětivá vždy veselá tvář, na nížto se skvěl mír Boží, a jeho svaté obcování učinilo hluboký dojem i

na surové vojny. Začátek svého úřadu kazatelského učinil Svatý v osadě, řečené Asturis, (tam, kde nyní stojí klášter Nové hrady) na Dunaji, jejížto obyvatelé byli pohřženi v největších nepravostech. Jeho napominání ku pokání mělo jen skrovného výsledku, a tak pohroziv jim soudy Božími ubíral se dále. Trest Boží brzo následoval; divocí Hunové dobyli toho místa a zavraždili všechny obyvatele jeho. Vyplněním tohoto předpovědění a mnohými zázraky, kteréž Svatý činil, proslynulo jméno Svatého daleko široko, a kamkoli přišel a kázal, zklidil ovoce nejbohatšího. Ti, kdož se obrátili ke slovu Jeho, zakusili též patrně ochranu Boží, buď nad nepřitelem vítězice nebo zázračně ze zajetí se dostavše.

3. Obyvatelé nynějšího města Vidně (Faviana) byli navštíveni velikým hladem. Dozvěděvše se o veliké divotvorné moci Svatého, poprosili ho, aby k nim přišel a jim v této veliké nouzi k pomoci přispěl. Svatý skutečně se dostavil a jelikož na slovo jeho se káli, tudíž vzíval Boha o pomoc, a hle! mimo nadání roztál led na Dunaji a na Enži, a přicházely lodi obilím naplněné, jimiž město dostatečně bylo zaopatřeno. — Bohatá vdova, jmenem Prokula, byla nahromadila za čas toho hladu veliké stohy žita, nechťic z něho udělovati nouzi trpícím. Svatý o tom věděl, a potkav ji jednou na ulici vytykal jí lakotu veřejně řka: „Ty jsi šlechticka, tys křesťanka, a přece dáváš se opanovati lakotou! Ještě můžeš ujiti trestu, pakli obilí rozdáš chudým. Vdova šla do sebe, a učinila, jak jí poručil Svatý.

4. Nedaleko od Faviany přebýval Svatý v celi chatrné. Tam nejraději se zdržoval, tam se cvičil v nejprísnějším mrtvení, tam se neustále modlil za blaho a spasení národů. Lůžkem jeho byla tvrdá země, na kterou si rozestřel roucho žiněné; málo jedl, a sice jen jednou za den k večeru; i v největší zimě chodil bos. Chudí byli jeho miláčkové, jim hleděl pomoci, kde a jak mohl. Především ale miloval hlubokou pokoru. Pýchu a marnost nenáviděl na nejvyš. Kolikrát odmrštil biskupskou důstojnost, kterou mu nabízeli. Jeho svatý život přilákal mnoho kajících mužů k němu, pro něž vystavěl klášter, který nyní slove Šeilligenstadt, a v němž jich vodil k dokonalosti. V jeho chudé celi navštívili ho i ariánští králové a knížata, prosíce o radu jeho. Mezi těmi se nacházel i mocný výbojce Odoaker, král Herulův, který hluboce se zachvěl při pohledu na celi Svatého, ješto tak byla nízká, že se v ní ani přímo postavit nemohl. Král se objevil před Svatým v chatrný oblek přestrojený; nic méně ho svatý Severin poznal a řekl: „Jdi do Italie, nyní jsi ještě oblečen v kůže sešlé; brzo budeš s to, mnohým velmi mnoho darovati.“ Předpověděl mu, že vy-

dobyde Italie a tam co král vlásti bude. To když se stalo, psal Odoaker uctivý list Svatému, ve kterém mu sliboval, že mu učiní, začkoli by prosil. Severin nežádal pro sebe ničeho, leč to, aby král několika vypovězenců do vlasti vrátiti se nechal, což hned se stalo. O vysvobození zajatých sv. Severin vždy velice se staral, mnoho set jich skrze něho bylo na svobodu propuštěno.

5. Takovým způsobem pracoval Svatý tento vždy pro čest a slávu Boží, pro duchovní i tělesné blaho svých spolubratří; dalece svítil leskem svých cností; kdekoli kráčela noha jeho, tam šířila Boží požehnání. Konečně se byl ztrávil, jako svíce ve službě Boží a blížila se hodina, kde měl přijmouti odměnu práci svých, 5. Ledna 483 začalo mu pichání v boku; žádal a přijal s největší pobožností svátost oltární, potom se poznamenal sv. křížem a ve slovech žalmisty Páně: „Každý duch chval Hospodina,“ sešel tiše z tohoto světa, právě v tu hodinu, jak byl předpověděl. Jeho svaté tělo odpočívá v Neapoli.

Vyobrazuje se v rouchu opata, jak nese kostel, protože založil klášter a kostel, který slove ěeili-gensftadt.

Jak krásná je obětavost a jak ohavné sobectví.

Veliká byla láska sv. Severina k chudým a nešťastným. On truchlil s truchlícími, plakal s plačícími, a kde jen mohl hleděl své spolubratry těšiti, jim raditi a pomoci.

Ten jeho soucit, ta útrpnost s nouzi trpícími a nešťastnými pocházela však nejen z jeho měkkého, cituplného srdce: nýbrž měla základ a původ svůj v lásce Boží. Láska k Bohu to byla, která ho pudila a nutila, aby se obětoval. Vida Spasitele svého, kterak pnicí na dřevě kříže se obětoval za všechny lidi, ano i za nepřátele, a kterak od svých učenníků žádá, aby milovali bratry své, tento pohled dodával mu zmužilosti, aby i on se cvičil v nejtěžších obětích lásky. Proto sám na sebe zapomínal a nežil sobě, ale jiným, neznal oddechu a stání, neštítel se nehod a obtíží; kde slyšel volati o pomoc, hned k pomoci přispěl. O duše křesťanská! jak krásná jest tato cnost — svatá obětavost. I ty dle příkladu sv. Severina očisť srdce své ode vši samolibosti a všeho sobectví.

Proč asi Bůh nedal přikázání, aby člověk miloval sám sebe, nýbrž, aby miloval bližního svého, jako sebe samého. Protože člověk sám sebe bez toho a víc než sluší, miluje. Každý je od přirozenosti sobec, jen sobě přeje, pro sebe všechno chce a podniká, jen na sebe hledí, sobě vše připisuje, a za slunce celého světa se považuje. Tato samoláska, toto sobectví zatvrzuje srdce člověka, tak že nemaje soucitu a milosrdenství myslí: Jen když se mně dobře vede, co mi po jiných! —

A toto falešné sobectví zatracuje Pán Ježíš vším právem. On chce, abychom i bližního milovali a učinili sobě za pravidlo: Co si sám přeješ, čiň i bližnímu, a čeho si sám nepřeješ, nedelěj i jemu. A proto také Pán

Ježíš chce všechno, co bližnímu činíme dobrého, tak považovati, jako bychom to byli Jemu samému učinili. Běda těm v den soudný, kteří v sobectví ďáblu rovnati se budou, oniť sdíletí budou osud jeho. Jak pak duše křesťanská! začni hned dnes svlékati hadí kůži sobectva. Nechtěla bys snad hned dnes chudému almužnu podati, nějakého nemocného navštívití?

Modlitba.

Milosrdný Bože na nebesích! který jsi z lásky k nám hříšníkům syna svého jednorozeného na kříži umřítí nechal, propůjč mi milost, abych všechno sobectví ze srdce vyhostil a z lásky k Tobě chudým a nouzi trpícím dle možnosti vždy ku pomoci přispěl, Amen.

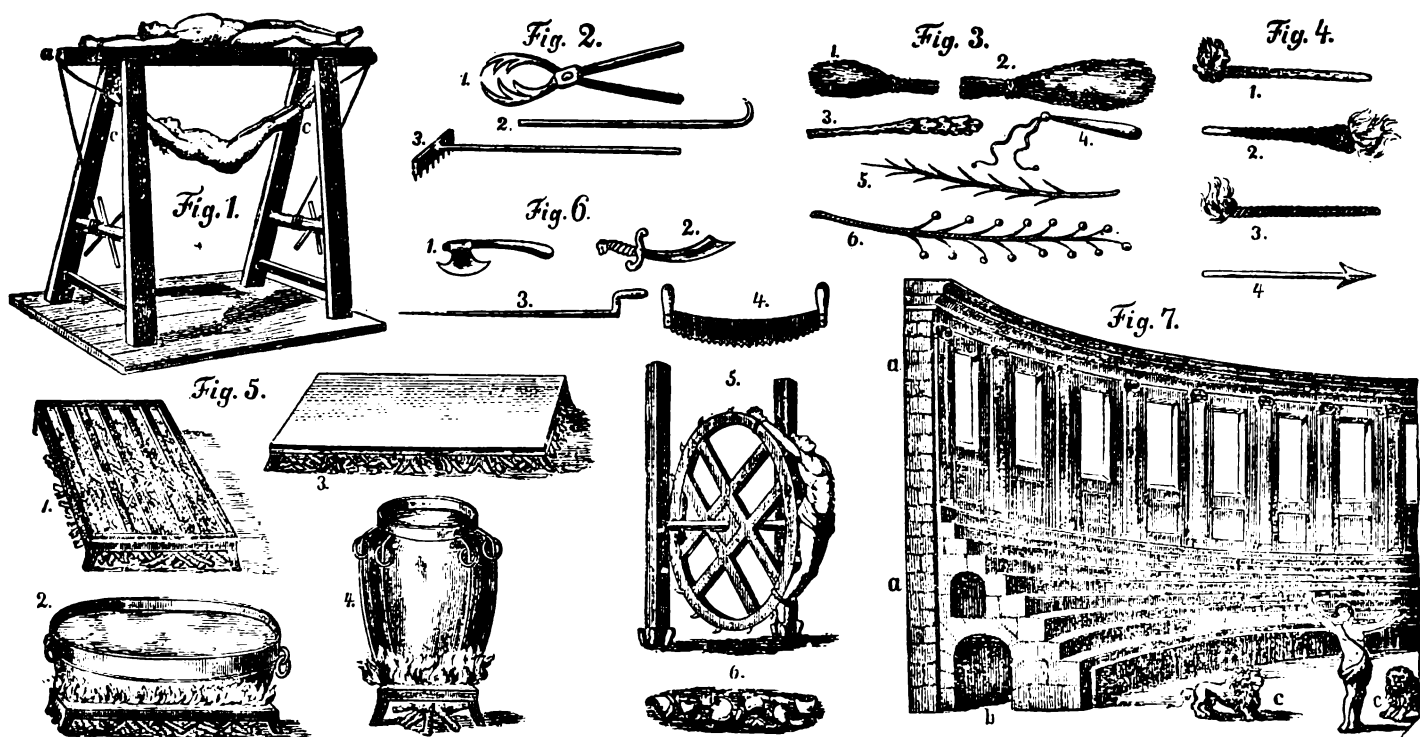
9. Leden.

Ss. Julián a Basilissa.

Sv. Julián byl narozen v Antiochii od nábožných rodičů. Když mu bylo 18 let, zasnoubili ho rodičové jeho, aby rod nevyhynul s vzácnou pannou, jejíž jméno bylo Basilissa. A však byv s ní zasnouben, pohnul ji k tomu, aby jako on panenství zachovala Pánu. Brzo jí umřeli rodičové, zanechavše jim veliké bohatství, které však hned rozdali chudým. Z domu svého zřídili hostinec, do kterého křesťany přijímali a hostili, Julián mužské, Basilissa ženské. Odtud Julián nazván „radhostem“ či hostimilem.

2. Tou dobou vypuklo nové protivenství křesťanům, a naši Svatí vzívali Boha, aby jim propůjčil vytrvalost až do konce. Basilissa a panny její odemřely před pronásledováním; ale Julián byl od Marciána, ukrutného vladaře v Antiochii vyzván, aby v domě svém modly ctíl. A však Julián, maje u sebe sbor kněží, osvědčil se, že jedině Pánu Ježíši klaněti se chce. V zuřivosti své dal Marcián dům jeho zapáliti a všechny, co v něm byli, za živa upáliti, jej samého pak jatého k sobě přivésti. Marcián vše vynaložil, po dobrém, i ve zlém, chtěje ho od Krista odloučiti. Nic platno, Julián zůstal stálý, a ačkoli jednomu šerhovi vyražené oko uléčil, tyran se nepohnul.

3. Raději dal Svatého okovy ztíženého na veřejných místech mučiti, jen aby křesťany odstrašil. An právě svatého mučili, šly děti ze školy, a mezi nimi jediný synáček vladaře Celsus. Ten když mučenníka uzřel, tak byl dojat, že hned své knihy a šaty odhodil, k Svatému běžel, jeho nohy objímal a ho prosil, aby s ním trpěti a umřítí směl. Vladař velel, aby chlapce od Svatého odtrhli, ale nebylo možná, on se nedal. Museli jich oba, jak se pevně drželi, do žaláře odvésti. V noci; tam přišel kněz Antonius a pokřestil tam vojínů 20

jiných 7 mužů a chlapce Celsa. Sotva se o tom vladař dozvěděl, hned to oznámil císaři, který rozkázal, aby nejprve je mučili a pak odpravili.

4. K tomu cíli dal Marcián postavit stolicí soudní na veřejném náměstí, svaté vyznavače před sebe přivésti a jim rozkaz císařův oznámiti. V tom vzkřísil sv. Julián mrtvého pohana, kterého právě tudy do hrobu nesli. Vzkříšený Anastasius chválil pravého Boha a byl pokřtěn. Den na to byli zase před soud vlečeni a k ukrutné smrti ohněm odsouzeni. V kádích smolou vrící až do vršku naplněných měli upálení býti. 31 takových kádí bylo nachystáno, pro každého jedna. Bez strachu do nich vstoupili, chválozpěvy zpívající. Nemoha muku syna svého viděti Marcián domů odešel. Uslyšev, jak hrdinsky si počínali, byl sice ukrutník zražen, ale nikoliv obměkčen. Nyní však puklo srdce matky, choti jeho; chtělať uzříti dítě své, syna svého. S dovolením muže svého šla do žaláře, aby ho k odpadnutí přemluvila — 3 dny k němu mluvila, a však místo, aby ho byla svedla k odpadnutí, sama křestankou učiněna jest. Kněz Antonius ji pokřestil. To když uslyšel vladař zuřením téměř smysly se pomínul. Těch 20 vojinů dal hned odpravit, těch 7 šlechtých mužů upálit, a s těmi ostatními chtěl ještě poslední pokus učiniti.

5. V nejkrásnějším chrámu dal připravit skvostnou obět, a pozval Juliána a soudruhy jeho, aby i oni přišli a tam obětovali. Jak se tam svatý Julián octnul, tu před očima těch četných kněží modlářských přítomných padl na kolena a modlil se; hned se bořily sochy modlářské, ano i zdi chrámu pukaly, a mnoho kněží pod

ssutinami jejich pohrobno. Nyní byly na nejvýše mučeni; ale oheň, zvířata a ostatní nástroje k mučení odešly na nich své služby. Konečně byl meč ten nástroj, kterým dosáhli slávy mučennické. Umřelit pro Krista 9. Ledna 313.

Ukrutný vladař brzo sešel, za živa od červů ztráven byv.

Sv. Julián bývá vyobrazen s mečem v ruce, a okolo něho porouchané obrazy model.

Jak byli ss. mučenníci mučeni?

Milý křestane!

Pohledni na tento obrázek, na kterém vyobrazeny jsou obyčejné nástroje, jimiž trápeni byli sv. mučenníci:

Zde vidíš:

Figura I. Skřípec (equuleus) konfček, proto že to vyhlíželo, jako dřevěný kůň. Mučenníci byli položeni na ty 2 svázané trámy *a a*, s obličejem na horu, majíce ruce a nohy provazy na kříž svázané. Tyto provazy běžely přes malé válečky, a když se začalo jimi otáčeti o rumpál, byly tím oudy ss. mučenníků z kloubů vymknuty, kosti se lámaly a nehty na prstech a na nohou odtrhovaly. Zároveň jim katané rozdrásali tělo po bocích železnými drápy a háky nebo biči, na jichž konečkách byly železné háčky, nebo jich upalovali pochodněmi. Někdy museli vydržet tato strašná muka kolik hodin. Když opět byly přitaženy provazy kolem rumpálu, tu se trámy rozstoupily a tělo viselo na rukou a nohou dolů; v tomto položení počal výslech.

Figura II. č. 1. železné drápy (ungulae). Tento nástroj podobný byl kleštím železným se špičatými, ohnutými zoubky; tím rozsápáno bylo maso mučenníkovu. — Č. 2. hák (uncus) mající ostrý, sotva zahnutý hrot, jímž se našla kůže a tělo. — Č. 3. železné hrabě neb hřebec (pecten), kterýž sloužil k témuž účeli.

Figura III. č. 1. metly (virgae) či svazečky malých halouzek stromovnic, dohromady svázaných. — Č. 2. Tlustší metla, nazvaná flagra. — Č. 3. kyje či hole (fustes) nazvíce plné suků. — Č. 4. řemeny (lora) či kožený bič. — Č. 5. štírové (scorpiones) či biče s háčky železnými. Též metly háčky či suky opatřené tak jmenováno. — Č. 6. metly, na jichž koncích visely olověné kuličky (plumbatae); nervi byly volské tětiny nebo řemeny kožené stočené, jimiž mučenníci ubijeni jsou. Též napřahováno mučenníky v kladě (nervus). Kláda ta pozůstávala ze 2 trámů velkých, širokých, ve kterých byly vyřezané díry, do kterých nohy, někdy i hrdlo mučenníkovy byly zastrčeny. Často museli dlouhý čas a sice ve tmavých smradlavých žalářích v tom trapném položení ztráviti!

Figura IV. č. 1. pochodně (taedae), z dřeva smrčeho urobené, — č. 2. a 3. zvláštní druh pochodní (funalia), z provazů stočené a voskem nebo tukem potažené, jimiž pálena byla těla mučenníků. Č. 4. osten (stimulus), jímž maso mučenníků probodáváno. — Železné plochy (laminae) byly rozpalovány, na nichž pálení mučenníci na bocích.

Figura V. č. 1. železný rožeň (craticula ferrea) a č. 3. železné lože (lectus ferreus), kteréž rozžhavováno, aby na něm mučenníci za živa byli upálení. — Č. 2. kotel (lebes) naplněný vroucím olejem, smolou, voskem nebo litým olejem. — Č. 4. pec naplněná vápnem vřelým.

Figura VI. č. 1. sekera, č. 2. meč, č. 3. rožeň, č. 4. pila, č. 5. kolo se zakroucenými, špičatými železy opatřené, č. 6. místo, rozlámanými střepy obložené, na němž mučenníci s bolavými těly museli ležeti.

Figura VII. amfiteátr či dům divadelní, kde lidu dávany hry, a kde mučenníci házení divokým zvířatům, aby od nich rozsápání byli. Amphitheater římský, nazvaný Colissaeum, zdržoval v sobě 80.000 diváků.

Ty byly tedy nástroje mučnické a spůsoby muk, jež bylo snášeti prvním křesťanům pro víru v Ježíše Krista a jeho sv. učení, a kteréž oni snášeli s největší trpělivostí a vytrvalostí. 300 let zuřili pohané ohněm a mečem proti křesťanům — mnoho millionů jich za těch dob umučeno; v podzemních hrobech (katakombech) odpočívá jich dle obezřelého vypočítání $2\frac{1}{2}$ millionů.

A však všecko bylo nadarmo: „Krev mučenníků, jak píše Tertullian, stala se semenem křesťanů!“

Modlitba.

O Bože! který jsi dal sv. mučenníkům Svým statečnost, všechna muka pro víru Tvou snášeti: propůjč i mně té milosti, abych své zlé žádosti krotil, a trápení, která pro hříchy své snášeti musím, zmužile vytrpěti mohl, Amen.

10. Leden.

Sv. Pavel, poustevník r. 342.

V těch dobách, kde pohanstvo bojovalo krvavý zápas a tisícové křesťanů sešli nejukrutnější smrti v mukách, vydávalo se mnoho mužů, Duchem Božím vedených,

na poušť, aby se tam modlili za bratry trpící, aby se tam káli za hříchy pohanů a osvěcovali svět leskem cností svých. První těchto nábožných poustevníků byl sv. Pavel, narozený v egyptské krajině dolní Thebaidě. Bylo mu teprve 15 let, když ztratil otce a matku. Od nejtějšího mládí sloužil Bohu srdečně, bázeň Boží byla jeho vůdcem na dráze cnosti. V čas pronásledování Deciova utekl se na poušť. Po dlouhé cestě dospěl na úpatí skalnaté hory, kde zpozoroval jeskyni skalní, jejížto otvor uzavřen byl. I otevřel tento vchod, aby zvěděl, jak to v ní vyhlíží. I našel tu prostorný sál, který byl na vrchu otevřený, a stinnými haluzemi a listím velké palmy překlenutý, čímž se skýtala záclona proti vedru polednímu. Pramínek čisté, čerstvé vody řinul se s klokotem z jeskyně, a brzo stav se potokem po krátkém běhu do hloubky se spouštěl.

2. Zde v této prostorné jeskyni nyní Pavel zvolil si příbytek svůj. Pramen mu dával vody pro nápoj, palma se širokým listem a šťavnatým ovocem zaopatřovala mu roucho a pokrm. Pavel čítal teprv 22 let, když na poušti se octnul. Chtěl zde setrvati, až by bouře pronásledování přešla a potom se zase navrátiti do společnosti lidské; a však Bůh měl s ním jiný úmysl. V modlitbě a rozjímání propůjčoval mu Pán nejsladší útěchy, a život samotný stal se mu slastí, tak že si pevně umínil, nevrátiti se do světa více, nýbrž zde neustále se modliti za svět. Až do 43. roku žil jedině ovocem palmy; po ostatní život byl jest, jak druhdy prorok Eliáš, krměn od krkavce, který mu denně půl bochníka chleba přinášel. Co svatý po těch 90 let, jež na poušti ztrávil, činil, to jedině Bohu jest známo. Zajisté činil to, co jest nejlepšího; neboť on plnil vůli Boží, a kdo tu plní, tento činí to, co jest nejvyššího.

3. A však tak svatý život neměl zůstatí světu neznámým. Veliký světec Antonín, tenkrát čítaje 90 let, byl pokoušen marnou ctí. On se totiž domýšlel, že nikdo tak dlouho nesloužil Bohu na poušti, jako on. V to myšlení pohroužen zaslechl hlas Boží, který mu velel, aby vyhledal na poušti jednoho ze sluhů Páně. Antonín vydal se den na to zrána na cestu. Po dvou dnech a nocích po stopách žíznivé vlčice dospěl k jeskyni temné, ve kteréž pozoroval světlo, a to byl příbytek sv. Pavla. Po dlouhém klepání otevřel mu Pavel a srdečně ho přijal. Oba tito sv. otcové obejmuli se srdečně a pozdravili se jmenem svým. Usedše na kámen v jeskyni začali hovořiti. Pavel začínaje pravil: „Vidíš před sebou člověka, kterýž máje bílé vlasy brzo se stane kořistí smrti a rozpadne se v prach a popel!“ — Na to se tázal, jest-li lidé ve světě ještě pořád tak po světských věcech se shánějí a modlám se klaní? Mezi tím, co hovořili, přiletěl havran a usadil se nejprve na ratolest

palmovou, a potom s ní sletěl na zem; položiv Svatému k nohous celým bochník chleba zase odletěl.

4. Usmívaje se řekl Svatý příteli se divícímu: „Hle! jak dobrotivý jest Bůh náš! Po 60 let mi posílá denně půl chleba tímto způsobem; dnes, an jsi ke mně přišel, posílá celý, aby ukázal, kterak pečuje o ty, kdož slouží Jemu.“ — Na to hned díky vzdavše Bohu a pomodlivše se, posadili se u pramenu, lámali chléb, jedli a pili z pramenu; odtud octnuvše se zase v příbytku po celou noc Boha chválili a svaté rozmluvy mezi sebou vedli. Druhého dne řekl Pavel k Antonínovi: „Již dlouhý čas, bratře, vím, kde býváš na poušti, a Bůh mi slíbil, že ty jako já Jemu sloužití budeš. Hodina smrti mé se blíží; jdi, chceš-li, přines mi ten plášť, který ti dal biskup Athanáš, abys jím zakryl mrtvé tělo mé.“ Chtěje tak ukázati, že je jako Athanasius věrný syn katolické Církve, volil ve plášti od něho darovaném pohřben býti. Sv. Antonín vydal se hned na cestu, aby vyplnil vůli starce svatého. Když se blížil k celi své, přišli mu dva učňové v ústřety řkouce: „Otče můj! kde pak jsi tak dlouho meškal? Jsem jen bídny hříšník, odvece jim, nehodný, slouči sluhou Páně. Viděl jsem Eliáše, viděl jsem Jana Křtitele, ano viděl jsem Pavla v ráji.“ Nemluvě dále šel do cele své, vzal ten plášť žádaný a honem s ním pospíchal, aby nepřišel pozdě. A však na cestě již uzřel duši, kterou nesli andělé do nebe. Zaplakav na kolenou nad viděním cestoval dále.

5. Octnuv se v jeskyni našel Pavla mrtvého. Klečel, jak by se modlil, ale duše sv. již odletěla k Pánu. Zavinuv mrtvolu jeho do toho pláště nesl ho zpívaje žalmy. Vynesev ho z jeskyně uzřel dva lvy, kteří jak složil mrtvolu hned si k ní ulehli, ohony ji celovali a zármutkem řvali. Na to vyhrabali pařáty svými hrob, do kterého Pavel položen byl. Pokynuv jim požehnal jich, načež odkvapili strašní hrobaři do pouště. Pohrobiv Pavla odešel do své cele a vzal si sebou to roucho z listů palmových, které sobě byl urobil sv. Pavel vlastníma rukama. I schoval je co vzácný poklad a nosil

Legenda Svatých.

je v čas slavný Velikonoční. Sv. Pavel, patriarcha poustevníků sešel r. 342 v 113. roku života svého.

On se vyobrazuje oblečen v listy palmové, po straně je krkavec držící v zobáku chléb.

Kterak v Boha důvěřovati máme.

Na sv. poustevníku Pavlovi se ukázalo, že Bůh neopouští sluhy své, kteří věrně plní sv. vůli Jeho, a že i o jejich časné potřeby otcovsky pečuje. Pavel měl býti vůdcem onoho valného počtu svatých kajicníků, kteří na poušti, vzdáleni od světa, za spasení lidí se modlejí a kají, samy sebe prací a modlitbou posvěcují a jako skvělí vzorové následování Krista na cestě křížové světu do všech druhů neřestí a nepravostí zabředlému sloužití mají.

Tať byla vůle Boží, a Pavel ji plnil, co nejzevrubněji.

Za to ale Bůh se postaral způsobem nejvládnějším o něho; a nechal mu donášeti denní potravu krkavcem. — Protož, zmuž se křesťanská duše, a uvrz všecku starost svou na Pána. My sice nesmíme či nemáme od Boha zázraky očekávat, ale to smíme jistě od něho se nadíti, že nám pomůže, jest-li jen se ho nezpustíme. Bůh totiž může vždy pomoci i bez patrných zázraků, jinými lidmi nebo příhodným vedením zákonů přírodních, kteréž přece jen konají, co Bůh chce. Jest již předkem vypočítánc, že milujícím Boha vše slouží k dobrému; kde však obyčejný pořádek přírody nevystačí, tam si Všemohoucí ruce nsvázal a právo a moc svou, divy

činiti, nezadal. Už se po všecky časy často děly věci v životě nábožných osob, při kterých těžko neřici, že divem se tak stalo. Proto je to nekřesťanské, trápiti se starostmi o budoucnost, jak bude nám na dále, jak zaopatříme děti, jak najdeme výživu, jak se povede, když nastane vojna, neúroda, a t. d.; a ještě více nekřesťanské jest, ze samé úzkosti, abychom nepošli hladem, lhát, šidit, krást, upírat, lichvářit, pašovat, rouhat se a t. d. Tací lidé odstrkují od sebe laskavou ruku Páně. Proto nejen hynou na duši, ale i často na světě zle se jim vede, aby poznali, že Bůh je Pán, a člověk slabý a mdlý. Kdo ale v Boha důvěřuje, ten si přílišných starostí nedělá, a dělat nepotřebuje. — Bůh převezme jeho záležitosti, a v pravý čas mu pomůže, byť muselo býti i zázrakem. „Hleďte především království Boží, a spravedlnost Jeho, a ostatní Vám bude přidáno.“ (Mat. 6, 33.) Ještě nikdo hladem neumřel, kdo Bohu věrně sloužil a důvěřoval v Něho.

Modlitba.

☉ Bože a Otče! který jsi dal svatému sluhovi svému tak velikou důvěru v dobrotu Tvou a takovou horlivost u plnění vůle Tvé: propůjč i mně tu milost, abych jen vždy Tvou svatou vůli na zřeteli měl a se potom cele Tvé prozřetelnosti odevzdal. Amen.

11. Leden.

Sv. Theodosius, arciolec mnichů r. 539.

Sv. Theodosius narozen byl v Magariassu, malé vsi v Kapadocii, a od nábožných rodičů v bázni Boží vychován. V těch dobách, a na tom místě, kde sv. Theodosius živ byl, čítávalo se vždy při službách Božích lidu něco z Písma sv. Již co mladík byl tak umělý a nábožný, že lidu předčítavati musel. Čítaje lidu, byl sám slovem Božím tak proniknout, že jsi přál jedině, následovati Krista Pána. Nejprv odebral se na pouť do Jerusalema, a navštívil tam kde které místo svaté, a radil se s Pánem Bohem, jakou života dráhu by zvoliti měl. Octnuv se u poustevníka Longina, ve věži Davidově přebývajícího, učil se u něho samotě. Jedna paní, která chtěla vystavěti kostel na cestě do Betléma, požádala Longina, by Theodosia k tomu pohnul, aby byl představeným ředitelem toho chrámu. Což když se stalo, tolik lidí k němu se hrnulo, a tolik cti se mu prokazovalo, že se toho lekal, a aby těmi počtami nezhrdl nebo nezmaril, odešel do samoty.

2. Opustiv tedy místo výnosné odebral se na horu osamělou, a přebýval tam v jeskyni 30 let; zde všemi silami toužil a sloužil Bohu, jako osamotělý topol se svým kmenem a všemi ratolestmi a listy zhůru se nese. V této ustraněnosti nemohl se dost nasytit modlitbou a rozjímáním, tak že někdy ani nespál, a obyčejně méně spával, nežli nejpracovanější člověk ve světě. — Když někde v lese kvete medonosný keř, třeba daleko od oulů včelních, brzo ho najdou tato zvířátka; Pán Bůh je sám k němu dovede: a tak našli i nábožní lidé brzo Theodosia a následovali ho, jako včely královnu svou. Aby se tedy učili světu umíratí, vedl jich k tomu, aby si vykopali hrob svůj; nebo když člověk na smrt myslí, tenkrát teprv zatouží jak náleží po samotě. Když ten hrob byl hotov, ptal se sv. Theodosius: „Kdo as bude z nás první v tom hrobě ležeti?“ Tu vystoupil jeden kněz, jménem Basilius, klekl před sv. Theodosem a pravil; „Požehnej mi, já budu ten první. A skutečně po 40. dnech sladce usnul v Pánu.

3. Poznenáhla přicházelo vždy víc a více lidí k sv. Theodosiovi, i zácných a bohatých, kteří pod vedením jeho

osamotě žiti zatoužili. Kdyby byl podle chuti srdce svého jednati měl, byl by je všechny pryč poslal, nebo sám jim ušel, protože samotou mnohem raději Bohu sloužiti chtěl; a však on si to vždy rozvažoval, že člověk není na světě jen sám pro sebe, nýbrž i pro blaho svého bližního. Proto prosil Boha, aby mu zjevil, co jest lepšího. A Bůh mu ukázal, že srdce může u Boha zůstatí, byť by člověk tělem svým i ve společnosti meškal. Proto Theodosius vystavěl klášter, ve kterém všickni pospolu vedli krásný život křesťanský. Tento klášter se stal velikým a prostorným; a v něm nejen se modlili nýbrž i na poli pracovali, aby nikomu za obtíž býti nemuseli; zároveň se tam konaly nejkrásnější skutky milosrdenství. Klášter ten byl blíže Betléma a proto pořád pln poutníků; k tomu vypukla veliká drahot a chudí sem v houfch se utíkali. Sv. Theodosius všechny chudé a poutníky laskavě přijímal; všech jich dal pokrmem a šaty zaopatřiti, i byť by sami nouzi trítí měli. Potom taky vystavěl u kláštera několik nemocnic, ve kterých se svými mnichy nemocné na těle i na duši opatroval. Při tom panovala u nich největší svornost a láska. Když ale jednou přece dva bratří se hádali, tu před nimi klekl a tak dlouho prosil, až se smířili. Ostatně kde nebylo třeba mluvití, muselo se zachovati mlčení.

4. Posléze přišla ještě na sv. Theodosia těžká zkouška. Tenkrát byl mezi velkou částí křesťanů rozmohl se blud, který i od samého císaře Anastasia byl podporován, t. že v osobě Ježíše Krista není při sobě Božská a lidská přirozenost. Císaři záleželo na tom, aby i Theodosia na svou stranu dostal. Tedy poslal mu mnoho peněz, na oko pro chudé, ale opravdu, aby ho sobě naklonil. Theodosius rozdal peníze chudým, ale císaři psal, že chce raděj umřítí, než svolením k bludu hanebně žiti. Jako pro vlast, že chce ještě raději pro víru svatou život položití; také že by to raději viděl, aby chrámy spáleny byly, než aby se v nich zvěstovalo učení falešné. Zdá se, že císař následkem toho psaní na jiné myšlení přišel. A však brzo zase vydal nové nařízení a vyhrůžky proti pravé víře; vysláni jsou vojáci, kteří museli dávatí pozor, jest-li někdo proti bludné víře něco mluví. Tu vystoupil sv. Theodosius na kázatelnu, a před celým světem vyznal pravou víru a zatracoval hlasitě blud od císaře přijatý.

5. Na to chodil po kraji, aby i na jiných místech varoval lid před bludem u víře; vyučoval, povzbuzoval, aby se drželi pravdy, a za tímž účelem i žáky své rozesílal. Pln zlosti nad tím poslal císař zbožného starce do vyhnanství. An však císař záhy sešel, mohl se Svatý zase brzo navrátiti. Žil ve veliké svatosti a dosáhl 105 let. Na to byl celý rok nemocen, a snášel veliké bo-

lesti. Tu pravil jemu jednou jistý kmet: „Modli se Bohu, aby umírnil bolesti tvých.“ — Načež Theodosius: „Nemluv mi tak; mnoho jsem zažil na světě dobrého, kdybych něčeho netrpěl, neměl bych žádných zásluh, a Pán Bůh by mi mohl říci: Tys užil již tvého dobra na zemi.“ Tak pevná byla duše jeho, an vetchá lepénka sotva ještě se při hromadě držela. Bůh pak ukázal mnohými zázraky před a po smrti jeho, jak milé mu bylo Jeho obcování.

O samotě.

Ze života sv. Theodosia poznáváme věc dvoji: předně, že hledal samotu a potom, že ona mu prospívala ku krásnému, činnému životu. Když zrno pšeničné začíná v půdě klíčiti, tu jeho prýt nevyhání nejprve do výšky, aby se vymetal v klas, nýbrž pouští dolů kořeny zatínajíc jich do temné, tiché půdy orné. A když se tam dobře založilo, potom teprve vyhání prýt z půdy ven na světlo denní, vymetává listky a utváří se v stéblo a klas, a přináší obilí lidem užitečné. Tak je to též se životem duševním. Když člověk trvá o samotě, tenkrát duše jeho pouští kořeny; půda její ale není země tato, nýbrž Bůh sám.

Mojšíš byl nejprve 40 let pastýřem na poušti, než ho Bůh ustonovil za slavného vůdce lidu židovského.

Jan Křestitel zdržoval se nejprve na poušti v nehlubší samotě, a potom teprve vyšel a nastoupil úřad svůj co předchůdce Páně.

A Spasitel sám nejprve žil zcela tiše a nepozorován v Nazaretě, potom šel na 40 dní na poušť; a i za těch 3 let, co všude veřejně učil, uzdravoval a blažil, často odcházel od učenníků svých v soukromí, vstoupil na horu, aby tam sám obcovoval s Bohem.

A tak sv. Theodosius a s ním každý pravý křesťan od jakživa miloval samotu, protože se to v ní obzvláště dobře s Bohem obcuje, a duše lépe ucítí, jak to s ní stojí, a čeho se jí ještě nedostává. Ano samota je koupel, ve které se duše potápí, aby očištěná a zotavená do světa vejíti mohla.

Milý křesťane! třeba nemůžeš ven vyjít z města a z dědiny a celé dny trávit o samotě: přece přijdou hodiny, ve kterých se můžeš zcela lehko ze světa ustraniti a vykrásti, abys sám a sám s Bohem obcovati mohl. K. p. můžeš, když už všickni lidé z kostela vyšli, ještě tam chvíli zůstat, nebo do svého pokojíčku jíti, anebo můžeš to tak zříditi, aby jsi vyšel na pole nebo do lesa bez průvodce.

Ona tu napadne člověku potom tak mnohá krásná myšlenka, duše se obměkčí a dostane touhu po nebeské vlasti. Jak neskončeně lepší je to, než po návštěvách se toulati, domy vytloukati, lidi přetřepávati, a duši špiniti prachem nízkých klepů, myšlení a líčených poklon a pořekadel — kde jakoby hejno kobylek ušedne na mladou síji, která z kázání a z veřejné služby Boží v nás měla vzházeti.

Člověk musí bez toho víc, než mu prospívá, v hlomozu a víru světa trávit a se potloukati. Kdo tedy nikdy z toho hluku a hřmotu světského do samoty nepřijde, ten se neudrží v cnosti, ten nenabude síly, aby vždy po křesťanskou mysliti, mluvit a se zachovati mohl. Použí milý křesťane tedy každé příležitosti, kde sám o sobě býti můžeš. Komu

se o samotě jen stýská, kdo jen pořád po společnosti hlučné a veselé shání, to je zlé znamení; nebo tím ukazuje, že ještě Boha nemiluje, že mu Bůh nestačí, nebo že zlé svědomí tím hlukem a tou společností udusiti a ohlušiti chce, aby mu jeho nepravosti nevytýkalo.

Kdo chce ještě lépe zvědět, co je to za dobrou věc, ta samota, přečti sobě v Tomáši Kémpenském Kap. X. a XX.

Modlitba.

O. Bože! který jsi sv. Theodosiovi tak velikou lásku k samotě vštípl a v ní ho svatostí neobyčejnou vyznačil: propůjč i mně té milosti, abych se rád o samotě s Tebou obíral a v Tobě svou nejsladší zábavu a kochání nalezal. Skrže Ježíše Krista Pána našeho, Amen.

12. Leden.

Sv. Arkadius, (3. století).

V čas ukrutného pronásledování za císaře Decia žil jeden vážený, zámožný sluha Kristův, jmenem Arkadius, v Cesarei mauritánské. Strašně zuřil místodržitel císařský mezi křesťany; mělť buď modlám obětovati nebo umřít. Aby té nehodě ušel, utekl Arkadius z města zanechav tam veškeren majitek svůj a skrýval se na tajném místě, kde Bohu modlitbou, postem a bděním sloužil. Když se místodržitel dozvěděl, že Arkadius při obětech modlářských schází, odeslal vojáky, aby prohledali příbytek jeho. Tito tam našli jednoho muže z jeho přízně, který byl náhodou tam přišel a přivlékli jej před soudnou stolicí místodržitelovu.

2. Místodržitel poručil, aby ho do vězení uvrhli, a tak dlouho tam nechali, až by Arkadius vytrazen byl. Sotva se o tom dozvěděl Arkadius, tu hned zahorev toužebností po smrti mučnické, samoděk před soudce pohanského se dostavil, řka: „Jest-li mého příbuzného za mne držíš v okovech, tož ho propust nevinného; neboť proto jsem sám přišel, abych bezvinného vysvobodil, a tobě zrovna přímo a bez obalu oznámil, co tento tobě udati nemohl, tolikéž abych tobě počet vydati mohl o věcech, o kterých se mne tázati chceš. Místodržitel mu sliboval, že mu ještě i nyní chce odpustiti, pakli by obětoval modlám. Arkadius však vece: „Co to mluvíš, soudce, na nejvyš marný? zda-li se domníváš, že bys mohl postrašiti sluhy Páně strachem, tento na nejvyš pomijející život pozbyti, nebo vyhrožováním smrti nejbližší? My víme, ce stojí psáno: Život můj je Kristus, a umřítí je mi zisk (Fil. 1.) Vymysli nových otrap, i nejtěžší muky převyšujících, vycvičuj se ve zlomyslnostech, co jen mohou vymyšleny býti: to se ti nepodaří, abys někoho z nás od pravé víry odvrátil.“

3. Těmito slovy udatného Vyznávače vjela do tyranna dábelská zlost, a proto vymýšlel naň muky zcela nové, neslýchané. S ústy vztekem zapěněnými velel po chvíli břiřčům: Chopte se tohoto bezbožníka; ať ucítí otrapu smrti až do přesyce; onť má smrt viděti, jí žádati a přece zdarma po ní toužiti. Uřezujte mu oud po oudu na těle jeho; nejprve počněte s prsty, potom mu odřezejte ruce, potom odlučujte lokty od ramenou, potom počněte s prsty na nohou, dále rozřežte nohy, aby nic nezbyvalo, leč trup; dejte si času při té práci, aby poznal bídu svou, když to trápení dlouho trvati bude, a aby viděl, co to je, obětem vlasteneckých bohů vyhybati a cizímu bohu se klaněti.“ —

4. Sotva byl místodržitel vydal tento strašný rozkaz, tu již i vlečkou katané vyznávače na místo popravy. Tu se octnuv klekl a modlil se; domnívaje se, že bude stat, sám nabízel šiji svou, a však katané poručili mu, aby podal rozťahl ruce. Svatý jim podal ruce, a když katané počali prsty a ruce uřezávati, zvolal: Tvé ruce, Pane! učinili mne a utvořili mne, dej mi strvání!“ — Na to pokračovali katané v díle svém započatém; jak jim bylo uloženo, hodně zdlouhavě, a odřezávali oud po oudu z těla Svatého. On pak zůstal pln trpělivosti a oddannosti, a hrdinná mysl jeho šla až tak dalece, že s veselou tvaří na to pohlízel, jak ho mrzačili katané, a v ta slova zvolal: „O vy blahoslavené oudy, ježto jste odústojněny, sloužiti Bohu svému, nikdy jsem vás tak neměl rád, když jste na mém těle byly, jako nyní plešám; vida vás od něho odloučeny býti. Nyní jste oudy Kristovými, a já cítím, že Kristu náležím, čehož jsem si vždy a nade všecko prával.“ —

5. Na to se obrátil k divákům a pravil jim: „Málo jest to, o mužové! kteříž co diváci stojíte při divadle tak neobyčejném. Lehce to snášeti tomu, kdo si může rozvážiti šťastnou nesmrtelnost. Zanechte marné modly, kteréž vám nic pomoci nemohou! Poznejte Boha mého, kterýž mne posilňuje, pro něhož umřiti jest život náležti; pro něhož trpěti jest slast, jehož láska nikdy nestyďne, jehož cti veždy přibývá, k němuž nyní za tak skrovné muky odcházím, abych věčně s ním se radoval. S těmito slovy odevzdal ducha svého krásného do rukou Ježíšových dne 12. Ledna. Pohané žasli nad myslí tak rekovnou; křesťané pak, podivně u víře utvrzení sebrali oudy jeho a s úctou je pochovali.

Sv. Arkadius vyobrazuje se s mečem v ruce, na znamení jeho mučnické smrti.

Kterak si máme mravně ruce a nohy uřezávati?

Bůh žádá podnes, abychom sv. Arkadia následovali totiž, abychom Bohu obětovali oudy těla svého, jen že jiným způsobem. Pán Ježíš pravil: „Pakli ruka tvá nebo noha

tvá pohoršuje tebe, utni ji a vrz od sebe: dobré jest tobě do života vejíti mdlému neb kulhavému, nežli dvě ruce neb dvě nohy majícímu uvrženu býti do ohně věčného. A jest-li že oko tvé pohoršuje tebe, vylup je, vrz od sebe (Mat. 18).

T. j. může být, že máš něco tak rád, jak ruce nebo nohy své, a žeby ti bylo tak těžko, od toho se odloučiti, jako kdyby ti chtěli uřezat nohu neb ruku: a přece to musí býti, nechceš-li viry se odřici a Boha zbaven býti, k. p. mohl bys udělat ve svém obchodu neb dědictvím nabyti velikého majitku, ale ono to jmění je nespravedlivé; mohl bys bližního o mnoho peněz ošidit, a nikdo ti to nemůže před soudem dokázati — to vše nedělej, a udělals-li, vrat, co je groš nespravedlivý, a byť si ho měl potřebí, a byť by ses s tou mamonou tak těžce loučil, jak s nohou nebo s rukou, nic platno, pryč s tím; je ti to tak spasitelnější! Nebo k. p. máš známost s nějakou osobou, a máte se rádi, ale při tom buď brzo zhřešite, nebo jste už snad hřešili proti čistotě: — hle! odřekni se té osoby, a byť by ti srdce mělo touhou puknouti, anebo ti život nesnesitelným bez ní byl břemenem; nic platno, musíš se jí odřici, a byť to tak bolestné bylo, jako bys sobě žhoucím železem oko v hlavě vypáliti měl; je ti to pro pokoj svědomí spasitelnější.

Nebo k. p. je mezi dvěma osobami opak lásky — nepřátelství, a každý z nich myslí, že není možná odpuštění a se smířiti a tomu druhému ruku podati; a přece nic platno, musí to být, a byť to tak za těžko přicházelo, jakobys sobě vlastní rukou nohu uřezati měl, sic celý člověk na těle a na duši zahyne!

Tak je to i s jinými věcmi k. p. s mrhavostí, když chodí hospodář denně do hospody; a kapsa na to nestačí; když někdo hrává v karty, aby vyhrál; hlučné, hříšné plesy a tance a t. d., při takových věcech musí křesťan přiněsti Bohu a spásu duše své obět sice nekrvavou, ale ovšem bolestnou, která mu jde do živého, když byl do těch věcí se zamiloval, a jim uvykl. Tu se jedná o to, voliti buď Krista a spasení duše, nebo hřích a záhubu. Rozvaž, co bys učiniti měl. Považ, ta bolest, kterou sv. Arkadius přetrpěl, proměnila se nyní ve věčnou radost a ta rozkoš, od které se jiný za živa nechtěl odloučiti, pomínula jako sen; a nyní se proměnila v muky věčné.

Tedy zmuž se, a vytrhni, odřez to zlé statečně jako mučenník.

Modlitba.

O Bože! který jsi dal sluhovi svému sv. Arkadiovi sílu, tak hroznou smrt pro víru podstoupiti, uděl mi, abych směl příklad jeho mravně následovati a všeho raději se odřici, než bych hříchem Tebe uraziti měl. Skrže Ježíše Krista, Amen.

13. Leden.

Sv. Veronika z Milána, klášternice r. 1497.

U Boha není ohledu na osobu; onť si vyhlídá, vybírá své vyvolence ze všech stavů a právě, jak dí apoštol, zvolivá druhdy to slabé, aby zahanbil to, co je silného, a jako pěla mater Spasitelova: pyšné svrhuje s trůnu,

a povyšuje ponížené. To nacházíme ztvrzené na příkladě Svatých a zvláště té Svaté, kterou Církev katolická ctí dnešního dne.

2. Veronika se narodila v jedné vsi nedaleko Milána. Její rodičové byli chudí řemeslníci, ale bohatí na křesť. cnostech. Zvláště byl otec nad míru poctivý, každý šejd byl mu ohavností nenáviděnou; když něco prodával, vždy kupci upřímně vyznal, co na jeho zboží je dobrého a co vadného. Byla taková u nich chudoba, že dceru svou ani do školy nemohli posílati. Veronika se tedy nenaučila čísti, což jí však nevadilo, Bohu celým srdcem sloužiti. Vždyť její rodičové jí v tom dávali příklad nejlepší. Modliti se bylo její nejmilejší zábavou, a vždy velmi pilně poslouchala křesťanské cvičení, kteréž se činilo dítkám. Již za mládí nejútlejšího propůjčoval jí Duch sv. veliký vzhled do tajemství sv. víry, a vnitřní modlitbou a rozjímáním vždy přibývalo jejich vědomostí o věcech Božských a jejich pokroků v pobožnosti.

3. S modlitbou a pobožností však spojovala i největší pracovitost; ona varovala se zahálky a poslouchala rodičů a představených i ve věcech nejmenších. Se svými družkami žila vždy svorně, prokazovala jim, kde jen mohla, dobré, a vždy se považovala za nejmenší a poslední mezi nimi. Zvláště se snažila umrtviti svou vlastní vůli, a tak dalece to v tom přivedla, že se pozdávalo, jakoby neměla vlastní vůle více. Její obcování bylo v nebesích, její myšlenky byly neustále u Boha; i u prostřed práce a obklíčená od lidí nezapomínala na Boha svého; zvláště milovala samotu, vystřihajíc se hřmotného s lidmi obcování, při tom však vždy byla veselé mysli a dobrého rozmaru, třeba někdy měla oči plné slzí, kteréž prolévala v modlitbě tiché.

Její láska k samotě byla též příčinou, že v ní dozrál úmysl, vstoupiti do kláštera.

4. Ale jak to v skutek uvéstí, ješto neuměla ani

čísti ani psáti? — Proto však přece netrčila mysli. Jelikož za dne musela pracovati, vynaložila část noci na to, aby se naučila číst a psát, což se jí podařilo i bez pomoci učitele. Ono jí to šlo velice těžko, a skrovných jen činila pokrokův; a však P. Maria, kterou ona dětině ctíla a vzývala, jí těšila a dodávala chuti vnitřním vnuknutím a napomináním: Jednou u vidění pravila k ní matka Páně: „Utiš se a nedělej si tolik starostí; dost na tom, znáš-li jen 3 písmeny. První písmena je čistota srdce, kteráž v tom záleží, abychom Boha nade všecko, a tvory jen v Něm a pro Něho milovali; druhá písmena je trpělivost, tak abychom nikdy nereptali a vidouce chyby bližního se naň nesápali, nýbrž je tiše snášeli a zaň se modlili; třetí písmena je ta, abychom každý den nějaký čas rozjímali umučení Kristovo.

5. Konečně byla Veronika po 3-leté přípravě přijata do kláštera Augustiniánek u sv. Marty v Miláně. Zde trávila život skrytý, svatý; světu zcela odemřelá žila jedině P. Ježíši, jemuž se celá věnovala. Nemajíc vlastní vůle, poslušna jako dobré dítě, dala se vésti od svých představených, jsouc spokojena se vším, co jí Bůh usoudil, a na ni dopustil. 2 léta musela ztráviti v neustálé, bolestné nemoci, a ačkoli jí prosili, aby vzala ohled na chatrné zdraví své, přece zevrub zachovávala přísnou řeholi říkávajíc na to: „Musím pracovati, pokud mám čas.“ Ačkoli od dětinství vedla život zcela čistý, nevinný: přece se považovala za největší hříšnici, pokládala se býti nejmenší mezi sestrami a vykonávala nejraději práce nejnižší. Neustále byla spojena s Bohem v modlitbě, a srdce její bylo vždy tak zkroušené, že téměř neustále plakala. Její řeči byly však právě proto tak plné důtklivosti a povzbuzení, že i nejzarytější hříšníci jimi pohnuti byli. Konečně byla ukojena touha, s jejím nebeským chotěm Ježíšem věčně spojenou býti; její duše svatá opustila r. 1497 v hodinu od ní předpověděnou schránku panenskou, v 52. roku věku svého. Bůh oslavil služebnici svou zázraky mnohými a papež Benedikt XIV. dal jméno její položití do seznamu Světic Božích.

Jak zapotřebí jest plniti věrně povinnosti stavu svého.

Především obracela sv. Veronika svůj zřetel k tomu, aby vykonávala vždy zevrub a dle vůle Boží povinnosti stavu svého. Ráda se modlila, oběti svaté se vši horlivostí přítomna byla, vždy po samotě a rozjímání věcí nebeských toužila; a však nikdy přece neopomenula, ani v domě otcovském, ani v klášteře plniti zvláštní povinnosti stavu svého. Hlavní starostí její bylo, aby neopomenula ničeho, co měla činiti, a aby to vykonala se vši bedlivostí. O jak mnozí kře-

staň se nenásledují v tom sv. Veroniku, a zanedbávají způsobem nad míru lehkomyšlným stavu svého povinnosti.

Mnozí jsou, kteří vždy něco dělají, ale to právě ne, co by dělati měli. Mnozí by byli rádi ustavičně v kostele, a na modlitbách; ale štítí se, vyhýbají se práci, jiní zase oddávají se marným rozkošem o kratochvilím a zahálce, na svou povinnou práci nezpomínajíce, jiní zase vykonávají sice své povinnosti, ale nedělají to pro Boha a k vůli Bohu; nedělají to bedlivě a s radostí, nýbrž jen ledabylo, z nucení anebo pro nějaký zisk pozemský. Tak nejednala sv. Veronika onať poznávala všudy a ve všem vůli Boží svatou; tuto se snažila v modlitbě i v práci vyplniti; Jemu ke cti činila všechno, proto se stal život její nepřetrženým řetězem dobrých skutků a konec její tak blahoslaveným.

O duše křesťanská! ve kterémkoli stavu se nacházíš, můžeš být svatou a blaženou, pakli jen věrně a horlivě své povinnosti vykonáváš ke cti Boží. Bůh zná všechny tvé cesty a kroky a odmění každý, kterýž jsi učinila k oslavě Jeho. Nezapomeň tedy nikdy na krásné heslo: „Vše ke cti a chvále Boží!“ — vše z lásky k Ježíši.

Modlitba.

Můj Pane a Bože! propůjč mně tu milost, abych vždy věrně plnil v stavu mém nejsvětější vůli Tvou, abych též co věrný sluha Tvůj od Tebe přijal odměnu slíbenou, Amen.

14. Leden.

Sv. Hilarius, učitel Církve r. 368.

Sv. Hilarius, jehož sv. Augustin jmenuje osvěceným Učitelem Církve, a sv. Jarolím surmou latinníků proti Ariánům, narodil se ve městě Piktavii (Poitiers, čti Poátie) z rodičů vzácných, a však pohanstvu oddaných. Od nich byl pohansky vychován, a však, jak sám vyznává, od Boha poznenáhla veden k poznání pravdy, po které žíznila duše jeho. Jeho žádnými nepravostmi nezkalený rozum nahlízel hned záhy, že člověk, který co svobodný tvor stvořen jest, proto postaven jest na tento svět, aby se tu v trpělivosti, mírnosti a jiných cnostech vycvičil, a po tomto životě od nejvyšší bytnosti odměny dosáhl. Pročež se snažil, tuto nejvyšší bytnost poznati, a tím

pořád více se mu zošklivilo modlářství. Nyní se mu dostalo i Písmo sv. do rukou; se vši pilností pročetl všechny knihy Starého i Nového Zákona, rozjímal o nich, a tím k právě víře dospěv žádal o křest svatý, aby do počtu učňů Kristových přijat byl.

2. S křestem svatým stal se jest novým člověkem; přísně dle předpisů evangelických zřídil nyní život svůj, a slovem i příkladem hleděl i jiné povzbuditi ke cnosti, a utvrzovati v nich víru v Trojici nejsv., které se kacíři rouhávali. Tato horlivost jeho pro víru svatou a lesk jeho cností bylyt jsou příčinou, že si ho lid města Poitiers přál za biskupa míti. Z pokory se protivil žádosti této, a však musel se poddát doléhlivým prosbám věřících, a přijal nyní vysvěcení za kněze a za biskupa. Stav se biskupem považoval se za nehodného sluhu Božího a vynakládal veškerý čas svůj a všechny síly své na obrácení hříšníkův a bludařů. Slovem a písmem hájil a zastával víru sv. proti všem útokům nepřátel: celé noci probděl, aby v Písmě sv. bádal a zpytoval, a nových důkazů vyhledával pro pravdivost sv. víry. Jeho horlivost v tom šla až tak dalece, že ničeho toužebněji sobě nepřál, než podstoupiti smrt mučnickou pro Ježíše Krista a krví svou pravdu její zpečetiti.

A proto se neštítěl žádného nebezpečí v obhájení jejím. K císaři Konstanciovi, který blud podporoval, napsal list, ve kterém slovy nejráznějšími pravdy se ujímá a blud poráží. Aby svou k bludu ošklivost zjevně ukázal, od společnosti biskupů v milosti císařské stojících se odloučil, ano i co žalobník proti nim na sněmu v Biterii vystoupil.

3. Aby horlivost jeho zkontil, poslal ho císař do vyhnanství do Phrygie. Hilarius z toho se těšil a milerád do vyhnanství se odebral; jeho kněží a lid v Poitiers zůstali mu věrni, a i biskupové francouzští, zůstali u spojení s ním, tak že se nikdo neopovážil, voliti nástupce na místo jeho. Ani ve vyhnanství nezůstal nečinným, a i tak se snažil ve spisech nejvýbornějších, zvláště o tajemství nejsvětější Trojice pravdu víry katolické co nejvíce možná dokazovati a blud vyvracet. Tyto vzácné spisy posud v úctě chováme. Svatý Hilarius byl dříve ženat, než-li se stal biskupem, a měl několik dítek. V čas svého vypovězení doslechl, že jeho dcera Apra se chce vdávati; on však by to byl rád viděl, kdyby byla chtěla zůstatí pannou. Pročež neustále k Bohu se modlil za tuto milost pro ni, psal jí pohnutlivý lístek, v kterém jí vysoké přednosti čistoty panenské vroucími slovy vylíčuje, a na tu vznešenou odměnu poukazuje, kterou P. Ježíš svým milým nevěstám slíbil, a tak se mu podařilo, že pohnul srdce dcery milené. Uposlechnuvši

radý otcovy, umřela svatá u něhou jeho, když se byl z vyhnanství vrátil.

4. Ve čtvrtém roce svého vyhnanství byl slaven sněm církevní v Seleucii; i Hilarius se k němu dostavil, aby pro víru sv. svědčil a trpěl. Jelikož byl zde udatně a vítězně proti bludu brojil, a nyní odtud se i do Cařihradu pustil, aby tam císaře za dovolení prosil, dle kteréhož by směl s kacíři veřejně o víře rozmlouvat, byli tito naplněni takovým strachem, že slabému císaři radili, aby sv. Hilaria raději z vyhnanství puštil a zase na jeho stolec biskupský v Poitiers usadil. Císař svolil, a sv. Hilarius k radosti lidu věřícího ve vítězoslávě zase do Poitiers se navrátil.

5. S horlivostí opravdu plamennou počal i zde zase sv. víru na všech stranách rozšiřovati, pohoršení z bludu povstalé odstraňovati, kázeň církevní zase napravovati a svěřené jemu ovečky k bohabojnému životu přiváděti. Ano, jeho starost o spasení duší vztahovala se i na jiné okresy biskupské. Onť cestoval do Milána, aby i tam bludu se postavil na odpor, a obnovil čistotu víry a kázeň církevní, čímž však nových pronásledování a utrpení sobě nahromadil.

Donucen byv do Poitiers se navrátiti cítil, že síly jeho vyčerpány jsou. Onť se byl ztrávil jako svíce v službě Boží a Jeho sv. Církev, a sešel pln svatého míru dne 13. Ledna 368. Církev římsko-katolická slaví den úmrtí jeho dne 14. Ledna a ctí ho co sv. Učitele. (Doctor Ecclesiae.)

Vyobrazuje se v biskupském rouše k nohoun jeho hadi, co znak bludů, s nimiž se neustále potýkal.

O prostotě srdce.

Sv. Hilarius odporoučí všem, již chtějí učenníky Kristovými býti, zvláště krásnou cnost prostotu srdce. Dí o ní takto: „Spasitel nás ubezpečuje, že nikdo nemůže vejíti do království nebeského, leč by se nestal podobným dítěti, a nepřemohl by prostotou dítěti vrozenou všecky nepořádné náchylnosti srdce svého. V čem pak ale záleží tato prostota dětinná? Co pozorujeme na dítěti? Onť je poslušné otcí svému; ono miluje máť svou; nezná ani pýchy, ani nenávisti a lakoty; poslouchá a věří ochotně těm pravdám, v nichž vyučováno bývá.

Šťastný ten člověk, jehož srdce takto jest spořádáno! onť kráčí po cestě, kteráž k nebi vede. Proto navraťme se k dětinné prostotě, kteráž samojediná nás činí podobny Spasiteli pokornému, jenž sám se stal dítětem, aby nás učinil dítkami Božími.

Na dítěti není falešnosti, žádné lsti, žádného podvodu viděti; dítě se nepřetvařuje, onť jest otevřené a upřímné; nezná nenávisti a nepřátelství; neví nic o pomstě a lakotě; v dítěti láska a mír zarazily stanek svůj, a ono se cele odevzdá péči matky milé.

Tyto vlastnosti dětinné musíme i my sobě osvojit; i v nás má panovati čirá láska k Bohu a ke všem lidem; my

máme veždy smýšletí dobře s Bohem, sami se sebou a se všemi lidmi a se zcela odevzdati do vůle Boží. V tom záleží pravá prostota srdce, anaf k spasení vede.

O křesťanská duše! po této prostotě svatě snažuj se ze všt síly své, odlož a přemáhej v sobě faleš, pýchu, nelásku, sobectví, neměj řeči proto, abys zakrývala jí, co myslíš, jak to v našem věku od tak nazvaných vzdělanců se děje, ale buď pravdivá a upřímná, Pán Ježíš ti zajisté pomůže, abys tak pravým dítětem Božím se stala.

Modlitba.

O Božský příteli dítek, Spasiteli Ježíši Kriste! sděl mi z Tvého nejsvětějšího srdce nebeskou cnost prostoty, abych jí dosáhnul věčného spasení, kteréž jsi přislíbil maličkým, Amen.

15. Leden.

Sv. Maurus, opat.

V nejdivočejších horách vlašských žil 500 po nar. Páně nábožný muž, kterýž se tam byl ustranil, aby odloučen od světa zcela zkaženého jedině Bohu sloužiti mohl. Maje veliká pokušení, strašlivé pokání sobě ukládal. Poznenáhla našli ho pastýři a vyzařen byv dostal mnoho učenníků. Zkrátka ten muž byl sv. Benedikt, o němž v měsíci Březnu hodláme si pověditi. K tomuto sv. Benediktovi přivedli i rodičové šlechtiči svého synáčka Maura, aby ho vyučil a vychoval. Mezi všemi chovanci svými zamiloval si sv. Benedikt nejvíce Maura, nebo ten tak následoval příklad mistra svého ve všem: v postu, v bdění, snášení zimy a jiných obtíží, ve vytrvalosti na modlitbách, v mlčení, že ho mistr víc od toho zdržovat než k tomu nabízeti musel. Když sv. Benedikt nováčkům do kláštera vstupujícím řeč činiti chtěl, tu nedbalejším Maura co vzor horlivosti představoval.

2. Pověst o veliké zbožnosti sv. Benedikta a řeholníků jeho rozšiřovala se po celém křesťanstvu. Tu vypravil jest i jeden biskup z Francouz vyslanec k sv. Benediktovi, aby ho poprosili, by přece několik nejschopnějších žákův svých tam odeslal, neboť si přál i tam klášter takový zaříditi. Sv. Benedikt k tomu zvolil Maura a připojiv mu ještě 4 bratry vypravil je do Francie. Když pak se tam oclili, byl ten biskup umřel, který takový klášter založiti chtěl a jeho nástupce o tom ničeho věděti nechtěl. Tu pomohl Bůh z nesnází. Byl tehdaž v říši franské vzácný bohatý pán, jménem Florus, stoje zároveň u veliké milosti u krále Theodberta, tak že mu král ve všem po vůli činil. Tento muž byl velice nábožný a chtěl na statcích svých míti klášter, a když to králi přednesl, i tento svolil žádaje,

aby v tom klášteře za něho a rod jeho vždy modlitby konány byly.

3. Florus nyní všecko daroval, co bylo zapotřebí k stavbě, zařízení a vnitřnímu upravení toho klášteřa. A celá povaha sv. Maura učinila naň takový dojem, že mu nejprve svého 8-letého synáčka k vychování svěřil, potom však, když ten klášter dostaven byl, sám se odhodlal státi se řeholníkem. Odebrav se ke králi, prosil o dovození, aby svou důstojnost při dvoře složití a v klášteře postem, modlitbou a jinými kajicnostmi za hříchy své zadostičiniti směl. Král mu to nemohl odepřiti, a povolil, ač nerad a s bolestí, jelikož se od Flora nerad loučil.

4. I podržev Flora u sebe několik dnů na hradě svém, vypytaval se ho na to, jaké to živobytí v klášteře sv. Maura jest, jaké jsou pravidla řeholní a jak vše zřízeno? — Král byl vším, co uslyšel, tak dojat, že sám při tom přítomen býti toužil, až Florus sliby řeholní skládati bude. A ačkoli král od Maura a ostatních řeholníků s tou největší úctou přijat byl: nic méně cítil hluboko, jak veliký je rozdíl mezi světskou důstojností krále a pravou svatostí; v královském rouchu svém před sv. Maurem pokleknul a v mnohých slzách prosil, aby se zaň modlil, a i jeho jméno do řehole zapsal; též klášteru učinil veliké darování.

5. Příklad sv. Maura a Flora tak velice působil, že přicházeli se všech stran lidé nejen z nízkých stavů, nýbrž i urozenci, a se přihlasovali do řádu, aby ostatek života svého ztrávili v řádu svatém. Mnozí jiní přiváděli děti své do klášteřa, aby zde byly cvičeny slovem a příkladem v pobožnosti. Tím se stalo, že po několika letech již bylo vstoupilo 140 mužů do klášteřa tohoto. Zatím sešel Florus smrtí blahoslavenou, i sv. Maurus cítil blížiti se konec života svého, pročež řeholníky vybídnul, aby si zvolili jiného opata. Oni však prosili, aby on to učinil. I zvolil jim syna Florova, který se stal pravým nástupcem i cností Maurových.

Jak působí dobrý příklad.

Maurus se stal Svatým skrze příklad sv. Benedikta, a vysokomožný Pán Florus se stal ponížným řeholníkem skrze příklad sv. Maura, a syn Florův se stal svatým, že ho Maurus zvolil za svého nástupce. A tak zase ostatní řeholníci, kteří do té řehole vstoupili, a v ní svatý život vedli, byli k tomu pozbuzeni dobrým příkladem svatých předků svých. Neboť dobrý příklad provodí převelikou moc a působivost na světě; příkladem dobrým člověk někdy dovede víc než kdyby stokrát domlouval a celé hodiny kázal. A příklad je kázání, které může činiti i čeledín svému pánovi, aniž tento na to hubovati smí; jesti kázání, kterýmž i prostý, neučený křesťan učenému může do svědomí mluvit; jest kázání, jímž děti na rodiče, farníci na svého faráře, pod-

daní na svého představeného dojem učiniti mohou. Chci mluvit o příkladu dobrém. He! když se cnostně chováš, tím prospíváš nejen sám sobě, ale i všem, kteřížto žijí s tebou. Proč pak osočují zlí lidé tak rádi toho, kdo je opravdu nábožným, proč ho tak tuze pomlouvají a jemu se posmívají? — Právě proto, že jejich svědomí zlé tím jeho krásným příkladem znepokojováno bývá, a oni by rádi měli ten příklad s očí. Když ale neuhne, tím mnohý hříšník obrácen bývá, o čem by se dalo mnoho povídati. Dobří lidé však příkladem dobrým utvrzeni bývají, aby se nedali s dobré cesty svěsti a ještě horlivěji pokračovali na ní. Zláště pak mnoho záleží na dobrém příkladě, máš-li kolem sebe děti nebo mladý lid. Pro takové je dobrý příklad tím, čím je slunečnost a tichý deštiček pro kvetoucí strom a jarní osení; onť přináší tiše a poznenáhla zdar a požehnání duším mladistvým. A však pozoruj, to není dobrý příklad, když se někdo před jinými staví, jakoby pobožným a cnostným byl, to je přetvařování a pokrytství, které nemá žádného požehnání; dobrý příklad musí býti upřímný. Musíš křesťansky mluvit i jednati proto, že tak skutečně smýšlíš, ne proto, že ten nebo onen právě tebe pozoruje. A takového dobrého příkladu je málo ve světě. Mnoho se mládeži káže slovem, ale málo příkladem. Ale i ty sám vyhledávej dobrý příklad, obcuj jen se cnostnými, abys dobrým příkladem jako na výsluní roztál a se zotavil. Často mnohý na duši zdravý příkladem svým vzkřísil mnohého na duši mrtvého a chorému dopomohl ku zdraví. Proto rozvaž si to!

Modlitba.

O Bože! který si nás lidi na světě ve společnost proto spojil, abychom druh druhu dobrým příkladem předcházeli: propůjč mi té milosti, abych jen s cnostnými obcovał, a jiným světlem dobrého příkladu vždy předcházel. Skrze Ježíše Krista Pána našeho, Amen.

16. Leden.

Sv. Honorátus, biskup Arelatenský r. 429.

Sv. Honorátus pochází ze šlechtické rodiny v nynějším Francouzsku. Jeho otec, pohan, bohatý a vážený, dal ho bedlivě vyučiti, aby někdy vysoký úřad mohl zastávat. A však Bůh naložil s ním jináče. Honorátus naučil se v obcování s nábožnými křesťany marnost moudloslužby a výbornost učení Ježíšova záhy znáti a uzavřel službě pravého Boha se oddati, i bratra svého naklonil k témuž úmyslu. Oba cítili v sobě touhu, svět opustiti, a na znamení, kterak všelikou marností světskou pohrdá, dal sobě Honorát svůj krásný vlas ostříhati a přijav milost sv. křestu odebral se s bratrem svým na osamělý statek na venkově, aby tam tiše se oddali modlitbě a rozjímání.

2. Jeho otec však, člověk nepodajný pohan, protivil se úmyslu sv. bratří a snažil se donutiti jich k

živobyti světskému. A však bratří nedali se od svého bohobojného života odstrašiti, a přivedli to konečně svoji pokorou a trpělivostí tak daleko, že i rodičové měli před nimi úctu. Pověst jejich cností vydobyla jim chvály všeobecné, a však tou chválou oni pohrdali, a nemohouce jí ujíti, umínili sobě, opustiti dům otcovský a vlast svou. S jedním nábožným poustevníkem, jehož sobě zvolili za duchovního vůdce svého, vstoupili v Mas-siliu (Marseille) na loď, chtějíce do Řecka se přeplaviti a tam na nějaké poušti neznámí světu pro Boha žiti.

3. A však Venantius umřel smrtí Spravedlivého a Honorátus, těžkou nemocí zachvácen byv, nucena se viděl, zase se navrátit do vlasti své. Zde se odebral k sv. Leontiovi, biskupu ve městě Frejus, a radil se s ním, jaký života způsob by sobě dále obrati měl; načež se odebral na ostrov Lerin a tam zvolil příbytek svůj. Tento ostrov byl posud zcela pustý, jen jedovatí hadi byli obyvatelé jeho; a však Svatý, pln jsa důvěry v Boha, jal se půdu vzdělávati, čímž hadi poznenáhla jsou vymizeli.

4. Brzo se za ním pustilo mnoho mužů pro spasení horlivých, kteříž se svěřili vedení jeho a s pomocí jejich položil na tom ostrově základ k onomu klášteru, který v nápotomních dobách tak veliké znamenitosti došel, a z něhož nápotom mnoho učených a svatých biskupů vyšlo, mezi jinými i sv. Hilarius, znamenitý spisovatel Vincenc Lerinský a t. d. Sv. Honorát předcházel všem bratřím nejkrásnějším příkladem, zvláště svou hlubokou pokorou, a proto jen nerad a se zdráháním za kněze vysvětití se dal, jelikož se pokládal nehodným býti této důstojnosti. Svou vlídností a svou laskavou pečlivostí o tělesné potřeby bratří všech srdce sobě získal. Čeho sám svým přičiněním nemohl dobytí, toho hleděl dosíci modlitbou setrvalou. K jeho modlitbě vyřinul pramínek sladké vody ze skály, a když jim jedenkrát pro množství bratří se nedostalo potravy, a Svatý nevěděl, jak si pomoci, přece dal okolodoucím žebračkovi poslední groš s těmi slovy: „Vím, že už je někdo na cestě, aby nám nové prostředky dobročinnosti přinesl. A skutečně den na to přišla veliká zásoba živnostních potřeb.“

5. Tak svatý život nemohl zůstati skrytý pod kbelcem, a když roku 426. biskup Arelatenský Patrokus umřel, hned lid sv. Honoráta za biskupa sobě vyvolil. Všecko jeho zdráhání a namítání bylo marné, onť musel převzít tento úřad svatý ale i obtížný. A však ani stolec biskupský nezměnil nikterak jeho živobyti, ano raději rozmnožil jeho kající skutky, jeho láska k Bohu a k bližnímu stala se ještě vroucnější, tak že jeho sv. žák Hilarius v chvalořeči o něm praví: Kdybych lásku viditelně představití měl, namaloval bych tvář sv. Ho-

noráta. Láska též ztrávila jeho síly; po třech letech usnul sladce a pokojně do života věčného r. 429.

Vyobrazuje se v rouchu biskupském.

Jak mocný je příklad dobrý.

Vidíme zde mladého člověka Honoráta v rodině, kde neměl dobrých příkladů kolem sebe, a přece se stal hodným. Dále vidíme jeho bratra, který měl před sebou zlý příklad otcův a dobrý příklad bratrův, on však se držel příkladu dobrého. V tom ohledu tedy může se rozeznati trojí výsledek příkladu: 1.) někdo vidí od mládí jen příklad dobrý, a proto se stane též hodným; 2.) nebo vidí příklad dobrý i zlý, ale raději se řídí dle dobrého, jako Venantius, anebo 3.) má před očima jen zlý příklad, a stane se přece dobrým, jako Honorátus. Samo sebou se rozumí, že takový má ceny největší, a tím zvláště dokazuje, jak pevná jest cnost jeho. — A však ve světě se stává větším dílem ještě čtvrtý pád, totiž: ačkoli děti samé dobré příklady před sebou vidí, ač se jim doma, v kostele a škole o samých krásných příkladech vypravuje; nicméně jak odrostou škole a dostanou se do světa, stávají se zlými; odkud to? — To pochází odtud, že člověk raději následuje zlé, nežli dobré, jak už pohanský mudrc uznal, a sv. Pavel bolestně vyznává. To pomýšlení: „Jini to dělají také tak“ zaslepuje a mámi tolik tisíc lidí, že se vrhnou na cestu širokou, po které se jde ovšem pohodlněji, ale která do pekla vede.

A však já ti m. uč. na paměť uvádím slova Božského Učitele J. K.: „Vcházejtež úzkou branou; neboť prostranná jest brána a široká cesta, kteráž vede do záhuby; a mnozí krácejí po ní. Jak těsná naopak jest brána a jak úzká cesta, která vede k životu, a jen málo jich nalezá ji“ (Mat. 7, 13, 14). Děláš-li tedy ve svém stavu a v poměrech svých tak, jak to dělají nejmnozí stavu tvého, tenkrát jsi na té vyšlapané cestě, která vede dolů do záhuby: chceš-li ale do života vejíti, tož musíš býti lepší, než nejmnozí stavu tvého; musíš se řídit dle skrovné hrstky těch, kteří jsou nejnábožnější a nejsvědomitější. A kdybys sám hodným býti měl, jako Lot v Sodomě, nesměl bys se spustiti cností, nýbrž jim svítiti příkladem dobrým.

Modlitba.

O Bože, který nás mezi jinými návody k cnosti i příkladem Svatých vyučuješ, abychom za nimi, jako za vůdci svými, po cestě těsné a drsnaté k nebi kráčeli: propůjč mi té milosti, abych odhodlaně a zmaužile za nimi krácel, a na širokou cestu, která vede k záhubě, se nevyšinul. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho, Amen.

17. Leden.

Sv. Antonius veliký, patriarcha klášterů, r. 356.

Sv. Antonín jest zakladatel klášterů. Narodil se v Egyptě r. 201. Jeho zámožní rodičové dali mu dobré

vychování; ale každé slovo, které byl v kostele zaslechl, vtisklo se hluboce v paměť jeho, a záhy dozrálo v něm předsevzetí, státi se asketou t. j. křesťanem dokonalým. Stav se sirotkem v 18. roku uslyšel v jednom chrámě slova: „Chceš-li dokonalým býti, prodej, co máš, a rozdej chudým; potom přijď a následuj mne a budeš míti poklad v nebi.“ (Mat. 19.) Slova tato na sebe obrátil a sotva že z kostela přišel, sousedům 140 jiter polností postoupil, ostatní jmění rozprodal ke prospěchu chudých a živ byl v nějaké vzdálenosti od svého rodiště rozjímavě, a zevnitř pak zaměstnává se prací ruční. Dábel se ho mnoho napokoušel, ale on všecko jeho mámení vítězně přemohl.

2. Maje mnoho návštěv od lidí těžce to nesl, proto se jim skryl do prostranné jeskyně hrobové a však i zde satan ho všelijak pokoušel, ve strašných podobách, viděních a myšlénkách, tak že nejednou v zápasu s ním unaven na zemi ležel. Antonín vždy měl důvěru v Bohu. „Kdes byl Pane a mistře můj! žes nebyl zde od počátku boje mého?“ — Tu mu odvece Pán: „Antoníne, byl jsem u tebe a byl svědkem boje Tvého, a vždy budu při tobě.“ — Tím nabyt Antonín zmužilosti a jsa star 33 let umínil sobě, zabráti se hlouběji do divoké poušti. V jednom starém hradě žil 20 let tak odloučen od světa, že nikdo o něm nevěděl, leč ten, kdo mu jídlo nosil, chleb přinášel. A však přece se rozšířila o něm slavná pověst, a jinochové spásychtiví přicházeli k němu zevšad doléhající na s prosbami, aby se stal jejich vůdcem. I sestoupiv s hory založil první klášter, nazvaný Phajum. Bratřím dal mnohá spasitelná pravidla, a svítil jim příkladem cností. Žil velmi přísně, maje na těle roucho žíněné a za svrchní šat roucho ovčí. A při tom byl vždy spokojený, zdrav a veselý myslí.

3. Bral však podíl i na všech osudech Církve sv. V čas pronásledování Maximina r. 311. ve městě Alexandrii v roucho svém obcházel a křesťany ve víře utvrzoval; když pak bouře přešla, do kláštera svého se vrátil, a ještě více klášterů založil, nebo měl až 6000 svěrenců k řízení. Vedouce život nad míru svatý modlili se, postili se, bděli, pletli koše a rohožky, a co vydělali, darovali chudým. Stávaje se pořád slavnějším skryl se hloub na poušti na kopci Kolzim. V celi do skály výtěsané přebýval daleko od lidí. Vzdělávaje půdu sám si vydělával chleb vezdejší. Jen když ho žáci prosili, opustil na krátce milenou samotu, aby zhlédl první kláštery své; Na této cestě uzřel sestru svou, která byla abatýší ženského kláštera. Pozbudiv učně své zase se ukryl do samoty své. Docházeli k němu trpící, duše všelijak sklíčené a zkormoucené, kteřížto propouštěl uzdravené, neb aspoň potěšené. Kte-

rým nemohl pomoci, ty posílal v pokoře své k jiným poustevníkům, kteří by snad modlitbou svou jim pomoci mohli.

4. Kupci a obchodníci, jichž cesta vedla tudy, neopomenuli ho navštívit. On jim říkával: „V obchodu se vyměňuje stejné za stejné, a prodáváč dostává tolik peněz, zač zboží koupil. Jináče to se životem věčným. To, co Bůh od nás žádá, je neskončeně méně, než co nám za to Bůh slibuje, a kdybychom 100 let pracovali a trpěli pro nebe, co by to bylo proti šťastné věčnosti? — Kdyby někdo dal kuprác a zaň získal 100 dukátů, ten by se dlouho nerozmýšlel: ale kdo dá svět celý, aby získal nebe, zda-li nebude zisk jeho neskončeně větší?“ — Jednou přišli k němu i lidé učení, aby se na své oči a uši přesvědčili o jeho moudrosti. I podivili se tomu, že neměl ani jediné knihy, a proto myslili, že je sprosták. On jim ale pravil: „Řekněte mi, co bylo dřív, rozum nebo knihy?“ Oni na to: „Rozum, který první knihy sestavil.“ Na to on: „Z toho následuje, kdo umí, jak náleží, užívati rozumu svého, nepotřebuje kněh. Ač dobré knihy mají svou cenu, proto nemáme zanedbávati, sami přemýšleti. — „Mou knihou ostatně je celá příroda, nebesa a země se všemi tvory.“ Celé tvorstvo je písmem Božím, z něhož denně čtu o moudrosti, dobrotě a moci Boží.“ — Když zase někteří chtěli s ním přebývati, nechtěl, nýbrž 12 hodin vzdál od kopce klášter jim vystavěti dovolil, ve kterém je navštěvoval.

5. Měl všelijaké vidění, k. p. jednou viděl všecken povrsek země léčkami obložený. Strachem se chvěje zvolal: „Bože! kdo pak ujde nebezpečím těchto léček?“ Na to slyšel hlas: „Jen pokorný.“ A v skutku pokora byla královnou jeho cností. R. 355. ku prosbě sv. Athanasia a jiných biskupů octnul se zase v Alexandrii, aby věřící v pravé víře utvrdil a proti kacířům kázal. Sotva se tam octnul, tu již ho obklíčil bezčetný dav lidstva, ano i pohané chtěli Svatého viděti a obdivovali se jemu. Pokázav tam několik dní o Božství Ježíše Krista vrátil se do tiché cele své. Když ho biskup zdržovati chtěl, řekl: „Mnich je jako ryba; ta zlekne, když ji vezmeme z vody, a mnich zhyne, když opustí samotu.“ Sv. Athanasius ho vyprovázal až ku bráně města. Před pohany vyháněl dáblý znamením sv. kříže, aby je o pravdě víry křesťanské přesvědčil. Octnuv se v milé samotě, cítil blížiti se konec života. Obávaje se, aby ho po smrti nebalzamovali dle obyčeje egyptského, povelil dvěma učnům svým, aby ho, hned jak umře, podle obyčeje sv. patriarchů pochovali, a jeho hrob nikomu nezjevili. Blízek smrti obnovil tento rozkaz a připojil: „Až přijde den vzkříšení, obdržím toto tělo od Pána Ježíše neporušené; roucha má rozdělítež;

biskupovi Athanasiovi dejte mou ovčí kůži i s pláštěm, na kterém sem spával; biskupu Serapionovi dejte druhou kožku ovčí, zíněné roucho podržte sobě. Ostatně děti! mějtež se blaze, Antonín odchází od vás, a nebude ho mezi vámi více, po těch slovech roztáhl oudy a sladce usnul v Pánu r. 356. dočkal roků 105, a ztrávil z nich 90 v samotě.

Vyobrazuje se v rouchu poustevnickém se zvonkem žebráckým a s hůlkou či berlou.

Pravá nábožnost nečiní člověka zasmušilým a nevlídným.

Sv. Antonín miloval samotu tak velice, že v ní 90 let ztrávil, a přece nikdy necítil touhu po světě a po obcování s lidmi; vždy dále a dále se zabíral do pouště, čím více do světa pronikala chvalná o něm pověst. Takto by se tedy pozdávalo, že se štítí lidí, anebo že v této od všeliké společenské zábavy vzdálenosti všeliké veselosti ducha pozbyl. — A však tomu nebylo tak.

Sv. Antonín neštítí se tváří lidských; on nebyl nikterak člověkem mrzutým, zasmušilým, nesnášlivým, nehleděl do světa trdně, smutně a zasmušile: nýbrž na jeho tváři spočíval vždy jemný úsměv, nebeská veselost, blahý mír, přívětivá vlídnost, kdykoli s někým mluvil nebo něco vyjednávatí měl.

Pobožnost nečiní člověka nepřitelem lidí, že by se jich vzdaloval, jim vyhýbal, jich se štítí; pravá cnost raději činí srdce veselé, mysl jasnou a všecku zasmušilost a zármutek odejímá. Vždyť v srdci opravdu nábožném přebývá Duch sv., a tento jest duch tichosti, vlídnosti a míru! Lidé mnozí představují sobě pod řeholními osobami obyčejně zasmušilé, nesnášlivé, nespokojené lidi, kteří se pořád mezi sebou perou, hádají a nikterak spříhnouti nemohou; a však právě ve klášteřích, kde panuje opravdivá snaha po dokonalosti, tam je k nalezení pravá veselost ducha, pravý mír, jelikož tam panuje v srdcích všech láska Boží. O duše křesťanská! nedej se tedy odstrašiti křikem světa, abys se snažila po kř. dokonalosti, kteréž však nenalezneš ve hlomozu světském, v marném s lidmi obcování, nýbrž jedině v životě ustraněném, skrytém, v obcování s Bohem, v modlitbě a rozjímání, u věrném vykonávání povinností svých. Pak-lis jednou okusila radostí tohoto obcování, pak se ti zožkliví svět, a nalezněš pravého míru a pravé veselosti.

Modlitba.

O nejdobrotivější Ježíši! který jsi sám tak velice miloval samotu, nauč mne, hrmotného světa se vzdalovati a v životě ustraněném, v obcování s Bohem, pravou radost a mír nacházeti, — jenž živ jsi a králuješ na věky věků, Amen.

18. Leden.

Nastolení sv. Petra v Římě.

Když se sv. Apoštolové na cestu vydali, aby dle rozkazu Pána a mistra svého, Ježíše Krista, sv. Evan-

gelium po celém světě okršku hlásali: tenkráté připadlo sv. Petrovi za úkol, v hlavním městě celého světa — Římě — světlo křesťanské víry rozsvítiti, tam sídlo své jako nejvyššího v Církvi biskupa zarazití, a odtud světlo té víry po celém okršku rozšiřovati.

2. A však sv. Petr neubíral se hned na toto místo svého pravého povolání. Onť zarazil nejprvé stolicí svou ve městě Antiochii, hlavním městě Syrie, založil tam květoucí obec křesťanskou, kterouž i po 7 let

co biskup řídil a spravoval. A však po celý ten čas nezůstával vždy v Antiochii, nýbrž čas od času kázal židům roztroušeným po krajinách v celé Asii menší, v Pontu, Galacii, Bythynii a Kappadocii. Tiscové obrátili se k slovu jeho na víru křesťanskou.

3. Leta 42. po narození Krista Pána za času císaře Klaudia odebral se svatý kníže apoštolů do Říma, do velikého města světového, hlavního to sídla nejhavnější modloslužby, a všech druhů nepravostí, aby tam povztýčil praporek sv. kříže a zařídil svou stolicí

jako nejvyšší pastýř Církve Kristovy. Neboť sv. Petrovi odevzdal Spasitel důstojnost papežskou, přenesev naň právo a moc, pásti ovečky i beránky, tedy celé stádo, řídití veškerou Církev Jeho. On a nástupcové jeho měli býti střediskem jednoty u víře.

A proto též Božská Prozřetelnost to tak uspořádala, že Petr právě v Římě, středišti to všech říší světa, své sídlo musel zarazití.

4. 25 let seděl sv. Petr na své papežské stoličce v Římě, to jest 25 let řídití a spravoval všechny obce Církve křesťanské jako nejvyšší biskup, a když r. 67 po Kristu sešel v Římě smrtí mučennickou, zaujali nástupci jeho, biskupové římské, tuto stoličce a spravovali co papežové veškerou Církev. Veždy to považováno za známku pravověrnosti, spojenou býti, obcovati s touto stoličce t. j. s papežem, nástupcem sv. Petra, u víře a lásce, a veždy uznáno bylo, že římská Církev má přednost přede všemi biskupskými stolicemi celého světa.

5. Již pak památka na ten den, ve který sv. Petr v Římě založil svou stoličce papežskou, slavivala se od jakživa pod jménem: „Nastolení sv. Petra v Římě a sice na poděkování Bohu za zvláštní milosti a smilování, jakových byl veždy sv. Církví římské proukázal, ješto ji až do této chvíle tak divotvorně strážil a zachovával, a na poděkování Bohu za tu milost, že v obcování s touto Církví, anť jest středem jednoty, trváme; neboť toto obcování je neklamným důkazem, že jsme praví věrní učenníci a stoupenci Ježíše Krista a že, jest-li jen učení té Církve zachováváme, jistě dojdeme spasení věčného.

Jak potřebna je Církví sv. hlava viditelná.

S ustanovením hlavy viditelné má se to podobně, jako se zasazením základního kamene při klenutí. Kdyby nebylo závěrečného kamene, nedržela by celá stavba při sobě, nýbrž musela by se brzo zase zbořiti. Kdyby se nebyl Kristus Pán o to postaral, aby v Jeho Církví byla nejvyšší hlava, která má dozor nad celkem, tu by musely v brzce v Církví zavlásti zmatek, rozbroj a roztržky.

A jesti to zajisté podivu hodné, jak pevná byla stoličce Petrova t. j. vláda papežská od časů apoštolských až do dnešního dne. Největší a nejmocnější domy panovnické jsou zašly, říše byly rozkotány, a každá téměř země za čas změnila rod vládařů svých, a nyní již nestává žádné říše na zemi, která by již trvala od časů apoštolských. Jen viditelná hlava katolické Církve zůstala od časů těch až do dnešního dne.

Jiní panovníci měli veliké země, mnohé zástupy vojska, mladé bujaré syny — a přece vyhynul rod jejich: a papež je kněz, nemající rodiny, někdy již stařeček nad hrobem, má jen skrovný stát, aspoň ne takovou světskou vládu, se kterou by u jiných mocnářů něco násilím mohl provésti, ano jak nyní vidíme, od cizích vládařů jako žalárníků jest někdy sevřen ve svém vlastním držení, — a přece trvá jeho vláda

přes 1800 let a rozprostírá se na všechny díly světa, kde jsou katolíci.

To pochází odtud, že svět a lidé na něm obstáti mohou, ať si nějaká říše ohledem vlády světské patří tomu nebo onomu panovníkovi; naproti tomu ale potřebné jest, aby byl v Církví katolické střed jednoty, kterýmž by ve všech částech svých v celek udržována byla. A proto slíbil Pán Ježíš takové trvalosti stoličce sv. Petra nebo Skále Petrově, a slibu svému posud dostal a dostane až do konce světa.

Proto nelekej se toho, co nyní křesťanská duše! slyšíš nebo v novinách čítáš o tom, kterak se sv. Otcem Piem IX. se nakládá, nýbrž slyš, co tobě pravím já: Největší spása, již člověk může na zemi dosíci, záleží v tom, aby zůstal v obcování s Pánem Ježíšem Kristem. A však všecku pravdu a milost svou složil On jako poklad do lůna Církve své, která jich též uděluje. Církev katolická však by neměla žádného života a zdraví, kdyby nebyla v pořádku udržována jednou viditelnou nejvyšší hlavou; jako by i v těle lidském krev veškerá v žilách vázla, kdyby srdce z těla vyrváno bylo. Tedy máš to štěstí, že jsi oudem pravé Církve, že podíl béřeš na všelike pravdě a na všech ss. svátostech; že pak toho štěstí se dostalo tobě, to máš jedině děkovati té okolnosti, že stává v Církví nejvyšší hlavy.

Jesti tedy dnešní den, kde v Římě se slavi „Nastolení prvního papeže,“ pro každého katolického křesťana slavnost díku a posvícení, kde máme Boha chváliti a Jemu díky vzdávati, že vše tak pevně a bezpečně jest zařídil a o to se postaral, co nám k spasení duše nevyhnutelně potřebí jest. Modli se tedy často za hlavu Církve, dnes obzvláště. Proto zde ti kladu modlitbu, která se za papeže při mši sv. konává.

Modlitba.

O Bože! pastýři a řediteli všech věřících, shlédni milostivě na svého sluhu (papeže), jehož jsi hlavou Církve své míti chtěl: propůjč mu té milosti, aby poddaným sobě slovem i příkladem denně prospíval, aby i se stádcem sobě svěřeným života věčného dosíci mohl. Jenž s Otcem a Duchem sv. živ jsi a králuješ Bůh na věky věků, Amen.

19. Leden.

Sv. Kanut, král dánský, mučenník.

Sv. Kanut, král dánský, byl vlastní syn Sueny II., který ho od výborných učitelů jak v naukách křesťanské víry tak i v jiných vědách výborně vycvičiti dal. Kanut v tom nejlépe prospíval; zvláště vynikal nevinností a čistotou srdce a stydlivostí svou neobyčejnou. Jeho nábožnost a nevinnost byly též příčinou, že byl udatný a strachu neznal; již co mladík vítězně válčil proti mořním loupežníkům, jichž lodí rozkotal a tak jejich řádění přerhl. Byv zvolen proto za krále r. 1080. zdal se býti od Boha vyvolen k tomu, aby celé Dánsko podrobil pod sladké jarmo Kristovo; neboť ne všickni Dánové byli toho času ještě křesťany.

2. Na sousední národy, posud modloslužbě oddané a loupežné nájezdy do jeho země činící, vyzdvihl válku, zvítězil nad nimi, a jiného trestu jim neuložil, než aby svatou víru v Krista přijali a model svých se odřekli. Aby se k tomu dali pohnouti, poslal jim tam nábožné věrověsty, kteří oči jejich otevřeli bláhemu světlu křesťanské pravdy. Jeho veliká vítězství nečinila ho pyšným a nezbědným; když se u vítězoslávě do své země vracel, první cestu konal do chrámu Božího, a tam korunu svou k nohám Ukřižovaného položil na znamení, že Ježíš jedině vítězství propůjčuje a že on i říše jeho Jemu náleží.

3. Po zkončených válkách přijal za manželku bohabojnou dcí hraběte Roberta z Flandrie, jménem Adelhaidu. Z tohoto manželstva posel sv. Karel, přijmím Dobrotivý. On a choť jeho neměli jiného přání, než aby pravá víra všude rozšířena byla a vždy hlubších kořenů pouštěla do srdcí lidských. Moudrými úkazy prohlédal k tomu, aby v říši své křesťanskou kázeň zavedl, a v tom sám nejlepším příkladem předcházel. Jeho palác byl příbytkem pobožnosti, cudné kázně a mravopočestnosti. On sám žil jako Svatý. Přísným postem krotil své tělo, kteréž krom toho ještě zíněným rouchem na úzdě držel. Neustálou, vroucí modlitbou nepřestával sobě i lidu svému vymahati milost Boží. Zvláštní úctu a lásku choval ku kněžím, sluhům Páně. Jim propůjčoval mnohé svobody a výsady, aby se stali v očích lidu ctihodnějšími. Věděti zajisté předbore, že kněží jen tenkrát mouhou zdárně působiti, když požívají všeobecné vážnosti a jmíni jsou za sluby a náměstky Nejvyššího; a vykázal jim k výživě desátky, aby slušně dle stavu svého žiti a otcí chudých býti mohli. Ku kostelům byl nejvýše štědrým, dal nové stavěti a ozdoboval je leskem královským. Kostelu hlavního města říše své Rošild daroval svou drahocennou korunu, kterou sám nosíval.

4. Mezi tím však, co o náboženství, kněze a kostely pečoval, nezanedbával vládu říše. Přísně konal právo a spravedlnost; vdovy a syrotky zastával, a neskloňně trestal i bohatýry říše své, pakli nespravedlivě utlačovali nižších. Jednoho z místodržitelů svých, který aby své mrhavosti hověl, lodi na moři drancoval, před soud pohnati, odsouditi a pověsiti dal. Tato nastranná přísnost zbudila proti němu velmože, mezi nimiž byl vlastní jeho bratr, Olaus, který již dlouho po koruně šhal a na příležitost čekal, kde by mohl provésti zamysly své. Tato příležitost se lidala, když byl sv. Kariš od sevřených Anglů povolán, aby s vojskem do Anglie přispěl. Než bratu jeho, spiknutí jsa s mnohými velmoži, toto podniknutí zmaril. Na pokutu poručil král, aby buď platili desátky, jež neradil platili,

a nebo jinou znamenitou daň odváděti. Dánové raději platili tu daň, kterou král přísně vybrati dával. Toho použivše dva místodržitelové popudili lid proti králi, tak že se skutečně proti němu zbouřil. Sotva se o tom král dozvěděl, hotovil se k odporu. Choť a dítky poslav k otcí do Flandrie svolal věrné své kolem své korouhve, a jelikož nepřátelé neodvážili se zjevně naň dorážeti bojice se poraženy býti, raději ho falešnou přísahou zklamali.

5. Jeden totiž z těch zrádců odebral se ku králi a několika falešnými přísahami ho ubezpečoval, že se lid zase k povinnosti své navrátil. Bezelstný král uvěřil šibalovi, a poznal se oklamána býti. Povstalci získali času a přepadli krále, an právě v městě Odensee meškával. Vida se tak nepřátely obklopena, odebral se klidně a odhodlán do kostela a přítomen byl nábožně při mši sv. Sotva byla skončena, tu se vyřítili naň zbojníci. Sv. král připravoval se k smrti. Uvrhnuv se na zem před oltářem skládal veřejně zkroušenou zpověď, a osvěčiv slavně, že odpouští všem nepřátelům, přijal v nejúplnějším klidu tělo Páně. Zatím bránili bratr a věrní jeho vchody do chrámu, tak že zrádcové nemohli tam vniknouti. Nyní však vlézli okny do kostela, odtud kameny a štěly metajíce na krále, který kleče před oltářem se modlil:

„O Pane! rád obětuji Tobě život svůj; neboť jsem jen hájil čest Tvou a Církev Tvé. Přijmi milostivě tuto obět a propůjč, aby moji nepřátelé jedenkrát nepravost svou poznali a jí litovali, aby od Tebe odpuštění dosáhli, jakož i já ze srdce jim odpouštím.“ — An se tak modlil, — kopím prohnán byv na zemi sklesnul a ducha svého odevzdal Pánu 10. Července 1086. Bůh oslavil mučenníka svého velikými zázraky a potrestal zbujný lid dánský hrozným hladem a drahotou, která 8 let a 3 měsíce trvala a strašných spoust nadělala.

Sám sobě škodí, kdo kněžím zhrdá.

Celé lidské pokolení je, jak píše sv. apoštol Pavel (Řím. 12, 12.) podobné tělu lidskému; které sestává z mnohých oudů. K celitosti těla všickni oudové stejně jsou potřebni, stejně nevyhnutelní, ačkoli podle díla, jež konají, podle služby, jakouž zastávají, jedni před druhými přednost a vyšší důležitost mají a také zasluhují. A podobně pro nás pro každého stejně čestno a důstojno jest, oudem těla Kristova býti a křesťanské Církví Boží náležeti, ač i tu podle rozličné služby od oudů konané slušno a spravedlivo jedněch před druhými vyznamenávati. Hlava pak, která myslí, ústa, jež mluví, jsou při každém těle oudové přední; a tedy i při těle Krista, jež jest Církev Boží, hlava a ústa jsou oudy nejpřednější. A touto hlavou, těmito ústy v Církví kdo jest? — Kdo jiný, nežli on, jimž Pán Ježíš řekl zřejmě: „Jakož mne poslal Otec, i já posílám Vás; jděte a učte všechny národy“ (Mat. 28, 19.) Kdo jiný, nežli apoštolové a učni

níci? Kdož jiný, než jejich náměstkové nebo duchovenstvo? Tedy věřící stojí ke svým kněžím v tom poměru, jako ovdově těla k hlavě a ústům. Z toho následuje: že, kdo duchovenstvo zlehčuje, sám sebe v tvář bije.

Lid, který nectí kněze, nemá ani úcty před oltářem, ani před trůnem, a proto nepřítel pořádku a práva, jak to právě nyní zkoušíme, tak rád zlehčuje a v posměch uvádějí duchovenstvo, a hledí jich o čest, vážnost a důvěru lidu připraviti dobře vědouce, že, jak mile se jim podaří duchovenstvo zlehčiti, tenkrát s tím také zlehčeno bude náboženství, a pak se sbořeným oltářem sbořiti i trůn vladaře lehkou bude prací.

Lid, který nemá náboženství, je divoké zvíře, které je ze všech nejstrašnější; příkladu o té pravdě smutné sami jsme se dočkali.

Proto duše křesťanská! neopovažuj se tupiti kněze, i byť si pozorovala ho býti vadným a chybným; važ si vysoce vždy jeho důstojnosti, — slunce zůstane sluncem, byť někdy utrpělo na chvíli zatmění. Bez chyby není pod lůnou nikdo, ani kněz; zakrej tedy raději chyby jeho pláštěm lásky, a neodkrývej nahotu otce duchovního, abys nevalil na sebe kletbu jako Chám. Bůh bude souditi kněze, ty nejsi jeho soudcem! (Zach. 2, 8. Luk. 10, Eccl. 7, 33.)

Modlitba.

O můj Bože! propůjč mi, abych vždy úctu ke kněžím Tvým choval a jejich slov a napomenutí poslušným byl, abych takto vyplnil svatou vůli Tvou a spravedlivým a spaseným se stal, Amen.

20. Leden.

Sv. Fabián a Sebastián, mučenníci.

Sv. Sebastián byl narozen ve městě Norbonne ve Francouzích a vychován v Miláně, odkud pocházela rodina jeho; již od nejprvního mládí byl horlivým sluhou Ježíše ukřížovaného. Zvláště se vyznamenával útlou, soucitnou láskou k sv. vyznávacům a mučenníkům. Aby jim přispěti, v jejich utrpeních jim útěchy a zmužilosti dodávati mohl, stal se vojákem a vstoupil do služby u vojšty císaře Karina. Sotva došel do Říma, již měl příležitost, svou horlivost u víře a lásce proukázati. Marek a Marcellin, dvě bratří, ještě mladí křesťané, byli jsou pro vyznání víry své odsouzeni na smrt. Pohnutí jsouce pláčem a prosbami svých ještě pohanských rodičů a příbuzných byli by bezmála ztratili odvážlivosti; tu přispěl Sebastián a dodal jim myslí plamennými slovy, aby setrvali u víře, tak že všickni přítomní živě pohnutí byli. Sotva domluvil, tu Zoe, žena Nikostrata, v jehož domě ti vyznáváci byli stráženi, vrhla se Svatému k nohám a posuňky od něho žádala požehnání. Byla totiž již na 6. rok nemá a přimlouvou Svatého řeč obdržeti doufala. Sebastián jí žehnal znamenav jí sv.

křížem, a hle! hned počala zřetelně mluvit, a Krista co Pána svého chváliti a velebiti.

2. Tímto zázrakem a jejím obrácením přijal též muž její, příbuzní Marka a Marcellina, a ještě mnoho jiných osob víru kř. Nikostrat nyní křesťan, přijal všechny do domu svého, kde pospolu u víře byli vyučeni a od kněze pokřesťeni. Zatím se dozvěděl římský místodržitel Chromatius, že otec těch 2 vyznávaců přijav sv. křesťanem pozbyl pakostnici. Jelikož touže traplivou nemocí stížen byl, umínil i on sobě, státi se křesťanem, aby uzdraven byl od choroby své. Sotva se Sebastián o tom dozvěděl, hned k němu do domu jeho pospíchal, a vyučiv ho i syna jeho u víře pokřesťil je. Sotva byl pokřesťen, opustila ho pakostnice. Pohnut byv tímto zázrakem dal rozkaz, aby ti vězňové, teprvé nedávno obrácení, na svobodu byli propuštěni; též otrokům svým dav svobodu sám úřad svůj složil.

3. R. 283. umřel císař Karinus a nástupcem jeho stal se Dioklecián, který rok na to vzal Maximiniána za pomocníka u vládě. Ač nových rozkazů k pronásledování křesťanů nevydal: přece úřadové nepřestávali je pronásledovati. Když nový císař do města přišel a o zmužilosti a cnostech sv. Sebastiana uslyšel, zamíloval si ho tak, že ho učinil setníkem tělesné stráže své a když se na východ odebral, požíval Svatý náš zvláštní vážnosti u Maximiniána na západě zůstavšihou. Touž dobou prosil bývalý místodržitel Chromatius císaře za povolení, aby na venek odejiti směl. I odebral se tam s nemnohými vnově na víru obrácenými. Jelikož však ještě nebyli dokonale u víře vyučeni potřebovali učitele, a k tomu měl posloužiti buď Sebastián nebo kněz Polykarp. A však tito oba nechtěli z Říma odejiti, jelikož každý z nich toužil po smrti mučennické. I přišlo to až k samému tehdejšímu papeži Kajovi, a ten měl rozhodnouti. Sv. Otec ustanovil, aby Sebastián v Římě zůstal, ješto vysoký úřad u vojšty zastával, a tak křesťany pronásledované snadněji mohl chrániti a zastávati.

4. Když pak r. 286. pronásledování prudčeji než kdy vypuklo; tu se ukryli papež a ostatní věřící v paláci císaře samého a sice v příbytku jednoho důstojníka císařského, kterýž sám horlivým křesťanem byl. Někteří však, plni přílišné horlivosti, veřejně se jako křesťané osvědčovali a tak samoděk na smrt se vydávali. Nejprvé byla jata Zoe, ať se právě modlila na hrobě sv. Petra. I pověsili ji za nohy nad plamenem, načež kouřem se udusila. Muž její, takovou statečností pobuzen odebral se ku hrobu sv. Petra, a pomodliv se tam byl jat a ukamenován. Nikostrat se soudruhy svými nápotom jati, na skřípci mučení a do moře pohrouženi byli. Falešným druhem vyzrazen byl i Tiburtius

stat; Kastulus za živa pohroben; konečně byli Marek a Marcellin mučeni. Přibili je nohama na kůl a nechali tak 24 hodin se trápit, konečně byli kopími usmrceni. Mezi tím vzdychal sv. Sebastián, vida tolik mučenníků do nebe se ubíratí po okamžení, kdeby s nimi mohl spojen býti. Netrvalo to dlouho, a vyplněna touha jeho. Císař, nevěda posud, že on je křesťanem, dal si ho přivésti, aby se o tom dozvěděl z úst jeho. Sebastián neohroženě vyznal Pána Ježíše Krista. Tím rozhořčený vydal ho mauritánským prakovníkům, aby ho šípy ustríleli. Tito ho přivázali ke stromu a nastřílelé doň šípy nechali ho na stromě viseti co mrtvého. A však Irena, žena sv. Kastula, přikradla se, aby pochovala tělo svatého. Z pozorovala však, že ještě živ jest, dala ho přivésti do domu svého, kde za krátký čas zase vyhojen byl.

5. Ač ho nyní bratři prosili; aby se skrytě držel, přece Svatý nemohl odolati toužebnosti, umříti pro Krista. Jednoho dne šel do paláce císařova a postavil se na schodech, po kterých musel císař ubíraje se k oběťm sestupovati; zakročiv mu cestu neohroženě mu vytýkal nespravedlnost, s jakou křesťany pronásleduje, kteří přece jsou tak věrní poddaní a tak horlivě se za blaho císaře modlejí. Císař byl překvapen uslyšev hlas Sebastianův, o němž myslil, že jest mrtev; ptal se ho: „Jsi-li ty tentýž Sebastián, jehož jsem šípy ustrílel velé?“, — Tento odvětil: Ano, jsem. Pán Ježíš zachoval mi život, aby dal lidu svědectví, jak pravdivé je slovo Jeho, a jak ty ukrutně pronásleduješ sluhý Jeho. Neprolévej déle krev nevinnou, máli vláda tvá

trvatí déle.“ — Rozvztekliv se císař dal Sebastiana po závoďšti vléci a tak dlouho ubíjeti, až do smrti utlučen byl. Jeho sv. tělo bylo hozeno do záchodu, 19. nebo 12. Ledna. A však jedna nábožná paní Lucina je slušně pochovala na hřbitově Kallixtově k nohous sv. Petra a Pavla. Sv. Sebastián bývá vzíván co patrón proti morové ráně, jelikož na jeho přimluvu mnoho obcí od ní osvobozeno. Vyobrazuje se přivázaný ku stromu a šípy probodaný.

Statečnost křesťanská:

Sv. Sebastián byl živ a umřel jako pravý statečný vojn svého krále Ježíše Krista. A když, čtenáři milý! tohoto Svatého a smrt jeho s podivením rozvažuješ, bude ti snad, jako bys stál před krásným, velikým dubem a na ten obrovský, mohutný strom pozíral. Celý ten strom, pomyslíš sobě, — nemohu sebou vzítí, ač se mi líbí, ale ulomím si s něho halousku s doubím a zastrčím za klobouk na památku.

Jako sv. Sebastian nemůžeme žítí a umřítí: ale něčemu se od něho přece můžeme naučiti totiž, že máme odhodlaně mluvití a jednati, kde toho zapotřebí pro svatou a dobrou věc. Příležitostí je vždy dost, kde k tomu potřeba odvahy, pravdu říci, a kde člověk pravdou si způsobí nepřátely, nepohodlí, škodu; a tu se teprv ukáže, co je za křesťana, a sice dle toho, jestli ze strachu mlčí, nebo jestli mluví bez ostýchavosti. Mezi nábožnými lidmi nábožně mluvití, jako otec dítky napomínati, jako farář hodným ovečkám kázati, k tomu netřeba veliké zmužilosti.

Jinak tam, kde se víře rouhají, nečisté řeči vedou, ke špatnostem se pozbuzují, proti vrchnostem štvou, nepravost vychvalují a cnost za zpozdilost vydávají! — Tu k tomu zapotřebí odvahy, zjevně odporovati.

Nebo slyšíš ve společnosti, jak spolubližnímu tvému na cti utrhají nebo ho pomlouvají, a ten, který nepřítomného tak uráží, je snad tvůj představený: tu zase křesťanské odvahy potřebí, dobré jméno nepřítomného zastávati.

A nebo máš svědčiti před soudem u veliké věci. Strančníci obžalovaného tobě dali vzkázati, jest-li jim uškodíš, že tě zabijí, nebo ti dům zapálí; tu již se ukáže, jest-li ti více platí pravda či strach před lidmi.

A tak často v životě přichází, že odvahy k tomu potřebí, pravdu říci naproti těm, kdož nenávidí pravdu. Jsa birmován od biskupa přijals nejen závazek, ale i milost k tomu, abys víru stále vyznával a podle ní žil. Ukaž tedy, že jsi voják Kristův. Někdy je lépe mlčeti, než mluvit, k. p. u opilýých, u prchlivých, mezi smilníky, a všude, kde neplatné napominání, kde bys jich ještě více rozdráždil a poputy došel; nebo Pán sám dí: „Neházejte perly sviním a nedávejte, co svatého, psům.“

Ale, kde se jedná o čest Boží a blaho bližního, a můžeš pomoci, když se ozveš, tenkrát si vezmi tu smělost, a neboj se a mluv! a tak ukážeš, že jsi pravý voják Ježíše Krista, Pána svého.

Modlitba.

O Pane Jezu Kriste! který jsi dal sluhovi svému, sv. Sebastiánovi, tak podivuhodnou lásku k jeho spolubližním: rozněť i srdce mé ohněm téže lásky, abych rád skutky milosrdenství konal, a bez bázně a ostýchavosti vyznával jméno Tvé před světem, Amen.

Se sv. Sebastiánem ctí Církev sv. téhož dne jméno sv. Fabiána, papeže římského, kterýž za pronásledování Deciova umučen byl.

21. Leden.

Sv. Anežka, mučennice r. 304.

Jméno rodičů blahoslavené, svaté Anežky, Panny a mučennice, není známé, jen tolik je jisto, že oni žili v Římě, velikou majetnost měli a u vysoké vážnosti stáli. Teprve 13 let stará budila Anežka pozornost všech na sebe nejen krásou svou, ale též a to ještě více svou počestností. Když jedenkrát šla ze školy, uzřel ji syn prokonsula a zalíbiv jí sobě nasliboval jí diamantů, perel a královského bohatství, kdyby sobě ulíbila vzíti ho za chotě svého. „Odstup ode mne, v nadidlo smrti, ty nádobo hříchu,“ odvětila Anežka. Jiný ženich přispíšil sobě před tebou, a tent jest, jehož já miluji.“

2. A nyní počala svého ženicha chváliti a velebiti, zvláště jeho urozenost, jeho krásu, jeho bohatství, jeho moc a neobmezenou lásku. „Toho — dí — já miluji, jehož urozenost onu králův a knížat dalece převyšuje; Toho miluji, jehož matkou byla panna, jehož otec nikdy ženy nepoznal; Toho, jemužto kúry archandělů slouží a jehož kráse slunce a měsíc se obdivují; Toho, jenž

pouhým dechnutím mrtvé k životu vzkřísí a nemocné dotknutím uzdravuje; Toho, jehož láska je čistá, jehož objetí je cudné, a jehož spojení je panenství samo. Na to vypočetla pět darů, jakových ženich nevěstě za věno přináší. On vstří nevěstě své na prst prsten víry; oděje ji rouchem, lesknoucím se barvami rozličných cností; na čelo její vtlačí krvavé znamení svého utrpení; přiková ji k sobě pouty svaté lásky, a obdaruje ji poklady a slávou nehynoucí. Ten mi nastrčil na prst prsten tajemného spojení; šíjí mou ověsil předrahým skvostem vzácných

drahokamů; oděl mne rouchem zlatotkaným a za ozdobu daroval mi převzácné diamanty. Na čele znamenal mne, aby každý hned poznal, že jsem jeho a jinému nemohu náležeti více; Jeho krev zbarvila nacheť svým tváře mé; panická je přívětivost jeho a neskončených mi naslibil pokladů, zůstanu-li mu věrnou.

3. Celý udiven těmi slovy panny svaté a oslněný podivuhodnou krásou její, nepřestával nečistou láskou rozpálený mladík na ni dorážeti, aby mu podala ruky své. Ona mu však nedávala sluchu a jeho návrhy a

nabídnutí odmítala slovy, že Ježíš ženichem jejím, jemuž věnovala srdce své. Na to zamilovaný mladík nebyv vyslyšen padl do nemoci a všickni lékařové shodovali se v tom, že láska ho trápí. Tu již dal jeho otec Anežku k sobě přivésti a dí jí: „Hle! syn můj umírá z lásky k tobě“; ona však odvětila: „Zdali mohu zrušiti věrnost, kterou jsem přísáhla prvnímu choti svému?“ „A kdo jest ten?“ tázal se prokonsul. „Kristus jest jím,“ odvětila Anežka. Tu se snažil pannu lichotnými slovy svést, a když to nic neprosnělo, nejstrašnější hrozby ze sebe chrлил. I dal hned nehroznější nástroje mučnické přinést, železné drápy, skřípce, a před očima všech zapáliti hranici dřev, na níž za živa měla upálena býti. Již se chystali katané, aby jí mučit začali, a hlé! Anežka stála mezi nimi a vesele se usmívajíc očekávala toužebně začátek mučení svého. Na to ji vlékli před sochy modlářské a nutili, aby obětovala jim zápal kadidlový; ona však pozvědla ruku svou jedině k tomu, aby se znamenala znamením kříže.

4. Vida prokonsul, že všechny vyhrůžky jsou marné, hrozil panně, že ji veřejně zhanobiti dá. „Dám tě — říčel na ni — zavésti na místo, kde tvá cudnost, na kterou si tolik zakládáš, bude vydána za kořist mužským rozpustilým.“ „Pán Ježíš Kristus — odvece Anežka — je příliš řevnivý na čistotu nevěst svých, než aby je měl nechat zloupiti o cnost čistoty panenské; onť jest ochrance můj. Ty můžeš mou krev proléti; a však to se ti nepodaří, mé tělo, kteréž Ježíši Kristu je zasvěceno, znečistiti.“ „Zuře zlostí“ povel prokonsul, aby se na ni vyplnilo, čím byl pohrozil. I dal jí se šatů svléci a cele obnaženou na místo veřejného zneuctění odvésti. Rdič se studem pozvědla svatá oči své k nebesům o pomoc, a hlé! hrkem rostly vlasy její, tak že zakrývaly nahotu její kadeřemi hustými tak dobře, jako nějaký šat nebo plášť. Octnuvši se v tom necudném domě uzřela tam anděla, který ho naplňoval září svou, a podal jí svrchní roucho bílé jako padlý sníh.

5. Již pak přišel syn prokonsulův a s ním tlupa drzích, nestoudných mužů, aby na ní provodili hanebnou zlobu svou; a však polekavše se jí utekli odtud, jen ten nesmyslný mladík se k ní blížil, a však v tom okamžení oslepený a na polo mrtev na zem sklesnul. Když prokonsul o tom uslyšel, hned kázal pannu k sobě přijíti a tázal se jí na neštěstí, které potkalo syna jeho. „Ženich, jehož nevěstu on zprznil chtěl, zastihnul ho a pötrestal,“ odpověděla Anežka. „Jestli ho zase uzdravíš, dí prokonsul, tím můžeš dokázati, žes ho neučinila nešťastným čarami a kouzly svými. Tu jal se panna modliti; mladík procitnul a vyznával Krista Pána. Prokonsul jí chtěl nyní propustiti, a však kněží modlářští

popouzeli lid, a poněvadž tento zuřivě křičel: „Na smrt s tou čarodějnici! na smrt s ní, ona očaruje duše a okouzluje ducha,“ tu jí vydal ze strachu před hněvem chátry soudci Aspasiuvi a jako udešený odkvapil. Aspasius dal jí uvrhnouti na hranici rozpálenou; a však plamen se cudné panny ani nedotknul. Tedy povel soudce jednomu vojínovi, aby jí proklál mečem hrdlo. Krvácejíc z hluboké rány sklesla na zem, a duše její čistá zasnoubila se věčně se svým chotěm, Ježíšem.

Sv. Anežka se představuje jako kvetoucí panna s bílým beránkem na rameně, proto že se tak zjevila 8 dní po smrti svým rodičům, kteří na jejím hrobě se modlili a plakali — obklopená zástupem panen a nebeskou slávou ozářená. Na památku tohoto vidění posvěcují se každý rok na její svátek v Římě v koštele sv. Anežky 2 malá jehňátka, z jejichž vlny se hotovuje pallium pro arcibiskupy, kteréž jim papež posílá, a kteréž jest 3 prsty široký, červenými a černými kříži protkaný pás, který arcibiskupové nosí přes ramena na prsou splývající, a čímž na ně přenesena bývá napli úřadu arcibiskupského.

Proč máme býti čistoty a studu milovní a pilní?

Máme podle příkladu sv. Anežky ostříhati cudnost a čistotu srdce:

1. Proto že jsme k obrazu Božímu stvořeni.

Každý by to považoval za velikou bezbožnost, kdyby někdo ctihodný obraz Vykupitele blátem a neřádem poházel. To ty činíš, kdy duši svou, obraz Boží, smilstvím hanobíš. Nečistý člověk přestává býti obrazem Božím, on se podobá více zvířeti, které se nejraději v kalu a neřádu povaluje. (Sr. 3. Moj. 11, 44.)

2. Proto že jsme vykoupeni drahou krví Ježíše Krista.

Když lékař nemocnému s velikou péčí a obětí zase dopomohl ku zdraví: zda-li by nebyl ten ozdravělý nevděčným k tomu dobrodinci a nepřitelem sebe samého, kdyby se sám zase úmyslně do té nemoci uvrhl? — To ty činíš křesťaně! když se rozkoši tělesné bez rozumu oddáváš, již duši svou draze vykoupenu zabijíš a dílo vykupitelské na sobě na zmar uvádíš. (Sr. 1. Kor. 6, 20.)

3. Že tělem Kristovým býváme syceni v nejvyšší Svátosti oltářní.

Oltář musí býti pokryt čistým plátnem; patena a kalich musejí býti ze zlata nebo stříbra pozlaceného; monstrance je plna drahokamů; kněz si při mši umývá ruce, a to vše se děje z úcty k velebné Svátosti. Než se přinese Tělo Páně k nemocnému, připraví se stůl a sednice co nejlépe; kdo Tělo Páně přijímá, musí lačným býti. Samé to výjevy úcty k velebné Svátosti.

Ty bys tedy křesťaně! tím velice Pána Ježíše zneuctil a zhanobil myslí, jazykem a tělem, kdybys jich k nečistým myšlením, řečem a skutkům zneužíval. (Sr. 1. Kor. 10, 21.)

4. Že jsme chrámové Duchu sv., který přebývá v nás.

Když se zpáchá v kostele nějaký veliký hřích, zvláště smilstvo a vražda: tož je ten kostel znesvěcen a musí znovu posvěcen býti, aby se v něm směly konati služby Boží. Rovně tak i člověk už není více chrámem Ducha sv., jakovým se stane na křtu sv., nýbrž je znesvěcen, když se sám zhanobí nečistými myšlenkami, řečmi a skutky. (Sr. 1. Kor. 6, 18, 19.)

5. Čistí a cudní požívají zdraví, veselí mysli, vážnosti u lidí a u Boha, požehnání; necudný a prostopášný smilník vysílí a zabijí své tělo, upadá v opovrženost světa, připravuje se o klid a pokoj srdce a svou bídnou, krátkou rozkoš musí zplatit nešťastným koncem přečasto (Sr. Príslovi 6, 11—13 — 1. Kor. 3, 16, 17.), jistě pak nešťastnou věčností. (Efes. 5, 2—5.)

Modlitba sv. Anežky před její smrtí.

Všemohoucí, všelike úcty a klanění hodný Bože! Otče Pána našeho Ježíše Krista! velebím Tebe, že jsem skrze Tvého jednorozeného Syna ušla vyhrůžkám lidí bezbožných. Hle! čemu jsem věřila, to nyní zřím, co jsem doufala, to již mám, a po čem jsem toužila, to objímám. Hle! již přicházím k Tobě, k Bohu jedině pravému, jenž se Synem svým, Pánem naším, Ježíšem Kristem a Duchem sv. živ jsi a kraluješ na věky, Amen.

22. Leden.

Sv. Vincenc, mučenník r. 304.

Vincenc, jeden z nejslavnějších mučenníků Kristových, narodil se v městě Saragossa ve Španělech, a ještě velmi mladistvý pro svou hlubokou známost Písem sv. a svou pobožnost od biskupa Valeria za jáhna vysvěcen byl, ve kterémž úřadě slovo Boží hlásati měl. Za pronásledování, kteréž vypuklo za císaře Diokleciána, byli Valerius a Vincenc od místodržitele Daciána do žaláře uvrženi, kde byli mořeni hladem nejstrašnějším, jen aby pozbyli zmužilosti. Po dlouhém moření v žaláři hladem dal je před svou stolicí soudní přivléci. Jak velice však se podivil, když oba vyznavače při úplné síle a svěžesti života před sebou zpatřil a pozoroval, že jejich odvaha nikterak zlomena není.

2. Nyní je hleděl ponoukati, aby se víry odřekli. „Odprisahejtež, vy Nazarenští!“ tak k nim volal — „obyčejův Ukřížovaného a obětujtež modlám, jimž se klaní císařové sami.“ Poněvadž biskup Valerius s řeči nemohl postačovati, odpovídal zaň jáhen Vincenc: „Ty, jsa knězem smrti, klaníš se modlám ze dřeva a z kamene; my však se klaníme jen Bohu života a světla, Jemu, Bohu jedině pravému a synu jeho Ježíši Kristu. Vaši bohové jsou nepohnutní, němí, hluchí a slepí, z kamene tesaní nebo z kovu lití; vaši bohové jsou nečistí nebo převrácení duchové, ochránci zločinů a nepravostí, jen nesmyslní klaní se jim!“ Plana vztekem odsoudil mí-

stodržitel biskupa do vyhnanství, Vincencia však k mukám nejstrašnějším. Dal mu nohy a ruce na skřípci napřáhnouti a takovou silou roztáhnouti, že se údové vymkli ze kloubů svých, zároveň rozdrásali katané boky Svatého železnými drápy.

3. U prostřed těchto muk usmíval se sv. mučenník a ještě dělal katanům výčitky, že s drápy jen slabě umějí trhati. Katané se unavili a ruce jim sklesly zemdleností. Dacián je proto dal bičovati, a tím k nové zuřivosti popuditi. Jako hladová zvěř padli tedy na Svatého a maso mu po kusech z těla trhali. A však pln útěchy nebeské volal pohanskému soudci: „Mylíš se, pakli tím mořiti se mne domníváš; že zmrzačuješ údy mé, které jednou zhníti musejí; tělo, jehož údy ty mrzačíš, jest jako nádoba hliněná, která se dříve neb později rozbíjí; ve mně však žije jiný člověk neviditelný, jehož se bolesti těla netknou a který se tobě posmívá, že ho nemůžeš dosáhnouti.“

4. Vida soudce, že Vyznavače takovým způsobem k zapření Pána pohnouti nedovede, pokusil se navésti ho k tomu, aby Písmo sv. vydal ku spálení. Svatou horlivostí dojat odvětil Vincenc: „Oheň, jimž sv. knihy spáliti chceš, Bůh rozhárál na tebe. O kéžby pozemští plamenové upamatovali tebe na onen plamen, jimž Sodomá a Gomorra ztráveny byly.“ — Celý zblednuv zlostí a vztekem dal nyní ukrutník přinésti rožen špičatými ostny obsazený, poručil ho rozpáliti, Svatého naň položiti a rozpuštěným tukem natřiti, aby se ho plamen tím dychtivěji chystal. Pokojně se svatý položil na rožen, žhavé ostny vbodly se do jeho těla, do ran pak nasypaly mu soli, aby se rozprudily bolesti jeho. On pak zvědá oči svých k nebi a libě se usmívá. Na to ho velí ukrutník s rožně sejmouti, a do temného, vlhkého a úzkého sklepa uvrhnouti, jehož půda střepy a roztlučeným sklem obložena byla. Zde měl s tělem zraněným, bolavým a obnaženým si odpočinouti, bdíti a v bolestech vykřáveti.

5. A však dobrotivý Bůh zmařil úmysl ukrutníkův. Ve světlové záři zjevil se Spasitel Božský svatému trpiteli; andělové metalí kvetoucí růže na postel jeho libě ho těšice. Boha s anděly chvále Svatý po vězení popocházel. Na to zřel žalárník stěrbinou dveří; i obrácen byl v tu chvíli a přijal křest sv. Pověst o tom zázraku dostala se brzo k uším prokonsula; ten skřípěl zuby a syčel vztekem. I poručil jeho rány obvázati a uléčiti a teprv až by se začelily, zase ho mukám odevzdati. To když nábožní křesťané slyšeli, sbíhali se se všech stran; jedni utírali krev Svatého; jiní ulíbali kameny a okovy jeho; jiní zase dotýkali se rouchy svými jeho krve, aby ji tak co drahý ostatek schovati mohli. Potom vynesli v nosítkách Svatého ze žaláře na měkkou

postel ho položivše. Sotva ho na ni položili, usnul tiše v Pánu. Když se Dacián dozvěděl, že Vincenc tiše usnul, plana vztekem, že našla obět jeho zuřivosti, dal mrtvolu jeho na pole vyhoditi, aby tam od dravé zvěře a ptáků ztrávena byla; a však zvěř se ostýchala dotknouti se těla svatého, ano jeden krkavec ho před žravým vlkem hájil. Potom mrtvolu pohroužili do moře v koši kamením obtíženém; a však koš vyploul na vršek a přistál ku břehu s tělem i s kamením. 2 nábožní křesťané vzali tělo svaté a pochovali je za hradbami Valencie v malé kapliče, kde Pán zázraky mnohými oslavil sluhu svého.

Sv. Vincenc se vyobrazuje v rouše jáhna — vedle něho rožeň a krkavec, který jeho sv. tělo zastává.

Co není a co je sv. trpělivost?

Vidouce na sv. Vincencovi výtečný příklad křesťanské trpělivosti s úžasem se tážeme, v čem se taková trpělivost zakládá? Trpělivost tato svatá nepochází ani a) z hrdosti, ani b) z tuposti, ani c) ze schytralosti.

Hrdě snášeli utrpení stoikové, domnívajíce se, že světem vládne osud železný, že tedy nic platno, proti tomu, co komu souzeno, se vzpíratí. Kdo tedy, jak oni, snáší jen proto, aby se nezdál býti slabým a pokořeným, nýbrž silným a neoblomným, a proto neběduje a nenaříká, toho trpělivost není pravou cností křesťanskou; jakou se vyznamenal sv. Vincenc. Taková cnost je tak málo dobrý skutek, jako když někdo dá almužnu z chlubitosti.

Sv. Sebastián také netrpěl b) z tuposti. Jsou totiž lidé, kterých se jejich neštěstí ani netkne; buď totiž takový člověk je tak lehkomyšlný, že si tu bolest ani nepřipustí, anebo tak tupý na mysl, že si ani nemůže své neštěstí předložit, anebo je tak surový, že už si z hanby nic nedělá, jen když má dost jíst a pít a t. d. Taková trpělivost má tak málo ceny před Bohem, jako trpělivost zvířete, které má tvrdou kůži jako slon, a proto bití malo nebo nic neucítí.

Sv. Sebastián konečně netrpěl z chytrosti. Jsou totiž i lidé, kteří bolesti snázejí z chytrosti a opatrnosti, aby totiž horšímu neštěstí se vyhnuli, k. p. někdo si zlámal ruku neb nohu, a potom tiše trpí a pokojně leží a drží pořád ruku neb nohu narovnanou, proto že jsi myslí, jest-li nebude pokojným, bude se mnou ještě hůř, budou ji musít řezat. Tak i pohan a nevěrec jsou trpělivi, a však to není křesťanskou cností.

Sv. Sebastián trpěl z přesvědčení a) že Bůh to naň dopustil, by cnost jeho a víra jako zlato v peci byla očištěna a ztvrzena, b) že Bůh mu dá i dostatečné síly, aby mohl setrvaťi, a c) že to snese za příkladem mistra svého, který se mu i zjevil a ho potěšil. Taková trpělivost je dcera síly křesťanské a cnost Bohu milá a obdivu hodná.

Modlitba.

O Bože! který jsi dal sv. Vincencovi dar sv. trpělivosti, propůjč i mně v nemoci a v trápeních, při bolestných ztrátech a zkouškách svaté trpělivosti, abych buď utvrzen nebo polepšen ze zkoušky traplivé vyšel a slíbené odměny dosáhl, Amen.

23. Leden.

Zasnoubení B. P. Marie.

Byloť v radě Boží od věků uloženo a od proroků předpověděno, „že Vykupitel světa měl se z panny naroditi.“ — Nebo, jak dí dobře sv. Bernard, měl-li se Bůh vtělití a naroditi, mohl toliko z panny naroden býti a měla-li panna poroditi, mohla toliko vtěleného Boha poroditi.“ — Měltě totiž na zemi z matky bez otce naroden býti, jenž na nebesích od Otce bez matky od věčnosti zplozen jest; aby takto časným narozením jeho ne méně, jako věčným zplozením se vyplnilo, co pravil Isaiáš prorok: „Rod jeho kdo vypoví?“

2. Kdyby však Rodička Boží mimo stav manželský živa byla, nadarmo by tvrdila, že divem Božím počala z Ducha svatého; nýbrž jak soudí sv. Ambrož, „zdálo by se, že klame a že vinu svou lži zakrývá: aniž by jí Židé věřili, ačby o sobě jistila, že jest pannou.“ „Oniby“ — dí sv. Jarolím — „odsoudili jí jako cizoložnici; anebo by alespoň ztratila dobré jméno své, cožby ovšem neslušelo na matku Boží; neb Pán měl tak velikou péči o čest matky Syna svého, že, jak dí sv. Ambrož, raději chtěl, aby se pochybovalo o radu jeho, než o počestnosti jeho matky.

3. Kdyby ale Maria Panna byla zasnoubena muži, nebylo by jí třeba div sobě vymysleti, by početí své zakryla; poněvadž to bylo zasnoubeným ke cti matkou býti; a tudíž se jí mohlo věřiti, když tvrdila, že má syna v manželství, ne pak z lože manželského. K tomu také přijde to, že dítky mimo manželství splozené zákonem k potupě odsouzeny jsou byly. Nebylo tedy nic příhodnějšího, než aby panenská matka Vykupitelova byla zasnoubena, by takto, jak dí sv. Ambrož, nezdálo se, že by Kristus Pán život svůj v potupě počínal, což by ovšem jeho samého zlehčilo a úřad jeho v podezření uvrhlo.

4. Konečně pak bylo třeba také mužného ramene, jímž by Rodička Boží ochraňována, opatrována a u vychovávání Syna Božího podporována byla. Aby tedy počestnost Marie bez podezření, rod Páně beze skvrny byl, aby matka jako souložnice trestána nebyla a Syn její jako nemanželský zhrzen nebyl, zároveň pak, aby Marii potřebné ochrany a podpory se dostalo: bylo třeba, aby, jak dí sv. Jarolím, Kristus Pán ze zasnoubené matky panenské zrozen byl; k čemuž sv. mučenník Ignác i ten důvod přikládá, aby ďábel v tom před časem se nedověděl.

5. Muselat tedy matka Vykupitelova míti ženicha; však ale takového, jenž sice přivoliť s Marií vstoupiti v svaté a platné manželství, nič méně aťe s tím pevným

předsevzetím, že chce vždy zůstat panicem. Ale kde nalézt takového ženicha? Ať se nedí, že ho nestávalo v celém pohanském světě, však též u Židů, jenž pravého Boha ctíli, nebylo se nadíti, že by kdo pod takovou výminkou manželem státi se chtěl, poněvadž toho času bezdětství v manželstvu za hanbu se pokládalo. Však ale rady Boží zmařeny býti nemohou. — Dnešní den nám na paměť uvádí, která Maria stojí před oltářem a podávajíc ženichovi svému, sv. Josefovi, ruku od kněze židovského přijímá požehnání sňatku svého.

o vznešenosti stavu manželského mezi křesťany.

Sv. Pavel dí o manželství křesťanů, že je to veliké tajemství t. j. něco, co má do sebe význam veliký, skrytý — totiž obledem na Krista a jeho svat. Církev. (Efes. 5, 32.) Manželství totiž je obrazem onoho spojení, jehož stává mezi Kristem a Církví Jeho. Jako totiž Kristus Církev svou miluje, chrání a chová k životu věčnému, tak i muž manželku svou. A jako Církev Kristovi co hlavě je podřízena, Ho ctí a miluje, rovně tak choť muže svého (Efes. 5, 22.) A jako Kristus na věky věrným zůstane při Církvi, a ona při Pánu: tak věčně mají zůstat manželé při sobě u věrnosti.

Před příchodem Pána Ježíše nestávalo takového sňatku manželského. a) Mezi mužem a ženou nestávalo tak vroucí, obapolné vážnosti, lásky a péče: žena byla více otrokyní muže svého. b) Také nežili v doživotním, nerozlučném spojení; raději muž, kdykoli se mu zachtělo a zalíbilo, od manželky odešel. c) Rovně tak nebývali spolu, aby se posvěcovali k životu věčnému, nýbrž aby sobě ulehčili a příjemným učinili život vezdejší, d) a když dostali děti, tož s nimi nakládali, jak se jim zachtělo, a nevážili si jich co nesmrtelných, k vychování svěřených duší. Někteří pohané, jako posud i Turci, mají více žen; i Židé směli ženu propustit pro každou maličkost a jinou si vzíti. Dětky bylo dovoleno zabíjeti, nebo za otroky prodati. Proto před Kristem nikde nebylo manželství obrazem spojení Krista s Církví jeho.

A však to, jak to před Kristem chodilo, nebylo po vůli Boží, ani podle původního ustanovení Božího (Mat. 19, 3—9.) Kristus Pán přišed na svět důstojnost manželství obnovil, ano za Svátost N. Z. je prohlásil, připojiv milost, aby mohl býti obrazem spojení jeho s Církví, a sice a) tím, že již mládence a panny posvěcuje a ku vzkročení do toho stavu připravuje, b) tím, že uděluje manželům tu posvěcující milost, s kterou by byli s to, představovati ve svém sňatku ono spojení, jehož stává mezi Kristem a Církví Jeho.

A této milosti účastnými se stávají manželové, když co snoubencové stojí před oltářem, před svým vlastním farářem, nebo jiným od něho zplnomocněným knězem a před svědky vyznávajíc, že se sobě vespolek oddávají a věčně věrnost sobě zachovati slibují, a kněz jejich sňatku uzavřenému žehná.

Modlitba.

O Bože! který jsi hned v ráji ustanovil ctihodný stav manželský, a skrze Syna Svého, Pána našeho Ježíše Krista, za Svátost N. Z. povýšil: propůjč té milosti všem manželům,

aby ctihodnost svého stavu poznávše vznešeným povinností jeho Tvou milostí dostáti mohli, skrze Ježíše Krista, Pána našeho, Amen.

24. Leden.

Sv. Timotheus, biskup, mučenník r. 97.

Jak věrným sluhou Ježíšovým a svatým mužem musil býti Timotheus, to dosvědčuje sv. Pavel, jehož on byl žákem. On ho nazývá svým synem, svým milým a věrným Synem, svým soudruhem v práci, s nímžto že jest sjednocen a spojen co nejrůzněji.

2. Timotheus byl narozen bez pochyby ve městě Lystře. Jeho otec byl pohan, matka Eunike byla židovka, která se však se synem svým na víru křesťanskou obrátila. Již od dětinství oddal se zpytování Písma sv. a v poznání Pána Ježíše a v nábožném životě tak prospíval, že sobě vydobyl vysoké vážnosti všech věřících, kteří ho znali. Na chvalné jejich vysvědčení zvolil ho sv. Pavel za spolupracovníka svého a udělil mu obřízku, aby slova jeho u Židů, kteří ještě příliš lnuli k Starému Zákonu, volnějšího nalezala průchodu a ochotnějšího vyslyšení.

3. U vši pokoře a pln poslušnosti podrobil se Timotheus bolestné obřízce, ano on opustil i otce a matku, jen aby hodně mnoho duší získal Pánu Ježíši. Vysvětil ho sv. apoštol za kněze vzal ho sebou na své cesty apoštolské, a také ho na rozličná místa vypravoval s poselstvím, dílem aby nově obrácené křesťany ve víře utvrzoval, nebo u pronásledování těšil, dílem aby almužny pro chudé sbíral.

4. Timotheus se podrobil všem těmto pracím s nejochotnější horlivostí a měl to štěstí, pro Pána Ježíše do žaláře uvržena býti, a tu čest, že směl víru svou před mnohými svědky vyznávat. Na zvláštní rozkaz Ducha sv. vysvětil ho sv. apoštol za biskupa a odevzdal mu obec Efeskou k řízení. Aby ho potěšil a posilnil, napsal mu sv. Pavel dva velmi krásné listy, kteréž posud máme. Z jednoho z těchto listů vysvitá, že sv. Timotheus vedl život velmi přísný, nebo při všech svých pracích, velmi namahavých, nepil než vodu. Poněvadž tím trpělo zdraví jeho, radil mu sv. apoštol, aby si přál trochu vína.

5. Když sv. apoštol Pavel, uvězněn jsa v Římě velikou touhu pocítil, aby viděl milého učenníka svého: tu Timotheus vydal se na cestu do Říma, a utrpeními svého milého otce ještě více rozplameněn jsa v horlivosti, opět se do Efesu vrátil, aby tam s obnovenou chutí na vinici Páně pracoval, a konečně jako mistr jeho

pro Krista umřel. Roku. 97. konali pohané slavnost, při které obrazy jejich model ve slavném průvodu byly obnášeny. Svatý se protivil tomuto řázení hanebnému; ale pohané, zapálení vzteky, ukamienovali ho a dobili palicemi.

Sv. Timotheus se vyobrazuje v rouše biskupském drže v ruce palici a kameny.

O opilství.

V 1. listu sv. Pavla k Timotheovi je památné místo, které zde vyjímáme. Zní takto: „Nepij více samé vody, nýbrž pí trochu vína pro žaludek a tvou častější chorobnost“ (5, 23.) Tento zásluhplný muž, který znal dobře ducha Kristova, tak přísně tělo na uzdě držel, že si ani vína nepřál, ale jen vodičku pil. Což mám říci o těch, kteří se oddávají nemírnému pití vína a jiných nápojů opojných? — Sv. Pavel nedí: „Pí vína, co chceš, nýbrž jen trochu vína,“ na důkaz, že není jen ten opilec, kdo se dopije až do nemoty, nýbrž i ten, kdo peníze promrhá, nebo zdraví, chuť a statečnost ku práci pitím si kazí. Ach! jak mnoho je na světě v našem vzdělaném světě opilec, ano zdá se to známkou osvěty, býti otrokem opilství! Když přijde opilec čas, tak je to, jako by se v jeho nitru pozvídlo spřežení volů, a táhlo ho to do hospody nebo do palírny. Poznenáhla obyčejná míra užitého nápoje už nechce hasit žízeň, a proto se poznenáhla přidává. Jestě později je víno drahé, nebo pivo slabé, a tak si dají nalíti pálenky. Konečně zůstanou při kořalce a jsou ráno nemocní a třesou se jim ruce, až se vrazí ten zlý duch životní do žaludku. A jaký z toho zisk? Slyšíme:

1. Zdraví se podřívá, hlavnička, vodnatelnost, zanícení plic, souchotiny jsou věnem opilce a z každého koutu naň číhají, co na kořist svou.

2. Jmění bídně jde na mizinu, dluhy rostou, výdělek přestává, opilec padne obci za obtíž, a děti se rozestrkají mezi cizí lidi.

3. Pokoj se vystěhuje z příbytku opilce; manželka běduje, nadává nebo kleje a vydává tebe opilce! za svého sataně, který ji otravuje život; děti neznají člověka, kterýmby více pohrdali a v ošklivosti míti měli, než tebe, otce svého; snad i matka sama je k tomu má, aby tebou pohrdli a měli před tebou ošklivost!

4. Pozbydeš čest a dobré jméno, a nikdo není tak hluboce pohrdán jako opilec, a vším právem, nebo on se snižuje pod zvíře. Nebo žádné zvíře se nepije; opilec však chce býti řáději hovádem nežli člověkem.

5. Když se mu víno neb kořalka z hlavy vykouří, tenkrát je opilcovi na těle i ve svědomí bídněji, než kterému koli člověku.

6. Konečně věziž: „že žádný opilec nebude dědit království Boží. (1. Kor. 6.)“

Modlitba.

O Bože, dobrotivý! který jsi nám čerstvou yodu pro nápoj a víno pro obveselení myslí a pro lék stvořil: propůjč mi tu milost, abych obého dle svatě vůle užíval srdcem díky plným a všeho opilství se vystříhal, skrze Ježíše Krista, Pána našeho, Amen.

25. Leden.

Obrácení sv. Pavla.

Jedna z nejdůležitějších udalostí v naší sv. katolické Církvi je obrácení velikého apoštola národů, sv. Pavla. Byl dříve židem z pokolení Benjaminova, a spolu též občan římský, poněvadž město v Cilicii, Tarsus, bylo jeho rodištěm a obyvatelé města tohoto měli občanské právo římské. Jmenoval se Šavel a co mladík v Jerusalemě od učeného Gamaliele, spoluouda vysoké rady, v zákoně Mojžíšově byl vyučen a k zevrubnému ho zachovávaní přidržován; zároveň se učil tkátí koberce, kterýmžto řemeslem později se živil, aby nikomu nebyl obtížným. Jako přísný horlitel o předpisy Zákona přiznával se ke straně Farizeův, kteří zevnitř Zákon až na nejmenší literu zachovávali, však nejukrutnějšími odpůrci Pána Ježíše, jeho žáků a učenníků byli. Což divu tedy, že mladý Šavel touze zuřivosti od nich natchnut jsa proti křesťanům se vykasal.

2. Když tedy Židé v Jerusalemě sv. jáhna Štěpána kamenovali, byl při tom Šavel a ostrčil svrchní roucha kamenovatelův. A však zde byl položen základ k jeho nápotomnému obrácení; nebo sv. Štěpán modlil se právě před smrtí svou za nepřátele své; pročež sv. Augustin píše: „Církev by neměla Pavla, kdyby se Štěpán nebyl modlil.“ Nebylo však Šavlovi dosti na tom, že při pronásledování křesťanů mohl přihlížeti, nýbrž nenávisť jeho pudila jej k tomu, aby i ruku svou mohl na ně vztáhnouti. I dal si vystaviti od nejvyššího kněze plnomocenství, dle kteréhož směl křesťany z příbytku jejich vyvláčiti a okovy ztížené do žalářů uvrhnouti. Bičováním pruty nutil je, aby se rouhali jménu Pána Ježíše Krista. Zuřivost jeho rozšiřovala všude nářky; již jméno jeho naplňovalo křesťany strachem a hrůzou. Nebylo mu však dosti na tom, že křesťany v Jerusalemě vyhubil, on chtěl jméno křesťanské vůbec vyhladiti. Práhna po krvi jejich dal si vystaviti od vysoké rady plnomocenství, by směl i jinde, jmenovitě v Damašku křesťany jímati a svázané do Jerusalema dovážeti, aby tam přísně byli pokutováni.

3. A však nyní odbyla hodina, ve které Boží shovívavost na Šavlovi měla zjevena býti. Vždyť on nebyl zúmyslným pronásledovatelem křesťanů; čistý zápal pro zákon Mojžíšův byl ho zaslepil; domníval se, že tím Bohu slouží, když pronásleduje křesťany. Bůh se nad ním smiloval a učinil z odpůrce nádoby svého vyvolení, jednoho z nejhorlivějších zvěstovatelů a rozšiřovatelů jména Kristova. Již se byl Šavel rychlým kvapem vydal na cestu; již byl blízko u města Damašku; bylo o polednách. Hle! tu ho obklíčilo i průvodce jeho

znenadále světlo s nebe, kteréž převyšovalo slunce leskem svým. Všickni to světlo viděli a strachem pojatí padli na zem. Šavel však sám slyšel hlas, který mu zřetelně pravil: „Šavle, Šavle, proč mne pronásleduješ?“ Šavel odpověděl: „Kdo jsi ty, o Pane?“ A Pán řekl jemu: „Jsem Ježíš Nazaretský, jehož pronásleduješ. Jest ti těžko proti ostenu se vzpouzeti, t. j. všemohoucímu se protiviti; neboť já ostřihám Církev svou, a tím, že ji pronásleduješ, škodíš jen sám sobě, kdežto Církev pomocí mou krásněji rozkvétá.

4. Tato vlídná dítka Božského Vykupitele, zprávaná vnitřním osvětlením, obměkčila tvrdé srdce Šavlovo, pokořila a vyléčila hrdost jeho, a proměnila ho v člověka zcela jiného. Chvěje se zvolal: „Pane, co chceš, abych činil?“ On se totiž osvědčil býti hotovým, vše činiti a trpěti, čehožby Ježíš od něho žádal. Tak to činí ten, jenž se opravdu k Bohu obrátil; on slibuje nejen starou, zlou dráhu opustiti, nýbrž jest i hotov budoucně po nové cestě spravedlnosti pokračovati a vůli Boží ve všech věcech plniti. Ježíš velel ochotnému Šavlovi, aby do města šel, kde se dozví, coby činiti měl. A však když Šavel ze země povstal a své oči otevřel, poznal se býti slepým. Jeho průvodci poděšení musili ho za ruku do města vésti. Tam přebýval v příbytku jednoho Žida, který sloužil Júdase, a zůstal tam 3 dny jako slepec netknuv se jídla a nápoje. Příliš veliká byla litost jeho nad zuřivostí, s kterou pronásledoval Církev, a nad rouháním proti Božskému Spasiteli, tak že nemohl na jídlo a pokrm pomysliť.

5. Toho času žil v Damašku jeden učenník Pána

Ježíše, jménem Ananiáš. Tomu se zjevil Pán a řekl jemu: „Ananiáši! vstaň, jdi do ulice, která slove rovná, a poptej se v domě Júdově po Šavlovi z Tarsu; nebo hle, on se modlí. Zvolil jsem ho, aby zvěstoval jméno mé pohanům, králům a synům israelským. Chci mu ukázati, kterak mnoho bude musiti snášet pro jméno mé.“ V tomtéž okamžení viděl Šavel v duchu, jak jeden muž k němu přistoupil a na něho ruce vložil, aby zase prohlédl. Nyní zase počal pokrm požívat i zase nabyl síly. Několik dní zůstal u učenníků v Damašku, a však toho času užil, aby veřejně ukázal, že přesvědčení své změnil. Chodil po modlitebnicích židovských, a místo, co by se tam Spasiteli rouhal, začal veřejně kázati Ježíše ukřížovaného a hlasitě osvědčovati, že On jest Syn Boží, tak že se tomu Židům divili.

Tak se stal rouhač a pronásledovatel apoštolem, jedním z hlavních nástrojů, jichž Bůh použil k obrácení světa.

● pravém pokání nebo obrácení.

Když naše sv. katolická Církev světlí památku zázračného obrácení sv. apoštola Pavla, má při tom úmysl trojí. Ona chce předně Bohu děkovati za to, že jí v osobě sv. Pavla daroval tak horlivého šířitele nauky jejího Božského chotě Ježíše; za druhé chce nám ukázati, kterak neskončená milost Boží je s to, aby i nejtvrďší srdce obměkčila a změnila, a kterak je nemožno, Božské moci a vůli se protiviti; za třetí, aby nám na oči postavila vzor pravého pokání a obrácení. Že pak obrácení sv. Pavla nebylo jen zdánlivé, to on potom sám dokázal; neboť se byl stal člověkem jiným, novým. Byl-li dříve hrdm a nadutým, stal se nyní pokorným srdcem; byl-li dříve prchlivým, z horka

nakvašeným, stal se nyní krotkým; neznal-li dříve pravé lásky k bližnímu, byl nyní ke všem lidem pln soucitu, pln útrpnosti; chtěl se totiž všem vším státi, aby všecky získal Kristu. Byl-li dříve nepřitelem kříže, nyní ten kříž tak miloval, že v něm hledal všecku svoji slávu, všecku čest, a nic jiného sobě více nepřál, než s Kristem býti ukřižován. K této lásce kříže pudila jej zvláště jeho vroucí lítost nad dřívějšími hříchy svými. Nazýval se veřejně největším hříšníkem a dnem i nocí oplakával poklesků svých. Tím způsobem je sv. Pavel vzorem pravého pokání.

O kéžbys sobě, duše křesťanská! vzala k srdci toto pokání apoštola svatého! Snad i ty se domínváš, že pokání záleží v tom, když se někdo vyznává z hříchů svých, a potom již dále nedbá, aby se stal jiným člověkem. Takové pokání jest jen na oko a před Bohem nemá ceny nížádné. Máš-li sobě předhazovati hříšný život, musíš se celým srdcem k Bohu obrátiti; musíš se snažiti, abys vedla život nový. Musíš zcela činiti opak toho, cos dříve činívala, jako to učinil sv. Pavel, a v zápasu proti zlým náklonnostem nesmiš nikdy ustávati, až je máš úplně v moci své. I sv. Pavel bojoval až do konce, a tím, že vytrval, teprvé koruny dosáhnul.

Modlitba.

O milosrdný Ježíši, který jsi svou milostí sv. Pavlovi propůjčil síly, že dobrý boj bojoval: přijdiž i mně ku pomoci, abych statečně své zlé náchylnosti, zvláště pýchu svou a lásku ke světu přemáhal, Tvůj kříž miloval a tak koruny oslavy dosáhnul, Amen.

26. Leden.

Sv. Polykarp, biskup a mučenník r. 166.

Mezi 7 biskupy či představenými obcí křesťanských v malé Asii byl sv. Polykarp jediný, jemuž Pán Ježíš v tajném zjevení nejkrásnější svědectví vydává. Dí pak o něm, že ač jest chud, bohat jest na cnostech a milosti, a že mu dána bude koruna života.

Sv. Polykarp byl žákem sv. Jana, od něhož za biskupa ve Smyrně vysvěcen byl (r. 96). Křesťané obce jeho milovali ho nad míru a úcta jejich k němu

šla až tak dalece, že to za největší štěstí pokládali, když mu směli obuv zouvati a při tom těla jeho se dotknouti.

2. S největší horlivostí bděl nad ryzotou víry, každé uchýlení se od nauky Ježíšovy a jeho apoštolů byloť mu ohavností. Když jednou zlostného Marciona, kacíře, potkal, na otázku jeho, zdá-li ho zná, odpověděl: „Znám tebe jako prvorozence Satanova.“ Jako o čistotu víry pečliv byl, rovně tak prohlédal k plnění předpisů jejich. Křesťané na východě slavivali tenkrát Velikonoc dříve než křesťané na západě. Svatý si přál, aby všickni křesťané zároveň slavili a cestoval proto do Říma k sv. Anicetovi, který tehdež papežem byl, aby se s ním o to poradil. Rozešli se v míru a políbení pokoje, každý při svém obyčeji ostávaje. Teprvé později žádoucí jednota ohledem slavení Velikonoce byla docílena.

3. Sv. biskup již byl stařečkem, když vypuklo veliké pronásledování křesťanů, ve kterém pohané ve Smyrně o jeho bezživotí stáli, poněvadž mu za vinu kladeno, že tolik lidí na křesťanskou víru přestupuje. Lid po ráde volal: Polykarpa hledejte! — Polykarp chtěl ve městě ostati; nejmnozí ale mu přimlouvali, aby ušel. I odebral se na stateček od města nedaleko vzdálený a tam se dnem i nocí modlil. 3 dny před tím, než jat byl, na modlitbách měl vidění: podušku svou hořeti viděl a tudy předpovídal, že za živa upálen bude. Pohané ho hledali bedlivě a konečně ho našli. Vojáci obstoupili příbytek jeho. Ačkoliv mohl odtud na jiný dvorec utéci, neučinil toho řka: Staň se vůle Páně, a odevzdal se do rukou jejich. I dal jim hned pokrmu a nápoje předkládati, sobě pak vyprosil hodinu, by svobodně se modliti mohl. Stojce modlil se nyní 2 hodiny za svou obec a celou církev s takovou pobožností a vroucností, že to některé vojíny zabořelo, že ho jali. Po skončené modlitbě posadili vojáci Svatého na osla a vedli ho do města. Jemu v ústrety jeli smírný soudce a otec jeho na voze, a pojavše ho k sobě na kočár přemlouvali ho, aby se Krista odřekl a zachoval život. Z počátku jim neodpovídal; an však na tom trvali, pravil k nim: „Neučiním, co mi radíte.“ — Nyní tvrdými se na něho obořili slovy a na kvap ho s vozu shodili, že sobě holeň vytknul. On pak neobrátil se, jakoby ničeho nebyl utrpen, radostně a hbitě kráčel veden jsa k závodisti, kdež takový povyk povstal, že nemohl nikdo slyšán býti. To závodisti bylo amphitheater t. j. veliké obyčejně okrouhlé na způsob vejce stavěné divadlo beze střechy, kde se běhalo o závod, šermovalo, zápasy zvířat se odbývaly, a kdež sv. mučenníci mučení byli; tito zde divoké zvířeti byli házeni, na skřípec natahováni, pálení

neb stnuáni. U prostřed prostory, pískem posypané stála socha modly, kolkolem seděli na sedadlech vrchnosti a po stupních vždy výše.

4. Když Polykarp do okolu vcházel, ozval se mu hlas s nebe: Silným buď a zmuž se, Polykarpe! Hlas ten slyšeli přítomní křesťané. Místodržitel žádal hrozivými slovy od Svatého, aby přísahal při genu císařově, jenž byla socha modlářská, a se rouhal Kristu. A, však Svatý klidně odpověděl: „86 let sloužím Kristu, a nic zlého mi neučinil; kterak bych se mohl rouhati králi svému, jenž mne vykoupil?“ Rozhorčen nad tím soudce dí: „Dám tě předhoditi zvířatům divokým, pakli se jináče neusmyslíš!“ — „Nech jich přijíti,“ odvece Svatý, „můj úmysl nemůž od lepšího k horšímu obrácen býti.“ — „Dám tě ohněm upáliti,“ hrozí soudce, „pakli divoké zvíře se nebójíš!“ Svatý: „Hrozíš ohněm, který jen chvíli hoří a potom uhasne; znáš-li pak ten věčný oheň, který pro bezbožníky uchystán jest? Však co meškáš, nech přijíti, co se líbí.“

5. Když zástup pohanů a Židů, kteří zvláště nenáviděli Svatého, pozoroval, že naustále Krista vyznává, stál na tom, aby za živa upálen byl. Soudce vyhověl, žádosti jejich, a hned pospíchali pohané a Židé, aby snášeli dříví na hranici. Když hranice byla hotova, složil Svatý se sebe pás svůj a svrchní roucho, vyzul si střevíce, a dal si trpělivě ruce do zadu svázati. Stoj na hranici, pohlížel k nebesům a modlil se hlasitě takto: „Pane, Bože Všemoucí, Otče svého milého, požehnaného Syna, Ježíše Krista, skrze Něhož jsme obdrželi milost, že Tebe známe, Bože andělů a sil, Bože všech spravedlivých, kteří obcují před tváří Tvou, děkuji Tobě, žeš mne odústojnil, dočkati se hodiny této, kde k počtu mučenníků Tvých mám připočten býti, a že se mi dostalo toho štěstí, podíl míti na kalichu Pomazaného Tvého, abych v ten den, v který se dokoná oběť má, uzřel vyplnění zaslíbení Tvých. Proto žehnám a blahoreším Tobě, o můj Bože! skrze věčného a všemohoucího Velekněze, Ježíše Krista, který v jednotě Ducha sv. s Tebou kraluje nyní až na věky.“ Sotva skončil Svatý modlitbu svou, tu zapálili hranici. Nyní pak se udál zázrak podivuhodný. Vysoce vyšlehující plamen klenul se jako oblouk kolem Svatého, jako plachta větrem nadutá; on pak stál v prostřed a vyhlížel, jako zlato nebo stříbro, v plamenu žhoucí; při tom se šířila libezná vůně jako kadidlo nebo vzácné koření. Když pohané viděli, že plamen se Svatého ani netknul, tu povelil soudce katovi, aby mu vrazil do těla dýku. Z rány té vyšlehnul takový pramen krve, že jím plamen uhasen byl. Poněvadž by křesťané byli rádi mrtvolu sebou odtud vzali, přemluvili pohané místodržitele lichými představami, aby toho nedopouštěl, nýbrž mrtvolu

spáliti dal. Křesťané tedy přece sebrali aspoň ty spálené kosti, kteréž pokládali za drahocennější nad zlato a drahokamy, a složili je na slušném místě, aby tam výroční den jeho mučennictví slavili. Až do dnešního dne stojí ve městě Smyrně malá kaple, ve které jest hrob sv. Polykarpa.

Svatý se představuje v rouše biskupském, vedle něho hranice dříví zapálená.

O útěchy plné víře, že Pán Ježíš je vtělený Bůh.

Duše křesťanská! ty bys sobě prála také jednu z těch upálených kostí sv. Polykarpa míti a ji co druhý ostatek po něm chovati a ctiti. Já však ti podám relikvii mnohem drahocennější, totiž z ducha jeho: Tento svatý napsal list k Filippenským, v němž se nachází útěchy plné učení, že Pán Ježíš je vtělený Bůh. Sv. Polykarp ještě viděl sv. Jana apoštola, od něho u víře křesťanské vycvičen a od něho za biskupa byl vysvěcen. On tedy slyšel ryzí, úplnou pravdu, tudíž i tu velikou, důležitou pravdu, že Ježíš Kristus jest Syn Boha živého, že není pouhý člověk, nýbrž Bůh a člověk zároveň.

Ty, duše křesťanská! nikdy nepochybovala ještě o této pravdě, ty si vždy věrně stála a věrně držela při Pánu Ježíši jako Synu Božím; a však snad jsi již slyšela, že za našich časů jest mnoho lidí, kteří již v Pána Ježíše věřiti nechtějí, kteří ho na nejvýše pokládají za moudrého muže, kteří tedy ani tomu více víry nepřikládají, že by se byl Syn Boží stal člověkem a na kříži umřel, aby nás od břichu a od věčné záhuby vysvobodil. Ti tedy, kteří již nevěří v Ježíše, Syna Božího, zapírají též, že bude z mrtvých vstání a soud, neboť i tomu Pán Ježíš učil.

Již pak slyš, co sv. Polykarp povídá o těchto lidech nevěřících. V listu dotčeném k Filippenským píše takto: „Kdo nevyznává, že Ježíš Kristus v těle přišel, ten jest antikrist. Kdo koli zapírá, že na kříži trpěl, ten jest ďábel. Kdo konečně slovo Boží dle svého zkaženého srdce vykládá a praví, že nebude z mrtvých vstání, ani soudu, ten jest prvorozenec satanášův;“ — na to pak pokračuje dále:

„Mějmež vždy před očima naději svou a nespouštějme se nikdy závadku naší spravedlnosti, kterýž není jiný, leč Ježíš Kristus.“

Vidíš tedy, duše křesťanská! kterak svatý učeň apoštola Jana soudí o těch, kdož popírají Božství Kristovo, a kterak jich zove antikristy a ďábly. Nedej se tedy obelhávati od takových nepřátel tvého Božského Spasitele, třeba yidiš, že vzácní, vzdělaní a učení jsou. Taci vzácní, vzdělaní lidé bývají obyčejně nepravostem nebo rozkošem tohoto světa oddáni, a poněvadž Pán Ježíš nepravosti odsuzuje, rozkoše a radosti pak světské zavrhuje, tudíž o Něm ničeho věděti nechtějí a Ho i s učením Jeho zapírají.

Ty pak jen se vždy drž pevně Ježíše, Syna Božího a Spasitele ukřížovaného; Onť jest pomocí, Onť silou tvojí, tvým světlem, tvou útěchou v živobytí a v čas smrti; Onť jest tvým životem i když jsi zemřel; nebo kdo v něho věří, ten neumře ale má život věčný. Pročež zbuzuj často víru, naději a lásku, a rei: O Ježíši! v Tebe věřím, o Ježíši! v Tebe boufám, o Ježíši! Tebe věčně miluji, Amen.

Modlitba.

O Ježíši, Synu Boha živého, propůjč mi víru živou, abych se Tebe vždy věrně držel a hotov byl, pro Tebe i umřítí, Amen.

27. Leden.

Sv. Jan Zlatoústý, arcibiskup a Učitel Církve r. 407.

Na obloze církevní stkví se mnoho tisíc Svatých jako krásné hvězdy září světlou, bohatou; ale mezi nimi jest jeden, který obzvláště jasně se leskne a podivně zářící světlo po celé Církvi rozšiřuje, a tent jest sv. Jan, přímým Chrysostomus (Zlatoústý), protože z jeho úst plynuly jsou nejkrásnější, nejspásnější pravdy jako ryzí zlato. — Jan se narodil v Antiochii, hlavním městě na Východě, okolo r. 344. Otce svého, vzácného pána, ztratil již v útlém mládí; jeho ještě mladá, nábožná matka Anthusa zůstala vdovou, aby všecku svou péčí vychování svého syna mohla věnovati. Onať zaopatřila synovi svému nejlepší učitele v řečnictví a v mudrctví; on pak svou pilností tak dalece to přivedl, že ještě velice mladičký překonával učitele své. Proto říkával slavný učitel jeho Libánus: „Jaké to matky ti křesťané mají,“ o něm pak, že by si lepšího nástupce na stoličce řečnictví nepřál, než jeho, kdyby ho již nebyli získali křesťané. Více totiž než filozofii zamiloval Jan moudrost Božskou; učení Ježíšovo byloť předmětem jeho ustavičného rozjímání, a neustále se cvičil, obzvláště v pokoře a mrtvení sebe. Stal se advokátem a tím se octnul ve společnosti lidí, ne zcela nábožných. Poznenáhla stával se vlažnějším u svých cvičeních a chodil do divadel a na místa vyražení světských. Brzo se mu to ale znechutilo všecko; poznal, že je to marné a umínil si, že se světa odřekne.

Vzav na sebe roucho řeholní odebral se na poušťku mezi nábožné řeholníky, kteří na jedné hoře nedaleko Antiochie až ku podivu nábožný život vedli. Tam ztrávil 4 leta v modlení, študování, práci, bdění a postech; 2 leta potom zvolil si za přibytěk jeskyni skalní, aby se ještě více mrtvil. Dnem a nocí tam četl Písmo sv. a celý Nový Zákon na zpaměť se naučil. Přílišná přísnost však ushodila jeho zdraví, pročež se do města vrátiti musil. Tenkrát žil v Antiochii sv. biskup Miletius; ten ho přijal a za jáhna vysvětil; biskup pak Flavianus vysvětil ho za několik let potom na kněžství. —

I bylo mu nyní 40 let. Pln vědy svaté, vycvičen u všech křesťanských cnostech, opatřen darem Božské výmluvnosti vystoupil jako řečník. Nestačil

chrám, kde on kázal, aby pojal poslouchače jeho; vše se tlačilo ke kazatelně, na které kázal. Brzo byla slova jeho jako ohněm, kterým chladná srdce rozntil; brzo byla jako bičem, kterým nepravosti šlehal, či jako ostrým nožem, jímž rány duševní vyřezával; brzo byla jak tichým deštíčkem, aby ze srdce lásku a zalíbení v cnosti vylákal; brzo zase byla jako výborným balzámem útěchy; brzo jako kladivem, kterým tvrdé srdce rozštípil. On kázal někdy každý den, ano někdy kolikrát za den, a vždy přetýkalo srdce a ústa jeho nejspásnějšími naukami, a někdy tak poslouchače proudem řeči uchvátil, že začali rukama tleskati, což se však Svatému nelíbilo, nebo jim říkával, že nejsou v divadle a že mají raději řeč jeho zachovávatí než chválití.

2. 12 let kázal bez přetržení s horlivostí neunavenou, a za ten čas mravy celého města téměř zcela změnil, přemnoho bludařů, pohanů a Židů na víru katolickou obrátil. S jakým výsledkem kázal, lze posouditi z následující okolnosti: Křesťané v Antiochii měli v obyčejí, že kleli a lehkomyšlně přísahali. Svatý chtěl s Boží pomocí tento neřád vymýtiti. Po celý tedy čas sv. postu proti tomu kázal, a hle! když půst byl na konci, byl zlý obyčej vykořeněn; už ani při nejdůležitějších záležitostech nebylo slyšení přísahy. Pro takové kazatelské dary šířila se o něm slavná pověst až do nejzašších končin říše a z daleka přicházeli lidé, aby ho slyšeli. On však tím nezpyšněl, ale zůstal vždy skromný a pokorný nemaje jiného úmyslu, než aby čest a slávu Boží šířil a duše pro Boha získal. V těch dnech zemřel arcibiskup v Cařihradě (397). Tenkrát panoval císař křesťanský v tomto městě, ve kterém nyní sídlí sultán turecký. Císař jménem Arkadius na radu svého prvního ministra chtěl kněze Jana povýšiti za arcibiskupa. Poněvadž však slyšel, že by ten nábožný kněz tuto vysokou důstojnost pro pokoru nepřijal, aniž ho lid z Antiochie propustil, tudíž jednomu poslanci svému poručil, kněze Jana nějak lstí polapiti a do Cařihradu přivésti. Vyslanec představiv se mu prosil, aby ho vyvedl k hrobům ss. mučenníků, vně města se nacházejících, že by tam rád vykonal pobožnost zaslíbenou. Jan, netuše nic zlého, vyslance tam v kočáru vyprovázal; sotva však do kočáru vkročil, již s ním po silnici do Cařihradu pospíchal. Takovým způsobem přišel Jan do tohoto města a tam rok na to slavně za arcibiskupa vysvěcen byl.

3. Jeho důstojnost byla po papeži římském nejvyšší na světě, ale i práce jeho nejtěžší. Nejenom že panovala v tom městě veliká nemravnost, zároveň však i mnozí kacíři tam rozšiřovali bludy své, jimiž usilovali, aby věřící svedli. Svatý tedy počal se vsi horlivostí a unášející výmluvností na nepravosti dorážeti a jich

vykořeňovati, bludy pak vyvrácti. Zároveň však snažil se též, aby kázal i příkladem svým. Ač příjmy jeho byly veliké, přece velmi prostě žil a všecku nádheru si znechutil. Co mu vynášelo biskupství, rozdal chudým, jedině co po otci zdědil, na svou výživu upotřebil. Tento příklad působil jak na duchovní, tak i na ostatní věřící, a neustálým vzýváním svým Boha za smilování pro lid způsobil, že se tisícové káli, a zponenáhla víra a pobožnost obživla, zvláště pak že Svatý i nemravnot velikých pánů a vysokých paniček bez ostýchání káral a napraviti hleděl. A však právě proto, že tak neohroženě panující nepravosti káral, udělal si mnoho a mocných nepřátel, a mezi těmi samého patriarchu z Alexandrie Theofila a císařovnu Eudoxii. Theofil byl muž pyšný, vládychtivý, jemuž se prosté živobytí Svatého nelíbilo, a který i jeho přísnou kázeň církevní nelibě nesl. Již dávno kojil zášť proti němu v srdci svém, neboť chtěl míti jiného za arcibiskupa v Cařihradě, ale tato zášť vypukla v zjevnou nenávist, když sv. Jan několik od onoho pronásledovaných mnichů do své diocese přijal. S tím se spojila Eudoxia, žena vládychtivá, která císaře, chotě svého, za nos vodila. Z lakoty utlačovala vdovy a sirotky a nešetřila práva žádného. Přitom rozhazovala veliké summy na marný přepych v oděvu, který byl tehdy u velkých pánů zavládnul. Sv. arcibiskup napomínal a varoval často císařovnu v listech, uctivě psaných, a však na darmo; a když tedy jednoho dne proti nádheře v oděvu kázal, doneslo se to císařovně a praveno, že proti ní kázal. Tu popadl pyšnou ženu nesmírný vztek, a spojivši se s Theofilem nepřestala císaře štváti, až dovolil, aby sv. arcibiskup sesazen a vypovězen byl. Ale sotva se lid dozvěděl, že má ztratiti milného pastýře svého, povstalo zbouření a v nesmírných zástupech srotiv se kolem arcibiskupského paláce Svatého proti jeho nepřátelům brániti a jeho vyhnanství zameziti chtěl. On pak překrásnou řečí napomínal lid k pokoji a oddanosti do vůle Boží, a dal se na to potajmo od strážníků na loď přivésti a jako vyhostěncem do Bythinie, země to nehostinné odvésti. Když se lid dozvěděl, co se stalo, zuřil, plakal a nařikal, a až k paláci císařovu táhl žádaje, aby milý pastýř nazpět povolán byl. V noci na to stalo se strašné zemětřesení, tak že i část komnat císařských se sbořila. Tu hned strachem se chvějící císařovna běžela k císaři s prosbou, aby hned sv. biskupa na zpět povolal. Císař maje sám strachu povolil; císařovna ještě v noci napsala uctivý list Svatému; ve kterém ho zvala, aby se vrátil. Nevýslovný byl jásot lidu, když milený pastýř svůj úvod do města a kostela svého slavil. Nyní pokračoval dále bdíti jako věrný pastýř nade stádem svým a voditi je

na pastvy dobré; ale právě že tak neohroženě a horlivě povinnosti své konal, zase starý nepřítel proti němu se zdvihnul.

4. Pyšná císařovna Eudoxia dala postaviti svou podobiznu jako sochu stříbrnou nedaleko od chrámu sv. Žofie, ve kterém Svatý Jan kázával. Když se ta socha postavila, byla při tom slavnost, při které rozpuštělí lidé veliký hluk a křik dělali, tak že kněz a nábožný lid v chrámě tím byli pohoršeni. Sv. biskup takový bezřád v kázání káral. To se doneslo zase císařovně s tou lží, že jí svatý Jan nadával a na ni huboval. Zase vjel vztek do zlé ženy a ve spojení s neukojnými nepřátely podařilo se jí, svrhnouti znovu arcibiskupa svatého. Byl sesazen a násilně do vyhnanství odvezen. Vojáci ho vlékli nehostinnými pustinami, lesy a přes hory vysoké. Svatý, již star a churav, postižen byl silnou zimnicí, v nížto se mu nedostalo žádného opatrování; nápojem byla mu voda někdy zcela nečistá, pokrmem tvrdý, zplěsnivělý chleb. Četné zástupy věřícího lidu táhly mu v ústrety na cestě z těch vesnic, kudy veden byl, plakali nad ním, a však pomoci mu nesměli. Přitom byl neustále v nebezpečnosti smrti; nebo divocí národové neustále se po zemi poháněli pálíce a pleníce, každého, na koho padli, vraždíce. Konečně došel na místo, kde jako vyhostěncem žiti měl. Bylo to městečko Kukusus v malé Armenii. Země kol kolem byla pustá, povětří v zimě nad míru sychravé a studené, v letě pak nesmírně horké. Sotva se tam Svatý usadil, již se zase v něm probudila celá jeho horlivost o spásu duší. Na vše strany posílal ke svým přátelům, horlivým kněžím listy plné útěchy, ve kterých ku statečnému snášení všech utrpení vybízel; ano i kněze odesílal k pohanům a sám slovem a příkladem mnoho jich pravé víře získal.

5. Když se o tom dozvěděli nepřátelé jeho a spolu slyšeli, že se ho ujímá papež, k němuž se byl sv. biskup obrátil: tu doléhali na slabého císaře, aby ho ještě dále až na nejzazší pomezí říše mezi divoký lid vypověděl, by tam brzo zahynouti musel. I stalo se; dva vojáci nenadále ctihodného svatého starce odvezli a bez milosrdenství trýznili. 3 měsíce trvala ta cesta; nevýslovná byla muka, jež Svatý trpěl. Bylo to 13. Září, když sv. biskup se octnul v Komaně, městě v Pontu. Vojáci však táhli s nemocným starcem dále a nutili ho, aby ještě 5—6000 kroků kráčel k jednomu kostelu, ve kterémž odpočívaly ostatky svatého mučenníka Basiliska. Tam měl kdesi vedle kostela přenocovati. O půl noci však zjevil se Janovi sv. mučenník v průvodu sv. Luciána, kněze Antiochenského a řekl jemu: „Těš se, bratře Jene! zítra se sejdem.“ Toto vidění naplnilo jej útěchou nebeskou; i chtěl se tedy na svou

smrt připravovati a prosil, aby se s odchodem zítra až do páté hodiny denní počkalo. A však ukrutníci nechtěli čekat; raději ho nutili, aby v čas cestu nastoupil a ještě 2 hodiny urazil. A však dále již nemohli dovléci muže polomrtvého. I pročež zase ho vlékli nazpět do chrámu sv. Basiliska. Sotva tam došel, již cítil blížiti se smrt. Proto odloživ svá stará roucha rozdělil je. Potom se oblékl v roucho bílé, jakoby na svatbu jíti chtěl, dal si posloužiti sv. svátostmi, a požehnav se znamením sv. kříže s obyčejným příslovím svým: „Bohu budiž čest za všecko Amen“ odevzdal svatou duši svou do rukou Stvořitele svého. K jeho pohřbu sešlo se veliké množství panen, řeholníků a jiných nábožných osob z blízka i daleka, jako by se byli schválně umluvili mezi sebou, a pohřbili jeho sv. mrtvolu ve chrámě sv. Basiliska. 31 let později přenešeny jsou jeho sv. kosti u vítězoslávě do Cařihradu; nyní se nalezájí v Římě ve chrámě Vatikánském.

Sv. Jan se vyobrazuje v rouchu biskupském drže v ruce knihu.

● cnosti hlavní, která slove síla.

Mnohé cnosti skvěly se podivuhodně na sv. Jánů Zlatoustém; byl tichý a pokorný, trpělivý a mírumilovný, živá byla jeho víra, nezvratná jeho naděje, plamenná jeho láska k Bohu a k lidem; ale jedna cnost zvláště se stkví na něm, — totiž jeho síla. Jestli to hlavní cnost, kterouž člověk přemáhá všechny překážky na odpor se mu stavící u plnění svých povinností, a která jej činí ochotným a odhodlaným, že raději všecko trpí, než-li aby uznané povinnosti nedostál. Četl jsi, milý křesťane! jak ten sv. Jan neohroženě kázal, a bez ostýchání na hříchy a nepravosti vysokých i nízkých dorážel; neboť byl přesvědčen, že biskup má tak neodvislé a vysoké postavení k tomu, aby lidem pravdu říci mohl. Četl jsi, kterak i tehdy, když se naň vátilo útrpení, jiné těšil a povinnosti stavu svého plniti se snažil. Měl na zřeteli jediné čest a slávu Boží; odtud obyčejné jeho přísloví, které vždy na jazyku míval: „Čest budiž Bohu za všecko, Amen.“ Jako silný, vysoký dub u prostřed bouře, tak pevně on stál, jediné smrt mohla konec učiniti jeho horlivosti. — Křesťane! taž se sám sebe: Mám-li pak i já takou sílu, takou horlivost, takou důvěru v Boha, či snad jsem jako třtina, která se vždy větrem ohěbá a sklání? Právě za našich dnů není taková doba, kde by se dalo sem tam potáceti mezi Ježíšem a světem, mezi pravdou a bludem, mezi právem a bezprávím, mezi vírou a nevěrou! Každý poctivý člověk musí se nyní rozhodnouti, při které straně chce státi a vytrvati! Chceš-li státi při Ježíši a jeho sv. Církvi, musíš opravdu, zcela opravdu tak smýšlet, a nesmíš se žádnými lidskými ohledy, ni ztrátou jmění a statku, ni posměchem, potupou a pronásledováním dát zdržovati, abys povinnosti katolického křesťana a učenníka Ježíšova plnil. Jen nebuď pokrytcem! Jsi-li katolický křesťan, buď jím zcela, buď věrným a setrvej, a bude ti za podíl koruna, kterou Pán Kristus slíbil věrným učenníkům svým. Rozhodni se — co chceš činiti?

Modlitba.

O svatý, silný, nesmrtelný Bože! propůjč mně milostivě, abych věrně a odhodlaně vytrval u víře, v naději v Tebe a v lásce k Tobě až do skonání svého, Amen.

28. Leden.

Bl. Karel Veliký, císař r. 814.

Karel, první římsko-německý císař, obdržel pro veliké činy své příjmi: Veliký. O jeho mnohých válkách a vítězstvích, o pevném a moudrém řízení jeho mnohých zemí, o jeho podniknutích pro časné blaho svých poddaných at vypravuje dějepis; já chci zde vypravovati jen o tom, čím se stal v očích Božích velikým a blahoslaveným. Císař Karel byl přede vším věrný, katolický křesťan, věrný syn katolické Církve. Ačkoli byl Pán velkomožný, přece jevil vždy papeži, jako náměstkovi Pána Ježíše, dětinnou úctu a ochotnou poslušnost, pročež ho papež Leo III. „milým synem Církve Ježíšovy“ nazval. K obraně papeže Hadriána I., který od krále Longobardů velice sklíčen byl, táhl s vojskem přes vysoké sněžky, a zvítěziv nad Longobardy v bitvě krvavé obdaroval papeže některými zeměmi, které jim byl odňal. Kdykoli papež potřeboval pomoci, hned byl císař Karel jemu po boku s mocným rame-nem svým.

2. Poněvadž věděl, že národové jediné vírou křesťanskou mohou opravdu státi se šťastnými, všelikou péčí a snahu vynaložil na to, aby na víru obrátil Sasíky, národ tehdy mocný, ale ještě modloslužbě oddaný. Že byli velmi divocí a bojechtiví, a tudíž přes hranice do říše jeho nájezdy činíce plenili a pustošili: sebral proti nim pole, a protože mírnějšími prostředky nedalo se ničeho poříditi, se zbrani v ruce jich nutil, aby přijali křest sv. Tím ovšem ještě nebylo mnoho získáno, a však druhé, třetí pokolení již bylo řádnější. Sochu „Šrmenšule“ nazvanou, modlu to Sasíkům posvátnou, dal zbořiti a rozkotati; a brzo na to přijal slavný jejich vůdce Wittekind křest sv. Tím mnoho tisíc Sasíků získáno víře křesťanské.

3. Největší horlivost ukazoval Karel v hájení čistoty víry katolické; kacířství bylo mu ohavností. Sotva doslechl, že se nějaký blud rozšiřuje, hned činil přípravy, aby se biskupové na sněmu shromáždili, blud vyvrátili a zamezili. Rovně tak mu ležela na srdci církevní kázeň a zlepšení mravů mezi duchovenstvem světským a řeholním; neboť dobře věděl, jak veliký vliv má dobrý příklad osob duchovních na lid. Proto prohlédal k tomu, aby spasitelné předpisy a zákony

katolické Církve se zevrub zachovávaly a držely. Nevědomost, pramen nemravnosti a surovosti, nenáviděl; pročež vsudy zakládal školy, ve kterých poddaní jeho potřebných vědomostí sobě získati mohli. On sám v těchto školách dohlížel, na pilnost žáků se vyptával, horlivé pochválil, lenochy pokáral.

4. Ne méně starostliv byl Karel o důstojnost a lesk Bohoslužby; uvedl vzdělavatelný zpěv církevní, dal nové, krásné kostely stavěti (k. p. v Cáchách a t. d.) a opatřil je drahocennými nádobami a krásnou ozdobou. Při tom při všem o svou vlastní dokonalost dbáti nepřestával. Chtěl nejen lid svůj časně a věčně blaženým učiniti, nýbrž i svou vlastní duši spasiti. Především toužil po základu všech cností, po pokoře. Jak dalece v té byl prospěl, dokazuje následující případnost. Leta P. 800. zdržoval se Karel o Vánocích v Římě u papeže Lva III. Na Boží hod přítomen byl při službách Božích s největší pobožností. Co tak mezi velkou mší v modlitbách cele pohroužen na kolenou klečel: přistoupil k němu papež se skvělou korunou a postavil mu ji na hlavu. Pohledem tím unesen volal lid jakoby jedny ústy: „Život a vítězství od Boha korunovanému císaři římskému.“ V tomto všeobecném jásání necítil Karel žádné samolibosti marné jsa dalek pýchy všeliké, jakož i nápotom se osvědčoval, že by nikdy koruny a titulu císařského nebyl přijal, kdyby byl o tom věděl, co s nim papež zamýšlí.

5. Ovšem se byl Karel za mládí svého mnohou vadou poskvřnil; a však on upřímně litoval svých po-blouzení a hleděl jich napravití pokáním. Proto zachovával při jídle nejprísnější mírnosti, chudým bohaté almužny uděloval, roucho drsné kající nosil a zřizoval ústavy pro nemocné. Ve cvičeních pobožnosti šetřil nejprísnějšího pořádku, ačkoli práce jeho byly mnohostranné. Denně k všeobecnému vzdělání obcoval službám Božím (i času nočního), pilně čítal v knihách duchovních, i mezi stolováním dal si předčítati z knihy sv. Augustina „o městě Božím.“ An tak neustále bedliv byl a o své a lidu svého spasení se staral, povolal ho Pán k sobě v 72. roku věku jeho. Byl pohroben v Cáchách. Kostí jeho, dlouhý čas neznámé, v novějším čase byly nalezeny.

Vyobrazuje se v ozdobě císařské s korunou a žezlem.

Jak velice zapotřebí jest v náboženství vycvičena býti.

Mezi duchovními skutky milosrdenství jest jeden, který blahoslavený Karel císař nejhorlivěji vykonával, totiž: „nevědomé učiti.“ Jeho podaní, Frankové, byli ještě lidé zcela nevzdělání; zvláště se jim nedostávalo ještě pravého poznání víry křesťanské, pročež byli i pověření i nemravní.

Karel se tedy přičiňoval všemožně, aby tuto škodlivou nevědomost odstranil a na její místo užitečné a spasitelné známosti šířil. Zvláště pak napominal a pobuzoval kněze, aby sami ve vědě spásy pokroky činili, a potom též lid v náuce křesťanské horlivě vyučovali. Četl jsi již, milý křesťane! jak Karel starostliv byl o školy, a aby děti v nich byly vyučovány. Když jsi tedy rozvážíš, kterak tento císař měl velikou říši k řízení, a při tom mnohé války vésti musil a přece neustále se snažil, aby sebe i jiné vědami obohatil, snadno z toho pozorovati můžeš, že to něco velikého a důležitého, nabývati užitečných a vzdělavatelných vědomostí, zvláště v náboženství.

Člověk, který své sv. víry nezná a neví, na jakých důvodech každá pravda křesťanská se zakládá, ten nemůže ani dle té víry živ býti, ten musí nevyhnutelně se státi nemravným a bohaprázdným. Proto bys neměl zanedbati žádné chvíle, abys sám sv. náboženství lépe a důkladněji poznal a i jiné v něm vyučoval. Pročež křesťanské cvičení nebo kázání pilně poslouchej; čítej rád v dobrých, nábožných knihách; někdy si také vezmi katechismus do ruky a přemítej v něm, abys to všecko nezapomenul. Nebuď tak drzim, když se tě kněz vyptáváti chce něco z katechismu, s úsměvem mu do tváři říci: Já jsem už to zapomenul. Věřu! to je hanba!

Až jednou umřeš a před soudem Božím mnohý svůj hřích budeš chtít omlouvatí, že jsi to nevěděl a tomu nerozuměl, tenkrát nebude před Bohem platit nevědomost, protože si se naučiti mohl, ale nechtěls, do kostela nechodils a doma si ničeho čísti nechtěl.

Jsi-li, duše křesťanská! otcem nebo matkou, neopomíň, děti své záhy a neustále ve sv. náboženství vyučovati. Běda tobě, jest-li to zanedbáváš a děti jako stromy v lese bez Boha růsti necháváš domnívaje se, že na to dost času, až k rozumu přijdou. Děti tvé, zatím se vším nemravem vyrostlé jedenkrát na tebe žalovati budou na soudě Božím, že jsi byla vinna zkárou jejich, neboť nevědomost jejich strhla je v hřích a nepravosti. Slyš tedy, co blahoslavený Karel často říkával:

„Následoval jsem každé rady rozumné, byl jsem mezi vámi jako jeden z těch, kteří milují a vyhledávají, co je právo a zákon.“

Modlitba.

O Božská moudrosti, můj Spasiteli Ježíši, uděl mi veliké horlivosti, s jakovou bych se snažil učení Tvé vždy více poznávati, abych sám sebe posvěcovati a jiné na cestu spasení vésti mohl, Amen.

29. Leden.

Sv. František Saleský r. 1622.

V jednom listu, který psala sv. Františka z Chantal, duchovní dcera sv. Františka Saleského, řeholníkovi, a ve kterémž v krátkých ale pravdivých slovech cnosti tohoto velikého biskupa vyličuje, píše ke konci:

„Smím-li říci, o Bože můj, co smýšlím? Řeknu, budu-li s to: zdát se mi, že můj Otec byl živým obrazem, ve kterém byly vylíčeny tahy Pána Ježíše Krista; já, a ne jen já, bez počtu mnoho jiných, když ho viděli, Pána našeho na zemi viděti se domnívali.“ — Pravdu těchto slov nalazáme ztvrzenou čtouce životopis tohoto Svatého; že však není možno, celý ten život zevrub vylíčiti (musel bych tobě zajisté o tom celou knihu napsati), chci tobě, čtenáři křestanský! několik zvláště pěkných výjevů ze života jeho před oči postaviti.

Nejprvé věz, že měl sv. František rodiče velmi vzácné a bohaté, a však i nábožné. Narodil se na zám-

ku Sales, odkud slove Saleský. Jeho nábožná máť již než ho porodila, modlila se k Bohu, aby dítě její vždy zachoval čisté, a po narození často k němu pravila: „Synu můj! raději bych tě viděla v hrobě než v hříchu smrtelném. — Sv. František vedl od dětinství zbožný, svatý život, stal se knězem a biskupem v Genevě, pracoval v tomto velectihodném úřadě neustále o spasení duší, mnoho tisíc bludařů k Církví katolické nazpět přivedl, získal sobě srdce všech svou láskyplnou tichostí a přívětivostí, psal knihy velmi krásné a duchaplné, mezi jinými Philotheu či navedení k životu nábožnému, která by neměla v žádném domě scházeti a kterou bys sobě měl též zaopatřiti; a umřel blahoslaveně v 55. věku svém, 28. prosince 1622. Vyobrazuje se v rouchu biskupském.

2. Nyní slyš několik vzdělávajících výjevů ze života jeho. — V 13. roku věku svého byl poslán od otce do Paříže, aby se tam na vysokém učení ve vědách

vycvičil. V tomto městě mohl každý velmi snadně na cestu hříchu sveden býti, zvláště mezi lehkomyšlnými študujícími. František boje se o svou nevinnost, vyhledal si osvíceného zpovědníka, jemuž se zcela svěřil. Spolu se obrátil k Marii, nejlahoslavenější Panně, a o její ochranu ji žádal. Jako dítě vrhl se pln důvěry do jejích rukou mateřských, a aby se jí zalíbil a nevinu svou zachoval, před obrazem jejím slibem k věčné čistotě se zavázal. Brzo měl zakusiti ochranu její. Mezi tím co se modlitbou, rozjímáním a mrtvením vždy více snažil, aby milému Spasiteli, vzoru svému, podobným byl, najednou v nitru svém všecken mír a útěchu všelikou postrádal; duše jeho byla zcela zatemněná, padl do trudnomyslnosti; konečně ho trápila ta myšlénka, že je od Boha zavržen a že spasen nebude. Dnem a nocí hořce plakal; úzkost duše odejmula mu všecku radost na modlitbě; nemohl již ani jísti ani nápoje požívat, ani spáti, celé jeho tělo scházelo. Tu v největší úzkosti jednoho dne šel do chrámu Páně, do kterého častěji chodíval, proto že tam bylo ticho a jako o samotě. Tam se vrhl pln zkroušenosti před obrazem Panny Marie na zem a maje se za nehodna, aby se k Bohu, Otci všeliké útěchy, obrátil, vzýval nejlaskavější máť Spasitelovu prose, aby zaň orodovala a jemu té milosti vymohla, by mohl Boha, to nejvyšší dobro, aspoň na zemi milovati, poněvadž je zavržen a Boha po smrti věčně bude musit nenáviděti. Sotva dokončil modlvou, itbus an již se cítil býti vyslyšena. Bylo mu, jako by mu byl veliký kámen se srdce padl, a hned na místě bylo srdce jeho zase mírem a útěchou naplněno; ano i tělo jeho pocítilo tuto změnu blaženou, neboť děkuje milé matce srdečně, zcela zdrav domů se vrátil.

Hle, milý čtenáři! zde vidíš mocnou přímluvu nejbl. Panny. O utíkej se k ní u všelikém pokušení; ona tě neopustí, ona chce a může tobě pomoci, neboť ona jest matkou Boží a naší matkou! Sv. František byl co mladík velmi sličný a krásné postavy, ale ještě krásnější byla duše jeho. Dábel však ničeho neopomenul, aby toto krásné tělo poskvrnil, tuto čistou duši zohavil. V 18. roce přišel František na rozkaz otce svého do Paduy, aby tam práva studoval: studující i tam byli rozpustilí, a to je velmi mrzelo, když pozorovali, že František sám pro sebe žil a s nimi obcovat nechtěl. I hleděli ho tedy pokaziti. Pod zámyslem, že přišel do města znamenitý jurista, u kterého mnoho se dozvědět lze, vedli cudného mladíka, který ho rád viděti a slyšeti chtěl, do domu jedné nevěstky, která se vydávala za dceru toho učence. Octnuvše se tam, nechali ho u té zkažené ženštiny samého a odešli. Ona vynaložila všechny umělosti svůdnictví, jen aby ho vlá-

kala do tenat svých, a však vše bylo nadarmo; a když konečně se tvářila, jakoby jí František násilí činil a o pomoc křičela, i tenkrát zůstal pevným, a návrhy nevěstčiny s ošklivostí od sebe odmítal. Tato a ještě jedna nástraha, kterou mu jistá drží žena naléčila, a jížto též s Boží pomocí šťastně zase ušel, učinily jsou, že v sebe ještě méně důvěřoval, a před Bohem pokornějším, v modlitbě pak i mrtvení horlivějším byl, a byly též příčinou, že sobě umínil, úmysl již dávno kojený provésti, všech statků a hodnot se odříci a knězem se státi.

3. Jeho horlení o spásu duší co kněze bylo tak veliké, že jej zcela ztrávit hrozilo. Zvláště mu na srdci leželo spasení duší lidu sprostého, chudého, nevědomého, a obrácení bludařů. Chodíval do vesnic a do dvorů, vcházel do chatrčí chudých, vyučoval je u náboženství, ve kterém byli tak nevyčvičení, a při tom byl tak nezištným, že za své práce žádné odměny nepřijímal, raději sám jim mnohé almužny rozdal. To a jeho veliká tichost a přívětivost získaly mu srdce všech, a brzo bylo okolí města Annecy, kde se zdržoval, jako proměněné, všudy zkvétaly znovu cnost a náboženství. Tím však František nedal se upokojiti; hlavně snažil se, aby bludaře k pravdě obrátil. S radostí převzal missii do oněch krajin, jichž byl vojvoda Savojský ve vojně vydobyl, a ve kterých již drahně času kacířství se bylo uhnízdilo. Zprovázen jen od strýce svého Ludvíka Saleského, nábožného to a horlivého kněze, vydal se na cestu do oněch krajin, kde již dlouho neviděli katolického kněze, a kde měli papeže za antikrista a kněze za pomocníky jeho; kde nebylo nic jiného viděti, leč stržené chrámy, zbořené kláštery, překocené kříže, kde srdce obyvatelů naplněna byla nenávistí a zuřivostí proti náboženství katolickému. František však nebál se žádného nebezpečí ani smrti; on šel všudy pěšky. Maje na zádech vak, ve kterém bylo Písmo svaté a breviář, a v rukou hůl, oblečen v roucho zcela prosté — tak se ubíral do města Thonon, kde bylo hlavní sídlo kacířstva, aby odtud počal missii svou. Několikrát octnul se v nebezpečí, od bludařů zavražděna býti; jednou bez mála hladem a zimou umřítí měl, poněvadž ho žádný bludař nechtěl přijmouti do domu svého; jednou viděl se obklíčena od divokých zvířat, od vlků a medvědů, kteříž ho roztrhati hrozili; a však všem těmto nebezpečím ušel zázračně patrnou ochranou Boží. — Jak velikou horlivostí o spásu duší hořel, o tom svědčí tato případnost. František se domníval, že není vydatnějšího prostředku k obrácení národů, jako modlitba a kázání. Již však věděl, že nejlepší příležitost k modlitbě jest nejsvětější o b ě t. Pročež neopomenul ani jednoho dne, obětovati Beránka Božího za spásu blu-

dařů a hříšníků. Aby však mši svatou sloužiti mohl, musil drahně času, ano u prostřed zimy, za město Thonon do jedné kaple chodívati, a aby se tam dostal, přes prudkou řeku po jediném prkně se ubírali, kteréžto k tomu v zimě ledem kluzkým potaženo bylo. S nebezpečím života po všech čtyřech přes tento nebezpečný most musil přelízati. O jak vroucně plápolala láska k Pánu Ježíši, horlivost o spásu duší v srdci Svatého! Ptej se, milý čtenáři! jaká pak je tvá láska k Pánu Ježíši, jakou horlivost ty máš, abys svou drahou duši spasil?

4. Při nadlidských pracích, jichž byl podnikal svatý František jako missionář a později jako biskup v Genevě ke cti a chvále Boží a k spasení duší; při tak mnohých pronásledováních, pohaněních, pomluvách a nebezpečích, jichž mu bylo přestáti: vynikala nejen jeho nezvratná statečnost a vroucí důvěra v Boha, ale zvláště jeho vše překonávající tichost. On sám vyznává, že byl dle letory živý a k prechlivosti nakloněný, a však ustavičným rozjímáním tichosti na Božském spasiteli a neustálým bojem proti této zlé náklonnosti povedlo se mu, tuto tak líbeznou cnost tichosti tak sobě osvojit, že se stala téměř druhou jeho povahou a jemu zářila z očí. Jeho tiché, srdečné chování to bylo, kterýmž srdce nejzarytějších kacířů a nejzatvrzejších hříšníků získal a způsobil, že se 72.000 bludařů do Církve katolické navrátilo. Zde mezi 100 příklady jen některý. — Jeden šlechtic měl bez příčiny velikou zášť na Svatého. Aby se pomstil, rozšiřoval o něm všeho druhu pomluvy a zlomyslné obviňování. Svatý Biskup však zůstal zcela pokojný a neokazoval ani nejmenšího rozhořčení. Nad tím ještě více rozvzteklý táhl šlechtic kolik noci po sobě s psy, lesními rohy a celým rojem myslivců před příbytek Svatého a dělal mu tak náramný lomoz. Nad tím rozzlobení chtěli služebníci Svatého vyjiti a tyto kazimíry potrestati; a však on jim to přísně zakázal, tak že si netroufali, býti neposlušnými. Nemoha tak šlechtice Svatého dopáliti, tedy mu dal vzkázati svými šerhy nejhanebnějších nádavek, a všecka okna domu biskupského kameny vytlouci. Dozvědvše se o tom příbuzní Svatého přišli a doléhali, aby hanebníka žaloval. On však řekl jim se vši klidností: „Toho bohdá sotva učiním; nebo tím bych zeman uvrhl do záhuby, já však ho chci získati. — Když tedy zeman o této odpovědi Svatého se dozvěděl, hluboce byl zahanben a pohnut. Několik dní na to potkal Svatý toho šlechtice ve městě. Co učinil? Promluvil k nepříteli svému s největší zdvořilostí, prosil ho o jeho přátelství a se vši srdečností ho objímal. Nemoha mluvíti úžasem nad touto podivuhodnou tichostí Svatého prosil ho zeman za odpuštění, chtěl mu co jen možná

zadost učiniti, a byl od té doby jeden z nejhorlivějších přátel jeho.

5. Jedna urozená paní odkázala jistému klásteru velikou summu peněz. Jistá osoba se domýšlela, že tím utrpěla škodu, a strkala vinu na Svatého. Plna zlosti odebrala se k němu, činila mu nejtrpší předházky a při tom vjel do ní takový vztek, že i ruku pozdvíhla chtějí Svatého udeřiti. Svatý však nic se nerozzlobil; raději s ní co nejlaskavěji rozmlouval, přesvědčil ji o bludu jejím a co nejzdvořileji ji vyprovodil až ven. Když ta osoba přišla domů, o svém chování přemýšlela a sobě představovala, jak ten Svatý tak nad míru laskavě k ní se choval, litovala přehálenosti své, šla druhý den k němu, padla na kolena a prosila za odpuštění, jehož se jí na místě dostalo. — Kniha, nazvaná „Philothé“ a (duše Boha milující), kterou Svatý sepsal, a ve které dává světským lidem spasitelné navedení k životu nábožnému, byla všudy přijata s radostí a do všech řečí přeložena. Po Písmě sv. a následování Krista Pána nestává skutečně knihy tak duchaplné, jako jest kniha tato. Již ale právě tato kniha nelíbila se jednomu přísnému řeholníkovi; on proti ní kázal, mnohá místa v ní vytýkal, ano veřejně na kazatelně ji spálil. I pověděli Svatému o tomto pohanění a doléhali naň, aby tohoto člověka, kterýž se opovážil spis biskupa spáliti, obžaloval u představených jeho. Svatý však toho ne učinil, ano i omlouval čin tohoto horlivce a ze srdce mu odpustil. — Těchto málo příkladů ukazuje patrně, jak podivuhodně mírné srdce měl sv. František, tak že se na něm uskutečnilo, co praví Božský spasitel: „Blahoslavení pokojní, neboť oni zemí vládnouti budou t. j. srdce lidská sobě získají. Jeho tichosti nemohl nikdo odporovati, ano i nejhorší nepřátelé jeho poddali se mu, jeho láskyplnou přívětivostí přemoženi jsouce. — Nesmíš však mysliti, milý čtenáři! že tato tichost Svatému již byla vrozena, anebo že měl mysl slabou, bojácnou. Sv. František byl od přirozenosti myslí prudké, a však ustavičným bojem proti této zlé náklonnosti byl sobě s milostí Boží tuto nebeskou cnost tichosti vydobyl. To také dokazuje podivuhodná udalost při otvírání mrtvoly po jeho svaté smrti. Nalezli totiž jeho žluč zatvrdlou a na mnohé menší kameny rozdělenou, a to pro neustálé násilí, které sobě činil, aby zlost přemohl.

Kniha: Duch sv. Františka Saleského.

Následuj tedy, duše křesťanská! sv. Františka zvláště v tom, abys sobě osvojila tuto krásnou cnost tichosti, kteráž i tebe jako jeho činí Božskému srdci Ježíšovu podobným a milým. Ještě několik krásných tahů z jeho života chci tobě vypravovati a odporučiti, abys jich následovala. Jsouť vzaty

z knihy, kteráž má titul: „Duch sv. Františka Saleského“ a sepsána jest od jednoho z jeho nejlepších přátel, kterýž ho dobře znal a pozoroval.

Jeho láska k čistotě byla tak veliká, že ani nejmenšího skutku, ba ani nejmenšího i bezděčného posuňku netrpěl, kterým by se lesk a skvělost této cnosti mohly poskvřniti. Nazýval obyčejně čistotu cností krásnou a bílou, a učinil o ní dvoje výborné porovnání. První jest toto: Jakkoli sklo zrcadlo jest hladké a čisté, nicméně sebe slabším dechnutím zkaleno bývá tak, že žádný obraz více patrně v něm viděti nelze. Druhé porovnání vyřknul takto: krásná lilie jest obraz čistoty; ona podrží svou barvu čistou a svou líbeznost i mezi trním; jak mile však ji zlomíš, tenkrát tak silně voní, až z toho hlava bolí.

K zachování čistoty, říkával, potřebí jest šetřiti nejprísnejší a nejzevrubnější počestnosti. Proto netrpěl, aby si kdo dotýkali dal tváří neb rukou ani ve hře a ze žertu, proto že to všecko, ač počestnost vždy neruší, přece ji poskvřňuje. — Zvláště napomínal chovati se slušně, mravně a cudně, když se chystáme na lůžko.

„Považ — díť on — že oko Boží tebe vidí, že andělové přítomni jsou a zlí duchové léčky tobě nastražiti se snaží. Chovej se tak, jakobys v přítomnosti Boha a Spasitele Tvého měl spáti.“

Pobožnost Svatý vysoce cenil a blahoslavl ty, kdož dobrým příkladem svým libovůni této cnosti ve světě rozširují, ano zvláštní knihu sepsal, „Philothé“, aby pobožnost i světským lidem učinil žádoucí a milou. „Není pochybnosti — díť on — že ti, kdož libovůni svého příkladu dobrého svět naplňují a tím jiným cestu spravedlnosti ukazují, jedenkrátě co zárné hvězdy na obloze skvíti se budou. Když Ten, kterýž nemůže lháti, vyřknul klatbu nad těmi všemi, kdož dávají pohoršení: jak veliké bude požehnání těch, kteří svým vzorným životem a libovůni svých cností jiné potahují k následování!“

Jesti v povaze sv. Františka též mnoho vlohy básnické, nebo všecky tvory byly mu jako řebříkem, po kterém k Bohu vstupoval. Poznav, že člověk je středem celého tvorstva, či svět v malém (duch a tělo zajisté v něm jednu působí osobnost): tudíž mu bylo velice milou se stalo zábavou, všech věcí viditelných použití za obrazy a podobenství věcí duchovních a nebeských.

K. p. užel-li kvítka, tu hned mu napadlo, že i on jest všípen jako kvítka v zahradě Boží k radosti a ke cti Boží; a že k spáse lidí a ke cti Boží má kvěsti, a libovůni rozširovati kolem sebe. Viděl-li krásný dům nebo kostel, hned si rozvažoval, že i on jest krásné stavení a mistrovské dílo Boží, a že má býti příbytkem Ducha sv. Přišel-li mu na oči krásný obraz, tedy řekl: „Přece není krásnějšího obrazu než Boží podobenství, — člověk s nesmrtelnou duší svou.“

Užřev pramen vody čerstvé tázal se: „Zdal-li pak my čerpáme s radostí z pramenů Spasitelových? Zda-li pak v nás řine voda živá, Kristus se životem svým?“ Když jedenkrátě pozoroval řeky, kterak se vši vodou valí se do moře, poznal s bolestí, že lidé nekráčeji tak věrně po cestách, které vedou do toho oceánu duchovního, jenž slove Bůh.

Zvláště ho vzdělávali h o r y, protože tak blízko nebe jsou: Proto zpíval se Žalmistou Páně: „Rád své zraky

k horám (k výsostem nebeským) unáším, odkud mi pomoc přichází.

Tak Svátý ve všech věcích jen Boha vidal a Boha ve všech věcích. Jediného na zřeteli měl, a tento Jeden byl mu vším. Tento Jeden však byl mu Bůh, jak ho nás znáti naučil Ježíš Kristus.

Modlitba.

Propůjč mi, o Bože! tu milost, abych i já jako Tvůj svatý sluha František jen Tebe miloval, Tebe ve všech věcích hledal a v Tobě jedině svůj pokoj a svou blaženost nalezal, Amen.

30. Leden.

Sv. Jan, Almužník, patriarcha v Alexandrii r. 619.

Sv. patriarcha Jan vším právem se nazývá chudých Otcem, proto že byl tak nad míru dobrotivým k chudým. V Armathě, městě na ostrově Cypru narozen byv záhy vstoupil v stav manželský, a však záhy ztratil chof i dítky své. — To ho pohnulo světa zcela se odříci a nápotom žiti jedině Bohu, Ježíši Kristu. — Znamenité své jmění rozdal nejvíce chudým, aby tím snadněji k dokonalosti dospěti mohl.

Poněvadž mu opravdu na tom záleželo, a on horlivě pracoval o spasení duše své, proto též v brzce dospěl na vysoký stupeň svatosti, a protož také k důstojnosti biskupské a patriarchální v Alexandrii. — Sotva dosednul na stolec svůj, tu svolal k sobě všechny otce chudých své církve a před radou a lidem shromážděným takto k nim mluvil: „Bratří moji! není slušno, abychom o něco jiného větší péči vedli než o Krista Pána. Jděte tedy po celém městě a zaznamenejte mi všechny pány mé, ani jediného nevyjmajíce.“ — An se s podivením táží, jací by to byli pánové? odvece jim: „Jež vy nazýváte žebráky a chudými, ty já nazývám a mám za své pány; neboť tito opravdu nám do nebe pomoci mohou.“ — Ku žádosti Svatého sčítali se chudí po městě a shledáno jich 7500, jimžto všem přislíbil býti otcem.

2. Po svém vysvěcení rozdal klášterům a špitálům 8000 kusů zlatých, jež našel v pokladnici církve své, a všechny své důchody odkázal chudým. Jeho sluhové mu to vymlouvali, on však jich odkazoval na prozřetelnost Boží a vypravoval jim následující vidění. „Když jsem byl mladík 17-letý, tu jsem jedenkrát v noci ve snách viděl pannu nad míru milostnou, kteráž zatemňovala slunce leskem svým, a krásou převyšovala vše, co jsem kdy viděl. Tato tedy stála u lůžka mého

a dotknula se mne prsty, tak že jsem tím procítnul. V strachu, že jsem viděl paničku u lůžka svého, udělal jsem kříž a pravil k ní: „Kdo jsi ty, a kterak jsi se mohla opovážiti, vejíti do komnaty mé? — Ona pak měla na hlavě korunu z ratolestí olivových a přívětivě se mi dívala do očí. Konečně mě odslovila líbě se usmívajíc takto: „Jsem prvorozená Králova; chceš-li mne zvoliti za přítelkyni, uvedu tě před obličej Nejvyššího; neboť nikdo nemá u Něho moci takové jako já. Já jsem toho dovedla, že On na svět sestoupil a lidstvo vykoupil.“ Po těch slovech zmizela. Když jsem zase k sobě přišel, poznal jsem, že to bylo „milosrdenství;“ proto byla i hlava její ověčena ratolestmi olivovými. Na to oblékl a odebral jsem se do kostela, nebo se zardívaly již ranní červánky. Na cestě tam potkal mne jeden bratr, který byl na polo zmrzlý a zimou se třásl. Hned jsem svlékl oděv a dávaje mu ho pomyslíl jsem si: „Z toho chci poznati, je-li to vidění, kteréž jsem měl v noci, pravé nebo byl-li to jen přelud. A skutečně, než-li jsem došel do kostela, tu mne potkal kdosi v rouchu sněhobílém, ten mi dal měsíc s 100 stříbrňáky a řekl mi: „Vezmi, bratře! a rozdávej dle libosti.“ — A já vzav měsíc vrátil jsem se k tomu bratrovi na polo zmrzlému, abych mu ty peníze dal, neboť jich potřeboval; nebylo ho však kspatření více. Z toho jsem poznal, že se mi nezjevil přelud, nýbrž že to bylo milostné milosrdenství.

3. Co ten dobrý Jan viděl, to nosil v srdci svém. Jeho milosrdenství k chudým neznalo mezi nížádných. On sám stal se chudým, aby chudým dával. V noci odpočíval na lůžku chatrném, a starou vlněnou pokrývkou se obestíral. To uslyšev jeden bohatý pán poslal mu pokrývku bohatou krásně ozdobenou, kteráž stála 36 zlatých. Svátý se jí pokrýl jednu noc, nemohl však spáti, neboť pořád rozmýšlel, kolik chudých v chatrčích jejich nebo pod širým nebem spějí bez pokrývky v mrazu, věchoru nebo bouři, a při tom zvolal: „Zda-li se má říci, Jan se zakrývá pokrývkou, která stojí 36 zlatých, kdežto chudí bratři Kristovi hynou mrazem? — Časné ráno dal tu pokrývku na trhu prodati. To uslyšev ten bohatý pán koupil tu pokrývku ještě jednou a znovu ji patriarchovi poslal; a když tento ji znovu na prodej poslal, koupil ji ten bohatec po třetí a Svatému ji odevzdati dal. Tento však pravil bohateci: „Uvidíme, který z nás obou dříve přestane, ty nebo já?“ A tím způsobem od toho pána mnoho peněz získal, které ve věrném milosrdenství chudým rozdal.

4. Často Svátý trpěl sám nouzi velikou, nicméně však chudým přece rozdával. On kladl všechnu svou důvěru v dobrotu Božskou a žádného chudého neod-

kázal, byt byl kolikráte přišel. Jeden kupec třikrát utrpěl ztroskotání lodi na moři a k Svatému o pomoc se obrátil, který mu vždy pomohl, ano i loď mu dal, a 1000 korců obilí dal na ni naložiti, které potom draho prodal a tím svou škodu nahradil. — A však milosrdná láska jeho nevztahovala se pouze na podporování nuzných, nýbrž na všecko, co bylo spouhlivému milé a drahé, co mu bylo k pokoji a spasení. Vždy se ujímal cti bližního svého. Pomluvy a opovrhivé úsudky měl v nehlubší ošklivosti. Pomlouvač nesměl do domu jeho. Slyšel-li o nepřátelství, hned vše vynaložil, aby spor urovnal. Jeden vzácný pán nechtěl odpustit nepříteli svému. Aby jím pohnul, nechal ho k sobě přijíti a pozval ho, aby s ním šel na mši sv. Když sv. Jan přišel k modlitbě Páně (Pater noster), kterou se tenkrát modlivali všickni přítomní, při slovech: „Odpust nám naše viny, jakož i my — se zamlčel a obrátiv se od oltáře k onomu vzácnému pánovi zapřisahal ho, aby o těchto slovech rozmyšlel. Nesmířlivec byl tímto výjevem cele překvapen, a vrhnuv se Svatému k nohoum slíbil, že se s nepřitelem smířiti chce, což se i stalo.

5. Tak vykonával Jan lásku k bližnímu; tak byl pravým učenníkem Ježíšovým. — Ale nejkrásnější svědectví o jeho lásce k chudým podává závěť jeho, kterou na smrtelném lůžku jednomu písaři diktoval: „Já Jan, sluha, ale pro velikou důstojnost kněžskou, kterou mi Bůh udělil, svobodný, děkuji Tobě, o Pane, můj Bože! že jsi mne bídneho v tom vyslyšel, aby při mém skonání nebylo více nalezeno, než 3 patáky. Když jsem do paláce biskupského se dostal, našel jsem tam na 80 ct. zlata; co mi však od přátel Kristových bylo darováno, bylo skoro více, než kdo spočítati může. To vše ale pokládal jsem za majetnost Nejvyššího a chudými jsem Jemu to vrátil. Protože ale mám ještě 3 denáry, je tedy poslední vůle má, aby i ty chudým byly darovány.“ Takovou lásku, takové srdečné milosrdenství odměnil Bůh věrnému sluhovi svému způsobem nejkrásnějším. Před jeho smrtí zjevil se mu skvělý jinoch se zlatou holí poutnickou v ruce rka: „Máš přijíti, nebo král králů tebe očekává.“ A když Svatý umřel, viděl jeden svatý muž v Alexandrii jménem Sabina u vytržení, jak patriarcha Jan s rozžatou svící v ruce, v průvodu celého duchovenstva ze svého paláce vychází, jak ho milostná a velebná panna uvítá, která skvěleji se zářila než slunce, a jejíž hlava ověněna byla ratolestmi olivovými. Tak se na Janu ztvrdilo, co mu v jeho mládí slíbilo Božské milosrdenství: „Chcešli mne za přítelkyni míti, uvedu tě před tvář Nejvyššího krále,“ — což ono i skutečně učinilo.

Svatý se vyobrazuje v rouchu biskupském drže v ruce měšec.

O almužně.

Když jedenkrát, křesťanská duše! budeš ležeti na lůžku smrtelném, a když plna strachu a úzkosti pohlížeti budeš na věčnost do temné budoucnosti, a povážíš, že i ty brzo tam se budeš musit přestěhovati a octnouti se před soudnou stolicí: zajisté budeš sobě přát, abys měla na této cestě smutné několik dobrých přátel, kteří by tě vyprovázeli a tobě k pomoci přispěli.

A však nikdo s tebou nejde, křesťane! ani příbuzný, ani otec ani matka; musíš jíti sám, zcela sám; o jak ti to musí přicházeti těžké, jak hořké! A však potěš se, já ti povím o jednom dobrém příteli, který tě na té těžké cestě bude vyprovázeti, který tě těší, posilňuje, který tě dovede věrně až před soudnou stolicí Boží, který tě tam zastává a neustane, až ti vymohl milost a smilování? Víš, kdo je ten dobrý přítel? — Je to almužna. O ní stojí psáno: „Blahoslaven jest, kdo pomní na chudého, v den neštěstí vysvobodí ho Pán.“ (Žalm. 40, 2.) „Dávej almužnu z jmění svého a neodvracuj tváře své od žádného chudého, nebo tak se stane, že ani od tebe neodvrátí tváře své Hospodin.“ (Tob. 4, 7.) — „Almužna vysvobozuje od smrti, onať jest, jež očišťuje od hříchů a působí, že dojdeš milosrdenství a života věčného.“ (Tob. 12, 8. 9.)

Ale nemysli, že můžeš almužny dávat a při tom hřešit, a že ti Bůh za tu almužnu všecko odpustí. Sv. Augustin praví, že tomu musíme jinak rozuměti, a sice: kdo dává almužnu, tomu Pán Bůh dá lehčeji tu milost, aby se poznal, kál a tak odpuštění dosáhl.

Také nám almužna zmírní trest u Boha a rozmnoží jmění a statek; nebo kdo rád dává, tomu Pán Bůh ještě více pozhěňuje. A konečně, co jsme dali chudým, Kristus Pán to tak považuje, jako bychom to dali jemu. Ostatně víš, že almužna není jenom peníz, nýbrž každý skutek tělesného i duchovního milosrdenství.

Proto začni hned dnes a uděl nějakému chudému; vyhledej chudého, nebo mnohý se stydí žebrati a raději největší nouzi trpí. Co dáš na almužnu, to si skládáš a to ti ponese veliké úroky u Pána Boha.

Modlitba.

O Ježíši, příteli chudých! vlej do srdce mého velikou lásku k nouzi trpícím a srdečnou útrpnost k nim, abych tím dosáhl Tvého zalíbení a uchoval od smrti duši svou Amen.

31. Leden.

Sv. Petr Nolaskus, zakladatel řádu vykoupení zajatých r. 1256.

Z počátku XIII. století zaznívaly z krajín od Arabů a Saracenů vydobytých ve Španělsku a s pobřeží Afrikaných z úst tisíců ubohých křesťanských otroků srdcelomné nářky k uším jejich spolubratří, jejichž nesmírnou bídu pérem nižádným vyličiti nelze. Téměř nazí, na nohách těžkými okovy stížení museli pluh vláčet a v nesnesitelném vedru na poli pracovati; trochu

mouky dostali za pokrm denní, smradlavá voda byla jejich nápojem, polozhnilá sláma a tvrdý kamen jejich lůžkem; lebky svých zemřelých soudruhů užívali co nádobu na pití. Když již pro slabotu nebo z unavenosti nemohli pracovat, byli šlaháni, až krev z nich se prýštila; pakli onemocněli, necháno jich bez opatrování, a házeno jich za živa divoké zvěři za potravu; když se sestarali a churavěli, tu jich usmrcováno.

2. To nejstrašnější ale bylo, že Saraceni všelikou jen možnou práci vynakládali na to, aby tyto ubohé otroky křesťanské od jejich svaté víry odloučili. Proto bylo snášeti těmto ubohým všelijaké spůsoby zkoušek a muk, jimiž jich k odpadnutí nuceno. O tomto hoří nevyslovném pak doslechl jeden velice nábožný Francouz, jménem Petr Nolaskus, a až do nejhlubších útrob tímto bídným stavem pohnut byl. Bylo mu tenkrát 29 let, když si vzal v úmysl, celé své jmění vynaložiti na vysvobození těchto ubohých otroků. An touto myšlénkou neustále se obíral, zjevila se mu 1. Srpna 1218. v noci blahoslavená Panna a řekla jemu: „Bůh tomu chce, abys založil zvláštní řád mnišský k vysvobozování zajatých.“

3. Petr, který nebyl tak lehkověrný a bál se, že sám sebe klame, tázal se zpovědníka svého a radil se s ním o tom, a tímto zpovědníkem jeho byl znamenitý muž Rajmund z Pennaforte. Jak velice však podivil se tomu, když ho tento ubezpečoval, že i jemu sv. Panna se zjevila a poručila, aby mu k tomuto podniknutí chuti dodával. Nyní se odebrali oba ke králi Arragonskému a celou tu záležitost mu přednesli. Jejich podivení dosáhlo nejvyššího stupně, když i král jim sdělil, že i jemu nejsvětější Panna totéž zjevila.

4. Jsouce nyní zcela tím přesvědčení, že to Bůh míti chce, hned se dali do toho díla svatého. Král přislíbil novému řádu místnosti ve svém paláci uprázdniti, také znamenitých darů k založení propůjčil. Petr se nyní ustranil do tohoto příbytku; brzo přicházelo mnoho pánu, kteří do toho nového řádu s radostnou ochotností vstupovali. Sv. Rajmund sám oblékl Petra v roucho řeholní, za prvního generála ho prohlásil a sám stanovy toho řádu sestavil a vzdělal. Členové toho řádu skládali krom slibu chudoby, čistoty a poslušnosti ještě čtvrtý, totiž: „že chtějí i svou vlastní osobu obětovati, aby, když toho potřeba, vysvoboditi mohli nějakého otroka ze zajetí. Zatím se počet řeholních oudů neustále množil, a proto jim král vystavěl překrásný klášter v Barcellona. Oni sbírali almužnu, aby jí vykupovali zajaté. Petr pořád obcházel pobřeží Španělské, kde řádili Saraceni, ano i do Afriky se po lodi pouštěl, aby tam ubohým otrokům ku pomoci přispěl, jich těšil a osvobodil.

5. Při tom sám mnoho zastati musil, ano sám do zajetí padl a okovy byl spoután. Vysvobozen byv od svých bratří řeholních, navrátil se do Barcellona, kde pro slabost stáří svého úrad generála složiti chtěl, a však bratří jeho, kteří ho co otce ctíli a milovali, nechtěli toho dopustiti. Byv představeným řádu po 31 let, a vysvobodiv mnoho tisíc zajatých, přišla i jemu hodina, kde sám měl vysvobozen býti z pout tohoto světa. Když smrt blížiti se cítil, dal shromážditi bratry řeholní kolem lůžka svého a ve slovech: „Blahořečiti chci Pána, neboť poslal vysvobození lidu svému a utvrdil úmluvu svou s nimi na věky“ odevzdal tiše ducha svého na Boží hod Vánoční r. 1256.

Vyobrazuje se v bílém rouchu řeholním, maje na prsou štít se znakem krále Arragonského.

Kterak hříšníky z jarma a otroctví hříchů vysvobozovati máme.

„Hleďte,“ říkával sv. Petr, kdykoli křesťanské otroky ušel — „hleďte, jak lze sobě vydobýti pokladů nehynoucích,“ totiž vysvobozováním těchto nešťastných z rukou trýznitelů jejich. Ovšem nemůžeš sobě tím způsobem žádných pokladů pro nebe nashromážditi, a však můžeš skutek ještě záslužnější učiniti, pakli se přičiňš, abys otroky hříchu, jež ďábel drží v zajetí, z okovů jejich vysvobozoval, t. j. když nějakého hříšníka obrátíš, nebo obracetí pomáháš. „Kdo odvrátí hříšníka od cesty bludné, ten viz, že uchová od smrti duši jeho a zakryje množství hříchů,“ tak píše sv. apoštol Jakub (5, 20). Uchovals-li tedy duši hříšníka od záhuby, tím uchovával i vlastní duši svou. Kterak to máš ale začítí, abys hříšníka obrátil? —

a) Máš se horlivě modliti za obrácení jejich, a proto své útočiště vzíti k nejsvětějšímu srdci Panny Marie. Nebo jako se ta milá Paní těch ubohých otroků ujala, tak a ještě mnohem více ujímá se hříšníků.

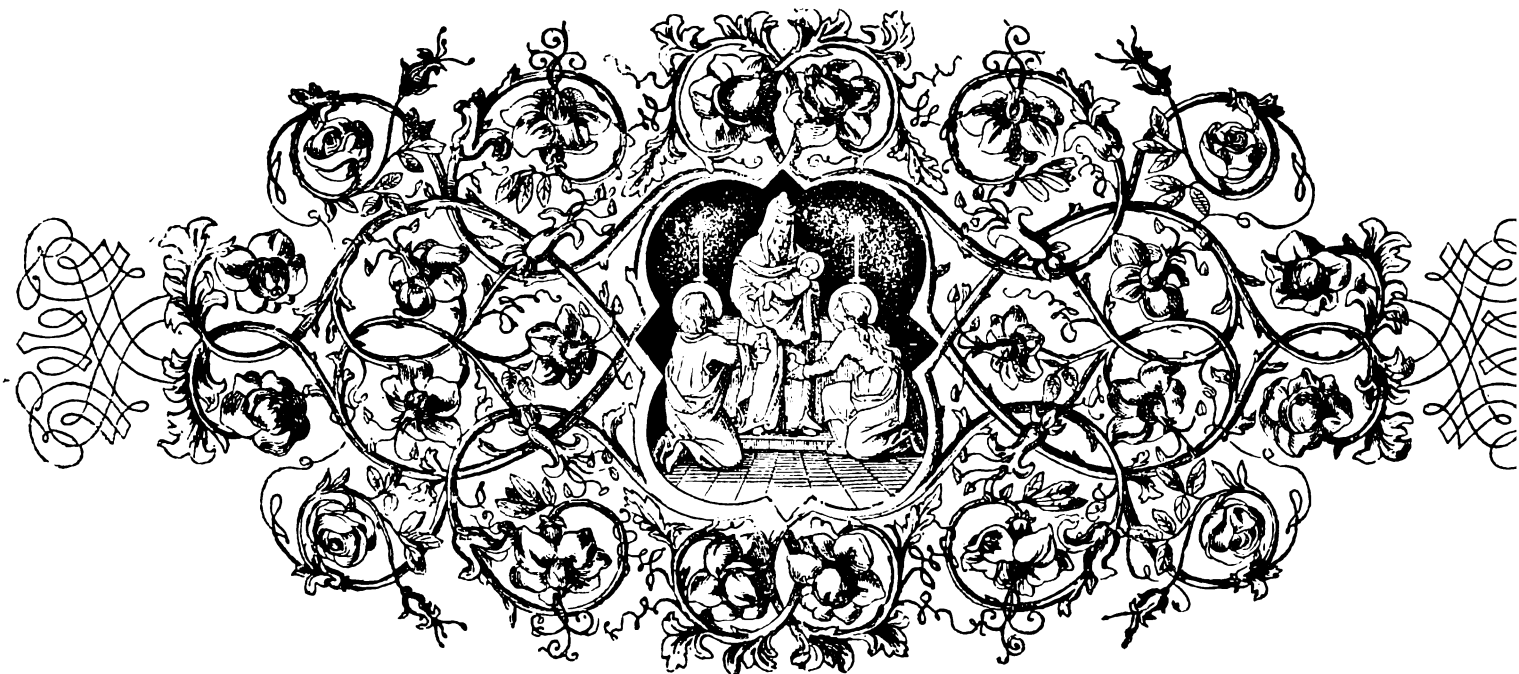
b) Máš sám dávatí příklad dobrý. O jak mnoho hříšníků již bylo obráceno dobrým příkladem, kterýž viděli na bratřích svých. Když mnozí Saraceni viděli, jak sv. Petr ty ubohé otroky miluje, divili se té lásce a stali se též křesťany.

c) Máš při každé vhodné příležitosti ty, kteří chodí po cestách zlých, napomínati, varovati a od zlého zdržovati. Musíš to však činiti se vší tichostí a trpělivostí. Dobré slovo nachází vždy dobrého místa.

d) Máš i sám sobě za obrácení hříšníků malé kající skutky ukládati a za jejich hříchy zadost činiti. Pak-li tak učiníš a neustaneš k Bohu se modliti, aby tobě duši nějakého ubohého hříšníka, kterého obrátit chceš, daroval, zajisté Bůh tobě propůjčí tu milost; a byť by se ti nepodařilo dílo ušlechtilé, dobrou vůli tvou Bůh neostaví bez odměny.

Modlitba.

O můj Božský Vykupiteli, Jezu Kriste! který jsi za každou duši, abys ji od věčné záhuby vysvobodil, svou drahou krev proliti ráčil, otevř mi a všem hříšníkům oči, abychom poznali záhubu hříchu a k Tobě se obrátili, jenž jsi život a pravda, Amen.

MĚSÍC ÚNOR.

1. Únor.

Sv. Ignátius, mučenník a biskup r. 107.

Ignátius, přijmím Theoforus (Bohonosný), byl žák sv. apoštola Jana; od obou apoštolů Petra a Pavla byl za biskupa vysvěcen a na stoličce Antiochenskou povýšen. 40 let byl biskupem církve této; za který čas neustále se snažil, stádce své proti tuhému pronásledování hájiti a u víře svaté utvrzovati. S Boží pomocí ušel smrti mučennické za Domiciána; byl však nad tím velice zarmoucen, neboť se domníval, že ještě nedospěl oné dokonalé lásky Kristovy, aby hoden byl smrti mučennické. Když pak Traján od nedávna u vládu nad Římany se uvázal, Ignátius se smrti té dočkal. Traján zajisté v 9. roku panování svého vydobytým nade Skyty a Dáky a jinými národy vítězstvím zvyškomyslně domníval se, že mu ku podmanění všech ještě také bohobojná Církev křestanů zbývá. Protož i vyhrožoval jim, s jinými-li národy se démonům klaněti nebudou, pronásledováním a donucoval všechny, jenžto zbožně žili, aby buď modlám obětovali nebo umřeli. Tehdáž šlechtný Kristův bojovník boje se o církev svou,

samovolně dal se dovésti ku Trajánovi, který tehdáž v Antiochii meškal, ale proti Armenům a Parthům do boje táhl. Když před obličejem císaře stanul, otázal se ho tento: „Ty kdož jsi, démone zlý! tak tuze pilný přestupování velení našich a také jiné k jich záhubě naváděti?“ Na to odpověděl Ignátius: „Nikdo nejmenuje Theofora zlým démonem; démoné zajisté straní se služebníků Božích. Jest-li že ale proto, že oněm obtížným jsem, mne zlým nazýváš démonem, vyznávám tolikéž s tebou; nebo maje Krista, krále nebeského v sobě, zmařuji úskoky jejich.“ — Traján řekl: „Kdo jest Theforem (bohonosičem)?“ Ignátius odslovil: „Kdo Krista v útrobě nosí.“ Traján pravil: „Cože, my se tobě nezdáme v mysli nositi bohy své, jež máme pomocníky proti nepřátelům?“ Ignátius odpověděl: „Bloudíš, demony pohanů bohy nazýváje. Jeden zajisté jest Bůh, jenžto stvořil nebe i zemi a moře se všim, co se v nich nalezá. A jeden Kristus, jednorozený Syn Boží, jehožto kéž uživu království!“ Traján: „Mluvíš o tom, jenž pod Pontským Pilátem ukřížován byl?“ „O tom“ odpověděl Ignátius, „jenžto hříchy moje i s jejich původcem ukřížoval a veškeren podvod a všecku zlost démonů pod nohy v srdci Ho nosících podrobil.“

„Nosíš tedy,“ vece Traján, „ukřížovaného v sobě?“ „Ano,“ řekl Ignátius; „neboť psáno jest: „„,Přebývati budu v nich a procházeti se mezi nimi.““ — Tu

vynesl Traján úsudek: „Velíme, aby Ignátius, právě v sobě nositi Ukřížovaného, svázan, vojáky do Říma velkého veden byl a tam divokým zvířatům za pokrm posloužil k obveselení lidu.“

2. Uslyšev sv. mučenník ten úsudek, hlasitě a radostně zvolal: „Děkuji Ti, Pane! že's mne odústojnil dokonale k Tobě lásky svázav mne železnými okovy s apoštolem Tvým Pavlem.“ — To pověděv přijal okovy s veselím. Pomodliv se prvé za Církev a odporučiv ji v slzách Pánu, od žoldnéřů surových chopen jest,

aby do Říma veden byl zvířatům za pokrm. S ochotnou radostí, vroucně trpěti žádaje ubíral se z Antiochie do Seleucie, odkud se po lodi plavil. Po mnohých nesnázích ve Smyrně přistav a radostně z lodi vystoupiv chvátal uvidět sv. Polykarpa, biskupa Smyrnenského, spoluučně svého. U něho se ubytoval, účastňoval ho duchovních darů svých, plesal nad okovy svými a napomínal ho, aby mu síly k mučennictví vyprosil. O to prosil nejsnažněji celou Církev; nebo města a obce Asie chvátajice všechny nějaký dar duchovní od něho obdržet, skrze biskupy, kněze a jáhny ho pozdravovati daly. Především však žádal sv. Polykarpa, by orodoval za něho, aby jenom brzo divokými zvířaty světu byv vyrván ku zpatřování tváře Kristovy se octnul. Tak mluvil, tak osvědčoval, takovou ku Kristu láskou se rozšiřoval, jako maje již dojíti nebes slíčným vyznáním a pomocí těch, jenž na modlitbách s ním zápasili. Aby církvím skrze správce ho uvítavším se odsloužil, poslal jim na děkování listy, z nichž milostnost duchovní se želáním a napomináním kapala. Vida tedy, ani všickni k němu přilnuli, obával se, aby nyní, ježto krásná brána mučennictví se mu otevřela, láska bratrů nebyla závadou jeho odchodu ke Kristu Pánu, a tudy psal list k Římanům, kterým upokojiv bratry v Římě odporbné, odeploul ze Smyrny.

3. Nebo vojáci doráželi na něho, jenž Krista v sobě

nosil, aby chvátal do velikého města k veřejným hrám, kdež před obličejem lidu římského šelmám byv předhozen koruny bojování svého dosáhl. Přišel tedy do Troady, odkud přivezen byl do Neapole, potom na Filippy šel do Macedonie a části Epiru, na přímoří loď naleznuv mořem Siným ploul, a odtud dostav se do moře Tyrrenského, a mnoha měst a ostrovů pominuv zočil Puteoly. I želal tuto vystoupiti chtěje po slépějích apoštola Pavla kráčet; ale prudký náhle povstalý vítr na předeck lodi narážeje nedopustil tomu. Žehnaje tedy

lásku bratří v místě onom odploul dále. An pak pohodlný vítr za den a za noc vál, brzo se přibližovali k cíli cesty, a přátelé vzdychali, že jim nastává rozžehnati se s mileným biskupem tímto. Jemu ale šlo po vůli, ješto pospíchal opustiti svět, aby přispěl ku Pánu zamilovanému. Když se doplavili portu římského, a čas nelidských her již ku konci se blížil, znetrpělivěli pro obmeškání vojáci; biskup ale rád podrobil se jejich nastoupání.

4. Odtud tedy odstanuli od místa, jež sluje Port; již pak rozešla se pověst o sv. mučenníkovi. Tu přicházeli v ústrety bratří, jednak bázně, jednak radosti plní. Radosti sice, že jim dostalo se obcovati s Theoforem; bázně pak, že takového muže ku smrti vedeno. Ješto pak někteří v horlivosti pravili, že ukojí lid, aby nežádal smrti spravedlivého tohoto, poručil jim sv. Ignátius po-

mlčeti. Poznav v duchu úmysl jejich a všecky prosil je, aby pravou láskou se jemu propůjčovali, a více než v listu nyní domlouval jim, nežáviděti jemu, že k Pánu pospíhá. Když pak se všemi bratřími přítomnými na kolena se uvrhna pomodlil se k Synu Božimu za Církev, aby přestalo pronásledování, a bratří v lásce vzájemné aby setrvali: úprkem do amfiteatru byl veden. Tam bez meškání vstrčen byl podle rozkazu prvé od císaře vyšlého, ješto se hry zápasní zkončovaly. Nebo byl právě

den nejslavnější, (Saturnalia), kdežto největší zástup lidu se scházel. Tak předhozen byl krutým šelmám a naplnila se brzo žádost jeho, jakož psáno jest: „Žádost spravedlivých dobrolibezná jest.“ — Tak zajisté dříve sobě dokonati žádal v listu, aby žádnému sbíráním ostatků jeho obtížnosti se nepřidávalo. Zůstaly také jenom tvrdší části z ostatkův jeho, jež do Antiochie přineseny a ve schránce uloženy jsou co převzácný poklad pro milost mučnickovu Církvi odkázaný. Za času sv. Jana Zlat. ještě valně ctily se ostatky Sv. Ignátia, jak o tom svědčí řeč sv. Jana Zlatoustého.

5. To pak se přihodilo 20. Prosince r. 107. za druhého konsulátu Suly a Senecia. Průvodcové sv. Ignátia vlastněma to všechno zpatřivše očima bděli doma celou noc v slzách a modlili se k Bohu, aby ujistil jich o tom, co se dalo; zda-li Bohu libá jest smrt jeho. Když na to podřímli, uviděli ho jedni, an u nich stál a jich objímal, jiní spatřili ho za ně se modlícího, jiní potom mokvati jako z veliké neznáze přicházejícího a pak v Pánu přistanulého. To vidouce a potom vidění snů porovnavše ve spolek naplnění byli náramnou radostí, chválili Boha a blahoslavili Svatého.

Vyobrazuje se sv. Ignátius v rouchu biskupském, vedle něho lvové; neboť řekl, že jako pšenička musí zuby jejich rozemlen býti.

Držte se biskupa a kněží.

Pro Pána Ježíše trpěti a umřítí bylo nejvroucnější přání a cíl jediný, po kterém sv. Ignátius toužil. Sladká mu byla smrt pro Ježíše, s radostí myslil na hodinu, ve které se mělo vyplniti přání jeho. Jenom něco kalilo radost jeho, myšlénka totiž, že by mohla mezi křesťany vzniknouti roztržka u víře; že by mohla svatá, od Krista tak vroucně želaná a vyprošená jednota a obcování mezi biskupem a obcí jeho roztrženo býti. Proto píše v listu k Filadelfickým takto: „Utíkejte každé roztržky, každého kacířství. To jsou ty byliny zlé, jichž Ježíš Kristus nepěstuje, an nejsou štípení Otcovo.“

„Kdo opravdu patří Bohu a Ježísi Kristu, drží se pevně svého biskupa.“

„Kdo následuje roztržky a bludy, nebude děditi království Božího.“

„Snažte se jednu večeri slaviti (jeden a týž pokrm nebeský přijímati.) Jedno zajisté jest tělo Pána našeho Ježíše Krista a jeden kalich, který nás v jedné krvi spojuje, jeden oltář, jakož jeden biskup s kněžstvem a jáhny spolusluhami mími.“

„Nic nedělejte bez biskupa; ostříhejte těla svého co chrámu Božího, milujte jednotu, vyhýbejte roztržkám, buďte následovníci Ježíše Krista, jak i On jest Otce svého. Učinil jsem vše, co jen jsem mohl jako člověk, který miluje jednotu a mír, nebo kde různice a hněvy jsou, tam Bůh neobývá.“ —

Vidíš tedy, duše křesťanská! kterak tomuto sv. biskupovi, který byl ještě žákem sv. Jana, ležela na srdci jednota u víře a lásce, aby věřící pevně drželi dohromady

se svým biskupem a kněžími jeho. Dobře si ta slova jeho rozvaž a nedej se mýliti těmi, kdož štvou farníky proti faráři nebo kněze proti biskupovi; nedej se svéstí od těch, kteří, ač říkají, „já jsem sice dobrý křesťan,“ ale přece víru svatou drze posuzují, mnohé články popírají (k. p. zpověď, svátost oltářní a t. d.), kteří to za novomódní osvícenost vykládají, taková tajemství popírají, přikázání Církve (k. p. postu a t. d.) nešetřiti, učením a napomínáním biskupa a faráře pohrdati. Tito všickni roztrhují svazek jednoty, jsou nepřátelé Krista a zahynou. Považ, co dí Pán Kristus: „Kdo vás (biskupy a kněze) slyší, ten slyší mne; kdo vámi pohrdá, ten pohrdá mnou.“ — Co ale se stane jedenkrát v den soudný tomu, kdo pohrdl Pánem Ježíšem, Synem Božím?! —

Modlitba.

O Ježíši! zachovej mne u víře v Tebe a Tvou svatou Církev, v lásce k Tobě a ke všem bratrům a nedopusť, abych od Tvé sv. Církve a tím i od Tebe odloučen byl a smrti věčné propadl. Amen.

2. Únor.

Slavnost Očistování Panny Marie čili Hromnic.

Tato slavnost koná se v Církvi katolické již přes 1300 let a byla na západě uvedena od papeže Gelasia z té příčiny, aby křesťany věku svého zdržoval a odvrátil od hanebných slavností, které pohané v měsíci Únoru obyčejně konávali. Má pak slavnost tato nás upamatovati na dvoje tajemství našeho sv. náboženství: 1) na očistování nejblahoslavenější Panny Marie, 2) na obět, kterou s dítětem svým v chrámě byla vzdala. — Maria náležela dle narození svého pokolení židovskému. Již pak Bůh byl v S. Z. skrze Mojžíše poručil Židům, aby každá žena, která porodila dítě, byla považována za nečistou, až by byla od kněze prohlášena za čistou. Tato lhůta trvala, byl-li narozen chlapec, 40, bylo-li děvče, 80 dnů, počítaje ode dne narození. Po té lhůtě musila matka, která se posud nesměla veřejně ukázati, v chrámě se dostaviti a obětovati, byla-li zámožná, je h ně, byla-li chudá, dvě holoubátek nebo hrdliček. Po té dokončené oběti byla matka za čistou prohlášena a zase do svých dřívějších práv navracena. Tímto přikázáním chtěl Bůh Židům na mysl uvést, že každý potomek Adama od narození hříchem poskvrněn jest a jedině obětí Syna jeho může očistěn býti. S tímto příkazem byl spojen ještě jiný, který žádal, aby každý prvorozený Žid nejprve měl Bohu v chrámě obětován a jistou sumou peněz vykoupen býti. Tím Bůh Židy upa-

matovati chtěl, že oni i děti jejich pro hřích dědičný propadli jsou všickni smrti, a však za cenu krve Syna jeho mohou vykoupeni býti, zároveň pak, že On prvorozenec jejich v Egyptě zázrakem smrti uchránil.

2. Maria, kteráž vždy a u všem tak ráda plnila vůli Boží, podrobila se též po narození Božského dítěte svého těmto zákonům se vši ochotností. Ona sice nepotřebovala se jim podrobiti, ona byla vyjmuta; nebo před i po narození byla pannou; a však ona chtěla se cvičiti v pokoře a v poslušnosti, a jako její Božský Syn u všem se rovnati lidem, vyjma hříchu. Tu vidíš, duše křesťanská! na Marii jednu z hlavních známek pravé pokory. Pokorný se spokojí se zalíbením Božím; onť nechce míti přednosti před jinými, on miluje skrytost, kdežto pyšný se vždy nad jiné povyšuje a chce všechny převyšovati, a vždy před očima jiných se vyznamenávati a stkvíti. — Též vidíš na Marii stkvíti se krásnou cností poslušnosti. „Bůh to chce,“ to bylo pravidkem života jejího. O kězby též vůle Boží, jeho sv. přikázání vždy tanuly tobě na mysli a před očima!

3. Nyní se obrátme k oběti, kterou Maria v chrámě přinesla. Maria, tato milostná panna, dostaví

se ve chrámě se svatým dítětem svým, a že byla chudá a matkou dítěte, které se v chudobě naroditi, chudě žiti a umřiti chtělo, tudíž přinesla obět chudých, totiž 2 hrdličky. — Milý křesťane! musíť chudoba býti přece jen něco vznešeného, když si ji Ježíš a Maria tak zalibili. Tak jest! Chudí, kteří osud svůj snašejí s trpělivou oddaností, jsou velice váženi u Boha; těm slíbil království nebeské, kdežto boháčům, jichžto srdce lpí jen na statcích pozemských, hrozil záhubou. O duše kř! miluj chudobu a nepohrdej chudými, neboť jsou miláčky Božími! — Když Maria přinesla tuto obět očistování, položila i dítě své na oltář Bohu, aby s ním naložil, jak se Jemu zalíbí, ona je obětovala Otci nebeskému za spásu světa. Na to položila cenu výkupní a obdržela svoje dítě nazpět z rukou kněžských, aby je co drahý svěřený poklad dobře chránila až do hodiny, kde je bude Otec nebeský požadovati, aby co obět umřelo za vykoupění celého člověčenstva. — Dnes bys mohl i ty, milý křesťane! v duchu srdce své do rukou položiti milé matce Boží a ji srdečně prositi, aby byla tvojí matkou a Bohu tvé srdce přinesla v obět dokonalou. A z rukou milé Paní nezhrdne Bůh srdcem tvým.

4. Když Maria dokonala obět svou, tu jí přišel v ústretu ctihodný kmet, jménem Simeon, který byl spravedlivý a s toužebností očekával Spasitele světa. Jemu byl Bůh přislíbil, že neumře, leč by dříve uzřel Vykupitele. I vzal dítě Božské na lokty své a požehnav mu zapěl krásnou píseň: „Nyní propouštíš, o Pane! služebníka svého v pokoji podle slova Tvého; neboť oči mé uzřely spasení, jež jsi připravil všem národům, jakož světlo k osvícení pohanů a k oslavení lidu svého israelského.“ — Na to Duchem sv. osvícen oznamoval jako prorok Máti Páně takto: „Hle! tento jest položen k pádu a k povstání mnohých v Israeli a jako znamení, jemuž bude odpíráno; a srdce tvé probodne meč, aby zjeveny byly myšlenky mnohých!“ — Sotva byl skončil stařec slova tato pro Marii tak bolestná, tu již přistoupila též žena vysokého stáří, nábožná vdova Anna, vzala dítě na lokty své a vzdávajíc díky Bohu za tu milost, že mohla uzříti Spasitele před smrtí svou, pohlédala vroucně k nebesům.

5. K upamatování na slova sv. starce Simeona, že Ježíš jest světlo k osvícení pohanů, světívají se toho dne svíce voskové, které se nazývají „hromničky“, a potom se s rozžatými těmi svícemi slavný průvod koná. Svíce vosková je krásný obraz Božského Vykupitele. Bílý vosk znamená nejčistší tělo člověčenství Ježíše Krista, které bylo plodem panenského těla Marie, jako je vosk výrobkem čisté včeličky.

Světlo znamená Ježíše, který sám sebe jmenoval „světlem světa“ pro učení a příklad svůj, kterým chce osvítiti všecky lidi, a kteří Ho mají následovati; který všecky lidi miluje a ohněm lásky své všecka srdce lidská naplniti chce; který se též jako nějaká svíce ztrávil, jelikož se za nás na kříži obětoval.

Toto světlo ale znamená též každého křesťana. I ty, duše křest.! máš býti jasným světlem, pravdou, upřímností, nábožným obcováním; máš svítiti bližním dobrým příkladem a máš se ve službě Boha a bližního jako svíce ztrávit. V řecké církvi slove ta slavnost „Hypapante t. j. potkání, protože se potkali sv. rodina se Simeonem a Annou v chrámě, a kněz odevzdávaje svíci do rukou věřících říká: „Život lidský je svíce“ t. j. jak začne, tráví se až dohoří. U nás Slovanů má tato slavnost ještě národní jméno: Hromnice. Naši slovanští předkové totiž slavivali z jara slavnost Perúna, boha hromu a blesku, s pochodněmi rozžatými modlu jeho obskakující. Tak se stávalo u nás na Moravě v Brně, kde hora Spielberg slove Perúnov“ od toho, že zde v doubravě byla modla toho Perúna, a naši předkové zde rozličné hry ke cti toho boha provozovali, odtud německy Spielberg. Naši ss. apoštolové Cyrill a Method jim tu modlu rozkotali a

naučili jich znáti pravého Boha; a z té slavnosti svíci pohanské stala se slavnost křesťanská, kterou však dle starodávné památky nepřestávali jmenovati „Hromnice.“ — Také ty svíce svěcené nazývají se „hromničky.“

3. Únor.

Sv. Blažej, biskup a mučenník r. 316.

Sv. Blažej, pro své cnosti na stoličce biskupskou ve městě Sebaste povýšený musil vytrpěti pro víru Ježíše Krista, Syna Božího, velmi mnoho muk a smrt mučennickou.

Pohané měli tenkrát namířeno obzvláště na biskupy a kněze, neboť se domnívali, jakmile pastýři zavraždění budou, stádeček pak snad samo se rozpráší a rozuteče. Když se tedy pronásledování blížilo k městu Sebaste, uhnul sv. biskup, aby se zachoval stádečkovi svému, a skryl se v jeskyni skalnaté na hoře Agaeus, kde dny své v modlitbě a rozjímaní trávil.

2. Zvířata lesní byla zde jeho jedinými společníky. Že ale Svatý ten příliš vroucím přítelem Božím byl a nic zlého v něm nepanovalo více, tudíž se i zvířata k němu přívětivě chovala a poslouchala ho co pána svého. Nejdivočejší z nich přicházela důvěrně k němu, ulehla si k jeho nohám, dala se od něho hladit a, byla-li poraněna, léčiti. Kolikrátkoliv přicházela nebo odcházela, vždycky ji žehnal. Zato mu ale ta zvířata přinášela pokrm a když se modlival, ptáčkové přitom zpívali krásné zpěvy.

3. Mezi tím se v pronásledování pokračovalo; křesťané zjímání a mučení jsou. Mnoho jich divoké zvěři předhozeno. Aby tedy takových zvířat nachytil, vyslal jednoho dne vladař Agrikola své služebníky na velikou honbu. Tu tedy táhli do lesa, ale málo zvěře tam uzřeli; když ale do té krajiny přišli, kde sv. Blažej se zdržoval, našli tam zvěře v hojnosti. I honili jsou celý den; ale zvířata jim hned zmizela s očí, když je tedy stíhali dále, octnuli se u příbytku Svatého, a hle! tu stála zvěř kolem něho, jak okolo nějakého přítele dobrého. To ty myslivce pozlobilo. I pověděli to místodržiteli, kterak nemohli uloviti zvěře nižádné proto, že nacházela ochrany v jeskyni Svatého. Místodržitel nad tím velice rozhněvaný hned poručil, aby Svatý jat byl.

4. Sluhové hned pospíchali, aby vyplnili tento rozkaz. Zatím byla nastala noc. Tu viděl Svatý biskup v modlitbě Pána Ježíše, který mu pravil: „Vstaň, nebt mi máš vzdáti obět.“ Svatý ihned uposlechnuv slovu tomu povstal a vyšel ven z jeskyně, kde zatím již sluhové místodržitele stáli a na něho volali: „Pojď s námi, místodržitel dal tebe zavolati.“ Tu řekl on s tváří radostnou: „Dítka moje, buďtež mi vítány, neboť nyní vidím, že Bůh na mne nezapomenul.“ Když se chtěli vydati na cestu, tu za ním běžela všechna zvěř a sluhové se rozběhli; ale Svatý řekl: „Nebojte se, ona neškodí vám žádnému,“ a povel zvěři, aby zůstala zpátky.

5. Zůstala tedy smutně státi a dlouho pohlížela za Svatým, načež tiše zase do lesa se zabrala. Na cestě kázal Blažej pochopům a všem, kteří se byli sběhli a ho poslouchati chtěli. Mezi jinými přišla též jedna paní s dítětem na loktě, jemuž zůstala vězeti rybí kost v hrdélku. Paní ta volala v zoufalosti: „Ach, milý Pane! pomozte mému dítěti, sice se udáví,“ a položila mu to dítě k nohám. Tu poklekl Svatý, pomodlil se, požehnal dítě a uzdravil je. Když po smrti jeho mnozí, kteří podobným nebo jiným neduhem na hrdle trpěli, přímluvou sv. Blažeje ozdravili: vešlo od prastorodávna v Církvi katolické v obyčej, že se na jeho svátek uděluje požehnání sv. Blažeje. Vezmou se totiž 2 hromničky, ten den před tím (na Hromnice) svěcené, sváží se a ve způsobě sv. Ondřejského kříže, dotkne se jimi kněz krku věřících a přitom říká: Na přímluvu sv. biskupa a mučenníka Blažeje osvobodí tebe Pán ode všeho neuhu na krku ve jménu † Otce i Syna i Ducha sv., Amen.

Sv. Blažej byl před místodržitele veden. Byv od něho vybidnut, aby obětoval modlám řekl: „Já obětuji svému Pánu Ježíši tělo a duši, ale tvým modlám neobětuji.“ Nyní dal místodržitel Svatého všemi

možnými mukami trápit. Dal ho drápy rozdrásati, holemi ubíjetí, do vody hoditi a konečně stíti.

* * *

Sv. Ansgar, missionář, apoštol národů severních.

Na začátku IX. století narodil se od rodičů Franských Ansgar. V 6. roce ztratil máť svou; otec ho poslal do školy klášterní v staré Korbeji, kteráž požívala slavné pověsti. Ansgar byl povahy mystické, v brzkém mládí měl vidění, jež svým soudruhům vypravovával, a jimiž mu zjevováno bylo jeho missionářské povolání. Jednou byl duch jeho vytržen do nebe; 2 vůdcové, v nichž poznal sv. Petra a Jana apoštoly, přilítnuli k jeho vazeb tělesných sprostěné duši. Oni ho doprovázeli do pekla a do očištky. Na to se octli v nebi. Toto překrásné vidění vyličoval Ansgar sám svým učňům velmi básnicky s duší zbožnou a nadšenou. Ku konci prý z toho nebeského světla zazněl hlas, který k němu pravil: „Jdi a ozdobený korunou mučennickou vrať se k nám zase.“ Již v 13. roku skládal Ansgar sliby na řeholi sv. Benedikta. Když klášter nová Korbeje od Mateřinského založen byl, i Ansgar s mnoha jinými do Sas se tam přestěhoval a ustanoven byl za učitele a za kazatele ve chrámu.

Zatím se octnul král Dánský Harald v Mohuči na dvoře Ludvíka Nábožného a přijal křest sv. V paláci rokováno, koho dáti Dánovi sebou. Císař mu chtěl dáti sebou kněze schopného, aby v Dánsku víru šířil. A však koho? Opat Vala se vyjádřil, že mezi svými zná jen jediného, jenž se hodí k tomu — Ansgara. Ludvík se ho tázal, zdali by to vyslání převzal? Ansgar řekl odhodlaně: „Tu jsem, pošlete mne!“ Jeho přátelé a známí kárali ho velice a hleděli ho od toho odvrátiti, že je to nerozumné, k cizým, divokým národům odejíti, a nic než práce a nebezpečí podniknouti: a však Ansgar zůstal stálý. Mladý mnich rodu vznešeného Autbert zvolil býti věrným průvodcem jeho. Oni cestovali s králem nejprve do Jutska a odtud do Dánska, a kázali tam s výsledkem takovým, že nesmírný počet pohanů obrátili na víru křesťanskou. Aby však to obrácení bylo trvalé, vykoupil mnoho otroků ze zajetí, dal jich vychovati v semináři pro stav duchovní, a z nich zřídil semeniště pro budoucí missionáře. A však Autbert ochořev umřel, král Harald vedl vojny a v horlení zvlažněl, a Ansgar byl od císaře do Němec nazpět povolán.

2. Mezi tím, co Ansgar křesťanskou víru v Dánsku šířil, žádal i král Švédský o věrověsty křesťanské pro

své národy pohanské. Ansgar nedal se odstrašiti a přijal pozvání to zase. Po nevyslovných obtížích od mořských loupežníků vydrancování byvše, dostali se s nábožným společníkem do Švéd, a i tam s výborným prospěchem kázal, jako v Dánsku. Když se tedy počet křestanů v obou říších vždy více množil, uzavřel císař, založiti v Hamburku arcibiskupské sídlo. Za prvního biskupa zvolil Ansgara. Biskupství to bylo tehdy na světě největší a zoujímalo celou říši skandinávskou, a muselo teprve poznenáhla Kristu získáno býti; v celém zajisté tom okrese byly teprve 4 fary. I vystavěl v Hamburku chrám biskupský a nakoupil mladých Dánů a Slovanů, aby z nich vychoval missionáře. Příštího roku přišli Normané, přepadli (837) Hamburk, spálili město i s klášteřem, kostelem a knihárnou. Sv. Ansgar sotva s kleriky svými ušel smrti. Téhož času vypuklo pronásledování ve Švédsku, a 7 let nesměl kněz křestanský do té země přijíti. A tak se zdálo, že všecko, co sv. Ansgar vystavěl, je zase zbořeno.

3. A však pravý křestan si nezoufá. V té nouzi hledal útočiště u souseda, biskupa v Brémě; byl však od něho, jenž mu záviděl jeho slávu, zahrán. Později se ho ujala urozená vdova a darovala mu dvůr blíže Hamburku; tam se zase shromáždili kolem něho duchovní jeho. Po smrti biskupa Brémského stal se sv. Ansgar zároveň biskupem v Brémě. Odtud navštěvoval krále Ericha v Dánsku, který dřív křestanskou víru hořce nenáviděl. A však ponenáhla tak sobě Ansgara oblíbil, že svým poddaným dovolil, aby víru křestanskou přijímali a aby kostel v Šlesvíku vystaven byl, první to v království. Zatím chtěli ve Švédsku víru sv. vzkřísiti. I odebral se tam; hřebí svaté rozhodlo pro víru křestanskou. Nyní směl Ansgar kostel stavěti, kněze ustanoviti a bohoslužbu zaříditi. Zde působil sv. Ansgar 2 léta. — Zatím bylo zle v Dánsku, vláda pronásledovala křestany. Sotva tam přispěl, už se zase věci obrátily k dobrému. (856) kostel v Šlesvíku byl navrácen, a krom toho užívání zvonnů povoleno (pohané to měli dřívě za čarování); král se dal pokřestit a ve městě Ribe (v Jutsku) založil novou faru a kostel.

4. Tak mnohonásobné namahání, spojené s mnišským životem, jež vedl, strávily životní sílu arcipastýře svatého. Vždy si byl prával, pro učení o kříži prolíti krev svou. Toto přání nebylo vyplněno. Ansgar umřel na svém lůžku. Když viděl, že přirozenou smrtí musí sejíti, nebyl k potěšení vzdychaje: Ach, tím jsou vinni hříchové moji, že milosti mučennické nedosáhnou. Po 4-měsíčné nemoci sešel v 64. roce svého stáří v 35. svého úřadu arcibiskupského 3. Února. Tento duchem evangelickým cele proniknutý kněz byl

neuprositelně přísným sám na sebe. Dnem a nocí nosil roucho žíněné na nahém těle a jedině tolik potravy požíval, kolik chatrné prodloužení života žádalo. Žil pouhým chlebem a vodou, a tím dle váhy. Pletl sítě a zcela dle řeholy sv. Benedikta chudobu zachovával. Naproti tomu stavěl špitály pro nemocné a chudé a přichozí, uměl sehnati dary pro knížata, vykupoval zajaté a péči vedl o vdovy a syrotky. Vždycky měl tušení, co přijíti má a coby dělati měl. Dobrodiní prokazovati, bylo radostí života jeho. Ansgar rozdal pravidelně 10. díl svých důchodů chudým; vystavěl v Brémě špitál, do kterého denně sám chodíval a kde sám často nemocným sloužil. Láska jeho k chudým neznala mezí; největší radostí jeho bylo nohy umývati a u stolu posluhovati nuzákům. Nesčíslných vězňů vykoupil, a i na cizé krajiny vztahovala se dobročinnost jeho. Hrabata v severní Albingii, náležící do jeho diéceze, prodávali otroky zchytané. Ansgar neustál, až tito loupežníci slavně mu slíbili, že se řemesla svého odřeknou. I muselit propustiti všecky své zajaté. Muž tento, jinak tak tichý, projevoval, kde vrazil na zlobu a tvrdost srdce, nedolatelnou sílu a důraznost. Mocní a boháči, nemající dobré svědomí, trásli se před ním, kdežto střední stav v něm nalezal bratra, chudák otce. — Zpívaje píseň Páně zesnul tento anděl v těle lidském.

Ansgar působil i co spisovatel. Sbirka jeho psaní, dojista velmi zajímavých až na jedno jedinké, „deník“, jež po sobě zanechal, na čisto ztraceny jsou.

Škoda, že v církvích jeho potem založených buření koukol protestantství! —

Jak pokora člověka ozdobuje a činí opravdu velikým.

Nejen ve Francouzích ale i u nás ve městech všude vidíme obrázek starého Napoleona v rámcích i bez rámců, jako sochu ze sádry, nebo na tabatěrkách a dýmkách malovaný. Že veliké vojny vedl, země vydobil, násilí činil a mnoho miliónů lidí o štěstí a život připravil, proto je ve světě slavným rekem! Tak je to obyčej zaslepeného světa: protože svět je pln pýchy, tudy jest ten jeho modlou, k do nejvyššího vrchole světské slávy dostoupil. Nechci Napoleona a jemu podobné lidi odsuzovati; ale v nebi sotva mezi prvními bude, protože Pán řekl: „kdo se sám ponízuje, jako toto dítě, tent jest největší v království nebeském“ a pýcha je ohavností před Hospodinem. — A však nyníš četl, křestane! o jiném reku, který též zemí vydobyl, ale ne děl hřímáním, nikoli vraždou a požáry, nýbrž tichým slovem a světlem sv. Evangelia. Málo bylo lidí na světě, kteří tak svatě žili a tak mnoho dobrého působili, jako sv. Ansgar. A podivno, tento veliký Svatý tak nízko o sobě smýšlel, že ve své poslední nemoci často měl pochybnosti, zda-li svým povinností zadost učinil, a za hříšníka sebe měl, protože co mučenník umřiti nemohl. Umíraje modlil se: „Bože! buď mě bídnému hříšníkovi milostiv!“ — To je něco hrozného, když s ním

porovnáme lidi věku našeho. Tu jich běhá na tisíce, kteří se mají za lidi počestné a nábožné, na velikonoc lečjakou chybičku jen na sebe žalují, a když přijde smrt, s úplným pokojem ji očekávají. Oni se domnívají býti počestnými, jako souchotinář myslí, že není tak zle, proto že má růže na tvářích a dobře mu chutná, zatím to je květ jeho smrtelné nemoci. Co má svět za počestnost? Co míní lidé řkouce, že jsou poctiví? Jestli to jen schytralé sobectví, které se varuje všeho, co by zdraví, majetnosti, vážnosti, pohodlnému živobytí škodit mohlo, nebo čím by se zlé svědomí znepokojilo. Ale z čisté lásky k Bohu a k bližnímu neudělají tací poctivci celý Boží rok ničeho. Jejich dobré svědomí a poctivost není často nic jiného, leč lehkomyšlnost a zaslepenost.

Modlitba.

O můj Božský Vykupiteli, Ježíši Kriste! dej mi tu milost, abych dle příkladu Tvého velikého sluhy Ansgara život svůj ve službě bratří ztrávil, a však při tom zcela pokoru zachoval, Amen.

4. Únor.

Sv. Ondřej Korsini r. 1373.

Jakou moc má nejblahoslavenější Panna Maria na srdce hříšníků a na jak vysoký stupeň dokonalosti své cititelky vede, toho důkazem je život sv. Ondřeje, nazvaného Korsini, protože ze šlechtické rodiny Korsinů ve Florencii pocházel. Jeho rodičové, bezdětní, přáli si vroucně nějaké dítě a proto slíbili Panně Marii, že kdyby jim Bůh syna daroval, oni by ho věnovali službě jeho. I stalo se. Na den sv. apoštola Ondřeje narodil se jim synáček, jehož ke cti svatého apoštola nazvali Ondřejem. Matka ho hleděla nábožně vychovati; ale Ondřej, dle povahy velice živý a k světu podobný, na dobré naučení matčino mnoho nedbal, a když povrostl, oddal se světským prostopášnostem, a zvláště

bez ostýchání a litosti s milstvu hověl. To bolelo matku dobrou. V hoři svém modlila se k Panně Marii, aby se nad ním smilovala. Modlitba její nebyla marná. Jednoho dne, když se Ondřej zase neslušně k matce choval, řekla k němu: „Opravdu tys ten vlk, o němž se mi zdálo, že jsem ho porodila.“ Těmi slovy dojat ptal se Ondřej, co mají znamenati? Matka odpověděla: „Když jsem tě ještě pod srdcem nosila, zdálo se mi, že jsem porodila vlka, který zaběhnuv do kostela proměnil se v beránka. Ten den na to porodila jsem tebe. Jak si posud žil, víš dobře; opravdu, ne jako rozumný člověk, ale jako vlk. Už je čas, abys se stal beránkem a vyplnil slib rodičů. Neboť nebyls narozen nám, ale Panně nejsvětější.“

2. Jako blesk vrazila tato slova do srdce synova; padl před ní na kolena, prosil za odpuštění, a v okamžení stav se beránkem octnul se u Karmelitánů v klášteře. Tam před obrazem Panny Marie vroucně se pomodliv prosil otce provinciála o roucho řeholní. Sotva to roucho přijal, začal opravdově zápas v nitru svém, a tak dlouho bojoval statečně, až starého člověka zcela svlékl. Spasiv duši svou, a uspořádav ji modlitbou, vědami a mrtvením dbal nyní též o spasení bratří svých. Jeden z příbuzných jeho, Jan Korsini, stonal nemocí nezhojitelnou. Aby na bolesti zapomenul, oddal se zaslepenec hře, celé dny hrál v kostky, tak že dům jeho nazván byl domem karbanikův. Z útrpnosti šel sv. Ondřej k němu a slíbil mu, že ozdravne, pak-li hrát přestane, 8 dní se postiti a Panně Marii se doporučiti uvolí. Nemocný žádaje být zdrav, učinil tak, ozdravěl, ale také zcela se obrátil.

3. Byl boháč ve Florencii, umřeli mu všickni synové, jen jediná dceruška mu zůstala. Ta byla 10 let stará a měla souchotiny. Lékaři jí nemohli pomoci. Otec nařikal a bědoval, ale nic platno. „Co si přeješ, mé dítě — řekl jí jednou — abych ti ještě učinil?“ Děvčátko dalo se do pláče řkouc: Otče můj! mně není pomoci, leč by pomohl Bůh a Panna Maria; pošli k sluhovi Božímu, Ondřeji, aby se za mne modlil a nějaký lék připravil, pak-li to nepomůže, ztracena jsem! — Otec hned běžel do kláštera pro bratra Ondřeje. Přišel k děvčeti, vzal chleba, namočil do vína a modlil se takto: „Všemocný Bože a Spasiteli Ježíši Kriste, který věřící své na památku svou pod spůsobami chleba a vína tělem a krví svou nasycuješ, požehnej tento vínem omočený chleb, aby sloužil tomuto děvčátku, které v Tvou pomoc důvěřuje, k uzdravení těla a duše.“ Potom to podal děvčeti, kteréž na to zdrímlo. Procitnuvši zvolala: Otče, matko, dejte mi honem šaty, bratr Ondřej mne volá. Ustrojivši se zcela zdrava šla do klášterního chrámu a tam díky vzdávala Bohu.

4. Jindy zase ušel Ondřej u dvéří kostelních s lepe, který žebra. Když se Ondřej tázal, kterak oslepnul, odvětil mu: „Mám ženu a děti, byl jsem zlatník; příliš mnoho jsem se upracoval, abych uživil rodinu svou, a tím ustavičným hléděním do ohně přišel jsem o zrak, což mne bolí zvlášt skrze ty malé děti, jež nemohu nyní živiti; prosím tě, modli se za mne.“ — Sv. Ondřej vzal svěcenou vodu, pokropil jeho oči a modlil se: „Náš Pán a Bůh Ježíš Kristus, který dal od narození slepému zrak, navrať tobě svou všemohoucí silou zase světlo očí.“ — A hle, hned prohlédl, a díky vzdávajě Bohu všude vykládal, co se mu bylo stalo.

5. Jak pokorný při tom Ondřej byl, patrno z toho, že když měl za biskupa ve Fiesole povýšen býti, schoval se jim do kláštera Kartusiánů aby této cti ušel. Již chtěli voliti jiného, tu vykřiklo 3-leté dítě v zástupu na hlas: „Bůh sám ustanovil Ondřeje za pastýře; on je u Kartusiánů, tam ho naleznete“ — hledali ho, našli ho, a vysvěcen byl za biskupa ve Fiesole. Již 58 let star jsa ujal se berly biskupské, nemaje jiné starosti leč o spásu duší. On byl toho mínění, že čím vyšší důstojnost, tím kajicnější a svatější musí býti život. Proto zdvojnásobil mrtvení svá. Na sebe byl nad míru přísný, k jiným, obzvláště k hříšníkům velice laskavý, proto jich také získal. Chudým byl otcem, a každý čtvrtek jim nohy umýval. Zvláštní dar měl, nepřátele smířiti a spory urovnávati; jeho láskyplným slovům nemohl nikdo odolati. Zemřel v 71. roku věku svého ozářen nebeskou jasností 6. Ledna 1373. Vyobrazuje se v rouchu biskupském.

Pomoc v nemoci.

Jak mnohý nemocný dal by si rád také toho sv. Ondřeje Korsini zavolati, kdyby ještě na živě byl, aby mu pomohl. A však on žil v Italii a už dávno umřel. A což by se nenalezl někdo jiný, kdoby byl bliže nás, a snad ještě mnohem jistěji pomoci mohl? Znáš takového lékaře a takové pomoci, jakové v Církvi katolické vždy a všudy dostati lze. Sv. Jakub apoštol píše (5, 14, 15.): Stůně-li kdo mezi vámi, ať zavolá kněze Církve; ať se modlí nad ním a mažou ho olejem ve jménu Páně. Modlitba víry uzdraví nemocného, uleví jemu Pán, a jest-li je v hříších, odpuštěny mu budou.

Jesti to svátost sv. Pomazání. Pak-li některý nemocný tou svátostí úlevy, útěchy a zdraví nenabývá, není tím vinná svátost, nýbrž to, že nemocný nemá víry živé, a tudíž té pomoci nadpřirozené není hodným.

A nemůžeš-li sv. Ondřeje k sobě povolati, můžeš k sobě pozvati někoho jiného, který pravil: „Pojďte ke mně všickni, kteří pracujete a obtíženi jste, já občerstvím vás.“ — Je-li člověk nemocen a k onomu Pánovi sám přijíti nemůže: tedy přichází On sám k nemocnému: jesti to náš milý Spasitel v Svátosti oltářní. A však mnohý nemocný si toho pomocníka nepřeje, a žádá-li Ho, tož

nemá víry, naděje a lásky a proto není hoden, aby mu Pán Ježíš pomohl.

Větší díl nemocných, zvláště urozených kladou svou důvěru více v lékaře a na láhev medicíny, jakoby ten lékař byl jejich Bohem a Spasitelem, a jako by v té štávě v láhvičce neklamně život a zdraví vězely. Dobré jest poradí-li se nemocný s lékařem, nebo proto má lékař vědomosti, a všemocný Bůh dal rostlinám hojivé síly; ale nad těmi stojí Bůh a od toho konečně to závisí, dovede-li lékař nemoc poznati a pravý lék předepsati, a má-li lék ten prospěti. Na to by neměl žádný nemocný zapomenouti.

Ale jak si hledí nemocní ulevit v nemoci? — Mnozí sahají k tak mizerným prostředkům, jako ten strýc sv. Ondřeje. Chodil jsem v jednom špitále a viděl, kterak někteří nemocní si v karty hráli, jiní četli román nebo noviny svobodomyšlné; jiní zase si zašivali šaty, nebo cos podobného, aby si ukrátili čas. Velmi často přijímají nemocní návštěvy, a dají si vypravovat novinky a klepy. Ale to vše není pravou úlevou a je škoda času. Bůh tě chce tou nemocí od světa odloučiti, abys tím více na Něho a na spásu duše myslil. Pakli ale přece jen tělem a duší ve světě útěchy hledáš, tož úmysl Boží na zmar uvádíš, a nemoc tě trápí, ale nie ti neprospěje. Nemoc je jako čas postní a kající, který Bůh na člověka někdy posílá, a mohla by mu bohatého přinést zisku, kdyby jí jak náleží použiti uměl.

Můžeš tedy buď světem nebo Pánem Ježíšem na lůžku nemocném se potěšiti. Rozvaž, co je lepší, a dle toho jednej!

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! ty lékaři nemocných, kterýž se i o to postaral, abychom v nemoci bez útěchy a úlevy neostali: propůjč mi milosti, abych v nemoci jen v Tobě jí vyhledával, u světa pak jen tolik, by úmysl Tvůj se mnou zmařen nebyl. Amen.

5. Únor.

Sv. Agatha, panna a mučennice r. 251.

Jeden nábožný životopisec sv. Agathy dí, že vynikala čtyřmi dary: byla velmi urozená, velmi bohatá, velmi krásná a velmi čistá; korunou pak těchto darů byla její víra a její pobožnost křesťanská. Již co útlá panna byla se zaslíbila svým panenstvím Bohu a plna lásky k Pánu Ježíši neměla touhy jiné, leč pro chotě nebeského umřiti. Této milosti mělo se jí i dostati. Za císaře Decia vypuklo strašné pronásledování křesťanů. Zvláště na ostrově Sicilii, kde sv. Agatha žila, zuřil místodržitel v Katanei Kvintianus proti křesťanům. Dověděl se totiž, kterak Agatha je slíčná a bohatá a dal si jí k sobě přivesti. Když Agatha o tom rozkazu se dozvěděla, vyzývala svého Vykupitele za posilu v tom boji řkouc ta krásná slova: „Jezu Kriste! nejvyšší Pane

všech věcí, ty vidíš srdce mé, ty víš, čeho žádám; Tobě ať náleží vše, co jsem a co mám. Tys mým pastýřem, o můj Bože! a já Tvou ovečkou; učiň mne důstojnou, abych zvítězila nad ďáblem.

2. Sotva ji uzel Kvintian, již zahorel k ní žádostí nečistou; netroufaje si však sám se ji dotknouti, odevzdal ji ženě necudné, Afrososii, která s dcerami hanebné řemeslo provodila, aby, jimi svedena, snadněji byla mu po vůli. Hrozná byla pokušení, jež Agatha musila v domě těchto hanebných ženštin snášeti; a však důvěřujíc v pomoc svého milého Vykupitele přemohla veliké nebezpečí a čistota její zůstala nedotknutou. Když po 30 dnech hanebná žena poznala, že všechny její umělosti svůdnické jsou marné, pospíchala k místodržiteli a řekla: „Můj veliteli! učinila jsem, co jsem mohla,

abych svedla srdce panny té, a však není možná. Dnem a nocí vzdychá po Kristu; za Krista jediné chce vydati život svůj.“ — To když Kvintian uslyšel, dal zase Agathu k sobě přivésti a tázal se jí: „Jakého jsi stavu?“ Ona odpověděla: „Jsem svobodná a šlechtička.“ „Proč se nestydíš chovati a strojiti se jako otrokyně, když jsi svobodná a šlechtička?“ tázal se místodržitel. Agatha odpověděla: „Proto, že jsem služkou Kristovou.“ Místodržitel: „Jsi-li svobodná a šlechtička, kterak se můžeš nazývati služkou?“ Agatha: „Kristu sloužiti jest panovati; jeho služba je pravá svoboda.“ Místodržitel: „Cože, tedy nezdáme se býti tobě svobodnými, že pohrdáme Ukřížovaným a bohy ctíme?“ Agatha: „Kterak můžeš býti svobodným, když sloužíš bezživým modlám a prodáváš peklu duši svou?“ Nad touto odpovědí roz-

zlobený dal jí místodržitel poličky dávatí a ji pak do žaláře odvésti.

3. S radostnou tváří vkročila do žaláře, tam padla na kolena a vroucně vzývala Boha, aby ji sílil v boji tom ukrutném. Druhý den již opět stála před místodržitelem, kterýž na ni volal: „Na čem jsi se ustanovila pro spásu svou?“ „Má spása jesti Kristus,“ odvece Agatha. „Jak dlouho setrváš na úmyslu svém poštilém?“ utrl se na ni vladař. „Považ, že jsi mladinka, zapři Ukřížovaného a vzdej poctu bohům.“ — Agatha na to: „Lépe jest tobě, abys zapřel bohy svoje, kteří nejsou nic jiného, leč dřevo a kamení, a abys raděj se klaněl Bohu pravému, Stvořiteli tvému, kterýž tebe stvořil. Pakli tím pohrdáš, věčný oheň bude osudem tvým.“ — Vztekaje se zlostí dal ji tyran položiti na skřípec a co nejukrutněji mučiti. — Že však ji ani tak k zapření Krista nemohl přivésti, dal ji k sloupu přivázati, a — o té nejdřežší nelidskosti! — prsa panská jí utrhnouti! Při této neslýchané ukrutnosti volala naň panna neoblomná: „Bozbožný tyrane! tak ti není ani to místo svatým, na kterém tě máš tvá kojila!“ Po té muce byla do žaláře odvedena a poručeno, aby se jí ani rány nezavázaly ani pokrmu podalo.

4. O půlnoci zjevil se září skvělou obklíčený stařec ctihodný v jejím žaláři. Před ním stál chlapec se svíci hořící, on sám nesl zlatou nádobu s balzámem v ruce. Přivětivě pannu pozdraviv řekl: „Milá dcero! nic nesvedl tyran s mukami svými proti tobě; ony nepřemohly tebe, ale tys přemohla je. Tyran bude za svůj nestoučný čin v pekle pykati, a však bez konce! Byl jsem svědkem tvého utrpení, tvé statečnosti a přicházím, abych tě uléčil.“ — Na to odpověděla panna: „Posud jsem nepotřebovala léku tělesného; mám Pána Ježíše, který jediným slovem zase všecko napraví.“ — Přivětivě odvětil stařec: „Jsem jeho apoštol, a ve jménu Pána našeho velím tobě, abys byla uzdravena.“ Řekl a zmizel. Svátá panna byla úplně uléčena; plna díky k Bohu padla na kolena svá a chválila chotě svého Ježíše, který tak zázračně jí pamětliv býti ráčil. Tou září skvělou, kterou stařec v žaláři šířil, polekané stráže utekly, a Agatha mohla volně odejíti; ona však chtěla býti účastnou koruny mučennické a tudíž zůstala v žaláři.

5. Kvintian se dozvěděl, co se bylo přihodilo s Agathou v žaláři; a však místo coby zázračnou moc Kristovu uznati měl, připisoval to uzdravení panny zlým uměním čarodějským, a proto Agathu po 4 dnech zase před svou soudnou stolicí přivésti dal. Hrozil jí mukami ještě strašnějšími, pakli by nechtěla obětovati modlám. Ona však mu odpověděla: „Marná jsou slova tvá a daremná! kterak bych se mohla klaněti kamenům, a ne

raději jedinému Bohu nejvyššímu, který mé rány tak zázračně uléčil!“ — „Kdo pak tě vyhojil?“ tázal se vladař. Agatha: „Kristus, Syn Boží.“ Vladař: „Přestaň vyznávat Krista, jehož jméno nemohu ani slyšeti.“ Agatha: „Toto jméno chci srdcem a ústy vyznávat i a velebiti, dokud žiti budu.“ — Rozhorčen tímto vyznáním dal zúřivec sv. pannu obnažiti a na špičatých střepích žhavými úhly promíchaných váletí. Stalo se, Agatha trpěla jako rek. Když ale mezi tím začalo zemětřesení: tu se rotil lid a sbíhal sem křiče: „Nespravedlivý soudce, nech už jí! bohové mstějí nevinu!“ Tyran, boje se lidu, dal pannu do žaláře odvésti a schoval se. Sotva byla rekyně křesťanská v žaláři, tu klesla na kolena a modlila se: „Pane, Stvořiteli můj! má ochrana a síla má od mladosti! kterýž jsi všecku zlou náklonnost z mého srdce vymýtil a mne zachoval neporušenou, kterýž jsi mi dal v mukách trpělivost a vítězství nad všemi otrápaní: přijmi milostivě ducha mého, neboť přišlo okamžení, kde tu bídnou zemi musím opustiti a k tobě, Slietovníku! přijíti.“ — Mezi tou modlitbou usnula sladce v Pánu.

Bývá vyobrazena v oděvu pánenském, vedle ní leží kleště.

● pravé šlechtě a pravé volnosti.

Nejvyšší šlechta záleží v tom, když Kristu sloužíme; ano jemu sloužiti, jest tolik co panovati.“ Tak řekla sv. Agatha tyranovi, kterýž se jí posmíval, že se nazývala služebnicí Kristovou. Mělat dobře; nebo kdo se vydal ve službu Kristovu t. j. kdo marnost všech věcí pozemských uznal, a se naučil, statků a rozkoší toho světa se odříkati; kdo své náruživosti zlé skrocuje a pln důvěry do náručí Ježíšových se uvrhnul, ten jest opravdu svobodný, i byt byl okovy ztížen; ten jest opravdu šlechtic a mocnější než král, i byt nosil sprostou halenu sedlskou a býval v chatrči doškové. Jest jen jedna pravá svoboda, svoboda od jarma hříchu a zlé náruživosti; jest jen jedna pravá šlechta, život svatý, cnostný. Král, urozenec, bohatec, který svými zlými náruživostmi sem tam zmítán bývá, který je oddán ctižádosti, pánovitosti, lakotě, smilstvu, je přece jen otrokem, a hřích ho táhne na řetízku, jako řezník hovádka k zabiti; nebo Pán Ježíš dí: „Kdo slouží hříchu, otrokem jest hříchu.“ Ale „pravda osvobodí Vás.“

Jenom se ohlédni, duše křesťanská! kolem sebe a považ, kterak ti bohatí a urození lidé, kterak světáci jsou plni nepokoje, plni starostí, hned jsou plni vrtochů a málomyslností, když se jim něco po vůli neděje, z rozkoše se vrhají do rozkoše, sami sebe trápí, dlouhou chvíli snést nemohou, a přece nejsou šťastni jako mnohý čeledín, nebo zcela sprostý, jednoduchý křesťan, který nemá ani bohatství ani rozkoší, a přece je veselý a pokojně myslí; on slouží a je přece svoboděn, neboť nevězí v okovech hříšné návyklosti a zlé vášně.

Pročež, duše křesťanská! touží po této svobodě, po této šlechtě, která před Bohem něco platí. Osvobozuj se vždy více od hříchu, od marnosti, od rozkoší světských, následuj

Krista a budeš míti zde na zemi vnitřní pokoj a budeš s Kristem panovati věčně. Ale musíš opravdu chtít; musíš se denně přemahati, denně své náruživosti krotiti, jen tak se staneš svobodným dítětem Božím.

Co chceš tedy činiti? —

Modlitba.

O Ježíši, Tys můj Pán a král; Tobě chci sloužiti a Tebe následovati; o propůjč mi jen té milosti, abych okovy hříchů svých roztchal a tím dospěl ku svobodě synů Božích. Amen.

6. Únor.

Sv. Dorothea, panna a mučennice r. 288.

Nečistota a ukrutnost jsou dvě ohavné sestry, které obyčejně při sobě jsou; to možno viděti na tyranovi, který umučil svatou Dorotheu, jakož i na tyranovi, který umučil svatou Agathu. Rozpálen jsa krásou této čisté panny k chlipnosti a dychtiv jsa jmění jejího, chtěl jí míti vladař Fabricius za manželku.

A však návrhy jeho byly marné; Dorotha nechtěla zrušiti věrnost svou, kterouž se byla zavázala slibem Spasiteli svému, že nedá poskvrniti čistotu těla svého.

2. Tu se proměnila necudná láska tyranova v ďábelskou nenávisť; i hledal jest příležitosti, aby tu pannu zničil. Příležitost k tomu brzo se naskytla. Za císaře Diokleciána vypuklo strašné pronásledování křesťanů. Z toho se zaradoval Fabricius a hned Dorothu před svou soudní stolicí pohnal, vyzýváje ji, aby své jméno udala a bohům obětovala. Neohroženě odpověděla panna: „Slovu Dorotha a jsem křesťanka; pravý Bůh a Pán zapovídá mi, někomu jinému obětovati leč Jemu samému. Řekni mi Fabricie! když dva naopak poroučejí, jeden pán nebeský a druhý zemský, koho mám poslechnouti, zdali nesmrtelného Boha či člověka?“ — Fabricius odvětil: „Nebuď tak bláhovou, poslechni, obětuj modlám; ne-li, pocítíš muky strašlivé!“ — Dorotha: „Nebojím se leč Boha samého, nikoliv ale muk, jimiž mi vyhrožuješ; tyto jsou lehké a brzo pominou; muka však pekelná jsou těžké a věčné.“ — Rozzloben odpovědí touto dal tyran pannu na skřípec natáhnouti a pruty bičovati; ona však zůstala pevnou a měla touhu, aby s Ježíšem brzy spojena byla. Po skřípci uvržena jest do žaláře, tam pak nenadále zázračně vyhojena. Na novo přivedena jest před tyrana, kterýž ji hleděl slovy lichotnými na jiný smysl přivésti; an se mu to nechtělo dařiti, odevzdal ji 2 sestrám, které byly Krista zapřely, slíbiv jim odměnu velikou, pakli by Dorothu k odpadnutí svěsti dovedly.

3. A však, co měly pannu k hříšnému odpadlictví svěsti, byly samy od ní přivedeny ku poznání své vlastní bídy a na cestu pravdy zase uvedeny. V pláči vrhly se Dorothe k nohám, a prosíce o její přimluvu u Boha svatě slíbily, že své odpadnutí veřejně odvolatí a jako křesťanky umřítí chtějí. Brzo dal Fabricius všechny 3 k sobě předvolatí; ale jak se podivil slyše z jejich úst: „My jsme zhřešily, že jsme od Krista odpadly; Dorotha nás k poznání a k lítosti přivedla; my odvoláváme své odpadnutí a chceme jen Kristu náležeti.“ — Vztekem rozmrzen nad tím hrozil tyran mukami ukrutnými; a však sestry zůstaly stále u svém vyznání, a byly proto do kotle vřící smolou naplněného pohrouženy a spáleny. V jejich posledním okamžení volala na ně Dorotha; „Jdětež přede mnou! vaše odpadnutí odpustil vám Bůh! Nalezly jste korunu mučennickou již ztracenou. Milosrdný Otec, který přijal syna ztraceného zase Vás přijme s radostí.“

4. Nyní přišla řada na Dorothu; byla znovu na skřípec natažena a pochodněmi pálena. A však zdálo se, jakoby ani muk necítila; podivuhodný úsměv, nebeská radost zračily se na tváři její, tak že se jí tyran

tázal: „Proč se raduješ u prostřed muk a strastí?“ Jemu odvece panna: „Ještě nikdy v životě nezakusila jsem takové radosti, že jsem lstému nepříteli duše svých sester vyrvala a Kristu zase získala. Vladaři! neotálejí i mne dokonati, bych se octla v společnosti jejich, neboť již drahně toužím, přijíti ku choti svému, v jehož zahradě budu růže a jablka trhati a se s ním věčně kochati.“ — Když tyran viděl, že všecka muka na panně marná jsou, odsoudil ji, aby sekerou byla odpravena. Sotva vyslechla ten ortel, zvolala hlasitě: „Můj Pane a Bože! nejčistší choti duše mé, děkuji Tobě, že jsi mne odústojnil ráje a blažené společnosti Tvé.“

5. Když ji nyní na popravu vedli, blížil se jí tajemník Theofilus a usklíživě jí pravil: „Slyšíš, ty nevěsto Kristova! pošli mi přece z té zahrady tvého miláčka několik jablek nebo růží.“ — Se svatou vážností odvětila panna: „Tvá žádost bude vyplněna; nepochybuji, já ti pošlu růže a jablka.“ Když přišla na místo popravu, klekla a modlila se. Tu stál nenadále pacholík nebeský před ní, který jí 3 růže a 3 jablka podával. „Milý bratře!“ dí Dorotha, „přines tento dar jinochu Theofilovi a řci jemu: Dorotha ti posílá růže a jablka ze zahrady svého chotě nebeského.“ Po těch slovech byla stata. Zatím Theofil svým přátelům se smíchem vypravoval, co od Dorothy žádal a ona mu slíbila. I stál právě u okna, když nenadále chlapeček k němu přistoupil, a vzav ho stranou mu řekl: „Tato jablka a růže posílá tobě má sestra Dorotha ze zahrady milence svého.“ — To pověděv zmizel. Žasna nad krásou toho ovoce a těch růží, které skutečně ve svých rukou držel, ač byla zima, zvolal osvícen světlem nebeským: „Opravdu není jiného Boha, leč Boha křesťanů! Vira v Krista není klam. Jemu samému chci nyní se klaněti, Jemu samému sloužiti.“ — Na tu zprávu dal vladař novoobrácence k sobě povolati, a že ho nižádnou vyhrůžkou od víry v Krista nemohl svěsti, dal ho na skřípci natáhnouti, pochodněmi pálení a pak stíti.

Dorotha se vyobrazuje v panenském oděvu, vedle ní růže a ovoce.

● milosrdenství a spravedlností Boží.

Jak neskončeně milosrdný Bůh jest, to můžeš, křesťanský čtenáři! pozorovati na těch dvou sestrách, které se byly dopustily největšího hříchu, totiž zapřely sv. víru v Krista; ale přece zase od Boha na milost přijaty byli, když se jen kajícně k Němu obrátily. Žádný hříšník, ani ten největší nemá zmáломyslněti a si zoufati. Proč pak Bůh čeká tak dlouho na hříšníka? proč trpí, že ve vzdoru svém hříchy na hříchy hromadí? Proto, že jest milosrdný! Proč žehná Bůh často hříšníka největšími dobročiny? Proto, aby ho samou dobrotou pohnul k navrácení. — Proč posílá Bůh i na hříšníka někdy trápení a strasti? Aby do sebe šel, se

poznal a pokání činil. Jako dobrý pastýř ztracenou ovečku, tak Bůh vyhledává hříšníka, a pozná-li se tento konečně, uzná-li, že chybil, obrátí-li se s důvěrou zase k svému Otci nebeskému, tož mu zase jako otec náruč otvírá a zase jako dítě své ho přijímá. Může-li býti většího milosrdenství? Ale jak málo se jich dá touto shovívavostí Božskou pohnouti k pokání! Právě proto, že Bůh dobrý jest, jsou oni zlí, a těší se vždy slovy sv. Jána: „Bůh jest láska.“ Ovšem Bůh jest láska, ale on jest i spravedlnost; na to se nemá zapomenouti. Milosrdenství a láska a shovívavost Boží mají své meze a hranice; jak člověk jistou míru hříchu a zloby doplní, obrátí se milosrdenství v neodvratnou spravedlnost. Milosrdenství i spravedlnost jsou jen dva rozličné výjevy Boží svátosti; kde přestává milosrdenství, tam musí nastoupiti spravedlnost, a tato má zase své obmezení v milosrdenství.

Tak to máte již na zemi. Někdy otec promine dítěti, a to je milosrdenství či shovívavost; někdy, aby dobrota nebyla škodlivou slabotou, musí otec trestati, to je spravedlnost. Tak to i u otce nebeského. On nenávidí hřích a tresce ho jistě, když míra zloby je dovršena. (Potopa světa, Sodoma a Gomorrha, Faraó.) A tento trest pak bude tak veliký, jako neskončené jest jeho milosrdenství.

O nedej se, duše má! klamati od tak nazvaných osvícenců, kteří se vždycky jen těšívali tím, že Bůh je láska a milosrdenství pouhé. Pohleď jen na kříž, tu můžeš poznati i lásku i spravedlnost Boží. Když ani syna svého neušetřil, ale vydal ho smrti, aby hříšníky spasil, to je důkazem lásky Boží; když ale sám Syn Boží na kříži umřiti musil, proto že hříchy naše na sebe vzal, tož to důkazem jeho spravedlnosti. Proto pravil Pán Ježíš k paničkám plačícím: „Když se to děje na zeleném dřevě, co se stane se suchým?“ anebo jinak řečeno: Když já nevinný pro vaše hříchy tolik trpěti musím, co vy vinou obtíženi za vaše hříchy budete muset trpěti, jelikož pro vás má krev nadarmo vycezena byla.“ — O považ to, duše má, a střež se hříchu; a pakli jsi hřešila, navrať se kajicně k Otci svému nebeskému nazpět, dokavad je čas, neboť hle! Bůh dí: „Můj hněv přichází náhle, a v den pomsty zahladím tebe.“

Modlitba.

O Bože! kterak mne těší tvé milosrdenství, jak ale též postrašuje mne tvá spravedlnost a svatost; propůjč mi té milosti, abych, když jsem hřešil, nezoufal na milosrdenství Tvém; tvá spravedlnost pak aby mne od hříchu zdržovala. Amen.

7. Únor.

Sv. Romuald, opat a zakladatel řádu r. 1027.

Zivot svatého Romualda jest tak bohat na svaté činy a příklady křesťanské cnosti, že by těžko bylo, všecky zde uvésti. Především slyš, křesťane! historii jeho obrácení, a pak slyš, kterak se stal tak svatým sluhou Božím, a jak dojmavé kázání svým příkladem světu

byl učinil. — Bylť syn jednoho bohatého knížete, který ho u všeliké rozmarilosti vychovati dal. A to bylo též příčinou, že již záhy vedl život prostopášný. A však Bůh často zaklepal na srdce jeho a kormoutil výčitkami svědomí duši jeho. Jedenkrát se octnul na honbě daleko v lese. Temný stín stromů k nebi se pnoucích, posvátné ticho kolkolem učinily naň dojem tak hluboký, že padna na zem modlil se a zvolal: „Blahoslaveni vy, staří poustevníci! kteříž jste sobě vyvolili příbytky takové. S jakým pokojem muselit jste Pánu sloužiti, jsouce tak vzdáleni od lomu svetského.“ Od této hodiny zůstala mu v srdci jeho veliká touha po samotě; že se však zcela k Bohu obrátil, stalo se následující udalostí:

2. Jeho otec Sergius, který málo na náboženství dbal, měl rozepří s jedním se svých příbuzných; i vyzval ho na souboj a žádal, aby se syn toho strašlivého děje účastnil. Romuald, zděsiv se nad takovým požadavkem, nejprve nechtěl; když mu však otec hrozil, že ho vyloučí z dědictví, svolil. Sergius zavraždil odpůrce svého. Romuald, tehdež 28 let starý, byl dojat největší hrůzou, neb se pokládal za spoluvinníka vraždy té, a litostí cele proniknut jsa, pospíchal do blízkého kláštera, aby se tam z chříchů svých vyznal a přísným pokáním 40-denním zadost učinil. Zde ho však pojala milost Boží; obrátil se úplně a na vždy světa se odřekl. Obléknuv se v roucho řeholní snažil se, vyzouti člověka starého. I setrval v tomto klášteře 7 let. Jak přísně však řeholi zachovával, jak nábožný život zde vedl, z toho patrně, že ho vlašní bratři nenáviděli a pronásledovali, ano i zabít chtěli. Jeho nábožný kající život byl ustavičným kázáním mravokárným proti nim, jemuž usmrcením sluhy Božího chtěli ujíti. Nesmíš se nad tím horšiti, milý čtenáři! když čteš, že ti mniši tak bezbožní byli a svatého Romualda zabít chtěli. Bylť tenkrátě strašlivý čas, kde zavládla hrozná zkaženost mravů, tak že ani kláštery od ní nezůstaly ušetřeny, a se vůbec mysliło, že bude soudný den! Tato doba se také proto v dějepisu jmenuje století temné, železné.

3. A však Bůh se smiloval a pomohl tak svatému muži, jakým sv. Romuald byl. Když to Romuald pozoroval, že se jedná o jeho život, opustil klášter a odebral se k jednomu starému poustevníkovi; jenž sloužil Martin. Poustevník tento vedl život nad míru přísný. Fazule a několik kůrek chleba byly pokrmem jeho, a i toho jsi odepřel 3krát do týhodne. Modlitba a rozjímání bylyť rozkoší jeho. Romuald se těšil, že tak přísného mistra našel a ochotně se jeho vedení podrobil. Denně opustili oba svatí poustevníci svou chatrnou chýši a žalmy zpívající chodili lesem. Romuald

neuměl dobře zpívati; kdykoli tedy chybil, udeřil ho Martin prutem kolem hlavy, aby se žák v trpělivosti cvičil. Dlouho snášel Romuald tiše toto týrání; konečně řekl tiše a skromně; „Mistře! libo-li vám, tož šlehejte mne nyní na pravé straně, nebo na levé jsem již o sluch přišel.“ Žasna divil se mistr Martin trpělivosti žáka svého, a pokládal ho již ne za učna více, nýbrž za mistra v dokonalosti. Brzy opustili oba toto místo, a odešli do Španěl, kde i dále vedli přísný život svůj. 5 let měl zde Romuald přestáti tuhý boj se satanem, který ho neustále pobádal, aby se zase do světa vrátil; nebo dobře cítil, jak smrtelná rána mu ještě od Romualda bude zasazena. Romuald přestál tento zápas modlitbou a postem vítězně. Mezi tím i otec jeho byv pohnut příkladem syna, obrátil se a do kláštera blíž Ravenny vstoupil. I jeho pokoušel satan tak prudce, že již se chtěl zase do světa vrátiti; ale sotva o tom syn doslechl, hned se na cestu vydal, aby duši otcovu zachoval. I podařilo se mu, že otce v klášteře zadržel, kde nábožně obcoval a svatě umřel.

4. Romuald se zase ustranil do své milé samoty, a však nedlouho, a Bůh sám ho vystavil na svícen, aby nápotom světu tehdejší tak spustlému co vzor kajícínosti zářil a životem svým světu ukázal, že jiná cesta do nebe nevede, leč cesta zapření sebe. I měl převzít řízení jednoho kláštera co opat, a však takového úřadu se domníval býti nehodným, a jediné vyhrožováním kletby církevní mohl k tomu pohnut býti. Že však na to dohléhal, aby se řeholní řád zevrub zachovával, tudíž nenáviděli ho mniši, ano ubili ho a všemožným způsobem hleděli mu život zhořčiti. Svatý toto útrpení tiše snášel; ale poněvadž té nenávisti pořád přibývalo, opustil klášter a octnul se v Tivoli, aby tam zase o samotě Bohu sloužil. Tu měl svět, uzříti divadlo neslýchané. Císař Otto III. byl daroval na přimluvu Romualdovu jednomu povstalcovi život, a slib svůj přísahou tvrdil. Ale později císař přísahu svou zrušil, dal povstalce usmrtit a ženu jeho za choť přijal. Svatý, jemuž se císař z hříchů zpovídal, uložil mu přísné veřejné pokání, ano radil mu, aby korunu složil a v klášteře své hříchy oplakával, což by byl učinil, kdyby ho v tom byla smrt nezastihla. Tímto činem učinil Romuald náramný dojem na vysoké panstvo. Veliký počet mladých šlechticů a mladých princů odřekli se lesku a slávy a odebrali se do samoty. Tam vedli život nejprísnejší. Celý čas svůj ztrávili na modlitbě, zpívání žalmů a tuhé práci; neboť museli si vydobývat sami chleba svého. Mnozí z nich táhli jako misijnáři až do Polska, Ruska a mezi Slované, rozšiřovali tam křesťanstvo a umřeli smrtí mučnickou (viz Dějepis). Počet žáků jeho brzo tak se rozmnožil, že už jim ne-

mohl dáti příbytků více, a proto musil několik klášterů stavěti.

5. Nejznamenitější z nich byl klášter Camaldoli v jednom údolí hor Apeninských. V tom zavedl řeholi sv. Benedikta a však ještě několik stanov přidal, čímž žákové jeho byli i klášterníci i poustevníci. Tent jest původ přísného řádu Kamaldolenského, který trvá v Itálii až podnes. Podivuhodná horlivost kající oživovala obyvatelky tohoto kláštera, kteří buď o samotě a odloučeně u svých celích žili a proto poustevníky slouli, nebo se do svých komůrek uzavřeli, aby již odtud nevyšli a slova nepromluvili, leč s představeným nebo bratrem, který jich obsluhoval. Kdo tyto nábožné muže viděl, anděly v lidském těle viděti se domníval, tak nebeský jsou vedli život! A však měli na Romualdovi příklad jasně svítící. Kdo ho viděl, cítil se mocně k cnosti povzbuzena. Neustále bojoval se svými smysly. Pokrmem mu byly špatně připravené rostliny, a když mu přinesli pokrm lepší, říkával: „Smyslnosti, smyslnosti! ty mne chceš oklamati; já ti vypovídám válku neustálou.“ Takto vydobyl si dokonalé vlády nad svou přirozeností a tím se stal důstojným daru zázraků. Konečně přišla hodina, kde měla býti ukojena touha srdce jeho a mělo se mu za podíl dostati slávy nebeské. 19. Června 1027. opustila jeho od této země zcela odloučená duše tělo, aby na vždy zřela Boží tvář. Mrtvola jeho byla r. 1466., tedy za 439 let nalezena bez známek porušenosti.

Vyobrazuje se v bílém rouchu řeholním, kterak ukazuje žákům řebrík, po němž do nebe postupují.

● postu.

Svatý Romuald vypověděl válku všem smyslům svým zvláště však mlsnému jazyku. Jen co nevyhnutelně zapotřebí bylo, to jedl a pil, ale i ten pokrm byl skrovný a špatný. Půst se mu stal návykem. V tom následoval svého Spasitele, který se mnoho a přísně postil; následoval sv. apoštolů a milé svaté Boží, kteří se rovněž postem mrtvili. Ano již před Kristem byly posty v obyčeji, a podstata jejich záležela v tom, že byly tělu obtížné a nepříjemné, aby duše získala, tělo se poddalo duchu a srdce zkroušeno a pokorno učiněno bylo (sv. August). I u nás jsou posty tělu protivné a právě proto spasitelné. Rozeznává se půst dvojitý: první, jimž ujma v pokrmech a nápojích vůbec za povinnost se pokládá, a druhý, jenž toliko od masitých pokrmů se zdržovati nařizuje. Ale zvláště tento druhý způsob je odporový světákům, ješto říkají: Snadno prý jest masa nepožívat, když se může hojností jiných vyhledaných a vzácných pokrmů nahraditi. — Takovým světákům se může za odpověď dáti: Proč tedy přece jíte maso, když je za ně tak lehká náhrada? Ukazujete, že jste jako Židé na poušti, kterým se jediné po hrcích masa stýskalo.

A však smysl dotčeného přikázání církevního nezáleží pouze v tom, aby se křesťan v nařízené dny masa zdržoval nebo

jen jednou do syta najedl: nýbrž abys v každém ohledu smyslnot svou krotil, k. p. abys méně do společnosti chodil, bedlivěji daremných řečí a smíchu se varoval, očí svých přísně ostříhal, a proto u okna neseděl a na lidi okolo jdoucí nezevloval; ve spánku si ujmu učinil, abys více na služby Boží, modlitbu a čtení duchovní vynaložiti mohl, naopak takových knih a novin stranou odložil, které jen k zábavě slouží; můžeš takové práce sám vyříditi, které obyčejně za sebe od jiných konati necháváš; oči, jazyk, ruce, nohy, všechny smysly mohou a mají se postiti. Máš-li ale nějaké trápení, tož mysl, že ti Bůh sám tím půst a kajicnost uložil, a trp, aby ti to bylo k zásluze.

Modlitba.

O Božský Vykupiteli! který si pravil, že Tvá choť, katolická Církev bude se postiti, propůjč mi milosti, abych na hlas její dbal, a jako oud té Církve přikázání její zachovával, a zdržováním se masitých pokrmů i od hříchu a návyklosti zlých se zdržovati naučil, Amen.

8. Únor.

Sv. Jan z Mathy r. 1213.

V zahradě Boží t. j. v Církví katolické kvete mnoho krásných kvítek; nejkrásnější však a nejlíbeznější z nich je kvítko milosrdenství. Pán Ježíš sám je vstípl a svou krví zalil a milosrdenství žádá ode všech, kdož chtějí spasení dojíti. Jeden z takovýchto kvítků milosrdenství jest pak řád nejsvětější Trojice, či vykoupení zajatých. Zakladatelem řádu toho byl sv. Jan z Mathy, tak nazvaný, proto že pocházel z vzácného rodu Matha. Vlastí mu bylo Francouzsko; jeho nábožná máť zaslíbila ho již co dítě Spasiteli Božskému. Byv křesťansky vychován a vědecky vzdělán zvolil si stav kněžský. V kapli biskupa pařížského sloužil první mši svatou. Při té se přihodilo něco zázračného. Když totiž při mši svaté pln vroucí pobožnosti pozdvíhoval svatou hostii, octnul se na oltáři anděl ve způsobě krásného mládence. Byl bílým rouchem oděn a na prsou měl kříž červeno-modrý. Ve-

dle něho klečel po každé straně otrok těžkými okovy sevřený, zahalený v roucho neznámé. Jeden se zdál býti křesťanem, druhý pohanem. Ve svatém vytržení dlouho Jan na toto vidění patřil. Když byl zase k sobě přišel a mši svatou dokončil, hned to zjevil biskupovi a několika jiným přátelům, kteří byli přítomni. Tito mu nemohli dáti jiné rady, než aby do Říma k sv. Otcí šel a z jeho úst uslyšel, co by učiniti měl.

2. Než-li se však do Říma odebral, vyhledal si nábožného poustevníka, jmenem Felix-a z Valois (čti Valoá), který v hustém, samotném lese Bohu sloužil. Oba se stali vroucími přáteli a překonávali se o závod v lásce k Bohu a přísném pokání. Když jedenkrát u jakési studně rozmlouvali o neskončené dobrotě Boží, aj! tu vyděli jelena k té studni přicházeti, jenž měl mezi parohy svými kříž červeno-modrý. Sotva toho jelena spatřili, hned si zpomenuli na vidění, jež byl Jan při první mši svaté měl. Nyní již nečekali déle; oba hned se vydali na cestu do Říma. Tenkrát seděl na stoličce svatého Petra jeden z největších papežů Innocenc III., kterýž tyto 2 poustevníky laskavě přijal, a když mu byli o tom podivuhodném vidění zprávu dali, svolal sněm kardinálů a biskupů, aby se s nimi poradil; zároveň nařídil slavné posty a modlitby, aby mohl zvěděti vůli Páně. Den na to sloužil papež mši svatou na týž úmysl, obkliččen od veškerého duchovenstva svého a u přítomnosti těch 2 poustevníků. Když tedy papež pozdvíhoval sv. hostii, tu se mu a celému shromáždění zjevil tentýž anděl tímže způsobem jako v Paříži.

3. Poněvadž po těchto zázracích nebylo pochybnosti, že Jan a Felix vyvoleni jsou k tomu, aby založili řád k vykoupení zajatých: potvrdil papež hned ten řád a těmto 2 sluhům Páně sám roucho řeholní odevzdal, kteréž bylo zřízené dle toho vidění andělského a bylo přemalebne, totiž: dlouhý, bílý kabát s červeno-modrým křížem u prostřed prsou. Od papeže byvše požehnáni vrátili se do Francouz, kde znamenitých almužen dosáhli a hned z toho klášter vystavěli. Brzy se k nim přidalo více mužů nábožných, kteří cítili srdečnou útrpnost se stavem ubohých otroků. I dal se Jan hned do práce. Nažebrať totiž hojných almužen a poslal potom 2 bratry řeholní se znamenitou částí peněz do Afriky, aby tam chudé, křesťanské zajaté vykoupili. Beze strachu, důvěřujice pevně v pomoc Boží, přeplavili se tito přes moře, vstoupili mezi nevěřící, libali okovy ubohých otroků, těšili je a pokud možno, vykoupili. R. 1200. navrátili se 186 takových vykoupenců sebou vedouce. Když Jan z úst těch 2 bratří uslyšel, jak ukrutně ti pohané s ubohými

otroky křesťanskými nakládají: přeplavil se s jedním soudruhem do Afriky do města Tunis a tam 150 křesťanů vykoupil. Již se chtěl s nimi do vlasti vraceti: aj! tu ho samého nevěřící do okovů sevřeli pod záminkou, že je ošidil, v pravdě ale, aby od něho více peněz obdrželi. Rád nosil Jan okovy, jedině ta myšlenka ho kormoutila, že snad křesťané již vykoupení zde zadrženi budou. Neměl již ani krejcaru peněz, a v celé zemi nebylo přítele, jenž by mu byl pomoci mohl. Tu padl na kolena, vytáhl z hrudi obraz Panny Marie, který sebou nosil, líbal ho a vroucně matku Vykupitelovu vzýval, aby nedopustila, by ti vykoupení křesťané zase okovy nositi musili. A tu se mu zjevila panna krásy podivuhodné a tolik zlata mu do rukou položila, mnoholi stačilo, by lakotu nevěřících uspokojil. Jan tedy nyní směl se svými vykoupenými bratry odplouti; však v tom napadlo nevěřícím, že tento muž zvláště příčinou byl, proč ti otroci od své víry neodpadli.

4. Plni zuřivosti pospíchali na břeh mořský, kde Jan právě na loď vstoupal, odfali veslo, roztrhali plachty, aby loď na moři utonouti musila. A však Jan nepůzbyl odvahy; důvěruje v pomoc Boží modlil se k Bohu, zavěsil pláště společníků svých na ráhna a pak s křížem v ruce na kolena kleknuv se modlil. V tomto postavení žalmy zpíval po celé plavbě. A podivno! nic zlého se jim nepříhodilo, loď připloula šťastně ku břehům italským, nedaleko Říma. Nevyslovné bylo jásaní, když se ta loď blížila k zemi. Dítka, nevěsty, matky a bratři, rodičové a manželé stáli na břehu a toužebně očekávali, zdali nepřichází na té lodi otec, milenec, dítě, bratr, sestra či choť, kterých již dávno neviděli, a jež za ztracené měli. Loď přistála; osvobození otroci z ní vystupují; oniť líbají půdu milého domova a uvrhují se opojení radostí do náručí miláčků svých! Zatím se ubírá tiše sv. Jan pěšky do svého kláštera, aniž čeká, ažby kdo přišel a jemu díky čině ruce líbal. Tam se poněkud zotaví, a hned zase bere svou hůl poutnickou a svou láhev, cestuje od místa k místu, žebrá almužnu, a když dostatečnou sumu sehnal, aj! už zase znovu cestu váží přes moře, a znovu svou práci milosrdnou začíná.

5. Jedenkrát cestovali do Španěl, kde nevěřící Maurové všemožně o to se zasazovali, aby ubohé otroky křesťanské připravili ještě i o klenot víry jejich. Již byl jich mnoho vykoupil, tu však vyšly mu peníze, tudíž nemohli ostatní vykoupiti. V této neznázi zase vzal útočiště k své milé pomocnici Marii. Slouže ke cti její mši svatou vroucně o její pomoc vzýval. Sotva dokončil mši, již leželo vedle oltáře tolik peněz, co jich k vykoupení otroků potřeboval. A však nejen otroky vysvobozoval, nýbrž i hříšníky a bludaře z okovů

ďáblových vyrvati neustále se snažil. On kázal neustále pokání a obrácení. Jednoho dne kázal v jejich kostele v Římě. Mezi tím kázáním jeden člověk dělal podivné posuňky. Svátý pozorovav to poručil po kázání, aby toho chudasa, jenž byl hluchoněmý k němu přivedli. An ďáblem posedlý byl, vypudil hned z něho ďábelství, a chudas počal mluvití a slyšetí. Nelze popsati, kolik duší svátý Jan záhubě vyrval, kolik nemocných uzdravil, kolik hladových nasýtil. Jeho celý život byl nepřetrženou řadou skutků milosrdných, konečně usnul v Pánu v 53. roec věku svého.

Vyobrazuje se v rouchu řeholním trinitářů či Mathuriánů, vedle něho okovy sklíčený otrok, který to roucho řeholní z úcty líbá; nebo svátý Jan drží v ruce rozlomené okovy.

Kterak marné cti vyhýbatí se máme.

Zajisté to bylo vznešeným divadlem pro anděly a všechny dobré lidi, když sv. Ján z Mathy buď uhoým otrokům okovy snímal a jim milou, vroucně želanou svobodu oznamoval, nebo když s tou svou lodí ke břehům přistál a ty osvobozené chudáky jejich příbuzným vrátil a odevzdal. Již pohled na slzy díky a radosti, které řinuly z očí těchto nešťastných, byl Janovi nejsladší odměnou za všechny jeho obtíže a namahání. A však on nechtěl nížádné odměny za své skutky milosrdné; on nežádal žádného díku, žádné chvály, žádné cti. A proto hned se do svého tichého kláštera ustranil, aby všeliké cti a oslavě ušel. Proč ale to dělal? — Proto, aby Boha samého oslavil, aby dal čest a slávu jedině Bohu, sám pak aby o zásluhu v nebesích nepřišel. Zpomínal si na slova svého Božského Spasitele, že ti, kdož dobré činí proto, aby od lidí chválení byli a čest před světem měli, vezmou odměnu svou již zde na zemi, a pročež odměny v nebi nemají očekávatí více.

O má křesťanská duše! nedbej při všem, co činíš, na chválu lidskou, neboj se ani chvály ani hany lidské; vzpomeň si, že titěž lidé, kteří na květnou neděli Kristu Hosanna volali, v pátek na to říčeli: „Ukřížuj ho!“ — Smýšlení lidu je proměnlivé jako vítr, jedině Bůh se nemění: on je vždy ano a amen. On ti slíbil odměnu za každý dobrý skutek, byť si ho nevíš jak v skrytě byl vykonal, anebo byť sebe nepatrnějším byl. On zajisté dostojí slovu svému. A však naopak víš, jak Pán Ježíš farizeům trpce vytýkal, že všechny své dobré skutky jen proto konají, aby od lidí vidíni a co muži pobožní chválení byli. Zda-li se chceš podobati těm farizeům? — Zajisté ne!

Proto nedávej chudým, aby to do novin přišlo, mnoho dal. Nezachovávej posty, abys za to chválen byl; nemodli se proto, aby tě představení viděli a chválili; to všecko je farizejství. Vezmi před sebe, abys dobré činil jen pro Boha, a bližnímu proto, že to Bůh poručil a odměnu slíbil; při tom ale vyhýbej se cti, chvále a díkům. Čiň všecko s čistým úmyslem, a heslem tvým buď: „Vše ku Boží cti a chvále!“ — ať si svět mluví, co chce.

Modlitba.

O Bože milosrdný! vlej do srdce mého útrpnost k nouzi trpícím, propůjč mi ale zároveň milost, abych žádný dobrý skutek nečinil proto, bych se tím lidem zalíbil, nýbrž u všem svém jednání a konání jedině Tvou čest a Tvé zalíbení na zřeteli měl, Amen.

9. Únor.

Sv. Apollonia, panna a mučennice r. 249.

Leta Páně 249. žil v Alexandrii jistý pohanský básník a věstec či hádač, který křesťany zuřivě nenáviděl proto, že byli nepřátelé jeho umění zlého. Pod záminkou, že úcta bohů je v nebezpečnosti, popudil lid proti křesťanům.

2. S divokým úsilím vrážela nesmyslná láje do domů křesťanů, vlékla jich násilně do chrámů modlářských a vyhrožovala jim smrtí, pak-li by se nechtěli rouhati Bohu svému. Mezi těmi, jež takovým způsobem k mukám vlečeno, nacházela se též ctihodná již zletilá panna Apollonia. Darma na ni doléhali po-

hané, aby se rouhala Kristu. Onat ho vyznala a oslavovala neohroženě před vzteklými zástupy modloslužebníků. „Jak dlouho“ — pravila — „v tomto křehkém těle žítí budu, ústa má a jazyk můj Boha všemohoucího bez přestání chváliti a velibiti budou.“ —

3. Rozpálení vztekem tak ji po tvářích tloukli, že jí všechny zuby vypadaly. Veliká byla bolest sv. panny; a však plna odevzdanosti k nebesům hleděla a trpěla. Nyní pohané zapálili vně města velikou hranici dřev, vlékli tam sv. pannu a hrozili jí, že ji zrovna do prostřed tohoto praskajícího plamene uvrhnou, pakli by se nechtěla rouhati Bohu křesťanskému.

4. Svatá si vyžádala malou lhůtu času, jakoby si rozmysletí chtěla, co by měla učiniti, což jí bylo povoleno. Sprostěna okovů obrátila se k Bohu v modlitbě a jakoby zachvácená tajnou nebeskou mocí sama se uvrhla do plamenů, kde hned skonala.

5. V životě Svatých je mnoho, čemu se jen obdivovati, co ale nikoliv následovati nemáme. Sv. Augustin dí o smrti této sv. mučennice, že se vrhla do těch plamenů zvláštním vnuknutím Božím. Kdyby toho nebylo, museli bychom se domnívati, že se Apollonia sama o život připravila, což je hřích veliký. Bez pochyby chtěl Bůh, který svatou k tak odvážlivému, neslýchanému činu pobídnul, ukázati pohanům, kterak láska k Němu dobrovolně i milé životy obětuje.

Sv. Apollonia se vyobrazuje v rouchu panenském, držíc v rukou palmu a kleště s jedním zubem.

O touze po smrti a samovraždě.

Stává bohužel! mnohých křesťanů, kteří z nevrlosti nad svým nešťastným postavením, z truchlivosti nad svými strastmi a utrpením smrt si přejí a volají: O kéž bych jen umřítí mohl, kéž by si smrt pro mne přišla! Ti, co tak mluví; nezdají se věděti, že neštěstí, chudoba, nemoc, utrpení, zármutky jen zdánlivé zlo jsou, které Bůh na nás sesílá, buď aby nás za hříchy naše káral, nebo nás zkoušel; onť se nezdají věděti, že bez kříže nikdo nemůže do nebe vejíti; ano že právě utrpení a strasti nás k Bohu přivádějí, kdežto život bez starosti obyčejně člověka činí bujným a Boha nepamětlivým. S hrobem ještě duše pokoje nenajde. Kdo nechce zde trpěti, musí na onom světě trpěti. „Vždyť musil i Kristus trpěti, a tak vejíti do slávy své.“ Proto píše sv. Petr: „Kristus trpěl a příklad zenechal vám, abyste následovali šlapějí jeho.“ — Ovšem i Svatí toužili po smrti a volali na ni s toužebností; sv. Pavel často vzdychal: „Žádám rozdělen býti a býti s Kristem.“ K této touze však pudila je láska k Pánu Ježíši a bázeň, aby hříchem Spasitele svého neztratili. Skrže utrpení, skrže zármutky ještě žádný svatý smrt nevolal; raději všickni po utrpeních toužili, jich vyhledávali, a když jimi byli navštíveni, snášeli je trpělivě na Ježíše ukřížovaného pohlížejíce.

Pravý křesťan tedy si nikdy nepřeje umřítí, když zár-

mutky, hoře a bolesti naň doléhají; tím méně však hledí jim ujíti samovraždou.

Bohužel! však stává lidí, kteří jsou tak chabí, zbabělí a nesmyslní, že se sami o živobytí přivedou, když od nějakého neštěstí nebo bolesti zastížení bývají, nebo hluboce do nepravosti zabředše na obrácení svém zoufají. Taci lidé ztratili víru v Boha co všemohoucího, a důvěru v Boha co milosrdného. Oni následují Jidáše, kterýž si zoufal, a s ním sdílají osud věčného zatracení. — Nikdo si sám život nedal, nesmí si ho tedy sám vzít.

Nikdo nesmí sahati do práv Božích, nebo Bůh nám život dal a má jedině moc nad ním.

Také každý, zvláště otec rodiny, samovraždou vymknuv se povinností svým, činí bližnímu křivdu, kterou nahraditi nelze. Samovrah je jako uteklý voják, který dříve stráž opustil, než Bůh tomu chtěl.

Samovražda jest tedy hrozný zločin, a Církev katolická tak si ho zošklivuje, že samovrahovi odepírá pohřeb církevní.

O křesťanská duše! stuj vždy pevně u víře a důvěře v Otce všemohoucího a dobrotivého v nebesích, který každému hříšníkovi, který se kajicně k Němu obrátí, milost obrácení a odpuštění propůjčuje, který všechny vlasy hlavy tvé spočítal a vše k tvému prospěchu a blahu řídí a spravuje. Natrať mysl a nezoufej si, nýbrž uvrhni všelikou péči naň, neboť On se stará o tebe, on tebe neopustí; a když jsi statečně vytrpěl a vybojoval, vezme tebe v čas svůj do blaha svého, do blaženosti věčné, kterou všem připravil, kdož se ho bojí a Jeho milují.

Modlitba.

Můj Bože a Otče! propůjč mně milostivě, abych v žádné příležitosti života svého důvěry v Tebe nepozbyl; nýbrž abych ve všech potřebách svých k tvé Otcovské dobrotě a lásce útočiště bral a zmužile vytrval v bolesti a kříži až do konce Amen.

10. Únor.

Sv. Školastika, panna r. 543.

Sv. Školastika byla sestra sv. Benedikta, jehož nábožný, ustraněný život na její ještě nevinné srdce tak veliký dojem učinil, že se s radostí světa odřekla a své panenství Bohu věnovala. Když uslyšela, že bratr její na hoře Kassino v Itálii klášter vystavěl, vyjevila přání, že by též s několika stejně smýšlejícími pannami klášterní život vésti chtěla. Nábožný bratr vyhověl její žádosti, a ona pak založila klášter panenský, 5 mil od hory Kassino vzdálený.

2. Jako představená řídila ten ústav se vši obezřetností a také v zachovávaní stanov dobrým příkladem předcházela. Vedla život tak přísný, a srdce její bylo tak plné lásky k Bohu, že nebylo možná poslouchati

řeči jejích, aby se neozývala touha po stejné lásce v poslouchači. Jednou za rok scházela se s milým bratrem v jednom dvoře, který od hory Kassino poněkud vzdálen byl. Sv. Benedikt totiž přísně se držel řeholní stanovy, dle které žádná ženská nesměla vkročiti do cel klášterních, tak přísně, že toho ani vlastní sestře nedovolil. Jak mile se ss. pokrevníci sešli, celý ten čas ztrávili ve svatých rozmluvách a ve chvále Boží, a sdělovali sobě vespolek zbožné city srdce svého.

3. Rychle jim uplynul čas a se svatou radostí a obnoveným předsevzetím, že chtějí Boha ještě více milovati a Jemu ještě horlivěji sloužiti, navrátili se zase

do cel svých. Jejich poslední sejiti bylo sprovázeno podivuhodnou událostí, o nížto sv. Řehoř vypravuje takto: Školastika jak obyčejně ztrávila s bratrem svým celý den zpíváním žalmů a posvátnými rozmluvami. Děkujíc Bohu požívali spolu večeri skrovníčkou. Sv. Školastice bylo velmi smutno okolo srdce; měla tušení, jakoby svého milého bratra více zpatřiti neměla. Bylo jí úzko mysliti na tu hodinu, kde se měla rozloučiti s ním. I prosila ho tedy, aby svůj odchod odložil až na

příští ráno, a aby celou noc se s ní obíral rozjímáním radostí nebeských.

4. Sv. Benedikt pravil k ní: Sestro má, čeho ode mne žádáš? krom cele své nesmím nikde noc ztráviti. Svatá hluboce zarmoucená, že jí bratr odepřel, položila hlavou svou v sepjaté ruce na stůl, začala hořce plakati a modlila se k Bohu, aby se jí ujal a bratra u ní zadržel. Byl to krásný večer, nebe bylo zcela jasné a bez obláčku. Sotva však dokončila Školastika modlitbu svou, tu se nenadále zatemnila obloha, a mezi hromobitím a bleskem spustil se na zem silný lijavec, čímž se stalo sv. Benediktu nemožno z domu vykročiti. Naríkáje pravil sestře: „Bůh ti odpust, což učinila.“ Ona však řekla: „Žádala jsem od tebe milost, tys mi jí odepřel. Vzala jsem útočiště k Bohu, a On vyslyšel mne. Vyjdi přes práh, můžeš-li, opusť mne a vrať se do kláštera.“

5. Benedikt žasna nad mocí modlitby své milé sestry zůstal u ní. Celou noc probdělí jsou nemluvice o ničem jiném, než o blaženosti Svatých v nebi. Příštího rána se loučili. Krušné bylo loučení sestry od bratra svého; neboť neměla ho uzříti na světě více. Po 3 dnech usnula skutečně sladce v Pánu, u prostřed milých sester řeholních. Tou dobou byl sv. Benedikt v celi své hluboce ponořen v rozjímání. Tu viděl v duchu duši sestry své, anaf se ve způsobě holubičky k nebi unáší. Tento pohled naplnil ho radostí; rozplýváje díkyčiněním Bohu přinesl tuto zvěst bratřím svým, odeslal pak několik z nich do kláštera sestry své, aby její sv. mrtvolu přinesli, kterou pak sám do hrobu položil, ježž byl sám pro sebe připravil. Sv. Školastika zemřela r. 543. 60 let stará.

Vyobrazuje se v černém rouchu řeholním, její duše co holubice k nebi se vznášejíci.

o společnostech a co se v nich mluvívá.

Oba sv. bratřenci Benedikt a Školastika sice nejraději měli samotu, kde v obcování s Bohem nejsladší útěchy čerpali. Ale jednou za rok přece se chtěli viděti a spolu pohovořiti, ale aby se k nové horlivosti nábožné vespolek povzbudili. — Až posud nejlépe je žiti o samotě a ustraněnosti; nicméně je užitečné, někdy se octnouti ve spolku lidí nábožných, cnostných a učených; nebo se člověk jimi vzdělá a mnohému přiučí.

Ale bohužel! takových společností málo u nás najdeme. O čem se u nás ve společnosti obyčejně mluvívá? Obyčejně o penězích, o obchodu a porízenostech; o politice, o stavech zemských a o novinářských zprávách; o tom, jak někdo byl v úřadě ustanoven, nebo dostal větší plat; o psech, koních a divadlech; o bálu a hezkých šatech; nebo se vedou necudné řeči a žerty, anebo, co též není nic lepšího, klevety se dělají. Není-li hovor hříšný, je aspoň nazvíce prázdny

a pro duši neprospěšný: a z toho viděti, čím srdce takových lidí oplývá.

Není sice možno, neustále o Bohu a svatých věcech mluvíti, také není rádno, učenými a vážnými hovory pořád se zabývati; všecko má svůj čas a své místo. A však toho nelze dosti litovati, že to za našich dob tak dalece došlo, že v nejmnožších společnostech u velikých pánů i u sprostých lidí se to za něco téměř nevčasného a nevhodného považuje, když někdo o Bohu a svatých věcech s úctou a láskou mluvíti počne; ovšem ale to se někde velice líbí, když se o Bohu, o Církvi a sluhách jejích drze a nestoudně mluví, a hanebné lži o kněžích a řeholních osobách se roztrušují.

Co tedy činiti?

Ovšem, někdy není rádno mluvíti o svatých věcech, jako Spasitel dí, abychom neházely perly sviním. A však do takových domů a mezi takové lidi nechod. Jsou také lidé, kteří svatě mluví, ale je to falešné zboží; oni to jen tak pro nějaký zisk dělají; dle těch se též nespravuj. Ale mluv upřímně a poctivě, jak to máš na srdci, kde troufáš, že tvá slova zahozena nejsou.

Co na tom mluvení záleží, to poznati lze zvláště při takových pádech, kde někdo ve společnosti náhle zemře. Když k. p. někdo ve společnosti mrtvicí raněn klesl a zůstal mrtev a t. d., tenkrát to přichází velmi hrozné, když se to stalo mezi tím, co veselí bratři žertovali a šprými dělajíce se řehtali, — a člověk cítí větší útěchu, když slyší, že se takové neštěstí událo mezi nábožnými, pěknými rozhovory.

Učený pohan (Cicero) pravil: Člověk si má vždy tak choditi, aby ho sochař v každém kroku za vzor krásné sochy použití mohl.

Lépe lze říci křestanovi: „Tak mluv vždy, aby se mohlo, co mluvíš, napsati a celému světu předčísti.“

Modlitba.

Můj Ježíši! slibuji Tobě, že se chci každé zlé příležitosti, zvláště pak každé marné, zlé společnosti vystříhati, a v obcování s lidmi jen takové řeči věsti, které jsou Tobě ke cti, mně a jiným k poučení, k útěše a spasení, Amen.

11. Únor.

7 svatých zakladatelů řádu Servitův r. 1233.

Servité t. j. sluhové, a sice sluhové Marie Panny nazývali se a nazývají posud spoluoudové onoho řádu, který povstal v diécesi Florentinské v první polovici XIII. století, rychle a vítězně po celé Církvi se šířil, ve mnoha miliónech lidí úctu k Rodičce Boží probudil anebo aspoň obživil a posud v Církvi kvete.

2. Bylo to 15. Srpna r. 1233. o slavnosti Nanebevzetí blahoslavené Panny Marie; chrámy města Florencie byly naplněny nábožnými ctiteli Marie Panny, královnou nebeské; a však jeden chrám toho krásného

města italského hostil toho dne v sobě mezi četnými cititeli jejími zvláště 7 mužů, v jichž hrudi plápolala zvláštní dětinná úcta a láska k matce Páně. Byli to vážení měšťané města Florencie, jejichž jména zní takto: Monaldi, B. Manetti, Manettus, dell' Antella, Amideus Amidei, Uguccio Ugucchioli, Sosteneus de Sosteneis a Alexius Falconieri. Toho dne všickni cítili při pobožnosti neobyčejnou touhu, věnovati se vedle služby Boží nejvíce službě Marii Panně, a proto světa se odřici. Jak bylo po službách Božích, sešli se, a to své vnitřní rozčilení sobě vespolek jsou sdělili a na tom se ustanovili, že tomuto volání Páně a královny nebes brzy hodlají uposlechnouti a se podrobiti. Na to pak se s biskupem toho města poradivše, hned své jmění chudým rozdali, tělo své železným prutem skličili, v sešlé roucho popelové barvy se oblékli, a ustranili se na osamotělé místo na venkově (Villa Camartia) na den Narození Blahoslavené Panny Marie (8. Zář 1233), kde v malém, osamotěném domečku modlitbou a jiným cvičením na svůj úkol se připravovali.

3. Když se nápotom ve městě ukázali, ejhle! tu malé děti, mezi nimi i budoucí generál toho řádu, sv. Filip Benitius po ulicích začali křičeti, že se tito sv. mužové jmenují „sluhové Panny Marie“, a od té doby jim to jméno zůstalo. Jakou láskou nyní srdce jejich k Marii plálo, nedá se dolíčiti. To jediné se ví, že se jí zcela oddati, jí co máť svou ctíti, jí poslouchati, a pro ni vše podnikati mezi sebou se zavázali. Aby pak chválám lidu ušli, odebrali se na poušť, 31. Máje 1234. totiž nedaleko Florencie na jistý osamotělý kopec, jenž slove „Senario. Ten kopec je vysoký a 3 míle od Florencie vzdálený. Tam na temenu hory té se usadili, aby zde smrt Krista Pána, a bolesti jeho sv. Matky neustále rozjímal. Proto ona se jim zjevila, a na památku jejich bolesti proměnila roucho jejich šedé v černé.

4. Zde na tom kopci přijali řeholi sv. Augustina návodem biskupa florentinského, přijali roucho černé se škapulířem, a vykonavše obyčejný rok zkoušky byli za kněze vysvěceni až na Alexia, který pro pokoru nechtěl býti knězem. Řehoř IX. potvrdil tento nový řád, jehož prvním generálem byl Bonfilius Monaldi a pořád víc a více se jim přidružovalo společníků. Pročež hleděli si zaraziti v hlavním městě sídlo, a zde v krásné Florencii jest chrám „Annuntiata“ jakoby druhá kolébka řádu Servitův, nebo odtud se tento řád po celé Církvi rychle šířil. Nejvýtečnější generál toho řádu byl sv. Filip Benitius, který ho do našich krajín německých a slovanských uvedl. Alexius, který knězem býti nechtěl, nýbrž co laik pro bratry almužny

vyzebrával, přečkal založení řádu ještě 77 let, a zemřel 110 let starý r. 1310, když ten řád už čítal 10.000 oudů krom ženských toho řádu a tertiářů obojího pohlaví.

5. Až posavade na hoře Senario vždy několik servitů žije co poustevníci, a mnohý, který celý život v klášteře v lidnatém městě ztrávil, konec života zde očekává u kolébky řádu svého. R. 1620. bylo jich zde právě 40. U nás mají kláštery ve Vidni, v Tyrolsku na mnohých místech, v Grulichu, v Pešti a Jágeru, (Črlau). V klášteře jejich v Pešti žije náš milý nábožný vlastenec, P. Rupertus Přecechtěl, který v tom řádě je profesorem a mnoho zásluh o náš národ slovanský sobě získal. — Z toho řádu pocházel učený Pavel Sarpi, jenž psal velice pichlavou historii sněmu Tridentského.

Úcta bolestné Marie Panny.

Řád Servitův může tedy se jmenovati řádem založeným k úctě sedmibolestné Panny Marie. Skutečně! tato úcta bolesti Matky naší nebeské byla a zůstane na věky jednou z nejčelnějších příčin, proč pokolení lidské tak matku Páně v úctě chová a chovati nepřestane. V životě obyčejném sledáváme, že lidé stejného stavu, stejné majetnosti a stejného vzdělání nejrudečněji spolu obcují, a každý rozdíl stavu, majitku a vzdělanosti je příčinou obaplné nedůvěry. Člověk nešťastný utíká se k těm, kdo už něco trpěli a zkusili, nebo kdo nic netrpěl, ten nemá s bližním útrpnosti. A totě též příčina, proč lidé vůbec, ale zvláště nešťastní vždy k Marii lnou, a rádi rozjímají o jejich bolestech.

Není zajisté bolu na světě, jímž by duše sv. Panny se nebyla zachvěla; není hoře pod sluncem, jímžby srdce její nebylo krvácelo, a proto s důvěrností se k ní utíkají všickni nešťastní. Hned za útlého mládí Maria dráhu bolesti nastoupila.

Ona vyprošena byvši modlitbou, posty, almužnami a jinými skutky dobrými na Bohu od rodičů věkem již sešlých, nedlouho těšila se z lásky mateřské a z péče otcovské; ztratila rodiče a stala se sirotkem, a ode všech opuštěná stála jako outlá bylinka na daleké poušti.

Což tedy divu, že sirotci všickni k Marii se obracejí? že opuštění, z lásky přátel a přízně světa tohoto vyloučení k Marii se utíkají, své hoře jí stěžují, své slzy jí poroučejí, útěchu a posilu u ní hledajíce?

Později, když se stala matkou světa Spasitele, neumenšily se, ale ještě rozmnoženy jsou bolesti sv. Panny. Co jen zaboletí může srdce mateřské, všecko na ní přišlo. Ona syna svého v chudobě porodila, v bídě a nedostatku ho vychovala, před zlobou lidskou s ním do Egypta utíkala, ztraceného v 12. roku s pláčem hledala; a když konečně dospěl že učiněn jest požehnáním světa, dobroditelem lidstva, útěchou a podporou matky své: aj, tu na jeho smrt musila hleděti, a to smrt nejohavnější, musila pod křížem státi, mrtvolu syna svého v klíně celovati a do hrobu doprovoditi.

Což tedy divu, že matky křesťanské ve svém povolání nesnadném, v bídě a nedostatcích, ve svých přehojných o dítky péčích k Marii důvěrně a prosebně pohlížejí?

Co divu, že při bolestné ztrátě miláčků svých k Marii se utíkají, bolest svou k nohám jí kladou a v zármutku sedmibolestné Matky svých vlastních bolů umírnění hledají?

Konečně i smutné vdovství a žalostnou ku konci života opuštěnost Marie zkusiti musila. Což divu, že tedy vdovy a všickni při konci života opuštění u ní útěchy hledají?

Tak tedy úcta sedmibolestné Panny Marie je velice důležitá; ona jest buď úcta chvály, jako u řádu Servitů a všech sluhů Marianských, kteří obnovují památku jejich bolů jí díky vzdávají, že ona tolik bolesti se Synem svým měla, a tím k našemu vykoupení přispěla.

Ona jest ale též úcta pro vlastní útěchu, když totiž nešťastní a zarmoucení v bolestech Panny Marie svou vlastní útěchu a svých bolů umírnění hledají.

A pro tyto příčiny Maria duše skličené poutá a poutati bude a musí věčně.

Modlitba.

O Bože! který jsi dal ss. zakladatelům řádu Servitův tak horlivou lásku k Panně Marii, že si zvolili veždy obnovovati a ctíti památku jejich sedmi bolestí: vlej i mně takovou horlivost v srdce k Matce sedmibolestné, abych jí za takové bolesti pro nás trpené chválil a velebil, a spolu za odměnu takové pobožnosti v jejich bolestech ulevení vlastních trápení směl uctíti, Amen.

12. Únor.

Sv. Rajmund.

Svátek toho Svatého připadá sise 23. Ledna, a však toho dne je též větší slavnost: „Zasnoubení Panuy Marie,“ — proto jsme ho na tento den položili. Čeho se mnoho tisícům lidí, a myslím, k jejich štěstí za podíl nedostává, totiž že sobě stav svůj zvoliti mohou, to se stalo podílem sv. Rajmunda. On pocházel ze vzácné rodiny šlechtické ve Španělech; již od přirození měl zvláště veliké dary duchovní; tyto on jako nějaké výborné pole neustálým studováním bohatými vědomostmi zasil, tak že již v útlém mládí přišel do slavné pověsti pro učenost svou. Nejprvé se stal profesorem na znamenitém učení v Bononii; nápotom dal se od biskupa svého rodného města Barcellony pohnouti, aby tam přišel, kdež brzo kanovníkem se stal. Zde se vyznamenal bezúhonným životem, vědou a laskavým chováním ke každému tak, že ho lid nejvíce ctil a miloval.

2. Již však každý člověk je nakloněn k pyše a ctižádosti; pravidelně však to pokušení, něčím velikým na světě býti a platiti u lidí, kteří bez toho vysoce postaveni jsou, dostavuje se nejsilněji v stáří mužném. Když ale sv. Rajmund byl 45 let star, tedy v nejlepším věku mužném, tu se vzdal svého kanovnictví, svého bohatství a všeho pohodlí a stal se řeholníkem Do-

minikánem, aby v chudobě a v poslušnosti celý život a všecku sílu na zvěstování slova Božího vynaložiti mohl. To způsobilo všeobecný obdiv, a mnoho vzácných a učených mužů následovalo ho. Sv. Rajmund jsa nyní řeholníkem vydobyl si důvěry jednoho bohatého pána, který sloužil Petr Nolask (viz 31. Leden), a stal se jeho zpovědníkem. Sv. Rajmund přivedl ho k tomu, že své veliké jmění na to vynaložil, aby zajaté křesťany od mouřeníků vykupoval a před odpadnutím od víry chránil; a konečně oba založili zvláštní řád ku podpoře opuštěných otroků křesťanských.

3. Když později papež v důležité záležitosti jednoho kardinála do Španěl odeslal, vyhlídl si tento sv. Rajmunda za průvodce svého. Při té příležitosti sv. Rajmund svým kázáním a zpovídáním přemnoho duší ke křesťanskému životu obrátil. Kardinál, zkončiv práci svou, chtěl ho sebou vzíti do Říma, on však nechtěl, ažby papež sám poručil. Papež poznal ho, zvolil si ho za zpovědníka svého (nebo i papež se musí zpovídati, aby dosáhl rozhřešení). Sv. Rajmund mu uložil za pokání, aby prosby a záležitosti chudých vždy co možná nejdříve vyřídil. Potom mu sv. otec uložil, aby všecka nařízení papežská sebral a sestavil. Na tom měl 3 leta co pracovati. Papež ho chtěl odměniti podáváje mu důležité arcibiskupství Tarra-konské, kde byl sám domovem; a však tak vysoká důstojnost byla sv. Rajmundu tak protivnou, že se stal smutným a onemocněl. On se snažil pomocí a přímlovou vysokých mužů, kardinálů, to od sebe odvrátiti, co jiní neskončeným namaháním a přímlovami někdy dosíci usilují, totiž stolec arcibiskupský. Sv. Rajmund nejvíce proto tento vysoký úřad nechtěl převzít, že chtěl raději jako spisovatel knihy pro blaho Církve spisovati a učitelským úřadem Církvi sv. prospěti.

4. Svým namahavým studováním a spisováním sv. Rajmund onemocněl, a lékaři pravili, že, chce-li se zachovati, musí se navrátiti do vlasti své. Tedy se navrátil do města Barcellony a zase se stal poněkud zdravějším. Nyní k němu přicházeli lidé z blízka i z daleka, aby ho viděli a o radu jeho prosili. On je všechny těšil v Pánu a posilňoval je podivuhodně duchovním napomínáním; nebo z úst jeho se proudila jako povodeň jeho vlastní vědomost, a jeho rada přinášela jako proud života spásu přemnohým. Zde sepsal též sv. Rajmund knihu pro poučení zpovědníků, kterak by se svými kajícíky v těžkých a neobyčejných pádech měli nakládati.

5. Tenkrát byla zvláštní sekta, jenž sloužila Waldenští, kteří se snažili i ve Španělsku lidi od víry katolické odvracet. Tu již se sv. Rajmund velice o to staral, aby

jeho krajané nebyli připraveni o nejdražší klenot na zemi, o pravou víru a sv. svátosti. Pročež pohnul krále, by svěřené sobě od Boha moci k vypuzení bludařů vynaložil. Též k tomu naklonil krále, který si ho za zpovědníka vyvolil, aby četným v jeho říši Saracenum mohamedánským křesťanská víra se hlásala. Svatý Rajmund též s králem se vypravil na jeden ostrov afrikanský, a tam Židům a Agarenům kázal, aby jich Kristu získal. Vůbec si na tom velice dal záležeti, aby Židy a Saraceny ve Španělsku u víře křesťanské vyučil; a když se potom dali pokřestit, dále jako Otec u víře je cvičil. Zároveň založil seminář, ve kterém někteří z jeho řádu učili se židovsky a arabsky, aby pak v Africe Evangelium hlásati mohli. Též prosil největšího učence té doby, sv. Tomáše z Akvino, aby k poražení bludařů knihu sepsal, což se i stalo. Touto horlivostí mimo mnoho židů okolo 10.000 mouřeninů Kristu získal.

Ještě bych mnoho mohl vykládati, jak svatě Rajmund žil a umřel, jak Bůh skrze něho za živa a po smrti zázraky konal; a však vybral jsem jen to, čím bych čtenáře o krok nebo půl kroku ku předu u víře křesťanské přivést mohl.

Láska ku slovu Božímu.

Svatý Rajmund se velmi snažil, aby lidem podával ten pokrm a tu velikou almužnu slova Božího. Toho od tebe nežádám, čtenáři! nebo není každému dáno, aby tak mnoho věděl, a tak dobře vyučovati mohl. Ale mělo by se od každého rozumného člověka očekávati, že slovem Božím nepohrdne, jako křemelí, která na cestě leží, nýbrž že je ochotně poslouchati a přijímati chce. Zдали jsi kdy viděl, že by mladá vlaštovka pohrdala tou krmí, kterou jí stará přinesla? A viděls kdy, žeby byl pohrdal chudý dárkem, který se mu z dobrého srdce podával? — To sotva! Ale kolik tisíckrát pozorovati můžeme, kterak lidé tou almužnou slova Božího, kterou Církev jejich ubohé prázdné a zmrzlé duši podává, pohrdají, a toho pokrmu nechťejí.

To přece málo se žádá od tebe, abys slovo Boží tak rád a horlivě poslouchal, jak horlivě sv. Rajmund je hlásal. Každou neděli a svátek mohl bys slovo Boží slyšeti a lecjakou dobrou knihu čísti. Ale mnohá paní a slečinka plete punčochu v neděli proto, že má dlouhou chvíli; a její hlava přece je prázdná, a jen lecjaké pavučiny pošetilých myšlének tam se houpají. A mnohý v dědině ve svátek běhá po poli nebo sedí v hospodě, jen aby čas umožil, a kdyby se ho někdo tázal: Proč jsi na světě? — opravdu on by na to odpověděti nedovedl! A mnohý Žid, pohan a Turek ví více ze své poměrně bezužitečné víry, než tisícové křesťanů vědí, čemu jejich Spasitel učil. Tu pak platí slovo Páně: „Královna ze Sáby na soudě povstane proti lidem toho druhu a odsoudí je; neboť ona přišla z daleké krajiny slyšet moudrost Šalomounovu; a hle! zde je více nežli Šalomoun!“ —

Vezmi si tedy, křesťane! to naučení z životu sv. Rajmunda, že budeš budoucně hodně horlivým, abys křesťanskou

víru dobře poznal, jako on horlivým byl, aby jiné v ní vyučoval. Věř, i byt's byl knězem, nikdy se nedoučíš a nevyučíš. Čím jsi starším a zkušenějším, tím hlouběji se ti otvírá smysl krásných pravd křesťanských, a kdo řekne: „to už já dávno vím, co kněz káže“, ten je nemoudrý; nebo co věděl, to se mu brzy z hlavy vytratí, pak-li slovo Boží a výklad jeho poslouchati nechce. Proto milý křesťane! slyš, čti a přemýšlej, a zajisté prospívati budeš v moudrosti křesťanské a též jiné budeš moci vyučovati.

Modlitba.

O Pane Ježíši! který jsi dal sluhovi svému Rajmundovi takovou učenost a horlivost u vyučování: propůjč i mně, abych ve svém stavu a povolání nejen rád slovo Boží slyšel, ale i jiným je prospěšně vykládati mohl Amen.

13. Únor.

Blahoslavený Jordan.

Sv. Dominik založil před 600 lety řád kazatelský, jehož hlavním účelem bylo, zvěstovati lidu slovo Boží. Po smrti sv. Dominika stal se generálem toho řádu němec z Vestfal, jménem Jordan. On se zdál býti nejhodnějším, nebo vedl život svatý, tak jako že na modlitbu jeho divy se stávaly; krom toho měl neobyčejný dar, mluvit s každým velmi trefně a vtipně. Uvedeme zde některé příklady.

Jednou byl poslán jeden Dominikán do Bononie, aby tam kázal. Jeho řeči působily nad míru, tak že lid z celého okolí vypravil poslance k Jordanovi, aby jim ho tam na vždycky nechal. Mezi jinými důvody udali i ten, že on sice nyní u nich slovo Boží rozsil, ale že právě ovoce, které nyní se má očekávati, mohlo by zcela zajíti, kdyby odešel. Jordan pochváliv jich za to dobré smýšlení a chtěje tak výborného kazatele i jinde užiti řekl jim: „Není obyčejem, aby rozsévač, když zasel pole, donesl si na ně lůžko své, a se do něho položil a čekal, až símě by přineslo užitek. Raděj odporučí Bohu semeno a pole a jde, aby zase zasel pole jiné. I Spasitel řekl: „Musím i jiným městům hlásati království Boží.“

2. Jakýsi člověk lehkomyšlný žádal na silnici Jordana o almužnu, ale že tento peněz neměl, daroval mu jeden ze svých šatů. Tento šel, hned to zanesl do hospody a tam to propil. Jeden z řeholních bratří zpozorovav to vytýkal svému generálovi, kterak dobrodiní zde zle vynaložil. Jordan odvětil: „Dobrosrdečnost velí, abychom darovali člověku, jež za chudého nebo nemocného máme. A i nyní chci raděj, abych ten šat byl pozbyl, nežli dobročinnost.“ — V jedné řeči, kte-

rou Jordan činil o setrvání ve hříchu, řekl: „Kdybys viděl mladého člověka sedět v bráně nějakého kláštera dnes, zítra a tak mnoho dní po sobě, tož bys myslil: „Tento člověk zajisté chce do toho kláštera přijmout býti.“ Již pak hřích v písmě slove branou pekla. Kdo tedy celé dny a leta ve hříchu setrvá, ten sedí dny a roky ve bráně pekla; kam se tedy konečně dostane?

Jeden muž, který byl od víry odpadl, obrátil se zase a nyní opravdu Bohu sloužiti a proto do řádu kazatelského vstoupiti chtěl. Blahosl. Jordan chtěl ho přijmouti, kdyby ostatní řeholníci s tím dorozumění byli. Jenom jediný odporoval. Jordan řekl: „Ten člověk byl zlý, ale nepřijmem-li ho, bude snad ještě horší.“ I řekl mnich: „Po tom mně nic není.“ Na to Jordan krásně: „Zajisté bratře! kdybys byl jen jednu krpěj krve za toho hříšníka vycedil, jako Kristus všecku krev svou zaň vylil, zajisté by ses oň jináče staral.“ — Tou odpovědí mnich byl tak zahanben a dojat, že hned zkroušeně na kolena padl a rád svolil.

3. Jeden mnich byl viněn ve shromáždění bratří, že vzal do ruky své ruku jedné paničky. Mnich se ospravedlňoval tím, že to byla paní počestná. Na to odvece Jordan co představený: „Dešť je něco dobrého, a země je také něco dobrého, a přece, když se oba smíchají, povstane z toho bláto. Tak může i ruka muže býti dobrá a ženina též, a však obapolným rukou mnutím povstane druhdy nekalá myšlenka i žádost.“

Jeden mnich se ho tázal, co je lépe: pořád se modlit nebo pořád studovat? Na to Jordán: „Co je lépe, pořád jísti nebo pořád pít? Jako v tom se musí střídati, tak i v onom.“

Jednou měl Jordan oko bolavé následkem těžké nemoci. Věda, jak užitečné ale i nebezpečné oko lidské jest, svolal bratry a řekl: „Bratří! děkujte se mnou Bohu, že jsem pozbyl nepřítel; ale prostě se mnou Pána, aby mi to druhé oko, je-li mu líbo a mně užitečno, zachovati ráčil.“

Někdo mu řekl: „Odkud to, že jsou horší časy od té doby, co váš řád nastal?“ Jordan řekl: „Byť by tomu bylo tak, neděje se Vám křivda. Nebo nyní lidem kážeme, a oni se přece nelepší. Písmo sv. pak dí, že sluha, který zná vůli Pána svého a jí nečiní, více trestán bude, než ten, kdo jí neznal a nekonal. Poněvadž se tedy nelepšíte, an Vám oznamujeme vůli Páně, zasluhujete tudíž horších časů než byly dříve.“

4. Jednou byl na cestě a získal mnoho noviců. Když tedy kdesi na noclehu společnou modlitbu večerní konali, dal se jeden z těch noviců do smíchu, a ostatní museli se též do hlasitého smíchu dáti. Jeden mnich jim pokynul, aby přestali, ale smích byl ještě

větší. Tu ctihodný Jordan řekl mladíkům: „Rozmilí! jen se hodně rozesmějte, já Vám to dovoluji. Nebo vším právem se můžete z toho těšiti, že jste roztrhli svazky světa a ďábla, jimiž jste dlouho byli svázáni, a nyní dospěli ku svobodě života bohabojného. Jen se tedy smějte!“ Těmito slovy mladíci byli vzděláni, a smích jim zašel.

5. Jeden řeholník, který byl ve klášteře provisorem t. j. světské záležitosti kláštera obstarávati musil, prosil ho pro Boha, aby ho toho úřadu sprostil. Bl. Jordan mu řekl: „S takovým úřadem mohou čtyry věci spojeny býti: nedbalost, netrpělivost, namahání a zásluha. Ty dvě první prominu, ale druhé dvě ukládám za odpuštění hříchů.“ — Někdy ve svých kázáních něco opakoval, co již jindy a jinde byl pronesl. Když mu to vytykali, řekl: „Když někdo několik dobrých rostlin nalezl a z nich chutnou krmí připravil: nač by jich hned zahodil a jiných vyhledával?“ Sv. Jordan umřel na pouti do země zaslíbené, utonuv s 29 soudruhy na moři rozbouřeném.

Pobožnost jest ke všemu užitečná.

Z příkladu sv. Jordana poznáváš, křestane! že opravdu nábožní lidé jsou skutečně osvícení lidé. Dary Ducha sv. jsou rozličné od přirozenosti. Jeden má více, druhý méně rozumu; jeden má více obrazotvornosti, jiný dobré srdce, jiný zase chladnou rozvahu. Také na to přijde, jak člověk sám se přičinil, mnoho-li četl, studoval a se naučil. Také se nedá naučiti, aby někdo hned a trefně odpověděl. Mnohý se ostýchá, nebo je váhavý v myšlení a t. d. A však jeden prostředek je, bychom nabyli pravé moudrosti, a kdo tím prostředkem vládne, někdy lepší a důkladnější umí dáti odpověď, než mužové ve světě a ve knihách zběhlí; a tento prostředek je pravá, nelíčená pobožnost. Ona jest mocnější, než příroda a vyučování, cnat dává často sprostým lidem rozum a zlato věčné moudrosti, jako vši vědou lidskou někdy nemůže nalezena býti. Jak krásně a jasně ten blahoslavený Jordan hned každému odpověděl, jak bez rozpaku a nenuceně hned, co se hodilo, nalezl, a jak trefnými podobnostvými záhadné věci objasniti dovedl! I na tom, co se zdá býti zlo a neštěstí, uměl vynalezti stránku dobrou. Ano u svém lásky plném srdci uměli tomu, co dávalo pohoršení, takový obrat dáti, že to sloužilo ku vzdělání.

Modlitba.

O Pane Jezu Kriste, který jsi skrze svého apoštola řekl: Řeč vaše budiž vždy příjemně solí kořeněna, abyste poznali, co komu odpověděti máte: dejž mi dar pravé pobožnosti, ale i tolik vtipu a ducha, abych vždy vhodným slovem mnoho duší Tobě a pro nebe získati mohl. Amen.

14. Únor.

Sv. Valentin, kněz a mučenník r. 270.

Sv. Valentin byl knězem obce křesťanské v Římě. Bylťe pravým otcem chudých, a proto všeobecné vážnosti požíval i mezi pohany. Nejmilejší zábavou mu bylo, sv. mučenníky v žalářích navštěvovati, jim posluhovati, o pohrobení jejich mrtvol péči vésti. Za císaře Klaudia byl lapen a do vězení vlečen. Po dvou dnech byl vyveden před císaře, který ho přívětivou tváří prohlížeje pravil: „Proč si vážíš přátelství našich nepřátel více, než-li našeho? Proč sloužíš pošetilé pověře křesťanů, kdežto tak rozumný jsi?“ — Jemu odvětil Valentin: „O císaři! kdybys znal dar Boží, kterak byl bys šťasten ty, i celá říše tvoje! O kterak bys si zosklivěl zlořečených model a obrazů jejich, poznal a klaněl se Bohu jedině pravému, Stvořiteli nebes a země, a Jeho jednoroznému Ježíši Kristu. —

2. To když slyšel jeden muž učený ptal se Svatého: „Co tedy smýšlíš o bozích našich, jako jsou Jupiter a Merkur?“ — Valentin; „Že byli bídní smrtelníci, lidé jako my, kteří ve svém živobytí sloužili jedině hanebnému smilství.“ — K těmto slovům křičel učenec: „Valentin se rouhal bohům a císaři!“ — A však císař si těch slov nepomšimnul, neb si toho Svatého zamiloval, a sv. Valentin zpozorovav to, použil té příležitosti, že císaře měl k tomu, aby se obrátil a v Krista uvěřil, tím žeby sám spasení došel, hranice říše své rozšířil a všechny nepřátele své přemohl.

3. Zdálo se, že tato slova učinila dojem na srdce císařovo. A však sotva to zpozoroval zlomyslný prefekt města, Kalfurnius, hlasitě vykřikl: „Slyšíte, otcové lidu, kterak tento člověk císaře mámi! My, my máme staré náboženství opustiti, které jsme do sebe vsáli s mlékem mateřským; my máme zraditi bohy své a zbavit se ochrany jejich!“ Těmito slovy byl císař Klaudius postrašen, a boje se, aby nepovstalo zbouření v lidu, odevzdal udatného kněze do rukou prefektových, aby ho k odpadnutí svedl nebo potrestal. Kalfurnius pak ho odevzdal soudci Asteriovi, který ho sebou domů přivedl, aby tam s ním soud zavedl.

4. Sotva se tam Valentin octnul, tu padl na kolena a jal se modliti takto: „O Pane a Bože! osvít všechny, kteří ještě ve tmách modloslužby jsou pohřiveni, a dej jim poznati, že Ježíš Kristus je světlo světa.“ Když Asterius tato slova zaslechl, tázal se: „Kterak ty můžeš říci, že tvůj Kristus je pravé světlo světa?“ Jemu odvece Valentin: „Můj Kristus jest nejen pravé světlo, On jest světlo, které osvěcuje každého člověka, přicházejícího na tento svět.“ — Asterius odvětil: „Uvidím,

zda-li slova tvá pravdivá jsou. Mám schovanku, která jest již dvě leta slepá. Vrátiš-li ji světlo očí, chci vyznati, že je Kristus pravý Bůh, pravé světlo světa, a cokoli ode mne žádati budeš, dosáhneš. —

5. Valentin dal si to děvčátko přivésti a padnuv pak na kolena, modlil se takto: „Pane Ježíši Kriste, pravé světlo, osvět služebnici Tvou!“ Sotva tato slova vyřknuv, hned ta děvčinka oči otevřela a viděla. Asterius a jeho choť udivením celí jsouce poděšení nad tímto zázrakem, padli Svatému k nohám a plni vroucí touhy tázali se ho, co by nyní činiti měli, aby spasení dosáhli? Svatý jim poručil, aby všechny své domácí bůžky zničili, aby se tři dny postili a všem svým nepřátelům odpustili. Asterius to poručení věrně vyplnil, na to všechny zajaté křesťany propustil, a se všemi domácími a podřízenými počtem 40, pokřtiti se dal. To když císař uslyšel a povstání lidu se obával, dal Valentina a všechny obráence do žaláře uvrhnouti. Tam je Svatý u víře křesťanské vycvičil, k věrnému vyznání jí posilnil, a potom s nimi stat byl 14. Února 270.

Vyobrazuje se s mečem v ruce.

• bludičce rozumu a o pravém světle Kristu.

Již jsi slyšel, čtenáři křesťanský! že se naskytují někdy pocestnému světélka na cestě, když v noci samotén někde cestu koná. Jde-li pocestný za těmito světélky, tož zabloudí, zajde na bezcestí, zabředne do bahen a močálů, a konečně neví si rady, kterak odtamtud vyvážnouti. Proto se tato světélka nazývají bludičky. Již pak dobře si to pamatuj: zrovna jako tyto bludičky jsou rozličné řeči tak nazvaných osvícenců a vzdělanců našeho věku, kteří nic jiného za pravdu uznati nechtějí, než co jim vlastní rozum povídá. Jejich zneužitý rozum je svedl s pravé cesty, a oni zase svadějí jiné na bezcestí. O kolik tisíc již jich přišlo takovým během o pravdu, a s ní též o pokoj a poklid srdce! Proto nevěř takovým bludičkám; nevěř každému, který své mnění za ryzou moudrost vydává; nedůvěřuj těm, kteří za našich dob sv. učení Ježíšovo, víru sv. katolickou drze posuzují a její tajemství, že jich chápati nemohou, zapírají a zavrhují. Jest jen jedno pravé světlo, které neklame a toto světlo jest Ježíš Kristus. On sám dí o sobě: „Já jsem pravé světlo světa; kdo mně následuje, nechodí v temnostech, nýbrž nabyde pravého světla (t. j. ryzé plné pravdy), které vede k životu. Kristus pak jest jasné, čisté světlo, svým svatým příkladem a svým svatým učením, které sv. katolická Církev sama v úplné ryzosti a nezkaženosti v sobě chová a zdržuje. Následuješ-li Krista, jsa tichý, pokorný, pokojemilovný, poslušný, cudný, trpělivý se stavem svým, Bohu oddaný, ke všem lidem laskavý, k chudým a nuzným útrpný jak Ježíš: tenkrát nejsi na bludných cestách. Pozoruješ-li na jeho hlas, který se ozývá z úst kněží jeho, zachováš-li slova jeho: nezbloudíš na žádné bezcestí, spíše shleďáš, že je všecko pravda, co Ježíš praví, a srdce tvé bude oplývati pokojem a mírem. Hle! Svatí všickni následovali Ježíše, to pravé světlo, a nezbloudili. Zlý svět měl

je za bláznů a život jejich za nesmysl; oniť pak jsou nyní dítky Božími, dědiči jeho říše. Nechceš-li i ty následovati kročejů jejich a přijíti do společnosti jejich?

Modlitba.

Ano, můj Božský Vykupiteli Ježíši! chci následovati Tebe. Kam bych měl jíti? — Jen Ty máš slova života věčné-ho! jen kdo tebe následuje, nechodí v temnostech — Tedy přitáhni mne k sobě; osvít a řidiž mne dle libosti své. Amen.

15. Únor.

Sv. Efrém, učitel Církve r. 378.

Bohabojní venkované byli rodiči sv. Efréma, jenž měl v mládí svém mysl prudkou, vášnivou. Bůh však se nad ním smiloval a od té chyby ho uléčil způsobem podivuhodným. Svatý sám o tom vypravuje. Jednoho dne byl kamsi poslán od rodičů svých. Tu spatřil na cestě blízko u velikého lesa krávu, která náležela muži chudému. V bujnosti své chopil se rozpustilý chlapík kamenů, a házeje jimi po krávě, do lesa daleko ji zahnal, kde již dále nemohla a od divoké zvěře roztrhána byla. Nedělal se z toho svědomí šel svou cestou dále. — Brzo na to ho zase rodičové poslali kamsi, tu se však až do noci toulal a nemoha již trefiti domů u jednoho ovčáka přenocovati musil, který byl opilý a své stádo na poušti ztratil. — Ráno přijde majitel bravu, hledá stádo, a není ho tuto. Pln zlosti hned dal jíti ovčáka a Efréma, a každého do vězení uvrhnouti, domnívaje se, že oni oba ukradli ovce jeho.

2. Efrém byl v žaláři velmi smuten; s ním bylo ještě 7 zločinců uvězněných, kteří však nebyli vinni tím, co se jim vytýkalo. Pohled na tyto zločince byl mu těžký, jeho svědomí procítlo, zpomenul si na krávu chudákovu, kterou umořil, a poznal, že ho Bůh za to tresce. Po sedmi dnech uzřel ve snách jinocha krásného, ale strašného, který se ptal, proč je u vězení? Efrém mu vypravoval s pláčem, co se mu bylo přihodilo. Tu pravil jinoch s úsměvem: „Vím sice, že pro tuto věc nezasluhuješ vězení; a však zpomeň na krávu muže chudého. Hle! ukáží tobě, jak moudře a spravedlivě Bůh všecko řídí, to poznáš na souvězných svých. Oni sice to zlé nezpáchali, proč do vězení přišli, ale něco jiného zlého.“ Den na to dal soudce před se přivesti Efréma a tyto zločince. Tito byli napřaženi na skřípec; Efrém musil přihlížeti. Vyznavše své dřívější zločiny byli odpraveni. Efrém se obával osudu stejného, že však se ovčák přiznal, nestalo se mu ničeho, a byl zase propuštěn. V tom strachu, který ho před soudem pojal, učinil slib, že se stane poustevníkem. Byv pro-

puštěn hned se odebral do hor k známému poustevníku, který ho za žáka přijal. Zkroušeně se mu vyznal ze všech hříchů svých, a od té chvíle nepřestával oplakávat jich. Ustavičně se modlil a těžkou práci konal, jen aby si život zachoval; co mu zbylo, daroval chudým. Pro sebe nechtěl míti ničeho, jak patrně z krásných slov jeho závětu: „Efrém jakživ neměl ani měšce ani holi, aniž cos jiného ze světa; srdce mé nikdy netoužilo po zlatě, stříbře, ani po nějakém statku vezdejší.“ — S ním žil v horách osamělých jeden nábožný muž, jménem Julian. Ten měl jako Efrém od Boha dar slzí.

3. Jedenkrát pozoroval Efrém, že knihy přítele jeho nejsou v dobrém pořádku. Rozličná slova, zvláště jména Boha a Spasitele z nich byly vymazány. Tu se tázal, jak se to stalo? — „Nemohu ti ničeho tajiti,“ odvece Julian, „hle, když se Magdalena přiblížila k Pánu Ježíši, polila nohy jeho slzami a utírala je vlasý svými. Jako ona polévám já, kdekoli v knize najdu jméno Bůh, je slzami svými, a Boha prosím za odpuštění hříchů svých.“ — Efrém usmívaje se řekl: „Přeji, aby Bůh dle milosti a milosrdenství svého tvou nábožnost ráčil odměniti, ale prosím tě, ušetři knih.“ — Jak již jsme slyšeli, byl povahy prudké, náhlé. Tuto vadu přemáhal se vši pilností, a brzo to tak dalece přivedl, že ho bratří jmenovali „tichostí“ nebo „mírcem Božím.“ — V jednom spisu, nazvaném „Vyznání“, udává všecky chyby, jež na sobě měl; to však jedině proto činil, aby pokáral dřívější pýchu svou a pokořil sebe. Nic jiného si nepřál, než aby jím každý pohrdal. Když ho někdo chválil, tak se toho lekal, že se na celém těle chvěl; nebo zpomínal na soud Boží, stavěl se v myslí před stolicí soudce Ježíše Krista, a studem hynouti se domníval před těmi, kdož ho chválili. — Na tento strašný soud vždy pamatoval a kdykoli se naň upomenul, hned tekl proud slzí s očí jeho, a na všech údech se třásl.

4. Proto také jeho kázání, kteráž později co jáhen o posledním soudě k lidu činil, náramný působila dojem. Když mluvil, byla slova jeho jako sžírající oheň; všickni poslouchači vzlíkali a plakali; on sám pro pláč nemohl mluvit dále, a lid ho musil pak pobízeti a prositi, aby pokračoval dále. Ztrávil několik let o samotě odebral se do Edessy, města v Syrii, aby tam uctil ostatky sv. apoštola Tomáše, a navštívil poustevníky, kteří nedaleko od města na kopci se zdržovali. Na cestě tam prosil Boha, aby ho někdo z města potkal, který by mu řekl nějaké místo z Písma sv. U brány města potkala ho první jedna nevěstka, která se zastavila a drze se na něho podívala. Studem se zarděv sklopil oči k zemi a nevrle pravil: „Co zůstáváš státi a na mne se díváš?“ Žena odpovíděla: „Mám k tomu právo; nebo žena

vzata jest z muže; ty pak máš hleděti k zemi, ze které vzat jsi.“ — Tato slova veliký dojem učinila na Svatého a hluboce se pokoriv před touto hříšnicí odešel do města. Z toho domu, kde přebýval několik dní, koukala se častěji jedna žena z okna do jeho na proti. Jednou pozdravivši tázala se ho: „Jest-li pak se ti něčeho v domě tvém nedostává?“ On na to hned: „Ano, tři kameny, a trochu hlíny, abych to okno zazdil, do kterého ty pořád sem zevlujš.“ — Žena nestydatá učinila Svatému návrh, aby s ní hřešil. Svatý stavě se, jakoby svoliti chtěl řekl jí: „Cheš-li se mnou jíti, kam já chci, učiním ti to po vůli.“ — Zvědavě hned se tázala žena: „Jen řekni kam, a hned půjdu.“ — Tu odvece Svatý: „Pojď se mnou na náměstí, tam tedy hřešme.“ — „Co že,“ zvolala žena u podivení, „co by ses nestyděl, něco takového u prostřed lidí činiti?“ Nyní řekl Svatý vážně: „Ženo, lidí se bojiš a Boha se nebojiš, který všechno vidí a jednou na soudu trestati bude?“ Poražena těmi slovy padla na zem a slzíc volala, aby ji na cestu spasení přivedl. Svatý ujal se jí a zavedl ji do kláštera, kde činila pokání.

5. V Edesse byl vysvěcen za jáhna; knězem býti nechtěl, proto že se nemněl býti hodným, dotýkati se těla Páně. Nyní neustále kázal, a sice pokání, a na tisíce lidí obrátil svými dojímavými slovy. R. 372. učinil dalekou cestu do Caesarei ke sv. biskupu Basiliovi, kterého uzřel u vidění jako ohnivý sloup, jenž dosahoval až do nebe. Přišed do Caesarei šel hned do kostela, kde sv. Basilius kázal. Mezi kázáním viděl, kterak Duch sv. ve způsobě holubice vše říkal Svatému, co by mluvití měl. Když byl přiveden k sv. Basiliovi řekl mu tento: „Nejsi-li ty Efrém Syrský?“ „Jsem, Otče!“ řekl Efrém, „uved' mne na cestu spasení.“ Sv. Basilius udal mu, jak se chovati má, aby zbožný život vedl. Vrátiv se od Edessy uzavřel se do cele malé, aby se tam připravoval na cestu do věčnosti. Když ale vypukl veliký hlad, opustil samotu, aby se ujal chudých a nemocných. I pohnul boháče, aby otevřeli zásoby své, postaral se o zdravá lůžka a obsluhoval nemocné vlastníma rukama. Když hlad přestal, odešel zase do své milené samoty, kde ho brzo zastihla zimnice, která mu též přitáhla smrt. Když ležel na loži smrtelném, tu se k němu tlačili kněží a měšťané; všickni chtěli viděti Svatého umíratí a jeho poslední slova slyšet. I žádal, aby ho jako sprostého člověka pochovali a za duši jeho se modlili. Žákům svým žehnal. Jedné paní dovolil, aby mu zjednala sprostou rakev pod tou výminkou, že sama se odřekne vši marnosti. Za několik okamžiků na to v hluboké tichosti odevzdal Bohu duši svou. — Římsko-katolická Církev slaví den umrtí jeho 1. Února. —

Vyobrazuje se co poustevník.

O spravedlnosti Božské a lidské.

Sv. Efrém proto se tak bál soudu Božího, poněvadž dobře uznal, v čem se rozeznává spravedlnost Božská od lidské.

1. Lidé totiž soudí jen podle zevnějška, Bůh „zpytuje ledví a srdce naše,“ t. j. my lidé vidíme jen površek člověka, co pod kůží jeho skryto, ledví a srdce, to nevidíme; tím méně pak známe tajná myšlení a žádosti srdce jeho. Bůh ale je vidí, jako my vidíváme malé rybičky se hemžiti ve vodě čisté; a i tyto žádosti a myšlení podrobil soudu svému.

2. Lidé soudí jen to, co je veliké, v dobrém i ve zlém; Bůh soudí i to, co je nepatrné, k. p. malou službu, nebo slova útěchy, čehož si lidé ani nevšimnou; při dítkách lež a krádež druhdy od rodičů se netresce, je-likož prý jsou ještě maličci. A však Bůh odmění i nápoj vody, dva halíře vdovy, a potresce každé daremné slovo.

3. Lidský soudce dá se často v soudu spravedlivém mýliti, a soudí dle osoby, — Bůh však nebere ohledu na osobu. Lidský soudce se dá někdy mýliti v soudu spravedlivém, buď penězi, jimiž ho někdo uplatí, nebo se mu něco slibuje, nebo se mu zalichotí, nebo vidí před sebou osobu krásnou, urozenou, velice rozumnou, nebo sobě s přízněnou, a nebo již je zavázán za služby; tu již úsudek jest nespolehlivý, a rád se dá svěsti soudce lidský s cesty spravedlivé. Bůh však nemá ohledu na osobu lidskou; Jej nemýlí ani urozenost, ani krása, ani bohatství, aniž co jiného v soudě spravedlivém (Farao, Achab, Jezabel, Antioch)–

4. Lidé časem zapomenou na urážku, ale Bůh, nespomíná-li se hříšník, nikdy. K. p. Jakob musel před Ezauem utéci, po letech ale smířil se s bratrem. To vědí dítky dobře a hledí otci přijíti s očí, když něco zlého vyvedly, domnívajíce se, že až otec na to zapomene, trest vypadne mírněji. A mnohý sobě myslí, já jsem ještě mladý, do smrti a do soudu je ještě dlouho! Blázne! pán Bůh na tvé nepravosti nezapomene, a nepokaješ-li se v čas, tak přísně jich souditi bude, jako v ten den, když jsi jich spáchal.

5. Konečně lidé někdy ani nemohou, byť by chtěli, nepravost potrestati. Kdo může potrestati celý národ, když se zbouří? kdo může trestat vojsko nepřátelské, když provádí všelikou svévoli? Jedině Bůh může potrestati celé národy a vojska, které jsou před Ním jako hromádky mravenců, (potopa světa, Senachérib, pyšní andělové).

Modlitba.

O Bože! činím předsevzetí, že chci vždy pamětliv býti soudu Tvého, a zvláště v čas pokušení chci si pomyslití: „Každému hříšníkovi Bůh odplatí při soudu!“ Dejž o Bože a Otče dobrotivý! abych se sám denně soudil, a tak soudu Tvému strašlivému ujítí mohl. Amen.

16. Únor.

Sv. Onesimus.

Za času sv. Apoštolů žil ve městě Kolosách boháč jménem Filemon, jež sv. Pavel na víru křestanskou

obrátil. Tenkrát měli vesměs místo čeledinů otroky, jako to je dosavade u Turků, a sem a tam v Americe. Otroci ti nedostávali žádné mzdy, a právě s nimi tak nakládali, kupovali a prodávali je, jako dobytek v chlévě.

2. Filemon měl též otroka, jménem Onesima: ten však byl ničema, který špatně sloužil, pána svého okrádal a konečně mu utekl. I přišel na útěku svým do Říma a zde apoštola Pavla potkal. Tento apoštol, který národy obracoval, dal si i tu práci, ubohého hříšníka Onesima u víře vyučovati, a obráceného pokřestiti. Na to ho poslal zase k Filemonovi do Kolos s listem, ve kterém se zaň přimlouval.

3. V listě tom, který posavade mezi spisy Nového Zákona se nachází, stojí psáno takto: „Prosím tě za syna svého Onesima, kterého jsem v zajetí svém zplodil (v Kristu), a nyní odesílám nazpět. Přijmiž ho, to jest srdce mé. Byl bych ho rád podržel u sebe, aby mne obsluhoval ve jménu tvém v zajetí pro Evangelium. A však bez tvého svolení jsem učiniti nechtěl, aby tvé dobrodiní nebylo vynucené, nýbrž dobrovolné. Jsi-li mi přízniv, přijmi ho zase, jako mne. Uškodil-li ti v něčem, neb dluhuje-li tobě něco, to připočítej na můj účet. Já Pavel podepsal jsem to vlastní rukou, já to zaplatím; nechci říci, že ty sám sebe mi dlužen jsi. Ano bratře! toho bych rád na tobě vymohl ve Kristu, potěš srdce mé ve Kristu. Důvěruje v poslušnost tvou napsal jsem to tobě; vím, že učiníš ještě nad to, co pravím.“

4. Oč Pavel prosil a co si přál, to učinil Filemon. Když uteklý otrok Onesimus s listem apoštolovým do Kolos došel, nebyl od pána nikterak potrestán, nýbrž byl z otroctví propuštěn a zase k Pavlovi do Říma odeslán, aby ho, jenž tenkrát 63 let stár a u vězení byl, obsluhoval. Z nevěrného otroka stal se Onesimus milostí a učením Ježíše Krista věrný spolehlivý křesťan, tak že ho sv. Pavel vysvětil za jáhna, k čemuž sv. apoštolové jen nejlepší a nejzbožnější křesťany volivali. Když sv. Pavel napsal list ke Kolosenským, zase tam poslal Onesima, aby jim ho doručil.

5. Některé správy o dalším životě Onesimově dokládají, že byl poslán do Španěl, aby tam sv. Evangelium hlásal. Když se byl odtud zase do Asie vrátil, byl prý za biskupa v Efesu vysvěcen, kde byl dříve biskupem Timotheus. Konečně prý byl co horlivý biskup do Říma odvezen a tam ukamenován.

Pýcha a blahosklonnost.

Podivná to věc, kterak lidé, jenž se křesťané zovou, jinými mohou pohrdati proto, že tito jsou chudí nebo v nízkém stavu postaveni nebo hříšníci. Náš Pán Ježíš Kristus byl též tak chudičký, že řekl: „Lišky mají doupata svá, ptáčkové svá hnízda, ale syn člověka nemá, kamby položil

hlavu svou.“ — A o něm stojí psáno: „On sám sebe zmařil a podobu služebníka na se přijal“ (Fil. 2). Kdo svým bližním pohrdá proto, že tento nemá peněz, nebo krásných šatů, nebo vlastního domu, nebo pracovati musí, aby si denní chlebiček vydělal: ten nemá v sobě ani jiskérky ducha Kristova. Mnohý se s psem nebo s ptákem mazlí, a jak vkročí nějaký mu nepohodlný člověk, hned se naň sápe a oboří tvrdě a urputně! Takovému pyšnému to bude někdy něco hrozného, až uvidí, kterak mnohý čeledín od Boha povýšen, an mnohý boháč snižen bude; anebo přijde zde na světě do takové bídy, že musí žebrati u toho, který byl dříve sluhou jeho, jako bohatý prostopášník žebral u chudého Lazara o krapku vody. Rovně tak zlomyslné, ano v mnohém zřehlejší jest, bližním pohrdati nebo ho odsuzovati, proto, že hříšný jest. Vždyť ty nevíš, co ještě z něho bude, a co z tebe. Ty můžeš ještě do větších hříchů padnouti, on pak se může obrátit a svatým se státi. Jeden Apoštol si zoufal a oběsil se, a vrah na kříži visící přišel se Spasitelem do ráje. Zhřešil-li někdo těžce, modli se zaň a dej si práci, abys ho k Bohu nazpět uvedl, to je skutek právě křesťanský; nebo Kristus na světě nic jiného nečinil, než hledal a nazpět vodil, co bylo ztraceno. Nejnížší tvor byl v starobylosti otrok, a na to otrok, který kradl a utekl. A hle! přece se ho Bůh ujal a povýšil k tomu, co je na světě nejvyššího. Byl obrácen, stal se křesťanem, jáhnem, biskupem, mučenníkem a svatým. A proto že Pavel a Filemon Ducha Božího v sobě měli, proto si je za nástroje vyvolil těch milostí, jimiž Onesima obdařiti chtěl. Hle! právě to jest nejšlechetnější a nejvzácnější chování, když někdo vysoce postaven jest, že se chová jako Bůh, totiž že se k opovrženým a zkaženým a spustlým lidem blahosklonně snižuje a jim milosrdenství prokazuje. Hříšníka z života hříšného vyrvatí, surového, neumělého poučiti a vzdělati, duši od světa poodstrčenou a zahozenou zase pobuditi a jí se ujmouti, nízkým rodem a stavem při jiných nezhrdati, nýbrž vlídně, přívětivě s nimi zacházeti: to jest Boha nápodobiti, který též k nízkým se umíli, který knotu doutnajícího nehasí a třtiny nalomené nedolomí. A tak to nalezáme u všech svatých, že byt byli před světem ve stavu vysokém, přece byli vzláště přívětiví a blahosklonní k chudým, pohrdaným a hříšníkům. Kdo ale tak vysokomyslný jest a se domnívá, že rolník, čeledín a nemocný a vězeň jsou mu špatní, než aby je za sobě rovné pokládal: ten nemá ducha Kristova, nýbrž ducha satanova, toho anděla, který se stal pýchou ďáblem. Ói duch ale v tobě jest, tomu budeš konečně odkázán a tomu věčně patřiti budeš.

Modlitba.

O Pane Ježíši! který jsi stav se člověkem, byl vlídný a přívětivý k chudým, k dítkám a k nemocným: dejž, abych Tebe v této krásné cnosti následoval, a tak u Boha a u lidí v milosti byl. Amen.

17. Únor.

Sv. Silvinus.

Tento Svatý žil 700 let po Kristu a pocházel z vzácného rodu ve městě Toulouse (čti Tulús) ve Francou-

zích. On se již byl zasnoubil s jednou pannou, aby ji vzal za manželku; a však později si to rozmyslil a odřekl se sňatku toho, aby čistým duchem a tělem Spasiteli svému sloužiti mohl, pamětliv jsa slov: „Každý, kdo k vůli mně opustí dům nebo bratry nebo sestry nebo otce či matku neb. ženu, stonásobně obdrží a míti bude život věčný.“ — Silvinus se pak odebral do Nizozem (Belgie), kde mnoho lidu k Bohu přivedl. Nebo lidé tam na mnoze ještě neznali víru křesťanskou; ale on jim kázal slovem a příkladem.

2. Když se tedy zmáhala víra v této zemi, byl Silvinus ode všech jako otec milován a jako kníže ctěn; a to právem, nebo převyšoval všechny současníky své pokorou, svatostí a dobrými skutky. On byl štědrým ke každému, plný znalosti v učení, pokorný ve službách Božích, příjemného vzezření, veselý v tváři, chudý v oděvu, bohatý v Pánu. Zvláště pak rád konal pohostinství; cizince a počestné rád i do svého skrovného příbytku přijímal, nohy jim umýval (co bylo tehdy ještě v obyčeji), dával jim jísti, co jim mohl nejlepšího sehnati, a někdy jim i část svých oděvů na cestu sebou dával. On věřil v slova Páně: „Co jste učinili nejmenšímu, to jste mně učinili“ a i v tom Spasitele následoval, který jsa nejbohatší, pro nás zchudnoucí chtěl.

3. Co měl na hotovosti, hned rozdal chudým, sám pak si ani té nejmenší starosti nedělal, z čeho pak živ bude. I držel se pevně Slova Božího, které praví: „Nestarejte se o příští den; příští den bude již míti zase pro sebe svých starostí. Dostí na tom, že má každý den starost svou.“ — Pohrdal světem maje vše za pomíjitelné a krátký čas trvající; zato ale miloval Boha z celého srdce a ze vši síly své se snažil, aby dosáhl života věčného.

4. Ve své pokorě konal pouť na rozličná místa, kde byli jsou ctěni Svátí, aby vzýval jich o přímluvu jejich, neboť se domníval, že sám sebou nemůže spasení dojíti, leč by zaň Svátí se přimlouvali. Též i velikou a obtížnou cestu vykonal až do země svaté, a navštívil tam místa, kde náš Spasitel žil a trpěl, a vyhověv tak nejvroucnějšímu přání, které zde na zemi měl, zase se do vlasti vrátil. Při všech nebezpečích na tak daleké cestě sv. Silvin ani toho nejmenšího strachu neměl, a anděl strážný ho všudy vyprovázel, tak že se mu nikde nic zlého nestalo. Ten, kdo životopis tohoto Svátého dále popsal, pokračuje takto: „Byl pak muž ten otcem syrotků, pomocník vdov, ochránce panen, ozdoba mni- chů, působilatel míru, moudrý v řeči, svatý ve skutcích, nebo co ústy hlásal, to nejprve příkladem ukazoval. Vše, co měl, obětoval Pánu a vše dobré, co činil, nepřičítal sobě, nýbrž milosrdenství Božímu. On též dva kostely

vystavěl ze zděděného jmění neb z příspěvků od lidí nábožných.

5. Byl pak to muž veliké zdrženlivosti; on kolik let ani chleba neokusil, nýbrž jen zeleninou a ovocem se živil. Jeho oděv byl jednoduchý, chudý a drsnatý; nechtěl náležeti k těm, o nichž dí Pán: „Ti, co se v měkká roucha odívají, na dvorech královských jsou.“ — Místo na lůžku spal na holé zemi nebo na desce. — Když Silvinus po tak svatém životě onemocněl: nepřestával chváliti Boha a neunaveně napomínati všechny, kdož přicházeli k němu, jen aby pamětlivi byli dne smrti své, hříchu se vždy varovali a po cestě spasení kráčeli. Na bílou sobotu viděl anděla Božího, ať pro něho přicházel, a rozkochav se drahně ve spatřování překrásného zjevení tohoto, volal hlasitě k přítomným: „Hleďte! andělové Boží jsou u nás! ejhle! andělové Boží mezi námi!“ A tak zvolav usnul sladce v Pánu.

Lakomství a spokojenost.

Smrt sv. Silvina mi připomíná smrt jiného muže, který když umíral, své dceři říkal, že „dábel u jeho postele stojí.“ On pořád jen klel, a ačkoli již smrt na jazyku měl, pořád jen o mamoně mluvil. Příčina jeho smutné smrti bylo zažrané lakomství. Málo který člověk dospělý prost je, aby více méně lakotou nakažen nebyl. Ale to je věc při tom podivná, že málo kdo to uznává; každý si to všelijak omlouvá, z toho se nevyzpovídá, a proti tomu v sobě nebojuje. Nemysli, že jen ten je lakomec, kdo krade nebo šidí, aby statku získal, nýbrž každý je lakomec, kdo miluje statek víc než Boha. Když tedy v neděli a ve svátek raději pracuješ, abys peníze vydělal, než bys do kostela šel, nebo někam po své práci jdeš, jsi lakomý. — Když se nemodlíš, jen abys spíše k práci přišel, nebo mezi modlitbou, pořád jen na výdělek myslíš, jsi lakomý. — Když při řemesle lžeš, šidíš, spoluřemeslníkovi výdělků nepřeješ, nebo zákonným poplatkům (clu, accisu a t. d.) ujíti hledíš, — jsi lakomec. — Když tě škoda na statech více mrzí, než že jsi hřešil, nebo když se snažíš míti raději dítky bohaté, než křesťansky vychované, tož jsi lakomec. — Když je ti milejší boháč, třeba je dareba, než cnostný nádenník, jsi lakomec.

Písmo sv. však představuje lakomství co mo dlo službu, proto že lakomec udělal peníze či časný statek bohem svým, jemuž se klaní, na kterého pořád myslí, kterého za žádnou cenu ztratiti nechce, a kterého miluje z celého srdce a ze vši síly své. Darmo se těšíš tím, že přece se i modlíš, a v neděli do kostela chodíš. Židé se též klaněli Bohu pravému, ale zároveň někdy ještě vedle pravého Boha měli bohy falešné. Bůh ale pravil: „Nebudeš míti vedle mne bohů cizích.“ Kam lakomství vede, to vidíš na Jidášovi, a na smrti toho muže, s nímž jsem to rozjímání začal. Nejlepší prostředek proti lakotě je spokojenost. Na tisíce lidí nemuseli by tak po výdělků běhat, kdyby se a rodinu ve všem obmezit a uskrovniti chtěli. Ale tak prostřední stavy chtějí všecko dělat po boháčích, a nejnižší se chtějí ve všem rovnati stavu střednímu. Tu ovšem nikdy jim nestačí, a musejí pořád jen vymýšleti, jak by si získali

peněz, konečně se dopouštějí lži a nespravedlností, dělají dluhy, a konec je zlý. Někteří se vymlouvají tím, že mají velkou rodinu. Ale Pán Bůh žádného neopustí, kdo se modlí a pilně pracuje; mnohého Pán Bůh proto do bídy postaví, proto že všude pomoci hledal, jen ne u Boha. Sv. Silvin všecko rozdal, a nikdy neměl starosti, jak bude živ, nebo v Boha doufal. Když ale otec rodiny se domnívá, že musí v neděli pracovat, lhát, dříví v lese krást, děti po žebrotě posílati nebo do služby dávat, kde za peníze cnost prodávají, a tím způsobem se chce s rodinou živiti: ten vypověděl Pánu Bohu službu; on nedůvěřuje v Boha, on od Něho ničeho nechce, on si chce sám pomoci, ale tak, jak to Bůh zapověděl. Tu nastává úplná lakota, která přivede člověka pod moc ďábla. Proto čti, co píše sv. Pavel (1 Tim. 6, 6.) a dobře si to rozvaž.

Modlitba.

O Pane Jezu Kriste, který ač Pán jsi všeho, pro nás chudičkým ses státi ráčil: dejž, aby mne ďábel osidlem lakoty nepolapil, nýbrž abych dle příkladu sluhy Tvého Silvína statek považoval za prostředek, Tebe oslavovati, sobě a bližnímu k spasení přispívati. Amen.

18. Únor.

Sv. Simeon, biskup a mučenník r. 106.

Sv. Simeon byl s Pánem Ježíšem, našim Božským Vykupitelem, z blízké přízně; nebo otec jeho byl Kleofáš, bratr sv. Josefa, a jeho matka byla Maria, blízká příbuzná nejsvětější Panny; jeho bratr byl sv. Jakob menší, apoštol.

2. Osm nebo devět let před Spasitelem byl narozen, a napotom vždy se zdržoval u Pána Ježíše jsa svědkem života, utrpení a vzkříšení jeho. V den Letnic přijal zároveň s ostatními apoštolů Duchu sv.; a když tito se rozešli po světě, aby kázali sv. Evangelium, zůstal on u bratra svého Jakoba, prvního to biskupa v Jerusalémě, a při obrácení Židů mu nápomocen byl. Když Židé sv. Jakoba utloukli, byl od sv. apoštolů zvolen za

jeho nástupce na stolci biskupském. Se vši horlivostí kázal nyní Židům i pohanům Ježíše ukřižovaného, a slovem i příkladem vodil obec svou po cestě spasení. Tu se stalo, že se vyplnilo, co byl Pán Ježíš předpověděl o vyvrácení Jerusaléma.

3. Židé nechtěli uposlechnout hlasu sv. apoštolů, i zbouřili se proti Římanům, a tito uzavřeli jsou konečně, město Jerusalém vyvrátiti. Než-li však císař Vespasian se svým vojskem se přiblížil ke hradbám, dostali křesťané v Jerusalémě zázračným způsobem pokynutí, aby z města odešli. Simeon, poslušen jsa hlasu Božího, ustránil se do pevnosti horské Pella řečené. Když se byl soud Boží na bezbožném městě Jerusalémě dokonál, navrátili se zase křesťané s biskupem Simeonem tam nazpět, a nenalezše leč zbořenin města druhdy tak krásného, vystavěli sobě mezi ssutinami několik přibytků, ve kterých počali sloužiti Bohu se vši horlivostí. Mnohými zázraky, jimiž Bůh oslavil sluhy své, obrátilo se mnoho Židů, a však ani satan neustál, koukol rozsévati. Vzniklo kacířstvo, jemuž ale sv. Simeon nepopřál zmohutněti, pokud na živě trval.

4. Bylo mu 120 let, an ho Bůh povolal k sobě. Za císaře Trojana a totiž vypuklo veliké pronásledování křesťanů; zároveň snažil se císař tento, všechny potomky z rodu Davida krále dostati do moci své, jelikož se obával, že by mohl některý z nich za Mesiáše se vydávati a nové zbouření způsobiti. Tu udali Židé a kacíři sv. Simeona u místodržitele římského, že je křesťan a potomek Davida krále. Tento dal svatého jiti a chtěl ho donutiti, aby obětoval bohům: „Na věky,“ zvolal Simeon „na věky nechci zapřítí Pána a mistra mého. Bohové tvoji byli jsou lidé nejvíce bezbožní. Ježíš Kristus je pravý Bůh.“ —

5. Místodržitel ho nyní dal ve vzteku svém bičovati, a však Svatý upostřed ukrutných ran zvěstoval chválu Boha Spasitele svého. Jelikož tato muka statečného starce nemohla postrašiti, dal ho místodržitel jako pána a mistra jeho na kříž přibítí. S radostí přijal Simeon výrok smrti. On se sám svlékl, na kříž se položil a samovolně ruce a nohy k přibítí podával. Když ho na kříži pozvihli, tu ještě jedenkrát hlasem zřetelným vyznal, že Pán Ježíš pravý Bůh a Vykupitel; za své vrahy se modlil a potom tiše a klidně ducha svého Bohu odevzdal.

Vyobrazuje se v rouchu biskupském s křížem v ruce.

Kterak kříž snášeti máme.

Sv. Simeon miloval kříž; on ho objímal a sám se naň položil, jako beránek obětní. On to za největší čest pokládal, aby jako mistr na kříži umřel. Zda-li bys i ty duše křesťanká! pro Ježíše chtěla tak ukrutnou smrt podstoupiti?

Pravíš ano, že jsi hotova k tomu, ale je-li pak to pravda? máš-li tolik odvahy, je-li tvá láska tak silná? Víš, co Pán Ježíš dí: Kdo chce přijíti za mnou, vezmi denně kříž svůj na sebe, zapři sebe sám a následuj mne. — Víš též, co píše Apoštol: Všickni, kdož Kristu náležejí, ukřižovali tělo své s žádostmi jeho (Gal. 5.). Máš-li tedy odvalu z lásky ke Kristu na kříži umřítí, můžeš to každý den učiniti. Potřebuješ jen každý den trpělivě snášeti kříž, který tobě Bůh ukládá, a denně sebe umrtviti. Ale kolik je lidí, ježto by tak činili? Mnozí jsou hned tak nevrli, mrzutí, ano plni zlosti a netrpělivosti, když jen něco málo odporného na ně přijde; když jich neštěstí, utrpení nebo zármutek zastihne: když se jim všecko po vůli nedaří; když je nějaká nemoc, bída navštíví; když jich někdo urazil, když někdo tvrdě nebo nespravedlivě s nimi nakládá. O jak nářikají, jak reptají, jak hned jsou zuřiví, plni zlosti a vzteku, nebo smutní a zmáломyslní!

To ale není nésti kříž za Ježíšem, tací lidé sotva budou chtít za Ježíše na kříži umřítí, jako Simeon! Taž se, duše má! náležíš-li také k nim? A jest-li nenáležíš, jak se troufáš dostati se k Pánu Ježíši? Ty víš již, co to je zapřítí sebe, vidělas to na Svatých. To je, tělo své s jeho žádostmi na uzdě míti, sebe přemahati, své smysly, žádosti, náklonnosti mrtviti, vše jim odepřítí, co vede k zlému. Činíš to? máš chuf, to denně činiti? Neučiníš-li tak, o tenkrát za Ježíše neumřeš, a k Němu se nedostaneš. A po jiné cestě do nebe se nedostaneš, jiný klíč tobě neotevře bránu nebes, než kříž. Začni tedy, denně se křižovati, t. j. trpělivě snášeti a vášně krotiti. Činíš-li to, platí to u Boha, jak bys zaň na kříži umřel!!

Modlitba.

O můj Ježíši! ode dneška si před sebe беру, že chci kříž svůj za Tebou nésti a na kříži umřítí. Chci rád všecka své trápení snášeti a své vášně krotiti, zvláště svou hlavní vášeň... Dejž mi jen milost, abych to provedl, co jsem si umínil. Amen!

19. Únor.

Sv. Barbatu.

Město Benevent v Itálii ctí za patrona sv. Barbata, neboť byl biskupem ve městě tom. Za jeho dob, asi 600 let po Kristu, byla sice víra křesťanská již rozšířena v Itálii, a však právě v Beneventě klaněli se ještě pohanským modlám, k. p. zlatému hadu. To nemohl sv. biskup snést; a pročež nejprve laskavě lidi napomínal, aby toho nečinili, dokládaje, „že není možno, aby zároveň Bohu a ďáblu sloužili.“ — A však po dobrém to nešlo. Říkali mu, že musejí při obyčejích otců svých setrvati, a že tím měli vždy štěstí ve válkách. Tu poslal Bůh na město veliké neštěstí, aby je k obrácení pohnul. Císař Konstans přišel s náramným

vojskem z Cařihradu do Itálie, chtěje odpadlé tyto země vydobyti. Vydobýv a zbořiv mnohá města stanul před Beneventem.

2. Tehdáž hájil město vojvoda Romuald s vojáky svými a statečně se bránil. A však nescišlnému vojsku Konstancovu nemohla ani největší udatnost obyvatelů Beneventských po delší čas odolati. Mnoho lidí padlo, bída ve městě pořád se zmahala, a čím déle odporovali, tím více rostl hněv císařův. On městu hrozil že je zcela vyhladí. Poněvadž nikde již nebylo naděje na pomoc, uzavřeli Beneventští, že všemi branami na nepřitele se vyhrnou a hrdinsky až do posledního bojovati budou. V té nouzi největší octnul se mezi nimi biskup Barbatu a slovy dojemnými napomínal, aby upustíce od úmyslu šíleného vzali útočiště k Bohu, a doložil: „Slibte Bohu, že mu budete věrně sloužiti: věrte, že od nepřátel osvobodí Vás.“ — Tentokráte měla slova jeho větší dojem, než jindy. Vojvoda a lid shbovali v té tísní vše, čeho sv. biskup od nich žádal, že totiž chtějí jen v neviditelného Boha věřiti a Jemu samému sloužiti.

3. Biskup odebrav se do chrámu Panny Marie tam na kolenou v pláči za lid se modlil, aby Maria Panna mocnou přimluvou svou město vysvobodila. I bylo mu zjeveno, že jeho modlitba jest vyslyšena. Octnuv se před vojvodou oznámil, že císař do města nevejde; že ale, jako někdy v Ninive, musejí všickni k Bohu volati o pomoc, což se i stalo. — Měl pak vojvoda přítele Sesualda. Toho hned jak začalo obležení, poslal k svému otci, králi v hořejší Itálii o pomoc. Otec Romualdův sebrav valné vojsko právě táhl na pomoc, když sv. biskup zoufalé obyvatelstvo k důvěře v Boha pobuzoval. Sesuald přikvapil, že pomoc je na blízku, oznámil a k vytrvalosti napomínal. Za to však od císaře Konstance stat byl; hlavu sraženou pak císař do města hoditi dal. Potom vida přicházeti pomoc od Beneventu odkvapil.

4. Tak bylo město osvobozeno. A však vedlo se mu jako nemocnému, který když je zle, vše slibuje, a když ozdravěl, zapomíná na to, co slíbil. Romuald a jiní veřejně již se neklaněli modlám, ale potajmo ještě pořád ctili toho zlatého hada. Sv. Barbatu to dobře věděl, a činilo mu to mnoho starostí. I modlil se k Pánu Bohu, aby On, jemuž není nic nemožné, zde pomoci ráčil. Jedenkrát navštívil sv. Barbatu choť Romualdovu, když tento právě na cestách se nacházel. Protože jí modloslužba byla ohavností, radili se, jak by Romuald od modloslužby mohl odvrácen býti, jak by mohl modloslužbě odvyknouti? I řekl: „Máš-li pravou důvěru v Boha neboj se, vydej mi toho zlatého hada, potom se tvůj choť obrátí.“ — I odpověděla: „Kdybych to učinila, neujdu smrti.“ — Barbatu na to: „Pomni na odměnu života věčného. a věz, že jsou

sečteny vlasy hlavy tvé; nestane se ti nic zlého, jen mi toho hada vydej!“ I dala se navésti a vydala mu hada. Sv. biskup nechal hned přijíti několik zlatníků, a objednal u nich, aby vyhotovili ze zlata té figury překrásný kalich a talíř na hostii.

5. Když bylo vše hotovo, vojvoda se vrátil z cesty. Bylo to v neděli ráno. Barbatus pak dal ho před městem pozvati, aby nejprvé na služby Boží přišel, nežli vejde do domu svého, což Romuald s celým komonstvem svým učinil. Sv. Barbatus sloužil mši sv., při které užíval toho nového kalicha a té zlaté patény po nejprvé. Zkončiv mši sv. obrátil se k vojvodovi, a vytýkal mu, že pravému Bohu sloužiti slíbil, že ale posud tajně hada v paláci svém ctí; aby Boha nepokoušel, by ho snad též nepotrestal. Bůh těmto slovům dal své požehnání. Romuald ty výčitky pokorně přijal, svou vinu vyznal, sv. Barbata prosil, aby se za něho modlil; také slíbil, že toho hada z paláce vyhodí, ano že tu modlu biskupovi vydá, aby jí dle lhosti upotřebil. Na to vece biskup: „Toho již není potřeba, nebo ty posvátné nádoby, ve kterých jsem dnes obětoval tělo a krev Páně, zhotoveny jsou z oné modly, tak že nyní Bůh působí vaše spasení v tom samém, čeho dříve ďábel užíval na zkázu duší vašich.“ Romuald se ovšem pln podivení tázal, jak to je? a sv. Barbatus mu vypravoval, co se bylo stalo. Tu řekl jeden z přistojících: „Kdyby to má paní udělala, hned bych ji zabil.“ — A hned do toho člověka vjel zlý duch, což ostatní takovým strachem naplnilo, že už nikdo v celém městě nechtěl se klaněti modlám. Sv. Barbatus dočkal se té radosti, že až do jeho smrti, která v 80. roce ho zastihla, nebylo ve městě žádného modloslužebníka více.

● nejsvětější Svátosti oltářní.

Jak to přijde, že si lidé po všechny časy tak rádi dělávali obrazy, aby si jich někde vystavili a se jim klaněli? — Nejen pohané to činvali, nýbrž i národové, kteří již poznali Boha pravého. Židé ještě v těch dobách, kde velikými zázraky od Boha poučeni byli, přece si udělali zlaté teře a klaněli se mu. Jednou poslal Bůh co trest toho hříchu na ně do tábora jedovaté hady, jichž usknutím mnoho jich poslo. Když pak se kajícně obrátili, a Mojžíš za ně orodoval, poručil Bůh tomuto, aby udělal hada z mědi a vystavil ho na žerdi. Kdo byv usknut pohlédl naň, zůstal na živě. Později pak Mojžíš toho hada musil zničit, nebo lid se mu začal klaněti. Po Mojžíšovi častěji se stávalo, že si lid modly dělal a jim se klaněl; ano i moudrý Šalomoun stal se modloslužebníkem. V historii sv. Barbata jsme četli, že i křesťané vedle pána Krista modlu měli a od ní téměř nebyli k odloučení. Odkud pak pochází tato náchylnost k modloslužbě? Ta pochází odtud: Člověk má v sobě nejen ducha, nýbrž má i živé tělo. Jakmile uvěří, že je vyšší bytost, Bůh, a jakmile cítí úctu a touhu po Ném, rád by Boha při

sobě míval tím způsobem, aby i tělo a smyslové jeho Jej zpozorovati mohli; i smyslná stránka na člověku chce podíl míti v obcování s Bohem. V ráji Bůh obcovał s lidmi, tak že Ho i viděti i slyšeti mohli. I velicí proroci, Mojžíš a Eliáš přáli si Boha i smysly svými postihnouti, a Bůh se jim zjevil v znameních smyslných. Proto lidem nestačí, aby jen věděli o neviditelném Bohu, který jest duch; a proto že této touze své jinak neuměli vyhověti, přišli na tu nesmyslnou zpozdilost, obrazy dělali a jim se klaněti. Ovšem že taková modloslužba je hrozné bláznovství a hřích; a však zdali se Pán Bůh nepostaral i o to, aby se vyhovělo dovoleným způsobem této touze, kterou nám byl vštípl, že totiž Bohu klaněti se můžeme ve smyslné přítomnosti, v znamení viditelném? — Odpověď na to nalezuješ v historii o sv. Barbatovi. On dal zhotoviti ze zlata té modly ony nádoby, ve kterých se nejsvětější Svátost oltářní obětuje a zdržuje, a ke klanění vystavena bývá. Tam na oltáři přítomen jest Spasitel Ježíš Kristus, Syn Boha živého, a vidíme Ho tam ve viditelných způsobách chleba a vína; tam tedy můžeme se klaněti svému pravému, přítomnému Pánu a Bohu. Proto je největší slavnost v Církvi slavnost Božího Těla, že Bůh při nás zůstává a mezi námi přebývá ve způsobě chleba; a proto v hluboké úctě při pozdvihování klekáme na kolena; a proto ústy dikuplými voláme: „Pochválena buď bez přestání nejsvětější Svátost oltářní.“ —

Modlitba.

O Pane Jezu Kriste, který jsi nám tuto nejsvětější Svátost oltářní co obět Nového Zákona a co pokrm duší zanechal: dej, ať svatá tajemství tato tak velebíme, bychom užitek Vykoupení svého jimi na sobě hojně zakusili. Amen.

20. Únor.

Sv. Nicefor, mučenník r. 260.

Máš-li mysl prudkou a hněvivou, hněváš-li se rád po delší čas na svého bližního, který ti snad ublížil: čti pozorně následující příběh a dobře jsi ho vezmi k srdci.

Za času císaře Valeriana žil ve městě Antiochii kněz, jménem Sapricius, a laik, t. j. křesťan, který není knězem, jménem Nicefor, v nejužším přátelství. Ale jednoho dne začali se (neví se, proč) mezi sebou hádati. Rozzlobeni šli od sebe, a že hned lněvu nepotlačili, začala nenávisť pouštěti kořeny v srdcích jejich, tak že si konečně byli nepřátely na smrt. Kdekoli se měli potkati, vyhýbali si vespolek, a druh druhu nepozdravoval více. To trvalo dlouhý čas.

2. Konečně Nicefor své hanebné chování nahlížel; svědomí vytýkalo mu tento veliký hřích, ve kterém již drahně živ byl, a tudíž litostí proniknut učinil předsevzetí, smířiti se s nepřitelem svým. K tomu cíli odeslal několik důvěrných přátel svých k Sapriciovi, aby mu vzkázali, že ho prosí za odpuštění a že mu v kaž-

dém ohledu zadost učiniti chce. A však kněz Sapricius nechtěl o smíření ani slyšeti, ačkoliv ho Nicefor snažně a častěji o to prositi dal. Vida tedy, že přátelé ničeho nemohou poříditi, šel sám k Sapriciovi, klekl na kolena, vyznal mu chybu svou a pro Krista Pána, který přece též nepřátelům odpustil, za odpuštění ho prosil. A však Sapricius se zpěchoval tvrdošíjně odpustiti; i podržel nenávist v srdci svém.

3. Zatím vypuklo r. 260. za císaře Valeriana a Galliena pronásledování křestanů. I jat byl kněz Sapricius a odveden k místodržiteli. „Jak se jmenuješ?“ tázal se se ho tento. „Sapricius,“ zněla odpověď. „Jaký úřad zastáváš?“ tázal se dále. „Jsem křestan,“ odvece Sapricius. „Dobře, co děláš u křestanů?“ tázal se opět místodržitel. „Jsem knězem!“ odpověděl Sapricius. „Naši nejvyšší páni a císařové“ — pokračoval místodržitel dále — „rozkázali, aby všickni, kdož se jmenují křestané, obětovali bohům, a kdyby nechtěli, aby na skřípci mučení a pak k smrti odsouzeni byli.“ „Pro nás křestany,“ řekl Sapricius, „je Ježíš Kristus císařem a králem; Onť jest pravý Bůh, jediný Stvořitel. O kéž by bohové tvoji brzy ze země vyklizeni byli, onino démonové národů, tyto stvůry rukou lidských, kteří nemohou ani těch, kdož se jim koří, chrániti, ani těch, kdož jimi pohrdají, blesky usmrtiti.“ Rozhněván odpovědí touto dal ho místodržitel vstrčiti do klády a jeho oudy sešroubovati. Když byla muka nejprudší, řekl Sapricius: „Tělo mé je v moci tvé, ne pak duše má; onať náleží Kristu, kterýž ji stvořil.“ Vida místodržitel statečnost takovou, odsoudil ho ke smrti sekerou.

4. Sotva vyslechl Sapricius výrok smrti, hned s radostí pospíchal na popravu. Nicefor, jeho někdejší přítel dověděl se o tom. Se všim kvapem nyní běžel Sapriciovi naproti, a vrhna se mu k nohous pravil: „Mučenníku Kristův! odpusť mně, že jsem zhřešil!“ Neodpovídaje mu ani slova krácel Sapricius cestou dále. Bolem zcela sklíčený běžel Nicefor do jiné ulice, kterou musel Sapricius jíti, a nadběhnuv mu zase padl na kolena a prosil: „Mučenníku Kristův! mučenníku Kristův! odpusť mně, neboť jsem zhřešil proti tobě. Odpusť mi ve jménu Krista, který to slyší!“ A však tento se ho ani nevšimnul, a vojáci, kteří Sapricia vyprovázeli a jimž to ustavičné prosení Niceforovo již bylo protivné, pravili jemu: „Člověče nesmyslný! kdo pak bude prositi za odpuštění toho, který hned umřiti má.“ A však Nicefor jim odvětil: „Vy nevíte, co to je býti vyznavačem Kristovým a oč žádám; ale Bůh to ví!“ Došel na popraviště prosil Nicefor naposled. „Proste“ — řekl k Sapriciovi — „proste, tak stojí psáno, a obdržíte, hleďte a naleznete, tlučte, a bude Vám otevřeno.“ A však Sapricius zůstal němý, on nenalezl

ani slova k odpuštění; ďábel nenávisti byl zaujal celé srdce jeho.

5. Tu již zastihla nesmířlivého pomsta nebes. Bůh, jenž jest láska a který řekl, že kdo neodpustí, tomu nebude odpuštěno, zavrhl obět, kterou Sapricius mu chtěl životem vzdáti. On mu odňal milost svou a na vždy své slávy ho zbavil. Když kat na popravišti mu řekl: „Klekní, abych srazil hlavu tvou!“ tázal se Sapricius udivený: „Proč má padnouti hlava má?“ Na to řekl kat: „Protože jsi neposlušen císaři nechtě obětovati bohům z lásky k člověku, jehož jmenuješ Kristem.“ — Opuštěn od Boha dal bídák za odpověď: „Ustaňtež, ustaňtež s ranou; chci obětovati modlám, poslechnu císaře.“ Sapricius, který pro Krista muky skřípce přestál, stal se nyní z mučenníka — odpadlcem? To byl trest jeho neukojitelného záští!! — Nicefor, který též přítomen byl, sotva slyšel, že Sapricius zapřel Krista, an se k němu hned přiblíživ volal: „Co děláš, bratře! jak ty zapíráš Krista, kteréhož jsi byl dříve vyznával? Zmuž se, zmuž se! O nechtěj ztratit korunu mučennickou, kterou jsi již byl omočil krví svou!“ A však Sapricius nechtěl ho slyšeti, zůstal zarytý. Vida Nicefor, že Sapricius zůstane odpadlcem, řekl katům: „Jsem křestan, věřím v téhož Krista, kterého tento člověk zapřel, Vezměte mne za něho a usmrťte mne.“ — Oni pak nechtěli bez rozkazu místodržitele. Až když tento poručil, byl Nicefor stat. Takovým způsobem obdržel s korunou mučennickou tři věčné koruny, korunu víry, pokory a lásky, jichž se Sapricius svou zatvrzelostí byl učinil nehodným.

Vyobrazuje se s mečem v ruce.

● smířlivosti.

Když nám někdo ublížil nebo nás urazil, povstane v nás trpký cit proti vinníkovi a chuť i žádost, abychom mu zase něco nemilého učinili. Kdo však veden jest duchem Kristovým, dokáže to smířlivostí t. j. tím, že ochotně odpustí a na to, co se stalo, zapomene. Tuto smířlivost ukáže křestan tím,

1. že vinníkovi sám přichází v ústřety, sám se mu k odpuštění nabízí. — To pak činíš, když s nepřítelem napřed promluvíš, jej pozdravíš, nebyv požádán nějakou službu mu prokážeš, jemu zrovna nabídneš, že zase s ním chceš obcovati, nebo mu přívětivě domlouváš, zda-liž jsi ho urazil, že s tebou tak nakládá? nebo když jakýmkoli způsobem nejprv ukážeš, že se nehněváš. „Odpouštějte sobě, jakož i Bůh vám odpustil ve Kristu (Efs. 4, 32.). Bůh ale nás předešel odpuštěním.

2. Tím, že nepříteli tolikrát odpustí, kolikrátkoli tento své uražení odvolá (odprosí). Když někdo jen někdy nekrade nebo nešidí, maje k tomu příležitosti, toho poctivost ještě není dokonalá: teprv tenkrát je z míry poctivcem, když maje příležitost ani jednou, nikdy ne-

krade. Rovně tak to ještě není smířlivost, když někdo jenom někdy odpustí nepříteli, nýbrž vždy každému, kdykoli uzná a toho lituje, že tě urazil. U židů se učilo, že je dost, 4-krát odpustiti bližnímu; přísnější učitelové pravili, 7-krát; ale Pán Ježíš řekl: že 77-krát t. j. vždycky (Mat. 18, 21.).

3. Tím, že nepříteli nejen odpustí, nýbrž jemu dle možnosti dobrodiní prokazuje. Tak učinil Josef Egyptský bratřím svým. „Má-li nepřítel tvůj hlad, nasýt ho; má-li žízeň, napoj ho. Nedej se přemoci zlém, nýbrž přemož zlé dobrem (Řím. 12, 21.) K takové smířlivosti nás má pohnouti a) příklad Boha a pána Ježíše Krista (Kol. 3, 13.); b) povědomí vlastní viny (Mat. 6, 12.); c) Povážení, jak veliké a zlé následky nepřátelství má, a jak veliké dobro spočívá v smíření.

Apoštol Pavel nás napomíná, abychom nepříteli dobré činili, a nazývá to: „řeřavé uhlí nepříteli na hlavu shromážditi. (Řím. 12, 20.). Za času sv. Pavla totiž lékařové nemocným, kteří byli raněni mrtvicí nebo do mdlob padli, drželi nade hlavou žhavé uhlí, aby v nich probudili život a zase k sobě přivedli. — Tak opět probudíme v nepříteli lepší vědomí, když mu, jak by se nebylo nic stalo, dobré prokazujeme, a tím ho nejlépe přivedeme k rozumu, aby nahlédl, jak sám chybil. Také by to bolest způsobilo, bychom někomu nasypali na hlavu žhavé uhlí; podobně jest pro nepřitele obzvláště bolestné a pálí ho to na duši, když musí viděti, kterak my, jsouce šlechetnější a lepší než on, jemu ještě za zlé dobřím odplácíme.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste, který jsi řekl: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem,“ pomoz mi, abych nikdy v srdci svém hněvu místo nepřál, propůjč mi srdce lásky plné, smířlivé; vždyť chci tebe rád následovati, a každé hnutí hněvu hned v sobě udušiti. Pomoz mi, o Ježíši, Amen.

21. Únor.

Sv. Felix, biskup a mučenník r. 303.

Od jakživa chováno v Církvi katolické Písmo sv. u vysoké úctě, a prvním křesťanům byla jsou tak drahá a milá, že jich za nížádnou cenu pohanům nechtěli vydati, aby v rukou jejich nedošly zneuctění. To také pohané dobře věděli, a proto se všemožně snažili, aby jen Písmo sv. do své moci dostali a je zničili, domnívajice se, že by tím způsobem i víře křesťanské potom konec učiněn byl.

2. Kdo z křesťanů stal se zrádcem a vydal Písmo sv., tomu nebylo podstoupiti muk nížádných; za to ale z Církve dokonce byl vyloučen, a jedině po vykonaném nejprísnejším pokání mohl zase do Církve přijat býti. Taci zrádcové se jmenovali: traditores (vydavači písem.) Jen málo který křesťan z chabosti takové zrady se dopustil; největší část z nich zůstali stálými a raději se

nechali mučiti a zabítí, nežby Písma sv. vydali. Mezi těmito byl též sv. Felix, biskup z Tibiure.

3. Za císaře Diokleciana vyšel rozkaz, aby křesťané vydali a odvedli všechny své knihy svaté. I hned dal jest soudce města Tibiura přivésti před soudnou stolicí svou kněze katolické, aby se od nich dozvěděl, kdeby se jejich posvátné knihy nacházely. I odpověděli, že je má při sobě biskup, kterýž se byl odebral do Karthaga. Na otázku, kde se biskup zdržuje, řekli: „To nevíme.“ — Soudce městský dal ty kněze uvrhnouti do vězení.

4. Den na to přišel biskup nazpět a hned byl povolán před soudce. Tento volal naň z daleka: „Biskupe, vydej nám všechny knihy a listiny, které při sobě máš.“ — „Ovšem,“ odvece biskup, „je sice u sebe chovám, a však vám jich nikterak nevydám!“

„Myslím,“ odvětil soudce, „že slova císařova více platí než-li tvoje. Musíš ty knihy vydati ku spálení.“

„Raději bych sebe vydal k spálení než knihy ty,“ odpověděl biskup. „Boha musíme více poslouchati nežli člověka.“

Soudce městský dal nyní biskupovi tři dny na rozmyšlenou. Po třech dnech ho dal zase k sobě přivésti a pravil: „Nu! jak jsi se rozmyslíl?“

„Zůstanu při tom,“ odvece biskup, „co jsem řekl, a tak též mluvíti budu před místodržitelem.“

„Nuže tedy,“ odpoví soudce, „povedou tebe k místodržiteli.“

5. Felix byl nyní veden do Karthaginy a tam vyslýchán. Že se však i tam udatně zpěchoval, byl těžkými okovy spoután na lodi do Říma k císaři odvezen. Na lodi té byl v nejnižším patře zároveň s několika koňi zavřen, kdež čtyry dni bez pokrmu a nápoje nechán; koně ho šlapali podkovami. Zcela vysílen přišel do města Venusium. Tam naň čekal vyslanec císařský, k jehož rozkazu mu sejmuli pouta.

„Proč pak nechceš vydati Písmo sv.?“ tázali se ho i zde. „Snad jich nemáš?“

„Mám je,“ odvece sv. biskup, „ale vám jich nevydám. „Sražte biskupovi hlavu mečem!“ velel soudce.

Hlasem silným nyní zvolal biskup: „Děkuji Tobě Pane Ježíši! 56 let jsem na této zemi živ byl a čistotu svou zachoval, Evangelium hájil a víru hlásal. Pane Ježíši, Bože nebes a země! skláním šíji svou, abych byl obětován Tobě, jenž věčně živ jsi a jemuž náleží všecka sláva na věky věků. Po těch slovech udeřil ho kat mečem a duše svátá zaletěla do nebeského stanu r. 303.

Vyobrazuje se v biskupském rouchu drže knihy na prsou.

● Písmě sv. a úradu učitelském v Církvi.

Zajisté i ty máš u veliké úctě Písmo sv., které v sobě obsahuje zjevení Boží lidem; onoť obsahuje slovo Boží, a jest, jak dí sv. Antonius, psaní, které nebeský Otec svým dítkám napsal. V tomto psaní máš pilně čítati, a sice se vši uctivostí a pobožností, ale při čtení musíš dobře pozor dáti, abys nenásledoval vlastního mnění a rozumu, a nedomníval se jako bludaři, že každý člověk smí sobě vykládati Písmo sv. dle libosti své. Písmo sv. je kniha plna svatých tajemství a Božských pravd, jichž pouhý rozum lidský ne vždy chápe, aniž jim může porozuměti. Ano i sami lidé učení mnohá místa sv. Písma nejsou s to, aby vyložili. Jedině Duch sv., který mužům nábožným byl vnuknul, a pod jehož vedením je byli napsali, může Písma sv. jak náleží vykládati. Tento Duch sv. ale nebyl ani tobě, ani mně, ani jiným lidem slíben k vykládání Písmu sv., nýbrž jedině sv. katolické Církvi, totiž nástupcům sv. apoštolů, papeži, biskupům a kněžím. Tito mají právo a povinnost Písmo sv. vykládati a vysvětlovati, těm jest slíbeno přispění Ducha sv., který je uvádí do veliké pravdy, který je chrání od všeho bludu.

Kdyby si každý člověk Písmo sv. vykládati směl, jak tomu rozumí a jak se mu líbí, tu by povstal samý zmatek a bludy všeho druhu, jako se to skutečně stává u bludařů. U těch již není žádné jednoty u víře, jeden věří tak, druhý jinak, a každý se odvolává na Písmo. Víš tedy, že to nedělá dobře, když každý chce Písmo sv. čísti a je dle vlastního rozumu sobě vykládati. Proto Bůh ustanovil v Církvi katolické neomylný úrad učitelský a jedině tomu náleží, Písma sv. vykládati a říci: Toto je pravda, tomu musíte věřiti, že je to slovo Boží! A tak to bylo již za dob apoštolských. Tenkrát měli biskupové a kněží Písmo sv. ve svých rukou, nechali z něho v kostele čítati a po přečtení vystoupili na kazatelnu a vykládali, co bylo přečteno. A tak je to po dnes, jen s tím rozdílem, že nyní smí každý čísti Písmo sv., proto že je tiskem všude rozšířené, ale vykládati si je smí jen dle smyslu úradu učitelského kat. Církve. Podle toho se musí katolík řídit, a proto že je i mnoho biblí falšovaných, které bludaři prodávají, nebo i zadarmo rozdávají, proto smí katolík jen takovou biblí čísti, která jest od biskupa schválena a s vysvětlivkami opatřena. Ostatně, byť jsi neuměl čísti Písma sv., to nic nedělá, máš živé slovo Boží, které se ozývá z kazatelnic, a to musíš také jako katolík slyšeti, protože to velí Kristus i Církev jeho. A slyšíš-li pilně slovo Boží a dle něho se řídíš, tenkrát i bez čtení Písma sv. spaseš budeš. Máš-li tedy biblí sv., čti v ní, ale varuj se všetečnosti, nemudruj, ale drž se výkladu Církve. Ale nejraději slyš slovo Boží živé (Žid. 4, 12.).

Modlitba.

O Pane a Bože! dej mi hlad a žízeň po slově Tvém, odejmi ode mne všechnu marnou zvědavost, propůjč mi raději srdce pokorné, které v sebe přijímá slovo Tvé jako semeno dobré, a ovoce polepšení přináší, k Tvé cti a mému spasení Amen.

22. Únor.

Sv. Markéta z Kortony r. 1297.

S. MARGARITA.

Znáš historii o marnotratném synu; Spasitel chtěl v ní nám ukázati, kterak laskavě Bůh hříšníka přijímá, pakli se obrátí. A však všechna podobenství z věcí pozemských nepostačují, aby se jimi vyobrazila celá hlubokost a vysokost Božího milosrdenství. Bůh totiž hříšníka nejen přijímá, až se vrátí; on ho již sám hledá uprostřed hříchů jeho v čas, kde se mu ještě ani nechce na Boha mysliti, a volá na něho vnitř i zevnitř, aby ho vysvobodil z okovů hříšných.

2. Více než před 500 lety žila v Itálii jedna panna, jménem Markéta. Byla to osoba velmi lehkovážná. Plna marnosti a chtivosti po pěkných šatech dala se hned v útlých letech od jednoho mladého šlechtice omámiti, opustila proto dům otce svého a vedla s oným živobytí prostopášné. Jen slabě a jako doumírajíc ozývalo se ještě něco dobrého v srdci jejím; jmenovitě měla útrpnost s chudými a nešťastnými, někdy byla ráda o

samotě, a když ji lidé pozdravovali, sama si někdy říkávala při sobě, že nezasluhuje, aby ji lidé pozdravovali, nýbrž aby jí pohrdali. A však, aby se opravdu obrátila, o tom nebylo ani řeči, nýbrž pokračovala ve hříšném živobytí svém. A však Bůh tuto osobu, která ho denně těžce urážela, s očí nespustil a šel za ní, nikoli aby ji za hříchy trestal, nýbrž aby ji spasil.

3: Již byla Markéta devět let vedla hanebné živobytí, když jednou milenec její po jakési práci na cesty se vydal. Když již několik dní byl vzdálen od domova, tu se jeho malý pes samotou domů vrátil; on pořád kňučel a Markétu zuby za šat chytal a tak z domu ji vytáhnouti hleděl. Plna udivení šla Markéta za psem, až přišel k hromadě dřev, kde se zastavil, na dříví pohlízel a jeho se dotýkal, jakoby své paní říci chtěl, aby to dříví odebrala. Když několik štip odejmula, co tu vidí? Mrtvolu milence svého již hnijící a od červů již rozežranou. Byl padl loupežníkům do rukou, kteří ho zde zavraždili. Co všecko při tomto pohledu myslila a cítila, to se nedá popsat; toliko však jisto, že od té chvíle způsobem strašlivým roztržen byl řetěz, kterýmž Markéta ke světu, hříchu a ďáblu byla přikována. Nyní viděla děsnou jasností, že svět a všecko ve světě je samý neřád, že rozkoše tělesné jsou ošklivým blátem. Bolem proniknuta, v pláči, s prostým vlasem a v nejšpatnějších šatech neznala nyní žádného človíčka více, k němuž by byla mohla vzíti útočiště své, leč otce svého, jemuž byla před lety utekla. A však Bůh tuto ubohou duši až tam přivésti chtěl, aby si hledala otce lepšího, než ten tělesný otec jest. Když totiž Markéta do otcovského domu přišla, byl otec její od své druhé paní, tedy její macechy poštván, aby ji bez milosrdenství dvéře ukázal. Děvče zavržené sedlo si v nejhlubším zármutku pod strom bez rady a pomoci. Tu jí povídal jakýsi vnitřní hlas, aby si obrala nyní Boha za svého otce, svého mistra a za lásku svou. A však i ďábel ji pokoušel, vnukaje, že je ještě mladá a krásná, a poněvadž ji otec byl zavrhl, tudíž že je to k omluvení, kdyby se držela mužů bohatých, aby jim po vůli byla. — Jak to tedy vypadlo při tom vnitřním boji? — Milost Boží zvítězila v srdci jejím. Ona se odebrala do města Kortony a žádala, do jednoha řádu kajicného přijatu býti. Zde kárala tělo své nejprísnějšími skutky kajícími, a plakala tak mnoho a hořce nad hříchy svými, že i jiní vidouce ji, plakati museli, a že někdy krev tekla s očí jejich. Cokoli jí dali k jídlu, to rozdała chudým, a jen to nejšpatnější si podržela pro sebe; nechtěla se již nikomu do očí dívati a o ničem světském mluvit, aby jen nebyla mýlena ve svém myšlení a rozjímání o Pánu Ježíši Kristu. Kdežto obyčejně lidé jiným často závidí zdraví, bohatství, úřady, přála

ona sobě všelikou chudobu, nemoc a trápení, co na jiných viděla.

4. Že její láska k Bohu byla pravá, ryzá a zdravá, to se ukazovalo zvláště v tom, že všech lidí si vážila a milovala, a ani v mysli nikoho neodsuzovala a proti nikomu nechut nebo odpornost v sobě vzniknouti nedala, s trpícími útrpnost měla a ze štěstí bližního se radovala. Ona až na takový stupeň dokonalosti se vznesla, že na ní Pán ukázal, kterak mu hříšník, když se opravdu obrátí, je milejší, než vlašný křesťan, byť nikdy hrubých nepravostí nebyl zpáchal; a proto ji Pán udůstojnil, že se jí často u viděních zjevoval. Jelikož ji zlý duch tím trápil, že její vnitřní radost a útěcha oď Boha jsou jen mam a klam, řekl ji Pán Ježíš: „Zlý duch přece nemůže do duše tvé vlít tak sladkých radostí, ješto sám zatracen jest; vždyť by on ti rád vzal, čeho sám nemá!“

5. Jednou zase byla pokoušena od zlého ducha tou myšlénkou, že je opravdu svatá, a že ji Bůh pro cnost oslavil, protože k ní přichází tolik lidí, aby ji uviděli. Markéta však vyhledávala jest čest a slávu Boží, a proto hned v noci vstala a se svršku domu svého volala: „Vy obyvatelé města Kortony! vstaňte a vyžeňte mne z města, nebo já jsem ta hříšnice, která to a to proti Bohu a bližnímu zavinila.“ — S pláčem a kvílením zvěstovala nyní hříchy života svého, tak že se tomu lidé sami divili, s ní útrpnost měli, vzděláni a dojatí byli a se slzami Bohu za takové obrácení děkovali. Tak pokorou ducha zlého přemohla. Ano její pokora až tak daleko šla, že si umínila, ve špatném obleku, s otríhanou hlavou od dvéří ke dvěřím v těch místech žebrati, ve kterých druhdy bohatě ozdobená, ve skvostných šatech hrdě si vykráčovala; a však její zpovědník toho nedovolil. Ale toto učinila: jednou v neděli šla do svého rodiště, a mezi mší sv. přišla do kostela, provaz majíc okolo krku, a na kolenou v slzách lid za odpuštění daného pohoršení prosila. Když ležela na smrtelné posteli, dral se lid k ní v zástupech. Sedmnáct dní nevzala do úst krom velebné Svátosti. Všecky napomínala tiše a trpělivě: „Děti! milujte jen Pána Ježíše!“ V sladkém úsměvu usnula v Pánu 22. Února ráno 1297. v 50. roku života, a 23. pokání svého. Její tělo bylo pohřbeno v chrámě sv. Basilia až do 1515. Pán oslavil hrob její divy mnohými. I vystaven byl chrám jí ke cti, a papež Lev IX. pouť vykonav ke hrobu jejímu povolil, aby 22. Února její slavnost směla slavena býti.

Vyobrazuje se co kajicnice majíc v ruce kříž a nástroje utrpení Páně.

O zpytování svědomí.

Slyšeli jsme, že Pán Ježíš zděloval sv. Markétě často zjevení. Jedno takové zjevení tuto k našemu velikému užítku sdělím. — Byla jedna bohatá vdova, která často chodila k zpovědi a myslila, že nemá na duši hříchu těžkého; když se sv. Markéta za ni modlila, zjevil se jí Pán a poručil, co má zpovědníkovi říci o té vdově, aby jí dle toho, což byla od Pána u vidění se dozvěděla, ve zpovědi řídil a k tomu vedl, by se zpovídala:

Že před svatbou byla lehkovážná a v srdci ne zcela počestná;

že už tuze po tom sňatku manželském toužila;

že se co nevěsta příliš ozdobovala a s velikou dychtivostí milence svého navštěvovala, kdežto na Boha málo myslila;

že v stavu manželském mnoho se stalo ve svatých dnech, co bylo neslušného;

že při soudě jednoho příbuzného soudce k straně své chtěla přilákati;

že jsi přála, aby jdouc po ulici, byla krásnější, než jiné paničky;

že se proti domácím stavěla na oko přívětivou, kdežto potajmo jich u jiných pomlouvala, a krom chotě a syna nikoho opravdu a tyto nad míru milovala;

že si tuze přála, by od lidí chválena byla;

že neměla nikdy opravdové litosti nad hříchy svými, a i v největších dnech modlitby své jen vlažně říkala, a bez pomýšlení na Boha se postila;

že byla mlsná po dobrých jídlech, a skvostné hostiny by pořád byla strojila, kdyby jí nebylo líto peněz;

že byla skoupá v almužnách, a že to dělala více pro odměnu časnou než-li pro věčnou;

že sama nosila šaty krásné a drahé, ale necítila útrpnost s těmi, kteří v nahotě a zimě museli pracovati;

že sama pro sebe činila mnoho zbytečných vydání;

že byla velice pánovitou, a k jiným se tak chovala, jak by to nikdy nebyla od své švekrušy snesla;

že muže a ženy pomlouvala, pravdu a lež dohromady míchala;

že přednosti jiných zmenšovala a ráda to slyšela, když se jiným utrhalo na cti, ale to dobré, co o jiných věděla, že tajila;

že se nad tím nermoutila, když někdo smilstva se dopustil, nýbrž že o tom se škodolibostí hned s jinými rozmlouvala;

že lidem do očí lichočila, jimž, když byli pryč, nadávala;

že měla žádost, nad jinými panovati a pro stav a bohatství chváleno býti, jiným ale že toho nepřála;

že chtěla mít všecko to, co u jiných viděla dobrého a pěkného;

že v kostele neměla mysl u Boha, nýbrž že s jinými šeptala, nebo na časné věci myslila, že kněze tvrdě posuzovala, ale z toho, co kázali, málo si k srdci brala;

že neslouží opravdově a z lásky k Bohu;

že jsi ráda slavné titule dávat nechává, že chce, aby jí kde kdo sloužil, ona ale žádnému;

že se často do zrcadla se samolibostí kouká, a se závistí na krásu a ozdobu jiných paniček pohlíží;

že každou malou bolest a soužení hned za velikou vy-

hlašuje, a největší strasti bližního za nic nepovažuje a s neštěstím bližního žádné útrpnosti necítí;

že byla skoupou k děvečkám, když se napracovaly, i nemocné byly;

místo, co jich měla těšiti, že jim nadávala a si ztěžovala, že jsou lenošné a mnoho jedí;

že z pýchy nízkých osob se štítla a jim vyhýbávala a do své společnosti nepouštěla. —

Premýšlej o tom! — kameny jako cent těžké hned loď strhnou do vody, ale písku hromada konečně též to dovede.

Modlitba.

O Bože! který jsi dal sv. Markétě takovou horlivost v kajcnosti: propůjč i nám, kteří jsme jako ona těžce zhřešili, i dle ní kajcností tebe smířili Amen.

23. Únor.

Sv. Petr Damiani, biskup a učitel Církve r. 1072.

Asi před 800 lety byly zlé časy, zvláště v Němcích; nevědomost, surovost a nemravnost se byly zmohly, ano i duchovní stav byl velmi klesnul. Vysocí pánové míchali se do církevních záležitostí a usazovali i sesazovali biskupy, jak se jim chtělo, netážíce se papeže; ano i důstojnosti církevní za peníze prodávali. Což divu, že velmi mnoho nehodných dosáhlo duchovních úřadů a hodností, a kázeň i věda velmi citelně utrpěly ujmy! — A však Bůh svou Církev neopouští, a u prostřed zkaženosti probouzí jeho moc muže, kteří se zmužile všeobecné zkaženosti staví na odpor a zase obnovují dřevní kázeň.

Takový muž byl sv. Petr Damiani. Narodil se v Ravenně v Itálii, a již v útlém mládí ztratil otce i matku. Jeden z jeho ženatých bratrů vzal ho k sobě, a však nikoli, aby ho dobře vychoval, nýbrž aby z něho časný užitek měl.

2. Proto ho určil k tomu, aby mu pásl vepře! A však Petr nebyl určen od Boha k takovému zaměstnání; jeho náchylnost směřovala k něčemu vyššímu. Jiný bratr, který byl knězem, jménem Damian, ujal se ho a dal ho do učení. Neunavenou pilností přivedl to Petr ve vědách brzy tak daleko, že i jiné vyučovati mohl. Měl tolik žákův, že z toho velmi zbohatnul. A však právě ta zámožnost a veliká pochvala, které se mu dostalo za podíl, nedaly mu pokoje; neboť se bál, aby tím nezbujněl a nestal se pyšným. Proto vzal útočiště své k modlitbě a konal přísné skutky kající; zvláště miloval chudé, kteréž k jídlu zval a sám jich obsluhoval.

3. Zatím ale, ani v tom života způsobu nemněl se býti dosti bezpečným před pádem. Proto odebral se do samoty, kde poustevníci po dvou v jedné jeskyni přebývali. Života způsob těchto poustevníků byl velmi přísný; zaměstnáním jim bylo čtení a modlitba; čtyry dny v týhodnu požívali jen vodu a chleb; ve čtvrtek a úterý jedli jen něco málo přivaru; v neděli jim chleb byl vyměřen. Největší část noci ztrávili na modlitbě. Petr se podrobil těmto přísnostem se vši horlivostí; ano on je zdvojnásobil. A však zdraví jeho při tom utrpělo, i musel opustiti od horlivosti své. Stav se všem bra-

třím vzorem kajcnosti, pokory a poslušnosti obdržel od představeného úkol, aby bratřím duchovní přednášky činil; krátce na to stal se opatem jejich. Petr nechtěl tuto důstojnost přijmouti, a však z poslušnosti toto břímě převzal na sebe a nyní již neznala horlivost jeho mezi nižádných. Všude dobrým příkladem předcházal, a brzy to tak daleko přivedl, že všechny bratry láskou a pokorou jako natchl. Založil ještě pět poustev, ve kterých se obnovil duch prvních křesťanů. Takové světlo nemohlo zůstati dlouho skryté. Papež

Štěpán uslyšev o něm povolal ho k sobě, aby ho učinil kardinálem a biskupem v Ostii.

4. Petr se dlouho zpěchoval tuto důstojnost převzítí, všecko prošení a přimlouvání neprospělo ničeho; konečně mu hrozil papež kletbou církevní, a nyní se teprv podrobil. Svému novému úřadu zcela sebe přinesl za obět! Při každé příležitosti lidu kázal, a lid se nemohl řeči jeho dosti nasytiti. Zvláště pak snažil se opravit duchovenstvo, neboť dobře věděl, že od jejich chování závisí blaho lidu. Od IV. století žili mnozí duchovní ve společnosti nemajíce jmění vlastního; v chudobě žijíce zastávali úřad duchovní, správu duší. Ale ponenáhlu vplížila se do těchto spolků vlažnost veliká a konečně i rozpustilost. Za Alexandra II. papeže na sněmu opraveny jsou tyto spolky, a Petr Damiani to byl, jenž jich zase k staré kázni přivedl nazpět a novou horlivostí oživil. Kněží se stali zase nábožnými pastýři, a národové zase na nich shledali horlivé učitele a vzory své.

5. Když Petr toto důležité dílo dokončil, povolal ho papež k jinému. Ve městě Miláně i v biskupství tom panoval toho času veliký zlořád. Prodávaly se tam totiž úřady duchovní za peníze, což jest veliký zločin a jmenuje se simonia čili svatokupectví. Papež chtěl tento zlořád odkliditi a za tou příčinou poslal tam horlivého Petra. Sotva se tam ukázal, hned ti špatní kněží, kteří se obávali, že od něho sesazení budou, popudili proti němu lid. Hned zvonilo se na poplach, veliké zástupy lidu se rotily a vyhrožovaly vyslanci papežskému, že ho zabijí. A však Petr, neznaje bázně, vstoupil na kazatelnu hlavního chrámu a mluvil s takovou moudrostí k lidu, že se všecken hněv utišil, a všickni mu přislíbili, že ho poslouchati budou. V krátké době pohoršení to bylo odkliděno. Poněvadž svým hlasem nemohl všude proniknouti, aby vlažné kněze rozničil, složil bez počtu spisů, ve kterých způsobem nejdolehlivejším kněžím povinnosti jejich na pamět uváděl, a tak i v dálku dobro šířil. Již z toho poznati, jak výborným nástrojem v rukou Božích byl sv. Petr. On byl žhavým železem, jímž Bůh rány kněží vypálil a uléčil; on byl pochodní, kterou chladná srdce rozehrál; on byl jako hlasna zvučná, kterou dřímavé budil a rozničil. Neustále jen pohoršení odklízoval, spory rovnal, doléhající nehody stavil. Tolikerými pracemi konečně vyčerpána byla síla jeho; jsa již u vysokém stáří zatoužil zase po milené samotě, kde byl tak pokojný život vedl. I složiv biskupský úřad zase s radostí do své cele chudé se uzavřel. Přísnost jeho byla nyní neobyčejná; často po celý 40-denní půst nic vařeného nepožíval, nýbrž bylinami ve vodě vařenými se živil. Rohožka na zemi byla jeho lůžkem, a pro vyražení

něco vyřezával. Konečně u vysokém stáří 83ti let usnul sladce v Pánu, jehož svatou věc tak udatně byl zastával.

Úleva v hoři.

Když nějakému dítěti tak zle se vede, jako sv. Petrovi, že na ně nikdo laskavým okem nepohlédne, bývá nejen v nebezpečí, že na těle zeslábne a umře (to by bylo snad nejlepší), ale což horšího, že i jeho duše se stane taková, jak se s ním nakládá, nelaskavá, zasmušilá, rozhořčená a plná zlosti. A však u sv. Petra nezvítězil zlý osud, nýbrž šlechetné srdce. Jednou, když ty vepře pás, našel zlatý peníz. Dlouho přemýšlel, co by si za to koupiti měl. Co myslíte, nač to konečně vynaložil? Ten dobrý chlapík zanesl ten peníz jednomu knězi a prosil, aby za jeho nebožtíka otce mši sv. sloužil. Hle! to jsi pamatuj, a v tom se něčemu nauč od biskupa a kardinála Petra z jeho útlého mládí, totiž: když se ti od lidí, třeba od vlastních příbuzných, zle děje, když tě všude odstrkují, nic kloudného k jídlu nedají, nejsprostější služby od tebe konati dají: nezavírej proti nim v srdci, nebuď rozhořčen k lidem pro ně! Právě tenkrát je ta láska a dobrota, která ze srdce lidského vyrůstá, zvláště krásná a milostná, když u prostřed utrpení a bolů vykvetá a se zjevuje. Jak přívětivý a téměř pohnutlivý je pohled, když pocestný kráčí v drsnatém počasí, a uží na zimním poli, sněhem pokrytém březový květ (*Снеглюбивен, leucium*), nebo podél potoka zmrzlého libé zeleno svěží řeřichy: a však ještě mnohem krásnější je srdce dobré a pro obecné dobro se obětující i u prostřed zimy a sněhu pronásledování a nelaskavosti.

Když tedy se tobě povede zle, a budeš cítiti v srdci svém veliký zármutek proto, že k. p. tebe odstrčili od nějakého úřadu, které jsi zasloužil; nebo tebe k. p. udávají co člověka zlého a nebezpečného u představených; anebo k. p. když trpíš nouzi a chudobu, a nikdo se tě neujímá: tedy právě přemož se, a učiň něco dobrého k. p. začni ještě horlivěji v úřadě svém působiti, čin dobré svým nepřátelům, dej chudému, máš-li, navštiv nemocného a t. d., aby na tobě svět poznal, že pro své neštěstí nejsi na všecken svět rozloben, rozhořčen a rozvztekl, že nechceš praštití vším o zem, proto žes nedošel uznání a odměny, nýbrž že sloužíš Bohu a bližnímu z dobrého srdce, které se jako tiché sluncečko ani bouří nedá uhasnouti. A tím věř! nejen jednáš šlechetně a krásně, nýbrž uvidíš, že to zvláštní úleva v hoři, místo zuření učiniti něco dobrého; jesti pak člověku v duši, jako když se v tmavé bouřlivé noci černé mraky protrhnou, a hvězda svým stříbrným paprskem z toho roztržku dolu svítí. Proto již pohan Seneka řekl: Je to veliké, vznešené divadlo, viděti muže velikého, kterak se zlým osudem musí neustále zápasiti, a on se nedá.

Modlitba.

Otče můj nebeský! který jsi sv. Petru propůjčil již z mládí srdce tak šlechetné, a tak jsi ho za ně odměnil zde i v nebesích: dej i mně milost, abych se nelaskavostí a tvrdostí lidskou v konání toho, co jsem za dobro uznal, mýliti nedal. Amen.

24. Únor.

Sv. apoštol Matěj r. 63.

Počet svatých apoštolů byl jest roztrzen strašlivou smrtí zrádce Jidáše; jeho místo mělo zase obsazeno, posvátný počet zase doplněn býti.

2. Po na nebe vstoupení Páně byli apoštolové a učenníci v Jerusalemě v jednom domě shromážděni ku modlitbě. Tu vstoupil Petr, hlava apoštolů a obce křesťanské u prostřed do shromáždění řka, že na místo Jidáše musí zvolen býti jiný schopný muž a sice takový, který sám osobně s Pánem Ježíšem obcoval, Jej slyšel a tedy svědkem očitým skutků jeho byl. Tu navrhli ss. apoštolové dva z učenníků Ježíšových, Barnabáše, přijmím Spravedlivého a Matěje.

3. Oba byli hodni úřadu apoštolského; pročez chtěli, aby Bůh sám rozhodnul, kdo by jím býti měl. Všickni se pomodlili, pak bylo vrženo sv. hřebí, a hle! los padl na Matěje. On byl narozen v Betlémě v zemi Júdské, od svých zámožných rodičů byl velmi

dobře vychován a záhy již od Pána Ježíše pro jeho víru a jeho pobožnost do počtu učenníkův jeho přijat. Stav se apoštolem a přijav Ducha svatého v den Letnic kázal sv. Evangelium, nejprve v Galilei, později přišel na cestách svých až do Afriky do země mouřenínské Etiopie.

4. Kázav drahně času v Etiopii Ježíše ukřižovaného, vrátil se odtud zase do Galilee, kdežto jeho horlivostí a mocí slov jeho počet křesťanův vždy více vzrůstal. A však tím na sebe popudil vztek Židův tvrdošijných, kteřížto neukojitelným záštim stihali jsou hlasatele víry Kristovy. Chtíce tedy i tohoto apoštola Páně s cesty odkliditi, obžalovali ho u vysokého kněze Ananiáše, muže to vysokomyslného, který k sektě Saducaeův náležel a z mrtvých vstání zapíral. Tento hned svolal vysokou radu a dav si přivesti apoštola Matěje rouhal se před ním Kristu Pánu jako zločinci nejhabnějšímu. Sv. Matěj však, pln jsa Ducha sv., s radostí vyznával, že Pán Ježíš je Syn Boží a zastával své vyznání tak vítězně, že všickni jeho nepřátelé nemohli mu na to ani slova odpověděti.

5. A však nyní teprv vztek vysokého kněze a tovaryšův jeho neznal žádných mezí; oniť jednohlasně odsoudili sv. apoštola, aby byl ukamenován. I hned jsou ho vlékli na popraviště; a tam modle se nahlas v dešti kamenném na zem sklesnul polomrtev, načež mu jeden římský voják sekerou hlavu srazil r. 63.

Který hněv je hříšný?

Hněv je buď dobrý nebo hříšný, podle toho, jak z dobrého nebo ze zlého smýšlení pochází. Zlý člověk se rozzlobí, proto že se mu překáží v tom, aby mohl provésti zlobu svou; proto je jeho hněv zlý. Dobrý člověk se hněvá vida, že se páchá zlé nebo se zlostně tomu překáží, aby něco dobrého provedeno bylo; proto je jeho hněv dobrý.

Hříšný je tedy hněv, když pochází:

1. z citlivosti. Jsou lidé, kteří se zlobí pro každou maličkost, když něco mluvíme nebo děláme, co se jim nelíbí, nebo se něco opomijí, co by oni rádi. Oni by si přáli, aby se každý bedlivěji střežil, učiniti něco proti vůli jejich, než-li proti vůli Boží.

2. z uražené pýchy. Takovým způsobem byli se hněvali k. p. farizeové na Pána Ježíše, proto že jejich pýchu a pokrytství zrovna odkrýval a jim přímo do očí vytýkal. Tak se zlobil Saul na Davida; tak se zlobí mnozí lidé, když někdo má větší přednost před nimi, když se jim nějaká chyba vytýká, když se jim taková čest neproukazuje, jakou si přejí, když se jim odporuje v řeči a t. d.

3. z lakoty. Takovou zlost mají mnozí lidé, když jim někdo udělal nějakou škodu, anebo když musejí platit, co je jejich povinností; proto také se stává, že při hrání v karty ten, kdo prohrál a má platit, začne se hádati a kleje.

4. ze smyslnosti. Takovou zlost měla kuběna Herodesova na sv. Jana křtitele, proto že tento svatý hrozil

prstem králi řka: Není ti dovoleno, míti u sebe manželku bratra svého. Její zlost ji poháněla k tomu, že žádala bez-životí sv. Jana. A takovou zlost mají všickni na své rodiče, učitele a otce duchovní, když tito jim jejich lehkomyšlné živobytí vytýkají.

5. A však byt i tento hněv nepocházel ze smýšlení zlého, i tenkrát může býti zlým, je-li přílišný a divoký. Takový byl hněv nepřítel Krista Pána a jeho sv. apoštolů. Oni se domnívali, sloužiti tím Bohu, když vraždili apoštoly Páně. Takový byl též hněv Herodesův, když obávaje se o trůn, nevíniátka zavraždit dal. Takový hněv je tedy hříšný. Jako bylina, která má jedovatý kořen, jedovatý peň, jedovaté ovoce, musí býti skutečně jedovatou: tak i hněv. Jeho kořen je zlý (pýcha, lakota, smyslnost), i jeho peň je zlý, t. j. vše, co ve zlosti člověk koná, je ohavné a počíná sobě jako blázen; jeho ovoce je zlé: sváry, hádky a vražda. Proto „hněvejte se, ale nehřešte (Efes. 4, 2, 26.).

Modlitba.

O Pane Jezu Kriste! který jsi řekl: Učte se ode mne, neboť jsem tichý: propůjč mi milost, abych se nikdy nehněval hněvem zlým, který činí člověka zuřivým zvířetem, ale jen vždy vzplanul hněvem šlechetným, kterým bych se podobal Tobě. Amen.

25. Únor.

Sv. Valburga, panna a abatyše r. 779.

Když víra a láska v nějakém srdci lidském jak náleží byly oživly, tu neustále povzbuzují, aby se i jiným k víře a lásce dopomohlo, bez nichž spasení dojíti nelze. To také učinili před 1100 lety ss. Vilibald a Vunibald a jejich sestra Valburga. Byly dívky anglického krále sv. Richarda. Otec jejich je, jak se rozumí, pro Boha vychoval a jim vroucí lásku k Bohu a všem lidem, obzvláště pak plamennou horlivost rozšiřovati viru svatou, byl všípil. Valburgu posílal nábožný otec jako děvče do kláštera, aby tam vzdálena od světa zkaženého nábožně a bohabojně mohla vychována býti. To se také i stalo. Onať žila čistě a nevinně jako anděl, a stavši se pannou, vzala šlojír. Její bratři zapálení horlivostí po rozšíření víry přeplavili se do Němec, kde tenkrát panovalo ještě pohanství. Tam již byl jich předešel jejich švak, nápotomní apoštol německé říše Bonifacius. Tentýž poznal, že máli se v Němcích víra trvale zakořeniti a upevniti, musí zvláště několik klášterů založeno býti.

2. Tedy nechal přijíti z Anglie několik nábožných, vzdělaných mužů, ale i zbožných panen; mezi těmito přišla i sv. Valburga, tetička jeho. Valburga se dlouho nerozmýšlela, a hned se vydala na cestu vzavši sebou dvě příbuzné, sv. Liobu a Theklu a ještě 30 panen.

Mezi tím, co na moři se plavily, zastížena byla jejich loď divokou bouří, tak že již se domnívaly, že všechny utonou ve vlnách rozdivočených. Valburga zůstala pokojna u prostřed bouře, obrátila se s modlitbou k Bohu a hle! hned se utišily vítr a vlny, a loď se blížila šťastně ku břehům. Bez úrazu octnula se s družkami svými u sv. Bonifacia a u bratra Vilibalda. Jelikož si to tak přála, poslali Valburgu k druhému bratrovi Vunibaldu do Thuringa, který tam řídil sedm klášterů. Přijav sestru toužebně očekávanou, hned i pro ni založil klášter, kde ona se stala abatýší.

S. Valburga S. Thekla S. Lioba.

3. Lidé, kteří kolkolem toho kláštera přebývali, byli těmito nábožnými paničkami velice vzděláni, a křesťanská kázeň zavítala do chyžek jejich. A však Valburga zde nezůstala dlouho; její bratr Vunibald totiž byl založil v Heidenheimě, (nynější městečko ve Württembergsku) nový klášter, a sestru svou Valburgu poprosil, aby se i ona odstěhovala do této krajiny, kdežto i pro ni vystavěl klášter. Valburga následovala této žádosti tím ochotněji, ješto tato krajina náležela tehdy k biskupství Eichstaett, kde její bratr Vi-

libald biskupem byl. Oba sbratřenci řídili své kláštery se vsí opatrností; věda a nábožnost kvétly v nich, a venkované měli ty klášterníky tak rádi, že jim v hojnosti živnosti přinášeli.

4. Z toho potom rozdávali chudým, a kdokoli k nim přišel, nalezl útěchy, pomoci a poučení. Po devíti letech umřel Vilibald jako svatý v Heidenheimě; jeho klášter osířel. Jeho bratr biskup Eichstaettský tedy přišel na tu myšlenku, svou milou sestru učiniti představenou i toho kláštera osířelého. Vřelé slzy roníc zpěchovala se převzítí břímě, a jen z poslušnosti dala se konečně pohnouti k tomu. Sv. Vilibald se byl nemylil v sestře, šestnáct let řídila oba kláštery silou mužnou. Všickni, řeholníci a řeholnice ctili ji jako dobrou matku, a za jejím krásným příkladem zkvétala celá brát životem až ku podivu nábožným. Moc však, kterou ke cti Boží tak veliké věci provodila, vymahala sobě sv. Valburga modlitbou; v té obdržela od Boha dary Ducha sv., dar rady, dar vědy, dar síly, dar moudrosti, a s těmi i dar divu činění. O tom svědčí následující udalost:

5. Nedaleko od Heidenheimu přebýval na jednom zámku vzácný pán, jehož dcera byla těžce onemocněla. Veliký byl zármutek a bol rodičů, poněvadž svou dci zvláště milovali. O tom se dozvěděla sv. Valburga a hned se vydala ještě pozdě večer na cestu sama do zámku a žádala vpuštění býti. K jejímu klepání procitli v náhradě psi a jako vztekli vyřítili se ku bráně, kterou Svata vejíti měla. Domácí pán uslyšev to hned pospíchal ku pomoci s družinou svojí, aby zlým psům bránil. A však Valburga zcela tiše pravila: „Neboj se, že by Valburgu, služebnici Kristovu psi tvoji poraniti mohli; stojím pod ochranou Ježíše a nemám se báti nebezpečí žádného.“ — Sotva ten pán zaslechl jméno Valburga, hned pln úcty k ní se blížil a do příbytku svého ji uvedl; an již byla noc, chtěli jí připraviti komnatu, kde by si mohla přes noc odpočinouti. Ale ona žádala, aby jí ustlali ve světnici toho nemocného děvčátka a aby ji u ní nechali samotnou. V nemocnici samé bylo vše v největším zármutku, nebo děvče již pracovalo k smrti. Valburga těšila rodiče řkouc, že proto přišla, aby jejich dceři pomohla, jen aby důvěru měli v Boha. Nechali ji tedy samu u té nemocné. Svata se vrhla na kolena a v slzách prosila Pána Ježíše, aby ukázal moc svou na tom děvčeti a jí propůjčil zase zdraví a tím rodiče i obyvatele celé krajiny ku poznání a lásce sv. Jména svého přivedl. Pán vyslyšel modlitbu služebnice své; ráno bylo děvče úplně zdravé. Valburga otevřela dvěře a zavolala rodiče, a když ti to uzřeli dceru milou zcela zdravou, tu jejich radost neznala žádných mezí. Děkujíce Bohu padli před Svatomu na kolena a dávali jí vzácné dary; ona

však ničeho nepřijala napomínajíc jich, aby Boha z celého srdce milovali a Jemu sloužili, a potom zase tiše se do svého kláštera vrátila. Nedlouho na to přítomna byla, když kosti milého bratra Vunibalda do Eichstaettu přenášeli, kam jich přenéstí dal bratr Vilibald, a brzy na to zemřela v klášteře svém v Heidenheimě r. 779, 25. Února. Její sv. kosti byly r. 840. přeneseny též do Eichstaettu a tam uloženy ve chrámě, který podnes její jméno nese. Část těchto ostatků byla vystavena ve městě Furnes ve Flandrii 1. Máje k úctě věřících, odkud se stalo, že její svátek někde 1. Máje se koná. Z těch ostatků jejích v Eichstaettu teče neustále olej bílý, průhledný, bez všeliké vůně, který se pečlivě do stříbrných šálek sbírá a pak do malých láhviček skleněných dává, které se daleko široko rozesílají, a kterým již mnoho nemocných, zvláště malých dítek, bylo uzdraveno.

Sv. Valburga se vyobrazuje jako abatyše s berlou, nesoucí láhvičku olejovou na knize.

Rozšiřovati nevěru je marná práce.

Slyšels milý čtenáři! jak sv. Valburga a její dva bratři šířili viru katolickou v říši německé se sv. Bonifacem. I ty máš, pokud možno, tuto svatou viru šířiti. A však bohužel! za našich dob nastala móda, šířiti nevěru. A proč? — Protože mnozí v tom hledají vzdělanost, když nevěří tomu, co lid za pravdu svatou má. Jeden vzduch požívati musejí s lidem obecným; ale jednou pravdou se spojití s lidem, to nechtějí. Avšak nevěru šířiti je marná práce. To zakusil již pronásledovatel víry Šavel na cestě do Damašku. U prostřed oslepujícího blesku zaslechl zarytý tento víry Kristovy nepřítel hlas s nebe: Šavle! Šavle! co se mi protivíš? Já jsem Ježíš, jemuž se ty protivíš. Tvrdot jest tobě, proti ostenu se zpěčovatí, t. j. jako kůň proti ostenu špičatému darmo kopytem bije a toliko rány a bolest sobě způsobuje: tak i ty na viru mou darmo útoky činíš, toliko rány duši své k věčnému životu zasazuješ.

A tato slova výstrahy Božské platí všem nepřítelům víry Kristovy, všem hnusné nevěry rozšiřovatelům, všem missionářských kázání tupitelům.

A nyní bych mohl Vám z historie církevní celou řadu takových lidí jmenovati, kteří nevěru šířili a přece nic nepořídili. A však to by bylo dlouhé rozjímání. Ale přečtete sobě v dějinách Církve sv. obzvláště ten příklad o Juliánovi apostatovi, a zajisté řeknete: Nevěru šířiti je marná práce.

My nedbajíce na měnivé náhledy a učení času, držme se skály, na které Kristus vzdělal Církev svou a slova sv. Augustina ať nám vždy v uších zaznívají: Kdo Církev katolickou má za matku, jenom ten má a bude mítí věčně Boha za otce.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste, propůjč mi té milosti, abych věrným dítětem Tvé sv. katolické Církve byl a jím zůstal, abych Tvé nejsvětější jméno všude vyznával a dle síly své se snažil, aby i spolubližní moji Tebe poznali a milovali. Amen.

26. Únor.

Sv. Porfyrius, biskup r. 420.

Život tohoto sv. biskupa popsal zevrubně jeho nábožný, věrný žák Marek; co z toho pro tebe, křesťanský čtenáři! může býti nejužitečnějšího, to chci zde vykládati. Porfyrius byl urozený Řek, a v Písmech sv. velice zběhlý. Aby Bohu celým srdcem mohl sloužiti, opustil v 25. roku vlast svou a odebral se na poušť Skete, kde tehdaž žilo mnoho sv. poustevníků. Po pěti letech života kajícího, svatého putoval do Jerusalema, navštívil tam místa svatá, a potom se ubytoval v jedné jeskyni na řece Jordaně. Pro velikou chorobnost musil po pěti letech toto místo opustiti a se do Jerusalema dat zavésti. Zde se s ním setkal nábožný Marek, který jeho trpělivostí v utrpeních a jeho pobožností tak vzdělán byl, že se mu službou svou nabídl. Vida ho jednou ke kapli Vzkříšení Páně vrávorati, přikvapiv nabízel mu své rameno ku podpoře; a však Svatý nechtěl přijmouti pomoci této řka: „Prosím tě, nech mne, neboť v té naději sem přicházím, abych odpuštění hříchů svých dosáhnul; tedy se nesluší, aby se mi nabízela k podpoře ruka. Abych do těch schodů vyléztí mohl, k tomu mne snad Bůh milosrdný posilní!“ —

2. Marek ho však neopustil; on chtěl jeho žákem býti a zůstatí. Svatý k tomu svolil a dal mu rozkaz, aby do jeho rodiště šel, a tam jeho statky rozprodal. Marek tu dalekou cestu s ochotou podstoupil, a po třech měsících s 4500 zlatými penězi se vrátil. Všecky tyto peníze Svatý hned mezi chudé rozdělil, a nepodržel si z toho ničeho. Zatím ale, co Marek byl vzdálen, přihodilo se se Svatým něco podivuhodného. On totiž dosáhl úplného zdraví a síly své tělesné. Jak se tento div stal, to on sám vypravuje takto: „Když jsem před 40. dny trpěl nejprudší bolesti, vlékl jsem se na horu Kalvarii, kde jsem padl do mdloby a měl vidění, jak následuje: Zdálo se mi, že vidím Spasitele na kříži přibitého a toho dobrého lotra s Ním na jiném kříži. Tu jsem řekl k Pánu Ježíši: „„Pane! rozpomeň se na mne v říši Tvé!““ Pán velel, aby ten dobrý lotr mně k pomoci přispěl, a ten hned sestoupiv s kříže pozvědł mne ze země i řekl, abych ke Spasiteli popošel. Když jsem k Němu přišel, sestoupil s kříže a řekl mi: „„Vezmi toto dřevo a schovej je.““ Poslechl jsem. I vložil jsem kříž jeho na rameno, a několik kroků jsem je nesl. V tom okamžení jsem zase k sobě přišel, a od té doby není na mně ani zpomínky dřívější nemoci mé.“ Tato udalost a to vypravování učinilo veliký dojem na Marka, a on učinil předsevzetí, že již nikdy od toho sv. muže nechce odejítí. Oba

však již neměli žádného jmění, kterým by se dále živiti mohli; proto se učil Porfyrius stany dělati, a Marek opisoval knihy, a tím si více vydělal, než bylo zapotřebí. Chtěl se svým sv. mistrem o nadbytek se rozdělit; tento však mu řekl: „Kdo nechce pracovati, ten ať také nejí“ a jeho nabídnutí nepřijal.

3. Když biskup Jerusalémský o nábožném životě Porfyria doslechl, povolal ho k sobě, vysvětil ho, ač se zdráhal, za kněze a svěřil mu r. 393. kříž Spasitelův, aby ho střežil. Nyní zdvojnásobil Svatý horlivost svou ve vykonávání cností kněžských v přísném životě svém. Jeho pokrm záležel jediné v kousku černého chleba, kterýž s několika bylinami pojídal, a v neděli si dovolil jísti olej a sýr, oběd svůj jídal teprv po západu slunce. — R. 396. zemřel biskup města Gazy. Na jeho místo měl dle vůle Boží Porfyrius usazen býti. Arcibiskup Jan z Caesarey přilákal ho k sobě pod záminkou, že by se s ním rád poradil o výklad jednoho místa v Písmě sv. Zatím ale jak ho u sebe měl, hned ho za biskupa vysvětil. Pokorný sluha Páně byl by takovou důstojnost na sebe nepřijal, kdyby mu Bůh nebyl zjevil vůli svou. V noci se mu totiž zjevil Pán a řekl: „Vydej poklad kříže, který jsem tobě svěřil; dám ti nevěstu, která je sice chudá a opovrženou se býti zdá, která však zasluhuje chvály cností a pobožností svou. Tu máš ozdobiti, neboť jest moje sestra.“ Pod touto nevěstou pak mínil Pán stolicí biskupskou ve městě Gaza.

4. Svatý poslechl a odebral se do Caesarey, kde skutečně za biskupa zvolen a vysvěcen byl. Bez meškání vydal se na cestu do sídelního města svého; při tom však mnoho vytrpěti musel, protože pohané v celém okolí všechny cesty tam vedoucí tak pokazili, že se téměř po nich ani jíti nemohlo. Pohané cítili, že Svatý brzy učiní konec jejich zlému řádění, také zlý duch jedné modly, kterou ctíli, jim pověděl, že Porfyrius bude soužením města Gazy. Brzy přišlo k boji. Vypuklo totiž veliké sucho. Pohané přičítali příčinu toho příchodu nového biskupa, a přinesli v jednom chrámě, který na rozkaz císaře byl zavřen, ale s dovolením místodržitelů zase otevřen, své modle, kterou nazývali páne m de št ě, oběti, aby nechala pršet. Sedm dní opětovali své modlení a oběti, ale nadarmo. Již následkem toho sucha počal se rozšiřovati hlad. Nyní sv. Porfyrius napověděl křesťanům půst a následující noc na vroucích modlitbách ztrávil. Den na to putoval se svými věřícími, počtem 280 v slavném průvodu za město do chrámu sv. Timotea, aby se tam modlil. Když se průvod do města vrátiti chtěl, nalezeny byly brány od pohanů uzavřené.

5. A však Porfyrius a křesťané nepozbyli mysli;

padají na kolena, vzývají Boha o pomoc a hle! modlitba jejich byla vyslyšena. Nenadále zatahla se obloha oblaky, a spadl dešť vydatný. Když pohané tento zázrak viděli, hned otvírali vrata a křesťanům v ústřety volali: „Kristus zvítězil, Onť jest jediný Bůh. Hned se připojili k tomu průvodu, šli s ním do kostela a byvše od biskupa vycvičeni, 176 z nich přijali křest sv. Ještě téhož roku pokřestěno jiných 105, jakož i celá rodina jedné paní, které pracující ku porodu Svatý svou modlitbou pomohl. Tím však popuzen byl vztek těch ostatních modloslužebníků, a oni pronásledovali nyní křesťany všemožným způsobem. Sv. biskup obrátil se o pomoc k císaři Theodosovi, a tento poručil, aby všechny chrámy modlářské ve městě Gaza sbořeny a spáleny byly. To se i stalo. Největší a nejčelnější hořel kolik dnů, a na jeho místo přičiněním sv. biskupa vystaven byl překrásný chrám křesťanský. Od té doby řídli pohané, a sv. biskup v pokoji mohl úřadovati až do své smrti, která následovala r. 420. Nábožný Marek neopustil ho až do jeho smrti a zavírá jeho životopis těmito slovy: „Nyní jest v ráji slasti, a prosí tam za nás se Svatými, jejichž modlitby na nás stahují Boží smilování.“

Svatý se vyobrazuje v rouchu biskupském s křížem v ruce proto, že mu byl svěřen sv. kříž k opatrování.

Zda-li milí Svatí v nebi za nás orodují.

Nábožný věrný Marek, který při svém svatém Otci a příteli Porfyriovi až do smrti setrval, nacházel veliké útěchy v té víře, že se onen nyní v ráji nalezá, t. j. že za něho v nebi orodovati bude. Z toho poznáváme, kterak hned za prvních dob křesťanské víry všeobecně se věřilo, že milí Svatí za nás orodují a svými prosbami smilování Boží na nás snášejí. První křesťané však přijali tuto víru od svatých apoštolů, a tito od Krista Pána samého; jest to tedy víra a nauka sv. katolické Církve, že Svatí v nebi u Boha za nás orodují, a že jich proto vzývati máme, ryze křesťanskou.

Nyní ale přicházejí odpůrcové naší sv. víry pravice: „Svatí již o nás nedbají jsouce v nebesích; nemáme jich tedy o jejich přímluvu vzývati; Kristus sám a sám jest jediný a pravý prostředník; také Svatí nejsou vševědoucí; tedy ani o tom nevědí, když je vzýváme.“

Tak mluví tito lidé; co ty o tom soudíš, čtenáři křesťanský? Můžeš a máš říci takto: „Sv. apoštol Pavel vybízel křesťany, aby se za něho, i za své spolubratry modlili, a to také první křesťané dělali; Svatí Boží, kteří se po čas svého životy tolik za své spolubratry namodlili, zajisté při odcházení s tohoto světa tuto lásku na zemi nenechali, nýbrž ji sebou do nebe vzali. Tam právě tato láska je jejich největší blažeností; milují Boha a všecko, co Bůh miluje.

Bůh zajisté nás lidi miluje, tedy Svatí nás též mají rádi; a poněvadž nás mají rádi, zpominají na nás rádi, a jest-li se

zde za své bratry modlili, budou se v nebi ještě více za ně modliti, proto že tam jest jejich láska ještě větší.

Kdyby Svátí v nebi na nás zapomenuli a o nás více nedbali, byli by tam méně laskavi než na zemi; kdo by však něčeho takového se domníval?

Svátí tedy v nebi za nás se modlejí, čili, jak tomu říkáme, za nás orodují, jako to činili na zemi; a jako sv. Pavel za svého času křestany za jejich přímluvu žádal, smíme i my Svaté o jejich přímluvu vyzývat; neboť milující nás posud, nemohou proto žádnou prosbou naší pohrdnouti, která k něčemu dobrému směřuje.

Ovšem je Kristus jediný prostředník mezi Bohem a námi, Onť jest pravým přímluvčím naším (1. Jan. 2, 1.), a však my katoličtí křesťané nemáme Svaté za takové prostředníky, jako Pána Ježíše; my nemíníme, žeby oni nám z vlastní moci pomoci mohli, jako Kristus Pán, jemuž dána jest všeliká moc na nebi i na zemi; nýbrž mi věříme, že oni pomoci mohou jediné skrze Krista, u Něho za nás orodující; proto se modlíme: „Kriste, vyslyš nás;“ ale ke Svatým voláme: „Orodujte za nás!“

Sv. Pavel také dobře věděl, že Kristus Pán, který se svým člověčenstvím sedí na pravici Boží, je náš přímluvčí, když jsme zbřešili: a přece vyzýval ještě své spolubratry o přímluvu jejich. Svátí mají ducha Kristova, t. j. oni mají stejné smýšlení s Ním, sice by nebyli svatými; oni musejí tedy jako Kristus za nás orodovati.

Ovšem svátí nejsou vševědoucí jako Bůh, to je pravda, ale oni mohou skrze Boha věděti, čeho my potřebujeme a sobě žádáme a jak to s naším spasením stojí. Pán Ježíš výslovně praví, že bude radost v nebi nad hříšníkem pokání činícím; kterak ale mohou se andělé a Svátí, kteří jsou jim stejní, radovati z něho, pakli o něm ničeho nevědí? — Musejí tedy věděti, když se obrátí hříšník; ale vědí-li to, mohou i o jiných věcech věděti, neb jejich poznání je v nebi dokonalé (Kor. 13.), oni jsou nyní u Boha, přátelé jeho, jež On osvěcuje světlem svým. Ostatně víme, že již první křesťané se modlili na hrobech sv. mučenníků a vyzývali je o přímluvu, a historie všech století o tom svědčí, že na tisíce jich vyslyšáno bylo.

Stujme tedy v té víře! My jsme sice dítky Otce v nebesích, máme a smíme k Němu se modliti; ale někdy nám svědomí řekne, že jsme nehodni. Tedy tenkrát, když jsme nehodni, oni za nás orodují, jako zde na zemi hodní bratří a sestry vymohou někdy milost nehodnému bratrovi, který by nesměl otci na oči!

Modlitba.

O laskavý Spasiteli Ježíši Kriste! děkuji Tobě, že jsem údem sv. katolické Církve a věřím v Svatých obcování. Dle té víry chci Svaté, Tvé vyvolené přátely vroucně milovati a je o jejich přímluvu vyzývat, abych hyl hoden někdy, s nimi Tebe v nebi oslavovati. Amen.

27. Únor.

Sv. Baldomer r. 650.

Nemusíš mysliti, že jen biskupové, papeži, kněží, mniši a poustevníci, králové a knížata stali se svatými, i tito neměli před jinými křestany nic zvláštního a jejich stav jich nečinil ještě svatými a blahoslavenými.

Oniť museli jako všickni následovníci Božského Spasitele po svatosti se snažiti a o korunu bojovati a trpěti. Z každého stavu, pohlaví a věku má Bůh vyvolence, kteří mu celým srdcem sloužili, a za to svatými se stali. A tak jsou také svátí ze stavu řemeslnického. Jeden z nich je sv. Baldomer, zámečník.

2. On se usadil v Lyoně ve Francouzích a neženat provozoval tam své řemeslo maje několik tovaryšů a učenníků. Hned co tovaryš čistoty si velmi vážil, špatných společníků, jakož i domů, kde málo co dobrého viděti a slyšeti jest, se vystříhal. A však tím raději se modlil a tím pilněji pracoval. Jako mistr držel se chvalného obyčeje řemeslnického, všecko začínati s Bohem. Časně ráno vstal z lůžka; první jeho myšlénkou byl Bůh. Na kolenou kleče vykonal svou modlitbu ranní učiniv pevné předsevzetí, že Boha po celý den žádným hříchem uraziti nechce, nýbrž raději ze všecku práci z lásky k Bohu, ke cti Boží a z kajicnosti za hříchy své vykoná. On tedy nejednal jako mnozí páni mistři a dělníci za našeho času, kteří pro samou práci ráno ani nemají kdy se pomodliti a myslí, že to nic neškodí, když se hned pospíchá do práce. On hyl pamětliv starého, pravdivého přísloví: „Marné lidské namahání bez Božího požehnání,“ a proto nikdy nezačal své denní dílo, aby se byl nemodlil. Tak jedne i ty, duše křesťanská! Nikdo pro to neschudl, že vykonal ranní modlitbu svou: ale mnoho tisíc jich už přišlo na mizinu, že se nemodlili a Boha se nevsímali. — Po své ranní modlitbě spěchal sv. Baldomer do kostela, aby přítomen byl mši sv. pamětliv jsa slov Páně: „Hleďte nejprvé království Boží a jeho spravedlnost, vše ostatní bude vám přidáno.“ Přised domů dal se s chutí do díla. Se starým heslem řemeslnickým: „S Bohem tovaryši! ve jménu Páně!“ dal se do díla, a bušil pilně do toho. Zda-li pak ty, křesťanská duše! začínáš práci s tak pěkným heslem? Čili činíš, jako mnozí mistři, tovaryši, pacholci a služky, jenž dříve, než na Boha zpomenou, již klejou a nadávají? Může-li taková práce, při které se kleje a nadává, míti Boží požehnání?

3. Když sv. Baldomer práci svou dokonal, tu když posledníkrát s kladivem uhodil, řekl: „Buď Bohu vždy dík!“ Následuj ho v tom, duše křesťanská! Takovým způsobem provozoval sv. Baldomer své řemeslo a pomohl si k hezkému jmění. Jelikož nebyl ženat, vyvolil si chudé za dítky své. Každý chudý obdržel od něho nějaký dárek, obzvláště srdečně pak se ujímal chudých domácích, kteří při všeliké péči a práci nemohli si tolik vydělati, čeho zapotřebí měli. Těm pomahal potají, aby se zato nemuseli styděti. V zimě pečoval, aby chudé dítky dostali teplého obleku, a když

jim ho dával, spolu jich k poslušnosti, k pilnosti a modlitbě napomínal.

Podobně jednal se všemi, jimž prokázal dobrodiní. Velmi přívětivě je napomínal k důvěře v Boha, k modlitbě, k bohabojnému obcování a vždy velikou radost měl, když prospěla slova jeho.

4. Za to ho chudí měli rádi, a děti chudých se k němu měli jako k otci. Kde ho uviděli, hned k němu běželi, za ruce ho chytali, a o jeho požehnání prosili. — Sv. Baldomer byl i apoštolem mezi domácími. On si vzal k srdci slova sv. Pavla: „Kdo se o své domácí nestará, ten zapřel víru a je horší než pohan.“ On se nedomníval, že jeho tovaryši a učenníci jsou v domě jen proto, aby mu za plat vydělávali chleba, a aby pracovali jako stroj, nýbrž že jsou ditky Otce nebeského a mají též nesmrtelnou duši. Proto se jich ujímal jako otec. Dostali dobrý plat, dobrou stravu, a nežádal, aby nad sílu svou se namahali. Tovyaryše špatného, lenocha, touláče, marnotratníka a t. d. v domě netrpěl; o učně se staral, aby je v řemesle dobře vyučil, v kázni je držel, k modlitbě a k práci přídržoval. Za to ho měli též tovaryši i učenníci rádi, pracovali mu rádi, a co chtěl, hned se to stalo. Když nějakého vyučil, hned mu do dobrého domu pomohl; nebo jméno mistra Baldomera bylo známo po celé zemi Francouzské. Oni od něho velmi neradi z domu šli; ale když to muselo býti, tu odcházeli prolévající slzy díky dražému mistrovi svému. — Za našich dob to u mnohých řemeslníků všecko na opak se děje! Bůh to naprav!

Konečně měl mistr Baldomer tu krásnou vlastnost, že nikdy nelhal a nikdy nešidil. Když řekl, do toho dne bude dílo hotovo — skutečně bylo; dílo bylo důkladné, a co žádal, mohl mu každý rád zaplatit, neb nikoho nepřetáhl.

5. Když mu bylo již 60 let, viděl ho opat Lyonský Viventius v kostele se modlití. Poznáv v něm muže neobyčejného dal se s ním do řeči a pohnul ho, aby šel do kláštera. Stalo se. Sv. biskup Geodrich vysvětlil ho za podjáhna, ač on se zdráhal. I v klášteře byli chudí jeho miláčky; všecko jim rozdal. Sám si vybral nejšpatnější celi v klášteře. Když měl kdy, četl v Písmě sv. a heslem jeho bylo: „Ve jménu Páně, buď Bohu vždy dík!“ Když obědval, lítali k němu ptáčekové a s ruky jeho brali krmi. Propouštěje jich říkával: Nyní jste se nasýtíli, nyní oslavujte Pána nebes zpěvy svými. — Tak žil svatě v Bohu až do smrti své r. 650. Jeho ostatky byly brzy oslaveny mnohými zázraky, z blízka a z daleka přicházeli poutníci k hrobu jeho, aby vzývali ho o přímluvu.

Vyobrazuje se se zástěrou kovářskou, v rukou kladivo a kleště.

Denní pořádek křesťana.

V životě sv. Baldomera shledáš, že všeliké své jednání dle největšího pořádku zřídil. Všecko mělo u něho svůj čas a každou hodinu dne vynaložil jen ke cti a chvále Boží, zkrátka žil dle jistého pořádku denního.

Jsi-li pravým křesťanem, nábožným věrným sluhou Božím, měl bys si též jistý denní pořádek ustanoviti, dle kterého bys zařídil živobytí své. Chci tobě takový krátký denní pořádek navrhnouti, který lehce zachovávat můžeš, ať jsi v kterém koli stavu a povolání.

1. Ráno vstaň brzy, a jak mile procitneš a lůžko své opustíš, pomni na Boha a znamenaje se sv. křížem řekni asi takto: „Ve jménu mého Pána Ježíše vstávám.“ —

2. Když jsi se oblekl a umyl, vykonej svou modlitbu ranní. Nejvynechej jí i bys měl před sebou dílo pilné; s ním budeš proto přece hotov a nabudeš od Boha požehnání. Nikdy však nezapomínej při ranní modlitbě zbuzovati tři Božské cnosti: víru, naději a lásku, a zbuditi dobrý úmysl či obětovati vše k Boží cti a chvále. Také se postav pod ochranu milé Paní a učiň předsevzetí: „Nechci Tebe, o Bože můj! v tento den žádným hříchem urazit.“

3. Nyní s chutí se dej do díla a nezapomeň na krásné heslo: „Tak tedy ve jménu Páně, či ve jménu Ježíše.“ — Při práci si častěji tiše povzdychni: k. p. „Všecko Tobě k vůli, o Ježíši!“ či „Ježíši, Tobě věnuji srdce své!“

4. Dovolí-li ti stav tvůj, abys ve všední den byl přítomen oběti mši sv., neopomíň toho nikdy. O kolika milostí tím můžeš dosíci!

5. Před jídlem a po jídle se modlívej hodně pobožně a potom zase obnov dobrý úmysl a předsevzetí své.

6. Pak jdi sase ve jménu Páně do díla a když u večer dílo's skončil, nezapomeň na krásné heslo: „Buď Bohu dík vždycky!“

7. Dříve než-li jdeš spat, poklekni a vykonej svou večerní modlitbu, nábožně poděkovav se slušně Bohu za všecko dobré, zpytuj potom pokaždé opravdově své svědomí a ptej se: Jaké myšlénky a žádosti jsi dnes přechovával, jaká slova mluvil, co zlého učinil a co dobrého opomenul, a nalezls-li nějaký hřích, tu vzbud' hodně srdečnou lítost a obnov své předsevzetí; pros Pannu Marii za její přímluvu, svého sv. anděla za jeho přispění, nezapomínej ani na duše v očištcí a potom si lehni ve jménu Pána Ježíše.

8. V posteli ještě pamatuj na smrt a usni ve jménu Ježíše, Maria a Josef!

Jaké by to bylo, duše křesťanská! kdybys se držela takového denního pořádku? Věř, že by tě to nemrzelo, a zajisté bys čerpala z toho veliký užitek pro duši svou.

Modlitba.

O můj Ježíši! který jsi všecky hodiny života svého pozemského svému nebeskému otci věnoval a jen samými dobrými skutky zasvětil: popřej mi milosti, abych každý den k Tvé cti začal, dle Tvé nejsvětější vůle strávil a skončil. Amen.

28. Únor.

Sv. Roman, opat, zakladatel řádu r. 460.

Sv. Roman pochází z Burgundie ve Francouzích. Již záhy v něm procitla touha po osamotěném živobytí;

jelikož pak tehdaž nebylo ještě ve vlasti jeho žádných klášterů, odebral se k opatovi, sv. Sabinovi, do Lyona, aby od něho přijal navedení k životu nábožnému. Byv dostatečně vyučen, opustil klášter a vyhledával místo osamotělé, aby dalek světa dle návodu sv. Sabina Bohu celý život mohl věnovati. Dlouho hledal, konečně našel v hluboké sluji pohoří Jura údolí vysokými, hrůznými skalami obklíčené, které sloulo Kondat.

2. U prostřed toho úvalu byla pěkná rovina, na které stál strom fikový neobyčejné velikosti; byl plný ovoce a ratolestí, a listy jeho působily stinné podloubi. Na patě toho stromu řinul se bohatý pramen čerstvé vody. Pod tímto stromem zarazil Roman příbytek svůj. Vzal si sebou do samoty dvě knihy, totiž: život ss. prarotců a poučení pro poustevníky od opata Kasiana. V těchto tedy knihách čítával, a když přečetl, rozjímal život a utrpení Spasitele Ježíše Krista, nebo zpíval žalmy. Několik hodin denně vynaložil na to, že půdu vzdělával kolem příbytku svého. Spánek jeho byl krátký a přísně postem tělo své káral.

3. Za nějaký čas přidružil se k němu jeho bratr Lupicin, jemuž se byl ve snách zjevil, a který ho s toužebností hledal. Ačkoli sv. Roman měl mysl tichou, mírnou, a bratr jeho přísnou a nevlídnou, přece se vespolek dobře snášeli, a oba měli jen jedinou snahu totiž, aby se Bohu líbili. Tento svatý život těch bratří byl ďáblu trnem v očích; proto jich sužoval všelikým způsobem jen možným, tak že sobě umínili, toto místo opustiti, aby jinde pokoje dosáhli.

4. Když odtud se stěhovali, zavítali k jedné chudé ženě na hospodu. Ta když se od nich dozvěděla, co jich tíží a co zamýšlejí, divila se tomu velmi, že se tak svatí mužové úkladů ďábelských bojí. Bratří, jsouce tou ženou zahanbeni, hned se zase na svou pouštku vrátili a již u své horlivosti mýliti se nedali. Nyní pak rozšiřovala se pověst o jejich nábožném životě po celé zemi; i přicházelo množství spásychtivých mužů, aby s nimi společný život vedli. I byli přinuceni, stavěti klášter, z něhož se později stalo opatství proslulé Kondat. Že však nápotom klášter nemohl stačiti pro množství žáků, do něho se hrnoucích, vystavěli ještě jeden klášter, jehož opatem se stal Lupicin. V těchto klášterích panovala přísná kázeň; nikdo nesměl maso jísti, jenom nemocným bylo dovoleno mléka a vajec požívat. Jako otec mezi dítkami svými, tak vlídně a přívětivě obcoval Roman mezi bratřími, a jedině tím se od nich rozeznával, že mezi všemi nejprísrněji žil a chudobu nejvíce miloval.

5. Bůh ho pro jeho svatý život již za živa oslavil velikými zázraky. Tak k. p. když jedenkrát s jedním řeholníkem pouť konal ke hrobu sv. mučenníka

Mauricia, byvše zastiženi tmou noční skryli se do jeskyně skalní na jednom kopci. Potom si vyšli, aby nasbírali dříví. Když se vrátili do jeskyně, podivili se nemálo, an tam dva muže našli. Tito ubozí jim hned svěřili, že jsou málo mocenství poranění. A však jak velice se tomu podivili, vidouce, kterak sv. Roman nic se jich neštítí, z jeskyně nevyběhl, nýbrž je obejmul, jakoby byli úplně zdraví, je líbal a u nich zůstal. Časně ráno Roman s bratrem jeskyni opustili a vydali se na cestu dále. Ještě nebyli daleko, tu ti oba málomocní za nimi běželi a slzami radosti jim děkovali, neboť byli docela osvobozeni od neuhojitelného neuhu svého. Ve městě Genevě, kam jich cesta vedla, hned tento zázrak všemu lidu vypravovali. Biskup, duchovenstvo a lid tedy šli v ústrety sv. Romanovi ve slavném průvodu. On však, jemuž byla protivná každá chvála, ušel a potají do svého kláštera se vrátil, a tam se zavřel, aby od nikoho viděn nebyl. Brzy na to usnul sladce v Pánu, ztrávil třicet let v samotě.

Vyobrazuje se v rouchu poustevnickém sedě pod stromem fikovým, pohřížen ve čtení duchovní.

● vlídnosti.

Ačkoli sv. Roman byl řeholníkem a vzdálen hlomozu světského: přece byl vlídným, proto že byl pobožným. Vlídnot je radost a láska k lidem. Kdo miluje a má radost v lidu, ten jest i přívětivým t. j. on to ukáže i ve svých posuňcích, řečích a v celém jednání svém, že lidí rád má a rád vidí. Tak sv. Roman z té jeskyně neutekl, když se tam s lidmi potkal, nýbrž byl k nim přívětivým. Tak byl i Pán Ježíš k dítkám, které mu od matek přivedeny byly. — Kdo je vlídným, jest dále i zdvořilým t. j. on každému proukáže úctu, která mu dle stavu a osoby přináleží, jak to sv. Roman svým bratřím činil. — Vlídnot člověk chová se i příjemně t. j. on činí, co bližní má rad, a toho se varuje, co by bližní nerad měl, pokud povinnost jinače nevelí. Tak sv. Roman vida málomocné neukazoval před nimi ošklivosti a neutíkal, nýbrž choval se k nim příjemně, jako by obcoval se zdravými, proto i Bůh jím uzdravil ty nemocné.

Tak i ty, jsa vlídným nebudeš jsa u nemocného dělati povyk, mluvit na hlas, nýbrž tiše po prstech choditi; anebo jsa u lidí, jichž potkalo právě neštěstí nebudeš se řečtati a nápadně šprýmy provozovati. Tak bys nebyl příjemným a tedy ani vlídným.

Tak se musíš chovati nejen k přátelům a příbuzným, ale ke každému.

Tato vlídnot je ovoce ducha Kristova. (Gal. 5. 22.). To se ukázalo zvláště na Pánu Ježíši, jak byl vlídným k nemocným, k malým dítkám, i ke svým nepřítelům.

Když apoštolé odháněli matky s dítkami, řekl Pán Ježíš: „Nechte maličké přijíti ke mně, a nebraňte jim.“

„Pojďte ke mně všickni, jenž pracujete a sklíčení jste, já Vás občerstvím,“ volal chudým. Přívětivě mluvil se Samaritánkou u studně Jakubovy, tak že se tato divila tomu, an žid s ní mluvil! Samaritané pro jeho vlídnot tak si Ho zamilovali, že prosili, aby se u nich déle pozdržel. Proto dí

Písmo: „Přívětivá tvář potěší srdce (Přís. 15, 30). „Přívětivé slovo povznese člověka“ (Přís. 12, 25). Víme, jak Zacheus hned se stromu s radostí slézal, když Pán Ježíš přívětivě naň pohlédl a zavolal. Tato vlídnost Pána Ježíše způsobila, že se ten lakomec obrátil.

Modlitba.

O Pane Ježíši! který jsi byl ke každému tak vlídným, přívětivým a příjemným: uděl mi milost, abych všecku nevlídnost odložil, a i k nepřátelům svým a v trudných dobách vlídným býti nepřestával. Amen.

29. Únor (den přestupný).

Svatým bezejmenným mučenníkům svatě lásky k bližnímu.

Jako známku své sv. Církve vystavil Pán zcela obzvláště sv. lásku k bližnímu, a skutečně mezi těmi mnohými sektami víry křesťanské, které se během času od katolické Církve odloučily, a nyní po cestě bludu kráčeji, nalezáme sice mnoho svárů a nesvornosti, také můžeme slyšeti mnoho pěkných slov o lásce k bližnímu a bratřím, ale darmo bys hledal u nich takových příkladů nejčistší lásky k bližnímu, jakových v hojném počtu nalezáš v Církvi katolické.

Již pohané se obdivovali této vroucí, srdečné lásce prvních křesťanů a v úžasu jsou volali: „Hledte, jak se milují a pro sebe vespolek umřítí hotovi jsou.“ — Abys pak věděl, jak dalece může sahati láska k bližnímu pravého katolického křesťana, a aby takovým příkladem i tvé srdce se zahřálo a rozplamenilo k stejné lásce, chci ti vypravovati historii ss. mučenníků, kteří v čas moru, r. 261, 262, 263 v Alexandrii panoval, padli jako oběti lásky k bližnímu; mimo to i o některých jiných příkladech takové hrdinné lásky se chci zmíniti.

1. Ve městě Alexandrii tenkrát přebývali pohané a křesťané; tito sténali pod jarmem pronásledování, kterým jich byli ztížili císaři římsí a místodržitelové jejich; jen na pouštích se směli k pobožnosti scházeti, jen v podzemních skrýších nebo v žalářích své svaté bohoslužby slaviti; a však čím více byli ode svých spolubližních utlačováni a stíháni, tím vroucnější byla jejich láska k Ježíši, pro kteréhož tyto strasti trpěli; tím větší důvěra v Boha, tím silnější jejich udatnost, s jakovou i smrti samé vzdorovali. Oni nikoli nenáviděli pronásledovatelů svých, ano raději jich litovali pro zaslíbenost jejich a milovali je ze srdce, modlili se za ně a činili jim dobře, kde jen mohli. — Když tedy r. 261. vypukl hrozný mor ve městě Alexandrii a s nevyslovitelnou vzteklostí mezi obyvateli zuřil: tu se ukázala hrdinná mysl křesťanů ve světle nejjasnějším. V každém domě bylo několik mrtvých; se všech stran

bylo slyšet pláč a bédování; živí chvěli se a trásli úzkostí smrtelnou, nebo každé okamžení museli na smrt připraveni býti. Nikdo si netroufal těch mrtvol černých, vředy morovými cele pokrytých se dotýkati, jich z domů vynášeti a pochovávat; nikdo nechtěl nemocné obsluhovati. Darma volali o nápoj vody, aby uhasili palčivou žízeň svou, darma natahovali své ruky po přátelích a příbuzných. Pohané neznali žádné útrpnosti, žádného smilování; otec utíkal od dětí, děti opouštěly své rodiče, přítel se štilil přítele, příbuzní nechali své pokrevné hynouti bez obsluhy. Strach před smrtí udusil

každou jiskerku lásky v srdci pohanů. Hrozná byla bída ve městě nešťastném.

A však ejhle! křesťané neznali nižádného strachu. Kdežto pohané do svých domů zalézali a zanechali nemocné bolestem a mrtvé zhnulíně: tu pospíchali křesťané z příbytků svých, chodili do domů, kde zuřil mor, přistoupili k lůžku nemocných, podávali jim chladícího nápoje, upravovali jim lůžka, vytlačovali jim vředy podebrané, zavazovali jejich rány, těšili umírající, zatlačovali jim oči, umývali jejich mrtvolky a na vlastních ramenou je vynášeli, aby je poctivě pohrobili. A

toto hrdinství křesťanské lásky provozovali kněží a nekněží, vysocí, nízcí. Oni věděli, že budou sami nakaženi a stanou se obětí moru; a však jejich láska neštítala se smrti a skutečně veliký počet z nich stal se obětí moru; oni umírali radostně za své trpící bratry. Nejsou to mučenníci? — Zda-li může býti větších hrdinů nad ně! — Jejich jména zůstala neznámá, a však jsou zaznamenána v knize života a jedenkrát v den soudní žasnoucímu lidstvu ve známost uvedena budou.

2. A však slyš dále: katolická Církev může se vykázati ještě s více takovými hrdinami křesťanské lásky. V tom samém městě Alexandrii nacházel se a nachází se posud klášter mnichů Františkánů. Když vypukne mor, a to sice se přihodí častěji, tu se shromáždí otcové řeholní; vrhne se los, a na koho padne, ten je ustanoven k obsluze těch nemocných. Vezme sebou nejsvětější Svátost a sv. oleje, potom vak plný silicích léků a živností, a jde z kláštera, který se za ním zavře, a nikomu, dokud mor trvá, se neodvívá. Otec morový chodí nyní od domu do domu těch nemocných; jsou-li Turci, opatruje jich, hledí jich na víru obrátit a Kristu získat; jsou-li křesťané, posilní jich sv. svátostmi. Dokud trvá mor, musí každý den zazvoniti na zvonec u fortny, aby v klášteře věděli, že ještě živ jest. Když se na zvonec nezvoní, tu se ví, že na morovou ránu zemřel; a nyní zase jde jiný z kláštera na místo jeho, až i ten ve službě těch nakažených duší vypustil, a třetí místo jeho zaujal. Stalo se tak, že někdy všickni ti řeholníci až do jednoho vymřeli morem, jako obět lásky k trpícím bratrům. Rci, nejsou-li to mučenníci? může-li býti větší lásky, a nemáš-li se těšiti z toho, že jsi oudem Církve, která plodí dítky takové?

3. A však slyš ještě více! — Jistě jsi slyšel již o sestrách lásky či o milosrdných sestrách. Sv. Vincenc z Pauly je zakladatel této bráti. Tyto outlé panny opouštějí ve květu mladosti své svět, a odřeknou se někdy neslibnějších poměrů života, aby jen Pánu Ježíši v chudých nemocných sloužily. Celý jejich život ztráví u loží nemocných a umírajících. Není služby sebe těžší a ošklivější, kterou by neprokazovaly nemocným. Každý nemocný, bez rozdílu stavu, stáří, pohlaví a náboženství přijme se do domů jejich. Outléji a laskavěji nemůže matka opatrovati dítě své, jako tyto sestry své ubohé nemocné. Ony jich zdvihují a zase na lůžko kladou, čistí a umývají jich, připravují a podávají jim léky, zavazují jim rány, těší je v bolestech jejich, bdějí při nich dnem i nocí, pomáhají jim v hodině smrti a neopouštějí jich až do posledního okamžení. A za tu všecku mateřskou péči nežádají si žádné jiné odměny leč té, kterou Pán Ježíš slíbil milosrdným. Nejmnější z nich umírají v nej-

lepším věku co obět lásky. Jejich jména zůstanou světu neznámá, na hrobě jejich není náhrobní kámen, jen jednoduchý kříž naznačuje místo jejich odpočinku; ale Bůh nezapomenul na jména jejich, v den soudný jména jejich skvíti se budou oslavou nebeskou. Žádné náboženství nemůže se vykázati takovými hrdinami lásky, jen katolická Církev je ta zahrada, ve které se tak krásné rostliny daří. Zda-li se tedy nemáš těšiti z toho štěstí, že té Církvi náležíš?

4. A však ještě nejsem u konce, milý čtenáři! ještě ti chci vykládati o obětech lásky bliženské v Církvi katolické.

Vysoce na hoře sv. Bernarda ve Švýcařích, jehož vrcholky 10.400 stop k nebi vyčnívají a věčným ledem a sněhem pokryty jsou, stojí na hranicích mezi Švýcary a Itálií hostinec sv. Bernarda 7.350 stop nad hladinou mořskou. Jestí pevný, dosti prostranný dům, ve kterém pocestní, kteří cestují po silnici přes horu sv. Bernarda do Itálie, nebo z Itálie do Švýcar nebo do Francouz nacházejí přístřeší a přívětivé obsluhy rukou jeho dobrých obyvatelů, ano někdy i osvobození od smrti jisté. Tento dům stojí na nejvyšším místě starého světa, kde se člověk odvážil, zaraziti příbytek svůj. Přebývání obyvatelů domu toho je strašlivé; devět měsíců zde trvá zima, kteráž dosahuje zde nejvyššího stupně, i uprostřed leta zde vždy ráno mrzne. Sníh padá tak hustě a leží někdy tak hluboce, že jen po schodech v něm udělaných lze dojíti ke dvěřím domovým. Zde přestává téměř vznik zrostlin; jak daleko oko stačí, nic nevidět než sníh a led. Jen v nejvyšším letě roste v malé zahrádce trochu salátu. Nejprudší bouře burácejí zhusta kolem domu, a kolem něho se válí laviny sněhu, sebou do propasti ho strhnouti hrozíce. — Všecko, co obyvatelé toho domu potřebují, dříví, potravu a ostatní potřeby musejí sobě na kolik hodin s koni a osly přivážeti. Ode všeho světa odloučení jsouce neuvídí tyto obyvatelé po celý rok leč ty pocestné, již na vrata tlukou, anebo které oni si sami útrpně dovedou do domu svého. V lepším počasí přicházejí sem i mnozí poutníci z blízkých údolí alpských, aby se v chrámku, který vedle hostince stojí, pomodlili a sv. svátosti přijali. Pro přeostřý a studený vzduch a tuhou práci nedočkají se obyvatelé toho hostince vysokého stáří. Obyčejně umírají v nejlepším věku, a nebo musejí, postonávajíce sestoupiti do údolí, a tam zase okráti. A však láska, jak dí Písmo, je silnější než smrt. Řeholníci sv. Augustina, oživení láskou a horlivostí sv. zakladatele svého, sv. Bernarda z Menthonu, vydržují ve svém hostinci zvláštní sluhy, nazvané Marroniers, kteří vycházejí pocestným v ústřety a pomáhají jim na cestě dále. Od Prosince až

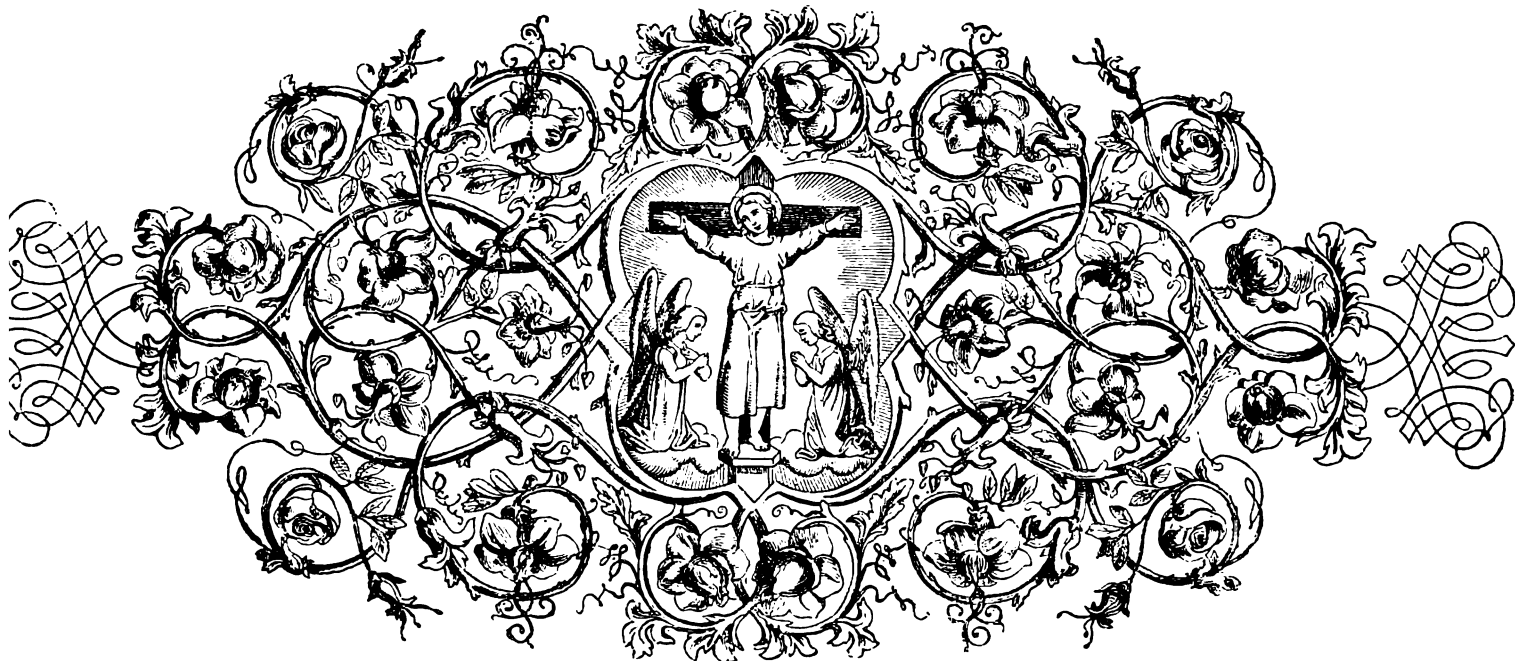
do Máje vychází denně jeden takový sluha s potravou na cestu po kopci dolů, aby pocestné občerstvil a posilnil, klestí jim cestu a doprovází ke klášteru. Nepřišel-li v jistou hodinu domu: tu vycházejí jiní, aby ho našli, a když ti nevystačí k dovedení pocestných, tož běží jeden z nich do kláštera a oznámí to představenému. Hned kněží opírajíce se o veliké hole pustí se do sněhu a pospíchají ku pomoci. To činí vždy, kdykoli se jim oznámí nějaké neštěstí. Oni proklestují cestu, vedou nebo nesou pocestné; jsou-li pod sněhem, vyhledají jich, vytáhnou, trou zmrzlé oudy, a když jich vzkřísili, odvedou je pečlivě do kláštera, kde jich co nejuťleji obsluhují. Jeden domácí sluha vyjde každé ráno s jedním neb dvěma velikýma psema (martos), kteří zvláště tomu vyučení jsou, že dráhu a cestu sněhem, propastmi, mhou a metelící poznají a ty pocestné vyčichají, kteří snad zabloudivi. Kdežto obyčejně psi se vyučují, aby zvíř vyčichali, tito psi jsou vyučení, aby nešťastné lidi vyhledali a život jejich zachovali; a tuto svou úlohu oni plní výborně. Jak mile sluha dá znamení na cestu, tu se vyřítí psi radostně z fortny klášterní, probíhají nejhorsí krajiny, očichají kde které spousty sněhu, a vyhledávají zbloudilé a zmrzlé jako matka své ztracené dítě. Oni se nebojí ani bouře ani nebezpečí, aby se mu vyhýbali; velikými skoky přeskakují jícny propastí; jeden má viset láhvičku na hrdle, ve které jsou kapky silicí, jiný má zvonec; najdou-li v sněhu zmrzlého, tu hned ohonem kývajíce ho obskakují, dýchají na něho, lízají jeho oudy a štěkajíce v tu stranu ke klášteru znamení dávají. Polomrtvý pocestný přichází k sobě, natahuje ruku po tom zvířeti a posilní se kapkami, které má pes na hrdle. Zatím už přichází sluha s občerstvením, zdvihá ho a vede do kláštera. — Leží-li pod sněhem, tu vyčichají chytří psové to místo; kde leží, odhrabou sníh a štěkáním oznamují, že tam nešťastník v sněhu pohřben leží. Laskaví mniši hned přiběhnou, a dlouhými holemi hledají ve sněhu. Najdou-li tělo, tu odhrnou sníh lopatami a velmi často se jim podaří, za živa pohřbené vzkřísiti. Ti psi dlouho vydrží v bouři a větru bez umdlení, a jejich dlouhý ohon slouží často sluhům a pocestným za podporu v chůzi. Jeden pes, jménem Barri, za dvanáct let služby své čtyřiceti lidím život zachoval. Jednou přinesl na hřbetě do kláštera malé dítě, které byl ze sněhu vyhrabal. Mezi tím co sluhové s psy v metelící po horách chodí, zvoní se v hostinci, aby vyslaní i zbloudilí na pravou cestu se dali. Ne zřídka stane se, že tito šlechtní lidumilové, vyjdouce, by svým spolublížním život zachovali, sami pod sněhovou lavínou pohřbeni bývají. Stalo se tak r. 1845, kde kanovník Cart s třemi sluhy pod lavínou pohřben

byl. Zachování pocestní nacházejí v hostinci nejlaskavější přijmutí. Naleznou teplé pokoje a postele; zmrzlé údy zase uzdravnou a nemocní docházejí pomoci lékařské. A za to všecko neočekávají si dobří mniši nic jiného, než odměnu Boží. Oni sami sbírají v údolích Švýcarska almužnu, aby se udrželi a nešťastným život zachovali.

5. Téměř tisíc let stojí ten klášter a tak dlouho trvá toto podivuhodné dílo lásky katolické, jehož zakladatel je Bernard z Menthonu. Pocházel z vysokého rodu, a zhrdnuv světem stal se knězem diecese Aosta v Piemontě, a brzy se stal vikářem biskupovým. Jako takový cestoval po celém biskupství a mnoho far založil. Dozvěděl se, že na sněžkách ještě modloslužba panuje. Skutečně na hoře té, která nyní slove sv.-Bernardská, byla modla Joviše. Tam prováděli lstiví kněží s ubohým lidem hanebnou hru svou. I vstoupil s několika francouzskými poutníky na temeno té hory. Strašná bouře povstala, hrom rachotil, blesky křížem se mihaly; však Bernard se nebál. Přimo zamířiv tam, kde byla modla, rozbil ji na kusy. To se stalo r. 973. Potom vlastním nákladem vystavěl tam hostinec, který podnes stojí. Zde se ubytoval, aby modloslužbu i ze srdcí lidu vymýtil, a pocestné hostil a chránil. Několik bohabojných mladíků přidalo se k němu. Dav jim řeholi sv. Augustina uložil jim, že se musejí obětovati pocestným. Biskup z Aosty chtěl ho učiniti svým nástupcem, ale Bernard nechtěl a sloužil raději pro Krista ubohým pocestným. Pro tuto pokoru a lásku proslulo jméno jeho daleko široko. Zástupové poutníků přicházeli sem, aby uviděli toho otce chudých a obdivovali se lásce jeho. Také jeho rodičové tam přišli. Oni myslii sobě, že syn jejich již dávno umřel, a nepomyslii sobě, že je opatem hostince sv. Bernarda. Oni ho nepoznali, ale on je poznal hned. I častoval jich laskou dětinnou čtyry dni. Potom již se nemohl zdržeti, a uvrhnuv se do jejich náručí, zjevil jim v slzách, že on jest jejich ztracený a tak vroucně hledaný syn. Radost, kterou měli rodiče z toho, nedá se doličiti. — Ještě dlouho ho pán Bůh zachoval k obsluze bratří, dosáhl věku osm a padesátého. Sladce a libě usnul v Pánu 15. Června 1008. Pán Bůh ho oslavil za živa i po smrti darem zázraků.

Ale největší zázrak je a zůstane trvání hostince na hoře sv.-Bernardské, která od něho tak slove.

O duše křesťanská! raduj se, že náležíš Cirkvi, která umí roznítit takový plamen lásky v srdcích svých dítek a pros Boha, aby i tobě vstúpil do srdce takovou milosrdnou lásku k trpícím spolubratrům tvým! —

MĚSÍC BŘEZEN.

1. Březen.

S v. R o g e r.

Před 500 lety žil ve Francouzích zeman, jménem Gottfried. Ten byl muž cnostný a dosáhl věku víc než 100 let. Zanechal tři syny, poslední z nich Roger ukazoval zvláštní vlohy k vědám a cnostem. Matka těch synů měla ve městě Toulouse (čti Tulús) bratra, který tam byl biskupem a kardinalem. Ten se o to postaral, aby Roger ve vyšších školách vzdělán byl. Zde se Roger tak vyznamenal mravností a vědami, že nejen byl prvním mezi žáky, nýbrž se stal záhy profesorem světského a církevního práva. Roger se stal knězem.

2. Zatím umřel biskup v krajině Aurelia řečené. Duchovenstvo a lid sešli se jeden den, aby si zvolili biskupa nového. Roger se tam dostavil též. I viděť, kterak tu mnozí s velikou horlivostí a dychtivostí k těm voličům se drali a sebe jim pro ten úřad doporučeli a nabízeli, jen aby od nich hlas pro sebe dostali. Roger, aby těm ostatním ukázal, jak neslušné a trestu hodné je takové chování, řekl žertem duchovnímu, který též do toho shromáždění vkročil: „Já bych si též přál, aby páni voličové na mne pamatovali a mne za biskupa volili!“ Ten duchovní to vykládal v

té sednici, kde se volilo, k vyrazení všech, co mu Roger byl řekl. Ostatní voličové, nemíníce to opravdu, prohodili: Však by nebylo zle, kdyby Roger se stal biskupem! Tu ale předseda toho shromáždění znaje víru, vědu a rozum Rogerův, vstal a vnuknutím Ducha sv. jal se mluvit takto: „Bratři! nebesa a země jsou svědky, kterak jste si přáli Rogera za biskupa svého. Pročez ho nyní s vaším dorozuměním prohlašuji za biskupa ve jménu Otce, Syna i Ducha sv. Budte přesvědčeni, že se tak líbí Duchu sv., jemuž nelze bez hříchu odporovati.“

3. Po takové řeči byl Roger jednohlasně zvolen za biskupa. Roger dozvěděl se, že volba padla na něho, ulekl se toho, a domníval se, že jeho síla k tomu nestačí. Omlouval se, že jen žertoval projeviv své přání, a že se ti, co ho zvolili, v něm zklamali. A však nic platno! Všecken lid zvolal: „Roger ať je biskupem našim!“ — Jen s velikou tíží ho k tomu mohli přivést, aby se vysvětlil. Již od mládí byl ve všem dobrém horlivým; můžeme si pomyslet, kterak důstojnost a důležitost úřadu biskupského teprvé ho naplnila horlivostí ke všemu dobrému. Neustále vyučoval, radil; vlídnost jeho, s jakou s každým obcoval, byla tak lahodná a lákavá, že i odpůrcové jí dojeti ho ctili. Žádný nebyl odmrštěn, kdo o pomoc prosit přišel; pohostinnost jeho byla taková, že jeho dům byl vždy cizím a chudým otevřený; zvláště péči o to vedl, aby nahé odíval. Sám na sebe byl velice přísným.

4. Po nějakém čase stalo se, že jediný potoměk po jeho nejstarším bratru Odinetovi utopil se v Paříži v řece. Tím se stal Roger dědicem celé pozůstatosti jeho. I uzavřel vystavěti z toho klášter u rodného místa svého; a aby i po jeho smrti potřební žádoucí pomoci nalezali, založil ještě dům se znamenitými důchody, ve kterém i po jeho smrti měli počestní a chudí pro Boha býti vyčastováni. Zvláště blud a nepravost ve svém biskupství vymýtiti hleděl. A však přece byli někteří, již ho svou zpíravostí, pýchou a nenávisťi rmoutili. Proto je Bůh patrně potrestal. Vypukl v tom městě, kde sv. Roger býval, veliký oheň. Vitr vál tak prudký, že obě strany města lehly popelem; jen chrám a dům biskupa zůstal ušetřený od vzteklých plamenů. To neštěstí zavdalo Svatému příležitost, aby veřejným hříšníkům hodně do svědomí mluvití mohl.

5. On jich nyní při tomto navštívení Božím napomínal, aby od svých hříchů ustáli, ješto se v bohatství a šťastných dnech Boha nebáli. Již za živa byl Roger pro své cnosti a zbožnost za svatého ctěn. Dosáhnuv devadesáti let povolán byl od Boha, aby vzal hojnou odměnu za zásluhy své. U jeho hrobu stalo se mnoho divů a zázraků na znamení, že sv. Roger mezi ty od Boha přijat byl, o kterých stojí psáno: „Modlitba Spravedlivého mnoho platí u Boha.

Kterak po vysokých úřadech bažiti nemáme.

Jesti to nápadno u sv. Rogera, jak dobře a výborně on biskupský úřad zastával, a jak se přece bránil tento úřad převzítí.

Zcela to samé nalezáme u některých a to sice nejvčetnějších biskupech a při velikých Svatých, že nechtěli nikterak vysoké úřady převzítí, a že jen latí nebo násilím museli k tomu donuceni býti; potom ale že velmi svědomitě a s bohatým požehnáním úřad svůj zastávali. Naproti tomu pravidelně naleznu, že muž vysoce postavený, který své povinnosti neplní a své povolání zanedbává nebo špatně v něm slouží, se buď po přímých nebo křivých cestách velmi horlivě o své vysoké místo namahal a ucházel.

Odkud to přichází?

To pochází odtud, že v člověku působí buď duch světský, nebo duch Boží. Člověk přirozený je více méně vysokomyslný; on by byl rád před jinými vyznamenán, on by to rád viděl, aby se mu jiní jen s úctou blížili, jemu se kořili, a on jim poroučeti a nad nimi panovati mohl. O to je sladké! Nemáje pokory žádné, z toho si nedělá žádných starostí, jak veliké zodpovídání každý vyšší úřad sebou přináší, a zda-li i potřebných vědomostí má, aby ho dostatečně a s prospěchem zastati mohl.

Kdo se ale bez svědomitosti a bez pokory do vysokých úřadů vtírá, tomu se bude i nedostávatí té vyšší milosti, které k vedení takového úřadu zapotřebí jest, on nebude mítí v tom úřadu žádného požehnání a bude panovati *aut non diu, aut non bene* t. j. buďto ne dlouho, anebo ne dobře. Kdo ale má ducha Kristova, ten je pokorný a svědomitý,

někdy až bázlivý. Proto ho nelákají vysoké úřady a důstojnosti, on se jich raději štítí a je mu před nimi úzko, proto že si rozvažuje, jak mnoho takový pán má na svědomí. Bývá-li ale přece takový muž zvolen a donucen, převzítí takový úřad: takový potom je ovšem svědomitý a považuje takový úřad za příležitost a úlohu hodně mnoho dobrého působiti; on bude svědomitě své povinnosti plniti a neustále Bohu, který jej bez jeho přičinění povýšil, o potřebnou pomoc vzývati.

Málo který čtenář přijde do té příležitosti, aby si naději na úřad biskupský činiti mohl; však ale, co o tom bylo řečeno, to platí i o jiných úřadech. Jsi-li křesťan, nebudeš bažiti po vysokých úřadech, tím méně budeš k nim se dotíratí po křivých cestách lichocením, lízavostí, podlými službami a sliby, přemlouváním, osočováním soků a soupeřů, a nebudeš záviděti tomu, kdo ho místo tebe obdržel. Jsi-li sou sed v obci, nedej se trápiti žádostí, býti starostou; jsi-li ve službě ve vsi na venkově, netrap se touhou, kdybys takhle mohl přijíti do města mezi pány; máš-li si vyvolit choť a máš na vybranou, nedej se mámiti větším bohatstvím nebo vzácnějším stavem, aby ti nepředhazovala, že ona tě udělala pánem; máš-li syny, nedej jich študovat z pýchy, jest-li kapsa nevystačí, a nemají-li k tomu hlavu, sic z nich uděláš nedouků. Ve všem to zanech Pánu Bohu, a buď pokorný; má-li to býti vůle Boží — tož to Pán Bůh učiní bez tvého běhání a hlavy lámání; lehčej a jistěji se dojísta chodí po cestách v nížině, než na vysokých horách.

Modlitba.

O Pane Ježíši! který jsi se k vůli nám tak ponížil a stal se člověkem: popřej mi té milosti, abych po vysokých úřadech mlsně se neohlížel, nýbrž vše do tvé sv. vůle poručil, kam mne postaviti chceš. Amen.

2. Březen.

Blahoslavený Karel, hrabě z Flandrie, r. 1124.

Sv. Kanut, král Dánský, byl otcem blahoslav. Karla. Když otec jeho smrtí mučennickou sešel, musel se s ním utéci k jejímu otci Robertovi, jenž byl hrabětem Flandrie. Na dvoře tohoto chrabrého knížete byl Karel od své nábožné matky nábožně vychován. Dospěv ve mládence táhl s mnoha jinými rytíři do země svaté, aby bojoval proti nevěřícím. Po jeho návratu pomahal strýci svému Balduinovi, který po Robertovi panoval; ve vládě země této, a ješto mu dobrých služeb byl proukázal, ustanovil ho tento ješto před smrtí svou za dědice země své.

2. Tak se stal Karel bohatým, mocným hrabětem. A však on to nečinil jak tak mnozí velící pánové, kteří se málo starají o blaho nebo utrpení poddaných svých, a vedou život prostopášný: nýbrž jeho první a

nejdůležitější péče byla hned, jak vládu nastoupil, že svědomitě prohlédati chce ku časnému a věčnému blahu poddaných svých. Jelikož byl bohat, zmírnil daně a poplatky, a když nastala drahosta a hlad, prominul jich docela. Zvláště mu leželi na srdci chudí; on dal mezi ně pokrmy a oděvy rozdělovati, a aby jim ještě vydatněji pomahati mohl, vydání pro svůj dvůr obmezil. On sám rád chudým osobně almužnu podával, a když to učinil, tu v každém chudém chtěje osobu Krista Pána uctíti, pokorně ruce toho chudého políbil.

3. Denně chodíval bosýma nohama do kostela na mši sv., na cestě do kostela políbil každému chudému, jež potkal, ruku a daroval mu nějaký dárek, a ke konci života svého denně opatřil rouchem pět chudých. Častěji s těla svého roucho svlékl a nějakému chudému muži je daroval. I své dvořeniny a úředníky napomínal k stejnému milosrdenství; on jim ostře na mysl uvozoval, aby se nuzných vdov a sirotků obzvláště ujímali a žádného z poddaných jeho neutlačovali. Slyšel-li, že nějaký velmož poddaného utlačoval, tehdaž hned přísně ho trestal.

4. Jak mírný a tichý byl, rovně tak udatný a chrabrý byl též. Nepřátele, kteří vpadli do zemí jeho, vítězně zahnal. Takovým způsobem žili jeho poddaní vždy v pokoji, neboť dobrý Karel vždy bděl a staral se o ně. Při všech svých mnohých pracích neopomenul nikdy, slyšeti mši sv.; on se nedal žádným počasím a žádnou sebe důležitější prací od toho zdržeti, neboť věděl, že tou nejsvětější obětí nabývá nejbohatšího požehnání. S největší pobožností, a vroucí láskou přistupoval ke stolu Páně, aby se posilnil chlebem života. Ač vůbec milován a vysoce ctěn byl, nicméně ze srdce pokorným zůstal a těšilo ho to, když na své chyby upozorněn byl, ano on prosil biskupy a kněze, aby mu jen bez obalu řekli, co na něm pozorují kárání hodného. Lichotníky a slinolízace, kteří nejlepší pány tak často ke zlým skutkům svádějí, nemohl ani vidět; ti museli jeho dvůr hned opustiti. Největší úctu měl ke kněžím Páně. On jich považoval za služebníky Boží a rozdače tajemství jeho. Proto jich osvobodil ode všech poplatků, hájil jich v jejich právech a svobodách, a přísně potrestal všecky, kdož jim učinili krivdu nebo nějaké uražení.

5. Že dobrý Karel bez ohledu konal spravedlnost, to se nelíbilo velmožům, kteří přes to mlsně číhali po jmění církevním. Největší nepřítel hraběte však byl jakýsi Bertulf, který od něho trestán byl, proto že byl proti právům útok učinil na statky církevní. Ve své zlosti vymýšlel, kterak by mohl Karla ze světa zprovoditi. I spojil se s několika zlosyny, které uplatil penězi, a uzavřeli jsou, výborného Karla, když půjde do kostela,

zavražditi. Dobří přátelé zjevili Karlovi tento plán, a varovali ho, aby nechodil. Tu však se ukázala nejkrásněji mírnost a shovívavost sv. knížete, an jim řekl: „Vždyt jsem všude obklíčen nebezpečími, a však nebojím se jich; nebo Bůh chrání život můj, dokud se mu líbí. Bez dopuštění Božího nemohou mi škoditi nepřátelé moji. Je-li to však nejsvětější vůle jeho, abych život svůj ztratil, tedy nemohu ho dáti za lepší věc, než za spravedlnost a pravdu.“ — Bez strachu vkročil do chrámu a vykonal tam před oltářem Panny nejsvětější obyčejnou pobožnost svou. Ještě nebyl dokonale modlitbu svou, an se mu blížil žebrák prose o almužnu, Pln dobroty podal mu jí Karel, ale v tom samém okamžení klesnul pod vražednými meči zákeřníků. To se stalo 1124. Mrtvola dobrého, vůbec oplakávaného otce chudých byla pohřbena na tom místě, kde byl umučen, a Bůh ho oslavil zázračnými uzdraveními nemocných a málomocných.

Vyobrazuje se s korunou na hlavě s mečem v ruce obklíčen od chudých.

● mírnosti a klidnosti.

Mírnost jest tichost a dobrota v řeči a chování-se k těm, jenž nám ukřivdili a nám ublížili. Mírnost, která se neunaví ani tenkrát, když ukřivdění déle trvá, a častěji se opětuje, slove shovívavost (dlouhočekanklivost). Mírný člověk utrpěv uražení k. p. když ho někdo tupí, nebo se mu směje, nebo nějaké jiné uražení ztrpí, nepromluví ani zlého slova a nečiní svému křivditeli nic zlého, nýbrž zůstane pokojný, tichý a dobrý. Když k. p. David pronásledován byl od vlastního syna Absolona, přec svého syna měl rád a poručil svým vojínům, aby jen ho o život nepřipravili. A když mu zlý člověk Semei nadával a po něm kamením házel, chtěl jeden voják Semeovi hlavu sraziti, ale David toho nedovolil. Mírnost dlouhotrvající slove shovívavost. K. p. když nějaká paní s děvečkou třeba každý týhoden má škodu nebo mrzutost, a ona ji přece ze služby nezažene, nýbrž očekává a těší se tím, že se snad přece polepší, tož taková panička je shovívavá. Máme býti mírní a tiší, proto že Otec nebeský i Pán Ježíš je k nám shovívavý. Pán Ježíš mohl jedním dechnutím své nepřátele na zem poraziti; a On jim přece nic zlého neučinil. b) Proč je matka k dítkám tak tichá a shovívavá? — Proto že jich velice miluje. Tak máme i z lásky k bližnímu býti mírní. c) Též pokora nás má k tomu přiměti; nebo zpomínaje, jak Bůh k nám je shovívavý, nedomnívá se pokorný míti právo, chovati se k bližnímu zlostně a mstivě. d) Konečně i to máme uvážiti, že v dobrém vždy více se s bližním pořídí, než ve zlém. Když se s divokým zvířetem tiše a mírně zachází, když ho hladí a celuje, ono zkrotne; naopak i krotká zvířata (kůň, pes, a t. d.) stanou se zlými, když je někdo pořád štve a bije. To platí ještě více o člověku, že zlý dobrotou zkrotne a dobrý tvrdostí se stane zlým. Když se k. p. koně chtějí zplašiti, tenkrát rozumný vozka nezačne křičet a do nich tlouci, nýbrž začne je klidnými slovy chlácholiti a zdržovat

Tak i ty vidíš-li, že bratr tvůj zbloudil, nebo zblouditi chce, musíš ho tiše a hezky napomenouti, ale ne zuřivostí a tvrdostí ještě zarytějším učiniti, tak že on potom dělá zle — nashvál a zúmýslně.

Modlitba.

O Pane Ježíši! který jsi řekl zkrze tvého sv. apoštola Pavla: láska je trpělivá, dobrotivá, není soběcká, nedá se rozhořčiti: propůjč mi té milosti, abych nikdy do zlého hněvu nepadl, nýbrž k bližnímu mírným a shovívavým byl, a tím Tobě podobným se stal. Amen.

3. Březen.

Sv. Kunegunda, císařovna r. 1040.

Sv. Kunegunda.

Božský Spasitel řekl jedenkrát, že se v jeho sv. Církví nacházeti budou lidé takoví, kteří se stali panici o své ujmě pro království Boží, a k tomu přidal: „Kdo to může pochopiti, pochop.“ Pán Ježíš rozuměl pod těmi slovy slib ustavičné panenské čistoty. Tělesně smýšlející lidé nerozumějí tomu a nemohou ovšem pochopiti, jak může stávati jinochů a panen, ano i zasnou-

bených, kteří se odříkají radostí manželských, každé smilné hnutí těla utlačiti a jako andělé v těle žiti mohou; ale kdo Ježíše, Božského Spasitele srdečně miluje, kdo jeho panenskou máť Marii vroucně ctí: ten to již může pochopiti, ano i vyvésti, když volá milost Boží. Mezi těmi, kdož Spasitele pochopili a jeho slova vyplnili, nachází se též

2. sv. Kunegunda, nábožná dcera hraběte Siegfrieda Lucemburského. Ona byla krásná a rozumná, měla též nejlepší vyhlídky na skvělé zaopatření; a však Ježíš již zoujal srdce její, ukázal jí již záhy marnost světa a obrátil vůli její na věci nebeské. Odtud to přišlo, že nábožná panna Kunegunda vzala si v úmysl, pod ochranou Panny Marie v ustavičné čistotě setrvati a umřiti. Předsevzeti její musilo přestáti tuhou zkouškou; neboť jednoho dne se ucházel o ruku její vojvoda bavorský Jindřich, a její rodičové stáli na tom, aby si ho vzala. Kunegunda se velmi ulekla; a však jako dobrá dcera uposlechla rodičů svých, kojíc se naději, že Ježíš a Maria jí budou nápomocni, aby přece provedla, co si umínala. Naděje tato nebyla marná. Před svatbou vyjevila budoucímu choti svému přání srdce svého, dle něhož chce vždy panenskou zdrženlivost zachovávat, a podařilo se jí s Boží pomocí, bohobojného vojvodu k tomu pohnouti, že nejen v její žádost svolil, nýbrž s ní rovněž slib učinil, že až do smrti panicem zůstati a zdrženlivosti pilným býti chce. Svatý sňatek tento byl uzavřen, a na znamení, kterak od té chvíle jen v Pánu Ježíši svou jedinou radost hledati a nalezati chtějí, podal Jindřich nevěstě své drahocenný kříž za věno. Ve svaté, cudné lásce žili nápotom ti svatí manželové jako Josef a Maria; snažili se, aby se jen Bohu zalíbili a vespolek se posvěcovali. Odměna takové cnosti dostavila se brzy; vojvoda Jindřich byl r. 1002. za císaře římsko-německého vyvolen a v Mohuči korunován. Korunování císařovny následovalo měsíc později v Páderborně. Dvanáct let na to táhli do Říma a obdrželi z rukou papeže Benedikta VIII. korunu císařskou. Navrátivše se z Říma žili jsou v tichém pokoji, a mezi tím, co Jindřich zastával svůj úřad císařský se vši spravedlností: vedla Kunegunda prostý, ustraněný život. Její sednice byla prosta všeliké nádhery, dřevěná lavice sloužila jí za sedadlo; dvěře vedly z komnaty její do kaple domácí, kde kolik hodin na modlitbách ztrávila. Chudé a nemocné podporovala bohatě; i nejnižší z lidu směli k ní přicházeti a jí své stížnosti přednáseti. Jep-tiškám velice přála: jejich klášterům mnoho darovala, a vystavěla též několik klášterů. — Tiché domácí štěstí těchto obou cudných manželů vzbudilo závist ďáblou a on hleděl je překaziti návodem lidí zlomyslných. I vyskytli jsou se tací lidé zlí, kteří udali cudnou pani

u chotě jejího, jakoby vedla nedovolené obcování. Císař uvěřiv pomlouvačům počal míti v podezření věrnost choti své. Kunegunda však mlčela a trpěla. Že však pomluva se vždy šířila dál a dále, zastávala před císařem vítězně nevinnost svou, a nabídla se k tomu, podrobiti při svou očistě Boží, a přestáti zkoušku ohnivou, při které by obžalovatelé její sami co dohlédači přítomni býti měli.

3. Před shromážděným lidem, před sborem duchovenstva, urozenstva a bohatýrů říše veškeré nechala sobě přivést žhavé radlice, potom pokleknouc na kolena modlila se vroucně k Bohu a nahlas, aby ráčil sám osvědčiti světu nevinnost její, a požehnavši se sv. křížem šla bosýma nohama bez strachu po tom žhavém železe patnáct kroků, aniž v tom nejmenším jí upálena jest byla. Lid se na to díval sotva dýchaje tak tiše a pln úzkosti o paní tak svatou, a uzřev tak veliký zázrak, vypukl vešken lid v jásot hlasitý, velebíce moc Boží a nevinnost císařovny. Ona pak vrhla se na kolena, díky vzdávala Bohu, padla okolo krku svému choti, který jí za odpuštění prosil, a odpustila též pomlouvačům zlým, které lid na smrt vydati žádal. Od té doby žili Jindřich a Kunegunda ještě svorněji při sobě.

4. Kunegunda však poznala zlomyslný, ošemetný svět, ona toužila po samotě, a tudíž s povolením Jindřicha ustranila se do Kaufungen, místa to v Nizo-Hesích. Zde upadši do nemoci učinila slib, vystaviti klášter pro jeptišky. Jak mile se pozdravila, hned začala stavěti, a však než-li byl dostaven, sešel její císařský chot Jindřich tichou smrtí spravedlivého. Na svém lůžku smrtelném vzal Kunegundu za ruku, a u přítomnosti několika příbuzných a dvořeninů pravil: „Tuto hle, kterou jste mi, nebo raději Kristus, odevzdali, vracuji vám a Kristu Pánu našemu jako pannu nazpět.“ Kunegunda mohla tedy po smrti chotě svého vyhověti toužebnosti srdce svého, dle které si přála žiti co jeptiška v klášteře. Klášter v Kaufungen byl dostavěn, zde chtěla v tiché celi sloužiti Bohu svému. V ročníci úmrtí chotě svého odebrala se ve svém ornátě císařském doprovázena dvořeninstvem do chrámu, kde právě biskupové před se vzali sv. obřad vysvěcení jeho. Když bylo po vysvěcení obětovala císařovna přeskvostný ostatek sv. kříže, a když bylo pozpíváno Evangelium mše sv., odložila k úžasu lidu, který o tom nic netušil, svůj císařský zlatohlav a oděla se v roucho šedé řeholní, kteréž si byla sama zhotovila; potom si dala vlasy ustríhati na znamení, že se docela světa odřekla, a biskup z Paderbornu zastřel hlavu její závojem, nastrčil jí jako nevěstě Kristově prsten na prst a uvedl ji do její cele.

5. Zde pak již zapomenula docela na bývalou slávu svoji, ona nechtěla v klášteře před ostatními sestrami

ani té nejmenší přednosti míti; právě nejnižší práce vykonávala nejraděj a v tom, poslouchati představené své na slovo, byla ona první. Nemocní a chudí i zde zůstali jejími miláčky, pro sebe nežádala ani té nejmenší pohodlnosti. Ženské práce, modlitba a duchovní čtení byly její nejmilejší zábavy, s nimiž zároveň spojovala cvičení kajicná. Tak ztrávila ještě patnáct let k příkladu jasně zářícímu svých spolusester, ať těžká nemoc uvrhla ji na lůžko smrtelné. Veliký byl zármutek v klášteře, a v celém okolí jeho. Jen Kunegunda byla veselá. Ležíc na drsnatém roucho kajicném přijala s vroucí pobožností svátosti umírajících, a když již v posledním tažení pozorovala, že pro ni připravovali příliš skvostné roucho umrlčí, tu pokynuvši rukou pravila hlasem zhasínajícím: „Takovéto ozdoby nejsem hodna; bohaté oděvy jsem nosívala při zasnoubení s mým chotěm smrtelným: můj nynější chudičský oděv hodí se pro chotě Kristovu, pro nevěstu věčného Pána; v tomto pohrobte mrtvolu moji vedle mrtvoly mého bratra a pána, císaře Jindřicha. —

Když jí to bylo přirčeno, vešla do pokoje Pána svého, 3. Března 1040. Její mrtvola byla do Bambergu přenesena a tam pohrobena po boku sv. chotě jejího. Ještě za živa oslavil ji Bůh darem zázraků! Znamením sv. kříže udusila plamen, který byl ve klášteře povstal; i její hrob byl oslaven mnohými zázraky.

Vyobrazuje se v ornátě císařském držíc v ruce chrám.

Kterak zlá věc je pomluva a na cti utrhaní.

Jak zle by se bylo vedlo nevinné císařovně, kdyby byl Bůh sám její nevinnost nebyl dokázal zázrakem a kdyby nebyl odkryl tu zlomyslnou lež pomlouvačů? — Obyčejně si to ani nepředloží ti, kteří dobré jméno a čest bližního blátem pomluvy pohazují, jakou škodu tím nadělají, a kterak se tím těžce pohřešují! — Dobré, poctivé jméno a čest bližního je veliká věc; při mnohých lidech závisí od toho celé štěstí člověka. Na to však málo nebo nic nedbají ony špičaté, jizlivé jazyky, které se dotýkají dobrého jména bližního, Z nenávisti, lakoty nebo řevnivosti zlehčují bližního svého, tupí ho, ano vymýšlejí o něm věci, na které oni snad nikdy ani nepomyslili. Lidé jsou vůbec nakloněni, o svém bližním věřiti spíše něco zlého, než-li něco dobrého, a tím se stává, že takové pomluvy a na cti utrhaní tak rychle se rozšiřují a nesmírnou škodu působí.

A kterak může pomlouvač, na cti utrahač takovou škodu zase napravit? On musí nejprv odvolati; ale kterak to může? Ať někdo vysype z půdy z vykře pytel peří na ulici, a ať potom to peří zase shledá a sebeře, zda-li je to lehká práce? Zrovna tak málo může pomlouvač zase napravit dobrou pověst na cti ukřivděného bližního svého!

Za druhé má pomlouvač nahraditi škodu, kterou byl učinil bližnímu na jeho majetnosti, na těle a na duši; on mu má vrátit poklid a spokojenost srdce jeho; kterak ale to bude moci učiniti?

Proto ale také očekává pomlouvače veliký trest, jak stojí

paáno: „Součet jejich úskoků, zloba jejich rtů padne na ně samé, uhlí na ně bude padat, do plamene jich uvrhneš, bídu svou nesnesou. Muži zlého jazyka nepovede se dobře na zemi (Žalm. 139.), a na muže dvojího jazyka čeká velmi zlý soud; a na ramenáče padá nenávisť, nepřítelství a hanba“ (Sir. 5.).

Varuj se tedy, duše křesťanská! zlých pomluv a na cti utrhaní! Ano i kdyby to zlé, co bližní tvůj učiniti měl, bylo se skutečně stalo; i tenkrát, když jsi toho očitým byl svědkem, máš mlčeti, a jediné těm oznámiti, kdož mají moc a povinnost, to zameziti.

Pravá láska, di apoštol, nedomyšlí se nic zlého; tím méně se opováží, nepravdu a lež o bližním do běhu pouštět. Pomlouváči sedí ďábel na jazyku a v srdci, a tomu, kdo ho rád poslouchá, sedí v uších; kterak možná, aby takový člověk u Boha milosti došel, který jest láska? Abys ale do takové veliké chyby nepadl, bude nejlépe, když jazyk svůj zcela zkrotíš a rád mlčíš. Pamatuj sobě: Málo kdy to člověka mrzí, že mlčel, naproti ale často a bolestně, že mluvil. Považ, že z každého daremného, neužitečného slova budeš muset vydati počet na soudě Božím. Vlož tedy zámeček na jazyk a uč se mlčeti. Učiň hned nyní předsevzetí, že chceš krotit jazyk svůj, a neupouštěj, až jsi tento malý, ale záhubný oud skrotil.

Modlitba.

O Bože! srdečně toho želim, že jsem již tolik marných ano i zlých slov promluvil; propůjč mi té milosti, abych od té chvíle jazyk svůj krotil a jediné tenkrát mluvil, když toho žádá čest Tvá, má povinnost a spasení bližního.

4. Březen.

Sv. Kasimír, králevič polský r. 1483.

Poláci jsou nás Čechů a Moravanů rodní bratři. K nim se dostala sv. víra Kristova ze země české skrze Dobrovku, choť Mečislava I. Národ ten zbožný celou duší pojal tento drahý klenot sv. víry, a vyplodil v lůně svém mnoho a výtečných Svatých pro nebe. Jeden z nich je sv. Kasimír. On žil při dvoře otce svého, kde panoval lesk a přepych královský. A však již co pacholík v tom lesku a v té slávě nenalezal mnoho radosti a zalíbení. Jeho zbožná máť obrátila oči jeho na zcela jinou slávu a velebnost, totiž na radosti nebeské, a vstúpila mu do srdce vroucí lásku k Božskému Vykupiteli a jeho panenské matce Marii; totéž učinil vychovatel jeho, nábožný to kněz. Marní dvořánové a lichotníci u Kasimíra nepořídili mnoho, ba ničeho; on nechtěl na jejich radovánkách podíl bráti, aniž sladkým slovům jejich, jimiž ho sváděti chtěli, víry přikládati, sluchu svého propůjčovati. Jako cudná sladce vonící lilie mezi trním a jedovatým křovím dospíval a rostl Kazimír; místo, co měl návštěvy dělati, ve hrách, v tanci a honbě kratochvil vyhledati, spospíchal do ko-

stela k oltáři, a tam u Ježíše hledal útěchu a rozkoš svou.

2. Časně ráno vstával, a vykonav modlitbu ranní, spospíchal do chrámu Páně, aby byl přítomen mši sv.; nebyl-li kostel ještě otevřený, klekl si před dveřmi kostelními, modlil se a čekal, až otevřeli. Mezi nejsvětější obětí mše svaté byla jeho pobožnost tak vroucí, že každý anděla viděti se domníval. Když se stal starším, vstával i v noci, aby svého Božského Vykupitele v nejsvětější Svátosti navštívil a jeho hořké umučení rozjímal. Utrpení Ježíšovo tak hualo srdcem jeho, že

jíž pohled na krucifix vynutil mu slzi nejhořčích. O duše křesťanská, jak dobře by bylo pro tebe, kdybys v tom následovala sv. mládence Kazimíra a navštěvovala častěji jako on milého Spasitele v nejsvětější Svátosti oltářní a rozjímal často jeho hořké umučení! Brzy by se roznil oheň nejčistší lásky v srdci tvém, a ucítila bys útěchu nejsladší. Srdce lidské musí něco milovati, neboť jest stvořeno k lásce; ale bohužel! ono miluje věci, které jeho lásky nejsou hodny a nevyplňují toužebnost jeho.

3. Kdo miluje Ježíše, miluje i pozeňnanou matku jeho Marii. Tak to bylo u sv. Kazimíra; on jí nejmenoval jinak, než-li svou milou matkou; jí z lásky a ke cti složil též přemilostnou píseň, kterou denně před jejím obrazem zpíval a kterou posud máme. Ona je složena v řeči církevní, latinské a začíná takto: „Omni die, dic Mariae laudes, mea anima,“ — a má v sobě tolik rýmů, že je jako hudba při odříkávání. On žádal, aby opis té písně byl do jeho rakve položen a s ním pohřben. Po 120. letech nalezla se ještě tato píseň neporušena vedle mrtvoly jeho. Aby své milé matce Marii se zalíbil, slib panenské čistoty složil a neporušený až do smrti zachoval. Tato však láska jeho k Pánu Ježíši a k Panně Marii netajila se jenom v srdci jeho co zřídli citů blaživých, nýbrž ona se ukazovala též ve skutečích světu prospěšných. On se totiž zvláště ujímal chudých a nouzi trpících. Již co pocholík své peníze, jež na vyrazení dostával, sbíral, aby chudým dávatí mohl; on sám chudé svolával kolem sebe v přední paláce, a tam jim almužny rozdával, a když dvořané nad tím kroutili hlavou pravice, že se tím Kazimír příliš snižuje, dal jim vhodnou odpověď: „Pán pravil, že kdo chudým slouží, Jemu slouží! Může-li kníže svou výsost lépe uctítí než-li službou takovou? Co se mne týče, nežádám si žádné větší cti, než sloužití nejnížšímu chudákovi.“ Na to dvořané už ani slova neřekli více.

4. Když bylo Kazimírovi třináct let, měl převzítí dle vůle otcovy korunu královskou země uherské, kterou mu Uhří sami podávali. Z poslušnosti byl k tomu ochoten: ale když z té celé věci zase sešlo, měl z toho největší radost, a když mu podávali korunu podruhé, tu již nížádným způsobem k přijmutí jí pohnouti se nedať. Lesk koruny neměl pro něho nížádné vnady více od té doby, co byl navykl rozjímati o trnové koruně Spasitele svého. Tomu jedině chtěl sloužití, aby jedenkrát s Ním mohl panovati. Proto se od té doby cele uprázdnil jen cvičením pobožnosti. Pod rouchem svým nosil vždy pás kající (cingulum) na nahém těle, jež za pouhého otroka považoval. Posty tak přísně zachovával, že ani jsa churav sprostění od nich (dispensí) nepřijal. „Nikdy jsem se nestal,“ řekl lékaři svému, „postem churavějším, a nemají-li léky žádné moci k uzdravení, neprospěje ani dispense.“ Proto sv. Kazimír tak přísně tělo své krotil, a tím zachoval neporušený nejkrásnější drahokam v koruně své nebeské, totiž čistotu panenskou.

5. On stojí jako jeden z nejhlavnějších hrdinů v této cnosti mezi zástupem Svatých. Jeho tělo bylo čistým chrámem Ducha sv., v nevinosti své rovnal se andělům. Žádné nepravé, čistotu urážející slovo nesmělo mu na

blízku promluveno býti. Když při jedné hostině, při které on co královič přítomen býti musel, dostalo se mu k uším slovo urážlivé, necudné: i hned padl do mdlob! Jak velice však miloval andělskou cnost čistotu, ukázalo se tím, že si umínil, raděj umřítí, než-li jí porušití. V stáří 24. let byl zachvácen nemocí nebezpečnou; lékařové vynaložili všelijaké své umění na to, aby ho uléčili, a však nadarmo. Jenom jeden prostředek ještě udali, totiž, aby se Kazimír oženil, tím že by se zachoval. Otec, matka, pobratimstvo prosili ho, aby uposlechl rady lékařů a zachoval život svůj. Všecko bylo na darmo. Kazimír nechtěl zrušití slib učiněný, dle kterého panicem zůstati chtěl: „Raděj umřítí,“ řekl „než takovým způsobem život prodloužití.“ — Zimnice, která ho sžírala tak, že z ní povstaly ujmy, přivedla ho na okraj smrti, po které tak srdečně toužil. Den úmrtí svého napřed věděl a připravoval se naň přijmutím sv. svátostí a neustálou modlitbou k své milé matce Marii se vši horlivostí. 4. Března 1483. přiblížila se konečně hodina smrti. Umíraje polibil vroucně rány Spasitelovy a ve slovech: „Do rukou Tvých o Ježíši poroučím duši svou“ — odletěla andělská jeho duše do nebes. V kapli matky Boží, kterou tak vroucně miloval, bylo jeho panické tělo pochováno. Na jeho přímluvu stalo se mnoho zázraků. Po 120. letech byl jeho hrob otevřen a nalezeno bylo tělo neporušené, ano i plátno, do kterého jeho tělo bylo zavinuté, nalezeno bylo, ač krypta byla vlhká, neporušené, a líbá vůně vycházela po tři dny z hrobu jeho. I vystavena byla přeskvostná kaple z mramoru nad hrobem jeho ke cti jeho, aby v ní přechovávány byly ostatky jeho. On jest patron země polské, která na jeho přímluvu od útoku nevěřících osvobozena byla. Vedle sv. Aloisia a Stanislava představuje se mládeži co vzor nevinosti.

Vyobrazuje se v polském národním kroji maje v ruce prut liliový.

● zachovávání postu.

Sv. Kazimír velmi rád se postil, tak že ani od postu nechtěl rádně sprostěn býti.

Jak pak ty, duše křesťanská! jak to stojí s tebou ohledem postu? Přichází to tvrdé, nepohodlné, není-liž pravda? Jsi mrzuta, když nastane postní den, anebo snad i přikázání o postu přestupuješ? — Chceš-li tělo krotití, musíš se postit. Když, milý bratře! onemocníš, a přijde lékař, zapoví ti jídlo a pití, jakos posud měl v obyčeji, ač nerad, ale hned ho poslechněš, jen abys zase zdraví ztraceného nabył. Nu hled! nejsvětější lékař Pán Ježíš chce tomu, abys se postil, aby tvá duše buď ozdravěla nebo zdraví nepozbyla. On sám se postil, a apoštolé jeho a všickni Svatí se postili, proč ty ne? Jsi dítkem sv. katolické Církev, a tato Církev i zvláštním přikázáním udává, kdy a jak se postití máme; nebo

ona chce, abychom byli svatými. Neuposlechněš-li jí, tož už nejsi pravým katolíkem více, ty hřešíš, proto že neposloucháš Církev, které poslouchati poručil Pán Ježíš sám. A ostatně, co pak to postění je tak tuze obtížné? Láska k Pánu Ježíši činí vše lehké a sladké, jen se přemahej. A potom je to pěkná rozmanitost i v občanském životě, když aspoň jednoho dne masa nejíme; den na to chutná pak tím lépe. Jak budeš snadno umírat, když nebudeš otrokem rozmazleného těla svého. Tací rozmazlenci, kteří svému tělu ve všem po chuti hoví, umírají nejbolestněji.

Modlitba.

O Bože, který jsi sv. mládence Kazimíra u prostřed vnaď a rozkoši dvorských v čistotě andělské zachovati ráčil: propůjč nám dobrotivě, abychom dle příkladu jeho u prostřed proudu světského neporušenou mysl zachovali. Amen.

5. Březen.

Ss. Perpetua a Felicita se soudruhy mučenníky r. 203.

Jak nábožní a bohabojní byli první křesťané, jak nezvratná byla jejich víra v Ježíše Syna Božího, jak vroucí a věrná jejich láska k Němu, to můžeš čísti zřetelně v následujícím životopisu. Jest vyňat z akt obsahujících to, co ss. mučenníci sami vypravují a co očitý svědek jejich zápasu a smrti byl sepsal, kterážto akta ještě za času sv. Augustina čtena bývala při službách Božích. Ó kězby byla, víra tvá křesťanská duše! příkladem těchto Svatých ještě více upevněna, tvá láska k Ježíši ještě více rozplameněna.

R. 202. povstalo za císaře Severa veliké pronásledování křesťanů, které se vztahovalo až do Afriky. Tam žilo v těch dobách v městě Karthagině pět katechumenů (čekanců křtu sv.), totiž: Revokatus a Felicita, a ti byli čeledínové; Saturnin, Sekundulus a V. Perpetua. Felicita byla tehdy sedm měsíců těhotná, a Perpetua kojila dítě. Byla 22 let stará, z vzácné rodiny a bohatě provdaná. Její otec, ještě tvrdý pohan, miloval ji více než všechny své děti ostatní; její mát a tři bratří, z nichž nejmladší umřel, byli jak se podobá křesťany. Těchto pět katechumenů bylo jato a do žaláře uvrženo. S nimi se dal uvězniti jistý Satur, jak se zdá bratr Saturnína, který jich vyučoval u víře. Sotva se octli v žaláři, počal zápas. Perpetua sama vypravuje takto:

2. „Byli jsme ještě u stíhatelů našich, když můj otec, puzen útlou ke mně láskou, přišel do vězení a si všemožnou práci dal, aby mou stálostí otřásl. Otče, řekla jsem mu, vidíš zde na zemi ten džbán? On: Vi-

dím. Já: Zda-li možno ho jináče jmenovati, než čím jest? On: Nikoli. Nu tedy! i já nemohu jiným býti, než čím skutečně jsem, t. „křesťankou.“ — Můj otec, těmi slovy popuzen, chtěl mi oči vyškrábati, upokojil se však tím, že mne ubil, a opustil mne zahanbený, že důvody, které mu ďábel vnuknul, nic neprospěly. Když jsem od něho několik dní pokoj měla, děkovala jsem za to Bohu. Mezi tím časem přijali jsme sv. křest, a když mne lil kněz vodu na hlavu, vnuknul mi Duch sv., abych neprosila o nic jiného leč o sílu a vytrvalost v mukách. Brzy na to byli jsme do strašně tmavého žaláře uvrženi, před nímž jsem se zpočátku zděsila, nebo jsem nevěděla, kde jsme. O to byl strašný den; vzduch byl palčivý vedrem, a v tlačenici by mne byli skoro udusili; vojáci nás trýznili, a já strádajíc plakala, že nemám své dítě. Dva jáhnové, kteří při nás byli, vymohli nám za peníze, že jsme směli každý den několik hodin vejíti do volnějšího místa v žaláři, čerpat volný zdravý vzduch. An se každý o sebe staral, kojila jsem své dítě, kteréž mne byli přinesli polomrtvé. Odevzdala jsem dítě matce, která mne s bratřími navštívila a těšila jsem ji vidouc velikou bolest, která ji sžírala. To vše jsem trpěla kolik dní; konečně mi bylo dovoleno, podržeti dítě při sobě v žaláři, a nyní byla zmizela má úzkost, a žalář mi byl tak milý a příjemný jako každé jiné místo. Jednoho dne řekl mi bratr: Sestro má, ty již stojíš tak velice v milosti u Boha; přece Ho pros, aby ti u vidění zjevil, zda-li osvobozena či umučena budeš? An mi Bůh již tolik dobrého byl proukázal, odpověděla jsem s důvěrou: „Zejtra máš zvěděti, co se stane.“ — Dala jsem se do modlení prosíc o vidění, a stalo se mi takto: Viděla jsem nad míru vysoký žebřík ze zlata, jehož konec sahal do nebe, a který byl tak úzký, že jen druh za druhem po jednom vstupovati mohl po něm. Po obou stranách byly meče, hroty oštěpů, srpy a nože, tak že každý, kdo by byl neopatrně nebo nemaje zrak vždy zhůru obrácený vstupoval, dojistá byl by od těch hrotů zachycen vězeti zůstal. Pod tím žebříkem ležel veliký drak, který ty pohlnouti hrozil, kteří na horu chtěli vystupovati. První pak, který na horu vstoupati chtěl, byl Satur, který se k vůli nám sám dal, neboť nebyl při nás, když jsme byli jati. Když byl dospěl na vrch žebříku, obrátiv se ke mně řekl: „Perpetuo, já na tebe čekám, ale měj pozor, aby ti drak neublížil.“ — On mi neškodí, řekla jsem, já vystoupím ve jménu Pána Ježíše Krista. A drak zvědl, jakoby měl strach přede mnou, zdlouha hlavu pod žebříkem, a když jsem vstoupala nahoru, poslouchal mi za první schůdek. Když jsem dostoupala na konec žebříku, viděla jsem zahradu velikou a u prostřed té zahrady muže postavy vysoké s vlasem bílým odě-

ného jako pastýře; on tam seděl doje ovečky, kolem něho stálo množství lidstva v šatech bílých. Ten člověk se podíval na mne a volal: „Bud' vítána, dcero má!“ Potom mi podal trochu mléka sraženého, které byl právě nadojil. Přijala jsem je s rukama sepjatýma a když jsem je požívala, pravili všickni okolostojící: „Amen!“ — Při tomto slově jsem procitla a měla v ústech ještě něco sladkého. Hned jsem to vidění vypravovala bratrovi svému, a z toho jsme soudili, že nám nastává smrt mučnická, a počali jsme opustěti všelikou naději na další zde obcování.“

3. „Za několik dní roznesla se pověst, že přijdem do výslechu. Tu otec můj hned opustil město a hořem umořený přišel ke mně, aby mně ještě jedenkrát navštívil. „Měj útrpnost se šedinami mými“ — řekl mi — „slituj se nad otcem, jsem-li hoden slouti otcem tvým, ještě jsem tě vodíval až do rozkvětu mládí tvého za ruku, tobě před bratřími přednost dával. Ó nedělej mi hanbu před světem! Pomni na bratry, na máť, na dítě, kteréž bez tebe na živu neostane. Podej se, obětuj bohům, nechceš-li nás do hrobu připravit; nebo kdo z nás bude žít, pakli ty zemřeš?“ — To řka líbal mi ruce, padl mi k nohám, a s pláčem mne nazýval nikoli dcerou ale paní svou. I bědovala jsem a plakala nad stářím jeho a nad tím pomyslením, že jen on ze všech mých nepřeje mi smrti mučnické. Těšila jsem ho těmi slovy: „Nestane se na soudě nic jiného, leč co chce Bůh, neboť nejsme v moci své, nýbrž v moci jeho.“ — Zoufalý odešel. Den na to, když jsme večeřeli, přišli pro nás, aby nás na veřejné sudiště vyvedli na výslech. Síla lidstva se sběhla z ulic okolních. Vstoupili jsme na místo soudní, a každý, kdo byl tázán, vyznal Pána Jezu Krista. Řada přišla i na mně; tu nenadále objeví se můj otec, mé dítě drže na loktech a vzav mne poněkud stranou řekl mi hlasem prosebným: „Slituj se přece nad svým dítětem!“ I prokurator Hilarian, sudí krve, spojiv se s mým otcem volal na mne: „Slituj se nad šedivou hlavou otce svého; slituj se nad nevinným dítětem svým: obětuj za blaho císaře!“ — Já pak jsem odpověděla: „Nebudu obětovat!“ Hilarian odvece: „Tedy jsi křestankou?“ „Ano, jsem křestanskou“ — zněla odpověď má. Když se můj otec zase blížil, aby mne sváděl, nechal ho Hilarian metlami zahnat. To mne bolelo tak, jako by mne šlehal, a plakala jsem bez útěchy nad stářím jeho. Po výslechu odsoudil nás soudce, že máme býti roztrháni zuby divokých zvířat. S radostným srdcem vrátili jsme se do žaláře. Když jsem došla, poslala jsem jáhna Pomponia k otcí mému, abych žádala o své dítě. Otec však nechtěl mi je vydati. Zalíbilo se pak Bohu, že ani již dítě nežádalo prsu mého, ani mi mléko již

nečinilo v prsu obtíží jakých. Několik dní na to, když jsme se vespolek modlili, bylo mi, jakobych slyšela hlas, který jmenoval jméno mého zemřelého bratra Dinokrata, na něhož jsem již od jeho smrti nebyla zpomenukla. I rozplakala jsem se rozpomenuvši se na jeho smrt, a poznala, že se mám modlití za něho, což jsem i učinila. Tu noc na to se mi zdálo, jak následuje: „Viděla jsem Dinokrata vycházeti z místa tmavého, kde jich ještě více bylo, uhrátého, sotva popadal dechu, a upoceného. Jeho tvář byla bledá, zaprášená a ještě krvácející ranou, na kterou chlapec byl umřel. Byl mým vlastním bratrem; strašný rak uhryzal jeho líce, tak že bylo strašlivo pohlížeti naň, když umíral. Za toho chlapce jsem se modlila. Mezi ním a mnou byla veliká prostora, která mi překážela, že jsem nemohla k němu; vedle něho byla studně, plná vody, jejížto okraj ale byl vysoký, tak že ani stavě se na prsty, nemohl ho ústy dosíci, aby se napil. Velice jsem se rmoutila, že chlapec nemohl pít, a procitnuvši z toho jsem poznala, že bratr můj ještě trpí, doufala jsem však pomoci a uleviti jemu. I modlila jsem se tedy za něho po celý ten čas, až jsme byli převezeni do žaláře táborního; neboť jsme byli určeni pro divadlo, které mělo býti dáváno císaři Getovi ke cti v táboře. I neustála jsem se modlití a vzývati dnem i nocí. Toho dne však, když jsme byli bičováni, měla jsem jiné vidění. Viděla jsem to tmavé místo, ve kterém jsem viděla chlapce Dinokrata, ozářené. Chlapec byl oblečen v roucho krásné, jeho tělo bylo čerstvé a umyté. Rána v jeho tváři byla uléčena a bylo viděti jen ještě jízvu. Okraj studně již byl tak nízký, že chlapec snadno vody dosíci mohl, na kraji stála nádoba plná vody. Ukojiv žízeň svou odběhl od studně, aby si hrál, jak to děti dělávají; já pak procitla jsem s radostí a poznala, že už netrápí se více.“

4. „Několik dní potom proukazoval nám vůdce vojáků, nás strážících, Pudens jménem, velikou vážnost, neboť pozoroval, jakých milostí nám Bůh udílí. On tedy dovolil bratřím našim, aby k nám volný přístup měli a nás těšiti anebo s námi se potěšiti mohli. Když se blížil den her, přišel zase ke mně otec. Celý hořem utrápený vytrhoval si bradu, válel se po zemi, skrýval tvář svou do země, proklínal své stáří a mluvil věci, které by každý tvor k lítosti pohnouti musely. Mne pojal bol nepochopitelný. V předvečer dne k našemu zápasu určeného měla jsem ještě vidění. Zdálo se mi, jakoby přicházel jáhen Pomponius, klepal silně na dvěře žaláře, a šla jsem mu naproti, abych otevřela. Byl oděn v roucho bílé, které bylo obsazené trojí řadou zlatých granátů, a pravil ke mně: „Perpetuo, my na tebe čekáme, pojď se mnou.“ Potom mne vzal za ruku a vedl mne po cestě úzké a nerovné. Ko-

nečně jsme se octli celí udýchaní u amfiteátru. Když jsme stáli uprostřed závodíště, řekl mi: „Neboj se nic; jsem při tobě a budu bojovati po boku tvém.“ Potom odstraniv se zanechal mne samotnou. Nyní jsem viděla seděti kolem sebe nesmírné množství lidu, a zpozorovavši, že jsem odsouzena zvířatům k předhození, tož jsem se tomu divila, proč se tak dlouho otáluje, jich na mne vypustiti. Najednou jsem viděla jednoho škaredého černého Egyptčana s pomocníkem jeho jíti zrovna ke mně, jako by se mnou zápasiti chtěli, zároveň ale viděla jsem zástup jinochů, kteří se blížili ke mně, aby mne bránili. Oni mne svlékli, pomazali mne olejem a viděla jsem se proměněnu v statného bojovníka. Egyptčan se válel v prachu zápasíště. Když jsme již boj chtěli započítí, tu se ke mně blížil muž obrovské velikosti; byl pokryt dlouhým rouchem purpurovým, které na prsou sponkou bylo připevněno, a množstvím zlatých a stříbrných granátů obsazeno. V ruce držel hůl, jako dozorce her, a zelenou ratolest, na které se skvěla zlatá jablka. Povelev mlčetí pravil: „Přemůže-li Egyptčan tuto ženu, zabije on ji mečem; přemůže-li ho však žena, obdrží ona tuto palmu.“ — potom se posadil na své místo. Egyptčan a já nyní dostali jsme se do boje. On mne hleděl lapiti za nohu, já však jsem ho srazila, tak že padl na tvář, i vstoupila jsem mu na hlavu. Lid se dal do hlasitého křiku; spojenci moji zanotili píseň vítěznou, já pak jsem šla k dozorcí her, a on mi dal ratolest. Polibiv mne pravil: „Dcero má, pokoj buď s tebou.“ Tu jsem procítila a pozorovala, že nebudu zápasiti s divokými zvířaty; nýbrž proti ďáblům; a však věděla jsem, že zvítězím.“ — Tak dalece jde vypravování sv. Perpetuy. V žaláři litovali jen uvěznění, že Felicitá nebude moci zároveň s nimi do nebe vejíti, jelikož podle římských zákonů těhotná žena nesměla před porodem odpravena býti. Když tedy u společné modlitbě Boha vzývali, aby Felicitu zároveň s nimi k sobě vzal: hned se dostavily porodní bolesti, kdežto měly přijíti teprv za měsíc. Když Felicitá jako jiné ženy při porodu křičela, řekl jí jeden hlídač, jak to vydrží, až divokým zvířatům bude předhozena, když prý již nyní tak křičí? Na to dala Felicitá tu krásnou odpověď: „Nyní trpím já sama; ale při mučení bude Pán ve mně a za mne trpěti, proto že tam za něho trpěti budu.“ — Jedna paní křesťanská převzala to dítě a vychovala je co vlastní. 7. Března nastalo to hrozné, veliké divadlo; obě ty paničky měly divoké krávy předhozeny a od ní usmrceny býti. Když Perpetua od té krávy poražena byla, myslila více na počestnost než na bolest rány a hleděla svůj roztrhaný oděv poněkud spraviti. Potom vstala a podala sv. Felicitě, již na zemi ležící ruku, aby ji pozvěděla. Ač lid pohanský těm nejukrutnějším

divadlům přivykl, nic méně tímto pohledem byl obměkčen tak že bylo žádáno, aby se již na tyto paničky žádná jiná zvířata nevy pouštěla, nýbrž aby mečem odpraveny byly. Když přišel kat, políbili se ss. mučennice ještě jednou a přijali ránu smrtelnou tise. Jen Perpetua křikla, když ji kat ponejprv dobře netal.

5. S těmito oběma ss. paničkama bylo uvězněno ještě několik jiných křesťanů, kteří též umřeli smrtí mučennickou. Jeden z nich Satur, měl v žaláři též vidění, kteréž od něho popsáno bylo: „Už jsme vytrpěli a odloučení od těla byli jsme vyprovázeni od čtyř andělů k východu slunce. Bylo nám, jakobychom byli vystupovali na mírné návrší; a překročivše první kruh světový uzřeli jsme nesmírné světlo, a já jsem řekl k Perpetue, ana mi kráčela po boku: „To je to, co nám přislíbil Pán, nyní jsme dosáhli toho zaslíbení.“ A byvše nešení od těch čtyř andělů octnuli jsme se na široké rovině, která vypadala jako rozkošná zahrada, a v ní růžové keře a všeho druhu květiny. Vrcholky stromů byly jako samých cypřišů, jejich lupeny byly, jakoby bez přestání hořely. V této rozkošné zahradě byli čtyři andělové, kteří ještě více zářili než ti předešlí; tito uzřevše nás vzdávali nám úctu a s podivným si povídali: „Ejhle! to jsou oni; hleďte! to jsou!“ Ti čtyři andělové, kteří nás posud nesli, pustili nás s uctivostí a nyní jsme šli kus cesty pěšky po cestě široké. Zde jsme potkali Jukunda, Saturnia a Artaxia, kteří v tom samém pronásledování byli za živa upálení, a Kvinta, který zemřel v žaláři. Ptali jsme se, kde jsou ostatní? — Andělové však pravili k nám: „Pojďte nejprve, vkročtež sem a pozdravte Pána!“ Nyní jsme přišli na místo, jehož stěny byly vybudovány jako ze samého světla, a před vchodem toho místa stáli čtyři andělové, kteří oblékali vstupující v roucha bílá; my jsme tam vstoupili a slyšeli jsme neustále zpívati: „Svatý, svatý, svatý!“ a viděli jsme na tom místě někoho seděti jako člověka bílého, s vlasy jako sníh bělounkými s tváří mladistvou; jeho noh nebylo zříti; po pravici a levici stáli čtyři starcové, a ještě víc jich za nimi, a blížíce se s úžasem stáli jsme před trůnem, a ti čtyři andělové nás pozdvíhli zhůru; a políbili jsme ho, a on nám rukou pokynul pozdravení. Nejstarší nám řekli: „Jděte a radujte se.“ A já sem řekl k Perpetue: „Nyní máš, co si přeješ!“ A ona mi odpověděla: „Bohu dík! jak jsem byla v těle veselá, tak jsem nyní ještě veselejší.“ Vyšli jsme ven a našli jsme ještě mnoho bratří, kteří byli též umučeni. Nevyslovně líbeznou vůni jsme ucítili a ji nasyceni byli.“ — Tak byli slavně umučeni 7. Března. Jejich slavná těla byla od bratří schována a v V. století za času sv. Augustína nacházela se ještě ve velkém chrámě v Karthagině.

Denně jmenuje kněz při mši svaté jména ss. Perpetuy a Felicity.

Ony se vyobrazují jako matrony, držice palmovou ratolest v ruce a kráva vedle nich.

O č i s t e c .

Víš, že katolická Církev učí, že je očištec čili místo očištění, kdežto duše zemřelých v Kristu věřících, kteří ještě všedních hříchů na sobě mají, nebo se za hříchy v životě nedokály a plného očištění a posvěcení ještě nedosáhly, úplně očištěny bývají, jelikož do nebe nemůže vejíti nic nečistého. Již pak bohužel! stává mnoho křesťanů, kteří bludem zaslepeni jsouce zapírají, že je očištec, a povídají, že si to duchovní vymyslili. To pak je lež na bíledni ležící. Sv. Perpetua žila před více než 1600 lety a věřila na očištec. Ona tedy o něm slyšela při křesťanském vyučování, a musela to býti za jejího času všeobecná víra mezi křesťany. Nebo když svého sedmiletého umřelého bratra uzřela přicházejícího z místa tmavého, cele-uhřátého a žizní utrápeného, hned jí to nápadlo, že ještě v očištcu se trápí. Ona se tedy počala hned za něho modlití, jak my to až podnes za chudé dušičky činíváme, a hle! pacholík byl osvobozen od trápení svého. — Vidíš tedy, že katolická víra je prastará a není vynálezem novým.

Modli se tedy hodně často a vroucně za ty chudé dušičky; tím vykonáš dobrý skutek; oni až do nebe vejdou, za to se tobě odmění a za tebe u trůnu Božího orodovati budou. Při tom i to znamenej, že se před každým i nejmenším hříchem máš bedlivě na pozoru míti. Bratr sv. Perpetuy byl teprv chlapeček sedmiletý, když umřel, a přece v očištcu trpěti musel. Musel tedy hříchy na sobě míti, a tak to i bylo. Sv. Augustin se domnívá, že bezpochyby otec ho nutil, aby při nějakém jednání modloslužebném se účastnil, jehož hříšnost on ale tak docela nenahlížel, nebo že prý někdy snad selhal nebo nějakou chybou děckého věku se byl poškvrnil. — Z toho můžeš poznati, jak svatý a spravedlivý Bůh jest, jelikož ani dítěte neušetří, kteréž hříchem, byť malým poškvrnilo svědomí své. Jak se tobě povede? O boj se každého hříchu, byť sebe menšího! I nejmenší škrvnu duše má v ošklivosti Bůh a tresce jí, pak-lis jí nelitoval a neodkál, muky očištcovými.

Modlitba.

O Bože! který jsi na modlitbu sv. Perpetuy duši z očištele vysvobodil: dejž, abychom za příkladem jejím vroucně za duše v očištcu se modlili, a tím jejich přímluvu u Tebe sobě pojistili. Amen.

6. Březen.

Blahosl. Friedrich, první opat kláštera „Zahrady Marie“, řádu praemonstrátského.

Friedrich (po česku Bedřich) narozen byl v nyníjším království Hollandském, a sice ve provincii, která

od jakživa slove Frisie (Friesland), v místě Hallum z rodičů vzácných, urozených. Otec se jmenoval Dodo, matka Sibrich. Když malý Friedrich otce svého ztratil, byl se sestrou cele odevzdán máti k vychování, která jich učila Boha se báti, spravedlnost milovati, v modlitbě se kochati, chrámy navštěvovati, a službám Božím nábožně obcovati. Takové vychování mělo ten následek, že malý Friedrich nerad se s mládí bujnou kamarádil, nýbrž doma oltářičky si stavěl a obrady církevní vykonával, či jak tomu říkáme, „na panáčka sobě hrával,“ a tím hned v oněch letech na jevo dával, co z něho někdy býti má.

2. Když ho dala matka do škol, nejednou smutně o tom přemýšlela, odkud vezme dále výlohy na zapravení útrat, jakových učení dobrého syna stálo. A však proto, že se výborně učil, ve vědách a cnostech až k podivu prospíval: nechtěli ho ze studií vytrhnouti, až sám Bůh zázračně se o to postaral, aby matce nevyšla zásoba peněz, které na něho měly vynaloženy býti. Tak k. p. se vypravuje, že jednou našla matka zlatý prsten, a když nikdo k němu se nehlásil z obyvatelů Hallumských, poznala v tom dobrotu Boží a na vychování zdarného Friedricha svého jej vynaložila. V pozdějších letech byl poslán do města Munster (Münster) ve Vestfálech, kde bylo vysoké učení, aby tam ve vědách bohosloveckých se vycvičil. Ač v cizí zemi byl, přece ve svém cnostném nábožném živobytí nic se nezměnil; v pokoře převyšoval všechny své spolužáky; k čistotě takovou lásku měl, že, aby jí zachoval, tři patrony sobě vyvolil: Pannu Marii, sv. Jana evangelistu a sv. Cecilii a neustále je vzýval. Aby tuto cnost zachoval, přísně tělo své na uzdě držel, postem, bičováním, bděním, tvrdým lůžkem, pichlavým, žíněným opaskem (ciliciem), a těm podobnými tělu odpornými skutky kajícími, tak že se toho jiní až zhrozili. Jim odpověděl mladík andělský, že, poněvadž tělo neustále bojuje a protiví se duchu, je potřebí takovou úzdu mu uložiti a jeho bujnost krotiti.

3. Jednou se mu zjevila sv. patronka jeho sv. Cecilie u vidění a napomenula ho, aby nejen o spasení své, nýbrž i o spásu bratří svých pečovati se jal, jelikož k tomu od Boha již vyvolen a ustanoven jest. Vykonav tedy studia, po náležitě přípravě a ku snažným prosbám jiných svátost své cení na kněžství přijal. Starý farář velice ctihodný ve městě Hallum, který se jmenoval též Friedrich, vyžádal si toho nevosvěceného kněze Friedricha za svého kaplana a pomocníka na vinici Páně a také ho hned ku své a farníků všech radosti obdržel. Již pak nelze popsati, s jakovou horlivostí tento mladý kněz svěřené sobě ovečky pásati začal, jak horlivě kázal, zpovídal a všechny ústavy kněž-

ské vykonával, tak že mnozí dábelkou zlostí svedeni naň hubovali a jeho nenáviděli. Také navedli jednoho panaše, aby se za ženskou přestrojil a sedna na hrob den před tím pochované ženské svatého kněze postráhl a od služeb Božích zdržel. Vše bylo marné, a ten jinoch potom měl z toho nepokojné svědomí a stoupiv do řádu praemonstrátského často o tom s pláčem vypravoval.

4. Když staříčká farář umřel, jednohlasně ode všech obyvatelů města Hallum za faráře zvolen byl kaplan Friedrich, a ačkoliv se zdráhal, přece konečně tento úřad na sebe vzíti musel. Jako ten úřad pro něho byl nový, tak i obnovil horlivost svou pastýřskou ve službě Boží a v péči o spásu duší sobě svěřených. Aby tento svatý plápol horlivosti v srdci jeho neuhasl, zvláště ní pobožnosti se oddával blah. Panně Marii, a jí ke cti na ten úmysl v kapli její každý týhoden mši sv. obětoval, jí celé své milé stádečko, jako matce nebeské odporučel, a za toto stáde své ještě více, než své se postil, bděl, se modlil a skutky kající vykonával. O svátcích se postíval o chlebu a vodě: za celý čas čtyřicetidenního postu jen ve čtvrtek a v neděli jídal, v ostatních dnech ničeho ani do úst nechal. Když jednou slyšel, že dítě v blízké dědině bez křestu sv. zemřelo, tak se zarmoutil, že sotva se potěšiti dal. Také byl sv. Friedrich otcem chudých a rád almužny dával, o Vánocích a na Velikonoc chudým veliké almužny rozdával, ano někdy i s nebezpečím života bližnímu pomahal. Tak k. p. jedenkrát setkal se sv. Friedrich se ženou těhotnou u potoka rozvodněného a bylo to v zimě. Muž útrpný nejprve sám tou vodou prošel na druhou stranu, a potom co jen mohl učinil, nastavoval a podával ruce, až jí na druhou stranu též pomohl. A však té ženě bylo pomozeno, ale svatý pomocník toho oželel, nebo tak na kámen trpěl, že k smrti pracoval. V tom smrtelném zápasu přišel do vytržení a viděl, kterak celé člověčenstvo snáší drva. I ptal se: Nač tolik dříví? Odpověď zněla: Aby byla vytopena babylonská pec. Toho se uleknuv uzřel Pannu Marii, která mu pravila: „Utíkejte z prostřed Babylonu“ (Jerem. 51.). Když ale nevěděl, jak utéci, slyšel slova z úst sv. Petra: „He! my jsme opustili všecko.“ —

5. Když sv. Friedrich zase okrál, poznal z toho vidění vůli Boží, aby se stal řeholníkem. Nejprve sice chtěl vystavěti špitál, potom ale se rozhodnul, stavěti klášter, aby tak vyhověl i chudým lidem, i duším spásy chtivým. Právě mu umřela matka, kterou co farář u sebe měl. Při tom pohřbu se loučil se svými farníky takto: „Nábožni farníci a milé ditky v Kristu! víte, kterak jsem mezi vámi obcoval, jest-li jsem pochybil, někoho zarmoutil nebo nevěda urazil, prosím vás, odpustte

mi; a proto že je u vás obyčej, za spasení zemřelých mezi chudé almužny rozdávati ke cti a chvále Boží: tož za svou milou zemřelou matku něco jiného v úmyslu mám. Totiž já chci sebe samého Pánu Bohu, s tělem a s duší, s tím, co mám a čím vládnu, se obětovati a od dnešního dne nežiti dle vlastní vůle, nýbrž dle řehole sv. Augustina zříditi celý život svůj, a doufám, že tímto skutkem má matka lépe odpočívati bude v pokoji.“ Všickni plakali a litovali, že takového faráře mají zbaveni býti. Ten den na to oznámil předsevzetí své biskupovi v Maastrichu prose o dovolení, aby klášter vystavěti směl. Potom se odebral do kláštera praemonstrátů Mariäwerdt, kdežto noviciát přestál. Když ten noviciát přestál, vrátil se zase do města Hallum v řeholním bělounkém šatě praemonstrátů a tam v té krajině u města Hallum začal stavěti klášter, „Zahrada Panny Marie“ řečený, ku které stavbě šlechticové okolní nejen potřebných peněz štědrú rukou davali, nýbrž i někteří z nich do toho kláštera vstoupili, kterýžto příklad tak mocně působil, že se mnoho noviců hlásilo, tak že konvent nestačil, a muselo mnoho příbytků přistavěno býti. Také vystavěl sv. Friedrich klášter pro nábožné matrony téhož řádu, k čemuž potřebných peněz samy nanesly. Tento ženský klášter nazval sv. Friedrich „Betlém“, ke cti blahoslavené Panny Marie, ve kterýchžto klášteřích za vzorným příkladem sv. opata Friedricha život prvních křestanů se vzkřísil a obnovil. Zpravovav tak co dobrý otec po několik let svěrice své po krátké nemoci, ve které se příkladně na smrt připravil, usnul tiše v klášteře svém v zahradě Marie Panny 3. Března 1175. — Lid ze všech stran ku pohřbu jen se valil; haždý hořce oplakával ztrátu takového muže svatého. Všickni volali a bědovali, že otec vlasti umřel. Hallumští želeli milovaného faráře, řeholníci ctěného opata, řeholnice váženého zakladatele svého. — Bůh oslavil svého sluhu mnohými zázraky po smrti jeho.

Vyobrazuje se jako opat s infulí a berlou.

Úřad faráře je v našich dobách nesnadnější, ale spolu také krásnější než v dobách minulých.

Četl jsi, milý čtenáři! že sv. Friedrich jako farář, ač byl svědomitý, horlivý a pilný, však právě proto mnoho vystál. Vidíme tedy, že i za starých časů byl úřad pastýře duchovního nesnadný, neboť i tenkrát co kazatel pravdu neohroženě zvěstující a poklesky lidské kárající u synů toho světa byl nenáviděn a podezříván, proč i ženskou na sv. Friedricha nastrožili. Ale nyní je úloha faráře ještě mnohem těžší. Nyní nepotkává se se zlobou a odpůrnictvím jen sluha, ale i Pán; netrpí zlehčení jen kněz, ale i Kristus; nežene se útokem jen na jednotlivce, ale na celou budovu Církve. Anebo snad je ještě v novinách i v řečích málo toho lehčení víry? toho hanobení Církve,

jejich zákonů a obřadů? toho nestoudného tupení duchovenstva? toho zřejmého hlásání nevěry a neznabožstva? Takové neřesti už se bohužel! i vloudily pod střechu obecného lidu. Býti bláznem a domnívat se býti moudrým, toť věku našeho žalostivá pečeť! A při tom nemá býti postavení kněze na vinici Paně těžkým? Když vidí, že víra hyne, nevěra, lhostejnost jako rak se rozžírání, a lidé o spořádaný život, o útěchu v hodině poslední připravuje: nemusí-li farář nad svým povoláním si zavztesknouti a povolání své nazvati těžkým?

Ale právě proto je to postavení zase nad jiné doby krásnější. Když byl Jerusálém od Římanů obležen, tenkrát se staly věci neobyčejné, kterým se věčně věků budou lidé diviti. Aby přemožení a z vlasti vypuzení nebyli, bránili se obležení jako lvové, a když ženy a panny při nedostatku železa své zlaté a stříbrné šperky přinášely s radostí, aby se na háky a řetězy k obraně společné vzpracovaly — když ženy a panny při nedostatku konopí své krásné pletence na lány a provazy ochotně s hlav odstříhovaly a jako muži se zbraní v ruce nepříteli odpor činily, raděj umřít volíce, než přečkati pád vlasti: pak věru není potřeby, připomínati, jakým obrovským a obětí plným činům nebezpečnosti lidské srdce rozněcuje.

A nebezpečnosti to, že mezi lidem věku našeho víra hyne, je větší, než oblehání Jerusáléma.

A proto je nyní povolání kněze a faráře tak krásné; že si za to utrží posměch a nadávání t. ř. osvícenců, to je pravda: ale to ho nemýlí v jeho sv. povolání.

Zvláště naše horlivé duchovenstvo v Čechách a na Moravě brání se co jeden muž, aby víra katolická a potom zděděná národnost slovanská duchem ze sousedstva vanoucím našim milým krajanům nebyly odňaty. Proto naši kněží a faráři bojují jako šik nepřemožitelný, horlivě slovo Boží hlásají, neunaveně dítky ve školách vyučují, krásné obrázky a knihy jim kupují a rozdávají, sami o závod krásné knihy pro lid v řeči mateřské spisují, a v mnohých z nich kus historie našeho věku obsažen bude.

Modlitba.

O Pane Jezu Kriste! pastýři dobrý, který jsi sv. Friedricha učinil tak vzorným kaplanem, farářem a opatem: uděl nám tu milost, abychom dobrých a příkladných kněží obdrželi, a obdrževše jich sobě vážili, a jim jejich bez toho těžké povolání neztrpčovali. Amen.

* * *

Blahosl. Koletta, panna r. 1447.

Milý Pán Bůh má vždy své cesty, jak sám u proroka dí: „Moje myšlenky nejsou jako vaše, a cesty moje nejsou jako cesty vaše.“ — By veliké věci vyřídil, zvolí právě to, co je slabé a neúhledné v očích světa, aby všecken svět poznal, že On má v té hře ruku svou a že On to vlastně jest, který vše dobré pořizuje. Pročež Bůh též, aby slavný řád sv. Kláry, který před 400 lety byl klesl, zase do pravé kázně a pořádku přivedl,

zvolil nikoliv nějakého papeže nebo biskupa, nikoliv knížete nebo učeného profesora, nýbrž dceru jednoho chudého tesaře, který ji nechal pokřestiti na jméno sv. Mikuláše, k němuž měl důvěru velikou, a odkudž jméno „malá Nikola“ či Koletta (po vlasku) obdržela. Ne vždy je pravdivé přísloví: „Komu Bůh dá úřad, tomu dá i rozum;“ a však vždy je pravdivé slovo: „Koho Bůh k nějakému dílu velikému povolá, tomu dá i potřebnou milost. Tak to bylo i při nábožné Kolettě.

2. Ona měla velmi dobrou mát, která ji záhy vstúpila bázeň Boží, lásku k čistotě a velikou pobožnost ku utrpení Kristovu a k nejblahoslavenější Panně. Již co dítě čtyřleté projevovala velikou radost v modlitbě. Pročež vyhledávala ráda samotou a vyhýbala se ráda hrám jiných děvčat stáří svého. Přišla-li však někdy mezi děti, tu mluvívávala s nimi o Božském Spasiteli a o marnosti světa, a její slova vtiskla se obyčejně hluboce do srdcí dětiných, a i dospělí jimi dojatai byli. V pěkných šatech a šperkách neměla žádného zalíbení, za to ale velikou lásku k čistotě. Neslušné slovo, pohled od osoby mužské nebyla s to snést. Pokud žili její rodičové, zastávala ochotně práce domácí, ostatní čas vynaložila na modlitbu a čtení duchovní. Nejmilější dnové byli jí neděle a svátky, a však ne proto, aby mohla na procházky sobě vyjiti nebo návštěvy činiti, nebo snad k tanci běhati, jako to bohužel! mnohá děvčata za našich dob dělávají; nýbrž do kostela jíti, aby tam Ježíše svého miláčka mohla navštívit, slovo Boží poslouchati a sv. svátosti přijímati.

3. Po pobožnosti navštěvovala nemocné, všelijaké služby jim proukazovala, těšila jich a povzbuzovala jich k trpělivému snášení. Někdy shromáždila kolem sebe mladá děvčata, ale nemluvila s nimi o pěkných šatech nebo světských vyraženích! nýbrž o lásce Boží, o kráse nevinnosti, o pomíjejicnosti všeho pozemského, a sice tak pohnutlivě a dojemně, že mnohé z nich staly se velmi nábožnými a i slib panenství dověčného složily. Z toho měli její dobří rodičové velikou radost a nekladli jejím nábožným cvičením žádných překážek. Když se stala Koletta dospělou pannou a pozorovala, žeby její sličná tvář jiným i jí samé nebezpečnou býti mohla, prosila Boha snažně a se slzami, aby její tvář zohzdil, také se postila a všelijakým způsobem se mrtvila, jen aby pozbyla krásy své. Stalo se, co si byla přála; stala se bledou, štíhlou, pro celý život vychudlou.

4. Hodní rodičové měli ze své zbožné Koletty velikou radost a nejsladší útěchu až do své smrti, a když oni zemřeli, umínala sobě, docela světu odemřítí a do kláštera vstoupiti. I šla tedy do kláštera Klarissinek. Jelikož však pozorovala, že se ve klášteře sv. řehole nezachovává a po bohobojnosti netouží, zase

vystoupila a oblékla habit třetího řádu sv. Františka od pokání; potom se odebrala na poušť, a tam nejpršnějši kajícností na své důležité povolání se připravovala. Bůh totiž jí vnuknul tu myšlénku, aby ve klášteřích sv. Kláry obnovila starý řád a dřevní kázeň.

5. Za tři leta vystoupila ze své samoty a jsouc opatřena zplnomocněním od tehdejšího papeže Benedikta XIII. chodila od klášteřa ke klášteřu, aby v nich zase vzkřísila ducha pokory a chudoby. Při tom od světsky smýšlejících jeptišek mnoho musela trpěti; posmívaly se jí, na cti utrhalý a pronásledovaly ji; ona však zůstala nezvratnou v důvěře v Boha a všecka utrpení trpělivě snášela; tím ale získala veliký počet jeptišek, kteréž slovem a krásným příkladem k dokonalosti vedla. Vždy a vždy vzdorujícím říkala: „Pán Ježíš hned od prvního okamžení života svého až do smrti plnil vůli svého Otce nebeského, proč bychom my jen dle své vůle řídit se měli? Kdo tvrdošijně na své vůli setrvá, kráčí cestou do pekla.“ Když byla v mnoha klášteřích obnovila kázeň, povolal jí Bůh po trapné nemoci k sobě r. 1447.

Vyobrazuje se v šedém rouchu klášterním Klarissinek.

7. Březen.

Sv. Tomáš z Akvino, učitel Cirkve r. 1247.

Jedno z nejskvělejších světél, která v Cirkvi katolické slovem a příkladem svým svítla a posud září, jest sv. Tomáš z Akvino. Na stoličce učitelské byl tisícům žákův učení sv. Cirkve co nejjádrněji vyložil a ke vždy hlubšímu zpytování pravdy nadchnul; ve svých četných spisech byl veliký poklad posvátné vědy zanechal, ze kterého bohoslovci našeho věku ještě posavade bohatě čerpají, pročez ho i katolická Cirkve přijala do počtu ss. učitelů Cirkve. A však ještě více než-li svou učností svítil on svým příkladem, a o tom chci nyní vypravovati, co by nejvíce vzdělávalo.

Tomáš byl syn hraběte Landulfa z Akvino v království Neapolském, jeho matka sloula Theodora. Již v letech dětinských bylo na něm znamenati, že ho Bůh k něčemu velikému byl určil, neboť na něm nebylo shledati žádných nemravů dětinských. Byl tichý a při tom přece vždy veselý tváře, byl velmi mírný a mravný a jako anděl v nevinnosti. Když jednoho dne Theodora odešla do lázní, nechala malého Tomáše s chůvou za sebou přinésti. Tu pozorovala v ruce dítěte lístek papíru nemohouc pochopiti, jak se mu zde do rukou dostatí mohl. I začala chlapcovi ruku otevírati; on však plakal a nedal si ji otevřítí. Museli ho nechat

tak až přišli domů. Odpor chlapce zbudil zvědavost matky; i rozevřela mu ruku ač křičel a bědoval, rozvinula papír, a na něm bylo psáno: „Ave Maria!“ Tak se ukázalo, že Tomáš bude miláčkem Marie, matky věčné moudrosti. V pěti letech odevzdal ho otec ku vychování a vzdělání nábožným benediktinům na hoře Kassino, kteří ho v náboženství a ve vědách vyučovali. Brzy to přivedl tak daleko, že již v desátém roku na vysoké učení směl odejítí. Než ho tam pustili, vzali ho na čas domů na hrad otcovský. Zde jen študoval a

se modlil, a nejraději chudým pomahal. Sám si nepřál, jen aby hlad chudých nasýtil, což když otec pozoroval, dovolil mu, aby dle libosti almužny směl udělovati, a to se stávalo tak štědře, že někdy sami neměli co na stůl. I ztěžoval si domácí hospodář hraběcí na domnělé promrhání syna Tomáše, a otec mu to domlouval. Tomáš dělal jako prvé i dále; co našel ve špižirně, odnesl chudým. Jednoho dne, když se Tomáš po chodbách zámku kradl, nesa pod pláštěm krmivo, zastoupil mu otec cestu a poručil, aby mu ukázal, co to nese. Uleknutý nechal Tomáš plášť roz-

padnutí a hle — k úžasu hraběte vypadla krásná kvítka k nohoum jeho.

2. Při tomto pohledu obejmul šťastný otec dobrého syna svého a dovolil mu, aby dával, co se mu líbí. Za nějaký čas odebral se Tomáš na vysoké učení do Neapole, kde tehdy bylo mnoho studentů vědychtivých, ale také nemravných. Tomáš zcela nevinný poznal brzy nebezpečí, které hrozilo jeho nevinnosti, a nešel nikam do společnosti. Nejraději meškal v kostele před nejsv. Svátostí, nebo se zavřel do své komnaty a studoval. I na chudé nezapomínal; sám si utrhl od úst, jen aby měl pro chudé. Na něm se ukázalo, že čisté srdce je i útrpné k nouzitrpicím, nečisté srdce ale že je tvrdé a ukruté. Taž se, duše křestanská! jak to s tebou stojí? Toho času, když sv. Tomáš ve školní lavici sedával a pilně studoval, nejvíce rozkvétal řád sv. Dominika. Jeden duchaplný řeholník toho řádu seznámil se s Tomášem, zamiloval si ho a tak ho svými hovorů naklonil, až si umínil, stát se dominikánem. Sotva o tom otec doslechl, tu hned sliboval a hrozil, aby jen syna od toho předsevzetí odvrátil; ten však zpomínal na slova Ježíšova: „Kdo otce a matku miluje více než-li mne, není mne hoden,“ poslechl hlasu Božího a v roku sedmnáctém věku svého u dominikánů řeholní roucho přijal. Tomáš předvídal, že jeho rodičové vše, i násilí vynakládali budou, jen aby ho z kláštera dostali, a proto prosil, aby do jiného kláštera přesazen byl. Byl tedy poslán do Říma, a proto že ani zde pokoje neměl, do Paříže. Na cestě číhali naň bratři a chytili ho a odvedli na odlehlý zámek, který patřil jeho rodičům. Jeho matka měla radost, že ho mohla uzříti, a přimlouvala mu slovy, jakových jen srdce matčino může najíti, aby roucho řeholní složil; a však Tomáš zůstal pevný, vůle Boží byla mu nade všecko. Matka se nyní rozzlobila a nechala ho zavřít do sednice. Jen dvě sestry směly k němu. I ty mu domlouvaly, aby udělal po vůli rodičům, a však co se stalo? — Tomáš jim dolíčil tak živě pomíječnost všeho pozemského, mam a klam všeliké pozemské slávy a rozkoše; naproti tomu blaženost bohabojného života a radosti nebeské, že jeho sestry zcela jako on počaly smýšleti, co ho nesmírně těšilo a sililo. Ale brzy přišla nová bouře na něho. Jeho oba bratři, jenž byli důstojníci vojenští, přišedše na hrad viděli, jak se matka rmoutí, a Tomáš od svého upustiti nechce. Ti tedy uvrhli ho do věže hradní, nadávali mu, tloukli ho a roztrhli mu řeholní roucho. To mu dělali kolik dní, Tomáš se nepohnul. I vstřčili do jeho sednice smilníci, vnaďami a lehkomyšlností znamenitou, slibivše jí mnoho, kdyby ho svedla. Nestoudná ženština vše vynaložila, aby nevinného mladíka do tenat svých dostala; a však Tomáš se na ni ani nepodívaje pořád

Boha o pomoc vzýval. Když mu nešla s krku, tu svatým hněvem zachvácený skočil ke kamnům, popadl hořící štípu s ohniska a vypudil jí drzou nevěstku ze sednice. Padnuv na kolena děkoval Bohu.

3. Jeho modlitba byla vyslyšena. Tichý spánek překvapil ho a v tom spánku navštívili ho ss. andělové, štěstí mu k jeho vítězství přejíce a bedra jeho páskou panictví obvazující těmito slovy: „Přicházíme k tobě z rozkazu Božího, abychom tobě přinesli dar ustavičného panictví, jehož milost tobě na vždy propůjčena jest.“ — Od této chvíle nepocítil Tomáš hnutí tělesného a zůstal čistý jako anděl po celý čas života svého. Dvě leta zůstal Svatý na hradě jako vězen v žaláři. Tu dozvěděvše se o tom papež Innocenc IV. a císař Bedřich II. prosili zaň u matky a bratří jeho. Nyní s ním mírněji nakládali, ale propustiti ho přece nechtěli; jen matka už byla povolná, tajně ho propustiti. To zvěděvše dominikáni v Neapoli poslali dva ze svých lidí na hrad přestrojené, kteří se sestrama o útěku bratrově se umluvili. V noci spustili bratra v koši s věže dolů, oba řeholníci už dole čekali a s ním do kláštera utekli. Rok na to složil slavné sliby řeholní. Ještě ho žalovala matka a bratři u papeže; ten však zkusiv jeho povolání dovolil mu, zůstat v řádu. Od té doby měl od rodiny pokoj, a řád sv. Dominika čítal v řadách svých nejslavnějšího ducha věku svého. Již zářil vědou svojí, a však zář ta měla se šířiti po celé Církvi. Poslali ho do Kolína, aby se tam pod Albertem Velikým docvičil. Sám generál řádu ho tam doprovodil. Pěšky nemajíce než modlitební knihu, tuniku a škapulír a své bílé hole poutnické ušli cestu 500 hodin. Tomáš vynikal nade všechny žáky sv. Alberta; však pokorou ukryval prospěchy své. Ze pak libuje sobě v pokoře k mlčení se zavázal, za blba držán od spolužáků, kteří mu přezdívali „němých volů ze Sicílie.“ — Tu však se přihodilo, že se ho jedenkráté tázal mistr Albert o vysvětlení temného místa, a nyní otevřel Tomáš ústa a mluvil tak dobře a jasně, že se mu všickni obdivovali. Albert pak věštně zvolal: „Jmenujete Tomáše němým volem; ale on vydá někdy hlasu, že ho po celém světě slyšeti budou.“ — A to se splnilo; nebo celá Církev posud ho ctí jako učitele Církve (doctor Ecc.), a když později jako profesor v Paříži, Bononii, Kolíně a Římě učil, tu nemohly obsáhnouti školní síně počet žáků jeho. V těch dobách vynikal co spisovatel; on sám zřídka co psával, on jiným diktoval do péra, při čemž někdy třem najednou. Byl slavný kazatel, učitel a spisovatel, ano i básník. Když se ho sv. Bonaventura tázal v celi jeho, „ze které knihy tu učenost bere, již se svět obdivuje?“ — tu ukázav na křucifix řekl: „Tu hle je má kniha.“ —

Z rozjímání o Panu Ježíši tedy řinula se ta učenost, pro kterou nejučenější mužové k němu o radu chodili a se jeho výroku podrobovali. Když se strhl spor o nejsvětější Svátosti oltářní, všickni doktoři svou při předložili sv. Tomáši; a jak on řekl, tak to přijato. Tomáš nejprve se modlil, potom to napsal, načež šel do kostela, položil to na oltář a radil se s Pánem Ježíšem na oltáři přítomným. Sotva se pomodlil, zjevil se mu Pán Ježíš a poukázav na rukopis Tomášův řekl laskavě: „Ty můj synu! dobře jsi napsal o svátosti Těla mého.“ —

4. Jelikož v těch dobách byla uvedena slavnost Božího Těla, poručil papež Urban IV. Svatému, aby sestavil officium missae a breviáře pro nejsvětější Svátost (modlitby při mši a breviáře o nejsvětější Svátosti oltářní). Sv. Tomáš dal se s radostí do práce, kterou v modlitbě dokončil, a která tu stojí co nehybnoucí pomník naší sv. víry. Zároveň pracoval i sv. Bonaventura. I on dokončiv práci svou, jak mile práci sv. Tomáše četl, tu krásou její tak dojat byl, že hned do své cele odkvapil a svou práci do ohně hodil. Všude ho chválili, on však byl vždy skromný, pokorný a zvláště poslušný. Když jednoho dne v refektáři klášterním přečetl, křikl na něho dozorce (refectorarius) pohrdavě, aby jistou slabky jinak vyslovil, než-li ji byl četl. Ač Tomáš dobře četl, hned ji bez odmluvy opětoval, a když mu bratři po jídle řekli, že to neměl činit, proto že dobře četl, odpověděl: „Na tom ovšem málo záleží, jestli slovo tak neb jinak vyslovíme; ale řeholníkovi prospívá, aby vždy poslušným a pokorným byl.“ S tímto pokorným poslušenstvím spojoval Svatý i podivuhodné mrtvení smyslů svých. Oči své vždy na uzdě držel, jazyk jen směl mluvit, když to muselo býti; a chuť svou tak umrtvil, že často od jídla povstal ani nevěda, co jedl a jak to chutnalo. — Jelikož byl i kazatelem, kázal tak slavně a dojímavě, že lidé anděla slyšeti se domnívali. Jedenkráté kázal v Římě a tak důtklivě o umučení Páně, o lásce Pána Ježíše k lidem a nevděčnosti jejich k Němu, že všickni poslouchači plakali, a Svatý kolikráté v kázání přestati musel. I Židé rádi poslouchali kázání jeho, a zvláště židovské rabíny na víru obrátil. Za své příbuzné neustále se modlil, aby spasení byli; když se ho dvě sestry jeho tázaly, jakby do nebe přijíti mohly, odpověděl jim: „Chceš-li.“ — V tom slově to leží. — Pro lesk jeho cností a jeho velikou učenost chtěli ho papežové k vysokým hodnostem povýšiti, ale on nechtěl. V 37. roce dovolil mu představený, aby zase co sprostý řeholník žíti směl. Sestoupiv s katedry uzavřel se pokorný mnich do cele klášterní a ve městě Bononii (Bologna) sepsal své výtečné dílo: „Soujem bohovědy (Summa theologiae)

Tato kniha ležela při sněmu Tridentském vedle Písma sv. a nálezů papežských ná stole onoho sálu, ve kterém Otcové sněmovali. Potom přebýval v Neapoli. Zde jedenkráté byl u vytržení, a jeden spoluřeholník slyšel, jak Pán Ježíš s kříže mu řekl: „Tomáši, dobře jsi o mně psal, jaké odměny žádáš?“ Na to Svatý odpověděl: „Ne jinou leč Tebe, o Pane!“

5. Konečně, ač ještě byl mlád, pro nebe dozrál. Na cestě ke sněmu do Lyonu ve Francouzích onemocněl v klášteře Cisterciáků, „Fossa Nova“ nazvaném. Dobří mnichové ho velmi dobře opatrovali, jak jen mohli. Nikoho k sobě nepouštěl, ani neteř, ač ji miloval vroucně. I zdálo se mu, že bude zase lépe, a doléhali naň bratři klášterní, aby jim „Píseň Šalomounovu“ vložil. I počal jim diktovati výklad Písně Šalomounovy stoje na prahu věčnosti. Nelze slyšeti bez slzí, jak sobě počínal, když svátostmi zaopatřen byl. Vida sv. hostií v rukou kněžských řekl: „Přijímám tebe, ceno Spasení mé duše, pro jehož lásku jsem se namáhal, bděl a pracoval; Tebe jsem kázal, o Tobě vyučoval, a nikdy ničeho nevyřknul proti Tobě. Ale já nestojím tvrdošjně ve smyslu svém; pakli bych byl kdy neprávě o této svátosti pověděl, zůstavuji tu k opravě sv. Církvi římské, jižto poslušen nyní se z tohoto světa odbírám.“ Potom přijal s vroucí touhou Svátost oltářní, a teprve se do lůžka odnésti dal, až vykonal dikučinění. Potom žádal poslední pomazání a sám na modlitby odpovídal. Krátce před smrtí děkoval opatovi toho kláštera a bratřím za lásku, s jakovou ho opatrovali, a když se ho jeden z nich tázal, co by činiti měl, aby vždy v milosti Boží setrval, odpověděl: „Neustále v přítomnosti Boží obcovati.“ — To byla poslední slova jeho. Modlil se ještě několik okamžení a pak sladce usnul 7. března v 48. roce života svého. Jan XXII. prohlásil ho za svatého 18. července 1323., a 1567. povýšil ho Pius V. za Doktora Církve. Tělo jeho je v Toulouse. Jmenuje se: „Učitel andělský.“

Vyobrazuje se co dominikán s kalichem v ruce, proto že o nejsvětější Svátosti oltářní tak krásné knihy sepsal, Duch sv. jako holubice u jeho ucha; nebo i jak před obrazem Ukřižovaného píše a študuje.

○ přítomnosti Boží.

Poslední slovo umírajícího Tomáše byla odpověď na otázku: Co máme činiti, abychom se udrželi v milosti Boží? Na to on odpověděl: „Vždy obcovati v přítomnosti Boží!“

Nebo, kdo na to zpomene, že Bůh všude přítomen jest:

1. ten tak lehce nezhrěší. Kdyby byl Adam a Eva věděli, nebo jen živě na to pamatovali, že Bůh jim přítomen

jest, zajisté nebyli by okusili z ovoce zapovězeného. Když slyšíme, že někdo strašně kleje, hanebné písničky zpívá, s jinými hrubě nakládá, tož se ho ptejme: Jest-li pak bys to také dělal v kostele, při pozdvihování nebo mezi sv. požehnáním? — Zajisté ne, neboť ač se neostýchá před lidmi, ostýchal by se cos takového činiti v Boží přítomnosti. Bůh je všude přítomný, jak pje žalmista: „Ať chodím nebo ležím, Ty jsi u mne a všecky mé cesty vidíš.“ Každé místo tedy je jako kostel, ve kterém v monstranci P. Ježíš přítomen jest. Nebo na každém místě je nejsvětější Bůh, a sice tak, jako by víc nikde nebyl než právě, kde ty jsi a právě se nacházíš. I vzduch a voda jsou všude přítomny, ale tito živlové o ničem neví; ale Bůh vidí a ví všecko, a proto se chovej na každém místě tak cnostně jako před Bohem na tebe pozírajícím. Jak bys se sebral, kdybys před trůnem nějakého mocnáře stál. A co je mocnár před Bohem! a před Bohem stojíš a chodíš neustále.

2. Ta myšlenka potěší nás, když nás tajně utrpení trápí nebo nebezpečí nám hrozí. (Žalm 37, 10; Luk. 12, 7.) Jsou tajná trápení t. j. taková, která jiným sdělit nemůžeme nebo nechceme. K. p. někdo nemá, komu by se svěřil; — nebo je utiskován od těch, kteří by mu pomoci měli (představených, příbuzných); — nebo musíš křivdu trpěti, proto že to nemůžeš dokázat; — nebo trpíš, ale nechceš to svým sdělit, abys jim nenadělal starosti a strachu; — anebo tě tíží vědomí hříchů: v takových tichých bolestech musíš se žalmistou říci: „Pane! k Tobě přijdiž všecka žádost moje a vzdychání mé Tobě není nepovědomo!“ —

Ten, který pomoci chce a může, je vždy při tobě. Mnohý nemocný již tím je potěšen, když jen lékaře uvidí při sobě. Což teprve tebe to potěší v tichých bolestech, že Bůh vždy u tebe prodlévá.

Dále mohou ti hroziti nebezpečí, pro která se chvěješ úzkostí, ku p. máš příbuzné, nakažlivou nemocí ztížené a máš je obsluhovati; nebo sám stůneš a bojíš se smrti; nebo vypukl oheň a hoří již blízko vás; nebo strašná bouřka stojí nad vaším obilním polem nebo nad plnou vinicí; nebo zlí lidé, proti kterým jsi musel svědčiti, číhají na tebe, aby tě utloukli: jak utišíš zkormoucenou duši svou? Jak jinak než že řekneš: „Pán bdí nade mnou; všecky vlasy hlavy naší zpočteny jsou. Bez vůle Boží nic se mi nestane.“ Proto se nábožní ničeho nebojí. Vždyť tiše usnou lidé na lodi věduce, že veslař bdí; nebo v povoze věduce, že vozka spolehlivý koně řídí; pocestný a vojín bez starosti na širém poli na odpočinek se odeberé, když ví, že strážé vystaveny jsou, které bdí, aby se neštěstí nestalo.

3. Ta myšlenka konečně nás potěší, když nás lidé neuznávají nebo když máme činiti dobré potajmo. Často se stává, že býváme od lidí zneuznáni, k p. že jsi nábožný a svědomitý, vykřičí tě za pokrytce; když jen potajmo chudým dobré činíš, vydávají tě za lakomce; vystoupnuv ze služby, proto že tam v domě to zle chodí, slyšíš, že prý tě dali ze služby, an jsi lenošný, k práci neschopný nebo nespolehlivý a t. d. V tom pádu se musíš potěšiti tím, že Bůh tě dobře zná; a každý není více ani méně nežli před Bohem ceny má, ať ho lidé chválí nebo haní.

Dále konečně máme i ve skrytě dobré činiti: modliti se, postiti se a almužnu dávat, ne aby nás lidé viděli, za to chválili, do novin dali: nýbrž skrytě, aby o tom jen Bůh

věděl, který vidí i do skryta. (Mat. 6, 4.) Bůh to vidí, když jako nádenník a čeledín pilně pracuješ, i když žádný dráb vedle tebe nestojí; nebo když někoho od škody chráníš, a on o tom ani neví; nebo Bůh to ví, že tiše to snášíš, když s tebou zle nakládají, a vrtochy jiných k. p. starých rodičů snášeti musíš; anebo, že tajně almužnu dáváš. Bůh to viděl, když Svati Boží potajmo tělo své trýznili a mrtvili k. p. On to viděl, když sv. Hedvika lůžko krásně upravené a pro ni přichystané pomínula a vedle na tvrdé zemi noc strávila; Bůh to viděl, když Josef Egyptský vyvinul se ze smilného objeti Putifarky; Bůh to viděl, když Svati si potajmo od huby utrhli na jídle a na pití a na šatech, jen aby to chudým zanešti mohli; Bůh to viděl, jak sv. Václav tajně chudým dříví donášel, v noci bos do kostela chodil a t. d.

Modlitba.

O Bože! jehož oko všecko vidí, propůjč mi té milosti, abych vždy jako v přítomnosti Tvé obcoval, a tím pomyšlením v utrpeních a bolestech se těšil. Amen.

8. Březen.

Sv. Jan z Boha, zakladatel řádu milosrdných bratří r. 1550.

Jan byl syn chudých ale nábožných rodičů v Portugalech. Když mu bylo osm let, přišel jedenkrát jeden cizý kněz do domu jeho rodičů, který mnoho o kráse města Madridu ve Španělech vykládal. Tu zatoužil chlapec to město viděti, a den na to s tím knězem potajmo opustil dům otcovský a vlast. To stálo jeho dobré matce život, neboť z toho měla smrt. Brzy však viděl se malý pocestný od toho kněze opuštěna a v největší bídě postavena býti. Aby život prodloužiti mohl, musel do služby co pastoušek vstoupiti. Deset let pásal bravy a žil při tom nevinně a bez úhony. Několik let na to dal se na vojnu. Nejprve sloužil proti Francouzům, potom pod králem proti Turkům. Po skončené vojně do vlasti se vrátil. Již po čas vojny

vtírala se mu ta myšlénka, aby se zcela věnoval službě Boží. Když drahocenná sedla, pokrývky a uzdy svého pana hraběte cídíval, často sám k sobě říkával: „O Jene! jak mnohem užitečněji bylo by pro tebe, kdybys se ujal chudých údů Kristových, jich pěstil, krmil a šatil.“ Když po Němcích domu se vracel, viděl se zármutkem zkázu náboženství a dobrých mravů, zkázu, kterou natropil blud Lutherův, a potupení hlavy Církve, a to ho naplňovalo hrůzou a zděšením. Pln zkušeností vrátil se do vlasti své, kde se byl zrodil, vyplakal se tam na hrobě matky své a potom zase vstoupil do služby co pastýř u jedné hraběnky na blízku města Sevilly. A však již se mu tato služba znechutila. Cítil, že k něčemu jinému určen jest, a službu opustil. Chtěl do Afriky se odebrat a tam v obsluhování sklíčených a otroků nejlépe Pánu Bohu sloužiti. V Gíberaltáru se setkal s jedním šlechticem, který pro jisté přečiny s rodinou do Afriky byl vypovězen. Pohnut osudem jeho vstoupil u něho do služby a s ním do Afriky se přeplavil.

2. V pevnosti Ceuta zarazili příbytek svůj. Brzy přišel zeman do nouze, tak že všechno, co měl, prodati musel. V tomto stavu svěřil se svému věrnému sluhovi Janu a poprosil ho, aby při stavbách pevnostních pracoval, a tím výdělkem její dítky jeho živiti chtěl, jelikož prý on jsa vzácně vychován takovým způsobem chleba vydělávati se nenaučil. Jan pohnut milosrdenstvím, hned ten návrh přijal a neunaveně co nádenník na tuto rodinu pracoval. Vždy večer svědomitě přinesl mzdu, aby té rodině chleba koupil. Nemohl-li sám vydělati, též s nimi hlad trpěl, nebo své lepší šaty prodal. Při tom sloužil i tomu zemanovi co věrný sluha, a způsobil to, že celá rodina svůj trpký osud trpělivě snášela. Tu se stalo jednou, že jeden z krajanů jeho, který při pevnosti pracoval, utekl a od víry odpadl. To Jana tak zabořilo, že si téměř zoufal. Vyzpovídav se jednomu řeholníkovi byl od něho potěšen. Ten mu též radil, by se raději do vlasti vrátil a snad témuž pokušení ušel. Jan se tedy do Portugal vrátil. V Gíberaltáře přistál k pevné zemi. Tam si práci tolik vydělal, že obrázků, modlitebních knih a katechismů nakoupiti a s nimi malý obchod vésti mohl. Bůh mu požehnal, a brzy si mohl malý sklad zaříditi, kde lidé od něho rádi kupovali. Jan jim totiž vždy nějakou pěknou povídku vykládal a vždy něco vzdělavatelného do ní vpléstí uměl. Též jim vysvětloval obsah knih modlitebních, které prodával, a ukazoval, kterak by s prospěchem měli v nich čítati. To zvláště činíval, když po dědinách své knihy prodával. Někdy i knihy laciněji prodal nebo zcela daroval, jen když s tím užitek učiniti mohl. Pro tento tak spasitelný a od Boha požehnaný obchod v knihách zvolili si ho po jeho

smrti knihaři, knihtiskaři a kněhkupci za patrona.

3. Vida, že svým obchodem mnoho dobrého způsobil a mnoho zlého zamezil, odebral se do Španěl do Granady. Tam si koupil sklad hned u brány a zařídil v něm knihovnu krásnou, bohatou. Pln horlivosti, šířiti jen dobré a získati duše, svůj obchod vedl dále. A však Bůh ho ustanovil k něčemu jinému. Na slavnost sv. Šebestiana 1539. kázal výtečný mistr Jan Avila v kostele nedaleko Granady. Mohutná slova proslulého kazatele učinila dojem na srdce Janovo. Slyše, jak hrozná ohavnost je smrtelný hřích a jak hrůzyplná je jeho pokuta v pekle: ulekl se, potoky slzí prolévaje z kostela pádíl, na hlas o milosrdenství volal, při tom si na prsa tloukl, tvář si rozškrábal, bradu a vlasy si vyškubával a po zemi se válel. Lidé mysleli, že blázní, děti po něm házely kamením. Konečně pln krve a bláta, krvavý a zamazaný přišel domů. Vida houf lidí u svých dveří, nejprve všechny neduchovní knihy sebral a je roztrhal. Potom vzav knihy dobré mezi přítomné je rozdál, taktéž i obrázky, konečně rozdál i peníze, šaty a všechno, co měl. Potom nemaje ničeho, v košili a podvlíkačkách bos běhal po ulicích volaje o milosrdenství. Útrpní lidé ho konečně zavedli k pánu Avilovi. Tento muž duchovní brzy srdce sluhy Božího prohlédl. Upokojil, potěšil ho a zpověď jeho vyslyšel; potom dav mu spasitelná naučení propustil ho se svým požehnáním.

4. Jan nyní umínil si něco podivuhodného. On chtěl, aby ho celý svět za blázna měl a hodně potupil a trýznil. An denně byl blátem poházen, dali ho do blázince, kde trpěl jako mučenník. Tam mu svazali ruce a nohy, bičovali ho do krve a zavřeli do úzké cele. Nejrozumnější člověk byl by o rozum přišel; Jan trpěl tiše kolik měsíců. Konečně si umínil, z blázince vyjíti. I začal dávatí strážcům znamení, že k rozumu přišel. Dovoleno mu, svobodně popocházeti, také s ním laskavěji nakládali. Toho času použil, a nemocné ve špitále navštěvoval, což si tak oblíbil, že si umínil, věnovat se službě nemocných a šilených. Nejprve vykonal pouť do Quadeloup. Po mnohých nesnázích tam došel. Tam před obrazem Panny Marie na modlitbách mu zjeveno, že ho matka Páně pod svou zvláštní ochranu vezme, aby věrně dílo milosrdenství vykonal mohl. Vrátil se do Granady jednoho rána v zimě. Nejprve denně slyšel mši sv., potom v lese nasbíral otep chrasti, kterou na trhu prodal. Za utržené peníze koupil si chleba, ostatní rozdál chudým. Tak to dělal denně. Nejprve se mu lidé smáli, brzy však poznavše v něm otce chudých divili se jeho tichosti, pokoře a útrpné lásce. Tenkrát panovala veliká bída a nouze v Španělech a Portugalech; chudých byl nescíslný po-

čet, kteří neměli práce ani chleba. Mnozí téměř hladem umírali, jiní chorobou usychali. Jan pomahal, kde jen mohl; ale jeho skrovné prostředky nevystačovaly. A však Bůh přišel jeho útrpné lásce na pomoc. Almužna docházela bohatěji, a konečně mohl najmouti dům, aby doň chudé a nemocné mohl přijímati. On sám na svých zádech snášel do toho domu nemocné a mrzáky, kteří nemohli jíti. Jeden kněz daroval mu sumu peněz, za kterouž mohl nakoupiti postelí, pokrývek a jiného nářadí, a tak tedy konečně položil základ k svému řádu milosrdenství. Aby ještě více chudých a nemocných mohl obstarati, obrátil se k Bohu o pomoc a nebyl zklamán. Když celý den ve službě svých chudých ztrávil, u večer v devět hodin po almužně chodil. Pomalu procházel po ulicích a náměstích, na zádech nesa koš a dva velké hrnce, se zad na provazu visící. Tak popocházeje volal nahlas: „Kdo chce sám sobě činiti dobře? O bratří moji! pro lásku Boží číňte dobře sami sobě!“ Za chvíli zase volal: „Bratří moji, číňte sobě dobře! Číňte dobré pro sebe samy!“ — Tento neobyčejný způsob, jak tu almužny vybíral, ten útrpný hlásek, kterým o almužnu prosil, zbudily zvědavost mnohých. I běhali k oknu, aby toho muže uviděli. Z počátku dostával málo; ale brzy každé srdce pohnulo se. Dostával mnoho, velice mnoho almužny, kterou své milé nemocné obživiti a občerstviti mohl. Tak to dělával každý večer až do smrti; on se dříve domů nevrátil, až měl svůj koš a své hrnce plny. Při tom byl vždy veselý a myslil; jeho vyrazení bylo vždy mírné a vážné. Cnostné osoby, které navštívily špitál jeho, divily se tomu pořádku a tomu dobrému opatrování, které tam panovalo; i nemohly pochopiti, kterak jediný člověk může tak veliké věci poříditi. Každý si toho Svatého zamiloval. Jednoho dne pozval ho biskup, Don Šebestian z Tuy ke stolu. I tázal se ho, jak se jmenuje: „Jmenuji se Jan,“ odvece Svatý. Biskup na to: „Budoucne budeš slouti Jan z Boha.“ — „O ano, jest-li se to Bohu líbí,“ odvětil Jan. Od té doby zůstalo mu to jméno u lidu.

5. A skutečně Jan zasluhoval toho jména. Bůh byl s ním, Duch Boží ho řídil a rozšiřoval požehnání skrze něho daleko a široko. Nemaje ani úmyslu založiti řád, stalo se to přece, proto že Bůh tomu chtěl. Biskup, který mu to jméno dal, dal mu i zvláštní roucho; habit, kalhoty a plášť šedé barvy; požehnav ta roucha oblékl v ně Jana vlastní rukou, a tak se tento stal prvním milosrdným bratrem, otcem po celém světě proslulého řádu „milosrdných bratří,“ kterýžto řád tolik dobrého po světě koná. Brzy se přidružilo k Janovi pomocníků mnoho; on jich skutečně potřeboval; nebo těch

chudých a nemocných vždy víc a více na starosti měl. Nebylo bída lidské, kterouž Jan nechtěl uleviti nebo zcela odkliditi. Navštěvoval vězně, byl otcem chudých a sirotků, vyhledával hříšníky jako dobrý pastýř Ježíš, zlo-pověstné osoby ženské snažil se obrátiti, obrácené hleděl i do klášterů dostati. Při tom se neštít práce, ani posměchu a potupy, ani hany a pronásledování. Říkával: „Mnoho jsme získali, když jsme jen jedinou duši svou péčí zachovali.“ Tak mezi neustálou prací o spásu lidí, háraje pro čest Boží, ztrávil se život jeho jako svíce, která jiným slouží a sama sebe tráví. Už byl churav a jen z těžší almužny sbíratí mohl, an byl zimnicí zachvácen; a přece v tom stavu vrhl se do rozvodnělé řeky, aby vyrval dítě, které vlny sebou byly zachvátily. Na lůžku smrtelném mnoho musel trpěti, než-li se přiblížila smrt. Než umřel, žehnal ještě slavně své řeholní bratry, odporoučel jim dolehlivě chudé a nemocné, na to se zpovídal a s největší vroucností ss. svátosti přijal. Cítě blížiti se smrti přál si samotný býti. Oblečen v habit vstal z postele, klekl na zem a políbil kříž, který v rukou držel. Po okamžení, ve kterém v rozjímání a modlitbě setrval, zvolal hlasem jasným: „Ježíši! Ježíši! do rukou Tvých poroučím ducha mého,“ — a sladce usnul v Pánu, ztráviv dvanáct let ve svém špitále při službě nemocných a v 55. roce života svého, 8. Března 1550. Když opustila jeho sv. duše tělo, ještě šest hodin klečeti zůstala mrtvola jeho, tak že ti, kdož ho měli pochovati, museli tělo na lůžko položiti a údy narovnat. V chrámě Panny Marie Vítězné bylo pohřbeno tělo jeho; papež Alexander VIII. položil 19. Října 1690. jméno jeho do počtu Svatých. Řád milosrdných bratří působí až do této hodiny požehnaně ve mnohých krajinách k blahu trpícího člověčenstva. I u nás v Čechách a na Moravě má tento řád mnoho klášterů, a největší je ve Vídni, kdež se i přechovává znamenitá relikvie toho Svatého.

● cnostech sv. Jana.

Sv. Jan vynikal zvláště láskou k Bohu, a proto i k bližnímu. V nemocnici vystavěné od krále Ferdinanda, vypukl oheň náramný. Město se sběhlo, ale nikdo se netroufal do prvního patra se odvážiti a nemocné vynésti. Jen Jan jednoho za druhým na ulici vynášel. Potom vyhazoval lůžka a nářadí. Konečně ho vyděli až na střeše, ale brzy zmizel. Každý ho mněl býti mrtvým. Za půl hodiny zůstal v ohni, a nic se mu nestalo, leč že se mu opálilo obočí. Každý to pokládal za zázrak; láska k Bohu a bližnímu, která hořela v srdci jeho, byla silnější než plameny ohně, a vyvedla ho z plamene neporušeného!

Vedle lásky propájející mu Bůh rekovnou trpělivost. Vystál jako mučenník, ale trpěl tiše. Jednou potkav pyšného Španěla strhl mu v davu lidstva nerad košem svým plášť. Španěl ve zlosti zařičel: Hlupáku! dej pozor, když

jdeš! — Na to Jan: „Odpust bratře! já jsem to nerad učinil.“ — Španěl ještě více rozzlobený dal mu po tváři. Jan odvětil přívětivě: „O to jsem zasloužil, chceš-li, dej ještě jednou!“ Potom ho začali sluhové toho pána trýzniti. Tu přijde jeden známý na pomoc vece: „Nu bratře Jene z Boha, co pak se to děje?“ — Jak ten pán to slovo uslyšel, klekl před Svatým na kolena a za odpuštění prosil, a Jan hned ho objímal, a potom šel pokojně dále.

Jednou hodil někdo po něm kamenem a zrovna do tváře. Celý omráčený pravil těm, kteří onoho stíhati chtěli: „Nenili slušno, abych mu toto jediné uražení odpustil, kdežto před Bohem odpuštění tolikerych uražení zapotřebí mám?“

Ne méně veliká byla jeho pokora. Nikdo se nevyhýbal tak chvále lidské jako Jan. Lidé ho nazývali svatým, on sebe hříšníkem. Jednou mu nadávala žena, jížto mnoho dobrého prokázal. Svatý vyslyšev tiše ty přezdívky a to lání, řekl pak pokojně: „Jest-li mi tak nadáš veřejně na ulici, tož dostaneš ode mne znamenitý dar.“ Ač neustále sloužil a cestoval, přece i neustále se modlil. Jenom hodinu v noci spal, ostatní čas se modlil a nemocným sloužil. Zatvrzelé hříšníky k pokání pohnul, an z vnuknutí Božího tajné hříchy jejich jim vytýkal. S tou modlitbou spojoval veliké mrtvení těla. Vždy cestoval pěšky a bos s hlavou obnaženou; nohy krvácely, obličej vedrem bolestně potrháný. Na těle nosil hrubý habit vlněný, i v největším vedru. Dušené cibule byly téměř jeho denním pokrmem, spal na slámku, kamen pod hlavou, někdy v koutě pod schody na trakaři, na kterém mrzáky vozili. Při těchto utrpeních, která sobě z kajivosti činil, trpěl hrozné hlavy bolení. Když jedenkrát rozjímal utrpení Pána Ježíše, viděl v duchu, jak mu byla vtlačena trnová koruna na hlavu, a při tom slyšel slova: „Trním a soužením máš dosci koruny života věčného.“ Když tuze trpěl, volal: „Tvé trní jsou mé růže, a tvá utrpení mým rájem.“

Když jednou jednoho umírajícího z ulice přinesl do nemocnice a krásně ho očistil a obmyl, uzřel na místě jeho Pána Ježíše Krista s pěti ranami zářícími na tom lůžku ležícího, který k němu tak mluvil: „Jene! dobrodiní, které se jiným prokazují, jsou mně prokázány. Já rozprostírám ruku po almužně, která se dává, já bývám oděn v roucha, která se dávají nahým; a mé nohy to jsou, které vždy umýváš, když tuto povinnost chudému prokazuješ.“

9. Březen.

Sv. Františka, vdova r. 1440.

Nešťastná, třikrát nešťastná rodina, ve které matka a domácí paní není opravdu křesťansky nábožná a všechny povinnosti stavu svého pilně a horlivě neplní. Matka, paní je duší rodiny. Jako duše může všechny údy těla k zlému sváděti a zkaziti, pakli se pravého směru na Boha spustí a na jeho sv. zákon zapomene, tak i nekřesťanská, bohaprázdná matka a paní celé rodině k záhubě slouží. — Stanou-li se matky a hospodyně zase právě křesťanskými, pak se obrátí též ro-

diny a národy k Bohu a budou kráčet po svatých cestách jeho, tenkrát se zase cnost, pokoj, pořádek vrátí do rozervané společnosti lidské. Sv. Františka ukázala v životě svém, jaká by měla a mohla býti křesťanská paní, matka a vdova k spasení pro sebe i mnohé jiné. Pravím: „mohla býti,“ neboť ne všechny matky a paničky mohou to po ní dělati, co tato Svatá ve svých pozdních letech byla učinila. Sv. Františka pocházela od vzácných rodičů Římských. Mladá léta svá ztrávila v domě rodičů svých ve vsi

S. FRANZISKA.

nevinosti srdce. Nemělať zalíbení ve společnostech a světských vyrazeních, v paradě a jiných ženských marnostech a zábavách. Domácí práce, modlitba, nábožné čtení byly její nejmilejší zábavou. Ráda by byla šla do kláštera; však její rodičové nechtěli to míti, a tak se vdala za mladého šlechtice, Vavřince Ponziáni-ho z poslušnosti. Mělať nejčistší úmysl, když do stavu manželského vstoupila: chtělať totiž v tom stavu sv. vůli Boží ve všem plniti; s tímto úmyslem přistoupila k oltáři, a Bůh jí také k tomu udělil hojného požehnání

Když si dům svůj zřídila a spořádala, začala vésti život tichý, ustraněný.

2. Ona jen prohlédala k tomu, jak by se zalíbila Bohu a choti svému a věrně plnila své povinnosti. Proto nedělala zbytečných návštěv (visit) a vyhýbala se všem světským veselkám, které se již pro paničku nesluší. Daremných klepů nedělala, ani k nim neměla kdy, nebo vždy prací nějakou byla zaměstnána, k choti svému byla vždy přívětivá, úslužná, tichá a vlná. Ona mu činila všecko, co mu jen na očích viděla. Nikdy mu neodporovala, i když bylo právo při ní, raději mlčela a na příhodnější čas čekala, kde potom zjevila velmi mírně mínění své. Mělať veliké zalíbení v modlitbě a v rozjímání a ráda navštěvovala chrámy Páně; a však při tom nezanedbávala žádné ze svých domácích povinností. A když jí muž volal a jí něco ukládal, hned opustila modlitbu a rozjímání a ochotně se podrobila jeho nařízení. Při takových příležitostech říkala obyčejně: „Paní vdaná musí hned všech pobožností nechat, když to její hospodárství vymáhá,“ — také vždy k tomu přidala: „Jestli to Boha pro Boha opouštět, když to děláme, k čemu stavem svým zavázání jsme, co nám stav za povinnost ukládá,“ — jakoby chtěla říci: Bůh sice chce, abychom se modlili a jiná cvičení pobožná provozovali; a však On chce, abychom přede vším povinnosti stavu svého plnili; a proto musíme spíše pobožnost opustit, než-li povinnosti zanedbat.“ — Takovým způsobem to přišlo, že po čtyřicet let s chotěm svým ve sv. pokoji žila, nikdy si zlého slova neřekli, neboť ona se držela slova, které řekla u oltáře: „že bude vždy muži svému poddanou.“ —

3. Jako k muži svému tak byla i k dítkám svým. Veškerá péče její k tomu byla zřízena, aby je bohabojně vychovávala a v nevinnosti zachovala. Každý den ráno a večer s dětmi se modlivala, velmi často s nimi rozmlouvala o Pánu Ježíši a jeho lásce k nám; říkala jim velmi často, že Bůh všecko vidí a ví, a vštěpovala jim srdečnou ošklivost k hříchu. Žádala též od nich poslušnost na slovo, a jakkoli dítky své milovala, nicméně netrpěla jim žádný nemrav, a hned je trestala, když po dobrém nic pořádit nemohla. Též na čeledíny bděla co pečlivá paní domácí; ona s nimi zacházela dobře a laskavě, a slovem i příkladem ke všemu dobrému je vedla. Když se roz nemohli, nedala jich do špitálu odnésti, ale sama jich doma obsluhovala jako starostlivá matka, neboť říkala častěji: „Chodíme do špitálu, abychom cizé nemocné obsluhovali; proč bychom svým čeledinům stejnou lásku doma neprokázali?“ Kdežto tak sv. paní a matka o muže, dítky a čeledíny byla pečlivá, nezapomínala na vlastní spasení své. Na jiné byla laskava, sama na

sebe velmi přísná; chleba byl jejím obyčejným pokrmem, voda nápojem, vína a ryb neokusila nikdy, masa jen, když stonala. Jídávala jen jednou za dne, a dlouhým přísným postem poněmáhle pozbyla všecku chuť po pokrmech. Šaty její byly z drsnaté vlny, a pod nimi nosovala košili kající a opasek žíněný. Když chybila, hned si pokání uložila; řekli slovo zbytečné, hned si do jazyka kousla. Již spovědník musel její přísnost krotit. Svému choti upřímně zjevila, jaké cvičení pobožnosti a kajícího vykonává, a s obdivem pohlížel na nábožnou choť svou. Proto že byla k němu tak upřímnou a důvěrnou, tož jí všecko dovolil, ano i k tomu svolil, že jako bratr a sestra zdrženlivě živi byli.

4. Takový nábožný, křesťanský život učinil na paničky římské veliký dojem. Mnohé z nich, které byly oddány marnosti, začaly se jednoduše strojit a v tiché ustraněnosti své domácí povinnosti plnit; ano daly se se sv. Františkou do třetího řádu Benediktinů, jistého to bratrstva, zapsati, aby nábožný život ve světě pod řízením těchto ctihodných kněží vésti mohly. Posud žila Svata v tichém pokoji; nyní však měly dle vůle Boží na ni přijíti i zkoušky všelijaké; nebo „koho Bůh miluje, toho kárá.“ Ladislav král Neapolský sebral pole proti Římu; tu bylo Františka mnoho strádati; ale největší bolest pro ni byla ta, že i její choť, nejstarší syn a švagr byli z města vypovězeni a jejich statky v plen vzaty. Nyní byla chudičká a opuštěná a však nepozbyla myslí a odhodlanosti. S trpělivým Jobem volala: „Bůh dal, Bůh vzal, jméno Páně buď pochváleno! Těším se ze ztráty této, proto že Bůh tomu tak chtěl. Ať si Bůh na mne pošle a dopustí, co se Mu líbí, vždy chci jeho sv. jméno chváliti a velebiti.“ Po nějakém čase byl její choť povolán nazpět a zase usazen v majetnost svou. Františka opět vedla své nábožné živobyti jako dříve, k čemuž choť milerád svolil. S jeho svolením založila též klášter pro panny a vdovy, které se světa odřici chtěly. V klášteře uvedla řeholi sv. Benedikta a k ní ještě přidala spasitelných předpisů. Tyto jeptišky se nazývaly „oblatae,“ proto že své vstoupení do kláštera nazývaly oblací (obětováním se) a nikoliv professí. Tento řád trvá až podnes a působí mnoho dobrého. I Františka chtěla do toho kláštera vstoupiti, který ona založila a nadala; ale stalo se to teprv až choť její zemřel. O její svatosti je ten zvláštní důkaz, že udůstojněna byla zvláštního viditelného obcování se svým andělem strážným.

5. Umřel jí chlapec jako anděl nevinný, jménem Evangelista. Rok po smrti zjevil se matce záře nad slunce. Vedle něho stál ještě jasnější anděl. Františka poznavši syna chtěla ho obejmouti, ale povětrné tělo umklo se jejímu objetí. Tu jí zjevilo, že je v nebi, a kte-

rak je tam devět kúrů, kteří neustále Boha oslavují. On že je v druhém kúru na místě druhém, jeho soudruh že je anděl vyšší, a ten že je poslán k ní, aby jí neustále na cestě vzdejší těšil, a že ve dne v noci od ní neustoupí.“ — Po těch slovech malý Evangelista ji opustil, archanděl ale při ní zůstal. Dnem i noci byl při ní, brzy v pravo brzy v levo, brzy nad hlavou, jak toho Františka potřebovala. Zář jeho tváře nemohla Františka snést. Tu se jí dalo jako tům, kdož do slunce zřítí chtějí: vidí lesk a světlo, ale postavu slunce nemohou vidět. V noci čítávala a pracovala při světle, které z něho zářilo, jako v jasný den. Když se modlila nebo se zlým duchem zápasila, tu mohla i jeho postavu zřítí, aniž jí byla oslněna. Svému spovědníku mnoho o tom andělu vypravovala. Když z nepozornosti pochybila, tu sv. anděl zmizel; Františka pak cítila hořkou bolest, hned litovala a se kála, a hned se zase objevil svatý anděl, a mír do vnitru jejího se vrátil. Když ale jí trápily pochybnosti nebo úhnětky svědomí, tu stačil pohled jediný jejího druha nebeského, aby chmúry rozptýlil, a pokoj a radost do srdce zavítaly zase. Světlem, které z toho anděla zářilo, poznala tajná myšlení těch osob, se kterými měla vyjednávat, a čímž byla na nejvýše schopná, řídit duše. Když k ní anděl mluvil, viděla, jak rtoma pohybuje, ale líbezný hlas jeho jakoby z daleka přicházel. Když jí zpovědník nechtěl dle jejího náhledu pokání dovoliti, tu mu řekla: Nestarejte se, archanděl mne vede ve všem; chci-li dále jíti než-li mám, hned na místě mne zdržuje.“ — A zpovědník nemohl o pravdě slov jejich pochybovat, nebo i v duši jeho četla ve světle anděla svého, a zjevovovala jemu jeho myšlenky, jak se tvořily v duchu jeho. Také měla sv. Františka vidění o pekle, které napsala a úsudku sv. Církve podrobila. Ale měla i radostná, krásná zjevení, která též popsala a nám zanechala. Když 21. Března 1437. vstoupila do řádu Oblátek: opustil ji anděl, který jí 24 let věrně po boku stával, a přidán jí vzácnější z třídy Moci. Tento anděl jí pravil: „Chci utkati kus plátna 100 loket, potom 60 a konečně 30 loket.“ — Když to dotkál (byl to obraz jejího panenství, manželství a vdovství): Františka usnula v Pánu 9. Března 1440. právě 190 dnů po tom vidění andělském.

Svatá se vyobrazuje v rouchu řeholním, modlíc se ve knize, sv. anděla strážného vedle sebe.

● andělu strážném.

Pravda ta, že máme každý anděla strážce, naplňuje nás: Radostí, útěchou a bázní.

1. Radostí. Již přízeň dobrých a šlechtných lidí vůbec každého člověka těší, a čím vyšší ty osoby jsou, které nám přejí, tím více nás to těšívá. Těšila Davida pastýře

přízeň králeviče Jonathasa; a tak je to podnes. Když ale přízeň lidí nás těší, tím více nás těšiti musí, an Bůh z lásky k nám sesílá anděla strážce, abychom pod ochranou křídel jeho tím bezpečněji bez úrazu duše i těla k životu věčnému přivedeni byli. Králové dávají synům svým za průvodce na cesty daleké dvořeniny nejvěrnější a nejvyšší: a tak i činí Bůh s námi. A kdoby se z toho neměl zaradovati?

2. Cit útěchy povstává dále v srdci našem z toho pomýšlení, že anděl Páně při nás stojí. Jistá pravda, že člověk raději bojuje a trpí, když ví a vidí, že s uznalostí se naň dívají ti, pro něž bojuje a trpí; a naopak třikrát je snadno bojovati a trpěti, když ti, pro které bojujeme a trpíme, o tom ani vědomosti ani za to uznalosti nemají. David rád vcházel v boj s Goliášem, proto že bezmála celá vlast a všickni krajané, pro něž bojoval, na skutek zmužlosti jeho hleděli. Ale Spasitel zarmoucen byl až k smrti, až plakal, vida, že si ani vlastenci jeho Židé vykupitelského zápasu jeho na smrt ani nevšímají. Tak i my trpíme často. Při tom ovšem těšíme se tím, že nás vidí Bůh, který více neuloží, než snést můžeme, a déle trpěti nedá, než za dobro uzná. Ale útěcha je tu mnohem větší, když si zpomeneme, že máme po boku pozorovatele a svědka, jenž vzdechy naše počítá, slzy, utrpení trpělivě snášené sbírá a co klenoty drahé k Bohu donáší. (Tob. 12, 12.)

3. Cit bázně naplňuje konečně hruď naši, když si na anděla strážného zpomeneme. Zlosyn, jenž nedbá ani na Boha ani na čest před světem, ten bojí se jen toho, aby svět o skutcích jeho se nedověděl, a aby mu nikdo před soudcem jeho špatnosti dokázati nemohl. Tak pravili ti dva starcové Zuzanné: Dvěře jsou zavřeny, žádný nás nevidí, hřeš s námi. (Dan. 13.) Tedy i zlosyn leká se svědka: jak by teprve křesťan neměl se děsiti podobného svědka na soudu Božím?

A takového svědka bude mít každý, kdož u přítomnosti svého anděla těžce zhřeší. Nebo on hned po zpáchaném hříchu sveřence svého s okem zaslzeným opouští, s nátkem do nebe se vrací a před Bohem a Svatými svou stížnost a žalobu vede slovem litostivým.

Modlitba.

O Bože! který nám nevyslovnou dobrotou posíláš anděly své za strážce: dej, abychom zde jejich ochrany zkusili a tam jejich kúry rozmnožiti směli. Amen.

10. Březen.

Ss. 40 rytířů v Sebaste r. 320.

Ve vojech (legionech) císařů římských ještě pohanských nacházela se jedna, která měla jméno „Blýskavá“ (Fulminatrix); tato legie, počtem dvanáctá, stala se velice znamenitou za času císaře Aurelia, nepřitele to křesťanů. Tento císař totiž vedl válku s Markomany.*) Byli to, jak se zdá, kmen německý, který

*) Mimochodem buď zde podotčeno, že r. 396 manželka krále Markomanského, jménem Fritigil prosila sv. Ambrože o poučení u víře křesťanské, od něhož obdržela katechismus s napomenutím, by manžela svého k pokoji s Římany přemlouvala.

obýval již před narozením Krista Pána v naší milé Moravě, ale i s živly jiných národů smíšený. Spojenci jejich byli Bojové v Čechách a Kvádové. V druhém století po Kristu strhla se hrozná válka (od r. 162—180) markomanská mezi národy na severu Dunaje bydlícími a Římany; i císař Marek Aurelius ustanovil se na tom, z říše Markomanů, Kvádů a Sarmatův (Čech, Moravy a Slovenska) utvořití provincií římskou.

Tenkrát bylo jeho vojsko v nynějším Slovensku v údolích řeky Hronu a Váhu od Markomanů obklíčeno, a jelikož udeřilo veliké parno, palčivou žízni zcela umořeno. Nikde nebylo k nalezení pramene, by vojáci mohli uhasiti žízeň svou. Darmo vyzývali pohanští důstojníci a vojáci bohy své o pomoc, nenalezli u nich, jak se nadíti lze, pomoci žádné. Tu padli křesťanští vojáci, kteří tenkrát již ve vojště byli, a jmenovitě v dvanácti legií sloužili, na kolena svá a zdvihali ruce své k Pánu Ježíši Kristu. A hle! nenadále objevily se na nebi temné mraky a vydatný dešť lil se na vojiny římské, jimž zázračně občerstveni byli, kdežto zároveň bleskem a hřimáním spojené krupobití padalo na nepřátele, rozšiřujíc mezi nimi strach a hrůzu.

2. V této tedy legii, která sloula „Blýskavá“ a pořád setrvala, nacházelo se za 150 let potom čtyřicet vojinů, jichžto památka podnes v Církvi se světívá. Oni byli horliví křesťané, ještě mladí a udatní, a stáli se svou legií v Armenii. Lysias byl jejich vojvůdcem, a Agrikola byl tam místodržitelem. Když r. 320. císař Lycinus vydal rozkaz, aby každý poddaný říše pod pokutou smrti bohům obětovati musel: tu se vydal místodržitel do města Sebaste, kde ležela část legie blýskavé a vybízeli vojáky, by poslechli rozkazu císařova. Tu vystouplo našich čtyřicet udatných křesťanů z řád legie vyznávajíc bez ostychání víru svou a dokládajíc, že žádná muka nebude s to, aby přiměla je k tomu, by zapřeli Krista. Místodržitel uleknuv se, že tak mnoho udatných vojinů se zdráhalo, obětovati modlám, hleděl jich získati nejprve lichocením a slibováním; vida však, že tím ničeho neporídí, nechal před očima jejich nejstrašnější nástroje muk přihotoviti. A však nelekajíc se jich odvětili: „K čemu by nám byly tvé hodnosti, bohatství a přízeň císařova? Všecky tyto statky jsou pomíjející; onyť nemohou porovnány býti s věčnými, nehybnoucími. A co nás děsí tvůj plamen, tvůj skřípec? Jako tělo naše i ony jsou pomíjející. My se nebojíme jiného ohně leč pekelného, který tělo i duši trápí.“ — Po těchto slovech vybízeli místodržitele, aby jen všech muk a skřípců zkusil a se přesvědčil, jaké síly jim Bůh udělí. Pln vzteku nad tou odpovědí dal je místodržitel pruty bičovati a jejich boky železnými drápy

rozdrásati; po této muce ale jich do žaláře uvrhnouti. Několik dní na to přišel i vůdce Lysias.

3. Tento se domníval, že více porídí, a proto všech prostředků zkusil, aby stálost ss. vojinů přemohl. A však nadarmo; i on přemožena se býti viděl. Nyní vztek místodržitele neznal žádných mezí více. Bylo uzavřeno, že odpraveni budou, a ukrutnost jeho vymyslila způsob smrti, který až do té doby neslýchaný byl. Byla právě tenkrát zima, a v Armenii dosáhla stupně nesmírného. I zvolil tedy jeden z nejmrazivějších dnů, a dal čtyřicet těch vojáků ze žaláře vyvésti, nejprv až do krve zbičovati, do naha svléci, a tak zcela obnažené na rybník právě u města na blízku ležící pevně zamrzlý, postavit, kde po celou noc zůstatí měli. Na blízku toho rybníka byla připravena teplá lázeň, aby se v ní ti z nich, kteří by tu muku nevydrželi a odpadli, zase zotaviti mohli.

4. Sotva vyslechli ss. vyznavači ortel svůj, nečekali, až jim roucha svléčena budou; oni sami se svlékli a v radosti chvátili k rybníku, vespolek se k stálosti a vytrvalosti pobuzující, a konečně společně následující modlitbu pohnutlivou vykonali: „Pane! čtyřicet nás podstoupilo zápas; o kězbychom v stejném počtu dosáhli koruny vítězné. Kězby ani jeden z nás nechyběl z toho počtu, jenž tak ctihodný jest, jelikož jsi ho čtyřicetidenním postem svým posvětil, a jím Tvůj Božský zákon na svět jest přišel. Také Eliáš čtyřicetidenním postem Tebe, o Pane! hledal a milosti pohledu Tvého byl udůstojněn!“ — A nyní počala strašná muka jejich; krutá zima pronikla jako žhavý oheň celé jejich tělo, úd po údě zmrzal a odemíral, hrozná byla muka, která trvala tři dny a tři noci. Jeden vojin musel u rybníka na stráž státi; když pak řezavou zimou vydržeti nemohl, k té lázni se octnul. Odtud přehlídnul celý rybník a hle! tu viděl, jak se otevřela nebesa a andělové sestupovali dolů, zlatoskvoucí koruny nesouce a mezi ss. mučenníky jich rozdělující, jeden však z nich žádné koruny neobdržel.

5. Když se pln udivení po tomto ohlížel, tu viděl, kterak přemožený bolestným mrazem do lázně po zemi se škrábal. Byl vpuštěn, ale sotva byl do teplé vody vložen, hned mrtvicí raněn jsa své koruny pozbyl. A však místo jeho hned strážník zoujal. Tento zajiště, omráčen byv viděním, které měl, a osvícen milostí Boží, obrátil se na víru, své roucho složil, k rybníku pospíchal a k těm ss. mučenníkům se připojil, kteří již polomrtvi na tom ledě stáli. Za odpadlíka korunu obdržel a modlitba Svatých byla vyslyšena, aby počtem čtyřiceti dosáhli koruny vítězné. Když ráno místodržitel o té případnosti se dozvěděl, velel hrdiny tyto s rybníka odnésti, jejich kosti palicemi roztlouci a jich

na hranici uvrhnouti. Všickni již byli skonali, jen nejmladší z nich, jménem Meliton, ještě známku života vydával. Jeho matka, která sem byla přispěla a, že nevytrvá, se obávala, volala naň: „Můj synu! jen ještě kratičký čas trp! hle, Kristus očekává tebe v bráně nebeské a na jeho ramenou tam odnesen budeš!“ Když ale viděla, že jejího syna ponechati chtějí, aby ho pohnuli k odpadnutí, vzala ho na ramena svá, přimlouvala mu, aby setrval a sama ho vlékla na hranici. Mladík na smrt umdlený na matku se usmíval a položiv hlavu na rámě její, v Pánu usnul. Hrdinská matka sama ho položila na hranici k soudruhům jeho, a tak dlouho tam zůstala, až zhořelo tělo jeho. Popel byl do řeky vhozen, aby odňat byl účtě křesťanů; a však část jeho přece se zachovala, kterou uschovali co vzácný klenot; ano mnozí křesťané koupili si za drahé peníze ostatky těchto Svatých; překrásné chrámy pozdvihovaly se k účtě jejich, a podnes v Církvi zaznívá chvála jejich.

Vyobrazují se stojíce na zmrzlém rybníku s palmovými ratolestmi v rukou od andělů korunováni.

Katolík má vždy a všude co věrný úd katolické Církve se projevovati.

Sv. Otec Basilius, jehož otec a matka si byli zaopatřili relikvie těch čtyřiceti ss. mučenníků, a jich s uctivostí schovávali, měl krásnou chvalořeč na zápas a smrt těchto ss. mučenníků. V této chvalořeči přijda na odpadnutí toho jednoho ze čtyřiceti vojáků praví: „Žalostný to věru pohled, voják, který utíká, udatný hrdina, který byl lapen, ovečka Kristova, kterou vlk ukořistil; a co ještě žalostnějšího, člověk, který věčný a nebeský život ztratil, a ani toho bidného života zde na zemi dlouho neužil. Nadarmo tedy tento milovník světa od víry odpadl! A však Jidáš odešel a Matějem nahrazen byl.“ — Sv. biskup tedy kárá přísně odpadnutí tohoto nešťastného vojína a s Jidášem ho porovnává. A přece tento voják teprve tenkrát od víry odpadl, když delší čas nejkrutější zimu byl snášel a bez mála již zmrznouti měl!

Co by ale řekl tento sv. biskup o katolických křesťanech věku našeho, kteří to krásné jméno nosí, kteří se katolickými křesťany nazývají a jimi též býti chtějí, a však aby u tak nazvaných osvícenců nezavadili, aby od t. ř. vzdělanců kárání, posměchu nebo hany neuklidili, učením katolické Církve, jejími obyčeji, jejími svátostmi pohrdají, její příkázání bez ostýchání přestupují?! Mnozí z těch osvícenců a vzdělanců (k těm náleží zvláště někteří úředníci, mnozí písaři a vzácní měšťané, kteří ani neznají katechismus) na nejvyšší na velikonoc, a to jen ze zvyku jdou k svatě zpovědi a sv. přijímání; v neděli a ve svátek málo jich v kostele viděti; o kázání už ani slyšeti nechtějí odpoledne na požehnání o nich ani slyšet, modlitba jim není po chuti, a katolické kněze nazývají jen popáky (Pfaffen) — mnozí z těchto zdánlivých katolíků pohrdají těmi, kdož opravdu s náboženstvím smýšlejí.

Ale bohužel! mnozí se hanou a tupením těch osvícenců

dávají odstrašiti a strhnouti od toho, čehož jejich svědomí a rozum žádá. Oni raději se nemodlejí, přestupují půst, nejdou přijímat ss. svátosti, nejdou do kostela, jen aby se jim jiní nevysmívali, aby též za osvícené jmíni byli!!! — Rci, čtenáři! co soudíš o takových katolických křesťanech? — Co by o nich sv. Basilius řekl? Chceš také do jejich počtu přináležeti? — Rozvaž si jen to: Buď je katolická Církev pravá církev, čili nic. Jeli pravá, tedy má každý úd věřit a činit, co ona poroučí. Považ, co je to za úda, který pokřtěn jest, katolíkem jest a býti chce, a přece nezachovává, co Církev velí? — Ať tedy z té Církve vystoupí, ať přestane nositi to jméno krásné, katolický křesťan. Věf, že ti osvícenci zcela jináče si počínají, když mají umříti. O tu mnozí touží po tom kněži, jimž pohrdali; tu by rádi účastni byli všech těch pokladů milosti, jichž si zcela nevážili, tu již dříve pykají zaslepenosti své, ale už je pozdě!!! Buď tedy věrným dítětem Církve, matky své, a modli se takto:

O můj Ježíši! Ty základní a uhelní kamene své sv. Církve, děkuji Tobě, že jsi mne ve své sv. Církvi naroditi se a vychovati nechal; chci býti živým údem této Církve, všem jejím naukám pevně věřiti, její předpisy věrně zachovávat, její sluhý a obyčeje ctíti a vážiti, a tím Tobě, o Ježíši! se zalíbiti a spasení dojíti. Amen.

11. Březen.

Sv. Eulogius, kněz a mučenník r. 859.

V zemi Španělské bylo již mnoho křesťanů za časů sv. apoštola Pavla; sv. apoštol Jakob tam rozsival první símě sv. Evangelia; poněmáhle stala se celá říše křesťanskou; i Gothové, lid to bojovný, kteří římskou vládu ve Španělech zcela rozkotali, přešli na víru katolickou, a nejkrásněji tam rozkvétala víra tato, když r. 711. z Afriky Muhamedáni či Saracenové na proti z Afriky do země této vtrhli, křesťany v krvavých bitvách přemohli a skoro celé říše se zmocnili. Oni se tu jmenovali Maurové. Za jejich panování směli sice křesťané své náboženství pravozovati, museli však ročně velikou daň odváděti. Křesťané ovšem nemohli učení falešného proroka Muhameda milovati, a tak se stalo, že častěji nehorlivější z nich proti tomu učení brojili a svou ošklivost proti němu vyjevovali. Z toho pak posla těžká pronásledování, a když mnoho křesťanů bylo odpraveno, měli to ostatní za chabost, k tomu mlčeti, a tedy veřejně svou ošklivost k učení Muhamedově na jevo dávali. Tu vypuklo zjevné pronásledování křesťanů.

2. Křesťané museli mnoho trpěti, zvláště pak v Kordově, hlavním to městě říše. Toho času (850) žil v tom městě nábožný kněz, jménem Eulogius. Byl otcem chudých, těšitelem zarmoucených a zároveň velice sběhlý ve vědách; i Muhamedáni vysoce vážili ho sobě. Když tedy vypuklo pronásledování, a mnozí

křesťané, mezi nimi i biskup z Kordovy a mnozí kněží do žaláře byli uvrženi: tu sobě Eulogius dal všemožnou práci, mučenníky těšiti a pobuzovati. I proto sám též do žaláře uvržen byl. A však ani u vězení nezahálel; on tam složil pro křesťany pronásledované knihu: „Napomínání k mučenníkům,“ ve které krásné příklady ss. mučenníků z dřívějších dob uváděl, aby tím své jaté spolubratry těšil a silnil. Byly pak tam dvě panny pro víru křesťanskou u vězení, Flora a Maria. Obě tyto panny pročetše spis ten, vytrpěly smrt se stálostí mučennickou. Za šest dní po jejich umučení byl zase Eulogius na svobodu propuštěn, což on přimluvě oněch mučenníků přičítal. Když později biskup v Toledě umřel, byl Eulogius za nejhodnějšího uznán a jednohlasně za nástupce jeho jmenován. Než-li však vlastního posvěcení obdržel, byl ještě k větší důstojnosti povolán a na vyšší místo povýšen — stav se mučenníkem, což se stalo, jak následuje:

3. Když král maurický Abderáma zemřel, pod jehož vládou Eulogius již jedenkrát byl pronásledován, dostal se na trůn Muhamed. Tento měl takový vztek na křesťany, že by je byl všecky rád ze země vyhladil. Chování se křesťanů při tomto pronásledování bylo velice rozdílné. Někteří byli tak dychtívi, trpěti smrt mučennickou, že se nejsouce k tomu vybidnutí sami u soudců nevěřících co křesťané udávali, pročež sněm církevní v Kordově vydal schválně to nařízení, aby křesťané samy sebe neudávali. Jiní sice nebyli tak náhlí, a však neohroženě vyznávali, jak byla povinnost, víru svou, když byli o to tázáni. Velmi mnoho však bylo i těch, kdož zapírali víru svou z bázně před lidmi. V tom čase bylo jedno vzácné děvčátko z jedné rodiny maurické bez vědomí rodičů svých od jedné příbuzné ve víře katolické cvičeno. Čím více Leokricia, — tak se jmenovala — přibývala v letech, tím více rostla i víra a láska její k Pánu Ježíši, tak že to rodičů jejich již déle nemohlo zůstatí tajno. Tito tedy dceru svou neustále napomínali, aby se odřekla víry křesťanské; a když napomínáním a slibováním ničeho nepořídili, chtěli děvče bitím a trýzněním donutiti. A však ona zůstala nezvratnou; ale toho se obávala, že kdyby jako nějaký zločinec od svých rodičů byla u vězení držena a trýzněna, a kdyby tento traplivý stav déle trvati měl, že by snad přece ve stálosti své se zviklala. I psala tedy, aby Eulogia o stavě svém zpravila a přání své projevila, kterak by ráda na bezpečné místo se utekla, kde by i své náboženství vykonávati mohla.

4. Sv. Eulogius hned se této věci horlivě ujal a těmiže důvěrnými posly Leokricii říci dal, aby potajmo odešla. Právě o těchto dobách měl v příbuzenstvu slaven býti snátek; Leokricia stavěla se povolnější

a oblékla se do nejlepších šatů, tak že rodiče se domnívali, že jí přišla chuť, na svadbu jíti, a že se ponehleh přece poddá. Jak mile děvče obdrželo dovolení, že smí jíti na svadbu, uteklo hned k Eulogiovi. Tento ji s radostným srdcem přijal a k věrným přátelům ji zavedl, aby se tam ukryla. Ale když dcera nepřišla na zpět, tu rodiče stali se zlostí a zuřením téměř šílení; běhali sem tam k známým a neznámým, aby hledali dceru svou; i doléhali na představené, aby tu a tam u křesťanů bylo zavedeno vyhledávání. Eulogius tedy neustále místo jejího úkrytu měnil, jen aby děvče nepadlo do rukou nevěrců, zároveň vroucně se modlil, aby Bůh tuto ovečku před úklady vlků strážiti ráčil. A však Boží myšlení a cesty jsou vyšší než myšlení a cesty lidské.

5. Jeho řízením se stalo, že přese všecku opatrnost přece se dozvěděli, kde se děvče skrývá, a sice právě, když v domě Eulogia se zdržovala. Sluhové soudní hned obklíčili dům a nalezše ji, Eulogia a Leokricii vedli k soudci velice jich ubíjejíce a jim nadávajíce. Tento se osupil na sv. Eulogia s divokým hněvem, proč to děvče v příbytku svém podržel? Eulogius upřímně vypravoval, jak se to stalo; on pravil: „Nám kněžím uložena jest povinnost, abychom všem, jenž světlo víry hledají, je sdělovali, a nikomu neodpírali prostředků, kdož po cestě spasení pokračovati chce. Jelikož panna tato velikou lásku k náboženství křesťanskému ukazovala a v něm u nás ještě lépe chtěla poučena býti, nemohl jsem já co sluha Kristův ji odkázati; protož jsem ji tak dobře vycvičil u víře a v životě křesťanském, jak jsem mohl.“ Mezi soudci byl jeden, který sv. Eulogiovi nakloněn byl, a který mu přátelsky domlouval, aby aspoň na oko křesťanské náboženství zavrhl a tak život zachoval. Místo toho se Eulogius pohanským soudcům sám nabízel, že by jich u víře vyučiti chtěl, načež hned odsouzen byl ke smrti mečem. Že tento statečný odpor nepošel z tvrdošijnosti a vzdorovitosti, nýbrž z křesťanského přesvědčení, že Boha sluší více poslouchati než lidí, ukázal Eulogius, když na popravu šel. Jeden královský sluha udeřil sv. Eulogia do tváře; tento mu na to nastrčil druhou tvář, řka: „Prosím tě, udeř mne na tuť,“ což se i stalo. Když byl Eulogius (11. Března 859.) stat, hleděli sv. Leokricii přimlouváním a slibováním od víry odvrátiti; ale proto že všecko namáhání bylo marné, následovala učitele svého v stejné smrti, neb i jí kat hlavu srazil mečem. Křesťané pochovali obě mrtvoly s poctivostí do jednoho hrobu.

Vyobrazuje se v rouchu biskupském, an drží v ruce meč.

Odpor povinností.

Když sv. apoštolové po seslání Ducha sv. veřejně v Jerusalémě víru Ježíše Krista hlásali, bylo jim to přísně od vysoké rady zapovězeno. Přes to všechno přece zase kázali, jakmile z úřadu byli propuštěni; a když proto museli se zase na úřad dostavit, dal Petr krásnou odpověď: „Sluší Boha více poslechnouti nežli lidí. Do téhož pádu, totiž že buď člověk musí býti neposlušen Boha nebo lidí, může každý kolikrát v životě svém přejíti. Jsi povinen poslouchati rodičů, představených a svých pánů, u kterých sloužíš; to je vůle a nařízení Boží. Pakli ti ale rodiče nebo představení něco poroučejí, co je patrně proti vůli Boží (k. p. kdyby ti poručili, abys lhal, kradl, smilnil a t. d); a nebo kdyby ti něco zakazovali, čehož Bůh zjevně žádá (k. p. kdyby syn, dcera nebo manželka, kteří byli v jiném náboženství vychováni, najednou přišli k poznání, že katolická víra je jediné pravá, a ti jejich příbuzní by jim nedali na tu víru přestoupiti), tož musíš dát přednost vůli Boží, a naproti tomu nesmíš dbáti na zlost a pronásledování lidí; sice bys se dopustil hříchu, žeš dbal na lidi více nežli na Boha. To se jmenuje odporem povinností (collise), který co vítěz přemůžeš, držíš-li se Boha.

Modlitba.

O Bože! který jsi dal sv. Eulogiovi tu statečnou mysl, aby Boha více poslechl než zloby lidské se bál: popřej i mně milosti, abych v odporu povinností vždy to, co se Tobě líbí, vyhledati a dle toho jednati dovedl. Amen.

12. Březen.

Sv. Řehoř veliký, papež a učitel Církve r. 604.

Ačkoli přemnozí papežové, kteří zoujímali stolicí sv. Petra v Římě, tak mnoho velikého a spasitelného pro Církev Ježíšovu působili a tak krásný příklad obětivosti pro spásu lidu křesťanského dali: přece snad málo jich bude, kteří se v tom rovnati mohou sv. papeži Řehoři I., který proto všim právem „Velikým“ slove. Museli bychom ale tlustou knihu o něm sepsati, kdybychom vypravovati chtěli, co on všechno působil velikého a vznešeného ke cti Boží a spasení duší jako první úředník Říma, potom co kněz a opat, jako jeden ze sedmi jáhnů a konečně co papež. Proto chci tobě, milý čtenáři! jen o tom vypravovati z jeho života, co může obzvláště posloužit ku vzdělání a k následování.

Jeho otec Gordianus, vážený senátor Římský po narození Řehoře stal se duchovním a jako jáhen zemřel. Byl opravdivým otcem chudých a nemocných. Jeho matka Sylvia též umřela jako svatá. Když tedy rodičové byli tak nábožní a svatí, tu nemohlo býti jináče, než že i jejich syn příkladem jejich pozbuzený

po stejné svatosti toužil. A tak se i stalo. Řehoř byl teprv 34 let stár, když ho císař Justin za starostu města Říma povýšil. V tomto novém úřadě musel nositi obzvláště krásný úřední šat, totiž dlouhý, hedbávný kabát, zlatem vyšivaný a drahokamy obsazený. A však tento skvostný šat byl mu až do duše protivný, a vždy byl tomu rád, když ho svléci a potom s nábožnými řeholníky hovořiti nebo se modliti mohl. Proč ale nádherou, zevnitřním leskem, na který marní světáci tolik si zakládají, pohrdal a ustraněnost tak miloval, hned poznáš. On byl totiž již dávno uznal, jak je na světě všechno pomíjející, a poznal, že jen co jest nebeského trvá věčně; proto i když otec umřel, ze svého jmění sedm klášterů založil a v jednom z nich sám roucho řeholní přijal. Musíš věděti, milý čtenáři! že v

tehdejších nepokojných dobách byly kláštery jediné útočiště chudých a opuštěných a hrází proti vnikající zpusťlosti v mravech a vědách.

2. Řehoř tedy byl peníze své na bohaté úroky pro sebe uložil. Jako mnich v klášteře žil tak pokorně a poslušně, že by si nikdo nebyl ani pomyslití mohl, že on dříve byl starostou města Říma. Zvláště miloval to, co mnozí katoličtí křesťané nemohou snést — půst. On se velice rád a přísně postil stav se opatem, od bratří zvoleným, až tak dalece, že tím nebezpečnou slabotu žaludku sobě způsobil. Jednou postiv se celý čas čtyřicetidenního postu, cítil se velice zesláblým, a zdálo se, že nevydrží bez pokrmu na bílou sobotu, kde tenkrát i děti se postily. To bylo však Svatému velice líto, a proto sám se modlil a modliti nechal, aby mu

Bůh tolik síly popřál, by na ten den s ostatními bratřími postiti se mohl. Bůh vyslyšel modlitbu jeho a jeho slabotu odňal. Nic mu jako opatovi neleželo tak na srdci jako věrné zachovávání řehole, a jakkoli při chybách a slabostech jiných obyčejně byl shovívavým a šetrným, tak přísně trestal každé porušení a přestoupení řehole sv., kterou dal sv. otec Benedikt. Jeden z mnichů, jménem Justus, velmi zkušený lékař, onemocněl. Jsa blízko smrti zjevil bratrovi svému, že má tři zlaté peníze, ale že je má dobře schované, proto že sv. řehole jim zapovídá, aby peněz neměli. I počalo to vyjevení obíhati po klášteře, hledali ty peníze a konečně je našli v sklenici lékem naplněné. Pln spravedlivé rozhorlenosti zapověděl hned Řehoř mnichům, aby k nemocnému nechodili, jen jeden bratr ho obsluhovati směl. Když se to Justus dozvěděl, pojala ho úzkost a bázeň. I vyznal a litoval srdečně přestupku svého. A však když zemřel, pochoval ho Řehoř na místě méně slušném a ty tři peníze s ním. A když to učinilo hrozný dojem na mnichy, čehož vlastně sv. Řehoř docíliti chtěl, (aby totiž mniši se báli, mítí peníze) teprv za něho po 30 dní po sobě mši sv. sloužiti dal.

3. Řehoř se měl ve své samotě za zděmi klášterními za člověka nejšťastnějšího; a ještě později jako papež si vzpomínal na ony krásné dny v klášteře, kde ve svaté tichosti modlitbě a jiným posvátným cvičením se oddával; a však Bůh ho chtěl postaviti jako svíci na stůl. Papež Benedikt I. učinil ho kardinálem — jáhnem a jeho nástupce Pelagius svěřil mu důležité záležitosti sv. stolice, které on co nejlépe k prospěchu jejímu vyřídil. Tu se jedenkrát stalo, že šel sv. Řehoř po trhu. Tu viděl mezi postavenými otroky prodávati tři chlapce velmi slíčné. Na otázku: odkud jsou, řeklo se mu, že jsou Angličané. „Nikoli,“ odvece on, „andělé to jsou!“ A vzdychaje zvolal: „Co, tak krásní tvorové mají ještě déle vězeti v moci ďábla, a tak slíčná tvář ještě déle zbavena býti milosti Boží?“ — I hned pospíchal k papeži, prose o povolení, aby do Anglie odplouti a tam pohanům Evangelium hlásati směl, a když to sv. Otec svolil, hned se s některými bratry na cestu hotovil. Lid města Říma, který Řehoře co anděla strážného ctil, dozvěděv se o tom, nechtěl Řehoře propustiti z města. Četné zástupy mužů chvátaly k příbytku papeže volajíce: „Svatý otče, cos učinil, nechaje Řehoře odejít? zahubils Řím a nás všecky do největšího zármutku uvrhnul, sv. Petra urazil.“ Papež hned se toho ulekl a poslal za sv. Řehořem, který už tři dny cesty od Říma byl vzdálen, posly s rozkazem, aby se hned zase vrátil. S velikou bolestí vyslyšel Svatý rozkaz tento, ale poslechl náměstka Kristova, a hned se vrátil. Když ale po Pelagiově II. na stolici sv. Petra po-

výšen byl: tu si opět na své předsevzetí zpomenul, totiž že pohany v Anglii na víru obrátiti chtěl. I dal chlapce anglické nakoupiti a u víře vyučiti, aby je potom co věrověsty do vlasti poslal; také poslal nábožného a učeného probošta Augustina s několika mnichy do Anglie napřed, jimž drahocenné posvátné nádoby, knihy, ostatky a mešní roucha sebou dal a nejmoudřejší naučení udělil, jak by tento divoký lid na víru mohli obrátit.

4. Právě v těch dobách, když Řehoř za papeže povýšen byl, zuřila v Římě rána morová, která i předchůdce jeho Pelagia II. byla zachvátila. Tu Svatý vybízel lid k pokání, aby ukojen byl hněv Boží. Lid poslechl hlasu jeho a v zástupech v modlitbách a pláči z kostela do kostela táhl. Aby do těchto prosebních průvodů nějaký pořádek uvedl, nařídil Svatý, aby se věřící rozdělili na sedm kúrů, v průvodech z rozličných kostelů zároveň vyšli, a v chrámu Panny Marie „Maggiore“ nazvaném se sešli. On sám vedl průvod kněží, a když šli podle náhrobního pomníku císaře Hadriána, viděl Řehoř na vrcholku jeho státi anděla, který na znamení, že hněv Boží ukojen jest, a mor přestane, zastrkoval meč do pochvy; odtud tato hrobka, která jako zámek vystavena byla, přijala jméno „hrad andělský.“ Mor skutečně přestal, a na památku této udalosti až podnes konává se každý rok v Církvi katolické průvod na den sv. Marka. — Řehoř byl sice s největším jasaním lidu za papeže zvolen, a však on ve své veliké pokoře neustále se zpěchoval tuto vysokou důstojnost převzíti. Proto psal dojemavý list císaři do Cařihradu, aby tu volbu jeho nepotvrdil. Když ale doslechl, že potvrzen jest, dal se v koši ze města potajmo vynésti a v hlubokém lese se skrýval. Když se lid o útěku jeho dozvěděl, nebyl k potěšení; tři dny a noci malí i velicí modlili se k Bobu, aby jim zjevil, kde se Řehoř skrývá. Mnozí vyšli ho hledat, a hle! třetího dne ukázal jim skvělý sloup světla místo, kam se Svatý schoval. Nyní se nemohl Řehoř déle protivit, musel vysokou důstojnost přijmout a dát se vysvětit. Zoujav stolici sv. Petra stal se i nástupcem jeho důstojným s celou silou ducha svého konaje povinnosti své co učitel národů, co strážce a hlasatel víry, co otec a pastýř celého křesťanstva. Byl vždy nemocen, bolestná pokostnice pálila v údech jeho; a však proto přece nezanedbal žádné povinnosti úřadu svého. Není možno všecky ty veliké skutky vykládati, jimiž co papež proslul, a však několik krásných příkladů musím ještě uvésti z dob jeho papežování.

5. Patriarcha Cařihradský Jan osoboval si z vysokomyslnosti titul: „všeobecný biskup.“ To nemohl Řehoř trpěti, nebo jen papež je obecný biskup. Řehoř

tedy v dobrotě toho pyšného kněze napomínal, a aby jeho vysokomyslnost zahanbil, přidal sobě krásný titul: Gregorius Papa, Servus servorum Dei t. j. Řehoř papež, sluha sluhů Božích. Tím chtěl papež říci, že papež, ač nejvyšší důstojnost v Církvi Boží zastává, přece všem, i těm nejnižším věřícím sloužiti, o jejich spasení pečovatí a je s vynaložením všech sil svých podporovatí musí. Tento krásný titul: „sluha sluhů Božích“ přijali od té doby všickni papežové a dali tím světu pohnutlivý příklad pokory. Řehoř byl též otcem chudých. Nejstarší z nich jmenoval „svými otcí.“ Jména všech chudých celého města dal do seznamu zapsati a na počátku každého měsíce rozdával jim obilí, sýr, vařivo, ryby a olej. V každé ulici byl zvláštní dozorce od něho ustanoven, který se o zaopatření nemocných a málomocných starati musel. Obědu svého nikdy se netkl, aby z něho dříve chudému část neudělil. Když jednou uslyšel, že jeden žebrák v zdálené ulici zemřel, tři dni sloužiti mši sv. sobě netroufal ze strachu, že toho žebráka dosti nepodporoval. Denně v domě svém dvanáct chudých krmil, které sám obsluhoval; chudým pocestným nohy v nemocnicích umýval. Když to jedenkrát zase s největší láskou a pokorou činil, zjevil se mu Pán Ježíš ve způsobě pocestného a od něho nohy umývati si dal. Řehoř byl první, který v Římě i na statech papežských první ústavy dobročinné (sirotčince, školy pro chudé a t. d.) zaříditi dal, co prvé nebylo známo.

Abyste služby Boží učinil slavné a dojemné, uvedl též zpěv překrásný, srdcejemný, který podnes od něho gregoriánský slove; k tomu cíli založil školy zpěvácké, kde chlapi ve zpěvu vyučováni byli, a on, ten veliký papež, který nesmírnými pracemi zahrnut byl, přece ještě k tomu času našel; že do těch škol chodil a chlapce ve zpěvu cvičil. Tyto školy zpěvácké byly v Římě ještě 300 let po jeho smrti. Tenkrát se ještě ukazovala hůl, kterou chlapcům hrozil, když nechtěli poslouchat, a pohovka, na které odpočíval, když chlapi zpívali. On totiž mnoho let trpěl dnou bolestnou. Dlouhý čas musel v lůžku ležeti, nemoha jazykem hnouti a nemohl povstati leč v nejvyšší slavnosti na tři hodiny, by mši sv. sloužiti mohl. Ač rád trpěl, přece ty nesnesitelné bolesti vynutily v něm touhu, aby ho Bůh ze světa vzal; ale i z lůžka o všecko se staral. Více než jednou Řím z rukou Longobardu vysvobodil. Mohl sám celé Itálie vydobýti, a však zůstal věren císaři řeckému, ač tento byl nevděčným. R. 604. zemřel v 64. roku života svého, oplakán od Římanů a od celé Církve.

Vyobrazuje se v papežském rouchu s holubicí na rameně, jak do papírové roly píše. Jeho jáhen Pavel

viděl, jak mu Duch sv. na ramena sedl, když své homilie psával.

Křesťanská snášenlivost.

Ačkoli tento veliký papež ve mnohých cnostech vynikal, obzvláště může považován býti za vzor oné cnosti, proti které se častěji horlivé osoby prohřešují — snášenlivosti. Jsou totiž lidé, jenž nenávidí každého, kdo jiné víry je nebo se býti zdá, a kteří tuto nenávist více méně i projevují. Místo co by to za hřích měli pokládati, domnívají se, že je to horlení o věc Boží; zapomínajíce, že právě láska je známkou pravého křesťana. V tom je nám sv. Řehoř vzorem, on říkával: „Jest-li tomu důvěřovati nechceme, kdo vyznání víry křesťanské skládá, tož musíme pochybovati o víře všech křesťanů.“ Takovým způsobem nejen neuvědomíme bloudící ovce do ovčince Páně, nýbrž i ty, co v něm jsou, zubům divokých zvířat ukrutně vystavujeme. Proto musíme v tom býti velice opatrní, abychom dobrému katolíkovu spílajícímu „kacířů“ neučinili křivdu.“ (Tenkrát byly rozšířeny bludné nauky Aria, Donatistů, Eutychesa a Nestoria.) On chtěl, aby bez obtíží každý do Církve přijat byl, jakmile se bludu odřekl. — Biskup v Terracině vzal Židům synagogu a vykázal jim jiné místo k službám Božím; později to jim odňal. Židé si ztěžovali u papeže; tento psal biskupovi: „Jeli tomu tak, tož chci, abys tu ztížnost odstranil, a Židům na tom místě, které dříve měli, scházeti se dovolil. Nebo ty, jež nejsou křesťany, musíme hledět vládnosti, dobrotou, napomínáním a přimlouváním přivesti k jednotě víry, aby nebyli hrozbami a strachem odstrašeni ti, jež by krása sv. Evangelium k víře přivábiti mohli.“ Rovněž psal sv. Řehoř biskupům do Arelatu (Arles) a Masilie (Marseill), aby Židů ke křtu nenutili; nebo ti, kteří ke křtu nuceni byli, snadno zase odpadnou a ještě hůt umírají. Těm nově obráceným pohanům v Anglii jisté pohanské hostiny držeti dovolil, říkávaje, kdo chce nějaké výšky dosíci, že tam jedním skokem se nedostane, nýbrž že se stupně na stupeň nutno vystupovati. Vypravuje se též o sv. Řehoři, že ohledem na mnohý spravedlivý a lidský čin císaře Trajana za něho se modlil, ač co pohan umřel. Z toho, ač je to jen pověst, patrno, že sv. Řehoř byl vzor snášenlivosti. Chování jeho tedy ukazuje:

1. Dokud není dokázáno, že někdo od víry katolické se uchýlil, dotud neměj ho v podezření, tím méně projevuj, že dobrým katolíkem není. Je to veliký hřích, lehkomyslně, bez důvodu vykřičet nějakého spisovatele nebo kněze za takového, jehož pravověrnost je podezřelou, tak že potom slova a spisy jeho nemají žádného účinku, a v lehkost se uvádějí. To je taková zlomyslnost; jakobys do čisté studánky neřádu naházal, aby z ní lidé nemohli pít! Pamatuji, co napsal sv. Augustin: „V potřebných věcech buď jednotu, v nejistých volnost, a ve všem láska.“

2. Náleží-li někdo skutečně víře bludné: tož mu máš právě tím dokázati, že tvá víra je lepší, že máš a ukazuješ k němu větší lásku. To je též ta pravá cesta, po které ještě nejspíše bloudící k pravému poznání přivedeš, když přívětivým, lásky plným chováním srdce jejich získati se snažíš. A byť i jinak věřící ve svém bludu setrval, nemáš ho odsuzovati. Nevíš, jest-li později ho milost Boží neosvítí,

a oči mu neotevře; a považ, že kdybys ty od mládí v bludu byl veden a vychován, bylo by ti snad právě tak těžko, bludu odvyknouti a s pravou vírou se spřáteliti.

3. I k těm, kdož v Krista, ba snad ani v Boha nevěří, musíš spravedliv býti. Buď si, ať tě žid šidí, ty ho nesmíš šiditi; ať tě neznaboh připravil chladnou krví o úřad a chleb a živnost, ty mu nezplácej rovným chováním. Nesmíš následovati to zlé na nevěřících, nýbrž následovati vzoru svého Pána Ježíše, který své učenniky proto přísně káral, že svolávali s nebe oheň na nevěřící, nelaskavé Samaritány.

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. Řehoře, sluhu svého, tak krásnou cností snášlivosti vyznačil: propůjč nám té milosti, abychom ho v této cnosti, která nás Tobě tak podobnými činí, následovali a za to s ním Tebe věčně oslavovati mohli. Amen.

13. Březen.

S v. N i c e f o r.

Sv. Řehoř, o němž jsi právě četl, jedenkrát se dozvěděl, že biskup v Massili v nepředložené horlivosti obrazy z kostela vyházel obávaje se, že by se jim lidé mohli klaněti. O tom mu psal sv. Řehoř takto: „Neměls rozlámati, co nikoliv ke klanění, nýbrž jen ku poučení nevědomých ve chrámech postaveno bylo. Něco jiného jest, obrazu se klaněti, a něco jiného, z události obrazem představené poznati, čemu se klaněti máme.“

Rovně tak od nejstarších dob bylo učení a obyčej Církve katolické, že měla obrazy, které vzpomínaly na Krista a Svaté. Nebo jako nábožnou knihou na Boha a sv. osoby i věci upamatování býváme, tak můžeme i obrazy na ně upamatování býti. Když ale křesťan Písmo sv. nebo modlitební knihu v úctě má, proto že z ní nábožné myšlenky čerpá, a když každý rozumný člověk obraz milých a vážených osob v úctě má a si ho vysoce váží: tedy i Církev katolická učí něčemu zcela rozumnému a křesťanskému, když žádá, abychom obrazy ctili, na kterých Pán nebo jeho přátelé, Svatí, představeni jsou.

Sv. Nicefor byl téměř mučenníkem pro tuto nauku, neboť po celý život svůj musel za ni bojovati a trpěti. 700 let po Kristu přišli v Cařihradě na trůn císařové, kteří neptajice se biskupů, vydali rozkaz, aby všecky obrazy ve chrámech, na ulicích a v domech zbořeny byly. Se surovým násilím k jejich rozkazu zuřeno nejen proti obrazům, nýbrž i proti ctitelům jejich. Toto zuření trvalo přes sto let. V těch dobách žil Nicefor. Jeho otec Theodor byl tajemníkem císaře Kopronyma, který byl náruživým nepřítelem obrazů. Když se císař dozvěděl, že

Theodor má obrazy Spasitele a nejsv. Panny, hned mu to vytýkal. Theodor svou úctu k nim upřímně vyznal, načež ho dal císař utlouci a potom do vyhnanství vypověděl.

2. Jeho syn Nicefor vyznamenal se tak vědou a cností, že jeden z pozdějších císařů, který zase pravé víře byl oddán, opět Niceforovi tentýž vysoký úřad svěřil, který dříve otec jeho zastával. A však jako Nicefor ho následoval v úřadě tak i u věrnosti, se kterou otec k obrazům byl přilnul. Za nějaký čas toužil Nicefor vždy víc a více, světa a řádění jeho zcela se odříci. Tedy složiv svůj vysoký úřad s několika stejně smýšlejícími muži na poušti klášter založil, kde se oddal modlitbě, zpytování Písem sv. a jiným nábožným cvičením. Ani nevěda připravoval se zde na novou nejvyšší důležitou dráhu života. Patriarcha Cařihradský, biskup po římském nejvyšší v křesťanstvu, byl zemřel; na jeho místo byl zvolen jednoduše Nicefor, kterýžto úřad však teprve po dlouhém zdražení se přijal. Když jako patriarcha slovem a příkladem s velikou horlivostí hleděl šířiti království Boží, přišel jiný císař na trůn, jménem Lev. Tento byl vášnivý nepřítel obrazů křesťanských, a úctu jejich lští a násilím vykořeniti se snažil. On si myslil, že se mu to nepodaří, leč by vysoce váženého biskupa Nicefora nejprve na svou stranu přivedl. I znažil se tedy namluviti Niceforovi, že pravá víra zapovídá ctíti obrazy. Nicefor ale mu dokázal, že užívání obrazů se shoduje se svědečtím Písma, a nejstarším obyčejem Církve; kříž a kniha sv. Evangelium že nejsou Kristus sám, ale jen upomínka na Krista; a přece prý kříž a knihu sv. Evangelium bez všeho odporu v úctě se chovají nejen ode všech křesťanů, nýbrž i od obrazoborců; rovněž tak že musí býti dovoleno, obrazy Svatých ctíti, poněvadž jimi na osoby úcty hodné býváme upamatování.

3. Císař odpověděl: „Zda-li i Mojžíš neučil slovu Božímu? A zda-li Mojžíš neporučil, aby si lidé nedělali žádných obrazů ani člověka ani jakékoli věci?“ Na to patriarcha: Židé přicházeli z Egypta, kde se lidé klaněli postavám zvířecím a lidským co bohům; aby tedy Židy od této modloslužby odvrátil a zdržel, zakázáno jim, aby obrazů nedělali, z toho úmyslu, aby se jim klaněli, jak výslovně přidáno jest. Nebo to ani u Židů nebylo zapovězeno míti obrazy vůbec, když se jim neklaněli. Tak čtete, že Šalomoun dal zhotoviti před chrámem obraz volů, na trůnu pak svém postavy lvů. Ano Mojžíš sám dal nad archou umluvy udělati zlaté cherubíny, a na rozkaz Boží dal zhotoviti hada měděného, když v táboře jedovatí hadové šířili smrt, aby každý, kdo naň pohledne, neumřel. Když ale zase Židé udělali si zlaté tele a jemu se klaněli, to jim za těžký

hřích bylo počteno, totiž nikoli ten obraz sám, nýbrž že se mu jako Bohu klaněli. Proto ani mi křesťané nehřešíme, když obrazy mučenníků a Svatých děláme; nebo my se jim neklaníme a za bohy je nemáme.

4. Ale marné bylo hájení víry katolické, u císaře to neprospělo ani za mák; nýbrž vida, že sv. Nicefora důvody nemůže přemoci, chtěl ho pronásledováním na svou stranu donutiti. On zapověděl patriarchovi dále kázati a nádob kostelních dále ke službám Božím užívatí. Proti všelikému právu a pořádku církevnímu rozkázal císař několika biskupům, kteří též byli nepřátelé obrazů, aby se sešli a dovolil jim, aby nad Niceforem drželi soud. Oni ho slavně vybízeli, aby své smýšlení změnil, a zrovna tak jak oni učil, totiž že se mají obrazy bořiti a jejich úcta potlačovati, sice že trestu propadne. Poněvadž jim Nicefor jejich blud a nepraví předstíral, vyřkli nad ním kletbu. Sesadili ho a zapověděli mu, aby se déle patriarchou nejmenoval; ano opravdu o tom přemýšleli, jak by ho tajně se světa sprovoditi mohli. Že však se patriarcha, jsa bez toho churav, k císaři o ochranu obrátil, rozkázal tento, aby násilně do vyhnanství odveden byl. A tak byl Nicefor pro věrnost, se kterou pevně přilnul k úctě církevní obrazů, do dalekého kláštera za mořem odvečen. Nyní udělal císař člověka špatného patriarchou, který se ve všem tázal nikoli po vůli Boží, nýbrž jedině po vůli císaře. Duchovní, kteří obrazy nechtěli zamítnouti, byli nyní ve smés pronásledování, dílem do žalářů vrháni, dílem bití, ano usmrcováni. V kostelích pak stěny, po kterých byly vymalovány děje biblické, nebo i skutky a utrpení mučenníků, byli vápnem potřeny; jiné blátem pomazali, jiné sekerou rozsekali.

5. Trest Boží po této ohavnosti brzy se ukázal. Přišlo zemětřesení, tak že mnoho měst se sesulo; přišel hlad, tak že nežali srpem, ale každý klásek obilní rukou odlamovali; přišla občanská válka, a císař Lev byl na hod Božího narození v kostele od vlastních vojínů lapen a usmrcen.

A však i nástupce Lva císař Michal byl nepřitelem obrazů; on sv. Niceforovi návrat jen pod tou výminkou nabízel, aby zcela mlčel o úctě obrazů. A však ten takové nabídnutí nepřijal a raději u vyhnanství zůstal, kdež i ve 14. roce po svém vypovězení umřel.

Úcta obrazů.

Není ani jednoho učení Církve katolické, které by bylo bez užitku, když mu náležitě porozumíme, věříme a dle něho se spravujeme. Takové učení jest i to, že je spasitelné, obrazy sv. osob a udalostí míti. Sv. Nicefor dlouho a mnoho pronásledování vystál za to, jen aby od pravého učení Církve o obrazech v tomto ohledu se neuchýlil. Ty

však můžeš se vším pohodlím a bez nebezpečnosti obrazy sv. osob míti a ctíti. Jen si toho také važ a k svému užítku toho používej. Hle! člověka to táhne neustále k zemi dolů; když přijdeš z kázání, nebos byl pohřzen v pobožnost, netrvá to ani hodinu, a tvá mysl už je zase po celém světě porozběhlá a roztržita. A bys také si umínil, že sebrán zůstati chceš, tož hned zase přijdou pozemské starosti, práce a vyražení, a zase ležiš hluboce dole v prachu zemském. Hle! zda-li to není dobře, když na cestě kyne tu sv. kříž, tam zase obraz nejsvětější Panny z přívětivé kapličky, tam zase obraz ss. Cyrilla a Methoda na stěně, nebe obrázek, který se ti na krku houpá? Hle! jediný pohled na takové obrázky je někdy tiché vroucí kázání a přivede duši nazpět ke všemu, co slyšela, četla, přemýšlela a se modlila. A jak mnohý křesťan čerpal z toho útěchy a posily v těžké nemoci a zápasu smrtelném, když na proti lůžku jeho visel křicifix a pohled naň byl umožněn duši odpočinkem, a zrak i duch v něm se ponořil!

Modlitba.

O Bože! který jsi nám skrze stálost sv. Nicefora to krásné učení a ten obyčej v sv. Církvi zachoval, že sv. obrazy máme a ctíme: propůjč milostivě, abychom pohledem a úctou jejich dle těla a duše k Tobě se blížili a Tobě zalíbili. Amen.

14. Březen.

S v. M a t h i l d a.

Sv. Mathilda byla choť německého císaře Jindřicha I., panovníka to, kterýž asi před 900 lety mnoho přispěl k blahobytu a síle říše německé. Ač byla ze stavu vysokého, byla na nejvýše vlídná, zvláště k nouzi trpícím; ona dávala mnoho almužny a orodovala často za vězně, aby jim byl prominut jejich trest. Při tom se cvičila velice v pobožnosti; často v noci vstala, aby se oddala pobožnosti. Její manželství bylo šťastné pravou svorností, ve které žila s chotěm svým. V obou žila láska ke Kristu, táž bohubíba vůle, táž láska a milo-

srdenství k poddaným, táž ochotnost ke každému dobrému skutku. An právě císař se svou chotí se strožil, nový klášter stavěti, padl do těžké nemoci a cítil, že smrt se blíží. Svěřiv Mathildě nejdůležitější záležitosti pravil k ní: „O ty nejvěrnější a nejmilejší choti! děkuji Kristu, že tebe na živě zanechávám; nebo nikdo nedostal ještě choť, která by byla ve věrnosti pevnější a ve všem dobrém zkušenější než-li jsi ty. Děkuji, že hněv můj krotivala a ve všem mi radou bývala; tys mne často přivedla od neslušnosti ke spravedlnosti a vždy napomínala, abych potlačených se ujal. Nyní poroučím všemohoucímu Bohu a přímluvě Svatých tebe, naše syny i duši svou, která se brzy s tělem rozloučí.“

2. Když brzy na to císař zemřel, vrhla se císařovna na kolena, odporoučela duši jeho Bohu, a hned se tázala, není-li při ruce kněze, který by hned mši sv. za jeho duši sloužil? Knězi, který hned po ruce byl, dala dva zlaté náramce, a za to, že první zádušní mši za choť jejího sloužil, pomohla mu k biskupství. Po té mši zádušní šla císařovna zase do komnaty, kde mrtvola ležela, a našla tam syny a nejvyšší vůdce vojenské shromážděné. Vrhnuvši se na kolena k nohám choť mrtvého plakala velmi hořce; a však přece totik se uměla mírniti, že Boha neurazila reptáním proti dopuštění jeho, kdežto přece oplakávala smrt choť svého tak bolestně, jak si on toho na ní byl zasloužil. Potom pravila ke svým třem synům, mezi nimiž dva, Otto a Jindřich o korunu královskou se hádali u mrtvoly otce, hlasem slavným: „Synové nejmilejší! připusťte si to dobře k srdci, co vidíte: bojte se Boha a ctěte Ho ve všem, nebo v jeho rukou leží život a smrt i nejmocnějších panovníků. Ach! přestaňtež se hádati o pozemské pocty a důstojnosti; rozvažte u této mrtvoly, a vizte konec všeliké slávy zemské. Šťastný a moudrý jest jedině ten, kdo po tom touží, co trvá věčně. Proto nestarejte se o to, koho z vás si zvolí svět a komu přednost dá, nýbrž pamětlivi buďte slov moudrosti Božské: Kdo se povyšuje, bude ponížěn; a kdo se poníží, bude povýšen.“ — Co zde Mathilda, nábožná matka, svým dítkám řekla, to chtěla i sama na sobě ukázati. I hned se sebe složila všecken oblek skvostný, ustranila se do svých komnat, kde ve skrytě se oddala modlitbě a přísným skutkům kajícím. Často v noci opustila lůžko, zbudila služku a šla s ní do kostela, klečela před nejsvětější Svátostí až do rána, a potom zase tiše a potají do své komnaty se vrátila.

3. A však i sv. Mathilda neminula se se zkouškami. Její oba synové ještě pořáde trvali ve sváru, to trápilo srdce její; neustále se modlila k Bohu, aby dítky její byly svorny a v pokoji. Konečně byl spor

urovnán, Otto se stal králem, Jindřich vojvodou v Bavorsích. A však Mathilda neměla dlouho v pokoji žiti. Její radostí bylo, že mohla jako vdova chudým hodně mnoho almužen dávat. Každému nuznému udělila něco, i na kláštery a chrámy nezapomínala. Tu se stalo, že úskoční lichotníci donesli synovi jejímu Ottovi, že Mathilda po smrti císaře velikých pokladů pro sebe podržela a že jich nyní rozhazuje toulákům a lenochům. Otto uvěřil pomlouvačům a spojiv se s bratrem Jindřichem vzal matce všechny důchody, které jí vysazeny byly za věno co vdově. Mathilda toto trápení trpělivě snášela, a opustivši dvůr odebrala se na osamotělé místo ve Vestfálech, kde dále pokračovala v bohulibém životě svém. Ale Bůh se zase ujal matky těžce zkušene. On pokáral syny její všelijakými nehodami, až se jim otevřely oči. I pospíchali k matce, prosili ji za odpuštění a zase ji uvedli ke dvoru, kde ji Otto s největší úctou přijal a jí všechny důchody vrátil.

4. Nyní mohla milosrdná vdova zase činiti dle puzení srdce svého. Nejsouc spokojena tím, že každý den krmila chudé a nemocné se stolu svého, ona chodila i k nim do domů, až k posteli nemocných, a tam je těšila a obsluhovala. Co dříve byla činivala, činila i nyní. Přívětivými, laskavými slovy napomínala všechny, jimž dobře činila, k životu nábožnému; ona je sama vyučovala a měla z toho radost, když její slova nacházela přijmutí. Dala stavěti nemocnice, v zimě topiti několik sednic, ano i na ulicích oheň rozdělali, aby se chudí zahřáli mohli. Takovou lásku nábožné Mathildy odměnil Bůh darem zázraků. V její přítomnosti mnoho nemocných ozdravělo, ano i těmi pokrmy, které s jejího stolu požívali mnozí nemocní, nabyli zdraví svého.

5. Pán jí i zjevil den a hodinu smrti její. Na toto důležité okamžení připravovala se s největší pečlivostí. Ještě jedenkrát navštívila od ní založené kláštery a nemocnice; potom šla do města Kvedlinburgu, města to pruského, do kláštera, ve kterém její choť pohřben byl, a kde i ona po boku jeho odpočívati chtěla. Zde se zhoršila nemoc, jejížto bolesti již celý rok cítila, tak že se obávali brzkého úmrtí jejího. Ona pak srdečně s etěšila na hodinku smrti. I vyzpovídala se arcibiskupovi Kolinskému, Vilémovi, vnukovi svému, který jí byl navštívil, a přijala z rukou jeho ss. svátosti. I chtěla mu dáti něco sebou na památku a ptala se abatyše, co ještě zbývá z majetku jejího? „Už nic,“ odvětila tato, „leč několik plachet, které jste určila pro mrtvolu vaši.“ — „Jen mu je dejte, buďte mu jich zapotřebí spíše než mně,“ pravila umírající Svátá. A hle! mluvila pravdu; arcibiskup na zpáteční cestě onemocněl a umřel, a po něm brzy i Mathilda. V ten den

úmrtí svého dala prostrít na zemi žíněné roucho, na ně sebe položit, hlavu popelem posypati, neboť pravila: „Nesluší se, aby křesťan umíral jináče leč v rouchu kajícím a v popeli.“ Poznamenavši se nábožně křížem sv. sladce usnula v Pánu 14. Března, 968. v téže hodině, kde denně udělovala almužny chudým.

Vyobrazuje se v oděvu císařském.

Jak almužny dávatí máme?

Při všech dobrých skutcích, které, duše křesťanská! vykonáváš, při nábožných cvičeních, které před sebe bereš, vždy přijde na to malé slovíčko: jak? t. j. přijde na to, jak se při tom chováš, jaký úmysl a mínění při tom máš. Má-li nějaký skutek, nějaké cvičení býti dobré t. j. Bohu milé a záslužné, musíš se nalezati ve stavu milosti Boží, a nemusíš při tom míti úmysl jiný, leč čest Boží a zalíbení jeho. To vše platí zvláště u almužny.

Zde nepřijde na to, mnoho-li dáš. Kristus Pán tu chudou vdovu, která dala do pokladnice jen jeden halír, přece velice chválil; na proti tomu farizey, kteří tam házeli veliké tolary, přísně káral. Vdova dala svůj halír v nejlepším úmyslu, z lásky k Bohu; ale farizeové jen z pýchy, aby od lidí chváleni byli.

Tento dobrý úmysl měla při svých almužnách i sv. Mathilda, ona viděla v každém chudém a nemocném Pána Ježíše Krista, a z lásky k Němu činila jim dobře, jak a kde jen mohla.

Mathilda však nečekala, až ti chudí přišli k ní a daru od ní žádali, ona sama chudé a nemocné vyhledávala; ona sama šla do příbytků jejich, se vši přívětivostí se na jejich záležitosti vyptávala, jejich žaloby a stížnosti trpělivě slyšela. A tato přívětivost, tato dobrota té vysoké paní chudým a nemocným tak lahodila, že při tom na svou bídu zcela zapomenu.

Hle, křesťanská duše! tak i ty máš jednati, chceš-li býti milosrdnou. Chudoba bez toho je bolestná, ale ona je dvojnásobně bolestnou, když nikdy nenachází pravé útrpnosti.

Za našich dob jsou chudí na boháče a zámožné velice rozhořčeni, a slyšeli a viděli jsme už známek hroživých, a bude zle budoucně, jestli tomu boháči sami nepředejdou a budou-li chudinou pohrdati, nevlídně a tvrdě k ní se chovati.

Buď tedy vlídný, laskavý k chudým a sprovázej almužnu vždy slovy vlídnými, chudí tebe budou milovati a požehnaní Boží na tebe svolávají.

Nečekaj také, až žebrák na dvěře tvé klepe nebo o dárek prosí. Vyhledávej chudé. Jsouť mnozí, kteří se žebrati stydí a raději nouzi trpí, než-li by se někomu svěřili. Tyto stydlivé chudáky měl bys vyhledati, chceš-li, najdeš je. O jak dobrý skutek by to byl!

Mnozí chudí mají též bolavé, černé škvřny t. j. hříchy na duši a leží jako pohřbeni v hříších a nepravostech, neznají Boha a nechťi o Něm ničeho věděti. Tu máš se snažiti, abys i této nouzi duševní vyhověl, jak to sv. Mathilda činila. Ona napomínala jich, aby se polepšili, do vůle Boží odevzdali, a její slova dobrá vždy učinila dojem a přinášela ovoce nejlepší. Čiň i ty to tak, duše křesťanská! a každá

slza, kterou utřeš, každá rána, kterou zhojíš, každá útěcha, kterou poskytneš, bude schůdkem do nebe.

Modlitba.

Božský Vykupiteli, který jsi chudé a nemocné tak miloval: uděl mi mně z této lásky a pomoz, abych i já s chudými vlídně a laskavě zacházel a jejich nouzi, seč jsem, odpomohl, bych Tobě se zalíbil, a v den soudu. milosrdenství obdržel. Amen.

15. Březen.

Sv. Longinus, vojin a mučenník.

Nebylot neskončené lásce našeho Božského Vykupitele dosti, že za nás na kříži zemřel; Onť chtěl, aby jeho nejsvětější srdce, sídlo nejdokonalejší lásky, bylo prokláno a otevřeno. To bylo již dávno od proroků předpověděno, a v tom pro nás nad míru sladká útěcha spočívá. — Nejlaskavější Spasitel chtěl nám tím vědomost dáti, kterak jeho srdce každému, kdož v lásce a v litosti k Němu přichází, stojí otevřené, kterak všickni utrápení, útěchy zbavení a pokušením trápení v jeho srdci útulku nalézti mohou.

2. Ten však, jenž bok Spasitelův na kříži otevřel a jeho nejsvětější srdce kopím probodl, byl římský vojin Kassius. Tehdáž byl ještě pohanem a co poddůstojník v jedné legii sloužil. Když Kristus na smrt vyveden byl, musel on průvod provázeti a na hoře Kalvárii u kříže na strážti býti. Trpělivé snášení Spasitelovo, ještě pak více zatmění a zemětřesení byly učinily mohutný dojem na srdce jeho. Když přišli šerhové, kteří oběma lotrům kosti železnými palicemi zpřeráželi, a nyní kosti Spasitelovy rozlámati chtěli, tu od toho upustili vidouce, že již byl skonal. Kassius však, ani nevěda, co učinil, vzal nenadále kopí své a násilným udeřením otevřel levý bok Spasitelův. Sotva byl vytáhl z rány kopí své, an silný proud krve a vody se vyvalil. V tom samém okamžení však slepý pohan osvěcen byl světlem milosti; i uznal Pána Ježíše za pravého

Boha a Vykupitele světa. Když Ježíš byl do hrobu vložen, nacházel se i Kassius při hrobové stráži a Spasitele slavně z mrtvých vstávati viděl. Tato udalost dokončila jeho obrácení se.

3. I vyhledal ss. apoštoly ve městě Jerusalemě a ještě s dvěma vojáky, kteří se byli též při ukřižování Páně obrátili, dal se vycvičiti u víře křesťanské. Po slavnosti letnic obdržel sv. křest a jméno Longinus. Nyní se odebral se svýma dvěma soudruhama do vlasti své Kappadocie, kdežto všude bez ostýchání vypravoval, kterak Ježíše ukřižovaného na vlastní oči z mrtvých vstávati viděl a že tento jest pravý Vykupitel světa. Jeho řečmi mnozí na víru obráceni jsou. To se dostalo k uším Pontského Piláta a Židům, kteříž uzavřeli, že Longina z cesty odklidí. Byl jest obžalován, že bez propuštění od vojska odešel a nyní jen nepokoje tropí. Soud ho odsoudil k smrti, a odesláni jsou vojáci, aby tento výrok na něm vyplnili. Longinus, který vnuknutím Božím zvěděl, že jeho mučennictví se blíží, šel ústřety vojínům ho neznajícím, a ptal se jich, koho hledají? Když odpověděli: „vojina Kassia,“ pozval je přívětivě do příbytku svého slibiv jim, že zcela jistě Kassia vydá do rukou jejich. Po tři dny častoval ty vojáky velmi štědře; mezi tím ale posly vypravil ke svým dvěma soudruhům, aby přišli a s ním smrt mučennickou pro Krista podnikli. Když přišli a že umřítí hotovi jsou prohlásili, řekl Longinus vojákům: „Já jsem Kassius, kterého hledáte, a tito jsou moji věrní soudruhé; nyní vykonejte svůj rozkaz. Lépe se mi za pohostinnost mou poděkovati nemůžete.“ —

4. Vojáci, kteří Svatého byli velmi sobě zamilovali, tuze se ulekli a nechtěli ho zabiti. Že však Longinus prositi nepřestal, a vojáci též se obávali, že by u vladaře v nemilost upadli, odhodlali se konečně, že sv. vyznavače usmrtí. Longinus pln radosti oblékl se nyní v roucho bílé, vykonal modlitbu, polibil své soudruhy, napomenul jich k vytrvalosti a přijal vesel ránu smrtící. Po té krvavé práci nastrčili vojáci hlavu Longinovu na oštip a přinesli ji do Jerusalema, kde ji Pilát dal Židům, a tito uvrhli do nečistého průlivu. Tam zůstala drahne času ležeti neporušená, až podivuhodnou udalostí byla nalezena a ke cti povýšena.

5. Jedna chudá, slepá vdova chtěla totiž navštívit místa sv., kde Pán Ježíš trpěl, aby tam našla útěchy a posily. Její jediný synáček ji tam za ruku vedl; ale i tento jí na cestě umřel. Nouze této ubohé byla veliká, ale i blízká pomoc její. Plna bolesti a zármutku usnula; tu se jí zjevil sv. Longinus, vlídně k ní promluvil, těšil ji a historii svého utrpení jí vykládal; také jí zjevil, že je v nebi; konečně ji napomenul, aby jeho hlavu vyhledala a se ctí ji pochovala. To

místo, kdeby ležela, jí ukázal. Vdova procitla celá potěšena, dala se od dobrých lidí zavésti na místo, kde ta hlava ležela; i hledali a skutečně ji našli, dotkla se jí svých očí a hned na místě prozřela. Všickni, kdož ten zázrak viděli, chválili Boha; hlava pak ta coby vzácná relikvie se všemi počtami byla schována. Tak Bůh oslavuje věrné sluhy své. — Kopí, kterým Longinus probodl bok Vykupitele, přechovává se v Římě ve chrámě Vatikánském.

Sv. Longinus se vyobrazuje v rouchu římského vojína s mečem v ruce.

● pobožnosti k Božskému srdci Pána Ježíše.

Úcta nejsvětějšího srdce Pána Ježíše není nic jiného než útlá vzpomínka a vroucí rozjímání neskončené dobroty a lásky Božského Vykupitele. Vždyť srdce jest sídlo či pramen lásky a dobroty a všeho smilování. Všecky milosti, kterých mi nabýváme ss. svátostmi, a které žehnáním a modlitbami Církve k nám se prýstějí a nám se udílejí, plynou takměř z tohoto pramene srdce Ježíšova do nás; neboť mají původ svůj v neskončené lásce Vykupitelově. Tento pramen nebo tato studnice milostí byla na hoře Kalvárii kopím Longinovým otevřena.

Ss. Otcové, jmenovitě sv. Augustin vykládajíce slova sv. Evangelisty takto pozorují: „Jeden z žoldnéřů otevřel bok Ježíše kopím“ velmi trefně, že Evangelista nedí: on probodl nebo proklál bok, nýbrž otevřel, a nalezejí v tom tajemství, totiž: že tím nám zjednan byl přístup k životu, poněvadž nám odtud se proudějí milosti svatých svátostí, bez kterých není života pravého.

V tomto ohledu tedy je pobožnost k nejsvětějšímu srdci Pána Ježíše, pramene to lásky a všeliké milosti, tak stará jako víra křesťanská, a po všecky časy tato pobožnost od Svatých byla konána. Po celé Církvi byla však rozšířena tato pobožnost teprve před 300 lety. Příčinu zavdala následující udalost:

V jednom klášteře ve Francouzích žila jedna velmi nábožná panna, jménem Markéta Alacoque (čti Alakok, o ní se dočteš 17. Října). Tato měla nevyslovnou pobožnost k nejsvětější Svátosti oltářní. Když tedy jednoho dne před oltářem klečela pohřížena v pobožnost, tu se jí zjevil Božský Vykupitel, ukázal jí své Božské srdce, kolkolem plameny obklíčené, průhledné jako kryštal, skvoucí jako slunce. Otevřenou ránu bylo patrně viděti, bylať obložena korunou trnovou, a na hoře na ní byl kříž. „Hle,“ pravil k ní Pán Ježíš, „viz tu srdce, které všecky lidi tak milovalo a se pro ně zcela ztrávil, aby jim ukázalo lásku svou; ale místo díků dostává se mi od přemnohých jen nevděku, znectění a pohrdání se svátostí lásky.“ Mezi oktávou Božího Těla zjevil se této panně Vykupitel zase, ukázal jí své srdce a rozkázal postarati se, aby v ten pátek po oktávě Božího Těla zvláštní slavnost k účtě srdce jeho byla slavena, a zároveň jí oznámil, že všickni, kdož jeho nejsvětější srdce v účtě mají, náplň jeho milostí dosáhnou.

Markéta to zdělila svému spovědníkovi, který tuto věc přísně uvážil a vyšetřoval; také biskupové zařídili vyše-

třování, a poněvadž pravda této udalosti zázrakem byla jest ztvrzena, stalo se, že se pobožnost k nejsvětějšímu srdci Pána Ježíše poněnáhle po celé Církvě rozšířila. Nesčíslné jsou milosti, které se vyprýštěly z této pobožnosti věřícím, jmenovitě těm, kdož zapsáni jsou do bratrstva nejsvětějšího srdce Pána Ježíše. Přístup i ty, duše křesťanská! do toho bratrstva; i tvé srdce chce milovati; i ty chceš mít srdce, které bys milovati mohla; ale které pak srdce je lásky tvé hodnější nežli nejkrásnější, nejčistší, nejľaskavější srdce Ježíšovo, které tebe tak neskončeně miluje a je plno smilování!! — Ježíš sám nabízí tobě srdce své, a nežádá mnoho od tebe než lásku srdce tvého. O daruj Mu své srdce celé a pros Ho každého dne, aby ohněm lásky své srdce tvé rozháral, a proto každého dne volej:

Tvé srdce, o Ježíši můj! srdce mé denně více miluj!

16. Březen.

Sv. Marie, kajicnice.

Tento životopis líčí sv. Otec církevní Efrém překrásně takto:

„Sv. Abraham, poustevník a vroucí přítel sv. Efréma, měl jediného bratra; ten umřel a zanechal dceru jako sirotka. Příbuzní ji přivedli k strýci (bylo jí teprve sedm let), a tento ji nechal přebývat v celi zevnější; nebo on přebýval ve vnitřní. Malým okénkem, které mezi oběma celami bylo, učil ji, zpíval žalmy a četl Písmo sv., bděl a modlil se s ní a cvičil ji v zdrženlivosti. Dívka pokračovala horlivě v tomto přísném životě a snažila se, aby všech cností dokonale dosáhla; nebo Blahoslavený velmi často za ni k Bohu se modlil, aby celý její smysl k sobě pozdvihl, aby nepřilnula k péči a věci vezdejší. Její otec ji byl totiž zanechal veliké jmění; ale Abraham je hned mezi chudé rozdál. Neteř sama denně prosila strýce, aby se za ni modlil. Tak kráčela horlivě po příkré cestě cností dle předpisů svého sv. strýce, a pohled na její krásné obcování, její povolnost, tichost a lásku Boží působilo nebožtíkovi největší rozkoš. Takovým způsobem žila u něho dvacet let jako krásná ovčička, jako holubička beze škrvny.

2. Dvacátý rok se skončil. Vida tedy ďábel, kterak panna ta silou života poustevnického dospěla k nejvyšší dokonalosti a jediné věcmi nebeskými se obírá: zahořel nejprudší hřlavou závistí a přemýšlel na úskoky, jak by ji do tenat vlákal, a pokud možno, od Boha odvrátil, nebožtíka zarmoutil. A jako svědce, ve všech uměních zloby zkušený, zahořev nenávistí k prvním rodičům, nalezl za nástroj zvíře, hada, aby blažené obyvatelky ráje na půdu trním krytou a v potu vzdělajnou vyhnal: právě tak vyhlídnul si i nyní bystrý

zhled jeho hotový nástroj ku zkáze. Žil totiž na blízku podle jména mnich, který častěji k Abrahamovi docházel pod záminkou, že by s ním obcovati chtěl. Tento zahlédl jednou okénkem to roztomilé děvče a hned ten bídák si umínil, že se s ní seznámí. Dlouhý čas, bez mála celý rok, po ní číhal, až se mu konečně příležitost naskytla, že ji od blaženého v pravdě rajského obcování odvrátil; nebo ďáblem omámena otevřela mu dvěře cele své, šla k němu ven, a svedena byvši od něho pozbyla veliký poklad bohumilého a čistého panenství. Ale jako prvním rodičům po okusení otevřely se oči: tak i dívka ta po spáchaném hříchu zůstala leknutím velikým bez sebe, zoufale si roztrhla žíněné roucho své, bila se do tváře a chtěla se uskrtit. V proudu slzí pravila sama sobě: Vždyť už jsem umřela! život můj je ztracen, zisk všech slzí mých ten tam. Boha jsem urazila, sebe zabila, svého sv. strýce na nejvyšše zarmoutila a za posměch ďáblovi posloužila. Nač bych já bídna ještě žila? Běda mně, co se mi to stalo? Běda mně, jak hluboce jsem klesla! jak strašně byla duše má zaslepena, jak mne ten zlý duch omámil! Ani tomu nerozumím, jak jsem klesla; nenablížím, jak jsem klopytla; nevím, jak jsem se tak zhanobila! Jaký to mrak zetemnil srdce mé, že jsem neuvážila, co činím? — Kam se mám nyní ukrytí? kam utéci? do které jámy se vrhnouti? Kde je napominání strýcovo? Kde poučování jeho přítele Efréma, které mi říkával: „Dej si na sebe pozor!“ Netroufám si více k nebi pohlednouti, nebo jsem odemřela lidem i Bohu. — Tam k onomu oknu také si netroufám pohlednouti; kterak se smí opovážiti mluvit hříšnice se Svatým? A kdybych se opovážila, zda-li by z toho okna oheň nesršel a mně neztrávil? Nejlépe učiním, když uteku někam, kde mne nikdo nezná, protože jednou v hříchu smrti jsem a nemám již žádné naděje spasení. —

3. Nyní se hned vzchopila, odebrala se do jiného města, změnila oděv svůj a zdržovala se v jedné hospodě. Její svatý strýc neustále, dnem i nocí, za ni se modlil. Za dvě leta se dozvěděl, kde se zdržuje a jaké živobytí provozuje; tedy povolal k sobě jednoho známého, jež vyslal, aby se na ni dobře přeptával a potom mu zprávu donesl, kde se zdržuje a co dělá? Vyslanec ten se odebral, všecko dobře vypátral, ano i Marii samu viděl. Potom se k blahoslavenému Abrahamovi vrátil a všecko mu navlas vypravoval. Abraham, jakmile se přesvědčil, že je to ona skutečně, dal si hned přinésti šat vojenský, potom otevřel dvěře své cele a v tom vojenském obleku maje na hlavě široký klobouk, který i tvář zahaloval, na kůň se posadil a penězi jsa opatřen odtud uháněl. Jakmile do onoho místa přišel, hned šel do toho hostince a zůstal tam ho-

stem. I užířel zde Marii v nestoudném oděvu, jak si jistě osoby chodívají; tu jako by celé jeho tělo a celá jeho postava se proměnila v jeden pláč, tak nad ní zplakal; uměl však moudrostí a zapřením sebe tu bolest v srdci svém zadržeti, aby ničeho nepozorovala a neutekla. Když konečně byli sami, chytl ji, odkryl hlavu svou a v slzách takto mluvití se jal: „Marie, dítě mé! co pak mne neznáš? Zda-li nejsem tvůj otec Abraham?—Co pak už mne docela neznáš, mé dítě? Nejsem-li já to, který ťebe vychoval? kde pak jě ta andělská tvář, kterous na sobě měla? Jak pak jsi tak padla s výsosti nebes do propasti záhuby? Proč v úplné zoufalosti oddalas se ďáblu? Pročs mne opustila a v nekonečný zármutek uvrhla?“

4. Maria byla užasnutím zcela oněměla a nemohla pozdvihnouti ani oči, nýbrž zůstala jako kámen bez sebe ležeti v náručí jeho překonána hanbou a bázni. Tu pokračoval Blahoslavený v slzách dále: „Tak ke mně ani nepromluviš, dcero má Marie? Zda-li jsem nepřišel pro ťebe s bolestmi svými až sem? Beru hřích tvůj na sebe, dítě mé; v den soudný budu tě před Bohem zastávati: učiním pokání za tento hřích tvůj.“ — Tak ji těšil a povzbuzoval až do půlnoci. Konečně nabyla poněkud myslí a pravila k němu: „Není mi pro hanbu možno, abych na ťebe pohledla, kterak mám dále nepoškrvněné jméno svého Spasitele vzývati, vždyť jsem se poškrvněná hanebným smilstvem?“ — Blahoslavený ji odvětil: „Tvůj hřích беру na sebe, dítě mé! ode mne požádá Bůh počet zaň. Ty pojď jen za mnou, vraťme se jen zase na pouštku naši. Dcero! prosím tě, slituj se nad mým stářím, měj útrpnost s mými šedinami! Mé dítě milé, prosím tě, vzchop se a pojď se mnou!“ — „Půjdu tedy,“ odvětila ona, „přijme-li Bůh pokání mé; tobě však, můj svatý strýče! děkuji na kolenou a libám tvé svaté šlěpěje, žeš mne tak útle miloval a za mnou sem přišel, abys mne vyrval z osidel ďáblových.“ V tom se vrhla k nohoum jeho, plakala celou noc a pravila: „Čím se ti mám za to všecko odměniti, o Pane?“

5. Jak nastal den, zbudil ji Blahoslavený, aby vstala, že se vydají na cestu. Když se tázala, co by měla činiti s penězi a šaty, kterých tam ještě má, radil jí, aby tam všeho zanechala, ješto to náleží jen zlému. Potom se vzchopili a opustili hospodu; posadil ji na kůň a sám pln radosti vedle ní a před ní kráčel. Jako pastýř když našel ztracenou ovečku, bere ji na ramena: tak Blahoslavený kráčel se srdcem radostným. Když se octli v milé samotě, zavřel ji do zadní cele, sám pak v přední zůstával. Zde nyní činila přísné a horlivé pokání v žiněném rouchu, v pokoře a v pláči, v bděních a postech, vzývajíc neustále Boha. Takové obrácení bylo v skutku opravdové, skutečné uléčení

a obnovení duše. S velikou vytrvalostí a úsilovným namaháním blížila se neustále Bohu a prosila o znamení, že Mu její pokání milé. Bůh, neskončeně dobrotivý přítel lidí, propůjčil jí tedy dar uzdravování, aby ji ujistil, že přijal její pokání s dobrolibezností. Blahoslavený žil ještě deset let co očitý svědek jejího upřímného obrácení a její zvláštní horlivosti, a chválil a velebil za to Boha. Po jeho smrti žila sv. neteř jeho ještě pět let, konala skutky nejprísnější kajicnosti, modlíla se ve dne v noci neustále v pláči k Bohu, tak že i okolojdoucí, slyšíce její usedavé lkání, útrpností dojatí zastali státi a plakali s ní, a paměťtívi jsouce vlastních hříchů, se káli. Když umírala sv. kajicnice, přicházela její tvář všem, kteří ji viděli, nadzemskou slícností se skvoucí, tak že z toho lehce poznati mohli přítomnost přívětivou a slavnou ss. andělů, a Boha velebili, který s nevyslovnou vlídností ty, kdož v Něho doufají, spaseny činí v Kristu Ježíši, Pánu našem.“ — Tak vypravuje sv. Efrém.

Kterak sami nad sebou bdíti máme?

Marie tato měla všecko, co člověka může přivesti k cnosti a dokonalosti: od prvního mládí byla odloučena od světa a rozkoši jeho; měla neustále nejlepší cvičení v bohomyšlnosti; ve dne v noci měla před očima svatý příklad strýce svého; již byla dlouhá léta navykla přísnému zapření sebe. A přece padla do nejhanebnější nepravosti, a tak byla zkažena, že posléze ve špatném domě za peníze se propůjčovala ke hřichu. Co bylo vinou tak strašného pádu s výsosti křesťanské dokonalosti do propasti nejhanebnějšího hřichu? — Bylo to proto, že nedala na sebe pozor, že nebděla sama nad sebou, ona neměla žádné starosti o svou nevinnost, nebála a nevystříhala se nebezpečnosti.

Nyní pak rci, čtenáři nebo čtenářko! kdo stojí ve větším nebezpečnosti zkaženu býti, kdo po dlouhá léta vedl život nábožný, anebo kdo byl pořád světákem a lehkomyšlným jsa nikdy opravdu po cnosti netoužil? Proto máš nad sebou a nad duší svou ještě mnohem více bdíti a na pozoru se máti, ponevadž mnohem snadněji do hřichu padneš než Marie. Modlíš se denně: „Neuveď nás v pokušení.“ Jen ty se sám do něho neuváděj! Chci několik takových pádu uvěsti, kde člověk sám svévolně se do pokušení uvádí, tak že by byl div, aby v tom nepadl do hřichu:

Když k. p. někdo rád chodí k muzikám, do lehkomyšlných společností; když někdo v noci se toulá a s nějakou osobou jiného pohlaví bez dohledu sám obcuje; když někdo do služby vstoupí, kde pán neb paní jsou velice lehkomyšlní; když někdo vstoupí do služby obzvláště ve městě, kde je všecko nazvíce zkažené, a kde již nikdo z domácích naň nemůže dohlédati; když ženská přijímá od mužských dary, k. p. skvostné šaty nebo drahocenné šperky, které se jí podávají s úmyslem zlým; nebo když začne známost s mužským a vidí, že on jí tak brzy zaopatřiti nemůže, a že tedy kdo ví jak dlouho na něho čekati musí a t. d. Považ si to, byť si měl nejlepší vůli, že v dobrém setrváš a každé nečisté slovo v ošklivosti měl: ďábel nespí, můžeš celý pokažen býti,

nedá-li na sebe pozor. Dřevo, sláma, prach potřebují jen jiskry; a hned je plamen na střeše: a tak potřebí jen dost malé zlé příležitosti, a ta může býti začátkem tvé skázy. Jakmile ale někdo svou nevinou a stud pozbyl, potom už to jde dále kroky obrovskými. Právě pokání v tom je velmi těžké, jak z příkladu sv. Marie poznal.

Modlitba.

O Bože! který jsi hříšnou Marii nezavrhl, ale jí ostražitěho strážce v osobě blahoslaveného Abrahama poslal, který ji tobě vrátil: propůjč všem zbloudilým, kteří po stejné cestě krácejí, aby knězem zpovědníkem na cestu pokání uvedeni byvše s Marií Tebe oslavovati směli. Amen.

17. Březen.

Bl. Sarkander Jan, mučenník a patron moravský.

Jan Sarkander narodil se 20. prosince r. 1576. ve Skočově, Těšinském kraji ve Slezsku z polské rodiny šlechtické Sarkandrův. Otec jeho Jiří záhy umřel, a matka jeho Helena z rodu Gureckých z Kornic odebrala se brzy po smrti manžela svého do Přibora k příbuzným svým, kdežto Jan prvního nabytí vzdělání. Odbyv v Olomúci studia humanitní (5. a 6. školu), vstoupil do semináře sv. Václavského v Praze, kde se libomudretvím (filosofií) zabýval a stupně bakaláře dosáhl. Na to odebral se do Štýrského Hradce a tam studoval bohosloví s tak skvělým výsledkem, že několik stupňů akademických dosáhnul a na kněžství vysvěcen byl. Co kněz navrátil se za kardinala Dietrichšteina na Moravu a působil předně co kaplan v Opavě. A však již v 33. věku svém byl farářem v Unčově, potom v Charvátch a Bozkovicích. Ale ani zde neměl dlouho stání, an na žádost Popela z Lobkovic, tehdejšího hejtmána moravského na faru Holešovskou přesazen byl. Všude, kde zbožný tento kněz meškal, zanechal stopy svého horlivého působení, a získal sobě úcty a lásky. Byl vzorem pastýře duchovního pln horlení a obětivosti. Tak horlivého obrance katolické víry bylo tehdejší na Moravě na nejvýše potřebí, an kačířský blud (protestantismus) čím dále tím více se šířil. Uveden byv 6. Máje r. 1616. do Holešova našel zde moravské bratry sice pokorené, modlitebnu jim odňatou, a v kostel katolický zasvěcenou; však přes to vše byl ještě příliš hluboce zakořeněn blud ve všech vrstvách obyvatelů Holešovských. Aby tento blud zcela vyhladil a nenakažené od bludu zachoval, bylo úlohou kněze horlivého. Že Jan k tomu schopen, pochopil L. Popel z Lobkovic, jehož zpověd-

níkem byl Jan, a proto nedopustil, aby převzal děkanství Kroměřížské, od měšťanů mu nabízené. —

2. Toho času stahovaly se na obzoru politickém strašlivé bouře, jichž následkem byla třicetiletá válka Moravě a Čechii na nejvýše záhubná. R. 1617 odevzdal císař Matiš všecky své dědičné země Ferdinandovi II., knížeti rakouskému, a hleděl k tomu, aby od Čechů a Moravanů za panovníka uznán byl. Tomu se protivili stavové, oddaní učení protestantskému, a Karel Žerotín i jiní nepořídili ničeho. Ano s podporou slezských protestantů vyzvali na pomoc i stavy protestantské v Uhřích a v Lužici, vtrhli potom válečně do Moravy, v čele hrabě Thurn, a podporování protestantským obyvatelstvem na Moravě zmocnili se všech čelnějších měst, uvěznil Karla Žerotína a kardinala Dietrichšteina, načež třicet správců zemských ustanovili, katolíci z úřadů vyloučeni, kněží katoličtí z far vyhnáni a kostely protestantům odevzdány byly. Město Olomúc, které až posud císaři věrným bylo, přišlo lstí do rukou odbojných. Jezovité a jiné řády z Olomúce vypovězeni, kanovníci uvězněni, rada městská z nekatolíků sestavena. Nedlouho na to i Bedřich falcký od stavů za krále českého a markhraběte moravského uznán. Do těch dob padá působení blahoslaveného Sarkandra. Obce moravské i kněžstvo na mnoze natchlo bludem protestantským, tak že biskup Olomúcký nemoha v ně důvěrovati, musel horlivé kněze na missie posílati, aby bludu se opírali. Mezi nimi se skvěl Jan Sarkander, který co farář Zdounecký každé pondělí cestu až do Troubek konal, aby tři katolíky, v osadě té přebývající, u víře utvrdil. Neméně obtížné bylo jeho postavení v Holešově, kde bylo jen málo katolíků, a však brzy jeho horlivostí počet jich se množil. Jako kazatel horlivý a otec chudých napomínal, aby neobcovali s jinověrci, pilně do školy chodil, a v protokolu farní pilně všecko zapisoval, čeho každému novému faráři zapotřebí věděti: počet duší, náboženství, držebnost a stav chrámu, fary a školy, důchody a břemena, povinnosti a závazky, práva, almužny, zvyky a t. d. Působení to kněze zajisté důstojné! V prázdných hodinách studoval, modlil se, na kolenou breviář se modlival; proto ho farníci ctili, u něho radu brávali a t. d. Začátek jeho utrpení bylo hájení práv fary Holešovské. Vymáhal totiž na Václavu Bitovském, pánu na Bystrici pod Hostýnem ležící, desátek, k čemuž on co protestant svoliti nechtěl. Nemoha dopisy ničeho pořízení žaloval ho Jan u hejtmána; načež Bitovský zaslal skrovnou náhradu za r. 1616. totiž 50 zl. Ale od té doby zanevřel tím více proti Janovi a takto se nad ním vymstil.

3. Jan konal v prosinci 1619. pouť k Panně Ma-

rii do Častochova, aby dostal slibu v mládí učiněnému. A když právě štolba páně Lobkovicův do Polska se ubíral, přidružil se Jan k němu. Pobýv v Častochově čtyry neděle v klášteře vracel se zase do své vlasti. Doraziv do Rybníka ve Slezsku doslechl, že by nebylo rádné, aby došel do Holešova, pročez listem ode dne 22. Října 1619. pánu Lobkovicu doručeným vzdal se fary Holešovské, a ubíral se zpět do Krakova, kde se několik dní zdržel. Uslyšev ale, že jeho faru nikdo nechce, vrátil se k ovečkám ke konci r. 1619. v Holešově našel osadu rozličnými neřestmi poškrvněnou a proto s větší horlivostí kázal. Nepřátelé mlčeli, aby potom s větší vzteklostí naň vrhnouti se mohli. R. 1620. vpadlo vojsko Kozáků, na pomoc Ferdinandovi II. poslané od krále polského Sigmunda, do Slezska, a odtud do Moravy, znamenajíce cestu krveprolitím a ukrutnými ohavnostmi. Prodrali se až k Holešovu a poplenili statky Bitovského. Strach a hrůza kráčely před vojem jejich, a Holešovští se chvěli strachem. Ctihodný Jan vešel jim v ústrety v průvodu s velebnou Svátostí, jsa přesvědčen, že Kozáky, horlivé to katolíky, tím zkrátí. I stalo se. Jak zpatřili velebnou Svátost, hned padli na kolena, přidružili se k průvodu, a zanechavše malou posádku v Holešově táhli k Napajedlům a dále k Vidni. Uslyševše stavové v Brně, kterak Kozáci poplenili statky Bitovského, uvalovali všecku vinu na Jana Sarkandra, jakoby on je byl z Polska přivodil, což Bitovský na něho ze msty řekl. I hned poslali list na všechny věřící, aby Sarkandra polapili a do Brna vydali co zrádce vlasti. Sluha Páně vida, že se všecka zášť protestantů na něho uvaliti hrozí, opustil potajmo Holešov a odebral se na zámek Tovačovský, kde se drahně skrýval. A však i zde jej vyslídili. Proto opustil i ten zámek, odebral se do lesa, kdežto mezi Tovačovem a Troubkami od protestantů lapen byl, jak to podnes nápis na tom místě oznamuje. I hned svázavše mu ruce a nohy do Olomouce ho odvěkli. Zde od chátřy potupeného vrhli do žaláře. Jan poručiv se do vůle Boží ztrávil celou noc na modlitbách, jakož stráž dosvědčila. Dne 13. Února přišel do vězení lichohejtman Ladislav hrabě Žerotín, pán na Břeclavě a jiní z rady, mezi nimiž Bitovský a jiných více, které zprovázel Jan Scintilla (očítý svědek a spisovatel mučennictví Janova) tazájíce se Jana drzými slovy, aby jim vysvětlil „jakým způsobem Polané a Kozáci do Moravy se dostali. Žes byl v Polsku,“ hřměli jako z jedněch úst k Janovi, „víme, i to, žes jim vstříc vyšel s Bohem vašim. Proto netaj ničeho, ale vyznej. Nemysli, že ti pomůže tvůj Lobkovic nebo tvá oholená hlava. Tu my jsme páni a požadujem mocí úřadu, abys vyznal pravdu.“

Jan se ospravedlňoval důstojně, proč na pouť do Častochova šel, a však z toho si oni posměch tropili, a konečně řekl předseda: „Ty pak pope slyš! ty nechceš s pravdou ven, což ale bude-li tvá důstojnost katanem zkoušena? Nabuď rozumu až do zítřka.“ — Druhého dne přišli zase všickni do žaláře a předkládali zbožnému knězi tytéž otázky.

4. Uslyševše pak tutéž odpověď co včera, přivolali katy, aby ho vlékli do mučírny. Sarkander uslyšev ten rozkaz padl na kolena svá, modlil se vroucně a obětoval všechny muky, které mu nastávaly, Bohu co líbeznou obět. Konečně ale osvědčoval: „Kdybych snad uprostřed muk, překonán slabostí lidskou, něco promluvil, coby s mou dřívější řečí nesouhlasilo, tedy to vyhlašuji nyní, an při zdravém rozumu jsem, za lež. Co jsem mluvil, vše pravda, vše jiné bylaby lež.“ Pomodliv se se žalmistou sám složil roucho kněžské, které vždy nosíval, a podal dobrovolně a ochotně katům ruce své. I hned přivázali ho na skřípec, a točíce kolem natáhli tělo jeho tak nelitostně, až kosti v něm praskaly. Tuto ukrutnou muku snášel sluha Páně celou hodinu, aniž co slyšáno z úst jeho, než: Ježíš, Maria a Anna! a nábožné stezky se žalmistou Páně. Nemohouce se podobnými mukami na něm ničeho dovědět, upustili od dalšího mučení, ale vyhrožujíce ještě horšími mukami, pak-li by se povolnějším nestal. Dne 17. Února žaloval naň nový žalobník Petr Kopřický, že dal vykopat tělo matky jeho a z kostela do zahrady zahrabati dal. — Dále naň křičel Pražma: Mluv, co za skříní a komu a čím, zlatem-li nebo-li stříbrem naplněnou jsi se štolbou Lobkovic do Polska odvezl? kde je zrádce a pomocník tvůj? — Sluha Páně jim dokazoval, že on žádným zrádcem vlasti není a býti nemůže, „nebo štolba jen rozpráví vlasky a neměcky, a já jen toliko mluvím moravský.“ „Palte jej!“ křikl Černovský.

5. Následujícího dne, když stejnou odpověď na činěné otázky dostali, mučili a pálili jej poznovu. Ano tak dalece se v drzosti své zapomněli, že chtěli zvěděti, co mu Pán z Lobkovic ve sv. zpovědi byl svěřil. Sluha Páně uslyšev tuto nestydatou žádost, odpověděl jim hlasem velebným: „Pánové! vy žádáte, abych vám tajemství ve zpovědi mi zjevené zradil? Jaké šálení pak vás popadlo? Ničeho se mi Lobkovic nespovídal, žádné podobné věci mi nesvěřil. Vězte ale, kdyby někdo nepravosti celého světa ve zpovědi vyjevil, přece toho nezradím. Volím raději, abyste údy, žíly a vnitřnosti mé rozsápali a spálili, než-li bych svatý závazek v něčem zrušil. Tím, co my předhazujete, nejsem vinen, i volám za svědky Boha a všechny Svaté.“ Jak mile soudcové tuto řeč uslyšeli, plní zuřivosti kázali svědomitého kněze mučiti mu-

kami, které popisovati péro se hrozí. Konečně povídali, že je očarovaný. I ostříhali vlasy jeho, uřezali nehty a spálivše vše smísili popel s tekutinou, dali mu vše vypítí, a tak opět zkoušeli sílu muk svých. Mučení to trvalo tři hodiny, tak že mučenník Páně konečně bez sebe na zem sklesl, nedávaje žádného znamení žití svého. Asi za dvě hodiny přišel zase k sobě a ptal se hlasem slabounkým: „Máte co k pití?“ Však ale to občerstvení nepřáli mu katané. Opuštěn od lidí obrátil se mučenník Boží ve vroucí modlitbě k Bohu, žádaje posily a úlevy. I vyslyšena byla modlitba jeho. Nebo ústa již mrtvá velebila poznovu Boha, a srdce jeho odhodlalo se k novým bojům. A však nedošlo na ně více, an Jan Scintilla nabyv zmužilosti nechtěl nechatí již mučit kněze svatého. Tedy byl Jan do skrýše podzemní zase zaveden. Soudcové nařídili sice dozorcí, aby rány jeho léčil. Ale v rukou toho surovce začalo nové mučennictví. Katolíkům byl přístup do vězení přísně zakázán, a jen penězi mohli si zjednatí přístup. Zasi-lali sice katolíci léky a jiná občerstvení sluhovi Páně, ale dozorce to podržel pro sebe. Obvazoval-li jeho rány, obracel na slámě ležícího, kopaje ho nohama. Při všech těch mukách nebylo slyšeti z úst Janových nářky, nýbrž chválil Boha a modlíval se breviář. Listy mu obra-celi jeho spoluvězni neb dceruška uvězněného starosty městského, a když žádného při ruce neměl, obracel si listy jazykem. Nedlouho před smrtí navštívil ho farář Týnecký, Jakob Lviček, a ten ho zaopatřil svátostmi umírajících, načež 17. Března r. 1620. duši svou hrdin-skou odevzdal Pánu mezi desátou a jedenáctou hodi-nou noční. Poslední jeho slova byla: „Ježíši, Maria, Anno! Navrať se duše má do pokoje svého, neb dobré věci učinil ti Pán. Vyrval duši mou od smrti, oči mé od pláče, nohy mé od úpadku.“ Tělo jeho pochovali katolíci s povolením stavů protestantských v Brně, v kostele Panny Marie. Ale hned po smrti oslavil Bůh sluhu svého zázraky. Nebo tolikerými rány zohavené tělo jeho počalo hned hnilobou páchnouti, a však v sedmi dnech, dokavade se katolíci o pochování ucházeli, počala tvář jeho růměnití a líbeznou vůni vydávati. Po zamknutí chrámu Panny Marie byly jeho ss. ostatky u vši tichosti pře-nešeny do chrámu sv. Michala, kde až podnes odpočívají. Hned po smrti tak vznešeného mučenníka zako-řenila se úcta jeho u lidu moravského, který čteně pu-toval ke hrobu jeho. Na tom místě vybudovala se r. 1704. kaplička, která nyní se opravuje a v níž podnes viděti lze sloup a kolo, na kterém mučen byl. Na zá-kladě zázraků, které se na přímluvu blahoslaveného Jana přihodily, ucházeli se u sv. Stolice o prohlášení Jana Sarkandra za blahoslaveného: císařovna Maria Theresia, císař František I., císařovna Alžběta, Maria Josefa, krá-

lovna polská, kardinal Kolonic, arcibiskup Vídeňský, kardinál Lamberg, biskup Pasovský, duchovenstvo če-ské a moravské, všecky kapitoly, senát Olomúcký a Br-něnský, šlechta — od r. 1715. již o to se zasazovali v Římě arcibiskupové Olomúcti; ale teprve nynějšímu p. arcibiskupovi Bedřichovi podařilo se to. Nebo 6. Května r. 1860. prohlásil Pius IX. Jana Sarkandra za bla-hoslaveného, načež byly ku konci měsíce září v Olomúci po tři dny veliké slavnosti církevní.

○ poutích.

Bl. Jan Sarkander vykonal pouť do Častochova k P. Marii a tam se pro smrt mučennickou posilnil. — Můžeme o poutích slyšeti úsudky zcela sobě odporující: jedni na pouť drzeji příliš mnoho, jiní příliš málo. Přijde vůbec na osobu, na čas a okolnosti, je-li pouť ku schválení či ku zrazení. Církev pouť schvaluje, poněvadž může z mnohých ohledů býti užitečnou:

1. Mnozí lidé nemohou se doma a ve svém rodném místě nikdy dobře sebrati; oniť jsou neustále vytrhováni všelikým tím lidem, svými pracemi a tím, co se obyčejně děje. Když tedy takový člověk, který se neustále jen sužuje a namáhá, na několik dní odejde na pouť: tu v duši jeho nastane pokoj, a on jasněji poznává, jak to s ním stojí, i vzhled k Bohu stává se jasnějším. Tak i studánka, kterou lidé neustálým v ní vrtěním zkalili, zase se stane čistou, když se nechá v pokoji.

2. Dále jest člověku, který celý Boží rok těžce musí se starati a pracovati, ovšem přáti, když sobě jedenkrát vy-jda si na pouť udělá něco pro obveselení mysli, všelijakým křížem a trudem ztrapané, pro zotavení a občerstvení, které jest spolu nábožné a vzdělávající, tak říkáje koupel pro duši, jako velicí bohatí páni v letě si cestují do lázní a koupelí, aby si tam hověli tělu a učinili si vyražení.

3. Může nějaký člověk, který vězí ve zlých navy-klostech, snadněji se jich zhostiti, když se na nějaký čas od svého domova vzdálí, než-li když ty samé osoby a domy neustále kolem sebe vidí a má.

4. Mnohé místo je pro každého vlastence obzvláště památné, a jesti to jako důkaz vděčnosti, když je aspoň jedenkrát navštíví. K. p. u nás na Moravě posvátný Velehrad, odkud začali r. 863 naši zemští apoštolové Cyrill a Method šířiti víru křesťanskou. A proto biskup Jan VII. r. 1349. nařídil, aby nejen ti svatí mužové ale i místa, vůni vzá-enou jejich osobní přítomnosti oddychující, byla nábožně ctěna od věřících Kristových, což se stává, když se na to místo putuje. A proto se očekává, že každý Moravan a Slovan, který jen poněkud může, neopomine, letos v rok jubilejní na Velehrad putovati.

5. Dále působí často kázání cizého kněze a jeho napo-minání ve sv. zpovědi lépe než kázání a napomenutí do-mácího kněze, na kterého si již lidé dlouho uvykli; také se někdo netroufá často se doma upřímně zpovídati, cizému, neznámému knězi však upřímněji své svědomí otevře.

6. Potom pohled na tolik lidí z rozličných krajín, kteří byli přišli, aby v téže víře stejným způsobem vykonalí svou pobožnost, pozdvihuje mysl a ukazuje tak říkáje krásu, jednotu a velikost katolické Církev.

7. Dále může modlitba nějakého člověka již proto na poutním místě spíše vyslyšena býti, proto že se tam často vroucněj a s větší důvěrou modlí; ale může také býti, „že jsou zvláštní místa, jako jsou zvláštní časy, tedy člověk snadněji něco od Boha obdrží než jindy a jinde. Kdo může Bohu předpisovati či Mu překážeti, když k oslavě jména svého a ke cti nějakého Svatého na nějakém poutním místě zvláště modlitby vyslychá a zázračně prosby věřících vyplňuje?

Na druhé straně putování není vždy bezzávadné: Nemáš-li rodinu či práci (k. p. čeledín), kterou zanedbáš, když se na několik dní odstraníš? — vzdálíš? Můžeš-li bez ujmy věci potřebnějších vynaložiti potřebné peníze na cestu poutní? není-li při tom nechuť před prací, chtivost na cestě se vyraziti, nebo snad i očekávání, že tu neb onu osobu tam nalezněš a s ní se tam setkáš? nemáš-li křivou rouhavou důvěru v takovou spověď, která se na místě poutním koná, jako by tam snad nějak bez pravého polepšení hříchové sejmuti byti mohli? nemyslíš-li, že se tím hříchy zakrytí a odmodlití dají? —

Modlitba.

O Bože! který jsi blahoslaveného Sarkandra stálostí v mukách oslavil a naši milou Moravu novou palmou mučennickou ozdobil: propůjč, abychom i my nátisky, které pro vlast snášíme, nábožnou pokorou Tobě obětovali. Amen.

* * *

Sv. Gertruda, panna r. 659.

Tato Svátá není tatáž sv. Gertruda, jejížto svátek světi Církev 16. Listopadu. Sv. Gertruda, jejíž památka se dne 17. Března slaví, byla rodem Němkyně a pocházela od šlechtických rodičů. Záhy milovala pobožnost a místo co dle vůle otcovy měla se vdáti za bohatého, krásného, cnostného knížete, zjevila, že její srdce již zadáno jest choti nebeskému.

Po smrti otcově proměnily s matkou příbytek svůj v klášter a vystavěli vedle kostel. Brzy měla

mnoho řeholnic. Nejprve byla matka Itta abatysi, potom sv. Gertruda. V modlitbě a práci byla sestřám vzorem, všecko s nimi společně dělala. Z Říma dala za drahé peníze knihy dobré přinést, denně čítávala Písmo sv., tak že ho velikou část z paměti uměla. Vedle kláštera vystavěla nemocnici, kde chudé a nemocné obsluhovala.

V. 30. roce složila úřad představené, aby se na smrt připravovati mohla. Tři leta potom ležela raněna mrtvicí. Když vše chudým rozdala a dlužní úpisy spálila, sladce usnula v Pánu 17. Března mezi mši sv. r. 659.

Vyobrazuje se v rouchu jeptišky, držíc krucifix v ruce.

18. Březen.

Sv. Narcisus, biskup a mučenník r. 304—307.

Za času pronásledování křesťanů octnul se sv. biskup Narcisus na útěku svém do města Augsburgu. Tehdáž sloulo to město Augusta Vindeliciorum, v němž žilo mnoho vzácných Římanů, tehdáž ještě pohanů. Když Narcisus s jáhnem svým Felicem co cizí a neznámí vkročili do města toho, ptali se po hostinci, v němžby přenocovati mohli. I ukázáno jim na pěkný, výstavný dům. Zde žila zlopověstná, lehkomyšlná, po celém městě vykřičená nevěstka, jménem Afra, a s ní ještě tři takové rovně tak lehké osoby Digna, Eunomia a a Eutropia. Afre se nedostalo od dětinství žádného vyučení v náboženství, ona znala jen ohavnou modloslužbu, kterou její matka z ostrova Cypru, kde dříve se zdržovala, do Augsburgu byla přinesla. Afra tedy, jsouc ještě mladá a slíčná, oddala se bez ostýchání smilné lásce. Když tedy ty dva cizí muže, kteří o ní zcela ničeho nevěděli, uzběhla a zpozorovala, že musejí býti vysokého stavu, hned je přívětivě přijala a výbornou hostinu jim ze samých dobrých pokrmů připravila v tom úmyslu, aby je přilákala do tenat svých.

2. A však nábožný biskup Narcisus prvé než si zasedl ke stolu, modlil se se soudruhem nahlas modlitbu před jídlem a potom žehnal pokrmy. Afra se tomu podívala, nebo ještě co živa nic takového nebyla viděla ani slyšela. Pobožnost biskupova a posvátná slova pronikly srdce její. Ptala se ho, kdoby byl? Když tedy uslyšela, že je biskup křesťanský, byla jako hromem omráčena. Ona byla již doslechla ledacos o nábožném životě křesťanů, ale pohled na tohoto sv. muže jí pravil ještě více. Plna studu a lítosti padla mu k nohám

řkouc: „O Pane! nejsem hodna, abys vešel do příbytku mého; neboť jsem největší hříšnice v celém městě.“ — Narcisus, radostně udiven jsa, učil ji nyní znáti P. J. Krista, který na svět přišel, aby všechny hříšníky spasil. „Jeho láska,“ pravil, „k lidem hříšným nemůž hříchem poskvrněna býti. Jeho láska rovná se lesku slunce: ono osvětčuje celou zem, ono svítí i do močálů a do bahniak a tím nebývá poskvrněno; tak i láska P. Ježíše zůstává čista. Otevři jen, dcero má, duši svou světlu víry, abys budouc ode všech hříchů očistěna a

čistou láskou Ježíšovou naplněna, mému vkročení do tvého domu věčně blahorečiti mohla.“ Afra odpověděla: „Ach! kterak bych mohla od tolikerych hříchů očistěna býti. Mých hříchů je více než-li vlasů na hlavě.“ — Narcisus odpověděl: „Uvěř v Krista, dej se pokřestit a spasena budeš.“ — Hned pospíchala Afra potěšena a plna radosti ven, aby i její děvečky spásy jí oznámené účastny se státi mohly. „Tento muž, který do našeho domu přišel,“ volala na ně, „je biskup křesťanský. On mi pravil: Uvěříš-li v Krista a dáš-li se pokřestit, můžeš ode všech hříchů očistěna býti. Co tomu říkáte?“ Všecky tři řekly: „Tys naše velitelkyně. My jsme tebe následovaly v hřichu, kterak bychom tebe nechtěly následovati, by se nám odpuštění dostalo?“

3. Zatím nastala noc. Sv. Biskup zapěl se svým jáhnem chvalozpěv k Bohu, a téměř celou noc ztrávili modlením a prozpěvováním žalmů. V tiché pobožnosti a hlubokém udivení naslouchala Afra a ty tři děvečky těmto krásným zpěvům. — Sotva že se rozednilo, hledali biřičové soudní po domech ty dva cizince, nebo se prozradilo, že jsou křesťané a že se nacházejí v domě Afry; proto číhali u dveří domových, aby je hned, jak vyjdou z domu, lapili a k soudu odvedli. Konečně jeden z těch biřičů vedral se do domu a řekl Afře: „Dozvěděl isem se, že k tobě přišli včera dva muži.

Vím, že jsou křesťané, neboť znamenají čela svá znamením kříže, na němž Kristus umřel. Kde jsou ti mužové, ukaž mi je.“ Afra odpověděla: „Kterak mohou muži, jenž jsou křesťané, pohostinu býti u ženy, jako jsem já? Ke mně přicházejí jen tací, kteří se mi rovnají ve svém chování.“ — Sluha dále nepátral a odešel. Poněvadž však se Afra obávala, aby sám soudce nepřišel a její dům prohledati nedal: schovala opatrně sv. biskupa i jeho společníka za hromadu snopků konopí a chvátala rychle k své matce Hilarii, která v jiném domě bydlela, a všechno jí vypravovala, co se bylo přihodilo. Hilaria se tomu velmi podivila; ale když slyšela, že biskup i k ní přijíti chce, aby z ní křesťanku udělal a jí hříchy odpustil, tu zvolala plna radosti: „Dej Bůh, aby se i mně toho spasení dostalo!“ a byla celá potěšena, když jí Afra řekla, že v noci k ní ty ss. může přivéde.

4. V temnosti noční přišel skutečně veden jsa Afrou sv. biskup stovaryšem svým do domu Hilarie, která hned objímajíc kolena jeho volala: „Pane, pomoz mi, abych dosáhla odpuštění hříchů.“ Biskup těšil ji řka: „Blahoslavena víra tvá, s kterou tak ochotně a spěšně pravdu přijímáš. Začnete tedy dnešním dnem všechny se postiti a modliti; po sedm dní vás budu vyučovati, a osmého dne vás pokřestím a očistěny budete ode všech hříchů svých, a všechna vina bude vám

prominuta.“ — Hilariã ještě přivolala svého bratra Dionisia, který též k sv. biskupovi s důvěrou přilnul, a nyní s matkou, dcerou a třemi děvečkami vyučování přítomen byl a se vši horlivostí na ten křest se připravoval. Osmého dne, byvše již u víře vyučeni, přijali s vroucností křest sv. Dům Hilarin posvětil biskup za křest. modlitebniã, jižto ustanovil Dionisia, bratra Hilarie, za představeného. Afra nyní změnila zcela živobytí své, což po celém městě zbudilo největší podivení. I byla iest co křesťanka obžalována, a že stále

vyznávala víru svou, byla na ostrově řeky Lechu, nedaleko od Augsburgu upálena. Mrtvola její, která zůstala neporušena, byla od těch tří děveček vyzdvížena a od její matky do krypty, kterou již pro sebe měla přichystanou, pohřbena; ale mezi tím pohřbem byla prozrazena od nepřátel a proto k rozkazu soudce též s těmi třemi děvečkami v kryptě upálena r. 304.

5. Po obrácení sv. Afry bral se biskup Narcisus se svým soudruhem Felixem zase dále, aby i na jiných místech sv. Evangelium hlásal. Přišel až do Španěl, kde se stal biskupem v Gironě. Když po tři léta mnoho lidstva byl na víru obrátil, dosáhl též koruny mučnické. Právě stál u oltáře, aby vzdal obět nejsvětější, tu lití nepřátelé vrazili do chrámu s vytasenými meči a hned třemi ranami ho zavraždili. Jeho ss. ostatky odpočívají v hlavním chrámě starého velikého města Girony, kde až posud je sídlo biskupské. Kostí sv. Afry byly později v jednom chrámě v Augsburgu s náležitou úctou pohrobeny, a r. 1804. znovu vyzdvíženy a slavně pod její oltář vloženy. Sv. Afra je čelní patronka města Augsburgu a vyobrazuje se, jak na strom uvázaná na hranici se upaluje. Sv. biskup Narcisus se vyobrazuje s mečem v ruce.

• znamení sv. kříže a významu jeho.

Po znamení kříže poznali pohané biskupa Narcisa a jeho soudruhy co křesťany, po znamení kříže až podnes poznáváme katolického křesťana. Tohoto sv. znamení užívali již ss. apoštolové a křesťané jejich věku. Oni je dělali při všem, co brali před sebe: když vcházeli do domu neb z domu vycházeli, když se oblékali, když sedali ke stolu, nebo lehali, a když vedeni byli na smrt mučnickou, tu ještě to sv. znamení vtláčili na čelo a na srdce na důkaz, že náleží Kristu ukřižovanému a že nemají žádného společenství s nepřáteli jeho. Až posud je znamení sv. kříže veřejné vyznání naší víry v ukřižovaného Ježíše a v jeho sv. učení, a poněvadž obyčejně, dělajíc kříž, znamenáme čelo, ústa a prsa, vyznáváme tím obzvláště víru svou v nejsvětější Trojici Božskou řkouce: Ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Kdybys se tedy styděl, znamenati se křížem, tož bys tím zapřel víru a dal na jevo, že je ti Vykupitel tvůj osobou lhostejnou. Křesťanovi je kříž zpomínkou na Pána svého, který z lásky za sluhy hříšné zemřel a s kříže sobě i nám dráhu k nebi prokrestil. Kříž vyjadřuje zároveň nejvznešenější nauku křesťanskou, on nám dí, že Kristus smrtí svou na kříži spojil nebe a zemi v jednu Boží říši, Židy a pohany v jednu Církev.

Nebe.

Židovstvo. ✚ Pohanstvo.

Země.

Jak krásná zpomínka je tedy ten sv. kříž! onť obsahuje celou nauku sv. Evangelia. — Sv. Rupert dí, že mnozí dělají kříž a necítí sílu sv. kříže, proto že ho sice na čele ale ne v srdci nosí; nebo musíme dělati kříž nejen palcem ale i vroucí vírou v srdci.

Proto děláš-li kříž na čele, znamená: „Křesťane, o kříži

Páně často přemýšlej!“ děláš-li na ústech, pomni: „křesťane, kříž Páně neohroženě vyznávej! — a na prsou se znamenaje rei: „křesťane, kříž Páně celým srdcem miluj!“ —

Děláš-li ho na čele, řekni: „Pane! Tobě chci věnovati myšlení svá;“ — na ústech: „všecka slova,“ — a na prsou: „všecky žádosti a skutky své!“ —

To můžeš každé ráno učiniti a bude to duši tvé spasitelné.

Modlitba.

O můj Ježíši! propůjč mi milost, abych kříž, na kterém mne vykoupil, vždy vysoce vážil a miloval, a v tomto sv. znamení proti všem pokušením hříchu bojoval a vítězil. Amen.

19. Březen.

S v. J o s e f.

Mezi všemi lidmi, kteří kdy na světě podle vůle Boží živi byli, tedy svatými byli, vyniká zajisté sv. Josef po nejblahoslavenější Panně Marii nejvíce; nebo on jest onen svatý muž Boží, kterého nebeský Otec již před založením světa za pěstouna svého Božského Syna v těle vyvolil; on jest onen svatý muž Boží, kterého Bůh sám s Pannou Marií zasnoubil a jí ho za ochránce připojil, kterému tedy, co Mu bylo nejmilejšího, Marii se sladkým Jezulátkem, svěřil. Příčinu pak, proč Bůh tomuto sv. muži tak vysokého daru prokázal, udává Písmo sv. jediným, ale významu plným slovem; praví totiž, že byl „muž spravedlivý.“ V tom slově je obsažena nejvyšší chvála, kterou mu sám Duch sv. udílí, a to slovo nevyznamenává nic jiného, než že Josef byl muž zcela čistý, cnostný, zvláště lásky plný. Sv. Josef pocházel od Davida, otec jeho sloul Jakob. On žil v stavu panickém v Nazaretě, malém to městečku Galilejském, a tam provozoval řemeslo tesářské. V tomto městečku žila zcela ve skrytosti velmi nábožná, bohabojná panna, kteráž též pocházela z rodu Davida krále a sloula Maria.

2. Poněvadž u Židů všeliké požehnání a všeliké

přislíbení spočívalo na tom, od koho kdo pocházel, a právě proto Židé na tělesné rozmnožení všecko kladli, tudíž museli Maria i Josef do stavu manželského vstoupiti, a tak to Bůh řídil, že se Josef s Marií zasnoubil. U Židů se neuzavíralo žádné manželství bez zasnoubení, a teprvé potom za nějaký čas následoval sňatek. Mezi tím časem nemohl ženich svou nevěstu ani viděti, ani s ní mluvit, aniž před zákonem zasnoubená platila za ženu. Dříve tedy, než-li svou nevěstu do svého příbytku uvedl a k sobě vzal, našlo se, že počala z Ducha sv. — Josef doslechl, že jeho nevěsta jest matkou, ale nevěděl, že zázračným způsobem, mocí Ducha sv., Syna Božího, Spasitele světa, počala a pod srdcem nosí. On se tedy octnul v nejtraplivějším nepokoji. Že byl muž spravedlivý a o Marii, nevěstě své, která vždy nevinně se chovala, nic zlého smýšleti, tím méně jí do zlé pověsti u lidu uvésti a nešťastnou učiniti nechtěl: tedy se na tom ustanovil, potajmo ji propustiti, t. j. bez mnoha hluku a aby to lidem nebylo nápadné, list rozlučný jí poslati. Tak lásky plný byl sv. Josef, trpěl a mlčel; a však Bůh ho dlouho v tom traplivém stavu nejistoty nenechal.

3. Brzy zvěstoval anděl Páně Josefovi, že Maria jest matkou Syna Božího, tedy že jest čistou, neposkvrněnou pannou, a aby ji bez rozmyšlení vzal za manželku svou k sobě. Jak se z toho zaradoval sv. Josef! Vždyť on již dlouho s toužebností očekával Vykupitele, a nyní se dozvěděl, že nevěsta jeho jest matkou Vykupitele tohoto! S nejsvětší úctou a nejněžnější, nejčistší láskou vzal hned Marii jako svou manželku k sobě a uvedl ji do příbytku svého. Tím pak ubezpečil Marii proti jazykům utrhačným a zůstal při ní co věrný a od Boha zvolený společník, pěstoun a vychovatel v neporušené čistotě a úplné zdrženlivosti. Neboť Maria byla zaslíbila svou čistotu Bohu a totéž učinil i Josef. Maria a Josef žili nyní v nejhlubším míru v chudičkém domě svém; Josef zacházel s Marií s největší úctou; s nejněžnější láskou staral se o všechny její potřeby. Největší jeho slastí byla ta myšlenka, že bude moci brzy uzříti to milostné dítě, Božského Spasitele.

4. Jeho toužebnost měla brzy vyplněna býti. Několik měsíců po sňatku manželském musel s Marií cestovati do Betléma, aby se tam zapsati dal. V jeskyni skalní, kteráž sloužila pastýřům za stáj pro ovečky jejich, a blízko u Betléma byla, porodila Maria své Božské dítě Ježíše, a Josef byl ten první mezi lidmi, jemuž se dostalo za podíl té veliké milosti, že nejkrásnější z dítek lidských užíval, na svých loktech choval a se vši vroucností uctil. Nebeský otec vložil mu takměř sám toto nejsv. dítě na lokty a do náručí, jako poklad nejdražší a ustanovil ho za strážce, ochránce,

pěstouna a živitele jeho. Jak vysoký to úřad svěřil mu tím Bůh! Se vši věrností vykonával také sv. Josef povinnosti tohoto úřadu svého. K rozkazu Božimu táhl do Egypta s Marií a dítětem, aby ušel ukrutnosti Herodesově. Na té daleké cestě nejtěplejší péči vynakládal na matku a dítě, a v cizí zemi pilně konal své řemeslo tesařské, jen aby jich vyživil. On nereptal proti Božské prozřetelnosti, když v noci utíkati musel do země daleké, neznámé; netázal se, proč to Bůh všecko dopouští, poslechl hned v pokorě a podrobil se s důvěrou ve vůli Boží. V Egyptě tehdaž byli modloslužebníci, u prostřed těchto slepých pohanů žila sv. rodina; a však Spasitel nenechal se bez osvědčení. Sv. Otcové vypravují, že jakmile Spasitel v Egyptě se octnul, hned umkla zcela orakula bohů t. j. zlí duchové nemohli ústy model předpovídati a lid šáliti, že na mnohých místech modly se zbořily, a že na tom místě, kde sv. rodina se zdržovala jako na místě zasvěceném později žilo na tisíce sv. poustevníků.

5. Za dvě leta se zase sv. Josef k rozkazu Božimu se sv. rodinou vrátil do vlasti své do Nazareta, neboť ukrutný Herodes zatím umřel, a dítě Ježíš nemělo se již od něho čeho obávati. Pod dohledem milující sv. matky a nábožného pěstouna Josefa rostlo sv. dítě jako čisté, vonné lilium. O kdo popíše slast, kterou sv. Josef cítil, když z spanilých úst Ježíškových to slovo „otče“ slyšel; když viděl, kterak toto nebeské krásné dítě tak klidně a tiše jako beránek, tak pokorně, poslušně, volně a laskavě jako anděl před ním obcuje a jej jako otce ctí a miluje? Josef chodil jako věrný zachovávatel zákona do Jerusalema každý rok na slavnost velikonoční a tam to dítě Božské ztratil, ale po třech dnech zase s Marií v chrámě našel. O jak se radoval, když je zase sebou domů vedl! Co ale od dvanácti roků v domě Josefově činil, o tom nám v Písmě sv. nic nebylo zachováno. Sv. Justin otec církevní píše, že se sv. Josefem pluky a brázdy pro voly pracoval. Kéžby všickni řemeslníci tak svatě živi byli, tak pilně pracovali, svou práci Bohu obětovali, všecku starost pro budoucnost na Boha skládali a tak s málem spokojeni byli jako sv. tesař Josef! Kéžby při práci své tak nábožně rozmluvy vedli jako on!

Sv. Josef se Pána Ježíše nedočkal, až veřejně co učitel a Vykupitel světa vystoupil; on umřel svatě jako svatě žil v náručích Ježíše a Marie smrtí nejsladší.

Na znamení jeho neporušené čistoty vyobrazuje se s prutem liliovým nebo růžovým v ruce, jak drží Jezulátko na rameně. On je zvláštní patron v hodině smrti.

Svatý Josef, řemesla svého tesař, je nám vzorem, jak vezdejších statků vyhledávati máme.

1. Jest naší povinností, abychom si pozemských statků vydobývali.

Pozemského statku potřebuješ:

a) K živobytí. Každý den musíš jísti, potřebuješ oděv, příbytek a t. d. Abys to měl a jiným obtížným nebyl žebrotou, musíš mít jmění.

b) Ku vzdělání. Chceš-li se něčemu naučiti, musíš platit školné, musíš si zaopatřit knihy a stroje, musíš snad na cesty a t. d.

c) Abys ve svém stavu něco pořídil. Řemeslník musí si zaopatřit nástroje a látku; musí čekati často na peníze za dílo. Kupec a jiní řemeslníci musejí si mnoho zboží do zásoby nakoupiti, rolník musí mít dům, pole, dobytek. A tak v každém stavu je třeba pozemského statku. Proto v tom musí býti vůle Boží a naší povinností, abychom si časných statků získali.

d) Konečně můžeš tím též bližnímu mnoho dobrého prokázati; chudým, nuzným, mrzákům a t. d. Pán Ježíš ale slíbil, že jest-li se svěřeným nám statkem na zemi dobře vynaložíme, nám v nebi ještě něco vyššího svěří; proto i v tomto ohledu musí to býti vůlí Boží a naší povinností, abychom zemských statků dobývali.

2. A však jakým způsobem při svém řemesle a své živnosti máš jako křesťan zemských statků vyhledávati?

a) Buď poctivým (spravedlivým).

Neber, co není tvého. Proto k. př. kdo krade v lese dříví neb vůbec bere něco, co mu nenáleží, hřeší. Též, když něco nalezeného si podrží, a toho nevyhledává, komu to patří. — Nedělej škody! Tak hřeší, kdo někomu přes pole jede, nebo svůj dobytek na cizím poli pásti nechá, anebo jakým-koli způsobem bližnímu na jeho jmění a statku škodu činí.

Nešid! Kdo svého bližního oklame, aby z toho sám užitek měl, šidí. (K. p. kdo starý neb churavý dobytek za mladý nebo zdravý, kdo falešně peníze za berné vydává, kdo víno neb jiné zboží falšuje; kdo povinným platům lháním nebo tajením ujíti a vyhnouti se snaží; hospodský, který dvojí křídou píše; kupec, který přetahuje; uškozený, který více žádá než škoda obnáší; tak na př., když za škodu, kterou mu zajíc na poli učinil, neví co má žádat za náhradu). — Skušenost nás učí, že nespravedlivé peníze nejsou ani zde na zemi požehnané; obyčejně je promrhají děti, nebo jinak na zmar přijdou.

b) Nedělejsi z bytěčných starostí! (Mat. 6, 25, 33.) Jsou lidé, kteří nikdy nevycházejí ze starostí, jak budoucně se jim povede. To Pán výslovně zapovídá, neboť tím se jeví nedůvěra v jeho dobrotu, a zavádí to člověka, že zapomene dbáti o duši svou. Člověk má předně po tom toužiti, aby Bohu se líbil a dle jeho vůle život svůj zřídil a spasení věčného dosáhl; ohledem časných věcí má pokojně činiti a pracovati, co každý den sebou přináší a zcela pokojně Bohu to zůstaviti, jak bude zejtra a dále.

c) Buď s málem spokojen. (Mat. 6, 19. Luk. 12, 15. Luk. 16. — 1. Tim. 6, 6. — Jakob 5.) Ten je s málem spokojen, kdo nechce víc mít a vydělati, než co pro sebe a rodinu svou potřebí má, aby slušně a jednoduše živ byl. V Písmě sv. čteme. iak ie to nerozumné. mnoho peněz a statků

sobě nashromážděti. Vždyť z toho nic sebou nemůžeme z toho světa vzíti a právě, když člověk tak dychtivě a neunaveně po tom touží, jen aby vydělával, tož proto zapomene na duši svou, a o tu nestará se nic. Pak jest to velikým hříchem, mít nazbyt a bližnímu z toho nic nedáti. Jen tenkrát je dovoleno i bohatství sobě nasbírat, když má člověk při tom úmysl, aby potom mohl mnoho dobrého pro jiné tím způsobiti.

d) Přispívej řemeslníkům, aby oni si k statku pomohli, což učiníš když jim k. p. peníze do řemesla půjčíš; když jsou v nouzi, od nich dluhy tvrdě nevymáháš; když pohořeli, nebo povodni utrpěli, jim k pomoci přispěješ; kdy bližního upozorníš, kterak ho někdo šidí nebo šidit chce; když ho varuješ, aby se do opovážlivých podniknutí nepouštěl a t. d. Když k. p. jako pekař sám všechny odběratele pro sebe mít chceš, a proto na jiné pekaře nadáváš; ty, co u jiných kupují nebo pracovati dají, nenávidíš a na ně se hněváš, to je veliká nelaskavost!

Modlitba.

O Bože, který jsi sv. Josefa za pěstouna Syna svého a za ženicha jeho nejblahosl. Matky Marie vyvoliti ráčil: učiň, prosíme, abychom na jeho přímluvu a skrze zásluhy jeho s čistým srdcem Tobě sloužili, šťastnou hodinku smrti měli a potom s ním Tebe v nebi oslaviti směli. Amen.

20. Březen.

Sv. Patricius, apoštol Irčanů.

Mezi zeměmi, které se přiznávají k víře katolické, není ani jediné, která by byla musela od času t. ř. reformací tolik trpěti a tak dlouho pro víru svou, jako Irsko. Jiné země k. p. Škotsko a Švédsko daly se násilím vladařů svých pohnouti, že odpadly od Církve, ale Irsko zůstalo se sedmi miliony katolíků věrné, ačkoli proto muselo trpěti jako žebrák a trpí až podnes. Jak se zdá zarazila katolická víra v tom Irském národě zvláště hlubokých a silných kořenů; a proto jest záhodno, abychom poznali toho šlechtného zahradníka, který tam zoral divokou půdu pohanstva a křesťanstvo tak trvale tam vštípl. Je to sv. Patricius. Rodiště jeho není nám známo a proto nemožno říci, byl-li rodem Šot či Francouz; tolik však jisto, že byl co šestnáctiletý pacholík od toulavých tlup unesen a co otrok do Irska přinesen. Zde musel pásti bravy a vedlo se mu velmi zle, nebo musil po horách a lesích vystátí hlad, nahotu, dešť i zimu. Ale v tom snižení a v té bídě propůjčil mu Bůh milost, že hříchy své poznal a k Bohu celým srdcem se obrátil. Proto že ho Bůh probudil, proto sám s milostí Boží účinkoval spolu modlitbou, rozjímáním a cvičením kajícím; a od té doby upevnily se víra, bázeň a láska Boží vždy víc a více v srdci jeho.

2. Po šesti letech svého zajetí byl vysvobozen z toho otroctví a vrátil se zase ke svým rodičům; ale zde se mu vedlo zase zle; mluví sám o dvanácti nebezpečích života, ze kterých vytrhl ho Bůh. Srdece však ho neodolatelně táhlo k těm Irčanům. Jako apoštol Pavel nočním viděním vybidnut byl, aby kázal Macédonům: tak ušel i Patricius v snu jednoho Irčana s mnoha psanými. I podal mu jedno, a Patricius četl: „Slova Irčanů.“ Mezi tím, co četl, zdálo se mu, jakoby je slyšel volati: Prosíme, přijď k nám zase a obcuj zase mezi námi. — Ještě více takových vidění měl. R. 431. pospíchal na ostrov zelený a šťastně ku břehům přistál. Ale měl doma těžké loučení. Už byl knězem, a nechtěli ho propustit, s pláčem ho prosili, aby svou vlast a rodinu neopouštěl. Sám vlastní jeho farář největší nevoli ukazoval proti takovému podniknutí opovážlivému, odvážiti se totiž do země pohan-ské. Mimo jiné mu též pravili, že se k tomu ani nehodí. Ač však i s vlastním srdcem zápasiti musil, přece šel, kam ho volal Bůh. Tedy zvítěziv nad všemi překážkami byl za biskupa vysvěcen a odešel, aby cizému národu sloužil. K apoštolskému úřadu se byl v klášteřích gallických potřebným vědomím a kázni připravil, jakož i k dílu sv. požehnání a vyslání od papeže Celestina byl přijal. Také mu to přicházelo vhod že se mezi Irčany dříve naučil jejich řeči domácí.

3. Když k břehům přistál se soudruhy svými, měli je obyvatelé tamější za mořské loupežníky; představený oné krajiny táhl mu v ústrety s ozbrojeným mužstvem. Když ale ctihodného muže ušel a mluvití slyšel, pozval ho do domu svého a obrátil se s celou rodinou na víru křesťanskou. Patricius nyní po celém ostrovu chodil, i do krajín nejodlehlejších, kde jen lidé přebývali, neznaje těch nebezpečí, jimž neustále vystaven byl. S bubnem často svolával lidi na křesťanské cvičení a z přetýkajícího srdce vypravoval lidem, co podnikl a co vytrpěti chtěl Vykupitel za hříchy naše. Mnoho lidu bylo křesťeno, i knížata a bohatýři. — Jednou na svých cestách ap. přenocoval u jedné studánky a zpíval se svými soudruhy ranní píseň. Tu přišli dvě kněžny se koupat. Užasnouce nad tím, že zde viděli muže v bílém rouchu s knihami v rukách, tázali se jich tyto královské dcery, zda-li přicházejí z nebe nebo odkud na zemi? Patricius se jal poučovati je o Bohu, děvčata se ptala, kde asi ten Bůh je, zda-li na horách či v údolích, na moři či v řekách? Tu jim oznamoval sv. apoštol hlavní pravdy víry křesťanské, které ty dvě sestry tak ochotně přijaly, že je hned u té studánky pokřestil; ony se staly později řeholicemi. Tak mnoho děv a paniček pro život řeholní získal. I synové a dcery knížecí vstupovali do řeholí. Patricius

totiž založil tam kláštery se školami; a nad kněžmi ještě několik biskupů ustanovil.

4. Modlu Kromkruach, jížto Irčané i dítky své obětovali, rozbořil, a na tom místě veliký chrám vystavěl. Jednou přišel na sněm lidu, kde se vyjednávalo o tom, který ze sedmi synů právě zemřelého krále má jeho nástupcem býti? — Sv. Patricius zde nejen těch sedm královců na víru křesťanskou obrátil, nýbrž i 12.000 lidí, kteří všickni hned přijali křest sv. Mnozí z těch obrázců chtěli sv. apoštolovi z vděčnosti dávatí veliké dary. Ale Patricius se vystříhal i nejmenší podezřelosti, jakoby byl zisťným, by jeho posvátný úřad nebyl zlehčován a od pohanů urouhán. Od těch tisíců, jež pokřestil, ani halíře nepřijal, a když mu dary přinesli nebo na oltář položili, raději ty dárcce zarmoutiti chtěl, vrátiv jim to všecko, než-li pohanům zavdati příčiny k omlouvání; nebo, kněží pohanští (Druidové) zasazovali se proti snahám jeho, o svůj chleb se obávajíce. Na proti tomu sám ke křesťanům a pohanům štědrým byl a veliké almužny mezi chudé rozdával, tak že posléze sám ožebral a ničeho dáti nemohl. Při tom vystál Patricius mnoho pronásledování těžkých.

5. V jedné části Irska panoval kníže, jménem Korotich. Ten právě na velikonoc loupežně vpadl do krajiny, ve které sv. Patricius lid křestil. A poněvadž kníže ten, ačkoliv mnichy vraždil a jaté odvážel a prodával pohanům do zajetí a otroctví, přece se vydával pak za křesťana: poslal mu sv. Patricius list, v kterémž ho prosil, aby ty jaté a odvezené křesťany zase vrátil. Ale Patricius obdržel za odpověď posměch. Na to napsal Patricius veřejný list pastýřský. Pln pokory nazývá se v něm chudým nevědomým hříšníkem, oznamuje však, že ho přes to všecko Bůh přece ustanovil za biskupa nad Irskem, a tedy že on nemůže k tomu mlčeti, když vidí, jak Korotich křesťany pohanům jako otroky prodává. I vyobcoval slavně z Církve Koroticha a všecky, kdož se byli v zločinu s ním účastnili, a rozkázal mocí svého plnomocenství co kníže a představený církve, aby nikdo z věřících s nimi nejedl, žádné almužny od nich nepřijal a vůbec s nimi nijak neobcoval, pokud by nečinili pravého pokání a nenavrátili zajatých. Zároveň byl sv. Patricius vybidl, aby všickni, kdož list ten čísti budou, ho i dále rozšiřovali, tak aby všemu lidu byl čten a zvláště před Korotichem a vojskem jeho. List ten až posud zachovaný jest nám důkazem, s jakou horlivostí Svatý ten o své věřící pečoval. Syn jednoho z pohlavárů obzvláštní lákou k sv. Patriciovi přilnul stav se jeho pomocníkem a po úmrtí sv. Patricia jeho nástupcem. Pro jeho tichou, jemnou povahu dal mu Patricius na křtu jméno Benignus. Ve své knize „Vyznání,“ v

nížto všechno to sám popisuje, že otrokyně a čeledíny, od svých pánů tryzněné, proti těmto zastával a se jich ujímal. Mnoho mladíků ze sprostého stavu, když na nich pozoroval schopnosti, vycvičil sám a za kněze vysvětil. Armagh bylo jeho sídlem biskupským a zůstalot jím až do V. století. Působení Patriciovo přineslo Církvi ovoce krásné. Z klášterů a škol od něho založených vycházelo později mnoho missionářů, a že tam stěhování národů nezasáhlo, vycházeli odtud na pevninu evropskou a tu kázali Krista. Rád by se byl ještě před smrtí do vlasti své podíval, a však strachoval se o stádečko své, a pročež raději potlačil touhu svou, aby všecken čas a sílu až po posledního dechnutí tomu národu věnoval. Bůh žehnal působení jeho, tak že téměř celé Irsko, jež zcela pohanské nalezl, co zemi křesťanskou opouštěl, a víra zde tak utěšeně kvétla, že ostrov ten sloužil „ostrovem svatých a učenců.“ Až z Evropy přicházeli sem do škol, a odtud tam vycházeli zase missionáři.

Svátek sv. Patricia padá sice na 17. Březen, a však proto že u nás na Moravě toho dne ctíme zemského patrona blahosl. Jana a Sarkandra, odložili jsme jej na den tento.

Vděčnost za dar víry.

Krom bl. Panny Marie není Svatého, který by tak všeobecně a již tak dlouho od nějakého národa ctěn byl, jak sv. Patricius je od Irčanů ctěn a milován až do dnešního dne, ač už tomu 1400 let, co u nich živ byl. Jiní Svatí učinili rovněž tak veliké skutky; mnozí ještě více vytrpěli a co mučenníci zemřeli. Že ale Irčané po Rodičce Boží dávají sv. Patriciovi přednost před ostatními Svatými, to má svou příčinu v tom, že lid tomu Svatému apoštolovi svému děkuje za dar víry. Vysoký dar křesťanské víry pochází sice jako všechno dobré od Boha, a Jemu především náleží dík; jest to však Bohu dobroliběžné a jeho vůli, abychom vděční byli i těm, skrze něž nám dobrodiní prokázal. A proto v tom nám mohou býti Irčané vzorem v jejich veliké vděčnosti k sv. Patriciovi, který do jejich vlasti křesťanskou víru přinesl. —

Náš národ slovanský až posud na mnoze málo znal své apoštoly sv. Cyrilla a Methoda; my Moravané posud jsme o nich málo věděli, slyšeli, sice bychom snad je byli tak ctili, jako Irčané svého milého Patricia. My ubozí jsme se teprv dozvěděli za 1000 let z evrubně, co oni všechno pro náš národ podstoupili. Za to ale každý Moravan a Slovan nyní pospíchá, aby to nahradil, co bylo posud proměškáno. My naše apoštoly nyní za dar víry tím více ctíme, čím více prvě byli v zapomenutí. A proto slavíme letos po celé Moravě, a zvláště v Brně, Olumúci a na Velehradě slavnost 1000-letou pro křesťanství našeho. A však vedle těch apoštolů své vlasti cti, křesťanství své rodiče, učitele i otce duchovní a každého, kdo má zásluhu o vzdělání a polepšení tvé. Cti dobrodince své jako Irčané až podnes ctějí velikého apoštola svého. Bůh tomu chce, Bůh to poroučí říka: „Cti otce svého a matku svou,

abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo.“ — Irčanům, kteří tak vysoce ctějí duchovního otce svého, se sice nevede na tomto světě velmi dobře, ale to je větší odměna pro ně již zde na zemi, že jim Pán Bůh nevzal posud pravou víru, které Angličané, jejich utlačitelové, již 300 let nemají. Tot největší odměna jejich! —

Modlitba.

O Bože, který jsi Irčany skrze sv. Patricia k jednotě víry katolické připojiti ráčil: dejž, abychom i my za víru tak trpěli jako národ ten, a za to pravou cenu její zde i na onom světě zakusili. Amen.

21. Březen.

Sv. Benedikt, opat r. 543.

Svatému tomuto, o jehožto paměti hodném a zázračném životu tobě, kř. čtenáři! nyní vypravovati budu, nebylo od rodičů jméno Benedictus t. j. Požehnaný bez zvláštního řízení Božího dáno; neboť jest málo lidí, kteří by byli rozšířili tolik Božího požehnání a tolik dobrého na světě způsobili jako Svatý tento. Především věz, že založil světoznámý řád benediktinů, bez jehož činnosti kř. vzdělanost a věda na západě o století by se byly opozdily, a co nám po starých národech zůstalo krásného a velebného, pomníky, vědy a umění, bylo by nazvíce to tam! Sám to nahlédneš, až jen uslyšíš, jak sv. Benedikt požehnání Boží rozšířil po Evropě, v národech zvláště německých a slovanských, které se nás bližěji týkají, a posud ještě rozšiřuje.

Sv. Benedikt se narodil v Nursii v Itálii r. 480. z rodičů zámožných a šlechtických Aniciův, proto ho poslali do Říma, aby tam ve vědách dokonale prospěl. Byl sice ještě co do věku chlapcem, ale co do povahy a smýšlení již mužem. Bůh si vychovává v tajném úkrytu muže, jimiž pak nastává Církvi i lidstvu doba nová. Taci pak mužové vyskytují se z nenadání, aby v duše lidské nové spasitelné myšlenky vstúpili, aby v společnost lidskou nový pořádek zavedli a tak k bažené budoucnosti pevný základ položili. Tak se stal sv. Benedikt velikým mužem svého věku. Tenkrát se daly ve světě politickém věci důležité, převraty veliké ráz na ráz. Toho roku, když se narodil sv. Benedikt, zavražděn byl císař římský Julius Nepos, čímž konec učiněn římskému císařství na západě. Již před tím po půl století pustošily krásnou Itálii tlupy barbarů germanských; konečně se zde usadili Herulové, které však Ost-Gothové vypudili. Tito tedy zůstali pány Itálie. To se stalo r. 493. a tehdy bylo sv. Benediktovi právě třináct let. Jaký dojem musely tyto věci učiniti na

Benedikta, který byl dle věku mladíkem, smýšlením však a povahou mužem?

2. Tenkrát se vůbec mysli, že svět státi může jen tak dlouho, dokavad obstojí říše římská. Tato se ale rozpadávala: barbarové z ní trhali krajinu za krajinou. A říše římská musela přestati, měl-li nový věk, věk křesťanský nastati. Nebo vláda římská byla pohanskou, tedy Kristu nepřátelskou; i obyvatelé její byli hejřením zkaženi a naprosto vysileni, tak že ani víra kř. zdravé krve nemohla jim přičiniti. Celé kra-

jinny byli prázdné buď zhýralostí, buď mečem barbarů germanských. Proto svět římský potřeboval nové krve a nového ducha. Obnovení krve stalo se novými národy, jižto zalidnili krajiny římské. Ostgothi, Vestgothi, Burgundové, Vandálové, Svěvi, Frankové, Alemanové, Anglové a jiní národové suroví usadili se v říši římské; a nového ducha křesťanského vstúpila jim církev, misijnáři totiž řádu nového, jehož hvězda právě tehdy vzešla v Nursii. Tím jsme vytknuli veliké pole, které jsou vzdělali trudem apoštolským sv. Benedikt a synové jeho. V Římě, kam rodiče poslali sv. Benedikta, bylo tehdy ještě to nejlepší učení, ale i mnoho zkaženosti. Benedikt neoddal se žádné rozkoši. Jeho otcovský důst byl svatyní, v nížto se se svou cností skrýval. Sýt jsa světa, jehož sotva byl užel, odešel

na pouštku Subiako pět hodin za městem Tivoli. Řeholník jednoho sousedního kláštera, jménem Roman, oblekl ho v oděv poustevnický a vykázal mu jednu jeskyni, která posud „svatou“ slove, a nikomu ničeho nevyzradiv, po tři léta denně po šňůrce Benediktovi spouštěl něco málo chleba, jehož potřeboval. Po třech letech přišli naň pastýřové. Dle roucha z kůže zvířecích domnívali se, že je to zvíře; brzy však z dobrých naučení, které jim dával, poznali, že je to muž svatý. Pověst slavná šla o něm po celé zemi; mnoho lidí k němu se hrnulo. Ano i řeholníci jednoho sousedního

kláštera doléhali naň, aby se stal jejich opatem. On jim však napřed ohlásil, že na ně bude velmi přísným; když pak nepřestali prositi, uvázal se v úřad tento. A však brzy se jim tak zprotivil, že ho jedem otrávití chtěli. Dav jim důtku, na milou pouštku se vrátil. — Zase tu stojí sám a sám! Hluboce pod ním hučící řeka Annio, a vysoce nade skalnatým hradem jeho vznášející se orlové jsou jediní společníci jeho. A však ve vzduchu svobody duchové povznášejí se mladistvý hrdina nad svět a nad vnady jeho, a tlukot všech žil jeho,

jako vlnění vod odnáší se k moři věčnému, k Bohu a Kristu, jenž jest začátek a konec smýšlení a touhy jeho. Tvář jeho klidná je zrcadlem duše v Bohu zcela upokojené, která se ničeho neleká a od světa ničeho nečeká. A však toho míru dlouhým sobě musel dobytí bojem. Pořád mu na mysli tanula jedna paní, kterou kdysi v Římě vidával. Již byl na tom, odejiti zase do světa; a však v tom se rozpomenul a zastyděv se vrhl se do blízkého keře trnového, a tak dlouho po trních nahý se válel, až mu to pokušení pomínulo. Potom se uhostil blahý mír v nitru jeho.

3. Posud byl Benedikt učněm, nyní se doučil; nyní chce Božský mistr jeho, aby i on z učně stal se mistrem jiných. Ve své pokore milostné nepřestával pracovati o vlastní dokonalosti, a tou měrou stal se

vzorem dokonalého křesťana, jehož zamilovali, jehož následovali tisícové. Zpřízněni duchové hrnuli se k němu, prosíce, aby se stal jejich vůdcem. Vlidný otec vyslýchá prosby jejich, nezdráhá se více přijmouti těch, jichž Bůh sám k němu dováděl. Ze všech stavů a národností hrnou se k němu na pouštku: Římané a Gothové, venkované a měšťáci, řemeslníci a umělcové, duchovní a šlechticové, otroci a svobodní. Divno jim to muselo přicházeti, že zde přestal všecken rozdíl; kdo přišel o hodinu dříve, měl přednost před tím, kdo po něm se hlásil, byt ve světě kdo ví čím býval. Jediná

S. P. BENEDICTUS.

jen věc činila rozdíl, pakli kdo pokorou a dobrými skutky vynikl nad jiné. — Zvláště v blízkém Římě mnoho se mluvilo o tomto ~~peřivunouhém~~ ~~živobytí~~ ~~ze~~ siečty přiváděli syny své Benediktovi, aby jich vzal k vychování. Za mnoha jinými přišel i majitel toho statku, kde Benedikt se uhostil, senátor římský Tertullus r. 522. a přivedl mu sedmiletého synáčka Placida, darovav mu celé to místo, aby tam vystavěl klášter. Jiný urozenec Ekvitius přivedl dvanáctiletého syna Maura, aby ho sv. Benedikt vychoval. Potom přišli šlechticové Gordian, Faustus a t. d. A proč to činili? Bez pochyby všickni jako i sv. Benedikt se domýšleli: šlechta římská hyne a vadne, již nedá se držeti lesk a sláva její: staré časy jsou na vždy ty tam. Nač tedy udržovat rody neslavné? Ale jako archa Noemova shromáždila zárodek nového pokolení: tak zde na pouštku scházeli se k sv. Benediktovi nejšlechtetnější duchové, výkvět onoho času a zárodek lepší budoucnosti. Šlechta římská zde zašla tak slavně, že slavněji ani nemohla zaniknouti — zjasnělá v duchu křesťanském. Jestli tedy Benedikt výkvět svého času, ale i kořen budoucího století.

4. Dvanácte klášterův založil sv. Benedikt v tomto sv. údolí. Do každého dal dvanáct mnichů s jedním opatem. Vidíme v těchto nových osadách čilou, živou činnost. Práce polní a zahradnické, vsecky práce domáci, rozličná potřebná řemesla, učení a vyučování mladíků střídají se po pořádku s modlitbou, rozjímáním a žalmopěním. Při stavění klášterův a kostelů jsou mnichové sami stavitelé, zedníci, jakož i umělcové pro okrasu a ozdobení jich. Benedikt sám jest výtečným stavitelem, jak později uvidíme. A však hlavní prací jest — vzdělání ducha, posvěcení duše, dokonalost křesťanská, stavby to duchové, neviditelné. An lidé ve světě pro pohanství a bouře válečné výhradně tělu sloužili: tito zde vykročivše ze světa ničeho nesmlouvali, pokud a jak dalece ho zde pouštní uživati dovoleno; nýbrž všeho se odřekli, i toho, co jest dovoleno; oni nechtějí míti ani vlastní vůle, ani vlastního jmění, ani radostí rodinných, a to na vždy; aby pak vůle vratká se nevyomykávala ze svatého předsevzetí, zavazovali se k tomu slibem slavným. — Když sv. Benedikt 35 let v této bohumilé samotě ztrávil, donucen byl jedovatým jazykem závistivého ošemetníka, aby milenou svou pouštku opustil. Muž tento, jménem Florentius, nemohl toho snést, že celý svět mluvil jedině o Benediktovi, o něm pak nikdo aspoň nic dobrého povídati nechtěl. I poslal mu s pokrytskou přívětivostí chléb jedem napuštěný ctí a darem, jehož však sv. Benedikt, maje tušení té lsti, neokusil. Když však svým jedovatým jazykem Florentius i dobré pověsti sv. Bene-

dikta dotykati se jal, všelijaké zlé věci o něm mezi lidmi se šířily. — Sv. Benedikt uhnul r. 528. I octnul se se syny svými několik hodin k jihu dále na hoře Monte-Kassino. Na pouštní Subiako učiněn základ, na Monte-Kassino pak následovalo dokončení onoho velikolepého ústavu, ze kteréhož noví obyvatelové evropští dostávali výtečné věrověsty a vychovatele své.

5. Když sv. Benedikt na hoře Kassino se octnul, sbořil tu nejdříve chrám pohanského boha Apollina a obyvatele venkovany ke Kristu obrátil. Potom bratři, druhové jeho, vymýtili les, kterýžto tenkrát celou tu horu hustě zakrýval, a potom se otevřela daleká krajina, nad nížto vévodí hora Kassino. Mezi nivami, vinohrady, hájky olivovými vinou se požehnanou krajinou řeky, z daleka k západu modrá se velebné moře, v dálce k jihu skví se město Kapua, ještě nížeji lúzná Neapole; k východu lemují obzor vyprahlé hory Abručské, k severu sněžné vrcholy hor Apeninských; to jest jedna z nejkrásnějších krajin krásné Italie. Jeví to zajisté něžnou laskavost srdce sv. Benedikta, a jest i důkazem, jak výborně znal povahu lidskou, že pro své kláštery vyhledával vždy místa nejpěknější, i pro samotu i pro zdraví nejvhodnější. V rozkošné té krajině započal nyní stavěti klášter, a sice tak, aby vše, čeho potřebí, bylo pohromadě jednou zdí klášterní obehnáno; a potom, aby ty myšlenky, kterými tento nový života způsob utvořen byl, i ve stavbách a v kamenech při prvním pohledu takměř se staly průzračnými. Sv. Benedikt zhotovil sám první nákres či plán, a tím započal určitý sloh: klášter na Monte-Kassino jest začátkem stavitelského umění klášterního, které samo o sobě se stalo důležitou stránkou v historii vzdělanosti evropské. Stavění klášterní jsou rozdělena dle zvláštních potřeb a dle zvláštních zaměstnání, jakými se řeholníci zabývají; tu jest kostel, kde se služby Boží vykonávají; pak oratorium, v němžto se bratři cvičením nábožným oddávají; zde jsou školní sednice, kde vyučují svěřenou jim mláď; dále je noviciát, v němž se vychovávají nováčkové; sály, v nichž se pěstují krásná umění; knihovna, ve které se opisují knihy; mimo to příbytky řemeslníkův klášterních, potom hospodářská stavení, refektář, hostince, zahrady a t. d. Vzorem stavby klášterní zůstal po celý středověk plán sv. Benedikta na hoře Kassino. — Zároveň se stavbou hmotnou nabyl duch sv. Benedikta ještě jiného, trvalejšího vtělení; on totiž sepsal svatou řeholi, dle níž se celý život ve vnitřních prostorách klášterních řídit a spravovati měl. Řehole ta, s hlubokou znalostí povahy lidské sestavená, spojuje s přisností mírnost a shovívavost. Opat jako otec starej se o vsecky podřízené, vyučuj příkladem a vod

každého dle zvláštní povahy jeho. Při důležitých věcech porad se opat s bratřími; i může přece ^{je mu} jak se mu zdá býti nejlépe, a však nad ním, jakož i nade všemi vládníž řehole svatá (regula sancta). Poddání v něm ctěte P. Ježíše a budtež mu poslušni na slovo; než i mladší budtež ke starším plni uctivosti a oddanosti. Mlčení a moudré užívání jazyka se řeholníkům co nejdůrazněji schvaluje; pokora na dvanáct stupňů rozdělená krásliž jich vespolečné obcování, s pokorou co základem všech cností spojeny budtež živá víra a bázeň Boží; nad to stálá trpělivost ozářuj každého bratra; pohostinství budiž všem povinností svatou. — Dobře nahlížeje, že zahálka je počátkem hříchu, postaral se moudrý zákonodárce o to, aby žákové jeho povždy a neustále pracovali a něčím se zabývali; duchovní a tělesné práce střídají se tudíž po celý den. Každý nováček (novic) musí po jeden rok zkoušen býti, třikráte se mu v době této čte svatá řehole, po každém čtení musí tázán býti, chce-li a může-li ve všem se chovati dle posvátného zákona toho. Pakli věrně trvá v předsevzetí svém a byl-li jinak za hodného uznán, skládá slib slavný, totiž: že chce stále ve klášteře tom zůstávati (stabilitas loci) a zde chudobu, čistotu a poslušnost zachovávat. Od děv řeholnický má býti jednoduchý a spravovati se dle místa a ponebí, pročez sv. Benedikt ponechal opatovi, aby o tom rozhodoval. Řeholníci mají spolu ve večeradle jídávati; masitých pokrmů požívati dovoleno bylo jenom nemocným; jakož vůbec jemná láska a otcovská pečlivost se jeví v celé řehole vzhledem nemocných a sestárlych bratří. Byv otcem, vzorem, zákonodárcem, vychovatelem svých usnul sv. Benedikt sladce v Pánu 21. Března 543. v 63. roce věku svého. Ještě přede smrtí, kterouž svým napřed oznámil, dal se do chrámu přivésti, tam s hlubokou pokorou Spasitele přijal, a na to stoje a rukama k nebesům rozpjatýma se modle, v náručí bratří duši Stvořiteli odevzdal.

Tato nejpamátnější řehole, z níž všechny téměř středověké řády brávaly pravidla svá, odchovala Církví sv. valný počet missionářův, kteří vstúpili nového ducha, ducha evangelického v hruď nových národů evropských. Žák sv. Benedikta, Placid, založil klášter v Sicílii (r. 534); miláček sv. Benedikta, Maurus, ve Francouzsku (r. 543); sv. Řehoř Vel. papež sám benediktinem se stal a řeholi tuto horlivě rozšiřoval; on poslal opata Augustina se 40 řeholníky do Anglie, aby ji pokřestanili. Tam z té země přišel veliký apoštol německých národů, sv. Bonifác, jenž řeholi sv. Benedikta po celé německé říši rozšířil; jemu děkuje Germanie vzdělanost ducha i půdy. Nebo kam se

octnuli benediktini, tam vymýtovali lesy, vysušovali ~~zabývali~~ pustiny, zakládali kláštery a města, tak že brzy v ráj přetvořena ~~v každé~~ každá krajina, kdež se uhostili otcové tito.

I v našich vlastech posvátný řád tento hned od počátku svého valně se rozšířil. Sv. biskup Vojtěch v Římě benediktinem se stal a benediktiny do Čech uvedl — do Břevnova (r. 994.), načež sám co věrověst Prusákům Evangelium hlásal a tamž mučnickou smrt podstoupil. Achilles český, Břetislav I., daroval Břevnovským benediktinům hrad lovecký u Brna na Moravě; řeholníci z něho utvořili brzy tak krásný klášter (r. 1048.), tak utěšené okolí, že posud „Rajhradem“ slove. Z toho kláštera řeholník, jménem Jurik (r. 1167 — 1169), celé okolí „Hranic“ ve východní Moravě zúrodnil, lesy tam vymýtiv a v klasonosné nivy je proměnil; benediktini dále zúrodnili okolí Olomúcké z kláštera svého Hradiště 1090; potom celé okolí Třebíčské, kde z počátku XII. století (r. 1109.) jejich klášter stával, posud (ovšem jen v stavbě chrámové) zachovalý!

Zároveň s tou prací hmotnou vzdělávali benediktini na Moravě i ducha předkův našich hlásajíce jim sv. Evangelium a o spásu duší útlou péči vedouce. Konečně v době tak řečené reformací vypučela z něho nová větev totiž brát Maurinův ve Francouzsku, kteří mají velikou zásluhu o vědu, zvláště o historii a o vydání Otcův církevních.

Působení řádu sv. Benedikta.

V řeholi, kterou sv. Benedikt na hoře Kassino sestavil, ustanovuje, aby do jeho řádu každý přijat býti mohl, dívky, mladci a dospělí, chudí, boháč, vzácní a nízcí, otroci a svobodní, učení a neučení, laikové a duchovní. Chtěl tedy Svatý, aby jeho řád byl takměř útlkem všech těch, kteří se od nepořádku tehdejšího věku zachovati a Bohu a Církví sv. k spasení duší sloužití chtěli. Byl tenkrát zlý věk; neboť divocí národové činili válečné vpády do říše římské, aby ji rozbořili, ohněm a mečem dědiny a města pustošili, tak že konečně byli již na tom, všecku kř. osvětu a vědu zničiti a neocenitelná díla starých zahladiti.

Řád sv. Benedikta byl k tomu od Boha určen, aby tyto divoké, modloslužbě oddané národy v opravdu vzdělané lidi a křesťany proměnil, a staré pomníky vědy a umění zachoval. Již sv. Benedikt přijímal dívky do kláštera svého k vychování a vzdělání; bratří řádu jeho měli se nejen modliti ale i pracovati. Proto byli benediktini i rolníky, staviteli a umělci. Již sv. Benedikt sbíral knihy, které byly tehdáž velmi drahé, aby se mniši jeho vědě vyučili a zase jiných vyučovati mohli.

Z těch klášterů, jež byl sv. Benedikt založil, vycházeli četní zástupové nábožných mnichů do všech zemích západních a usazovali se v pustých údolích, na řekách a na ho-

rách, kde byl vzduch zdravý a odkud byl krásný rozhled po krajině okolní. Oni sami stavěli sobě ty krásné chrámy a kláštery, kterým se až podnes obdivujeme; potom vzali do rukou motyku a lopatu, vymýtili lesy, které tehdy téměř celou zemi pokrývaly, a vzdělávali půdu.

Okolo toho kláštera zase shromáždžovali se ti divocí obyvatelé, kteří se zde onde po zemi toulali, zakládali tam dědiny a zřizovali obce. K jejich klášterům přistavovali nemocnice a hostince, kde nemocné a pocestné laskavě přechovávali. V klášteře samém měli školy, kde schopní mladci zadarmo ve vědách cvičeni byli. Z těchto škol vycházeli mužové nejučenější. Mezi tím, co jedna část mniců lidu hlásala sv. Evangelium a obracela pohany na víru křesťanskou, jiní zase na polích a rolích hospodařili, jiní ve školách dítky vyučovali: seděli ostatní ve svých celích a opisovali s nevyslovnou pílí vzácné knihy staré, které by byly bez jejich pilnosti zašly, a jiní zase do nich rejsovali nejkrásnější obrázky; tak někdy jeden benediktin vypsál na jedné knize celý život svůj. Tenkrát se nemohly ještě knihy tisknouti, muselyť opisovány býti. Kdyby to nebyli zbožní benediktini dělali, kolik vzácných knih starých klasiků bylo by pro nás ztraceno!

A však nejen světlo vědy benediktini všude rozšiřovali, nýbrž i světlo sv. víry. Anglicko bylo první zemí, které benediktin sv. Augustin Kristu získal, jež tam sv. papež Řehoř, též benediktin, poslal. Tam povstalo pohnáhle mnoho klášterů, ze kterých pocházeli oni sv. věrověsti, kteří se zase přes moře přeplavivše krajiny pevniny evropské na víru křesťanskou obrátili: sv. Bonifác, Villibrord, Villibald a mnoho jiných. — U nás ve Slovanských krajinách též rád sv. Benedikta mnoho působil, na Moravě o tom svěčí: Třebíč, Hradiš, Rajhrad, (který posud, co nejstarší se zachoval; v Čechách Břevnov, — Brounov; celé města (Eichstädt, Friclar, Fulda — u nás Třebíč, Rajhrad a t. d.) děkují původ svůj tomu rádu.

Konečně se tento rád tak rychle po západě rozšířil, že nebylo země, kde by nebylo benediktinů. Jak květy tyto kláštery vědou, uměním a příkladem, toho důkazem jest, že ok. r. 1334., kde papež Jan XXII. zemřel, již vyšlo z řádu toho 28 papežů, téměř 200 kardinálů, 7000 arcibiskupů, 15.000 biskupů, 15.000 výtečných opatů, a víc než 40.000 Svatých a blahoslavených!!! Posud ten rád trvá téměř ve všech státech evropských, ano i v Americe.

Modlitba.

O můj Bože a Pane! děkuji Tobě za požehnání, které jsi lidskému pokolení sv. sluhou svým Benediktem propůjčil; nedej, aby světlo víry, které on rozšiřoval, ve mně uhaslo, aby i já někdy účasten byl slávy jeho. Amen.

22. Březen.

Blah. Mikuláš z Flüe či bratr Klaus r. 1487.

Blah. bratr Klaus byl velmi nábožný muž, neboť jeho život je tak zázraků plný, že by člověk nad ním s pro-

rokem zvolal: „Podivným je Bůh ve Svatých svých!“ — Uznáš to, křesťanský čtenáři! z následujícího.

Ve Švýcařích, kde hory a sněžky s hranami ledovými až do oblak nebeských dosahují, jako by člo- věku říci chtěly: „tu na hoře je vlast tvá, do té se musíš ubírat,“ — v této krásné zemi narodil se v kantoně Unterwalden v osamotělé chýžce bratr Klaus z nábožných rodičů r. 1417. Již jako chlapec cítil podivuhodnou touhu po nebi; byl tichý a v sebe uzavřený. Jako mladík 16-letý šel jedenkrát strašlivým úvalem skalním nedaleko od vlasti své a tu viděl na návrší štíhlou věž, která jako rafika ukazovala k nebi; dlouho rozjímal, a jeho duše byla pojata nevyslovnou touhou po samotě. Od té vyhledával tajná, tichá místa k modlitbě, ve které se ze srdce rád kochával. Podle vůle rodičů vzal za manželku bohabojnou pannu, která mu porodila pět synů a pět dcer; nejstarší se stal farářem v Saxelu. Kolikrát musel na vojnu, kde chrabře proti nepříteli bojoval. Jednou chtěli krajané jeho klášter zapáliti v údolí sv. Kateřiny, ve kterém se nepřátelští vojáci byli ohradili. Tomu se udatně na proti stavěl nábožný Klaus. „Bratři!“ pravil „nepokálejtež vítězství, kterého jste Bohem vydobyli, ukrutností.“ — Klášter byl zachován. Jeho spoluobčané ho zvolili, ač se zpěchoval, za soudce a zemského radu; 19 let tyto úřady svědomitě zastával. Při tom nezapomínal na spasení duše své. U prostřed noci vstával a až do bílého rána v tichu se modlival. Jeho obyčejné modlitby, které velmi často, téměř neustále k nebi odesílal, byly: „O ty můj Pane a Bože, vezmi mne mi samému a přivlastni mne sobě samému! Vezmi mi všechno, co mi překází k Tobě, a dejž mi všechno, co mi pomáhá k Tobě!

2. Když mu bylo 50 let, zaslechl jedenkrát na modlitbách hlas s nebe volající: „Mikuláši! jak se ty tak pošetile chováš! pozoruj jediné vůli Boží a nespolehej se na svou vlastní sílu; Bohu není nic příjemnějšího, než služba dobrovolná.“ Brzy na to slyšel hlas v nitru svém takto: „Opust všechno, co máš, rád a zkusíš, že Bůh se o tebe starati bude!“ Nyní tomu rozuměl, že Bůh od něho žádá, aby všechno, ženu a dítky, dům a dvůr opustil a Jemu jako první učenníci Ježíšovi sloužil. Stálo ho to dlouhý, opravdový boj, konečně zvítězila milost; předsevzetí jeho bylo pevné, pro Boha opustiti všechno. Nejprve žádal za svolení od rozšafné ženy. Tato se modlila s mužem, radila se s dobrými přáteli a konečně svolila. Přemnohé z jeho dítek již byly dobře vychovány, ostatní slíbila matka držeti v kázni křesťanské. Když tak všechno uvedl do pořádku, rozloučil se nábožný Klaus se ženou a dítkami, děkoval jim za všechno jejich lásku, kterou mu byly prokázaly,

a ubíral se potom bos, oblečen v dlouhý šedý kabát z hrubé látky, růženec v ruce, bez peněz a výživy z vlasti své. Přišel až k místu Lichstall, v kantoně Basel. Zde se setkal s nábožným venkovánem, jemuž své předsevzetí sdělil a ho prosil, aby mu nějaké místo ukázal, kde by světu neznám Bohu sloužiti mohl. Venkován ho za to pochválil, ale dal mu radu, aby se zase do své vlasti vrátil, kde zrovna tak o samotě může Bohu sloužiti. A Klaus již chtěl té rady uposlechnouti. Zatím však nastala noc, kterou pod širým nebem ztrávil. U prostřed spánku najednou procitnul a viděl se

obkličena jasným leskem, zároveň to projelo jeho tělo jako blesk a způsobilo v nitru jeho bolest, jako by se nůž v něm obracel; také se mu zdálo, jakoby provazem, s nebe visícím, do vlasti tažen byl. Od té doby nepocítil ani hladu ani žízně více! Nyní se do své vlasti navrátil. V temné noci kradl se ticho. vedle domu svého a vylezl v údolí horském na jednu jemu náležitou sněžku, Klüster řečenou. Pod velikým stromem, který se nad hustým křovím rozšiřoval, zarazil příbytek svůj. Po osmi dnech našli ho tuto jdoucí myslivci, kteří o tom dali zprávu bratru jeho Petrovi z Flüe.

Ten k němu na horu vystoupil a zase ho pohnouti chtěl, aby se vrátil domů, hladem a zimou tam nezhylnul. Klaus ale odpověděl s úsměvem: „Milý bratře! hladem neumru; už jedenáct dní necítil jsem ani hladu ani žízně ani zimy; Bůh mne zachovává, a nemám tedy příčiny, abych odtud odešel.“ Bratr tedy zase odešel.

3. Proto že sem nyní začali lidé více chodit, Klaus se ukryl ještě hlouběji do hor, právě na ono místo, kde druhdy tu věž užíval. Ale i zde k němu přicházeli nábožní lidé, kteří mu vystavěli z větví a kůry malou chýži, ve které se dnem a nocí modlil, a nebeské pravdy rozjímal a při tom nejedl a nepil. Tak to vydržel celý rok; tu se roznesla pověst, že bratrovi Klausovi někdo potajmo jídla donáší. Tu dali jeho chýži nějaký čas přísně střežiti; a však nikdo do chýže nábožného Klause nevcházel ani z ní nevycházel, on sám v ní zůstával bez nejmenší potrawy, jenom nejsv. Svátost si dal častěji přinésti, tu přijímal, a tato udržovala tělo jeho zázračně při zdraví a síle, tak že se tomu všickni divili, kteří ho viděli. Tu poslal biskup z Konstancie k němu svého svätického biskupa, aby tento zázrak zevrubněji vyšetřil. Tento se ho tázal, která cnost by byla největší? Klaus odpověděl: „Poslušnost.“ — Tu mu předložil biskup chleb a víno a poručil, aby jedl. I poslechl, a však hned dostal tak silné křeče v žaludku, že mysleli, že jim hned umře.

4. Nyní měl nábožný bratr pokoj, již mu věřili, že Bůh i bez pokrmu život jeho zachovává. Jenom rok žil Klaus ve své chýžce chudobně; neboť krajané jeho vystavěli mu z kamene poustevnu a kapli, které se brzy dostalo tak bohatých obětí, že Klaus z nich mohl vydržovati kněze, který denně mši sv. čísti musil. V této poustevně žil sám a sám dvacet a půl roku, nepoživaje ani toho nejmenšího pokrmu, leč že každý měsíc a ve svátky přijal nejsv. Svátost z rukou kněžských. Bez přestání ve dne v noci v pláči se modlival. Až do poledne zůstal v celi, po poledni chodíval, když bylo hezké povětří, na venek, ale vždy v modlitbu pohroužen. Nedaleko od poustevny jeho přebýval v jedné chýžce Ulrich, který byl dříve bavorský zeman, a však přitažen jsa zbožností Klausovou sem přišel, aby pod jeho vedením Pánu Bohu sloužiti mohl. Toho častěji navštěvoval bratr Klaus a s ním neobyčejně svatě rozmlouval. Jak mile se do své cele vrátil, nebo v ní zůstal, tu hned k němu nahrnulo se lidí, kterým on udělil radu, útěchu a laskavé napomenutí. I jeho žena přicházela častěji s dítkami k němu, a slova i příklad jeho byly pro ně kázáním nejkrásnějším. A však, kde bylo potřebí, neváhal i kárati a napomínati. — Jedna vzácná paní přivedla jednoho dne k němu ženu syna jeho, která velmi pyšně oděna byla. Klaus

se té ženě podíval přísně do očí a řekl: „Nosíš-li tyto šaty z pýchy, věz, že bys proto z nebe vypuzena byla, i kdybys tam již se nacházela; a navykneš-li dítky své, jichž mnoho obdržíš, na takovou marnost, tu neoctneš se před Boží tváří.“ — Potom se zamlčev na několik okamžení pokračoval dále: „Se svými dítkami vytrpíš mnoho; a když jednou sáhneš po žhoucí štipě (hlavni) dřevěné, abys mezi ně pokoj uvedla, tenkrát se rozpomeň na mne.“ — Tato žena se stala matkou jedenácti dítek, a co Klaus o ohnivě hlavni předpověděl, to se skutečně přihodilo. Jednou ho navštívil mladý člověk, zcela podle nové módy oblečený a zcela všetečně se bratra ptal: „Jak se ti v tomto obleku líbím?“ Mikuláš odpověděl vážně: „Je-li srdce a mínění dobré, tenkrát je všechno dobré; přece však lépe by tobě slušelo, kdybys marnosti nechal a se našeho prostého kroje přidržel.“

5. Zvláště měl Klaus namířeno na lidi vzácné a na úředníky; věděl dobře, že od jejich chování a slova mnoho závisí. Napomínal jich, aby od práva a spravedlnosti ani na vlas neodstupovali. Ke kněžím měl nejhlubší úctu a pořád lidi napomínal, aby je ctili a slov jejich následovali, i byť by oni sami dle těch slov živi nebyli; Bůh že jimi uděluje milosti své, ať jsou dobří nebo zlí, tak jako i čistá vodička pramenitá stejně dobře protéká troubami, ať jsou zlaté, měděné nebo dřevěné. Pro jeho velikou moudrost vždy se ho ptávali krajané o radu v důležitých záležitostech. Když jedenkrát vypukla veliká rozepře mezi Švýcary a tím vlasti největší neštěstí hrozilo: tu vstoupil Klaus, který o tom doslechl, nenadále jako posel Boží mezi ně a slavně napomínal k pokoji a svornosti, k bohabojnosti a věrnosti k jeho přikázáním, a hned byl učiněn pokoj. Díky celé vlasti zprovázely nábožného bratra do poustevny jeho. Tam žil až do vysokého stáří v tiché pobožnosti, zcela spojen s Bohem a Pánem svým. Jednoho dne ho zase navštívil bratr jeho Petr ve společnosti jednoho muže poutivého. I byli přítomni mši sv. Mezi sv. obětí viděli z půdy té kaple vzcházeti proutek, který vůčihledě rostl a stal se stromem velikým, který naplňoval ratolestmi svými celé to místo posvátné. Také rostly podivuhodně krásné květy na ratolestech toho stromu, kteréžto zcela klidně padaly na hlavy přítomných. Některé pak z těch květů zavadly hned, jiné zůstaly čerstvé a svěží. I bratr Klaus to vidění měl a svému bratrovi, který ho o to žádal, takto je vyložil: „Ten strom je obraz onoho požehnání, které z obětí nekrvavé Vykupitelovy na lidi hojně se rozlévá. Tu již padají milosti jako květy na ně, a ty zvadnou v srdcích suchých t. j. vlažných, studených, ne-

čistých, zůstávají ale čerstvé a zelené v duších s Bohem sjednocených. Sedmdesát let byl stár bratr Klaus. an se roznemohl, prudká hlavnička ho zastihla. Hrozná bolest projela žíly a kosti jeho; osm dní trvala ta bolest, strašná byla úzkost smrtelná. Nepozbýváje však mysli přijal s největší pobožností nejsv. Svátost na prkně leže maje pod hlavou kámen. Než-li skonal, pravidl' okolostojícím, kterých popadla úzkost a bázeň: „Když vám to umírání připadá tak strašné, — tož je mnohem strašnější, padnouti do rukou Boha živého. Proto zřídte živobyť své tak, aby svědomí vaše bylo ticho v hodině smrti;“ — a nyní chvále a velebě Boha vzdal duši svou do rukou jeho 21. Března 1477. Celá země Švýcarská vedla nárek nad smrtí jeho; hrob jeho byl navštíven a posud bývá ctěn nábožnými poutníky; mnoho chorých uzdraveno na hrobě jeho.

Bl. Klaus vyobrazuje se jako poustevník modle se pod stromem.

U sv. přijímání.

Jednou měl bl. bratr Klaus vidění. Viděl překrásný palác a v něm studni, z nížto se prýštila tekutina z vína, oleje a medu, lesknavá jako blesk, a spolu slyšel hlas řkoucí: „Kdo žízni, přijď a pi.“ On chtěl najíti pramen té studnice. Hledaje přišel do vysokého sálu, a tam uzřel oltář, a ten oltář se sám od sebe před ním otevřel a v něm uzřel pramen té studnice, a v něm bylo tak čisto a bezedno, že nikdy neubývalo tekutiny. Tu se divil Klaus, že nikdo v tom paláci není, kdo by této výhonné vody žádostiv byl, a když se ohlídl, viděl z daleka mnoho lidí; mnozí z nich byli obtíženi prací a starostmi, a ti si nedali kdy, aby žízeň svou uhasili. Jen málo jich přišlo, aby ukojili žízeň, mnozí ale umírali.

Co myslíš, křesťanská duše! co znamená toto vidění? Zajisté nejsv. Svátost oltářní. Kristus Pán sám ji nazývá pramenem, proudícím se do života věčného, a dí: „Kdo z té vody píti bude, nebude žizniti na věky; ona jesti sladší nad med, sílí více než víno. V ní jest přítomen tělesně pravdivě a podstatně Ježíš Kristus, Syn Boží a náš Vykupitel s tělem a krví, s tělem a duší, aby těm, kdo Ho milovati a věčně velebiti chtějí, se podal za pokrm a nápoj. Bez tohoto nebeského pokrmu a nápoje nemůže křesťan žíti, jak Spasitel sám tvrdí: „Amen, pravím vám, nebudete jísti tělo syna člověka a píti krev jeho, nebudete míti života v sobě.“ — A proč?

Proto že Bůh je život, a jedině ten v pravdě žije, kdo s Ním spojen jest. Proto se nazývá nejsv. Svátost též sv. přijímání (communio), nebo spojení (*συναξίς*, synaxis), protože křesťan, který ji hodně přijímá, s Kristem a skrze Něho s Otcem i Duchem sv. sjednocen bývá. S Bohem ale má býti člověk sjednocen, nebo k tomu ho Bůh stvořil a vykoupil; ale to je jen možné skrze Krista, jedině přijímáním jeho nejsv. těla a krve.

Nemáš-li tedy touhy po nejsv. přijímání a nepřijímáš-li Krista, nebudeš míti život pravý, neboť se svévolně od Boha odtrhuješ, a odloučení od Boha je smrt. Proto viděl bl. Klaus

tolik lidí umíráti, proto že z toho pramene vody živé nechtěli pít.

Chceš-li pak i ty tak bídne zhynouti? O dojista ne! Nu tedy choď rád hodně často, ale i důstojně a hodně ke stolu Páně, k pramenu života. Čím častěji a hodněji tam přicházíš, tím čistějším se stáváš, tím vroucněji se spojuješ s Ježíšem, tak že zvoláš se sv. Pavlem: „Již nejsem živ já, ale Kristus žije ve mně.

Když sv. přijímání již tělo bl. Klause udrželo 20 let zdravé a silné, jaké síly teprv udělí duši své? A umřeš-li, tělo tvé sice zpráchníví, ale Svátost oltářní vložila do něho zárodek nesmrtelnosti, a ono vstane z mrtvých oslavené. He! ak neskončených milostí dosahuješ sv. přijímáním. S Bohem se spojuješ, Kristu se připojuješ, potravou se sytíš k životu věčnému.

Modlitba.

O můj Bože a Spasiteli! dej mi hodně vroucí lásku k Tobě a odstraň ode mne všecku vlažnost, abych vždy se sv. toužebností Tvé sv. tělo a krev přijímal a neumřel, nýbrž věčně živ byl. Amen.

23. Březen.

S v. T u r r i b i u s .

Když r. 1492. nábožný, bohabojný plavec K o l u m b u s objevil pevnou zemi Ameriku, plavilo se tam přes moře vždy víc a více Evropanů, jmenovitě Španělů v tom úmyslu, aby tam zlato, stříbro, drahokamy a jiné poklady našli a jimi se obohatili. Obyvatelé Ameriky byli ještě divocí Indiani, kteří tehdy ničeho nevěděli o víře křesťanské. Ti mužové, již do Ameriky cestovali, aby tam zbohatli, zpočátku málo se starali o tyto ubohé, nevědomé Indiany, ano oni jich nelidsky utlačovali, a jen zlato z nich vydříti hleděli. A však již r. 1493. poslal král Španělský věrověsty do Ameriky, aby Indianům, ještě pohanským bludům oddaným, hlásali, a poněhleh podařilo se jim, že jich na tisíce víře Kristově získali. I bylo zde tedy založeno několik stolic biskupských, far a kostelů vystaveno, a takovým způsobem rozšiřovala se Církev katolická v Americe. A však bohužel! byli Španělové, kteří se byli v jižní Americe ubytovali, nazvíce jen dle jména křesťané, a vedli život hanebný, prostopášný. Oni též zaváděli ubohé Indiany, utlačovali jich ukrutně a vždy víc a více jich vytiskovali ze země jejich. Ano mnoho tisíc jich utíkalo před těmito uhrutnými Španěly do hor a lesů, a onino mezi nimi, kteří již byli křesťany, zase upadli do pohanstva, ti zase, kteří ještě byli pohany, nechtěli o víře křesťanské ani slyšeti pravice: „Kdyby křesťanské náboženství bylo dobré, nebyli by vyznavači jeho Španělové tak ukrutní a prostopášní.“ — Vidiš tu, milý čtenáři! jaké neštěstí naplodí příklad

zlý, a jak mnoho bludařů a nevěřících by se obrátilo, kdyby mnozí katoličtí křesťané nebyli živi tak bezbožně.

2. Jmenovitě v jižní Americe, v krajině Peru, v biskupství Lima bylo náboženství katolické okolo r. 1580. velmi zašlo. Biskupství Lima bylo 130 hodin velké, a obsahovalo mimo některá města nesčíslné množství dědin a dvorů. Několik náčelníků Španělských, kteří této země byli vydobyli, zacházeli náramně nemilosrdně s těmi Indiany, pročež povstalo zbouření a války, celá země byla spustošena, nikde nebylo viděti leč ukrutnost, zrádu a prostopášnost. Aby se tímto neblahým výjevům a velikým pohromám zamezilo, zbudil Bůh sv. Turribia. Tento se byl narodil ve Španělsku z urozených rodičů, a již co pacholík velikou ošklivost jevil před hříchem. — Když jednou potkal paní, která se náramně zlobila, že něco ztratila, napomínal ji velmi lahodnými slovy, aby se upokojila, a sám ji škodu nahradil, jen aby hněv svůj utěšila a Boha jím neurážela. Nejbl. P. Marii velice ctil; denně jí ke cti sv. růženec se modlil a hodinky, a každou sobotu se postil. Aby chudé nasýtil, denně sobě činil ujmu v pokrmech a své tělo krotil tak přísně, že mu v tom museli brániti.

3. Dokončiv studia svá byl povolán od krále Filipa II., který jeho cnost a učinnost znal, k vysokým úřadům, a když bylo uprázdněno arcibiskupství v Limě, zvolil ho král za arcibiskupa. Toho se Turribius velmi ulekl, když se o tom dozvěděl; i zpěchoval se, tuto důstojnost převzít, a v slzách Boha prosil, aby to břemeno s něho sňal. Ještě nebyl ani knězem, a proto se tím v listu králi odeslanému omlouval, že se v ten úřad uvázati nemůže; ale všecko jeho zdrahání bylo marné, nebo právě jeho si byl Bůh vyhlídnul, aby náboženství katolické v biskupství Limě zase obnovil a ubohé Indiany obrátil. I byl tedy hned vysvěcen za kněze a biskupa, a potom r. 1581. přes moře se přepřavil do Limy. Sotva se tam octnul, tu hned po svém rozsáhlém biskupství cestoval, při čemž nevyslovných nesnází a nebezpečností vytrpěti musel. Ano i na vysoké sněhem a ledem kryté hory vystoupil, aby chýže ubohých Indianů navštívil a je tam potěšil. Při tom se modlil a postil, aby požehnání Božího práci jeho se dostalo. K svému podřízenému duchovenstvu, v dobrých mravech velmi zpustlému, byl tuze přísný a netrpkěl žádného pohoršení.

4. Převelikou lásku jevil k chudým, nemocným a k Indianům. Denně navštěvoval ubohé nemocné ve špitálech, těšil a uděloval jim sám ss. svátosti. Když v jedné části biskupství vypukl mor, tu, aby nouzi odpomohl, všecko své jmění obětoval a sám v čelo průvodů se stavil, aby pláčem a modlitbou milost a pomoc

od Boha vyprosil. Když se dozvěděl, že ubozí Indiani se toulají po horách nebo pouštách; tu hned se vydal jako dobrý pastýř na cestu, aby jich vyhledával a Kristu získal. Neznaje strachu cestoval pěšky po nejstrašnějších pustinách, kde jen lvové a tygři se prohánějí. Když mu představovali, že se do velikých nebezpečností odvažuje, tu odpověděl: „Vzdýt Kristus vstoupil až s nebe do tohoto plačtivého údolí, jen aby nás zachoval. Pravý pastýř musí vše pro čest Boží podniknouti. Aby Indianům sám slovo Boží kázati mohl, ačkoli už ve vysokém stáří se nacházel, přece ještě jejich řeči pilně se učil, až ji uměl. Třikráte celé biskupství své prošel; první pastýřská cesta trvala sedm let, druhá pět let a třetí něco méně. Přišel-li do místa, kde byl kostel, nejprve šel do něho, aby se tam za spásu duší pomodlil; potom se jal vyučovati chudé a nevědomé, a učil dvě až tři hodiny neustále. Denně sloužil mši sv. s andělskou vroucností, každé ráno se zpovídal, jen aby vždy čistějším se stal, a několik hodin dne vynaložil na to, aby sv. pravdy rozjímal, při čemž vždy svítala nebeská záře kolem hlavy jeho. Co dobrého činil, to úzkostlivě tajil a skrýval; také nic nedal znáti, jak přísně se kaje a to ze samé pokory. Což tedy divu, že Bůh jeho pracím tak bohatě žehnal a že mu té milosti propůjčil, že náboženství tak skleslé a mravnost zpuštěnou v zemi Peru zase obnovil, tisíce obrátil a nejkrásnější ovoce křesťanského života zase se objevilo.

5. Na jedné cestě onemocněl ve městě Santa, které bylo vzdáleno 110 hodin od Limy. On předpověděl, kdy umře, a před tím rozdal všecku majetnost mezi sluhy své a mezi chudé. Potom se dal zanésti do chrámu, kde s nejhlubším pohnutím ss. svátosti přijal. Neustále si opakoval slova sv. apoštola: „Přeju si, bych byl rozdělen a přebýval s Kristem.“ V posledních okamžicích života svého dal si zpívati od okolostojících slova 121 žalmu: „Zaradoval jsem se, když se mi řeklo, vejdem do domu Páně“ a ve slovech proroka: „Pane! do rukou Tvých odevzdávám ducha svého“ umřel 23. Března 1606. Po roce přinesli jeho sv. mrtvolu do Limy a našli ji ještě neporušenou. Za živa byl jednoho mrtvého vzkřísil a mnoho nemocných uzdravil. Na hrobě jeho stalo se mnoho zázraků.

Vyobrazuje se v arcibiskupském oděvu, jak káže ubohým Indianům.

Slovo Boží až posud je v účincích bohaté.

V každé době se stěžuje, že svět je velice zkažený. Tak již žalmista Páně, tak miláček Páně, sv. Jan, sobě ztěžovali, kterak zkaženo je všecko. Ovšem bezdůvodný tento nářek není; ale proto není ještě zcela zle, jakoby se

všecken dobrý mrav, všecka poctivost a cnost ze světa byly odstěhovaly. — Zároveň se nařiká, že slovo Boží málo prospívá mezi lidmi a že je hlas volajícího na poušti. A však tu můžeme odpověděti příkladem sv. Turribia. Dokud Indiani viděli Španěly vedle sebe, říkali: „To náboženství křesťanské nemůže býti pravé, sice by ti Španělové nebyli tak ukrutní a tací ničemové.“ — Když ale sv. Turribius jim slovo sv. Evangelia hlásal, u něhož se slovo srovnávalo se skutkem, tu hned si proklestilo cestu ke všem Indianům. — Ovšem, kde sv. Evangelium již po mnohá století je oznámeno: tam někdy znamenáme, že lidé jsou již k němu lhostejnější. Tak čteme k. p., že když k nám do Moravy přišel sv. Cyrill a Method: lid byl nadšen pro slovo Boží: nyní pak to již naskrz říci nemůžeme. Jsouť zajisté mnozí mezi námi, kteří si slova Božího nevšímají. A však přece je to dobře, že se až posud neustále slovo Boží hlásá. Co by se stalo, kdyby se přestalo slovo Boží hlásati? —

Za Achaba krále nepršelo v Israeli půl čtvrtá leta. Na počátku toho strašného sucha padávaly aspoň hojné rosy s nebe, neboť krajiny východní vřbec při častém nedostatku deště na rosy jsou bohaté — a tu rostliny přece nějak se dařily, a bída až na stupeň zoufanlivosti nedostoupila, ačkoli se lidem již co nejhůře býti zdálo. Později však ani dešť nepřicházel, ani krůpěje rosy více s nebe nespadlo — tu teprv nastala bída zoufalá, a hynul dobytek a umíralo lidstvo žízni a hladem, že to nikdo nepamatoval. A tak, zrovna tak je se slovem Božím. Třeba ono za našeho věku ve způsobě úrodného deště na srdce lidská nepůsobilo, třebať ono působí méně než za časů apoštolských: přece však ve způsobě nebeské rosy zde onde vadnoucí kořínek křesťanského smýšlení obcerstvuje, půdu cnosti zavlažuje, a víře a náboženství sv. a tudíž také dobrému řádu a mravu ve společnosti lidské vyhynouti nedopouští. — Ale zastavme slova Božího hlásání, zavřeme chrámy, zažehneme kněžstvo, nechme odrosti jen dvoje pokolení beze všeho cvičení náboženského — sami pak vzdalme se nějak na místo soukromé, a potom se přijďme podívat za padesát let na ten svět, na člověčenstvo, slovem Božím nevzdělané, nesvěcené — a pak uznáme zajisté, že slovo Boží posud je v účincích bohaté. Nebo, co by jsme viděli tu ve světě; byla by Sodoma, ohavnost spuštění, peleš lotrovská; a věk náš, ač dosti zlý, přicházel by nám v porovnání jako nebe proti peklu!

Ovšem osvícenci hlásají, že jen třeba osvětlu mezi lidem šířiti, potom svět bez slova Božího ob stojí. — Jak by ale ta jejich osvěta bez víry vypadala, to ukázali sami, an hned první základ vši mravopoctivosti, všeho řádu a vši kázně, totiž nerozlučitelnost stavu manželského zrušiti usilovali chtějí učinit z manželství pouhou smlouvu, která by jen na čas až do libosti platila! Z toho by postala nestydatost, lidé by byli bez studu a nevázáni jako dobytek. Ale před takovou osvěteností nás Pane Bože chraň!

Modlitba.

O můj Ježíši! který jsi přišel na svět hledat, co bylo ztraceno: dejž, abych slovem Tvým ztracené duše vyhledával a sám dle Tvého slova se řídil. Amen.

24. Březen.

14 ss. pomocníkův.

Úcta čtrnácti ss. pomocníků, t. ř. proto, že na jejich přimluvu v jistých potřebách a záležitostech u Boha vzlaštňní milosti oni dosahují, kdož je v pravdě ctějí a vyzývají — jest velmi stará. K jejich cti nacházíme již ve starých dobách chrámy vystavené; také ve starých knihách mešních nacházíme mši sv. o čtrnácti ss. pomocnících. Mezi chrámy, které k jejich cti vystaveny jsou (nejnovější ve Vídni v předměstí Altlerchenfeld překrásný), vyznamenává se krásný a veliký kostel poutnický „Čtrnácti Svatých“ v hořejším Francku v Bavořích, o jehož povstání čteme, jak následuje:

2. Ve dvoře v Frankenthalu vydržovalo opatství Laupheim znamenitou ovčárnu. Osamotělí pastýřové pásli své ovečky na travnatých stráních, které jim dávaly výbornou píci. Když jedenkrát (bylo to v pátek suchých dnů v Září 1545.) mladý pastýř Hermann Leicht při západu slunce hnal bravy své domů, zdálo se mu, jakoby slyšel hlas malého dítěte, ano pláče. I lekl se toho, ohlížel se kolem sebe a zdálo se mu, jakoby viděl za sebou na poli seděti malé dítko. Pln udivení, jak se tam dostalo, chtěl je vzíti sebou domů; ale když se k němu blížil, vyjasnilo zarmoucenou tvář a zmizelo.

Mladý ten pastýř, jsa znepokojen, spěchal s ovečkami k domovu; a však přece ještě jednou se tam ohlédl, kde dítko sedělo, aby si to místo dobře pamatoval; a hle! spatřil dítě ono v postavě velebné mezi dvěma svícema. Tímto viděním poděšen volal svého psa a poznamenal se sv. křížem. Když však opět převětivým pohledem toho dítko zmužilsti nabyl a k němu se blížiti chtěl, aby je vzal sebou, zmizelo mu po druhé.

3. Zarmoucen vrátil se Hermann se svým stádečkem domů a vypravoval, co se mu přihodilo, svým rodičům, kteří domnívajíce se, že se mu to jen tak zdálo, řekli mu, aby o tom pomlčel. Ale že neměl v srdci pokoje, svěřil to jednomu knězi v klášteře Laupheimu, který mu poradil, aby se toho dítěte, kdyby se mu zase zjevilo, ve jménu nejsv. Trojice tázal, čeho žádá! — Teprvé v svatvečer slavnosti sv. Petra a Pavla roku na to 1446. zjevilo se tomu pastýři při západu slunce totéž dítě na témž místě po třetí, ale tentokrát obklopeno jsouc čtrnácti dítkami, u prostřed nichž v ohnivém lesku jako zapadající slunce nad všecky zářilo. Směle tedy se blížil pastoušek a dle rady kněžské se tázal, načež to skvoucí se dítě odpovědělo: „My jsme těch čtrnáct pomocníkův a žádáme zde kapli, abychom v ní odpočinuli; budiž sluhou naším, a my budeme sluhy

tvými.“ Na to zase dítě i s ostatními čtrnácti zmizelo; pastouška pak samého pojalo nadšení nebeské.

4. V neděli na to, když Hermann zase vyhnal své stádo při východu slunce, zdálo se mu, jako by s oblak na témž místě se snášely dolů dvě hořící svíce, což i jedna právě okolo jdoucí žena spatřila. Nyní pospíšil si do klášteře Laupheimského a tam všecko vypravoval, co a jak se mu zjevilo. Ačkoli tehdejší opat Bedřich IV. a jeho řeholníci se domnívali, že je vše jen plodem obrazotvornosti toho pastýře: přece si umínili, že na tom místě kapli vystaví, což bývá vždy záslužným. I počalo se r. 1447. stavěti, a v neděli po sv. Jiří 1448. byla kaple ta od arcibiskupa Bamberkého ke cti Panny Marie a ss. čtrnácti pomocníků slavně vysvěcena.

5. Ale mimo očekávání šířila se v celém okolí úcta ss. čtrnácti pomocníků; lidu se sem hrnuly zástupy, tak že pouhá kaple nestačila, a pročež musil býti vystavěn chrám nový, veliký. — Těchto čtrnácte ss. pomocníků bývá vyzýváno v každé nouzi a soužení. V čele jejich stojí nejl. Panna Maria; jména jejich jsou následující:

1. sv. Jiří, mučenník, vyzývá se v pochybnostech u víře;

2. sv. Blažej, vyzývá se v bolestech krku a o milost dobré zpovědi a ničeho v ní nezamlčení (3. Února);

3. sv. Erasmus, biskup a mučenník, vyzývá se v bolestech tělesných († 303. za cis. Diokleciana);

4. sv. Pantaleon, lékař a mučenník;

5. sv. Vitus, mučenník, patron a vůdce mládeže křesťanské (15. Června);

6. sv. Kristofor, patron proti pokušením pekla, také proti moru a hladu (25. Července);

7. sv. Diviš, vyzývá se v nepokojech svědomí (3. Října);

8. sv. Cyriak, vyzývá se v pokušeních ďábelských (8. Srpna);

9. sv. Jiljí, opat, vyzývá se v stydlivosti při sv. zpovědi (1. Září);

10. sv. Achatius, vojn a mučenník, vyzývá se v úzkostech smrtelných;

11. sv. Eustachius, mučenník, vyzývá u velikých souženích života (20. Září);

12. sv. Markéta, mučennice, vyzývá se v bolestech porodních (20. Července);

13. sv. Kateřina, mučennice, vymáhá hříšníkům pravého pokání (25. Listopadu);

14. sv. Barbora, mučennice, vymáhá zaopatření ss. svátostmi (4. Prosince).

Příklad Svatých a přímluva jejich.

Každý národ má své zvláštní Svaté, k nimžto nějakou zcela zvláštní důvěru má. Tak víme, že úcta těchto čtrnácti pomocníků povstala zvláště v říši německé, a že se tam až ku podivu rozšířila. My Slované v Čechách a na Moravě zase máme jiné zvláštní patrony. A Církev svatá tuto úctu na nejvýše schvaluje vědouc, že příklad těch Svatých a na něm se zakládající přímluva u Boha jsou mocné podpory na cestě k životu věčnému. K. p. četli jsme v životě sv. Blažeje (2. Února), kterak vyhojil zázrakem chrtán a osvobodil od kosti v něm vězící. Když tedy tahy křížáckými ostatky sv. Blažeje a s nimi úcta toho Svatého dostaly se na západ, tu hned vzýval zbožný národ německý toho Svatého v neduzích na hrdle a ve chrtáně; dále pak, proto že, když se něco ve zpovědi zamlčí, je to duchovním spůsobem, jakoby mu to zůstalo v hrdle vězeti: tož ho vzývali i o milost, aby se mohli dobře a dokonale vyzpovídati a ničeho nezamlčeli, což jest jakoby se mlčením polklo. A tak jako při sv. Blažeji je to i při těch ostatních sv. čtrnácti pomocnících, o čemž se přesvědčíme, až budeme čísti jejich legendy v dotčené dny.

V naší říši rozsáhlé je věru potěšitelné, že nejnovější chrám, který v hlavním městě našeho mocnářství byl vystavěn na útraty fondu náboženského, je ve Vídni na předměstí, nazvaném „Altlerchenfeld.“ — Tento kostel, zázrak to umění, ve službě Církve sv. pracujících, je zasvěcen r. 1862. na den sv. Michala, archanděla, Čtrnácti ss. pomocníkům; na zlaté půdě hlavního oltáře namalováno těch čtrnáct ss. pomocníků štětcem nejvýtečnějších malířů.

O té přímluvě těch svatých Božích již jsme pověděli na jiném místě. Nyní něco o příkladě jejich. Příslaví praví: „Slova hnou, ale příklad táhne,“ a jako Israelité s udatností na Filistínské udeřili, když viděli, že David zvíťazil nad Goliášem: tak až podnes příklad dobrý, okem i duchem pojatý, k věcem velikým mysl lidskou rozněcuje. A proto říkávala sv. Monika synu svému, který se vmlouval, že po křesťanskou živ býti nemůže, proto že bujná krev ještě v žilách jeho proudí: „Mohli-li to dokázati ten a onen, proč pak ty ne, Augustine?“

Slyšme tedy hlas Církve, která nás odkazuje na příklady Svatých; a jako Augustin konečně matky uposlechl a stal se svatým: tak i my Církve sv. napomínání slyšme a podle příkladu Svatých se chovejme!

Modlitba.

Všemohoucí věčný Bože! který jsi přeslavnou a vždy neposkvrněnou Pannu a Rodičku Boží Marii, jakož i Tvé vyvolené Svaté: Jiřího, Blažeje, Erasma, Pantaleona, Víta, Kristofora, Diviše, Cyriaka, Achatia, Eustachia, Jiljího, Kateřinu, Markétu a Barboru zvláštními milostmi a přednostmi ozdobil, aby všickni, kdož ve svých potřebách jejich pomoc nábožně vzývají, moc přímluvy jejich zakusili: odpusť nám, o nejmilostivější Bože! naše hříchy a sprost nás na jejich přímluvu ode všech protivenství a vyslyš milostivě modlitbu naši skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

25. Březen.

Zvěstování P. Marie.

Kdybys, milý čtenáři! byl po dlouhá léta stenal zcela v temném žaláři na rukou a nohou v okovech, denně očekáváje smrt, a kdyby nenadále vešel posel do žaláře tvého a zvěstoval tobě, že veliký, mocný král a pán přišel, který tebe z vězení chce vysvoboditi, výrok smrti nad tebou vyrčený s tebe sejmouti a tebe samého za králeviče povýšiti: zda-li bys se z toho nepotěšil, zda-li bys, pokud živ budeš, neslavil a neželhal dnu tomu, kde se tobě dostalo tak radostného návěští a zvěstování? — Již pak hle! dnes ctí, žehná a slaví katolická Církev onen den, kde ne jen tobě, nýbrž všem lidem přinešeno bylo takové radostné zvěstování.

Vždyt víš, že po prvním hříchu v ráji padli všickni lidé do hanebného otroctví nepřitele zlého; že všickni národové země, až na národ židovský, 4000 let byli jako pohřiveni do temnosti nevěry, a že nad všemi lidmi vyrčen byl ortel věčné smrti. Viš též, že se Bůh nad padlým člověčenstvem smiloval a jemu Vykupitele byl slíbil. Toto přislíbení též Bůh často a často opětoval skrze proroky své až do toho času, kde Spasitel skutečně přijíti měl. Dnešního dne tedy, před 1863 lety, chtěl Bůh slib svůj splniti, na nějž celý svět s toužebností čekal. 500 let před tím byl věstil Isaiáš prorok: „Hle! Panna počne a porodí syna, a jméno jeho bude Emanuel t. j. Bůh s námi (Is. 7. 14.). Tato Panna pak, která Vykupitele světa měla počítí a poroditi, byla Maria, nejblahoslavenější Panna.

2. Ona žila v Nazaretě, městečku to v horách Galilejských, chudá a skrytá, a očekávala též s vřelou toužebností slíbeného Vykupitele. — 25. Března právě nacházela se v tiché komnatě své, když Bůh k ní poslal nebeského posla, archanděla Gabriele. V nejhlubší uctivosti blížil se sv. Panně řka: „Zdrávas buď, milosti plná, Pán s tebou, požehnána jsi mezi ženami.“ Ještě nikdy nebyl člověk obdržel tak vznešeného pozdravení jako Maria. Božská nejvyšší Velebnost byla to sama, v jejímžto jménu anděl přinesl toto pozdravení, a podivno! dobrý anděl nyní zase to napravil, v čem někdy zlý anděl byl uskodil. Nebo padlý anděl Lucifer to byl, který první Ěvu svedl a celé člověčenstvo do neštěstí strhl; ale nyní zase měl jiný anděl, Gabriel, druhé Evě, Marii, přinésti radostnou zvěst, že ona počne Spasitele ku spáse člověčenstva. Slova tedy: „Zdrávas buď Maria!“ jsou slova nebeská; o vyrkni jich tedy, duše křesťanská! vždy s hlubokou úctou a vroucí radostí! — Toto pozdravení — dí sv.

Alfons — je bl. Panně velice líbezné, a zdá se, jako by se jí obnovila ta radost, kterou pocítila, když ji Gabriel zvěstoval, že bude matkou Boží, a sv. Bonaventura dí, že Maria odpovídá na toto pozdravení po každé s jistou milostí.

3. Anděl pokračoval: „Ty jsi plna milosti.“ Žádný člověk náplň milostí Božích nepřijal v tak vysoké míře jako Maria, neboť ona byla neporušená, bez poskvrny hříchu dědičného počata, a ona — jak sv. Petr Chrysolog ujišťuje — dala nebesům čest, zemi Stvořitele, pohanům světlo víry, nepravostem konec, životu pořádek, mravům kázeň. Jiní Svátí obdrželi sice částky milosti, ale do srdce Marie vylila se celá její náplň, která se též na nás rozestřela a posud rozprostírá. Z náplni její milosti i my dostáváme; ona jest pokladnice Božích milostí, na její přimluvu můžeš dosíci každé milosti.

„Pán s Tebou!“ O tom dí sv. Bernard: „Pán byl s Marií nejen duchem, ale i dle těla. On byl sice se všemi Svátými, zvláště pak s Marií; neboť s ní měl tak vroucí obcování, že nejen vůli její, nýbrž i tělo její s sebou spojil,“ a potom pokračuje tentýž Svátý: „Pán jest s tebou, jako otec se svojí dcerou, kterou bedlivě stráží; jako ženich s nevěstou, kterou jedině miluje; jako král s královnou, kterou vysoce v úctě chová.“ — O pros, duše křesťanská! denně Marii, aby ti pomohla, aby i s tebou byl Bůh v životě a při smrti tvé.

4. „Požehnaná mezi ženami.“ Maria jest nejvíce požehnaná ze svého pohlaví. ano ta nejbláženější, neboť jenom jí se dostala za podíl ona důstojnost, že se stala „matkou Boží!“ Ona samojediná jest matkou a přece pannou; ona skrze Syna svého, jež porodila, proměnila kletbu Boží v požehnaní; Eva byla původkyně hříchu, Maria je původkyně milosti; Eva nás poranila, Maria uzdravila. — Když tedy Maria zaslechla tato slova anděla svatého: tu hned se jich ulekla a v duchu přemýšlela, jaké by to asi bylo pozdravení?

Sv. Ambrož o tom píše: „Maria se nelekla toho anděla, jako ducha nebeského, nýbrž toho se lekla, že se jí ten anděl zjevil ve způsobě mládence; ale ještě více lekla se těch pochval, kterých na sebe slyšela. Proto též přemýšlela, jaké by to bylo pozdravení? Ona se vždy pokládala za pannu chudou, světu neznámou; ona na sobě neviděla, leč chyby a nedostatky; ona se domnívala býti nehodnou všech milostí Božích; proto se lekla, když slyšela, jak ji anděl vychvaloval.

Jak ty se chováš, duše křesťanská! když ti někdo lichotí a chválu ti podkuřuje? Slyšíš-li ráda řeči lichotné, libě-li ti voní ošemetné podkuřování: o tenkrát nenásleduješ Marii, která všelikou čest a chválu jedině Bohu obětovala; potom tě brzy polapí zlý nepřítel do tenat svých, a proto že se povyšuješ, ponížena budeš! Přeješ si to?

5. Když anděl pozoroval, že se sv. Panna ulekla, řekl jí: „Neboj se, neboť jsi nalezla milost u Boha;“ a nyní jí oznamuje to vznešené poselství radostné, vtělení Syna Božího v lůně jejím: „Hle! počneš a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Tent bude veliký a Syn Nejvyššího slouti bude a t. d. Při těch slovech proniká sladká radost srdce sv. Panny; ale ona mlčí a přemýšlí, co znamenají ona slova: má se státi matkou a ona chce zůstatí pannou. Co má činiti? Konečně otvírá ústa

svá a dí: „Kterak se to stane, jelikož muže nepoznávám? Anděl jí zaplaší poslední mráček pochybnosti, zvěstuje: „že se to stane zázračně, mocí Ducha sv.“ — A nyní teprve sklání hlavinku svou Maria a s nejhlubší pokorou vyslovuje ta slova, na která nebesa a země s napnutostí čekají: „Ejhle! já jsem dívka Páně, staniž mi se podle slova tvého.“ A v tom okamžení, když vyřkla to slovo, „Slovo“ v ní tělem jest učiněno, Syn Boží se stal člověkem, aby nebesa a zemi smířil.

○ úctě Panny Marie co matky Boží.

V zemi svaté jest městečko, kteréž slove Nazaret. Leží vysoko v zeleném údolí obklopeném horami. Na té jedné straně vystupuje ono zhůru, a domy jsou tak stavěny, že skála je zadní stěnou, ba někde i komora v zadu vytesána jest do skály. V tom městečku přebývají Turci a křesťané po hromadě, a je tam též františkanský klášter. V krásném kostele toho kláštera jde se po několika stupních dolů, potom zrovna a přijde se do skalní komory, kde hoří mnoho lamp, a muži, ženy klečí zde u veliké úctě a tichosti; některý vyzuje i střevíce před kaplí, tak je mu to místo posvátné; a sotva kdo přijde neb odejde, aby neklekl a nepolíbil zde uctivě a srdečně půdy. Co pak se asi obzvláštního na tom místě událo? Co asi myslíš?

Je tomu skoro 2000 let, tenkrát zde přebývala chudičká Panna. Když jedenkrát o samotě dlela: najednou vidí vcházeti k sobě anděla. Místo, kde ten anděl stál, naznačeno je v té kapli sloupem. Anděl pak jal se mluvit takto:

„Zdravas buď Maria!“

Toto slovo, které anděl Boží řekl po tichu Panně v tiché komůrce skalní v Nazaretě, zatím dostalo se do veřejnosti, tak že po celém světě zaznívá jako zvon s nebe, a ve dne v noci neumlkává. Od té doby, co je anděl vyřknul, kolik milionů jazyků lidských už to slovo po něm vyřknulo! Nemine jediné sekundy na hodinách, aby se to pozdravení někde na zemi nevyřknulo. A kdo pak jest asi ona, kterouž lidé pozdravují tolikrát, co je listů v lese, co tráviček na poli, co krůpějí rosy na rostlinách, co sněhových kotoučků za zimu po celé zemi napadá? — A je-li pak to dovoleno, abychom tvor Boží, spolučlověka tak velice ctíli a pozdravovali? — Odpověď na to v podoběnsťví.

Kdyby nám nesvítilo slunce, nemohli bychom nic viděti, nic pracovati, nic by nerostlo a nedozrálo; bez slunce by nebylo na zemi nic, leč tma a smrt; a proto není divu, že již pohané měli slunce za boha a jemu se klaněli. Slunce sice bohem není, a však ono jest kašnou či studnicí nebeskou, ze které Bůh na všechna stvoření světlo, život, zrůst, krásu a radost vylévá. Proti tomu nemůže nikdo něco namítati. Jak pak ale, kdyby bylo na světě nějaké jiné stvoření, jimžto by Bůh lidem veškerou osvětu, život a spásu časnou i věčnou pro duši poskytl: tu bychom se tomu tvorovi sice nesměli klaněti, jelikož není Bohem, a však směli bychom ovšem z něho velikou radost míti. — A je-li to tvor rozumný, který snad i v to svolil, aby Bůh po něm světu spásu poskytl: tu ho budeme moci ctíti a veleslaviti. Bez obalu řečeno: Spása všech lidí a světa veškerého jest Ježíš Kristus; stvoření pak, jimž Bůh světu Spasitele daroval, jest — Maria. Proto činíme dobře volajíce: Zdravas buď Maria!

Jsi-li rolník: když plný vůz žebřinový se snopy do dvora vjíždí, a zlaté zrní obilní tak vysoko sahá, že vrata pro ně sotva stačí: zda-li za nic nebude státi tobě role, na němž se tak výborné obilí vydařilo?

Jsi-li vinař: když jednou zase nastane krásný podzimek, a urodí se 34té nebo 57té vínečko, burčák pak má říz jako kořalka, tak že v nosu čpí až by omráčil, chasa ve vinohradech střílí, a hospodský, ještě než okusil, hodně draho nabízí: vid', to by moh' nevím který Žid přijít, a nevím co

podávat, neprodal bys mu ten vinohrad, proto že se v něm urodilo víno tak dobré a výborné?

Jsi-li havíř: a pracuješ-li v hluboké šjí podzemní — těžká a nebezpečná to práce — jak nešťastným bys byl, kdyby ti shasulo tvé světlo v tom hlubokém sklepě skalnatém, jak neblaze a úzko by ti tam bylo! Proto jest ti velmi drahocenná lampička a to světlo, kteréž v ní kmitá.

Jsi-li křesťan: poznals-li jasně a ostře hříchy své, uvážils-li jich s hořkou lítostí a zkrroušeností a nalezna útěchy v Ježíši Kristu: tenkrát je tobě kříž, na němž On za nás pněl a trpěl, veleposvátným znamením. A kdybys teprve ten pravý kříž uviděl, s velikou úctivostí bys naň pohlížel, a nebylo by na světě pro tebe nad tento kříž nic ctihodnějšího. Když tedy již kříž ctíš, na němž trpěl Pán Ježíš: zda-li křesťanstvo chybuje ctíc i matku, kteráž ho nosila? — A když horník váží si své lampičky: zda-li nemá vysoce vážena býti i matka, z nížto vyblesklo „světlo světa?“ — A je-li ta půda drahocenná lidem, která jim chleb a víno vydává: zda-li nemá jim býti drahocennou i ta, ze které živý chleb pochodil a nebeský pramen vyřinul? Je-li v tom chyba, že tisícové a milionové křesťanů s úctou, radostí a láskou volají: Zdravas buď Maria!

Když víš, že Pán Ježíš svým hořkým umučením a smrtí svou nás vykoupil: zda-li Pán Ježíš sám trpěl? — Nikoli, Matka všechno trpěla s Ním.

Stojíce u nemocného, který je nám zcela cizým, cítíme útrpnost a rádi bychom pomohli jemu. — Mnohé dítě, jinak divoké, vidouc trpěti otce a matku, řekne: Raději bych to sám trpěl, než-li přehlížel! Čím více to musí dojmouti matku, když vidí trpěti jediného, nevinného syna svého. A tak jest to i skutečně! Když Ho poličkovali: jí to více bolelo než Jeho. Když Mu plili v tvář, tu myslila: kéžby raději mně to byli učinili! — Když Mu šlehli bičem po krku, tu myslila: kéžby mne raději ráz ten byl zastihnul; když Ho vedli na popravu a On vlekl břemeno kříže, tu myslila: kéžby je raději na mne byli vložili! A když nasadili hřebíky a kladivo pádné masem a kostmi je probíjelo — o hrozné to tlučení, jako by rakev otce milého zatloukali! — tu se v jejím srdci ozývalo přání: kéžby raději hřebík ten mou ruku, mou nohu, mé srdce probíjel! a když na kříži pněl a co ohnivý uhel v ukrutných bolestech zápalu setlival, tu myslila: dvojnásobně bych to na sebe převzala, kdybych za Něho trpěti mohla. Řcete, zdali za takovou soustrast, za to utrpení se Synem svým nezasluhuje Maria, abychom s úctou a vděčností volali: Zdravas buď Maria!

Dnes tedy slaví Církev dvojí slavnost: Vtělení Páně a slavnost blah. Panny Marie, že se stala matkou Boží. Třikrát za den nám zvěstuje zvoneček na věži toto přeutěšené tajemství, a kdykoli ráno, v poledne a večer zavzní libezný hlásek jeho, tu nábožný katolík znamenaje se sv. křížem volá: Zdravas Maria!

Papež Urban II. ustanovil, aby se každý den třikrát zvonilo „Anděl Páně“ či klekání, a sice v čas tažen křížáckých, aby se věřící, kteří doma zůstali, na ty křížáky upomenuli a prosili Pannu Marii, aby jich na cestě chránila, a aby místa sv., zvláště Boží hrob z rukou nevěřících Turků vysvobodili. Ti, co tam do té sv. země táhli, připjali si na prsa bílý nebo červený kříž, a proto slouli křížáci. Tyto posvátné války již jsou dávno pominuly; ale i celý život

náš je křížácké tažení proti nepřátelům spasení našeho, a proto potřebujeme neustále pomoci Boží, které nám však Maria Panna svou přímlovou může vymoci. Benedikt XIII. r. 1724. spojil s tím „Anděl Páně“ plnomocné odpustky; kdo se denně „Anděl Páně“ třikrát pomodlí, a za měsíc ss. svátosti přijme, obdrží každý měsíc plnomocné odpustky.

Modlitba.

O Bože! který jsi čirá láska, děkuji Tobě z celého srdce, že jsi svého jednorozeného Syna nechal býti člověkem, a Marii jeho sv. matku učinil i mojí matkou: propůjč mi tu milost, abych nikdy nepřestával Tebe Boha a Pána svého milovati a Marii matku svou ctíti a vzývati. Amen.

26. Březen.

Sv. Haštal (s. Castulus), mučenník.

Za panování císařů Diokleciána a Maximiána povstalo tak veliké pronásledování křesťanů, že téměř po celém světě žádný křesťan nebyl jist svým životem, a každý, kdo jako křesťan udán byl, nejhoršími mukami byl usmrčen. Aby pak křesťany lépe lapiti mohli, bylo císařským rozkazem poručeno, že nikdo nesmí nic kupovati neb prodávati, leč by dřív kadidla obětoval, ano na všech místech byli ustanoveni dohlídači, kteří neměli žádnému dovolit mlíti, ba ani vody ze studní, potoků a řek vřít, leč by dříve modly uctil, jim kouril a se klaněl. Pekelná to chytrost! A však ani tím se nedali křesťané odstráti! Nebo když tehdejší papež Kajus požádal vzácného úředníka císaře Chromatia, který byl tajným křesťanem, aby v takovém nebezpečí tomu malému stádcí křesťanskému ve svém velikém paláci přítulku popřál: hned to Chromatius učinil a všelikou potřebou křesťany opatřil, aniž modlám obětovati museli.

2. A však tohle se nedalo dlouho tajiti. — Pohané vyslídili, že se tam skrývají křesťané; a aby se tedy uchránili, tomu nebezpečí ušli a zachovali dle slov Páně (Mat. 10): odebral se Chromatius do Kampanie, předstíraje, že tam zdraví svého hleděti zamýšlí, a dovolil křesťanům, aby, komu se líbí, tam s ním bezpečnost hledal. Když se tak rozdělili, uznal papež Kajus za hodno, aby tam kněz Polykarp s nimi šel a jim tam úřadem svým svatým, kde bude třeba, k pomoci a útěše přispěl, což i ten kněz velmi horlivě činil. V Římě jich zůstalo jen několik s papežem, z nichž vysvětil Marka a Marcelliana za jáhny, jejich otce Tarkvillina ale za kněze, Šebastiána pak vysokého důstojníka u císaře velmi oblíbeného, který též byl tajný křesťan, ustanovil za obhájece křesťanů.

3. A však ani to zcela malé stádečko, jenž v

Římě při sv. Otci zůstalo, nemohlo již v domě Chromatiově zůstatí dosti skryté, nebo pohané jich tuze špehovali. Proto se jich ujal jiný římský pán, nábožný Haštal, tajný křesťan, u dvoru císaře nejvyšší komoří: on je přijal do svého paláce, domnívaje se, že tam pohané špehovati nebudou, jelikož snad nebudou mítí tak vysokého dvořana v podezření, žeby on u sebe křesťany skrýval. Tedy u tohoto vysokého pána prodléval sv. Otec se svým stádečkem, a denně se s ním k Pánu Bohu modlil v pláči a kvílení, postu a skutcích kajicných, jen aby jich brzy odústojnil koruny mučennické. Zatím k nim docházelo potajmo i mnoho jiných o křest sv., jež hospodář Haštal ochotně přijímal, přechovával a se vším potřebným zaopatřoval. Ale ono jich denně přicházelo více, nebo se tam stávaly zázraky: slepí viděli, posezení byli osvobozeni, nemocní uzdravováni. Zvláště ale sv. Haštal mnoho duší k sv. Kajovi přiváděl, který jich potom vyučil a pokřestil.

4. Brzy na to zastíhl Tiburtius jednoho mrtvého na ulici, který s hůry spadl a hlavu si roztloukl. Jeho přízeň nemluvila o ničem jiném, než-li o jeho pohřbu. Tiburtius řekl: „Nechte mne k němu mluvití, snad zase uzdraven bude, snad k sobě přijde!“ Když mu uhnuli, klekl si u něho a modlil se Otče náš a Věřím v Boha, a hle! mrtvý obživil a přišel k sobě. Když rodiče toho nešťastného uzřeli tento zázrak, hned uvěřili v Krista; Tiburtius jich ale zavedl k sv. Kajovi do hospody Haštalovy, kde i pokřtěni jsou. A tak Haštal a Tiburtius pořáde chodili a těm slepým pohanům přimlouvali, aby se přidali na víru Kristovu, a Bůh potvrzoval řeči jejich mnohými zázraky, zvláště na nemocných, pročež stádece Kristovo nad míru rostlo.

5. Co ale učinil dábel? — On nastrčil Torkvata ostrovtipného pohana, a ten přišel k sv. papeži a stávil se, jako by též víru sv. přijmouti chtěl (byl však odpadlíkem a kůže podšíváná), a když mu sv. Tiburtius vytýkal, že jen drží na dobrá jídla, pití, hry a ženské, na půst a modlitbu nic, že nechodí na služby Boží, tu se stávil chytrá ta liška, jako by mu to šlo k srdci: zatím ale potajmo to tak navlékl, že pohané sv. Tiburtia lapili, svázali a přivedli k soudci Fabiánovi, kdež pro svou stálost u víře byl stat. Na tomto hanebném kousku prvním ještě nebylo mu dosti; on udal též prvního komořího císaře, sv. Kastula (Haštala), že na sebe převzal, křesťany ve svém paláci živiti, skrývati a zaopatřovati. Tuto věc oznámil soudce císaři, protože se týkala osoby tak vysoce postavené. Císař nemálo se tomu podivil, že by při svém dvoře největšího nepřítele svého měl a hned soudci poručil, aby Haštala a všecky křesťany jíti a do žaláře vrhnouti dal. Potom všickni byli strašně umučeni. Jmenovitě Haštal nemoha

býti po dlouhých mukách k tomu sveden, aby Krista zapřel, konečně byl na skřípec natažen, hrozně tloučen, bičován a rozdrásán, a mezi tím, co maso z něho zdlouha trhali, sv. mučenník jen neustále Boha chválil, řka: „To jest ten žádoucí den, po kterém jsem vždy toužil. Tot ta radostná hodina, které jsem si vždy žádal. Děkuji Tobě, Pane Ježíši Kriste, že jsi mne udůstojnil, abych trpěl pro jméno Tvé a pro Tebe krev svou prolil.“ Konečně po mnohých a strašných mukách dal ho soudce Fabián do hluboké jámy hoditi a pískem zasypati. Mrtvola sv. mučenníka byla později z té jamy vyňata, a byla tam na silnici Lavikánské pohřbena, kde ho Bůh mnohými zázraky oslavil.

U nás ten Svatý má chrám zasvěcený v staroslavné Praze, nebo každý tam zná kostel sv. mučenníka Haštala, pročez jsme jemu v této legendě hlavně místa zde popřáli.

○ hanebném udavačství.

Za času pronásledování křesťanů v prvních stoletích, kdežto víra křesťanská vrazila na odpor u Židů a pohanů, tenkrát se hemžilo všude tak hanebných lidí jako byl ten Torkvátus, kteří se tak přetvařovali, jako by též křesťané byli, aby se do sboru křesťanského dostali, co se tam děje, vyšpehovali, co se tam mluví, vyslyšeli. Potom pak šli a udali, co viděli a zkusili, u soudců pohanských, načež ti ubozí křesťané byli lapeni a mučeni. Tacíto hanební lidé jmenují se udavači či denuncianti. Za našich časů nestojí sobě na odpor již tak náboženství proti náboženství (bohužel! proto že víra se stala věcí t. ř. osvícencům lhostejnou); nýbrž nyní stojí proti sobě národnost proti národnosti, a pro řeč a jazyk se lidé mezi sebou hněvají, nenávidí a vespolek udávají; nyní stojí proti sobě rozličné politické náhledy, a pro ty rovně tak strany a celé národy se nenávidí a na sebe meče krvavé tasí. — Také se nejhanebnější děje zneužívání řeči a tisku volného. Kdo něco některé straně nemilého, třeba dle nejlepšího vědomí, a s nejlepším úmyslem mluví nebo dělá: hned ho dá ta protivná strana do novin veřejných a bez milosti a milosrdenství na pranýř k posměchu a k potupě světa ho vystaví; ano mnozí ve veřejných listech to hanebné řemeslo udavačů provozují, jen aby nemilé jim osoby před světem zostudili a cestu k uznání, k úřadům, ke vplyvu na veřejné záležitosti jim na prasto zamezili. A to pochází odtud, že nyní vymizelo z takových duchů náboženství; nemajíce tedy žádného svědomí a bázně Boží vše mluvíti a napsati sobě dovolují, a jedině toho se vystříhají, co by jim pokutu před světem přitáhnouti mohlo. Nebojíce se ničeho, leč pokuty časné nebo nepřízně strany, která moc v rukou má, bez ostýchání udávají stranu slabší, třeba ona se jen práva svého domáhá, udávají osoby jim nemilé a protivné, a vychloubajíce se svobodou a volným smýšlením jedině k těm je projevují, kteří zároveň s nimi smýšlejí, s těmi pak, co na odpor smýšlejí, zápas o život vedouce. A však nade vším vládne moudrá Pro-

zřetelnost, která z těch bojů duchových to vyvádí, co je prospěšné a času vhodné.

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. mučenníka Haštala takovou stálostí v mukách obdařil: propůjč i nám, jenž pro spravedlnost trpíme, abychom se udavačů a pomluv nebáli, nýbrž pro právo a spravedlnost až do smrti bojovali. Amen.

27. Březen.

Sv. Rupert, biskup Solnohradský r. 718.

Mezi nábožnými, u víře horlivými muži, kteří z dalekých krajin do německé říše přišli, aby z čisté lásky k Ježíši a k spasení nesmrtelných duší tam sv. Evangelium šířili, vyznamenává se sv. Rupert. Jemu mají býti Bavy a část nynějšího Rakouska velmi povděčny. On pocházel z rodu královského Merovingů ve Francii, a jelikož byl muž nábožný a spravedlivý, výtečný v úsudku a řeči, stal se biskupem ve Vurmsu (Worms). Jako biskup pak měl co činiti zvláště s vzácnými pány, kteří místo co měli svítiti příkladem cností, hluboce byli zabředli do nepravostí. On nepřestával pozvėdati hlasu svého a kárati jejich život bezbožný. Ale místo co se měli polepsiti, začali svého biskupa zbožného pronásledovati, a jelikož se s nimi spojili i bludaři, jichž tenkrát mnoho bylo, proto že i oni biskupa nenáviděli, musel sv. muž z Vurmsu odejiti.

2. Právě v těch dobách žil v Bavořích šlechtný vojvoda Theodo II. a jeho sestra Regintruda. Theodo byl sice již od sv. Emerana u víře křesťanské vycvičen, ale nebyl ještě pokřestěn; mnozí z velmožů bavorských a mnoho obecného lidu oddáni byli ještě modloslužbě. Theodo by to byl rád viděl, kdyby se lid jeho stal křesťanským, ale bohužel! neměl kněze křesťanského, jenž by byl mohl lidu hlásati sv. Evangelium. Tu zaslechl a dozvěděl se o nábožném biskupu

Rupertovi. I vypravil k němu muže z přední šlechty země své a dal ho pozvati, aby do Bavor ráčil přijíti a jeho lid na víru křesťanskou obrátiti. Rupert ale hned na to pozvání neodešel; on vyslal nejprve několik duchovních do Bavor, aby tam dobře vyskoumali, zda-li by tam srdce dobrá se nacházela ku přijetí sv. Evangelia. Tito učinili, jak jim bylo veleno, a sv. muži dali dobrou zprávu o tom, jak to vypadá v Bavořích. Nyní se teprve vydal sám na cestu do Řezna (Regensburg), kde tehdaž vojvoda Theodo byl dvorem. Tento vyšel Svatému v ústrety s komonstvem skvělým, a se vši uctivostí ho přivítal. Sotva Rupert v Řeznu se octnul, hned začal zvěstovati křesťanská naučení se vši horlivostí. Regintruda a velmoži říše přijali nyní víru křesťanskou; i vojvoda Theodo přijal křest sv., jakož i celá rodina jeho. Na to cestoval Rupert po celé té zemi, aby poznal povahu a stav lidu toho; ale bohužel! téměř všude nalezal nevěru a pověru, i mezi těmi, kdož již byli křesťany. Neunaveně tedy rozesíval mezi nimi símě slova Božího, a uznáváje, že biskup musí míti nějaké stálé sídlo, aby ho mohl lid nalézt, k němu o poradu a poučení přicházeti: tudíž sobě vystavěl nejprve malý příbytek a kostel na jezeře Wallersee řečeném, kde nyní stojí městys Seekirchen. Za nějaký čas potom přišel i do hor Solnohradských, kde jednoho dne vkročil do krásného, širokého úvalu, jímž řeka protýkala. Na břehu té řeky pozoroval překrásné zříceniny staveb, jako z města rozbořeného. Byly to zbytky někdejšího hradu Helfenburg, latinsky Juvavium, který Římané vystavěli, divocí Herulové ale zase zbořili. Zde již jedenkrát křesťanstvo mile rozkvétalo, a Rupert uzavřel, zaraziti zde svůj prestol biskupský. Vojvoda Theodo mu daroval to místo a daleký kus země kolem ležící. Rupert nyní stavěl s pomocí svých kněží, které měl sebou, a křesťanů nově obrácených krásný chrám, a potřebné stavby pro sebe a své, a tak položil základ k nynějšímu městu a arcibiskupství Solnohradskému.

3. Tenkrát patřil Solnohrad ještě k zemi Bavorské, a Rupert byl nyní jediným biskupem celé té země rozsáhlé, které Kristu získati měl. Ješto měl jen málo kněží, tedy cestoval do své vlasti, do Francouz, a odtud s dvanácti zvláště nábožnými a učenými kněžími se vrátil. S těmi nyní se jal obracet celý národ bavorský na víru křesťanskou. Vyšel s nimi rozdělil jich po celé zemi. Kamkoli přišli a kázali, povstávaly křesťanské obce, a Rupert jim potom stavěl kostely a ustanovoval u nich duchovníky. V Solnohradě samém založil veliký klášter, aby si vychovával kněze důstojné, též na jednom kopci u Solnohradu dal vystavěti klášter pro řeholnice sv. Benedikta; těmto dal za před-

stavenou svou nábožnou net Ehrentrudu, která se svými sestrami ujímala se zvláště chudých, opuštěných dítek, je šatila, živila a vyučovala; rovně tak laskavě obsluhovala též nemocné.

4. Vojvoda Theodo měl největší radost vida to bohaté požehnání, jakové Rupert mezi lidem jeho šířil, a když se blížil konec jeho života, nechal přijíti syny své k loži svému smrtelnému, rozdělil zemi mezi ně, a dolehlivě jich napomínal, aby dobře a moudře vládli; nejmladšímu pak ze synů svých, který sloužil Theodebert a obdržel krajinu Solnohradskou, dal zvláštní rozkaz a jemu to uložil, aby sv. biskupa Ruperta ctěl a ho ve všem podporoval, coby koliv k rozšíření náboženství křesťanského posloužití mohlo. Theodebert poslechl a bedlivě toho zachoval, co mu otec uložil. Hned jak otec umřel, vyhledal sv. biskupa, který právě v jedné lesnaté krajině Bongau-ské zasvěcoval kostel. Kolem toho kostela byla ještě samá poušťka, ale země byla úrodná. Theodebert daroval tuto krajinu biskupovi a zůstal mu vždy s úctou a láskou oddán. Ne dlouho na to přepadlo Svatého tušení, že brzy zemře. Proto ještě prošel celé své biskupství rozsáhlé, napomínal obce k věrnosti Pána Ježíše, a duchovní k horlivému plnění jejich povinností. Když se přiblížil čas sv. postu, zase se do Solnohradu vrátil a na to brzy těžce ochorel. Na Boží hod Velikonoční, ač již smrt v nitru cítil, ještě přistoupil k oltáři, s pohnutlivou pobožností mši sv. sloužil, a sám sobě podal nejsv. potravu na cestu do věčnosti. Vrátiv se do příbytku svého lehl, a povolav své duchovenstvo, napomenuv k zbožnosti a ustanoviv nábožného Vitalis-e za nástupce s veselou tváří odevzdal Bohu duši svou 27. Března 718.

5. U jeho lůžka smrtelného stála též zbožná net Ehrentruda. Ve svém posledním okamžení řekl jí: „Modli se za mne, sestro milá! hodinka má přichází.“ — Tonouc v slzách vrhla se Ehrentruda na kolena a prosila ho, aby v nebi za ni orodoval, by i ona brzy odešla za ním. Svatý to přislíbil. A hle! krátký čas na to, když Svatý umřel, slyšela Ehrentruda, an se právě zaň modlila, hlas, který ji volal. Po několika dnech i ona usnula sladce v Pánu, a ctí se posud jako Svatá. Rupert se vyobrazuje v rouchu biskupském, maje vedle sebe špižek soli, proto že byl zakladatel Solnohradu. Ač den jeho úmrtí je 27. Březen, nicméně v zemi Solnohradské slaví se zasvěcená slavnost jeho teprve 14. Září způsobem nad míru krásným, nebo lid Solnohradský je velice nábožný, a vděčně ctí památku největšího dobrodince svého, který nejen sv. víru mu hlásal, nýbrž i bohaté solivárny v zemi pěstovati počal (Hallein, Hallstadt, Ischl, Ebensee a t. d. Kdo cestuješ po zemi této na přírodní krásy tak bohaté, co chvíle se

potkáš s obrazem toho sv. biskupa na místech a cestách veřejných.

Jak umírá křesťan.

Duše křesťanská! poslední slova umírajícího sv. Ruperta byla: „Sestro! modli se! hodinka má se blížit!“ — Sv. Rupert se připravoval celý život svůj na tuto hodinku, proto mohl umřít s veselou tváří. Chceš i ty tak umřít? O jistě! — Křesťan umírá:

1. S pokornou a odevzdaností do vůle Boží. „Hříchem přišla smrt na svět (Řím. 5, 12). Bůh ustanovil smrt jako pokutu za hřích pro celé pokolení lidské. Smrt je veliký důkaz a svědectví pro celé pokolení lidské, jak přísně nakládá Bůh s hříchem. Žádný křesťan neřádá, aby Bůh s ním výminku učinil, nýbrž jak mile se smrt blíží, podrobí se vůli Boží. A právě to, že se křesťan podrobí a svolí, z toho stane se smrt proň skutkem dobrým, záslužným.

2. S díkem a skroušenou lítostí. Ach! v minulém životě tolik milosti, ale i tolik viny! Když člověk dokonává, tož je to zcela přirozené, že se ohlíží nazpět na celou tu cestu, kterou ušel od kolébky. Proto Bůh nechá člověka obyčejně před smrtí postonávat, aby nemoha již pracovat, nemoha v noci ani spánku užít, maje ve dne kdy dosti mohl zpytovat svědomí a o tom přemýšlet, co na světě udělal. V tom rozjímání se přesvědčí, že neskončeně mnoho dobrodiní od Boha obdržel, ale že za to Pána Boha neskončeně mnoho hříchem byl urazil, ano že snad celý jeho život nepřetržený řetěz hříchů. Proto každý, kdo není zatvrzelec, umírá s díkyčiněním a s vděčnou skroušeností a lítostí.

3. Svědomitě obstará dům svůj a udělá ve všem pořádek. „Ženo! hle syn tvůj.“ „Hle! matka tvá“ (Jan 19.). Každý téměř dospělý člověk má nějaké jmění, kterého sobě za čas života vydobyl a má příbuzné; když tedy se s tímto světem rozloučítí má, tož má prohlédati k tomu, aby své děti a příbuzné zaopatřil, a o to se postaral, jak s jeho pozůstalostí má se dít. Proto je to veliká vina, když někdo tak nedbalý je, že ani závěť nesestaví, a proto právě ti, kteří by toho nejvíce si byli zasloužili (k. p. věrní čeledíni) nedostanou ničeho. Pán Ježíš ještě na kříži o svou milou matku se postaral svěřiv ji miláčku svému Janovi. Když král Hiskias umíral, vzkázal mu Bůh ústy proroka Isaiáše: „Obstaraj dům svůj, nebo umřeš!“ To má každý křesťan v čas udělati, aby měl všecko v pořádku před smrtí, jak jsme četli o sv. Rupertovi. Nejlépe jest udělat závěť, dokud je člověk ještě zdrav, aby si vše dobře rozvážit a pokojně rozmysliti mohl, nebo nikdo neví, kde, kdy a jak umře.

4. Posilněn ss. svátostmi. „Kdo jí tělo mé a pije mou krev, ten má život věčný“ (Jan 6.). Kdyby se nechtěl dát zaopatřit svátostmi, ten by neměl víry, naděje a lásky k Pánu Ježíši, který v této svátosti oltářní chce k člověku přijít a jemu život věčný dáti. Takový člověk podobá se tomu lotrovi na levici, který ani od Ježíše pomoci pro duši svou nechtěl; a proto také tak umře jako tento lotr. Duchovní, který přichází se ss. svátostmi k nemocnému, přichází ve jménu a na rozkaz Pána Ježíše; kdo tedy o duchovním nechce ani slyšet, ten tím právě projevuje, jak strašně to stojí s duší jeho, že vlastně tedy vyhýbá samému Spasiteli a Ho nemiluje, jako i zlí duchové štítili se Pána

Ježíše. Kdo se sice nezdráhá se nechat zaopatřit, ale jen porádě tím odkládá, ten je velmi vlažný; a o těch praví Pán, že jich vyplyje. Čím dříve se dá zaopatřit nemocný, tím jistější pomoc — proč pak hned pro lékaře posíláme? jen aby nebylo pozdě. Kdo dlouho leží, necht se dá častěji zaopatřiti.

5. Odevzdáváje ducha svého do rukou toho, od něhož ho byl přijal (Luk. 23, 46.). Pán Ježíš na kříži volal: „Otče! do rukou Tvých odevzdávám ducha svého.“ — A sv. Štěpán řekl: „Pane Ježíši! přijmi ducha mého!“ Tak má každý křesťan mluvit, když umírá, neb aspoň myslit. Mnohý nerad umírá, a myslí na peníze nebo něco, co musí opustit. Jako křesťan se ještě duchem svým neodloučil od světa, ono mu těžko, odevzdati ho Pánu Bohu. Proto je to rozdíl veliký, když někdo odevzdává duši svou, zcela od světa oproštěnou, do rukou Boha svého, nebo když nerad umírá, jen jako dobytek na bolesti myslí, kleje, reptá, se rouhá a tak ducha svého vypustí!

Modlitba.

O můj Bože! nepřipouštěj, abych kdy zapomenul na poslední hodinku svou; propůjč mi raději tu milost, abych sobě vždy smrt na paměť uváděl a jako Tvůj sluha sv. Rupert po celý život se snažil, bych jedenkrát šťastně umřít mohl. Amen.

28. Březen.

Sv. Maria z Mallye.

V člověku a duši jeho skryt je celý svět, a jesti tam rozličné proudění myšlének, citů, přání, předsevzetí v každém okamžení; dobří a zlí duchové a Bůh sám beře podíl v mnohém, co se děje v duši lidské; ano vůbec jen to je na člověku dobré, co Bůh svou milostí působí v duši lidské; co však člověk sám o své ujmě a z puzení přirozeného činí, je bezcenné, ne-li hříšné. Proto je přáti, aby lidé dobře rozeznávali uměli, co v nich působí milost a co přirozenost. Ve krásné knize Tomáše Kempenského „Následování K. P.“ je zvláštní kapitola III. 54, kde je to pravdivě a jasně ukázáno; co však ona kapitola povídá ve slovech, to se objevilo v životě Svěťice Boží dnešního dne ve skutečnosti. Chci tedy slova Tomáše Kempenského a život té Svěťice vedle sebe postavit, aby tobě podstata milosti stala se jasnou.

1. Ve Francouzích žil za starodávna zeman, pán v Mallye, a ten měl dceru jménem Marie. Již co dítě projevovala smýšlení, z něhož bylo lze se nadíti, že bude svatou; chci však, abych slov nešířil, pominouti její mladý věk a hned počítí s tou dobou, kde se Marie ubytovala ve městě Turech (Tours), aby tam sloužila Bohu. Když Maria velikou část svého času ztrávila pobožností v kostele a ubírala se k domovu, zvala chudé, s nimiž se potkávala, k obědu. Slabé a

churavé pak brávala za ruku a vedla jich domu. Při jídle pak sloužila svým chudým hostům ještě pokorněji a uctivěji než-li slouží děvečka pánovi svému. Ano někdy sama snědla to, co chudým zbylo. Když chudé ženy porodily, Marie jich pečlivě opatrovala a byla jim kmotrou.

Následování Krista: „Přirozenost chlubit se vzácným úradem a rodem; jest přívětiva k pánům; lichotí boháčům, schvaluje sobě rovné. — Milost pak přeje více chudým než boháčům, cítí účastenství s bezbranným než-li s mocným.“

Marie vykonávala velmi přísné skutky kající na sobě, nosila na nahém těle opasek žíněný, třikrát v témdnu se postila, v pátek jedla jen kousek černého chleba a pila trochu vody, neležela na posteli, nýbrž na slámě, neobcovala se světskými lidmi a všeho se varovala, co by mohlo dráždit všetečnost očí.

Následování Krista: „Přirozenost se schyluje k zemi, k vlastnímu tělu, k marnostem a hovoření. — Milost táhne k Bohu a ku cnosti, odřiká se pozemského, ubíhá světa, nenávidí chtiče těla, nevychází často ven, ostýchá se ukázati se světu.“

Když jednou Maria dlouho v modlitbu byla pohřížena, zdálo se jí, jako by viděla Rodičku Boží, která jí přívětivě napomínala, aby se špatněji nosila, a jako by jí též ukázala, jak její šaty mají přistřiženy býti. Maria neotálela to hned učiniti; i změnila šaty dle toho vidění a nosila se od nyní cele pokorně a prostě z úcty ke Kristu, který způsobu služebníka na sebe přijal. Proto se jí světáci někdy na silnici hlasitě posmívali.

Následování Krista: „Přirozenost chce míti to, co je vyhledané a krásné, štítí se toho, co je sprosté a hrubé. — Milost pak libuje sobě v tom, co je jednoduché a pokorné, nezhrdá tím, co je drsnaté, a neostýchá se obléci se v šaty obnošené.“

2. Maria měla velikou toužebnost po evangelické chudobě. Proto se odřekla dobrovolně toho, co měla ještě děditi, a darovala svůj vlastní dům řádu klášternímu. Stavši se zcela chudou byla od příbuzných a přátel zhrdána; a však ona se nad tím nermoutila, nýbrž těšila se z toho, že i v chudobě se rovná Spasiteli svému. Její nuzota byla někdy taková, že u sprostých lidí žebrała a pod širým nebem přenocovala, proto že jí nikdo darmo přístřeší práti nechtěl.

Následování Krista: „Přirozenost hledí na to, co je časné, těší se ze zisku pozemského, rmoutí se nad ztrátou. — Milost hledí na to, co je věčné, nelne k časnému, nedbá, když se něco zkazí, přestává na mále, neboť má uložený poklad v nebi, kde nic se neztrácí.“

Když Svatá jednou šla do kaple královské, aby vykonala pobožnost svou, uzřel jí jeden dvořenin a nadával

jí pro její špatný oblek; řekl, že ji mají do pece hodit. Pokorná služebnice Páně nedbajíc na tuto urážku rozjímala umučení Páně a modlila se dle příkladu jeho za ty, kdož jí ublížili, a Bohu na kolenou děkovala, že se jí to přihodilo. — Jindy vytykala jednomu jinochovi, jak velice se prohřešuje svými rouhavými řečmi. Ten ale za to Svatou na zem porazil a nohama jí šlapal, že od toho trýznění na delší čas se rozstonala. Mnozí jí popovídali, aby toho mladíka žalovala; ona však nechtěla a mluvila o milosrdenství Božím a o trpělivosti Kristově, a jak křivdy a protivenství nám užitečny a spasitelné jsou, pakli jich trpělivě pro Krista snášíme.

Následování Krista: „Přirozenost se bojí potupení a pohrdání; bývá pobouřena lehkým slovem křivým. — Milost ale se těší, pohanění trpěti pro jméno Kristovo, nebývá rozhořčena tvrdými slovy.“

Marie neustále navštěvovala vězny, těšila jich jako matka a obsluhovala jich; aby jich netrápila dlouhá chvíle a byli trpělivější, četla jim něco z dobrých knih. Ona také způsobila svou přímluvou u krále, když se tento právě zdržoval v Turech, že mnoho zajatých bylo propuštěno na svobodu, a jiným na smrt odsouzeným trest prominut byl. O ubohé a chudé nemocné pečovala ze všech sil; ona hledala nejen na polích a v lesích léčivé bylinky, nýbrž sežebrávala u bohabojných osob všecko dohromady, co by nemocným sloužit mohlo. Rovněž se ujímala žen, ku porodu pracujících; ona se totiž neustále za ně modlila, aby jim Bůh popřál šťastný porod.

Následování Krista: „Přirozenost se přičiňuje, pro svůj vlastní zisk a hledí na to, jak a čeho by z jiných mohla vyzískati. — Milost ale více běže ohled na to, co mnohým prospívá, nikoliv na to, co jí samé užitečno a příjemno jest.“

3. Maria navštěvovala pravidelně jeden kostel klášterní a přítomna byla při všech modlitbách, které se zde konaly ve dne v noci v hodinách předepsaných. Před většími však dny svátečními vykonávala po celou noc v kostele svou pobožnost před nejsv. Svátostí oltární; bylo-li při tom její tělo unaveností přemoženo, tu si zdímla poněkud na stupních oltáře. Byla navyklá tak mnoho a tak dlouho na kolenou se modlití, až její kolena byla obtažena tvrdou, tlustou kůží, jakovou člověk obyčejně na patě mívá. Když přistupovala ke stolu Páně, byla následkem svého přísného živobytí bledá a vypadala jako smrt, snad i pro vnitřní nejhlubší uctivost; jak mile však nejsv. Svátost přijala, začala se jí červenati tvář růmencem, jakovým se růže v máji odívá. Láskou Boží jsouce rozniceny, řinuly se pak slzy z očí jejích, sladké písně a chvalozpěvy vystupovaly z duše její, které potom ve spisech jejích zaznamenané se našly.

Následování Krista. „Přirozenost má ráda útěchu zevnější, ve které sobě ráda smyslně kochává. — Milost však přeje si jen v Bohu se těšiti, a v nejvyšším dobru nade všecko viditelné se rozkocháváti.“

4. Když jedenkrát přišla královna do města Tur, byla Maria pozvána, aby k ní přišla. Maria se dostavila v patřičný čas a chtěla s vrátným paláce přívětivě mluvit. Poněvadž však ze zkmornosti neřekla, kdo je, a že byla vybidnuta tam přijíti, tož vrátný byl k ní hrubým, utrhal se na ni pohrdavě, ano svou velikou holi jí bil, aby jí odtud zahnal, až konečně někdo se k tomu nahodil, kdo ji znal. Ona si však nad tím nestěžovala, jako by nebyla nic zlého a protivného zakusila. Královna ji podržela u sebe celý týden. A však nebyly zde vedeny hovory daremné, nýbrž láska Boží, kterou srdce Marie plálo, jevila se tak živou, mohutnou řečí a v takových domlouváních, že mnozí z dvořeninů na dvoře královny tou řečí dojati byli a marnosti a pošetilosti, jimž přemnozí urozenci onoho věku oddáni byli, se odřekli.

Následování Krista: „Přirozenost potahuje všecko na sebe, bojuje a hádá se pro sebe. — Milost však potahuje všecko na Boha, od něhož původně všecko pochází. Ona učí to, co je chvalného a podivuhodného, skrývati, a při každé věci a vědomosti ovoce užitku, chválu a čest Boží vyhledávati.“

5. Za těch dob byla povstala v Církvi katolické smutná roztržka, jelikož byli zvoleni dva papežové, a každý měl svou stranu. Maria chodila po klášteřích a mezi lidem, a napomínala všech s největší vroucností, aby se horlivě modlili, by Bůh tu různici urovnal. Vůbec domlouvala každému stáří a pohlaví, aby slovy a skutky chválili Boha. Ano, ona to tak dalece přivedla svou horlivostí, že, jak mile jí děti na ulici spatřili, hned k ní běžely, před ní klekly a sepravše ruce se modlily: „Buď Pán Bůh pochválen.“

Následování Krista: „Přirozenost má vždy za cíl sama sebe, ona ráda přijímá pocty a důkazy vážnosti. — Milost však přivlastňuje všecko čest a oslavu věrně Bohu, a činí všecko čistě pro Boha, v němž i konečně odpočívá.“

Mohli bychom ještě velmi mnoho tuto postaviti ze života sv. Marie z Mallye, jmenovitě v to bychom se mohli dáti, že bychom udali divy a zázračné uzdravení, která se na její přímluvu stávala. Její zpovědník sepsal život její a končí ho těmito slovy: Roku 1413. 28. Března mezi první a druhou hodinou odpoledne odebrala se tato výtečná paní, bohata na bezčetné dobré skutky, po pracích a péčech tohoto bídného života šťastně ke Kristu, aby od Něho obdržela odměny věčné, kteréž sobě vždy přála a pro kterou zmužile dala se v zápas. Kapitola pak následování Pána Krista končí těmito slovy:

„Milost je nadpřirozené světlo a zvláštní dar Boží, a vlastně znamení vyvolených a závdavek života věčného; ona pozdvihuje člověka od pozemských k lásce nebeských věcí a činí člověka tělesného duchovním.“

29. Březen.

Sv. Jonáš a Barachjesus, mučenníci.

Nejstrašnější pronásledování křesťanů přihodilo se za krále Sabora v Persii; nelze dolíčiti, co ti ubozí křesťané pro Pána Ježíše museli trpěti, ale naopak vznesená byla hrdinnost, s jakovou ty hrozitánské muky trpěli. Mezi těmi budíž zde uveden jen jeden příklad. Dva bratři, Jonáš a Barachjesus (t. j. od Boha požehnaný) z města Beth-Asa, dozvěděli se, že několik křesťanů mělo na popravu vedeno býti. Hned jsou tam pospíchali, aby jim dodávali chuti, a snažení jejich bylo tak požehnané, že devět jich dosáhlo koruny mučennické. Ale tito dva bratři byli jati a před soudce postaveni. Tento prudce doléhal na ně, aby králi králův, totiž králi persánskému poslušnosti slíbili a slunci, měsíci a ohni se klaněli. Persané totiž se klaněli slunci, ohni, vodě a měsíci co bohům. Pokojně odpověděli bratři: „Nemůžeme poslouchati žádného krále, který jest podroben smrti, nýbrž musíme poslouchati nesmrtelného Krále, který nebesa a zem stvořil.“

2. Když magové, totiž kněží ohně a slunce, slyšeli, že nazvali krále smrtelným, uzavřeli jsou oba bratry rozdělití, aby druh druhu nemohl slyšeti. Barachjesus byl nyní do úzké díry ve sklepě uvržen, a Jonáš nazpět podržen v naději, že se k tomu odhodlá, aby slunci, ohni a vodě kadidlo sypal. A však Jonáš zůstal stálým řka: „Příliš miluji duši svou a svůj věčný život v Kristu, proto nezapru Krista, kterýž jest jediná naděje křesťanů.“ Na tuto odpověď dal mu vrchní magus špičatou hůl pod koleno vraziti, jej potom na zem položití, a tak dlouho trnovými pruty ubíjeti, až bylo viděti žebra. A však u prostřed muk volal Svatý: „Bože, otče našeho Abrahama, vzdávám Tobě díky; propůjč mi tu milost, abych Tobě mohl vzdáti dobrolíbeznou obět zápalnou; jedině toho si žádám a o to jedině prosím;“ — potom na hlas volal: „Odříkávám se nevěřícího krále a všech jeho přátel, kteříž jsou služebníci satanovi. Odříkávám se služby slunce, měsíce, hvězd, ohně a vody, a vyznávám Otce, Syna a Ducha sv.“ Když to magové slyšeli, dali Svatého na provaze za nohu na led vyšmýkati, kde po celou noc přísně strážěn býti měl. Ten den na to dali Barachjesusa před sebe přijíti a řekli mu, že jeho bratr Jonáš již byl

obětoval. „To není pravda,“ odvětil tento, „já ho znám příliš dobře, než abych uvěřiti mohl, že on se klaní ohni, který od Boha k službě boháčů i chudých určen jest;“ — a nyní mluvil o nekončené moci Boží s takovou silou, že i magové nad tím užasnuli řkouce: „Nesmíme připustiti, aby lidé takové řeči slyšeli, sice by jim uvěřili a nám se vysmáli; musíme jen v noci nad ním soud držeti.“ — Nyní dali rozpáliti železné plochy a vložiti mu je pak na plece dokládajíce, že nechali některé to železo padnouti na zem, to platí tolik, jakoby zapřel víru. A však Svatý pokojně odpovéděl: „Nebojím se ohně vašeho, já žádné plochy na zem padnouti nenechám; jedině za to vás prosím, abyste mi bez prodlení všechny muky připravili, neboť jsem jednou zápas pro Boha podniknul, a musím ho tudíž hrdinsky zakončiti.“ — Plni zlosti nad těmito slovy dali katané Svatému vlití lité olovo do očí a nosdér. a potom do žaláře odveleci, kde za jednu nohu pověšen byl.

3. Nyní přivlékli Jonáše, který byl celou noc na ledu ztrávil. „Jak se máš? volali naň magové, „jak jsi ztrávil tu noc?“ — „Jak je Bůh nade mnou,“ odvece on, „ode dne narození svého nezažil jsem noci příjemnější, neboť jsem okusil utrpení Ježíše Krista.“ — „Tvůj soudruh se odřekl,“ volali magové. „Ovšem,“ odvětil Jonáš, „já vím, že již dávno se odřekl satanáš a andělů jeho.“ — „Chraň se, Jonáši! záhuby své,“ volali magové. „Jste-li mudrci,“ vece tento, „tož mi přece řekněte, není-li lépe, obilí rozsévati, než-li je schovávat, aby před bouří a deštěm chráněno bylo? Již pak tento život je jako semeno, které do země vloženo bývá; onoť vyžene v budoucím životě, kde je Ježíš obnoví ve svém světle nehynoucím; ty pak, kdož pohrdají příkazy jeho, uvrhne do propasti ohně, jak stojí psáno. — „Vaše spisy,“ odvětili magové, „již oklamaly mnoho lidí, tak že zapomenuli na víru svoji.“

4. Jonáš krásně odvětil: „Pravdu povídáte řkouce, že naše sv. Písma působí zapomenutí; neboť ony to dovedou, že ten, kdo okusil utrpení Kristova, zapomíná na všechny radovánky, pocty a statky tohoto života; on vzdychá jedině po tom, aby zřítí mohl pravého krále, jehož moc trvá od pokolení do pokolení.“ — Když tedy sv. mučenník mluvit přestal, odřezovali mu prsty na rukou a na nohou úd po údu, a rozházeli jich sem tam, potom mu stáhli kůži s hlavy, uřízli mu jazyk a uvrhli ho do kotle vřící smolou naplněného; ale smůla vytékala, a Svatý zůstal jí nedotknut. Pak ho položili pod lis dřevěný, kdežto ho s nelidskou ukrutností mačkali a tiskli. Konečně bylo tělo jeho na kusy pilou rozřezáno a do vyschlé studně vhozeno, kde ho dali přísně strážiti, aby ho křesťané odnesti nemohli. Nyní nechali magové přivleci Barachjesusa.

5. Když druhý mučenník přivlečen byl, pravili mu: „Měj přec útrpnost s tělem svým a nepřipouštěj, aby zcela na zmar uvedeno bylo.“ — On však odvětil jim: „Já jsem sám svoje tělo nestvořil a já ho ani neuvádím na zmar. Jestli pak jeden, který je stvořil a ten je zase z mrtvých vzkřísí a za to od vás požádá počet, proč jste je zrušili.“ — Rozvztekleni jsouce nad tím hned ho dali magové trním bičovati; potom nechali třtinu (palach) rozřezati, a ji tenkými provázky kolem jeho těla obvázati, aby se do masa zařezala, konečně ho váleli po zemi, ostré třtinové provázky protahovali, a tak maso po kusech s těla mu trhali. Mezi tou mukou lili mu vřící smolu a hořící síru do úst, kteráž muka dokončila život jeho. Tak dosáhli jsou tyto rekové víry koruny slavné mučennické.

Jeden starý přítel jejich odkoupil za drahé peníze tyto svaté mrtvoly od těch magův a pohřbil je úctivě na místě slušném.

○ křížové cestě.

Víra v Ježíše ukřižovaného, a z té víry pocházející neustálá památka na utrpení Spasitelovo učinily těmto dvěma bratřím ty obromné muky tak snesitelné, ba i sladké, že to sami před mučiteli svými vyznali. V pohledu na nevyslovitelné muky Kristovy přalít sobě i více ještě trpěti. Hle! tedy, duše křesťanská! jakou útěchu, jakou sílu skytá památka na umučení Páně srdci nábožnému, věřícímu!

Ale nejen útěchu a sílu v utrpeních skytá tato památka, nýbrž její účinky jsou ještě mnohem větší.

Sv. Bonaventura dí: „Není pobožnosti, kteráž by byla vhodnější k posvěcování duší, než-li rozjímání umučení Páně;“ a sv. Augustin píše: „že kdo při pomnění na hořké umučení Pána Ježíše proleje jedinou slzu, tím si získá větší zásluhu, než kdyby se každý týden o vodě a chlebě postil.“

Rozjímáním umučení Páně hříchové poznenáhla se vykořeňují; neboť kterak může hřichu se dopouštěti ten, a setrvati ve hřichu, kdo zhůru ku kříži pohlíží a rozjímá, jak Syn Boží za hřích trpí?

Z rozjímání umučení Páně vzhází co libé ovoce dále láska ke kajicnosti a mrtvení sebe. Nebo, kdo na Krista ukřižovaného hledí, ten zvolá se sv. Bernardem: „Styďme se pod hlavou trním korunovanou býti údy rozmazlenými! neboť kterak může ten vésti život rozmařilý, chlípny a tělu svému ve všem hověti, kdo rozjímá, jak Kristus na všech údech svých trpí a strádá!“

Kdo rozjímá umučení Páně, toho srdce musí se rozpáliti láskou; neboť kterak může zůstati srdce studené, kteréž před očima vidí lásku, se kterou Spasitel trpí až k smrti kříže?!

Konečně, kdo rozjímá umučení Páně, ten musí v dobru prospívati, a umře smrtí blahoslavenou. Proto píše sv. Bonaventura: „O člověče! chceš-li od cnosti k cnosti, od milosti k milosti, od dobra k lepšímu prospívati, tož rozjímej denně umučení Pána svého. — A sv. Au-

gustin píše: „Hřebíky a kopí volají na mne, že skrze Krista smířen jsem s Bohem!“ jakoby chtěl říci: Umíraje praví mi umučením Spasitel můj, abych si nezoufal, jelikož skrze Něho lze dosíci milosrdenství a smíření.“

O křesťane! denně rozjímej umučení Páně, a to nejlépe se stává pobožností křížové cesty, kterou znáš, a která obyčejně má 14 zastavení (štací).

Původcové této pobožnosti jsou Františkáni. Když totiž v novějších dobách neputovalo tolik poutníků do země svaté, aby tam uctili místa, utrpením Kristovým posvěcená: tož synové sv. Františka domnívali se, že by bylo záslužno, aby ta místa svatá z té sv. země do Evropy přenesli, tím způsobem, aby je v obrazech aneb sochách představili na zřetel a odív věřícím, na kterých by představeno bylo, co na kterém z těch míst Spasitel za nás trpěl. A když v kostelích řádu svého takové ty křížové cesty zřídili: tož pro ně vymohli ty samé odpustky, které pro ta sv. místa v Palestině od papežů byly propůjčeny. Konečně nařídil papež Klement XII. r. 1731. 16. Ledna, že takové plnomocné odpustky mohou získány býti při každé křížové cestě, která od kněze z řádu Františkánského posvěcena jest. Jsou to jediné plnomocné odpustky, které mohou na prosto beze všeho získány býti, totiž není předepsána ani zvláštní modlitba, ani přijetí ss. svátostí (pokání a přijímání). Měla-li by míti nějaká křížová cesta, kterou jiný kněz posvětil, tytéž výsady, zapotřebí je k tomu povolení papežského. Kdo tyto štace navštěvuje, sobě živě na mysl představí trpícího a umírajícího Ježíše, srdečně lituje všech hříchů svých, rozhodně slíbí polepšení, zkrátka, starého hříchů obtíženého člověka při tomto navštívení ke kříži nese a na kříž přibíje, dosáhne odpustků, ale jediné ten a takový. Modlitby jsou i zde jen hůl, která se v chůzi necvičenému do ruky dává, a která proto největší části křesťanů musí do ruky dána býti. Kdo takové rukověti nepotřebuje, tím lépe; a kdo jí nemá, ať při každé štaci zbudí tři Božské cnosti a pomodlí se několikrát Otče náš a Zdravas Maria.

Proto že těch míst ve sv. zemi je více, a při mnohých z nich se udělují plnomocné odpustky: tedy patrně, že nábožný křesťan, který tuto pobožnost vykonává, hojnost odpustků nejsnadnějším způsobem může nabyti, pročež tato pobožnost krásná nemůže věřícím dosti doporučena býti.

Nejkrásnější cesta křížová v našich krajinách je na poutním místě ve Vamberku (Ulbenorf); též křížová cesta, která vede k třem křížům u Chudčic blíž hradu Veverčí, jest velice památná, a v nebezpečných dobách od věřících hojně navštěvovaná.

Kterak ale vroucí památka a rozjímaní umučení Páně z velikých hříšníků činí svaté, toho můžeš se dočísti v následující legendě o bl. Angele.

30. Březen.

Bl. Angela z Foligni r. 1309.

Angela, narozená ve Foligni v Itálii z nábožných rodičů, kteří jí ve vši bázni Boží vychovali, stala se záhy chotí jednoho muže zámožného. Byla to krásná paní,

a pro tuto krásu oddala se přepychu v oděvu a marným radovánkám. Vždy víc a více zapomínala na Boha, a ačkoliv se stala matkou mnohých dětí, necméně zůstala v životě světáckém zapletenou. Někdy sice ozvalo se v nitru jejím svědomí, činíc jí předhůzky; a však roztržitosti, ve kterých žila, a lehkomyšlnosti její nedaly jí k tomu přijíti, aby k rozumu nabyla. Bylaby bez pochyby zhylna, kdyby se byl Bůh nad ní nesmiloval. Jednoho dne přepadl jí takový strach před peklem, že se dala do hořkého pláče, a z lítosti a ze studu nad živobytím svým uzavřela konečně, jedenkrát vyzpovídati se upřímně knězi ze všech hříchů života svého. A však přísné pokání, které jí kněz uložil, nebylo jí po chuti. Její lítost totiž nebyla dokonalá; ona jen pocházela ze strachu, že pro hříchy věčně zavržena bude. Náramný zármutek zmocnil se jí; v noci jí děsily strašné sny; marně se bránila proti této úzkosti, bylať se octla na kraji zoufalosti.

2. Tu již Pán Bůh sám se do toho vložil. Zjevil se jí Kristus a řekl: „Žádný člověk nemá omluvy, že by nemohl k spasení přijíti. Potřebuje jediné jako nemocný lékař vyzpovídati se knězi z hříchů svých a zachovati všecka nařízení jeho. Můžeš od tisícerych nemocí duše své úplně uzdravena býti tím lékem, kterýmž já podám tobě. Hříchy, které jsi spáchala hrdou ozdobou, kadeřemi a kroužením vlasů svých, odkál jsem já ranami, které jsem obdržel do hlavy své, a bolestnou korunou trnovou. Hříchy, kterých jsi se dopustila líčením svých tváří, odkál jsem tím, že tvář mou poplíl a poslintali Židé, a pěstmi do ní tloukli. Za hříchy tvé, kterých se dopustily oči tvé patřením na věci zlé a marné, učinil jsem zadost tím, že jsem tak hořké slzy proléval. Za hříchy, jichž se dopustily uši tvé posloucháním marných a škaredých řečí, kál jsem se a dosti učinil tím, že se mi rouhali a posmívali, a že jsem slyšeti musel křik zuřivý: „Ukřížuj ho!“ Za hříchy, kterých se dopustila ústa tvá nesmírnou chtivostí v jídle a pití, kál jsem se hladem a žízni a tím, že jsem okusil octu a žluči. Hříchy tvého jazyka marnými řečmi, rouháním, posměchem, klením a lháním zpáchané odkál jsem tím, že jsem mlčel při falešných žalobách, kteréž byly vedeny proti mně na soudu, a tím, že jsem se modlil za nepřátely své. Hříchy vůně, zpáchané dychtivým voněním a chlipným zalíbením v líbezném zápachu odkál jsem nemilým zápachem těch slin, které vyplíli na tváře moje. Za hříchy tvého krku, tvých beder, rukou a nohou, jichž jsi se dopustila marným tancem, nepotřebným sem a tam běháním, abys něco viděla, nebo od jiných mohla viděna býti, odkál jsem tím, že jsem nesl těžký kříž a dal prokláti nohy a ruce svoje. Hříchy srdce tvého, kterých jsi se dopustila hněvem, zá-

visti, omrzlostí, hříšnou láskou a všelijakými žádostmi a choutkami, odkál jsem tím, že byl bok můj otevřen kopím; a za hříchy, které jsi spáchala přepychem v oděvu a mamonou, nespravedlivě nabytou a vynaloženou, učinil jsem zadost tím, že jsem byl obnažen a že jsem byl chudým na zemi.“

3. Tak k ní mluvil Božský Vykupitel, a nyní jí tekly s očí slzy pravé lítosti; neustále měla před očima toto vidění a zjevení jejího nejlaskavějšího Vykupitele. Úmysl její nyní byl nezvratný, zcela Bohu se zasvětili

S. ANGELA.

a nésti kříž za Ním. Ona odtrhla srdce své ode všech radostí pozemských; svá přepychná roucha svlékla; všechno nespravedlivě vydobyté jmění vrátila a vši marnosti dala výhost z domu a ze srdce svého. Nyní se snažila, aby muži svému, který se brzy na to rozstonal, byla choť věrnou, milostnou; zvláště pak prohlédala k tomu, aby duše její přišla k spasení; rovně tak nyní se starala co pravá matka o nábožné vychování svých dítek. Jelikož se byla zcela ustranila ze světa, smáli se jí, tupili a pomlouvali jí; a však Angela se nedala

jíž v tom myliti více. Se vši horlivostí hleděla následovati Ježíše, zvláště neustále rozjímalu umučení a smrt jeho a přála si, aby s Ním také trpěla. A to se jí též stalo. Jedno z jejich nadějných dítek po druhém se rozstalo a umřelo; též i choť její odebral se do života lepšího. Dítka i muže na blahoslavenou smrt ona sama připravovala. Když už nic její srdce ke světu nepoutalo, rozdala všecken statek svůj mezi chudé, a jediné ještě přání její bylo, aby mohla vstoupiti do třetího řádu sv. Františka. Nebeské vidění potvrdilo jí v tomto předsevzetí. Jednoho dne po západu slunce klečela na kolenou v modlitbě pohřížená: „Ty víš, o Bože!“ tak se modlila, „že jsem pro Tebe rozdala všecky statky své. Vše, co činím, činím jedině proto, abych Tebe nalezla: o dej, abych Tě našla, když provedu, co jsem jsi umínila.“ — V tom zaslechla v sobě hlas: „Čeho pak si žádáš?“ Angela odpověděla: „Ne zlata ani stříbra, jedině Tebe.“ — Tu pravil Pán: „Dokonej, co před sebou máš, a sv. Trojice přijde k tobě.“ —

4. Angela se nyní vydala na cestu do Assisi do kostela; několik příbuzných šlo s ní. Na příkré cestě vedle strašné propasti v tu stranu k Assisi něco se v ní pohnulo a nyní zaslechla ta slova: „Jsem Duch sv., chci s tebou jíti do Assisi, aniž to zpozorují společníci tvoji. Miluj mne, dcero má! neboť tě miluji nevyslovně, více než-li ty můžeš milovati mne. Bůh nežádá nic jiného od duše, než aby Ho milovala, protože On ji miluje a proto že On je láskou duše.“ Tu si vzpomněla Angela na hříchy své, zastyděla se a řekla: „Kdybys ty byl Duch sv., nemluvil bys tak ke mně a nesváděl mne k marnosti.“ Tu pravil Duch sv.: „Pokus se a myslí nyní na věci marné. Angela se pokusila, i ohlédala se po krajině a chtěla se povyraziti. Ale kamkoliv pohledla, slyšela hlas: „Popatř na toto všechno, jesti to dílo rukou mých!“ a přitom viděla hříchy své, a nenalezla ničeho, co by jí mohlo pyšnou učiniti v očích jejích. Nyní jí přišel i Kristus s Marií v ústrety, a Pán Kristus pravil: „Jsem Ukřížovaný, pro tebe jsem trpěl tolik pohanění; hle! všecku krev prolil jsem pro tvé vykoupění.“ Angela se pokorila hluboce a nemohla tomu uvěřiti, že by se Pán tak k ní schýlil. Plna nebeské sladkosti octnula se v Assisi.

5. Když vkročila do kostela v Assisi, viděla na oltáři, jak sv. František v lůně Kristově spočívá, a řekl k ní: „Rovně tak i tebe objímám; ale brzy tě opustím.“ — Když jí to vidění přešlo, klesla Angela nazpět do lavice a zdála se býti bez smysli. — Všickni se lekli, jak začala volat: „O lásko, o lásko, sotva jsem tě poznala, a již mne opouštíš!“ Od té doby trpěla a strádala. Když došla domů, musela to osm dní od-

stonatí pro seslábnost, a nemohla mluvití jen: „Bože můj! slituj se nade mnou a nenech mne déle na světě.“ — Nyní nejraději rozjímala umučení a smrt Pána Krista, úzkost, smrtelný zápas jeho, ve dne v noci oplakávala bolest Božského chotě svého. Často, přechasto měla nebeské vytržení. Tu potom stála jak ztrnulá, neviděla, neslyšela, barva se na ní změnila, postava, též oči její zářily jako hvězdy a tvář její se leskla jako růže, a zdálo se, že vždy roste a více se skvěje. V klášteře, kde byla přijata, byla vzorem pokory a poslušnosti; a čím více jí Bůh povyšoval viděními, tím nehodnější ona se zdála býti sama sobě. Její láska k Bohu byla tak vroucí, že bolestné nemoci, jimiž dlouhý čas byla navštívěna, jen „důkazy lásky“ nazývala. Konečně se blížila její poslední ale nejbolestnější nemoc, kterou snášela s takovou oddaností, že vidoucí to až k slzám pohnuti byli. Loučíc se pravila: „Zanechávám vám co dědictví život Kristův t. j. chudobu, trápení a opovržení.“ Potom žehnajíc sestřím pravila: „Ditky mé! není větší lásky, leč která se kaje za cizí hříchy. O ditky! po této lásce bažte, nenávidíte hříchu, ale nikdy hříšníka, neboť skryti jsou soudové Boží.“ Než umřela, přestaly bolesti a ve slovech: „Bláženost má počala“ usnula v Pánu.

Vyobrazuje se v rouchu matrony, v rukou držíc trnovou korunu, nebo jak pozírá na vidění nebeské.

Křesťan se smí veseliti.

Mnohý snad čtenář řekne: Z těchto příkladů Svatých a Světic Božích by člověk snad připadl na myšlenku, že ho Bůh stvořil jen k hoři, zármutku, k slzám, trápení a kajicnosti, a žeby se nesměl ani zasmáti a obveseliti. A však to, milý čtenáři! nemysli. Tu rozkoš, kterou světák nalézá ve světáctví, tu nacházeli Svatí v kajicnosti. Tobě ostatně ani Bůh ani Církev nezapovídá, abys vesel nebyl.

Nepostavil Hospodin praotce našeho Adama na poušť osamělou, aniž odsoudil jej do jeskyně temné — ale do ráje rozkoše uvedl ho, a obdařil hojně vším, čeho potřeboval, chtěl ho míti blaženým. Neskončeně dobrotivý Bůh znamená, že je Adamovi tesknou, proto že byl samotou, zvolal řka: „Není dobré člověku býti samotnému: učiňmež mu pomoc podobnou jemu“ (Gen. 2, 10.). A tak mu udělal první radost, založiv stav manželský. Když člověk zhřešil, tu ovšem se věci proměnily žalostivě; ale ani po pádu Bůh mu nebránil, aby radostí života neokoušel a v srdci se neobveselil.

Se zalíbením hleděl Pán na to, když Job po přestálých souženích přátely sezval a hostinou jich uctil veselou (Job 42.). — S radostí patřil na to Pán, když Židé skládajíce na stavbu chrámu Jerusalemského s králem svým Davidem plesali (Pavel 29, 9.); když přenášeli archu umluy z domu Obededoma do Jerusálema (2. Reg. 6, 14.): David v čele průvodu s harfou v ruce radostí skákal. —

A když Zorobabel s lidem z Babylona se vracel do Jerusálema, strhlo se veselí, že slyšán byl hlahol radostný daleko široko (2. Esdr. 12.). A Hospodin sdílel radost lidu toho. On měl radost z toho, když je lidé radovali.

Že vyrazení lidské není proti vůli Boží: to osvědčil nejpatrněji Pán Ježíš. On, náš vzor a příklad, obveselením nepohrdl. Když se napracoval, hledal občerstvení v životě společenském. Tu Jej spatřujeme, kterak dům přítele svého Lazara navštěvuje, a s ním i se sestrami jeho rozmluvou důvěrnou se baví; tam Jej vidíme při svadebním veselí, jak mezi hosty spoluhoduje; onde zase spatřujeme Ho, kterak pozván byv od lidí zámožných na hostinu ke stolu (k. p. od Zachea, Šimona málomocného) za stolem sedí a hostinství požívá. Proto i farizeové, když už nic na Pána Ježíše zlého nevěděli, to nevině s přátely posezení za zlé mu pokládali říkajíce o Něm, „že je žrout a piják vína.“ Jedním slovem: Pán Ježíš sám příkladem svým učil, že křesťan veseliti se má.

Proto také ss. apoštolové a učennici Páně sami v obveselení pedilu bráti se neštítali, aniž věřicím veseliti se bránili. Tak veselil se Petr u setníka Kornelia (Act. 10.); tak sv. Pavel nepohrdal počtou, kterou mu věřící na jeho cestách ap. prokazovali; Sv. Jan Evangelista co kmet 90-letý každý den (dle pověsti) s ptákem krotkým chvílku se bavil, říkáje při tom: „Nemysliž o mně nikdo nic zlého, že se s tímto nerozumným tvorem bavím; nebo mysl mnohým zaměstnáním umdlená pookrátí musí, aby k novým pracím schopnosti nabyla.“ A podobně prý říkával sv. Martin, biskup Tourský: „Obveselení jest výborným někdy lékem ku zhojení mysli strastmi utýrané.“ — A proč tedy Církev sv. k tomu vede a radí, aby se věřící od světa rádovánek vzdalovali; proč se jich Svatí a Světic Boží tak vystříhali?

Abychom rozkazům Církev dobře porozuměli, musíme sobě připomenouti slova sv. Pavla říkoucího: „Radujte se v Pánu vždycky: opět pravím, radujte se (Filip. 4.), t. j. taková budiž radost vaše, abyste při ní na Boha nepomenuli, a při ní ani bližního neurazili, jen střídmě a rozumně jí užívali, nikoho nepohoršili a duši hříchem neposkvrnili. Toliko rozpuštělost zakazuje Bůh a Církev, a sám rozum lidský každé vyrazení odsuzuje, které střídmostí a moudrostí nebyvá říženo a krocenou. K. p. tancovat až do potrhání — to není veselost, to je zabíjení sebe samého; pítí bez rozumu a míry, při tom mluvit nestydatě, sváděti rvačky a ruznice: to není veselost, to je zuření dravých šelem; veseliti se tak, že při tom zapominají panny na stud a manželové na přísahu věrnosti — to není vyrazení lidské, to jsou hrůzy sodomské, pro které za duň Lotových plameny s nebe sršely.

A takových veselostí zapovídá Bůh a takových se vystříhali Svatí a Světic Boží jako ohně, a poněvadž třeba sami dříve jimi Boha uráželi, nebo, kterak jimi Bůh uražen a bližní pohoršen bývá, pozorovali a věděli, tož proto sami za ně zadost činili, a jedině v mrtvení těla svého nejvyšší zalíbení jsou nacházeli.

Modlitba.

O Pane! táhni srdce mé k sobě, buď si ji utrpením a bolestmi. Proč bych já netrpěl, jelikož Tys tolik za mne trpěl?

proč bych netrpěl, když jsem tolik zhřešil? O Ježíši, táhni mé srdce k sobě! Amen.

31. Březen.

Sv. Achatius, biskup a vyznavač r. 250.

Achatius byl biskupem města Antiochie v Asii. Pro jeho pobožnost a péči o věřící, kteréž statečně před vším svůdnictvím bránil, jmenovali ho „dobrým andělem“ (Agathangelos). V pronásledování za císaře Decia dal ho místodržitel Marcian před sebe zavolat, aby ho k zapření víry pohnul. Achatius se dostavil bez bázně a hned naň Marcian volal: „Jelikož pod vládou římskou žiješ, musíš též našeho císaře ctíti a milovati.“

Achatius: „Od koho medle císař je více ctěn a milován než od křesťanů? My se zaň neustále modlíme, aby dlouho živ byl, své národy mocně a vládně spravoval, a přede vším, aby vláda jeho byla pokojná. Modlíme se též za vojny a za štěstí celé říše.“

Marcian: „V tom tě chválím; aby však císař o tvoji pokoře ještě více přesvědčen byl, pojď se mnou a obětujme spolu.“

Achatius: „Boha svého, jenž jest jedině pravý a veliký Bůh, prosím za blaho vládce; ale císař nemůže žádné oběti žádati, a my mu též nejsme povinni obětovati jako Bohu.“

Marcian: „Rci, jaký jest to Bůh, kterému se modlíš, abychom i my Jemu obětovali.“

Achatius: „O já bych ze srdce přál, abys poznal Boha mého a zvěděl, že On jest jedině pravý Bůh.“

2. Marcian: „Jak se jmenuje Bůh tvůj?“

Achatius: „Onť jest Bůh Abrahama, Isáka a Jakoba.“

Marcian: „Jsou to jména bohův?“

Achatius: „Nikoli, to jsou jména těch, k nimž On druhdy mluvil a jež spasil; Onť jest jedině pravý Bůh, jehož se musíme báti.“

Marcian: „Kdo pak jest On.“

Achatius: „Ten Nejvyšší, který má své sídlo nade všemi cheruby a serafy.“

Marcian: „Co je to seraf?“

Achatius: „Sluha Nejvyššího, kterýž stojí před trůnem jeho.“

Marcian: „Jaká to lichá moudrost šálí tebe; dej si pokoj s těmi věcmi, kterých nelze viděti, a klaň se těm bohům, které očima můžeš spatřiti.“

Achatius: „Co pak je to za bohy, kterým, abych obětoval, mně velíš?“

Marcian: „Apollo, náš bůh ochránce, který nás

vysvobozuje od moru a hladu, který svět osvěcuje, řídí a spravuje.“

Achatius: „Jakže, tento Apollo má býti bohem, který se do děvčete zamiloval a za ním běhal, nevěda ani, že nedosáhne předmětu vášně své? — Ten nebyl nic méně než bohem, kterého sprostá děva ošidila. Tomu Apollovi mám obětovat co bohu, který se zedníkem učil, aby hradby jednoho města vystavěl? ano, který i vepře pásl? Nechtěl bys snad, abych obětoval modle Eskulapově a nebo snad dokonce necudné Venuši? Nikoli! to se nikdy nestane, a byť to stálo život můj, nebudu se klaněti modlám, kterými pohrdám a které v ošklivosti mám; takovým bohům, kterých nelze následovati bez obávání, aby mne nezastíhl trest Boží.“

Marcian: „Vím, že je to obyčejem křesťanů, mnohých han vynalezati proti bohům našim. Proto velím tobě, abys se mnou do chrámu Joviše nebo Junony šel a tam se mnou obětoval.“

3. Achatius: „Jak že, člověku mám obětovati, který podnes na ostrově Krétě pohřben jest? Co pak vstal z mrtvých?“

Marcian: „Obětuj nebo zhyň!“

Achatius: „Tak to dělají loupežníci jako ty, když ve svých horách padnou na cestujícího. Peníze nebo život! — to je všecko, čeho oni žádají. V takovém případě nelze člověku, aby se dlouho rozmýšlel, nýbrž nutno, aby se mocnějšímu podrobil. Tak je to i u tebe. Ty mi dáváš na vyvolenou, bych se buď zločinu dopustil a nebo umřel. Ale já se ničeho nelekám. Zákony trestají cizoložství, krádež, vraždu; kdybych takových nepravostí a zločinů se dopustil, tím bych se sám dříve odsoudil, než-li ty mne odsoudíš. Ale pakli jen to trestáte smrti, že se klaním Bohu jedině pravému, tenkrát to není zákon, který mne odsuzuje, nýbrž jen libovůle soudcova. Nemáš tedy žádné výmluvy, neboť stojí psáno: „Každý bude tak souzen, jak sám soudil.“

Marcian: „Nejsem zde, abych soudil, nýbrž, abych nužil; neposlechnež-li, pak buď jist pokutou svojí.“

Achatius: „Já pak mám rozkaz, abych nezapřel Boha svého. Jestli ty posloucháš člověka, který jest podroben smrti a zítra může býti potravou červů, čím více musím já činiti to, co můj nejvyšší Bůh předpisuje, jehož moc jest neobmezená a věčná, a který řekl: Kdo mne zapře před lidmi, toho já zapru před mým Otcem, jenž jest v nebesích.“

Marcian: „An jsem již dávno rád chtěl poznati bludy a nauky vaše, tož mi právě přichází vhod, co tuto povídáš, abych se o tom poučil. Tak tedy dle tvého náhledu Bůh má syna?“

4. Achatius: „Ovšem.“

Marcian: „Kdo je ten Syn Boží?“

Achatius: „Slovo milosti a pravdy.“

Marcian: „Je to jeho jméno?“

Achatius: „Neptals se mne na jeho jméno; nýbrž na jeho moc.“

Marcian: „Tedy mi řekni i jeho jméno.“

Achatius: „Ježíš Kristus.“

Marcian: „Od které ženy Bůh toho Syna dostal?“

Achatius: „Bůh Syna svého nezplodil způsobem lidským, Adama, prvního člověka, utvořil rukou a dal potom tělu jeho ducha a život. Syn Boží, Slovo pravdy, vyšel jest z útroby Otcovy, jak stojí psáno: „Vyšlo srdce mé ze sebe Slovo dobré.“

Marcian: „Bůh tedy má tělo?“

Achatius: „On sam jedině zná sebe. Jeho neviditelná bytnost není nám známa; my jedině ctíme svatost a moc jeho.“

5. Marcian: „Nemá-li Bůh těla, tedy nemá ani srdce; nebo kde není údů, tam nemůže býti ani citu.“

Achatius: „Moudrost nepochází z údů; Bůh jesti, kterýž ji uděluje. Nač potřebuje rozum těla?“

Dále se Marcian netázal, nýbrž doléhal na Svatého, aby obětoval a jemu svěřený lid k poslušnosti přivedl. Achatius však odvětil: „Lid neposlouchá nikoli mně nýbrž Boha. Když mu radím něco dobrého, tenkrát ať mne poslechne; ale ať mnou pohrdne, kdybych mu radil k zlému a ho svésti se snažil.“

Marcian: „Udej mi jména, ze kterých sestává lid ten?“

Achatius: „Jsouť napsána v nebesích, v neviditelné knize Boží.“

Marcian: „Kde jsou čarodějníci, soudruhové tvoji, a učitelové bludu vašeho?“

Achatius: „My v ošklivosti máme čarodějství.“

Marcian: „Nové náboženství, které vy uvésti chcete, není nic jiného, než-li umění pekelné.“

Achatius: „My zavrhneme bohy, které jsou díla rukou vašich, bohy, před kterými se chvějete, když jste jich zrobili rukami vašimi. My však bojíme se jedině Boha, který nás stvořil, který nám co Pán živobytí dal, který nás co Otec miloval a co dobrý pastýř věčně smrti vyrval.“

Marcian: „Udej jména, nechceš-li potrestán býti.“

Achatius: „Zde stojím před soudnou stolicí. Troufáš-li sobě více jich přemoci, když ani se mnou samým ničeho nemůžeš vyřídit? Chceš-li věděti jména, tedy slyš: Já se jmenuji Achatius, vlastní jméno mé jest Agathangelos, tento zde je Piso, biskup z Troady, a tam ten je Menander, kněz tamějšího chrámu. Nyni čin, co se ti líbí.“

Marcian: Budeš do žaláře uvržen, kde zůstaneš,

až císař prohlédne spisy tvé pře a nařídí, co se s tebou diti má.“ Když ale císař Decius zprávu výsledku četl, obdivoval se tomu, jak živě a obratně sv. Vyznavač hned odpověď po hotově měl, a nemohl se zdržeti smíchu. — I poručil, aby hned Achatia propustili, a aby své náboženství svobodně vykonávati směl. Achatius zemřel smrtí Spravedlivého a vyobrazuje se v rouchu biskupském.

Jaký jest Bůh nepřítel Kristových.

S dvojím nepřítelem potkávali se vyznavači víry Kristovy, s Židy a pohaný. Židům bylo učení o křtí pohoršení, a pohanům pošetilostí, a věru! nekaždý tak proklouzl jako sv. Achatius, nýbrž na tisíce jich padlo co mučenníci. A tito odpůrcové té víry, že Ježíš jest Syn Boží, tito nepřátelé víry Kristovy způsobu pohanského, podnes ve světě nevyhynuli. Již sv. Pavel na ně sobě ztěžuje an píše (Filip. 3, 18.): „Mnozí chodí ... o nichž s pláčem pravím, že jsou nepřátelé kříže Kristova, kteří jen o zemské věci stojí, jichž bůh břicho jest, konec zahynutí a sláva v zahanbení jejich. Lidé toho druhu až dotud naskytují se všady a nevím, aby kdy se bylo hemžilo v Církvi tolik pokřtěných pohanů jako právě za věku našeho. A jako je apoštol Boží v listu svém popsal, takovými jsou až podnes. Bažice pouze po věcech časných nechtějí o neviditelných věcech ničeho věděti a posmívají se tomu, že by Bůh měl Syna. Bohem jest jim tělo, které neustále krmí a jemuž hovějí, a proto zapominají zcela na duši, jakoby s ustydnutím krve v žilách všemu již konec nestával. Drze zlehčují náboženství a v zahanbení ho vyhledávají slávu svou i veřejně svou nevěrou se honosí, a tu svou moudrost všude prodávají, tak že každý poctivý sobě na ně musí ztěžovati, což jim věru ke cti neslouží. O pravdách Božích nechtějí ani slyšeti, ani čísti; byť jinak vzdělaností podle smyslu toho světa oplývali, v tom, ve věcech spasení se týkajících zůstávají neumělým děckem. Což divu, když slepec, jenž světla Božího nikdy neviděl, pohrdá sluncem? což divu, když lidé, kteří útěchy víry na sobě nikdy neokusili, tento diamant nohama šlapou? — Největší pak pošetilostí těchto jednostranně přeucených osvícenců jest, že svou nevěru vyhlášují a vychvalují za osvětu a pravý pokrok, čímž mnohé slabochy svedou. Naše města a městečka jen se hemží takovými nedouky, kteří se za křesťanskou víru stydí.

Modlitba.

O Bože! který jsi dal sv. Achatiovi takovou neohroženost, že před nepřátely víru v Ježíše Krista zmužile vyznával: propůjč i mně tu milost, abych se ničím na světě o tuto blaženou víru připraviti nedal. Amen.

* * *

Sv. Amadeus.

Roku 1465. umřel Ludvík, vojvoda Savojský; jeho nejstarší syn, 30 roků starý, zasnoubený s Jolandou, se-

strou krále francouzského, stal se nyní panujícím vojvodou. Dal svolati stavy říše a dal si od nich holdovati. Jaké vojny vedl, jaké smlouvy zavíral se sousedy, o tom zde v legendě nebudeme vypravovati, to náleží do dějepisu světského. Ale to povíme, že se stal panovníkem svatým a že lid svůj svatě řídil a spravoval.

Mnozí lidé se domnívají, že jedině ten může se státi svatým, kdo jde do kláštera, anebo se stane poustevníkem, anebo aspoň duchovním; ostatně že není možno státi se svatým; a však že to není pravda, dokazuje příklad blah. Amadea. Ovšem těžko je k. př. boháči býti svatým, jak sám Kristus vyznal, ale přidal hned k tomu: „U Boha není nic nemožného.“

Nejtíž, mohli bychom mysliti, musí býti knížeti panujícím, vésti život svatý; a přece s milostí Boží může to i kníže. Blah. Amadeus nikdy nepředsevzal nějaké práce, aby byl dříve v modlitbě s Bohem se neporadil; denně slyšel mši sv. a nejen mnoho času na pobožnost vynaložil, nýbrž i tenkrát se modlíval, když sám po zahradě se procházel. Aby se s čistou duší modliti mohl, zpovídal se často. — Ač byl panujícím knížetem, nebylo na něm pozorovati pýchy žádné, nýbrž s každým mluvíval vlídně a přívětivě.

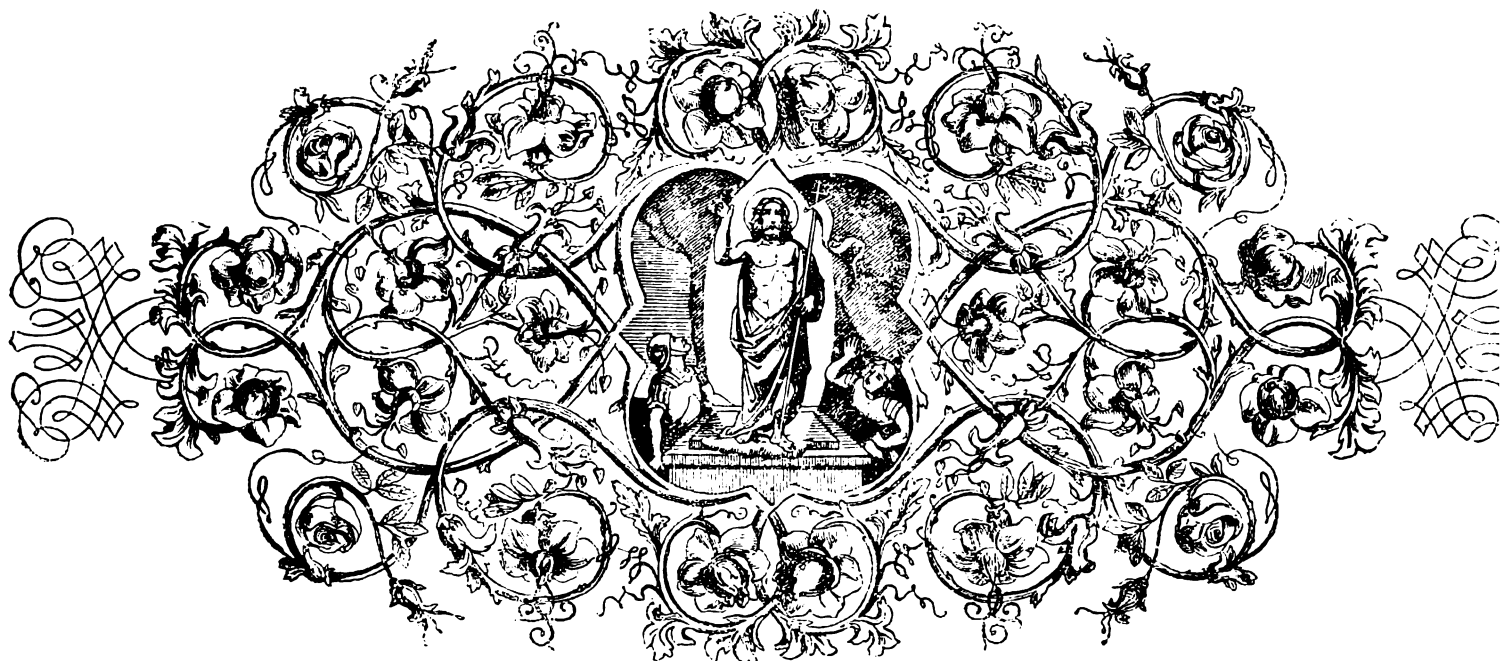
Když bratr jeho Filip branně proti Amadeovi povstal, přemožen byl a jat pomocí krále francouzského, jenž byl švakrem. A však Amadeus sám se za bratra odbojného přimlouval, aby byl propuštěn, ano udělal ho místodržitelem ve vojvodství svém. Později přece zase tento nevděčný a ctižádostivý králevič po vládě bažil; a však zbožný bratr laskavě mu bezpraví takové představoval, až se sám nad sebou onen zastyděti musel. An choť Jolanda, která za chotě churavého spravovala vládu, méně byla smířlivou a žádala bratra, krále francouzského o vojsko, tu Amadeus to připustiti nechtěl a k smířlivosti napomínal. Tak se odměňoval všude Amadeus za učiněné mu bezpraví velkodušností, smířlivostí a láskou k pokoji; avšak to nebyla měkká

povaha a slabost; kde se jednalo o blaho Církve a vlasti, tu uměl postaviti též hrdinu a muže.

Největší miláčkové jeho byli chudí; on jich obsluhoval, on jim své pokrmy dával, on jich rád kolem sebe míval. Ač mu říkali, aby se tak nesnížoval, Amadeus se jen na sv. Evangelium odvolával. — Jednoho času měl důležité jednání v záležitostech zemských s vojvodou Pisánským. A uznali oba vladařové za dobré, aby se pro tu věc sjeli osobně; načež se kníže Amadeus do Pisy odebral. Moudrostí a ústupností sv. Amadea skončilo se jednání brzy k obapolné spokojenosti, a vojvoda Pisánský vystrojil k závěrce a na rozhodnou skvostné hody. Nelibě však se dotklo nábožného knížete savojského to, že ani vojvoda, hostitel jeho, ani ostatní hodovníci před jídlem se nemodlili, ba ani kříž neudělavše se samým smíchem a prostopášným žertováním ke stolu zasedali. I zůstal při hostině zasmušilým, málomluvným a jako obyčejně na nejvyšším střídmým. Po jídle vybidl vojvoda Pisánský vzácného hosta svého, aby konírny a psírny jeho ohlédl, a pěknému koňstvu a výtečným chrtům jeho aby se podívil. Sv. Amadeus ač obého milovníkem nebyl, a na místě zbytečných koní a psů raději každého dne 300 chudých při svém dvoře nasycoval, přec vybidnutí takové přijal ochotně. A když chrti hned u vkročení do psírny pána svého poznali a nechavše žrádla, jež právě předložené měli, s radostným kvičením a veselými posuňky kolem něho se shlukli, vděčnost k obživiteli svému jevice: tu pozvěděl sv. Amadeus důtklivě hlasu svého řka: „Příteli! ve tvém chlévě se příkladněji stoluje než-li ve tvém večeradle; neboť zde se jeví ode tvorů nerozumných za pokrm k dárci vděčnost — tam pak ode tvorů rozumných se to opomijí.“ A vojvoda Pisánský zarděl se studem, jakým by se měl zarditi každý, kdo chodí ke stolu bez modlitby, a chleba vezdejšího požívá bez uznalosti k Bohu.

Sv. Amadeus umřel ve městě Vercelli na bílou sobotu v 37. roce života svého.

MĚSÍC DUBEN.

1. Duben.

Sv. Hugo, biskup.

ento Svatý stal se pro svůj veliký rozum a pobožnost již v 27. roce biskupem ve městě v Grenoble ve Francouzích. On žil tak neobyčejně svatě, že po smrti jeho papež Innocenc II. převorovi kartuziánů Guigo-vi, s nímž sv. Hugo u vrocím přátelství trval, rozkaz dal, aby život toho Svatého vypsali. Guigo ten rozkaz vyplnil, a co napsal, to posud je zachováno.

V životopisu tomto zvláště poučitelno a vzdělávatelné jest chování se sv. Hugo v poslední nemoci jeho. Ačkoliv vlastně má křesťan po celý čas svého života světu odemírat: přece zvláště z toho, jak Svatý umírá, možno se naučiti, jak daleko to přivesti můžeme a máme.

2. Sv. Hugo měl od té doby, co byl za biskupa zvolen, až do vysokého stáří zvláštní druh pokušení, totiž: zvláště když byl v kostele, přicházela mu na mysl škaredá rouhání proti Bohu. Toto ho tak kormoutilo, že proto biskupem státi se nechtěl, až ho sám papež potěšil a jemu to vymluvil dokázav mu, kterak někdy i svatí lidé dopuštěním Božím takovým způsobem od ďábla bývají pokoušeni. — Ale když sv. Hu-

go v posledním čase onemocněl, přestala tato pokušení jak by utal, tak že ve všem pokoji beze všeho překázení svou duši k Bohu obrátiti a jedině s Bohem obírat se mohl. V tom je právě veliký rozdíl mezi křesťanem a světákem. I pravý křesťan má snad, dokud žije, mnohá a těžká pokušení; ale jak to přijde k umírání, hned přestanou, a vzházejí v duši červánky nového života, světa to věčného míru; a nebo je-li v tom vůle Boží, že mnohý nábožný musí zápasiti až do posledního okamžení: tož v tom zápasu není žádného nebezpečství. Duše jest příliš zakotvena u víře a v lásce, než-li by se posledním útokem zlého nepřitele ještě ku pádu strhnouti nechala. Také jest Bůh dobrý a věrný, On neopouští nikoho v boji posledním, kdo Mu dlouhá léta věrně sloužil.

3. Ale zcela jinak je to se světákem. Byť i také na smrtelném lůžku přijal ss. svátosti, zlý nepřítel ho přece snadno připraví zase o ten užitek z nich, když to přijde k umírání. Neboť při umírání, a již i v těžké nemoci přijde celá povaha člověka do hrozných tísní a úzkostí, a v těchto úzkostech se duše, která není boji přivyklá, sotva bude moci ubrániti statečně proti pokušením nevěry, nebo zoufalosti nebo nenávisti a. t. d. Naopak čím více člověk slábne a dokonává, tím více se hemží červové ve vnitřnostech jeho a slaví tam hody své. Tak i v člověku, když k smrti pracuje, nejsilnější se ozývá a projevuje to, čemu nejvíce navykl, což do

něho hluboce zarostlo a se zakořenilo návykem. To můžeme často na umírajících zjevně a patrně pozorovati; řemeslník v posledním tažení dělá takové posuňky s rukama, jakoby ve svém řemesle pracoval; karbaník vyhazuje trumfy; opilec sahá rukou po tom místě, kde obyčejně nádobu s opojným nápojem skrytou míval; lakomec sahá, máli dobře skryté pytlíky peněz a mluví o penězích a mamoně; smilník se odkrývá a t. d. Ale též se ukáže, kde nábožnost byla hluboce zakořeněna; tak se to ukázalo i při sv. Hugovi. Prudkou nemocí téměř přišel o všelikou pamět, a však jen tím způsobem, že jen o světských a časných věcech ničeho nevěděl; naopak, co se týká Boha a náboženství, nejenom o těch věcech pamět podržel, nýbrž stalot se mu vše ještě jasnějším, tak že celý den odříkával litanie, žalmy, výroky Písma sv. a jiné modlitby; jednou za noc 300 otčenášů odříkal. Takovým způsobem ku konci se ukázalo, čím jeho srdce oplývalo.

4. Starý věk a nemoc jsou nazvice u příčině, že člověku všecko nepřijemné, co se přihodí, mnohem tíže je k snášení než-li tenkrát, dokud byl mladým a zdravým. Odtud se stává, že staří a nemocní lidé jsou tak mrzutí, nedůtkliví, nevrlí až k nevystání. Ale když duše posvěcena jest, tenkrát je v ní láska a mír Boží mnohem silnější než veškerá tělesná churavost, a proto pravý křesťan není nevrlý a mrzutý. Sv. Hugo ve své poslední nemoci těm lidem, kteří ho opatrovali, nikdy neporoučel, nýbrž o všecko prosil, aby mu to neb ono pro Boha učinili; a když myslil, že někoho urazil, tož sám na sebe se hněval a dal se do pláče. Obyčejní lidé dají se bolestmi a soužením nemoci tak zaujíti, že na nic jiného nemyslí, leč jak to bolí, a ten čas až do umření bez užitku uplynouti nechají, kdežto by právě ještě mnoho dobrého poříditi mohli. Nic totiž hlubšího dojmu neučiní, než když člověk umírající lidem napomenutí dává. Tak to u sv. Hugona nacházíme. Duchovní a světské pány, kteří k němu přicházeli, každého dle stavu a poměrů spasitelně napomínali: Tak k. p. řekl jednomu pánovi, který u jeho postele klečel a o požeňání žádal, že pro lakotu zahyne, an své poddané dře a jim nespravedlivé poplatky ukládá, čehož se ten pán velmi lekna povídal, že mu to Bůh sám zjeviti musel, neb že nedávno na svém panství velmi velikou daň rozepsal, ale že jí ještě nevybral a nyní již o ní ani slyšeti nechce. — Když mu jeden přítel zjevil, že do přísného řádu vstoupiti chce, tož ho za to pochválil a poučoval srdečně, jak v něm Bohu sloužiti má. A když odešel, dal se od sluhů s lůžka zdvihnouti a padnuv na zem s pláčem Bohu za to děkoval, že ten přítel do kláštera půjde.

5. Při této tak veliké svatosti a těch mnohých

zásluhách, kterých si byl Hugo po celý dlouhý život svůj až do konce byl nashromáždil, měl přece málo důvěry v sebe, a sám sebou spokojen nebyl; všechny prosil, aby se za něho modlili. A když se ho tázali, oč se za něho modlití mají, odpověděl Svatý: „Aby Bůh ve mně vše, co je světského vyhladil a lásku k k sobě roznil.“ — Jelikož toho již často byl od bratří řeholních, kteří ho obsluhovali žádal, a na sebe žaloval, že je hříšník a Božských dobrodiní nehoden, tu jednékrát k němu pravili: „Co tak žaluješ, otče! vždyt jsi nezpáchal žádné vraždy, žádné falešné přísahy, aniž zločinu jiného.“ Na to odpověděl sv. Hugo: „Co mi to pomáhá, když již žádostivost a marnivost sama stačí člověka učiniti zavržení hodným, jest-li v to nevstoupí milosrdenství Boží.“ Přítel sv. Hugo-na, který jeho život byl vypsál, zavírá toto vypravování poslední nemoci Svatého těmito slovy: „Roku 1132. po narození Páně, v 52. po jeho vysvěcení, 1. Dubna, 6. dne před květnou nedělí k ránu odešel k Pánu bl. Hugo, výtečný mezi biskupy doby své skutky svými a pověstí svou, zanechav kostel a lid svůj v požívání klidného míru, ustanoviv sobě nástupce.“ Tomuto biskupovi má děkovati přísný řád kartusiánů začátek svůj, neboť on prvním bratřím toho řádu místa ve své diécesi vykázal.

2. Duben.

Sv. František z Pauly, zakladatel řádu r. 1508.

Před 450 lety byla se vloudila mezi křesťany veliká vlažnost ohledem zdrženlivosti a postu, mnozí udělali břicho bohem svým a pohrdali příkazy Církve sv., neboť byla ustydlá láska v srdcích mnohých. Aby tedy horlivost lásky opět probudil a zároveň nepravostem těla cestu zamezil, poslal Bůh muže, který sobě vytknul lásku k Bohu a k bližnímu za jediný cíl a heslo života svého, a založil nejprísnejší řád, který se byl kdy na

zemi objevil. Muž tento je František z Pauly. Narodil se v malém městečku, řečeném Paula, v království Neapolském, z chudých rodičů. Oni toto jediné dítě obdrželi na přimluvu sv. Františka z Assisi u vysokém stáří, jmenovali ho tedy František a učinili slib, že ho nábožně a svatě chtějí vychovati, aby se někdy svému sv. patronu rovnal. A však brzy po křestu přišlo dítě do nebezpečí, že mělo oslepnouti. Tu se tedy starostliví rodičové zase obrátili k sv. Františku z Assisi, prosili a jeho přimluvu a z vděčnosti slíbili, že až dítě jejich vyroste, nechají je jeden rok sloužiti v klášteře Františkanském. I byli vyslyšeni. Nyní vynakládali na malého Františka péči všelikou; všecko, co je Bohu dobrolibezné, ukazovali mu a měli též útěchu, že František již dříve než jiné děti zvláštní lásku k modlitbě, k samotě a zvláště k mrtvení sebe ukazoval. Jiné děti bývají všeteční, jídávají a hrávají rády, hledají roztržitosti; ale František všech těchto věcí sobě odepíral; on držel oči své na úzdě, postil se, miloval samotou a žil tiše, pokojně, mírně a poslušně v domě rodičů svých. I projevoval tedy již záhy, co se někdy z něho stane — S va tý! Když mu bylo třináct let, přivedli ho rodiče, pamětliví slibu svého, do Františkanského kláštera Santo Marko, aby tam dobrým otcům sloužil. Tito přijali nábožného pacholika laskavě a vyučovali ho u vědách. Jak se tomu ale podivili dobří otcové pozorující, že chlapík všeliké cnosti přísného řeholníka vykonává a ani plátka nenosí, ani masa nejí. Všichni v klášteře vzali si z něho příklad a želeli toho, když si po roce rodiče zase pro něho přišli. František děkoval ctihodným otcům za jejich lásku řka: „Poznáte časem svým, že v tom nebyla vůle Boží, abych u vás déle zůstal.“ Nevěděli, co chlapec zamýšlí, aniž tušili, že od Boha povolán byl, aby vstúpil do stromu od Františka Serafinského zasazeného ratolestku novou, kvetoucí. Z kláštera potom vykonal František se svými rodiči pout do Assisi a do Říma: a po návratu svém ustranil se, sotva 15-letý, s povolením rodičů svých na pouštku. V této samotě, nedaleko moře, vedl nyní mladík přísný život starých poustevníků. Spal na skále, jedl kořinky a rostliny nasbírané, neb od dobrých lidí darované. Tak ztrávil čtyry léta v nejprísnejší kajicnosti, an se k němu přidali dva mužové, aby s ním stejnou kajicnost konali.

2. Sotva uslyšeli okolní lidé o podivuhodném životě těchto poustevníků, přiběhli sem a vystavěli jim cele a malou kapličku; jeden kněz té farnosti, ve které cele ležely, čítával jim mši sv., zpovídal jich a podával jim nejsv. Svátost. — Posud vedl sv. František život tichý, nermutný jako staří poustevníci; nyní však měl se státi světu nelaskavému, po požítcích bažícímu

vzorem pravé lásky a kajicnosti, tak tomu chtěl Bůh! K této poustevně přicházeli lidé z blízka a z daleka chtějí býti žáky sv. Františka. On jich rád uvítal, viděl se však nucena, vystavěti klášter a kostel. Biskup z Konsenzy dal k tomu svolení. Ale odkud měl k tomu vzíti prostředky ubohý poustevník? V této nouzi zjevil se mu sv. František z Assisi slíbiv mu, že se Bůh postará o něho. Toto příslibení brzy se vyplnilo. Již ten den na to přišel šlechtic z Kosenzy a Svatému odevzdal velikou sumu na stavení; každý den přicházeli noví dobrodincové, kteří nabízeli peníze neb stavivo nebo i ruční práci. Brzy tu stál klášter a kostel, a Svatý všel do něho se svými učenníky k radosti celého okolí. Nyní Svatý počal sestavovati novou řeholi. Ke cti svého sv. patrona položil za základ řeholi sv. Františka. „Lásku k bližnímu,“ která byla tehdejší téměř zcela ustydla, učinil heslem řádu svého. Všichni bratří měli se objímáti sv. láskou, a z lásky pro spásu svých bližních měli se obětovati.

3. Že však toho času, což již svrchu podotknuto, lidé zvláště pohrdali církevním přikázáním o postu: chtěl sv. František dílem za to pohrdání pokání činiti a je nahraditi, dílem i světu příklad kajicnosti podati. Proto zavázal bratry řádu svého mimo ty tři sliby ještě k čtvrtému: neměli totiž nikdy požívatí masa, nebo něčeho masitého jako: sádla, másla, vajec, sýru, mléčného jídla; všecko to bylo přísně zapovězeno, jedině těžká nemoc činila výminku; též nedovolil, aby se peněz dotýkali, tím méně jakých měli; též chtěl, aby měli jen jedno roucho. Maje se sám za hříšníka nejbídnějšího a za propast ničemnosti, chtěl tomu, aby se bratří jmenovali „nejmenší bratří (minimi), a se považovali za nejposlednější v domě Páně. S touto přísnou řeholí, kterou Svatý bratřím předepsal, spojoval on sám půst po celý téměř rok; za den jen jedenkrát k večeru požíval, a to jen vodu a chleb. Spánek jeho byl kratičký, obyčejně si lehl na prkno, pod hlavou míval kámen nebo peň; teprv u vysokém stáří lehl si na rohožku. A že vyhledával jen čest, slávu Boží a nikdy svou, proto ho Bůh oslavil. Když stavěli klášter, byla by se pec vápenná sesula. Svatý poznamenav se křížem všel ohněm do ní, spravil kameny a vyšel neporušený z peci ohnivě. Dva dělníky, kteří se zasypali, zase vzkřísil; slepým dával zrak, hluché a kulhavé uzdravoval, a modlitbou svou nesčíslné nemoci uléčil. Též darem prorocství obdařil ho Bůh. Tak kolik let napřed předpověděl, že Carhrad bude vydobyt od Turků a pevnost Otranto vzata.

4. Když papež Pavel II. slyšel o těch zázracích a o té přísnosti sv. Františka, chtěl se o tom přesvědčiti a poslal tam jednoho preláta ze dvoru svého.

Ačkoli Svatý toho pána nikdy neviděl, hned ho poznal, a když tento jeho přílišnou přisnost káral, zvláště to postění, tu Svatý, neříkaje ani slova, vzal do ruky žhavé uhlí a držel je bez škody a upálení rka: „Vidíš tu, co já činím mocí Boží; tedy nepochybuji, že mohu i vésti život nejprísnejší. Bůh sám poslouchá těch, kdož Mu sloužejí v prostotě.“ — Prelát žasnul nad tou svatostí muže Božího a papeži věrně podal zprávu o tom, co viděl a slyšel. Sv. František musel mnoho cestovati po klášteřích řádu svého, proto že všude chtěli mítí takové kláštery. Z té příčiny musel se vydati jedenkrát do Sicílie. V průvodu bratra Tomáše šel na břeh moře, aby vstoupil na loď. Ale kapitán jich nechtěl přijmouti vida, že jsou chudí. Tu Svatý kleknuv pomodlil se, a potom rozestřev plášť na moře, plášť pak bratra svého upevnil jako plachtu na své holi, potom vstoupil na ten plášť, a vlny mořské jich odnášely tiše, až dohonili oné lodi v širém moři. I žasnouce nad tím prosili Svatého, aby k nim do lodi vkročil; on však maje důvěru v Boha dostal se na své lodi do Sicílie. Takovéto podivuhodné zázraky kolovaly po všech krajinách, a celý svět si povídal o sv. Františku. Také král francouzský Ludvík XI. slyšel o něm. Tento král stonal už dlouho a velice se bál smrti. Zachtělo se mu tak života a myslil, že to nesmí a nemůže být, aby umřel. Svému lékaři dával měsíčně 10.000 tolarů, jen aby vše vynaložil na uzdravení jeho; daroval též kostelům, jako by se Bůh uplatiti dal. V tom mu i napadlo, co o veliké svatosti a o zázracích sv. Františka byl slyšel, a počal doufati, že od něho nějak zázračně uzdraven bude. Poslal pro něho do Kalabrie, a však František prohlédnuv úmysl krále, přijiti nechtěl; prosil skrze krále Neapolského, František nechtěl; konečně prosil skrze papeže, a tu přišel. Když se dostavil, šel mu král v ústrety a ctil ho, jakoby on papežem byl; padl před ním na kolena a prosil, aby mu pomohl a život mu prodloužil. Mezi jiným mu pravil: „Nic mne tak netěší na světě jako to, že tebe mám u sebe. Od tebe bych se obzvláště rád dozvěděl, jest-li ještě ozdravnu.“ — „Králi!“ odvece sv. František, „všecko se musí zůstaviti do vůle Boží, v rukou jeho jest živobytí a smrt, a jesti to opovážlivost, vyzvídati tajné úmysly jeho, leč by nám jich sám zjevil. Z počátku jsem se zdráhal z lásky k samotě sem přijíti; když pak jsem nahlížel, že je to vůle Boží, abych sem přišel, hned jsem uposlechl, bych tobě vůli Boží oznámil. Mám ti zvěstovat, že už nebudeš dlouho živ, a že máš spořádati sebe i dům svůj.“

Ná to vykázal král sv. Františkovi obydlí a každý den s ním rozmlouval. Po nějakém čase nařknul jeden dvořenin sv. Františka a pošeptal králi, že sv. Fran-

tišek je pokrytec, a že se jen tak staví, jako by vším pohrdal. A nyní ho král počal zkoušet i. Předně mu poslal krásný stůl se zlatými a stříbrnými okrasami, aby prý si tím ozdobil příbytek svůj. František ho nepřijal, nýbrž pravil: „Vraťte to králi ve jménu mém: neboť nesluší chudému poustevníkovi náradí tak skvostné; pro mne je dobra mísa dřevěna.“ Tak to učinil i s nádobím. Potom ho zkoušel pod záminkou pobožnosti. Poslal mu obrázek Panny Marie, který byl celý ze zlata a za několik tisíc dukatů stál. Ale sv. František ho nechal králi zase odevzdati a vzkázal mu, „že necítí pobožnost ke zlatu a stříbru, nýhrž raději k Panně Marii; a na ni že ho papírový obrázek zrovna tak dobře upamatuje jako zlatý.“ — Přece mu král ještě nevěřil, že nestojí o peníze. Zase mu tu sochu Panny Marie poslal a dal mu říci: Nechce-li ji přijmouti jako dar pro sebe, aby ji prodal a obdržené peníze rozdal chudým; sv. František dal mu vzkázati: „Král má své almužníky, a ti takové věci mohou lépe obstarati než-li já.“ — Jako zlým duchem poháněný nedal si král ještě pokoje. Jednou přišel sám do komnaty sv. Františka a nesl sebou vak plný dukatů; i podával mu jich, aby prý jimi vystavěl klášter; sv. František mu odpověděl; „Králi! lépe by bylo, abys podaným svým, cos násilně a nespravedlivě na nich vydobyl, vrátil a novými daněmi neutiskoval, než abys z cizého statku almužny dával. Spasení duše musí pravými a poctivými cnostmi hledáno býti.“

5. Protože král Ludvík jmenoval sv. Františka jen „dobrým mužem“, jmenují se tito řeholníci ve Francouzích „bons hommes“ (dobří muži). Konečně ho sv. František na smrt tak dokonale připravil, že zcela odevzdán do vůle Boží v rukou Svatého umřel. Nástupce jeho Jindřich VIII. nenechal sv. Františka odejítí. Vystavěl mu krásný klášter a každý den k němu přicházel a o radu jeho prosil; ano Svatý musel jemu býti za kmotra, když se mu králevič narodil, aby ho jmenovati mohl „synem otce Františka.“ Též Ludvík XII. Svatého propustiti nechtěl ze země vida, že je požehnaním pro celou říši a celou rodinu. I zůstal tam tedy sv. František deset let co vzor pokání, co pramen Božího požehnaní, jež modlitbou po celé říši šířil. V 81. roce života svého cítil přibližovati se smrt. Tři měsíce před smrtí zavřel se do cele, a nikdo k němu nesměl, kdež neustále jen o věčnosti rozjímal. Zimnice krutá zžírala síly jeho. Na zelený čtvrtek shromáždil řeholníky své v sakristii, doporučil jim slovy dojemnými lásku k Bohu a k bližnímu, jakož i zachovávání sv. řehole, a potom se vyzpovídal a přijal bos, maje prováz okolo krku sv. přijímání a toho dne na to 2. Dubna 1508. svou blahoplnou dráhu vezdejší dokon-

čil. Jeho mrtvola zůstala neporušená až do r. 1562., kde bezbožní kacíři ji ve zbouření z hrobky vyhodili a s dřívím z křížku zpálili.

Vyobrazuje se v hrubém havu františkanském s dlouhou bradou v ruce drží hůl, stojí na plášti svém na moři rozprostřeném, a před ním v ozáření se skvěje slovo „Charitas“ (láska).

U nás na Moravě měli Paulani dva kláštery, v Brtnici a na Vranově, kde až posud je slavné poutní místo Panny Marie. V tom klášteře Paulanů na Vranově žil bratr Faustín Procházka, který vydal český překlad Písma sv.

O lásce k Bohu a bližnímu.

Za heslo řádu svého zvolil sv. František nebeské slovo „láska. Bratři neměli mítí jiného jmění než lásku k Bohu a bližnímu. Kdo miluje, ten myslí, mluví, činí jen pro milého. Duše je stvořena k tomu, aby milovala, aby se nějaké bytnosti oddala. Může milovat i svět a co je v něm; ale jen to je rozumné a pravé, milovati Boha a pro Boha bližního. — To by muselo býti velice zkažené dítě, kterému by bylo jídlo, pití a krásné šaty milejší než otec, které by raději ztratilo otce než takové věci. Rovně by byl člověk zkažený, který by více miloval svět než Boha a bližního, a nechtěl dát srdce své tomu, od koho je má. — Bůh nám dal též, co měl nejdražšího, Syna svého; i proto Ho máme milovati. — Nic na světě nemůže srdce lidské tak vyplniti a upokojiti jako Bůh, proto že je věčná pravda a láska. A proto jen tehdaž pravého pokoje a štěstí dojdeme, když Bohu celé srdce věnujeme. — To je důkaz naší zkaženosti, že nám to Bůh musel poručiti, abychom Ho milovali; kdybychom hříchem nebyli začali milovati s e b e, tož bychom nemohli ani pochopiti, jak může někdo něco více milovati než Boha a pro Boha bližního.

Jak se ukazuje láska k Bohu?

1. Jako úcta. Ta pochází z živé víry a zakládá se na synovské bázni Boží. Dábel se též bojí, ale nemiluje: Bůh je mu strašná bytnost, před kterou se chvěje, ale křesťan se bojí, aby Ho hříchem nerozhněval.

2. Jako vděčnost. Kdo miluje, uznává, že všechno od Boha má; raduje se, že od Boha to má; a dle jeho vůle s tím nakládati chce. Tak k. p. rád vypravuje dobrý syn, který milé rodiče měl, jak mnoho dobrodiní od nich byl obdržel; onť jest vděčný, nebo láska ho k tomu nutí. Tak i křesťan děkuje za to Bohu, že ho stvořil, vykoupil, posvětil, děkuje za nebe, za statky, za malé i velké, za vlastní i za cizé, za časné (k. p. jídlo) i pořád trvající (k. p. rozum, vlast), za to, co působí, čeho požívá, co trpí, a jak se raduje. Koupe se v moři dobroty Boží, těší se z toho, že za to smí Boha velebiti. Nevděčnost je důkazem srdce pyšného, surového a studeného. Tak i hromada sněhu se nezahřeje, ač slunce na ni svítí.

3. Jako poslušnost k Bohu. „Pro milého nic těžkého,“ praví přísloví. Tak dítě, které rodiče miluje, dělá, co jim na očích vidí. Není potřeba, aby dítě teprv řeklo otci, že ho ctí a miluje, to on právě na tom poznává, když

hned a rádo poslechne. Nejprv křesťan poslouchá z bázně, a konečně nahlíží, že není nic rozumnějšího nad příkázání Boží.

4. Jako horlivost v dobrém, t. j. horlení, aby Bůh ode všech lidí byl poznán a chválen, a jeho nejsv. vůle ode všech byla plněna.

Tato láska k Bohu a bližnímu jest největší poklad člověka. Bez lásky není člověk nic, nic mu neprospěje (1. Kor 13.). Láska je to roucho svadební, bez kterého si nikdo nesmí opovážiti do večeřadla nebeského. Láska je blaženost Svätých. Bez lásky není dobrého skutku; z lásky ale i nápoj vody dojde u Boha odměny. Je tedy ta láska veliká věc. Křesťane! ptej se: „Mám-li pak já v srdci tu lásku?“ Hle ta pravá láska má tato znamení, která sv. Pavel udává. Čti si to v ep. ke Kor. 1, 13. Bůh ji vložil na křtu sv. do srdce svého, pročež ji potřebuješ jen probuditi. Pros Boha, aby plamen té lásky v srdci tvém hodně rozntil; zbuzuj ji často a cvič se v ní. Vzývej Marii, aby ti té lásky vyprosila.

Modlitba.

O můj Bože! který jsi jen samá čirá láska, propůjč mi tak velikou lásku, jakovou Tvůj veliký sluha sv. František háral. Vždyť já chci Tebe milovati a pro Tebe bližního. O Bože! rozpal ve mně lásku! —

3. Duben.

Sv. Agape, Chionia a Irene, panny a mučennice r. 304.

Ve městě Soluni, v onom městě Macedonském, kde sv. Pavel kázal a obec křesťanskou založil — kde později se narodili naši ss. apoštolé slovanští Cyrill a Method — tam v tom městě žily r. 304. tři nábožné panny. Jedna se jmenovala Agape (láska), neboť sv. láska k Bohu a bližnímu hořela v jejím srdci; druhá se jmenovala Chionia (sněžná), neboť duše její byla čistá a běloučná jako sníh; a třetí se jmenovala Irene (mír), neboť mír Boží rozbil stánek svůj v srdci jejím.

2. Když za času ukrutného císaře Maximiana vypuklo pronásledování křesťanů, utekly se na vysokou horu; ale tam byly lapeny a před místodržitele Dulcicia vedeny, a s nimi zároveň jeden křesťan, jménem Agatho, a tři jiné ženy, jménem Kasia, Filipa a Eutychia. Nejprve se obrátil soudce k Agathovi a tázal se ho, proč neji masa bohům obětovaného? Agatho odpověděl: „Proto že jsem křesťan.“ — Na to se soudce obrátil k Agapě řka: „Co ty k tomu říkáš?“

Agape: „Věřím v Boha živého a nechci pozbyti svého svědomí dobrého.“ —

Soudce se obrátí k Chionii: „Co ty tomu říkáš?“

Chionia: „Proto že v Boha věřím, nečiním, čeho žádáš.“

Soudce pravil nyní ke Kasii: „Co ty pravíš?“

Kasia: „Chci zachovati duši svou.“

Soudce: „Tedy zcela nechceš s námi obětovati bohům?“

Kasia: „Nikoliv!“

Soudce: „A co ty tomu říkáš, Filipo?“

Filipa: „Pravím to samé; raději volím umřítí, než-li z vašich obětí okusiti.“

Soudce: „Ale ty Eutychio, co se tobě zdá?“

Eutychia: „I já pravím totéž; i já chci raději umřítí, než-li činiti, čeho ty žádáš.“

Soudce: „Máš muže?“

Eutychia: „Již zemřel.“

Soudce: „Jak dloúho?“

Eutychia: „As před sedmi měsíci.“

Soudce: „Jsi těhotná?“

Eutychia: „Ano, od svého muže.“

Soudce: „Napomínám tě, abys poslechla císaře.“

Eutychia: „Nikdy, neboť jsem křestanka, služka všemohoucího Boha.“

3. Nyní dal soudce tuto paní do žaláře uvrhnouti, až by porodila; potom se zase obrátiv k Agapě řekl: „Chceš poslechnouti císaře?“

Agape: „Nesloužím satanu; slovy tvými nezmění se smýšlení moje, neboť škoda každého slova.“

Soudce k Chionii: „Co ty povídáš?“

Chionia: „Náš úmysl nemůže ničím překocen býti.“

Soudce: „Máte snad knihy nebo písmo od bezbožných křestanů?“

Chionia: „Nemáme žádných více, císaři nám jich pobrali.“

Soudce: „Co vás k tomu pohnulo, abyste se staly křestankami?“

Chionia: „K tomu nás naklonil všemohoucí Bůh a jeho jednorozený Syn P. J. Kristus.“

Soudce: „Proto že tedy pohrdáte rozkazy císařovými a při bezbožném jméně křestanském setrváte, slyšte tedy ortel svůj: „,Velim, abyste umřely smrtí v plamenech.““ To promluviv doložil ještě: „Agatho však Kasia, Filipa a Irene ať k dalšímu rozkazu zůstanou v žaláři stráženy.“

Agape a Chionia byly nyní na hranici, k tomu již přichystané za živa upáleny dosáhše takto dvojité koruny, panenství a mučennictví. Irenu však dal místodržitel Dulcecius zase k sobě zavolati a domlouval jí takto: „Nalezeny byly u tebe mnohé knihy, sešity a listy oněch písem, kteréž u bezbožných křestanů v obyčejí jsou; nebo když ti je předložili, hned jsi jich poznala, ač jsi zapírala, že je ještě máš. Zasloužila bys tedy trestu, ale já ti chci jedenkrát udělití milost. Jestě můžeš ujítí všem mukám, pakli nyní přiznáš se

k bohům. Nuže! chceš maso obětní požívati a bohům obětovati?“

Irene: „Ne, ne! Bůh Všemohoucí, který nebesa a zemi stvořil, moře a všecko, co v nich jest, jsou toho svědky; největší trest ze všech trestů, věčný oheň jest připraven těm, kdož by zapřeli Ježíše Krista, Slovo Boží.“

4. Soudce: „Kdo pak tě k tomu měl, abys ty spisy až do dneška dochovávala?“

Irene: „Onen všemohoucí Bůh, který nám poručil, abychom Ho. až do smrti milovali. Proto jsme se také neopovážily, zrádu zpáchatí na Něm, nýbrž volíme raději za živa upáleny býti, než takové spisy vydati.“

Soudce: „Kdo pak o tom věděl, že v tom domě byly schovány, kdes ty přebývala?“

Irene: „To věděl všemohoucí Bůh, který všecko ví, a kromě Něho nikdo. Svým domácím jsme nedůvěřovaly, proto že naši zjevní nepřátelé jsou, a proto jsme ty spisy neukázaly nikomu.“

Soudce: „Kdes byla předešlého roku, když císařové tyto rozkazy vydali?“

Irene: „Tam, kde tomu Bůh chtěl, na horách.“

Soudce: „Kdo vám dával pokrmy?“

Irene: „Bůh, který všem pokrmy dává.“

Soudce: „Věděl otec váš o tom o všem?“

Irene: „Nikoli, on o tom zcela ničeho nevěděl.“

Soudce: „Kdo tedy z vašich sousedů o tom věděl.“

Irene: „Můžeš se jich tázat a dát si ukázat ta místa, kde jsme se zdržovaly.“

Soudce: „Když jste z těch hor přišly, zda-li pak jste ta písmo u přítomnosti jiných četly?“

Irene: „Byly schované, a byly jsme velice zamoučeny, že jsme jich dle libosti čísti nemohly.“

Nyní pravil Dulcecius: „Tvě sestry již jsou trestány; ale ty, ač jsi prohrála již život svůj, protožeš tajila písmo, nemáš tak rychle umřítí, nýbrž tebe musí biřič a kat nahou u veřejném domě na odív vystaviti a denně máš jeden chléb dostati. Běda pak tomu, kdo tebe utéci nechá.“

5. Irene byla nyní skutečně od kata do takového hanebného domu odvedena; ale Bůh její panenskou čistotu podivuhodně chránil. Nikdo se neosmělil k ní se přiblížiti anebo nepočestné slovo před ní promluvití. Po nějakém čase byla zase předvedena před místodržitele a soudce Dulcecia a od něho tázána: „Chceš-li posud setrvati v odporu a ve vzdorovitosti své?“

Irene: „Není to vzdor, nýbrž jen věrnost k Bohu, ve kteréž setrvám.“

Soudce: „Tedy nechceš uposlechnouti; proč máš i zaslouženou pokutu trpěti.“

Nyní vzal tabulku a napsal na ni následující or-

tel: „Poněvadž Irene neustále se zpěčuje a císaře poslechnouti a bohům obětovati nechce, budiž za živa upálena jako její dvě sestry. Hned byl ortel vyplněn. Irena vstoupila chválíc Boha na hranici a dokončila slavně zápas svůj 5. Dubna 304.

Tyto tři sestry Agape, Chionia a Irene vyobrazují se v panenském rouchu stojíce na hranici zapálené.

O čtení knih.

Tyto tři panny zabývaly se, když měly kdy, čtením Písma sv. — A však je tomu teprvé 400 let, co máme tištěné knihy; prvé musely všecky psány býti, a byly proto velice drahé. Nicméně měly tyto panny ve své majetnosti několik knih (závitků), rozličné části Písma sv. obsahujících. — Za času císaře Diokleciana r. 303. když bylo vy-psáno pronásledování křesťanů, bylo zvláště nařízeno, aby se křesťanům spálily všechna sv. Písma. Tyto tři sestry se utekly do hor, kde pod širým nebem přebývaly, aby pokud možno zachovaly život a písma sv. Po nějakem čase se vrátily domnívajíce se, že už je zase více jisto. A však to jich rmoutilo, že z těch Písem čísti nesměly, proto že se musely obávat, aby od svých vlastních manželů a čeledínů udány nebyly. Mohly tedy jen potajmu čísti, an před domácími jisty nebyly; a ač na to trest smrti vyřknut byl, kdyby u někoho Písmo sv. nalezeno bylo, nebály se nic, a je přeč při sobě podržely. Právě z pilného čtení Písma sv. dosáhly i takové ducha, takové zmužilosti a síly, že umřely tak slavnou smrtí mučennickou pro víru svou. — A tak až posavad můžeme snadno poznati na člověku, jakého smýšlení je a jaké povahy, víme-li, v jakých knihách nejraděj čítává a jaké noviny sobě drží, a tyto spisy potom jsou tím, čím je olej pro lampu, onyť ho v tom smýšlení udržují a potvrzují ještě více. — Jsi-li nábožný křesťan, budeš čísti nejraděj knihy a časopisy náboženské, a tím ve svém smýšlení ještě více potvrzen budeš. Kdo je ale světák a člověk tělesný, ten čítá nejraděj romány, divadla, frašky, a takové časopisy, ve kterých se káže a zvěstuje nevěra a revolucí. Ano jsou mladí lidé, kteří to dělávají jako sv. Agape, Chionia a Irene, že mají též spisy a knihy, a když jich čtou, zalezou s nimi někam do kouta, aby jich nikdo nezastihl, ale proto, že ty knihy a časopisy špatné jsou a jejich příbuzní by jim je z rukou vytrhli a dále v nich čítati nedovolili. Tolik však je jisto, že špatnými knihami a časopisy lidé tak zkažení bývají jako špatným tovaryštvem; a je to zrovna tak setrvati v hříchu, když někdo špatnou knihu čítá nebo špatný časopis podporuje, jako je hřích s bezbožným člověkem obcovati.

Modlitba.

O můj Ježíši, který jsi nám skrze své ss. apoštoly tak krásné Písmo zanechal, propůjč mi té milosti, abych jen to četl, co mne u víře a lásce Tvé potvrzuje, a všeho čtení se jako jedu varoval, kterým bych duši svou otrávit mohl. Amen.

4. Duben.

Sv. Isidor, arcibiskup a učitel Církve r. 636.

Jeden církevní sněm v Toledě, městě Španělském, nazývá sv. Isidora „ozdobou sv. katolické Církve,“ a skutečně jeho život vydává svědectví o tom. Narozen byl ve Španělsku ve městě Karthageně z rodičů urozených a cnostných; čtyry dítky z manželství jejich, mezi nimiž Isidor, stali se svatými. — Isidor byl nejmladším z dítek jejich, a když za pacholika dospěl; odevzdán byl bratrovi svému Leandrovi, jenž byl arcibiskupem v Seville, aby u něho byl vychován a u vědách vycvičen. Leander se malého bratra horlivě ujímal; a však tento se z počátku velmi těžce učil, nemaje v tom zalíbení a utekl. Dlouhým běháním unaven jsa posadil se na okraj jedné studně. Tu viděl u nohou svých kámen dírkovitý a na studni viděl válec, který měl mnoho vrubů od lány, kolem zavinité. Dlouho přemýšlel, odkud to pochází, že ten kámen má tolik dírek a ten válec tolik vrubů.

2. Zatím, co tak přemýšlel, přišla jedna žena, aby vážila vodu a zcela udivena tázala se sličného pacholika, co tu dělá a odkud přišel? Isidor však tázal se jí zase, jak se dostaly ty dírky do toho kamene, a ty vruby do toho válce? Žena mu přívětivě vysvětlovala, že kapky vody dolu padající pohnou ty dírky do kamene vydlabaly a lána spouštěním a natahováním do toho válce ty vruby vřezala. Pacholík přemýšlel a na jednu mu bylo, jakoby mu pravil tajný hlas: „Když ten tvrdý kámen padajícími kapkami vody byl vydlabán a válec lanou častěji spuštěnou a natahovanou vruby dostal: čím více já mohu sobě nashromáždit mnoho vědomostí, když každý den jen něco málo a to dobře se naučím. Tato myšlénka dodala mu nové chuti, a hned se zase k svému bratrovi do Seville vrátil, kdežto nyní s velikou, vytrvalou horlivostí ve škole se učil, a pohnou ve vědách podivuhodné pokroky činil. A však i v lásce Boží a v krásných cnostech křesťanských pokračoval; jeho nejvroucnějším přáním bylo, aby se stal nábožným knězem.

3. Této milosti se mu dostalo skutečně, když náležitého stáří dosáhnul. Jeho sv. bratr Leander sám udělil mu svátost svěcení na kněžství. Isidor nyní zcela se věnoval službě Páně a blahu Církve. Brzy musel podniknouti zápas pro víru svatou. Ve Španělsku bylo tenkrát mnoho Ariánů, kacířů to, kteří zapírali Božství Pána Krista. Sám král Španělský a urození byli natchnuti tímto bludem. Mnozí z nejlepších katolických biskupů a kněží byli pronásledováni, ze země vypuzeni, ano i usmrceni; chrámy byly loupeny a katolíci kře-

stané museli snášeti těžkých protivensství. Král katolíků tak nenáviděl, že chtěl i na Řím táhnouti, město zbořiti a celou katolickou církev zničiti. A však tu povolal Bůh sv. Isidora, aby se co statečný voják postavil na bojiště. Jeho sv. Bratr Leander byl též ze země vypuzen, on však v zemi zůstatí směl. Beze veliké bázně, pln posvatné horlivosti vystoupil na proti kacířům, dokázal jim, že v bludu vězí, a ani toho se neostýchal, aby velmožům pravdu do očí mluvil. Jeho veliká učenost a modlitba jeho sv. bratra byly mu v tomto zápasu podporou. Lichocení a vyhrožování, rouhání a pronásledování nemohla zlomiti neohroženost jeho. Tak dalece to přivedl, že mnozí kacířové, mezi těmi sám syn krále, bludu se odřekli a zase k samospasitelné církvi katolické se vrátili.

4. Ukutný král zemřel, a syn jeho, který ho u vládě následoval, katolické církvi zase pokoj propůjčil. Svatý Leander a ostatní vypovězení biskupové zase se směli vrátiti na své stolice biskupské. Isidor však po zkončeném zápasu se zase ustranil do kláštera, aby tam v samotě svatý život vedl. A však Bůh chtěl, aby Isidor i dále světlem svým zářil. Jeho svatý bratr Leander umřel smrtí spravedlivého, a Isidor byl jednohlasně zvolen od krále, duchovenstva a lidu za arcibiskupa Sevillského. Isidor nechtěl opustiti svou celi klášterní, musel ho násilím z ní vyvesti; a když v kostele na kazatelnu vstoupil, aby proti svému zvolení protestoval, tu pro jásání lidu ani slova nemohl z úst vypustiti a tak se musel do vůle Boží odevzdati, a ve svatý úřad se uvázati.

5. Jako arcibiskup nyní trávil se jako svíce ve službě Boží: a nedá se dolíčiti, co on vše pro věc Boží podnikl a vyřídil. Ale čím více dobrého byl způsobil, tím pokornějším byl, a jeho svatý příklad byl neustálým kázáním. Bůh oslavil též svého svatého sluhu mnohými zázraky. Mezi jiným udělil slepému zrak a když dlouho nepršelo, vymodlil to, že spadl s nebe vydatný úrodný déšť. 35 let byl Svatý po všech stranách šířil požehnání a při svých mnohých pracích sepsal i mnoho spisů učených, které posud máme. Konečně ubývalo mu síly. Nějaký čas před smrtí svou dal všecko jmění své rozdati mezi chudé a všechny dlužní listy roztrhati. Čtvrtého dne před smrtí svou dal se provoditi dvěma biskupy do chrámu sv. Vincentia, aby tam ss. svátosti přijal. Oděn v roucho kající hlavu popelem maje posypanou, prosil před očima četného lidu za odpuštění hříchů svých, zpovídal se a přijal velebnou Svátost. Potom prosil všechny za odpuštění a dal se zase odnesti do příbytku svého. Ještě po tři dni museli ho do kostela nositi, a třetího dne tam umřel maje ruce k nebi pozdvížené v pokoji 4. Dubna 636 v 80. věku.

Vyobrazuje se v biskupském roucho s knihou a holí pastýřskou v ruce.

Včela křesťanská.

Nyní přijdu k udalosti, která se stala v dětinském věku sv. Isidora. Isidor totiž byl od chůvy do zahrady zanešen, kdež ho lehkomyšlně mezi křovím ležeti nechala. Za nějakou chvíli přišel otec a viděl zcela na blízku dítěte roj včel. Viděl, kterak si na tvář dítěte sedají, ano i do úst jeho jako do úlu vcházejí a odtud vylezají. Otec nyní vzal dítě do náručí a včeličky uletěly. Bylo to krásným znamením, že toto dítě někdy bude jako včela ssáti med Božské moudrosti ze spisů duchovních, a že potom celé zástupy zase téměř lnouti budou k ústům jeho, aby od něho byly v pravdách Božských vyučeny. Včela však jest i vůbec krásným obrazem pravého křesťana.

Z hlavy člověka vylétají neustále myšlenky; myšlenky světáka jsou však jako vosy, ony obíhají a polétají kol kolem nadarmo, nic užitečného nazpět nepřinášejíce. Myšlenky křesťana pak jsou jako včeličky; ony vylétávají po Bohu, po jeho Svatých, vyssávají tam v nábožném rozjímání med, a přinášejí ho nazpět do útroby, odtud nábožné úmysly a snahy připravující.

Včeličky vystřihají se každého neřádu a dopadše na rostliny jedovaté, zanechávají tam jed, a jediné med z nich vybírají. Tolikéž křesťan odvracuje své smysly, oči a uši ode všeho, co je nečisté, a co by mohlo duši znečistiti; nemůže-li ale vyhnouti, musí-li někdy něco hříšného viděti a slyšeti: tedy se nedá tím poskrvniti a pokaziti, nýbrž čerpati bude odtud do bré, totiž: bude se vnitř brániti, předsevzetí proti všemu zlému obnovovati, za hříšníky se modliti, jich napomínati a varovati, a horlivě se přičiní, aby následky hříchu zničil.

Vosa všecko sladké ztráví, co najde, a nic do úlu hnízda svého k uchování nepřináší; včelička naopak hledá med a vosk, ne tak hlavně, aby toho užila, nýbrž aby to pro jiné zachovala. — Tak i světák chce jen užívatí toho, co mu svět nabízí, jen aby toho hodně zde užil, na to ale nechce pamatovati, aby sobě zásluh pro věčnost nashromáždil; naproti tomu křesťan také užívá, ale mírně a dle vůle Boží, užívání není mu hlavním účelem, nýbrž všeho, co se mu v životě namítá, hledí použiti k tomu, aby si nashromáždil pokladů pro život věčný.

Včelička hledá a pracuje ne sama pro sebe, nýbrž ve společnosti a pro všeobecné blaho. Tak to dělá i pravý křesťan; on není sobec, nýbrž pamatuje na to, že patří k veliké společnosti, ke sv. církvi, ke státu, k obci, k rodině, k vlasti. Proto při všem, co dělá a co opouští běře ohled nejen na to, aby tím prospěl sobě a své duši, nýbrž aby byl užitečným vlasti a církvi.

Jako tedy Spasitel když mluví o posledním soudě, porovnává lidi s ovci a berany, dle toho, jak jsou dobří či zlí: tak jich můžeme přirovnati i ku včeličkám a vosám, kteréžto sice dle zevnějška sobě podobny jsou, ale uvnitř dle celé povahy a snahy své zcela sobě jsou na odpor. Vševědoucí Bůh pak vezme včeličky do nebe, ale vosy odsoudí do pekla. Chceš býti, milý čtenáři! včeličkou či vosou v lidské společnosti?

Modlitba.

O můj Pane a Bože! propůjč mi, abych příkladu a slov Tvého sluhu sv. Isidora horlivě a věrně následoval a tak života věčného dosáhl. Amen.

5. Duben.

Sv. Vincenc Ferreri r. 1419.

Toho času, když tento veliký Svatý vystoupil, byla Církev katolická velmi stisněna. Tři bludaři Wiklef, Hieronym a Hus bojovali proti pravému učení Círky a snažili se roztrhnouti jednotu víry; k tomu přicházelo, že tři papežové zároveň o vládu v Církvi sv. se hádali, a tedy celé katolické křesťanstvo na tři strany bylo rozděleno. Následek toho byl ten, že povstala hrozná pohoršení, a hříchy a nepravosti do paláců a chýžek se vplížily. Ježíš však nikdy neopouští Círky své, a v náležitou hodinu pomoc jí sesílá. Ten však, který o pravdě a moci víry katolické svědectví vydati, hříchy a nepravosti vymýtiti a srdce zase

k Bohu obrátiti měl, byl sv. Vincenc Ferreri. Narodil se ve Valencii ve Španělsku r. 1327. z rodičů nábožných, kteří všecko, co do roku ušetřili, mezi chudé rozdali. I malý Vincenc miloval chudé, a jeho největší radostí bylo, když mezi ně almužny rozdělovati mohl; též měl vroucí pobožnost k trpícímu Ježíši a milé Matce Boží, kterou nazýval jen svojí matkou. Studoval pilně a co 18-letý jinoch do řádu sv. Dominika vstoupil. Tohoto Svatého hleděl následovati, pročež ve dne v noci se modil, přísně se postil a bez přestání ve spisech ss. Otců a v Písmě sv. četával. Byv za kněze vysvěcen od svých představených do Barcelony byl poslán; tam činil první kázání své, které všemi poslouchači otřásl. Když ve městě vypukl hlad, předpověděl mezi kázáním, že přijde brzká a jaká pomoc. Stalo se, skutečně dorazily dvě lodi obilím naplněné; čímž jeho jméno stalo se slavným. Na žádost biskupa, duchovenstva a lidu musel nazpět do Valencie, kde po šest let kázal. Že ho však Bůh ku velikým věcem vyvolil, měl jako zlato v peci ohnivé v pokušení a pronásledování ztvrzen a očištěn býti. Vincenc držel na čistotu sv.; ale Bůh dopustil, že mu ďábel uváděl na mysl ty nejopzlejší obrazy, co jen si můžeme pomyslet, a neustále mu je před oči stavěl, aby ho svedl nebo aspoň polekal. Modlil se a postil se, ale necudné obrazy nechtěly uhnouti. Jedna urozená paní, nečistou vášní zahořelá, měla oči na Svatého. Aby ho svedla, dělala se nemocnou a dala si ho zavolati, aby jí zpovídal. Ale když do její komnaty vkročil, tu se mu nabízela k věcem nestydatým a všemožně ho lákala, jen aby ho svedla. On však té ženě vážně řekl, že jeho tělo Kristu náleží, a — utekl. Ze zlosti potom pomlouvala Svatého, jak to na světě obyčejně bývá; ženská buď miluje nebo nenávidí. Tu však posedl ji ďábel, který na hlas křičel: „Nepřijde ten, který u prostřed ohně neshořel a se nespálil, nevyjdu.“ I prosili Svatého, aby jí pomohl. Přišel, modlil se nad ní, načež ji ďábel opustil; ona však vyznala zločin svůj a žádala veřejně za odpuštění. — A však i vlastní jeden spolubratr o něm hanebnou lež roztrušoval; Svatý však mlčel trpělivě, až se Bůh sám jeho cti ujal a mu ji zase navrátil.

2. Tak ztvrzen jsa v pokušeních měl jako nový apoštol hříšným světem mocí slov svých a četnými zázraky otřásati a jej k Bohu obrátiti. Nejprve se snažil, aby přivedl do pořádku velikou roztržku církevní. Stál při Benediktu XII., jehož byl zpovědníkem. An tak se vši horlivostí tuto ránu Círky uléčiti se snažil, padl do nebezpečné nemoci. V té nemoci zjevil se mu Pán Ježíš, po jeho boku sv. Dominik a sv. František Assisi, a pravil k němu: „Buď stálým, služebníče můj věrný! a neboj se. Já jsem tě v pokušení silil a ná-

strahám lidí a ďábla vyrval; učiním to i dále, a vždy budu s tebou. Ještě v této hodině uzdraven budeš, nebo pokoj Církvi brzy zavítá. Opust hned dvůr papeže Benedikta; nebo jsem tebe vyvolil, abys hlásal Evangelium ve Španělech a ve Francouzích. Představuj národům poslední soud a kárej je bez oštychání z hříchů a nepravostí jejich. Mnou všem nebezpečím ujdeš a úklady nepřátel zhrdneš. A když slovem a skutkem velikého prospěchu nazpůsobíš, potom umřeš.“ Tak Pán Ježíš domluviv zmizel — a Vincenc hned cítil se uzdraveným. Pověděl to papeži, který ho však nechtěl propustiti, nýbrž chtěl ho k velikým důstojnostem povýšiti, jimiž on zhrdnuv konečně od papeže plnomocenství obdržel, aby jako missionář apoštolský všude Evangelium hlásati směl. Nyní se nacházel Vincenc na tom místě, na kterém ho Bůh míti chtěl. S křížem v ruce, s láskou v srdci nastoupil svou velikou cestu missionářskou, která v dějinách církevních nemá rovné. Za 23 let až do konce života procestoval všechny krajiny Španělské, Francouzské, Italské, Anglické, Irské a Škotské, i u veliké části Německé říše ozýval se hlas jeho. Unášejíci výmluvností jako apoštol Páně hrímal o strašných soudech Božích. Brzy byl hlas jeho jako hrom na nebi, brzy zase tak libezný jako hlas milující matky. Když na kazatelně stál, domnívali se lidé, že vidí anděla; oči se blýštily jako plamínky, a sotva ústa otevřel, všecko plakalo, zvláště když kázal o soudu a umučení Páně. Nejzarytejší hříšníci zachvěli se hrůzou, na hlas o milosrdenství volali a své nepravosti veřejně vyznávali. Nepřátelé se mířili, hříšníci všeho druhu se káli.

3. Jedině ve Španělech obrátil 25.000 Židů; i Mohamedáni ve Španělech chtěli slyšeti slova jeho, a 8.000 se jich na víru obrátilo. Mnoho klášterů, špitálů, ano mostů přes prudké řeky k jeho řeči stavěno. Ze všech měst, do kterých se ubíral, aby tam kázal, přicházeli mu se zpěvem v ústrety biskupové, preláti a kněží, knížata a šlechta. Ano i papež Martin V. a králové Francouzští a Španělstí táhli mu v ústrety, když přicházel, aby kázal v těch městech, kde se právě zdržovali. On sám pak jel, obklíčen skvělým průvodem, na oslu, maje oči k nebi pozdvižené nebo pokorně sklopené. Často obklopena byla jeho kazatelna zástupem 80.000 lidí, a mezi těmi se nacházelo na sta kajících, kteří se veřejně bičovali. Ti, kdož ho byli slyšeli, nechtěli od něho odejti. Často s ním táhlo 10 až 15.000 lidstva, aby ho zase slyšeti mohli. Kde se octnul, tu nezůstal žádný řemeslník v dílně své, učitelové zavřeli školy, ano i nemocní chtěli s lůžek svých, aby ho slyšeti mohli. Paměti hodno též, jak se o své poslouchače staral. Vydil totiž sebou vždy několik kněží, aby zpovědi obrá-

cených hříšníků vyslyšali; také měl sebou zpěváky a varhany, aby mohl slaviti služby Boží; notáře nebo písaře, aby psali protokolly při narovnání rozepří, též několik poctivých mužů, kteří se museli postarati o pokrm a obydlí poslouchačů. Kázal za den obyčejně třikrát, aniž by byl hlas jeho zeslábl; ano když již stářím tak zeslábl, že bez podpory jiti nemohl, ještě vstupoval na kazatelnu, a jak se tam octnul, hned byl jako proměněný; kázal tak mocně a ohnivě, jako by stál v rozkvětu mládí svého. Zvláště napomínal lidi, aby nekleli, nenadávali a se nerouhali, též bludy kacířské vyvracel. Přes 200.000 kacířů se navrátilo na jeho kázání do Církvi katolické. V biskupství Lausanne-ském byli modlári, kteří se kláněli slunci; Svatý tam šel a jich obrátil. Ve Francouzích bylo údolí, kde obyvatelé tak ohavně nepravosti páchali, že se to místo nazývalo „místo záhuby;“ a ti lidé byli tak zdivočili, že se tam žádný missionář odvážiti nechtěl. Sv. Vincenc o tom slyšel, a hotov jsa vše pro Krista učiniti a trpěti, hned tam chvátal kázat, a ty ohavné lidi v nábožné křestany obrátil. Tato proměna byla tak patrnou, že se to údolí od té doby jmenovalo „údolím čistoty,“ které až podnes má.

4. Tyto udalosti, tyto zázračné účinky milosti byly však nejen následkem jeho kázání, ale i jeho velikých zázraků a svatosti života. Byl tedy i v tom podoben ss. apoštolům. Jako tito měl i on dar jazyků. On kázal jediné v řeči španělské, ale přece mu rozuměli Francouzi, Irčané, Angličané, Němci a Uhři. Bezčetné jsou zázraky, které činil. On vzkřísil několik mrtvých k životu, rozmnožil chleb a mouku, uzdravil nemocné, němé, kulhavé, šilené a jinak nemocné. Největší pak zázraky byly nenadálé obrácení největších zločinců a nejzatvrzejších kacířů. Denní pořádek jeho byl takový: pět hodin spal na tvrdém, bídném lůžku, ostatní čas noci v modlitbě a čtení Písma sv. ztrávil. Časně ráno zpíval mši, potom kázal dvakrát i třikrát. Potom připouštěl k sobě všechny, kteří mu ruku políbiti chtěli; nebo všickni ho chtěli viděti a jeho se dotknouti. Na to k němu přiváděli nemocné a málomocné. Udělav nad nimi kříž modlíval se takto: „Na nemocné ruce vzkládati budou a tito budou uzdraveni. Ježíš, syn Marie, spása světa a Pán, který tebe přivedl k sv. kat. víře, ať tě zachová, tě spasí a ráčí tě sprostiti od nemoci tvé. Amen.“ Potom přijal skrovničký obídek. Od té doby, co do řádu vstoupil, již masa nepožíval; vyjma neděli postil se každý den a jen jedenkrát za den do sytosti se najedl. Cesty své pěšky konal nebo na oslu; lůžkem jeho byla sláma nebo seno, v nemoci vlněný měch; každou noc se bičoval až do krve. Ač mu podávali veliké sumy peněz, nikdy ničeho nepřijímal, všecko daroval chudým. Též dar prorocství propůjčil mu Bůh.

Tak předpověděl smrt matky a sestry své a krále Sicilského. Ač ho Bůh takovými skutky oslavil, a celý svět chvalou jeho se rozléhal: Svatý vždy poslušný byl jako dítě a tak pokorný, že nemohl nalezti dosti slov, aby na svou bídost toužil a své hříchy oplakával.

5. Tak tedy život jeho byl nejlepším kázáním, a odtud to přicházelo, že tak zázračné věci vykonával. Když mu bylo 62 let, tu bylo vyčerpáno zdraví jeho, a dali mu radu, aby se do své vlasti vrátil; uposlechl a bez meškání cestu nastoupil. Došel až do města Vannes (čti Van) v Burgundii, kde zůstati musel. Obyvatelé měli nevyslovnou radost vidouce zavítati Svatého k sobě. Ale když z úst jeho slyšeli, že nepřišel k nim kázat, nýbrž umřít, tu byli velice zarmoucení. Ale Svatý jich těšil a zpozorovav, že se jeho nemoc zhoršuje, přijal ss. svátosti. Ve své bolestné nemoci nikdy si nenařikal na bolesti své; on otevíral ústa svá jedině, aby Bohu díky vzdával, že kalicha Syna jeho účastným se stane. Předpověděl, že za deset dní zemře, a když ten den přišel, skutečně nastal poslední zápas smrtelný, při kterém však byl pln oddanosti a vnitřní radosti. Jelikož se měšťané toho města obávali, že by jeho mrtvolu jim vzali a jinde pochovali: tedy se ho dali tázati, kde by chtěl pohřben býti? Svatý odpověděl klidně: „Víte, že jsem chudý mnich a sluha neužitečný; proto se nestarám o pohřeb těla svého, ale o spásu duše mé. Ale abyste zachovali pokoj, který jsem vám doporučil, tedy prosím, ať rozhodne převor toho kláštera dominikánského, který jest nejbližší, kde pohřben býti mám.“ Nyní si dal předčítati umučení Páně, potom se pomodlil žalmy kající a na to usnul tise v Pánu 5. Dubna 1419. Vojvodkyně Johana sama umývala jeho mrtvolu, a tou vodou, jakož i rouchem jeho stalo se potom mnoho zázraků. Jeho tělo bylo pohřbeno v biskupském chrámě v městě Vannes.

Svatý se vyobrazuje v rouchu dominikánském, na prsou má slunce s písmeny: I. H. S. (Jezus); Mohamedáni a Židé vedle něho.

Reformací.

Za dnů sv. Vincence řádili v Církvi katolické předchůdcové t. ř. reformací: Wiklef a Hus, — načež Luther vystoupil a tu domnělou reformací dokončil. Tři papežové trhali též jednotu Církve. A však i z toho dopuštění Božího vykvetl Církvi věnec trojí oslavy.

Když na moři povstane bouře, neškodí to kolmé skále, která v obrovské velikosti se vypíná nad hladinu vodní. Kal, nános a nečistota prst opláknuly vlny — a skála nepohnuta, očištěna a jasnoskvoucí třpytí se v paprsku slunečním, jakoby dnes byla vyrostla. Tak se dělo Církvi sv. — Od vyplenění bludů za 1. století křesť. požívala Církev pokoje po celý středověk, a žádné nátisky ani zevnější ani značnější třenice

vnitřní nedolehaly na ni. A za toho pokoje usadil se na Církvi Boží nečistý nános, upjala se ohyzdná prst, tělo Kristové Církve chorobělo, a přemnohé údy její hnily nevěrou, netečností a nemravností, tak že ovčinec Kristův mimo čisté apoštolské učení k sobě ani podoben nebyl. Tu zajiště bylo zapotřebí léku k uzdravení, bylo potřebí bouře na očištění Petrovy skály. A hle! tu začali opravovati Církev nepovolaně a nešetrně Wiklef a Hus, a po nich mnich německý, začali lid z poslušnosti Církve povinné rozvazovati, vášním a tělesností nadřizovati, vydávajíce statky církevní lakotivým knížatům v plen, kněžím nabízejíce ženy a lid obecným klamným slibem svobody šálíce; tu hned strhla se ve světě bouře, v nížto skála Církve došla potřebného očištění a tělo žádoucího uzdravení, neřád z Církve vyšel, a ti hodní v ní zůstali, jak píše sv. Pavel: „Musejí i kacířstva býti, aby ti, kdož zkušeni jsou, zjevni byli mezi námi“ (I. Kor. 11.).

Od těch dob, co krev mučnická na popravištích přestala téci, a nebyli už poustevníci: od těch dob ochladla v Církvi příkladnost, nadšenost, tak že po celá století nebyl nikdo vyhlášen za svatého. To byl smutný důkaz, že nastala ochablost, a měla-li se Církev zotaviti, měla-li míti Svaté, musela vymizeti netečnost, musela zase nastati láska, nadšenost a horlivost pro věc sv. Církve. Toto pak probuzení stalo se, když v Církvi nastalo nejhlubší klesnutí roztržkou papežskou a vystoupením t. ř. reformátorů. Nebo jak začali Wiklef, Hus a potom Luther pomocí lži, lstných úskoků a útržků hanebných na Církev útokem hnáti: vyšel také z lůna Církve sbor reků neohrožených, kteří obnovili smýšlení církevní u věřících, jižto slovem mocným, spisy výbornými, sebe zapíráním a vzornou svatostí života s nepřátely Církve zápasili nad nimi vítězíce. Mezi nimi vyniká, jak jsme viděli, sv. Vincenc Ferreri a později Ignác, Xaver, Sales a t. d. co hvězdy první velikosti na obloze katolické.

Konečně i to sloužilo k oslavě Církve sv., že neuplynul a neuplyne po dalekém světě obořu ani dne, aby některý z těch ubohých svedenců bludu svého nepoznal, a po pravdě nezatožil, — neuplyne dne, aby některá ovce pobloudilá do pravého ovčince Kristova, kajícně se nevrátila. Již sv. Vincenc Ferreri jich na tisíce obrátil na svých vítězoslavných cestách — a jiní Svatí po něm. A tak plesají nebesa radostí vždy novou, a mám za to, že jen k vůli tomu Otec nebeský všechny zblouzence pojednou neobrací, aby ona radost v nebesích byla neustálá! A tyto neustálé oveček pobloudilých návraty jsou třetí z těch věnců, jenž Církvi katolické ze zuřivé reformací vykvetly.

Modlitba.

O můj Bože! věřím a kořím se radám Tvým věčným, že jsi i blud vplétl do tajného řízení své sv. Církve, aby, odkud lidem jednotlivým hrozí náhaza a záhuba, Církvi Tvé odtud konečně vykvetla oslava; propůjč mi té milosti, abych k těm náležel, kteří dle příkladu Tvého sv. sluhy Vincence slovem a příkladem vymáhají vítězství pravdy a cnoti. Amen.

6. Duben.

S v. N o t k e r.

V křížáckých taženích, kde mnoho tisíc lidí téměř ze všech zemí kř. táhlo do země sv., aby tam vydobyli hrobu Kristova, ano již před tím bylo obyčejem, že se zpívávala píseň „Media Vita.“ (U prostřed života stojíme v smrti a t. d.) Tato píseň latinská je už skoro tisíc let stará, a sv. Notker ji básnil, když zpozoroval, jak stavitelové přes hlubokou propast v horách dělali most a tuto svou práci v nebezpečnosti smrti vykonávali. Sv. Notker, který tuto píseň složil, byl mnich v klášteře sv.-Havelském ve Švýcařích. Máme od něho posud 38 výtečných písní kostelních, ve kterých jeho sv. duše téměř předzpěvuje celému křestanstvu jako nebeský slavíček, cokoliv jí krásného napadlo. Dalo by se mnoho o něm povídati, jak byl přísný, jak nábožný, jak byl zvláště osvícen od Boha, tak že někdy budoucí věci předpovídal; ale podobné věci i při jiných Svatých nalezáme, a pročež zde pouze povíme o daru, který jemu zvláště u veliké míře propůjčen byl.

2. Sv. Notker již co jinoch tak krásné písně kostelní skládal, že od jeho vlastních učitelů ostatním žákům jako vzory byly předkládány. A když tento Svatý byl již drahně času zemřel, a opat sv.-Havelský do Říma přišel k sv. Innocencovi III., tázal se tento opata též na zemřelého Notkera, a jak se slavívá památka smrti jeho v klášteře? Když opat řekl, že jako obyčejného mnicha: tu káral papež takové chování řka, že muž, jehož písně jsou Duchu sv. plné, má též co Svatý ctěn býti. Později Notker i skutečně do počtu Svatých postaven byl. Mnich Eccehard, který též v tom klášteře žil a život sv. Notkera vypsál, píše takto o jeho písních: „Bůh propůjčil tomuto sv. muži andělské umění, aby věřící nábožnými písněmi k pobožnosti byli povýšeni, srdce se otevřelo a duch takměř sám nad sebe se povznášel. — Prorok Eliáš měl jednou zvěstovati slovo Páně, když cítil, že nemá právě ducha moudrosti. Tu žádal, aby mu zavolali harfeníka; a jakmile tento na harfu hráti začal, procítnul v proroku zase duch věštby. Sladká hudba totiž rozveseluje srdce lidské a zbuzuje v něm city radostné; a jakkoli každý něco jiného miluje, jak zaslechne libý zpěv či hudbu, hned se kloní srdce k tomu, co má rádo. Když tedy zpíváme žalmy a chvalozpěvy, připravujeme cestu Pánu, po kteréž k nám zjevením svých tajemství chce přijíti, když se pozvedneme, abychom Jemu díky činili a z vroucí útroby Ho chválili. Když totiž duše na duchovní rozjímání navyklá nábožné zpěvy zaslechne, tu začne samou radostí jakoby tancovati a nad zemi a

všecko pozemské se vznášeti, a zcela se ztráceti v rozjímání nebeská. Takovýmto darem naplnil i Duch sv. vyvolenou nádobu svou sv. Notkera.“

3. „Zpěv pak žalmů potěší srdce zarmoucená, uvádí větší poklid do mysli, probouzí ducha, působí, že je hříšníkovi k pláči, očistuje nitro člověka a činí jej ochotnějším ke skutkům pobožnosti. I srdce jako kámen necitelné libezný zpěv obměkčuje. Ačkoli křestana nikoliv nápěv nýbrž Božská slova písně pohnouti mají: předce krásným velebným zpěvem pronešena tím více dojmají. Anot jsou mnozí, kteří lahodností zpěvu tak mocně bývají uneseni, že želí hříchů svých a spíše přivedeni bývají ke kajicnosti, k prolévání slz k toužebnosti po polepšení, než slovy samými nějaké písně. Kázání je zde jenom na zemi lékem proti hříchu, ale chvalozpěvem se Bůh chválí věčně (Žal. 83).“ Až dotud Eccehard.

4. Avšak Notker neměl pouze ten krásný dar, že uměl skládati výborné písně církevní (sekvencie): nýbrž uměl též k nim skládati překrásné nápěvy. Jednou když šel spárnou, slyšel v blízkém mlýně vrzati kolo, které se pro nedostatek vody zdlouhavě otáčelo a po chvíli zvláště zavržlo. To probudilo v něm zvláštní nápěv, a složil dle toho píseň o Duchu sv., která byla za starodávna po celém světě známa a posud je při mši o Duchu sv. na Letnice. Již pak můžeme pozorovati ve světě, že ti, kdo se obírají mnoho zpěvem a hudbou, mívají špatnou pověst a jsou o nich všelijaká přísloví, kterak jsou lehkomyšní, zženštilí a labužní, zvláště se jim vytýká, že své hrdlo, aby mohlo křičeti, neustále nějakým, už at je kterýmkoliv nápojem prolévají. Avšak při sv. Notkerovi, ač byl velikým a slavným hudebníkem, zcela naopak pozorujeme. On nepil ničeho mimo vodu, a od jakživa byl vážný, velice přísný, zvláště na sebe. Již co mladík nikdy se netoulal, a z klášteře jediné tenkrát vycházel, když musel. Žerty a šprýmy nerad poslouchal, neřkuli že by je byl sám dělával, nýbrž vždy na jazyku měl: „Pamatuj na poslední věci a nikdy nezhrěšiš.“ Proto nikdy nemluvil a nehleděl na ženské, aby srdce své co nejmožněji čisté zachoval, ale za to navštěvoval nejraději nemocné, aby jich těšil a k Bohu vodil.

5. Jestli totiž dvojí láska ke zpěvu, jedna svatá a druhá svěťácká. Nechci o tom mluvit, abys nezpíval a též neposlouchal písně necudné, hanebné; nebo kdo má v sobě jiskru ušlechtlejšího citu víry kř., ten se od takových písniček s ošklivostí odvrátí. Již pak je i mnoho světských písniček, ve kterých není nic hříšného; avšak máme s nimi nakládati, jako se vším, čeho požíváme, máme jich zpívat jen mírně. Jedině to je šlechtné, když někdo sebral písně celého národa, aby

v nich ducha národního světa zachoval, což proto že je šlechtné, může i kněz učiniti. Ale zvláště se má obírat křesťan zpěvy duchovními, jak k tomu napomíná apoštol Pavel v listech svých, a sice nejen v kostele ale i doma, když zpíváš, nezpívej z marnosti, aby řekli, že krásně umíš zpívat, a potom zpívej pobožně, t. j. dej pozor na to, co zpíváš; nebo zpěv je jenom okrášlená modlitba. Náš moravský Notker, kněz Sušil, nám mnoho takových písní složil, začez zůstane v národu a Církvi ve vděčné památce.

* * *

Sv. Vilém, opat r. 1203.

Ne všechna kvítka v zahradě jsou stejně krásná, barevná, vonavá a velká; každá květina má však do sebe něco zvláštního, čímž se před ostatními vyznamenává. Tak jest to i při Svatých v Církvi Boží: nejsou sobě rovni; oniť jsou sice všickni sluhové a přátelé Boží, ale každý má do sebe něco zvláštního, čímž se od jiných rozeznává. Tak k. př. někteří Svatí vyznamenali se poslušností, jiní pokorou, jiní milosrdenstvím, jiní vírou a důvěrou, jiní čistotou a nevinností, jiní kajcností. Čnost pak, kterou si sv. Vilém zvláště zamiloval a ve které se nejvíce cvičil a kterou se před jinými vyznamenal, byla — trpělivost. Jeho nábožní rodičové v Paříži dali ho dobře vychovati a důkladně ve vědách vycvičiti. Přijav vysvěcení za podjáha, stal se kanovníkem při chrámě sv. Genovefy v Paříži. Bohužel! vedli duchovníci v této bráti lehkomyšlný život. Vilém byl u velikém nebezpečí svedenu býti; avšak statečně odolal v důvěře v Boha všem lákáním a věrně povinnosti stavu svého vykonával. Za to však nenáviděli ho páni spolubratří, smáli se mu, hleděli mu všemožně život ztrpčiti, ano až tak dalece šli, že ho o čest připraviti chtěli, aby nemohl za kněze vysvěcen býti. Vilém všechno snášel, mlčel a odpustil nepřátelům svým všechno, čím ho urazili. Pohled na trpícího Spasitele na kříži osladil mu všechny trpkosti a dodal mu zmužilosti, aby i to nejtěžší snášeti mohl. Nemohouce jej takto nepřátelé vypuditi z bráti, zvolili ho za probošta jiného, blízkého ústavu, jen aby ho měli s krku. Tak nemohou zlí vedle sebe trpět příklad dobrý!

2. Tenkráte právě přišel papež Eugen III. do Paříže a když o tom hříšném životě těch kanovníků doslechl, hned dal vyšetřování zavesti, a když se o pravdě přesvědčil, ústav ten vyzdvihl a jiné nábožné kanovníky povolal, kteří Viléma vybidnuli, aby u nich zůstal. Avšak zde se ukázalo, že i nábožný může poklesnouti, nemáli srdce naskrz od světa odloučené. Vilém nechtěl

své probošství opustiti, jelikož s ním spojeny byly příjmy bohaté. Dlouho byl na rozpacích, co by činiti měl; Ježíš a svět přeli se o srdce jeho. Dobrý a nábožný opat toho kláštera Eudo znamenal ten zápas, a přiveda jednoho dne Viléma ke kříži, řekl mu: „Nezaslужuje-li Bůh, který se pro nás tak ponižil, nebe opustil a chudým se stal, abys z lásky k Němu, musí-li to býti, všechno opustil a s jeho milostí Jemu se rovnal?“ Zahanben klesl na zem, přinesl sebe a všechno, co měl, Pánu za obět a prosil, aby ho zase do té bráti nové přijali. Zde žil věren vzoru P. Ježíše až do 60. roku, a byl od svých bratří pro svou pobožnost za podpřevora vyvolen.

3. Když jedenkráte v noci se modlil, zjevil se mu P. Ježíš ve způsobě krásného jinocha řka jemu: „Viléme! musíš ve službě Boží táhnouti do země cizé. Nedostatek, zármutek a pronásledování očekávají tam tebe; avšak netrať myšli; já až do konce budu při tobě a u vysokém stáří vezmu tě do radosti věčné.“ — Svatý odevzdal se do vůle Boží a odhodlán byl jíti, kam by ho Pán chtěl povolati. Brzy na to poslal nábožný biskup Absalon v Rošiltě v Dánsku vyslance, aby se odebral k opatovi s prosbou, by mu poslal nábožného Viléma s třemi bratřími, aby oni v jednom klášteře jeho diocese, který byl v kázni velice sklesnul, zase tuto kázeň uvedli. „Staň se vůle Boží,“ zvolal Vilém, uslyšev zprávu tuto a hned s třemi bratřími na cestu se vydal. S velikými počtami přijali ho král Dánský Valdemár a biskup Absalon, který ho již ze studii znal. Za několik dní byl zvolen za opata toho kláštera; ale sotva starou kázeň a pořádek obnovovati a zaváděti počal, hned doléhali naň utrpením a pronásledováním. Klášter byl chudý, krajina, ve které stál, byla studená, kněží nevlídní a tvrdošijní. Jeho tři spolubratří, kteří ho sem zprovodili, opustili ho, dva kněží z kláštera utekli, a ti ostatní si umínili, že Viléma buď za otroka prodají nebo usmrtí. K tomu přišla ještě hrozná vnitřní pokušení a veliká strážení útěchy. A však Svatý trpěl s láskou a mírností všechny překážky hleděl přemahati. Modlil se, kál se a pevně důvěruje v pomoc Boží konečně zvíťazil. Nepodajní konečně poslechli, přestali ho nenáviděti, ctíli ho, a od té doby sv. řeholi přísně zachovávali.

4. Brzy se lid dozvěděl, jak svatě v tom klášteře živi jsou, a se všech stran vstupovali údové noví, tak že Vilém druhý klášter musel založiti. To bylo velikou útěchou pro Svatého, vroucně děkoval Bohu za pomoc jeho a nyní ve všech srdcích lásku Boží hleděl rozšířiti. I hlásal neunaveně slovo Boží a zvláště se snažil, aby lásku k čistotě do všech srdcí vštípil. Chudí a nemocní byli jeho miláckové, a k hříšníkům chodil,

hříšníky vyhledával jako pastýř ztracené ovečky. Při tom vedl život velmi přísný. Jeho oděv byl vždy chabý; na nahém těle nosil drsnatý kající hav; lůžkem jeho byla sláma; málo jedl, téměř neustále se postil. Za to ho obdaril Bůh darem zázraků. Když nemocní jedli z těch pokrmů, kterých on nechal, a nebo pili vodu z té studně, kterou on čistiti dal, hned ozdravěli.

5. Když mu bylo 90 let, zjevil se mu u vidění ctihodný stařec řka: „Ještě sedm živ budeš.“ Bylo to sedm let. Než těch sedm let uběhlo, padl do bolestné nemoci. Maso na jeho těle začalo se pobebrati; od hlavy do paty byl jedna rána, pohled na něho byl strašlivý. Ale i při největších bolestech neopouštěla ho jeho obvyklá trpělivost. Žádné zlostné slovo nevyšlo z úst jeho; maje krucifix v ruce rozjímal neustále utrpení Spasitelovo, líbal jeho rány a tím podivuhodné útěchy nabýval. V času sv.-postním popustily bolesti jeho. Ubohý nemocný stařec opustil na zelený čtvrtek své tvrdé lože a slotžil mši sv., načež bratřím sv. přijímání podával a chudým nohy umýval. Potom jedl na pohled s bratry svými, a i jim ještě nohy umývati chtěl; a však síly ho již opouštěly. Přinesli ho na postel, i s vroucí toužebností tam ss. svátosti umírajících přijal. Když pracoval k smrti, dal si obléci roucho kajicné, na popel se položití a tak odevzdal duši svou do rukou Božích 6. Dubna 1203. maje 98 let života svého. Vyobrazuje se jako opat s berlou v ruce.

7. Duben.

Bl. Heřman Josef r. 1236.

Jakou lásku chová blahosl. Rodička Boží k dítkám nábožným, dušem čistým a cudným, které jí s dětinnou úctou ctějí, můžeš pozorovati, milý čtenáři! na blah. Heřmanovi. Narozen byl okolo r. 1200 v Kolině na Rýně z rodičů poctivých ale chudých. Jako pacholík byl mírný a ochotný ke všemu, k čemu ho rodiče přidržovali; byl vždy veselý a bodrý myslí, nevěděl však nic o lehkomyšlnosti a svévoli; žádného slovíčka zlého nevyšlo z úst jeho, vždy byl mravný a tichoučký. Když mu bylo sedm let, posílali ho do školy, kdežto pilností svou nejlepší pokroky činil. Jeho nábožní rodičové byli mu vstřípní již záhy útlou pobožnost k matce Boží. K ní, té Panně nejmoudřejší, modlíval se, když šel do školy, jí všechny své práce věnoval, jí věnoval všechny hodiny prázdného času svého. Když si jeho spolužáci v dnech prázdných hráli, vkradl se Heřman do kostela, který byl zasvěcen Rodičce Boží. Tam stál krásný obraz, představující nejsv. Pannu s Ježíškem.

Před tímto obrazem pak si klekl a v dětinné prostotě mluvil brzy s Matkou brzy s Děťátkem; také podával Ježíškovi svůj chléb nebo jablko, které byl od rodičů dostal. A tak si často hrával s milým Ježíšem.

2. Ale zatím klesali rodiče dobrého Heřmana do větší chudoby, tak že mu potřebných kněh k učení a potřebných šatů a obuvi ani nemohli zaopatřiti. Heřman by byl musel přestat studovat, kdyby nebyla sv. Panna zázračně pomohla. Byla zima, mráz veliký, a Heřman neměl střeviců. Tu vzal útočiště ke své milé Matce.

Sotva byl vstoupil do kostela, volala ho Maria k sobě tázajíc se, proč při takové zimě chodí bos? „Nemám střeviců,“ odpověděl Heřman, „ani peněz, abych je koupil.“ Tu pravila sv. Panna: „Jdi sem k tomu kamenu, zdvihni ho z místa a najdeš tam tolik peněz, abys si střevíce koupiti mohl.“ Heřman hned k tomu kamenu běžel, vyzdvihl ho, našel tu peníze a dětinně se poděkoval za ně Rodičce Boží. Ona pak řekla: „Kdykoli v nouzi budeš, přijď jen na toto místo a vždy najdeš tolik, čeho bys zapotřebí měl.“ — Heřman věrně

následoval té rady, a vždy našel, co potřeboval. On se sice s tím nikomu nesvěřil, ale jeho spolužáci se za ním kradli a zpozorovavše to, chtěli též v tom nálezu podíl mítí. Tedy také šli k tomu kamenu, ale když ho vyzdvihli, ničeho tam nenašli, neboť nebyli tak nábožní jako Heřman a neměli tak rádi Rodičku Boží jako on. Nemohlo by se tomu přiložití víry, kdyby to nebyl sám Heřman na smrtelném loži dosvědčil.

3. Když mu bylo dvanáct let, vstoupil do kláštera řádu premonstrátského, od sv. Norberta založeného. V tomto klášteře musil z počátku večeradlo obstarávat, později se stal kostelníkem. Nyní byla pobožnost jeho k Marii ještě větší a následek toho byl, že svatá Panna vešla s ním ve spojení nejvroucnější. Onať se mu zjevovala přechasto v postavě viditelné, vyučovala ho a ráda pozorovala na otázky jeho. Jelikož Heřman celé noci na modlitbách ztrávil, zjevila se mu tu svatá Panna v záři takové, že jeho cele byla jasně osvětlena. Zvláště se líbila nejčistší Panně andělská čistota jejího sluhu nábožného. Aby ho za to odměnila, dala mu krásné jméno Josef a prstenem se s ním zasnoubila.

4. Zpomínka na tajemství vtělení Páně naplňovala ho vždy nejvroucnější láskou k Pánu Ježíši. Byl jako bez sebe, když chvalozpěv „Benediktus“ zpíval. Nelze vyřici, jak po tom toužil, aby od jiných ponížen a pohrdán byl. Jednoho dne pravil k jednomu rolníkovi: „Udeř mne do tváře.“ Když tento cele údivený se tázal, proč? odpověděl mu Heřman: „Proto že já jsem stvoření plné hříchů a ohavností. Nikdy nebudu tak zlehčen a pohrdán, jak toho hoden jsem.“ Heřman se velice z toho radoval, když mu někdo učinil nějaké pohanění. Když ho někdo chválil, to mu bylo nad míru odporné. Nosíval vždy šat velice chatrný a říkával: „Lepšího nic nezasluhuji.“ Též říkával: „Čas života tohoto je čas kající.“ V chování svém byl tak prostý, že ho světáci měli za blbého.

5. Blahoslavený Heřman umřel nedaleko Steinfeldu 7. Dubna 1236. Na rozličných místech Nizozemí počítá se do počtu Svatých řádu svého. Jeho tělo bylo ještě nedávno v opatství Steinfeldském, kde stál i oltář jemu věnovaný. Před revolucí franc. byly ostatky jeho v Antverpu upremonstrátů, v Lováni v opatství Parc-ském, v Kolíně u kartuzianů a v chrámě sv. Křištofa. Císař Ferdinand II. staral se o to, aby tento sluha Páně byl za Svatého prohlášen, a důkazy zázraků na jeho přimluvu se udalých do Říma zaslal; nepřišlo však k tomu. Předce však bylo jméno jeho položeno na 7. Dubna do martyrologiu regulovaných kanovníků sv. Augustina, kteréž papež Benedikt XIV. potvrdil. Blahoslavený Heřman napsal výklad písně Šalomounovy a několik pojednání o nábožných předmětech. Onť přináležel do

počtu asketů nejslovutnějších, jako jsou: sv. Terezia, Tomáš Kempenský, Tauler, Blossius, Scupoli atd.

Na čem se zakládá úcta žen k Marii.

Ačkoli Maria Panna nacházela od jakživa mezi pohlavím mužským dosti tak vroucích ctitelů, jakovým byl bl. Heřman Josef, přece však tolik jisto, že až do posavade v tom se vyznamenávalo pohlaví ženské, což se zcela přirozeně a snadno dá vyložiti.

Žena byla příčinou pádu lidského. Po pádu rájském člověk dle těla a duše zkažený bližnímu krivdy a násilí činil, a krivda ze všech nejbolestnější stávala se ženě. Žena od přirozenosti slabší stala se muži násilnému ne družkou a chotí, ale otrokyní a hříčkou, místo jedné ženy měl surový muž jich více, a to trvalo po celý věk starý až do příští Kristova. O tom nám podává dějepis svědectví pohnutlivá. Všude před Kristem muž se baví a bojuje, žena pak doma nejtěžší práce koná; muž lenoší a hejří, s ženou pak dělá, co se mu líbí. Tak k. p. u Indů ta ohavnost byla obyčejem, že když umřel muž, musela i žena za ním na hranici skočiti a v plameni skonati, neboť se považovala za nábytek muže, nechťela-li býti až do smrti za nepočestnou prohlášena a stihána. — V Egyptě byla skála nad Nilem, již se říkalo „smrt žen;“ s té skály prý ženy do té řeky skákaly, když si pro tyranství mužů svých zoufaly. — U Řeků a Římanů byl zákon, dle kterého každý otrok mohl do tváře naplvti té ženě, která by se byla ukázala s tváří odkrytou bez závoje na místě veřejném. Ba i v starém Zákoně u lidu Israelského nebyla žena leč ubohou trpítkou; nebo an muž mohl s jinou ženou bez trestu obcovat, žena, byť toliko a třeba křivé podezření nevěry na ni padlo, hned propadla smrti strašného kamenování. Tak trpěla žena za hříchů pramáti své Evy a trpí posud, kde ještě neproniklo světlo sv. Evangelia.

Ale Kristus ujal se ženy snižené. Ženu vyvoliv sobě za matku tak povýšil, odústojnil trpící, snižené pohlaví ženy a panny křesťanské, v Marii a skrze Marii rovnost práva lidského jim vrátil a oková otrockých jich sprostil. Kristus zrušil mnohoženství a obnovil ústav rájský, aby muž směl mítí jenom jednu choť a společnici života (Mat. 19.), a aby už nikdy neklesla důstojnost ženy, sňatek manželů křesťanských povýšil za Svátost nov. Zákonu. (Efes. V.) Co tedy první Eva zkazila, napravila Maria; a co vinou Evy ženy snášeti musely, ukončilo se zásluhou Marie. Zásluhu pak nesmírnou, jaké sobě Maria o pohlaví ženské dobyla, uznávaly věky minulé; a odtud to, že od jakživa ženské jsou více a větší ctitelky Marie Panny než-li mužští. Jedině ti v pohlaví mužském, kteří znají cenu panictví, ti v úctě panenské matky Spasitelovy nacházejí též štít a mocnou podporu cnosti této nebeské a v úctě Marie s ženskými se rovnají.

Několik římských mladíků konali následující modlitbu, aby na přimluvu nejčistší Panny Marie zachovali panenskou čistotu, a papež Pius IX. propůjčil všem, kdož tuto modlitbu hned po Anděl Páně říkají, odpustky 100-denní, a plnomocné každý měsíc, když přijímají kajicně ss. svátosti. Pročez vykonávej tuto krásnou

Modlitbu:

O má Velitelko! o má Matko, pomni, že jsem tvůj! Zachovej mne a ostříhej mne co majitek svůj. Amen.

8. Duben.

Sv. Albert, patriarcha Jerusalemský r. 1214.

Léta Páně 71. bylo město Jerusalema i s překrásným chrámem od římského vůdce Tita tak strozkotáno, že nezůstalo ani stopy, že by na tom místě byli lidé bydleli. Utekli Židé, mezi nimi i křesťané, vraceli se sem poněmáhle zase a stavěli sobě příbytky. A však za císaře Hadriana povstalo zase zbouření Židů v Palestině, a nyní zakázal císař Židům, aby se již nikdy v Jerusalemě neukázali, a vystavěl potom nové město, a však již ne na tom místě, kde starý Jerusalema stál; zároveň dal vystavěti chrám na místě, kde byl hrob Boží, Joviši a na hoře Kalvárii Venusi, aby sem již křesťané na tato místa přicházeti nemohli; to trvalo přes 150 let. Tu za císaře Konstantina, který se stal křesťanem, padlo pohanstvo, a matka tohoto nábožného císaře Helena dala kříž nalezti a po nalezení ho překrásný chrám vystavěti, chrám sv. kříže; totéž učinil její syn, který nad hrobem Páně nejkrásnější basiliku vystavěti dal. Nyní mohli nábožní křesťané bez překážky navštěvovati a ctíti místa svatá, kde Kristus trpěl a skončil. Nábožní biskupové měli od té doby sídlo své v Jerusalemě, a r. 451. stalo se sídlo biskupské sídlem patriarchy, kterážto důstojnost je po papežské v Církvi posud nejvyšší. Na sta tisíců poutníků putovalo každoročně do Jerusalema ke hrobu Páně, kde bylo vše připraveno, aby dobře přijati a zaopatřeni byli.

2. Tak to trvalo až do r. 638., kde Arabové, nejkrutější nepřátelé křesťanské víry, pod velitelem svým Omarem vydobyli města Jerusalema. Přece však i nyní mohli křesťané za mírný peněz sv. místa navštěvovati. Ale když r. 1073. Turci dostali město sv. do své moci, zneuctili hanebně místa sv. a křesťany co nejstrašněji tryznili. Jedině za veliké sumy peněz a po mnohých nesnázích mohli se poutníci do města dostat, aby se na hrobě Krista Ježíše pomodlit a vyplakat mohli. Tu vystoupil nábožný poustevník, Petr Ambián -

ský, který to všecko na své oči viděl, a hledal pomoci u křesťanů na západě, jmenovitě ve Francii, Itálii, Němcích. Svými plamennými řečmi byl původcem tažení křížáckých. Volaje: „Bůh to chce!“ chtěl kde kdo do Jerusalema, aby Boží hrob byl z rukou nevěřících vyrván; na znamení toho připjali sobě červený kříž na pravé rameno a jmenovali se křížáci. Vůdce byl nábožný vojvoda Bohumír z Bouillonu. S 80.000 vojiny táhl r. 1096. do Jerusalema a za tři léta ho skutečně vydobyl a tak dostal Boží hrob do rukou svých.

3. Sídlo patriarchy bylo obnoveno, a křesťané mohli zase zde vykonávati pobožnost svou. 85 let měli katolíci Boží hrob v moci své a úřadovali zde co strážcové patriarchové Jerusalemské. A však r. 1185. vydobyt byl Jerusalema zase od Turků, patriarcha musel prchnouti, a křesťané zase byli mučeni, nemajíce žádného biskupa více. Byli od Turků pohrdáni a co nejukrutněji utlačováni. Jen za nesmírné platy mohli sobě vykoupiti od Turků místa svatá. V této nouzi obrátili křesťané ubozí v Jerusalemě zřetel svůj na biskupa z Vercelli Alberta. Oni doslechli, jak zbožný vede život, a zvolili ho sobě za patriarchu svého. Byl narozen v Parmě z rodičů šlechtických; byv vychován v bázni Boží vstoupil co jinoch do kláštera, kdežto pro svou pokoru, poslušnost a své laskavé chování od bratří tak byl milován, že si ho zvolili za převora svého. Pověst o jeho cnostech rozšiřovala se vždy více, a proto si ho zvolilo duchovenstvo za biskupa. Albert nechtěl se v tento úřad uvázati, až ho papež donutil.

4. Po dvacet let vedl co věrný pastýř stáde své, když ho křesťané Jerusalemské zvolili za patriarchu svého. Tentokrát se však Albert nezdráhal, převzít důstojnost nabídnutou, neboť byl uslyšel, že v ní pro Ježíše bude moci hodně mnoho trpěti, ba snad proň smrt mučnickou podstoupiti. I vstoupil tedy na loď a přeplavil se do města Ptolomais (Akre), kde zemřelý patriarcha byl zarazil sídlo své. Sotva se tam byl octnul, vyzvěděl dobře, jak se křesťanům vede v zemi svaté. I slyšel jen o samé bídě a nouzi, samém nátisku a hoři, jímž Turci ubohé křesťany mučili, ano mnohé k odpadnutí od víry sv. přivedli. A však sv. Albert si nezoufal; s důvěrou v pomoc Páně cestoval po zemi, těšil, napomínal, posilňoval věřící a mnohé odpadlíky zase k víře nazpět uvedl. Byl od Turků pronásledován a tryzněn; jeho život byl neustálé mučennictví, a však nikdy nepozbyl mysli. Křesťané ho milovali jako otce svého, a i Turci museli ho konečně pro jeho svatost sobě vážiti. Po osm let byl zastával sv. Albert svůj svatý, trnůplný úřad, tu byl na slavnost Povýšení sv. kříže, an u oltáře stál, zavražděn r. 1214. od člověka zlého, jež pro neřesti vyobcovati musel. Kře-

stané, obzvláště pak karmelité, jimž novou řeholi předsal, hořce oplakávali jeho smrt.

Vyobrazuje se v rouše biskupském, palmovou rastrolest v ruce a šíp, jímž proklán byl.

5. Chrám hrobu Božího posud stojí. R. 1808. zcela zhořel, ale místa svatá byla zázračně zachována, také chrám byl zase přeskvostně znovu vystaven. Boží hrob samý, kde tělo Pána Ježíše odpočívalo, patří katolíkům. Je šest stop dlouhý, tři stopy široký a půl třetí vysoký, krásným mramorem obložený, a vypadá jako oltář, na kterém františkáni denně čítávají mši sv. Nad hrobem se klene kaple, ozářená ve dne v noci 50 skvostnými lampami. V pravo od vchodu chrámu je týmě hory Kalvarie a místo, kde stál sv. kříž, na němž je oltář. Nedaleko odtud skála, která pukla při smrti Páně; nedaleko odtud místo, kde Pána Ježíše na kříži přibíjeli, a kámen, na němž tělo Páně bylo umyto a pomazáno, než je pohrobili. V tom chrámu je též místo, kde Helena sv. kříž nalezla, kde vojáci se dělili o roucho Páně, kde se Pán Ježíš vzkříšený své Matce a anděl ženám zjevil, jakož i kus toho sloupu, při kterém Pán Ježíš byl bičován. Ne všechna místa svatá patří katolíkům; některá náleží Řekům a Armenům. Strážcové Božího hrobu jsou františkáni, ve dne v noci stráž majíce v chrámě. Do svého kláštera přijímají poutníky, nohy jim umývajíce a dle možnosti častující. Klíče k tomu chrámu má turecký místodržitel; kdo Boží hrob navštívit chce, musí něco nejprv zaplatiti. Ti ubozí františkáni musejí mnoho od Turků vytrpěti. Od letošního roku 1863. je tam otevřen dům hostinský pro každého občana veliké naší říše Rakouské, a v Únoru tam dospěli co představení dva kněží, kteří též slovansky mluvití umí, aby poutníkům i naší národnosti mohli sloužiti.

* * *

Sv. Perpet, biskup.

Perpet byl biskupem města Tours ve Francouzsku. Pocházející z vzácné rodiny byl velice bohat a měl mnoho polností. Ale on byl též pravým nástupcem a ctitelem sv. Martina, který byl též dříve biskupem ve městě Tours a se tak velice byl vyznamenal láskou k chudým. Ačkoliv měl Perpet sestru, jménem Fidia Julia a jiné příbuzné: nicméně považoval chudé za své vlastní děti, které jednou po něm všechny jeho statky dědití měly. Nuzní, žebráci, nemocní, vdovy, syrotci byli miláckové jeho. Vzácné lidi jen tenkrát za své přátele počítal, když Církvi sloužili a moc svou k ochraně chudých vynakládali. Také vystavěl mnoho kostelů na své útraty a statky jich obdaroval. A ačkoli

jako biskup dva nesvědomitě faráře z úřadu sesadil: přece jim výživu doživotní ze svých vlastních statků vykázal. Co jinak ještě jako biskup pro blaho Církve učinil spasitelnými nařízeními a uvedením přísnější kázně, chceme zde pominouti a uvesti zde přímo jeho závět, jak nám byla od starých spisovatelů zachována.

2. „Ve jménu Ježíše Krista. Amen. Hříšník Perpet, kněz kostela v Tourech: nechtěl jsem odejít z tohoto světa bez závěti, aby nebylo odjato, co mně bylo milostí nebes nezaslouženým způsobem štědře a dobrotivě svěřeno, a aby jmění Církve nepřeslo na jiné, než-li na Církev. Kněžím, jáhnům a duchovním kostela svého dávám a zanechávám pokoj Pána našeho Ježíše Krista. Amen. Potvrď to, o Pane! cos v nás učinil, ať neznají roztržek a setrvají stále u víře. Kdo zachovává předpisy evangelické, buď požehnán vším požehnáním nebeským. Amen. O Pane Ježíši! vyhlad' bezbožníky dechem úst svých. Amen. Pokoj Církvi, pokoj lidu ve městě, na venkově, od Boha Otce, Pána našeho Ježíše Krista. Amen. Přijď Pane a neprodlévej. Amen. Vám tedy kněžím, jáhnům a duchovním svého kostela zanechávám toto tělo smrtelné ku pohrobení, kde chcete; vím, že Spasitel můj neumře, a že v těle svém uzřím Boha svého. Amen. Chcete-li však mně nehodnému prokázatí milosrdenství, o které vroucně žádám, přeji sobě, abych odpočíval u nohou sv. Martina až ke dni soudu. Vy o tom rozhodnete: chci, co Vy chcete, jak uděláte. Kostelu svému dávám to pole s rybníkem v Savonniere, jakož i pastviska, louky a mlýn na řece. — Statek ve Bertiniaku s tím lesem a celým výnosem odkazuji též kostelu svému; a však tím způsobem, že z těch důchodů má býti zaopatřován olej ku věčnému světlu u hrobu sv. Martina. Kdyby se to ale zanedbalo, a má vůle, čeho se nenaději, byla zmařena, tenkrát ať připadne ten statek s příslušenstvím dědicům, kterých hned jmenovati chci. Co, kdo a kde je mi dlužen, to darováno je dlužníkům ode dne úmrtí mého. Chci a nařizuji, aby nikdo nepožadoval, co já jsem prominul.“

3. „Tobě, nejmilejší spolukněži Eufronie! odkazuji tu stříbrnou skříní s ostatky Svatých; rovněž i knihu sv. Evangelia, kterou napsal sv. biskup Hilarius. Buď mne pamětliv. Amen. — Kostelu sv. Diviše zanechávám svůj stříbrný kalich a ten stříbrný kříž, do kterého jsou vloženy ostatky sv. Diviše. — Své sestře Fidii Julii zanechávám ten zlatý kříž, do kterého jsou zadělány relikvie Páně. Chci ji však vroucně a snažně o to požádati, jestli by před pannou Dadolenou měla umřítí, aby ho tato po ní obdržela. Tebe též, sestro Dadoleno, prosím, abys ho při smrti své nějakému kostelu odkázala, aby se nedostal do rukou nehodných. Pakli by Dadolena před tebou, nejmilejší

sestro Fidio Julie! měla odemřít, tož chci a nařizují, abys ten kříž kterému chceš kostelu odkázala. Pamatuj na mne, rozmilá. Amen. — Tobě, hrabě Agilo, dávám a zanechávám svého parádního koně a mezka jednoho, kterého sobě můžeš vybrati, pro tvé výtečné zásluhy o Církev a o mé syny, chudé, abys i dále vydatně se jich a rázně ujímal jako posavade. — Tobě, nejmilejší bratře a spoluknězi, kterého Bůh po mé smrti mým ustanoví nástupcem, zanechávám vše, cokoli k úřadování biskupskému mezi mou pozůstalostí sobě vybereš potřebného. Co nebudeš chtít, ať připadne za podíl dědicům, jež budu jmenovati. Faráře Malley-ského a Orbonského již nikdy do úřadu neusazuj, se kterého sesazení jsou. Avšak ať výživu svou berou doživotně ze statku mého Preslay. Co zbyde krom toho, co po nich se uprázdní, to zanechávám tobě k užitku a upotřebení, po tvé smrti pak to daruji kostelu svému. Ty pak, můj bratře a nejdražší spoluknězi! miluj mé, tvé kněze, jáhny, duchovníky, panny; pomáhej jim vzorným příkladem, přicházej jim v ústřety s dobrotou; učíš, aby se považovali za tvé ditky, ale ne za sluhy a tebe za svého otce, a ne velitele, o to prosím, to chci, to ustanovuji.“

4. „K Vám, moji nejmilejší bratři, koruno má, přátelé moji, pánové moji, synové moji, vy chudí Kristovi, nuzní, žebráci, nemocní, vdovy a syrotci! Vás píší, jmenuji a ustanovuji za dědiče své. Po odtažení nadřčeného ustanovuji vás za dědiče všeho, čímkoli vládnou na statech, na polích, pastvinách, loukách, vinicích, domech, zahradách, vodách, mlýnech; ano na zlatě, stříbře a šatstvu, a vším ostatním, cokoli jsem ze jména neudal. A aby všecko v pořádku bylo upraveno, tedy chci, aby hned po mé smrti co nejdříve byla celá má pozůstalost hned na peníze uvedena a tyto na tři díly rozvrženy byly, dva díly ať případnou chudým, jak kněz Agrarius a hrabě Agilo za dobro uznávají; třetí díl ať se rozdělí vdovám a pannám, jak to Dadolena za dobré uzná, tak chci, prosím a ustanovuji. Chvála Pánu, přijdiž Ježíši Kriste! Já Perpet ve jménu Tvém. Amen.“

● závěti čili testamentě.

Závět jest věc nad míru důležitá; poznati v ní možno někdy mnohem určitěji stav, ve kterém duše na jiný svět přešla, než-li z jejich posledních slov. V závěti se ukazuje, jak kdo smýšlel při smrti a dlouhá leta před smrtí, dokud člověk za dnů zdraví svého psáti může. Zda-li pak jsi ty již sestavil závět? Pakli posud ne, proč ne? Již toto je někdy důkazem a znamením lehkomyšlnosti, že se někdo nestará o své domácí, že nadržuje na pořádek, také že se chabě bojí smrti, nechťeje na ni ani pomyslit. Jak ale pravý křesťan závět svou zříditi má, to můžeš se naučiti ze závěti sv. Perpeta. Z této závěti pak se ukazuje, že dobrý křesťan, kde nemá k zaopětření vlastních dítek, přede vším pamatuje na chudé

Spasitel výslovně řekl, že co chudým činíme, jakobychom Jemu samému byli proukázali. Po údech Ježíše Krista přichází jeho dům, t. j. kostel. Čím chudší je nějaký kostel, tím více křesťan rád něco odkáže ze své pozůstalosti ke kostelu, aby se mohly důstojně konati služby Boží. Velmi smutně to vypadá, když na nějakém místě dům Boží, kostel bídňěji opatřen jest, než-li příbytky zámožných lidí. Ačkoli sv. Perpet svou sestru velice miloval, jen něco maličko jí na pomátku zanechal, bez pochyby proto, že již od rodičů měla jmění dostatečného. Obyčejně přátelé myslí, že mají kněze proto, aby jim za živa děti chudých příbuzných živil a zaopatřoval, a po smrti, aby po něm dědili, z čehož někdy největší sváry povstávají. Evangelium sice velí, aby se každý o své domácí staral; mají-li ale sami dosti a jsou-li dobře zaopatřeni, dá křesťan raději jmění své nuzným a na dobročinné ústavy, než buď aby bohaté přátele učinil ještě bohatšími, nebo maje jich mnoho, a sám málo, aby mezi nimi zárodek různice hodil. Přítel nám nikdy nemá více na srdci ležeti než-li Kristus Pán, a proto se kněz nestane knězem, aby příbuzným dával. Ovšem můžeme a máme jim dát něco na památku na znamení, že jich máme rádi, a že si jich vážíme, jako to i sv. Perpet své sestře učinil. Rovně tak zajisté je to Bohu milé, když přátelům a vysoce vážným osobám nějaký dárek zanecháme, ne aby z toho zbohatli, nýbrž raděj, abychom jim lásku, vážnost a dík tím projevili, jak to i sv. Perpet byl učinil. Co ale je zvláštní ozdobou v závěti, je to, že i o nepřátele své se staral; zbožný biskup totiž nemůže míti větších nepřátel, než zkažené duchovníky, které sesaditi musel. Tak zachovává křesťan i umíraje to veliké přikázání, činiti těm dobře, kdož nás nenávidí. Ty umíraje tatáž pravidla v závěti dle příkladu sv. Perpeta máš zachovávat; musejí ale po celý čas života u tebe platiti; neboť život sám je veliká závět, která bude do knihy věčnosti zapsána.

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. sluhovi svému tak krásnou závět učiniti dal: popřej nám té milosti, abychom již za dnů zdraví svého na to pamatovali, bychom závěti pořádek učinili, všem nepořádkům předešli, a tak pokoj v hrobě a radost v nebi našli. Amen.

9. Duben.

Sv. Maria, kajicnice r. 204.

Egypt byl rodiště její; když jí bylo dvanáct let, opustila otce a matku a odebrala se proti jejich vůli do Alexandrie, bohatého to obchodního města, aby tam hověla divokým žádostem těla. Po sedmnáct let vedla zde hanebný život; všecko její dychtění a snažení směřovalo jen k tomu, aby hodně užila rozkoší tělesných; pro krásu cnosti neměla ani žádného smyslu; nezpo- mínajíc na Boha, jeho zákon a na strašný soud trávila v divokém hlomozu dny své. Jednoho dne viděla, jak na břehu mořském mnohé osoby vstoupaly na je-

dnů; na otázku, kam táhnou? slyšela, že se ubírají na pouť do Jerusaléma, aby tam v chrámě Božího hrobu přítomni byli slavnosti Povýšení sv. kříže. Tu jí přišla myšlenka, aby jela sebou, a však nikoli proto, aby tam Božskému Vykupiteli, který tam za hříšníky umřel, v duchu kajícím svou úctu složila, nýbrž aby tam mezi množstvím poutníků své hříšné výdělny dále vyhledávati mohla. I vstoupila tedy na loď. Nechvějíc se před vlnami, které jí mohly do propasti pochovati a pak věčně do pekla mstě Boží odevzdati, plavila se po moři, a i mezi tím převážením oddávala se nejhanebnějším rozpustilostem; to též činila i v Jerusalémě.

2. Když ta slavnost přišla, chtěla i ona jíti do chrámu Božího, kde kříž Páně od sv. Heleny nalezený úctě věřících vystaven byl. A však když do brány chrámové vejíti chtěla: tu neviditelná ruka drzou hříšnici na zpět držela; chtěla vkročiti, ale nemohla. Tři a čtyřikrát znovu se o to pokusila, aby práh překročila, nadarmo! tajemná moc jí vždy ode dveří odstrčila. Každý poutník mohl volně vejíti, ona však samojediná ne! Zcela pomatená uschovala se do jednoho kouta v přední chrámu; bylo jí, jakoby k ní někdo pravil: „Ty toho nejsi ani hodna, ty nevěstko prodajná! abys uzřela kříž Toho, který za tebe v nevyslovných bolestech umřel, a kterého ty neustále hříchy svými křížuješ.“ Jako bleskem raněna vrhla se na kolena, její celé hříšné živobytí tanulo jí jako strašná přisera před očima duše její, a dala se do hořkého pláče. Co měla nyní počítí, aby se zbavila hoře svého? Kdo jí měl vytrhnouti z propasti záhuby, do které se byla tak lehkomyslně uvrhla? Bědujíc pozvedla hlavu svou a uzřela na blízké stěně obraz nejsvětější Panny a matky Spasitelovy. Tu se modlila s vroucí pobožností k matce milosrdenství a zapřísahala jí při její nevyrovnané, nedostihlé čistotě, aby měla útrpnost s ubohou hříšnicí a přednášela Bohu její litost a slzy její, též vzývala matku milosrdnou o to, aby jí vymohla tu milost, by směla do toho chrámu vkročiti a tam kříž Syna jejího uzříti. Zároveň učinila sv. příslibení, že chce pokání činiti a se od této chvíle zcela službě Boží věnovati. Maria, světlo všech zbloudilých, měla býti svědkem a rukojmím jejího příslibení.

3. Tu pocítila ubohá hříšnice sladkou útěchu v srdci svém. Cítila, že je vyslyšena, vstala a hle! nyní bez překážky do chrámu vejíti mohla. I šla až k tomu místu, kde posvátný kříž postaven byl. Zcela rozplynulá v slzy díků a litosti za nevyslovitelné smilování Boží, který tak rád a rychle zločince kajícího přijímá, vrhla se na kolena před křížem a slibovala znovu, že život kající vésti chce. Potom se vrátila zase k obrazu

Marie Panny, vzala ji znovu za svědka slibu svého a vzývala ji, by jí nyní ukazovala pravou cestu, po které by od té chvíle měla kráčet. Tu zaslechla hlas: „Půjdeš-li za Jordán, nalezneš úplného pokoje.“ Tedy se rozloučila s obrazem sv. Panny a prosila ji ještě jedenkrát o její ochranu, potom šla k jednomu pekaři, koupila si tam tři chleby, a vyzvěděvši, kde je městská brána, která vede k Jordánu, hned se vydala na cestu a šla celý den. K večeru přišla do chrámu, který byl zasvěcen sv. Janu křtiteli, a na břehu řeky stál. Tam se modlila, vyzpovídala se kajicně ze hříchů svých a přijala nejsv. Svátost. Potom pojedši půl chleba přenocovala ležíc pod širým nebem na holé zemi, druhý den ráno šla přes řeku, odporučivši se ještě jedenkrát pod ochranu sv. Panny vkročila na poušť, kde nyní vzdálená od lidí o samotě dny své trávil. Po sedmáct let neuzřela tváři lidské; pokrmem jejím byly rostliny; šaty její byly brzy obnošeny; hladem, vedrem v letě, mrazem v zimě umorěny byly brzy síly její. Při tom měla neustále zápasiti s prudkými pokušeními; brzy cítila chuť na maso, brzy zase na ryby; brzy zase se jí zachtělo vína, které prvé tak ráda nesmírně pijávala, kdežto zde na poušti někdy neměla ani kapky vody, aby ukojila žízeň svou. Přechasto představoval a uváděl jí satan na paměť a před oči lákavé obrazy z dřívějšího života jejího, doléhaje na ni, aby se jen zase do světa vrátila. Ona však vrhla se na zem, plakala, bila se na prsa a doporučela se matce Boží; najednou se viděla obklíčenu světlou září, a mír a poklid zase se uhostily v srdci jejím.

4. Když tak v neustálém boji byla se cvičila v nejpřísnějším pokání, našel ji nábožný opat Zosimus. Tento muž žil 50 let v jednom klášteře země sv. u vši svatosti. Tu mu přišla myšlenka, že již k dokonalosti dospěl, a již nepotřebuje se učiti ničemu novému. To však bylo nebezpečné pokušení dábla, který ho pýchou poraziti chtěl. A však tu se nad ním slitoval Bůh. I povel jemu u vidění, aby klášter svůj opustil a do jiného za Jordánem se odebral, kde by nové učitelé ve cnostech obdržeti měl. Zosimus hned se vydal na cestu, a šel s několika bratřími hned z počátku sv. času postního za Jordán na poušť arabskou. Tam se rozešli, aby sobě vyhledali samotou, kde každý sám o sobě přísným pokáním Bohu sloužiti chtěl. Zosimus se ubíral každý den dále do pouště, neboť se chtěl setkati s poustevníkem, který byl ještě větších pokroků učinil v dokonalosti. Když 20. dne o polednách poněkud sobě odpočinouti chtěl, a podle obyčeje svého několik žalmů odříkával, uzřel s žasnutím v jasné záři sluneční postavu lidskou, jejížto tělo bylo celé osmahlé, vlasy však sněhobílé; byla to ženská, která však hned

zmizela. Zosimus domníváje se, že je to poustevník, běžel za ní. Když už nebyl od ní daleko, volal na ni, aby čekala a přijala jeho požehnání, neboť byl knězem. Tu stanula Maria volajíc z daleka: „Opate Zosime, jsem žena; nemohu s tebou mluvit, neboť jsem nahá; hoď mi sem plášť svůj, abych se před tebou ukázati mohla.“ Zosimus podiviv se, že slyšel jménem jméno své, hodil jí ten plášť, kterým se pak zakryla a jemu se blížila. Na otázku, kdo ona je a co zde na poušti dělá? vypravovala nyní knězi nábožnému v potoku slz zcela upřímně celý běh života svého a prosila ho napotom, aby to tak dlouho při sobě nechal, až by ona zemřela. Prosila ho též o to, aby se za ni modlil a příštího roku na zelený čtvrtek jí tělo Páně přinesl. Na to ještě se opět doporučivši do modlitby jeho opustila ho napotom, aby dále na poušti pokračovala v dosavadním živobytí svém. Zosimus, podivený nad tím, co byl viděl a slyšel, děkoval Bohu, ulíbal šlépěje sv. kajicnice a na to zase do svého kláštera se vrátil.

5. Příštího roku zpomenul si Zosimus, a když se přiblížil zelený čtvrtek, odebral se s tělem Páně na břehy Jordánu. I nesl velebnou Svátost v malém kalicu a vzal sebou též koš datlemi a čočkou naplněný. Když k večeru u řeky se octnul, uzřel Svatou na břehu protějším. Požehnávši vodu křížem přešla přes řeku jako přes pevnou zem. Stanuvši před knězem prosila o jeho požehnání jakož i o to, aby se s ní Věřim v Boha a Otče náš pomodlil. S nejrůznější pobožností přijala pak Svátost oltární a pravila pak rozplývajíc se v slzách: „Nyní, o Pane! propust služebnici svou v pokoji, neboť oči mé uzřely spasení duše mé.“ — Požádavši Zosima, aby v budoucím postu zase na to samé místo přišel, přešla zase přes řeku. Nyní však přiblížil se čas rozdělení jejího; již 48 let byla ztrávila na poušti, neustále oplakávajíc a kajíc hříchů svých. Když v příštím postu Zosimus zase na to místo přišel, našel ji mrtvou na zemi ležeti. U její mrtvolky našel ceduli, na které stálo, že ona se jmenuje Maria a čas udán byl, kdy zemřela. Sv. kněz pohřbil její sv. mrtvolu v hrobě, který lev od Boha sem poslaný vyhrabal, a vyzývav Svatou o její přimluvu vrátil se do kláštera svého, kde všechny tyto zázračné věci vypravoval, které byl viděl a slyšel, kde v 100. roku života svého umřel.

Sv. Maria Egyptská vyobrazuje se v podobě nahé, obestřené vlasem svým, jak před starým ctihodným knězem klečí a z jeho rukou přijímá Svátost oltární.

Vývin a ovoce kajicnosti.

Neučinite-li pokání, zhynete!“ pravil Pán Ježíš. Bez pokání nelze hříšníkovi spasení býti. A však při tom slově „pokání“ již mnohého popadá strach a hrůza. Někteří totiž

mýslí, že pokání záleží jedině v tom, aby někdo pořád se postil, své tělo káral, sobě každou radost odepřel a smutný život vedl. Ale toto pokání by ti neprospělo nic, kdybys se nepolepšil a život hříšný nezměnil. Ale když se člověk přemáhá, to ho těší a útěchou naplní. Ovšem netajím, že musí se i jinače káti, t. j. za hříchy své dostičiniti, buď snášením toho kříže, který Bůh za hříchy naň ukládá nebo on sám přísné skutky kajicné si ukládá jako sv. Maria kajicnice. Ale hlavní věc je změnití mysl hříšnou! Jeli pak to věc tak lehká? U žádného to nejde snadno, ale čím dále člověk hřeší, tím těžší je polepšení; a nejtěžší u těch, kdož již v dobrém daleko byli pokročili a později zase odpadli. Čím hloub se nemoc zakořenila, tím tíž je ku zhojení! Jak ale člověk přichází k polepšení?

Tím, že Bůh sám ho vzbudí, aby se polepšil, a sice po dvojí cestě, buď osudem neb hlasem svědomí. Osudy zevnější jsou rozličné, jimiž Bůh volá k pokání, jak toho každý potřebuje, k. p. někomu náhle umře dobrý přítel, někdo na smrt se rozstane nebo padne do nebezpečí smrti, někoho opouštějí domnělí přátelé, někdo čte nějakou knihu, slyší nějaké kázání, uvidí nějaký obraz, slyší nějaký nábožný hovor, přijde k nenadálému štěstí, je v žaláři o samotě, modlitbu jeho Bůh vyslyšel, do stavu manželstva vstoupí, k nějakému úřadu se dostane a t. d. — Vnitřní vnuknutí pak záleží v tom, že je hříšníkovi teskno, jasněji nahlíží svou podlost, omrzí ho a zoškliví se dosavadní hřích, zpomíná si, jak mu bylo blaze, když byl v letech nevinnosti, povstane touha po tom, aby se stal novým člověkem, začíná doufati, že ho Bůh přijme na milost. Obyčejně se sejde při obrácení hříšníka zevnitřní osud a vnitřní vnuknutí; jmenovitě zevnější osud a volání nic neprospívá, když vnitřní vnuknutí k tomu nepřijde, když se toho volání člověk nevšimne. Toto pak volání musíme za největší milost považovati a ho použiti. Kdyby někdo na poli již zmrznouti měl, a někdo ho probudí, zachoval mu život; ale kdyby se probudit nedal, je sám nepřítel života svého. Tak i ten, kdo se nevšimá vnuknutí Božích, ježto ho volají ku pokání.

Když je od Boha probuzen, musí sám sebe poznati, a aby sám sebe poznal, nesmí hleděti na sebe se samolásky, nýbrž upřímně se přiznati ke všemu, jak to v skutku jest. Když má nějaká matka své dítě příliš ráda, tož ona je zcela slepá na jeho vady a chyby, buď jich ani nevidí, a nebo je za chvalitebné vlastnosti vydává, k. p. jeho tvrdost vykládá za pevnou vůli, lež za důkaz rozumu, a zhravost za důkaz utěšeného zdraví kvetoucího a t. d. Rovně tak člověk samoláskou zaslepený vydává lakotu za šetrnost, šejd a klam za opatrnost, pýchu za mužnou ráznost a t. d. Proto, chceš-li se poznati, musí samolásky mlčeti, a člověk musí sám se sebou jednat, jak by vyjednával s nepřítelem. Vyzývav Ducha svatého zpytuj pak svědomí, nahlížej do zrcadla příkázání Božích, a s nimi porovnávej sebe, jakým si posud byl? — Potom poznáv sebe zajisté budeš zarmoucen sám nad sebou, jako Maria egyptská budeš plakati a želiti hříchů svých, a učiníš pravé předsevzetí, těch hříchů více nepáchati, a vyzpovídav se z nich, káti se budeš za ně předně snášením toho, co ti Bůh uloží, a jest-li tě velice břímě hříchů hněte, sám sobě uložíš skutky kajicné.

Za to ale potom máš a okusíš sladké ovoce pokání: odpuštění hříchů a jejich trestů, milost Boží a pokoj svědomí.

Modlitba.

O Bože! který jsi řekl svým prorokem: Nechci smrt hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl: propůjč milostivé, abych na volání Tvé jako Maria egypt. pozor dal, a navrátiv se k Tobě, celým srdcem sladkého ovoce kajcnosti v plné míře okusiti směl. Amen.

10. Duben.

Sv. Mechtilda, abatyše r. 1302.

S. MECHTILDIS.

Sv. Mechtilda byla vlastní sestra Gertrudy, hraběnky z Hakibran, úzce zpřízněná s císařem Bedřichem II., narodila se v městě Eisleben v Sasích. Při svém narození byla blízka smrti, a museli pospíchat se křtem sv. Kněz však, který ji křtil, řekl: „Co se bojíte? Toto děvčátko neumře, nýbrž stane se svatou a ve vysokém stáří zemře!“ Co ten nábožný kněz předpověděl, to se stalo. Záhy již ukazovaly se patrné stopy veliké pobožnosti na Mechtildě. Ona se vystříhala dět-

ských her, a zvláště všeho, co by nevinnost srdce poskvrniti mohlo. Když jí bylo sedm let, šla jednou s matkou svojí do blízkého kláštera Rodalsdorf. Svatý mír, který v klášteře panoval, přívětivé veselé tváře nábožných jeptišek, jejich mravnost a skromnost učinily na Mechtildu dojem veliký. Zde — pomyslně sobě — zde chci svému Ježíši sloužiti vzdálená od světa a marné radosti jeho. I hned prosila dobré jeptišky, aby jí přijaly, a ačkoliv se její matka všemožně přičinila, aby jí od toho zdržela, setrvala přece při úmyslu svém a vyjádřila se, že už z kláštera nepůjde.

2. Konečně jí musela matka povolit, a Mechtilda, ačkoliv ještě malé děvčátko, začala hned se vši horlivostí a opravdivostí zachovávat v klášteře pravidla řeholní a toužiti po svatosti. Přede vším se cvičila v poslušnosti, tak že co koli jí bylo veleno, bez odmluvy na vlas s radostí plnila. Všem v klášteře chtěla sloužiti, a právě ty nejnižší služby vykonávala nejraděj. Ačkoli byla dle těla slabounká, přece nechtěla požívat žádného masa ani vína, a neustále udržovala tělo své v kázni, při tom však přísnost svou na odiv nestavíc. Ona nechtěla za nic býti považována, vždy býti poslední a nejnižší a nikomu jinému se líbiti, leč Bohu samému. Tak ztrávila zcela tise a v skrytosti léta dětinství svého. Když byla dospěla v pannu, tu složila slavně sliby řeholní, a nyní se zcela zasvětila svému nebeskému choti, Pánu Ježíši. Její horlivost byla nyní ještě větší, ale i milosti se jí hojněji od Boha dostalo. Ježíš sám spojil se s ní způsobem nevyslovně jemným zvoliv jí za milou chot švou.

3. On se jí zjevoval přčasto a sděloval jí nejutěšenější zjevení. Když jedenkráte na modlitbách rozjímala, kterak P. Ježíš tak nevinně od Piláta byl k smrti odsouzen, řekl jí Vykupitel: „Pojď se mnou před svého nebeského Otce.“ Tu pak slyšela z úst všech Svätých a všeho stvoření žaloby proti sobě: jak byla líná často v lásce Boží, kterak vždy neobcovala dle vůle Boží a neúčinným se oddávala myšlénkám a t. d.“ a slyšela, jak potom všeckni tvorové volali, že není hodna, aby jí sloužili tvorové Boží. Mechtilda se ulekla, ale Ježíš obrátiv se k Otci řekl: „Na všechny tyto žaloby chci já za ni odpovídati; neboť ji miluji.“ „Co pak tě pohnulo k tomu, že ji tak miluješ?“ odvece Otec. Ježíš odpověděl: „Protože jsem jí sobě zvolil (předurčil).“ Nyní nabyla Mechtilda důvěry a obětovala Otci Ježíše jako náhradu za všechny chyby a nedostatky, a Otec přijal tuto obět se vši radostí a všecko jí odpustil.

4. Její život však ubíhal ne vždy v modlitbách a rozjímání a v líbezných zjevech nebeských. Mělat též činnou býti pro čest a slávu Boží a spásu duší. Tak

byla nějaký čas po složení slibů svých poslána do Bavor, do kláštera Diessen na jezeru Ammer-ském, aby tam převzala úřad abatyše. Brzy tam uvedla nejlepší kázeň a pořádek svou vlídností a mírností, ještě pak více svým příkladem vznešeným. V klášteře Edelstaten ve Švábsku, mezi Augsburgem a Ulmem byla se vloudila toho času veliká vlažnost. Mechtilda obdržela od biskupů té země rozkaz, aby tam se odebrala a tomu zlořádu odpomohla. Mechtilda se zpěchovala ve vši pokore, a však konečně poslechla, a za krátký čas to tak dalece přivedla, že se ty jeptišky polepsily, jelikož jejímu příkladu skvělému odolati nemohly. Z jejího obličejce zářila nebeská mírnost a láska; cokoli poroučela sestrám, to nejprve sama konala. Všecken svůj čas rozdělila mezi modlitbu, čtení a práci ruční. Nemělať jiného lůžka než trochu slámy; její potrava byla chleb a přívar, a i toho jen málo požívala. Ona zachovávala nejprísnejší mlčení, a její srdce bylo vždy tak naplněno litostí a skroušeností, že neustále slzy prolévala. Zvláště ráda obcovala s chudými, bídny, trpícími, pokoušenými a hříšnými, za které se modlívala, je těšila a jim pomahala. Po celý čas života jest měla veliké hlavy bolení, tak že vždy postonávala; a však všecka tato trápení snášela s největší trpělivostí, a jen na to si naříkala, že s ostatními sestrami v noci službám Božím obcovati nemohla.

5. Když jí bylo 57 let, ze kterých 50 v řadě ztrávil, přibližovala se konečně hodinka smrti její. Tři leta před tím ještě byla navštívena prudkými bolestmi, a její sv. sestra Gertruda ji co nejlaskavěj obsluhovala. V posledním den života svého, když už ležela v tažení posledním, jedině ta slova mohla pronášeti: „O dobrý Ježíši, o dobrý Ježíši!“ Tato slova neustále opakujíc s radostí hleděla smrti v ústrety. V posledním okamžení zjevil se jí Ježíš pln Božské velebnosti a zval ji, aby se ubírala do vlasti nebeské těmito slovy: „Pojď, požehnaná Otce mého!“ ona pak volala umírajíc: „Kde jest závdavek a rukojemství mé?“ Ona totiž chtěla upamatovati Vykupitele na slib, který jí byl jedenkrát učinil řka: „Nemáš se báti smrti, neboť jsi přijala srdce mé za závdavek, za dům útočistný a za příbytek věčný, a v ten den, kde si pro tebe přijdu, máš mi je zase odevzdati na svědectví.“ Tak tedy Svata vrátila svému Božskému Vykupiteli srdce t. j. onu plamennou lásku, kterou jí byl do srdce ponořil, neboť měla nyní s Ním na věky spojena a jeho slávy věčné byti účastná.“ Umřela v den sv. Alžběty 19. Listopadu 1302. Její svatá sestra Gertruda viděla u vytržení duši její v podobě roztomilého děvčátka, překrásně ozdobeného, padati do náručí Ježíšovy a dychtivě se napájeti z jeho sv. ran blahostí nebeskou.

Církevní rok.

Máme ze starobylosti celou knihu, ve které jsou obsažena zjevení sv. Mechtildy. I položím zde, co jí bylo na výroční svátky zjeveno.

V Adventě chtěla sv. Mechtilda, aby se dobře naučila pozdravovati panenské srdce Matky mé, proto že jest bylo nejčistší; ona první ve světě složila slib čistoty panenské; dále proto, že bylo nejpokornější, tak že jí přitažen byl Duch sv.; proto že bylo nejtrpělivější, neboť ustavičným zpomínáním mé utrpení nejbolestnější srdce její proniklo; proto že bylo nejvěrnější, neboť chtělo, aby jediný Syn za spásu světa byl obětován; proto že bylo rozniceno láskou k Bohu a k bližnímu.

O Vánocích byla osvícena nevyslovným poznáním, kterak Syn Božím jest světlem světa. A ona poznala, kterak v tak malém dítěti dokonalost celého Božství přebývá a kterak všemohoucí síla a nevyzpytatelná moudrost v Ném jsou ukryty. Neboť v Ném byla rovně tak náplň moudrosti, když v jeslích ležel, jako nyní, kde vládne v nebesích. U vytržení ducha vzala to dítě, objímala je, mocně je přivíjela k srdci, tak že cítila a slyšela, jak mocně tluče srdce jeho. An se tomu divila, pravilo k ní dítě: „Tlukot srdce mého nebyl, jako u jiných lidí, nýbrž já jsem měl vždy tentýž tlukot od svého dětství až do smrti své, a odtud to, že jsem tak brzy na kříži umřel. První tlukot pochází z všemocné lásky srdce mého, tak že jsem všecka protivenství světa a ukrutnosti Židů tiše a trpělivě snášel. Druhý tlukot pochází z moudré lásky, kterouž jsem sebe i všechny věci uměl tak chvalitebně voditi, a ve kterém jsem všechny věci, které na nebi a na zemi byly, co nejmoudřeji zařídil. Třetí pochází ze sladké lásky, která mne tak mocně pronikla, že mi učinila všechny hořkosti tohoto světa sladké ano i smrt, kterou jsem pro svět podstoupil. Čtvrtý tlukot, byv vlídný, znamená vlídnost a dobrotu mého člověčenství, která mne učinila k lidem přívětivým, vlídným a společenským.“

Na nový rok, na den Obřezání Páně prosila Mechtilda, aby jí a jejím spolusestrám dal požehnaní novoroční, a aby na ní obřezal, co by se Mu nelíbilo; tu řekl jí Pán: „Na svých srdcích máte obřezány býti ode všech myšlení pýchy, netrpělivosti a marnosti světské. Na ústech vašich máte obřezány býti ode všech slov lichoty, pomluvy a opovážlivého úsudku. Na skutečích vašich máte obřezány býti od zahálky, od lenosti v dobrém, od přestoupení Božích příkázání a od neposlušnosti.“

Na slavnost ss. tří králů po sv. přijímání řekl Pán k Mechtildě: „Viz, já tobě podávám zlato, t. j. svou lásku Božskou, a kadidlo, t. j. všecku svou svatost a pobožnost, a myrrhu, t. j. veškerou hořkost svého umučení. Ty všechny dávám tobě tak, abys mi je jako svoje mohla vrátiti. A učiní-li tak duše, navrátím dva ano — stokrát, a konečně dám život věčný. Proto má člověk každý rok na ten den obětovati, t. j. Božskou lásku, čistou svatost a ovoce svého utrpení.“

Na Hromnice viděla Mechtilda blahoslavenou Matku, kterak nesla na loktech svých to královské dítě Ježíše, oděné v roucho modré barvy, plné zlatých kvítek, na prsou, na ramenou stálo psané nedotknutelné jméno Ježíš. Tu řekla Mech-

tilda: „O ty nejsladší Panno, tak krásně oblékáš Synáčka svého, an Ho obětuješ ve chrámě?“ — Na to ona: „Ne tak, ale krásně jsem; Ho přistrojila a s takovou zbožností a vděčností ho obětovala, že kdyby pobožnost všech Svatých vlita byla v jednoho člověka, nerovnála by se mé pobožnosti. A všechna moje radost proměnila se v zármutek slovy Simeonovými. Často, když jsem Synáčka svého na klíně držela, naklonila jsem velikou sladkostí a pobožností svou hlavu na jeho, a tolik slz jsem prolila, že jsem celou hlavu jeho a celou tvář slzami svými smáčela.“

V svatém témdni tázala se Mechtilda při každém jednotlivém utrpení, kteréz rozjímal, jak se může člověk za ně odměnit? Tu pravil Pán: „Aby za mé zajetí k vůli mně ochotně a rád se dal vázati poutem pravé poslušnosti; za ty políčky aby ctil své představené; za to trní aby pokušením všemi silami odolal; za to roucho potupné aby jen se tak šatil, jak toho potřeba žádá, a nic parádního a drahého nenosil; za to bičování aby u dokonalé věrnosti a trpělivosti v štěstí i neštěstí při mně setrval; za přibití noh aby všechnu žádost do mne vlil, a nebo aspoň to učiniti chtěl; za přibití rukou aby se v dobrých skutcích cvičil a všech zlých skutků pro mne vystříhal; za ránu do srdce, ze které vytekla voda a krev, aby se člověk s vůlí mou zcela srovnal, a má vůle aby mu byla nade všechno. Pakli někdo rozjíraje mé umučení slzy prolévá, chci to tak přijmouti, jako by byl za mne trpěl.“

Na Velikonoc viděla nebeskou dvoranu, před kterou stáli dva andělové s křídlyma roztaženými, tak že se jimi dotýkaly, a tato ze sebe vydávala sladké hluboly jako harfy. Duše Mechtildina vkročila nyní do toho sálu, padla k nohám Páně a zulíbala rány růžové! a když přišla k ráně srdce, nalezla je otevřené a vydávalo ze sebe plamen jako pochodně hořící. Pán přijal duši dobrotivě a řekl: „Vejdí a procházej si délku a šíři mého Božského srdce. Tvé jest vše dobré, co nalezněš v srdci mém; a dechnuv na ni řekl: „Přijmi Ducha sv.“ Tu byla naplněna Duchem sv. a ze všech jejích údů vycházely paprsky ohnivě, tak že každý, za kohokoli se modlila, z ní přijal paprsek.“

O Nanebevzetí řekl Pán: „Stal jsem se přímlovčím lidí a prostředníkem u Otce svého. Když věrný správce starostlivě sbírá důchody pána svého a pozoruje, že jeho pánovi něco schází, tedy to svým dosazuje. Tak i já. Všecko dobré, co který člověk činí, obětují Otci svému stonásobně; a co se nedostává, to já dosazuji ze svého, abych duši s neocenitelným bohatstvím Otci svému odevzdati mohl.“

Na Letnice řekl Pán Mechtildě: „Duch sv. trojí věc působil ve ss. apoštolech 1. On jich tak rozdílnou láskou Boží a zcela změnil, že oni, kteří byli dříve bojácní a slabí a sebe milovní, tak zmohutněli a síly nabyli, že se ani smrti nebáli, a za čest a radost jsou to sobě pokládali, pro Boha trpěti. 2. Jako oheň železo čistí a je sobě činí podobně: tak Duch sv. apoštoly očistil a zcela jich posvětil. 3. Jak zlato, byvši v peci rozpuštěno a do formy vlito, obraz té formy nabývá: tak Duch sv. apoštoly ve svém ohni změkčil a v Bohu rozpustil, a dle obrazu Božího uspůsobil, tak že se vyplnilo slovo Žalmisty: „Řekl jsem, bohové jate!“ — Totéž má každý křesťan sobě vyprositi od Ducha sv.

O slavnosti Panny Marie měla Mechtilda mnoho zjevení a poučení, z kterých jenom jedině chci zde uvésti. Ona je-

denkráté žalovala sama na sebe, že jak náleží necti Matku Páně. Tu Pán řekl k ní: „Za to tvé zanedbání chval Matku mou pro věrnost; ona byla mi nejvěrnější ve všech svých skutcích, jelikož vždy mé vůli dávala přednost přede svou. Za druhé chval její věrnost, jelikož mi ve všech mých potřebách ku pomoci přispívala věrně, tak že, co jsem trpěl na těle, to ona se mnou trpěla na duši. Za třetí chval její věrnost, že i v nebesích je mi v tom nejvěrnější, hledajíc hříšníky, aby se obrátili. Nebo k její přímlově obrátilo se neskončené množství hříšníků, kteří už spravedlivým soudem mým k věčným mukám byli určeni, jejím pak milosrdenstvím byli zachováni.“

V noci před všemi Svatými viděla Mechtilda u vytržení živou studni, jasnější než slunce, která byla sama v sobě sladkou a ze které vycházel vzduch přelíbezně vůně. Dno bylo velmi pevné a práce na něm velmi drahocenná; vědro k vážení bylo v něm, a čerpalo bez lidského přispění samo sebou a všem se sdílelo. Pevnou půdou té studně značila se všemoc Otce, nádobou na vážení moudrost Syna ke tvorům, která se všem sděluje dle libosti. Sladkost vody znamenala nevyslovnou sladkost Ducha sv. — Spasitelným vzduchem bylo znamenáno, že jest Bůh životem všech věcí; nebo jako beze vzduchu nemůže žiti žádný člověk, tak žádný člověk, tak žádný tvor nemůže žiti bez Boha. V objemu té studně na jejím dnu bylo sedm sloupů, majících hlavice ze safíru, jimiž teklo sedm potoků do všech Svatých, jeden do andělů, druhý do proroků, třetí do apoštolů, čtvrtý do mučovníků, pátý do vyznavačů, šestý do panen, sedmý do ostatních Svatých, tak že odtud byli nasyceni vším zbožím a vespolek vydávali vůni přelíbeznou, kterou druh z druhu v sebe ssál s dychtivostí. Tím bylo naznačeno, že Svatí svou radost a všechny stutky, kterými v Bohu vládnou, sobě vespolek s tou vylitou dobrosrdečností sdělují.

Modlitba.

O Bože! který si sv. Mechtildě náplň moudrosti a útěchy v zjeveních uděloval: propřej nám, abychom vědami odtud plynoucími osvíceni touže zbožností a útěchou duchovní jako ona oplývali. Amen.

11. Duben.

Sv. Lev Veliký, papež r. 461.

Posud sedělo 259 papežů na stoličce sv. Petra, kteří řídili Církev Boží; mnozí z nich svatě žili, ano krev svou pro Ježíše vylili, ale málo který z nich pro ryznost víry, pro zachování a ústavu Církvě tak velikých věcí byl podniknul, jako sv. Lev, který opravdu mohutností ducha svého a svou neoblomnou neohrožeností byl v em, což znamená jméno jeho. Abys však, milý čtenáři! pravdu toho poznal, musíš rozuměti času, ve kterém tento sv. papež žil a působil. R. 440. byl za papeže zvolen. Lid římský a celé křesťanstvo jávalo při návštěj, že on je zvolen, neboť byl muž nábožný, učený a přede všim

silný a takového muže bylo právě tehdy pro sv. Církev zapotřebí. Gothové a Hunové, dva velcí diví národové, táhli pálice a plence Evropu a pustošili města a dědiny ohněm a mečem; nikde nebylo pokoje a míru k nalezení a zdálo se, jakoby měla sv. víra v Krista se země vyhlazena býti. Naproti v Africe číhal jiný ukrutný král s lidem svým na nejbližší příležitost, aby tolikéž do Itálie vtrhl a ve všeobecném loupežení podíl bral. Mimo to rozličná kacířstva mnohem strašlivěji než divocí barbarové Církev Boží pustošila a sv. víru zahubiti hrozila. Všem, co je člověku milého a drahého, hrozila tehdy záhuba; strašlivá bouře se vznášela nad zemí, a u prostřed této bouře seděl sv. Lev na lodičce Petrově. Bouře a vlnobití chtěli lodičku tuto pohltiti, avšak Lev neztratil odvahy, neklesal v mysli; v důvěře v Ježíše, který nikdy neopouští Církev svou, řídil lodičku a vesloval bouři a vlnobitím a vítězně přestál zápas pro věc Boží. Jak se mu to podařilo, o tom v následujícím.

2. 451. táhl Attila, král Hunův, který sám sebe nazýval „bičem Božím“, s nesčíslným vojskem divokých vojnů do Francouz; všechna města na své cestě pálil, jen město Paříž bylo na přímluvu sv. Genovefy zachráněno, a města Troyes (čti Troa) šetřil na přímluvu sv. biskupa Lupy. U města Chalons (čti Šalon) přišlo to k bitvě s Římany. Attila byl poražen. Pln zlosti a vzteku zase se do své krajiny vrátil, tam nějaký čas si oddychl a potom do Itálie pádil. Krev tekla v potocích, ani dítěte v životě matky nešetřeno; nikdo nemohl vzdorovati moci divokého krále; nebylo města dosti pevného, aby je nebyl zbořil a vypálil; kouř a plamen, krev a ryk úzkosti značily dráhu, po které tento ukrutník se ubíral. Kdo mohli utíkat, pospíchali na břeh moře, aby na osamělých ostrovech ušli smrti nejukrutnější. Attila stanul s voji svými před branami města Říma. V této nevyslovné nouzi nyní povstal sv. papež Lev; on chtěl slabé ochrániti, město Řím a jeho obyvatele od záhuby zachovati.

3. S důvěrou v pomoc Páně vzal do rukou svou berlu biskupskou a s celým svým duchovenstvem kráčel v ústrety přehroznému Attilovi v rouchu kněžském. Attila byl malý ale velmi silný postavy; jeho pohled byl tak ostrý, že ho nikdo nemohl snést; válka a vraždy byly mu zábavou. Když sv. papež před něho vkročil, nacházel se u prostřed svých divokých vojnů, odvalu papeže obdivujících. Papež však neznaje bázně přistoupiv k němu dolehlivě ho napomínal, aby dal pokoj a se odtud odebral, a skutečně toho konečně dosáhl, že Attila mu přislíbil, že Řím ušetří a se navrátí. Strachem před vznešenou velebností papežovou řekl jemu: „Buď si kdo buď, člověk nebo anděl, Řím a Itálie budetež

tobě povděční za své zachování. Tys v okamžení nemnohými slovy dokázal, čeho nedovedl císař se všemi vojsky svými. Děkuj Bohu, jemužto sloužíš, Attila jemu a tobě vítězství přiznává.“ Když pak vojínové nad tím nevrle reptali a tomu se divili, kterak on ustoupá knězi bezbrannému, odpověděl jim, že viděl po bocích papeže dva muže ctihodného vzezření, v rouchu kněžském s tasenými meči, kteří mu vyhrožovali smrtí, kdyby slova Leonových neposlechl. Byli pak tito dva mužové ss. apoštolové Petr a Pavel. Attila se se svými vojenskými tlupami vrátil, a na cestě té r. 453 umřel. Řím pak byl zachován přímluvou sv. Lva. Nevyslovné bylo jásaní, s kterým ustrašení Římané svatého Otce přijali; jeho chvála ozývala se z úst všech; on však připisoval tu čest Bohu samému, jemuž též slavně díky své vzdával. Několik let po tom měl Lev opět býti ochrancem Říma. Král Vandálů, Genserich, přistál s četným vojskem ku břehům Itálie, aby Říma dobyl, vydrancoval a zbořil. Lev se hned vzchopil, aby co posel míru do tábora nepřítele se odebral. Tentokráte však se mu nepovedlo, aby bič trestu Božího zcela zadržel; příliš veliké zločiny byly se páčaly ve městě, kteréž měly vzíti pokutu svou. Lev obdržel sice na prosbu svou od krále Gensericha příslibení, že obyvatelů města a tři hlavních chrámu bude šetřeno, avšak město samo bylo po čtrnácte dní od nepřítele drancováno a nejvzácnějších pokladů zbaveno.

4. Tak zastával sv. papež Lev krásný úřad ochránce slabých, poslance míru, vysvoboditele z nebezpečí a záhuby. Překrásné město Řím již by snad nestálo, kde stojí, kdyby se byl Lev pln odvahy ukrutnému Attilovi na obranu nepředstavil. Ukazuje-li se v tom velikým: větším jistě ukazuje se v jeho vítězném zápasu proti lži a bludu. Bylť bičem kacířů, a poněvadž vůkol řinčely meče nepřátelské a svedeny byly bitky krvavé, vyťasil tento sv. papež zbraň svaté víry, aby nepřátelů Církve Boží pokořil, a je k pravdě nazpět uvedl, nebo neškodnými učinil. Podařilo se mu též, že mnohým zbloudilcům oči otevřel a pravdě jich zase získal. Největší a nejdůležitější zápas, který sv. papež bojoval a vítězně přestál, byl boj proti arcibludaři Eutychešovi. Tento jsa opatem jednoho kláštera Cařihradského zastával, že byl Ježíš jen Bohem, a ne spolu člověkem, že tudíž byl jen jediný a sice Božský přirozenosti. Ježíš prý dle jeho náhledu byl jenom na pohled a zdánlivě člověkem, nikoli však skutečně. Zapíral tedy, že se Kristus, Syn Boží, vtělil a v lůně Panny Marie člověkem se stal. Proti tomuto nebezpečnému kacířství hned povstal sv. papež, co strážce víry a nauky čisté, jak mile se o něm dozvěděl, se vším důrazem. I psal hned dlouhý list arcibiskupovi do Caři-

ve kterém jasně a zřetelně pravé učení Církve o vtělení Kristově vyvíjel. Než-li však tento až ku podivu krásný list napsal, odebral se ke hrobům ss. ap. Petra a Pavla; tam se modlil a přísně postil po tři dni; napsav ten list položil ho na hrob sv. Petra a vzýval ho, sv. knížete apoštolského, aby, jsa osvícen v nebi papsky Ducha sv., v tom psaní opravil a dodal, co by bylo omylného. Když se pak sv. papež po dlouhé modlitbě pozdvihнул a to psaní z hrobky vzal, našel skutečně v něm celá místa změněná. Tento list tedy, který sv. Lev arcibiskupovi Flavianu Cařihradskému odeslal, aby ho u víře sv. posilnil a k boji proti lži povzbudil, byl též slavně přečten na sněmu v Chalcedoně, městu námořském, ležícím naproti Cařihradu. Zde pak stál překrásný chrám sv. Eufemie na návrší; v tomto chrámě tedy shromáždilo se na rozkaz sv. papeže Lva, kdež předsedali vyslanci jeho, 520 biskupů. Sotva byl list sv. papeže přečten, tu volali všickni biskupové jako ústy jedněmi: „To je pravá víra; to je prastaré, ryzé učení Církve. Sv. Petr sám mluvil ústy Lvovými; kletba na každého, kdožby se nepodrobil výrokům Ducha sv.“ — Kacířství Eutychesovo bylo zavrženo, a čisté, svaté učení o vtělení Syna Božího celému světu zase jasně před oči postaveno.

5. Když tak svatý papež neunaveně slovem a písmem proti nevěře a bludu byl bojoval, obrátil též zřetel svůj na zlepšení mravů. Dlouhé a krvavé války pokazily též dobré mravy duchovenstva a lidu. Lev hleděl pomoci a přede všim kněze zase na cestu cnosti nazpět uvesti; neboť od kněží, když nábožně a svatě živi jsou, všechno dobré vychází, pak-li ale dráhu svatosti opouštějí, všechna zkáza; proto říkával Lev: „Bezúhonné chování představených, biskupů a kněží jest životem podřízených.“ On tedy pro duchovní stav jenom nejhodnější muže vyhledával a jediné těm svátost posvěcení uděloval, o kterých věděl, že nábožný život vedou, ku kteréžto opatrnosti pobídnut byl viděním nebeským. Když totiž dle svého obyčeje jedenkrát na hrobě sv. Petra čtyřicet dní v modlitbě byl ztrávil, aby přímluvou sv. apoštola dosáhl odpuštění hříchů svých, zjevil se mu sv. Petr a pravil: „Modlil jsem se za tebe; hříchové tvoji jsou ti odpuštěni; viz však, komu svěcení kněžské udělíš; neboť z toho přísný počet klásti budeš.“ — Svatý Lev toto poručení zevrub zachovával, a brzy se při duchovenstvu a v lidu zjevoval život lepší. Tak řídil sv. Lev v žalostných bouřlivých dobách s důrazem a moudrostí lodičku Církve po 21 let. Žádné utrpení, žádné nebezpečství nemohlo zlomit srdnatost jeho; nezvratná byla jeho důvěra v J. Krista, kteréhož miloval nade všechno; neustále se modlil za jednotu sv. víry a za vykořenění všelikých bludů. Chudé

považoval za drahocenné údy Ježíšovy, nesmírné sumy do roka mezi ně dal rozdělit; žádný nešťastný, žádný zarmoucený od něho bez pomoci a bez útěchy neodcházel. On byl opravdovým otcem lidu a zachovatel vlasti; a ačkoli Bůh tak veliké věci skrze něho byl vykonal, byl a zůstal předce ze srdce pokorný. Bohat na zásluhy u Boha a u lidí umřel 10. Listopadu. 461. Církev ho nazývá Svatým, dějepis Velikým a svatě sněmy té doby jmenují ho pilířem a nezvratnou skalou Církve. Památku jeho slaví Církev 11. Dubna.

Vyobrazuje se v papežském rouše, jak v knize píše.

Osobní důstojnost.

Sv. Lev téměř všechny latinské kraje říše římské podobil stolicí svaté, a málo chybělo, i Východu by jí byl získal.

Když církev afrikánská od Vandalů afrikánských byla jest popleněna: poštěstilo se mu, přivtělití ji k patriarchátu římskému r. 448. Měsíc na to přišel bdělý strážce apoštolský na stopu Manichejským, kteří se byli z Afriky do Italie, zvláště do Říma přestěhovali a tam tajně blud svůj šířili. I upozornil na ně lid v kázání svém, udávaje k. p., že jich lze po tom poznati, anžto při sv. přijímání spůsoby vína nepřijímají, proto že mají víno za plod ducha zlého. I podařilo se mu, že jedni z nich obrázení, jiní pak neškodnými učiněni jsou.

Církev illyrskou při patriarchátu římském udržel, jejího metropolitu Athanasia, biskupa v Soluni, pro ukrutné násilí pokáral a k mírnosti, kteráž stolicí apoštolské je důstojna, napomenul. Bylť jest zajisté biskup Soluňský vikářem stolice římské v oněch krajinách. Upevniv tak svazek s illyrskou Církví hleděl Gallii taktéž v svazku patriarchálním utvrditi a proto zkrotil vášnivého a pánovitého biskupa v Arelatech, Hilaria, kterýžto nechtěl býti pouhým vikářem papežovým v Gallii, nýbrž co samostatný kníže círk. v Gallii sobě počínal a jednoho biskupa sesadil, kterého se však Lev ujal, načež Hilariovi na náležitě meze poukázáno.

Potom bdělé zraky obrátil do Španěl, kde Priscillianisté svou téměř manichejskou neplechu tropili, a dal nařízení biskupovi Astorgitánskému, který to v Římě udal, aby sněm proti nim ve Španělech byl svolán, a kterak by se na něm proti nim zakročiti mělo, což se stalo v Toledě. Ze strachu před papežem podepsali biskupové z Gallicie, z nichž mnozí byli Priscillianisté, to uzavření.

Přehledneme-li toto působení Lva velikého: můžeme jeho chování velmi dobře přirovnati výbojům vítězným dřevních Římanů. Nejprv táhl na Afrikány, potom přitůžil svazek Církve illyrské, na to přenesl zbraň duchovní do Gallie, posléz přemohl Španěly. Nyní obrátil se na východ.

Co dodávalo prosbám a napomínáním sv. Lva tak veliké moci, že i světobořitele Attilu a Gensericha skrotil? Že byl papežem, to pouze nepomohlo; na opak u těchto divokých nepřátel Církve katolické museloť to právě proň býti větším nebezpečím pro život jeho. Veliký účinek slov jeho pocházel z vysoké úcty;

jakovou jeho důstojná, posvátná osobnost vynucovala i knížatům národů divokých. Lev totiž byl jeden z nejčelnějších papežů, kterých kdy měla katolická církev. Ozbrojen jsa velikými dary ducha a obsáhlými vědomostmi byl neunaveně činným pro blaho Církve v oně neustálé vnitřní i zevnitřní válce, která krajiny a duchy pustošila. Při tak zhoubných bludech, které se byly rozšířily, zastával Lev náuku katolickou; dále zavedl mnohé výtečné zřízení a ustanovení, která z části podnes platí. Při tom i sám lidu kázal, máme posud 96 kázání jádrných od tohoto papeže.

Chceš-li i ty, otče, představený a t. d. aby tvá slova prospěla u podřízených, musíš sobě vydobýti u nich toho, co bylo u sv. Lva, totiž aby měli před tebou úctu a vážnost. Daro mluvíš, jest-li si z tebe nedělají nic. Slovo spravedlivého působí mnoho i u špatných lidí, neb i špatný člověk bezděky před cnostným má úctu, a též proto, že Bůh žehná slovům cnostného muže, tak že se neminou účinku.

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. papeže Lva učinil tak mocným v slovu a tak slavně jsi jím církev svou řídil, propůjč nám, abychom dle jeho slov a příkladu se řídili a tak Církvi Tvé za okrasu sloužili. Amen.

12. Duben.

Sv. Sabas, mučenník r. 372.

Nejen Římané nenáviděli a pronásledovali křesťany, i jiní národové byli nepřátelé jména křesťanského. Pravda a cnost nachází a má všude nepřátele své, a kdežto jedni ji milují, jiní jsou nepřátely jejími. Tací nepřátelé pravdy Boží byli i divocí Gothové. Tito pocházeli ze Švédska, kde mívali dříve vlast svou; nejdříve přišli do Pomořan, v nynějším Prusku, a napotom ku břehům Dunaje, ano vedrali se až do Řecka a do Španěl. Oni byli pohané; skrze kněze a jiné křesťany, kteréž byli zajali ve válkách svých, dozvěděli se o víře kř., a mnozí z nich dali se též pokřestiti a stali se křesťany, mnozí však zůstali pohany zarytými. Mezi těmi, kteří se stali již za dětinství křesťany, nacházel se též Góth, jménem Sabas. Bylť vždy vzorem poslušnosti, mírnosti a pokory. Jeho největší radostí bylo, posvátné oltáře ve chrámech ozdobovati a chválu Boží prozpěvovati; někdy celé noci na modlitbě ztrávil. Aby svou panickou čistotu ochránil, vzdaloval se paniček a mrtvil se, kde a jak jen mohl. Jeho přáním bylo vždy, Ježíše oslavovati, a Bůh to tak řídil, že jeho touha byla vyplněna. Velitelové a pohlaváři Gothův, kteří ještě byli pohané, nemohli vystáti křesťany a uminili sobě, jich vyhladiti. Povstalo tedy pronásledování křesťanů, které začalo tím, že křesťané měli požívatí maso, které od pohanů bylo obětováno modlám.

2. Někteří z těch modloslužebníků, kteří s křesťany byli spřízněni, padli na tu myšlenku, předkládati jim skrze sluhu královské, jež byli uplatili, místo masa obětního obyčejné maso, z něhož však, nechťce dáti pohoršení, jisti nemohli. A však Sabas si zošklivil takové pokřytství, netkl se žádného masa, a veřejně se

osvědčil, že všickni věřící, kteří by ho okusili, nemají více za křesťany pokládáni býti. Tím mnohé zdržel, že do té léčky nepadli; jiní však, kteří jeho horlivost pokládali za přílišnou přísnost, zahrnali ho, ale brzy jej povolali zase nazpět. Nyní měli křesťané po celý rok pokoj; ale brzy vypuklo pronásledování znovu. Přišel znenadále královský úředník do příbytku Svatého, aby ctitele J. K. vypátral a napsal. Když tedy několik pohanů se k tomu nabízelo, přísahati na dary obětní, že mezi nimi žádných křesťanů není, tu Sabas bez bázně vystoupiv řekl: „Nikdo nepřisáhej ve prospěch můj, neboť jsem křesťan.“ Úředník však nechal pohanů přec přísahati a tito též přísahali, že není v tom místě žádných křesťanů, jenom jeden jediný. Úředník nyní naporučil, aby toho křesťana přivedli, a Sabas hned odhodlaně před úředníka toho předstoupil. Když tedy se úředník tázal Svatého po majetnosti jeho, a se dozvěděl, že nemá ničeho leč ten jediný šat, jež na těle nosil, pohrdal jím co nepatrným člověkem, který nemůže ani prospěti ani škoditi.

3. O Velikonoci r. 372. vypuklo to pronásledování znovu, Sabas chtěl tuto posvátnou slavnost, tyto převzácné svátky slaviti svatou pobožností a chtěl se tedy odebrati do jiného města k nábožnému knězi Gutkika zvanému. A však na cestě zjevil se mu ctihodný muž postavy vysoké a skvoucí tváře řka jemu: „Obrat se a jdi ku knězi Sansalovi.“ — Sabas odpověděl: „Ale Sansala není doma.“ neboť nevěděl, že se tento již byl navrátil. Pročez chtěl dále jíti, ale napadlo tolik sněhu z čista jasna, že nemohl dále jíti. I odevzdal se tedy do vůle Boží, obrátil se a skutečně dopadl doma kněze Sansalu, kterémuž to všecko vypravoval. S ním tedy slavil nyní radostný hod Vzkříšení Páně. Třetí noc na to přišel Atharid, syn jednoho násilníka té země do toho místa, vedral se do příbytku toho Sansaly, který již v posteli ležel, vzal ho a okovy sevřeného na voze ho odvlékl. I Sabas byl z lůžka vyhozen, a ani mu nedovoleno, aby se obléci mohl. Vojáci ho vyvlékli z domu, tahali a smýkali ho nahého křovím a trním, a rozdrásali nelidskými ranami a bičováním tělo jeho.

4. Když nastal den, řekl Svatý k vojákům: „Zda-li jste mne nevlékli křovím a trním a nerozdrásali tělo mé? Nyní vizte, zda-li jen té nejmenší rány na těle mém shledáte!“ Jelikož pohané ani té nejmenší stopy nějaké rány na těle jeho neznamenal, tu ještě více vztekem byli jako bez sebe. I vzali tedy dvě osy od vozu a z těch mu jednu vložili na krk a k oběma koncům té osy přivázali ruce jeho; tu druhou položili mu na roztažené nohy též na ni mu je přivázavše, a v tomto postavení trápili a mučili ho celou téměř následující noc. Konečně se chtělo katanům spáti, spánek jich přemohl; a nyní jedna útrpná panička sluhu Božího odvázala; on však neutekl, nýbrž u té paničky zůstal, a pomáhal jí strojiti jídlo pro čeledíny její. Když se rozednilo, dal ho Atharid zase jmuti, ruce mu na záda svázati a na trámě domu ho pověsiti; potom předložili jemu a knězi Sansalovi maso obětní, aby jedli. Oba však nechťeli se toho masa ani dotknouti a Sabas pravil: Toto maso jest nečisté a nesvaté jako ten, který nám je posílá.“ Na

tato slova jeden sluha Atharidův Svatému na prsa hrotem svého oštipu tak udeřil, že se zdálo, jakoby hned ducha vypustiti musel. Sabas ale, neprojeviv žádné bolesti, odpověděl tomu ukrutníkovi: „Ty myslíš snad, žeš mne zabil: já tebe ale ujistuji, že tak málo bolest jsem pocítil, jako bys mi byl kousek vlny na hrud' položil.“ Na Atharida, který o tom slyšel, všechny tyto zázračné události nečinily dojmu žádného: on raděj rozkázal, aby Sabas byl usmrčen, Sansala ale propuštěn. Sabas tedy byl veden od pochopů k řece Musaeus, aby tam byl utopen. On by rád byl to viděl, aby i kněz Sansala účastným byl smrti mučennické, a proto se tázal šerhů: „Co pak ten kněz provinil, že nemá umřít se mnou?“ „Po tom tobě není nic,“ odvětili šerhové. Již pak proniknut jsa sv. radostí odpověděl sv. mučenník: „Pochválen budiž Ty, o Pane! a chvalitebné jméno Tvého Syna až na věky Amen. Atharid sám sebe odsuzuje k věčné smrti, mne pak odesílá do života věčného; nebo tak, o Pane, Bože náš, máš zalíbení ve sluhách svých.“

5. Mezi takovými chvalořečmi na Boha došel k řece Musaeus. Tam ale pravili šerhové vespolek: „Tento člověk jest nevinný, proč ho nepropouštíme? Atharid se o tom nedoví.“ Svatý ale odvece jim: „Co to tu povídáte? Hned vykonajte, co vám bylo uloženo! Vidím, co vy viděti nemůžete. Tam na protějším břehu stojí oni, kdož mne přijmout mají do slávy.“ Šerhové se ho nyní chopili, přivázali mu osu na krk, a hodili ho do vody. Svatý umřev tak dřevem a vodou, vyjádřil tím obojím umučením dvoje znamení spásy lidské: křest a kříž. Umřel 12. Dubna 372. ve stáří 38 let. Jeho mrtvolu vytáhli šerhové z vody a nechali ho tak ležeti. Tu přišli křesťané a vzali si ho, velitel pak Soranus veliký sluha Boží, poslal tento drahocenný poklad do své vlasti Kappadocie, kde s uctivostí pohřben byl.

Sv. Sabas se vyobrazuje s osou vozní na krku, u které jsou přivázány ruce jeho.

O upřímném, rovném smýšlení při všem jednání.

Na sv. mučenníku Sabovi můžeš, křesťanská duše! poznati krásný vzor myslí upřímné, rovné. On nenáviděl faleš, přetvárování, pokrytství. Jak uvnitř smýšlel, tak i mluvil; krátká a úsečná byla slova jeho, bázně před lidmi neznal. Snadno mohl ujíti pronásledování tím, kdyby se byl stavěl, jakoby masa obětovaného požíval. Ale toto přetvárování bylo mu ohavností. On zpomenu na oko Boží, které všecko vidí, které zpytuje ledví a srdce, a na soud Boží, který odsuzuje zločince. Vždyť stojí psáno, že není nic tak skryto, aby to nebylo zjeveno, a nic tak tajné, aby se o tom někdy nedovědělo. Kdyby se byl přetvároval a na pokrytce hrál, co by to bylo také prospělo? Tak by byl život svůj o několik let prodloužil, ale kterak by se mu vedlo při smrti jeho? Zda-li by se byl mohl s důvěrou octnouti před obličejem Soudce spravedlivého? Považ to, duše křesťanská! a zachovej vždy rovné, upřímné smýšlení t. j. jedné vždy po hlasu svědomí svého a dle nezměnných příkázání Božích a církevních; srdce, ústa a skutek mají se vždy při tobě srovnávati. Co ve světle sv. víry poznáš za pravé, pravdivé a dobré, to mluv, to čiň, to zastávej, to ber v ochranu bez bázně a ostýchavosti, a Bůh, který miluje prostotu, shlédne se zalíbením na srdce tvé. Varuj se tedy vždy pokrytství a přetvárování, ze kterého ne-

pochází nikdy nic dobrého, jímž ničeho nezískáš. Lidé tím můžeš oklamati, Boha ne! Vždyť se musíš sám před sebou styděti, když děláš pokrytce; splnilo by se na tobě, co stojí psáno: „Srdeci, které chodí po dvojíých cestách, nepodaří se nic, a kdo je převráceného srdce, nalezne v tom zkázu svou.“ (Sir. 3, 28.) Zvláště za našich dob, kde panuje samá přetvářenost, je toho zapotřebí, aby katolický křesťan upřímně, bez obalu a přetváření svou sv. víru slovem a skutkem vyznával. O jak mnoho jich, kteří uvnitř lnou ještě k víře katolické, ale zevnitř se za ni stydí, aby jen platili za osvicené; naopak zase, jak mnozí odpadli uvnitř od té víry, ale zevnitř přece ještě konají pobožnosti a obyčeje katolické, chodí do kostela, přijímají sv. svátosti, proto že jim na tom přece záleží, aby lidé o nich mysleli, že mají víru. Rci, čtenáři! není-li to ohavné? Zda-li se bude Pán Ježíš znáti někdy k těmto pokrytcům, jako ke svým? Co chceš tedy učiniti? Chceš-li býti upřímný a přímý, či také tak bidně se přetvařovati? Chceš-li býti katolickým křesťanem, budiž jím celý, buď jím opravdu, buď jím upřímně jako Sabas, a Bůh bude s tebou. Učin tedy hned následující předsevzetí:

O Pane Ježíši! který jsi řekl, kdo není se mnou, proti mně jest, slibuji Tobě, že chci býti vždy zcela rozhodně upřímným a přímým u víře a jednání. Chci se zcela zjevně, bez bázně a ostýchavosti, bez přetváření vždy osvědčovati co dítě sv. Církve Tvé; pomoz mi jen, aých toho dosáhl. Amen.

13. Duben.

Sv. Hermenegild, mučenník r. 586.

V dobách, v kterých sv. Hermenegild žil a umučen byl, panovalo v mohých krajinách kacířství ariánské. Ariáni měli jméno své od Aria, původce svého, oni zapírali božství J. Krista; oni chtěli sice křesťany slouti, ale v Krista co Syna Božího nechtěli věřiti. Gothové, kteří byli větší částí Španělska vybojovali a zaujali, přijali též blud tento, a zvláště král jejich Leovigild byl celým srdcem k bludu tomuto přilnul. Tito bludaři však byvávají obyčejně tam, kde ujali vládu, velmi nesnášenliví a ukrutní na pravověřící. Tedy i král Leovigild velmi nenáviděl těch málo katolíků, kteřížto byli v zemi jeho, a silně jich utlačoval; i synům svým hleděl stejnou nenávist proti víře katolické do srdce vštípati. Ale „člověk míní, Pán Bůh mění;“ právě tyto králové, Rekkareda a Hermenegilda, byl sobě vyhlídnul Bůh, aby jimi blud kacířský ze země vymýtil a lid k svatě katolické víře nazpět uvedl, což se stalo následovně:

2. Aby svým oběma synům po smrti své trůn pojištil, rozdělil hned za živobytí svého říši mezi ně. Hermenegilda zvolil za krále v městě Seville a dal mu za manželku nábožnou Ingondu, dceru krále Austraského. Ingonda byla katolička horlivá a u víře výborně vyučena. Ačkoliv Leovigild a ještě více manželka jeho, Gosvinda všemožným lichocením se vynasnažili, aby ji od pravé víry odvrátili, nepořídili u ní zcela ničeho. Za to však musela nyní snášeti mnohá a těžká pronásledování; ona však všecko trpěla z lásky k P. Ježíši a zachovala statečně víru svou. Příklad a její dobrá napomenutí působily mocně na chotě jejího Hermenegilda. I počal o lichém učení ariánském pochybovati, a že chot jeho nepře-

stávala za něho se modliti, poslal mu Bůh věrného vůdce a pomocníka svatého biskupa Leandra. Pomocí tohoto muže učeného a svatého konečně se jí podařilo, že světlo svaté pravdy vniklo Hermenegildovi do duše, a on se veřejně bludu odřekl a katolickým křesťanem se stal.

3. A však otec jeho sotva že se byl o tom dozvěděl, hned zlostí jako bez sebe Hermenegildovi titul královský odňal a vyhrožoval, pakli by se zase k víře ariánské nevrátil, že mu vezme statky, ženu ano i život. A však Hermenegild nedal se zastrašiti; i psal jest otci svému, že ho chce poslouchati ochotně ve všech věcech pozemských, ano, kdyby toho žádal, složití korunu a panování, ale od J. Krista, Bohočlověka, a Spasitele svého že ho nic na světě neodloučí. Když tedy otec proti němu válečně táhl s převelikou mocí vojenskou, zavřel se Hermenegild s těmi několika katolíky, co jich bylo v zemi, do města Sevilly, v pevném předsevzetí, že se tam až do posledního dechnutí brániti bude. Otec obklopil město vojskem svým a přes rok je v obležení držel. Když tedy Hermenegild viděl, že déle odporovati není možno, utekl tajně a odebral se do tábora římského, kam již dříve byl předeslal milenou choť svou. Ale Římané ho zradili, a on odkvapiv od nich táhl s 300 vybranými vojiny do města Osseto, kde stál vyhlášený kostel poutní. A však i sem ho následoval otec a města útokem dobyl. Tu se utekl Hermenegild do chrámu k oltáři, hledaje tam útulek a spásu. Otec boje se lidu, nechtěl ho odtud násilně vyvésti, a poslal k němu syna Rekkareda, který sliboval, že mu otec všechno odpustí, jest-li o milost prositi bude. Hermenegild nepochyboval, že otec s ním upřímně smýšlí, vyšel z kostela, vrhl se otci k nohám a srdečně za odpuštění prosil. Tento ho obejmul a slib svůj obnovil; ale sotva se vrátili do tábora, hned zase ďábel v otci nenávisť tak rozpálil, že syna svého Hermenegilda dal okovy spoutati, královských ozdob zbaviti a do Sevilly do žaláře odvesti!

4. Kdykoli král klidně uvažoval, že Hermenegild je jeho syn, krev z krve jeho, a k tomu syn dobrý, bylo mu ho líto, a chtěl ho zachovati: ale jak mile si zase zpomenul, že je katolík a nechce býti ariánem, tu do něho vjel vztek a on hledal bezživotí jeho. A ačkoliv kolikráte milost sliboval, přece vždy zase do vzteku upadl. — V tom žaláři dal ho co nejhanebněji trýzniti a mučiti, jen aby od víry odpadl; ale Hermenegild zůstal věren svému přesvědčení, své víře a opětne se osvědčoval, že chce raději života než-li pravdy pozbyti. Vedle těch utrpení, kterých mu bylo strádati v žaláři, konal ještě nejpřísnější skutky kajicné; na nahém těle pod svrchním rouchem nosil roucho zíněné, a ve dne v noci vzýval Boha v modlitbách, aby mu dal sílu a vytrvalost v boji těžkém.

5. Když přišla doba velikonoční, poslal k němu otec biskupa ariánského, který mu měl nabízet milost otcovu, kdyby přijal sv. přijímání z ruky jeho. A však Hermenegild se toho zhrzil; on nechtěl míti žádného obcování s kacířem, ano vytykal mu, že se přidržuj ebludu tak ohavného a bezbožného. Když to ten biskup otcovi pověděl, byl tento vztekem jako bez sebe; hned poslal

vojiny do žaláře, aby mu hlavu stali. Bez všelikého odporu podal jim Hermenegild svou hlavu, kterou mu sekerou v polo rozřezali. To se stalo na bílou sobotu 13. Dubna 586. Sotva byl nepřírozený otec prolil krev syna svého, tu se mu otevřely oči. Začal se trásti strachem a svědomí ho hryzlo, až onemocněl a položil se na lůžko; přece však tak hrdým byl, že pokání činiti nechtěl. Umíraje poroučel syna svého Rekkareda sv. biskupovi Leandroví prose, aby ho u víře katolické vyučil. Tak se stal Rekkared katolíkem a skrze něho celý národ Gothský v Španělsku zase k víře katolické se vrátil, což krev a modlitba sv. mučenníka Hermenegilda vymohly.

Sv. Hermenegild se vyobrazuje jako kníže s korunou na hlavě a se sekerou v ruce.

● opětném pádu do hříchu.

Jako otec sv. Hermenegilda z přílišné slepé vášně proti vlastnímu dítěti vždy, sotva se zpatovav, zase do téhož hříchu, hněvu totiž upadl, až konečně obět msty své, vlastní dítě své mrtvé před sebou viděl: tak i jiní hříšníci přechásto po druhé, a třetí, a vícekrát do hříchu padají, až v něm zhynou. Jak je možno, aby někdo, poznav jedenkrát hříšnost a záhubnost svého počínání, opět, a snad vícekrát do téhož hříchu padl? — To je zcela lehká věc, ba není nic snadnějšího nad to.

Víme, že i nejvřelejší voda stává se poznenáhla nejprv vlažnou, potom studenou, pak-li se při ní neustále plamene neudrží: tak i nejvroucnější horlivost ustydne, pak-li člověk se pořád k dobrému nepodněcuje; nebo člověk je nestálý v předsevzetí. Dále víme, že čím déle člověk nejedl, tím větší dostane hlad, který tím větší bývá, čím déle nejedl: tak i hřích, kterého se člověk odřící uminil, tím více ho pokouší, čím více mu byl člověk v životě uvykl, tak že se takměř druhou přirozeností a návykem stal. Konečně víme, že byt sobě člověk hřích odvykl, nedá-li pozor, upadne do opačného (k. p. z marnotratníka stane se lakomec a t. d.)

Jak si má tedy počínati člověk, aby do hříchu, jehož hanebnost a záhubnost poznal, již více neklesl?

1. Musí dáti na sebe pozor, chystati se na boj a znaje slabost svou prosit Boha za pomoc. Kdyby nemocný, jak mile odešlo nebezpečí smrti, hned sobě jako zcela zdravý chtěl počínati, a hned dle chuti do jídla a pití se pustil, a na venek vycházel: tož by byl dáv, aby do té smrtelné nemoci zase neupadl. A tak nedá-li hříšník na sebe pozor, hned zase upadne do téhož hříchu; k. p. opilec, jak mile se octne ve společnosti dobrých soudruhů, hned zase se opije a dobré předsevzetí je to tam! —

2. Musí tomu zanechanému hříchu zcela dáti výhost a naň ani nemysleti. Promele-li sobě voda z rybníka nějaký otvor v hrázi, kterým od úrodných rolí jest oddělena, jest pomoc možná, když se totiž hned ten otvor zacpe; zanedbáli se to však, tu sobě promele voda tak veliký otvor, že se vyvalí hrkem, strhne hráze a zaplaví neodolatelně pole úrodné. A tak musíš i ty, křesťane! chceš-li nějaký hřích sobě odvyknouti, hned z počátku se brániti, t. j. ani naň nepomysleti, nýbrž každou myšlénku, která se o něm namane, každou choutku naň, která se vplíží, hned ze srdce svého vykliditi, a hned ten otvor zacpati, kudy hřích zase se vlouditi chce; sice vezme ďábel sebou ještě více duchů, mnohem horších, a uhostí se tam, a jsou poslední věci toho člověka horší než-li byly ty první.

3. Konečně musí předepsané skutky kajicné pilně konati, a tím se proti hříchu ohražovati. K. p. když lakomec nejen jako Zacheus nespravedlivé jmění vrátí, ale i hojně

almužny dává, tož je proti lakotě vždy ubezpečen. Tak se předpisuje lehkomyšlnému, aby o posledních věcech rozjímal; labužníkovi, aby si denně ujmu v pokrmu a nápoji učinil; parádníkovi, aby jen zcela jednoduše si chodil a t. d. a čím svědomitěji těchto léků, od zpovědníka předepsaných užívá, tím zůstává jistějším, že opuštěný hřích neovládne opět srdce jeho.

Modlitba.

O Pane Ježíši! dej, abych si tak víry katolické vážil jako sv. mučenník Hermenegild, a abych se nestal kořistí slepé vášně a nepravosti jako nešťastný otec jeho. Amen.

14. Duben.

Sv. Lidvina, panna r. 1433.

Ve městě Schiedam-u v Holandech žil před 500 lety jeden zeman, který však tak schudl, že se stal ponocným a v největší nouzi život vedl. Již měl čtyry syny a tu právě na květnou neděli, když se čtly pašije, přepadly jeho paní bolesti porodní, tak že musila z kostela vyjít, a brzy porodila děvčátko, kterému dali

jméno Lidvina. Byla ještě velice mladípká, a již se hlásilo ženichů mnoho, poněvadž byla velmi krásná; ale Lidvina se neustále modlila k P. Bohu, aby ji chránil od každé lásky pozemské. Jedenkrát šla o hromnicích s jinými děvčaty na led, jak to bylo tam v obyčeji, aby se sklouzala. Jiné děvče, nejsouc s to, aby se zadrželo, vrazilo v úplném rozběhu do Lidviny, tato padla na hromadu ledu a zlomila si žebro. Ačkoli rodičové hned zavolali lékaře, přece nemohlo zlomené žebro zahojeno býti, a od té chvíle Lidvina pořád postonávala majíc při tom neustále žízeň. Ale když s dychtivostí vody se napila, hned jí musela zase zvrátit; a toto dříve tak krásné děvčátko stalo se tak obyčdné a zmrzačené, že jako červ na kolenou a rukou po domě se šmýkalo.

2. Za nějaký čas se Lidvina pro slabost nemohla už ani postavit na nohy, a tedy 33 let na posteli ztrávit musela. Co za ten čas pokrmu k sobě vzala, je tak nepatrné, že by to mnohý čtenář ani za pravdu neměl, kdybych to vyřkl, ačkoliv toho její vlastní zpovědník dosvědčil. Při tom nespala jednou za sedm let dohromady tolik, co by vynášely dvě noci, musela pořád ležeti na znak a mohla pohybovat jen hlavou a levým ramenem; pravé rameno bylo ochromeno t. ř. svatým ohněm, tak že bez masa jen na několika svalech a žilách s tělem bylo spojeno jako na mrtvole polo zhnílé. Dlouhým ležením už se také všechny údy její proležely, na svém těle měla díru jako dlaň širokou, ve které se pořádě hemžilo množství červů; museli jí pořád na tu ránu pokládati med a čerstvou mouku, aby ti červi z toho trávili a dále jejího masa neužírali. Představení města Schiedam-u sami dosvědčili podpisem a pečeti, jak veliké a neslýchané bylo trápení této sv. panny. Podivuhodno bylo zajisté, že, ačkoli tak na těle hníla, nikdy nebylo cítit u jejího lůžka nějakého zápachu nepřijemného.

3. Později se k tomu ještě připojila dlouholetá vodnatelnost; také byla mučena až do smrti zimnicí, nesmírným hlavy a zubů bolením. Na pravé oko zcela oslepla, levé se stalo tak citelným, že nemohlo ani světla Božího snést, sice hned z něho tekla krev, a proto ležela chudinka ve dne v noci pořádě ve tmě. Když umřela matka, rozdělila Lidvina, co utrhla za majetek svůj chudým, ačkoli se tím stala sama nejvýše nuznou. Nejprve sice ležela na posteli pořádě, kde měla peřiny; později jich ale nemohla snést, proto že se poněnáhle povleky potrhaly a peří na jejich mnohých ranách hnouti zůstávalo; proto se dala položit na holou slámu. Když jedenkrát udeřila zima velice tuhá, byla Lidvina před mrazem tak málo ochráněna, že někdy bez sebe zmrzlá tu ležela, a slzy v očích jí co ledové perličky zmrzlé visely. K tomuto hlubokému bolu přidružilo se ještě jiných utrpení. Jednkrát si přáli někteří páni ode dvora knížecího, aby tu nemocnou viděti mohli, proto že se o ní povídaly věci neslýchané. Když k ní přišli plni bujnosti a nelidskosti, dali se před nemocnou do hlučného hovoru, odtáhli záclonu od ní, rozžhali světlo, drželi jí je do obličejce, nadávali jí, že klame svět, že je špatná osoba, která prý už zplodila více dětí a potajmo v noci hodně jí a pije. Ano konečně až

tak dalece se odvážili ve své nestydatosti, že se sv. Lidviny pokrývku s lůžka strhli, tak že tu ležela před nimi obnažená. Jelikož se dcera jejího bratra takovému to tryznění chtěla na odpor postaviti, odstrčili ji tito zlosynové na stoličku, tak že se těžce obrazila a až do smrti pokulhávala. Sv. Lidvinu píchli do kůže na místech vodnatelností napnutých, tak že celá její postel v krvi tonula. V posledním roce života svého ještě také přišla na Lidvinu nemoc kamene; bolesti odtud byly tak strašlivé, že někdy za hodinu dva i třikrát omdlela a pro nejprudší bolesti zubama skřípěla.

4. A přece byla Lidvína za čas svého pozemského živobytí již mnohem uvnitř šťastnější než mnoho tisíc lidí, kterým se, jak se na pohled zdá, dobře vede. A spokojenost ta se zakládala na tom, že následovala hlasu Spasitele svého, kterýž pravil: „Pojďte ke mně, kdož pracujete a obtíženi jste, já vás občerstvím.“ — V prvních letech nemoci své přála sobě snažně, jako obyčejně každý nemocný, aby zase ozdravěla. a tu někdy byla hodně rozmrzelá nad svým trápením, když ji soudružky její navštívily, které tak zdravé a veselé byly. Někdy hořce sama nad sebou plakala a nechtěla se dát ani potěšiti. Ale její zpovědník poučil ji, že a jak by se umučení Pána Ježíše obíratí měla. Tu že jedině útěchy dojde. A však když začala rozjímati, nelíbilo se jí to, a brzy toho zase nechala. Zpovědník jí domlouval, jen aby přemohla svou nechuť. Lidvína poslechla: nutila se, rozjímati umučení Kristovo a ponáhle v tom takové útěchy nacházela, že říkávala: „Kdybych mohla jediným pozdravením andělským tělesného zdraví zase nabyti, nechtěla bych přece,“ a už více neplakala, třeba jiní nad ní plakali. I navykla si, rozjímati o umučení Páně denně v sedmi odděleních, a obírala se tím ve dne v noci. Tím naplněna byla takovou duchovní sladkostí a radostí, že už někdy ani vlastních bolestí necítila, a že jí tak přicházelo, jako by Pán Ježíš trpěl bolesti její. Dříve plakala bolestí a netrpělivostí, nyní pak touhou po sv. přijímání. Pána Ježíše objímala jakoby dvojím ramenem, sv. přijímáním a rozjímáním o jeho umučení, a mohla říci s nevěstou v písni Šalomounově: „Můj milý jest mi kytečkou myrhy, kterou nosím na prsou.“ Nebo jako myrha od zhníloby chrání, tak byla od té chvíle duše její chráněna od netrpělivosti a reptání.

5. Že pak Lidvína svou ustraněnost od všeliké světské veselosti a své dlouhé trápení věnovala a posvěcovala neustálým svatým obcováním se svým Vykupitelem: stávala se duše její vždy čistější a svatější a Bohu milejší. Jmenovitě měla nadpřirozená vidění; tak v posledních letech viděla časem keř růžový, který byl z počátku skrovný, ale časem ve strom vyrostl. Anděl strážný jí zjevil, že dříve neumře, leč až všecka ta poupátka růžová se rozvinou a úplnými růžemi se stanou. To když Lidvína svému zpovědníkovi zjevila, ptával se jí tento časem, zdali již, všechny růže rozvity jsou; tři měsíce před smrtí svou vyjevila konečně, že už keř růžový dospěl, a na něm všechny růže v úplném rozkvětu se nacházejí, proto že brzkou smrt svou očekává. V noci před Velikonocí byla zase u vytržení; když při-

šla k sobě, byla světnice naplněna neobyčejnou libovůní, a ona pravila, že slyšela v nebi zpívati alleluja! a že taktéž sama brzy zpívati bude s obyvateli nebeskými, což se stalo třetího dne na to 14. Dubna 1133. o třetí svátek velikonoční. Po smrti vypadala jako anděl; tělo její bylo plné, měkké, zcela neporušené; všechny rány zmizely až na jizvu rány, kterou jí ti surovci zasadili. Nikdo se nemohl dosti nadívatí na toho anděla; hlava její odpočívala na pytlíčku s krvavými slzami, které prolévala a které „svými růžemi“ nazývala. Bůh oslavil její hrob mnohými zázraky. Ona pak byla zázrakem trpělivosti a lásky k Pánu Ježíši, za nímž nesla kříž svůj až do konce.

O slzách lidských.

Sv. Lidvína byla takový zázrak trpělivosti, že nad ni každý útrpností zplakati musel. Ona však sama konečně už ani neplakala, nýbrž svou trpělivostí učila, co řekl Pán Ježíš ženám plačícím: „Neplačte nademnou, plačtež nad sebou a nad syny svými!“ — Všickni máme zachování duše své pamětliví býti, k tomu cíli do sebe jíti a nad syny t. j. nad hříchy svými plakati. Čili nejsou hříchy, kteréž pášeme, v jistém smyslu děti naše? Cokoliv člověk v sobě neb ze sebe, ať jest to již tělesným nebo duchovním způsobem plodí, toť jsou jeho děti; jak píše sv. Jakub řka: „Žádost, když počne, porodí hřích; hřích pak, když jest vykonaný, zplozuje smrt (1, 15.). Jako tedy dítě jest tělesný plod, tak hřích zase jest plod ducha, a tudíž Pán Ježíš slovy: „plačtež nad syny svými,“ napomíná až podnes všech nás, bychom hříchů, těchto duchovních plodů svých, želeli a oplakávali. A v skutku, může-li co horšího býti, co bychom více oplakávati měli, jako hřích, toto největší zlé? — Když Pán Ježíš člověka 38 let nemocného u brávného rybníka v Jerusalemě uzdravil, pravil k němu: „Jdi a již více nehřeš, aby se ti nic horšího nestalo!“ I může-li něco horšího býti, jako 38-letá bolestná a trapná nemoc? A přece praví Kristus, že ještě něco horšího jest. A toto mnohem větší zlé jest hřích a trest hříchu — smrt věčná. Nuže, neměli bychom ze všech zlých věcí nejvíce oplakávati, co i Kristus oplakával, ano co mu tu nejbolestnější způsobilo smrt — hříchy naše? A přece jak málo takových pravých, spásitelných slz teče z očí lidských! A naproti tomu, jak hojným pramenem marných, ba hříšných slz je tělesnost, svéhlavost, náruživost a pokrytství! Neboť proč pláče, proč cedí slzy z očí svých větší částka lidí? — Obyčejně ze zlosti, poněvadž se jim neděje podle vůle. Jak trpce pláče k. p. mnohý jinoch tělenou láskou rozpalený, pakli se odříci má své milenky, pakli přetrhnouti musí obcování nečisté, ve kterém Boha urážel. Jak hořce pláče mnohé děvče, když nesmí někde na vyrazení, ples, tanec, divadlo a na tém podobné vyrazení, nebo když mu krejčí pokazí šat, na který se těšilo. Jak mnohý, ostatně na pohled vážný muž hořekují jako bába, pakli mu nějaká dobrá služba ušla, pakli důstojnost nebo výnosnější místo a úrad, o které se ucházel, na místě jeho jiný obdržel! — Jak mnohá žena pláče z nepřízně a ze závidí, když na své sousedce neb známé uzří nádhernější oděv nebo skvostnější šperk, než který sobě sama může zapoatřiti. A kdebych konce našel, kdybych všechny příčiny vypočísti chtěl, pro které z očí lidských marné a zbytečné slze tekou? K čemu pláčeš nad svou nemocí a churavostí, kterous sobě prostopášným životem přitáhl? Proč cedíš slze nad trestem, kteréhoš zasloužil, nad neštěstím a úzkostí, ježto sám svévolně na sebe jsi uvalil? — Hle sv. Lidvína byla čistá a nevinná panna, a Pán Bůh jí uložil takový kříž, a ona si ho tak zalíbila, ona naň tak privykla, že se jí stal téměř žádoucím, že už ani sama nad sebou neplakala, když jiní s ní útrpnost měli, ona toho kříže nechtěla ani sprostěna

byti. Ty pak, jenžto jsi zhrěšil, plač jedině — nad hříchem, nebo jak píše sv. Jan Zlat.: „Byť pak jsi plakal a štkal, neujdeš pro slzy své trestu zaslouženému: pakli že však nad hříchy svými slzy proléváš a k Bohu z celého srdce vzdycháš, tehdaž ortel nad tebou vyřknutý změněn a zasloužený trest tobě prominut bude.“

Modlitba.

O Ježíši! propůjč mi lásku k utrpení a trpělivost v kříži, dej, abych plakal ale jen nad hříchem. Amen.

15. Duben.

Sv. Petr Gonzalez, patron lodníků r. 1246.

Tento Svatý narodil se ve městě Astorga ve Španělech; rodiče jeho byli vzácní a bohatí, jeho strýc pak byl biskupem města toho. Tento se postaral o to, aby mladý Petr sobě vydobyl zvláštních vědomostí a za nějaký čas se stal kanovníkem. Získav takovým způsobem již v mladých letech veliké vážnosti, nepřestal na tom, nýbrž ještě po vyšší hodnosti toužil, kteréžto též dosáhl, stav se kapitolním děkanem. Představme si tedy mladého muže, krásné postavy tělesné, bohatého, plného vloh a vědomostí, z velmi vážené rodiny, který nyní dospěl k jedné z nejvyšších důstojností. A však stav a povolání své kněžské posud byl jak náleží nerozvážil a tudíž byla duše jeho takměř opilá a touhou po cti pozemské naplněna. Když ho došla zpráva, že je jmenován děkanem kapitoly, tu hned nemoha ukrotiti ctižádost svou, nejen že sám sebe vychvaloval, nýbrž dal si překrásného koně skvostně osedlati a na něm celé město projížděl, aby si ho všickni všimli a o něm mluvili; bylo to právě o Vánocích.

2. Tu se octnul na jakémisi místě, kde právě bylo mnoho lidu zevlujícího; zde, aby lid hodně na sebe upozornil, dal koni ostruhou, jak to marní šviháci dělávají, když si hrajou na pány. Kůň se zpřimil jako svíce a zhodil jezdce svého, a tento v celém tom svém parádném oděvu padl do kalužiny plné bahna. Lidé se dali do hrozného smíchu, pískotu a posměchu, tak že to bylo jako náramná kocovina, anžto zatím mladík právě ještě tak hrdý a nadutý pln hanby a potupy na zemi ležel. Ale Bůh obrátil hřích a pád tento k jeho spáse. Petr byl totiž tímto pádem a neštěstím milostí Boží k poznání sebe přiveden. Veřejně před všim lidem nahlas zvolal: „Když mne svět v ten samý den, kdež jsem mu holdoval, tak má k posměchu, tedy i já chci mu záda obrátiti a život svůj spasitelněji vésti.“ Jak byl řekl, tak také učinil.

3. Od této chvíle pohrdal světem a marnou rozkoší jeho a všecko, co měl, i sebe samého Bohu za obět přinesl, aby mu s upřímnou věrností sloužil. I odřekl se zcela všeho pozemského lesku a statku, a vstoupiv do řádu kazatelského složil sliby chudoby a poslušnosti. Již hned v prvním roce — v noviciátě — ukazoval Petr tak velikou horlivost v pobožnosti a cnosti, že jeho příklad nejen v klášteře samém ale i vně klá-

štera, kde o tom vypravováno, jiným sloužil ku vzdělání. Jmenovitě následoval sv. Dominika v hluboké pokoře, v pohrdání světem, v přísném mrtvení sebe a v starosti o spásu duševní bližního. Proto že tedy dle řádu svého povolán byl, zvěstovati slovo boží, tedy se oddal s neobyčejnou pilností vědám bohoslovným a při tom neustále se modlil, aby mu Bůh potřebných darů duchovních propůjčil. Někdy celé noci ztrávil modlitbou a studováním. Byv tedy jmenován za kazatele a zpovědníka, prokazoval se bytí pravým následovníkem dobrého pastýře; s neunavnou horlivostí používal každé příležitosti, aby duše pobloudilé k Bohu přivedl. Někdy vstal od jídla nebo se vydal na cestu, když se domníval, že někoho může přivesti k tomu, aby se řádně zpovídal, a když do nějakého domu zavítal, bylo to nejprve, že celou rodinu co nejdolehleji napomínal, aby se vyzpovídali kde kdo, dolíciv jim, v jak nebezpečném stavu se hříšník nachází a jak sladké je ovoce pravého pokání.

4. Pověst o jeho svatosti rozšířila se tak dalece ve Španělech, že ho král Ferdinand III. chtěl míti u sebe, v té naději, že přítomnost a modlitba sv. muže tohoto přispívati bude k tomu, aby v tehdejší válce proti Maurům vítězil. Petr skutečně velmi mnoho dobrého působil v táboře svou modlitbou, radami, které králi dával, a kázáními, které vojákům činíval. Přece byli někteří se na to zlobili, že Petr tak velice proti smilstvu a nečistotě, kterou vojáci tropili, horlil. Oni tedy hleděli jej samého lapiti do pasti nastražené, neboť navedli jednu takovou vojačku, aby šla do stanu kazatele pod záminkou, že se mu chce vyzpovídati, a potom aby mu místo zpovědi se nabízel s rozkoší mrzkou. Tak se také skutečně stalo; a však sv. muž hodil plášť svůj na blízky oheň, a té ženštině řekl: „Zde na tomto ohni chci vyhověti žádosti tvé, jest-li tam se chceš umístiti.“ — Nezvratná cnost muže svatého učinila nejen na tu svůdnici nýbrž i na vojáky, kteří se z venku ke stanu přikradli a jak to vypadne, poslouchali, takový dojem, že ho za odpuštění prosili a se sami též na pokání dali.

5. Když král Ferdinand vydobyl převelikého města hlavního, Kordova řečeného, dal si Petr všemožnou práci, aby vztek a divokost vojáků krotil, a podařilo se mu skutečně, že i mnoho tisícům lidí v tom městě život zachránil, a mnohé panny od toho, že nebyly od vojáků násilně zprzněny. Když Petr ještě mnohé mešity, ve kterých Maurové byli drživali své služby Boží, za chrámy křesťanské zřídil a vysvětil, chtěl zase následovati vnitřního puzení svého a kázati chudým Evangelium. I odebral se zvláště do takových krajín, kde byl ještě lid nevědomý a surový: zde působil výborně, proto že byl výtečný kazatel a nebál se obětí žádné; též dával krásný příklad a horlivě se modlil, ano i mnohý zázrak učinil Bůh na modlitbu jeho, a proto měla všude slova jeho nad míru spasitelný účinek. Zkončil sv. život svůj 15. Dubna r. 1246. Zvláště velikou lásku měl k chudým lodníkům, kteří málo kdy do kostela přijíti mohou, aby slovo Boží slyšeli a proto v surovosti a nevědomosti rostli a po moři se plavili.

On často na jejich loď vstoupil a tak horlivě a laskavě jich poučoval, že ho jako otce svého milovali. Proto také ho ctějí lodníci ve Španělech a Portugalech co patrona svého, jmenujíce ho sv. Elm nebo T'elm.

Vyobrazuje se v rouchu dominikánském, leže na plášti svém u prostřed ohně.

Boží milosrdenství a ušlechtilost.

Když v nějakém sále tonoucím ve světlech pověšen je přeskvostný svícen kryštalový, tu se třpytí každý kryštal zvláštním leskem barevným, na zeleno, červeno, zlato, modro a bílo. Vyjdi si do noci, když je obloha bez mráčku, hle! tu nad tebou též se září kryštalový svícen Boží, nebe hvězdnaté se svou krásou neskončenou. Oko tělesné i zde snad rozeznává planety, které více do červena, jiné, které více do žluta, a opět jiné, ježto více do zelena svítí: ale duch pozírá dále do nebeské prostoty než-li oko; duch myslí na živé bytosti, které snad v oněch příbytcích se zdržují. Ale i tyto bytosti oslavují Boha takměř barvami rozličnými.

Tak k. p. do Cherubů snad položena jest zvlášť veliká míra rozumu a moudrosti; v Serafech myslím hoří zvlášť čistá, plamenná láska k Bohu, archandělům se tuším dostalo za podíl obzvlášť veliké části síly a moci Boží. Co však jest to, čím Bůh v našem bídném pokolení lidském oslavován bývá? — Jestli to barva zvlášť krásná a oku libezná, jakové snad není nalezi v celém světě nebeském: jestli to milosrdenství Boží, které nemá konce, jehož ani vysost, ani hlubina nemůž vyskoumána býti. Takového něco nestalo se v nížádném světě a v nížádném času, co se stalo na naší zemi, že Bůh poslal Syna svého, aby nepřátele své od záhuby zachránil a za ně se obětoval. A tak jako Bůh se choval k celému člověčenstvu, které je ztracená ovce u veliké míře, tak zachází až posavade s každým člověkem zvlášť. Ano jeho dobrota a milosrdí je tak podivuhodně veliké, že někdy právě to, čím ho člověk urazil, hřích tedy, tak říkáje vezme a obrátí ho v dobrodiní pro hříšníka t. j. za prostředek ho použije, aby hříšníka přivedl k největšímu štěstí, k pravému obrácení a spasení. Tak jsme to pozorovali, že se stalo se sv. Petrem. Viděls, čtenáři! kterak Bůh z toho bahna na ulici, do kterého Petr Gonzalez svou marností byl svržen, nechal pro něho vykvesti největší štěstí, pravé obrácení a posvěcení, a to hned na tom místě.

Můžeš-li v tom poznati ušlechtilou mysl a krásu Boží, tedy nauč se z toho pro sebe: Byls-li tak nešťasten, že jsi zhřešil, tož proto hned netraf mysl, ale považ. Ten, kterého urazil, je tak vlnidný, že z tvého hříchu může nechat vykvesti i něco spásitelného, pakli se k Němu obrátíš kajicně a za odpuštění prosíš. K. p. když jsi se marně vychloubal ve společnosti, jak jsi obratný, bohatý, krásný, ctěný a vážený a t. d. a ono tě to potom mrzí; tedy pros Boha, aby ti tvé zle odměnil dobrem, aby ti pomohl, bys budoucně jen skrovně dovedl o sobě mluvíti.

Aneb k. p. když jsi se provinil nestřídmostí, an jsi se opil nebo přejedl, a ten den na to cítíš neblahé následky z toho, a přijde na tebe lítost: tož pros Boha, aby nechal zkvétati z toho bahna tvé včerejší nestřídmosti cnost pravé střídmosti a zdrženlivosti.

Tak i k. p. když pro dřívější hříchy musíš trpět hanbu, nemoc, opovržení nebo co jiného, věř jistě, že to je nejen zasloužený trest, nýbrž ten trest že jest pro tebe i milost, volání k pokání, Božský lék.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste, který jsi sv. Petrovi propůjčil milost, že tam, kde padl, hned se obrátil a z hříšníka se stal svatým: uděl nám, jenž často klesáme, abychom ho i v pokání a obrácení se k Tobě následovati směli. Amen.

16. Duben.

Bl. Benedikt Labre, žebrák r. 1783.

Bl. Benedikt Labre.

Církev katolická jest úrodná máť, která rodí vždy nové děti pro nebe; její plodnost nepřestane až do skončení světa. Jedno z nejzdrárnějších dítek jejích je ctihodný Benedikt Labre (čti Labr), který třináct let byl chudým žebrákem a při tom konal nejkrásnější cnoti, a nejbohatších darův od Boha nabyt. Narodil se 26. Března 1748. ve městě Amettes (čti Amet) ve Francouzích. Jeho rodiče byli kupci, kteří měli všeho dost, dali ho do škol. V šestnáctém roce dostal takovou nechuť k latinské řeči, že se jen na nejvýše k tomu nutiti musel, aby knihy latinské četl, naproti tomu však tak mohutnou touhu po čtení duchovních knih a rozjímání Písem sv., že jak mile takovou knihu otevřel, hned srdce zahořelo plamenem sv. pobožnosti. — Od strýce svého, faráře Erinského, u kterého Benedikt studoval, byv tázán, proč se neučí latině? odpověděl Benedikt, že cítí v sobě jiné povolání a že ve světě zůstati nechce. Bůh že od něho žádá, aby svět opustil a Jemu v klášteře sloužil; on tedy že si zvolí klášter nejpřísnější,

totiž u trappistů. Dokud ujec živ byl, nemohl svůj úmysl provesti. Zatím ale ve květu mládí svého oddal se se vši horlivostí cvičením pobožnosti. On se bedlivě vstříhal všech vyrazení, kterým se mládež oddává, a rád si dal spílati proto pokrytců a pobožníků, dávaje za odpověď, jeho že to nejvíc těší, když se může doma ve své světnici vyrazeti. Tam se oddával posvátnému čtení, modlitbě a rozjímání. Jeho největší radostí bylo, když mohl osamělé místo nalézt, kde se mohl bez vytržení modlitbě oddati. Když jednoho dne farníci na venkově nějaké radovánky zříditi chtěli, a on též na přání strejcovo s nimi jíti musel, ustranil se od těch radovánek a po dlouhém hledání našli ho ve stodole, kde v nábožném položení trval na kolenou před křížem, který si byl pověsil na kus dřeva, a v modlitbě tak pohřzen, že ani neslyšel kroky těch, kteří se k němu blížili.

2. V jídle byl tak střidný a zdrženlivý, že ho téměř k tomu vždycky nutit museli, aby aspoň tolik pokrmu pojedl, aby život svůj zachoval. Někdy dva i tři dny úplně se postil, t. j. ničeho ani do úst nevzal. Dobré pokrmy, co mu dali, nechal čeledínům, aby jich snědli, a sám jen sprostou stravou se uspokojil; co si od úst ušetřil, to patřilo chudým. Pořád více cítil touhu, vstoupiti do kláštera k trappistům, a konečně, když strýc umřel, rodiče mu dali povolení k tomu. Když ale u představených řádu o přijetí prosil, ti ho odmřtili, a když konečně přece přijat byl, zase pro chorobu těla klášter opustiti musel. Bůh totiž jinak o něm uzavřel: on měl totiž po světě choditi, světu příklad chudého kajcníka a poustevníka dávati, a chudý skrytý život Pána Ježíše napodobňovati; a to měl činiti, jak řečeno, nikoliv na poušti nebo v klášteře, nýbrž u prostřed světa hlučného, tím způsobem, že na nejslavnější místa poutní, pokud mohl, putoval, a po té cestě lidí svým příkladem vzdělával. To mu pověděl jistý hlas vnitřní, a tento hlas nebyl jiný, leč hlas Boží, jehož věrně následoval.

3. R. 1770. poradiv se častěji s Bohem a se svými zpovědníky nové podivuhodné živobyčí započal. Opuštiv otce a matku a všecko ve světě, co chudý poutník z jednoho místa poutního k druhému se ubíral. Všecky tyto cesty poutnické konával pěšky v bídném, roztrhaném oděvu, kterého nikdy neměnil; zásoby potravy nenosil při sobě žádné, jelikož se zcela odevzdal prozřetelnosti Božské. Jest-li mrzlo nebo sníh padal, nebo vedro páliło sluneční, to mu bylo jednostejné, na to se nic neohlížel; často se odchytil od pohodlné cesty a chodil po nejobtížnějších stezkách, jen aby se s Bohem mohl obírat, Jehož ruka ho bezpečně vodila. Obvyčejně spával v noci pod širým nebem na holé zemi, aby nemusel do hospod, kde byl hlomoz a nepokoj, a aby tam nemusel slyšeti klení a rouhání. Tak to dělal Benedikt na všech svých cestách obtížných. Ačkoli před lidmi jen za žebráka platil, nic méně před Bohem a jeho anděly pro své cnosti byl velikým bohatcem. On vždy kráčel po své cestě s největší vážností a ducha sebraností; nikdy si nedovolil, ohlížeti se po krásných krajinách přírody, které oko každého

cestujících tak mocně k sobě vábívali; vždy byl jen v Bohu pohřzen, který mu skýtal vznešené poznání pravd svých. Když musel jíti městy a krajinami, tož následoval Pána našeho Ježíše Krista, který všude činil dobře. Benedikt těšil zarmoucené, léčil nemocné, dával rady spasitelné, a těm, když ho přijali hospodou, milosti od Boha vyprošoval.

4. První jeho poutní cesta byla do Loretto k sv. domu Nazaretskému, tam cestoval každý rok jedenkrát až do smrti své. — Potom cestoval do Fabriáno ke hrobu sv. Romualda, navštívil hroby sv. Mikuláše v Bari, ss. místa v Římě, hrob sv. Januaria v Neapoli a sv. Františka v Assisi; potom putoval do Maria Einsiedeln a navštívil poznenáhla nejslovutnější místa poutnická v Němcích, ve Francouzích a svítíl všude nejvznešenějším příkladem nejvznešenější cnosti a nejpodivuhodnějšího mrtvení sebe. Čistoty panické takovým byl milovníkem, že byl jmenován „andělem v těle lidském“ při procesu blahoslavení. Na ženské nikdy se nedíval, jen hlavou pokynul a odešel. — Poslušnost jeho byla neobyčejná. Nikdy se nevydal na pout bez vědomí, bez dovolení a rady svých zpovědníků; kamkoli přišel, řekl farář nebo jinému duchovnímu, že jim zcela poddán jest. Ač vždy na zemi líhal, bylo-li mu však poručeno, lehl do postele. Nikdy nepřikročil k ohni, aby se zahřál; ale na první slovo hned se přiblížil, a kratince se ohřál. Málo jedl a večer nic; ale jak mu bylo veleno, hned pojedl, co mu předložili; oblékal se v hadry, ale z poslušnosti též pořádné šaty a pár střevíců přijal. — Plamenná byla jeho láska k Bohu, a tu zvláště dokazoval tím, že se bál hříchu. Zvláštní pobožnost měl k nejsv. Svátosti oltářní. Lidé, kteří nevěděli jeho jméno, říkali mu „ten žebrák 40-denní modlitby“. Jeho tvář byla bledá jako smrt; ale jak se octl před velebnou Svátostí, hned se barvila tvář růměncem, a tak líbezně se usmíval jako anděl. Kamkoli přišel, viděli ho dnem i nocí klečeti v kostele před tabernáklem. Zvláště krásně se uměl modliti po sv. přijímání. Rovně tak něžnou pobožností roznicen byl Benedikt k Panně Marii. Když klečel na poutních místech před jejím obrazem, tu ho viděvali u vytržení, an neustále vzdychal: „Má matko, Maria, má matko!“ —

5. Kde láska k Bohu přebývá, tam zajisté se umístila láska k bližnímu; proto Benedikt miloval každého člověka s největší něžností, a tuto lásku i skutky proukazovati se snažil. Po celý život almužnu, kterou u jiných vyžebrał, chudým rozdával. Někdy sám sobě odepřel tu polívku, kterou u fofny klášterní dostal, a popřál ji jinému, kterého měl za potřebnějšího. Jeho největší radostí bylo, když mohl nemocným ve špitálech sloužiti; a když jednou vypukl mor v Erině, tu vydržel jako hrdina u postelí těch morovou ranou zklíčených a opatroval jich, jako matka své dítky. — Největší útrpnost měl Benedikt s ubohými hříšníky; za ně se modlil, plakal a pokání činil. Někdy ho bylo slyšeti, jak se v noci za hříšníky modlil. — Bylo by mnoho vypravovati o ostatních cnostech jeho. Zde stůj jenom jeden příklad jeho hluboké pokory. Když je-

denkráté putoval do Loreto, tu houf rozpustilých lidí dělali sobě z toho vyrazení, že se Pánu Bohu rouhali. Benedikt, který se silnici nemohl vyhnouti, přišel až k nim, a laskavým způsobem jich pokárati se snažil. Ale ti bohaprázdní lidé dělali si jen posměch z roztrhaného žebráka a sypali naň hanu a potupu. Sluha Boží mlčel k tomu; tím chasa ta stala se smělejší, a uvrhše ho na zem tloukli ho a cupali naň nohama. Tu přicházelo několik vážených osob na koních, a vidouce, jak ubohého žebráka tryznějí, přispěli k pomoci. Ale ti bezbožníci už zatím utekli. An Benedikt poznenáhla bídne se země povstával, pravil těm šlechticům klidnou tváří, že oni ani nevědí, jak on je velikým hříšníkem, který takového pohanění zasloužil, a kdyby ho byli znali, nebyli by se ho ani ujali. — Když jednoho dne Benedikt v kostele jednoho kláštera, kde byly jeptišky, na kolenou kleče, jako socha, bez pohnutí s tak vroucí pobožností se modlil, tu jedna jeptiška, která ho neznala, domnívala se, že je to nějaký anděl. Toho samého dne přivedli ho k matce abatysi, která si ho viděti přála; tu když stál před abatysí, tak v hadry oblečený, ale přece tak vážný, mravně a pokojně po ní se ohlízející, nemohla se zdržeti jedna jeptiška, v nížto se hnul cit útrpnosti nad ním, že k němu pravila: „Ubohý muži!“ chudáku!“ Posud sluha Boží neotevřel úst svých, ale jak slyšel „chudáku!“ hned řekl: „Jmenujte chudáky jenom ty, kdož v pekle jsou a Boha na věky ztratili!“ a vyřknuv jméno Boha všemohoucího hluboce sklonil hlavu svou. Tato slova učinila veliký dojem na všechny reholnice, a útrpnost se obrátila u velkou úctu. Benedikt umřel co Svatý r. 1783. 16. Dubna šel churav kroky vrávoravými do kostela sv. Marie dei Monti v Římě, kam obzvláště rád chodival. Zde kleknuv bez hnutí se modlil do devíti hodin, kde padl do mdlob. I přivedli ho do domu nábožného řezníka, kde o osmi hodinách večer přijav ss. svátosti při slovech kněze přistojícího: „Sv. Maria, pros za nás!“ — tiše v Pánu usnul. Právě se vyjednává u sv. stolice, aby do počtu Svatých položen byl.

Útrpnost a citlivůstkářství.

Pohled na žebráka, obzvláště jeli i mrzákem, budí cit útrpnosti v hrudi člověka citlivého; a obzvláště ženské srdce obdařil Tvůrce měkostí, a to jest patrným důkazem, že zvláště od ženských žádá soucit s každým nuzným a trpícím člověkem. Nuže tedy vy ženy a panny! važte sobě té přednosti, kterou jste před pohlavím mužským od Boha obdržely, a hleďte přirozený cit tento útrpnosti vždy více ušlechtití. Ale varujte se, abyste při tom, jak mnohé z pokolení vašeho na nepravou cestu nezbloudily, a pouhé citlivůstkářství neměly za cit pravé útrpnosti.

Či nejsou bohužel! mezi pohlavím ženským takové osoby k nalezení, jichžto přirozený cit útrpnosti buď převráceným vychováním neb čtením daremných knih zcela pokážen jest? — O jak toho mnohé litují, pakli se jim nějaká květinka zlomí neb uvadne a uschne, s jakou bedlivostí ošetřují své ptáčky, jak se o to starají, aby domácí zvířátka jejich, kočička neb psík žádné nouze neměly, jak hořekují, pak-li některé z nich k nějakému úrazu přijde, onemocní aneb dokonce pojde. A jak se zatím chovají při jiných příležitostech takové nepravou citlivostí pojaté duše? Ke svým spolubližním chovají se až k nevystání, se slabostmi svých

podřízených nemají zholu žádné trpělivosti, svým ubohým služebným lidem ztrpčují jejich bez toho hořký stav jen ještě více, nuzné u dveří jejich pomoci hledající odbyvají zpurně a nadávající jim propouštějí jich od sebe beze vší podpory a pomoci.

Při čtení marných kněh světských, ve kterých se vypravuje o zamilovaných pletkách, tekou jim hned slzy z očí, když čtou o neštěstí, soužení a pronásledování, které milence potkaly; — knihy však jednající o mukách Svatých a Světice Božích, o pronásledování služebníků Církve, o potlačování víry a náboženství odstrkují daleko od sebe pryč, co nechutné a nudné, sotva že první stránku byly přečtly.

A jak konečně chovají se takové citlivůstkářky v divadle, když se nějaká truhlohra provozuje, ve které hlavní rek divadlního kusu v podzemním žaláři trpí, z jedné mdloby do druhé padá, a naposled jedem nebo mečem životu svému konec učiní? O tu nad tímto vymyšleným a vylíčeným neštěstím nejen samy slzy cedí, ale přišedše domů, vypravují s nadšeností, jaký to krásný kus byl, a kterak prý člověk v divadle skoro lépe nežli v kostele na kázání poučen a pohnut býti může. Když však někdy náhodou do chrámu Páně zabloudějí, tu při sebe živějším popsání utrpení Ježíše, při sebe pohnutlivějším kázání počínají zívati, zůstávají vlažné, ba co led studené a pospýchají brzy odtud raděj pryč. Hle, jako tvář krásná nemocí v ohyzdnou může i šlechetný cit útrpnosti, který jest zvláštní ozdobou pohlaví ženského, se převrhnouti, jestli vyvinutí jeho zanedbáno bylo, neb náležitě zřízeno není.

A protož, má-li útrpnost naše pravá býti, musí pocházeti z nadpřirozeného pramene lásky Boží t. j. my musíme proto s nešťastným útrpnost míti, že je zároveň s námi dítětem Otce nebeského; musí účinná býti, neštěstí bližního mírniti, proto že je to vůle Boží; musí býti stálá, nemáme přestati, až jsme pomohli.

Modlitba.

O Pane Ježíše, který jsi dal sluhovi svému Benediktovi takovou lásku k chudobě, že si obliboval býti žebrákem: popřej nám, abychom bohatství jeho cnosti a svatosti účastnými se stali. Amen.

17. Duben.

Sv. Justin, mučenník r. 167.

Když ss. apoštolové a učenníci Páně dle jeho rozkazu se rozešli do všech konců země a zvěstovali sv. Evangelium, tenkráté se počet pohanův, kteří v Ježíše, Syna Božího uvěřili a tak do sv. katolické Církve vstupovali, ode dne ke dni zmahal; a když ss. knížata apoštolští Petr a Pavel i v samém hlavním městě pohanstva, v Římě, vztýčili sv. kříž a založili obec křesťanskou, tu procitlo i záští slepých pohanů, kteří se o své bohy báli, a oni začali buď ohněm a mečem křesťanskou víru vyhlazovati, buď pravdu její slovem a písmem popírati, v posměch a lehkost uváděti. Ačkoliv pak křesťané bez odporu se mučiti nechali, k útokům na pravdu křesťanskou však nemlčeli. Učení křesťané pozdvihli jsou hlasy své, chopili se péra a zastávali učení Ježíšovo proti posměchům a potupě a lži pohanské. Tak povstali v Církvi katolické apologetové (obrancové křesťanské víry), z nichž Justin jest jeden z nejvýtečnejších.

2. Narodil se v městě Naplus, kde stálo dříve samaritánské město Sichem z rodičů pohanských, a v bludech pohanských byl též vychován. Již co pocholik, tím více pak co mladík měl plamennou touhu po poznání a vyzpytování pravdy. I vyhledával tedy učitele nejslavnější, aby se přece od nich dověděl, co je pravda, a však u žádného z nich ji nenašel. Nepokojný a zcela zarmoucený ustranil se do samoty, aby vlastním přemýšlováním našel, co nadarmo posud vyhledával. Tu se stalo, že když jedenkrát v myšlénkách pohřizený po břehu mořském popocházel, vkročil mu v ústrety stařec ctihodný, přívětivý a do řeči se s ním pustil.

Tento stařec mu ve krátké rozmluvě dokázal, že pravdy posud nebyl se dobral, ano že daleko posud od ní se nachází. Když se ho téměř zoufaje o pravdě tázal, kde by jí mohl nalezt? odpověděl stařec: „Dávno před vašimi mudrci byli na světě mužové spravedliví, přátelé Boží, osvícení Duchem jeho, říkali jim proroci, proto že předpovídali věci budoucí, které se napotom skutečně vyplnily. Jejich knihy, které posud máme, obsahují jasné poučování o tom, jak všechny věci povstaly a k čemu jsou. Oni učili víře v jediného Boha, Otce a Stvořitele lidí a všech věcí, a v jeho jediného Syna, Ježíše Krista, kterého na tento svět poslal. Začni

hodně vroucně se modliti, aby tobě otevřena byla svatyně pravdy a dvěře k životu věčnému; neboť věci, o kterých mluvím, nemohou pochopeny býti, leč by k tomu Ježíš Kristus světla udělil.“ Po těchto slovech opustil ho stařec.

3. Sv. Justin toho starce už jaktěživ neuzřel; ale jeho řeč byla učinila veliký dojem na mladíka zvědavého. I začal tedy pilně čísti ss. Písma křesťanů, mnoho se modlil a brzo mu stalo se přesvědčením, že jedině u víře v Krista Ježíše pravdy a spásy lze jest dosíci. V tom ho též potvrdilo, jak sám vyznává, obcování křesťanů, kteří tak svatě živi byli a pro tu víru v Krista radostně muky a smrt podstupovali. I neodpíral dále pravdě křesťanské, přijal křest svatý, navštívil ss. místa v Jerusalemě, a potom do Říma se odebral, aby tam ještě více ku poznání dospěl.

4. Když Justin do Říma se octnul, neustále bádá v Písmech svatých a poslouchal tam s velikou pozorností svatých mužův vyučování. Nyní ho to nutilo, aby sám poznáv pravdu, také jiné vodil ku poznání pravdy; zvláště namnoze urouhané a pronásledované náboženství křesťanské proti pohanům hájil. Aby u pohanů tím snadněji přístupu našel, nosil ještě pořád pláštík mudrcký, zvláště to roucho, jaké nosivali tehdaž učenci pohanští. Zároveň složil několik spisů k obraně víry křesťanské a mezi těmi obzvláště dva, kteréž císařům Antoniu Piovi a Marku Aureliovi, jakož i vysoké radě římské podati nechal. Jelikož tehdaž pronásledováno křesťany co neznabohy, proto že bohy pohanů v oškřivosti měli, a obviňováno jich z nejhanebnějších nepravostí, tudíž v té první obraně (apologii) dokázal, že raděj křesťané jsou pravými ctiteli jediného Boha a potom co nejvřeleji zastával bezúhonné mravy křesťanů. To učinil okolo r. 150. po narození Krista Pána. — Svatý Justin vyložil císaři pravou nauku Ježíše Krista, on nemohl a nesměl lháti, ano co napsal, zpečetil krví svou. Nebo po té první obraně už sice nebyli křesťané tak ukrutně mučeni; když ale později zase to pronásledování vypuklo, a sice ještě pruděj než kdy, složil druhou obranu, která ho život stála. On v ní totiž porovnával nábožný, cnostný život prvnick křesťanů s pokrytstvím t. ř. mudrců, ku kterým jakýsi Krescentius náležel, který častěji byv od Justina přemožen až do smrti ho nenáviděl. Na jeho popuzení byl sv. Justin s několika křesťany před soud místodržitele Rustika pohnán.

5. Tento se tázal hlasem usupným: „Jakých studií byl jsi zvláště pilen?“ „Všelijaké nauky jsem zkoušel,“ odvětil Justin, „a konečně ku křesťanské náuce jsem se přiznal.“ — „Co je to za učení?“ tázal se Rustikus. „Učení křesťanů,“ vece Justin, „je takové: Věřiti v jediného Boha, Stvořitele všech věcí viditelných a neviditelných, a vyznávati Ježíše Krista, Syna Božího, který přijde soudit pokolení lidské a který svou nebeskou nauku sdělil všem, kdož ji přijmouti chtěli. Nemohu mluviti o jeho slávě neskončené, vyznávám však, že proroci kolik set let napřed předpovídali, že Syn Boží na tuto zemi přijde.“ „Kde se schází křesťané?“ Justin odpověděl: „Každý se sejde, kde mu možno a

libo, našim obyčejem jest, scházeti se na místě společném (to pak řekl, aby nevyzradil křesťany, kteří se jen potajmo po domech nebo v podzemních hrobech scházeti směli), Bůh křesťanů není v žádné prostore uzavřen (jako modly pohanů), neviditelně naplňuje nebesa a zemi; všude se Mu klaní věřící, všude oslavují Ho.“ Když byli i ostatní soudruhové jeho, počtem pět, vyznali stále víru svou v Krista, obrátil se místodržitel zase k Justinovi řka: „Nechám-li tělo tvé biči rozšlehati, doufáš-li, potom že do nebe vstoupíš?“ — „Vyrpím-li,“ odvece Justin, „obdržím to, co Pán slíbil těm, kdož zachovávají předpisy jeho.“ „Cože, volal Rustikus, ty se domníváš, že do nebe přijdeš, aby tam nějaké veliké odměny došel? „Já se toho nedomyšlím,“ odvece Justin, „nýbrž já to vím a jist jsem tím.“ — Když to Rustikus slyšel, hned vydal ortel, aby všickni byli nejprve metlami ubijeni a na popravu odvedeni. Stalo se; Justin a soudruhové jeho byli nejprve bičováni a potom sekerou stati r. 167. Sv. Justin odbývá za prvního a nejstaršího otce církevního po apoštolech a v jeho spisech složený jsou podnes nevyvratné důkazy o pravdě naší sv. víry.

Vyobrazuje se v římském rouchu, oblečen v plášť mudrcký, se sekerou v ruce.

Bohoslužba prvních křesťanů.

Chci tobě, milý čtenáři! zde vypsati k tvému poučení ze spisů sv. Justina jedno místo, ze kterého můžeš poznati, jak svatě první křesťané živi byli, zvláště jak služby Boží konali a jak již tehdy nejsv. obět N. Z. obětovali. Píše, jak následuje: „Křesťané v ošklivosti mají nejen falešnou přísahu, nýbrž oni vůbec neradi přísahají; oni se lekají i nejmenšího hříchu proti čistotě; oni pohrdají bohatstvím a jsou trpěliví a tiši v protivenstvích; oni milují všechny lidi i nepřátele; daně odvádějí s svědomitou věrností a poslušni jsou vrchnosti, ctí císaře. — V den nedělní se scházíme (Apolog. 1. 63.), ti, kdož ve městě i po venkově bydlejí, do shromáždění; tam bývají čtány spisy apoštolů nebo proroků, pokud to čas dovoluje: když byl předčítatel dokončil, má představený řeč, ve kteréž tyto vznešené nauky na srdce klade a povzbuzuje k následování. Potom povstaneme všickni společně a zároveň jeden co muž a vyleváme modlitby své; na to (jak již podotknuto) se přináší chleba a víno, a představený vzdává nyní z celé síly své modlitby a díkyčinění Bohu a lid souzvukuje říkáje: Amen. Každému z přítomných se podává z toho, co bylo jest usvátostněno, a nepřítomným se z toho přináší od jáhnův.“

Slova (jak již podotknuto) vztahují se na jiné důležité místo téhož spisu ochranného: „Tento pokrm u nás slove Eucharistie. V něm podilu míti není dovoleno nikomu, leč kdož přijímá za pravé, co naše učení v sobě zdržuje, a kdož k odpuštění hříchův a k novorození přijal byl koupel křestní a živ jest podle předpisu Kristova. Neboť nikoliv nepřijímáme to jako obecný chleba a obyčejný nápoj; nýbrž, jakož slovem Božím Spasitel náš Ježíš Kristus člověkem učiněn byv i tělo i krev měl pro spásu naši: tak i poučení jsme, že pokrm mocí té jeho slovem vyřknuté modlitby usvátostněný (posvěcený), jak tělem tak krví toho tělem učiněného Ježíše se stává, jímž naše krev a tělo podle přeměnění živiny bývají (k životu věčnému).“ Přidáme-li k těmto drahocenným zprávám to, co místodržitel Plinius psal byl ku Trajánovi, že křesťané se přiznávají k tomu, „kterak přede dnem se scházívali a Kristu jako Bohu svému chvalozpěv prozpěvují“ — tudíž snadno poznati, že v podstatě služby Boží tehdejších křesťanů tak byly jsou pořádaný

jako naše: vyučování o slově Božím, výklad slova Božího, modlitby a zpěvy, a přede vším slavení a obětování večere Páně, což oni jmenovali Eucharistie (díkučinění), a my máš s sv. s tím jedině rozdílem, že tenkrátě všickni přinášivali něco k oběti, a rovně též všickni přistupovali ke stolu Páně. Co zbylo obětných darů, z toho se ustrojily hody pro chudé a nuzné (agapae). S jakým právem tedy zapírají protestanti, že Kristus přítomen jest ve Svátosti oltářní, a proč zavrhl obět mše sv. ? Zda-li oni vědí lépe, než-li první křesťané, kteří s apoštoly obcovali, a od nich to slyšeli, co je pravdou katolickou ?

Modlitba.

O Pane Ježíši! propůjč mi tu milost, abych se slovem a skutkem prokázal býti pravým křesťanem katolickým a jako Tvůj sv. sluha Justin dospěl koruny slávy. Amen.

18. Duben.

Sv. Apollonius, mučenník r. 186.

Po smrti Marka Aurelia, císaře římského, který jsa slepě oddán pohanské modloslužbě křesťany ukrutně pronásledoval; trval po dvacet let mír a pokoj, neboť syn jeho Kommodus ušetřil křesťanů, ačkoli byl člověk krvožiznivý. Jistá kuběna, jménem Marcia, se kterou bohaprázdný život vedl, byla ho pohnula k tomu. Ona sice nevěřila v Krista, a však obdivovala učení křesťanské, které byla poznala, a proto přála křesťanům.

2. Za času pokojného vyvíjeli křesťané největší horlivost, již o obrácení pohanů byli pracovali. A skutečně mnoho jich získali víře Kristově, ano i z nejvyšších stavů. Mezi těmito nově obrácenými křesťany nacházel se též vážený a bohatý radní pán Apollonius, který též v libomudrctví velice vycvičen byl. I dostalo se mu do rukou Písmo sv.; čítal je nejprve jen ze zvědavosti, konečně pak krásnými naukami, v něm zahrnutými, tak hluboce pohnut a dojat byl, že víru v Krista přijal. Aby pak Božskou nauku víry Kristovy lépe poznati a jí porozuměti mohl, chodil na služby Boží křesťanské, pilně poslouchal tam slovo Boží a výklad jeho a též od tehdejšího papeže Eleutheria u víře cvičiti se dal.

3. Jestli to krásný důkaz, kterak se čtením Pisma sv. musí vždy býti spojeno ústní vyučování, nemá-li člověk zblouditi. Písmo sv. samo se nemůže vysvětlovati; nýbrž vždy musí býti někdo, kdo nám pověděti má, kterak se Písmo má vykládati; to pak může jen Církev katolická, již k tomu přislíben jest Duch sv. — Apollonius byl pán vysoce učený, a přece sobě sám nemohl vyložiti Písmo sv. bez výkladu kněze. Teprv když dokonale u víře byl vycvičen, vyznal veřejně svou víru v Ježíše Krista a přijal křest sv.

4. Jeho život byl nyní tak čistý a svatý, jako by anděl obcoval v těle lidském; jeho slovem a příkladem mnoho pohanů na víru obráceno. Tu se stalo, že jeden ze sluhů jeho obžaloval ho co křesťana u nejvyššího sudího Perennise. Na neštěstí byl ještě v platnosti zákon starý, dle kterého měl křesťan na soud pohnaný, pakli by neodvolal, na smrt odsouzen býti.

Perennis dal radního pána Apollonia před svůj soud pozvati, učinil ho pozorna na onen zákon a doléhal naň, aby zapřel Krista. A však Apollonius směle osvědčil, že chce raději umřítí, než-li zapřítí Spasitele svého.

5. Tedy velel Perennis, aby byl před vysokou radu veden a od ní souzen. To když uslyšel Apollonius, radostně zvolal: „Věz, soudci! že nejen před vysokou radou, nýbrž před celým světem chci vyznávati víru svou v Pána Ježíše, syna Božího, svého Pána a Spasitele.“ I byl jest skutečně před vysokou radu veden a tam bez všeliké bázně a ostýchavosti řečnil tak výmluvně, že radní pánové, uchváčeni jsouce pravdou a mocí důvodů jeho, stáli tu jako sloupové a žádný z nich ani slova proti tomu nemohl namítati. Tu se pozvědnu soudce Perennis dobře zpozorovav, kterak hluboký a veliký dojem byla učinila řeč Apolloniova, a svatého vyznavače prosil, aby jen na kratinký čas chrámy navštívil a modlám obětoval, tím žeby i důstojnost i život mohl zachovati. A však Apollonius s ošklostiví takový návrh odmítnul a slavně vyznal, že sobě přeje a po tom touží, aby směl pro Krista umřítí a všecko pro Něho obětovati. Potom se ještě jedenkrát obrátil k radním pánům, svým bývalým soudruhům a zapřisahal jich, aby se přece těch lichých, rukou lidskou dělaných model odřekli a víru v Ježíše Krista, která jediné k nebi vede, přijali. Radové byli hluboce dojati; a však báli se tu víru křesťanskou přijmouti, aby snad úradu a důstojnosti a snad i života nepozbyli, a proto raději poznané pravdě odporovali. S jejich svolením odsoudil Perennis Svatého, aby byl mečem odpraven. Plesaje odcházel na popravu; tam ještě jedenkrát osvědčoval veřejně, že chce jako křesťan žívu býti a umřítí, modlil se zvláště ještě za obrácení Římanů a potom rád svou hlavu pod meč položil r. 186.

Vyobrazuje se v rouchu římského sanátora s mečem v ruce.

Ohledy na úsudek lidský a bázeň před lidmi.

Jako ti radní pánové nechtěli se přidati na víru křesťanskou, aby úradu, chleba a snad i života nepozbyli: tak působí bázeň před lidmi až podnes, ano za našich časů ještě více než kdy jindy. Jako někdejší tak i nyní neprávětelé Krista, jeho víry a Církve, vynasazují se všemožně, by ty, kteří se jako sv. Apollonius pevně Pána Ježíše drží, zarazili a na svou stranu přivedli. A čím medle toho dosíci hledí? Kdo s nimi nedrží, kdo se k jejich nevěrecké korouhvi nepřiznává, toho nazývají hlupákem, zpátečníkem, jezovitou, papežencem, a jak všechna tato jména zní. I jest tu nějaký div, že mnozí zvláště z mladého a nezkušeného lidu tímto hulákáním nevěřících křiklounů zaraziti a zastrašiti se nechávají. Z té příčiny, totiž aby za hlupáky držáni a co svatouškové vysmání nebyli, ukryvají se se svou vírou, se svou nábožností, se svou k Církvi přičílností, zanedbávají služby Boží a přijímání ss. svátostí, ano aby též za vzdělance a osvěcené lidi platili a držáni byli, prohodí i také, kde se k tomu příležitost udá, nějaké liberální t. j. rouhavé slovo proti víře a Církvi. A když jim v soukromí nad tím svědomí vyčítky činí, čím medle je hledí uchálet? „Co pak by,“ praví sami u sebe — o mně lidé řekli. „A hle! pryč je to nejlepší předsevzetí, ukázati se světu co upřímného žáka Kristova a co věrného syna Církve katolické.“

O jak podivně jednájí přece lidé! Řekněme nespravedlivému lichváři a šejdíři, a nebo náruživému ožralci, neb necudnému smilníku: „Co pak o tobě řeknou lidé, nevšíme si toho ani, nýbrž spíše odpoví: „Co je mi do lidí, lidé musejí něco mluvit, musíme je nechat mluvit ať. d.“ A hle, když se o to jedná, abys se ukázal nábožným a do chrámu Páně k sv. zpovědi, ke stolu Páně přistoupil, vymlouváš se: Co pak by o mně lidé řekli? Varujme se této proklaté bázně před lidmi a považme slova Páně: „Kdo mne nevyznává před lidmi, toho já též nebudu vyznávati před Otcem svým, jenž jest v nebesích.“

Modlitba.

O můj Ježíši! děkuji Tobě, že jsem údem Tvé svaté Církve a Tobě náležím; slibuji Tobě, že Tebe chci všude vyznávati a ukazovati, že jsem dítě Tvé sv. Církve; dejž mi jen síly, bych tomu svému příslibení mohl dostati. Amen.

19. Duben.

Sv. Leo IX., papež r. 1048—1054.

V těch dobách, když tento veliký, svatý papež se narodil, panovala mezi duchovními nebezpečná vlažnost a ospalost, a mezi velikány světa zpustlost mravu. Vysoké duchovní důstojnosti a úřady se prodávaly za peníze, což jest proti nařízení Ducha sv. a proto hřích. Tato prodajnost duchovních úradů nebo i také věcí duchovních nazývá se simonie, protože čarodějník Simon takovou nepravost páchat chtěl, jak kniha Skutků ap. v 8. kapitole vypravuje. Touto nepravostí simonie stalo se, že neschopní ano i nemravní lidé obdrželi duchovní důstojnosti, a tím zavládla veliká nákaza mezi pastýři i stádcem. Ale Bůh, který svou svatou Církev nikdy neopouští, zbudil jako čelního bojovníka proti této zkaženosti nejprve papeže Lva IX. a později Řehoře VII., kterým se poštěstilo tento neduh přemoci.

Lev byl rodem Němec a pocházel z vzácné rodiny nizo-elsáské, která byla spřízněna s králi a císaři. Když přišel na svět, bylo jeho tělo pokryté červenými křížky, což znamenalo onen kříž, který bude muset snášeti a který také trpělivě a rád snášel. Při křtu sv. obdržel jméno Bruno. Pětiletého odevzdala matka biskupovi Toulskému k vychování, který ho u vědách a cnostech kř. jak náleží vypěstoval. Stav se kanovníkem, stal se i otcem chudých, andělem útěchy nemocným, které rád a často v nemocnicích navštěvoval. Vysvěcen byv za jáhna dostal se ke dvoru císaře Konrada, kde zahrnut jsa pořizenostmi všeho druhu nicméně vedl život velice přísný. R. 1026. stal se biskupem ve městě Toul. Jak mile svůj úrad nastoupil, hned kázeň duchovní napravití se jal; rovněž tak opravil služby Boží a zpěv kostelní. On sám byl přítelem hudby posvátné a sám si výborné skladby hudební sestavil. Největší dojem na duchovní a věřící činilo jeho svaté obcování. On sám sebe pokládal vždy za bídného hříšníka, proto každým dnem několika chudým nohy umýval, u svého vlastního stolu jich častoval a při tom vlastní rukou jich obsluhoval. Kdo ho viděl, anděla vi-

děti se domníval. A však malé křížečky, které co dítě na těle nosil, měly se státi křížem. Při tom dopustil Bůh, že též u samého císaře byl očerněn; ale Bruno mlčel, trpěl a v modlitbě útěchu hledal. Vroucně ctil ss. apoštolů Petra a Pavla, každý rok navštívil jejich hrobky v Římě.

2. R. 1048. zemřel papež Damasus II. a půl roku zůstala stolice svatá neobsazena; Církev Boží potřebovala tehdy papeže učeného, nábožného a rázného, aby mohl se opřít proti neduhům, které se již byly vplížily. A Ježíš, původce Církvě, podivu hodně se o to postaral. Přišli poslancové z Říma k císaři Jindřichovi III. do Němce, by sv. stolice co nejdříve obsazena byla. Tento shromáždil ve Vurm-su německé biskupy a u přítomnosti těch poslanců se jich tázal: kterého mají za nejhodnějšího, aby řídil Církev Boží? A všickni biskupové do jednoho jmenovali, že nejhodnější je Bruno, biskup Tulský. Bruno se toho narámně lekl; on se ze všech sil tomu bránil, aby tuto důstojnost nemusel přijmouti, vyprosil si tři dny na rozmyšlenou, a potom prolévaje potok slzí u přítomnosti císaře a biskupů veřejně se zpovídal z hříchů svých, aby jen viděli, že co on je za

člověka, a kterak zvolili toho nejnehodnějšího. Ale všecko to zdráhání nepomohlo nic. Jeho pokora a svědomitost se líbila všem, a císař Jindřich potvrdil tu volbu s radostí. Po velikonočních svátcích vydal se Bruno na cestu. V Besançoně setkal se se slavným Hildebrandem, převorem kláštera kluniackého. Tento byl muž velice učený, opatrný a neoblomný, odvážlivý, kterého Bůh vyhlídnul, aby veliké dílo obnovení kázně církevní co budoucí papež Řehoř VII. dokončil. Lev cítil k tomuto muži podivnou náchylnost, a prosil ho, aby s ním do Říma táhl. Oba se tedy ubírali, za pro-

sté poutníky oblečení, do města věčného. Lev držel svůj úvod pěšky; lid ho přijal hlasitým jásáním, a s duchovenstvem potvrdili volbu jeho. Při posvěcení přijal jméno Lev, zvoliv sobě za vzor velikého sv. papeže Lva I.

3. Jako papež začal hned s neohroženou přísností a neuprositelnou horlivostí hráz stavěti nepravosti v a to-koupi (simonie) t. j. prodaji duchovních statků a úradů a rozváděti krvopravné manželstva urozců. Potom pospíchal do říše německé, aby i v té zemi nepravost simonie vykořenil. Na to smířiv krále Ondřeje uherského s císařem Jindřichem vyprovázal tohoto

do Řezna. Zde se dozvěděl, že hrob sv. biskupa Wolfganga je pořád obkličován od věřících, kteří toho Svatého dětinně ctějí, a že se při hrobě jeho stává mnoho zázraků. 58 let již leželo tělo toho sv. biskupa v hrobě, ale posud nebyl za svatého prohlášen. Císař Jindřich a tehdejší biskup Rezenský Gebhard dolehali prosbami a přimlouváním na papeže Lva, aby předsevzítí ráčil tento slavnostní úkon a prohlásil Wolfganga za svatého. Zařídív předkem nejprísnejší zkoušku o životě sv. Wolfganga vyzdvihl napotom papež u přítomnosti mnohých biskupů

světských knížat ss. ostatky jeho z posavadního hrobu, sv. sluhu Božího slavně do počtu Svatých položil a potom svaté ostatky jeho uložil do krypty krásného chrámu sv. Emerana do nového hrobu za oltářem; co on sám všecko byl vysvětil. To se stalo 7. Října 1052. Rovně tak postavil sv. biskupa Erharda do počtu Svatých. Na cestách svých po německé říši, zvěstoval všude mír Boží, zahroziv všem, kteří by proti právu násilí konali a mír zemský rušiti chtěli, kletbou církevní.

4. Když se do Říma vrátil, naplněno bylo srdce

jeho velikou žalostí nad bludem Berengarovým, který zapíral, že P. Ježíš je přítomen ve Svátosti oltární. Lev svolal sněm a dvakrát tento blud slavně odsoudil. Berengar osm let před smrtí odvolal a kajicně zemřel. Sotva přečkal otec křesťanstva tuto bolest, an ho stihla mnohem větší. Vysokomyslný a k tomu nevědomý patriarch Michael Cařihradský nechtěl se více podrobiti stolici římské, chtěje býti sám jako papežem v Církvi východní. Lev se snažil dobrotou a mírností zpupníka pokárat a napravit, proto i k němu vypravil poslance. A však pyšný kněz ten ani s nimi nemluvil a když ve jménu Božím nad ním klatbu vyřkli, i zavražditi jich chtěl. Jelikož se tento zlomyslný muž pozděj i proti samému císaři říše řecké pozdvihl a císařské počty sobě privlastňoval, dal ho tento do kláštera zavřít, kde vztekem a hořem umřel. A však k největší bolesti papežově tímto člověkem byl svazek jednoty církevní roztržen. Církev řecká odloučila se od římskokatolické, a je bohužel! odtržena až do této chvíle. To byla veliká rána pro srdce sv. Otce, a však nový kříž naň byl vložen. Normanové, lidé udatní ale loupežní vtrhli ohněm a mečem do dolejší Itálie, lid tamější strašně utlačující. Tu ubozí volali sv. Otce na pomoc a tento se sám postavil v čelo vojska. Bohužel! byl v jedné válce, které z daleka přihlížel, přemožen a sám zajat. Neprátele však s ním nakládali s největší uctivostí, ano i nohy jeho libali, ačkoli do klatby jich byl dal. Celý rok strádal v zajetí, kde vedl nejpršnější život kajicní. Ziněné roucho nepřišlo s těla jeho; spával na holé zemi v sednici své, pod hlavou měl kámen a z toho mála, co měl, podporoval chudé. Dle vzoru mistra svého odpustil nepřátelům Normanům a klatby jich sprostil.

5. Nejvíce ho též rmoutil a mučil císař Jindřich, který ho do těch tísní s Normany uvedl, a téměř všecko mu pöbral. Předně pod záminkou, že bude opravovati Církev, pöbral papeži kde kterou majetnost v Itálii a rozdal ji cizým, aby byli žalárnici Otce svatého, potom svedl lstivým domlouváním papeže, že jediný pramen důchodů svých, biskupství Tul jinému ponechal; dále ho obelhal, že mu za to, co ztratil, náhradu podá v jižní Itálii, a konečně, když před alpami neměl pranic, za alpami ale jen teprv naději na Benevent: tu mu vzkázal, že mu vojska nedá, aby si ten slíbený Benevent od Normanů vydobýti mohl, a pomstě loupeživé sběře ho zanechal! Jeho nezměnná myšlenka, se kterou své panování nastoupil, tuto se objevuje v celé nahotě své: on totiž sobě byl vytknul za cíl, stůj co stůj, Církev kř. snížit v šerhu evropského násilnictví, stolici sv. snížit za nástroj ctižádnosti císařské; hladem nucený měl Lev činiti vše, co si onen císař usmyslil. Dojem, jakový tato nepoctivost císařova na Lva učinila, byl strašný. V Březnu r. 1054. odešel z Beneventu. Norman Humfried doprovázel ho do Kapuy, odtud ve společnosti opata Monte Kassinského do Říma dále se ubíral. Plazivá nemoc ho byla sklíčila již v Beneventě, srdce mu puklo, cítil blízkost smrti. Octnuv se v Římě nejprv zastavil se v Lateráně, nechal se ale pozděj do Vatikánu přenesti, aby co věrný nástupce Petrův ve

svatyni Apoštolově usnul. Po Římě se roznášelo, že papež již dokonává, načež se chátra vlomila do Lateránu, aby pokradla pozůstalost papeže. Pověst ona povstala z toho, že papež si nechal přinesti rakev, v nížto odpočívati měl. Vedle této rakve na zemi prostřený a od duchovenstva obstoupený, poslední dny na modlitbách vroucích, v pravdě velebných ztrávil. Poslední slova mluvil jazykem mateřským národním, německým. Lev IX. usnul 19. Dubna 1054. v poledne v 6. roce svého panování, 50. života svého. Podle přání svého pohrobena jest mrtvola jeho vedle oltáře sv. Řehoře, jemuž se v čistotě života rovnal.

Vyobrazuje se v rouchu papežském.

0 přítomnosti Kristové ve Svátosti oltární.

Čím je slunce na obloze nebeské, tím je velebná Svátost oltární v Církvi Boží. Odejmi slunce a celá příroda klesne v temnotu a smrt, veškerý život ztrne; nebo slunce musí svým paprskem vše, co žije, zahřívati a osvětlovati.

Odejmi v Církvi Svátost těla Božího: t. j. kdyby víra v přítomnost Pána Ježíše v nejsvětější Svátosti vymizela ze srdcí pravých křesťanů; tenkrát by klesl celý svět křesťanský v temnotu nevěry, v propast pohanské prostopášnosti. V nejsvětější Svátosti jest Kristus, syn Boží a Vykupitel, jenž jest slunce spravedlnosti, pravdivé, skutečné a podstatně přítomen (vere, realiter et substantialiter). Přijímáním Jeho, tím, že On vchází do srdcí lidských, požíváním

jeho těla a krve jeho uděluje On všem, kteří v Něj věří a hodně se přibližují ke stolu jeho, život milosti, spojuje se s nimi co nejvroucněj, chrání jich před hříchem smrtelným a vkládá do nich zárodek slavného vzkříšení a života věčného.

Proto také praví: Já jsem chleb živý, který s nebe sestoupil. Kdo jí ten chleb, živ bude na věky. Chleb pak, který já dám, jest tělo mé pro život světa. (Jan 6.) Aby tedy duši naší byl pokrmem a stravou, jest P. Ježíš Syn Boží přítomen v nejsv. Svátosti s tělem a s duší jako Bůh a člověk.

Můžeš tedy snadno pochopiti velikou bolest, jakou srdce sv. papeže Lva bylo zachváčeno, když uslyšel, že jeden učitel mládeže se až tak dalece odvážil, veřejně popíratí přítomnost Krista v nejsv. Svátosti pod způsobou chleba.

Až do té doby nebylo vzniklo ani té nejmenší pochybnosti proti vel. Svátosti, aspoň nikdo byl takové pochybnosti neprojevil. Od časů apoštolských byli všickni křesťané té víry, že Ježíš Kristus v nejsv. Svátosti skutečně přítomen jest; ano pro křesťany prvních tří století bylo to největší útěchou v dobách těžkého pronásledování, když před odejítím na popravu a na smrt mučnickou mohli ještě tou nebeskou potravou posílnění býti. Oni si nosovali tuto nejsv. Svátost do bílých šátků zavínutou do příbytků svých, aby jí v čas nebezpečnosti přijali.

Kterak se muselo nyní s papežem udiviti celé křesťanstvo, ba užasnouti nad tím, když hrdý učitel Berengar v Turech zapíral předpodstatnění chleba a vína při mši sv. a tím i přítomnost Krista v nejsv. Svátosti. A však sv. papež Lev tomuto bludu s vážnou přísností v cestu vkročil a do savadní nauku církve hájil.

Dle tohoto pak učení Církve musíš věděti, milý čtenáři! že při mši sv. při pozdvihování všemohoucím slovem Božím, kteréž kněz vyřkne, proměňuje se chleb v tělo a víno v krev Pána našeho Ježíše Krista, tak že z chleba a vína potom nepozůstává leč zevnější způsob, totiž barva, čich, chuť a forma. Po pozdvihování již chleb a víno není více chlebem a vínem, nýbrž pravým tělem a pravou krví Ježíše, jenž jest Bůh a spolu člověk. Arcit je to veliké, zázračné tajemství, rozumu lidskému nepochopitelné; nicméně může a musí v ně katolický křesťan věřiti. Neboť Ježíš, Syn Boží, který při svatbě v Káně Galilejské vodu ve víno proměnil, svou všemocnou vůlí mžet rovně tak proměnit chleb a víno ve své sv. tělo a krev svou.

Zda-li to není též nepochopitelné, kterak ze země, z vody, vzduchu a paprsků slunečních každoročně se stává žírné obilí a sladké víno? A to působí Bůh svou vůlí všemocnou, aniž se tomu dívíme, jakkoli to pochopiti nám nelze. Zda-li by nemohl teatýž všemocný Syn Boží proměnit i chleb v tělo své? kdo by o tom mohl pochybovati?

A však, křesťanská duše! o tom zholá nepochybuješ, ty to věříš, protože to Kristus Pán a jeho sv. Církev k věření předkládá.

„Blahoslaveni ti, kdož neviděli a přece věří,“ dí Spasitel. Věřis-li však, tož vzdávej svému v té Svátosti přítomnému Spasiteli nejhlubší klanění a úctu; navštěvuj, kdykoli možno, chrám, a přinášej svému Ježíši ve svatostanu obět chvály, diků a lásky.

Máš-li něco na srdci, přednášej to tu Pánu Ježíši, který proto ve dne v noci v kostele přítomen jest, aby tobě milosti proukazoval a smilování.

Přijímej hodně často a s vroucí toužebností nejsv. tělo a krev Spasitelovu, abys vytrvala ve stavu milosti, ke všemu dobrému byla posílněna a dosáhla odměny nebeské.

O jak veliká je láska Pána Ježíše k tobě, jak rád by se s tebou spojil a své milosti tobě udělil! Tož i ty Mu daruj srdce své, měj k Němu důvěru a miluj Ho! Chceš-li to činiti?

Modlitba.

Víra, že Ty, o můj Ježíši! v nejsv. Svátosti přítomen jsi a pokrmem duše mé býti chceš, je největší útěchou mojí. O

zachovej tuto víru vždy živou ve mně a propůjč mi tu milost, abych ve své poslední hodině touto nebeskou potravou hodně posílněn býti směl. Amen.

20. Duben.

Sv. Anežka z Monte Pulciano, abatyše,

Roku 1274, kdežto ve světě různice a sváry rušily pokoj člověčenstva narodilo se ve městě Monte Pulciano velmi nábožné dítě, kteréžto svým andělským životem mělo býti libeznou vůní Kristovou a jasně zářícím vzorem cnosti. Toto dítě sloulo Anežka, dcera bohatých ale nábožných rodičů. Sotva uměla Anežka mluvit, již se naučila se svatou radostí od své nábožné matky „Otče náš a Zdravas Maria.“ Často si klekávala ve svém osamotěném koutečku v příbytku svém a modlila se, a když se jí tázali, co tu dělá, odpověděla: „Učím se úlohu svou, modlitbu.“ K milé máteri Boží měla nejnežnější pobožnost; obraz P. J. nebo panenkové Matky vzbuzoval v srdci jejím největší radost. Teprv šest let stará již zjevila rodičům svým, že opravdově odhodlána jest, navždy v panenském stavě setrvati, a proto do kláštera vstoupiti. Rodiče to pokládali z počátku jen za chůtky dětinské; ale čím více Anežka rostla v letech, tím více rostla též s ní toužebnost po životě klášterním. Rodičové její, kteří byli bohatí ale i bohobojní, nechtěli odporovati žádosti dítěte svého, a zavedli ji do kláštera sv. Dominika.

2. V klášteře ukazovala nyní mladá Anežka tu největší horlivost v zachovávaní všech předpisů řeholních, zvláště pak se vyznamenávala tím, že hned, ráda a vždy poslušná byla představené své. Proto pravila jedenkrát jedna osvicená abatyše, kterážto k rozkazu biskupa ten klášter navštívila: „Doufám, že sestra Anežka stavu a řádu klášternímu rovně tak ku veliké cti bude sloužiti, jako sv. mučennice Anežka druhdy svým umučením stala se chloubou veškeré Církve Boží.“ Anežka byla sotva 16 let stará, an již od panen v Prozeně za představenou byla zvolena. Tento klášter nebyl ještě dlouho založený, a panenky tamější ještě mladinké byly, doslechly o blahoslavené Anežce a požádaly (postulovaly) ji jednohlasně za svoji představenou. Papež Mikuláš IV. tuto volbu ztvrdil, ač posud nebylo v obyčeji, ji v tak mladém věku ztvrzovati, a Anežka, která tuto důstojnost přijmouti se zdráhala, musela poslechnouti. Sotva však byla nastoupila úřad svůj, tu již hleděla svititi sestřám svým všem snahou po dokonalosti. Její život bylo neustálé se-postění a modlení, a přísnost její na tělo byla tak veliká, že jí je zpovědník zapověditi musel. Největší mukou bylo jí, když v modlitbě byla rušena, když se nemohla modlit. Jedenkrát v neděli prodlévala na modlitbách od 5 hodin ráno až do večera bez přetržení. Když se tedy dověděla, že tím zapomněla jíti ke stolu Páně, byla velice nad tím zarmoučena. A však Bůh jí seslal anděla, který jí nejsv. Svátost podal, z čehož se proměnil její zármutek v nejvyšší radost.

3. Často se jí zjevoval P. Ježíš a zděloval jí tajná zjevení, také blahoslavenou Pannu Marii vidávala často, jak se jí zjevila s dětátkem na loktě. Jedenkrát viděla ve svém vytržení Marii s dítětem Jezulátkem, kteréžto mělo viseti křížek na čisté šňůře perlové na krku. Anežka odvázá s povolením Matky Boží tento křížek s krku dítěte a podržela ho co památku až do smrti své. Ježíš a Maria zdělili jí též ten dar, že prohlédala vnitřnosti srdce lidského, předpovídala věci budoucí a uzdravovala nemocné. Avšak všechny tyto veliké milosti činily Anežku ještě pokornější a pobádaly ji k tomu, aby se jen ještě úžej s Bohem spojovala. Nyní ale stávala se svatost její pořád ve světě známější a obyvatelé města Monte Pulciano, kde ona již co děvčátko jako anděl žila, vroucně sobě přáli, aby Anežku předce zase jedenkrát mezi sebou měli, a nepřestávali doléhati na ní prosbami, až svolila, zase k nim se navrátiti, a i rodiště své oblažiti tím požehnáním, které byla posud na jiných místech kolem sebe šířila. Anežka svolila ale jediné pod tou výminkou, aby to její představení dovolili, a pak, aby v jejím rodném městě jistý dům, ve kterém se lehké osoby zdržovaly, ve klášter proměněn byl.

4. Krajane hned jí všechno slibovali, že se stane, jak ona si to přeje; a k jejich prosbám Anežka sama to vzala na svou starost, tento dům od posavadních nešvar vyčistiti a v příbytek Boha a cnosti proměnit. Ona do toho domu se stěhovala, dala ho vysvětit a pak k sobě přijala nábožné panny, s nimiž nyní vedla život nebeský. Kde prvé zápach nepravosti všechno nakazil, tam nyní se rozšiřovala libovůně čistoty a všech krásných cností. Avšak trápení, po kterých všickni Svati toužívají, chtějí takto Kristu býti podobnými a po kterých tedy i Anežka toužila, nedaly na sebe čekati dlouho. Za jedno navštívena byla mnohou a těžkou chorobou, a potom zlí lidé o ní rozšiřovali haněbné pomluvy a na cti utrhaní. Anežka to všechno snášela s takovou trpělivostí jako anděl, a zůstala vždy při myslí veselé. Ona měla jen jediné přání, aby mohla za své hříchy zde zadost učiniti, a potom umřiti a hned na věky s Kristem spojena býti.

5. Touha její byla vyplněna. Bolestná nemoc uvrhla ji na lůžko smrtelné. Když sestry plné zármutku stáli kolem lůžka jejího, pravila k nim: „Co pak říkáte moje milé? Raděj se máte veseliti, že nyní vejíti mám do slávy nebeského chotě svého. Důvěřujte jen v Pána, nebudete opuštěny. Milujte se dítky mé! neboť láska je známkou dítek Božích.“ Po těch slovech usnula sladce 20. Dubna 1317. Zvláště jí proslavil Bůh tím, že na přímluvu její dal milost obrácení se hříšníkům, o kterých již každý pochyboval. R. 1435 bylo její tělo přinešeno k dominikánům do města Orvietto, kde se podnes nachází. Sv. Anežka byla slavně položena do počtu Svatých od Benedikta XII. r. 1726.

Pobožnost a pobožnůstkářství.

Sv. Anežka byla veliká přítelkyně pobožnosti; a však při tom, an tak ráda se pro sebe medlivala, nieméně tak se zalíbila bližním, že jí každý miloval, kdo v jejím okolí

Legenda Svatých.

prodléval. A právě v tom je zkouška, jeli pobožnost přesná a z Ducha sv. Jsou totiž mnozí lidé, kteří jsou též velice horliví ve všech nábožných cvičeních; oni vynakládají mnoho času na modlení, chodívají denně do kostela, přijímají každou neděli ss. svátosti, zapisují se do mnohých bratrstev; kde mohou všelijakých odpuštěk získati, toho nezanedbají: ale čím více stávají se pobožnými dle svého způsobu, tím protivnější, ba téměř k nesnešení stávají se těm, kdož s nimi musejí obcovati. Jsouce plni svévole a stavíce všude svou hlavu nechtějí poslouchati brzo duchovních svých; pořád mají co na jiných vystavovati a kárati, buď slovy a zřetelně, anebo aspoň v srdci trpkými úsudky; když jim někdo maličkovitě ublíží, to hned berou za těžkou křivdu a uražení na smrt; že by sami při svárech a hádkách měli vinu na své straně, to jim ani ve snu nenapadne. Mají-li čeledíny, tož ti ubozí vystojí u nich jak mučenníci, oni jich sužují neustále se svými vrtochy a podivinskými nápady, až to není k vydržení. A dávají-li almužny, tož nedávají těm, kdož toho nejvíce jsou potřebni, nýbrž těm chudým, kteří se nejvíce stavějí pobožnými a lichotiti dovedou. Při tom tací lidé někdy jsou i velice vzděláni a učení, u vědách bohovědných velice zběhlí: ale tím zuřivěj pronásledují každého, kdo se opováží jich jen málem uraziti, nebo snad na ně nějak vynikati, nebo v něčem od jejich náhledu se uchylovati; tu si to za dobrý skutek pokládají, takového umoriti, vše pobožnou horlivostí vymlouvajíce. Ano někdy i takové lidi nalezáme, kteří málo náboženství mají, přec z přirozené dobrosrdečnosti více útrpnosti a lásky k bližnímu na odív staví, než-li jistí pobožníci. To pak je pobožnost naskrz lichá a k ničemu se nehodí, nýbrž raděj škodí, protože člověk při ní se domýšlí mylně, že po pravé cestě kráčí. Spasitel dí: „Po tom má se poznati, že učení moji jste, když se vespolek milujete.“ — A sv. Pavel napsal: „A kdybych rozdal celé své jmění chudým a v obět vydal i tělo své na hranici a neměl bych lásky, nic mi to neprospívá;“ — a sv. Jakob píše: „Pakli jen zevrub zachováte královské přikázání dle písma: Miluj bližního svého jako sebe samého, tož dobře činíte;“ — a sv. apoštol Petr píše: „Předce všim setrvejte v ustavičné lásce k sobě vespolečně; neboť láska zakrývá množství hříchů;“ — a sv. Jan píše: „Kdo nemá lásky, nemá Boha; nebo Bůh je láska. Kdo nemiluje bratra svého, zůstává v smrti.“

Hříšník ví, že je ztracen, pakli se neobráti; ale mnohý pobožnůstkář, který nemá lásky, nýbrž srdce ukrutné a z ledu k bližnímu, který není podle jeho chuti, myslí, že mu nebe neujde a že hned po smrti rovnýma nohama do nebe vejde, a proto je hůř k napravení než zjevný hříšník. Vůbec je farizej horší než upřímný publikán.

Modlitba.

O Ježíši! vlej ve mne jako do Tvé služebnice Anežky lásku k modlitbě, propůjč mi též pravou pobožnost při modlitbě, abych se Tobě zalíbil a potřebné milosti dosáhl, kterou jsi slíbil všem, kdož o ní Tebe vzývají. Amen.

21. Duben.

Sv. Anselm, arcibiskup Kanterbury-ský r. 1109.

V Normandii byl klášter jménem Bec. Zde byl řeholníkem Anselm a již v 30. roce věku svého za převora toho kláštera byl zvolen. V tomto úřadě vyznamenával se velikou znalostí povahy lidské a rovně tak velikou horlivostí. Zvláště na to mnoho práce vynakládal, aby jinochy na dobrou cestu přivedl; domní-

valť se, že zde možno nejvíce působiti, jelikož jinochové podobní jsou vosku, do kterého pečet vyučování trvale se vtačuje. Ačkoli někteří mniši mu to záviděli, že tak časně za převora byl povýšen, přece Anselm tak upřímně, vřídě a přívětivě k nim se choval, že jich všech sobě získal. Při tom své podřízené cvičil ve vědách zcela mimořádným ostrovtipem, kterýmž byl nadán. Ačkoli však od přirozenosti zvláště k ustraněnosti a rozjímání nakloněn byl, nic méně s tím největším zapřením sebe nemocné opatroval a obsluhoval, tak že někdy celé noci u nemocných a umírajících probděl. Jeho přítel Eadmer píše: „Anselm byl zdravým otcem, nemocným matkou, nebo raděj i nemocným i zdravým byl otcem a matkou zároveň.“ Velice spořil s časem; celý den radu dával, dítky vyučoval, dohlédal a jiné práce povolání svého konal; v noci se modlil a studoval, nebo své duchovní spisy skládal. Obvyčejně chodíval spát teprv po půl noci, když už bylo po jitřni, ano někdy překvapil ho den, než-li byl nočního odpočinku požíval.

2. Pozděj byl Anselm jednohlasně za opata zvolen, a jeho osoba tak byla všude oblíbena a slavná, že k vůli němu hlásilo se poznenáhla 180 mužů do kláštera, a také přijati byli. Zvláště šla o Anselmu daleko široko pověst, že má dar rady nejmoudřejší. Proto docházeli k němu ústně a písemně neustále s doptáváním, tak že ani celý den nestačil, aby všem vyhověti mohl. Tu jedenkrát vypravil hrabě Hugo z Anglie tři rychlé posly po sobě k němu, dílem aby se s ním o vystavění kláštera poradil, dílem poněvadž ve své nemoci duchovního přispění svého přítele Anselma dolehlivě si přál. Anselm se hned vypravil na cestu do Anglicka; a však slavná pověst o jeho učenosti všestranné a svatosti neobyčejné i tam byla se přes moře

tak rozšířila, že si ho tam násilně podrželi a za nejvyššího biskupa země anglické, za arcibiskupa v Kanterbury zvolili. Nic nepomohlo všecko jeho zdrahání, on se musel uvázati ve svůj vysoký úřad, tehďáz jeden z nejvyšších v katolické Církvě po úřadě římského papeže.

3. A však nyní teprv začal pro sv. biskupa zápas, který třináct let trval, a sv. arcibiskupovi zavalil těžkých utrpení a tísní. Král anglický Vilém utlačoval a loupil Církev; každý biskup musel mu dáti za hůl pastýřskou znamenitý dar na penězích, nebo peníze mu byly nade všecko. Od Anselma, arcibiskupa, očekával sumu velikou. Anselm, jemuž se tento obyčej jako necírkevní protivil do

duše, aby měl s ním dobrou vůli, nabízel králi sumu peněz asi 350.000 fr., kterou byl s největší nouzí stloukl. A však král mu to poslal s pohrdáním nazpět, bylo mu to málo, a Anselm to raděj hned chudým rozdal. Když se král vrátil z války, která mnoho peněz stála, šel Anselm k němu, aby mu oznámil, že hodlá do Říma se odebrati a z rukou papežových palium přijmouti. Hrdě mu odpověděl král, že on toho netrpí, aby mu v jeho zemi někdo o papeži mluvil. Na to žádal, aby o tom rozhodlo duchovenstvo a šlechta. R. 1095.

o třetí neděli postní bylo takové shromáždění v kostele ve městě Nottingham-u. Král dostal chabé biskupy a opaty, z kterých mnozí od něho svá sídla za těžký peníz byli koupili, na svou stranu; i rozhodli proti Anselmovi. Tu činil řeč s ohněm nadšenosti nebeskou o primatu papeže římského, tak že nikdo o tom králi zprávu podati se netroufal. Mezi tím, co král s biskupy vyjednával, aby ho s úřadu sesadili, požíval Anselm poklidu svědomí čistého.

4. Nejsmutnější věc byla ta, že žádný z jeho spolubiskupů ho nepodporoval. Jako tito od krále své

úřady si koupili, tak bylo jejich snahou, udržeti se v přízni králově. Anselm jim přicházel jako osobnost záhadná a nepochopitelná, že se tomu, jenž v zemi mocnářem byl, protivil a cizozemského pána (papeže) dovolával. Konečně jen aby do toho Říma nemusel, vymohl král na papeži, aby mu to pallium do Anglie poslal. Když se to stalo, nechtěl je Anselm přijmouti, až legat papežský je na oltář položil, sám je odtud vzal a na ramena svá vložil. Když ho ale král čím dál tím více sužoval a pronásledoval, odhodlal se Anselm k tomu, ujíti z Anglie a při svou osobně vésti u papeže. Musel se vydati na cestu bez peněz; cesta ta nebyla bez nebezpečí. Jeden loupežní rytíř číhal s houfcem loupežníků na něho, aby ho oloupili; pohled však sv. arcibiskupa učinil takový dojem na loupežníka, že on sám svým tovaryšům se přiznal: „bylo mi, jakobych ne člověku, nýbrž andělovi do tváře hleděl“ a místo, co ho měl drancovati, jal se ho prositi za požehnání. Ač ho lidé neznali, všude měli k němu úctu, a kde byl na hospodě, pravili mnozí, že to musí býti „muž života“ a tlačili se k němu, aby přijali požehnání.

5. Když došel do Říma, papež ho velmi uctivě přijal, a však projevil jemu, že k tomu nepřivolí, aby se Anselm, jak zamýšlí, odřekl úřadu svého. V Římě jmenovali proslulého biskupa vůbec jen „svatým mužem.“ — Tři léta zůstal Anselm vzdálen od stáde svého, proto že král ho sužoval a jemu bránil, aby svá práva biskupská vykonávati mohl. Tu Bůh sám tomu zápasu udělal konec. Král si vyjel do lesa na honbu; večir ho našli mrtvého, šíp neznámou rukou odstřelený uváznu mu v srdci. Umřel bez lítosti a bez pokání. Bůh byl soudil nepřítele Církve své. Když to Anselm uslyšel, dal se do pláče, nebo vždy se k Pánu Bohu modlil, aby krále obrátil. — Nový král Jindřich I. sám psal Anselmovi, aby se do země vrátil a ho svou radou řídil; Anselm se však zdráhal složiti mu přísahu lenní a od něho se nechat investovati, jelikož sám v Římě přítomen byl synodě, na které to zakázáno bylo. Král nicméně stál na svém, a ani tím se pohnouti nedal, že mu Anselm v rozhodném okamžení vojsko a šlechtu u věrnosti udržel. Bylo mu dáno na vůli, aby buď se dal investovati, anebo se vzdálil z říše. Anselm opustil Anglii po druhé (1103). I odebral se k papeži Paschalovi II., který rovně jako předek jeho proti investituře byl. Anselm zůstal dvě léta u arcibiskupa Hugona, a když již byl na tom, aby nad králem exkomunikací vyřknul, sešli se osobně v Normandii a smířili se. Anselm se vrátil ku všeobecné radosti Anglie (1106) ke stolici své a od té doby král a primas žili v dobrém srozumění. Zemřel v svatém témdnu, an si dal čisti pašije r. 1109. stár 76 let.

Byl od papeže Klementa XI. do počtu ss: učitelů církevních položen a vyobrazuje se v rouchu biskupském s pérem a knihou v ruce.

Troji sláva sv. Anselma.

V trojím ohledu vyniká Anselm co skvělý vzor v historii církevní:

1. jako duch, který v sobě obraz svého Spasitele objevil;

2. jako opat a biskup, který církevní život v dalekých oborech rozšiřoval, který pro svobodu Církve mnoho podstoupil, trpěl a lepšímu věku proklestil dráhu;

3. jako spisovatel, který bohovědě věku svého dal nový vzlet a obrat, a sítě rozsel, které nese ovoce pro každý čas.

Vilém Rusavý chtěl býti neobmezeným pánem v státu a Církvi; o papeži nechtěl slyšeti, a protože pořád na vojny peněz potřeboval, užíval k tomu nejhanebnějších prostředků k. p. uprázdňené stolice biskupské nechal neobsazené a důchody jejich táhl, nebo prodával tyto úřady těm, kdo dali více; snadno pomysleti, v jakých rukou tenkrát stolice biskupské se nacházely. Také po smrti Laufranka sídlo Kanterbury-ské zůstalo uzprádněno, a král táhl důchody; aniž mu přicházelo na mysl, aby je obsadil. Tu přišel sv. Anselm do Anglie. Za jeho pobytí onemocněl král nebezpečně, a v té nemoci poprosil Anselma, aby k němu přišel co těšitel a rádce. I obrátil se na slova Anselmova a vtiskl Anselmovi berlu do rukou, na důkaz, že je arcibiskupem v Kanterbury a všechny statky mu vrátit slíbil. Sotva okrál, už toho litoval, co slíbil, a Svatého pronásledoval. A však Anselm svobodu Církve sv. hájil, a ničím se odstrašiti nedal.

Jako spisovatel obyčejně se udává za původce a otce školastické theologie, která se snaží dokazovati, že to, čemu víra učí, srovnává se s rozumem lidským, předpokládá, že poznání počátek bere z víry. Známý v tom ohledu věty jeho: víra předchází věděni; věřím, abych porozuměl a poznal. Onť jest také původcem toho důkazu o jsočnosti Boží, který slove ontologický, jehož obsah je ten: „Proto že o Bohu myslíme, tedy jest.“ Celý den věnoval vyučování, v noci se modlil, opravoval knihy, rozjímal a činil vědecká bádání, ku kterým rozhodnou i snahu i vlohy měl. Kdykoli se mu vetřela na mysl nějaká hluboká otázka, která vymáhala na duchu jeho rozřešení, neopustil od ní, až ji všestranně obádal, a náležitěho světla do ní vnesl. Někdy mnoho dní o jedné otázce přemýšlel; ba i při všech pracích byl do myšlení zabrán, ano i ke službám Božím ho vyprovázelo bádání vědecké, tak že si to jeden čas vytýkal a za pokušení zlého ducha pokládal. V těch dobách povstaly jeho spisy: monologion a proslogion, ve kterém poslednějším dokazuje, že Bůh proto jest, že člověk o něm mysliti může, a proto že myšlenka ta člověku jest nutná. Pojednání o pravdě, o svobodné vůli o původu zlého padají do tohoto času. Psal též rozjímaní a modlitby, které široce se rozšířily, když byl v Římě s papežem Urbanem II. v jednom paláci přebýval. Brzo ale ustoupil do samoty k jednomu ze svých žáků do Kampanie, kde zcela zamílovanou tichost klášterskou opět našel a dodělal slavný spis: Cur Deus homo? (proč se stal Bůh člověkem), ve kterém on první dokázal, že Bůh-člověk smrti na kříži spravedlnosti Božské za hříchy člověčenstva musel zadost učiniti. Znamenitá je sbírka jeho psaní co důkaz jeho činnosti rozsáhlé a co pramen historie tehdejší.

Co vychovatel mládeže v klášteře jednou se bavil s opatem jedním, který si ztěžoval, „že, ač žáky pořád bije a tluče, nemůže jich přivyknouti klášterní kázní.“ „Jak?“ odvětil Anselm, „vy jich pořád tlučete, a odrostou-li, co z nich bude?“ — „Hloupáci, blázni,“ odvětil opat. — „Co byste řekl,“ odvětil Anselm, „kdybyste v zahradě své stromeček pořád křčil a nedovolil mu, aby své ratolestky rozkládal? Děti jsou Vám svěřeny, aby se vyvíjely, a vy jich držíte v tak zlé nucenosti, aby jejich myšlenky zůstaly uzavřeny a v nepravosti se vyvíjely? Co pak umělec tvoří své dílo jen tlučením? Zkuste to a spojte s přisností laskavost, která trestům odejímá hořkost. Černý chleb se ovšem hodí pro dospělé, ale pro malé děti není pokrmem. Kdyby vychovatel všechny jednako chtěl vychovávat, a nebral by ohled na jejich vášně a náklonnosti, málo by prospěl, nýbrž by škodil více.“

M odlitba.

O Bože! který jsi sluhu svého sv. Anselma trojím slavným jménem ozdobil na zemi a korunou oslavy na nebi: propůjč, abych jako on aspoň Tebe miloval, a v blažené jeho společnosti Tebe věčně chváliti a oslavovati mohl. Amen.

22. Duben.

Ss. Epipodius a Alexander, mučenníci r. 178.

Ve městě Lyoně byli dva mladíci Epipodius a Alexander; první byl rodem Řek, druhý z Lyonu samého, oba byli křesťané a ze stavu vysokého. Již v dětiněm věku svém při hrách svých byli uzavřeli mezi sebou útlé přátelství; jejich přání bylo, aby směli pro Krista trpěti, a proto se připravovali na smrt mučnickou střídmostí a skutky milosrdenství. Pronásledování bylo zase vypuklo, a oni uzavřeli, dle předpisu Kristova, nejprve hledati spásu v útěku. V jednom blízkém městečku našli u jedné vdovy křesťanské přítulku, kde se domnívali býti bezpečnými; a však nepřátelé po nich slídili tak horlivě, že brzo vyraženi byli. Sotva jati byli, jsou i hned bez soudního vyšetřování do žaláře uvrženi; neboť tenkrát již odbyvalo jméno „křesťan“ za zločin největší.

2. Tři dny potom byli majíce ruce na zad svázané předvedeni před soudce. Jak obyčejně byvše tázáni na jméno a stav, osvědčili a přiznali se jedině k tomu, že jsou křesťané. Tu se rozvzteklil lid pohanský a soudce pravil hněvivě: „K čemu byly tedy muky dosavadní, když se pořád ještě mluví o Kristu?“ On jich dal hned od sebe odloučiti z bázně, by se vespolek aspoň posunky nepovzbuzovali k stálosti; potom vzal Epipodia, jenž byl mladší, do vyšetřování řka jemu: „Kéžby tvrdošijnost tvá nebyla příčinou tvé smrti! My se klaníme nesmrtelným bohům, jimž se klaní všickni národové, ano i císařové; my jich ctíme plesy, zpěvy, hrami a radovánkami. Vy se klaníte člověku ukřižovanému, jemuž není lze požíváním takových radostí se zalibiti. On zavrhuje radost, miluje púst a cudnost a zavrhuje tělesnou rozkoš. Co pak Vám může dobrého způsobiti ten, který se sám před znectěním a před smrtí nemohl ubrániti? Já ti to povídám proto, abys opustil tento způsob života a užil štěstí tohoto světa a radostí věku svého.“

3. Epipodius na to odvětil: „Tvou licoměrnou útrpností nikterak necítím se pohnutým býti. Ty tedy nevíš, že Ježíš Kristus, náš věčný Pán, když byl ukřižován, zase z mrtvých vstal, a že jsa Bůh a člověk zároveň, tím svým zjednal nesmrtelnost? Tys dosti slepý, abys nevěděl, že člověk z těla a z duše sestává. U nás křesťanů panuje duše, tělo je poslušno. Hanebnosti, kterých vy se dopouštíte k úctě bohů vašich, plodí tělu rozkoš, duši pak zabijí. Když jste se jako dobytek rozkoše nabažili, tenkrát konečně docházíte konce žalostného. My ale, když nás usmrtíte, vejdem

do života věčného.“ — Těmito slovy rozzloben byv, hned velel soudce, aby po tvářích pěstmi ubit byl. Epipodius maje tváře plné krve řekl: „Vyznávám, že Ježíš Kristus jest Bůh s Otcem a Duchem sv.; záslužno jest, abych život Tomu vrátil, který mne stvořil a vykoupil; tím nabudu života lepšího.“

4. Tak když promluvil, dal ho soudce na skřípec natáhnouti, a dva katani rozdrásali železnými háky tělo jeho. Nyní pak pozdvihl lid vzteklý křik, žádaje vydání vyznavače, aby ho kamenoval nebo na kusy roztrhal. Obávaje se, aby nepovstalo zbourění, dal soudce hned mučenníka odvesti a hlavu mu sraziti. Ten den na to dal soudce přivesti k sobě Alexandra ze žaláře a di jemu: „Můžeš z příkladu ostatních ještě zmoudřeti; my jsme těm křesťanům tak zatopili mukami, otrapami a smrtí, že z té zbeře již nikoho nezbyvá leč ty.“ — Alexander odpověděl: „Děkuji Bohu, že mne raděj příkladem těch ostatních mučenníků povzbuzuješ. Ostatně se valně mýlíš. Jméno křesťanů nemůž zahynouti. Bůh ho byl vzdělal na základě tak trvalém, že mezi tím co se životem lidí udržuje, zároveň smrti jejich se rozšiřuje. Jsem křesťan, byl jsem jím vždy a zůstanu jím ke cti Boží až do konce.“

5. Soudce mu dal nohy násilně od sebe rozepnouti, a potom třemi katany ukrutně bičovati. Sv. mučenník si při tom ani slovem nepostesknul. Jelikož zůstal nezvratným, dal ho soudce na kříž přibiti. Netrápil se však dlouho, nebo bylo tělo jeho tak rozdrásáno, že bylo až do střev viděti. Volaje nejsvětější jméno P. Ježíše s hlasem umírajícím odevzdal Bohu duši svou. Křesťané odnesli mrtvoly obou těchto ss. mučenníků potajmo a pohrobili je na blízku města, na konci jednoho údolí. Bůh oslavil hroby jejich mnohými zázraky. Mezi jinými byl jeden mladík, jehož zachvátila zlá zimnice, vyléčen nápojem vody, která byla dotknuta střevicem, který sv. Epipodius nosil, a který jedna vdova si schovala.

Oba ss. mučenníci se vyobrazují v římském rouchu meč a kříž v ruce nesoucí.

● bíděném životě a smrti rozkošníků smilných.

Slova sv. Epipodia, že u pravých křesťanů duše panují nad tělem, a že ti, kdož se zvířecím rozkošem oddávají, usmrcují duši svou a nacházejí žalostnou smrt, je pravda, kterou zkušenost denně potvrzuje. Duše člověka, který jen v jídle a pití, v lenosti a tělesné rozkoši svou radost nachází, ani v tom nejmenším od zvířecí duše se nerozeznává. — Zvíře žije jen podle puzení, které v něm přebývá, ono nemůže jinak; ale člověk má rozum a svobodnou vůli, on má a může vládnouti nad chťiči svými; nečiní-li ale toho, tenkrát klesá pod zvíře a dobytče; jeho tělo začne nad ním vládnouti, a on žije bíděně než-li dobytek. Jak to vypadá s duší takovou; ona jest mrtva pro Boha, opuštěna od jeho milosti, ztížena jeho kletbou!! Jak potom takový hovadský člověk bude umírat? Jeho duše sevřena svazky tělesnými nechce se vystěhovati, a musí se přece od těla rozloučiti; ona nechce odejiti z tohoto světa, kde se toli rozkoše nabažila, a přec lhůta došla, a nemůže zde déle zůstat. Smrt jí nyní odejme veškerou radost a ukazuje jí jasně a zřetelně trestající ruku Páně, ukazuje soud, před kterým se musí nyní octnouti. O jak trpká jest smrt smilníka, jehož

bohem bylo břicho. „Smrt bezbožného je nad míru zlá,“ praví Písmo. Smrt bohatého prostopášíka to potvrzuje. Duše má! chceš-li takovou smrti ze světa odejít? O zajisté ne! Tedy následuj sv. mládence Epipodia a Alexandra. Oni krotili chtíče těla svého; oni vedli život střídavý, cudný a tak mohli s útěchou smrti v ústřety hleděti, která jim ničeho nemohla odníti, protože ničeho neměli, k ničemu jejich srdce nebylo přilnulo, která jim raději otevřela bránu do života nebeského. Jakou smrtí chceš ty umřít?

Modlitba.

O Bože! popřej mi, abych takový život vedl a takovou smrti sešel, jako Svati Tvoji; pomoz mi, abych zde na zemi zlé chtíče těla svého neustále krotil a přemáhal, a tak vejítí mohl do onoho života, ve kterém panuje pokoj a mír. Amen.

23. Duben.

Sv. Vojtěch, mučenník.

Za času Boleslava Dobrotivého, za něhož povstalo sídlo biskupské v Praze, slyšel v Čechách podle řádu knížecího vladyka Slavník na hradě Libickém. Bohatýr tento byl mocný a bohatý, při tom i rozšafný a štědrý k chudým. A však ještě lepší křesťanka byla jeho choť Střezislava, a zcela pravdivě o nich napsal jeden starý spisovatel: „Dobry byl otec; lepší byla máť; nad oba byl syn, jenžto narodil se z nich.“ Narodil se l. 956. a dostal na křtu sv. jméno Vojtěch (útěcha vojska), proto že by ho byl otec rád jednou viděl slavným bojovníkem. I stal se jest vojínem Kristovým, knězem Páně a horlivým apoštolem. V nebezpečné nemoci postavené dítě, polomrtvého miláčka zaslíbili jsou rodičové zbožní službě oltární, a Bůh zase daroval jim ho. První ho vychovával pro stav duchovní výtečný kněz Rádla, pozděj pomocník jeho při pracech apoštolských. Později na vyšší učení poslán do Děvína do školy biskupské, tehdaž slavné. Znamenitý Otrik byl učitelem jeho; a arcibiskup Děvinský mladého Slovana z Čech tak sobě zamiloval, že mu dal při birmování své jméno Adalbert, tak že u Němců slove Adalbert, u Čechů Vojtěch. A tak nejen učeností ale i duše spanilostí nade všechny spolužáky své vynikající vrátil se po devíti letech as ok. 981. do Čech. Téhož toku ztratil otce, sám pak od biskupa pražského Dětmara za kněze vysvěcen byl a pod ním také sloužil.

2. Cnost a svatost jeho byla známa všemu lidu, a proto když biskup Dětmar umřel, a kníže Boleslav, duchovenstvo a páni na Levém Hradci se k volení biskupa sešli a se radili, koho by si za biskupa voliti měli, všickni jako jedním ústem zvolali: „A koho jiného než Vojtěcha?“ — Že byl urozenec, bylo se nadíti, že panstvo jim víře kř. bude získáno; že byl bohatým, mohlo se očekávat, že bude otcem chudých; že byl Čech, vlastenec, nebylo se bát, aby zradil vlast sousedům o konečné poněmčení a podrobení země české usilujícím. Po celé zemi ozývala se radost mezi křesťany, že Čech tak výborný stal se bi-

skupem. Tenkráté čítal sotva 30 let, ale byl pravý pastýř oveček svých: horlivě kázal, modlil se, chudé u stolu svého obsluhoval, zajaté od pohanů vykupoval. Hned druhý rok po svěcení svém (984) konal cesty po rozlehlém biskupství pražském, ke kterému patřila tehdaž i Morava a Slovensko. Co v těchto krajích ss. apoštolové Cyrill a Method byli vstúpili: to Vojtěch vzkřísil a upevnil; v Ostrihomě pak pokřestil syna vojvody uherského Geisy, a dáno mu jméno Štěpán I., který se stal apoštolem národa uherského. Prošel i Polsko vrátil se na prestol svůj. Zde mu však ztrpčovaly úřad nejedny okolnosti. Panstvo se nechtělo oddíci mnohoženství, kněží pak manželství; lid nechtěl jak náleží světití neděle a svátky, též nechtěli přestat zajaté prodávati za otroky. Mnohy zastaralý blud, mnohy oblíbený návyk panoval posud mezi lidem, a pohané sužovali křesťany. Nad tím krvácelo srdce horlivého biskupa Vojtěcha. A k tomu všemu ho sužovali Vršovci, nepřátelé rodu Slavníkova.

3. A tu jej počalo svědomí hrýzti; neboť se mu zdálo, že se nedaří dílo Boží proto, poněvadž on biskupem jest, jiný že by více pořídil. I ustanovil se na tom, se stolice biskupské sestoupiti, a přivolí-li tomu papež, do země sv. putovati. R. 989 vydal se Vojtěch na cestu do Říma. Několik přátel kněží vyprovázeli ho, mezi těmi bratr Radim, pěstoun Rádla a probošt Velich nevědouce o tajném úmyslu jeho. Papež Jan XIV. radil mu, aby vstoupil do kláštera. Odloživ roucho biskupské a obléknuv se za poutníka, chtěl nejprve cestovati do země svaté, a však benediktini na hoře Monte Kassino zrazovali ho z toho, až se konečně ustanovil na tom, že u nich zůstane řeholníkem. Odtud však dostal se do Říma a vstoupil do kláštera sv. Bonifacia, na hoře Aventinské. Zkusiv ho opat Lev, má-li k tomu povolání, oblekl šlechtice-biskupa českého ve ctihodné roucho synů sv. Benedikta, a papež Jan IV. v to svolil. Na zelený čtvrtek r. 990. obdržev roucho řeholní třetího dne na to na bílou sobotu přivtělen byl vlastenec náš sv. mezi řeholníky chudé. S ním zůstal jenom bratr Radim, ostatní se vrátili do vlasti.

4. Kdo jej viděl na stolici biskupské, viděl vzor biskupa; kdo jej pozoruje v celi klášterní, vidí v něm vzor řeholníka. Nebylo práce, nebylo služby v klášteře, ku které by se byl syn českého bohatýra, biskup slavný nebyl propůjčoval. On si vyžádal, aby směl vymetávati a čistiti kuchyni, vymývati nádobí a snášeti, co bylo potřebí kuchařům. Nikdo z řeholníků netušil, že by byl bratr, ježto druhým před svitáním vodu přinášel k umývání, a v poledne a večer posluhoval u stolu, biskupem pražským; jediný opat věděl poněkud o předešlém důstojenství a obdivoval se hluboké nelíčené pokorě Vojtěchově. Vždy byl trpělivý, tichý, zbožný, pracovitý jako řeholník pravý. Zatím v Čechách začali zase toužit po drahém vlastenci; nebo když něčeho drahocenného pozbudem, teprv tenkráté poznáváme velikost ztráty té. Tak i ti, kdož byli šlechetnější v národě, ani slyšeti nechtěli o volení nového biskupa, dokud bylo čáky, že bude muset sv. Vojtěch do vlasti se navrátiti. Skutečně vypravili jsou Čechové poselství do Říma vy-

prosit sv. Vojtěcha na osiřelou stolicí pražskou. Papež je vlídně přijal, uznal žádost vojvody a národa českého za slušnou, a jelikož o tom jednáno na synodě, vece k otcům shromážděným: „Dámeť jim nazpět, čeho si žádají, ačkoli stavše se nezdárnými syny, nebyli jsou již hodni dobrého otce. Než dáme jim ho pod výminkou: Budou-li poslouchati věrně, mějtež si ho; nebudou-li však chtít se odvrátiti od navykých neřestí svých, nechat tento miláček náš odejde od nich.“ Tak se rozloučil sv. Vojtěch s tichou celí, s milým klásterem, s Římem a putoval do drahé vlasti, k milým krajanům nazpět.

- 5. Po třech letech ale opět musel z Prahy ustoupiti, proto že ho tam velice sužovali Vršovci, do klášteřa římského. Avšak císař Otto III. k tomu ho měl, aby se zase do vlasti vrátil. On uposlechl, ale to si vymínil, že nebudou-li dbáti naň Čechové, aby se směl státí missionářem. Stalo se, jak byl tušil. Toho roku 990., když po druhé k Praze se vracel, pozabíjeli Vršovci z pomsty na Libici celou rodinu jeho na den sv. Václava: muže, ženy, děti. Také navedli vojvodu a lid proti Vojtěchovi, a proto, když na hranice přišel, vypravil posly do Čech s otázkou: Zda-li ho ještě chtějí míti za biskupa? Odpověď vypadla tak, jak sv. Vojtěch očekával. Vzkázali mu totiž: aby ten obtížný mravokárce zůstal, kde je, že oni ho nechtějí. Z toho ale zaradoval se svatý Vojtěch, neboť sprostěn jsa závazků k stoličce a stádcí svému, mohl se státí, po čem prahnul — missionářem. I odebral se do Polska. Tenkrát vybojoval vojvoda polský Boleslav Chrabrý Prusko, a Prusáci ještě byli pohané. Těm tedy hlásati sv. Evangelium umínil sobě horlivý věrověst Vojtěch. První setkání s Prusáky neslibovalo mnoho útěchy; vyháněli ho ze země, hrozili mu smrtí, až i ho bili. Když pak konečně jim vkročil do posvátného pole Romove, a tam si odpočíval (23. Dubna), obořil se naň a průvodce jeho rozvzteklý zástup a jeho, an stoje se modlil, probodli oštípem. Tělo za cenu vysokou vykoupené pohrobno v Hnězdně. Mučnická smrt rozmnožila jeho vážnost u národa jeho a získala mu jméno Svatého. († 23. Dubna 997.)

Vyobrazuje se v rouchu biskupském v jedné ruce drže berlu a knihu, v druhé šípy, jimiž byl probodán.

Národnost a víra křesťanská (vlastenectví a náboženství).

Když se sv. Vojtěch vracel z Říma do Čech, vzal sebou první benediktiny, kteří se usadili v Břevnově. Praví se, že octnuvše se na hranicích země české, líbali se vlastencově tu půdu, na které uzřeli jsou světlo života tohoto. Tak mocná je láska ku vlasti t. j. k té zemi, ve které zrozeni a vychováni jsme, že i po letech zatoužíme po ní, že i v cizině zůstává nám milou a drahou, a že druhdy si přejeme, v ní účinkovati a také kosti složití. Odtud to pochází, že jsouce někde v cizině, jak mile se tam setkáme s krajanem, nebo uslyšíme tam mluvíti někoho řečí naší, hned radostí srdce se nám zachvěje. Jsou někteří, kdož tuto lásku k vlasti či národnost mají za něco pohanského, za cit a smýšlení, které by se nemělo pěstovati u křesťanů, je-

muž by se mělo vyhost dáti z hlav a srdcí křesťanských. — A však to je buď předpojatost či hrubý blud.

Jeden z nejvýtečnějších katolických spisovatelů naší doby, slavný Möhler o tom napsal takto: „Při rozpadu řeči vryl se v každý jednotlivý národ jistý a určitý ráz, jímž ode všech ostatních národů se rozeznával, a který, co jeho genius povšechný i domácí i občanský život jeho pronikal; v národním duchu uchován jest jistý sklad myšlenek, citů a touh, jenž co duchové dědictví vychováním z pokolení přechází na pokolení; tento národní genius jest životním principem každého národa, a dotud trvá sláva národa, dokud osnovou dějin jeho tato živoucí tkanina se táhne; kde ale roztrhla se nit, přítomnost s minulostí vízící, kde zmalátněl duch národní, že nemůže se povznesti k velikému činu národnímu, kde synové jeho tento od praotců svých zděděný poklad zanedbávají, nastoupiti musí i smrt národa celého, umře genius jeho, jak se praví, že se zdálo plavcům, jakoby při narození Kristus Pán ze všech stran slyšeli nářek: Pan (pohanský bůh) umřel, Pan umřel!“ (Symbolika p. 362.)

Pán Ježíš sám a první jeho apoštolové pocházeli z národa židovského, a aby se tento posud vývolený národ už déle svou předností nehonosil, proto napsal sv. Pavel, „že v Kristu přestal rozdíel mezi Řekem a Židem t. j. mezi Židem a pohanem, v Kristu že jsou všickni národové stejně oprávněné dítky, které k jedné spáse vodi sv. matka Církev. Tentýž ale apoštol unešen citem národním přeje, že by raděj sám spasení ztratil v Kristu, kdyby tím národ svůj zaslepený spasiti mohl. (Řím. 9). Tak i P. Ježíš svém vlasteneckým unešený nad Jerusálem plakal. Cit a smýšlení národní je tedy něco svatého a vznešeného; hřích jen počíná tam, kde vlastenectví je pýchou a nenávistí ostatních národů, jako to bylo v pohanství, kde u Řeků každý jiný byl barborem (nepřítelem); nýbrž kř. vlastenectví musí býti založeno na uznání každé jiné národnosti, jelikož se každá honosí stejným právem, aby se vyvíjela. Zde platí ono křesťanské heslo: „Co si sám nechceš, nedělej i jinému národu.“ Tak jako ve víře je zásada: „víra jako víra mně je jedno“ záhubná; tak i je to špatná zásada: „já se nepřiznávám k žádné národnosti.“ Právě v našich dobách stalo se heslem po celé Evropě pěstování národního jazyka a historie, ve kterých národ žije. Nebo člověk, ač údem jsa velikého celku, přece může jen někde působiti.

„K celku ať se mysl pne

Ruka však jen částkou hne!“

Starati se o všechny je tolik, co nedbati o žádného. Komu ale máme obětovati síly své a činnost svou, než svému národu, se kterým nás stejný původ, stejná řeč, stejné vychování, stejné slasti a strasti mocným poutem vízi, a kterému co jsme z jeho pokladnice vypůjčili, s úroky zase vrátiti máme. To vůbec za našich dob uznáno, že křesťanské všeobčanství jeví se vlastenectvím. A to věděl již sv. Vojtěch náš, a proto mezi krajany působil co biskup, a teprv když ho nechtěli, hledal si novou vlast co missionář.

Církev sv. miluje a pěstuje všechny národnosti jako dítky své, a to se ukazuje tím, že v propagandě pěstují se všechny známé řeči oboru zemského (slavnost řečí v oktávě Zjevení Páně), a že neustále vysílá věrověsty do nejvzdálenějších krajin, aby kázali Krista Pána. Dar jazyků zasvětil Duch Boží v den Svatodušní a jeden francouz přítomen jsa té slavnosti jazyků v Římě ve své nadšenosti zvolal: „Toť jest triumf Církevě naší!“

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. vlastence našeho sv. Vojtěcha obdařil takovou láskou k vlasti a Církvě svaté, propůjč nám, abychom vlasti naší podzemské tak sloužili, bychom za to s ním ve vlasti nebeské Tebe velebiti směli. Amen.

* * *

Bl. Aegidius z Assisi r. 1272.

Bl. bratr Aegidius.

Aegidius byl krajan sv. Františka z Assisi. Když tento Svatý založil řád svůj, tu cítil k němu takovou náchyllost, že Pána Boha prosil, aby do toho řádu přijat byl. I vyhledal sv. Františka, an se právě v lese modlil a vrhna se k nohám jeho, prosil, aby ho přijal do tovaryšstva svého. František ho milerád přijal, a ke svým oběma učňům Petrovi a Bernardovi přivedl. Den na to oblekl František Aegidia v rouchó řeholní a vzal ho sebou na missii do Jakyně. Když sv. František k činění pokání napomínal, Aegidius ve své prostotě jen k tomu dokládal: „Velmi dobře vám to povídá, jen mu věrte.“ Potom jich sv. otec František rozslal do světa, aby hlásali pokání. Aegidius šel do Španěl, potom do Říma, až i do Jerusálema, aby Mohamedanům kázal. Vrátil se odtud v rozličných městech Italie se zdržoval ve Fabriano v hrabství Perosa, kde 23. Dubna 1272. v Pánu zesnul, ztráviv 53 léta v řeholi. Byl vzor pokory, chudoby a horlivosti. — Co na tom obrázku, který zde připojen jest, jest vyobrazeno? Co znamená ten obrázek, který tuto spatřuješ? — Přišel jedenkrát k Aegidioví jeden učený muž z řádu dominikánského, který měl mnoho let pochybnost o tom, byla-li Matka Boží vždy pannou? Slyšev, že Aegid od

Boha je osvícený muž, přišel k němu, aby se ho o tom poptal. Aegid, věda, co ho hněte, vkročil mu v ústrety, a zabodnuv svou hůl do země pravil: „Bratře kazateli! Maria jest pannou, než-li porodila,“ a hned na tom místě vpučilo lilium ze země. Po druhé zastrčil Aegid hůl svou do země a řekl: „Bratře kazateli! Maria jest pannou v tom okamženi, an porodila,“ a zase vyšlo nové lilium ze země. Po třetí zaraziv Aegid hůl do země vece: „Bratře kazateli! „Maria jest pannou i potom, když porodila,“ a hned vpučilo třetí lilium ze země. Na to odešel Aegid a ten učenec již nikdy nepochyboval, že Maria zůstala vždy pannou. Na otázku, co je Bohu nejmiřejšího, odpověděl komusi: „Unam uni,“ t. j. věnovati jedinou duši bez přestání Bohu jedinému.

24. Duben.

Sv. Jiří, mučenník r. 303.

Sv. Jiří vydává svědectví, že pod kabátem vojenským může tlouci srdce pro Krista, že i voják může bojovati a vítěziti nejen pro krále a vlast, nýbrž i pro Pána zástupů, pro Boha a říši jeho. Narodil se sv. Jiří v Kapadocii, krajině to v malé Asii, z urozených a bohatých rodičů. Po smrti jejich odešel do Palestiny, kdež po zámožné matce mnoho statků byl zdědil. Stoupil pak do vojenské služby císaře Diokleciana, který sobě předsevzal v posledních letech vlády své, křesťanskou víru s kořenem vyhladiti. Jiří byl horlivý křesťan; Dioklecian, který ho byl jmenoval plukovníkem, o tom však nevěděl. Když tedy císař své ukrutné rozkazy vydal, aby víra kř. byla pronásledována: tu Jiří svůj úřad složil, ano i císaři to nesmyslné pronásledování opravdově vytýkal.

2. Nyní teprv pozoroval císař, že Jiří je křesťanem a hned do vězení ho uvrhnouti dal. Za nějaký čas dal ho k sobě přivesti a činil mu sliby nejskvělejší, a však Jiří odpověděl: „Lépe by bylo, o císaři, kdybys poznal jediného, pravého Boha, a nebeské království získati hleděl. Tvé království jest pomijejlicí, tvá moc je křehká, jakož i všechno, co štěstí slibuje a dává, jest malicherné a málo užitku skýtá; tím, co slibuješ, pohrdám, čím hroziš, toho se nebojím.“ Těmi slovy Svatého vjel do císaře vztek, tak že ho hned dal zase do žaláře odvesti, a jemu ohromný kamen na krk zavěsiti. Ten den na to byl zase Svatý před soudnou stolicí vlečen, a jelikož stále vytrval při vyznávání víry své, poručil císař, aby byl ku kolu se špičatými noži přivázán, a s tím kolem přes ostré meče válen. Ty nože a meče rozsekali tělo Svatého; u prostřed té muky slyšel však hlas nebeský, který naň volal: „Odlož všeřlíkou bázeň, Jiří! já jsem při tobě.“ Hned na to zjevil se jeden muž postavy vysoké, který mučenníka za ruku pojal, ho obejmul a k boji posilnil.

3. Jiří tedy zůstal stálým, a tím mnoho pohanů pohnul k víře, že v P. Ježíše uvěřili, mezi těmi byli oba přetorové Proteus a Anatolius, mužové vysoce vá-

žení, kteří pozděj pro Krista smrt podstoupili. Jelikož císař viděl, že statečnost Svatého přemoci nemůže, pokusil se ještě jedenkrát s lichocením a sliboval mu nejvyšší úřady v říši, jest-li by po vůli jeho udělal a bohům obětoval. Sv. mučenník, který si umínil moc Boží zvelebiti, odvětil císaři: „Je-li ti líbo, chci do chrámu vejít a ty bohy vidět, které ty tak vysoce ctíš.“ Císař domýšleje se, že Jiří skutečně na jiné smýšlení přišel, pln radosti poručil, aby vešken senát a lid v chrámě se dostavil, aby uzřel obět, kterou Jiří vzdávati bude.

4. A však, jak mile Svatý do chrámu vkročil, přiblížil se nataženou rukou k soše modly Apollinovy a řekl: „Ty tedy chceš obět, kteráž náleží jedině Bohu pravému!“ To řekl a učinil znamení sv. kříže. A hle! sotva to učinil, tu hned ďábel, který v té modle vězel, na hlas volal: „Já nejsem bůh, já jím nejsem; není jiného Boha, leč ten, kterého ty ctíš!“ — „Proč ale,“ odvece Jiří, „nemůžeš ty obstát přede mnou a před ostatními ctiteli Božími?“ Na ta slova dali se zlí duchové v chrámě do strašného kvilení, a všechny sochy modlářské zřítily se na zem. Nyní ale dali se kněží modlářští a všecken lid do největšího vzteku; chtěli Svatého jako čarodějníka na místě roztrhati, a císař

viděl se nucena, nechati ho hned odvesti a hlavu mu sraziti. Na popravišti potom modlil se Svatý srdečně za obrácení pohanů a srdnatě hlavu svou katovi pod meč nastrčil r. 303.

5. Sv. Jiří byl brzy vysoce ctěn, jak na východě, tak na západě; k němu se obraceli zvláště vojáci ve vojnách, a na jeho přimluvu též dosáhli jsou pomoci. Tak se obrátili v XI. století křížáci, kteří Turkům chtěli odejmouti Boží hrob v Jerusalemě, k sv. Jiří, a nevěřící skutečně poraženi jsou. To samé učinil král Richard I. anglický, který se svými vojiny zvítězil nad Saraceny. Svatý se vyobrazuje obyčejně, jak jede na koni oděný v brnění, zápase se šeredným drakem, který se pod koněm svíjí. Podál spatřiti bývá pannu na pahorku s ovečkou se třesoucí. Drakem vyobrazuje se ďábel, drak tento starý a svůdný původce všeho hříchu, jakož i modloslužba pohanská, která byla následkem zaslíbenosti hříšné; panna pak znamená víru křest., kterouž sv. rytíř Jiří, zvítěziv nad ďáblem, skrze mučennictví své až do smrti hájil. — Úcta sv. Jiří šířila se z východní církve do západní, a proto první chrám kollegiatní, (a ohledem na to, že jsou v něm hrobové prvních vládců českých) metropolitní v Čechách byl zasvěcený sv. Jiří, na důkaz, že první zvěstovatelé křest. víry přišli k nám do Čech a na Moravu z církve východní, totiž ss. apoštolové Cyril a Method, jak toho právě letos tisíciletou památku slavíme, a tudíž i památku mučenníka Božího Jiří k nám Slovanům rozšířili. Chrám pak na Moravě a v Čechách nejstarší a nejznamenitější sv. Jiří v Praze na Hradčanech ve své původní formě romanské až po dnešní den se spatřuje.

Zápas s nepřítelem spasení.

Sv. Pavel ve svém listu k Efeským zbraň na odražení útoku ďábelských udal říka: „Stůjítež tedy oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti, majíce pod pásaná bedra pravdou a obuté nohy přípravou evangelia pokoje; ve všech věcech berouce štít víry, lebku spasení a meč ducha, jenž jest slovo Boží“ (Efes. 6.).

Za pancíř, který prsa vojínova od všeho úrazu chrání, schvaluje nám spravedlnost. A věru, odějeme-li prsa svá spravedlností, tímto ovocem kř. lásky, roznitíme-li srdce své vroucným Boha a bližního milováním: marně pak škůdce temnoti metati bude proti nám šípy pokušení svého. Neboť kde láska stan rozbila, hřích nepanuje; kde láska svým plapolem půdu srdce zahřívá, koukol neřesti se neujme. Miluji-li Boha, nebudu Ho svévolně urážeti; miluji-li bližního, nebudu jej ani zarnucovati, ani křivdu jemu činiti. A tak v pravdě pancířem nerozbitným je proti úkladům ďábla a hříchu dospělá a ovoce dobrých skutků přinášející láska kř., jižto říkáme spravedlnost, jak tentýž apoštol píše: „Láska nečiní nešlechtně, nemyslí zlého.“

Zápas (cingulum), jímžto boky od uškození nepřátelského jisty byly, radí nám apoštol pravdu. A hle! i tento pás, pás pravdy, ďáblu a střelám pokušení jeho nepřístupný jest. Pravda, která nade všechny věci přemáhá (3. Ezdr.), nedá v zápasu klesnouti; kdo se jí co pasem oděje, vroucně ji sobě zamiluje. Neboť pravda, kteráž jest v Kr. Ježíši, to neustále ctitelům svým připomíná, že všecko na světě jest marné a pomíjivé, že nic platno člověku, by celý svět získal, na duši pak své škodu trpěl, a že nestojí mrzká hříchu rozkoš a co vůbec tento svět poskytnouti může, za to, aby člověk k vůli tomu spasení zmařiti a duši svou

v šanc dáti měl. A touto pravdy ozvěnou kdo co pasem se zastírá, všem svodům temnosti odolá vítězně.

„Nohy obuté mějte přípravou Evangelia pokoje!“ Tak dále nás apoštol proti úkladům pekelným zbrojí. A však i tato rada jest výborná. Nebo obujem-li nohy své v Evangelium spásy, budeme vezdy tou cestou kráčet, kterouž nám Kristus, On sám cesta pravá, slovem a příkladem vyměřuje: na bezcestí hříchu se neocitíme nikdy, a nepřítel zlostný nás nesvede.

A lebkou spasení vezměte;“ lebka kryla hlavu bojovníka, a lebkou touto nám má býti naděje spasení věčného v myslí hluboce utkvělá a neustále na očích tanoucí. Že pak střely ďáblovy zbrojení takové ani nedostihnou, jest bezpečno. Neb kdo důvěrně od Boha spasení své duše očekává, kdo o slávě a žádosti vyvolených Páně přemýšlí a peklo odsouzcenců na myslí má: ten hříšným záměrům, hříšným žádostem v mozku svém zniknouti nedopustí, ten mysl svou od Boha neodvrátí nikdy, na tom škůdce temnosti lest svou neprevde.

Štítím, jak víme, ukryval vojnín tělo své před ranami nepřátel, mečem však soka svého raniti se snažil. A zvolíme-li sobě dle rady apoštolovy za štít pevnou, živou víru a obzbrojíme-li pravici svou mečem slova Božeho: pak bezpečně všechny rány zlého nepřitele netoliko zastavíme, ale poranivše jej sami, na útěk obrátíme. Nebo kdo věří, že ne porušitelnými věcmi, zlatem a stříbrem, ale drahou krví beránka nevinného Krista vykoupen a z moci ďábla vysvobozen jest: ten svodům pokušení odolá, a ovoce smrti Kristovy vinou hříchů na sobě lehkovážně nezmaří. A kdo béře za meč slovo Boží, kdo v hodině pokušení slovo učení Kristova sobě připomíná, a o pomoc milého Ježíše vyzývá: ten zapudí od sebe škůdce zlého bezpečně; neb hrozné jest dle sv. Bonaventury a nesnesitelné jméno Ježíš duchu temnosti; on na pouhý zvuk jména utíká hrůzou a sváděti přestává.

Modlitba.

Bože, který nás zásluhami a orodováním sv. Jiří mučenníka svého obveseluješ: propůjč milostivě, abychom těch dobrodiní, za kteréž na jeho přimluvu prosíme, skrze dobrotu milosti Tvé účastní byli, skrze Krista P. Amen.“

25. Duben.

Sv. Marek, Evang. r. 68.

Mezi těmi ss. muži, kteří nám o životě, utrpení a smrti Božského Vykupitele něco písemného zanechali, nachází se též sv. Marek. Dle národnosti byl Žid. Když P. Ježíši své učení zvěstoval, dal se přijmouti do počtu učenníků jeho; a však víra jeho nebyla ještě dosti pevná. Když totiž Ježíš v synagoze města Kafarnaum v přítomnosti svých apoštolů a učenníků k Židům mluvil o nejsv. Svátosti oltární a jim mezi jiným též pravil: „Nebudete-li jisti tělo Syna člověka a píti krev jeho, nebudete míti život v sobě;“ přicházela mu tato řeč příliš tvrdou; i nechtěl ji přijmouti a opustil s ještě několika učenníky Spasitele, který jich i pro slabost jejich víry odejíti nechal, a však své milosti jim zcela neodejmul. Po vzkříšení Páně na den Seslání Ducha sv. naslouchal Marek první řeči sv. Petra. I byl jí dojat, obrátil se a byl nápotom od Petra pokřtěn. Proto ho také nazývá tento ve svém prvním listu „synem svým,“ jehož křestem sv. byl znovu porodil.

Legenda Svatých.

Nyní se stal věrným společníkem sv. Petra na jeho cestách apoštolských, a též s ním r. 42. v Římě se octnul.

2. Zde ku probám nově obrácených a zvláště některých vzácných mužů napsal své sv. Evangelium. Obsah jeho není velice podstatně rozdílný od obsahu Evangelia sv. Matouše. Mnozí se tedy domnívají, že křesťanům v Římě čítávalo se Evangelium sv. Matouše; k tomu že nápotom sv. Petr přidal své poznamenání, a Marek že si toto drahocenné vysvětlení zaznamenal, a potom z těch zápisků a z toho již stávajícího Evangelia sv. Matouše že své Evangelium sestavil. Odtud se dá vysvětliti, proč v Evangelia sv. Marka je vynecháno všecko, co sv. Petrovi ke cti slouží, naproti o jeho poklesnutí tak zevrubně řeč se zavádí; pokora zajiště pohnula sv. Petra k tomu, aby ve svých ústních kázáních před obcí římskou své vlastní provinění vyznal a čím by se honositi mohl, zamlčel; a sv. Marek potom to tak zaznamenal, jak to z ústních řečí

Petrových byl zvěděl. Evangelium sv. tuším je psáno padesát let po narození Krista P. — V Benátkách, kde je sv. Marek patronem, mají prastarý rukopis toho Evangelia, o kterém se praví, že to je právě ten rukopis, který byl sv. Marek svou vlastní rukou napsal.

3. Když se byl sv. Petr zase na východ vrátil, poslal sv. Marka do země egyptské. Tento ploul po lodi do Alexandrie, jenž bylo vedle Říma největší a nejslavnější město světa, kteréž mu Petr byl vykázal za sídlo biskupské. Na cestě tam rozkotala se loď na břehu města Cyrene už nedaleko Egypta. I kázal tedy zde a v okolí četným pohanům učení Ježíše Krista. Veliký počet se jich obrátil, tak že brzo více chrámů modlářských strženo bylo. Dvanáct let kázal v Egyptě

kde panovala nejohavnější modloslužba. Egyptčané se mimo jiná zvířata klaněli volovi, kterého jmenovali Apis. Ten měl svůj zvláštní chrám; na zlatých mísách podávali mu pokrmy, a když ten vůl pošel, byl drahými mastmi pomazán, do překrásného hrobu uložen a celá země nad tím vedla smutek.

4. Sv. Marek tedy začal svítiti Egyptčanům pochodní pravé víry, a brzo s pomocí Boží dočekal se toho potěšení, že se tisícové obraceli na viru křesťanskou. Potom se odebral do Alexandrie, kde svým kázáním též založil četnou obec křesťanskou. — Ale nyní též procitl vztek pohanů oněch, kteří zůstali zarytí v slepotě pohanství, ti číhali, jak by Svatého ze světa zprovditi mohli. Nějaký čas se jim ukryl; konečně však byl nalezen, když právě P. Bohu vzdával modlitbu (tak nazývali první křesťané nejsv. obět). Hned ho vztekli nevěřcové provazy svázali a ulicemi města ho vlékli s ohromným hulákáním, že musejí toho vola vésti do Bukoles, na místo plné skal a propastí na břehu mořském. Svatý byl po celý den vlečen a po zemi šmýkán. Půda a kamení se barvilo drahou krví jeho, a všude bylo spatřovati kousky masa z těla jeho. Mezi tím, co ho tak sem tam vlékli, nepřestával cti-hodný stařec Boha velebiti, že ho udůstojnil, trpěti pro jméno jeho. Když se setmělo, vrhli ho pohané do žaláře, den na to zase byl po zemi šmýkán, a v tomto trýznění odevzdal duši Stvořiteli svému 25. Dubna r. 68. po Kristu. Jeho ss. kosti přišly pozděj do Benátek, kde jemu ke cti byl vystaven překrásný chrám, jemuž se posud obdivujeme.

5. Vyobrazuje se, jak v knize píše, vedle sebe má lva, proto že začíná své Evangelium s historií sv. Jana Křestitele, který jako řvoucí lev na poušti napomínal ku pokání. — Také se na den sv. Marka koná processí pod širým nebem, které bylo nařizeno od sv. Rehoře I. papeže r. 591. za příležitosti velikého moru, kterýž toho času ve Vlaších zuřil, a náramné množství lidu pohubil. K ukročení tedy hněvu Božího a k odvrácení té morové rány nařídil tedy slavný ten papež processí, při kterém se litanie o všech Svatých zpívala. A ten obyčej se zachoval až do dnešního dne.

O tom, kterak z vnuknutí Ducha sv. psána jsou Písma sv.

Evangelium sv. Marka tobě, křesťanský čtenáři! poskytuje zase patrný důkaz, jak ss. Evangelia povstala jsou. Ježíš Kristus neporučil svým apoštolům, aby šli psát, nýbrž aby šli kázat, a to také ss. apoštolové činili. Písmo sv. tedy není jediným pramenem víry, a nikoli Písmem nýbrž živým slovem Židé a pohané obráceni jsou. Křesťané v Římě žijící, když slyšeli kázati u sebe sv. Petra, chtěli jen též písemně to mít, co z úst sv. apoštola Petra již byli slyšeli. Petr ale neměl kdy, aby to sám sepsal a proto se Marek v tuto práci uvázal. Sv. Petrovi se líbila velice tato horlivost římských křesťanů, kterou jevíli pro slovo Boží; proto Evangelium záka svého potvrdil co zcela pravdivé, čímž dosáhlo takové vážnosti, jakoby je byl sám Petr sepsal. Od té doby se čítávaly při bohoslužebných schůzkách částky z tohoto sv. Evangelia.

Každé učení totiž, které přichází od apoštolů a evangelistů, nemůže nikterak porovnáno býti s tím, co se jinak

z kazatelný káže nebo ve knihách vzdělávatelných čítává. Nebo buď si kazatel a nebo spisovatel sebe učenější, nicméně přece se může myliti, o čem stává důkazů dosti.

Naproti však, co stojí ve sv. Evangelích a v listech ss. apoštolů, to jest sice též od lidí napsáno, a však za pravdu toho všeho ručí nám Duch sv.

Spasitel totiž slíbil svým učenníkům v dvojím ohledu Ducha sv. 1. že jim dopomůže, aby, čemu učil, dobře porozuměli; 2. že jim uvede na pamět v pravý čas to, co právě bude vhod. Spasitel totiž řekl: „Duch sv. naučí vás všem všecm a rozpomene vás na všecko, co koli řekl jsem Vám.“

Když tedy Pán svým učenníkům vyšší pomoc již k tomu poskytnul, aby ústně všemu právě tak učili, jak byli od Něho slyšeli: tož ta samá pomoc zajisté musela jim pohotově býti, když oni psali nebo psáti nechávali. Nebo to, co je psáno, jest i ještě důležitější než co se mluví v tom ohledu totiž, že co je psáno, ještě dále se rozšíří a potom už na vždy psaným zůstane.

A proto je to jedno, když slyšíš čísti sv. Evangelium, jak by sám P. Ježíš Kristus k tobě mluvil; jesti to tentýž Duch, který při sepisování sv. Evangelia pomáhal, jako ten, který ústy Páně a ss. apoštolů mluvil; jesti to Duch sv. a sv. Evangelista je tak říkáje jen písař Ducha sv., který mu tajemně do péra diktuje.

Modlitba.

Bože, jenž jsi sv. Marka, Evangelistu svého skrze milost kázání sv. Evangelia povýšiti ráčil: dejž, prosíme, bychom jeho vyučováním vždy prospívali i jeho přímluvou ochráněni byli skrze Krista P. našeho. Amen.

26. Duben.

Sv. P e r e g r i n.

Co může prospěti příklad dobrý, to lze viděti na svatém Guilielmovi. Žilť v Antiochii v manželství šťastném, které bylo požehnáno jediným synem, jenž sloul „Peregrinus“, po moravsku „cizinec.“ — Nábožný otec vynaložil všelikou péči a starost na výchování dítěte svého. Jelikož sám byl bohobojný, tudíž i synovi svému bázeň Boží hluboce do duše vštípl. Peregrinus také k radosti otce svého ve všeliké nevinnosti dorůstal; onť byl skutečně, co znamená jeho jméno, cizincem v tomto světě, neboť on zlého světa neznal, o jeho zkažonosných chtíčech a mlsnostech nevěděl a také jeho jedem nakažen nebyl.

2. Nyní umřela matka a otec Guilielmus umínil sobě, se svým synem zcela světu odemřiti. Oba, otec a syn, vedli jsou život ustraněný od hlomozu světského, jediné k tomu přihlédajice, kterak by se Bohu mohli zalíbiti. Tu procitla v srdci nábožného mladíka Peregrina toužebnost, aby místa svatá v Jerusalemě mohl uzříti a nábožně ulíbat, a když pořád prosil a pokoje nedal, konečně mu to otec dovolil, aby tam do toho sv. Jerusalema putovati směl. S tou největší radostí, jako se raduje malé dítě, hned se na tu cestu vydal, a jak si naměřil, tak bez zastavení k cíli cesty své se ubíral, až zdrav a veselé mysli ve svatém městě se octnul. Tam navštívil a pochodil s nejrůznějši pobožností všecka

ona místa, která jsou posvěcena životem a utrpením P. Ježíše, a když konečně u Božího hrobu se octnul, tam v slzách učinil předsevzetí, že chce zcela k vůli P. Ježíši světa se odříci a se ve službu chorých a trpících spolubratří oddati. A hned na to do špitálu vstoupil a s nejtěplejší láskou ubohých nemocných opatroval.

3. Zatím doma ubohý otec nemohl se dočkat toho okamžení, až se milý synáček Peregrin z té pouti vrátí. A však čekal ode dne ke dni, a čekal — na darmo. Všude se mezi lidmi po synu milém doptával, a však nikde se ho nemohl doptati. I tu nemoha odolati tesklivosti své, s jakou po zdárném synu toužil, vzal hůl poutnickou, a sám na cestu do země svaté se vydal, a po celé té cestě co nejbedlivějš po svém synu se doptával, a však ani té nejmenší stopy po něm nemohl nalézt. Tu začalo ho srdce tak boleti samou lítostí nad domnělou ztrátou syna svého, že už ani choditi nemohl, a museli ho zanést do špitálu.

4. Tam se ho ujali co nejlaskavějš; zvláště pak se ho ujímal mezi těmi, co obsluhovali nemocné, jeden mladý muž, který od jeho postele ani se nepohnul, a na každé pokynutí jeho hned ke službám ochoten byl, a když mu to o synu svěřil, tož ho pro tu domnělou ztrátu syna svého těšil, a vždycky ho ujistoval, že on ho dozajista ještě nalezne. A však, ačkoliv ho tento vlivný opatrovník tak těšil, přece churavost otce dobrého Guilielma neustále se zmáhala, tak sice, že již na okraj hrobu se octnul. Tu ale již Peregrin (nebo to byl ten pečlivý opatrovník nemocných) nemohl se zdržeti déle, padl milenému otci okolo krku a zjevil mu: „Otcе milý, já jsem Peregrin, syn tvůj!“ Otec se zcela udivený na něho podíval, neboť syna svého již poznati nemohl.

5. Když mu však Peregrin všechny podrobnější okolnosti jejich obapolného živobytí zevrub byl vložil, tu se starý otec samou radostí nad shledáním drahého syna svého sotva mohl udržeti a zpatovat. Tou radostí, kterou z toho shledání nenadáleho pocítil, brzo zase se navrátilo zdraví do chorého těla jeho, a když mu Peregrin svůj úmysl vyjevil, že Bohu samému v jeho nemocných sloužití zamýšlí, tu slíbil i otec, že též v podobný úkol se chce uvázati. Oba se tedy vrátili do rodného města svého, do Antiochie. Tam prodali všecku majetnost svou, rozdali největší díl z toho kostelům a chudým, malou část podrželi pro sebe a s tím táhli do Jerusálema, kdežto obsluhovali kolik let pospolu nemocné v tom špitále, ve kterém se byli tak šťastně zase shledali. Po několika letech, ve službě chorých bratří zde ztrávených, odebrali se do Italie, a zůstávali ve městě Foggia v království Neapolském; tam vedli osamotělý život, přivedše slovem a příkladem svým mnohé obyvatelky toho okolí na cestu spasení. Brzo ale onemocněl stařeček Guilielmus, který byl vysokého stáří se dočkal, a umřel bohat na cnosti a zásluhy v náručí syna svého. Ten ale po otci dlouho na tomto světě nezůstal, neboť touhou po otci milém brzo po něm sešel, aby s ním na věky v nebesích spojen byl.

Oba tito Svati vyobrazují se co poutníci, vedle sebe nemocné majice.

Jak a k čemu mají dítky býti vychovány?

Dítky jsou majitek Boží; neboť On jim život dal; On jich zachovává. Rodičové pak jsou jenom nástrojové a náměstníci Boží. Bůh jim světuje dítky co drahocenný poklad a bude jich jedenkrát požadovati z rukou jejich. To si mají rodičové dobře na pamět uvéstí a k srdci vzítí, a dle toho záměrům Božím věrně dostávati. Nebo k čemu medle Bůh dítky stvořil?

Snad k tomu, aby zdravý a silný vyrostly, svědomitě se napracovaly, užitečných známostí sobě vydobýly, dobře od rodičů zaopatřeny byly, sobě bohaté bydlo upravily, dobře se na světě měly a — potom umřely?

Nikoliv — k tomu jedině jich Pán Bůh nestvořil; nýbrž nejvíce, předně a jedině k tomu, aby zde na světě bohabojné a cnostné živý byly a za to někdy mezi vyvolenci v nebi se radovaly. Pro Boha, pro nebe mají tedy přede vším rodiče dítky své vychovávat; na nábožný, bohabojný život svých dítek mají rodiče nejzvláštnější zřetel míti, jako to činil otec Guilielmus se synem svým. Onť zajisté nic jiného na zřeteli neměl, leč to, aby jeho syn Peregrin se stal zde nábožným křesťanem a po smrti blaženým nebes měšťánem. Bůh se jedenkrát na soudě nebude tázati rodičů, jak mnoho jich naučiti dali, jak mnoho statků jim zanechali, jest-li jich v dobrém stavě zaopatřili; ale na to

se jich bude opravdově tázati, zdali dítky své dle jeho svatě vůle po cestě spasení vodili, jich od pádu hříšného zachránili, a k pobožnosti přidržovali. — Záleží tedy na tom velmi mnoho, jak rodiče dítky své mají vychovávat. Oni jich mají hodně záhy obeznámiti s Božským přítelcem dítek, s P. Ježíšem, mají jim vštípití radost a horlivost ku křesťanskému

vyučování, a mají jim to neustále předfíkávat, že Bůh všechno vidí, všechno ví, všechno slyší, všechno zlé nenávidí a tresce. — Oni mají dítkám svým vštípit lásku k stydlivosti a k čistotě, nemají nic před nimi mluvit nebo dělat, čím by červ zkaženosti do dítek zaléztí mohl. Nemají jim trpěti tvrdošijnost, neposlušnost, vzdory, a proto nešetří metly. „Kdo šetří metly, nenávidí syna svého,“ dí Písmo. Mnozí rodičové mají k dítkám lásku opičí, t. j. oni jich až příliš milují, ve všem jim povolují, ničeho jim odeprítí nemohou, všechny chyby a nemravny jim promíjejí, jejich zlých kousků netrestají, a tím si v nich sami na sebe bič pletou. Jak zahrádník stromek ohěbá a ořezuje a přivazuje, dokud je malý a hebký, tak to musejí i rodiče dělat s dítkami svými, dokud jsou malé. Mají dítky své přidržovati k modlitbě, k učení, nemají jim dovolit, aby lhaly, mají jich varovati, aby se zkaženými dítkami neobcovaly a do podezřelých domů nechodily. Především ale mají rodiče sami dítkám svým příklad dobrý dávat, jako sv. Guilielmus svému synu dával. Tenkrát se zajisté na svých dítkách radosti dočekají, a byť i bez jejich viny dítky později se spustily dobré cesty, tož aspoň na soudu Božím obstojí, že tím oni nebyli vinni. Co ale odpoví Bohu oni rodičové, kteří své děti jen pro tento svět vychovávají? Kteří jich nechají růsti se vším nemravem a zlovykem, mravní a náboženské jejich vychování zcela zanedbávajíce? Co řeknou, až se jich Bůh zeptá: „Kde máš mé dítě, které jsem svěřil tobě?“ — Co odpoví, až dítky samy budou proti nim svědčiti řkouce: „Vy, otče a matko! sami jste nás pokazili!“

Modlitba.

O Otče nebeský! sešli všem rodičům Ducha sv., aby jim poznati dal, co k spáse dítek svých činiti mají, a jich k tomu pohnul, by to také činili. Amen.

27. Duben.

Sv. Citta, panna, služka r. 1272.

Sv. Citta narodila se v jedné dědině v Itálii z rodičů nábožných, křesťanských, a tam vychována byla. Její dobrá matka jí říkávala jako dítěti přečasto, jak veliké zalíbení má Otec nebeský na dítkách dobrých a kterak v ošklivosti má všechno zlé. Kdykoli Citta byla poslušna, mravna a pilna, pravila matka: „Dítě, to se líbí Otcí v nebesích,“ a kdykoli se dopustila chyby, řekla jí: „Dítě, to se nelíbí Otcí tvému v nebesích.“ — Když se stala Citta rozumnější a krásných naučení matky své uměla chápati, modlívala se často po tichu: „Milý Pane a Bože! nemějž mne v nelásce, nýbrž dej, abych se vždy líbila Tobě, a abych vždy všechno činila, co se Tobě líbí.“ Takovým způsobem dorůstala Citta v děvče nábožné. — Jak mile jí matka něco poručila nebo zakázala, potřebovala jen říci: „Citto, to se líbí Bohu,“ tu chvíli poslechla; a sama si nevykla, všechno činiti dle zalíbení Božího. Při všem, co činila, ptávala se sama sebe: Líbí-li se to Bohu, je to Bohu příjemné, či-li nic? a řeklo-li jí svědomí: To se Bohu líbí, hned to činila, byť to bylo sebe tvrdší a obtížnější; a slyšela-li hlas: To se Bohu nelíbí! hned toho nechala, byť byla měla v tom sebe většího zalíbení. Takovým způsobem učinila Citta srdce své příbytkem Ducha sv., který jí vedl ku svatosti.

2. Když jí bylo dvanáct let, musela ubohá Citta

své rodiče opustiti a u jedné vzácné rodiny ve městě Lucca do služby vstoupiti. Dům jejich stál blízko u chrámu sv. Frigidiana. Sotva nastoupila službu, pravila sama k sobě: „P. Bohu se tak zalíbilo, abys byla služkou; a však musíš býti nyní služkou rozsáfnou, sic se nemůžeš líbiti Jemu.“ — S pevným úmyslem, jedině Otcí nebeskému se zalíbiti, nyní všemožně se přičiňovala, věrně plnit své povinnosti. — Hned časně ráno vstala, aby nějaký čas na modlitbu vynaložiti mohla. Aby mohla přítomna býti při mši sv., aniž proto musela doma něčeho zanedbati, tož už před tím

SV. CITTA.

některé práce popravila a sice s pilnou zvrubností. Jejím heslem při práci bylo: „Ruka při práci, a srdce u Boha“ — a proto mezi prací svou častěji své srdce k Bohu pozvídala, anžto buď ústně se modlívala nebo krátké pobožné vzdechnutí či na Boha zpomnutí vykonávala. Ve všem zachovávala pořádek na vlas a poslušna byla na slovo, s radostí a vždy, též nad míru byla pracovitá a pilná. Ve své pokoře, dle které se za největší hříšnici pokládala, vykonávala tak ráda ty nejopovrženější práce a i takové, které její společníkové vykonávati měli, ale jen s nechutí odbývali nebo jí činiti uložili. Ona chtěla všem podrobena býti. Svého pána a paní milovala a ctívala jako své vlastní

roditele a tak prohlédala k tomu, aby byla opravdu křesťanskou služkou.

3. Takto by člověk myslil, že si páni takové služby uměli jak náleží vážit, a milovati; a však nebylo tomu tak. Pán byl velice náhlý a prechlivý, paní hrdá a pánovitá; děti nesvedené a hrubé, ostatní čeledíni zlí a nestydatí. Tito zlí spolučeledíni se jí vysmívali, že je tak nábožnou, tropili si žerty z toho, že nikam nejde a že je tichounká, a nenáviděli jí, že pořád pracuje. I zlehčovali ji u pánů, aby tím u nich vešla v nenávisť. Jak se někde něco rozbilo nebo nějaká škoda stala, hned to sváděli na Cittu; ona dostala huby a trestu, a paní své už nemohla ničeho po chuti udělati. Ale Citta chudák! mlčela, žádnému nežalovala, všechno pro P. Ježíše trpěla a vždy zůstala přívětivou a pokojnou: neboť věděla, že tak se to P. Bohu líbí. Všickni v domě se tomu divili, že Citta nábožná je přece pořád tak veselě myslí, ač jí nikdo dobrého slova nedá, a jelikož si Citta vždy zůstávala stejnou, tudíž museli konečně ti, kdož jí ubližovali, do sebe jíti a své chování k ní změnit. Také pánům otevřely se oči, a oni poznenáhla uznávali, koho v domě mají, a vážili jí vysoce uznávajíce v ní vzor služby křesťanské. Citta znamenala, že se kolem ní vše proměnilo, a byla by ráda tomu bývala, kdyby raději s ní jako posud nakládali, a však nic platno; čím více se ponižovala, tím více jí vysoce vážili a ctili. Domáci paní jí odevzdala nyní celé hospodářství, a Citta je spravovala co nejlépe, neboť ona již byla Svatou, ale ostatní čeledínové nebyli příliš pobožni. Mezi těmi nacházel se jeden nestydatý pacholek, který vodíval řeči nejhanebnější; děvečky se tomu smávaly, ale Citta to pověděla paní své prosíc ji, aby toho drzého člověka buďto z domu dala, nebo ji ze služby propustila. Paní raději zahrnala toho nestydatého pacholka a podržela sobě nábožnou a cudnou děvečku Cittu, která byla čeledínům i dítkám domácím zrcadlem čistoty panenské.

4. Citta tuto nebeskou cnost tak velice milovala, že se nikdy nepodívala nějakému mužskému do očí, a tak počestně se šatila, že ani tenkrát, když největší vedro páliło, nestáhla si s krku šátek, jen aby v očích někoho nedala snad pohoršení. Každé pomýšlení proti počestnosti odmítala od sebe s ošklivostí a nikdy toho netrpěla, aby se jí kdo nestoudně blížil a její cudnost urazil. Když jí jedenkrát jistý drzý mladík líbatí chtěl, hned mu jednu takovou po hubě vytála, že mu na vždy zašla chuť, jen na ni pohlédnouti. V šatech svých byla vždy jednoduchá a čistotná; dělati přepych v šatstvu bylo v očích jejích ohavností. Posud ukázala bohabojná Citta každému čeledínu, jak před Bohem má obcovati, chce-li spasení dojíti; nyní pak uvidíš, duše křesťanská! kterak láska k Ježíši nezůstává státi na cestě obyčejné, nýbrž jde dále, ano až na vrchol dokonalosti dospíhá. Ačkoli Citta přísně pracovala, nicméně málo jedla, ano denně se postívala, požívajíc obyčejně jen chleba a vodu, ostatní pak pokrmy rozdávalíc chudým. Ano i ze mzdy své větší část rozděliła chudým. Staré šaty, které již nepotřebovala anebo které její panstvo stranou poodložilo, pečlivě shromáždžovala,

a opravivši je ošatila jimi chudé. Největší zármutek byl pro ni ten, když neměla čeho dáti chudým. Jedenkrát jí prosil žebrák o almužnu. Neměla ničeho; i napadlo jí slovo P. Ježíše: „Kdo žiznivému padá vody, stokrát za to odměněn bude.“ I vzavši nádobu nabrala do ní vody ze studně a podala mu jí. A hle! chudý vzav nádobu pln dychtivosti z ní se napájel, nebo nastojte! plnými doušky do sebe pouštěl nejskvostnější víno, kterým podivuhodně občerstven byl. Kdykoli Citta pro chudé sama ničeho neměla, tož pro ně v cizích domech prosívala. Jednou na Boží hod vánoční udeřila krutá zima, a přece chtěla Citta v této zimě třeskuté dostati se na jitřní. Její Pán jí přimlouval, aby zůstala doma, protože by pro její přísné postění snadno onemocněti mohla. Citta však nedala se zdržeti. Tedy pán poručil, aby si vzala jeho vlastní kožich, a tak se uchránila před krutým mrazem; při tom jí ale napomenul, aby mu na ten kožich dala dobrý pozor. Přijavši s díkem kožich ubírala se do kostela. Ještě nebyla dlouho pohřížena v pobožnosti, an se jeden ubohý člověk, chabrně oděný azimou se třesoucí, k ní přiblížil a o její kožich se ohříval. To šlo útrpné Citty velice k srdci. Zpomínajíc si na chudé Jezulátko v Betlémě v stáji studené svlékla se sebe kožich, zaobalila doň chudého řkouc jemu, aby jí po službách Božích ten kožich zase vrátil. Zatím ale pokračovala ve své pobožnosti, a na kožich už ani si nezpomenula více. Když bylo po službách Božích, tu se ohlížela po tom chudákově, jemuž pomohla; a však jak se tomu podivila, když ho nikde uzříti nemohla. Ne beze strachu před pánem, jak to doma vypadne, vracela se do domu svého. I vypravovala s nelíbenou upřímností, co se jí bylo v kostele přihodilo, a za to od pána velice přísně byla pokarána. A však co se stalo? — O polednách přišel ten chudák do domu nesa kožich na ruce. Citta právě stála se svým pánem na schodech. Chudák jí přívětivě ten kožich s poděkováním odevzdal a byl to — P. Ježíš sám, který hned s očí jejích zmizel.

5. V nejkrutější zimě chodila Citta bosa a na holé zemi spávala jen několik hodin. Je to div, kterak to mohla snést při své tuhé práci, a přec zůstala vždy zdravá a čerstvá. Vždy měla srdce své k Bohu povýšené; i mezi prací se modlívala, a aby na rozjímáních trvati mohla, raději to spánku ujmula. Aby Krista Ježíše v pokoře následovala, chtěla v domě služebnou všech býti. Ona se podrobovala nejen ráda své paní ve všech věcech, nýbrž sloužila i svým spolučeledínům. Co koli jí tito uložili, to ona za ně pracovala. Jedenkrát navštívila její paní jedná dobrá přítelkyně. Ona byla slyšela o pokorné poslušnosti nábožné Citty, a chtěla jí podrobiti nějaké zkoušce. I poručila jí tedy žertem, aby při veliké bouře půl hodiny do města šla a něco tam vyřídila. Citta byla hned na nohou, nedbajíc na hromobití odešla domnívajíc se, že je v tom vůle Boží. Vedle té pokory a poslušnosti byla i nad míru tichá. Ona se nikdy nerozhněvala, nýbrž ať se stalo cokoli, vždy zůstala v rovné váze. Ano i když pán na ostatní čeledíny se hněval, tu ona za ně před ním klekla a vinu na sebe

berouc prosila za odpuštění a nabízela se k zadostičnění. Velmi milostná cnost sv. Citty byla též mlčenlivost. Ona mluvila málo; klevet nemohla vystát, nejméně však když se mluvilo o chybách bližního. Ona sama nikdy sobě nedovolila úsudek o bližním svém. Kdykoli sobě někdo v její přítomnosti dovolil bližního pomlouvat, tu ona se ho hned zastávala, chyby ty omlouvala a řeč na něco jiného obrátila. Tak žila co skrytá fialinka v témže domě co věrná křesťanská služka šedesát let, ač tvrdě pracovala, mnoho vystála a mnoho trpěla. Ona byla zcela spokojena se stavem svým a lepšího sobě nepřála, proto že tak byla vůle Boží. Srdce své zachovávala nevinné; věnce panenství svého neztratila. Jako unavený pocestný, tak si také ulehla k věčnému odpočínutí v 72. roku věku svého. Pět dní stonala; posilněna ss. svátostmi, pořád se modlic sladce usnula v Pánu 27. Dubna 1272. Její sv. tělo pohřbeno ve městě Lucca v chrámu sv. Frigidiana. Po 300 letech bylo zase vyzdvíženo, a nalezeno neporušené, neboť bylo vždy zůstalo chrámem Duchu sv. R. 1696. byla od papeže Innocencia XII. prohlášena za Svatou.

Vyobrazuje se v oděvu chudé děvečky a skvoucí hvězda vedle ní.

● vlastnostech kř. čeledína.

Čeledín kř. má býti dle vzoru sv. Citty 1. oddán do vůle Boží, 2. věrný, 3. pracovitý, 4. poslušný.

Je to pravda, stav čeledína je stav těžký již proto, že je vzdálen rodičů, ještě více, proto že mnozí páni mají tvrdé srdce, a nejvíce proto, že je ve službě mnoho nebezpečí pro duši čeledína, jelikož, jak víme, velice jsou snadno k svedení. Ale je-li čeledín oddán do vůle Boží, tož se není báti ničeho. P. Bůh vykáže každému stav, ve kterém má žít, a ve kterém může, chce-li obstarávati spasení duše své, a to tuším je hlavní věc. Každý čeledín si má tedy myslet jako sv. Citta: P. Bůh tomu tak chce; Bohu se tak líbí; On zamýšlí mé blaho nejlepší; On mne neopustí; jsem eho dítě, On můj Otcem. Zároveň ale má čeledín jediné to chtít, co Bůh chce; má se tedy hříchu vystríhati jako hada; každé zlé příležitosti se varovati a dále býti

2. věrným. Věrný je čeledín, který plní své povinnosti všecky, pilně a horlivě, nedělá podle své hlavy, a na jmění svého pána tak hledí, jako by bylo jeho vlastní. Věrný je dále čeledín, kterému ani na mysl, ani na žádost nepřijde, odciziti něco, co náleží pánovi jeho; který pánu svému ničeho nebere, byť to bylo i maličkostí. Nebo z malých věcí stávají se poznenáhla veliké. Věrný je čeledín, který při práci své k tomu prohlédá, aby pánům víc přibýlo, a každá škoda zamezena byla. Věrný je čeledín, který jest

3. pracovitý. Nedbalý lenoší čeledín, který jen pracuje, že musí, anebo jen pracuje, když se mu slíbí: v noci budeš moci dělati, co chceš, ten je sobě i jiným na obtíž a pravým břemenem; on ukrádá P. Bohu čas, Božím je nepřitelem a v záhubu uvádí duši svou. V každém stavu musí člověk pracovati, a kdo nepracuje, at taky nejl. Čeledín by si mohl práci usnadnit, kdyby z lásky k P. Ježíši pracoval, nebo láska k P. Ježíši činí vše lehkým. Ale kolik čeledínů mají při práci lásku v srdci takovou, jakou sv. Citta měla. Oni také mají v srdci lásku, ale nechci říci jakou. Sv. Citta z lásky k P. Ježíši všecko dělala a trpěla. A právě z téže lásky má býti kř. čeledín

4. poslušný. Nejmilejší cnost Spasitelova byla poslušnost; On byl poslušen až k smrti, smrti pak kříže. Če-

ledín, který je na vlas poslušným, ten nikdy nezbloudí, toho Bůh padnouti nedá. Sv. Citta zase toho je důkazem. Nábožný čeledín má myslet, že stojí vlastně ve službě Boha, že jeho panstvo zaujímá místo P. Boha a že plní rozkazy a příkazy Boží. O kěz by tak všickni čeledíni jednali, bylo by dobře na světě, a neslyšeli bychom takové nařikání pánů na čeledíny a na opak. Vždyť čeledín nemá za nic jiného odpovídat, než za duši svou a ostatně, ať si jeho stav jeho nejnižší, přece plní-li povinnosti stavu toho, v nebi bude pánovati jako sv. Citta.

M o d l i t b a.

O Bože, který jsi sv. Cittu učinil vzorem dobrého kř. čeledína, dejž, abychom zde její cnosti následovali a v její blažené společnosti Tebe oslavovati a Tobě věčně sloužiti směli Amen.

28. Duben.

Sv. Didymus, mučenník r. 304.

Císařský místodržitel Prokulus seděl na svém prestolu soudním řka: „Přiveďte sem pannu Theodoru.“ — „Zdeť jest,“ pravil šerha.

Místodržitel: „Jsi-li otrokyně, či svobodná?“

Theodora: „Křesťanka jsem; Kristus mne osvobodil, když na tento svět přišel; ostatně rozena jsem z rodičů svobodných.“

Místodržitel: „At přijde starosta městský.“ Když se dostavil, tázal se ho: „Řci Lucie! co víš o této panně?“ Ten však osvědčil, že Theodora je svobodnou a dcerou vzácné rodiny z Alexandrie.“

Místodržitel obrátiv se k Theodorě praví: „Proč jsi se nechtěla vdáti, an od vzácných rodičů pocházíš?“ —

Theodora: „Toho Kristus příčinou jesti; neboť když On tělo naše na sebe přijal, tím naše těla očistil a nám život věčný přislíbil. Doufám pevně, že zůstanu neposkvrněnou, dokavad Jemu zůstanu věrnou.“

Místodržitel: „Jesti rozkaz císařský, aby každá panna, která se zdráhá obětovati bohům, do domu znectění odvedena byla.“

Theodora: „Ty bez pochyby nevíš, že Bůh při každém činu hledí jediné na vůli a na úmysl. Bůh ví, že já mám ten úmysl, zůstatí pannou; byť tedy třeba mi někdo i násilí učinil, v očích jeho přec zůstanu čistou.“

Místodržitel: „Jelikož ze šlechtické rodiny pocházíš, a já krásy tvé šetřiti zamýšlím, tedy osudem tvým pohnut jsem. Slyš tedy, co pravím. Je rozkaz císařský výslovný, aby panny do domů veřejného zhanobení odvedeny byly.“

Theodora: „A já jsem tobě již řekla, že Bůh hledí jen na vůli. On čte na půdě srdce našeho a zná všecka myšlení naše. Byť bych i k něčemu nectnému byla donucena, v jeho očích nebudu znectěnou. Kdyby tobě napadlo, abys mi hlavu nebo ruku utnouti dal, zda-li se to snad stane, že já chci, či zda-li to není dílem pouze tvé ukrutnosti? Odhodlána jsem jen Bohu

náležeti; já jsem Jemu zasvětila panenství své, a pokud na mne jest, slibu svému dostojím. Pán živ jest, a dovede zachovati, co jest jeho.“

2. Jelikož místodržitel opět mluvil o rozkazu císařově, pravila Theodora: „Kristus jesti, jenž mi dal, co mám; On dovede ochrániti holubici svou.“ —

Místodržitel: „Jaká je to pošetilost, skládati důvěru svou v člověka ukřižovaného. Co pak myslíš, že vyjdeš neposkvrněna, až do veřejné hanby domu odvedena budeš?“ —

Theodora: „Věřím, že Ježíš, který trpěl pod pontským Pilátem osvobodí mne od nebezpečí tohoto a mne nechá bez úhony vyjít z něho, pak-li zachovám víru svoji. Nikdy Ho tedy nezapru.“

Místodržitel: „Nechal jsem tě posud žvástati, pokud jsi chtěla, a ani jednou na skřípec natáhnouti. A však setrváš-li v úmyslu svém, budu s tebou jako s otrokyní nakládati a zákon s přísností na tobě dám v skutek uvésti.“

Theodora: „Hotova jsem, odevzdati tobě tělo své; ono jest již v moci tvé. Nad duší mou jest jedině Bůh pánem.“

Místodržitel k šerhům: „Bíte ji do tváře, aby ta šílená přišla k rozumu a obětovala modlám.“

Theodora: „Při Bohu, Pánu svém, nikdy nebudu obětovati démonům.“

Místodržitel: „Jak veliká jest zpozdilost tvá, která mne donucuje, děvčeti tvého stavu učiniti hanbu takovou.“

Theodora: „Je-li to zpozdilostí, vyznávati Boha živého? Mou chloubou, mou ctí to bude na věky, co ty jmenuješ hanbou mou!“ — Když místodržitel ještě pořád na ni hrozbami doléhal, volala naň, aby si přece pospíšil, ve skutek uvésti rozkazy své, ona že je hotova vyznávati Boha živého. A když jí místodržitel dával tři dny, aby se dobře rozmysliti mohla, tu pravila: „Ty tři dny pro mne už pominuly, já již jsem hotova, tobě odevzdati tělo své k mučení. A však jen o to jedině prosím, abys na mne neučinil útoku pohoršlivého, než-li jsi nade mnou ortel vyřknul.“

Místodržitel: „Velím, pannu Theodoru tři dny střežiti co jatou. Nikdo at se neopováží pro její vysoký rod násilí jí učiniti.“

3. Po třech dnech nechal zase místodržitel Theodoru přivésti před soudní stolicí svou, a jelikož srdnatě setrvala v úmyslu svém, poručil, aby do domu veřejné hanby odvedena byla. I zavedli ji tedy na to místo hanebné. Když tam cudná panna vkročila, pozdvihla oči své k nebi a modlila se takto: „Otče Pána našeho Ježíše Krista, který jsi přispěl Petrovi v žaláři, přispěj i mně ku pomoci, a nech mne vyjít neposkvrněnou s tohoto místa, aby všechněm bylo patrné, že služebnicí Tvou jsem.“ Mezi tím, co se Theodora modlila, sběhlo se u toho domu hromada špatných lidí, jak hladoví vlci zvědavých, kdo asi první do toho domu vkročí. A však Bůh, který chtěl zachovati holubici svou, zbudil v tom okamžení osvoboditele. Jeden křesťan, jménem Didymus, přestrojil se za vojáka a první k ní vešel. Když ho Theodora zhlédla, celá se za-

chvěla a uschovala se do kouta sednice své. Tu řekl Didymus: „Nejsem takový, za jakového mne máš; v tomto přestrojení podoben jsem zlému duchu, a přece jsem bratr tvůj křesťan, který z vnuknutí Božího přišel, aby tebe osvobodil. Přístup blíže, obleč se v šat můj, kterého jsi se tak ulekla, dej mi tvé šaty, a potom s Boží pomocí odejdi odtud.“ Theodora hned té rady uposlechla, oblekla se v jeho šat, a Didymus jí vtlačil hluboce do tváře přilbici, kterou byl sebou přinesl, aby ji nikdo poznati nemohl, a radil jí, aby jen honem pospíchala tím množstvím lidu, které je před domem, aby s nikým nemluvila a na nikoho ani se nepodívala. Theodora to učinila a šťastně ušla. Didymus pak hotovil se k zápasu, který byl předvídal.

4. Za hodinu na to vkročil jiný — a však jak velice se pozastavil, že tu mužského na místě panny uzel. Podivený pravil sám k sobě: „Snad ten Ježíš tu ženskou v chlapa proměnil? Ale vždyť já pokládám všechny ty povídačky o Ježíši za bájky, že vodu ve víno proměnil a t. d. a přec tohle bylo mnohem lehčej než ono, proměnit ženskou v chlapa. Věru! i na mne jdou strachy, aby snad i mne v ženskou neproměnil!“ Tu pravil Didymus: „Pán mne neproměnil, nýbrž on nás oba korunoval, mne i ji. Ta, kterou jste měli ve svých rukou, uprchla; já jsem na místě jejím, zajmte mne!“ — Ten muž hned odešel a přinesl o tom zprávu místodržiteli, který si hned toho Didyma představitel dal. „Jak ti říkají?“ — „Didymus,“ odpověděl.

Místodržitel: „Cos to udělal? kdo tě k tomu kroku pohnul?“

Didymus: „P. Bůh, od Něhož jsem byl poslán.“

Místodržitel: „Vyznej, než-li tě na skřípec položím, kde je Theodora.“

Didymus: „Při Pán Ježíš Kristus! to já nevím. Jedině to vím, že je služebnice Boží a zachována neporušenou, ješto veřejně vyznávala P. Ježíše Krista.“

Místodržitel: „Kdo jsi ty?“

Didymus: „Křesťan, osvobozený od Krista.“ — Jelikož mu místodržitel hrozil dvojí mukou, odvětil Didymus: „Zapřisahám tebe, vykonej rozkaz císaře.“

Místodržitel: „Učiním to, nebudeš-li obětovati bohům; chceš-li však obětovati, vše ti bude prominuto.“

Didymus: „Co jsem učinil pro tu pannu, už z toho bys mohl poznati, že bojovník Kristův jsem. Tímto činem chtěl jsem, aby ona zachovala panenství, já jak abych mohl veřejně vyznati víru svou. Dokud pevně setrvám u víře své, tvé skřípce ničeho na mne nevyřídí. Čiň tedy rychle, co se ti líbí. I kdybys mne za živa do plamenů hodil, já zlým duchům obětovati nebudu.“ Tu poručil místodržitel, aby srdnatý bojovník Krista byl stat a potom jeho mrtvola do ohně uvržena byla.

5. Didymus byl odveden. — Sotva klekl, aby smrtící ránu přijal, tu přiběhla Theodora, aby se s ním přela o korunu mučennickou; chtělť zajisté umřítí za něho. A však Didymus pravil: „Theodoro, tys svobodna, já musím umřítí!“ Theodora však odvětila: „Nechci nésti vinu smrti tvé. V tom jsem sice tobě byla povděčna,

abys zachoval čest mou, nikoliv však abys zachoval život můj. Hanby jsem se bála, a však nikoliv smrti; pakli mne zbavíš koruny mučennické, tož jsi mne oklamal. Nyní byli oba stati, a tak oba dosáhli koruny mučennické.

Oba se vyobrazují s mečem v ruce.

Jak veliký to hřích, sváděti duše nevinné.

Sv. Theodora sice dobře věděla, že jí to P. Bůh nebude za hřích pokládati, pak-li násilím a proti její vůli panenství pozbude: nicméně její ošklivost proti ztrátě této byla tak veliká, že to od Didyma přijala, aby on život za ni obětoval a ona na těle nebyla poskvrněna; a Didymus raději umřítí chtěl, než aby panna kř. zprzněna byla. Když tedy tito oba Duchem Božím osvíceni a vedeni křesťané ztrátu života pokládali za zlo menší, než-li jakkoliv proti vůli utrpenou ztrátu panenství neporušenosti: jak nesmírné to teprv musí býti zlo, zúmyslně někoho o tuto neporušenost připraviti anebo jí o své újmě v šanc vydati. Není ani jednoho hříchů, který by se tak velice samovraždě podobal, jako ztráta nevinnosti a čistoty panenství. Při každém jiném hříchů je možno sv. pokáním ho vyhladiti, a zase do stavu dřívější milosti se navrátiti. Jedině samovrah to nemůže, neboť on může sice život svůj zničit, ale nemůže si ho obnoviti a vrátiti; a rovně tak může každý sice nevinnost poskvrnit, ale již si ji nemůže navrátiti, již ji nemůže nazpět povolati; jedenkrát ztracena zůstane ztracenou, jako život jednou ztracený. Ležité totiž v té nevinnosti cosi tajemství plného, co nám teprv zcela patrnou bude při z mrtvých vstání; ale toli již nyní víme, že žádná lítost, žádné pokání není s to, tento klenot nahraditi, jak brzo ztracen jest. Právě pokání může jediné to způsobiti, že i člověk, který čistoty pozbyl, nebude zatracen; ale ono nemůž k místu přivést, aby člověk onoho vyznamenání došel, které duším čistým je přislíbeno. (Zjev. sv. Jana 14, 2. a t. d.)

M o d l i t b a.

O Ježíši, který jsi za cenu své krvavé smrti na kříži každou duši vykoupil, nepřipouštěj nikdy, abych já tak hluboce klesl, anebo nějakou duši do hříchů svedl a strhl. Raděj mne nech umřít, než tak hanebného činu se dopustiti. Amen.

29. Duben.

Sv. Petr, mučenník r. 1252.

● těch dobách, když sv. Petr byl narozen, r. 1205, řádil v hořejší Italii zcela zvláštní druh sektářů, kteří se nazývali katháři t. j. čistými. Oni totiž tvrdili, že římsko-katolická Církev se v učení a v kázni zvrhla, že již není více čistou chotí Kristovou, a že oni povolání jsou k tomu, aby ji zase od toho neřádu očistili. Tito vysokomyslností nadutí lidé zapomenuli, že Církev sv. katolická neustále jest řízena Duchem sv., a že ona se tedy nikdy ani v učení, ani v kázni nemůže zvrhnouti. Její učení a její mravokázeň zůstává vždy ryzou, ač to se zapřítí nedá, že jednotliví údové její té víry a kázně se nedržíce zabředují do nepravosti; neboť mezi pšenící bude vždy stávat i koukol. Mezi těmito sektáři tedy nacházeli se i rodičové sv. Petra, kteří žili

ve městě Veroně. Jeho otec, chtěje aby dobře vyučíván byl, odevzdal ho co dítě jednomu katolickému učiteli v tom domnění, že dítě ještě o tom rozdílu ničeho neví a pozděj že bude ještě dosti času, to nové učení do něho vpraviti. A však člověk míni, Pán Bůh mění; Bůh nechtěl, aby ten malý Petříček stal se bludařem.

2. To první, čemu se ten chlapec naučil, bylo apoštolské vyznání víry nebo „Věřím v Boha.“ Jednoho dne chtěl jistý blízký příbuzný chlapce věděti, čemu už se naučil, a tedy se ho vypytał. Jak se podivil, když mu Petr celé snešení apoštolské odříkával a zřetelně vysvětloval, jak tomu sv. katolická Církev rozumí, zvláště pak slovům: „Stvořitele nebes i země.“ Darma se vynasnažoval sektář, tu pravou víru mu vymluviti, Petr zůstal pevně při ní a při tom, co byl řekl. Otec uslyšev o tom, měl to za dětinství, a ani si toho nevšimnuv poslal synka i na vysoké učení. Mladí lidé, kteří tam do škol chodili, byli téměř naskrz nakaženi nejohavnějšími nepravostmi. Petr se tedy octnul u velikém nebezpečí; a však Bůh, který ho posud zachránil před bludem, zachránil i jeho cnost před pádem. U prostřed soudruhů zkažených a nakažených zůstal Petr čistým a nevinným. Choval totiž velikou lásku k modlitbě a při tom vyhýbal se každé zlé příležitosti. Lásku k samotě a bázeň, aby nebyl sveden, poháněly ho k tomu, že se světa štilil, ano z něho uhnul. Tehdáž právě zářil sv. Dominik po světě leskem svých cností a jeho mohutná kázání otrásla myslmi sektářů.

3. Tento Svatý byl založil slavný řád kazatelský, a se všech stran přicházeli nejslechetnější mladíci, aby tomu řádu věnovali mladistvé síly své. I Petr žádal o přijetí a přijat byl. Dominik ho nejprve zkoušel a jelikož poznal jeho čisté srdce a jeho víru nelícenou, tudíž s radostí ho přijal. Brzo to přivedl Petr svou horlivostí ve vykonávání všech cností tak dalece, že ho Dominik miloval jako syna svého. Dominik zemřel; Petr však stal se ještě horlivějším, neboť se chtěl zcela podobati duchovnímu otci svému. Celé noci probděl na modlitbách; tělo své káral přísným postem, celý den byl zaměstnán študováním, nebo obsluhoval nemocné. Právě nejnižší práce ve klášteře vykonával on raděj, aby se vždy udržel v pokoře bohumile. Jelikož ho Bůh ochránil před dvojitým nebezpečím bludu a nemravnosti, tudíž pojal ten úmysl, že se chce zcela věnovati obrácení duší. Přijav tedy sv. vysvěcení kněžské podobil se s radostí úřadu kazatelskému, který jeho představení na něho byli vznesli. V chatrném oděvu řeholním procházel mnoho krajín vlašských, a Bůh provázel slova jeho tak nebeským požehnáním, že se se všad hrnulo množství lidu, aby ho slyšeli.

4. Z měst i ze zámků přicházeli mu v ústřety s korouhvemi a polnicemi, a když odcházel, valilo se jich tolik za ním, že se jich sotva zbyti mohl. Někdy při tom do tísne se octnul. Proto ho posadil lid na malá nosidla z malovaných prken, a potom ho nesli muži na svých ramenou na to místo, které bylo určeno, aby odtud kázal. Důrazem řeči své zmáhal Svatý potměšilosti otce lži; mnozí se odprisahali bludu, nepřátelé se smířovali, velicí hří-

šníkovi se káli. Jelikož při svých kázáních neměl na zřeteli leč čest Boží a spásu duší, tudíž Bůh propůjčil jeho slovům ještě více průchodu do srdcí tím, že směl činiti zázraky. Když jednoho dne kázal v Miláně před chrámem sv. Eustorgia, přivedl lid k němu němého mládence. Svatý mu vstrčil do úst prst, a hned rozvázal se svazek jazyka jeho a hned zase mohl mluvit. Nebo když se toho mladíka, který již deset let němý byl, tázal, co v ústech měl? odpověděl tento: „Prst tvůj!“ Tak Bůh sám vydával svědectví svatému sluhovi svému. Mocně otrásal pomocí Páně vladou ďábla, a zarytí sektářové krvavým ho stíhali zástím; za to měl ale nyní též navštěvován býti utrpením, tak tomu chtěl Bůh, který koho miluje, toho tresce.

5. Nejprve se pozdvihli proti němu jeho spolubratři, kteří mu záviděli slávu jeho. Někteří z nich o něm roztrušovali, že přijal do cele cizince, ba i osoby ženské, což ovšem sv. řeholi přísně zapovězeno bylo. To ale byla hanebná, zlomyslná pomluva. Svatý Petr se sice zastával a hájil, ale on to činil tak pokorně, že se přece zdálo, že nějaká vina na něm lpí. Jeho představení uložili mu tedy pokání, a poslali ho do kláštera Jesi řečeného. Svatý trpěl toto pohanění s tichou, ano radostnou oddaností, a za šťastného se pokládal, že mohl s Ježíšem, vzorem svým trpěti. A však brzo jeho nevinost přišla na jevo, a jeho představení ho zase usadili do předešlého úřadu jeho. S novou horlivostí opět se uvázal Svatý v dílo Páně. Neunaveně bojoval pro ryznost sv. viry. Jelikož ale morová rána bludu se šířila po Lombardii, a již byla zachvátila mnohá města smrtící nákazou svojí: tu papež Innocenc IV., který jeho moudrost, odhodlanost a neohroženost znal, za generálního inkvizitora ho povýšil. Co takový měl povinnost, po bludech, v temnu se ploužících pátrati, sektáře k prvdě nazpět uváděti, obrácené řídit, a moc, zatvrzelé a zaryté trestati a neškodnými učiniti. Jako inkvizitor zastával Petr úřad svůj se sv. horlivostí. Neohroženě sektářům stavěl se naproti a všemožně jich pravdě získati hleděl. Dvacet let bojoval neustále proti bludu a lži, obrátil bludařů bez počtu, a potřel kacířstvu hlavu. Zarytí bludařové ale nad tím byli tak vztekli, že uzrvřeli bezživoti jeho. Na jeho cestě číhali naň jednou dva vrahové. Jeden z nich přidruživ se k němu zatal mu z nenadání sekerou dvě rány do hlavy a potom i průvodce Svatého usmrtil. Svatý ale byl ještě na živě, vzmohl se na kolena, aby Bohu duši svou doporučil, a snešení apošt. veřejně odřikával. V tom ho jeden z těch vrahu probodl dykou, která učinila konec životu jeho 6. Dubna 1252. Jeho mrtvola při bolestném nářikání lidu do Milána přinešena byla, kde posud se chová hlava jeho u Dominikánů v drahocenné skříni. Rok na to prohlásil ho papež Innocenc IV. za Svatého.

Vyobrazuje se v obleku dominikánském a sekera mu vězí v hlavě.

Inkvizice církevní.

Slovo „inkvizice“ jest latinského původu a znamená toli, co vyšetřování. V odnešení ku předmětu, o němž se

zde právě jedná, jest inkvizice tolik, co vyšetřování bludu, čili úchyvky od církevní nauky, kterážto úchyvka vzniká buď libovolným zamítáním jedné části nauky spasné anebo libovolnou přísadou, kteráž tuto nauku zpotvořuje. Kristus P., jenž chce, aby všickni lidé, i z nejpozdějších pokolení, poznání veškeré a ryze pravdy od Něho zjevené nabyli a ostříháním jejím spásy své došli, velel také apoštolům a jich nástupcům, biskupům, aby nad ryzností a neztenčeností nauky spasné pečlivě bděli a jejího zjinačování i zpotvořování ní kterak netrpěli, poněvadž jen „pravda osvobozuje“ (Jan. 8.) od hříchu a ku spáse vede; blud však co bezcesti od cíle spasného odvádí a opět ve starou porobu hříchů, od které nás Kristus vykoupil, uvrhuje. Není tedy pochyby, že kdykoli nějaký blud mezi lidem křesťanským vzniká, biskupové nejen pravo, nýbrž i povinnost mají, ten blud vyšetřovati, čili zkoumati nejprve, v čem učení někoho od nauky církevní se liší, a pak věřící poučováním a výstrahami od tohoto bludu ostříhati, bludaře pak k odvolání bludu napomínati, a pakli v něm tvrdošijně setrvá, vyobcováním jej z církve neškodným učiniti. — To vše dohromady jmenujeme církevní inkvizicí. A kdože nenahlíží, že takováto inkvizice netoliko oprávněna, nýbrž i přísnou povinností Církve jest, a že Církev tu vlastně nic jiného nečiní, než-li co každá společnost činívá, když pro své zachování údy vzdorovité a neposlušné ze svého středu vylučuje? Již apoštolové takovou inkvizici provozovali k. p. sv. Pavel vyloučil z Církve Hymenea a Alexandra, protože nauku spásy přejinačovali, anebo když sv. Jan miláček P. proti Duketům, Kristu jen zdánlivě tělo připisujícím, se opřel, je antikristy nazýval, a před obcováním s nimi věřící bedlivě vystříhal. Podobně jednali nástupcové apoštolů, jako n. p. sv. Ignác aneb sv. Polykarp, kterýžto poslední bludaři Marcionovi na otázku jeho: zda li jej uznává? odvětil: Poznávám v tobě prvorozence satanášova; aneb sv. Cyprián, jenž Novata bludaře vyloučil z Církve; aneb sv. papež Kornel, který totéž učinil s Novatiánem a j.

Teprv ve IV. století, když stát římský křesťanským učiněn, spojil první křesťanský císař Konstantin s tresty církevními také jeden občanský, totiž vyhnanství, aby bludaře, kteří i pokoj říše mnohonásobně rušili, neškodnými učinil. Těžších trestů než-li vyhnanství užíváno nejprv proti katolíkům od bludařských císařů. Podobně krvavě násilí provozovali na katolických ariánští knížata Geiserich, Hunerich, Trasimund v Africe, neb Leovigild král visigotský ve Španělech, jenž vlastního syna Hermenegilda pro víru katolickou stítil dal a t. d. Se strany katolíků cosi podobného poprvé provedeno na Priscillianech ku konci IV. stol., jejichž náčelníky císař Maximus odpraviti kázal. A však velicí biskupové toho času (sv. Ambrož, sv. Martin a pozděj sv. Lev I.) protestovali proti této pokuté smrti, prohlašující prostředek takový za nedovolený. S nimi se shodoval i sv. Augustin, ač jinak nebyl proti tomu, aby křesťanský stát proti buřičským a nemravným sektám i násilných prostředků užíval a je neškodnými činil „toliko — doložil — nebudiž to pokuta smrti.“ Tak i sv. Bernard.

Církev si počínala vždy mírně proti bludařům, vyměřujíc jim na svém vlastním soudě jen pokuty církevní (k. p. že nesměli přijímat sv. svátosti a t. d.). To se proměnilo za papeže Innocencia III. jelikož nařídil, aby se nečekalo jak posud, až někdo bludaře udá, nýbrž aby biskupové každý rok jednou neb dvakrát sami svou diécesi prošli, a v každé farnosti spolehlivé lidi vyvolili, kteří by vždycky po dvě léta po bludařích slídili a je biskupům oznámili. Při vyšetřování potom ale vyslyšen nejen žalobník, nýbrž i obžalovaný, a po nestranném rozvážení teprv soud učiněn.

Tento nový způsob soudu církevního musel tenkrát zaveden býti proto, že právě tenkrát velmi bujně se klíčilo přenebezpečné kacířstvo Albingenské, které bludy svými Církev i stát podřývalo, a jehož veřejné i tajné šíření mu-

selo se zameziti. O těchto kacířích, kteří proti duchovní i světské vrchnosti brojili, a jichž hlavní podpůrce hrabě Rajmund Tuluský současně pět žen měl, vyjádřil se jinak mírný papež Innocenc III., že bludaři ti horší jsou než Mohamedáni. Proto stát je mečem a plamenem stíhal, a když nic nepomohlo, křížácké tažení v jižních Francouzích proti nim zavedeno, an i papežského mírce Petra zavraždili.

Vůbec uvážití je, že ve středověku byl stát veskrz křesťanský; kdo tedy lichou náukou bořivě se dotýkal Církve, dotýkal se tím nehlubších základů státu a podvracel je. Protož odboj proti Církvi považován tehdejší i za odboj proti státu, a od toho také pokutován tresty občanskými. A tyto tresty byly tehdejší bohužel! ještě velmi kruté, zbytky to ze časů pohanských. Tak n. p. císař Bedřich II. kázal v říšském zákonníku, aby kacíři byli spáleni anebo aby se jim aspoň jazyk vyřezal. Mírnější tresty byli: Zbavení statků, vyhnanství, doživotní žalár. Již pak jsi bez pochyby slyšel, nebo četl, že jmenovitě ve Španělech na tisíce kacířů za živa bylo upáleno, a sice rozsudkem inkvisice!

Již pak dobře pozoruj!

Ve Španělech byla inkvisice ústavem nikoli duchovním, nýbrž světským, ona byla soudním dvorem královským a měla činiti se Židy a Maury, kteřížto poslední z Afriky přes moře sem přišli a Španělska vydobyli, kř. víru ve Španělech zcela potlačiti a španělskou národnost zničiti chtěli.

Židé pak dávali se na oko pokřestiti, vloudili se do úřadů duchovních, při tom však žid zůstal židem a hleděl i křesťany sváděti a kaziti. I Maurové dávali se jen na pohled křestiti, a byli nebezpeční nepřátelé Španělů, chtěje aby se Španělové v Maury proměnili.

Proti těmto tedy lidem užívali králové španělští inkvisice, aby jich učinili neškodnými. Král sám jmenoval soudce, mezi nimiž byli i duchovní, a tito soudcové dali ovšem mnoho takových tvrdošijných nevěrců a odbojců odpraviti, ano upáliti, mezi těmi však nacházelo se jich mnoho, kteří provodili ohavné čarování, tajné umění a hanebné nepravosti k. p. hřích sodomský, mnohoženství a t. d., kteréž pak dle zákonů tehdejších smrti na hranici měly pokutovány býti.

Také chtěli králové svou moc rozmnožiti a povýšiti, užívajíce k tomu též inkvisice, aby bohaté Židy a zbujnělou šlechtu (grandy) rázně na úzdě držeti mohli. Tím způsobem stala se inkvisice bohatým pramenem důchodů státních, jelikož nejedněm statky jejich v plen brávano. A tyto ukrutnosti její kárají se nikoliv bez práva až dosaváde. A však za takovou nespravedlnost Církve nemůže. Arci se neměli kněží k tomu dát zneužívati, jako ten zlopověstný Torquemada. — Ano i biskupové, kteří králi byli nepohodlní, byli tou inkvisicí odstraněni.

Papežové pak vždy proti této světské inkvisici horlili a tresty její mírniti usilovali. Ostatně ani tento soud nebyl tak ukrutný, jak to nepřátelé Církve katolické přepínají.

Ti, kdož litovali přečinů svých, dostali milost anebo museli přestáti veřejnou pokutu církevní, při čemž se museli ukázati oblečení v roucho z hrubého plátna a se svící hořící, a potom když ten trest vytrpěli, byli zase přijati do obcování církevního. Jedině ti, kdož zůstávali tvrdošijní, po dokázané vině odpraveni jsou. Takové popravy nazýváno auto da fé (úkony víry); ale i veřejné pokutování církevní těch bludařů a t. d. tak nezávano. Nikdy papežové španělskou inkvisicí neschvalovali, ano zejména nařídili, aby se obžalování k nim směli odvolávati, a odtud jim mohlo pomoci býti.

To všecko milý čtenáři! dobře promysli, a když uslyšíš láti na inkvisici, tím způsobem Církve ty zastávej, a když „Hlasy ze Sionu“ na Církve sv. hanu a nenávisť pro ten ústav svalují, ty hradby pravého Sionu zastávej, a ukaž tupitelům, jak velice buď sami na omylu jsou, nebo zlomyšlně pravdu tají.

30. Duben.

Sv. Kateřina Sienská, panna r. 1380.

Sv. Kateřina byla dcera ctihodného počestného barvíře ze Sieny v Itálii, jménem Jakoba Benincasa, její matka se jmenovala Lapa. Mezi 25 dítkami porodila nábožná Lapa r. 1347. dvojčata, z nichž jedno jmenovali Kateřinou, druhé Johannou. Již co dítě ukazovala vedle neobyčejně pevného rázu velikou trpělivost, když se s ní zle nakládalo. Tak ji jedenkrát matka poslala do farního chrámu, aby dala sloužiti mši sv. ke cti sv. Antonína. Dítě šlo s radostí do sakristie k p. faráři, vyřídilo rozkaz matčin a odevzdalo obyčejný peníz obětní. Proto že ale ta mše sv. hned se sloužila, tož Kateřina zůstala na ní v kostele. Poněvadž matka se jí dočekať nemohla, tu se na ni rozhněvala a v té zlosti na ni zaklela. Ačkoli jí tenkrát bylo teprv deset let, tož Kateřina nejprv k tomu mlčela, potom ale vzala matku stranou a řekla jí: „Maminko, když jsem chybila, vyběte si mně, jak se vám líbí; ale prosím vás, jen už neklejte, nebo to se nesluší na paní ve vašich letech, a velice to srdci mému hoře působí.“ — Kateřině bylo teprv dvanáct let, a matka její jak to mezi lidmi chodívá, už na to myslila, jak by to krásné děvčátko nějak skvěle provdati mohla; a proto děvče své nápadně strojila, aby tak krása její hochům ještě víc do očí padala; ale Kateřina zatím už udělala slib, že zůstane pannou a ty parádné šaty nositi nechtěla. Ano, aby jí pořád do toho vdávání nenutili, ustríhala si krásné vlasy své. Nyní ale jí teprv začali sužovati. Kdo byl v domě, zlehčoval ji slovem a skutkem, vzali ji malou její sedničku, aby nemohla o samotě se modliti; pořád musela v kuchyni pracovat jako děvka, aby jen na jiné myšlení přišla a tu pobožnost z hlavy vypustila. Ale mladé to děvče ukazovalo již zde neobyčejnou sílu; tiše a trpělivě snášela úkony vlastní rodiny a z lásky k P. Ježíši byla vždy veselá myslí. Konečně zjevila přece jinak ostýchavá panna: „Jsem přesvědčena, že Bůh přijal slib můj panenství; musíme pak Boha více poslouchati než lidi, raděj vše ztrpím, než bych se uchýlila od úmyslu svého. Chcete-li mne podržeti v domě, ráda co děvčecka chci sloužiti; vyženete-li mne z domu, Pán, kterému jsem se zaslíbila, nedá mně zahynouti.“ —

2. Tato trpělivost a odhodlanost překonala koneč-

ně světáčkou mysl rodiny její. Jmenovitě otec první vyjádřil své svolení k úmyslu Kateřiny, a poručil, aby jí už dali pokoj, aby si vedla život nábožný, jak se jí líbí; to že celé rodině přinese větší požehnání, než kdyby se vdala a světácký život vedla. Když už Kateřinu doma méně jako děvečku mořili, věnovala všechny dny a hodiny své jediné na službu Boží a na skutky nejčistší lásky k bližnímu. Zde jen něco stůj, co při tom trpěla a jak to snášeti uměla. V Sieně byla jedna paní chudá, která byla málomocnou na celém těle. V nemocnici ji nikdo nechtěl obsluhovati, aby nebyl nakažen, ano měla již z města vypuzena býti. Když se Kateřina o tom dověděla, hned se té ženy ujala, každý den jí všecko potřebné přinášela, ji obsluhovala a opatrovala. Čím déle však tato nemocná žena požívala této obětivé lásky od sv. Kateřiny, tím více ukazovala surový nevděk a zlobu. Když se jí hned nedělo podle její hlavy, hned jí nadávala a sv. Kateřině takové věci do očí říkala, které jí mrzeli a boleti musely. Tato ale vždy ještě se omlouvala k. p., že se trochu opozdila v kostele a t. d., jakoby byla děvečkou, a ta strupovitá žebračka byla kněžnou, a tak dlouho ji obsluhovala, až umřela. — Sv. Kateřina se dala přijmouti do třetího řádu sv. Dominika, kdežto se zavazovali k jistým nábožným cvičením, aniž však vstoupili do kláštera. K těm náležela i jistá osoba, jménem Palmerina, která byla modlitelka ve zlém smyslu toho slova, t. j. ona se modlila velice mnoho, ano i jmění své nábožným účelům obětovala, při tom ale byla plna pýchy a zlosti. Ta pak takovou závist a nenávist pojala k sv. Kateřině, že jak ji zahledla, nebo jen její jméno jmenovati slyšela, hned jí popadaly křeče; ano pořád jí nadávala a pomlouvala; Kateřina dost se přičinila, aby mírným způsobem tuto zlou osobu na jiné myšlení přivedla, vše bylo marné. Když Palmerina onemocněla a Kateřina se jí k obsluze nabízela, volala ona u vzteklém hněvu, aby ji z domu vyhodili. Konečně měla umírat; nepřijavši ss. svátosti umírala tři dny a noci; mezi tím časem ale i Kateřina neustále za ni se modlila, aby té duši Pán byl milostiv. Bůh vyslyšel prosbu své věrné služebnice; on nechal tu umírající k sobě přijíti, aby se poznala, hříchů litovala a potom teprv blaženě umřela.

3. P. Bůh ale poslal na Kateřinu ještě horší zkoušky její trpělivosti, že konečně poznenáhla jako po řebříku dostoupla toho nejvyššího, co jen člověk snést může. Jistá Andrea, též sestra třetího řádu, dostala raka na prsou. Tento neduh jest nejen ošklivý na pohled, nýbrž rozšiřuje též zápach až k nevytrpení; proto k ní nechtěl skoro nikdo jíti. Když se Kateřina o tom dověděla, nabídla se nemocné sama, že jí bude opatrovati, což tato s radostí přijala. Taková nemoc račí je ale velice zdlouhavá; Kateřina však neunavila se ve své trpělivosti, se kterou vřed čistila a zavazovala a při tom nejvila ani té nejmenší ošklivosti, tak že nemocná sama tomu se divila. — Čím dokonalejší pak nějaká duše nebo křesťanský skutek jest, tím méně snesitelné jest to ďáblůvi, a tím více on se vynasnažuje, aby je na zmar uvedl. To se ukazuje pravidelně v životě

Svatých, a zvláště u sv. Kateřiny. Jednou způsobil u ní takovou ošklivost, když ránu odvazovala, že se do zvracení dala musela, ač přec dlouho již tomu navykla. Sv. panna pokládala tuto křehkost za tak hříšnou, že hned svou smyslnost za to potrestala. Ona celou tvář naklonila k tomu vředu a držela zcela blízko nos a ústa, až všecka ošklivost naskrz vymizela. Takovým způsobem přemožený hleděl jí ďábel jiným způsobem o trpělivost přivesti. On se vrhl na nemocnou, která mu dříve podlehla, tak že sama nevědouc, proč poznenáhla svou dobroditelku ráda neměla, až tak dalece, že ji nenáviděla, ona i v nejhanebnějším podezření měla. Když sv. Kateřina celý den při ní neseděla, tož hned myslila, že se někde s mužským milkuje, ano konečně nejhanebnější věci o ní lhala.

4. Když o tom ostatní sestry řádu toho slyšely, a Andrea takové pomluvy, pro čistou pannu nenesitelné, i před nimi vykládala: tož daly se všechny do Kateřiny, lajice na ni, že se tak zkazila. Tato pak odpověděla se vši tichostí: „Opravdu, sestry! jsem skrze milost P. Ježíše Krista pannou!“ — Na tu nemocnou ani zlého slovíčka neřekla, nýbrž na všeliké falešné obviňování jen vždy odpověděla: „Jsem pannou!“ Tato zkušenost byla této čisté panně, jak si pomysleti můžeme, velice bolestnou; nicméně pokračovala tu nemocnou obsluhovati, jakoby se nebylo nic nepříhodilo, ovšem ale Bohu své hoře žalovala a vroucně prosila, aby této hanby na ní nenechal. Tu jí odpověděl Pán zjevením. Kristus stál před ní, v pravé ruce měl korunu zlatou, perlami a drahokamy ozdobenou, v levé trnovou korunu, a řekl k ní: „Milá dcero, musíš obojí touto korunou ozdobena býti; vyvol si sama, kterou chceš nositi zde na zemi, ta druhá ti potom zůstane po smrti.“ — Kateřina odpověděla: „Pane, vždyt jsem Tobě již dlouho obětovala vůli svou, proto že ale chceš, abych volila, tedy volím na vždy v tomto životě rovnati se utrpení Tvému.“ — Potom chopila se oběma rukama té koruny trnové a takovým násilím na hlavu si ji vtiskla, že jí trny do hlavy vnikly, a i když to vidění pominulo, ještě dlouho bolest toho cítila. Potom se uhostil mír v hrudi její, a cítila útěchu a sílu, snášeti klidně pohanění, dokud se libiti bude Pánu.

5. Kdežto sv. Kateřina trpělivě svou pomlouvačku obsluhovala, přijala to matka panny svaté docela jináče. Když se o tom dověděla, jak ta nemocná žena její dceru tak hanebně pomlouvala, přišla plna zlosti ku Kateřině a volala: „Co pak jsem ti to už kolikrát nezapověděla, abys tu smradlavou babu už neobsluhovala; nyní máš za to odměnu, tím se ti odsloužila, že tě do hanebné pověsti mezi lidmi přivedla. Budeš-li ještě k ní choditi, nehlas se ke mně jako dcera má!“ Sv. panna se poněkud zamlčela, potom kleknouc před matkou na kolena pravila: „Matko rozmilá! P. Bůh také nepřestává denně dobře činiti hříšníkům, ačkoli Mu nevděkem zplácejí; a Spasitel přece na kříži zděl spásu světa v tu hodinu, kde Ho potupili. Kdybych tu nemocnou opustila, tož musí pro nedostatek opatrování zahynouti. Je omámena od ďábla, snad zase

s pomocí Boží přijde k sobě.“ — Tak Svata jako o nějakou milost prosila, aby své pomlouvačce dobře činiti směla. Tedy zase ji obsluhovala a nikdy zlého slova proti té zlé ženě nepronesla. Konečně i tato přišla k rozumu a uznala, jak velice sv. Kateřinu urazila; s pláčem jí odprošovala, tato zase objímala, vymlouvala, těšila ženu kajicnou, která každému, kdo k ní přišel, s pláčem svůj ohavný hřích vyznávala a pravila, že Kateřina je nejen nevinnou ale i svatou. Jak velice pak se líbila Pánu taková nevyvážená trpělivost, to se jednou ukázalo zvláštním výjevem. Když Kateřina šla z kostela domů, potkal ji mladý, zcela bidně oděný muž, který prosil o oděv. Kateřina neměla nic při sobě, řekla však chudému, aby trochu počkal. Uhnuvši stranou, svlékla tam sukni a dala ji tomu žebrákovi. Ten však nebyl s tím spokojen a chtěl košili. Kateřina mu řekla, aby s ní šel domů, že mu dá košili. Doma šla do skříně, kde bylo prádlo otce a bratří, vzala tam košili a pár podvlikaček a darovala to žebrákovi. Ale i dále doléhal žebrák: „Co mám počít s tou sukni, není při ní rukavů.“ — Kateřina beze vší nevole odpárala od jiného šatu rukávy, přišla k tomu a dala žebrákovi. Ten však jako by v drzosti rostl, prosil zase za soudruha, který leží v nemocnici. Tu ale již dáti nemohla ze svého, a z majetku domácích už si netroufala nic darovati, tedy prosila za odpuštění, že již víc dáti nemůže. V noci se jí zjevil P. Ježíš, an se modlila, ve způsobě toho žebráka s tím rouchem v ruce, které mu darovala, které bylo perlami a drahokamy obsazené, a projevil, jak se Mu to líbí, co byla učinila. Sv. Kateřina byla i v dějinách tehdejších znamenitou osobou, a však o tom se jest lze dočísti v historii

církevní. Kateřina skončila svůj na činy a trápení bohatý život v neděli 1380, a její sv. tělo je pochováno u Dominikánů v Římě.

O sv. trpělivosti.

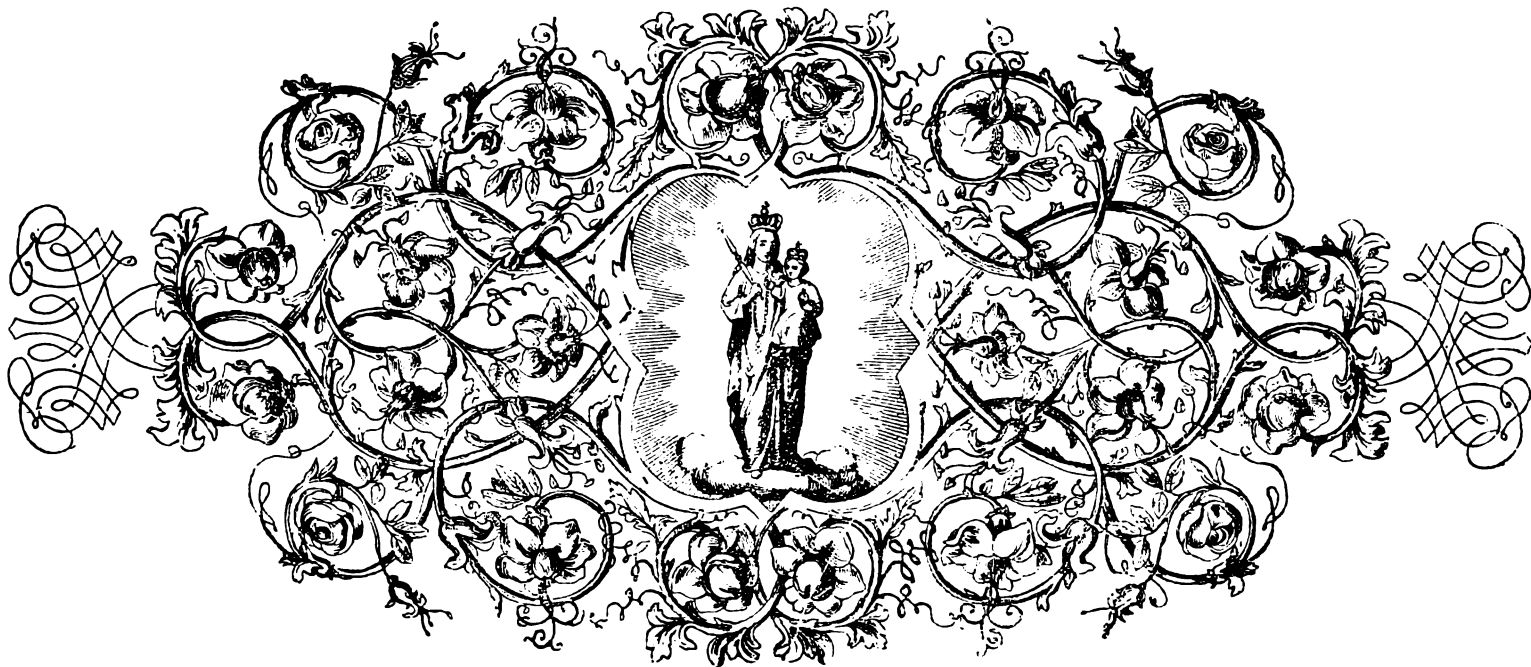
V životě každého Svatého jsou jednotlivé skutky, ku kterým každý obyčejný křesťan nemůže zavázán býti, jež máme více obdivovati nežli následovati; trpělivost však jest věc, která není pouze pro dokonalé, nýbrž jedenkaždý bez rozdílu, když se mu nahodí něco protivného, nemilého, když se mu křivda a bezpráví od jiných stává, má trpělivým býti, a není ani jedné případnosti, kde by snad bylo dovoleno, úzdu pustiti nevrlosti a přestati býti trpělivým; ano právě trpělivost jest jistým znamením, zdali pobožnost nějakého člověka jest pravá a pocházíli od Ducha sv. Byť jsi byl sebe horlivějším na modlitbách, sebe horlivěji do kostela chodil, ss. svátosti přijímal; nedostává-li se tobě trpělivosti, a jsi-li k svým domácím nevrlym a plným vrtochů, tehdá je tvá pobožnost jen pokrytstvím, třeba sám o tom nevíš.

Když pak se snažíš, chyby, urážky a křivdy od jiných tobě činěné křesťansky snášeti, tedy z příkladu sv. Kateřiny poznej, že i potom tvá trpělivost je teprv trpaslíkem či mrzákem nebo nulou před tou trpělivostí sv. Kateřiny. Ale i tvá trpělivost, tato krásná cnost kř., může se státi velikou a mohutnou, jestli si navykneš se k sv. Kateřině denně modlití, rozjímatí něco z utrpení P. Ježíše; a když se ti stane něco, čím netrpělivost tvá bývá zkoušena, hned si pomysli na ukřížovaného P. Ježíše a řci v srdci: Pane! Tobě k vůli chci to trpělivě snášeti.

Modlitba.

O P. Ježíši, který jsi nám dal tak krásný příklad trpělivosti, v němž Tebe sv. Kateřina následovala: popřej i nám tu milost, abychom v křížech svých byli trpělivi a této cnosti od Tebe a služebnice Tvé se naučili. Amen.

MĚSÍC KVĚTEN.

(Měsíc mariánský.)

1. Květen.

Ss. Filip a Jakob, apoštolé r. 62.

v. apoštol Filip byl chudý rybář narozen z Bethsaidy na jezeře Genezarethském, a právě provozoval své řemeslo tou dobou, když P. Ježíš své svaté učení zvěstoval. Měl několik dcer, které vychovával v bázni Boží, neboť on sám byl nábožný Žid, který s toužebností Spasitele očekával. Jeho touha měla vyplněna býti. Jednoho dne zastihl ho P. Ježíš na břehu jezera a volal naň: „Následuj mne!“ Filip se dlouho nerozmýšlel; i hned opustil všecko a následoval P. Ježíše. Ve své veliké ra-

dosti nad tím, že smí býti učenníkem Spasitelovým, chtěl i jiné učiniti účastníky té milosti, a pospíchaje hned k příteli svému Nathanaelovi, který s ním zároveň Spasitele očekával, řekl jemu: „Už jsme našli toho, o němž Mojžíš a proroci psali. Jestli to Ježíš, syn Josefa z Nazaretu. Pojď a viz!“ Nathanael šel s ním a sotva Spasitele uviděl, i hned uvěřil v Něho. Takový dojem učinil pohled a slovo Páně na něho.

2. Tři dny po tom přítomen byl s Vykupitelem na svatbě v Káně Galilejské a ten rok na to zvolil ho Pán za apoštola. P. Ježíš ho měl srdečně rád, proto že byl myslí tak nelíčené a tak věrně k Němu byl přilnul. To i v Písmě sv. v některých krásných příkladech nacházíme. Při té události, když P. Ježíš 5000 lidí na poušti nasýtil, obrátil se k Filipovi, jakoby se ho o radu tázati chtěl, kterak by se potřebám těchto lidí dalo vyhověti? — Několik dnů před umučením Páně přišlo několik pohanů k Filipovi, kteří ho požádali, aby jim P. Ježíše ukázal. Když s tím apoštol Ondřej byl porozuměn, zavedl jich k P. Ježíši. — Filip to též byl, který při poslední večeři pln svaté toužebnosti řekl P. Ježíši: „Pane! ukaž nám Otce, a potom nepřejeme sobě ničeho více.“ Jemu odpověděl P. Ježíš: „Filipe, kdo mne vidí, tenť vidí i Otce.“ — Tolik nám praví Písmo sv. o Filipovi; o ostatních okolnostech života jeho vypravuje nám historie církevní, že i on se vydal do světa šířého, aby k rozkazu mistra svého sv. Evangelium hlásal. Onť se octnul na cestě své do Malé a Velké Frygie, kde mnoho pohanů na viru křesťanskou obrátil. Dosáhl vysokého věku, nebo sv. biskup Polikarp, který se teprv v 80. roce po Kr. obrátil, ještě

byl nějaký čas s ním obcoval. Ve městě Hierapolis byl na zuřivé přání pohanských kněží do žaláře uvržen, potom bičován a na kříž přibit. Když ho ještě živého s kříže sjímati chtěli, prosil, aby ho nechali umřít tam, kde jeho mistr a Pán umřel. Vyslyšeli prosbu jeho, a však kamením ho na kříži utloukli, až skončil. To se stalo r. 81. po Kr. Jeho sv. tělo v Římě odpočívá. Vyobrazuje se s křížem v ruce.

3. Zároveň s jeho svátkem ozdobuje první den krásného května též slavnost sv. apoštola **Jakoba**, přímým „menšího,“ čímž se rozeznává od sv. Jakoba „většího,“ syna Zebedeova (25. Července). Nazývali ho „spravedlivým“ pro jeho velikou života svatost. Byl syn Alféa a Marie, sestry panny nejblahoslavenější; proto se jmenuje též „bratr Páně,“ neboť u židů bylo v obyčeji, že jmenovali své nejbližší příbuzné „bratřími.“ Dříve, než-li byl za apoštola zvolen, byl Nazireem. Tak se totiž jmenovali onino židé, kteří jsouc omrzeli světa, samotný život vedli, vína žádného nepili, vlasů sobě nestříhali a jiné kající skutky vykonávali. Jakob sv. masa do úst nevzal mimo v čas velikonoční, vína nepil a vždy v chatrném oděvu si liboval, ano ani obuvi neměl na nohou svých. Ve dne v noci na kolenu kleče v modlitbách byl pohřížen a proto jeho kolena byla obrostla tvrdou kůží. Na jeho modlitbu jednou spustil se z nenadále úrodný deštěček po velikém suchu. Pro jeho spravedlivé obcování byl i u židů v tak veliké vážnosti, že směl vkročit do jejich svatyně, kdykoli chtěl, co jedině kněžím v jisté dny bylo povoleno. Když P. Ježíš do Kafarnaum odcházel, povolal ho za učenníka svého a rok na to zvolil ho za svého apoštola. Po vzkříšení ukázal se mu Pán zvláště a po na nebe vstoupení Páně stal se jest biskupem v Jerusalemě.

4. To bylo sice pro něho cti velikou, ale i velikým břemenem, neboť v Jerusalemě byli soustředěni nejčetnější a největší nepřátelé Ježíše ukřižovaného. On pak, pevně skládaje důvěru v Boha, Spasitele svého, neunaveně pracoval o spásu obce své a získal sobě vážnost židů, kteří si to za štěstí pokládali, když směli ulíbatí lem roucha jeho, ještě však více vážnost ss. apoštolů. Když r. 51. po Kr. ss. apoštolové drželi první sněm, aby narovnali hádku o obřízku a jiné obyčeje židovské, tenkrát hlasoval dle slov sv. Petra a potom zvěstoval nálež, který byl od apoštolů schválen a potom všem křesťanům rozeslán, aby se dle něho řídili. R. 59. napsal svůj krásný a pro učení Církve katolické tak důležitý list ke všem po světě roztroušeným a na víru kř. obráceným židům. Někteří z nich totiž falešně sobě vykládali učení sv. Pavla, že víry je zapotřebí k ospravedlnění, odtud dovodíce, že není potřeba tomu, kdo věří, konati skutky dobré, aby byl spravedlivým a spásy došel. Proti tomuto bludu zhoubnému opřel se sv. Jakob a učil a také napsal, že pravá víra vždy též musí býti spojena s dobrým životem t. j. s dobrými skutky. V tom listu píše též sv. apoštol o svátosti posledního pomazání, kterou věřící přijímají, a o sv. zpovědi.

5. Svými kázáními, ještě pak více svým sv. životem

způsobil sv. Jakob, že se počet věřících v Jerusalemě velice byl rozmnožil. Z toho však probuzena jest nenávist židův zatvrzelých. Vysoký kněz Annáš, syn zlomyslného Annáše, který P. Ježíše pronásledoval, shromáždil vysokou radu a na obvinění, že sv. apoštol porušil a urazil zákon Mojžíšův, odsoudil ho na smrt, aby byl ukamenován. Dříve nežli ten ortel byl vyplněn, vyvedli ho na cimbuří chrámu a chtěli ho k tomu donutiti, aby odtud zvěstoval lidu, že se odřekl víry své. A však sv. apoštol neohroženě vyznával víru svou v J. Krista. Hlasitě volal k lidu, který byl dole shromážděn: „Ježíš, syn člověka, který byl ukřižován, sedí na pravici Boha, Otce svého, a jedenkrát opět přijde soudit celý svět.“ Tu křičeli zákonníci, vztekem jako šílení: „Jak, i tento Spravedlivý pomínul se s rozumem?“ I s chvátáním vlezše na cimbuří, kde Jakob stál, odtud dolů na ulici ho shodili. Sv. apoštol však nezůstal hned mrtev ležeti; ještě poslední sílu sebrav vzmožil se na kolena a modlil se k Bohu, aby vrahům jeho odpustil. Mezi tím, co se tak modlil, házeli okolostojící naň kamení a jeden valchář přistoupiv svou palicí hlavu mu roztloukl 10. Dubna r. 61. po Kristu.

Sv. Jakob se vyobrazuje, jak drží palici v ruce.

Víra v J. Krista musí býti spojena se skutky.

Filip a Jakob, tito oba ss. apoštolové dozajista pevně věřili v P. Ježíše, neboť oni i za Něho umřeli; ale tato jejich víra měla do sebe ještě jinou zvláštní, potřebnou vlastnost, ona totiž byla sprovázena dobrými skutky. Sv. Filip nepřestával na tom, aby následoval P. Ježíše, nýbrž on hleděl i jiné k tomu vybízet; a sv. Jakob byl tak pln lásky k lidem všem, že i v posledním okamžení života svého za své nepřátele se modlil. Z toho můžeš poznati, že nestačí jenom v P. Ježíše uvěřiti, abys spasen byl, nýbrž že tato víra musí býti živá t. j. v lásce činná, dobrými skutky provázená, dokázaná. Krásně to vysvětluje sv. Jakob sám, anť píše takto: „Víra, nemá-li dobrých skutků, sama v sobě jest mrtvá. Ano může někdo říci: „Ty máš víru, já pak mám dobré skutky; ukaž mi víru svou beze skutku, já pak tobě ukážu víru moji ze skutků mých.“ (Jak. 2, 17. 18.) Tím chce říci: Člověk, který nekoná skutky tělesného a duchovního milosrdenství, ten prázdné víry nemá; takovou víru mají i ďábli; po dobrých skutcích poznati lze jest víru samospasitelnou, jako strom lze poznati po dobrém ovoci. Považ tedy, milý čtenáři! že jsi na křtu svatém víru svatou přijal, proto ještě nemáš spásení jisté. Ty musíš přede vším dle své víry živ býti, t. j. ty musíš to činiti, čemu učí víra tvá. Proto píše sv. Pavel: „Spravedlivý pak z víry jest živ.“ (Řím. 1, 17.) Tak k. p. svatá víra tě učí, že cokoliv uděláš dobrého chudému bližnímu, P. Ježíš to tak přijmouti chce, jakobys to Jemu samému byl proukázal; a ty jsi předce tak často tvrdého srdce, sobecký, závistivý, nemilosrdný k bližnímu svému! Sv. víra tě učí, že P. Ježíš jest přítomen v nejsv. Svátosti, že jest ta obětí za hříchy naše, a pokrmem duše naší k životu věčnému: a předce se před tou Svátostí nepokloníš, a předce tak málo toužíš po tom, abys Ho v té Svátosti přijal. Zda-li takovým způsobem živ jsi dle víry své? Je tvá víra živá? Ptej se a rozpomínej se!

M o d l i t b a.

O můj Bože a Pane! Děkuji Tobě, že jsi mně na křtu sv. propůjčil neocenitelný dar sv. víry; pomoz mi, abych dle té víry živ byl a ovoce dobrých skutků přinášel pro život věčný. Amen.

2. Květen.

Sv. Athanasius, učitel Církve r. 373.

Sv. Řehoř Nazianz praví ve své chvalořeči na Athanasia: „Víra jeho byla tak přesna a čista, že každý svou vlastní pravověrnost dle Athanasia měřiti mohl, a jeho cnost tak všestranna, že Athanasia chváliti jest totéž jako cnost chváliti.“ A přece jeho odměna v nebesích bude ještě pro jinou příčinu větší než odměna těch, kdož se mu rovnali u víře a v cnosti. Jak tomu rozuměti, ukáže životopis tento. Athanasius byl 300 let po Kristu biskupem v Alexandrii. Bylo to hlavní město Egypta, a tenkrát jedno z nejdůležitějších celé říše římské; přebývalo v něm asi milion lidí. Církvi nastaly tenkrát časy zlé. Kněz Arius povstal, který učil, že Kristus není Bůh, nýbrž jen první a nejvzácnější mezi všemi tvory. Dle toho bludu ničilo se jádro kř. víry, nebo tak by Bůh nebyl za nás vydal Syna svého, nýbrž jen tvora. Tento blud se šířil všelikými šejdy mezi lidem a duchovenstvem; i písničky pro lid skládáno, ve kterých tento blud se zvěštoval, jako požár se zmáhal daleko široko, a mnohé krajiny přijaly jsou jed tento. Ale sv. Athanasius byl jako ten meč, kterým P. Bůh Církev svou v tom boji zastával. Slovem, písmem, ráznou povahou a silou v protivenstvích bojoval a zvítězil Athanasius. Na proslulém sněmu círk. v Nicei r. 325., kde bylo shromážděno kolik set biskupů, též Athanasius, bylo sice učení Ariova vyšetřeno a zavrženo; ale císař Konstantin dal se sestrou svou nakloniti k Ariovi. I poručil Athanasiovi, že musí přijmouti Aria do obcování círk. Athanasius neposlechl, protože to se svědomím srovnati nemohl, obcovati s kacířem, který zapíral Božství Kristovo. Ariani tedy falešně udávali Athanasia, že se zúčastnil ve zpiknutí proti císaři. Proto se musel před samým císařem zodpovídati, což však s takovým výsledkem se mu podařilo, že mu na to císař poslal psaní, ve kterém ho nazývá „mužem Božím, biskupem cti-hodným.“

2. Odpůrcové sv. Athanasia kuli nyní nový, ale mnohem zlomyslnější plán. Jeden kacířský kněz, jménem Arsenius, musel utikati pro všelijaké zpáchané zločiny. Toho uplatili, aby se skrýval a potom rozkřičeti dal, že ho Athanasius zavraždil, aby mrtvého jeho těla k čarování upotřebil. Aby to bylo k víře podobnější, ukazovali uříznutou ruku lidskou, pravíce, že to je ruka toho zavražděného Arsenia. I tato žaloba přišla až k samému císaři, a Athanasius se musel dostaviti k soudu do Antiochie. Ale Athanasius měl na to svědky, kteří dokazovali, že Arsenius ještě žije a zcela zachovalý v dolejší Egyptě se zdržuje. Císař ten soud vyzdvihнул a hrozil těžkým trestem každému, kdoby takové rouhavé pomluvy na něho pověděl. Nic však méně nedali pokoj; kacířsky smýšlející biskupové chtěli svého nejmocnějšího odpůrce odstraniti, aby pak bez překážky lichou víru všude rozšiřovati mohli. Nejen že staré obviňování na novo přednášeli, nýbrž i biskupa Athanasia žalovali, že vyhrožoval vymocí, aby se obilí z Alexandrie nedováželo do Cařihradu, kde tehdy císař

své sídlo měl. Císař tentokrát věřil, vypukl do prudkého hněvu a vypověděl Athanasia do Trevíru, nevslyšev ani obhájení jeho. Tak byl tedy Athanasius od své obce a rodného města odloučen a musel se vydati na nesmírně dalekou a obtížnou cestu z Egypta do Trevíru na řece Mosel. Tím pak se stala strana kacířská Ariova tak mocnou, že též biskupovi cařihradskému vyhrožováno sesazením, kdyby Aria do obcování církevního nepřijal. Nadarmo biskup proti tomu byl mluvil; jedině modlitba zůstala poslední útěhou jeho. Ten den na to měl hubitel víry křesťanské, Arius, přijat býti. Skutečně si vykračoval s přívrženci svými vítězoslavně po městě. Tu musel pak pro přirozenou potřebu na stranu jíti, a však již se nevrátil, tak že po delším čekání ho hledali; i našli ho mrtvého, jeho vnitřnosti mu z těla vylezly. Místo však, co by to byli měli za soud Boží vydávati, tvrdili jsou Ariani, že se to stalo čarováním. Rok na to (337.) zemřel císař Konstantin, a Athanasius se směl zase navrátiti, anžto byl na půl třetího roku ve vyhnanství ztrávil. Radost a jásání v Alexandrii bylo nad míru veliké, když Athanasius zase byl přišel — a však tato radost jen na krátce trvala.

3. Nepřátelé víry katolické dobře věděli, že Athanasius jest nejmocnějším odpůrcem bludného učení, proto chtěli, aby stůj co stůj odklizen byl. Oni ho obžalovali zase pro rozličné zločiny, jmenovitě též, že tropí zbouření. I drželi sněm arianský a sesadivše Athanasia zvolili jiného biskupa strany své. Nový císař naklonil se ku straně této, a nově zvolený biskup táhl brannou mocí do města. Lid se dal do hrozného nařikání a valil se do hlavního chrámu, aby kacířský biskup do něho nesměl. A však místodržitel i židy i pohany ponabízel, aby kostel katolíkům násilím odjali. Vedravše se tam se zbraní všeho druhu trýznili katolíky, drancovali kostel a znectili svatyni. Athanasius hledal spásu v útěku. Biskup arianský nyní tak dalece zneužíval moci své, že katolíky donutiti chtěl, aby službám Božím arianským obcovali; kdo raděj doma modliti se chtěl, byl před soud pohnán a bičován; to se stávalo i kněžím, vzácným pánům, paním a pannám. Biskup arianský a místodržitel dali zhotoviti žalobu na Athanasia podepsanou od pohanů a kacířů, a odeslali ji na císaře Konstancia, jakoby pocházela od lidu křesťanského. Athanasius pak se odebral do Říma k papeži Juliovi. Tento sice dobře nahlížel úplnou nevinnost biskupa vypuzeného a též rázně se ho ujal; bylo však přirozeno, že se kacířští biskupové nedali listy papežovými odvrátiti od zlostné cesty své; a tak musel Athanasius přes tři léta od své obce odloučen v Římě ztráviti.

4. Konečně pohnul západní císař Konstans svého bratra Konstancia, císaře na východě k tomu, aby dal svolati všeobecný sněm církevní, aby zase do záležitostí církevních uveden byl pořádek a jednota žádoucí. Sněm byl skutečně svolán; v Sardice shromáždilo se sto západních a sedmdesát východních biskupů. Na tomto sněmu byla ještě jedenkrát vyšetřována záležitost Athanasiova a za úplně nevinného byl vyhlášen. Císař Konstancius dal se pohnouti k tomu,

aby nespravedlivě pronásledovaný Athanasius zase nazpět byl povolán, což tím snadněj mohlo se dít, jelikož biskup ariánský ve zbouření lidu o život byl přišel. Když Athanasius se byl vrátil, bylo to právě tak, jako by se byl Duch sv., který v něm přebýval, po celém městě rozhl. On sám píše: „Lid se povzbuzoval vespolek ve sborech k posvátnému smýšlení. Mnozí svobodní, kteří již do stavu manželského chtěli vstoupiti, pro Krista nyní zůstali ve stavě svobodném. Mnozí se rozhodli k životu samotnému. Mnozí rodičové povzbuzovali své dítky. Mnohé dítky prosily své rodiče, aby jim nebránili, státi se následovníky Kristovými. Mnohé paničky prosily své muže, mnozí mužové své paničky, aby se vespolek zdržovali a mohli se oddati modlitbě. Mnohé vdovy a sirotci, kteří dříve hlad a nahotu trpěli, horoucí lidu horlivostí pokrmů a šatstva dostali. Byltě takový závod ve svatém smýšlení, že každá rodina a každý dům se podobal chrámu pro pobožnost obyvatelů svých a pro jejich modlitbu k Bohu.“

5. Zatím vypuklo nové zbouření proti císaři; Athanasius vybízel obec svou, aby zůstala věrnou zákonnitému vladaři svému. Když pak císař zvítězil, tož Ariáni zrovna Athanasia žalovali, že s těmi povstalci držel. An císař beztoho Ariánům více nakloněn byl, a tito i jiné ještě pomluvy proto Athanasiovi přednašeli, tu již synodu sejiti se nechal. Při této synodě sám císař přítomen byl a s takovým násilím si počínal, že meč tasil, aby biskupy donutil k odsouzení Athanasia. Tento byl opět v kostele přepaden; 5000 vojáků obstavilo kostel, polnice zavzněla, střely lítaly do chrámu a s taseným mečem se tam vdírali vojáci. Athanasius nechtěl se dáti na útěk, ale někteří mniši ho násilím odvedli a skryli. Pozděj se ukryl na poušti; a i tam dal císař po něm slídit. Athanasius však skrze posly a listy se svými obcoval a jich u víře pravé udržeti se snažil. Zatím zemřel Konstancius r. 362., hlavní podpora Ariánů; jeho nástupce Julian nenáviděl kř. víru vesměs; on tedy se domýšlel, že tím víře té nejvíce uškodí, když katolictví a ariánství vedle sebe budou státi a se o víru hádati, a proto vypovězené biskupy zavolal nazpět. A tak se i Athanasius zase do Alexandrie vrátil. Ale stalo se naopak, jak Julian si vypočítal. Neboť moudrým a kř. mírným chováním Athanasia navrátilo se nejen mnoho odpadlých nazpět do Církve katolické, nýbrž i pohané jsou se jest obrátili. To když Julian uslyšel, Athanasia chtěl dát usmrtiti; Athanasius musel utíkat, a s velikou nouzí ušel lodi císařské, která ho lapnouti měla; potom se na poušti skrýval. Co ostatně sv. Athanasius předpovídal, že je Julian mračnem, které brzo přejde, to se vyplnilo. Julian brzo ve vojně bídně o život přišel. Jeho nástupcem byl Jovian, který co horlivý katolík psal sv. Athanasii, aby se vrátil. Také pod tím císařem Ariáni sv. Athanasia několikrát žalovali, ale Jovian nedal na Svatého nic připustiti. Po sedmi měsících již umřel, a nástupce jeho Valens, bezohledný Arián zase všechny katolické biskupy pronásledoval; ano jedenkráte dal spáliti loď, na které se nacházelo osmdesát katolických kněží. Místodržitel Alexandrie dal jednou v noci prohlédati všechny kouty chrámu, aby Athanasia dostal do

rukou; ale tento byl již den před tím jemu ušel. Jelikož však pozděj lid sám pro nepřítomnost milovaného biskupa se rotil, tak že císař zbouření se obával, tedy dovolil, aby se Athanasius zase vrátil. Nyní směl Athanasius po pátém vypovězení konečně zůstati při stádcí svém, a jako po dnu na nejvyšším bouřlivém někdy pozdě večer nastane ticho příjemné a zapadající slunce s klidnými červánky slibuje blahé jitro; tak přáno bylo Athanasiovi před smrtí ještě několik let pokoje a nepřerušené působnosti. On se stal nyní středem všech pravých bojovníků Páně, sv. Hilarius, sv. papež Damasus, sv. Řehoř z Nazianz a sv. Basilius byli jeho přátelé a naučili se od něho, jak mají zastávati svatou věc Boží. — Konečně Bůh povolal sv. sluhu svého; po dlouhých strastech a bojích umřel pokojně v bytu svém, ze kterého tolikrát musel utíkat, 2. Maje 373. Vyobrazuje se v rouclu biskupském.

O podivuhodné ducha přítomnosti sv. Athanasta.

Žalovali naň, že Arsenia zavraždil a jednu pannu znectil. Na sněmu v Tyru drželi nad ním soud jeho nepřátelé. Avšak on jich do vlastních osidel chytl. Když tu nestydatou osobu představili, o které pravili, že ji Athanasius znectil, tu vystoupil zcela tiše kněz Timotheus, a když ona svou žalobu přednesla, tázal se jí: „Mluvil jsem já kdy s tebou? Byl jsem v domě tvém? Ona však křičela na hlas: „Ano tys to; tys mi násilí učinil!“ a všelicos necudného povídala. Ale nyní svět viděl, že ona Athanasia ani nezná. Zahanbeni jsouce, museli nepřátelé tu hanebnici odkliditi; ale nyní tím zuřivěj křičeli, že zavraždil Arsenia. Sv. Athanasius se jich pokojně tázal, zdali znají Arsenia? Oni odpověděli: „Ano!“ Nyní pokynul Athanasius; mnich se zastřenou tvář vkročil. Athanasius mu odkryl tvář, a k užasnutí nestoudných pomlouvačů stál tu Arsenius před nimi celý a živý, a ukazoval obě ruce své. Nepřátelé skřípěli zuby, ale nepolepšili se!

Když ho Julian zavražditi chtěl, lid nařikal, on však ho těšil říka: „Mějte důvěru, tento mrak brzo přejde.“ Potom vstoupil na loď, a odplul po Nylu na poušť Thebais. Nebyl ještě daleko, tu již ho stíhal ten setník, který měl rozkaz, aby ho zavraždil. Neznaje Athanasia a dohoniv tu loď, ve které se Athanasius nacházel, tázal se právě jeho, jest-li neviděl Athanasia? S obdivuhodnou ducha přítomností odvece tento: „Athanasius není daleko odtud; jest-li si pospíšíš, brzy ho dohoniš.“ — Setník pospíchal za Athanasiem, a Athanasius se vrátil do Alexandrie, kde se nějaký čas skrýval, a potom zase na nějakou chvíli na poušť utekl.

Z těchto příkladů můžeme poznati, jakou ducha přítomností obdařil Bůh sv. obhájce víry kat. Athanasia; a blažen každý, kdo jsa obklopen nepřátely, špehouny a čmuchaly, nic se neleká, nýbrž chladně a neohroženě pro svatou a spravedlivou věc horlí a bojuje. To nejvíc zastraší a odzbrojí nepoctivé nepřátele víry a spravedlnosti, když oni mají činiti s člověkem poctivým, který se těch šelem nebojí a neleká.

Modlitba.

O Bože, který jsi dal sv. Athanasiovi takovou neohroženost a ducha přítomnost v protivenstvích, popřej nám, abychom my, když se na nás valí bouře, přítomnost ducha nepozbyli, a snad sobě nezoufali, nýbrž v Tebe důvěřující zvítězili. Amen.

Sv. Sigismund, král r. 524.

Sv. Sigismund byl syn krále Burgundského Gondebalda, ač otec jeho byl Ariánem, nicméně syn přece pravou víru poznal a od sv. Avita, biskupa Vienneského, v ní vycvičen byl. R. 516. založil proslulý klášter sv. Mauricia v Aganě. R. 517. nastoupil po otci vládu. První péči nového krále bylo, aby blud ariánský z říše vykořeněn byl. Na jeho přičinění sešel se sněm církevní v Epaoně, kde předsedal sv. Avitus a moudrá kázeň církevní byla zavedena.

Princ Siegerich z prvního manželství byl tak nešťasten, že zbudil nenávisť macochy své. Tato mstivá paní navedla chotě svého, že ten princ stojí o korunu a život otce svého. Byla to pomluva, a však Sigismund dal se tou ženou obelstít a vyřknul nad synem ortel smrti, který hned vyplněn byl. Brzo však poznal, že byl zklamán. Hroznými úhňetky svědomí trápen, ustranil se do kláštera sv. Mauricia, aby tam zločin svůj oplakával a přísným pokáním ho odkál. Neustále Boha prosil, aby ho zde trestal a tam ušetřil. Jeho prosba byla vyslyšena.

Vladaři Franští vypověděli mu válku, ve které byl přemožen a s ženou a dítětem zajat. Poslán byl do města Orleánu do žaláře. Zatím ale bratr Sigmunda Gundeman zase největší částky Burgundska vydobyl. Z toho se Klodomír vládce Orleánský tak rozhněval, že ty zajaté zavraždit a jejich mrtvoly do studně uvrhnouti dal r. 524. Tak odkál zločin svůj Sigismund a dosáhl horuny mučnické. An se u jeho ostatků stalo mnoho zázraků, tudíž byl do počtu Svatých postaven. V polovici XIV. století přišla veliká část těch ss. ostatků přičiněním Karla IV. do Prahy, a tudíž se stal patronem země České a Moravské.

3. Květen.

Nalezení sv. Kříže.

Kříž sv., na kterém P. Ježíš na hoře Kalvarii umřel, stal se po jeho smrti předmětem zvláštní úcty všech věřících. Jelikož bylo u Židů obyčejem, zahrabati s těmi, kdož byli odpraveni, i nástroje jejich umučení, tedy byl kříž P. Ježíše i s hřebíky do jámy blízko hrobu Páně uvržen. Po vzkříšení Páně hleděli Židé bedlivě odejmouti křesťanům všecko, coby jako nějaký svatý ostatek uctíti mohli. Ještě pak více činili to pohané, kteří i zničení hleděli každou památku na Krista P. Oni věděli, že křesťané mají jejich modly a chrámy modlářské v ošklivosti; a proto také dal císař Hadrian jeskyni Božího hrobu rumem a zemí vyplniti a zasypati, a nad tím chrám ohavné Venúši vystavěti, aby se křesťané štilili, toto místo navštěvovati.

2. Tak zůstal kříž sv. a ostatní drahocenné ostatky křesťanům skryté až do času císaře Konstantina. Tento jsa ještě pohanem, a však v srdci křesťanům již nakloněn, byl od vojska otce svého ve svém 30. roce za

Legenda Svatých.

císaře vyvolán. S tím se tedy nyní o korunu hádal Maxentius, který co císař v Římě sídlil. Veliká bitva měla rozhodnouti, kdo by dále vladařem říše římské býti měl. Maxentius měl vojsko náramné, Konstantinova síla válečná byla skrovná. Nyní poznal v nouzi pravého Boha. Před válkou totiž, v nesmírné sklíčenosti srdce svého modlil se, aby ho Bůh osvětlil, by pravého Boha poznal, spolu však Jej o pomoc vyzýval, aby mu v tak nebezpečí plném podniknutí proti Maxentiovi pomocí svou přispěl. I byl jest vyslyšen. Když jedenkrátě odpoledne v čele svých tým (pluků) popojížděl, uzřel jest stkvělý kříž nad sluncem s nápisem: „V tomto znamení zvítězíš!“ Úžas pojal ho i soudruhy jeho; a však posud nevěděl, co by to vidění mělo znamenati. Když však přemýšleje pořad o tom na večer byl usnul, tu se mu zjevil ve snu

P. Ježíš a držel kříž takový, jakový na obloze byl uzřel, a povelil jemu, aby dal tomu podobný udělati, a ve válce ho co práporu použil: tímto znamením že jistotně ochráněn a vítězem učiněn bude. Časně ráno nechal Konstantin přijíti umělce, a ti vzdělali prápor podle udaného vidění, totiž zlatem potažený oštip s tyčí na příč, jako vypadá kříž; a tent byl od té doby hlavní prápor jeho vojska, a říkalo se mu labarum. Srdatě na nepřitele uderil a také ho přemohl. Nejrozhodnější vítězství dosáhl Konstantin nad Maxentiem na mostě milvickém před Římem, kde Maxentius se utopil v Tibeře.

3. Od této chvíle byl Konstantin rozhodným cítělem ukřižovaného Ježíše, a když konečně i Licina přemohl a samovládce celé římské říše se stal, uzavřel, že z vděčnosti k Bohu na hoře Kalvarii překrásný chrám vystavěti chce; a však to místo, kde kříž P. Ježíše stál, nebylo již možno poznati, tím méně pak kříž ten nalézti. A však matka císařova, nábožná Helena,

ačkoli 80 let stará, nešetřila žádné práce, jen aby vůle syna jejího byla ve skutek uvedena. Ona sama cestovala do Jerusáléma a dala strhnouti chrám Venuše v té naději; že tam nalezne hrob Páně a při něm kříž sv. A hle! při této práci přišlo se skutečně na jeskyni Božeho hrobu, a nedaleko této našly se k největší radosti císařovny a veškerého přítomného lidu tři kříže spolu s nápisy a hřeby. Než nová nesnáz, nová žalost! Nápis totiž oddělen ležel od kříže, a tudíž se nemohlo posouditi, který z těch tří křížů by to vlastně byl, na němž Spasitel přesvatý život svůj dokonal. I tu připadl biskup Jerusálémský z vyššího vnuknutí na tu myšlenku, aby se všechny tři kříže odnesly do příbytku jisté vznešené na smrt nemocné paní. U přítomnosti císařovny a veškerého shromáždění vyběhl jí Makarius biskup, aby se jednoho kříže po druhém dotkla. Při dotknutí prvních dvou křížů nepozorovalo se ani toho nejmenšího účinku, sotva však se byla dotkla kříže třetího, v okamžiku povstala z lůžka svého úplně zdrava.

4. I tu již nebylo ani té nejmenší pochybnosti, že jest to kříž onen, na němž Kristus P. trpěl a umřel. Kříž tento dala císařovna Helena rozdělit na tři díly, z nichžto jeden poslala s hřeby císařskému synu svému Konstantinovi, druhý pak vzala s sebou do Říma, třetí konečně dala zasaditi do stříbra a odevzdala jej biskupovi Jerusálémskému s tím doložením, aby na věčné časy uložen byl v chrámě Božeho hrobu, který se na rozkaz císaře Konstantina právě byl stavěti počal.

5. Od té doby prokazovali křesťané dřevu sv. kříže nejhlubší úctu, a slavili na památku této udalosti slávnost Nalezení sv. kříže až podnes. Ta část kříže sv., která se dostala do Říma, přechovává se tam v chrámě sv. kříže, který od císaře Konstantina vystavěn jest. Již záhy, jak píše sv. Cyrill, biskup Jerusálémský, že se pořád uřezovaly s toho sv. dřeva malé částičky či partikule, a do celého křesťanského světa se rozesílaly, a Svatý ten ujistuje co očitý svědek, že jakkoli se těch partikul z něho odřeže, dřeva samého předce neubývá. Tak z toho dílu sv. kříže, který se v Římě nachází, rozesílají se částičky v malých, stříbrných nádobách. Aby se však vědělo, že tyto částičky jsou přesné, musí se hleděti na to, jsou-li červenými hedbávnými nitkami zavinuté, znakem nějakého kardinála opatřené a zvláštním listkem za přesné vyhlášené. U nás v říši rakouské máme největší část sv. kříže v překrásně vyhotoveném a velikém kříži zadělanou v onom znamenitém klášteře sv. kříže (Heiligenkreuz), který založil sv. vojvoda rakouský Leopold nedaleko od Vídně na konci romantického úvalu, který se od památných vod léčivých v Badenu až k tomu samostanu cisterciáckému táhne.

Sv. kříž, kniha nejpoučlivější.

Kříž je vzácný a ctihodný nástroj vykoupění lidského. Toto dřevo vzal Vykupitel na ramena svá, donesl je u mnohých nesnázích a bolestech na horu Kalvarii, a na něm co na bolestném lůžku pněv dokonal velebný život svůj, „aby ten, který na dřevě zvítězil, na dřevě také přemožen byl.“ Takto dřevo kříže učiněno jest drahým nástrojem

našeho vykoupění a proto jest nám tak drahé, ctihodné a vzácné. — Kříž je škola víry a moudrosti kř. Nebo co nám hlásá viru v Krista Ježíše, co Spasitele hříšného světa mocněj, nežli sv. kříž? Kříž nám hlásá vinu naší neskončenou, lásku Ježíše neskončenou a spravedlnost Otce neuprositelnou! — Kříž káže, že vira naše je pravá, nebo žádný, leč šílenec neobětuje život pro klam, tím méně P. Ježíš. Kříž je škola cnosti kř. Zde se učíš milovati nepřátele své, náležitě pečovati o své přibuzné; zde se učíme býti milosrdni, jako P. Ježíš k lotrovi; zde se učíme sv. trpělivosti, ano veškeré cnosti. Kříž je hojný pramen útech y kř. jak v životě tak i v smrti. Jsi-li pronásledován, od svých přátel opuštěn, trpíš-li hlad, nahotu, pomluvu a t. d., pojď ke kříži, zde kyně úleva a útěcha; nebo všecko to, a více musel P. Ježíš nevinně trpěti! Svírá-li tě bolestná nemoc, tíží-li vina hříchů, blížil-li se poslední hodinka: obrať se ke kříži, zde je balsám pro všechny rány osudu zlého, zde strom vždy zelený útěchy a občerstvení! — Kříž je vznešený trůn lásky! A v pravdě nikdy nevidíme lépe a jasněj lásku Otce nebeského a Syna jeho Ježíše Krista k nám hříšným a nehodným lidem než na kříži; ničím nebyváme více rozniceni, abychom i my zase Boha a Ježíše Krista milovali než křížem. Nebo že nás z lásky stvořil, to vidíme; ale že z lásky k nám nás vykoupil, o tom bychom nevěděli, kdyby nám nebylo zjeveno. A proto z lásky ke kříži svatí naučili se milovati i bližního a sloužiti jemu ve všech potřebách. — Kříž je znamení vítězství, kterého vydobyl P. Ježíš nad židy a pohany. V pravdě nic nebylo židům tak potupného a protivného jako kříž. A hle! nyní od té doby, co na něm Pán Ježíš umřel, všude je vystaven, všude se chová v účtivosti, v domech i na veřejných místech, o samotách i na silnicích, na kopcích i na pahorcích, jakž i v údolích; na moři v lodích, na oděvu a zbroji, na stříbrných i zlatých nádobách, na obrazech, na stěnách příbytků našich; na korunách králů, na prsou biskupů, na krku paniček a t. d.

M odlitba.

O Bože! jenž jsi skrze radostné nalezení spasitelného kříže divy sv. umučení svého obnoviti ráčil, propůjč nám, abychom pro drahou cenu toho obživujícího dřeva života věčného dojíti mohli. Amen.

4. Květen.

Sv. Florián, mučenník r. 297.

Na mnohých katolických domech viděti obraz rytíře římského s přilbicí a korouhví, s nádobou na vodu v ruce, kterou oheň na hořícím domě ulívá. Jest to sv. Florián, patron proti ohni a neúrodě. Jak se povídá, byl rodem Němec narozen v Zeiselmauer-u nedaleko Vídně v Rakousích. Dal se na vojnu a jak se podobá byl vůdcem vojska, kterým vlada římská sháněla daň (u nás jim říkají vojáci na exekuci). Jsa statečným vojínem miloval ovšem službu vojenskou, ale ještě více miloval Krista, jemuž byl na křtu sv. věrnost přísahal. Právě byl vzdálen hlavního města Hořejšího Rakouska Laureaku (Lorch), kde byl posádkou, ať doslechl, že císařové Dioklecián a Maximián vydali ukrutné rozkazy, aby křesťané byli mučeni, a že místo-držitel Akvilinus křesťany své provincie se všad nechává shledávati a do vězení vrhati, aby jich k odpadnutí přinutil. Již 40 věřících sešlo smrti mučennickou, ostatní, aby jí ušli, utkali do hor a do lesů.

2. Sotva došla Floriána tato žalostná novina, aj! tu hned puzen Duchem sv. vydal se na cestu do Lorchu, aby tam bojácným věřícím ku pomoci přispěl, jich ve věrnosti ku Kristu upevnil, a kdyby bylo potřebí, jim příklad slavného zápasu pro sv. víru podal. Když přes most řeky Enže se ubírali chtěl, kady se šlo do města, potkali a zastavili ho vojáci, s ním pod jedným práporem stojící. Z úst jejich slyšel, že jsou vysláni od místodržitele, aby křesťany jímali a před místodržitele přiváděli. Neohroženě pravil k nim sv. Florián: „Co po jiných slídíte? Ejhle! já jsem křesťan; jdětež a oznamte to místodržiteli!“ Hned ho dali vojáci do okovů a přivedli před Akvilina. Ten byl nad tím velice zarmoucen, když uslyšel, že Florián, plukovník vojenský, ve vojště tak vážený, nosí jméno křesťanské a rozkazů císařských poslouchati se zdráhá. I domlouval mu přátelivě, aby obětoval bohům, aby se svými soudruhy,

kteří si ho tak váží, v pokoji živ byl, a jeho nenutil, aby trestem proti němu musel přikročiti. Florián však neohroženě odpověděl, že on jaktěživ bohům nebude obětovati, a připraven je, každou muku pro Krista vytrpěti. Rozzloben nad tím poručil místodržitel katům, násilí užiti a Svatého mukami donutiti. Tu pozdvihl Florián oči své k nebesům a modlil se: „Pane Bože můj! v Tebe jsem doufal, Tebe vyznávám, za Tebe bojuji, Tobě vzdávám obět chvály. Střež mne pravici svou, nebo jméno Tvé jest požehnané na nebi a na zemi. Jen mi přej síly, abych trpěl, posiluj mne milostí svou, abych důstojným byl k Svatým a Vyvolencům Tvým připočtenu býti.“

3. Tak se modlil šlechtný vyznavač Bohu; a však Akvilinus posmívaje se jemu řekl: „Kterak můžeš tak pošetile mluvit a neposlouchati rozkazů císařových?“ Jemu odpověděl Florián: „Ctím Boha svého a poslu-

šen jsem císaři, jako na dobrého vojáka sluší; ale k tomu mne nikdo nepřivede, abych obětoval modlám, které nejsou nic, leč pouhý mam a klam.“ Na takovu řeč rozpálen jsa vzteklostí místodržitel velel Svatého kyji ubijeti. I hned jsou sv. Floriána obnažili a obnaženého strašně mučili; on však volal u prostřed mučení: „Nebojím se muk tvých, zapal si hranici svou, já na ni vstoupím ve jménu Kristově.“ — Zase ho tloukli biřičové, krev tekla po zemi v potocích; ale Florián se nepohnul. Vesele se usmívaje pravil: „Nyní přináším pravou obět svému Ježíši, který mne v tom posilňuje a této cti činí důstojným.“ Tu poručil tyran, aby mu špičatými bodáky trhali maso s těla jeho; a však i nyní zůstával Florián stálým a utěšené mysli.

4. Když bezbožný místodržitel poznal se býti od věrného vojína Kristova přemožena, tu poručil, aby mu kámen na krk přivázali a potom ho do řeky Enže potopili. S vznešenou radostí zaslechl Florián tento rozkaz, děkoval Bohu za tuto milost a s veselou myslí jako by šel na svatební hostinu k mostu popocházel. Tam mu přivázali na krk kámen, a když mu dovolil kat ku prosbě jeho, aby se mohl kratinkou chvíli pomodlit, poklekl a s vřelou pobožností Bohu svou duši poručil. Jeden krvežíznivý voják, kterému to už trvalo dlouho, přiběhnuv surově Svatého přes most do řeky shodil. Ale v tom okamžení ten ukrutník přišel o zrak, kdežto vlny té řeky, jakoby byly útrpnější než lidé, vyzdvihly na površek vody svaté tělo, a i s kamenem na vyvýšené místo pobřežní je vynesly. Tam hned se sřítíl mohutný orl dolů střelhitě s povětří, a s rozestřenými křídly hájil těla svaté před každým znectěním se strany pohanů. V noci se zjevil sv. mučenník jedné nábožné ženě, jménem Valerii, napomínaje ji, aby jeho tělo pochovala. Žena ta hned byla ochotna k službě takové, a vzavši vůz se spřežením volů odebrala se na místo, kde sv. tělo leželo. Tam je uctivě na vůz naložila a s tím drahým břemenem na svůj stateček odjela. A však volci za nějaký čas, když již delší kus cesty táhli, dostali takovou žízeň, že dále táhnouti nemohli. V této nouzi volala vroucně k Bohu o pomoc, a hle! z nenadání vyprýštil se tam ze země pramének čerstvé vody a prahnoucí hovádka vodou touto se zotavivše táhla sv. tělo dále.

5. Když dojela na stateček svůj, položila nábožná žena sv. tělo do krásného hrobu, a Bůh oslavil sv. sluhu svého mnohými zázraky, které se staly na přímělu jeho. Když popustilo pronásledování, vystavěli nábožní věřící na tom místě, kde se nacházel hrob sv. Floriána, kapličku, a za času sv. Severina usadili se tam nábožní poustevníci. Z jejich cel ponenáhlu povstal slavný klášter řeholníků sv. Augustina, jenž slove klášter sv. Floriána, a zbožností a učeností svých obyvatelů chvalné pověsti i za našich, duchovenstvu nepřiznivých dob požívá. Překrásný chrám zdejší přechovává v sobě jednu část ostatků sv. mučenníka, druhou část sobě vyprosil zbožný národ Po l s k ý. Od ženy Valerie totiž bylo tělo sv. Floriána do sv. Říma odvezeno. Konečně r. 1183 poslali Kasimír kníže Polský přeslavný, a biskup Krakovský Gedeon

k sv. otci Luciovi III. vyslanec s prosbou, aby jim poslal ostatky nějakého ze ss. mučenníků, který by byl záštitou a ochranou městu a národu tomu proti Průšákům a jiným divokým národům. Tu jim poslal sv. Otec po Jiljím, biskupovi z Modeny, ostatky sv. Floriána. Celý národ s králem svým kráčeli takovémuto hostovi sedm mil od Krakova v ústřety v náramném množství. I hned jsou uloženy s úctou kosti sv. mučenníka v chrámě od Kasimíra vystavěném; část sv. těla byla do hlavního chrámu přenesena a tam do mramorového oltáře vložena. A jako se honosí Jerusalemem sv. Štěpánem a Řím sv. Vavřincem, tak se honosí Polsko sv. Floriánem. U nás na Moravě a v Čechách je ten sv. Florián velice oblíbený patron, a naši staří předkové téměř na každém domě postavili buď obraz buď sochu toho Svatého jako patrona a ochrance proti ohni. Také je patronem obzvláštním sousední země Rakouské, a v Horním Rakousku je den sv. Floriána (4. Května) zasvěcený svátek. Kdokoli cestuješ po velebném Dunaji z Lince dolů k Vídni, neopomíň pohlednouti u města Enže (Enns), které stojí na místě slavného Laureacum, v pravo přes břehy úrodné do krajiny, tam nedaleko od břehu vynikají dvě černé věže kláštera sv. Floriána; v pohledu tom blaženém řekni: „Sv. Floriáne, mučenníku Boží! oroduj za nás!

Jedný lék proti neduhům našeho věku je náboženství.

Co tenkrát za času sv. Floriána pomohlo, že se nerozpadl kyprý stát římský a znemravnělá společnost lidská, byla nadšenost pro křesťanskou víru, která přemohla konečně všechny živly rozvratné. I vojáci, jako Florián, dali život pro víru! Jak jinak je nyní po tisíci letech! Duch našeho času od mnohých bývá veleben nad míru, a jako nějaká požehnaná éra všeobecné vzdělanosti, osvěty a pravého uvědomění vychvalován; ukazuje se nám na vysoký stupeň, jehož jsou dostoupily vědy, na rozšíření vzdělanosti, kteráž již i sahá až v obecní lid, a tuto blaze působí; vychvaluje se cit národní a politika, ze kterých viděti lze, že národové už nebudou slepými nástroji vůdců svých, že nebudou bývatí války pro zájmy a vrtochy jednotlivých osob, a že nebudou se zabíjeti vespolek tisícové na rozmarné pokynutí neobmezených vládců svých. Dejž Bůh, aby všechno to pravda bylo a sladké ty naděje aby se vyplnily! — Nejsme z těch, kdož ve všech zjevech na obzoru věd, umění a průmyslu vidí jen komety zlověstné, a jiného pravidla pro úsudek svůj nemajíce než-li: „Nikdy toho nebyvalo!“ proti všemu novému brojí, ve všem záhubné novoty anebo aspoň zbytečné věci spatřují. Ale ani také nestavíme se v řadu těch, kdož v duchu doby naši spatřují ten pravý začátek toho pravého ráje pozemského. Nebo jakkoli mnohem nad dřívější vyniká věk náš: tím zajisté bohužel! zůstává v pozadí, že panuje veliká k náboženství netečnost právě u těch, kdož nejvíce se kulturou a vzdělaností vychloubávají. Sv. Otec Pius IX. sám r. 1848 vyjádřil se k postním kazatelům, že panují zvláště (krom jiných obecních) dva bludové sociálního života. Jeden z nich, vycházející z lakoty, hlásá oloupení bohatců, zatracuje majetnost jako zločin. Druhý blud, výtvar pýchy a hrdoosti chce odvésti národy ode vši autority (Církve a státu). Avšak proti všechněm vadám věku našeho, jakéž jsou: atheismus (neznabožství), pantheismus (všeboženství), rationalismus (rozum místo víry), materialismus (užívání světa za cíl vezdejší) a komunismus (vojna proti bohá-

ům) jest nejlepší a jediný prostředek: „katechismus.“ Nebo bez náboženství není svědomitost, a kde není svědomitost, tam není možen pořádek pospolitý a blažený život vezdejší. Až budou mezi námi zase charakterové, kteří ve všech stavech hájiti budou víru kat. jako největší statek a základ vši blaženosti, a snad i s obětí života svého, jako sv. Florián, tenkrát — ale jen tenkrát — bude lépe.

Modlitba.

O Bože! který nás slavností Tvého sv. mučenníka Floriána obveseluješ, propůjč milostivě, abychom my, kteří jeho slavné vítězství na zemi velebíme, k radostné společnosti jeho v nebi připuštění byli skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

5. Květen.

Sv. Pius V., papež r. 1572.

Někdy bývá od odpůrců naší sv. víry, ano i od katolíků, kteří však jen jméno mají, velice potupně mluveno o nejvyšších pastýřech Církve, o papežích. Oni nevědí, anebo věděti nechtějí, že a co velikého papežové pro celé člověčenstvo působili. Jen o jednom, bychom zmínili, bez jehož ostražitosti, horlivosti a srdnatosti byla by se stala Evropa západní kořistí Turků; kříž sv. byl by byl uhnouti musel jejich půlměsíci, vědy a umění byly by zhynuly. Uvidíš to ze života svatého, velikého papeže Pia V. On se jmenoval dříve Michal Ghisleri a narodil se r. 1504. v malém vlášském městečku Bosko. V 17. věku svém vstoupil do řádu sv. Dominika. Jeho jediným přáním a veškerou touhou bylo, aby zachoval duši svou; proto opustil svět a zvolil chudobu, poslušnost a pohrdání sebou samým za ustavičné průvodce své. Modlitba a studování byly denní jeho zábavou; posledním v domě býti, bylo jeho radostí; kdykoli mu nabízeli nějakou důstojnost anebo zvolili do nějakého úřadu, tu s vřelými slzami prosil, aby ho ušetřili. Proto se pokládal zcela nehodným býti úřadu kněžského, a když tuto důstojnost předce ve svém 24. roku přijmouti musel, tu dlouhý čas s největší bedlivostí k sv. posvěcení se připravoval. Nad míru miloval chudobu. Když jedenkrát do Milána cestoval, aby zpověď tamějšího místodržitele slyšel, připomenuli mu, aby si plášť koupil a před deštěm se ochránil. On však na to odpověděl: „Chudí učennici musejí se uspokojit jediným šatem.“ Vždy chodíval pěšky; přísně zachoval mlčení; kdykoli se soudruhy mluvil, mluvil jen o Božských věcech. Jakkoliv si přál, aby skryt a světu neznám zůstal a umřel, nemohl to zameziti, že ho ruka Páně postavila na svícen; neboť poníženo a povyšuje Bůh, jak P. Maria někdy zpívala. Stal se biskupem, potom kardinálem a konečně r. 1565. papežem.

2. Darma se zdráhal s prosbami a se slzami, převzít tuto důstojnost; musel se odevzdati do vůle Boží; ale již hned ten den po svém korunování významenal se skutkem milosrdenství. Bylo v obyčeji, že v ten den veliké summy peněz byly vydány na veřejné vyrazení

pro lid. Sv. papež ustanovil tyto peníze na almužnu, a klášterům dal ty peníze, které pro obveselení vysokých osob toho dne vyměřeny byly. Jinověrci, zvláště Luteráni obviňovali papeže tehdejšího věku z toho, že vedli tak nad míru skvostný život. Aby tato obviňování zahanbil a jím konec učinil, uvedl ve svém hospodářství největší šetrnost a pohnul i kardinály k tomu, aby do svých domů zavedli lepší pořádek. Zpořádav dům svůj i ve městě Římě kázeň a mrav zaváděti počal. I zakázal ukrutné zápasy zvířecí, dal přísné předpisy pro hostince, a bez milosrdenství trestal ženštiny lehkomyšlné. Každý den sloužil mši sv. s nejvroucnější pobožností a dvakrát za den činil rozjímání před křížem. Chudé a nemocné pokládal za své děti. Často navštěvoval špitály a chudým i nemocným nohy sám umýval. Když jedenkrát jeden protestantský šlechtic na své oči viděl, jak papež chudému, který celý vředy pokryt byl, nohy líbal, — hned na místě se obrátil. Téměř neustále se postil.

3. Cele jsa proniknut vznešeností své důstojnosti, jako nejvyšší pastýř celé katolické Církve, všude hleděl sv. víru rozšířiti a známost sv. náboženství rozšířiti. On dal oznámiti nálezy sv. sněmu Tridentského a sestavit krásný, obsahuplný katechismus, který pod názvem „římský“ ve známost vešel. Po všech krajinách světa obracel pečlivý zhléd svůj a rozesílal statečných misijnářů, aby sv. Evangelium hlásali a upevňovali. Ukázal-li se již tím co veliký a svatý muž: samojedin tehdy nepřekonán tu stojí co ochrance křesťanstva od jarma tureckého. Turecký císař Selim II. nadut jsa a z vysokomyšlněv nejedním vítězstvím, kterého byl nad křesťany vydobyl, umínil sobě, podrobiti veškerou Evropu panství svému. S nesmírným množstvím lodí válečných táhl nejvyšší velitel sultánův k břehům Italským rozšiřuje vsudy strach a zděšení. Sv. papež Pius V. uznával veliké nebezpečí a proto uzavřel smlouvu s Benátkami a s králem španělským. I bylo co jen možná nejrychleji přihotovoeno loďstvo, a papež zvolil za velitele celé armády chrabrého Jana rakouského (Don Juan d' Austria); také jemu a celému vojsku udělil sv. požehnání a ujistoval ho, že zvítězí nad nepřítelem, jest-li špatné osoby z vojska svého odstraní a mezi vojáky přísnou kázeň zavede.

4. Především kladl sv. papež celou svou důvěru na Boha a na přimluvu neblahoslavenější Panny, kterou co dítě uctívati byl přivykl. On odevzdal sebe a všecko, co na srdci měl, v ochranu mocné Rodičky Boží. Hned jak vojna začala, rozkázal, aby se v celé Církvi konaly veřejné modlitby a posty, aby Bůh spravedlivý smířen byl. Všude odesílány vroucí modlitby k nebesům; celé zástupy táhly na pouť k P. Marii do Loreto, aby vyprosily pomoc její. Nyní vyploulo 200 lodí naplněných vojny křesťanskými na hlubinu moře, aby vyhledali nepřítele Turka, který již s 400 koráby ve přístavu města Lepanto loďstvo své zakotvil. Jak nastal den 7. Října 1571., vrazily na sebe obě strany s loďstvem svým. Turci zbujněli a zpysněli domýšleli se, že jich vítězství nemůže minouti. Tu se vrhli vo-

jínové křesťanští na korábech na kolena před křížem vroucně Boha vzývajíce.

5. Nyní dal velitel znamení k útoku, zdvihnuv korouhev, kterou mu byl papež poslal, a na které byl obraz Kristův. Seč počala nevyslovnou vzteklostí; kolik hodin kolýsalo se vítězství nejisté. Ali Paša, generál Turků, bojoval s udatností hrdinskou; on sám osobně útok učinil na ten koráb, na kterém se Jan rakouský nacházel; a však jeho loď byla vydobytá, on sám usmrčen a jeho hlava na oštip nastrčena. Sotva to uzbili Turci, tu ochabla zmužilost jejich; 200 jejich lodí vzato nebo spáleno a do moře ponořeno, 30.000 Turků pobito, 20.000 křesťanských otroků osvobozeno, velice mnoho praporů a děl ukořistěno a vítězství nejskvělejší vyhráno. Zatím měl sv. otec Pius V. vyzdvížené ruce své neustále k nebesům, vzýváje Boha o šťastný výsledek bitvy námořní. Právě v tu hodinu, kde se vítězství rozhodlo pro vojsko křesťanské, pracoval právě se svými kardinály v sednici; najednou poodřel maličko od nich, a otevřev okno pohlédl k nebesům. Za chvíli zavřev ho zase zvolal: „Nyní nebuď ani zmínky o další práci; jediné díkučinění chceme odesílati k nebesům za vítězství, které Bůh právě v tuto chvíli vojsku křesťanskému propůjčil. Bůh zjevil sv. Otcovi to vítězství a aby památka tato na věčné časy se udržela, nařídil sv. papež 7. Října, jako v den výroční, zvláštní slavnost pod názvem: „Naší milé Paní vítězné“ a do lauretánské litanie vstavil slova: „Pomocnice křesťanů, pros za nás,“ neboť byl přesvědčen, že P. Maria vyprosila to vítězství nad dědičným nepřítelem křesťanstva. Na příští rok sv. papež zase ozbrojil vojsko proti Turkům, kteří už po té porážce u Lepanto nebyli tak strašní; ale tu právě uvrhla ho nemoc na lůžko a 1. Května 1572. usnul sladce v Pánu.

Vyobrazuje se v rouchu papežském.

Slavnost sv. růžence.

Jako všickni Svátí choval i sv. papež Pius V. vroucí pobožnost k blahoslavené Rodičce Boží. Již jsi četla, duše kř., kterak on v boji proti Turkům se odporučil mocné Panně této. Jejím prostřednictvím se to stalo, že Bůh mu zjevil vítězství křesťanů, ale i tu jistotu, že křesťané to vítězství děkovati mají jediné a obzvláště modlitbě spoluúdd bratrstva sv. růžence. — Sv. papež však žádné zmínky neučinil z pokory, a proto že sám náležel rádu sv. Dominika. Sv. růženec totiž děkuje původ svůj sv. Dominikovi, a tímto jeho řádem kazatelským povstalo též ono bratrstvo sv. růžence. V Římě

mělo to bratrstvo hlavní sídlo své ve chrámě dominikánském; mužové z vysokých stavů, duchovní a světítí byli údy jeho. Když tedy křesťané vytáhli do boje proti Turkům, modlili se doma za ně. Právě toho dne, když se strhla bitva u Lepanto, konali údové sv. růžence veřejně pobožnosti a průvody ke cti Královny nebeské, aby vymohli pomoci na přímluvu její. Sv. papeži Piovi V. pak od Boha zjeveno, že k dosažení toho vítězství nejvíce napomáhala modlitba toho bratrstva sv. růžence. Jak jsme již pravili, sv. Otec o tom ničeho nemínil, aby se nemyslílo, že tím sloužil, hověl více svému řádu nežli pravdě. Jeho nástupce však Řehoř XIII. byl o tom obdržel zevrubnou známost a tudíž nařídil, aby se konávala v tu první neděli měsíce Října každého roku zároveň se slavností P. Marie Vítězné též slavnost sv. růžence, a když pozděj křesťané nových vítězství nad Turky dosáhli na přímluvu P. Marie, rozšířil tuto pobožnost na všechny církve v křesťanstva.

Když tedy, milý čtenáři! tuto slavnost konáš, nebo se sv. růženec modlíš, zpomeň si, že blahoslavenou P. Marii nikdy nadarmo nevzýváme, a že ty skrze ni, tuto vítěznou Pannu a pomocnici křesťanů, dosáhnes vítězství nade všemi nepřátely spasení svého. Vzdychej tedy k ní častěj, zvláště pak v čas pokušení:

„O Maria! přijdiž ku pomoci sluhovi svému; o Maria! neopouštěj mne! o Maria! ukaž moc svou; ukaž, že jsi matkou! Amen.“

6. Květen.

Sv. Jan Damašcenský r. 708.

Až do r. 673. nacházelo se město Jerusaleým se svatými místy, kde Ježíš trpěl a umřel, v ruce křesťanů; rovně tak i město Damaškus, kamž jedenkrát sv. Pavel, jsa ještě Šavlem, táhl, aby křesťany pronásledoval. R. 637. byl Jerusaleým od nevěřících Arabů vydobyt, a brzo potom i Damaškus, kde kalífové či náčelníci Arabů zarazili své sídlo, křesťany tvrdě utiskující. V tomto městě tedy uzřel světlo světa Jan, odtud jeho přijmí Damašcenský. Rodiče jeho, bohatí a urození, byli věrnými ctiteli K. Ježíše a vynaložili veškeré jmění své na zaopatřování chudých a vykupování zajatých otroků křesťanských. To a jejich rozšafnost získala jim vážnost kalífovy, který i otce Janova až za tajemníka svého povýšil.

2. Pod dohledem rodičů svých dorůstal Jan ve všeliké bázni Boží; nábožný řeholník, jménem Kosmas, byl jeho vychovatelem. Tento mnich, kterého otec jako otroka na trhu si koupil, vychovával ho kolik let, a pacholík činil tak výborné pokroky, že konečně učitel vyznal, že již ho žák převýšil. I Arabové jej sobě vysoce vážili jako otce, a kalíf mu nabídnul důstojnost místodržitele v Damašku. Janovi se tedy nedostávalo štěstí pozemského, všechna přání svá mohl uspokojiti, každé radosti mohl dosyta užiti; ale předce cítil, že v srdci svém má prázdno a pusto, a pokoje pravého postrádal. On si totiž rozvažoval, kterak pomíjející jest všechno štěstí vezdejší, a hluboce k srdci bral si slovo Páně: „Co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, duše své pak by ztrátu trpěl?“ Bázeň, aby neztratil duše své, poháněla ho do samoty, kdež by věčnému Pánu a nejvyššímu Králi sloužiti mohl, proto i svou

důstojnost složil, všechny své statky rozdal mezi chudé a kostelům, a potom zcela tiše se odebral na pouštku sv. Saby u Jerusaleéma. Tam ho doprovázel jeho bývalý vychovatel, nábožný Kosmas.

3. Mnohému čtenáři tane neustále na mysli veliké hospodářství, nebo hospoda či továrna, a v té se otáčí celé jeho smýšlení ve dne v noci jako kolo mlýnské. Snad bys sobě mohl také pomyslíti: Co je platno člověku, byť by celý svět získal a t. d., a poněkud začítí také starati se o duši svou a poraditi se o tom s knězem! — Když sv. Jan do té samoty přišel, představený hned ho s radostí přivítal a odevzdal ho statečnému řeholníkovi, aby ho řídil. Tento vůdce hned ho vzal za ruku, uvedl ho přátelsky do cele jeho, a dal mu následující pravidla, kterých i ty, laskavý čtenáři! račiž scbě povšimnouti: „Nikdy,“ pravil mu, „nesmíš jednatí podle vůle své vlastní; nauč se, sám sobě ve všem odemirati a odlučuj srdce své od tvorů pozemských. Obětuj Bohu všeliká svá myšlení, skutky, útrpení a modlitbu. Nikdy si pyšně nezakládej na své vědomosti nebo na nějaké jiné přednosti; nybrž vždy více o tom se přesvědčuj, že sám ze sebe jsi mdlý a nevědomý. Odřekni se všeliké marnosti, nedůvěřuj ve svou vlastní obezřelost a nikdy si nežádej vidění nebeských nebo nějakých jiných důkazů mimořádní přízně Boží. Zachovávej přísné mlčení a pomni, že člověk i tehdaž se prohřesiti může, když bez potřeby třeba i dobré věci mluví.“

4. Tato tedy pravidla svědomitě zachovával a dle nich se řídil Jan, a brzo činil pokroky veliké na cestě křesťanské dokonalosti. Musel však vystáti i od učitele svého přísných zkoušek, aby se naučil dokonalé poslušnosti. Jedenkrát mu naporučil učitel, aby osm hodin dalekou cestu do Damašku vážil a tam prodával koše, kteréž byli mniši napletli. Při tom mu však uložil, aby ty koše neprodával laciněji než za ustanovenou cenu, která byla příliš vysoká. Sv. Jan poslechl bez reptání a vzav koše na záda ubíral se k městu, kde dříve byl tak vysoký úřad zastával. I začal prodávati koše, když však řekl, co za jeden? tu se mu lidé dali do smíchu a tupili ho: on pak mlčel a všechno trpěl. Nikdo nechtěl koše odebíratí; konečně se smíloval nad ním jeden bývalý sluha domu jeho, a za tu určenou cenu všechny ty koše mu odebral. Tímto způsobem přemohl Jan marnivost a cvičil se ve krásné cnosti křesťanské — v pokoře.

5. Když učitel jeho viděl, kterak dokonale Jan v každé cnosti křesťanské se cvičil, pokládal ho býti důstojným úřadu kněžského a dovolil mu též, aby ku vzdělání bližních svých a ku prospěchu Církve sv. knihy spisovati směl. Nyní byl též i čas přišel, kde Jan měl nechat svítit světlo své. Surový, nevzdělaný císař Lev Izaurus byl se opovážil, zapovídati úctu ss. obrazů a dal jich z kostelů odstraniti: ano, on poručil pod pokutou smrti, aby z domů a chrámů kde který obraz byl vyklizen, spálen nebo jakkoli zničen. Tu hned sv. Jan ujal se péra, aby proti tomuto šílenému řádění císařovu psal a úctu ss. obrazů zastával. Ano ani při tom nezůstal! On opustil svou milou samotu a cestoval a pro-

chodil celou sv. zemi, aby věřící, kteří věrně při starém obyčeji církevním setrvali a těžce pronásledováni byli, ve víře posilnil. Ačkoliv císař pokutu smrti na to položil, kdyby někdo obrazy zastával, nicméně až do Cařihradu se Jan odvážil, aby se nepřátelům obrazů opřel a za to smrt podniknouti směl. A však Bůh byl jináče uložil; nestalo se mu nic zlého, a bez úrazu vrátil se do cele své, kde r. 870. tiše usnul v Pánu.

Vyobrazuje se v rouchu řeholníka, nesa koše na zádech.

● úctě obrazů Svatých.

Není téměř ani jednoho článku naší sv. víry, a ani jednoho obyčeje ctihodného, aby na ně nebyli útok učinili nepřátelé Církve kat. To se tedy i stalo ohledem úcty obrazů Krista a Svatých jeho. Již křesťané v prvních třech stoletích ctíli obrazy Svatých, ačkoli u prostřed modloslužebníků živi byli.

Tak se našlo a podnes viděti lze jest ve hrobech ss. mučenníků v Římě krásně malované obrázky ze str. Z., i obrazy představující Krista a jeho blahoslavenou Matku. Když za císaře Konstantina přestalo pronásledování křesťanů, povstávaly všude překrásné chrámy Páně a ozdobovány jsou nejmělejšími obrazy na důkaz, že úcta obrazů Svatých již záhy v Církvi kat. květla. Pozoruj, milý čtenáři! pravím „úcta“, neboť obrazy smí kat. křesťan sice ctíti, ale nesmí se jim klaněti, t. j. nesmí jim takovou čest prokazovati, jaková náleží Božiu samému, nebo to by byla modloslužba a tedy veliký hřích. My katolíci ctíme, vážíme a milujeme obrazy jedině pro tu osobu, která na nich se představuje; a když před obrazy hlavu kloníme nebo obnažujeme, když jich libáme nebo snad i koleno před nimi shýbáme (k. p. na Veliký pátek před křížem), tož se tato pocta vztahuje jedině na Krista samého nebo na Svaté jeho, kteří tuto představení jsou. Vždyť i lidé sklání svou hlavu, ano i kolena před krály a knížaty z úcty, aniž tím zamýšlejí klaněti se jim. Bludáři, ano i osvíceni, lhostejní katolíci spílají té úctě obrazů rkouce: „Vždyť to Bůh sám zapověděl, obrazy dělati;“ — ale oni zapominají, že Bůh výslovně přidal „a jim se klaněti“; klaněti se ovšem nesmí žádný kat. křesťan obrazům, jenom ctíti jich. Ostatně má při tom kat. Církev nejlepší úmysl, když dovoluje obrazy ctíti. Obrazy jsou jako kniha, kterouž na nebeské věci upamatování býváme; důstojně a krásně vyobrazený Kristus, bl. matka Boží, nebo nějaký Svatý pohne zajisté srdce k pobožnosti a k sv. rozjímání. Jak mnozí lidé našli již pouhým rozjímáním a pohledem na obraz trpícího Spasitele nebo bolestné Matky jeho síly a útěchy v bolestech a hoři svém; jak mnozí již obrázky Svatých k nábožnému životu pobuzeni byli jsou!

Sněm sv. Tridentský ve jménu celé Církve to schvaluje, aby obrazy v úctě se chovaly, „ne sice jako by se myslilo, že v nich je nějaké božství nebo nějaká moc, pro kterou by se jim měla prokazovati úcta, anebo jako bychom svou důvěru v obrazy klásti směli, jak se to někdy od pohanů stávalo, nýbrž proto, že se ta úcta vztahuje na pravzory, které se jimi představují . . .“

Ale snad jsi slyšel častěji o obrazech divotvorných. Zda-li stává takových obrazů, jimiž se divy dějí? Nikoli, obrazy ze dřeva, z kamene nebo z plátna nemohou žádné divy tvořiti; ale považ, zdali Bůh nemůže jimi divy činiti? k. p. nemocné uzdraviti a t. d.? Vždyť stojí v Písmě sv., že utěradlem sv. Pavla, ano i stínem sv. Petra nemocní byli uzdraveni; a však ani utěradlo, ani stín nepůsobily ten zázrak, ale Bůh, jenž odměňuje důvěru v svou moc a v přímluvu Svatých velmi často velikými milostmi, aby takto i Svaté, věrné sluhy a přátele své, oslavil.

Pročež nedej se, kř. čtenáři! myšliti bludářskými náhledy,

ale chovej v srdci svém úctu k obrazům a sochám, představujícím sv. osoby. Obrazy pak zvířat, obrazy necudné z příbytku svého vyházej a místo vojenských generálův a jiných výtečných mužův (ačkoli je máš též v uctivosti mít), pověš si na stěnu příbytku svého výtečníky a slavné generály víry kat.; ale ne jen ze zvyku a pro ozdobu, nýbrž abys vždy při pohledu na ně pozdvihl mysl svou k těm, jež představují a dobrého příkladu jejich následoval. Jen takovým způsobem ti ponese úcta k obrazům užitek duchovní.

Modlitba.

O Ježíši, Spasiteli mŕj! propŕjě mi milost, abych vždy pohledem na obraz Tvŕj umuěeni a smrt Tvou za nás si živě rozvaŕoval a pohledem na obrazy Svatŕch Tvŕch k nŕsledovŕnŕi jejich cnotŕi povzbuzen byl a tak spaseni věěnŕho došel. Amen.

* * *

Sv. Jan před Latinskou branou.

Dnes světŕi Církev sv. pamŕtku Svatěho těhoŕ jměno, a sice sv. Jana Evangelisty, milŕěka Pŕně, kterŕy se měl toho dne stŕti muěennŕkem, ale stŕti se jim nesměl, proto ŕe mu Pŕn predpověděl, ŕe pokojnou smrtŕi uměre. — Sv. Jan byl jako biskup v Efesu r. 95. jat a do Řŕma odvezen. Tam byl predstaven ukrutněmu cŕsaěi Domicianovi, kterŕy mŕsto co pohledem na ctihodněho starce měl pohnut bŕti, rozkŕzal, aby do kotle oleje vroucŕho vhozen byl. Sv. Jan s radostŕi zaslechl ortel tento, a rŕd se chtěl obětovat vŕ toho, jenŕ se za nŕs obětoval. A vŕak Bŕh, kterŕy tŕi mlŕdence v peci ohnivě zachoval, proměnil sv. Janu vŕelŕ olej v oběerstvujŕcŕi lŕzeň. Cŕsaě to drŕel za ěarovŕnŕi, a vypověděl sv. Jana na ostrov Pathmos. Kdyŕ rok na to zavraŕděn byl, směl sv. Jan se vrŕtiti do Efesu. Tak se vyplnilo slovo Pŕně: „Z kalicha měho pŕti budete!“ t. j. ŕe pro jeho sv. Evangelium mnoho trpěti budete. Aspoň tedy v duchu a ŕmyslem stal se sv. Jan muěennŕkem a na tom mŕstě, kde pro Krista umuěen bŕti chtěl, vystaven byl za cŕsaěe Konstantina chrŕm, kterŕy r. 772. zase od papeŕe Hadriana I. obnoven byl.

7. Květen.

Sv. Stanislav, biskup a muěennŕk r. 1079.

Zkuŕšenost nŕs uěŕ, ŕe krŕlově, knŕzŕta a vysocŕ pŕnově podlŕm lichocenŕm jsouce svědeni, anebo na svou moc pyŕni, oddali se bezuzdně prostopŕŕnosti, utlaěovali svě poddaně, nejsŕpatnějŕi pŕklad jim dŕvajŕce. A vŕak naŕe sv. Cŕrkev se mŕŕe vykŕzati muŕi, kterŕi jako někdy sv. Jan kŕstitel mocnŕm tohoto světa pravdu do oěŕ pravili a nebojŕce se vyhrŕŕek jich bratrsky napomŕnali, bŕt tuto opravdu kŕstŕanskou smělost i ŕivotem zaplatiti museli. Takovŕto muŕ byl i sv. Stanislav. Narozen byl z jedně nejvzŕcnějŕich rodin ŕlechty polskě, a vŕak jako sv. Alois oděkl se vŕech dŕstoj-

ností a statků tohoto světa, rozdělil majetnost svou mezi chudé a věnoval se úřadu kazatelskému, a jeho řeči kazatelské byly tak dojmavé, že všudy, kde se ozýval jeho hlas, mravy se lepšily, ano mnohé osoby zcela světa se odřekly. Po smrti biskupa Krakovského byl on zvolen za nástupce jeho; ale pokorný sluha Páně se zdráhal a takovou vysokou důstojnost přimouti nechtěl; jedině papež, když mu to výslovně poručil, ho k přijmutí pohnul.

2. Tenkrát panoval v království Polském Boleslav II., kterého pro jeho surovost a ukrutnost nazývali „ukrutným“ vesměs, a který ještě přes to všecko vedl život nad míru ohavný a hnusný. Vždyt nečistota a ukrutnost bývají obyčejně pospolu. Smilstvo odejme člověku všecky šlechtné a dobré činy ze srdce a udělá z něho dobytek. — Ačkoliv Boleslav byl ženat, nicméně neostýchal se urozeným paním násilí činit: ano ve své zaslepenosti smilné až tak dalece se odvážil, že veřejně největší hanebnosti tropil. Nikdo si netroufal na dvoře jeho, aby krále varoval, neb jen napomenul; neboť každý se chvěl před hněvem jeho. Ale tu povstal Stanislav biskup, a jako druhdy sv. Jan křestitel vypravil se ke králi a představoval mu, jaké následky má hanebné živobytí jeho. Král se chtěl omlouvat; a však sv. biskup ráznou výmluvností tak doň mluvil, že želel výstupků svých a se polepšiti slavně přislíbil. A však netrvalo to dlouho, a král žil zase prostopášně. Opětná domluva Svatého ho popudila ještě k prudší zlosti. Tu se stalo, že král smilným ohněm zahořel k jedné urozené paní, kteráž byla krásy neobyčejné. Hleděl ji z počátku svěsti lichocením a všelijakým slibováním; že však mu paní tato po vůli býti nechtěla, dal ji svými pomahači násilně unést a potom s ní v hanebném ošcování několik dítek zplodil. Tento hanebný skutek vzbudil po celé zemi všeobecnou nevoli. Poláci se za takového krále styděli, ale nikdo si netroufal zase ukrutnému králi pravdu do očí pověditi; jenom sv. biskup Stanislav vykonal zase povinnost svou. Nežli se odebral do paláce ku králi, prosil vroucně Boha o pomoc a posilu; potom vkročil provázen jsa svým duchovenstvem a některými velmoži neohroženě před krále, zapřísáhaje ho, aby svého hříšného živobytí zanechal, a konečně vyhrožuje mu, že, pak-li by toho neučinil, musel by vyřknouti nad ním církevní klatbu. Král padl do největšího vzteku a zuřivosti a hned sobě umínil, že krvavě se na tom nepohodlném mravokárci pomstí.

3. Nejprve však jako na předeheru hleděl sv. biskupa připravit o jeho dobré jméno. Stanislav byl totiž pro kostel svůj od jednoho šlechtice, jménem Petra, pozemek koupil a také mu hned peníze zaň vyplatil. Ten šlechtic už byl tři léta v hrobě; tu vyzdvihli příbuzní dědičové jeho poštvaní jsouce od krále k tomu, žalobu proti Svatému tvrdíce, že ten nebožtík od sv. biskupa žádných peněz neobdržel. Byv pohnán k soudu vyznal Svatý pravdu a při tu vyhrál, jelikož jak pověst dí, i ten umrlý svědectví vydal. Tak bylo ovšem dobré jméno Svatého uchráněno; ale král zůstal přece zarytým a své hanebné živobytí i dále vedl. Bolestí nad tím cele utrápený a umořený chtěl zase

ke králi jíti; ale ten ho již k sobě nepřipustil, aby mu do svědomí hřimati nemohl. Sv. biskup pak v pláči a postu Boha vyzýval, aby dal králi milost pokání, a vždy za nějaký čas zase o to se pokusil, aby si přístupu k němu zjednal. Konečně se mu zase po třetí postěstilo, mluvíti s králem a obnovovati přísné své napominání k pokání a vyhrůžky. A však slova biskupa sv. byla jako hrách na stěnu hozený; ano král ho obypal nejprudšími přezdívkami, ano i smrti mu vyhrožoval. Ale tím vším dobrý pastýř odstrašiti se nedal, vyhledávati nejprvnější nejvíce zbloudilou ovečku stáde svého. Jelikož král od svého hanebného života upustiti nechtěl, Svatý po čtvrté před tvář jeho předstoupil a způsobem dojemným z Církve ho vyobcovał.

4. Král bohopustý z toho posměch si tropil, a trestem církevním zhrdal, ano se opovážil přece ještě do kostela choditi a službám Božím přítomen býti. Tu poručil sv. biskup svým duchovním, aby, jak mile by král do chrámu vkročil, hned ukončili služby Boží, a na to ustoupil do kaple sv. Michalu zasvěcené, která stála vně města. On totiž předvídal, že bezbožný král bude se mstíti, a proto v modlitbě síly a zmužilosti nabyti chtěl. A skutečně hned se za ním v zápětí hnál král s přívrženci svými, aby ho zavraždil. Nohledové královi vkročili do kaple, aby vyplnili rozkaz králův; ale jak mile zahledli Svatého v modlitbu pohříženého, hned s uleknutím se vrátili, a bázlivě nazpět couvli. Dvě tlupy vrahů vkročily nyní po sobě na rozkaz králův do kaple, ale žáden z nich neodvážil se vztáhnouti ruku na biskupa sv.; takový strach na ně šel z pouhého pohledu na něho. Nyní ale kypě zlostí vtrhl tam král sám do kaple s mečem tasaným a vlastní rukou sv. biskupu hlavu rozfal. Vojáci nyní rozsekali mrtvolu na kusy sem tam po poli je rozházevše, aby jich dravá zvěř a ptáci ztrávili. Ale nastojte! čtyři mohutní orlové usadili se u těch ss. ostatků a chránili jich proti divoké zvěři, a v noci se objevila jasná světla k úžasu lidu, který se tu byl sešel, a však si netroufal, ostatky ss. zdvihnouti, poněvadž ukrutný král byl zapověděl, jich sebrati. A však kanovníci sídelního chrámu Páně města Krakova nedali se proto zdržeti; sebravše údy sv. biskupa svého pochovali je s uctivostí přede dveřmi kaple v Michala. Bezbožný král od té chvíle bloudil po světě jako Kain; a že se mu každý co klatému vyhýbal a ho pro ukrutnost jeho nenáviděl, utekl do Uher ke králi Ladislavovi. A však i ten, když se dozvěděl, co doma vyvedl, štítíl a stranil se ho. Nyní se odebral úhnětky svědomí svého trápený, nešťastný král se svými dvěma psoma do lesů, kde honil zvěř, až sám ode svých psů roztrhán byl. Po desíti letech bylo tělo sv. Stanislava vyzdviženo, a v hlavním chrámě města Krakova slavně pohřbeno, kde Bůh jeho hrob oslavil mnohými zázraky. Poláci, rodní bratři naši, ctí ho za sv. patrona zemského a mají 7. Května zasvěcený svátek. Hrob jeho v Krakově zasluhuje, aby pocestný se u něho zastavil.

Svatý tento vyobrazuje se v rouše biskupském, maje v ruce meč.

O bratrském pokárání.

Sv. Stanislav stal se jest obětí své lásky k bližnímu a své povinnosti. Aby nešťastného krále od záhuby zachoval a věřící před jeho pohoršlivým příkladem uchránil, otevřel ústa svá, napomínal, varoval vroucím hlasem hříšníka, a když napomenutí neprospělo, chopil se prostředku trestu. On sice u toho bohaprázdného krále ničeho neprospl, ani smrti ukrutnou sejtí musel; avšak památka jeho jest nesmrtelná a věčnou slávu dal mu Bůh v odměnu.

Vezmi si tedy i ty, duše kř. ! příklad ze Svatého, když totiž vidíš a jistě víš, že bližní tvůj upadl do těžkého hříchu, anebo v nebezpečí jest, do hříchu padnouti, tož nemlč k tomu, nýbrž varuj a napomínej ho se vši tichostí a laskou, a však nikoli prudce a hněvivě. Musíš jeho osoby šetřiti a jenom na jeho hřích dorážeti. Dobré slovo nachází někdy svého místa a laskavě pronesené laskavě přijato bývá. Kdybys k hříchu bližního mlčel, tož bys tím se prohřešil. Nemůžeš-li ho sám varovati, poznáváš-li, že na tvé slovo nic nedá, ano snad ještě zlomyslnějším se stává, řekni to těm, kteří mají povinnost mluvití, ale dej dobrý pozor! musíš přesvědčen býti o zlém obcování bližního svého, abys mu snad neučinil křivdy. Máš-li však povinnost, nad chováním jeho bdíti (k. př. rodiče, kněží, učitelové, mistři, vrchnosti a t. d.), tenkrát nesmíš mlčeti, nýbrž musíš poddané napomínati, varovati, ano i trestati. A však přece se to má dítí v duchu lásky a s tím úmyslem, aby se bližní polepšil a svého zlého obcování zanechal. Získáš-li tím způsobem bližního, veliká odměna dostane se tobě za podíl, jak píše sv. Jakob (5, 9. 10.). Nedej se tedy odstrašiti z chabé bázně před lidmi nebo z úslužnosti, nýbrž chybujícího spolubližního přívětivě napomeň a pokárej; tím více však, máš-li povinnost mluvití, sice bys bližního i sebe do záhuby uvrhnul.

Modlitba.

O můj Bože! jenž jsi čirá láska, dej mi hodně vroucí lásku k bližnímu a nedopouštěj toho nikdy, abych mlčel, kde mluvití mám k Tvé cti a k duši spasení. Amen.

8. Květen.**Sv. Petr z Tarenta r. 1174.**

Město Tarentas leží v Savojsku. — Petr byl narozen v Dauphiné od rodičů chudých, ale cnostných. Učitelové jeho pozorovali na něm velikou dychtivost po učení, velmi snadno všecko chápal, paměť měl výbornou a však ještě více toužil po dobrém úspěchu v cnostech, než-li ve vědách. Odtud jeho snaha, aby každou pozemskou náchylnost ze srdce svého vymýtil, aby jedině pro Boha mohl živ býti. Když mu bylo dvacet let, rozloučil se zcela se světem, a šel do kláštera Bonnevaux (čti Bonvó) v diécesi Viennenské. Mniši toho kláštera byli vycvičení od sv. Bernarda v Clervaux (čti Klervó) nej-příkladnější život vedouce. Velikou část dne ztrávili tím, že zúrodnovali pole a káceli v lese dříví. Při práci mlčeli jedině v srdci s Bohem se obírajíce. Jednou za den jedli a to jen kořinky a byliny. Spali jen čtyry hodiny, o půlnoci vstávali a až do rána v kostele se-trvali. Petr rád a s horlivostí na sebe přijal všecka mrtvení tato.

2. Bylo to asi rok po tom, co Petr řeholní roucho

přijal, tu přišlo sedmnáct mužů z nejvyšších stavů k opatovi Bonnevaux-skému, prosíce o přijetí do bráti jeho. Mezi těmi byl Amadeus, blízký příbuzný císaře Konráda III. Ten založil potom čtyry kláštery, mezi nimi jeden zvaný Tamies v diécesi Tarantasia. Za prvního opata toho kláštera zvolil svého přítele Petra, který ještě ani nebyl dospěl roku třicátého. Amadeus sám ten klášter pomáhal stavěti, a r. 1140. zemřel. Řeholníci zdejší vedli život opravdu andělský; vroucí modlitbou zůstávali vždy ve spojení s Bohem. Petr založil pomocí hraběte Amadea III. savojského v kláštře špitál pro cizince chudé a nemocné a sám s největší radostí jich obsluhoval.

3. Když stolec arcibiskupský v Tarantasia byl uprázdňen, byl sv. opat z Tamir. 1142. za arcibiskupa zvolen. Nejprv se zdráhal tuto důstojnost převzítí, a však sv. Bernard a generální kapitola řádu jeho donutili ho, aby se v úřad ten uvázal. Diécese Tarantasia potřebovala takového pastýře na nejvýše; neboť byla drahně času odevzdána nájemníkovi, který pro špatné chování sesazen byl. Duchovenstvo i lid — vše bylo zkaženo. Pohled na takovou zpoustu pohnul nového pastýře v útrobě co nejtklivěji, dnem i nocí modlil se k Bohu za stádo své o smilování; za obrácení hříšníků vzýval vroucí modlitbou a přísným postem. Stav se biskupem nezměnil života svého řeholního; v rouše jeho nebylo nic vzácného, drahocenného; pokrmem jeho zůstaly bylinky, kořinky a černý chleb. Pilně začal procházeti diécesi svou, a pilně kázal, prohlížel a napravoval, co a jak jen mohl, s trpělivostí až podivu hodnou.

4. Obzvláště jeho kapitola mu nadělala mnoho péči a starosti. Kanovníci zanedbávali svých nejčel-nějších povinností, služby Boží konali s pohoršlivou nedbalostí. I všecko vynaložil, aby i zde zavedl pořádek, a Pán Bůh mu požehnal, že za krátký čas zcela jiný církevní duch v okolí jeho vanouti počal. Důchody církevní vyňal z rukou těch, kteří sobě jich bezprávně brávali a jich zle užívali. Sv. biskup nyní důchody vynaložil na to, aby bylo nábožných ústavů pro vychovávaní mládeže a zaopatření chudých a nemocných. Mnoho kostelů zase obnoviti dal a zbudil všude lásku dřevní k cvičením náboženským. Životopisec jeho, který se s boku jeho nehul, píše, že i mnoho zázraků činil. Pokora jeho, kterou pocty se všad pocházející urážely, a jeho láska k samotě vnuknuly mu, aby ze světa se odstranil. Tehdy nenadále r. 1155. zmizel, po třinácti letech, co břímě biskupského úřadu snášel a diécesi sporádal — a odešel do kláštera Cistercienského, kde ho nikdo neznal. Ovšem diécesány to velice bolelo, že tak vzorný pastýř jich opustil; každý myslil, že dobrého otce ztratil. Hledali ho ve všech poblížkých klášt-terích, a však nadarmo. Konečně ho Bůh sám vyzradil, a ze skrytosti vyvedl takto: Jeden mladík, který pod ním vychován byl, přišel do toho kláštera, kde se světu schovával. Když řeholníci venku pracovali, dával na ně pozor, až biskupa poznal, načěž to celé bráti vy-zradil. Mniši hned se mu vrhali k nohám o požehnaní jeho prosíce, a Svatý zase odtud uhnouti chtěl někam,

kde by ho neznali; a však řeholníci ho střežili, aby jim ujiti nemohl, nýbrž musel se vrátiti ke stádcí opuštěnému a zase horlivě úřad svůj zastával. Zvláště chudé podporoval, horákům dával almužnu po tři měsíce přede žněmi. Po sněžkách zakládal hostince pro cizince, kteří tu někdy pro nedostatek pomoci bidně hynuli. Zvláštní dar měl, nepřátele smířovati.

5. Často i knížata smířil, a tak od národů krvavé války odvrátil. Církev sv. byla za jeho času rozpoltěna roztržkou. Císař Bedřich I. podporoval vzdoropapeže Viktora III. proti Alexandru III. Arcibiskup Petr téměř samojedin se odvážil pravého papeže i na sněmech církv. se ujímati, a k němu zjevně se hlásiti, a císař tou smělostí nebyl uražen, ale velice jeho svatosti si vážil. Horlivý pastýř tento hlásal slovo Boží i v Elzasích, v Burgundii, v Lotrinkách, a v rozličných krajinách Itálie. Jeho řeči Bůh požehnal, tak že přinášela hojného ovoce a nabývala tím většího důrazu zázračným léčením, které sv. Petr působil modlitbou a vzkládáním rukou na nemocné. Když r. 1170. zase vypukla vojna mezi králem Francouzským a Anglickým, dal papež sv. Petru rozkaz, aby ty dva panovníky mezi sebou smířil. Petr hned poslechl, a ačkoli už vysokého věku byl dosáhl, na všech místech slovo Boží hlásal, kudy ho cesta vedla. Ludvík VII. poslal mu v ústřety nejvyšší pány dvoru svého, a co nejuctivěji ho přijal. Z Paříže se odebral Svatý do Chaumont na pomezí Normandie. Sotva ho uzřel král Jindřich II. anglický, který mu též v ústřety kráčel, tu hned vrhl se před ním na kolena. Lid už mu strhl plášť, a chtěl ho rozsekati na samé kusy, domnívaje se, že každý kousek toho pláště bude divotvorný, tu král si vzal celý ten plášť říka: „Jeho pás již mám, nechtež mi i plášť jeho. Viděl jsem, že i moci opasku stala se zázračná uzdravení!“ R. 1171. přišel král Jindřich II. na škaredou středu do opatství Mortimenského, aby od sv. Petra popelec přijal. A sv. Petr tak dobře úkol svůj provedl, že ty dva krále smířil, tak že uzavřeli mezi sebou mír. Sv. smířitel se zase do své diocese vrátil. Brzo na to ho poslal papež do Anglie, aby krále se synem smířil, což se bohužel nepovedlo. Na cestě odtud v Savojsku se rozstonal a 1174. v klášteře cist. Bellevaux-ském (čti Belvóském) v roce 73. života svého umřel. Papež Celestin III. ho postavil do počtu Blahoslavených.

Cena cti a vážnosti.

V životě tohoto Svatého patrně se ukazuje, jaké ceny má čest před světem pro křesťana a k čemu jest dobrá. Obvyčejný člověk náramně drží na čest; cítí se uraženým a velice nešťastným, když slyší, že někde s opovržením a pohrdavě o něm mluvili, anebo když někdo. mu takovou čest neprokázal, jaková mu přísluší, nebo když se ho nikdo ani nevšímne! — Naopak u veliké vážnosti státi, to platí u mnohého za největší vrchol štěstí, a mnohý již se z toho zbláznil, že si takové ctižádostivé plány dělal a o vyznamenáních pořád snil. Ale čeho pak vlastně docíliti chce světák tou ctí a slávou? Nechce nic jiného, než užiti toho sladkého citu, který v duši povstává při tom pomýšlení, když si to do podrobná představuje, jak tu nebo tam dělali mu velikou čest a slávu, a měli před ním úctu; jesti to tedy jistý způsob klanění se sobě samému. Naproti tomu pravý křesťan

nechce se lehtati tím smilstvem duchovním; když v něm povstávají marné myšlenky, kterými sám do sebe má se zamilovati, sám sobě se zalíbíti: tu si jich z komnaty myslí své vyháni jako myšlenky neucudné. Když byl sv. Petr biskupem, a když mu lidé pro tuto vysokou důstojnost, pro jeho apoštolské obcování, a pro ty zázraky, které na jeho modlitbu se stávaly, tak veliké počty prokazovali: tož mu to bylo tak protivné do duše, a on se toho tak bál, že tím otrávena bude jako jedem sladkým duše jeho, že tajně utekl, a v německé říši v jednom klášteře se ukryl, kde ho nikdo neznal a kde ho přijali jako sprostého řeholníka. Pozděj ovšem byl zase vyzrazen a musel zase ke svým.—Ale přece zase může čest před světem míti svou velikou cenu, a sice tehdaž, když ji člověk používá nikoliv ke své vlastní marnosti, ke svému zvelebení, nýbrž aby tou vážností mezi jinými dobře působil, jak to sv. Petr dělával. Kdyby nebyl v takové vážnosti stál, nebyl by s to býval, aby panovníky mířil a vojny od národů odvrátil. Máš-li tedy čest před světem, tož toho používej jako hřívny od Boha svěřené, se kterou máš těžiti; vážnost tvá má totiž dodávati větší váhy slovu tvému, příkladu a rozkazu tvému, kde se jedná o to, zastaviti to zlé a podporovati to dobré. A proto jsi povinen, i stínu zlého se varovati, kdyby tím mohla utrpěti škody dobrá pověst tvá. A proto se máš brániti proti pomlouvačům a utračům, nejen proto, že tě pomluva bolí, ale i proto a ještě více, že jsi povinen zachovati dobrou pověst, abys mohl pro království Boží hodně mnoho dobrého působiti. Kdo tedy k. p. kněze o dobrou pověst připravil, ten hodil do studnice, ze které celá obec spásu čerpá, neřád a jed zlomyslné, aby ji občanům znechutil.

Modlitba.

O Bože! který jsi nám příkladem sv. sluhy svého Petra ukázal, kterak cti a slávy světské řádně užívati máme: popřej mně té milosti, abych -se o dobrou pověst svědomitě snažil, a ji k oslavení jména Tvého a ku prospěchu bližního vždy vynakládal. Amen.

9. Květen.

Sv. Řehoř Nazianský, učitel Církve r. 389.

Tento učitel Církve sv. pro svou hlubokou známost učení kř. slove „theologem“ (bohoslovcem), a světlo světa spatřil blíž města Nazianze, nedaleko Cesaréje v Kappadocii. Řehoř otec jeho byl pohan, modlitbou však Nonny, cnostné choti své, ke Kristu obrácen byl. Tato sv. matka zasvětila hned od narození synáčka svého Pánu. On také dokonale pečl rodičů svých v cnosti kř. prospíval. K vyššímu vyučení odeslán byl do Athen, sídla to učitelů nejslovutnějších. Zde se stal vroucím přítelem sv. Basilia, který sem též do studií přišel. Tyto dva muži mohou býti pro všechny časy dokonalým vzorem útlého a svatého přátelství. Dokonale ve všem správnosti toužili po vědách a ještě více po ctnosti kř. jako o závod, žádného zalíbení ve veselostech a rozkošech světských nenalezajíce. Jen dvě ulice ve městě byly jim známy, z nichž jedna da chrámu Páně, druhá do škol vedla. Život vedli velmi přísný. Co po zapravení největších potřeb na penězích zbylo, rozdávali chudým.

2. Řehoř s velikou pochvalou do otčiny se navrátil, kdežto přijal křest sv. z rukou otce vlastního,

který se zatím stal biskupem v Nazianci. Od té doby světu zcela odemřev jen Bohu živ byl. Aby mocnou touhu po kř. dokonalosti upokojil, se sv. Basilem na poušť se odebral. Bdění, posty a modlitby — to byly každodenní rozkoše těchto dvou velikých mužů, s tím spojovali práci, zpěv žalmů a čtení Písma sv. O blaženosti života takového na poušti psal Řehoř byv již po otci svým biskupem v Nazianci takto Basiliovi: „Kdože mi vrátí zase ony šťastné dny, kdežto zaměstnán tebou ve společné práci svoji slast jsem nacházel? Kdože mi dá ona žalmpění, ona bdění noční a modlitby, kteréž nás vzdalovaly od země a povznášely k

Sv. Řehoř Nazianský.

nebesům a k onomu životu, jenž s tímto světem tělesným nemá nic společného?“ Toho času, když poustevníkem byl, sepsal svou řeč proti korunovanému sofistovi Julianu, císaři, kterýž v Athénách byl jeho spolužákem; ráznost, s jakovou proti němu hřímá, nenalezáme než v písmech proroků star. Z. na rozkaz Boží i králům hříšným nepravosti vytýkajících. Účel jeho při tom spisu jest i ten, aby Církev proti pohanství zastával, při čemž odhalil a na odiv postavil, že Julian jest vladař nespravedlivý, bezbožný a pokrytec!

3. Bůh nepřipustil, aby tak skvělé světlo dlouho zůstalo pod kbelcem. Tenkrátě strašně rádlí Ariani,

nejhůř v Cařihradě. Tam bylo jen málo katolíků a ti neměli svého chrámu. I obrátili se na Řehoře doléhající naň úpěnlivě, aby se jich ujal. Po dlouhém prosení poddal se pokorný Řehoř, který v sebe málo důvěroval, a odebral se do Cařihradu, kdež byl špatně přijat. Hrdí, bujni obyvatelé pohrdali jím, proto že stáří a přísné pokání sklonilo hlavu jeho holou, tvář jeho byla hubená, a proto, že na něm bylo viděti vtělenou chudobu. Vedlo se mu tedy jako mistru Ježíši. Ariani ho sužovali způsobem nejhanebnějším, co jen mohli, činíce mu zlého. Řehoř vše trpěl, přebýváje skryt v domě jednoho příbuzného, kde věřícím kázal. Brzo se proměnil dům tento v kostel, jemuž Svatý říkal Anastasia (t. j. vzkříšení), proto že jím víra kat. zde se křísila. Tam Řehoř pilně kázal, a počet katolíků co den se zmáhal. Když nekázal, tož se modlil a plakal, aby se Bůh smiloval nad stádcem jeho. Bůh vyslyšel prosby jeho. Kacíři a pohané uslyševše o vítězné moci řeči jeho, přicházeli ze zvědavosti do jeho kostela, ale obyčejně odcházeli mnozí z nich zcela obrázení. Tu se začali kacíři brániti, vidouce, že slabne strana a hyne moc jejich; pomlouvali ho, nadávali mu, házeli po něm na ulici kamení, a u úřadu ho žalovali. Sv. Řehoř snášel tiše. Tu přišel císař Theodosius do Cařihradu, a když ho lid za arcibiskupa chtěl, tož ho sám císař uvedl do slavného chrámu sv. Sofie. To dorazilo Ariany, nyní viděli, že už jsou přemoženi! I vyslali zákeřníka, aby sv. biskupa zavraždil. Ten však vrhnuv se Svatému k nohám zločin svůj vyznal. Nebeskou vřidností odvece mu Řehoř: „Bůh tě zachovej, jako zachoval mne; nyní náležíš mně, a žádám jediné to, abys se odřekl bludu.“ Tím pohnuto mnoho kacířů!

4. Avšak nepřítel Boží nedal pokoje. Právě slavil Řehoř sněm, aby urovnal jakýsi spor v Církvi Antiochenské, tu přišlo několik biskupů z Egypta, kteří ho nechtěli uznati za arcibiskupa. Pokorný biskup nejprv hájil své právo, vida pak, že jich nepřesvědčil, doložil: „Dělá-li zvolení mé tolik nepokoje, tož pravím s Jonášem: Vezměte mne a vrzte mne do moře, aby se utišila bouře, kterou jsem způsobil.“ — Po té odešel odřekl se své důstojnosti. Než-li se zase do milené samoty odebral, loučil se z kazatelny ve velikém chrámě sv. Sofie u přítomnosti všech biskupů a nescíslného množství lidu. Byltě to dojem slavný a přemocný, když nejhlavnější řečník tento se loučil slovy dojímavými se svým malým chrámem Anastasia, když „s Bohem“ dával ostatním kostelům toho města, svatým apoštolům, kteří zde v úctě byli, svému duchovenstvu, všem sluhům Božím, císaři a dvoru, východu a západu, andělům strážným církve své, nejsv. Trojici, která se tu ctíla, a ke konci řekl: „Dítky mé! zachovejtež svěřený vám poklad víry, a zpomínejtež sobě, jak mnoho jsem byl kamenován, že jsem tuto pravou víru vštěpoval do srdcí vašich. Tu se dal celý chrám do hlasitého pláče. S pláčem šli za ním věrní věřící a zapřísáhali ho, aby jich neopouštěl a však nadarmo; Svatý toužil po ustranění, a opustil s radostí skvělé hlavní město, aby skryt světu, jen Bohu žíti mohl.

5. I šel do města Nazianz, kde byl dříve otec jeho

biskupem a prozatím z lásky k lidu, který neměl biskupa, převzal správu diocese, až nábožný kněz jeden za biskupa zvolen byl; pak se ustranil do svého rodného místa Azianz, kde se ubytoval na venkovském statečku, jež mu byl jeho otec zanechal. Zde v tichosti venkovské trávil svá stará léta. On sám popisuje tento život takto: „Živ jsem mezi skalami a zvěří divokou; ohně nikdy nevidím a střeviců neužívám. Jednoduchý šat svrchní je celé roucho mé. Sláma jest lůžkem mým a pokrývám se měchem. Půda moje vždy je ovlažena slzami mými!“ A však přese všechno pokání své a vysoké stáří své nicméně neustále ještě cítil pokušení těla svého, které však s milostí Boží přemáhal a za prostředek přijímal, by samolásku v sobě umoril. Krom těchto pokušení trpěl sv. Řehoř kolik let na velice bolestnou nemoc, krvotok ze zlatých žil (haemeroidy), která ho nikdy neostávala bez bolesti; on však to všechno snášel tiše a odevzdal se s tím do vůle Boží až do smrti, která následovala r. 389. — Při tak přísném živobytí ještě i básně skládal. Podle některých je sv. Řehoř mezi řečníky největší; verše jeho jsou klasické; krásy slohu v jiné řeči jsou nedostizné. Bylť muž, který více pro vědecké bádání a básnění se hodil, než pro život konavý a světské úřadování, ačkoli popírati nelze, že co řečník v Cařihradu divy tvořil, a těmto kázáním dle některých své čestné jméno „theolog“ děkovati má. — Jeho cnost a učenost přivábila k němu mnoho ctitelů. Mezi nimi je snad nejvýtečnější sv. Jeronym, pod nimž Písmo sv. vykládati se učil a po celý život svůj tím se honosil, že takového učitele mít směl. Kostí sv. Řehoře odpočívají nyní v Římě pod oltářem chrámu Vatikánského; duch jeho žije ve spisech, které jsou pokladem sv. Církve naší.

Vyobrazuje se v rouchu biskupském, holubička mu sedí na rameni.

Blahoslavení, kteří lkají a plačí, neboť oni potěšení budou.

Kterak sv. Řehoř byl vzorem pravé pokory a mírnosti, jakého způsobu bylo jeho přátelství se sv. Basilem, to jsi milý čtenáři! poznal ze životopisu jeho. Mohl bys však ještě se tázati, proč tento Svatý, který hned od dětinství tak bohabojně žil, tak mnoho se naplakal? Od těch hojných slzí, které neustále proléval, byl jeho celý obličej zohavěný; když se modlil, při tom plakal, ano i lůžko své slzami poléval. Odkud tedy slzy tyto? — Sv. Řehoř pojal slovo Páně: „Blahoslavení plačící“, neboť on rozjímal ve dne v noci svou vlastní, vnitřní bídu, — ten neustálý boj v nitru svém, a svou slabost a nestatečnost ke všemu, co je Bohu libezného, a to ho činilo zarmouceným, to mu vynucovalo slzy. On přemýšlel o svém životě a svých mnohých poklescích, o své hojné zpronevěřilosti, které se byl před Bohem dopustil, jak to sám ve svých spisech vyznává, a proto plakal ve dne v noci bez přestání. On dále si rozvažoval bídu člověčenstva, jeho Boha nepamětlivost a nekončenou lásku Boží, která tím uražena byla a srdce jeho proto naplněno bylo hlubokým bolem; musel oplakávati zkaženost člověčenstva. On rozjímal tu strašnou zmatenici v Církvi Ježíšově, to hrozné odpadnutí od Ježíše, Syna Božího, záhubu bludů a nevěry, která byla již tak dalece se rozsáhla, a proto nemohl zdržeti se slzí; s prorokem musel zvolati: „Oči mé vysílaly ze sebe potoky vod, proto že se nezachovává zákon Tvůj. (Zal. 118.) Kdo dá hlavě mé vody a očím mým pramene slzí a plakati

budu ve dne v noci nad zbitými dcerami lidu mého. (Jer. 1.) Konečně mu vynucovalo hořké slzy utrpení P. Ježíše Krista, které neustále rozjímal a potom toužebnost po Bohu.

Vidíš tedy, duše kř.! z jakého zřídla řinuly slzy sv. Řehoře; P. Ježíš Kristus mu utřel ty slzy; v nekončené blaženosti nyní zakouší útěchy, kterou Ježíš slíbil všem, kteří lkají a plačou. A jak to s tebou stojí, duše kř.? Zda-li jsi již umořila slzy nad hříchy svými? Zda-li jsi aspoň jich litovala? Cítíš-li bol nad svou bídou a skleslostí duchovní svých spolublížních? Zda-li tě to rmoutí, že P. Bůh zvláště ve velkých městách tak drze uražen bývá? Čili náležíš k těm, o kterých dí Pán: „Běda vám, kteří se pořád jen smějete, neboť budete kvíliti a plakati. (Luk. 6.) Ach, jak mnoho bys snad měl příčiny, abys plakal a se rmoutil? Běda tobě, když pořád jen po růžech radosti kráčíš, zármutku a starosti si nepřipustíš, cele jen radovánkám se oddáváš, takových míst se štítíš, kde bys bídu lidskou viděti, něco o hříchu slyšeti, a ve svědomí pohnat býti mohl. Běda tobě! na věky bys útěchy nenašel, protože s ji pořád jen zde na zemi hledal.

M o d l i t b a.

Svatý služebníče Boží, Řehoři! pros za mne u P. Ježíše Krista, aby mi poznati dal mou bídu, mou zpronevěřilost a hříšnost, aby srdce mé pojala hořká lítost a já tím dosáhl odpuštění a útěchu v nebesích. Amen.

10. Květen.

Sv. Antonín, biskup r. 1459.

Sv. Antonín narodil se ve Florencii r. 1389., syn jediný rodičů šlechtických. Již v mládí ukazoval největší zalíbení v pobožnosti, největší nechuť ke světu, největší dary ducha a největší pilnost. Nejraděj čítal legendy Svatých a jedině o to Boha prosil, aby se zachoval vždy dle sv. vůle jeho. Když dospěl šestnáct let, stal se dominikánem, ale nejprv se musel naučiti círk. právu; když tedy za rok se naučil celé Decretum Gratiani, přijali ho s radostí, vidouce v něm muže neobyčejného. Jako novic byl vzorem u vyplnění řehole. Bratři ho též pokládali za vzor pokory, poslušnosti, mrtvení sebe a sebranosti mysli. Když za kněze vysvěcen hyl, zdvojnásobil všechna cvičení pobožnosti. Nikdy ho neviděli přistupovati k oltáři leč uslzeného. Ať byl zdrav či churav, vždy spával na deskách. Tělo své tak podrobil duchu, že všech smyslů svých úplně byl pánem. Brzo po sobě byl převorem řádu v Římě, Neapoli a t. d., až do Florencie se octnul. Všude to dovedl, že bratři naučili se na vlas zachovávat sv. řeholi, jelikož se slovem vždy sílu příkladu spojil. Ačkoli měl mnoho na starosti, přece i k tomu ještě měl kdy, aby slovo Boží hlásati mohl. Kázal často s výsledkem podivuhodným. Se všech stran chodili k němu o radu, ano až z Říma, zvláště v pádech velice zadržlých z círk. práva. Ač byl útlého těla, a zdraví chorého, nic méně nejužší cvičení tělesná na sebe převzal.

2. K rozkazu papeže Eugenia II. dostavil se ke sněmu Florentinskému 1414 kde jako znamenitý theolog při všech sezeních a při všech rozmluvách mezi Řeky a Latinníky přítomen byl. Tenkrát ho zvolili za pře-

vora u sv. Marka, kde Kosmas z Medici, otec vlasti krásný chrám vystavěl, jež sám papež Eugen IV. světil. An co převor kláštery visitoval, uprázdnila se stolice arcibiskupa ve Florencii. Dlouho byla uprázdněna, proto že se jich několik o ni hádalo. Ale sotva zvolil Eugen IV. Antonína, Florentané, ač rodáka chtěli, v něho hned svolili. Svátý, jsa dvě léta na cestách, novinu tu k velikému zármutku se dověděl. Umínil sobě, utéci a na ostrově Sardinii se ukryti; a však dávalo se pozor, aby to nemohl provésti. Ze Sieny napsal pohnutlivý list k papeži, ve kterém ho zapřisahal, aby mu neukládal břemeno, jež ramena jeho nesnesou, dokládaje, že bez toho dlouho živ nebude. K tomu ještě toho mnoho napovídal o své nehodnosti a neschopnosti. Mezi jiným píše: „Zdali chceš nakládati jako s nepřítelem s člověkem, jemuž jsi tolik důkazů dobroty dal?“ Papež však zůstal neoblomný a poručil, aby se hned do kláštera Fiesole odebral a zároveň Florentinským psal, že im arcibiskupa až ku branám městským odeslal.

3. Tu hned se vypravilo vyslanství a sice čelné osoby všech stavů, první mezi nimi Kosmas z Medici do Fiesole, aby Antonínovi přinesli svá blahopřání. A však on to nechtěl přijímati, ano i když naň prosbami doléháno, nechtěl se uvázati v úřad tento velepastýřský. Když se papež o tom dověděl, hrozil mu kletbou, kdyby nechtěl uposlechnouti. Antonín naplakav se dosti, podrobil se vůli Boží. Potom hned byl vysvěcen a v Březnu 1446. nastolen. Přísný pořádek v jeho domě a celý jeho života způsob připomínal život apoštolů. Jeho stůl, jeho šat, jeho nářadí, všechno to dokazovalo, kterak byl sv. chudoby milovníkem. Jeho heslem bylo: Nástupce apoštolů nesmí míti jiné bohatství, leč cnost. Ač byl biskupem, zůstal i dominikánem pokud možná. V celém domě měl šest osob, jimž dal znamenitý plat, aby v nich lakotu udusil. Co biskup sám všechny záležitosti vyřizoval, a však vždy až se poradil s vikářem svým a s radou svojí. Každý měl k němu volný přístup a vždy byl ochráncem slabých a otcem chudých. Jeho důchody patřily téměř všechny chudým, a když neměl peněz, rozdával šaty a nářadí. Nikdy u něho nebylo viděti klenotů. Psů a koní nedržel. Mezek jediný stačil pro potřeby domu, a i toho někdy prodal, aby chudým pomoci mohl. V tom pádu toho mezka nějaký boháč koupil, a potom ho svatému pastýři zase ctí a darem poslal.

4. Jeho srdce plné lásky k bližnímu přimělo ho též k tomu, že založil ústav sv. Martina. Účel jeho byl, zaopatřiti takové chudé, kteří se styděli za chudobu svou. Nyní ten ústav živí přes 600 rodin. S těmito cnostmi spojoval Antonín podivuhodnou trpělivost. Tíse snášel nejen dotíravost chudých, nýbrž i sužování svých nepřátel. Tato trpělivost měla též někdy nejšťastnější následky. Jeden pán, jménem Ciardi, byl vinen rozličných zločinů. Sv. pastýř si ho zavolal, aby se zodpovídal. Nešťastník tasil dýku, a hnal se na svatého, tento nebyl ale zvláštní ochranou Boží raněn, a když nešťastníkovi velkodušně odpustil, vrhl se mu tento k nohám, činil pokání a stal se františkánem. — Kde se však jednalo o čest Boží, tam ukazoval též ne-

zvrátnou stálost. On potlačil opovážlivé hry (hazardní) a zastavil rozličné zlořády, které se byly vplížily do všech stavů. V neděli a ve svátek sám kázání měl. Každý rok vysitoval své biskupství, a sice pěšky. Všudy ho nazývali mužem moudrým, bezúhonným; výpovědi jeho váženo co výroky Boží (oracula). Odtud nazývali ho „Antonína rádce.“ Ač mnoho práce měl, předc pobožnosti mnoho se oddával. Krom hodin povinných, konal denně hodinky k P. Marii a modlil se sedm žalmů kajících. Žaltář za mrtvé modlil se dvakrát za týden. a když byl den postní, přeříkal celý žaltář. Ač tak vážně žil, vždy veselé mysli byl. Jeho sekretář mu jednoho dne řekl, že by biskupové byli k politování, kdyby si toli práce dělali, jako on; načež Svátý řekl: „Žádná práce neodejme nám mír duše, pakli sobě v útrůbě ponecháme prázdné místo, kde vždy sami při sobě ostáváme, a kam zmatek světský přístupu nemá.“ Když papež Eugen IV. onemocněl, musel sv. A. do Říma přijíti a ss. svátostmi ho zaopatřiti, v jehož i náručí zemřel (1447).

5. Nástupce papež Mikuláš V. rovně tak si ho vážil a s požehnáním svým z Říma ho propustil. Ten rok na to 1448. navštíveno jest biskupství jeho ranou morovou a tu dal duchovenstvu svému nejkrásnější příklad horlivosti. Předc všim ovšem mu pomahali otcové řádu sv. Dominika, a však toli kněží umíralo, že museli jiní přijíti z Lombardie, aby zalidněny byly kláštery sv. Marka a Fiesole, které byly téměř zcela vymřely. Po moru, jako obyčejně následoval hlad. Sv. biskup vynakládal všechno, aby potřebám nešťastných vyhověl. Na jeho řeč a příklad dalo se pohnouti též několik bohatých osob k dobročinnosti. Též z Říma docházela bohatá podpora. Papež dával všechno, oč byl požádán; neboť měl zvláštní úctu k sv. Antonínovi, tak že poručil, aby se od toho, co on řekl, dále neodvolávali do Říma. Již přestalo veřejné podporování, ale Antonín ještě pořád dával. Dva slepi žebřáci si mezi tím nashromáždili jeden sto, druhý dvě stě dukátů. Když se Svátý o tom dověděl, jakou špekulaci oni provedli, šel a vzal jim ty peníze, aby rozdál těm, kteří jich skutečně potřebovali, spolu však převzal na sebe, ty dva slepce až do jejich smrti živiti a zaopatřovati. Protože byl pokorný, tedy se svět ani nedověděl o nejčtetnějších dobrých skutcích, které sv. Antonín konal; on sám ve všem, co dobrého činil, viděl jen samé nedokonalosti, kdežto se tomu jiní obdivovali; a když ho někdo chválil, on se hned za to styděl. Vychoval sobě i následovníky svých vznešených cností; mezi těmi byl jeden řemeslník, který tajně jednoho malomocného opatroval. Toho roku, kdy Cařihrad od Turků byl vydobyt, r. 1453, a v dvou rocích po tom trpělo město Florencie mnoho zemětřesením, a jednou celá čtvrt se sesula a propadla; sv. Antonín pomáhal v tom neštěstí a použil ho ve svých kázáních k tomu, aby napomínal k pokání. Kosmas z Medici říkával, že obec Florentinská děkuje zachování své modlitbám sv. pastýře svého. Maje býti v záležitostech státních poslán k císaři Bedřichovi I., nepřijal toho čestného úřadu, nýbrž brzo povolán byl od Boha Pána svého do radosti věčné 2. Máje

1459, v 70. roce věku svého. V posledních okamžicích života svého opětoval pořad slova, která dokud zdráv byl, často na jazyku mival: „Bohu sloužiti jest panovati.“ — Papež byl při pohřbu jeho, a p. Hadrian IV. položil ho do počtu Svatých (1523).

Vyobrazuje se v rouchu biskupském.

Kněz za našich dob.

Až dotud nenarodil se ten, kdož by všechněm bez rozdílu se zalíbil; každý ve světě má své přátele i nepřátele. A jako osobám, tak se vede ve světě i stavům. Také každý stav má své chvalořečníky a tupitele. Věc tak docela je přirozená, a proto tak stará, jako samo pokolení lidské. Při takové lidí povaze nesmí nikdo, nesmí žádný stav nějakého ušetření, nějaké shovívavé výminky pro sebe očekávati; a odtud samo sebou přichází, že i stav kněžský soudům a smýšlením nejrozmanitějším jest podroben. To není nic divného, nebo všem stavům děje se tak; úředníci, vojáci a t. d. mají též své i přívržence i protivníky; ale divné a nápadné jest to, že zvláště za našich dnů kněžstvo propadlo soudu nad všeckny stavy ostatní přísnějším, smýšlení o sobě nanejvýš nepříznivému, ba až povržlivému! Či snad málo bylo těch han ústy rozkvašenými na kněžstvo ode vsad metaných? málo těch jizlivých útržků tiskem a písmem veřejně rozšiřovaných? málo toho hlav lidských matení, kteréž o poslední jiskru důvěry a vážnosti u obecnstva stav kněžský mělo připraviti? Jakoby známkou nepočetnosti sklíčena byla služba církevní: tak odvracovali každého od ní, kdo jen prostřední nějakou schopnost na sobě jevil. Ba i jen křik o opravách v Církvě, pocházející z úst docela nepovolaných, nebyl nic jiného, leč útok zloby a zarytého záští proti kněžstvu samému. A proč to? — Což je stav ten tak zbytečným, že terčem posměchu jest učiněn? Což skutečně tak klesl, že za nejhorší odbývá? Což nečítá stav ten mužů vědou a cností výtečných, pro které by nějakého ušetření zasluhoval? — Tvrditi to nebude nikdo, a proto pravou příčinu toho záští musíme hledati docela jinde. Mnozí mají rádi kněze, že je Slovan, že podporuje literaturu a je křisitel národnosti; jak si ale zpomenou, že je kněz, a je šfítel pobožnosti, už je v nich zlý duch. Nebo co píše sv. Pavel o svých spoluapoštolech: „Divadlem učinění jsme celému světu, všech povrhelem až doposud,“ to platí u nás v hojné míře o úradě kněžském. Každá osoba veřejná sdílí osudy úradu svého; je-li úrad ten u obecnstva oblíben, tož i ta osoba; je-li úrad nenáviděn, tož i osoba. Protože pak Evangelium Kristovo brojí proti hrdošti rozumu a nekázané nepravosti, náš věk v tak nazvaných osvícencích ale po těchto dvou bludičkách jako nesmyslný se žene, odtud mezi knězem a jimi není smíření možné. Také to ty osvícence či kulturníky mrzí a dopaluje, že je k tomu zvláštní stav založen, který má tu povinnost, zblouzení lidského rozumu a vůle kárati a před nimi varovati. Proto přece však zůstane kněz největším dobrodincem člověčenstva, a pravý kněz, třeba nedostihnul vzoru toho, jež nám sv. Antonín skytá, jen když poněkud za ním se snaží, zůstává nejkrásnější hvězdou na obloze člověčenstva; nebo v knězi vtělena ta krásná myšlénka, že jako Kristus se obětoval za všecky, tak že i nástupce jeho kněz nemá býti sobcem nežiti jen sobě, nýbrž svým bližním, Bohu, vědě, cnosti, Církvě, všemu, co je krásné a užitečné vlasti a Církvě; a proto jsme s pravým potěšením četli ten krásný životopis nebožtíka našeho Tomáše Procházky, který co kaplan v Ivančicích zemřel, a který životopis jeho vděčný žák, p. děkan Beneš Kulda v Čechách sestavil, a který je nejkrásnější pastoralka, kterou knězi na vinici Páně se ubírajícímu do rukou dáti můžeme rkouce: Vezmi a čti, a potom: Jdi a čin totěž.

Modlitba.

O Bože! který jsi nám v obrazu sv. Antonína ukázati ráčil, jak velikým dobrodincem lidí je pravý kněz katolický: popřej nám té milosti, abychom dobrých pastýřů duchovních dostávali a obdržených vysoce sobě vážili.

11. Květen.

Sv. Mamertus, biskup, původce dnů křížových r. 477.

Přes 50 let byly dvě provincie země Francouzské Dauphine a Savojsko, zvláště pak město Vienne navštěvovány téměř každoročně vždy novými pády nešťastnými. Zemětřesení bylo téměř každodenním hostem; požáry ztravily na rum a popel nejkrásnější přibytky, a divoká zvíř tak se rozmohla a osmělila, že v pravé poledne do města vrážela, žádného se nebojíc. Za příčinou kolikaleté neúrody před tím rozmáhal se hlad; s hladem povstávaly nakažlivé nemoce; a opět chřadlo a hynulo osení polní záhubným studenem a neustálým deštěm; k tomu pak ještě znepokojovali loupežníci zemi a jak již zmíněno, stáda dravých vlků vybíhala z lesů, hovada i lidi požirajice.

2. Strach dostoupl nejvyššího stupně, když v noci velikonoční r. 469., anžto lid se svým sv. biskupem Mamertem v chrámě prodlévaje svatá tajemství víry slavil, chytil se oheň v jednom domě městském, překrásném to stavení na návrší stojícím. Požár se šířil způsobem strašlivým a lidé myslili, že celé město popelem lehne. Lid vybíhal z kostela, aby kde kdo sobě a majetnost svou zahájil; jedině sám sv. biskup zůstal v kostele před oltářem maje důvěru v Boha, že zachráněn bude. Bylť jest muž modlitby a víry živé. Prolévaje toky slzí vzýval Boha, aby se nad lidem smiřoval a tak mnohým a velikým tísněm přítrž učinil. Celou noc vytrval bdělý pastýř na modlitbách v chrámě a hle! sotva nastal den, požár ohromný již dokonce byl uhašen, a znenadála přestal, jak by ho utal.

3. Nyni pospíchal zase všecken lid do chrámu Páně pln radosti a díky k Bohu, aby pokračoval dále ve službách Božích. Když byl sv. biskup dokončil posvátná tajemství, obrátil se k lidu shromážděnému a nejdolehlivějšími slovy jich napomínal, aby se polepšili a pokání činili, nebo jedině tím že hněv nebes

zase ukojen a požehnání Boží dosaženo bývá. Řeč svou důraznou končil těmi slovy, že mezi tím, co celou noc u oltáře ztrávil, pánu Bohu ten slib učinil, že chce se stádem svým tři dny po sobě veřejně prosební průvody konati, a že se mají všickni postem, almužnou a zkroušeným vyznáním hříchů svých na to připravovati.

4. Skutečně hned celý lid sv. biskupovi přizvukoval, a an veškeré duchovenstvo s tím se srovnávalo, vyvolili si k té pobožnosti zcela nové, a k vyplnění toho slibu ty tři dny před slavností Nanebevstoupení Páně. Když ten čas přišel, poznamenal sv. biskup jeden kostel vně města jako cíl toho průvodu. Tak počalo procesí v nejkrásnějším pořádku, veškeren lid táhl s pláčem se modle a vzýváje přimluvu všech Svatých. Když sv. biskup takovou horlivost lidu svého viděl, tož hned ustanovil ještě dva jiné kostely, do kterých lid rovně tak horlivě a pobožně průvody konal.

5. Kajicné tyto pobožnosti byly od Boha vyslyšeny; obloha pojednou se vyjasnila, nastalo počasí příznivé, role oděla se úrodou, s nedostatkem chleba zmizely nemoce a lid potřebami vezdejšími opatřen se zmužil, a jak od lotrů tak ode dravé zvěře s pomocí Boží zemi sobě vyčistil. Ze pak se tehdy společná lidu věřícího pobožnost a průvody kajicné tak velice až divotvorně platnými býti osvědčily, rozšířil se obyčej: po tři dny před vstoupením Páně podobnými kajicnými průvody za udělení úrody zemské a za odvrácení pohrom všeho druhu Boha vzývati — zponenáhla nejprv u nábožných Francouzů a potom se schválením papeže po celé Církvi, a uchoval se až podnes. Sv. Mamert pak žil po této události ještě jen sedm let; a však on měl tu radost, že ještě před smrtí věděl, kterak jeho tak mnohé modlitby a práce pro spásu stádece svého konečně přinášely ovoce. Lid se obrátil, cnost a nábožnost počaly zaujímati místo v srdcích věřících.

Vyobrazuje se v biskupském rouchu.

● významu průvodů vůbec a prosebních zvláště.

V katolické Církvi konají se častěji do roka procesí, t. j. průvody. Věřící lid totiž s duchovenstvem táhne majíce v čele kříž, znamení spásy, s vlajicemi korouhvemi, modlíce se a zpívající z kostela do kostela nebo jen po polích. Ležítě právě v tom význam hluboký. Jsou totiž takové procesí či průvody znamením:

1. jednoty u víře v Ježíše ukřižovaného, proto se nese v čele průvodu sv. kříž, nebo nejsv. svátost od kněze nesena bývá. (k. p. na Boží Tělo) Ježíš pak jest střediskem jednoty; Onť jest věrný pastýř stáda svého, oveček svých, které za Ním kráčejí, Jeho následují, které se kolem Něho sborují, které při Něm vždy setrvati mají.

2. Dále průvod dobře vyobrazuje život náš. Nebo co je život člověka, než průvod, ustavičné putování, které ve společnosti jiných konáme k jednomu cíli, k věčné nebeské vlasti, jako jdouce při procesí nezastavujeme se, nýbrž dál a dále se bětáme; tím se nám na mysl klade, abychom od cnosti ke cnosti kráčeji; nebo je cíl našeho putování, proto také vkročíme do kostela na konci průvodu.

3. Kdo na procesí bětá podíl, podává veřejně vyznání své víry, že Bohu všemohoucímu náleží chvála,

děk a klanění, a že jedině od Boha pomoci (k. p. úrody polní, chránění od pohrom a t. d.) očekávati máme.

4. Průvody jsou konečně veřejné vítězství víry kř. nad temnou mocí pohanstva; odtud korouhve vlající, jejichž červená barva poukazuje na krev vycezenou ss. mučenníků, kteří zvítězili nad mocí pekla a nám na mysl uvádí, že i my pod praporem kříže bojovati a vítěziti máme.

Nestyď se tedy, křesťane milý! přiúčastniti se při procesích a průvodech prosebních, a vezmi sebou, kdykoli jdeš na procesí, nábožný úmysl: Chci tím zvelebiti Boha svého; chci Jemu tím děkovati za všechny jeho milosti a od Něho sobě vyprositi pomoci ve všech potřebách svých. Chci tím vyznati veřejně svou víru v Ježíše a chci vždy následovati Krista ukřižovaného. Cíníš-li tak, a modlíš-li se vroucně s ostatními věřícími, kteří jdou spolu, tehdáž modlitba tvá dojde vyslyšení; nebo Kristus Pán dí: „Kde dva nebo tři shromážděni jsou ve jménu mém, tu jsem já mezi nimi.“

12. Květen.

Sv. Pankrác, mučenník r. 304.

Co může víra i láska v srdci mladistvém, to ukazuje sv. mladík Pankrác. Již záhy byl ztratil rodiče své, zámožné pohany z vysokého stavu. Byli u císaře Diokleciána u veliké vážnosti, obdrževše od něho darů hojných. Před smrtí svou nechal otec mladého Pankráce svého bratra Dionysia k sobě přijíti, a prosil ho, aby místo otce při syna jeho převzal, a jeho statky věrně spravoval. Dionys mu to slíbil, a slovu danému věru dostal; on miloval malého Pankráce velice a jako o vlastní dítě se oň staral. Několik let živi byli na jednom statečku ve Frygii, načež se odstěhovali do Říma na horu Celius, aby císaři více na blízku byli a v přízni jeho více se udrželi. Vzaliť tam sebou komonstvo své a své bůžky, které byli posud ctíti navyklí. Za jejich pobytu v Římě vypuklo strašlivé pronásledování křesťanů. Dioklecian chtěl vyhladiti křesť. víru s kořenem a vydal rozkaz, aby každý, kdoby jako křesťan byl udán, bez výslechu odpraven byl, a zapověděl pod pokutou smrti, nějakého křesťana do domu přijímati nebo mu něco prodati.

2. U každého skladu stála modla a pánva se žhavým uhlím; kdo chtěl ve skladu něco koupiti, musel nejprve modlám na počtu kadidlo do té pánvice hoditi. Křesťané pak volili raději hladem mříti, než-li se za pohany vydávati a Bohu obětovati. V této tísní jich těšil ss. vojín Sebastian a rovně tak sv. otec Kajus. Tento přebýval v jednom osamělém domku v téže ulici, ve které Dionys a Pankrác přebývali v paláci svém; služby Boží konal dobrou noční v podzemních hrobech st. mučenníků. Tam se shromažďovali potajmo křesťané, tam jich těšil sv. papež a posilňoval jich radostnou odhodlaností k zápasu krvavému. U prostřed toho pronásledování předce křesťané nepřestávali, pohany ke Christu obracet. Jak mile našli pohana, který se ukazoval býti náchylným ku přijetí víry křesťanské, hned ho potajmu odvedli k sv. papeži Kajovi, který ho ve víře vycvičil, a uděliv mu křest sv. do Církve přijal.

3. Dionys byl mnoho uslyšel o zmužilosti a horlivosti křesťanů; pohnut byv příkladem jejich řekl jednoho dne k Pankráci: „Synu můj! Vypravuji se závažné věci o těch křesťanech; chceš-li, vyhledejme nauku jejich, a je-li pravou, tož v ni též uvěříme, a dle ní se řídití budeme.“ — Pankrác hned osvědčil se býti ochotným s radostí. Před příbytkem papeže Kaja našli jakéhos Evsebia, kterého již dlouho měli za křesťana, a toho poprosili, aby jich uvedl ke Kajovi. Eusebius jim nedůvěřoval maje jich za zrádce a špehouny; jelikož však z jejich řečí poznal, že mají vruclí toužebnost poznati Krista, tož jich k sv. Otcovi uvedl. Tento jich laskavě přijal, a vyslyšev žádost jejich, hned jim uděloval potřebné vyučování. Po 20 dní navštěvovali sv. Otce, a byvše jak náleží vycvičeni, přijali z jeho rukou křest sv. Jsouce rozníceni vřelou láskou k P. Ježíši, chtěli v té první horlivosti před císaře předstoupiti a sami se jako křesťané udati: papež to ale zapověděl, a poručil jim, aby se drželi v skrytosti.

4. A však Dionys utrpení křesťanů snést nemohl; bolest nad jejich pronásledováním a mukami jejich zlomila srdce jeho. I stal jest se povážlivě nemocným, Na lůžku smrtelném napomínal Pankráce, aby stále ve víře setrval a potom sladce v Pánu usnul. Pankráci nyní bylo 14 let, ale byl pln odvahy mužné. Bohatými statky svými podporoval tajně kde jen mohl křesťany a každého dne nalezen byl v hotovosti, pro Ježíše umřítí. Brzy měl se státí obětí lásky této svojí. Byv u císaře co křesťan udán octnul se před stolicí jeho soudní. Dříve nežli šel k císaři pospíchal ještě jedenkrát k papeži Kajovi, aby si od něho vyprosil požehnání jeho svatého. Sv. Otec mu dodával zmužilosti ukazuje mu korunu nebeskou a propustil ho posilněného nejsv. tělem a krví Páně a zprovázeného svým požehnaním.

5. S veselou tváří nyní předstoupil Pankrác před císaře. Tento zamiloval sobě krásného jinocha; slovy nejsladšími mu domlouval, aby pošetilou víru křesť. opustil, bohům obětoval a veselý bezstarostný život vedl. Ano přislíbil mu, že ho chce sobě za syna přijmouti a k vysokým hodnostem ho povýšiti. Pankrác ale každé nabídnutí císařovo s úsměvem od sebe odmítal neohroženě vyznávaje; že hotov jest Ježíši věrným zůstatí a za Něho umřítí. „Chceš, o císaři! pravil, abych ctil bohy tvé, kteří byli lidé, jako my; ale byli špatní lidé, podvodníci a svůdníci: já bych měl ctítí takové lidi, kteří páchali činy, které bys trestati musel, kdybych se já jich dopustil?“ — Císař zahanbený pravdou těchto slov, byl celý zmatený; ale hned zase se zpamatoval. Rozpálen hněvem poručil vrahům, aby toho mladíka se chopili a odvedli, by byl stat. S veselou myslí vyslyšel Pankrác ortel svůj. Když přišli na popravu, tam si klekl, děkoval Bohu nahlas za dar víry a potom ochotně hlavu svou katu podal. Jeho sv. tělo nechali kati ležeti, až by je psi sežrali. A však v noci je pochovávala jedna nábožná vdova, jménem Oktavilla, v pohřebišti sv. Kallepodia. Již záhy jemu ke cti v Římě chrám byl vystaven, který napotom pro stáří sesutím hrozil, nyní pak dobře zachovaný stojí.

Sv. Pankrác se vyobrazuje v rouchu římském s mečem v ruce; ve Španělech, Francouzích a Itálii mnoho kostelů jest jemu věnováno.

● katakombách.

Po tři sta let byli křesťané téměř po všech končinách země ohněm a mečem stíháni. Pohanští císařové chtěli kř. víru vykořeniti a modloslužbu mezi lidem zachovati. Zvláště ukrutné bylo toto pronásledování ve městě Římě, kde v překrásných chrámech 30.000 bohů ctěno, a kde všechny ohavnosti pohanstva páčáno. A však právě v tomto hlavním městě světa a modloslužby byl zarazil dle vůle Ježíšovy Petr sv. sídlo své; zde řídil četnou obec kř., která se ode dne ke dni množila; zde také sešel za Nerona smrti mučnickou na kříži. Aby však nezůstalo stádo bez pastýře, hned jeden z jeho žáků místo jeho zaujal, aby za krátký čas se sty svých oveček mučnickou smrtí sešel. Hrozně zuřily císařové a jejich místodržitelové; jako divoká zvířata štváno křesťany; nikde nenacházeli pokoje; všude jich vyhledávali a před soudní stolicí vlékli. V tomto soužení brávali křesťané své útočiště do hlubokých dolů písečných, které se nacházely kolkolem Říma; aby však byli tím bezpečnější před stíháním svých nepřátel, a aby svým mrtvým, jmenovitě ss. mučenníkům počestné hroby připravití mohli, vyhrabávali v těchto písečných dolech podzemní chodby a skrýše, ano i malé chrámky a kaplice, kde své Bohoslužby tajně konávali. Tyto podzemní šije byly nad míru četné; ony se rozšiřovaly na všechny strany pod městem, sestávajíc z chodeb (gallerií), z nichž někdy bylo dvanáct jedna nade druhou. Byli zvláštní mužové stateční k tomu ustanovení, kteří ve dne v noci v těchto chodbách pracovali. V těch chodbách byly ve stěnách po pořádku dost hluboké otvory umístěny, do kterých se, jako do pekárny těla ss. mučenníků skládala, o potom kamenem uzavírala, na kterém byl umístěn krátký napis toho umrlého. Na rozličných místech byly též vyhrabány sály a komnaty, které velice prostranné jsou a ke shromážděním sloužily. An v těchto šijech, sálech, v kaplicích vždy bylo tma, muselyť četnými lampami (svítilnami) osvětlovány býti. Tyto podzemní chodby nazývaly se *katakomby*, t. j. hřbitovy, jelikož ku pohrobení sloužily. Téměř celé město Řím jest takovými katakombami podryté. Sem tedy se utíkali ubozí křesťané, když nejvíce zuřilo pronásledování; zde u hrobu svých předeslaných bratří scházeli se kolem svých kněží a ss. pastýřů nejvyšších; zde sloužili nejsv. obět v tiché noci při záři lamp; zde přijímali hostinu lásky k boji se posilňující; zde poslouchávali slovo Boží; zde odbyvali ss. zpěvy nebo oplakávali utrpení Církve a smrt miláčků svých; zde křtěno dítky a pohany, kteří se stali křesťany a odtud vystupovali na denní světlo hrdinové křesťanství, aby se brzo na to stali mučenníky za víru v P. Ježíše a po boku svých bratří zde pochováni byli. A však ani v těchto tmavých příbytcích smrti nebyli křesťané vždy jisti. Byli za často od pohanů vysliděni, kteří pak přístupy a vchody vojáky obsadili, kteřížto zase každého, kdož vycházel, hned lapí a před soud vlekli! ano někdy zasypali pohané ty přístupy, a všickni křesťané, kteří byli v nich, museli hladem zajítí!!! To byly tedy v čas pronásledování příbytky prvních křesťanů, našich otců ve víře; tak bídně museliť život svůj trávití; pořád na očích meč katův majíce diy své trávití, a přece ve víře jsou vytrvali a v lásce k P. Ježíši posilněni jsouce naději svého z mrtvých vstání, a života věčného! O kéžbychom i my se jim rovnali takovou věrností k P. Ježíši a jeho sv. Církvi a nepohnuli se v protivenstvích.

13. Květen.

Sv. Monika, vdova r. 387.

Veliká jsou utrpení, která často nábožné paničky a matky se svými manželi a nezvedenými dítkami vystátí musejí; a však život sv. Moniky bylo by zrcadlo a kniha pouční pro ně; kéž by jen všechny v ní čítaly! Monika (po moravsku „napominatelkyně“) narodila se r. 332. z nábožných a bohabojných rodičů. Jedna stará chůva, která již otce jejího na rukou nosila, řídila její vychování. Chůva ta byla velmi nábožná a věrná, a proto požívala u rodičů Moniky veliké vážnosti. Monika milovala tuto starou služku, která jako anděl strážný nad ní bděla a jí záhy vroucí lásku k Bohu a bázeň před každým hříchem vštěpovala. Zvláště na to dohlížela zkušená děvečka, aby Monika měla sebe samu v moci. Proto jí vedla k strídmosti, a ani mezi jídlem nedovolila jí pít vody, tím méně vína. A však jako obyčejně člověk na to má laskominy, co se mu zapovídá, tak to bylo u Moniky. Monika byvši posílána do sklepa pro víno, nejprve okusila několik kapek, a když jí zachutnalo, naučila se pít, co chtěla. A však nad ní bděl anděl strážný; jedna děvečka, která jí často ve sklepě popíjet viděla, když se jednou s ní hádala, nadala jí ožralkyň. Z toho se Monika zastyděla a už vína ani do úst nevzala.

2. Brzo na to přijala sv. křest, a vedla nejcnostnější život, až byla sezdána s jedním vzácným mužem, jmenem Patriciem, který byl ještě pohan. Patricius byl muž dobrý, ale velmi náhlý. Když tedy Monika pozorovala, že je nevrlý nebo rozzlobený, tu si dala pozor, aby mu ani v tom nejmenším neodporovala. Když jí dělal prudké předházky, mlčela, a když se hněv uložil, potom s ním mluvila přívětivě a sladce, a povídala, proč tak jednala. Když si potom u ní ženy jiné na své muže stěžovaly, že od nich dostaly výprask, tož ona jim říkávala: „Tím jen váš jazyk je viněn!“ Ona nikdy nebyla bita od muže svého, ač prechlivého, proto že mlčela, a poslední slovo míti nechtěla. Mnohé ženy, které prvé na muže ostrý jazyk měly, potom se sv. Munice za dobrou radu poděkovaly, nebo jakmile jazyk zlý na uzdě držely, dali i muži pokoj, a sv. poklid byl v domě. Velikou bolest jí dělal prostopášný život a nevěra muže jejího. Proto že ale pamětlivá jsouc slov apoštolských: „nevěřící muž věřící ženou povševčen bývá,“ pořád se zaň modlila, laskavě s ním nakládala a nejkrásnějším životem kř. mu svítila, proto se dočkala té radosti, že rok před smrtí svou stal se křesťanem a svatě zemřel.

3. Ještě větší bolesti a zármutek jí nadělal syn její Augustin. Měla dva chlapce, a jedno děvčátko, ale Augustin jí byl nejmilejší; o něho měla největší starost, neboť již záhy projevoval prudkou mysl, tvrdšíjnost a náklonnost k rozkoši. Již co dítě dala ho zapsati mezi katechumeny (čekance křestu sv.); a a však netroufali si mu udělit křestu sv., bojíce se, že neřestným životem přijde o milost křestu sv. Čím více rostl Augustin, tím více rostly s ním i zlé náruživosti

jeho, ač matka velice nad ním bděla. Neměl žádného zalíbení v modlitbě, ale tím více ve vědách světských, ve kterých jedině vynikati chtěl. Otec pohan z toho se velice radoval, ale matce dělala starost pýcha dítěte milého. Když otec umřel, bylo mu 17 let. Aby se dále vzdělal, odebral se do města Karthagy, kde tenkrát byla škola vyhlášená. S velikou úzkostí a vřelými slzami propouštěla ho matka, netušila zajisté nic dobrého. Bohužel! tušení její bylo pravdivé. Augustin se octl v spolku Manichéův, kteří oddáni jsouc hanebnému bludu, že člověk má dvě duše (a že se tedy může oddati rozkošem, proto že tyto pocházejí od té zvířecí duše), svedli ho na zlé cesty. Odpadnuv od víry přidal se k těmto nepřátelům Ježíšovým. Zpráva o tomto nešťastném kroku syna jejího nad míru jí zarmoutila; ve dne v noci plačíc modlila se za dítě opuštěné, ztracené. Tu jí Bůh poslal líbezný sen. Bylo jí, jako by stála na velikém lineálu, a ukázal se jí libě se usmívající jinoch, který se jí tázal: „Co se dávaš umořiti hořem?“ Na odpověď její, že oplakává zkázu syna svého, řekl jí: „Potěš se a ohlédni se kolem sebe; nebo kde ty stojíš, tam stojí i syn tvůj!“ A když se ohlédla, viděla syna svého státi na témže lineálu. Když pozděj Monika tento sen synovi svému vypravovala, chtěl on ho tak vykládati, že i jeho matka přestoupí k sektě Manichéů; ona však hbitě odpověděla: „Nikoli, anděl neřekl kde on, tam i ty; nýbrž kde ty, tam i on.“ Tato slova učinila veliký dojem na Augustina, ale proto předce zůstal ještě devět let ve spolku těch bludařů.

4. Monika však netratila důvěry; onať nepřestávala se modlití a nábožné muže o radu se tázati. Jeden nábožný biskup, ku kterému přišedši prosila, aby se synem jejím promluvil a ho z toho bludu vyvedl, řekl jí: „Nech ho býti; jen se zaň modli, on sám čtením na to přijde, jak veliký je blud ten a jeho bezbožnost!“ Jelikož ale Monika předce nepřestávala, se slzami v očích zaň se přimlouvati, aby předce jen se synem jejím do řeči se dal, odpověděl zbožný biskup se zdánlivou nevolí: „Odejdi v pokoji, dítě takových slzí nemůže ztraceno býti.“ Tato slova byla balsámem pro raněné srdce matčino; znovu jsouc posilněna zase modlitby zaň k nebi vysílala, aby Bůh syna jejího obrátil. Tento byl nyní 29 let stár, a ve vědách velice zběhlý. Nyní chtěl do Říma odejítí a tam se státi učitelem výmluvnosti. Ale Monika ho tam nechtěla pustiti; bálať se zajisté, že tam ještě hloub klesne. A však všechny její prosby byly marné, a když si Monika předsevzala, že tam půjde s ním, tu jí obelhal, že už tam nepůjde, a zatím potajmo na loď vstoupil, a mezi tím, co se matka v noci v kostele sv. Cypriána za něho modlila, do Říma po moři odploul. Matka jako zoufalá rukama lomila, když slyšela, co syn vyvedl; jedině v modlitbě nacházela potřebné síly, aby vytrvala v bídě a hoři svém. Když pak uslyšela, že Augustin z Říma do Milána se odstěhoval, aby tam velikého biskupa Ambrosia viděl a slyšel tu již déle pokoje neměla; onať se přeplavila z Afriky přes moře do Evropy a když se v moři topili, tu ona loďníkům chuti dodávala a šťastnou plavbu jim slibovala. A skutečně šťastně se

ocitli na březích Itálie. Hned pospíchala Monika do Milána, kde ke své největší radosti se dověděla, že syn její jest již na cestě polepsení. Měla obyčej, dvakrát za den do kostela choditi a mši sv. obcovati, a na hroby svých milých své oběti klásti, a tam za pokoj duší jejich se modliti. I v Miláně to činila a za velice šťastnou se pokládala, že mohla sv. Ambrože slyšeti a s ním mluvit. Sv. tento biskup ji těšil a poučoval jí, a konečně za dvě léta ustavičné modlitby o spásu synáčka svého odbila hodina vyslyšení.

5. Jednoho dne přišel Augustin s přítelem svým Alyppiem k matce své, a vypravoval jí, kterak ho Bůh osvětil světlem svým, že oba se bludu odřeknuvše hotovi jsou, od té chvíle křestansky živu býti a cele se Bohu obětovati. Koho to více potěsilo než Moniku; ústa její hned přetékala chválou a dikůčiněním Bohu, který byl vyslyšel prosbu pokorné a věrné služebnice své. Nyní už nechtěla Augustina opustiti; ona pečovala o něho a o přátele jeho jako nejvěrnější hospodyně, a sloužila jim jako dcera rodičům. Plna míru nebeského ztrávila nyní se synem svým ostatní dny života svého. Největší radost její byla, když mohla s Augustinem o věcech nebeských mluvit; její hovory byly jako hovory Svatých. Když Augustin světil třiatřicátý den narození svého, a s matkou a přáteli u hostiny hovořil o životě blaženém, tu se tázal matky své: „Kdo může blaženým nazván býti?“ Hned na to odvětila Monika: „Kdo po tom dobrém touží a ho dosáhne.“ — Mezi takovými rozhovory plynuly dnové matky těžce zkoušené; tu jí napadla zase touha, že by ráda zase se vrátila do Afriky. Matka a syn byli nyní jedno srdce; i odstěhovali se do Ostie, aby odtud odplouli do Afriky. A však Bůh jináče uložil; Monika měla odejiti do vlasti nebeské. Jednou večer v zahradě hospody své dlouho do noci měli řeč o blaženosti života věčného a o drahé ceně duše lidské. Byli jako u vytržení, tu řekla Monika: „Synu můj! co se mne týče, nic už mne zde na světě netěší. Nevím již, co mám zde dělati a proč zde jsem; neboť pro tuto zemi nemám naděje. To jediné, proč jsem na světě ještě býti chtěla, byla ta touha, než-li umru, viděti tebe, žes uvěřil v P. Ježíše Krista. To a více mi Bůh udělil; vždyť tě vidím před sebou státi co sluhu Božího, který zhrdá všim, i štěstím pozemským. Co tedy mám zde ještě dělat?“ Šest dní na to padla do mdlob. Monika. Augustin a bratr jeho hned přispěli k pomoci. Brzo však přisedši k sobě řekla: „Kde jsem byla? Zde tedy matku svou pochováte?“ — Augustin mlčel a sotva ukryl slzy své. Tu pravila k němu: „Pochovejte toto tělo, kde chcete, a nestarejte se proto. Jedině o to vás prosím: zpomínejte na mne u oltáře Páně, kde koli budete.“ Na otázku: „Jest-li si z toho nic nedělá, že v cizině umře?“ odpověděla s úsměvem: „Nic není od Boha daleko a nebojím se, že Bůh v den soudný věděti nebude, kde mne vzkřísiti má.“ Devátý den nemoci své sladce usnula v Pánu r. 387.

Vyobrazuj se v rouchu paní římské.

Poslední prostředek výchovatelský.

Modlitba a slzy s. Moniky byly četné a dlouhé, ale vyslyšení bylo mimo vše nadání a pomyšlení bohaté a veliké — tisícásobné, překrásná žeň za starosti plnou, smutnou výsevkul! Zde vidíš tedy poslední silný prostředek v nouzi zvláště bolestné, totiž když jsou dítky nezdárné, a již tak dospělé, že již vlastním vychováním ničeho docíliti nelze. Zde tedy jen ještě to zbývá, aby rodiče neustále k Bohu o pomoc prosili, a tak říkáje Bohem násilí činili té duši jejich zvrhlých nebo zbloudilých dítek. Má-li však taková modlitba jistě míti účinek svůj, tedy musejí rodiče býti pravými, rozhodnými křestany jako byla sv. Monika, nebo jaká duše taková modlitba. Bez toho rodiče, kteří nejsou praví křestané, k modlitbě ani nebudou bráti útočiště. Když ale rodiče sami zanedbali dítky své (k. p. v smíšených manželstvích a j. d.), tu již není žádného rukojemství, že pozdější modlitba to nahradí, co prvé nedbalost nesvědčitá zavinila — tu již není vykoupení možné!

Spolu též vidíme z příkladu sv. Moniky, že co nábožná matka v dětinství dítěti do srdce vštíplí, to konečně zvítězí. Kdo již co dítě bázeň Boží poznal, zuřivým odpůrcem Stvořitele svého nebude na věky; kdo již co dítě k Církvě sv., k jejím posvátným obřadům a pohnutlivým obyčejům celým srdcem přilnul, neopustí Církvě své do smrti. A kdyby mrzké světa mudráctví a zloba ďábelská útoky sebe krutější na něho činily, člověk hned z mládí v pravdách Božích vycvičený všemu odolá. Možné ovšem, že na čas pochybnostem a vrtkavosti podlehne, ale hlas pravdy hned za věku útlého pojaté zvítězí konečně, a Bohu a nebesům zase jej navrátí. Obrácení sv. Augustina nejmnějším toho je důkazem. Také on padl za věku mladistvého do rukou pošetilých mudráků, také on jednou již nohou ocítil se v tenatech zlého nepřitele, který co lev řvoucí obchází hledaje, koho by sežral; také on již zpytoval drze, mudroval odvážlivě, pochyboval bezbožně a poslední jiskru víry sv. v sobě utlačoval. Ale co matka nábožná sv. Monika jemu za věku dětinského do srdce vdechla, to zvítězilo konečně; pravda sv. od let pacholetských v paměti utkvělá vyvedla jej z hříšného pochybování, vytrhla jej z drápfů nevěry a ďábla a na stupeň svatosti veliké jej pozvedla.

M o d l i t b a.

O Bože! Těšiteli zarmoucených a spásu všech, kteří doufají v Tebe, který jsi vyslyšel nábožné slzy bl. Moniky za obrácení syna jejího Augustina: popřej nám na přímluvu této sv. matky a jejího syna sv., abychom hříšň svých oplakávali a odpuštění jich milostí Tvou obdrželi. Amen.

14. Květen.

Sv. Bonifác, mučenník r. 307.

Aglae, urozená vzácná paní římská, žila při svém náramném bohatství v nejvyšších rozkošech. Její statky spravovalo třiasedmdesát dozorců, v jichž čele stál jistý Bonifác, který s ní žil v hříšném obcování. Byl poskvrněn všemi nepravostmi: byl hejřil, karbaník, cizoložník, zkrátka přítel všeho, co je před Bohem ohavností. Přece však měl něco do sebe dobrého: přeje sám sobě přál i jiným, jsa pohostinný, štědrý a milosrdný. Uzřel-li na cestě někde cizince, hned k němu běžel, a vrhnuv se mu k nohám prosil ho, aby do jeho domu vešel, kde ho co nejlépe vyčastoval. Ně-

kolik let tak ušlo, an Aglae dostala ošklivost před svým hříšným životem; nebo nikdy nemůže smilstvo upokojiti srdce lidské, onoť při tom zůstává vždy prázdné a bídné. Bůh byl hříšnici otevřel oči. Jednoho dne pravila k Bonifácovi: „Bratře můj! víš, v jakém močálu hříšném jsme se spolu povalovali, nepomnice na to, že jednoho dne budeme vydávati počet ze všeho zlého, co jsme páchali. Slyšela jsem od křestanů, že každý, kdo přispívá těm Svatým, jenž bojují pro jméno Ježíše, podíl má v slávě jejich utrpení jedenkrát v onen strašný den soudu. Také jsem slyšela, že právě nyní křestané na východě zápasí proti ďáblům, raději těla svá katanům vydávajice, než by se odřekli Boha svého. Jdi tedy tam a přines těla mučenníků, abychom jich ctili, jich o přimluvu vzývali, jim k počtě kaply stavěli a tak spaseni byli.

2. Bonifác tak učinil; vzav měšec peněz sebou, by mohl koupiti těla mučenníků a dávatí almužny s dvanácti sluhy odebral se na cestu. Než-li odešel, pravil žertovně k Aglae: „Paní! najdu-li ostatky, přinesu jich: přijdu-li však mrtev, přijmi tělo mé za tělo mučenníka.“ Paní mu vytýkala tato slova a pravila na rozloučenou: „Já nehodná hříšnice chci Boha prositi, aby tebe sprovázal, aby tobě ukazoval cesty. Kéžby zapomenul na hříchy mé a odpustil nám oběma!“ — Mezi tím, co se vydal Bonifác na cestu, učinil předsevzetí, že se nechce již opjieti, jelikož chce těla Svatých do vlasti své přinéstí, a k Bohu vroucně se modlil, aby mu tu pravou cestu ukázal a svou pomocí mu přispěl. Několik dní po tom přišel do Tarsu, kde právě několik křestanů pro Krista mučeno. Sotva se o tom dověděl, hned své sluhy nechal v hospodě, sám však pospíchal na bojiště během roučím. S úžasem tu pozoroval, kterak křestané snášeli muky nejhorší. Jedněch nad horoucí hranicí s hlavou dolů věšeno; jiných na čtvero dílů roztržených na kůlech vidáno; tu jedněm kůže sedřina s těla živého, tam jiní bičovani jsou, jiným ruce a nohy zutínáno.

3. Bonifác vkročil uprostřed mezi ss. mučenníky, jichž bylo dvacet počtem, a od jednoho k druhému popocházeje ulíbal jich těmi slovy: „Veliký Bože křestanů! Veliký Bože mučenníků! Vy sluhové Kristovi, prosím vás, modlete se za mne, abych i já byl odústojněn, podílu vzíti v zápasu vašem.“ Napotom kleknuv k nohoun jejich rány jim zlíbal a srdnatosti jim dodával. To pozoroval soudce Simplicius a křičel: „Kdo jest tento rouhač? Kdo ten pohrdač bohů?“ I přivedli Bonifáce k soudní stoli. „Kdo jsi ty?“ osopil se na soudce. „Křestan jsem, Kristus je můj Bůh a s jeho milostí pohrdám tebou a soudem tvým.“ „Jak se jmenuješ?“ volal Simplicius. „Já jsem křestan,“ odvece vyznavač, „ohceš-li však věděti mé jméno pozemské, slovu Bonifácus.“ — „Obětnj bohům!“ — „Mám-li ti to ještě jedenkrát povídati, že jsem křestan a ďáblovi neobětují! Netrat času a dělej, co chceš, tělo mé jest v moci tvé, očekávám katy!“

4. Tu poručil místodržitel, aby Bonifáce na kůl pověsili a jemu kůži s těla seškrabovali. Když se to stalo, vyřezal zase mučenníka, aby obětoval bohům, a

když tento se zdráhal, dal mu za nehty špičaté jehly vrážeti a do úst rozpuštěné olovo liti. Než-li Bonifác okusil vroucí nápoj, obrátil se ke svým soudruhům řka: „Proste za mne, sluhové Kristovi! proste za mne!“ Jako jedněmi ústy odpovídali mučenníci: „Bůh, Pán náš, pošli tobě anděla svého, abys zvítězil nad svým soudcem bohaprázdným; po vítězství tvém však přijmiž tebe do zástupu svých vyvolenců. Amen.“ Sotva vyřkli to slovo „Amen.“ tu bylo slyšeti z prostřed lidu hluboké vdychání, a několik hlasů volalo: „Veliký jest Bůh křestanů! Veliký jest Bůh mučenníků! Ježíši synu Boží, zachovej nás, rozboř naše modly!“ — Při těch slovech zachvěl sebou lid, překotil oltář a chtěl ukamenovati soudce, který zatím strachem a úzkostí dal se na útěk. Ten den však na to zotaviv se opět ze strachu toho dal si Bonifáce přivéstí opět. Jelikož se však tento statečně zpěchoval, Krista zapřítí, dal ho soudce do pánve plné vřící smůly, hlavou namočiti. Sv. mučenník ale požehnal pánev sv. křížem a hle! anděl sestoupiv dotkl se smůly, která hned hustým dýmem zmizela. Bonifác obdržel jen malou ránu z té pály, kdežto ti, jenž plamen rozmychovali, tím kouřem se udusili.

5. Mocí jmena Kristova celý ustrašený odsoudil nyní soudce sv. Bonifáce k smrti, a hned ho pocho-pové vlékli na popravu, kde modle se ránu smrtící přijal. V tom okamžení, kde kat namířil sekerou, zatřásla se země, a všickni přítomní volali: „Veliký jest Bůh křestanů!“ — Mezi tím, co se toto všecko dalo, hledali pána svého sluhové po městě; neboť nevěděli, kam šel, a domnívali se, že se zase v nějaké hospodě opil. Na cestě se ptali jednoho křestana, nepotkal-li nějakého cizince římského? — Tento jim řekl, že právě jednoho stali a když jim ho popisoval, jak vypadal, jak byl oblečen, tož hned poznali, že to byl pán jejich. Hned pospíchali na místo popravu, kde jim ten křestan tu mrtvolu ukázal. Hrůza jich pojala, když uzřeli bledou tvář velitele svého, a nyní viděli, kterak rty jeho s usměvem se otvíraly, jakoby k nim mluvití chtěly. S pláčem vrhli se na kolena volajice: „Sluho Kristův! odpust nám, co jsme proti tobě mluvili.“ — Za deset zlatých peněz koupili sobě mrtvolu pána svého a natřenou vonnými mastmi zavinuli do pláten, a hned domů s ní pospíchali. Aglae svolala několik kněží a jahnů, kteří tu sv. mrtvolu slavně pochovali, a tak se vyplnilo, čemu Aglae ani věřiti nechtěla. Za několik let nad hrobem jeho dala vystavěti kapličku, a nyní svatě a kajicně žila, až 15 roků po tom umřela a vedle sv. Bonifáce pohřbena byla.

Ochotné pohostinství.

„Blahoslavení milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou!“ Toto slovo Páně zázračně se vyplnilo na obou hříšnicích i na Bonifácovi i Aglae. Mezi tím, co hnusné páchali nepravostí, nezapomínali na chudé a cizince; chudé a cizince rádi a srdečně přijímali a jich častovali. Proto se nad nimi Bůh smiloval. Byly v srdci ještě tkaničky, ku kterým Pán Bůh ještě své milosrdenství mohl přivázati; byly ještě jiskerky, které Pán Bůh mohl v plamen roznítiti; a tak to činí On s každým hříšníkem, v jehož srdci láska není úplně umořena. Tato cnost, která se u jiných národů naskýtala, jen v jedno-

tlivých příkladech, jen při některých lidech, u předků našich slovanských byla všeobecná. Oni pohostinství mezi první cností kladli, každého pocestného ochotně vítali, pocestným sami v ústrety šli, je hledali a k sobě vodili; přichozímu své příbytky dle libosti podávali; když se usadil, nohy mu umývali, pokrm a pokoj zaopatřili; když odcházel, dary mu dávali a na kolik mil doprovázeli. V každém domě byl zvláštní pokojík, „hostinice“ jmenovaný, kde stál stůl s čistým ubrusem, a na něm chutná jídla a nápoje přichystané pro každého pocestného. Ano u některých tak dalece šlo toto hostimilství, že domy své otevřené nechávali, aby pocestní vždy živnost najítí mohli. Kdo ublížil cizímu člověku, ten smrti umřítí musel; kdo pocestného nepřijal, byl vyobcován neb dům mu zapálen; kdo neměl, čím by častovati mohl, tomu bylo dovoleno, i ze jmění souseda vzítí. Ano ta povinnost byla i náboženstvím velená, neboť hostinství pod obrazem zvláštního boha ctíli, jemuž říkali Radhost (odtud u nás na Moravě hory Radhost, Hostýn a t. d.).

Tak smýšleli naši předkové slovánští, kteří zjevení Božího ještě neměli, ale pouhým rozumem se spravovali. Když ale ss. Cyrill a Method modlu Radhostě jim zbořili: tenkrát teprv jak náleží hostinství prokazovati se naučili, a sice z ohledů křesťanských: totiž proto, že to vymáhá příklad a rozkaz Krista Pána, kterého my jako křesťané i v této věci následovati máme. On sice sám co člověk neměl majetnosti žádné, a však na poušti dvakrát mocí božskou poslouchače uhostil, an chleby a rybičky zázračně rozmnožil. A podobných příkladů pohostinství i více v písmech sv. čtete o Kristu a učennících jeho. Onen setník ve městě Kafarnáu byl též přespólní, onano žena Kananejská byla též z kraje cizého; jeden z těch desíti malomocných byl též cizinec. A komu není známa odpověď K. P. na otázku zákonníka tázajícího se: kdo je můj bližní? Kněz a levita pominuli zbitého krajana svého, pohostinský Samaritán ale uvázal jeho rány a peči měl o něj. Jdi i ty a učiň totéž!“ — To byl duch apoštolů a prvních křesťanů. Buďtež přívětivi k hostům bez reptání,“ píše sv. Petr (1, 4.). „Na přívětivost k hostům nezapomínejte,“ napomínal sv. Pavel (Zid. 13, 2.). Křesťana k té cnosti nevede jen holý zákon jako Žida, nejen hlas přirozenosti jako pohana, nýbrž živý příklad Krista Pána.

A však! náš vlastní prospěch má nás k tomu hnáti, abychom rádi hostili cizince. Není potřeba, abychom snad každému, kterého ujríme, hned náručí otevřeli, jej líbali, a se klaněli; nebo abychom hned všechny práce naše státi nechali a službou se jim nabízeli. Ale dosti na tom, když jsme přívětivi, ochotni na jejich otázky a t. d. To nás nic nestojí a pocestným to bývá milejší než zlato a stříbro. A oni předšedše domů, vychvalují říkajíce: Tam v tom městě, v té krajině bydlejí dobří a přívětiví lidé, tam jsem jako doma býval, hned mne vítali, všude vodili a t. d.; já to teda zase jiným odplatím, co mně oni prokázali.

Modlitba.

O Bože! pramene lásky milosrdné, odejmi ode mne všelijaké sobectví, všelikou zistnost a samolásku, a dej mi za to srdečnou útrpnost ke všem lidem, abych i já před Tvými očima milosti a smilování došel. Amen.

15. Květen.

Sv. Isidor, rolník r. 1170.

Isidor, rolník, narodil se v Madridě, hlavním městě země Španělské z rodičů chudých, kteří se živili z výnosu několika polí sobě pronajmutých, a potom z výdělku

denního. Byli chudí na statcích pozemských, a však bohatí na pobožnost a bázeň Boží. Tedy vychovali i syna svého pro Boha a měli tu radost, že viděli, jak dobré ovoce všecka jejich naučení a napomínání na něm přinášela. Isidor by byl rád studoval, ale jeho chudoba toho nedopouštěla; naproti tomu pak prospíval v posvátné známosti Boha a jeho sv. Evangelia, jelikož rád obcoval kázání a křesťanskému cvičení. Když byl za jinocha dospěl, vstoupil do služby jednoho šlechtice v Madridě, který mu ročně jistou sumu peněz za to vyplácel, že mu jeho pole vzdělával a obstarával. V domě jednoho měšťana poznal děvečku, která byla velice mravná a pracovitá; jmenovala se Marie Torribia a neměla jmění žádného.

2. Ale na to se Isidor neohlížel; on chtěl mít ženu hodnou, cudnou a pilnou, a proto si vzal tedy Marii za manželku. A skutečně dobře si byl vyvolil; Maria mu byla chotí věrnou, oddanou, která k němu přilnula se vši láskou, sdíleje s ním slasti i strasti života. I žiltě s ní v tichém poklidu domácím. Nikdy nebylo slyšeti jich vespolek se vadit a hádat; byliť jedno srdce, jedna mysl. A však to nemělo vždy tak zůstati; Pán zkouší své, a nepřítel přichází rozvírat koukol. Nábožná Maria byla zvyklá chodit každodenně k jednomu malému chrámečku, ve kterém ctíli Pannu Marii, aby tam jako žena a matka vzor ženského pohlaví jak náleží uctila, a potom aby tam v lampě věčné světlo obstarávala. To pozorovali nelaskaví lidé, kteří tak velice náchylni jsou, o svém bližním raději domýšletí se zlého než dobrého. I šli k Isidorovi a řekli mu, že ta jeho žena chodí za pastýřem, který tam u toho chrámečku pase, a že tam nedovoleně obcují. Isidor ale znal dobře ženu svou; on věděl, že je mu věrnou a proto jí nedal nic pozorovati, jako by jí v zlém podezření měl. Proto, že ale ty klepy nepřestávaly, chtěl se sám přesvědčiti. Tedy pozoroval svou ženu po tajmu, a vida, kterak ona tak velice miluje a ctí matku Boží, nad míru se z toho potěšil a od té chvíle zlomyslnými pomluvami pohrdal. On miloval a vážil si své ženy od té doby ještě více a jelikož mu Pán Bůh daroval syna, ctíl v ženě své i matku. Oba manželové nyní vedli nejspokojenější život; obyčejně spolu chodili do kostela, chodili spolu ke stolu Páně, a dítě své vychovávali v bázni Boží.

3. Heslem života nábožného Isidora bylo: „Modli se a pracuj!“ Pod tou modlitbou vyzníval pak nejen každodenní modlitby, které křesťan jak se patří vykonává, nýbrž spravedlivé zbožné obcování vůbec. Vůle Boží byla při všem pravidlem jeho; všecko činil ke cti a chvále Boží ve jménu P. Ježíše, Jemu vždy, zvláště pak ráno obětoval všecku svou práci, své starosti a namáhání. Časně ráno běžel do blízkého chrámu sv. Magdaleny, aby obcoval první mši sv.; někdy zůstal několik hodin v kostele, a pořád se tam modlil. Zlomyslní lidé nadávali mu proto „modlilků“ a donášeli to jeho pánovi, zlostně naň naváděje, že prý se modlí, aby nemusel pracovati a mohl zaháletí. Ale co se stalo? — Jeho pán se o tom chtěl přesvědčiti na své oči, a proto časně ráno na pole ven odešel.

Isidor byl skutečně v kostele a dlouho nepřicházel. Ale za to viděl pán, kterak dva andělové pluhem za dva bělouše zapraženým orali, a tak za Isidora pracovali. Udiven nad tím šel pán tiše domů a nyní největší úctu choval k nájemníku svému Isidorovi.

4. Tento však modlitbou svojí nic neprovedl. Jak mile z kostela domů přišel, hned se dal s chutí do práce a tato potom šla od ruky. Bylo radost naň se dívat, s jakou vytrvalostí nejtěžší práce vykonával. — Nebylo slyšet z úst jeho, aby byl klel nebo nadával, tiše za pluhem popocházel a když mu bylo něco příliš obtížné, tu pozvihl oči k nebi a z lásky k Pánu Ježíši v duchu kajcnosti to přijímal. Požehnání Boží nemohlo se s ním minouti; nebo věčně pravdivé zůstane slovo Páně: „Hleďte přede vším království Boží a spravedlnost jeho, ostatní bude vám přidáno.“ Ačkoli si pán najemníka svého svatého velice vážil, nicméně zlí lidé, kterým ta pobožnost jeho byla trnem v očích, namluvili mu, že by ta pole jeho více nesla, kdyby je svěřil někomu, kdoby modlením tolik času nepromaril. I dal si tedy Isidora k sobě přijíti a činil mu trpké výčitky skrze jeho modlení a do kostela chodění. Tento vyslyšev pokojně důtky a předhůzky klidně odpověděl: „Uvidíme, ctěný pane! jak bude v čas žní. Pakli mnou obdělané pole tenkrát méně ponesou než pole sousedů, potom mi škodu svojí odtáhnete od mzdy mé!“ Pokojně nyní odešel Isidor domů a s důvěrou to všecko zanechal řízení Božím.

5. Ale hle! přišly žně, a tu stálo obilí Isidorovo mnohem lépe než obilí sousedů, kteří plní starostí a obávání ve dne v noci se nadělali, při tom však na Boha a na duši svou zapomínali. Pamatuj si to, nejprv přijde služba Boží, potom služba panská. „Bez Božího požehnání marné lidské namáhání.“ An tak patrně Bůh zehnal věrnému sluhovi svému, tož on zase na chudé nezapomínal, věda že člověk almužnou nezchudne. Proto radostným srdcem dával chudým; žádného ode dveří bez daru neodkázal, také se na ně neutrhoval, když byli dotěrní. I z toho, co nevyhnutelně zapotřebí měl, chudým sděloval, a tak si ukládal bohatou jistinu na úroky u P. Boha. Nejen k chudým byl Isidor laskavý, nýbrž on měl útrpné srdce i k dobytku milému. Nebo jak píše moudrý Sirach: Spravedlivý se smiluje i nad hovádkem. Nikdy dobytka netrýznil, netloukl ho nemilosrdně, neproklínal, jak to sedláci a pacholci dělávají. I k těm zvířátkům byl dobrým, z kterých není mnohý užitek. Když jednou v zimě vezl obilí do mlýna, viděl houf ptáků, kteří skoro umírali hladem, Isidor se dlouho nerozmyslel, rozvázal pytel, a nasypal těm ptáčkům zrní, že se nasýtiti mohli. Jiný sedlak, který též tu jel, smál se mu proto; ale nastojte, když si přišli pro mouku ze mlýna, měl Isidor více, než očekával. Tak i syna svého vyučoval, že má býti na dobytek dobrý, poukazuje na to, jak Bůh o každé zvířátko pečuje. Tak žil nábožný Isidor až do vysokého stáří, necností sedlského stavu (závisti, lakoty, přílišné starostlivosti, hádek a pozemské mysli) on ani neznal. Jeho a ženy jeho srdce byla jen k nebi směřovala, tam šla jejich touha, kterou i Pán Ježíš vy-

plnil. Isidor zemřel v 60. roce věku svého 10. Května 1170. a pět let po něm zbožná choť jeho. Bůh oslavil hrob jeho zázraký, a když sám král Filip III. na jeho ostatcích ozdravěl, které kněží do jeho komnaty donesli, tu byla veliká vážnost k Svatému, a on do počtu Svatých položen. Město Madrid ctí v něm sv. patrona svého.

Vyobrazuje se co rolník, za něm andělé s pluhem orající.

Kterak stavu rolnického sobě vážiti máme.

Máš sobě, milý čtenáři! vážiti povolání a stavu rolnického; který nám chlebiček vezdejší obstarává. Necht by se stav rolníka či sedláka obyvatelům města zdál býti jakkoli šťastným, jest on přece mezi všemi stavy nejobtížnějším. Nepříznivé počasí pokazí mu v okamžení práci a úrodu celého roku; neduhy usmrcují mu dobytek; daně a poplatky sotva mu oddechu přejí; jeho těžce vychovaní synové, kdyby mu ve starobě pomáhat měli, musejí pod zbroj za vlast.

Obyvatelé měst vynalezli mnohé prostředky a ochrany proti nepřijemnostem částek roku: řemeslník, kupec, umělec vykonávají své dílo v suchém příbytku při oknech oponami proti sluneční palčivosti zastřených; své procházky odkládají ku chladnému večeru; ale polní lid o všech těchto pohodlnostech nic neví. On pracuje z jara a přes leto, ve dne i v noci, v mrazu i v parnu, anobř často i v čas deště a krupobití pod holým nebem, aby sobě i obyvatelům města živnost zaopatřil. Tam se hemží vinohrad osmahlymi kopáči a vyplevači, tu louka pilnými kosci a hrabači a dělníky; zde orač na roli oře a seje, onde pastýř stádo pase, za krátký čas i žnec potem a prachem pokrytý omdlévati bude ve vedru poledním. Pojďte obyvatele měst a vizte, jak těžké je to povolání rolníka, který dobývá chlebiček vezdejší! — Toto jsou ti lidé, z jejichž práce vy žijete; ten chleb, to zelí, to ovoce, to maso, které vás sytí, dostáváte z mozolovitých rukou těchto rolníkův! — Jaká nevděčnost by to byla, kdybyste tohoto, v obci nejpotřebnějšího stavu vysoce sobě nevážili, kdybyste se snad za lidi lepšího plemena drželi a na rolníka s opovržením hleděli!

O Francouzském králi Ludvíku II. se vypravuje, že jednomu pážeti při svém dvoru nedal po delší čas krom masa a vína nic podávati, protože ten urozený mladík nehodně se zachoval k jednomu sedlákovi. Když dvořan ten u krále si ztěžoval, že nedostává chléb, jemu tak milý a zdravý, odpověděl jemu král: „Podruhé nepohrdej sedlákem, leč umišli pohrdati chlebem!“ — Každý stav má pro duši zvláštní pokušení a nebezpečí; ale i zase mnohé, co může býti prospěšno k životu nábožnému. Sedlák bývá snadno lakomým, proto že ví, s jakým namáháním, jak těžko musí ten svůj chlebiček vydělávati, tím často se stává, že příliš velikou cenu klade na peníze a statek; odtud také nejvíce přicházejí ty mnohé spory a pře o statek mezi lidem rolnickým. Kterak u bohatého sedláka tato mamona, u chudého ale tíže dluhů a strach, jak se vyživí, celé srdce a celé smýšlení zaujmají, o tom můžeme se snadno přesvědčiti, když o trhu posloucháme, co si sedláci mezi sebou povídají na ulici a na náměstí. A přece v tomto stavu poměrně nalezáme více dobrých křesťanů než v nejmnožších stavech ostatních. Svět nemá pro rolníka tolik a tak rozmánilých lakadel, pro které by mohl na Boha cele zapomenouti; při své práci na poli, a zvláště obyvatele hornatých krajů (k. p. v Tyrolech a t. d.) denně spatřují skutky všemohoucnosti, dobroty a moudrosti Boží kolem sebe, a neustále již povětrnosti samou na to upamatování bývají, že ovoce věliké práce s hůry, od nebeského hospodáře závisí. Proto naházíme ve mnohých venkovských obcích pravou ryzou bázeň Boží, a že jim je náboženství čelní věcí. Jak mile ale někdo

z města páni do vesnic zavítají, tu již je po té ryzé pobožnosti veta!

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. rolníka Isidora učinil vzorem svatých venkovanů: propůjč mi té milosti, abych si toho stavu vysoce vážil, a jsa sám v tom stavu dle jeho příkladu se řídil. Amen.

16. Květen.

Sv. Jan Nepomucký, mučenník r. 1383.

Když v utěšené jarní době, v krásném líbezném měsíci Májí spanilá kvítka zdobí Čechy, a v kráse své se skvíce a libou vůni vůkol rozšiřující velebí a oslavují Tvůrce svého na nebi: skví se i v Církvi Boží kvítek rozkošný, jenž vykvétl ve vlasti České, z naší půdy společné slovanské, vynikající krásou sv. života a vydávající vůni bohumilých cností. Vyobrazuje se v rouše kanovníka tehdejšího chrámu biskupského u sv. Víta v Praze, jak drží kříž, a kolem hlavy září pět hvězd. Jako se září kolem jeho hlavy pět hvězd, tak proslul tento Svatý patero cností. První cnost, kterou se skvěl sv. Jan, jest:

1. Nevinnost a vroucí zbožnost, která zdočila zvláště mládí a pak všecken věk života jeho. Mnohými a vroucími modlitbami s nebe vyprošeného když ukrutná smrt opět rodičům odniti hrozila, obětovali jsou této miláčka svého Pánu, a ve zbožnosti své zasvětivše jej již v kolíbce k službě Boží, po druhé téměř s nebes život mu vymohli. Však nezůstalo to toliko při slibu. Hospodinu obětovavše synáčka svého, snažili se také ze vši síly Jemu jej odchovati; a protože nemeškali již

záhy v útlé srdce jeho síti símě víry Kristovi a odchovávatí miláčka svého nábožně. A dojistá práce a snaha jejich nebyla marná. Mladý Jan zajisté jsa tichý, prostosrdečný, nábožný, k tomu i učenlivý a pilný, převýšil daleko všecko očekávání a všecku naději rodičů a velice jich potěšil. Nejraději sloužil knězi při oltáři. I docházel každodenně do blízkého kláštera Pomuckého u Zelené Hory, a tam vždy s takou pobožností duchovním posluhoval, že se tomu divili. Rodiče tedy poslali nadějného mladíka do Žatce, aby se tam naučil všelikému literárnímu umění; pak poslán byl do Prahy na vyšší učení do školy Karlem IV. založené, a tam veliké prospěchy činil ve vědách a v cnostech.

2. Druhá hvězda, která se třpytí v koruně sv. Jana Nepomuckého jest vroucí horlivost, s jakou plnil povinnosti svého stavu kněžského. Neb dokonav studia svá s tak výborným prospěchem, že byl prohlášen za doktora filosofie, písem sv. a práva církevního, jsa slovutný neobyčejnou učeností a svatostí, neporušen hříšným světem, pamětliv jednak slibu svých rodičů, jednak i následuje puzení srdce svého žádal o přijetí do řádu duchovního, a brzo na to byl vysvěcen. Tak dosáhl, čeho dávno již žádala duše jeho, a k čemuž se modlením, posty a dobrými skutky dlouho připravoval, totiž posvěcení kněžské, a pro svůj dar kazatelský ustaven jest za kazatele při chrámu P. Marie před Týnem r. 1372. A v pravdě lepšího kazatele nad Jana tehdejší v Praze nebylo. Kázání jeho bývala plna Ducha sv., a jako meč na obě strany ostrý vnikala v srdce poslouchačů, že se z hříchů káli. Jako se valilo vše k Janu křestiteli na poušť, tak z celé Prahy, ba i z okolí sbíhali se poslouchači, aby od miláčka svého u víře a cnosti utvrzení byli; hříšníci zarytí na jeho slovo se káli, paničky své skvosty chudým házeli a karbaníci karty do Vltavy zahazovali. Arcibiskup jej učinil nejprve farářem u sv. Havla, potom kanovníkem. Jan přijal vděčně to důstojenství, ne že byl dychtiv po hodnostech a slávě světské, ale že doufal v novém tom úřadě více než-li kdy prvé k slávě Boží a bližního spasení přispívati. Protož i tu kázal horlivě slovo Boží, káral nepravosti dvořanů, ujímal se nevinně utiskovaných, bloudící na pravou cestu přiváděl a zarmoucené těšil. Sám Václav král rád jeho kázání poslouchával.

3. Třetí hvězda v koruně sv. Jana byla laskavá dobročinnost k bližnímu. Po hodnostech a důstojenstvích nebažil; ale byl rád, že za almužníka královského vyvolen byl. Tu vyplněna byla touha srdce jeho, že mohl býti otcem chudých. I zastával úřad tento věrně a horlivě. Nedá se vypsati, jaké nápady měl, aby pomáhal bližnímu; nečekal, až přišli, on jich sám vyhledával; tu pomáhal almužnou, tam otcovským slovem, jinde opět přímluvou; tu odíval nahé, tam krmil lačné, tu zase vyjednával právo potlačenému, hned zase nemocným léky podáváje. A však i skutky duchovního milosrdenství prokazoval, a duše od záhuby všeliké chránil.

4. Čtvrtá hvězda v koruně sv. Jana jest nezištná pokora jeho. „Amen, Amen, řekl Pán Ježíš o Farišcích, „že vzali již odměnu svojí, protože pro chválu a

slávu světskou mnohé dobré skutky konali.“ Ne tak sv. Jan Nepomucký. Jak málo toužil po hodnostech a slávě světské, z toho patrno, že ani biskupství v Litomyšli, ani bohaté tehdejší probošství Vyšehradské přijmouti nechtěl, kteréž podávala mu milost krále Václava IV., jehož přízně sobě byl získal spokojen jsa s úřadem kazatelským, v němž mnoho působil. Almužníkem býti chtěl, neboť chtěl býti otcem chudých. A tak skví se v koruně sv. Jana pokora, která ostatním cnostem jeho vyššího lesku a vyšší ceny dodává.

5. Pátá jasná hvězda sv. Jana Nepomuckého jest stálost a zmužilost, se kterou setrval věren Bohu, cnosti a ss. povinnostem svým. Ve štěstí zajisté zůstal Bohu věrným. Byltě v důstojenství postaven co kazatel, co kanovník, co almužník královský; nescházelo mu statků, požíval přízně lidské. A jak si tu počínal? Důstojenství tohoto světa neucínilo jej ani pyšným, ani ctižádostivým; statky nepodmanily srdce jeho a neucínily jej rozkošným; přízeň lidská neucínila jej marným a lehkomyšlným. Jan zůstává i když mu slunce štěstí svítí, věren Bohu a sv. cnosti. Než jak se choval, když se slunce jeho štěstí zahalilo mraky, a bouře zmítala osudem jeho? I tenkrát zůstal věren Bohu až do konce. Vidouc zajisté královna Johanna svatý a bezúhonný život sv. Jana zvolila si ho za zpovědníka, jehož rady a potěchy tím více potřebovala, an choť její Václav oddal se obžerství a prostopášnosti denně víc a víc se spouštěl. Ukrutný Václav jak to bývá, byl i podezřívavý, a domníval se, jakoby mu věrnost manželskou nezachovávala. Když tedy zlostný ukrutník Václav zpověď chotí své ponejprv zvědět chtěl, a za svatozrádu Janovi důstojnost biskupskou podává, tři dny na rozmyšlenou vytkl; tenkrát Jan, zvláštní ctitel Rodičky Boží Marie Panny — pospíchal k obrazu jejimu do Boleslavi, (o němž šla pověst, že ještě od prvních apoštolů slov. ss. Cyrilla a Methoda pocházel), a tam odtud přinesl sílu a statečnost, že svůdnému lákání krále ukrutného odolal. A když po uplynutí lhůty na nové sliby a pochlebenství král nerozumný tajemství sv. vyzvědět nemohl — a zlobou uchvácen Jana obnažiti, na skřípec rozepnouti, železem žhavým až do krve páliť a celý pak týden žalářovati velel: tuť Jan byv na přímluvu některých dvořanů na svobodu propuštěn, pospíchal opět k obrazu Mariánskému do staré Boleslavi, — a odtamtud přinesl tentokrát zmužilosti tolik, že se již ničeho, ani smrti nelekal. I byltě také zmužilosti této potřeбен; neboť v ten ještě den hrob chladný v hladině Vltavy nalezl. Král podnapilý právě v tu dobu z oken komnaty své vyhlížel, když Jan z pouti Boleslavské při samém soumraku se vracel. „Aj, poutníče!“ zahrňmal král pohledem na Jana náruživě rozlícen, „dnes buďto budeš mluvit, nebo s rybami noclehovati.“ A v tu ještě dobu naposledy na Jana o vyzrazení zpovědi udeřil. Ale marné bylo sápaní královo, statečný ctitel Rodičky Boží, náš sv. krajan na žádost pošetilou neodpověděl ani slovem, zloby královy se nelekal, ortele na smrt se nehrozil, a posílen přímluvou královny nebes kráček na popravu tiše; všem odpouštěl, za všechny se modlil, a poslední slovo,

kterým se zachvěla ústa jeho, když po hlavě do vln vodních padal, bylo: „Ježíš, Maria!“ Což se stalo léta Páně 1383. 16. Květen ten den před na nebe vstoupením Páně. Pro války husitské a potom válku 30letou nemohlo se přikročiti v Římě ke kanonisaci sv. mučenníka pečeti svátostní, ač ho lid hned po smrti za Svatého ctil a vzýval, a Bůh jeho hrob zázraky oslavoval. Stalo se to teprv za císaře Karla VI., že ho papež Benedikt XIII. 19. Března 1729 za Svatého prohlásil, načež 16. Květen se stal zasvěceným svátkem v Čechách. Když roku 1719 v přítomnosti arcibiskupa otevřeli hrob sv. Jana, nalezena byla kostra těla jeho zcela souvislá, a však jazyk byl posud tak čerstvý a neporušený po 300 letech, jakoby Svatý právě nyní byl zemřel. Posud se ten sv. jazyk v Praze k libání podává. Poutníčkové naši znají dobře překrásný oltář sv. Jana, ve kterém ostatky našeho sv. vlastence uloženy jsou. Úcta toho Svatého je téměř po celém oboru zemském rozšířena; i v Americe a v jiných zemích potkáš se zhusta na mostě nebo na břehu řeky s milostným obrazem či sochou svatého kněze českého. Má kolem hlavy obyčejně pět hvězd, protože jak pověst dí, hned jak byl utopen, Vltava jeho sv. tělo na břeh položila, načež hned bylo viděti kolem něho těch pět zářících hvězd. A však nad hvězdy zářily jeho krásné cnosti, které následovati máme. Má-li prst na ústech, znamená to jeho mlčenlivost. Vzývejme ho jako patrona proti pomluvě a na cti utrhaní, a však i proto, aby i náš milý jazyk duchovním způsobem nezhuil v hrobě, to jest aby se nám Slovanům dostalo práva a spravedlnosti, abychom byli tak ctěným a vážným, a stejně oprávněným lidem, jakým dle vůle Boží i ostatní národové vzdělaní jsou a býti mají.

Pečet zpovědní.

Smrt, kterou sv. Jan Nep. pro zachování pečeti zpovědní vytrpěl, není ještě žádným důkazem zvláštní svatosti; onaf jest raděj odměnou života svatého. Nebo krásněj nemůže Bůh konec života nějakého kněze korunovati leč tím, když mu přeje smrti mučennické. Naopak jsem přesvědčen, že nejmnozí část katolických kněží rovně tak raděj by podstoupili smrt, než aby se dali donutit k vyzrazení toho, co se jim někdo zpovídal. Ano jesti to pravý zázrak, kterak mezi miliony kněží, kteří od počátku Církve kř., až do dneška byli zpovídali, téměř ani o jednom není známo, že by byl veřejně a určitě řekl, co se mu jistá jmenovitě naznačená osoba byla zpovídala. To nedělají ani hříšní, zkažení kněží, ano ani ti, kdož od víry jsou odpadli. Zdáť se, že zvláštní ochrana Boží nad tím spočívá, aby ani jeden od toho jediného pramene spásy, kde hříšník může dosáhnouti odpuštění, od zpovědi nedal se odstrašiti tím obáváním, žeby zpovědník zveřené hříchy vyzraditi mohl. A proto je to nad míru vzpědilé, a není ani té nejmenší výmluvy, když se někdo bojí neb stydí, vyznati se knězi ze všech hříchů svých. Takový to má snad za něco lepšího, jednou před celým světem zahanbenu býti. Ostatně co jsem zde řekl, to ví každý dobře vycvičený katolík; ale na to nejmnozí nezdají se pamatovati, že, pakli zpovědník svatosvatě zavázán jest mlčeti: i ten, kdo není kněz, v tom povinnosti mlči musí.

Předně tedy je to hřích a hanba, když někdo naslouchá a špičatí uši u zpovědnice, aby uslyšel, co se někdo knězi zpovídá, což se může snadno státi, když buď ten, kdo se zpovídá, neb zpovědník poněkud hlasitě mluví. Jestli mimo

úmysl, proto že blízko stojíš, něco slyšíš, tož to žádá čest a povinnost, abys se poněkud dál od zpovědnice postavil, a když jsi něco bez své viny uslyšel, tak svědomitě o tom pomlčel jako zpovědník sám. Dále také nemáš to dále roznášeti, co ti zpovědník ve zpovědnici povídal; on to řekl pro tebe a pro stav tvé duše, abys to v pokoji a pokore přijal a dle toho jednal, ne ale proto, abys to v nějaké společnosti snad na přetřes dal, a o tom rozprávěl.

Ale hrubá a ukrutná špatnost je to, když někdo přijde od zpovědi začne toho zpovědníka do podezření uváděti aneb na pranýř posměchu ho stavěti, totiž vypravovati, na jaké věci se vypyťoval, jak nemotorně anebo snad nestydatě se vypyťoval, anebo jak se vyjádřil a co povídal, kdežto on sám se zastávati nemůže. To je to, jako na svého od Boha ustanoveného otce duchovního útok činiti, a ho se všech stran ubíjeti a raniti, kdežto on svázán jsa na rukou a nohou ani sebou hnouti a se brániti nemůže. Kdyby se směl brániti, snad by vyšlo na jevo, žes mu nerozuměl, žes jeho slova zpotvořil, anebo že proto přísněj na tebe doléhati musel, proto žes nic neuměl a bez přípravy přiklekl, neslušně se choval, a snad ještě hrdě si počínal, což on ovšem trpěti nemohl. Kde se o jistých hříších zevrub zavádilo, tož se to děje k tvému spasení, a ne snad k jeho před světem zahanbení; chybil-li v tom zpovědník, zůstane před Bohem zodpovědným, ty pak jeho hanbu nemáš před světem odkrývat! — Když po mnohých letech po smrti sv. Jana vyzdviženo bylo sv. jeho tělo, bylo ovšem ztráveno zhnílobou až na jazyk, nebo tento zachován byl v podivné čerstvosti. Kdyby Bůh na obyčejných jazycích stejné zázraky činiti chtěl dle toho, jak si toho jazykem na světě zasloužili, tak by hrobař, když vykopává mrtvolu lidské, v nejedné kostře našel na místě, kde býval jazyk, špičatý nůž, nebo žhavý uhel nebo jedovatého štíra.

Modlitba.

Všemohoucí Bože! jenž jsi skrze nepřemožitelnou svátostní mlčenlivost sv. Jana naši Církev kat. novou mučenickou korunou ozdobiti ráčil: propůjč nám, prosíme, té milosti, abychom dle příkladu jeho a na jeho orodování i my na ústa svá pozor dali a tak někdy v nebesích přičtení býti zasloužili k těm blahoslaveným, jenž jazykem nepoklesli, skrze Krista Pána našeho. Amen.

17. Květen.

Sv. Paskal Baylon, františkán r. 1592.

Ačkoliv světáci říkávají: člověk musí býti hodně lstivý a chytrý, chce-li se světem protlouci — ale Spasitel pravil: „Buďte prosti jako holubice“ — a děti za vzor vystavuje, jak býti máme; pravý křesťan pak se spravuje ne podle toho, jak svět radí, nýbrž co Vykupitel praví. Jak krásná a milostná je kř. prostota, ukazuje se však zvláště v životě sv. Paskala.

1. Byl syn rozsáhlých rodičů sedlských ve Španělsku, a již co dítě po čtyřech do kostela rád lezl. Jako chlapec musel krávy pásiti; záhy ukazoval neobyčejnou pobožnost, a z lásky k chudému Ježíši chtěl též býti chudým, protož již bos pásl bravy. Za nějaký čas smýšlel na to, vstoupiti do kláštera. Jeden příbuzný mu radil, aby do nějakého bohatého kláštera vstoupil. Paskal odpověděl, že on hledá evangelickou chudobu, ale ne bohatství. — Jeden pán, který neměl dítěte, chtěl ho přijmouti za svého syna a dědice celého

jmění. Paskal děkoval za to, a řekl, že kdyby i sám bohat byl, rozdal by jmění chudým, aby do řádu vstoupiti mohl. Na jeho ustavičnou modlitbu zjevil mu Bůh, aby do řádu bosáků vstoupil. Rozloučiv se tedy se svou přízní šel takový klášter hledat. Bratří mu chtěli dáti podíl otcovský; Paskal jim řekl, že jemu stačí Bůh, jiného že on nechce nic.

2. Vzav na cestu kus chleba a láhev z tykve plnou vody cestoval do Valencie, kde byl klášter bosáků. Proto že ho neznali, nepřijali ho hned do kláštera, a pročež byl u nich zase nejprv pasákem. Zde zase ukázal svou příliš útlou svědomitost ve všem, od které se nedal odvrátiti, až se mu smáli. Konečně když ho již znali, přijat byl do kláštera za fortníře (vrátného). Jednou přišlo několik paniček chtěje k sv. zpovědi u p. kvardiána jíti. Tento řekl vrátnému, aby jim řekl, že není doma. Paskal, sice nad míru poslušný, pravil představenému: „Já řeknu, že máš mnoho práce a nemůžeš přijíti.“ — „Ne,“ pravil kvardián, „řekneš, že nejsem doma.“ — Paskal řekl vážně a klidně: „Odpust mi, otče! to neřeknu, nebo to by byla lež a hřích.“

3. Paskal měl to krásné přísloví a také podle něho jednal: „K Bohu máme míti srdce jako dítě, k bližnímu srdce jako matka, a sami k sobě srdce jako soudce.“ On rozdával chudým pokrmy, a ti museli s ním před a po jídle kleknouti a malou modlitbu vykonati. Když už jim nemohl dáti jídla, tož šel a natrhal jim v zahradě kvítek, a dáváje jim je prosil, aby měli trpělivost, že jim dá jindy více. Jednou mu kvardián vytýkal, že mnoho dává; když přijde mnoho chudých, že nemusí dáti všem. Na to řekl Paskal: „Když přijde dvanáct chudých, a dám jen desíti něco, tož by právě mezi těma dvěma, kterým jsem nedal nic, mohl býti Kristus Pán.“ — Že byl tak prostý, proto byl i nad míru trpělivý a všecko snesl, kde by jiní byli zlostí a hořem snad se užrali. Jedenkrát byl Paskal velice plísněn před celým konventem od kvardiána, že si na svou cnost mnoho zakládá. Paskal mlčel a s veselou tváří zase ke své fortně odešel. Když ho jeden těšil, aby si z toho nic nedělal, řekl mu Paskal: „Viz bratře! že Duch sv. mluvil ústy našeho kvardiána.“

4. Pořád byl vesel a blažen, a tuto blaženost nemohl utajiti v nitru svém, a proto se pořád usmíval, všude po tichoučku písně a žalmy zpíval, a jako děcko s radostí něco svatého bratrům do uší poseptal, ano někdy — co je až k smíchu — posvátnou radostí si poskočil, jako druhdy David před archou radostí tancoval. Tato prostota nepocházela u Paskala z nedostatku rozumu, neboť on uměl s neobyčejnou důkladností o věcech Božských mluvit, nýbrž z nevinnosti a svatosti; proto s ní někdy více pořídil než-li jiní vědou a obratností. Tak šel jedenkrát někoho smířit s nepřitelem kazatel řádu; který měl býti mířitelem, byl by bezmála ještě výprasku dostal; a Paskal řekl jen: „Nu, bratře! tož odpust krivdu pro Boha!“ — a hned byl ten člověk jako změněný, a řekl: „Ano, otče! — odpustím mu pro lásku Boží; stane se, jak chcete!“ A tak se stávalo častokrát. Jak veliký rozdíl je mezi

lichou pobožností a pravou svatostí, viděti na prostotě sv. Paskala. Kdežto k. p. mnohé osoby se trápí škrupulanstvím, a tím důvěry a lásky k Bohu pozbyvají, Paskal takových škrupulů neznal a říkával o nich, že jsou blechy našeho svědomí,“ a kdežto mnozí, jsouce kysající mostem své nedokonalosti při sv. přijímání vzdychají, obličej a oči divně zkrucují: bylo viděti na Paskalovi, když se ke stolu Páně blížil, též radost a lásku, ale jeho radost byla tichá a poklidná.

5. Jako byl Paskal k jiným nad míru laskavým, rovně tak byl na sebe velice přísným. Nejen že se více postil, než bylo předepsáno, ale i ke spánku jen několik hodin sobě přál a velmi často se bičoval. Zvláště to dělal v těch dnech, ve kterých Církev světi památku nějakého sv. mučenníka. Srdečně věren jsa slibu chudoby obmezoval se Paskal na to, co je nejpotřebnějšího, a zbytečných potřeb neznal; první roucho řeholní, které dostal při vkročení do řádu, podržel až do smrti, a proto ke konci bylo slátané z nejružnějších kusů, a bylo tuhé jako z prkna, tak že by bylo samo na zemi stálo. Ve své cele neměl nic jiného, než dřevěný kříž, papírový obraz Marie Panny, malý starý stolek, dřevěnou kládu, která byla sedadlem i poduškou jeho; koberec z palachu, a pokrývka ze sukna a kůže slátaná, to bylo lůžko jeho. Z chleba jidal obyčejně jen drobty a odpadky, které zůstaly v měchu, v němž se sbírala almužna. Také bratry napomínal, aby šetřili. Jako vynikal v chudobě, tak i v každé jiné cnosti úplně následoval Krista Pána v střídmosti, cudnosti, trpělivosti, pokoře, pobožnosti a t. d., tak že se při každé cnosti zdálo, že jediné na tu všecken zřetel věnoval. Když mu Bůh zjevil, že umře, tu měl radost velikou; v kostele se dal do plesání, a koho na ulici potkal, hned objímaje ho, loučil se s ním. Na to opravdu těžce onemocněl. An jindy nohou umytí si nenechával, v den poslední nemoci své si vyžádal s přívětivou pokorou, aby mu bratr Alfons teplé vody přinesl a nohy mu umyl. Pln udivení tázal se ho Alfons, proč toho proti obyčejí žádá? Paskal odpověděl: „Dnes obdržím svaté poslední pomazání, tedy musím předce mítí nohy čisté.“ — Tak se i stalo. Zaopatřen byv ss. svátostmi, které s největší pobožností přijal, a vyřknuv jméno Ježíš v díkučinění a radosti na onen svět se odebral o Boží hod Svatodušní, právě když v kostele jejich bylo sv. pozdvihování l. 1592. Papež Alexander VIII. postavil ho r. 1690. do počtu Svatých.

Vyobrazuje se jako mnich františkánský.

18. Květen.

Sv. Theodot, hospodský, mučenník r. 803.

Sv. Theodot byl hospodský v Ancýře; a však dům jeho nebyl schůzkou pijáků a ožralců, takových lidí on ve svém domě netrpěl: nýbrž byl útočištěm chudých a všech pomoci potřebných. Jeho hospoda podobala se chrámu, ve kterém on jako kněz hosti k dobrému

vodil a napomínal; mnoho hříšníků obrátil, mnoho Židů a pohanů k pravému Bohu přivedl, svou modlitbou uzdravil mnohé. Křesťané ho měli nad míru rádi vzdělávající se krásným příkladem jeho. Tu vypuklo náramné pronásledování křesťanů za císaře Diokleciána. Theoktenes, ukrutník, byl místodržitelem v Ancýře. On se nabídnul císaři, že pakli ho udělá místodržitelem, všechny křesťany vyhubí. Nastaly tedy strašné časy; kde kdo se chvěl a nařikal, jen Theodot nehnul sebou. Zůstav ve své hospodě učinil z ní přitulku pronásledovaných; on jich zde skrýval, vkrádal se do vězení, aby tam vyznavače těšil, na popravu jich vyprovázel a potajmo jejich mrtvoly a zmrzačené údy pochovával. Místodržitel byl poručil, aby chléb a víno, zkrátka všecko, co za pokrm slouží, nejprv bylo obětováno modlám, než se to smělo požívat, aby křesťané buď hladem mřeli nebo své víry se odřekli. Ale Theodot zase pomohl. On nakoupil velikou zásobu obilí a vína, které bylo čisté. Z toho prodával křesťanům za tu cenu, jak sám koupil, aby měli na jídlo a k oběti sv. Všude přestala se konati sv. obět, modlitba a zpěv umlkly, jenom ne v hospodě Theodotově; tam se scházeli křesťané, modlili se, slavili mši sv.; nebo hospoda stála pod ochranou zákona.

2. V domě svém hostil též paní Thekusu, sestru otce svého, která s mateřskou péčí kolem sebe shromáždila sedm křesťanských panen a nad jejich čistotou bděla. R. 304. dal místodržitel těchto sedm panen schytati, a vybízel jich, aby uposlechnuvše rozkazu císařova obětovaly modlám. Ony však do jedné osvědčily se pohanovi, že jsou hotovy, raděj násilnou smrt podstoupiti, než takového zločinu se dopustit. Tu zahorev vztekem Theoktenes odevzdal jich surovým, nectným vojákům, aby jich násilně zhanobili smilstvem; a však tito surovci jakousi neviditelnou mocí byli zdržováni, že nemohli svůj hanebný úmysl na nich provésti. Potom jich dal Theoktenes násilně prohlásit i za kněžny Diany a Minervy. Jednou v roce byly obrazy těch bohyň v blízkém jezeru umývány. An právě ten den přišel, kde se ten ohavný obyčej zachovávatí měl, tu nutili pohané i ty ss. panny, aby tomu divadlu obcovaly. Modlářské sochy ty byly na vůz postaveny, a vedle nich musely ty sv. panny zcela obnažené (!) k jezeru jich vyprovázeti, an zatím luza vedle vozu křičela, hanebné písničky zpívala a tancovala, kdežto ss. panny hořem a studem zahynouti mohly. (Tento výjev se představuje na přiloženém obrázku jiným způsobem, totiž pohanský kněz jim tu modlu bohyně Diany ukazuje, ony pak s ošklivostí odvracují od ní svou tvář.)

3. Tedy ss. panny byly zavlčeny k rybníku, ze šatů svlečeny a potom s kamenem na hrdle do hloubky pohřženy. Ačkoli tam byli vojáci na stráži, hned tam Theodot v noci běžel, ty mrtvoly vyndal a potom jich s úctou pochoval. Jeho přítel Polychromius nějaký čas potom zapřel víru svou, a když byl vyšetřován, vyzradil to místodržiteli, že Theodot je křesťan a udal též, že on ty mrtvoly vzal a kde jich pochoval.

4. Obviněný byl hned do žaláře odveden a potom od soudu vybidnut, aby obětoval modlám, a proto že

byl muž od pohanů i křesťanů velice ctěný a vážený, chtěli mu všecken trest prominouti, ano slíbili mu, že i za nejvyššího kněze Apollina povýšen bude. Tímto křesťana tak nedůstojným návrhem byl Theodot tak rozhorlen, že začal řečniti s největší opovržeností a osklivostí o modloslužbě, nazýváje ji mezi jiným vynálezem pekla a hanbou rozumného člověka.

5. Přítomní pohané na tato slova dali se do náramného křiku hrozíce povstáním lidu, nebude-li rouhač bohů hned pokutován. Místodržitel ho dal tedy na skřípec natáhnouti, rány pochodněmi páliťi, záda na žhavých cihlách pražiti, zuby mu vytlouci, a jelikož i v těch mukách Pána Ježíše vyznával, hlavu mu sraziti. Fronto, křesťanský kněz, koupil mrtvolu jeho od strážců a vloživ ji na oslici zavezl do města Malus-u, kde s úctou pochován byl.

Vyobrazuje se s mečem a pochodní v ruce.

Hospody, besedy a spolky tovaryšů.

Kdyby byli na světě sami takoví hospodští a hospody, jako ten Theodot a ta hospoda, tož my bychom neměli tolik příčin, od návštěv takových míst tak dolehlivě zrazovati. Ale tak, abychom vše v krátce vyřkli, za našich dob to tak dalece přišlo, že cokoli si řemeslník za celý týden vydělal, to v neděli a ve svátek a potom ten den po neděli (modrý pondělek) v hospodě projedl, propil, prohrál — prohejřil. Hospody se staly pro našeho venkovana hrobem jeho těla a duše — pálenkou, pro řemeslníky a tovaryše pak nezřízeným užíváním rozkoši a vyražení na takových místech. Věc ta až tak dalece dospěla, že počali lidumilové o prostředcích přemýšlet, kterak by lid náš jiným pochoutkám a vyražením přivykl, při kterých by na těle i na duši nehynul a na zebračkou hůl nepřicházel, dále kterak by řemeslnický tovaryš náhradu za radosti rodinné nehledal v hejřivých spolicích a v hospodách. Tu vynalezla láska křesťanská dvojí lék neduhů těchto časových, a sice: 1) besedy, 2) spolky tovaryšské. V besedách se deklamuje, hudba provozuje, tím se lid poučuje, šlechtí a má slušnou zábavu v neděli a ve svátek, a nenapadne mu potom, do krémy jíti, a ten svatý den pitím a karbanem a ještě horším zneužívati. Besedy, zvláště když předměty náboženské v sobě zdržují, jsou tedy výbornou zábavou pro náš lid venkovský v neděli a ve svátek odpoledne, zvláště času zimního. — A ještě větší důležitosti do sebe mají spolky tovaryšské uvedené místo schůzek v hospodách a modrých pondělkův. Dokud byly cechy, byl tovaryš a učenník údem rodiny křesťanské; oni se naučili nejen řemeslu ale i životu křesťanskému, nebo mistr a mistrová to měli za čest a poninnost, ve všem příkladem dobrým předcházeti jsouce nábožni, poctivi; kázeň a střídmost rozbily tam stánek. Také se tenkrát považovalo

řemeslo za čest. Čím více hynula víra kř. z domu mistra, tím více tratilo i řemeslo vážnost. Považováno pouze za vydělek; počalo se mlsně ohlížeti se po těch, kdo nemusejí pracovat, a dobře se mají a jmenují se „páni“, a počalo se všecko po nich dělati, ať to řemeslo vynášelo čili nic. Pani mistrová nechtěla už vařiti, to nebylo „nobl“; vůbec o hospodářství málo dbala, a dcerušky se to naučily od ní. Nalepivše na sebe pozlátko módních šatů a několik společenských poklon, domýšlely se u mistra domácí, že jsou daleko vznešeni nad tovaryše a učenníky, a tito ubožáci zkusili peklo na zemi. Mistr dělal co chtěl, pani mistrová co

chtěla, děti co se jim líbilo, a tedy tovaryši a učenníci též mohli si dělat, co chtěli v neděli a ve svátek, když měli pokdy. Kde se měli ubožáci scházeti, kde svému pudu po sbratření vyhověti? — Inu z každého kouta obzvláště ve městech, kynula hospoda, pan hospodský smekal čepičku, vital hosta, dal hubičku — a t. d. Jaké to následky mělo, to už je tak známé, že to pomijíme. Láska vymyšlivá tu vynalezla spolky tovaryšů, ve kterých se tak křesťanský obcuje a vyráží, jak v hospodě sv. Theodota. Obzvláště je to vítané v hlavních velikých městech (Vídni, Praze) nebo velká města, velké hříchy.

19. Květen.

Sv. Ivo, farář r. 1303.

Sv. Ivo je rodem Francouz, a vůbec byl zván svatý kněz. Matka jeho, Anzona jménem, byla hned po porodu dítěte tohoto obdržela příslibení od Boha, že Ivo bude služebníkem Jemu příjemným. Proto byla ještě horlivější, aby je hodně nábožně vychovala. Sotva procitnul poněkud rozum malého Iva, již mu říkala. „Ivo, ty se musíš státi svatým,“ a když potom v udivení na ni koukal, vypravovala mu slovy dětinnými, co Svatý je, jak Bůh Svaté miluje, ctí a jak vysoce jich v nebi povyšuje; a když se potom pacholík dychtivě tázal: „Ale jak se mohu státi svatým?“ tu mu vykládala o P. Ježíši Kristu ukazujíc, kterak Ho má následovati, jeho slov se držeti a zvláště kříž za Ním nésti. S největší pozorností naslouchal Ivo nábožné matce; srdce mu zahořelo, povstala v něm vroucí láska k P. Ježíši, a s radostnou tváří pak matce říkal: „Ano, chci se svatým státi, slibuji to svému Ježíši; ano chci kříž za Ním nésti.“

2. An matka takto vkládala símě svatého života do srdce dítěte svého, otec Helorius věrně napomáhal.

a zvláště povzbuzoval syna k tomu, aby srdečně miloval chudé, a proto ho již záhy skutky milosrdné vykonávati nechal. Potom hleděli svědomití rodičové dále, aby Ivo též ve vědách prospíval, jak náleží. Proto ho pilně posílali do školy, a Ivo to svou horlivostí brzo tak dalece přivedl, že čtrnáctiletý již na vysoké učení do Paříže poslán byl. Tam mezi těmi tisíci jinochů bylo též zlých soudruhů, kteří se o to zasazovali, aby nábožného, ještě zcela nevinného Iva svedli a zkazili. Ale slovo matčino: „Ivo, ty se musíš státí svatým,“ a a jeho neustálá modlitba vysvobodily ho z jejich osidel. Neporušený na těle a na duši, pln dobrých vědomostí vrátil se do domu otcovského s tím předsevzetím, státí se knězem. Veliká z toho byla radost rodičů, a zprovázen jejich požehnáním vstoupil též skutečně do stavu kněžského.

3. Nyní se měl vyplniti sen matčin; on se nepokládal za nic jiného, leč za sluhu Kristova, a jelikož tento pravil: „Cokoliv jste učinili nejmenším ve jménu mém, to jste mně učinili“ — tudíž se celý zasvětil starosti o spásu duší lidských. Pro jeho horlivost a jeho veliké vědomosti povýšil ho arcijahen z Rennes (čti Ren) za přednostu soudu duchovního, který tehdaž ve světských záležitostech měl rozhodovati. V tomto obtížném úřadě pak ukázal sv. kněz svou nesmírnou lásku k chudým, zpomínaje na otcova slova: „Milosrdným buď k chudým a souženým.“ Při každé příležitosti chudých se ujímal, jejich práva zastával a pře jejich zdarma vodil. Přitom ale především smíření a pokoje sporných stran docílití hleděl. Neustále k tomu cíli se modlil, a když se mu jedenkrát nechtělo podařiti, jednu matku se synem jejím smířiti, tu zvláště za ně mši sv. sloužil, a hle! potom se té radosti dočkal, že se přestali souditi a úplně se smířili. Takovým způsobem vydobyl sobě Ivo příjmi „advokáta vdov a sirotků,“ ale i na chudých sobě získal advokátů u Boha, neboť nic tě nebude, duše křesťanská! mocněji zastávati v hodině smrti, než milosrdenství, které jsi prokázal chudým.

4. Pověst o horlivém sv. knězi Ivu pronikla až k uším biskupa Trekvier-ského. Čtvrt hodiny od tohoto města byl Ivo narozen. Biskup tedy sv. sluhu Božího k sobě povolal a tentýž úřad v biskupství svém mu svěřil. Za krátký čas i zde tětěz lásky získal, a všeobecné polepšení věřících bylo pozorovati; neboť bez vsí bázně odolal zlým, byt' byli sebe vzácnější a mocnější, slabých pak a nízkých se ujímal. Nyní pak po dlouholetém namáhání u prostřed světa přišla mu touha po samotě: žádal a obdržel od biskupa nejprv faru Dresdretz, a když byl tam osm let se napracoval na vinici Páně, faru Lohaneck, kde své kosti složil. V tomto novém úřadě vedl příkladný život a stojí tu co vzor všech pravých správců duchovních. — Svě farníky považoval co drahocenný od Boha sobě svěřený poklad, vykoupený krví Ježíšovou; jim věnoval všecken čas a sílu života svého. O půl noci vstal ze svého chatrného lůžka, aby se breviář modlil a rozjímal. Časně ráno na kolenách kleče připravoval se na mši sv., kterou obyčejně s vrělými slzami obětoval. Se vsí horlivostí

kázal slovo Boží nejen v neděli a ve svátek, nýbrž často kolikráte za den. Denně navštěvoval nemocné; každému zarmoucenému a chudému stály dvěře jeho otevřené; všecky své důchody vynakládal na skutky milosrdenství; on sám žil chudě, jako poustevník; jeho oděv byl jednoduchý, jeho pokrmem polívka a přívar, jeho lůžkem sláma. Nebylo mu dosti na tom, že své farníky v kostele vyučoval, on též do domů chodil, aby tam dítky a čeledíny vyučoval; do fary své cizince milerád přijímal; když sklídl obilí, podržel si tolik, co bylo pro dům potřeba, ostatní chudým rozdal.

5. Když mu jedenkrát radili, aby s prodajem obilí čekal, až bude draže, odpověděl: „Co pak jsem jist, že do té doby živ budu?“ A když mu ta sama osoba za měsíc řekla: „Že jsem čekal, o pětinu jsem víc na obilí vydělal,“ odpověděl Ivo: „A já, že jsem hned prodal, vydělal jsem stonásobně. Nebo co se pro chudé děje, to P. Bůh odmění stonásobně.“ — Devět let jednu rodinu živil, a někdy v domě sám ani kusu chleba neměl. Bylo to v čas drahoty, a on chtěl poslední chléb rozdati, že však se kaplan proti tomu opíral, tož ten chléb rozdělil, dal půl kaplanovi, půl chudým, sám nepodře nic. Hned na to poslal mu někdo neznámý tři chleby, kterými dlouhý čas dům svůj živil; nebo kolikrát Ivo z chleba ukrojil, tolikrát se zase chléb rozmnožil. Jedenkrát, an malomocného u stolu krmiti chtěl vlastními pokrmy, ten ozářiv sednici ve slovech: „Pokoj s tebou“ zmizel. Byl to Pán Ježíš sám, jehož uhostiti směl. Jindy hospodář řekl, že na sýpce již není ani zrnka obilí, an právě jeden chudý o obilí žebrol. Ivo pravil: „Jen jdi na sýpku a dej chudému,“ a hle, obilí tam nalezeno. Takovým způsobem stalo se, že lid mu jináče neřikal, než-li „svatý kněz.“ Mnoho zázraků činil a nemocných uléčil. Zemřel 19. Květ. 1003. oplakán jsa od mnohých set chudých a nemocných, jimž byl otcem. R. 1347. byl vyhlášen za svatého od papeže Klementa VI. V Paříži jest chrám zasvěcený ke cti jeho.

Vyobrazuje se v rouchu kněžském, vedle něho žebřáci a mrzáci.

Co máme smýšletí o lehkomyšlné řeči: „Já nechci býti svatým.“

Jsou lidé, kteří, když jich ku kř. životu napomínáme, nebo od obcování se světáky zdržujeme, hned jsou pohotově s tím: „Vždyť já nechci býti svatým!“ Rovně tak jsou lidé, kteří ty, ježto skrytý život vedou, a mnoho se světem míti nechťejí, hned týrají řkouce: „Podívejme se, ten chce snad i svatým býti!“ Co myslíš, duše kř.! Nejsou-li slova tato nad míru lehkomyšlná a nepředložená? Já bych rád věděl, může-li někdo přijíti do nebe, jen žto svatě nežil? Do nebe chce předce každý přijíti; již ale Bůh dí: „Svatí buďte jako já, Pán, Bůh váš, svatý jsem.“ (Mojž. 19.) Sv. Pavel píše: „Bůh nás vyvolil v Kristu, abychom byli svatí a bezúhonní před Ním v lásce.“ (Efes. 5.) Sv. Jan volá: „Kdo je spravedlivý, buď ještě spravedlivější, a kdo je svatým, buď ještě světětjším.“ (Apok. 22.) a tentýž apoštol píše: „že do nebe nemůže přijíti nic nečistého.“ A kterak to tedy možná, vejíti do nebe, abys nežil dříve svatě? Zda-li není ta řeč „nechci býti svatým“ tolik co „nechci přijíti do

nebe? — I to byli tedy Svatí blázni, že se tolik namáhali, když člověk tak lehce může se do nebe dostat. — Sv. Ivo smýšlel jináče. „Musíš svatým býti!“ bylo heslo jeho a cíl snahy jeho; neboť věděl, že jen tak do nebe se dostane. Ti, kdož tak lehkomyšlně mluví, sami velice se šálí, domnívajíce se, že člověk se tak lehce do nebe dostane, jak se to lehce jí, pije a spí a t. d. Člověk musí svatým se stát, t. j. sobě násilí činiti a dle příkladu P. Ježíše živ býti, své povinnosti bedlivě konati, a to všecko z lásky k Bohu, nebo v tom ta svatost záleží. Abys svatým byl, k tomu není potřeba, abys zázraky konal; ale to by byl zázrak, aby někdo bez svatého života do nebe přijíti mohl. Abych to řekl prostě: Svatost má tři stupně: Na prvním stojí ti, kdož jsou bez hříchu smrtelného; na druhém ti, kdož i nejmenšího hříchu se vystříhají; a na třetím ti, kdož z lásky k Bohu nejvíc dobrého, co jen možná, dělají a trpí. Kdo na prvním stupni stojí, to stačí k spasení, ale na něm se neudrží, kdo po druhém a třetím netouží aspoň. Divná věc, lidé se starají o to, je-li kdo Slovan nebo Němec, a kladou na to váhu, aby se v tom zachovala vůle Boží, a se to nemíchalo: proč pak v těch věcech, které se týkají cnosti a svatosti, má to býti jedno, je-li kdo cnostný a spravedlivý čili nic? Pamatuj si to, duše kř.! a nedej se mýlit tak lehkomyšlným kalabizováním. I ty častěji říkej jako sv. Ivo: „Musím býti svatým.“ Běda mně a tobě, nebudeme-li svatými a nebudeme-li toužiti po svatosti ze vsí síly své, nebo kdo nechce býti svatým, nebude ani blahoslaveným.

M o d l i t b a.

O Ježíši, můj Spasiteli a Vykupiteli! vlej do srdce mého vroucí touhu, abych chtěl Tebe následovati, neboť mám a musím, a proto i chci svatým býti. Amen.

20. Květen.

Sv. Bernardin z Sieny, františkán r. 1444.

Před více než 400 lety chodil po celé Itálii kněz, který svými kázáními působil účinky neslýchané. V Miláně to přivedl k místu, že jsouce na mnoze mezi sebou na štíru, vespolek se smířili; tolikéž v území města Janovy tak dalece to přivedl, že přestala válka občanská. V Savojsku měla kázání jeho ten výsledek, že lidé začali vésti život nábožný, cnostný. Ve městě Bergamo panovala vůbec pověra; kazatel ten jí vykořenil a tisíce k cnosti nazpět uvedl. V horách ke Švýcarům byl lid rozdělen na dvě strany. Gvelfy a Ghibelliny, kteří na nejvyš rozhořčeně vespolek se stíhali; kazatel ten mocný jich smířil. Ve městě Brescia usadila se nemravnost téměř domovem; na jeho řeči přestala. Ve městě Veroně způsobily řeči jeho takovou lásku ke jménu Ježíše, že lidé vesměs to jméno se zlatými písmeny a paprsky na domech svých umístili a též v srdcích nosili.

2. I v té veliké choti moře, v Benátkách ukázal lidem, kterak při koupi a prodeji šetřiti se má kř. spravedlnosti. Ve městě Ferrarie potlačil přílišný přepych v šatstvu a rozpustilost pohlaví ženského. Ve městě Florencii přivedl lidi k poznání jejich nepravostí a k pravému obrácení. Jeho krajané (on pocházel z města Sieny) pohnul k tomu, že složili tolik peněz, aby dříve již počatý kostel dostavěli, aby kostky a ostatní

nástroje svých dosavadních vášnivých her hazardních spálili, a mnohé spasitelné obyčeje zavedli. Na památku této tak krásné působnosti krajana svého dali obyvatele města Sieny na jednom veřejném stavení města na náměstí zlatý kruh umístiti, v němž se skvělo jméno P. Ježíše Krista. Ve městě Perugia odstranil souboje krvavé, které tam byly v obyčeji, a obyvatele pro zdivočilost vykřičené v dobré křesťany změnil. Stejným způsobem jest zaznamenáno i o jiných městech a krajinách, co velikého tento kazatel v nich působil, tak

Sv. Bernardin.

že se může říci, že on byl rolníkem, který celou Itálii zoral a nejlepším semenem zasel.

3. Snad tento kazatel měl nějaký obzvláště krásný silný hlas, a tu obratnost mluvit v řeči bohaté, mohutné? — To ne! Na opak na začátku svého úřadu kazatelského měl hlas slabý, chraplavý, a jeho dar a obratnost kazatelská také nebyla tak veliká. Bylo před ním a po něm kazatelů, kteří uměli mnohem krásněji a uměleji kázati, kazatelové, jichž řeči do tisku přišly, — ale neví se, co a jak působily. Co bylo tedy příčinou, že právě tento kazatel tolik působil? — Odpověď: On byl svatým, byl to sv. Bernardin. Pocházeje z toho města, odkud sv. Katerina byla, byl

syn vzácné rodiny, a již co mladík byl tak nevinný a čistý v mravech, že, když si spolužáci mezi sebou něco neslušného povídali, nebo žertovali, hned přestali, jakmile Bernardin mezi ně vkročil.

4. Byl ještě mladíkem, když vypukla v Sieně morová rána a sice tak prudce, že téměř všickni, kdož nemocné obsluhovali, odemřeli, a již téměř nikoho nebylo k dostání, kdo by tolik nemocných obsluhoval. Bernardin se odhodlal z lásky k Bohu ke službě této, a ještě několik svých mladých přátel k tomu přiměl, aby se tomuto skutku kř. milosrdenství podrobili. Jeho příbuzní mu to nejtrpčej vytykali, proč to dělá? nač tak nesmyslně své živobyti v nebezpečí vydává? nač tak sprostou službou rodinu celou do hub lidských přináší? A však Bernardin nedal se tím nikterak mýlití ohledaje se pouze na to, že se to Bohu líbí. Nepřestal nemocným sloužiti, až po čtvrtém měsíci sám tou nemocí zachvácen byl.

5. Když ji s Boží pomocí šťastně přestál, nyní bylo jeho nejdůležitější starostí, aby takový stav zvolil, ve kterém by výhradně Bohu sloužiti mohl. On se ustanovil na tom, doslovně následovati slov Vykupitele: „Chceš-li býti dokonalým, prodej všecko, co máš, a dej chudým, potom přijď a následuj mne, a budeš míti poklad v nebesích.“ Prodáv všecko, vstoupil do řehole sv. Františka a stal se vzorem svatého řeholníka. Jeho představení svěřili mu úřad kazatelský. Již co mladík měl velikou úctu k Marii Panně. V sedmnáctém roce věku svého učinil krásný jinoch svatý spolek se svou tetičkou Tobíi, vdovou. Oba vespolek o duchovních věcech hovořovali. Jednoho dne ale Bernardin náhle přetrhnuv řeč chtěl odkvapiti. Tobia nad tím zarmoucená chtěla ho zadržeti. On však jí řekl: „Nech mne, já musím k přítelkyni své!“ — Tobia to měla za žert a nechala ho jíti. Když to ale druhý den zase tak udělal, ptala se ho zvědavě, kdo by ta přítelkyně byla? „O,“ řekl Bernardin!, „jesti to nejkrásnější ze všech paní; ona přebývá vně brány městské, a já jí musím denně navštívit.“ Tobia se velice divila; ona znala sice pobožnost strýce svého; a však on byl tak krásný mladík, že jí předč. přišlo podezření, a ona si umínala, jej stopovati. Jdouc tedy za ním schovala se za stromy. Brzo přišel před bránu. Nad branou města byl obraz nejsv. Panny Marie, tam si klekl, pomodlil se, a zase do města se vrátil. Královna nebeská tedy byla přítelkyně jeho. Když Tobia domů přišla, obejmula nábožného jinocha a přála mu štěstí, že si takovou nevěstu vybral. Den narození Panny Marie, kde přišel na svět, byl pro něho obzvláště svatý den; toho dne přijal roucho řeholní sv. Františka; toho dne sloužil první mši sv.; jeho heslem bylo: „Všecko s Marií.“ Zemřel 20. Května 1444.

Síla v slově a řeči.

Proč tento svatý kazatel tak působil svou řečí na srdce lidská? Pravou toho příčinu udal jiný kazatel téhož rádu pravdivě a upřímně. Byv totiž tázán, proč on tolik svými kázáními nepůsobil, jako Bernardin, ještě přece je mnohem učenější a výmluvnější než tento, odpověděl takto: „Já jsem

tak říkáje uhel bez žhavosti; když tedy se ke mně přidruží jiní mrtví uhlové, tedy se ze mne rozžítí nemohou. Bernardin ale jest uhel od Ducha sv. rozžhavený; když tedy jiní uhlové, ať jsou uhaslí a mrtví, s ním se setkají a jím bývají tknuti, hned též oheň chytají a žhavými se stávají.“ Tím pak skutečně vyřknuto jest to tajemství, proč mnohý kazatel, který nemá příliš výtečných darů přirozených (hlas, výřečnost a t. d.) velice mnoho na kazatelně působí, kdežto proslulí, výteční svatořečníkové sice velice se lidem líbají, a veliký shon posluchačů mají, výsledek svých řečí často jedině v tom nacházejí, že svět je velmi vychvaluje; ale žádný jimi polepšen nebývá. Tu schází vnitřní život, ta neviditelná duše, krisivá síla kazatelská, která nezáleží v umělé řeči, nýbrž v Duchu sv., který kazatele proniká, a skrze něho zase na posluchače věje a jich rozněcuje. Tentýž Duch, který pomáhá svatě živu býti, ten pomáhá i dobře kázati. Sv. Bernardin sám se držel toho pravidla: „Hledej přede vším rozšiřovati čest a království Boží, zachovej lásku bratrskou, snaž se posvěcovati duši svou, dělej sám, k čemu jiné vedeš; pak bude Duch sv. učitelem tvým, a udělíť tobě moudrosti a síly, jížto nemůže nikdo odolati.“ Odtud též přicházelo, že Bernardin nechtěl se lidem líbiti, nýbrž jako apoštol neznal bázně. Když mu jedenkrátje vojvoda Milánský hrozil smrti, bude-li tak směle mluviti proti němu, pravil Bernardin, že by to za veliké štěstí pokládal, kdyby za pravdu umřítí mohl. A jak to s kázáním, tak je to s každým napomináním. — Otče, matko, učiteli, křesťané! chcete-li, aby vaše slovo něco prospělo, tož ukazujte příkladem, co povídáte, pak to něco vydá; a připravujte se nejprv pobožností a vážným rozjímáním na to, když někomu něco důležitého vytykáte nebo ho napominati máte. — Svatý Bernardin mohl býti biskupem, ale on nikde té důstojnosti nepřijal z pokory; za to ale byl také vážen a tak působil, jako by byl biskupem celé Italie. Věrný zůstal krásnému povolání svému až do konce. Maje již zimnici velice zlou, činil ještě nad míru krásné kázání o lásce kř. ve městě Mapa, poslední to kázání — na to pak zemřel, an se byl jako jeho řeholní otec sv. na holou zemi položiti dal r. 1444. a šest let na to za Svatého prohlášen byl.

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. Bernardina tak slavným zvěstovatelem slova svého učiniti ráčil: propůjč nám tu milost, abychom svatě žijíce, i jiných s prospěchem směli napominati, a dle slova Tvého život svůj zříditi mohli. Amen.

21. Květen.

Sv. Felix, kapucín r. 1587.

Sv. Felix narodil se r. 1513. v Kantalicio v Církevním státu z rodičů chudých a však rozšafných, a již co dítě takovou pobožnost jevil, že ho nazývali jen Svatým. V prvním mládí musel býti pasákem, a tu rád do odlehkých krajin se ubíral, a někdy celé hodiny se modlival zvláště na úpatí jednoho stromu, do jehož kůry si vyřezal kříž. Když k těžším pracem zmohutněl, vstoupil do služby u jednoho zemaná, který ho použil k polnímu hospodářství. Mezi prací uvyknul poznamenáhlá přemýšletí o nejdůležitějších pravdách spasitelných, a tou měrou brzo dosáhl obratnosti v rozjímání. Pohled na nebe, krása polí, zelenost lesů, hrčení čisté vody, zkrátka celá příroda ho pobízela k tomu, aby svého Stvořitele chválil.

2. Tak bylo všechno, co kolem něho se nacházelo, pro něho řebříkem, po kterém vstupoval k Bohu. Zvláště pak rád rozjímal o hořkém umučení Páně, a když si každé to utrpení na mysl uvedl, tu plakal srdečně, vzdychal z lásky k P. Ježíši, a někdy až u vytržení se ocítal. Tak se naučil Felix modlitbě vnitřní a takové zalíbení v ní nabyt, že neustále modliti se chtěl, a mezi tím, co jiní chlapeci si hráli, on si někam zalezl a v zákoutí se modlil. I při práci duše jeho vždy byla spojena s Bohem. Tu jedenkrát se dověděl, že žili na světě ss. poustevníci, a hned se mu zachtělo, také býti poustevníkem; když však uslyšel, že v blízkém městě citta Duccala je klášter, ve kterém chudí kapucíni život

poustevnický vedou, odešel tam prosil o přijmutí. Kvardián sice hned poznal, že to není obyčejný rolník; a však chtěje ho zkusiti, tvrdě ho odbyl. Felix pak řekl se slzami v očích: „Bůh je mi svědkem, že zde nic jiného nehledám, než Bohu sloužiti, a doufám, že ten, který mi dal tu vůli, neodepře mi síly, abych ji provéstí mohl.“ — Na tu odpověď zavedl ho kvardián do kostela, a ukázav mu krucifix řekl jemu: „Viz toho, jehož máš nyní následovati! — Zdali máš tolik odhodlanosti, abys po celý život s Ním na kříži přibit trval?“ — „Boha za svědka беру,“ odvece Felix, „že nic jiného

nevychledávám, než abych život svůj v kříži a chudobě ztrávití mohl.“ — Nyní byl přijat do kláštera, a tak se octnul na svém místě. Byl-li již dříve mužem modlitby a milovníkem kajícího, tedy nyní jím byl ještě mnohem více. On se pokládal býti sluhou všech bratří, jako vosk v rukou představených, aby z něho udělali, co by chtěli. Při tom byl vždy pohřížen v rozjímaní věcí nebeských a jelikož čísti neuměl, tedy říkával, že zná a studuje jen šest písmen, pět červených a jednu bílou: těch pět červených je pět ran Krista P., a ta bílá je neporušená čistota Panny Marie, kterou co dítě ctil.

3. Když složil sliby řeholní (profes) ztrávil čtyry léta v řádu poslán byl do Říma, aby tam pro řád almužnu sbíral, neboť kapucíni žádného jmění nemají. Čtyřicet let tento obtížný úřad zastával, a se vždy stejnou horlivostí. V chudém oděvu, bos, s pytlíkem v ruce, — tak chodil po ulicích města Říma do domů vzácných a nízkých, aby se vši pokorou žebřal. Mnoho posměchu a potupy při tom musel snášeti, a však to ho nic nemrzelo; v dětinné prostotě vždy za takové nadělení říkával: „Deo gratias, Bohu díky!“ Aby mezi žebřáním nebyl roztržit, vždy oči a jazyk na údě držel, a tudíž i soudruhovi říkával: „Milý bratře! růženec do ruky, oči k zemi, ducha zhůru k nebi!“ Za každý sebe menší dárek, za každé utrpení, které ho potkalo, říkával: „Deo gratias!“ Proto že byl tak nad míru přívětivý a pokorný vždy mnoho almužny nasebral, kterou potom na zádech nosil domů, neboť se pokládal za soumara klášterního, a své tělo nazýval se sv. otcem Františkem „bratr osel.“

4. Jeho pokrmem byla voda a chléb; poodpočinuv několik hodin v noci na tvrdých prknech, maje opasek železný kolem beder (cilicium), který nikdy neodkládal, běžel do kostela ráno, aby tam se modlil a sloužil kněžím. Po mši sv. žebřal s pytlíkem na zádech, a o poledni almužnu donesl a odevzdav představenému zase do chrámu spěchal, aby se P. Ježíši klaněl. Ztrávil svůj kousek tvrdého chléba zase chodil s pytlíkem až do večera. Když se ho jedenkrát jeden kardinál tázal, zda-li i ve starém věku tak přísně živ bude? odpověděl: „Voják musí umřít s mečem v pěsti, a osel pod břemenem svým. Bůh chraň, abych dal tělu kdy pokoj, kteréž není k ničemu, leč k práci a k trpení.“ Večer pozdě sloužil nemocným, a díl almužny chudým udělovati směl. V neděli a ve svátek, kde nesměl žebřati, chodil do špitalů, aby nemocným sloužil a umírajícím přispěl. Měl podivný dar, těšiti a srdce hříšníků obměkčovati. Pro jeho čistotu nazývali ho: „Bratr Felix jest anděl.“ — Tu čistotu děkovati měl sv. Panně, kterou vroucně ctil. Jednou v kostele v noci se modlil; prohlednuv nejprv svíčkou celý chrám, jest-li ho někdo nepozoruje, vlezl na oltář, kde byla P. Maria s dítětem a prosil ji, aby mu je jen na chvílku, jak druhdy Simeonovi do náruči vložila. Hle znenadále mu podala blah. Panna dítě Božské a on pocelovav je zase ji ho vrátil. Čím více milostí od Boha obdržel, tím byl pokornějším. Posledních patnáct let každý den přijímal Tělo Páně. Krátký čas před jeho smrtí byla

mu zjevena poslední hodinka. Po náležitě přípravě pořádku na jedno místo se díval. Oko jeho zářilo, a ze srdce vycházely povzdechy lásky nejnroučnější. Tázali se ho, co vidí? — Svatý odpověděl: „Vidím, co vy viděti nemůžete.“ Nyní tvář jeho se zjasnila, on se usmál a usnul v Pánu r. 1587. 18. Května. Velmi mnohými zázraky, které se u jeho hrobu udály, proslynulo jeho jméno v celé Církvi křesťanské. Klement XI. vyhlásil ho za Svatého 1712. Odpočívá v Římě v kostele kapucínů.

Vyobrazuje se v rouchu řeholním kapucinském, Ježíška drže v náruči, pytel a hůl poutnická vedle něho.

Několik pěkných vtipů sv. Felixe.

Jednou přišel žebrot k jednomu soudci, jemuž právě přinesli do kuchyně tele. Když to tele velice křičelo, pravil Felix usmívaje se: „Pane soudní! rozumíte té řeči toho telete? Já vám ji vyložím: to tele chce, abyste rozsoudil ve prospěch toho, který vám je přinesl. Nedělejte nic proti svědomí, aby vás takové dary v den soudu nemrzely!“ Soudce se toho lekl, poslal tele nazpět, a od té doby — nebral!

Jedna urozená paní, u které o almužnu žebrot, chtěla se s bratrem Felixem baviti o věcech duchovních. Jelikož však velmi drze oblečena byla, sklopil Felix oči a ani slova nemluvil. S podivením se ho tázala, proč nemluví? Felix odpověděl: „Nestydíte se veřejně ukázati se s nahým prsem? Zboží, které se ven vyvěsí, bývá na prodej. Vy se obnažujete, abyste se zalíbila, dáváte tím pohoršení, lakáte mnohé k pochoutkám hříšným a poskvřňujete své svědomí! — Považte, v jakém nebezpečí se nacházíte!“ Paní se zastyděla a začala se nositi slušně a mravně.

Jednou přišel k pánu advokátovi, který měl na stole ležet mnoho knih rozložených a otevřených. Tu pravil Felix k němu: „Pane doktore! jestli v knize všech kněh, ve Kristu ukřižovaném pilně studovat nebudete, tož ze všech vašich kněh víc bezpráví než práv se doučíte.“

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. sluhovi svému Felixovi dal takovou lásku k chudobě, popřej nám té milosti, abychom sobě na statech tohoto světa příliš nezakládáme tak prošli statky časnými, abychom pro ně neztratili věčných. Amen.

22. Květen.

Sv. Julia, otrokyně a mučennice r. 439.

Jeden ze zruřivců, kteří z dopuštění Božího ukrutně pronásledovali Církev Boží, byl vandalský král Genserich, kačír ariánský. Když byl se svými tlupami okolí města Říma v pouštku proměnil, město samo vydrancoval, a je jedině ku prosbám sv. Lva v houf rumu nezbořil — odtáhl do Španěl, zpusťoval tu krásnou zemi, pronásledoval pravověrné křesťany, bořil chrámy, vybíjel domy, a naplniv vše vraždou a požárem do Afriky se přeplavil a tam město Karthago oblehl. Bylo ztčeno, vydrancováno, obyvatelé pak dílem ubiti, dílem v zajetí vedeni. Mezi těmi, jež stihl tuhý osud otroctví,

nacházela se též urozená, sličná panna Julia. Rodiče její padli pod mečem surovců, poklady jejich pobrány, a ona sama jata, do okovů dána a na trh odvedena, aby tam co otrokyně dražbou byla prodána. Jeden syrský kupec, Eusebius, koupil si ji za vysokou cenu, a odvezl do své vlasti. Hrozný byl osud této ještě tak mladé a útlé panny. Její milí rodičové byli mrtvi; neměla nikoho, kdo by jí byl mohl přispěti, jí těšiti. Posud mívala vše, co mohlo potěšiti srdce její; nyní byla chudá a k tomu ještě otrokyně pohana, jemuž musela sloužiti a který s ní mohl dle libosti nakládati. V tomto utrpení však těšila ji ještě její sv. víra, která jí byla zůstala, neboť byla nábožně vychována a Ježíši cele oddána, jemuž byla své panenství zaslibila.

2. Eusebius jí byl předepsal práci, kterou nyní bude muset vykonávati; obklíčena pohany, jimž byla zcela cizou, musela od nich mnoho trpěti a prudké pokušení vystáti. Ona však neklesala v myslí své. Všecko činila, všecko trpěla z lásky k Pánu Ježíši. Byla-li sama, pokleknouc vytáhla se zpod náder malý křížek, rozjímalá, líbala ho nabývajíc tím podivuhodné posily. I k Marii, blahoslavené Panně, brálala své útočiště, a zvolivši jí za svou matku vzývala ji o setrvání. Tím se

stalo, že osud svůj tiše a statečně snášela, a poněvadž všecky rozkazy pána svého ochotně a zevrub plnila, tiše a mravně svou službu zastávala, získala si přízně Eusebiovy, tak že si jí nad míru vážil. Ač byl pohan, nicméně v konání její pobožnosti nic jí nepřekážel, a vida, že se denně vyjma neděle postí, přívětivě jí domlouval, aby od takové přísnosti upustic více radosti si přála. A však Julia zůstala při svém; chtělat i co otrokyně býti služebnicí a následovnicí Pána Ježíše, jež tak milovala, že často o milost prosila, by mohla za Něho krev svou proliti.

3. Její přání mělo i vyplněno býti; Eusebius nastoupil dalekou cestu v záležitostech kupeckých. Julia krom několika jiných sluhů musela ho vyprovázeti. Ne-daleko u Kasto, na ostrově Korsice přistanuv Eusebius vystoupil z lodi a zvědév, že obyvatelé nazvíce pohané ke cti bohů svých velikou slavnost konaji, chtěl jí obcovati. I všel se svými lidmi do chrámu, kde právě se zpěvem a jásáním obětovali té modle vola. Mezi tím, co všickni se oddali nejrozpuštější radosti, jedli, pili, zpívali a tancovali: přišli náhodou lidé místodržitelovi na loď toho kupce, a našli tam ženskou kle-

čící, anaf se modlila. Cele udivení hned to zvěstovali panu svému Felixovi a shledáno, že je to Julia, panna křesťanská. I hned se tázal Felix Eusebia, jehož byl ku hostině pozval: „Proč to dovoluješ, aby jedna z tvých otrokyň pohrdajíc našimi bohy klaněla se Bohu křesťanskému?“ — „Osvícený Felixe!“ odvětil Eusebius, „nemysli, že bych se již nebyl kolikrát pokusil o to, abych ji od té víry odvrátil; a však bylo vše darmo. Proto že však je mi věrná, bezúhonný život vede a dům můj výborně a se vši pilností obstarává, nechtěl jsem děle na ni doléhati, a nechal jsem ji raděj při pověře její.“ Felix, nevrly nad tím pravil: „To nečiníš právě; máš ji buď propustiti, nebo donutiti, aby obětovala modlám.“ „Od její víry,“ odvece Eusebius, „ji nemohu odvrátiti, a takto mám ji příliš rád, než abych ji ze služby propustil.“

4. Felix na to: „Prodej mi ji, anebo nechceš-li ji prodat, můžeš sobě za ni čtyry z mých otrokyň zvoliti.“ Jelikož ji však Eusebius za nížádnou cenu propustiti nechtěl, vzal Felix útočiště k hanebnému úskoku. On totiž Eusebia při hostině opil, a když opilý usnul, dal si Julii z té lodi k sobě přivésti a pravil k ní slovy lichotnými: „Slyšel jsem o tobě mnoho chvály, a rád bych ti připravil lepší osud. Obětuj modlám a budeš svobodna a mužeš vejíti ve šťastný svazek manželský.“ Panna však odpověděla pevně a klidně: „Mně se nedostává svobody, jelikož sloužím Kristu; nebo jen kde jeho duch jest, tam jest pravá volnost. Nepřeji sobě na této zemi žádného jiného stavu, žádného štěstí jiného; neboť pravou blaženost v nebesích očekávám. Tvými pak modlami pohrdám, a již té myšlénky se hrozím, že bych jim pocty měla prokazovati; neboť viz, já jsem křesťanka a hotova, umříti pro víru svou!“ Mistodržitel dal nyní pannu v tvář bít, ona však pravila: „Můj Bůh a Vykupitel byl též poličkován, a těším se z toho, že se mi stejné cti dostalo.“ Tím rozvzteklý dal ji mistodržitel na skřípec natáhnouti, jí vlasy vyrvali a pruty bičovali. Ona však volala v těch mukách k Bohu: „Buď věčně veleben, můj Bože a Vykupiteli! pro veliké milosrdenství, které jsi mně proukázal. Jak mně vlasy vyrvali, tak Tebe trním korunovali; jak mé tělo kyji ubíjejí, tak i Tvé tělo bičovali. Jak mne obsypávají hanou a potupou, tak i Tys nasycen byl pohaněním. Chvála Tobě, všemohoucí Bože! který mi udílíš tu milost, aby pro čest Tvou trpěla.“ Mezi tím, co se tak modlila, rozveselila se její tvář a zjasněna byla leskem nebeským. Nyní dal Felix, vztekem jako bez sebe, šibenici zdvihnouti a Julii na ni oběsiti. Kteroužto když uzřela, zvolala: „O Ježíši! o náplň milosti a smilování Božího. Myslíla jsem, že mne nepokládáš za hodnou, abych jako Ty na dřevě zemřela. O můj Bože! přijmi milostivě obět života mého. Smiluj se však i nad těmi lidmi zaslepenými, odpust jim smrt mou a osvít je světlem svého Ducha svatého.“ Nyní ji oběsili, ona trpělivě jako ovečka odevzdala duši svou. Sotva bylo po ní, tu popadla všecky přítomné náramná úzkost, neboť bílá holubice usedla si na hlavu její. Eusebius procitnuv ze sna chtěl své milé otrokyni přispěti ku pomoci, a však přišel

pozdě, a nyní hořce plakal u mrtvolu její. Přišli řeholníci z blízkého kláštera, a snávše sv. mrtvolu se šibenice pochovali ji ve klášteře svém. R. 763. dal král lombardský Desiderius to sv. tělo vyzdvihnouti a v Brescii v panenském klášteře od něho vystaveném uložit. Vyobrazuje se s křížem v ruce.

● největší milosti Boží, o setrvání do konce.

Největší a jediná úzkost, kterou měla sv. Julia ve svém těžkém a nebezpečném postavení jako otrokyně mezi pohany, byla ta myšlénka, že snad nevytrvá v následování svého nebeského Spasitele. Dobře měla, neboť od tohoto setrvání až do konce závisí spasení věčné, jak sám Ježíš Kristus pravil: „Kdo setrvá až do konce, spasen bude.“ (Mat. 10.) Tato vytrvalost u vykonávání dobrých skutků, v boji proti ďáblu, proti světu a proti tělu jest zvláštní dar Boží; ano onaf jest největší mezi všemi milostmi. — Žádný člověk tím není jist, že až do konce v milosti Boží setrvá; žádný člověk nemůže sobě bezpečiti, že do nebe přijde; ještě v posledním okamžení může se jím minouti. Proto i sv. Pavel bál se, že snad zavržen bude; proto všickni Svatí s bázni a třesením konali dílo spasení svého. Mnozí lidé se obrátí k P. Bohu, pokud jim Bůh něco pošle, čím se jim to usnadní, aby se polepšili. Někdo k. p. onemocní, nebo přijde do žaláře, nachází se ve veliké chudobě, nějaká mladá paní má tyrana za muže, nebo je vojna či jiná úzkost v zemi, nebo cholera, nebo sv. missie uvádí lidem na paměť smrt, soud a věčnost. Dokud tyto věci trvají, zdržují se lidé od mnohé iehkomyslnosti a přicházejí do lepší koleje, častěj přijímají ss. svátosti, více se modlejí a činívají dobré předsevzetí.

A však po nějakém čase odejímá P. Bůh tu nouzi a to nudy; nemocný se uzdraví, otrok se stane svobodným, chudý začíná býti zámožným, panička se stane vdovou, vojna, cholera a missie jsou pryč! Člověk byl těmi bédami od Boha z močálu hříchu na sucho vytažen, a na lepší cestu uveden; nyní má zcela svobodně Bohu dáti čest před světem, a i když se mu dobře vede, má Mu celým srdcem sloužiti. A však málo který — setrvá; nejmnožší se navrátí do bahen hříchu, a myslím, že mnohý stařec, kdyby dobyt mladého věku, mnohý mrtvý, kdyby nabyl života, zase by hříšné obcování své znovu počal. Ne tak sv. Julia! Ať byla otrokyně, či ať ji pohan slovy lichotnými sliboval svobodu a sňatek manželský, ať hrozil, ať stála před ní šibenice — vždy setrvala až do konce. Proto, duše kř. bdi nad sebou! — Kdo stojí, dej pozor, aby neklesl! — Pros denně o dar setrvání až do konce, zvláště při sv. přijímání. Zvláště vzyvej Pannu Marii, nebo to je rukojemství vyvolení.

Modlitba.

O Ježíši, slibuji, že choi Tebe následovati; Ty daváš chtění, dej i dokončení a posilň mne, abych cíle svého, spasení věčného, dosáhl, které jsi slibil všem, kteří setrvají do konce. Amen.

23. Květen.

Bl. Ondřej Bobola · S. J. Polák r. 1657.

● Ondřej Bobola narodil se r. 1592. v Polsku v okresu Sandomír-ském. Rodina Bobolů je staročeská, vysoce vážená; ku konci XII. století opustili předkové blah. Ondřeje vlast svou, aby se usadili v pobratimské Polsce. Udatnost ve válce a vzorná pobožnost zdály se býti

dědičnými cnostmi rodiny této, a jedním výstrelkem z tohoto kmene šlechtného byl náš blah. mučenník Ondřej. Byv výborně vychován obzvláště od matky, obdařen výtečnými vlohami odeslán byl do škol v Sandomiře. Rozum a srdce rozvíjely se při našem Ondřeji co dvě kvítek spanilých, a vědou i chováním od učitelů za vzor jiným byl představován. Tak ozdoben dvoji šlechtou, rodu a cnosti dorostal až do onoho věku, kde musel zvoliti stav. I uzavřel cele obětovati se Bohu. Ač rodičům loučení bylo těžké, předc mu nepřekáželi, a tak se octnul co devatenáctiletý jinoch jako nováček u Jesuitů ve Vilně. Nyní se namáhal, aby všechny nezřízené náklonnosti přemohl a všech cností dosáhl, bratřím jsa nejen bratrem, nýbrž i mocným podnětem k následování. Studovav ve Vilně filosofii a bohovědu tak vynikal, že dlouho tam zůstal v paměti. Učiv dvě léta co profesor v Královci a Pultavě za kněze byl vysvěcen. Byv zvolen za kazatele při chrámě sv. Kasimíra ve Vilně choval se co pravý apoštol na kazatelně, ve spovědnici a u nemocných. Slovem a příkladem tak mocný dojem činil, že ho potajmu každý jmenoval „svatým.“ Stejnou láskou nesen byl k dobrým i ke zlým, zvláště pak ku mládeži, kterou do mariánských bratří shromažďoval.

2. V těchto sborech, od Církve ztvrzených pod ochranou P. Marie mládež měla záštitu proti zkaženosti. A těchto bratřích představeným na mnohých místech byl blah. Ondřej, a spolky tyto velice blahodárně na mládež jsou působily. Byv zvolen za představeného residence ve městě Bobroisk tohoto postavení tak málo ke svému pohodlí použil, že naopak všem pomáhal, kterým nemoc nebo porízenosti v pracích překážely. Ač velice ku ryzosti kázně prohlédal, stávaloť se to s tak otcovskou myslí, že podřízení jeho k němu útlou se odnášely láskou, a každý to za štěstí pokládal, kdo se pod jeho velení dostal; on byl tak říkáje srdcem obce své. I z daleka přicházeli a hledali zde přitulku řeholníci od Turků vypuzení, aby zde pocítili útěchu jeho obcování. Jeho láska k bratřím nebyla slepá, přirozená, nýbrž nadzemská. Ač měl tolik práce, mysl jeho byla vždy zřízena na Boha. Neustále se modlil a rozjímal. Veliké věci, které Bůh skrze něho činil, tak málo ho učinily pyšným, samolibým a marným, že naopak sebe samého pokládal za nejnižšího.

3. I co představený nepřestával se starati o spasení duší. Tenkrátě táhla Evropou jako bič Boží — rána morová, kterou obyčejně Bůh národy pro zavládající nepravosti navštívuje. Po třikráte (r. 1628., 1630. a 1633.) se vrátila skýtajíc jeho apošt. horlivosti široké působistě. Bez strachu, ozbrojen pravou obětivostí pospíchal s jinými bratry na jeviště bídy, nešetře života svého v ústrety krácel nebezpečím, jen aby zachoval bratry lidské. Osm jeho bratřů dosáhlo od Boha té milosti, že jako oběti své povinnosti padli. Ač sám si to přál, nestalo se mu nic, neboť mu přichystal jinou korunu mučennickou, totiž aby víru kat. krví svou zpečetil. Vždy vynikal tou trpělivostí a láskou, kterou i u sv. patrona jeho, apoštola, s podivem nacházíme. — Později byl náš blah. vlastenec přesazen do kolleje

Pinsk-é, kde téměř neustále býval na missiích. Požehnutí Boží k těm missiím si vyprošoval modlitbou a přísným postem, vše činil jen z poslušnosti, jak představení veleli, za vůli Boží to pokládaje. Již rok předpovídal smrt svou mučennickou v psaní k jednomu bratrovi.

4. Tlupy schismatických kozáků činily nájezdy do sousedního, druhdy tak kvetoucího království polského, pro jehož obnovení právě nyní zase teče tolik krve šlechtné. Ondřeje tito schismatické nejvíce nenáviděli, protože byl nejmohutnějším kladivem na ně. Všude, kde on vystoupil, zvítězila pravda křesťanská (kníže Stanislav Radzivil, velkokancléř Litvy, také proto zdejší klášter založil, aby byl obranou proti útokům rozkolníkův), schismatické kněze o pravdě kat. vítězně přesvědčoval, zbloudilé na pravou cestu přivedl. Proto mu rozkolníci na ulici spillali, což však Ondřej tiše snášel. Konečně však záští jejich vypuklo co nejuřivěji. Kozáci dorazivše až ke kolleji Pinskevské lapili horlivého missionáře u dědiny Paradylna, a pokleknuvšího svázali, anť pravil: „Děj se Pane vůle Tvá!“ Přivázavše ho k stromu blízkému tak ho bičovali, jak Židé P. Ježíše. Potom odvázávše ho vlekli ho za smýčku kolem krku s koňů svých mezi dvěma koňma. Tato bolestná cesta trvala dvě hodiny až do Janova, kde Kozáci hejtmanovi odevzdali kořist svou. Ten ho chtěl nejprv od víry kat. odvrátiti, a však blah. Ondřej vyznal, že je katolik a kněz, a že je nejen hotov, nýbrž i touží umřítí. Po druhém pobídnutí, aby od víry odpadl, upozornil blah. Ondřej s apoštolskou smělostí setníka na to, že on je povinen, odřici se roztržky své. Tato řeč rozpálila hněv setníkův; vyťasiv meč tak dlouho do sluhy Božího sekal, až tento na zem se svalil. A když tam v krvi se brodě oči své k nebi zvědal, jeden z těch ukrutníků oko mu vypíchnul! —

5. To se stalo na veřejné silnici. Potom do jámy ho zavlekše, obnaženého zde pochodněmi pálili na prsou a na bedrách; pruty stromovými hlavu mučennickou co nejukrutněji stahovali. Tiše snášel i tuto korunu mučenník! Když naň volali, aby se odřekl víry, a on zase jim připomínal, aby oni to učinili, tu jako vztekli stáhli mu kůži s hlavy, kde měl stříž kněžskou, jiní se žád, jiní s prstů, které při svěcení byly pomazány, jiní opět tak ukrutně do tváře ho tloukli, že mu zuby z úst padaly. V této muce poroučel statečný bojovník duši svou Bohu a neustále volal: „Otče, do rukou Tvých poroučím ducha svého.“ Tak zohaveného hodili na silnici, kde hejtman mečem učinil konec jeho umučení. To se stalo 16. Května 1657. Lid ho ctíl hned za sv. mučenníka. Po šedesáti letech tělo jeho nalezeno neporušené, což papež Řehoř XIII. prohlásil za zázrak. Pius IX. ho potvrdil 24. Června 1853. za blahoslaveného. Svátek jeho padá na 23. Května.

Obráncové víry z našeho národa slovanského pošlí.

Naše sv. víra kat. měla od jakživa mnoho nepřátel; dva. nejmocnější tlačili se na ni z východu, a jeden doléhá

posud, totiž z dola Turci: na hoře rozkolníci (schismatici). A však to směle a s radostí vyznati musíme, že žádný národ nebyl takovou zdí železnou proti nim, jako náš národ slovanský. On dal a vychoval nejen Evropě nýbrž světu muže, kteří kř. náboženství a katolickou církev proti nejlítějším nepřátelům hájili a opravdovými nástroji Božími byli k zachování království Božího a kř. vzdělání v Evropě. Čím skoupěji jejich zásluhy posud byly ctěny a jejich chvály zvěstovány bývají ve světě kř.: tím větší jest naše povinnost, jejich jména a zásluhy i poznati i oslavovati. Nechci zde řeč šířiti o hrdině kř., kteří víru a církev kat. mečem udatným na bojišti zastávali, jako byli jsou věčné chlouby národa našeho: Jaroslav ze Šternberka proti Tatarům, Mikuláš Zrini (Subič) proti Turkům, Jan Sobieský též proti vyznavačům Mahomeda: ale chci poukázati na řady těch ss. hrdinů víry, kteří buď s křížem sv. za Janem Kapistranem proti těmto nepřátelům táhli, anebo jako mučenník Ondřej krev svou za víru vycedili, nebo mohutnou výmluvností víru sv. proti bludům hájili, jako Pietro Skarga. Ano máme příkladův, že i samo pohlaví ženské našeho národa na těchto zásluhách o víru podíl bralo; máme netoliko bratry, než i sestry slovanské, které podobnými věnci svatými ozdobily skráně své, vyznačivše se hned rozšiřováním víry sv. kat. (Dobrovka, Hedvika a t. d.); hned bráněním jí proti zhoubcům, jako manželky hrdinů Sigetských pod Zrinim, které dítky a nemluvnátka svá, aby v otroctví poturčeny nebyly, do náručí vzavše a je co štítily a pavezly proti nepřátelům nastavovavše spolu s manželi svými bojovaly i padly; hned napomínáním a rozněcováním kř. bojovníků, jako panna Marula Slovinka, která hrad Lemno od Turků osvobodila, Polka Chřanovská, která k manželci svému Turkům již poddati se chtějícímu ozbrojena přistoupivši jemu i sobě smrti hrozila, pakli by to učinil; některé z vlastních vlasů a vrkočů provazy potřebnépletly při obležení od nekřesťanů, jiné raděj život sobě ukrátily, nežli by Krista a cnost byly zapřely, myslevše, „že lepší smrt křesťanská než život pohanický!“

Modlitba.

O Bože! který jsi i z našeho národa slovanského tak slavné obrance víry kat. si zvoliti ráčil: popřej nám, abychom jejich skutky slavnými podněcení jsouce vědou i mečem, modlitbou i životem víru a církev zastávali.

24. Květen.

Ss. Rogacián a Donacián, mučenníci r. 287.

Za času císaře Maximiána, zuřivého to nepřítele křesťanů, žil ve městě Nantes (čti Nant) v Galii jinoch z vzácného rodu. Ačkoliv byl ještě mladým, ukazoval již moudrost starce. Odřekl se byl služby model, a přijav sv. křest chtěl i pohanům sděliti to vysoké štěstí, býti křesťanem, a proto se vši horlivostí poznání P. Ježíše Krista rozšiřovati hleděl. Jeho líbeznými slovy Ježíši Kristu získán nejdřív bratr jeho Rogacián, který byl ještě pohanem. Sotva byl vycvičen v nejpotřebnějších pravdách víry, tu již s vřelou toužebností žádal křestu sv., obávaje se, že by beze křestu mohl od pohanů lapen a usmrčen býti. A však nebylo kněze k nalezení, všickni se byli skryli před pronásledováním; jeho touha nemohla tedy hned býti vyplněna.

2. Zatím byl došel do města Nantes místodržitel císařský, aby nad křesťany držel soud. Ve městě pře-

bývající pohané valili se mu s jásáním v ústrety vybízejíce ho, aby sektu křesťanů vyhubil, jmenovitě však, aby Donaciána potrestal, který se opovážil, zhrdati bohy, ano i vlastního bratra byl svedl. Hned místodržitel nechal Donaciána pohnati na soud svůj, a hněvem rozpálen naň říčel: „Bylo nám oznámeno, že se zdraháš, klaněti se velikým bohům, ano že i jiné rouháním se bohům svádíš, aby se jim neklaněli více a raději se klaněli Židovi ukřižovanému.“

3. Donacián odpověděl: „Proti své vůli vyslovils pravdu; ovšem, všechny chtěl jsem z bludu vyvésti, a ke světlu pravdy dovésti, oné svaté pravdy, která samojediná zasluhuje, abychom se jí klaněli.“ — „Mlč!“ osupil se naň místodržitel. „Nuže! tedy“ — odvece Donacián — „ty sám se vrhneš do té propasti, kterou mně připraviti chceš, jelikož dáváš přednost temnosti před světlem.“

4. Třesa se vztekem dal ho tyran uvrci do žaláře hrozného, a potom postaviti Rogaciána na soud před sebe. Slovy jak med hladkými řekl jemu: „O Rogaciáne! slyšel jsem, že jsi zapřel bohy nesmrtelné, kteří tobě byli prokázali tolik dobrodiní. Střez se, abys neuvalil na sebe hněv jejich, místo lásky Boha jediného. Proto, že však špinavá voda křestní posud se netkla čela tvého, můžeš doufati, že opět získáš přízně císaře a bohův, a v jejich chrámech a palácech vésti budeš život překrásný!“ „O ten blázen!“ zvolal Rogacián „kterak mohu klaněti se modlám, které jsou méně než lidé; hluché jsou, neboť mají uši mramorové; duše nemají, jako vy nemáte rozum. Kamenné modly mají i kamenné ctitele miti.“

5. Po těchto slovech dal rozhněvaný místodržitel hned Rogaciána vrci do žaláře k bratrovi vyhrožuje jim oběma smrti. Oba ss. bratří měli z toho tu největší radost v žaláři, že trpěli spolu; jedině to Rogaciána rmoutilo, že má beze křtu umřítí; a však útěchu nacházel ve sladkých slovech milného bratra svého. Ten den na to stáli opět před soudnou stolicí místodržitele, který na ně volal: „Již nikoliv s vřelostí, ale s hněvem budu mluvíti k vám, kdož pohrdáte bohy, a ne z nepředloženosti, nýbrž s úmyslem.“ — „Hotovi jsme“ — odvětili bratří — „trpěti pro jméno Kristovo; dvojitou láskou dáváme tomu život nazpět, který nám ho daroval; pakli ho obětujeme za čest jeho, věčné radosti budou odměnou naší.“ Nyní jich nechal zuřivý tyran na skřípec natáhnouti, a potom poručil, sekerou hlavy jim srážeti. Nežli se to však stalo, probodli jim katané kopími hrdlo, a tak odeslali dvě bratrských duší do nebe.

Vyobrazují se s kopím a sekerou v ruce.

● trojím křestu.

S vřelou toužebností žádal nově obrácený Rogacián sv. křest, aby se takto stal dítětem Božím, ale bohužel! nebyl nalezen kněz, který by ho byl okřestil, nebo u prvních křesťanů to ještě nebylo všeobecně známo, že smí v čas potřeby každý křtiti; za to ale přijal zároveň křest touhy a krve. Rozeznává se totiž v Církvi kat. trojí křest. Křest první, pořádný, od Krista Pána vlastně nařízený jest křest s vodou, ve kterém člověk skrze vodu a slova

svatá: „Já tebe křtím ve jménu Otce, Syna i Ducha sv.“ od hříchu prvopočátečního a všech skutečných (pokud se jich před křtem dopustil) očistěn, dítětem Božím a synem Církve učiněn bývá. Bez této svátosti, jako sám P. Ježíš Kristus řekl (Jan 3, 5.), nikdo nemůže do nebe vejíti. A však může tento křest v čas potřeby nahrazen býti, a sice křestem žádosti a krve.

Křest žádosti (či touhy) pak není nic jiného, než srdečné přání, srdečná toužebnost po křestu vodou, spojená s citem dokonalé lásky Boží. Toto přání a tuto lásku měl Rogacián a proto byl křtěn křestem touhy.

Křest krve je snášení smrti mučnické pro Krista Ježíše. Ti tedy, kteří nebyli křestěni vodou, předc mohli spasení býti, když po tom křestu srdečně toužíce, Boha celým srdcem milují, nebo vlastní krví svou pro Krista vylitou pokřtěni byli jsou.

Ty, milý křest! obdržel jsi ten řádný křest vodou, a stal jsi se tím chrámem Ducha sv., dítětem Božím. Ptej se; zdali jím posud jsi? — Anebo jsi snad těžkým hříchem pozbyl té nevinosti křestní? Běda tobě, jest-li jsi pozbyl tohoto pokladu, neskončeně drahocenného! — A však pozbyls-li ho, tož neváhej ale pospíchej, abys roucho nevinosti zase sobě vypral slzami litosti, upřínnou zpovědí, opravdivým pokáním! O duše! zkoumej se dobře, jen dvě cesty vedou k nebi, cesta nevinosti a cesta kajivosti.

Modlitba.

O Bože a Pane! uč mne obcovati po cestách Tvých, a nepřipust, abych hříchem smrtelným Tvé milosti a tím spasení věčného zbaven byl. Amen.

25. Květen.

Sv. Magdalena z Pazzis r. 1607.

Tato Svatá pocházela z vysokého domu ve Florencii. Již její dětiný věk vyznamenával se neobyčejně velikou toužebností po Bohu. Byla ke každému přívětivá, neměla zalíbení ve hrách dětinských, a nejraděj poslouchala řeči nábožné. Jak mile se sešla s knězem, hned začala řeč o věcech Božských. Když jí bylo sedm let, schovávala část svého denního jídla pro chudé děti školní nebo pro vězně, a zvláště byla ráda, když mohla někoho naučit Otče náš, Věřím v Boha a t. d. Zvláště na jednom venkovském statečku otce svého velice horlivě malé sedlské holčičky v náboženství vyučovala. Měla zcela neobyčejnou pobožnost k nejsvětější Svátosti oltární a radostí byla jako u vytržení, když v desátém roce s povolením zpovědníka ponejprv směla přistoupiti ke stolu Páně. Nevinost a čistotu srdce milovala již v těchto svých létech dětiných. Často objímala malé dívky a na otázku, proč to čini? odpovídala: „Pro nevinost, kterou na nich vidím, a proto že mi představují mého Spasitele v jeho dětství.

2. Nejvíce pohnula srdce její láska Pána Ježíše ve Svátosti oltární, kterou každý týden směla přijímati, že jen Jeho za chotě svého zvolila. Když jí bylo 14 let, musel otec její přestěhovati se do Kortony; Magdalena zůstala ve Florencii v klášteře sv. Jana. Tam vedla nyní vzorný život a nedbalým jeptiškám dávala nejkrásnější příklad, tak že i tyto počaly zase

podle ní se řídit. I přimlouvaly jí, aby vstoupila do řádu; ale do tohoto kláštera nechtěla, proto že se tam nezachovávala kázeň, a prosila Boha, aby jí poznati dal, do kterého řádu by měla vstoupiti. Rodiče její sice ji chtěli provdati; vidouce však nezbytí, nechali ji vstoupiti do řádu Karmelitánského, proto že tam téměř denně se chodilo ke stolu Páně. Magdalena obdržela brzo pro svou horlivost roucho řeholní, a když při svém oblíkání slyšela slova z úst kněze: „Daleko budiž ode mne, abych se něčím jiným chlubila, než

křížem Pána Ježíše Krista,“ tu byla celá bez sebe, a od té necitila jiného přání, než z lásky k Pánu Ježíši trpěti. Nyní vedla život nad míru přísný; nejedla leč chleb a pila jen vodu; spala jen pět hodin na slamníku.

3. Věhká svědomitost a věrnost její dá se nejlépe poznati z toho, co sobě před Bohem vytýkala. Tak k. p. dí: „O můj Ježíši! jaká byla dnes první myšlenka moje? Líto mi, že nebyla zřízena na Tebe, nýbrž na to, abych svolávala sestry k modlitbě. Potom jsem šla do kúru, abych se Tobě obětovala, ale nestalo se to úplně. Když jsem pozděj přišla ke chválám (ad laudes), více jsem byla cítila nespokojenost nad tím,

že jsem některé v obřadech chybovat viděla, než abych se sama starala, Tebe důstojně chváliti a velebiti. Když pak jsem šla ke sv. přijímání, kde jsem se měla nejvíc sebrati, nemyslila jsem činiti to na památku Tvého utrpení, a abych duši svou s Tebou sjednotila, nýbrž abych dosáhla pokoj srdce svého, o tom sem přemýšlela. Když jsem šla k zpovědi, přemýšlela jsem více o tom, co bych měla říci, abych upokojila srdce své, než jak veliké dobrodiní mi v té svátosti prokazuješ, umýváje duši mou v krvi své; také jsem málo důvěřovala v Tebe, že mi dáš pomoc a milost, abych sporádala nitro mé. — O můj Bože! která byla dnes první slova má? — Byla to slova kárání (jako představená novice byla jednu pokárána), ale nemluvila jsem dosti mírně a přívětivě, a ona se proto zarmoutila; já pak jsem neměla potom lásky dosti, abych jí upokojila, a jí zase s Tebou více spojila. Hle, Pane! jak málo ovoce přináším z tak velikých milostí; kdybys jich byl jinému tvorů udělil, jistě by tobě vděčnějším býval. — Potom jsem šla dáti tělu svému potřebného pokrmu, ale jakou žádost jsem měla, Tebe ctíti? Nepomyslila jsem na to, odporučiti Tobě toli chudých, kteří snad již dlouho před dvěry někde stáli o kousek chleba žebrajíce a nic nedostali, kdežto já mizerná osoba mám to přichystané beze všeliké práce anebo nějaké zásluhy své. — Dále jsem tebe též urazila byvší příčinou, že jiná sestra tolik mluvila, co nebylo na místě. Hle, Pane můj! nacházím u všem jednání svém, že Tebe urážím; kterak mohu ocitati se před tváří Tvou, abych Tebe o dary prosila nebo Tobě ještě jiné odporučela, kdežto já sama tak nehodna jsem, dosíci od Tebe milosrdenství? — A když tak Svatá byla na sebe žalovala ještě jiné nedostatky, ze kterých sobě obyčejný člověk nic nedělá, pokračuje dále: „Ach, Pane, nic jsem neučinila, abych Tebe nebyla urazila. Ale nechci k těm uražením přidati ještě poslední, totiž abych nedůvěřovala v Tebe a v milosrdí Tvé. Víím, Pane, že nejsem hodna odpuštění; ale krev, kterou jsi prolil za mne, dává mi naději, že mi promineš!“ Po tomto zpytování svědomí odešla na místo skryté, kde se bičovala.

4. Bůh zjevil sv. Panně, že bude muset přečkati těžkou zkoušku pětiletou; že však jí dáno bude potřebné milosti, aby bez hříchu obstála. Tato pokušení pak sestávala v tom: že jí napadaly vnitř rouhání a pochybnosti proti víře; dále, že se o ni pokoušela pýcha a vysokomyslnost; že se jí zprotivilo postiti se; že se jí na mysl vtíraly necudná myšlení, a konečně, že byla uvnitř zcela opuštěná a bez útěchy, domnívajíc se, že už nemá ani jiskry víry, naděje a lásky v sobě, modlitba a přijímání ss. svátostí zdály se jí býti bez užitku a zotavení. Duše její byla povržena jako v temnou, mrazivou noc zimní. A předce nezoufala, nýbrž s největším namáháním duše držela se Boha, zvláště cvičením se v pokoře a mrtvení se. V klášteře obstarávala práce nejnižší; sestry jmenovala anděly, sama se pokladajíc za nehodnou jejich společnosti, chodila bosa, spala oblečena, majíc pichlavý opásek kolem beder; chtěla jen pořádně ocet a žluč Kristovu píti a do nebe nechtěla

tak brzo, proto že tam nemožno trpěti. Teprv před smrtí oplývala radostí, a několik dnů před smrtí vyznala, že nic na světě nemilovala krom Boha; tou láskou někdy byla tak rozpálena, že se vodou chladit musela. Odtud i její veliká láska k lidem, jež jmenovala duše drahou krví vykoupené. Prosila Boha, aby dal všecky milosti jiným lidem, pro sebe chtěla jen: Boha milovati a Jemu sloužiti.

5. Nemocným sloužila s podivuhodnou horlivostí. Po poslední léta zjevil jí Pán, že bude trpět bez vsi útěchy. I to se vyplnilo. Ona sama si přála trpěti; a tak to začalo se silným kašláním krve, a přešlo do silné zimnice s bolením hlavy a zubů. 30 měsíců ležela a schudla, že byla kost a kůže, zuby jí musely vyňaty býti; byla proležena, při tom neměla té nejmenší útěchy, jediné každodenní sv. přijímání jí drželo. A však trpěla jako tichá ovečka, oči k nebi obrácené majíc zpívala žalmy. Když byla v největších bolestech, tenkrát obyčejně zvolala: „Trpěti, a ne umřít!“ Tři léta tak trpěla, tu konečně lékařové oznámili, že konec její se blíží. 25. Května o třetí hodině ranní přijala na posledy Svátost oltářní, potom nemluvila tři hodiny. Když pak jak z hlubokého sna procitla, pravila s úsměvem: „Bůh buď pochválen!“ Konečně odpoledne o třech hodinách sladce usnula; duše její spěchala do náručí toho, jež tak nevyslovně milovala r. 1607. Sotva umřela, bylo její tělo a tvář tak úplně krásné a květoucí, že se tomu všickni přítomní podívali, a spolu se prýštila z mrtvoly její tak nebeská vůně, že se nedala se žádnou pozemskou porovnat. Její láska k čistotě byla též osvědčena zázrakem. Mezi množstvím lidu, který se na ni přišel dívat, byl též jeden rozpustilý mladík, který překrásné tělo Světičky s mlsným okem pozoroval. Znenadále však obrátila tvář svou na druhou stranu, což na toho smilníka takový dojem učinilo, že se na místě obrátil a jiný život vésti počal. Tělo Světičky bylo po 56 letech nalezeno neporušené, a šest let na to od papeže Alexandra VII. byla prohlášena za Svatou.

Vyobrazuje se v hnědém oděvu Karmelitánek, s hořícím srdcem a trnovou korunou v ruce.

Chudí hříšníci.

Slycháváme někdy, že mnohý pán z města říkává: Nevím ani, co bych se měl zpovídati, nejsem sobě povědom žádného hříchu — a když zpovědník se domnívaje, že to není možná při člověku najmě tak vlašném, který se sotva na Velikonoc pohnouti dá k přijetí ss. svátostí, a potom se ho sám vyptává, a do svědomí mu sahá, tu takový nazvaný vzdělanec se domnívá, že se sáhlo na jeho čest, má zlost a na otázky zpovědníkovi dává odpovědi hrubé a špičaté, a potom ještě doma a večer při pivě nadává tomu „temnomilci pobožnostkářskému.“ — Ovšem kdo tu legendu o sv. Magdaleně přečetl, ten snad nebude tak posedlý vysokomyslností a zaslepen samolibostí, aby se domníval býti prostým hříšným a člověkem čistým jako sklo a bez úhony a závady. A však přece stává jen málo lidí, kteří jsou dokonale a trvale o tom přesvědčeni, že jsou poskvrnění a nedostateční před Bohem. Ty sám, kdo to čteš, snad v andělském pozdravení při slovech: „Pros za nás za hříšné“ říkáš to jen tak více dle zvyku, než bys to též na sebe potahoval, a sebe pokládal za hříšníka, a za chudého uznal a shledal. Jedna příčina této zaslepenosti leží právě v tom, že se pravidelně porovnáváš

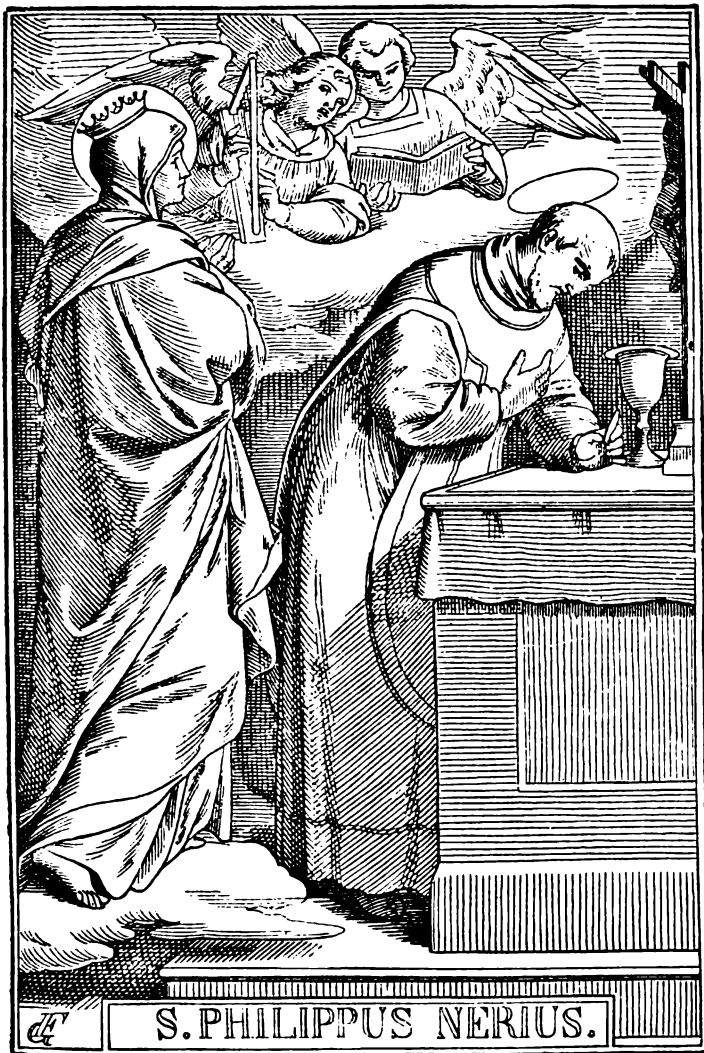
s luzou lidstva, se kterou se na široké ulici trhové potkáváš. tu ovšem může být, že to s tebou nestojí hůř, snad i lépe, než s mnoha jinými. Ale jenom se jedenkrát porovnej s někým, kdo šel a chodí po té úzké cestě a tou těsnou branou: Tu najdeš a strašlivě jasně ti to ozřejmí, že jsi mizerný, ubohý hříšník, nahý, slepý, hluchý, kulhavý, ošklivý a malomocný na duši. Tak k. p. jen se podívej, jako do zrcadla, do tohoto života sv. Magdaleny, a potom se porovnej s ní, a tehdyž slušně oceníš, jaké smýšlení sám o sobě mítí máš.

Modlitba.

O Bože! milovníče panenství, který jsi sv. Magdalu laskou k Tobě roznicenou nebeskými dary ozdobil: dejž, abychom tu, jižto slavností radostnou ctíme, i v čistotě a lásce následovali. Amen.

26. Květen.

Sv. Filip Nerijský, zakladatel Oratoriánů r. 1595.

Filip Nerijský narodil se ve Florencii r. 1515. Jeho otec, František z Neri a matka pocházeli z bohaté ro-

diny Toskánské. Chci přejíti jeho čistý věk dětinný, a hned přejíti na onen čas, kde až do 80. roku jako kněz v Římě působil. Přijal svátost svěcení kněžstva na vybídnutí svého zpovědníka, sic by ho byla od toho zdržela pokora jeho. Celý život jeho byl od té chvíle věnován správě duchovní. Jak mile otevřen byl kostel, již seděl ve zpovědnici; nebylo-li nikoho ke zpovědi, tu sem tam popocházel, aby snad nikdo nemusel s nepřízenou odejít. O polednách vyučoval a napomínal ve své komnatě ty, kdož k němu chtěli přijít. Až ku podivu jest, jak mnoho lidí vysokých a nízkých Filip k nábožnému životu přivedl; ano i několik Židů získal. Filip též způsobil, že se stalo v Římě téměř modou, nemocné ve špitálech navštěvovati a těšiti. Dvakrát za týden i do vězení chodil těšit zajaté. Pokora sv. Filipa byla nad míru veliká. Jak známo, jsou mnozí kostelníci hrubiáni, když jim pořád nedává se peněz; i sv. Filip musel v tom kostele, co denně mši sv. sloužil, mnoho trpěti od kostelníků. Někdy před ním zavřeli sakristii; někdy mu oblékli samá roztrhaná mešní roucha; když už šel k oltáři, křičeli na něho, že musí k jinému oltáři jít. Ale sv. Filip se za tyto hrubiány modlil, a ač v jiném kostele sloužit mohl, přece zůstal při tom kostele, kde tak zlomyslně s ním nakládali, proto že se chtěl cvičit v pokoře a trpělivosti. Jeho heslem bylo: „Světlem pohrdati, nikým pohrdati, sebou pohrdati, pohrdati pohrdánu býti.“

2. Papež Řehoř XIV. chtěje sv. Filipa učiniti kardinálem poslal mu jmenování. Filip vzkázal tím poslem sv. Otcí svůj dík připojiv, že mu sám oznámí, až přijde čas, kdeby takovou důstojnost přijít mohl. Zatím to byla jen žertovná výmluva, aby tu důstojnost zamítnul. I jinak říkával, že nemá v ničem zalíbení. V jeho komnatě nebylo nic, než chatrné lůžko a několik kněh; denně navštívil několik kostelů, někdy se modlil celou noc přede dveřmi kostela nebo na hřbitově. Velice přísně se kál a tělo své mrtvil. Ale při tom bychom se velice mýlili domnívajíce se, že byl sv. Filip nějaký mrzouš; naopak on byl jeden z těch nejveselejších lidí na světě. Stůj zde o tom několik příkladů. Jako sv. Anselm, tak i sv. Filip byl přesvědčen, že u žádné třídy tolik dobrého způsobiti nelze, jako u mladíků; proto mnoho s nimi obcoval. Ještě jako stařec někdy vyšel s houfem mladých lidí za město, kde někde pod širým nebem hráli a potom oběd požívali. Filip měl z toho radost, když byli hodně veselí, ke konci ale sedl si k nim na zem, a dával jim naučení, jak bohabojný život vésti mají. Když mladíci, kteří v jeho domě přebývali hrájíce při tom veliký křik dělali, a někdo se nad tím pozastavoval, říkával Filip: „Pro mne mohou na mých zádech dříví štípat, jen když nepáchají hřích.“ Když někdy zpozoroval, že některý z nich kouká smutně a zasmušile dav mu lehounký políček řekl mu: „Buď vesel,“ také ujistoval, že ti veselí jsou snadněji k přivedení na cestu cnosti než ti zasmušilí.

3. Jmenovitě měl sv. Filip při veselosti srdce svého často v tom radost, když mohl někoho způsobem opravdu žertovným zkoušet nebo ve cnosti cvičiti. Jednou přišel k němu kapucín mladý ale nezdvořilý. Jakoby se

zlobil nad tím, pravil sv. Filip: „Nezdvořáku! hled, abys se odtud odklidil,“ a vyzuv pantofel hrozil, že ho jím udeří. Kapucín zůstal státi s tváří veselou. Na to řekl Filip: „Odlož plášť, nezasluhuješ, abys v něm šel městem.“ Kapucín odpověděl: „Co bych neodložil, vždyť jsem u tebe dostal dobrý oběd, tak že mi nebude zima.“ Filip jakoby byl rozložený vyhnal ho ze sednice. Tento odešel a nic si z toho nedělal. Brzo na to zavolav ho Filip nazpět obejmul ho a řekl: „Tak je dobře, synu milý! podrž vždy tohoto ducha veselého, tent jest opravdu nejlepší cestou ke cnosti.“ — Kardinál Baronius byl žákem sv. Filipa. Aby ho hodně cvičil v pokoře, poslal ho jednou k hospodskému, který co veliký hrubián byl rozkřičený, dal mu náramnou konev, která obsahovala kolik mázů, a poručil mu, aby v ní přinesl žejdlík vína, při tom ale aby řekl, aby mu nejprv tu nádobu vymyl, a jej sebou do sklepa vzal, by se mohl přesvědčiti, jest-li dobře měřil. K tomu ještě mu dal zlatý peníz, z něho měl několik krejcarů zaplatit a ostatní přinést. Baronius všecko na vlas vyřídil; ale v hospodě mysleli, že jich měl za blázny, nadali mu a hrozili, že mu vytlukou. — Jindy své žáky duchovní podělil velikými preclíky, an právě měli jíti do města, poručiv jim, aby každý svůj po cestě snědl. Někdy museli psa v náručí nésti, nebo ho práti, nebo u vzácné společnosti obyčejnou píseň zpívat, aby si dokonale zvykli, nic ze sebe nedělati. Jak to ale Filip činil jiným, tak to činil i sám na sobě. Někdy si dal oholit polovic brady, a šel tak po ulici; jindy nesl velikou kytku květin v ruce; někdy zase podivínsky se oblékl, a nebo když někdo vzácný ho navštívil co může proslulého, dal si žertovné kousky čítati, a smál se tomu, jakoby se mu to líbilo, — jen aby měli lidé o něm menší mínění.

4. Též užíval způsobu zcela žertovného, aby se dozvěděl, v jakém stavě něčí duše se nachází, při čemž někdy spíše pravdy se dověděl, než kdyby byl celý den do člověka mluvil. Jeden mladík z vzácného domu hlásil se do bráti, kterou sv. Filip zřídil. Sv. Filip domnívaje se, že nemá dosti k tomu síly a odvahy, řekl mu, že musí se nejdříve podrobiti zkoušce, zda-li umí dosti pohrdati posměchem světa, že si musí dát pověsiti ocas liščí a tak jíti po Římě. To se zdálo mladému pánovi býti příliš tvrdé, a nechtěl již přijat býti. — Nedaleko od Říma byl klášter panenský, kde byla jedna jeptiška v pověsti, že je svatou, a nadělalo to mnoho řeči. Konečně poručil sv. Otec, aby tam Filip šel a to vyšetřil. I šel tedy ve špatné povětrnosti bos tam, a nechav si dotčenou jeptišku přivésti žádal jí, aby mu pomohla zouti mokré boty. Jeptiška ta byla nad tímto nezdvořilým požadováním tak rozzlobena, že mu začala nadávati. Sv. Filip hned se vrátiv dal sv. Otcu zprávu: „Není svatá, nebo nemá pokory.“ Jeden velice nábožný muž ze Sieny přišel si jednou do Říma po práci a byl hospodou v bráti Oratoriánů, kterou sv. Filip založil. Zde viděl, jak sv. Filip se bratřími zcela vesele mluví a s nimi se směje. Z toho počal cizinec pochybovati, jeli přece svatý Filip tak svatým, jak se o něm povídá; jeho smích prý prozrazuje raděj hříšnou

lehkomyslnost. Druhý den se zpovídal u Svatého, ale to zamlčel. Svatý pak o tom věda a osvícen jsa od Boha řekl mu: „Střez se, abys nezamlčel jednoho hříchu; proč pak se nezpovídáš, žes bral včera večer na mně pohoršení?“ Tu se ulekl cizinec, vyznal všecko, a měl od té doby největší úctu k Svatému.

5. Ačkoliv sv. Filip 80. roku dosáhl, byl přece často a těžce nemocen. Ale i v nemoci neopouštěla ho jeho bodrá mysl dětinná. I v poslední den života svého byl ještě vesel, bylo to na Boží Tělo. Sloužil ještě mši sv. a při ní zpíval Gloria in excelsis až do konce nahlas, co nikdy posud neučinil. V noci na to sladce usnul v Pánu, jak byl předpověděl. Když po smrti jeho otevřeli hrud' jeho, našli dvě žebra zlomená, hrud' přes píd' vypouklou, a vodu v srdci cele vyprahlou, což lékaři připisovali horoucnosti lásky jeho. Nebo někdy, když cit u vnitř mohútněl, boje se toho, aby mu hrud' se nerozstoupila volal: „Dost již, o Pane! dost již!“ — Když sloužil mši sv., každý anděla u oltáře viděti se domýšlel, ač ho kostelníci zlobívali, ano někdy při mši sv. u vytržení býval. Sv. Ignác o něm říkával, že je „zvon,“ nebo jako zvon do kostela volá a sám na věži visí, tak Filip mnohé do kláštera přivedl, sám zůstává ještě ve světě.

Veselá mysl.

Svatý život má tak dobře své zvláštní utrpení jako život svěťácký. Sv. Filip někdy proléval hořké slzy z bolesti nad hříšným stavem lidí některých. Ale to je zcela falešné, když někdo se domnívá, že pravý dobrý křestan musí býti v nitru smutným, trudnomyslným a zasmušilým, vzdychat a plakat neustále; naopak převládající ráz právě kř. duše je, že se veselí v Pánu, že je bodré mysli jako dítě; a jesti to věru podezřelá pobožnost, když někdo chodí pořád s hlavou sklopenou, zasmušile pohlíží, sotva se zasměje a nad každým žertovným slovem hned se pozastavuje a je zatracuje; když to jím hned poškubuje, že jiní jsou veselí. — Opravdu Svatý může taky veselým býti, nebo za jedno nemá na tisíce starostí a mrzutostí, kterých má svěťák, jelikož u Svatého duch pokory, trpělivosti a důvěry žádnému podivínství a zlobení vzniku nedá, když se mu stane něco protivného; pak požívá Svatý takové vnitřní útěchy, o které svět neví; on dostává jakoby víno Ducha sv., víno z nebe k pití, které ho obveseluje, pro které Svatý jsa ještě v těle, ano umíraje nahlas zpívá a jásá.

Milý čtenáři a čtenářko! snad ti také již napadlo, že jsi již dospěl ke svatosti? A hle, přišels z kostela od sv. přijímání, anebo ze mše sv., a hned jsi byl podivínem mrzutým, hned pro každou maličkost jsi se zlobil, vadil, hádal, tvé domácí sužoval. Považ to dobře, to není duch Kristův, který v tobě přebývá, — to je duch takový zrovna, jak se ukazuje, škaredý, zasmušilý, zlý.

Modlitba.

Bože! který jsi sv. Filipa vyznavače do slávy Svatých svých povýšil: propůjč milostivě, abychom, jakož se z jeho přítomné slavnosti těšíme, tak i příkladem jeho cnosti zdo-konaleni byli. Amen.

27. Květen.

Sv. Jan I, papež a mučenník.

Bylo již 23 papežů jména Jan; první mezi nimi byl Svatý, jehož smrt mučennická dnešního dne se připomíná. Žitě v době, kde říše římská rozdělena byla na východní a západní: hlavní města byla tam Cařihrad, zde Řím. Tu panoval tehdaž Theodorich, král Gothův. Tento se přiznával k víře ariánské, nic méně však po dlouhý čas chvalitebně vládl. Již pak přirozenost nedělá člověka ve stáří lepším, jako ho nedělá krásnějším; nýbrž jest-li pravá kř. víra a milost duši čerstvou a krásnou neudrží a nezdokonaluje, tedy se stává starým věkem duše jako tělo bídnejší a ohyzdnejší. Tak se to též ukázalo na Theodorichu, že se mu nedostávalo té pravé víry, udržující svěžest duchovní; co bylo přirozením dobré na něm, to se vytratilo a zpotřebovalo, a on se stal mrzutým a nedůvěřivým, maje v podezření i důvěrníky své; stal se tvrdým, a z krále dříve přívětivého, vlídného bezohledný tyran.

2. Na východě ale panoval císař Justin, kníže to rozsáhlý a katolík dobrý. Tomuto ležela na srdci pravá víra co hlavní věc, a on to pokládal za neštěstí, že bylo v říši jeho tolik Ariánů. Proto vydal r. 523. nařízení, že budoucně nesmí nikdo zastávati úřad veřejný, kdo není katolíkem; tolikéž bludařům jejich kostely zavřeny nebo katolíkům odevzdány jsou. To všecko oznámili Ariáni východní říši Theodorichovi králi vybízejíce ho, aby se jich co nejvyšší ochránce víry ariánské ujal. Theodorich psal nyní i několikrát k Justinovi, aby své nařízení čelící proti Ariánům nazpět vzal; ano Theodorich konečně vyhrožoval, že sám všecky katolíky vyžene ze zemí svých, nenechali Justin vrátit Ariánům kostely jejich. A však císař pln horlivosti pro víru katolickou nechtěl, aby se v jeho státech rozšiřovala veřejně falešná nauka; a proto nedbaje ani na prosby ani na vyhrůžky krále ariánského dal mu za odpověď, aby vydané nařízení na zpět vzal.

3. Vida tedy Theodorich, že jeho dopisy minuly se účinkem všelikým, umínil sobě, učiniti pokus nový k dosažení cíle svého, a vypravil slavné vyslanství k císaři Justinovi, a aby učinilo tím větší dojem, přidán byl papež Jan I. v čelo jeho. Aby pak se tomu papež podvolil, účastniti se v tom vyslanství, hrozil mu král, že nepůjde-li, katolíkům na západě rovně tak všecky chrámy odňaty budou, jako to udělal Justin na východě Ariánům. Z ohledu tedy na nebezpečí, které hněvem královým se vznášelo nad katolíky v Itálii, dal se papež pohnouti k tomu, přijmouti velení tak protivné a nemilé. Papeži přiděleno na cestu k tomuto vyslanství ještě pět biskupů a čtyř vysokých úředníků katolicky smýšlejících.

4. Celý Řím byl nad míru zarmoucen, an jich velepastýř opustiti musel. Daleká cesta, povážlivá úloha, bázeň, že ho snad neuvidí více, všecko to znepokojovalo stáde jeho, tak že se prolévalo mnoho slzí, když sv. Otec svou cestu nastoupil. I potěšil věřící, jak mohl, a uděliv jim své požehnání vstoupil na loď. Když

se v Cařihradě dozvěděli, že sv. Otec se blíží, tu mu veškeren lid kráčet v ústřety kolik hodin ve svátečním obleku, s křížem a korouhvemi, s hořícími svícemi, aby ho jako náměstka Kristova slavně uvítal. Byla to veřejná všeobecná slavnost a všeobecná radost; a každý chtěl obdržeti požehnání sv. Otce. Císař sám mu šel v ústřety se dvorem svým před město, a vrhnuv se před ním na kolena prosil o požehnání a neskončené mu prokazoval pocty. Jan vcházel do Cařihradu brannou, která slove „zlatou.“ Pod vítězným obloukem pokleknuv jeden slepec před ním prosil ho, aby co náměstek Krista Pána, který slepým dával zrak, dopomohl jemu k tomu, aby prozřel. Jan dotknuv se očí slepce, požehnal jich sv. křížem, a slepý hned prohlédl. Tím se stala neobyčejná úcta k papeži, pokud možno, ještě větší. Ačkoli již císař korunován byl od patriarchy cařihradského, nicméně dal se ještě jedenkrát korunovati od papeže samého.

5. Co však se té záležitosti samé týče, pro kterou to vyslanstvo do Cařihradu bylo se octlo, tolik se s jistotou ví, že císař na všecko svolil, cokoli papež žádal. A však co papež navrhoval, o tom jsou správy na různu se rozcházející. Někteří povídají, že Jan radil císaři, aby Ariánům jejich kostely vrátil, jiní, že ho v tom přísném chování se proti Ariánům potvrdil. Zatím ale bylo s Theodorichem pořád hůř. Dva z nejvýbornějších mužů v Římě, Boetius a Symmachus byli dříve stáli u císaře v největší přízni, ačkoli horlivými byli katolíky. Výtečný vysokým rodem, bohatstvím, učeností a cností zastával Boetius, zeť Symmachův, největší úřady státní, užívaje jich ke blahu státu a k ochraně nevinnosti. Proti těmto mužům dal se král Theodorich pomluvou tak poštvati, že oba uvězniti a napotom odpravit dal. V tomto myslí stavu pustém, zasmušilém, podezřelosti a mstivosti jsa sužován, dověděl se Theodorich, jaké triumfy slavil papež na Východě. To zbudilo při zdivočilém králi i proti papeži nejhorší domněnání a smýšlení. Když navrátil se z výpravy králi zprávu skládati chtěl, dal ho tento jíti a do žaláře uvrhnouti. Bez pochyby bylby ho též usmrtiti dal, ale bál se císaře a lidu katolického. Proto sv. papež byl do tmavého žaláře uvržen, a zapovězeno mu dávatí pokrmu a nápoje, pročež brzo hladem umořen byl.

Soud Boží na věčnosti.

Historie sv. Jana I. ukazuje nám v tomto měsíci již několikrát totéž divadlo či raděj truchlohru, totiž, že svatý sluha Boží, posvěcený kněz a biskup od hříšného, násilnického knížete stíhán a zavražděn byl. Hříšník má někdy v rukou velikou moc a libovolně jí užívá; cnost pak je bezbranná a bídne potlačována bývá. Tak to chodívá na světě od vraždy Abelovy až do dneška, a tak to bude až do skončení světa. Již pak jest mnoho lidí, kteří uvažujice události takové, kde se vede dobrým zle, a zlí mají vyhráno, dostávají podivné pochybnosti. Oni totiž myslí a také i často říkávají: Jak může být spravedlivý Bůh, když dopouští takových do nebe volajících nespravedlností; každý poctivý člověk, kdyby mohl, takovému zločinu by se v cestu postavil a nevinného by z rukou jeho vytrhl — proč to nedělá Bůh? Kdo tu může ještě věřiti v řízení Boha spravedlivého? Na tak spozdílou řeč at nejdřív odpoví sv. apoštol Petr; píše totiž v

druhém listu takto: „Jen na to jedno nezapomínejte, vy milí! že u Pána jest jeden den jako tisíc let a tisíc let jako jeden den. Pán umíná božné ze zločiny vysvoboditi, zločince však uchovati k pokutě v den soudu.“ Kdyby po tom životě bylo se vším ukončeno, a počet uzavřen: tu by ovšem nebylo kolik tisíckrát vidět ani stopy spravedlnosti. Ale právě proto, že to rozumný člověk ví a jistě cítí, že musí být odplata, proto jest i přesvědčen, že ta odplata musí ještě přijíti až na onom světě. Bůh jest veliký a přehlíží všecken čas a věčnost, jako zahradník malou zahrádku; proto On obyčejně nespěchá. On nechává dobrého se províjati mnohým protivěním, a hříšníka se potáceti v bujnosti jeho zde na světě — smrt pak v pravý čas každého dostaví na soud Boží a věčnost potom je dlouhá dosti, aby každý obdržel, co si zasloužil. Že ale Bůh pro ty, jenž jsou slabé víry, někdy i zde na světě svůj soud makavě provádí, a na zločince udeřiti dává, o tom právě ten měsíc již několik jsme měli příkladů (Boleslav, vrah sv. Stanislava; Vácslav, vrah sv. Jana Nep.). Theodorich sice nepřišel násilně o život a trůn, ale svědomí ho náramně děsilo. Jednou mu přinesli k večeři náramně velikou hlavu rybí na stůl. Theodorich zhlédnuv ji vyskočil od stolu a děsně vykřikl, a když se ho ptali, co je mu? řekl, že je to hlava toho stateho Symmacha, která se na něho tak strašně kouká. I vyběhl ven z večeřadla a strachem tak byl pojat, že hned si lehl, těžce onemocněl a brzo na to umřel. Tři měsíce po Janovi stála i duše jeho trýznitele na soudě Božím.

Modlitba.

O Bože! který jsi nám zjeviti ráčil, že dobré odměňuješ a zlé tresceš: dej, abychom již zde soudem svědomí svého napraveni jsouce, soudu věčnému ujítí mohli. Amen.

* * *

Sv. Řehoř VII., papež.

Dnešního dne slaví Církev sv. též památku jednoho z největších papežů sv. Řehoře VII., v němž obsažena jest nejčelnějši část historie středověké. (Viz dějiny Církve Dr. Bílýho st. 679—688.

28. Květen.

Sv. Vilém Akvitánský, r. 812.

U dvora císaře Karla žil hrabě, který vynikal jak vysokostí a krásou těla, tak i udatností, cností a rozumem. U císaře stál ve veliké vážnosti, bez jeho rady a pomoci nic důležitějšího nepodniknuto. V těch dobách vtrhli Saraceni ze Španěl přes hory Pyrenejské do Francie, a dobytve vítězství nad křesťany zle tu řádili. Když se to zvěstovalo císaři, hned svolav radu vojenskou uzavřel, že Vilém má táhnouti s vojskem proti Saracenům. Od té sloužil Vilém „vojvodou.“ Skutečně ve mnohých bitvách jich přemohl a ze země vypudil, tak že si netroufali přijíti zase. Ustanoven byv od císaře za vladaře té krajiny, z níž vypudil Saraceny (Austrasie), chtěl vydobytého míru použití nikoli k životu rozkošnému, nýbrž k tomu, aby Bohu s větší hor-

livostí sloužil. Především dle povinnosti staral se o blaho země, ze jména, aby všude se konalo dle práva a spravedlnosti. Rádů a klášterů se ujímal jako otec čině jim bohatá darování. A však on sám též klášter založiti chtěl, a proto se dal na cestu, aby vyhledal k tomu cíli místo, od hlomozu světského vzdálené. Mezi vysokými horami našel malou rovinku s lesem a potůčkem, obklopenou kolkolem horami, jakoby hradbou pevnostní. Zde zdálo se mu, že bude místo nejvhodnější, které mu Bůh na jeho dolehlivou modlitbu ukázal, aby tam vystavil klášter.

2. S velikou horlivostí hned se dal do stavění kláštera a kostela, a když byl dostaven, učinil mu mnohé darování, tak že řeholníci bez starosti službě Boží mohli se věnovati. Ten klášter sloužil Galluna (Gellon). Dvě sestry vojvody zbožného měly stejné smýšlení jako bratr, a odešly do kláštera. Bratr jim to povolil tím ochotně, čím více sám s podobnými myšlenkami se zanášel. Když jeho klášter byl uspořádán, vrátil se zbožný zakladatel sice zase na své panství — ale všecko bohatství a sláva vojenská, všecken lesk a pohodlí života, ohled na potomstvo, věrnou choť a milé přátele na vázkách srdce jeho vážily méně než láska k Bohu. Tato byla tak veliká v něm, že mu všechny radosti a statky tohoto světa přicházely prázdné; on si to vyčítal, že se jako slavný hrdina překonatí dal vlastním sestrami, co se týče hrdinské odhodlanosti, docela odřící se světa. An se takovými myšlenkami obíral a pokoje nabyti nemohl, povolán byl od císaře ke dvoru.

3. Zde byl přijat s radostí a úctou, ano Karel mu prokazoval takovou lásku, jako by Vilém byl jeho synem. A však ani to ho nemohlo přivésti na jiné myšlení; u prostřed lesku a radostí dvora císařského myslil Vilém na to, že všecka tato sláva zvadne jak tráva polní. I odhodlal se konečně, zjeviti úmysl svůj císaři pánu svému a prositi, aby ho všech úradů a služeb sprostiv dovolil jemu, aby službě Boží výhradně věnovati se směl. Císař ten nepředvídanou prosbou byl nemile překvapen; a však, jako bohabojný křesťan brzo se zpatovav řekl: „Ranils sice srdce mé prosbou svojí, a však nebylo by spravedливо, dělati překážky nábožnému předsevzetí tvému. Kdybys do služby jiného knížete vstoupiti chtěl, za těžké uražení bych to přijal; že však do služby nebeského krále vstoupiti hodláš, nemohu a nesmím nic proti tomu míti, jen to mi udělej a přijmi na památku mé lásky několik pokladů, můžeš jich sebou do kláštera vzíti a jemu zanechat.“ S těmi slovy císař jindy majestátný dal se do pláče a padnuv příteli okolo krku dlouho a hořce plakal, jako by tento mu byl umřel.

4. Když viděl Vilém bolest milovaného pána svého, musel též velice plakati a řekl: „Ach! kéž bych byl neuzřel slzy vašeho obličejce vznešeného! To mi tak nesnesitelné, že kdybych to byl věděl, raděj bych byl ani slova neřekl a tajně do kláštera odešel. Pro Krista, nepropouštějte mne s tváří tak zarmoucenou, nýbrž se srdcem radostným k Pánu nám společnému. Co však se nabízení Vašeho týče, nesluší, ať se nyní odříkám světa, přijmouti poklady světské; mám též jmění dost,

abych klášteru odkázati mohl. Jest-li však se vám líbí, mně či raděj Bohu něco věnovati, tož bych něco věděl, co bych hned sebou vzal — totiž dřevo ze sv. kříže, co vám nedávno poslal darem patriarcha Jerusalemský.“ Nejprv císař nechtěl, ale konečně svolil a odevzdal mu ten drahý ostatek s celým klenotem a ozdobou ze zlata a drahokamů, do kterého uložen byl. Přátelům a příbuzným, když pláčem ho zdržovati chtěli, řekl: „Můžete-li mi to zaručiti, že u vás věčně zůstanu a nikdy neumru, tož tu zůstanu u vás; nikoliv! cos takového nemůžete. Víte, že kdybych i nějaký čas zde trval, přece bych umřítí a od vás jítí musel!“ Obdarovav chudé a kostely, své krásné brnění vojenské obětovav v chrámě sv. Juliana, mučenníka, odhodlaně odešel do kláštera.

5. Když se k tomu klášteru blížil a ho v údolí uzřel, děkoval Bohu; pozdravil klášter a vzýval Ducha sv. — Řeholníci vysli mu naproti s velikou radostí a v slavném průvodu uvedli ho do příbytku posvátného. Zde pak pořádně vyjevil přání své, že chce jako řeholník mezi ně přijat býti. S podivením a radostí přání jeho přijato, a na svátek ss. Petra a Pavla přijal roucho řeholní. Byl to pohled krásný pro anděly a lidi, kterak slavný kdys hrdina vojenský nyní vstupoval v službu Pána Ježíše Krista. Ten, který prv v palácích a tvrzích přebýval, volil nyní život trávití v tiché klášterní celi. Ten, který prv vojsku velil, nyní mile rád sobě poroučeti nechal. Ale tento duch pokory nebyl, jak se stává často, jen jakby na chvilku plamen se vzmohl, nýbrž on vždy rostl v té horlivosti. Prosil někdy opata, aby se na to, čím býval, pranic nebralo ohledu a ukládaly se mu práce nejnižší; bratřím pak se za sluhu nejnižšího vtíral. A to nejen tak mluvil, nýbrž opravdu tak smýšlel. Ku p. o'žněch nosil snopy a jiná břemena, která se jindy dobytku nakládala, on, který prv na nejpěknějších koních a v kočárech jezdil. Na prosbu jeho stal se kuchtíkem, kdežto dříví nosil, vařivo připravoval, k ohni přistavoval, na stůl nosil, misky umýval a t. d. Jednou se stalo, že měl plamen v kamnech rychle uhašen býti, aby se jídla nespálila. Vilém nemaje při ruce nástrojů, učiniv kříž vlezl do pece a oheň uhasil bez nejmenšího uškození. Z toho uznali, že není možná, muže tak svatého v kuchyni nechati. Proto nyní zcela všeliké ruční práce prost jsa jedine cvičením nábožným se oddáváje život Marty se životem Marie zaměnil. Když umřel, toho dne všechny zvony samy od sebe začaly zvonit ve kláštere a v celém okolí, jakoby ss. andělové tím projevití chtěli světu svou radost nad tím, že tak krásná svatá duše vkročila do společnosti jejich.

Život klášterní.

Sv. Vilém nebyl prvním knížetem, jenž odřeknuv se světa vstoupil do kláštera, a kterémuž se potom v životě klášterním víc líbilo nežli u všeliké radosti a slávě světa. Ano i jeden z nejmocnějších císařů na zemi Karel V., o jehož říši se povídalo, že v ní slunce nezapadá, i ten omrzev sobě všechnu svou moc a říši odebral se do kláštera. Ano již od začátku křesťanstva až do dnešního dne již miliony lidí v rozličných zemích do klášterů vstoupili a tam pokoje nalezše

Bohu sloužili. Jako člověk v tu hodinu, když se v kostele modlí, je lepší a zbožnější, než jím obyčejně bývá doma a v hlomozu světském: tak člověk může v kláštere, jakoby v nějakém kostele po čas života snadněj a nerozděleně nábožným býti, než venku ve světě. Prost jsa starosti o jmění, o rodinu, prost pochybnosti, co by měl činiti — poslušnost váže na řeholi a rozkazy představeného — je život jednodušší a cesta přímější. Člověk může jen Bohu, vědám, umění žítí a to bez starosti, bez roztržitosti. Proto opravdu nábožný člověk často cítí touhu po kláštere, i když doň nemůže vstoupiti; a proto je to štěstí, když se někomu podaří vstoupiti do dobře zřízeného kláštera; — světáci arci říkají řeholníkům, „že prý jsou lenoši“ a za to vychvalují život ve městě, kde obchod a průmysl kvete. A však v pravdě je to naopak. Praví lenoši vlastně jsou světáci, kteří běhají a se potloukávají, dnem a nocí hlavu a ruce plné práce majíce, a při tom nemají kdy Bohu sloužiti a o duši se starati. Takový život, kde se všecko otáčí o peníze a výdělek, to je pole plné trní, na kterém sítě dobré udušeno bývá. Místo těch vydrancovaných a zbořených klášterů máme nyní nazbyt mnoho kasáren a továren; a který rozumný člověk řekne, že ti tisícové nucených vojáků a děvčat fabrických lépe se mají, nežli se mají a se měli řeholníci? Nikoliv, oni jsou hřř na tom v každém ohledu, zvláště pak co se duše týče.

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi sv. sluhovi svému Vilému tak velikou touhu po samotě klášterní vřtípl, propůjč i nám té milosti, abychom se zkaženého světa vzdalovali a tím duši svou pro nebeskou vlast odchovali. Amen.

29. Květen.

Sv. Maximin r. 349.

Bylo to r. 349., když jednoho dne vkročil do komnaty biskupa Trevírského na Rýně muž, který přicházejí z daleké ciziny prosil o bratrskou hospodu. Biskup mu přívětivě šel v ústrety, a sotva ten počestný vyřknul jméno své, tu mu radostně okolo krku padl a něž-

ně ho objímaje líbal. Byl to, jak říkáme, „vzácný host,“ sv. patriarcha Athanasius z Alexandrie, a ten hostitel jeho byl sv. Maximin. Oba Svátí oplakávali s hlubokou bolestí veliké zmatky, které tehdaž zavládly v Církvi Boží. Ariáni, tito popíratelé a nepřátelé Syna Božího, pustošili s dábelskou zlostí vinici Páně, prznili Svatyni tisíce do záhuby uvrhující a sebou strhující. Strašlivé jsou ty zločiny, kterých jsou páchali proti pravověrným pod ochranou císařů, jež byli vlákali do sítí svých. Biskupové, kteří setrvali věrní u víře v Ježíše Krista, buď uvěznění nebo vypovězení jsou.

2. Mezi těmito nacházel se sv. Athanasius, nejsta-
tečnější obránce víry, jehož Ariáni nenáviděli jako největšího odpůrce svého. I byl vyhostěn přes 700 hodin daleko od sídla svého až do Trevíru, města to na Rýně, kde tehdaž římská císařová měla sídlo své. Sv. Athanasius našel v domě nábožného Maximina nejhostinnější přitulků, a s radostí přijímal nejlaskavější potěchu, kterou z obcování s tímto sv. mužem čerpal, jenž byl sloupem Církve a jedním z nejhrošlivějších obhajců jejích. Přes dvě léta požíval veliký Athanasius hostinné lásky sv. Maximina, a ve spisech svých vychvaluje vzorné obcování svatého přítele svého, jehož Bůh již na tomto světě omilostnil darem zázraků, mezi nimiž následující jest hoden paměti.

3. Jedenkrát cestoval se sv. Martinem do Říma, aby navštívili hroby ss. apoštolů Petra a Pavla. Oslík nesl jim zavazadla. Když šli lesem, aj! tu znenadále vyvalil se medvěd, milého soumara polapil a roztrhal jim ho. I hned povel sv. biskup medvědovi, aby nyní hned zoujal místo oslovo a nesl zavazadla jejich. Medvěd poslechl a tak dlouho jim balík nesl, až přišli k jednomu dvoru, kde medvěda propustili s rozkazem, aby někomu neuškodil více. Athanasius byl na zpět volán z vypovězení svého. Ve vroucích slzách a srdečným objímáním rozloučili se ss. biskupové; vždyť se byli milovat naučili co bratří majíce na zřeteli jeden cíl: Slávu Boží a spásu jeho Církve.

4. Sotva ale milý, vzácný host odešel, tu už zase jiný Svatý žádal o hospodu u biskupa svatého, byl to biskup Pavel z Cařihradu, kterého ukrutný císař Konstantin byl vypověděl z říše východní. Jako Abraham anděle, tak přijal Maximin tohoto svatého obhájce katolické pravdy do domu svého, všeliké jen možné služby lásky mu prokazoval, ho těšil a proti nepřátelům ho zastával. Zatím ale byl zase sv. Athanasius ze svého sídla vypuzen, a musel se utéci do Evropy, kde ho sv. papež Julius hostinsky přijal, a císař Konstans svou vážností chránil. Ariáni tedy snažili se tohoto císaře sobě získati a do bludu zaplésti. I hned vypravili čtyry poslance k císaři do Trevíru, aby tak úskočně toto dílo k místu přivedli. Ale sotva se sv. Maximin o tom dověděl, hned se k císaři odebral, nevinnost sv. Athanasia se statečnou smělostí hájil a císaře tak dalece přivedl, že ty svůdce poslal, odkud přišli a u víře setrval. Proto však Ariáni nyní nenáviděli Maximina, že co bdělý strážce protrhl tenata jejich.

5. Na sněmu v Miláně, který brzo na to slaven byl, uzřel sv. Maximin svého svatého přítele Athanasia

zase. Jak veliká byla radost těchto dvou ss. mužů, ale také jak veliký zármutek nad tím, že Církev sv. tehdaž byla tak pustošena. Často se mezi sebou domlouvali, jak by se přece dalo odpomoci těm velikým pohromám, kteréž kacířství neustále plodilo, a nenacházeli jiné pomoci, než aby slaven byl všeobecný sněm církevní, jímžto by jednota zase byla navracena a kacířství vykořeněno bylo. Hned se dal sv. Maximin do práce. Odebrav se k císaři Konstansovi činil mu nejdolehlivější představení, a podařilo se mu, že po dvou letech se sešel ve městě Sardice všeobecný sněm, 170 biskupů, na kterém předsedal papežský vyslanec Hosius. Sv. Maximin zastával plamennou výmluvností starou apoštolskou víru proti bludařům a měl za to tu čest, že od biskupů rozkolnických z jejich obcování vyloučen byl. On pak se radoval, pro Ježíše pohanění trpěti, nepřestávaje listivě a úskočné cesty bludařů odkrývati a rozšiřování-se jich jedovatého učení na odpor se stavěti. Dlouho trvajícím zápas však strávil poznamená síly jeho, a žalostí nad zmatkem v Církvi srdce mu puklo; při návštěvě jednoho příbuzného ve městě Poitiers umřel r. 349. Později bylo tělo jeho přeneseno do Trevíru, kde posud odpočívá.

Sv. Maximin vyobrazuje se v biskupském rouše, medvěda vedle sebe.

● pohostinství.

Jedna z nejkrásnějších cností našich předkův u víře byla ta, že cizince, jmenovitě věřící srdečně do příbytků svých přijímali a hospodu jim dávali. Klepal-li nešťastný na dvéře, zajisté ho neodkázali; oni by se byli báli, že Ježíše samého odkázali, jenž řekl: „Cokoli jste učinili jednomu z nejmenších ve jménu mém, to tak přijímám, jako by se to bylo stalo mně samému.“ Také sv. Maximin provozoval tuto krásnou cnost kř., jelikož s největší srdečností ty dva vypovězené bratry biskupy do domu svého přijal a jich službami sv. lásky obsypával a zahrnoval. Jest sice pravda, že za časů prvňích křesťanů byla povinnost pohostinnosti k cizím a počestným potřebnější než za dnů našich, kde je všude pro ně vystavených hostinců a hospod dosti; a však přece nejsi jako křesťan sprostěn od dobrého skutku „pocestně přijímati.“ Zaklepá-li chudý unavený počestný, člověk, který nemůže se dostat pod přístřeší: o tož ho neodkazuj slovy nevlídnými; nemůžeš-li ho přijmouti, aspoň mu dej něco k jídlu a tolik almužny, aby v hospodě mohl přenocovati. Vždyť pravý křesťan nezanedbá žádné příležitosti, kde by mohl něco dobrého vykonati; neboť jen dobré skutky vyprovázejí ho s útěchou na věčnost, a jak bys se ulekl, kdyby ti jedenkrát P. Ježíš v den soudný řekl: „Klepal jsem jako cizinec na dvéře tvé, a tys mne nepřijal.“ Tedy buď dle možnosti rád pohostinným; sděluj s hladovým posledním sousto, neodkazuj ho, když prosí, abys od brány nebes nebyl odkázán. Naši předkové slovanští byli již co pohané hostinští; tím více máme my jimi býti, stavše se křesťany; a když nám ss. Cyrill s Methodem sbořili modly Radhoště, tož tím více vtělený, pravý Bůh slovem a příkladem nás učil, abychom pocestně rádi častovali.

Modlitba.

Svatý biskupe Maximine! vypros mně u P. Ježíše útrpné srdce ke všem nešťastným, abych plnil příkázání lásky bratrské a pro tvrdé srdce zavržen nebyl. Amen.

30. Květen.

Sv. Ferdinand, král r. 1252.

Sv. Ferdinand.

Na nejzazším konci Evropy leží k západu země, která jako druhý ráj krásou a úrodností oko a srdce otaví, a již za časů ss. apoštolů Krista P. poznala. Tato země jest Španělsko. — Božím dopuštěním stalo se, že tato krásná, křesťanská země padla v VIII. století do rukou Saracenů, kteří sem v četných houfech z Afriky protější přecházeli, v krvavých bitvách křesťany přemáhavše místo sv. kříže půlměsíc, znak to svého bludu, na věžích kř. vystavovali. Malý hlouček udatných křesťanů uhnul do hor nepřístupných neustále bojujíc proti Saracenům, kteří se pod jménem Maurů v celé zemi rozšiřovali a usazovali. Poznenáhla množil se ten houfeček křesťanů věrných, a po mnohých bitvách vybojovali zase několik provincií, ze kterých napotom zase povstaly říše kř., jako Kastilie, Navara a Aragonie. A však nejkrásnější a největší díl země přece měli ještě nevěřící v moci své, a jen poznenáhla v krvavých bojích mohl jim vyrván býti. Mezi knížaty pak a vojvůdci, kteří se

v tomto mnoholetém zápasu vyznamenali zvláště udatností, zbožnou vírou svou, vznešenou důvěrou v Boha a svou láskou k lidem, zaujímá sv. Ferdinand, král Kastilie a Leonu, jedno z prvních míst.

2. Od matky své Berenguly, sestry to oné zbožné Blanky, která sv. Ludvíka, krále Francouzského, porodila, vychován byl se vši pečlivostí. Již co pacholík jevil mysl vážnou, rytířskou, a onu čistou nevinnost, po které Svaté poznati lze jest. Co mladíkovi 18-letému odevzdala mu matka vládu království Kastilského. Tu jeden z vysokých panů, Alvarez jménem, připravil jeho míru milovnému srdci veliké hoře. Tento muž, mocný to bohatýr ztropiv povstání nechtěl Ferdinanda uznati za krále. S Boží pomocí však poštětilo se Ferdinandovi, přemoci zpouru tuto. Alvarez byl jat a očekával soud přísný. A však srdce Ferdinandova neznalo pomsty; odpustiv mu propustil ho na svobodu. Na radu své zbožné matky vzal si za manželku dceru císaře německého, jménem Beatrix, s nížto v nejšťastnějším manželství žil, též zvolil za rádce svého učeného arcibiskupa Toletánského, Rodriguez-a. Jeho všecken úmysl nyní směřoval k tomu jedině, aby všechny své poddané časně a věčně šťastnými učinil.

3. Neustále vzýval Boha za potřebnou moudrost, kteráž se mu též dostala v míře nejpnější. Všem, kteří mu křivdu učinili, odpustil, a těm, kdož se proti němu vzbouřili, prominul trest. Bedlivě bděl nad zachováváním zákonův, a zřídil zvláštní soudní dvůr, ku kterému se mohl ode všech soudů odvolávati, kdokoliv se v právech svých uražen býti domníval. Zároveň dal sestaviti nový „Zákonník“, kterýž všem za pravidlo sloužiti měl. Věda, že lid bez náboženství spíchá ku záhubě, založil několik sídel biskupských, dal stavěti překrásné chrámy, a vydal četné sumy k zřízení klášterů a špitálův. Tím a častými vojny s nevěřícími důchody jeho velmi byly ztenčeny a vyčerpány; ale přece nechtěl poddaným svým ukládati daní nových. Jeden z jeho rádců, který na utrpení lidu nic nedbal, učinil mu návrh, aby zvláštní poplatek vybíral. Jemu odpověděl Ferdinand: „Bůh uvaruj, abych kdy přijal návrh tvůj; Prozřetelnost Božská mi pomůže jinými cestami. Bojím se více proklínání jedné chudé ženy než celého vojska nevěřících.“

4. V stáří 27 let počal ponejprv táhnouti do pole proti nevěřícím. Nemohl na to patřiti déle, kterak kříž Vykupitele jeho od nevěřících bývá potupen, jeho nejsvětější jméno urouháno, a krásná vlast jeho Španěly úpí v rukou neukojných nepřátel Kristových. Když se do toho boje odvážil, zvolal: „Pane, jenž zpytuješ srdce, Ty víš, že nehledám cti své, nýbrž jedině čest Tvou. Nechcít sobě získati žádné říše pomíjející, nýbrž jedině rozšířiti známost svatého jména Tvého.“ — Arcibiskup musel ho do boje vyprovázeti, a svým vojínům hleděl při každé příležitosti vštěpovati smýšlení pravé, křesťanské. V způsobu kříže nosil roucho kajicné na svém těle, a i v táboře posty přísné zachovával. Často celou noc na modlitbě ztrávil, zvláště ten den před nějakou bitvou modlil se vždy s nejvřelejší vroucností. Všecka vítězství svá připočítal jedině po-

moci Boží a dětinně Mu za to děkoval. Před vojskem svým nechal vždy nésti obraz Panny nejsvětější, aby jich k důvěře v její mocné přispění povzbudil. On sám nosil malý obrázek Boží Rodičky, a když jel do boje, visel na jeho sedle, aby ho vždy před očima měl. Jeho důvěra v Matku Boží byla nad míru veliká; on ji miloval jako matku svou. Na Její přímluvu dosáhl však nejskvělejšího vítězství nad nevěřícími. Město za městem padalo do rukou jeho, a konečně se dostalo i hlavní město Kordova do moci jeho. Velikou mešitu (kostel muhamedánský) tohoto města, překrásnou to stavbu, která podnes stojí, dal slavně vysvětit a v chrám bl. P. Marie proměnit. V Kompostelle nacházel se hrob sv. apoštola Jakoba Většího; z toho chrámu po-brali nevěřcové zvony a křesťané jich museli, jako na potupu, do Kordovy na ramenách odnáseti. Tyto zvony tedy, na spravedlivou odplatu, museli zase nevěřící na svých hřbetech tam zanést. — Jeden z nejskvělejších jeho činů vojenských bylo obležení a dobytí pevnosti Sevilly, která čítala 500.000 obyvatelů.

5. Tato pevnost měla dvoji velmi tlustou hradbu, a opevněna byla 160 věžmi, po 16 měsíců ji Ferdinand obléhal; konečným útokem octnula se v moci jeho. Nevěřícím dovoleno, své statky prodati a svobodně od-táhnouti. Když při odchodu místodržitel nevěřících ještě jedenkrát z návrší krásné město přehlédal, zvolal: „Jenom Svatý mohl s tak málo vojny vydobýti města tak pevného a lidnatého. Mohlo se diti jedině s pomocí Boží, že nám bylo odňato.“ Tak dal i nevěřící svědectví o svatosti Ferdinandově, který té chvály i hoden byl. Pod tím železným pancéřem, který neustále ve vojně nosil, plálo jeho srdce horoucí láskou k Bohu a vroucí láskou k lidem. Válka ho neučinila ukrutným, nýbrž ještě útrpnějším, a jeho veliká vítězství neučinila ho vysokomyslným, nýbrž ještě pokornějším. Na sebe byl přísným, ale pln dobroty a lásky k jiným: proto byl i Bůh s ním. Když za nevěřícími i do Afriky chtěl, aby jich tam bojem podstoupil, tu padl do těžké nemoci, ve které umřel. Když mu přinesl biskup ze Segovie do komnaty nejsv. Svátost oltární, tu slezev s postele, s provazem kolem krku a kříž maje v ruce na hlas z hříchů se zpovídal, a potom Tělo Páně přijal. Sotva se pomodlili u něho litanie ke všem Svatým, tiše usnul v Pánu 30. Května 1252. Pohřben jest v Seville ve chrámě pod obrazem Rodičky Boží. Hrob jeho oslavil Bůh zázraky.

● v o j n ě.

Na sv. Ferdinandovi vidíme, že v jistých okolnostech je to Bohu milé, skutek dobrý — do boje táhnouti. Především je to vojna posvátná, když se boj podstoupí proti nepřítelům, kteří zničení usilují kř. viru a kat. Církev; kdo v takové vojně cedí krev, ten zasluhuje poněkud k mučovníkům počten býti. — Ale i tenkrát, když nepřátelé cizí vtrhnou nespravedlivým způsobem do vlasti, jesti nejen dovoleno, násilí násilím odvracet, jako se též proti loupežníkům brániti dovoleno jest, nýbrž jesti to i dílo záslužné. Nebo kdo nepřítelē zažene nebo zabráni mu vejíti do vlasti, ten ochránil bezčetné rodiny od drancování, trýznění a násilnictví všeho druhu, od moru a hladu a mnohonásobné bídý. Voják ná-

sleduje výpověď sv. Jana: „I my máme život dáti za bratry!“ Vojín pravý má cit pro čest, který netrpí urážek a utrpěné tresce; srdnatost, která svatým účelem jsouc proniknuta, neštítí se nebezpečí povinných; odvahu, která si ví hned pomoci, kde nemožno otálet a přemýšlet; bdělost, která nepřítelē dovede ne příliš nízko ceniti a na vlastní sílu příliš nespolehá; střídmost, která umí strádati a sobě odepřiti; činnost a setrvalost, která vede bezpečně k vítězství. S takovým smýšlením bojovati, to nazývali starí „vojnu s Bohem začít.“ A však i kdo sám netáhne do boje, má aspoň potud přispívati, že spravedlivou věc podporuje modlitbou, penězi, ošetřováním raněných a t. d.

Modlitba.

O Bože! který jsi dal sv. vyznavači svému Ferdinandu, že podstoupil války a přemáhal nepřátelē víry Tvé: propůjč, abychom přímluvou jeho ozbrojení od nepřátelē těla a duše sprostěni byli skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

31. Květen.

Sv. Angela z Merici, zakladatelkyně řádu Voršulinek r. 1540.

Sv. Angela narodila se r. 1470. ve městě vlašském Defenzano z vzácné rodiny Mericiův. Rodičové nábožní vychovávali svých pět dítek nábožně, mezi nimiž zvláště vynikala Svěťice naše. Již záhy dávala důkazy horlivosti pobožné. Počítajíc sedm let u sebe ustanovila, že se nikdy více neuloží do postele. Zvláště pilna byla čistoty panenské, čehož dala zjevný důkaz již v desátém roku věku svého. Ona byla krásná, chování její vděkuplné; zvláště krásné, bělavé vlasy jí dodávaly nadobyté vnuadnosti; ona však si ani nevšímla, že těmi vlasy tak vábila, až jí to jedna přítelkyně zjevila. Toho se lekši zaslíbila se cele Pánu Ježíši, a aby se nikdo o její ruku neucházel, jistým louhem tak dlouho vlasy špinila, až se každému znelíbili musely. V třináctém roce ponejprv s největší vroucností Svátost oltární přijala. Po smrti rodičů svých odebrala se k uci svému do městečka Sala. Tenkrát jí bylo šestnáct let. Strýc jí vzal k sobě s menším bratrem jejím, aby se o jejich vychování dle možnosti své postaral. Jsa muž nábožný nebránil neteři v ničem. V tom času povstaly v duši její pokušení, neslušné obrazy, oplzlé myšlenky. Čím více však doléhalo pokušení, tím více mrtvila tělo své, a divno, že útlé tělo neumorila. I chtěla se odebrati na poušť s bratříčkem, a když tajně s ním ušla, ujec popiliv za nimi zase je vrátil.

2. Umrtím toho bratra odemřeli jí již všickni z rodiny její, a Angela zdrževši se asi šest let v Salu, navrátila se opět do Desenzana, do domu otcovského. Obyvatelē se z toho těšili, an pověst o ní se širila chvalná. Zde měla krásné vidění. Po smrti jisté drahé přítelkyně své totiž jedenkrát vracela se s pole a an se modlila kleknouc uzřela žebrík spouštěti se s nebe, po němž řady panen sestupovaly, mezi nimiž též byla přítelkyně její, a ta jí řekla: „Angelo, vez, že ti Bůh

vidění tohoto popřál, aby ti dal na srozuměnou, že prvé nežli umřeš, máš v Brescii zříditi spolek panen, tomuto podobný. Od té doby vzala oděv řeholní třetího řádu sv. Františka asi v 23. roku věku svého. Pověst o její svatosti se čím dále tím více rozšiřovala, a lidé přicházeli k ní, aby jí poznali a uctili. Mezi cizinci, kteří ji navštívili, byli urození a zbožní manželové rodiny Partengolův, kteří zarmoucení jsouce ztrátou dvou synův posílili ji, aby k nim do Brescie pro útěchu přišla. S povolením představených tedy octnula se ve městě Brescii a brzo vážnosti celého města dosáhla, jakož i mnohé na cestu cnosti přivedla. Nábožný obchodník de Romani zpozorovav, že opět do Desenzana míní se vrátiti, nabídnul se jí s bytem, kde by jako na poušti pobožně žiti mohla. Angela návrh ten přijala a zde velice mnoho dobrého činila, mnoho poutí po blízku konala, a jako Světice svou zbožností se zde skvěla.

3. S největší toužebností nastoupila cestu do Palestiny, aby tam zulíbala místa ss.; a však když dorazili k ostrovu Kandii ku břehu u Kaney, tu by byla nepředvídaná případnost poutníky naše brzo o cíl cesty připravila. Stalo se totiž, že Angela tu náhle oslepla. Věrní průvodci její oznámili Angele, že dále nemohou, ješto by se jim náramná neopatrnost vyčítati musela. A však Angela žádala, aby jí tam aspoň za ruku dovedli, „neboť jsouc rozmanitostí předmětů méně vytrhována budu moci ducha svého tím hlouběji ponořiti v rozjímání oněch ss. tajemství, kteráž na místech, kamž mne zavedete, vykonána byla.“ — Tak se i stalo. Z každého těch posvátných míst uchovala sobě nějakou zbožnou upomínku a domů přinesla, a ostatně památku po sobě tam až po dnes zanechala. Divná to věc! Jak se vraceli, tedy na tom samém místě, kde oslepla, zase od Boha jí zrak byl vrácen. Do moře středozemného se dostali při větru příznivém, zde však se strhla náramná bouře. U prostřed náramného nařikání zůstala Angela neohrožená, a na přímluvu její nepřišla loď k rozkotání, ani zanešení nebyli ku břehům Afriky, kde by se byli stali kořisti mořských loupežníků, nýbrž přistáli ku břehům Italie a pak do Benátek dorazili zase, a konečně do milé Brescie. (25. List. 1524.)

4. Tu uslyšela, že sv. Otec Klement VII. ohlásil pro příští rok 1525. v Římě milostivé léto, a Angela byla by ráda též této příležitosti k získání plnomocných odpustků použila. I odebrala se tedy do Říma, po čem byla již dávno toužila. Také byla připuštěna k sv. Otcovi, který jí nerad z Říma propustil. Tu konečně když se do Brescie vrátila, založila společnost panen sv. Ursuly (Ursulinky). Nejprv totiž zvolila sobě dvanáct cnotných panen z Brescie, jež zvláštním způsobem za duchovní dcery své přijavši k dokonalosti uváděti se snažila. Nikde nechtěla přebývati leč v Brescii. Zde nedaleko chrámu sv. Afry najala domek, v němžto se s jednou z dvanácti učennic svých, Barborou ubytovala, a v němž až do smrti své přebývala. R. 1533. obdržela u prostřed města příbytek pohodlný, v němž se ty nábožné panny scházely. Zde sv. matka položila první základ k řádu, který měl napotom Církvi k velikému

prospěchu sloužiti. Účel tohoto řádu, byl: zbožným vychováním chrániti mládež křesťanskou před proudem hříchův a bludů, které te tehdaž bludem Luthera a Kalvina zmáhaly, právě v ten čas, kde nepřátelé stav panenský zlehčovali a panny z klášterů násilně vytrhovali. Ke konečnému zřízení nové bráti ustanovila 25. Listopad 1535. Toho dne se jich čítalo mimo zakladatelkyni 27 osob. Novou tuto společnost postavila Angela pod ochranu sv. Voršily. Za neobyčejnou pokorou nechtěla také Angela nikterak připustiti, aby nová brát nosila její jméno, nýbrž aby byla nazývána „Společnost sv. Voršily.“

5. Pravidla řádu toho, která sv. Angela sama sestavila, potvrdil biskup v Brescii, a napotom Pavel III. papež, a Angela zvolená za první představenou řádu 18. Března 1537., kde jich bylo 59. Konečně skoro ve věku 70 let bohatá na zásluhy odebrala se do nebes 27. Ledna 1540., jejížto mrtvola po 30 dní zůstala nepohřbená, ohebná a tak jako živá. Konečně bylo tělo její s největší slávou pohřbeno ve chrámě sv. Afry, kde již toli ss. ostatků se nachází, a hned se počaly u hrobu jejího díti zázraky veliké a četné; o nichž když se pověst rozšiřovala, lid nejen v Brescii a Desenzaně, ale i jinde počal ji ctíti za blahoslavenou, a obraz její na oltáře stavěti, ano i sám sv. Karel Borromejský se vyjádřil za několik let potom v Brescii, že ona zasluhuje býti vyhlášena za Svátou. An tak již za blahoslavenou lid ji ctíl, papež Klement XIII. ji za blahoslavenou prohlásil, papež Pius VII. pak za Svátou r. 1807. 24. Května. Kláštery řádu sv. Voršily jsou u nás všude rozšířeny po vlastech; náš milý krajan, kněz r. p. Jakob Procházká, spiritual u Voršulinek v Brně, vydal životopis sv. Angely, který co dárek Dědictví ss. Cyrilla a Methoda všem údům toho dědictví do rukou se dostal, a z něhož jsme vděčně tento výtah sestavili.

Krásna tělesná pomijí, ale cnost potrvá.

Jako bohatství tak i krása zavaluje veliké nebezpečí člověku; krásná osoba pozoruje, že se rádi jiní na ni dívají, že se líbí a že ji vyhledávají, tím se stává obyčejně marnou, chce se zalíbiti, nosí krásné šaty, vlasy sobě podivně a nápadně ozdobuje, drze si chodí a vypouští se do známosti, které se končí v neštěstím a hanbou. Sv. Angela byla též krásná, měla prý obzvláště krásný vlas; co však udělala s ním, to jsme četli. A však krása tělesná může též vésti k dobrému. Ona jest květkou, která krásně voní a svadně, padající kapka v duze, ve které na chvíli paprsek slunce odráží. A však ona může býti též podnětem krásy duchovní, ona může též napomínati člověka, aby hleděl míti v tom krásném těle i duši krásnou, čistotou, pravdomluvností, pokorou, zbožností a láskou ozdobenou. Máš-li od přirozenosti krásnou tvář a krásný zrůst těla, tož si pomysli, to všechno brzo pomine, a ti, kterým se líbíš, ti též pominou; ty i oni stárnou a umřít musí. Pakli ale duše tvá stane se krásnou pravou cností, krásným smýšlením a šlechetnými skutky, to zůstane a to se lépe ukáže na věčnosti, a tím se zavděčíš lidem i zalíbíš Bohu. Sv. Angela dávno umřela, krásné tělo její už není k poznání; ale její ušlechtilý duch neustále trvá v řádu jejím k vyučování a vychování kř. mládeže ženské. Čím krásnější je duše, tím krásnější bude tělo při vzkříšení; ale škaredá duše již zde na zemi škaredě v tváři se

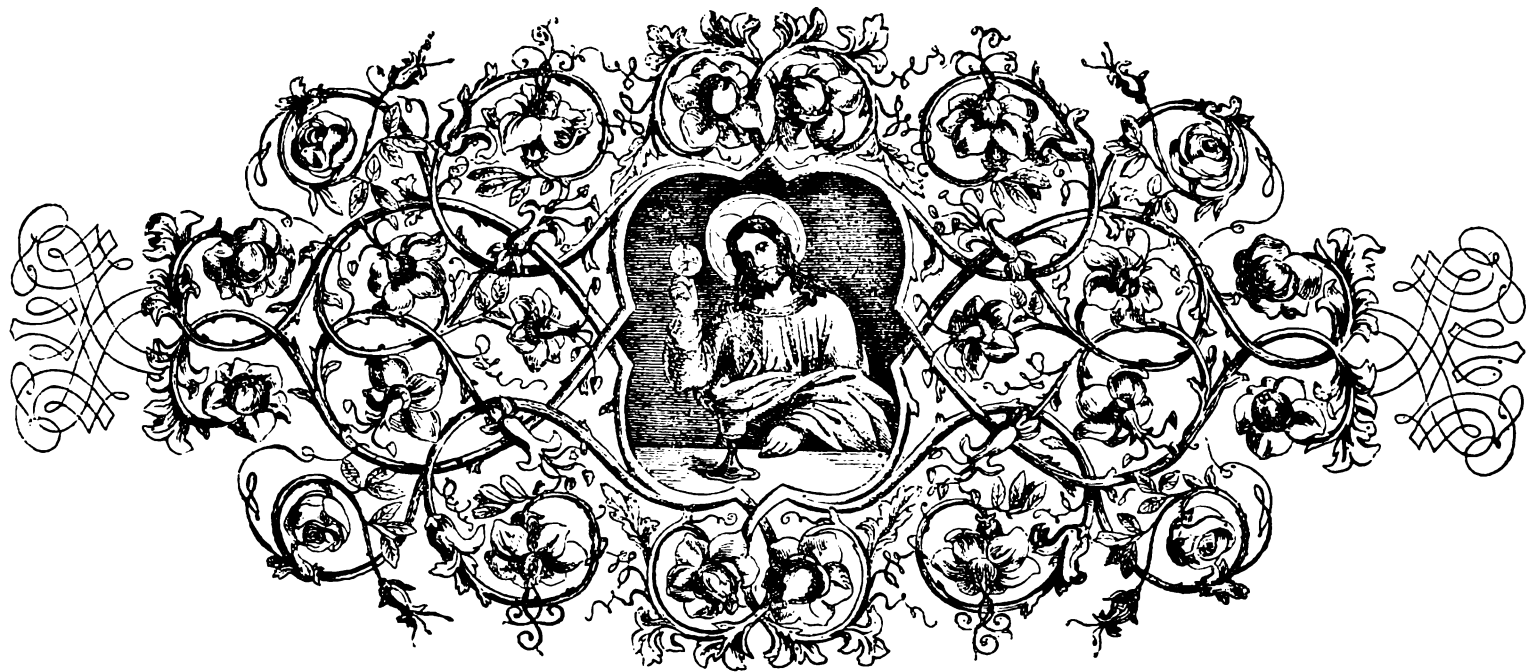
obráží a ukazuje. Zvláště za našeho času sobě ženské skládají příliš mnoho na krásu těla svého a dělají parádu velikou, vlasy své skládají podivně, ano i tváře své líčí a všelicos dělají, aby se líbily, na to ale nezpomenou, že tím klamou sebe i jiné, sebe a jiné do záhuby uvádějí? Jak dlouho trvá krása? — Můj Bože! malá nemoc k. p. neštovice může zohydit tvář dříve krásnou, a smrt jistě ji odejme zcela. Co ale nejhoršího, krása tváře poskvřňuje někdy krásu duše. Mnohá děvčata páší se svou tváří ohavnou modloslužbu a pro samou marnost a do sebe zamilovanost zapominají na Boha a Pána svého; kazí srdce pýchou a nadutostí,

nečistotou a smilstvem a tak na těle a na duši se zničují. „Klamná je vnada a marná je krása; žena, která se Boha bojí, ta dojde chvály.“ (Přisl. 31.)

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi skrze sv. Angelu novou brát posvátných panen v Církvě své uvésti ráčil: propůjč nám, abychom na přímluvu její andělskými mravy se skvěli, a odřeknuvše se všech věcí pozemských radostí nebeských okusiti zasloužili skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

MĚSÍC ČERVEN.

Slavnost Božího Těla

a její původ skrze sv. pannu Juliánu.

Slavnost Božího Těla světivá se buď ke konci měsíce Května, nebo během měsíce Června, a jest jedna z nejmladších a zároveň nejstarších v Církvi katolické.

náš-li ten den, na který se v každé katolické obci děti nejvíce těšívají a s dětmi též každé nábožné kř. srdce? — Kde to nejkrásnější a nejlepší, co každý chrám má, se přináší a na jevo musí, a kde služba Boží nezůstává jen ve chrámě, nýbrž venku po ulicích se ubírá a celé místo v chrám se promění? — Je to slavnost Božího Těla, vysoký Svátek na památku ustanovení nejsv. Svátosti oltářní. Tato památka byla sice vždy slavěna, každá mše sv. již je slavení toho ustanovení; zvláště pak zelený čtvrtek jest ten den, kde tuto památku slavíme. A však zelený čtvrtek je též smuteční den, protože tenkrát umučení Páně začalo a druhý den na Velký pátek na kříži se skončilo. A proto na ten den nemůžeme se tak s celým srdcem oddati té radosti, že nám Pán zanechal dar větší, než-li nebe a země, totiž sebe samého, v té svátosti skrytého. A proto před nedávnem uvedena jest zvláštní slavnost, totiž slavnost Božího Těla. To pak se stalo tak:

2. V jednom klášteře v Lutichu v Nizozemích žila před 600 lety jedna nábožná jeptiška, jménem

Juliána. Toužila po svatosti, tak že i to sobě za hřích pokládala, nač obyčejní lidé ani nepomyslí. Zvláštní pak pobožnost cítila k nejsvětější Svátosti oltářní majíc vroucí touhu, každodenně obcovati mši sv. Již pak to tehdaž nebývalo v jejím klášteře v obyčeji. A proto ve své pokoře a lásce k míru zapřela si tuto rozkoš, aby se na ní ty vlažné sestry nehoršily, kdyby chtěla nad ně býti horlivější, a u nábožnějších zase aby nezískala větší vážnosti. Když ale byla skutečně u sv. přijímání, tu byla jako tonoucí v náplni milosti Božích, tak že se duše její odtud rozplývala jako vosk na blízku ohně. Po každém přijímání přála sobě celý týhoden samotna zůstati, a nebylo jí milo, když musela v tom čase nějakou návštěvu přijíti. Do umučení Krista pak ponořila se s takovou hloubí a vroucností, že půda, kde klečela, někdy celá slzami byla politá, a někdy ani v kostele nemohla se udržeti, aby soucitem nevykřikla, tak že ji vyvésti musela, aby nebylo vytržení. „Kézbych,“ říkávala, „před všemi lidmi smrt kříže mohla pro Krista podstoupiti, abych poněkud mohla odvětit tu lásku, kterou nám P. Ježíš smrtí svou na kříži prokázal.“

3. Na sebe byla velice přísnou. Jen jednou za den jídávala, a sice velmi málo, zřídka spávala, tak že by se mohlo domnívati, že člověk při tak skrovném spaní nemůže ani obstáti. Takovým způsobem byla její celá podstata vždy duchovnější a takměř průhlednější, tak že Duch Boží mohl se tím jasněji v ní obrážeti svým zjevením, jako se v čisté krapce rosy slunéčko obráží. Již od mládí mívala Juliána pravidelně při modlitbě vidění, viděla totiž plný měsíc vznášeti se na modrém blankytu nebeském, a však tím způsobem, že vždy kousek v jeho okrouhlosti chyběl, jakoby z

z ní vylomen byl. Když se dlouho modlila, aby jí P. Bůh zjevil, co to vidění znamená, zjevil jí P. Ježíš: „Ten měsíc znamená nynější stav sv. Církve, tím úlohem měsíce však značí se, že schází ještě jedna slavnost, kterou aby křesťané slavili, ještě sobě přeje. Má se totiž slaviti ustanovení Večeře Páně slavněji a výhradněji, než se to může díti v týhoden sv., kde se utrpení Páně dalo.“ Ona totiž nábožná Juliána má to začítí nejprv sama pro sebe, potom s několika jinými osobami, konečně má to oznámiti celému světu.“

4. Juliána se ulekla toho vybidnutí, a prosila P. Ježíše Krista, aby to uložil kněžím vznešeným a učným, kteří by vážností svou tak veliké podniknutí mohli podporovati. A však Pán setrval na svém, že skrze ní musí se to státi. Když znovu doléhala, aby jí Pán ušetřil s tímto povoláním a s tou úlohou, a aby raděj někoho jiného zvolil, slyšela, jak jeden hlas vyslovil místo Písma svatého: „Velebím Tebe, Otče, Pane nebes a země, že jsi to skryl před moudrými a opatrnými tohoto světa a zjevil to maličkým.“ Tak to chodilo dvacet let. Juliána byla pořád vnitř upomínána, aby vybízela svět k slavnosti Božího Těla; ona však neustále prosila s prosbami, vzdechy a slzami, aby to Pán uložil nějaké osobě vzácné, ano až tak dalece to přišlo, že vyplakavši se ze slzí, plakala krev. Činila pak to z čiré pokory, mnil se za nehodnou, aby založila slavnost tak velikou, svatou. Z opatrnosti nejprve sdělila tuto záležitost výtečně nábožnému duchovnímu prosíciho, aby o tom promluvil s výtečnými bohoslovci a biskupy, co by o tom mínili? — Tak se také stalo. Všickni se s tím schodovali, že by to bylo něco výborného.

5. Ale naopak nescházelo též odporu a posměchu; i učení duchovní horlili proti té novotě, a spíláno Juliáně na mnoze snářek. Nyni ale se nedala odstrašiti Juliána více. Konečně dal se pohnouti biskup v Lutichu k tomu, že tuto slavnost ve svém biskupství uvedl, ale než k tomu přišlo, umřel. An sem přišel kardinál Hugo, který byl dříve převorem dominikánského kláštera v Lutichu, a to zjevení blah. Juliány dobře znal, hned tu slavnost nařídil, sám jí též slavil ponejprv r. 1252. v chrámě sv. Martina v Lutichu před velikým množstvím lidu; také nařídil, aby byla slavena ve všech chrámech celého území, které jemu co vyslanci papežského bylo podřízeno. Juliána musela ze závisťi proto mnoho trpěti. Lid proti ní byl pošťan, že prý k vůli té slavnosti jako představená kláštera promarnila a vy-

házela všecku majetnost kláštera. Lid se vedral do kláštera, mnozí potloukli, co jim do rukou přišlo, jí ale dostati nemohli, neboť našla spásu útekem. Když se vrátila, počalo pronásledování z nova; házeli po ní kamením, a kaple, kde se modlivala, byla zbořena. Nemohla v Lutichu zůstati déle; ale i z ostatních klášterů, do kterých se utekla, byla jest úskoky nepřátel svých vypuzena. Konečně utekla s některými panami, které se své představené odřiči nechťely, do města

Namur. Zde se jim též velice zle vedlo, ale sv. trpělivostí přemohly vše. Přece však ani zde nemohla vydržeti, a konečně již obstárlá obdržela příbytek od jednoho duchovního ve Fosse vedle kostela. Nyni dlouho stonala; Na velikonoce dala se dovésti do chrámu a tam s největší pobožností přijavši Tělo Páně, potom jednoho pátku umřela právě o třech hodinách, v 66. roce věku svého. Jako P. Ježíš jedině skrze veliké trápení a bolesti mohl nám zanechat největší dar, nejsv. Svátost oltární, tak i služebnice jeho, nábožná Juliána, jen velikým namáháním a po mnohých pronásledováních mohla to k místu přivésti, že se konečně slavnost Božího Těla odbývala po celé církvi. A když se nyní z této slavnosti tak velice těšíme, tož je záslušno, abychom si na okamžik též s úctou a díkem zpomenuli na tu, kterou sobě Pán za nástroj k ustanovení této slavnosti vyvolil. Po její smrti uvedl papež Urban IV. r. 1264. tuto krásnou slavnost do celé katolické Církve, tak že se nyní ten čtvrtek po Boží Trojici vůbec koná a konati bude až do skončení světa.

1. Červen.

Sv. Pamfilus, r. 309.

Sv. Pamfilus narodil se v Berytě ve Fenicii v Asii z rodičů vznešených a bohatých. Maje výborné dary ducha a pilnost neunavenou, nabyl ve výborných školách Berytských tak velikých vědomostí, že obce na něho vnesla jedno z předních důstojenství ve městě. Však světské vědy a pocty nebyly s to, utišiti duši jeho vyšším poznáním roztouženou a ukojiti žízeň po Bohu práhnuocí. Temnosti pohanstva, ve kterých zrozen byl a odchován, zdály se mu vždy děsnější a budily tím větší touhu po světle a po pravdě v srdci jeho. A světlo to naučil se znáti, totiž víru křesťanskou. I opustiv vše, jal se Písma sv. ustavičně studovati a vešken život dle zákona Páně zříditi.

2. Aby pak u víře sv. se utvrdil, putoval do Alexandrie a v slavné škole tamější, kterou tenkrát řídil žák Origenův Pierius, zdokonalil vědu svou o Kristu. Potom usadiv se v Césarei Palestinské vedl život svatý. Zde si ustavičně rozjímal hluboký a tajný smysl Písem ss., dal je s velikou pilností na své útraty opsati a opisy rozdal nábožným křesťanům, o kterých věděl, že s prospěchem v nich čítati budou. Zřídil také zde veřejnou školu, ve které se vykládalo Písmo, založil knihovnu, 30.000 kněh počítající; on sepsal také sám mnoho kněh, od ss. Otců velmi chválených, však nazýváce již ztracených, a od té doby, co na kněze posvěcen byl, vedl přísný a tuhý život. Po rodičích zděděné jmění rozdal chudým, a vzdáliv se od hluku světského snažil se jedině Pánu Ježíši sloužiti a horliti jedině o čest a slávu Boží.

3. Dáno pak bylo jemu také, nejenom v Krista věřiti, ale i pro Něho trpěti. R. 307. totiž kázal ho Urban, vladař Palestinský s mnohými křesťany jíti, a že o jeho veliké učenosti a výmluvnosti slyšel, povolil mu, na soudu se hájiti. Pamfilus se hájil výborně; ale Urbana nepřesvědčil, neboť patřil Urban k těm lidem, jejichž srdce se před pravdou uzamklo. Urban se chtěl toliko z výmluvnosti sv. kněze potěšiti, a proto ho nutil, aby Krista se odřeknuv, obětoval modlám; jelikož ale Pamfilus v tom po vůli mu nebyl, kázal mu boky ostrými drápy rozervati. Ale žádná muka nebyla s to, aby pevnou víru sv. mučenníka zviklala, tak že vladař hněvem a hanbou zarděn nepřemoženého kněze opět do hnusného žaláře dal uvrci, v kterémž již více křesťanů úpelo. Dvě léta tam vězel k nemalému prospěchu spolupovězňů. V čas vězení sepsal též přispěním Eusebia obranu nábožného a učeného Origena, kterého někteří z bludu nařkli.

4. V tom čase byl Urban sesazen a pro zločiny stat. Firmilián, jeho nástupce, nebyl o mnoho lepší, neboť také velmi divoce pronásledoval křesťany. A ten pohnav Pamfila a jiné na soud a vida, že jsou nezvratní, odsoudil je, aby stati byli. Byli pak krom Pamfila Valens jáhen církve jerusalémské, stařeček velebný, a v Písmech tak zběhlý, že je od slova ke slovu z paměti uměl, Pavel, křesťan horlivý. Kolem soudní stolice stálo mnoho lidstva, a mezi nimi též Porfyrius, sluha, kterého sv. Pamfilus jako syna miloval. A ten uslyšev, že pán jeho hrdla jest odsouzen, prosil, aby se mu povolilo, těla mrtvá pochovati. Soudě z toho Firmilián, že Porfyrius je křesťanem, tázal se velmi hněvivě, zda-li by také křesťanem byl? a když tento přisvědčil, kázal ho vladař železnými drápy tak ukrutně dřítí, že holé kosti viděti bylo; a na to jej k upálení odsoudil.

5. S veselou tváří, jakoby bolestí ani necítil, ubíral se Pamfilus k hranici. Toliko slovo Ježíš zavznělo z úst jeho, než duši vypustil. Setník, který tu zprávu Pamfilovi přinesl, byl stat, po něm i jiní, až i řád na Pamfila přišel. To se dalo 16. února 309. Těla jejich měla býti potravou dravé zvěře, a však ač čtyry dny ležela zde, zvěř netkla se jich. Na to uctivě od křesťanů pochována jsou. Firmilián bídne zahynul.

Sv. Pamfilus vyobrazuje se s nožem v ruce.

O Písmě sv.

Sv. Pamfilus čítal netoliko sám velmi bedlivě Písma ss., ale i čtení jich jiným radil a schvaloval. A však ohledem Písem ss. pamatovati máme následující pravidla:

1. Věděti slušno, že Písmo sv. neobsahuje úplné učení Ježíše Krista a ss. apoštolů. Kristus Pán zajiště nerozeslal své apoštoly psát, nýbrž jen kázat! také největší počet lidí na světě neumějí čísti a přece chtějí také slovem Božím spasení býti; pročež především přijde na to, aby slyšeli ústní učení. Nejmnější apoštolové také skutečně nic nepsalí: ti však, kteří psali, učinili to teprv dlouho po narození Krista Pána, i Matouš teprv 50 let, Jan 70 let po tom.

2. K tomu jsou jednotlivé části Písma sv. psány jen ze zvláštní nějaké příčiny, tak k. p. sv. Matouš byl k tomu vybidnut od Židů obrácených, a Jan psal své evangelium proti povstalému bludu, který vznikl. Žádný však z těch ss. evangelistů neměl úmyslu, aby celou úplnou víru kř. v nějakém spisu vyložil, tak aby nic jiného již potřeba nebylo. Jestli to tedy veliké zblouznění, když se protestanté domnívají, že v Písmě sv. jest obsaženo všecko, co Kristus a ss. apoštolové učili.

3. Dále je siče všecko, co v Písmě sv. stojí, jistá neomylná pravda, slovo Boží samo, protože ss. evangelistové a apoštolé, kteří to spisovali, při tom od Ducha sv. osvíceni a vedeni byli. Sv. Augustin proto praví: „Máme čtení Písma sv. tak uctivě slyšeti, jako kdyby P. Ježíš sám mezi námi se octnul a nás vyučoval.“ — Na důkaz úcty proto vstáváme, když se čte sv. Evangelium, a ve východní církvi rozdíhají se svíce. Naproti tomu ale je to zase blud, když si každý chce sám z Písma sv. svou víru utvořiti a vzdělati, místo co by se měl živého slova Církve držeti. Nebo za jedno ani nevíš, je-li to všecko z cizích řečí správně do slovanské řeči přeloženo. Po tom mnohým místům Písma sv. jediné ten dobře může rozuměti, kdo má důkladné znalosti o té zemi, o tom lidu, o mravech, o řeči a poměrech věku tehdejšího, což jen člověk učený míti může. A přece ani nejučenější lidé nejsou s to, aby všecko jistě a bezpečně vyložili. Proto u těch, kteří nejsou katolíci, stává tisícero výkladů, sobě odporujících, a stává k. p. v Americe kolik set sekt, z nichž každá se domnívá, že pravda na její straně jest, a z nichž každá se Písma sv. dokládá. Proto založil Pán Církve a této propůjčil Ducha sv.; jediné Církve jest s to, aby ustanovila, který je ten pravý smysl Písma sv. Kdo tedy Písmo sv. čítá, ten se musí držeti toho, jak je vykládá Církve. kdo ale sám dle hlavy své sobě vykládá, tomu i Písmo sv. může sloužiti k záhubě, jakož i Svátost oltářní těm k záhubě slouží, kdož ji nehodně přijímají.

Modlitba.

Osvět, prosím, Pane Bože! osvět na přímělu služebníka svého Pamfila mysl mou, abych dnem i nocí rozjímal si sv. zákon Tvůj a zachovával jej s celým srdcem svým. Amen.

2. Červen.

Sv. Photinus a jiní mučenníci Lyonští r. 177.

Vypuklo pronásledování — pohané povstali proti křesťanům svědčící, že prý při svých večerích jídají maso lidské, a vesměs beze všeho ušetření krevností chlipností se prznějí a jiné zločiny páší, které se vírou kř. zřejmě zakazují, a kterýmiž se člověk snad ani vinen státi nemůže. „Když se o tom roznesla pověst“

— vypravují nám onino mučebníci sami — „zhrozili se nás všickni lidé a proklínali nás, ba i ti, kteří prvé mírnější k nám byli, skřipěli zuby a zuřili.“ Není možno, vypraviti ty muky, jimiž mučení jsou, aby se k tomu přiznali. Nejukrutněji zuřilo se proti jahnovi Sanktovi z Vídně, proti Maturovi, novokřtěnci, proti Blandině dívce.“

2. Blandina byla útlého těla, že jsme se všickni o ni báli, aby pod mukami neklesla. Ale milost Boží slíbila jí tak, že po celý den muky vytrpěla, až katané se unavivše přestali, divíce se, jak ještě po takých otrápách živa jest. A však kolikrátkoli zvolala: „Křestanka jsem, nic nešlechtného mezi sebou nepáseme,“ — tolikrát nabyla nové síly a jakési necitelnosti a otrlosti. — Jahen Sanktus také neslýchané muky snášel s trpělivostí nadpřirozenou, že jim nezjevil ani jména svého, ani vlasti, ani stavu. Na všechny otázky jejich toliko odpovídal: „Křestanem jsem!“ — jiného slova vynutit nemohli. Tu vztekly vladař rozkázal na údy těla jeho

přikládati plechy železné rozpálené. Za několik dnů byl znovu mučen, aby buď byl dorazen a ostatním strach nahnán, nebo se přiznal. A však i tenkrát zklamáni jsou; nebo tělo jeho při prvním mučení shrocené po druhém jako lékem se občerstvilo.

3. Nyní byla i Blandina mučena a jsouc již skoro polomrtva, protrhla se zase jako ze sna v mukách svých a připomínajíc sobě slávu nebeskou zmužile promluvila k lidu takto: „Bloudíte velice, an se domníváte, že křestané jedí vlastní děti, ješto jim ani není dovoleno, jísti krev nerozumných hovad.“ A trvajíc takto u vyznání víry opět k ostatním do vězení byla uvržena. Vidouce nepřátelé, že takto nad mučenníky nemohou zvítěziti, vrhli jich do žaláře, kde mnozí zahynuli. Mezi těmi, kteří tenkrát smrt utrpěli, připomíná se zvláště sv. Photinus, biskup Lugdunský, stařeček víc než 90ti-letý a tak chůravý, že sotva dýchal.

4. Horoucí touha, vydati o Kristu svědectví, občerstvila sílu jeho tělesnou tak, že život pro víru mohl nasaditi. Vojáci a úředníci hnali ho na soud; nesmírný dav lidu šel za ním divým rykem a hrozným rouháním ho provázející, jakoby ten největší zločinec byl. Když

se ho vladař otázal: „Kdo jest Bůh křestanský?“ odpovéděl krátce: „Jsi-li hoden, brzo Ho poznáš.“ Po té smykán, pěstmi bit, prán tím, co kdo v ruce měl, a to, že modlám se rouhal. Sotva dechu popadaje byl Photinus zase do vězení vržen, kde po dvou dnech skončil. Kterí víru zapřeli v naději, že žaláře a muk zbudou, zmýlili se velice, nebo museli též do vězení. Ale jaký to rozdíl: vyznavačové byli v žaláři, že byli křestany; tito zrádčové ale proto, že jich pohané měli za vrahy a zločince. Jedni i druzí rozeznávali se hned při prvním pohledu. Mučenníci byli veselí, důstojní, plni libé vůně! odpadlíci zasmušilí a zoufalí! i pohané jim spílali, že jsou baby. Tím choulostiví u víře se upevnili.

5. Konečně ustanovil vladař den, kde měli mučení býti. Lid se sbíhal na místo popravni. Nejprv Maturus a Sanktus bičováni, litým šelmám hození a na železných stolicích pečení. — Pak kázal Blandinu, ke sloupu přivázati a dravou zvěř na ní pustiti. Když ale lité šelmy jí neuškodily, musela zas do vězení. Nyní došla řada na Atala, muže velice váženého, který měl pro potupu na krku tabulku s nápisem: „Tento jest Atalus, křestan;“ že ale byl měšťanem římským, netroufaje si vladař něco zlého mu učiniti, dal ho též do vězení, a zatím na císaře psal, co by s ním činiti měl? Nyní se ulevilo křestanům v žaláři, a žalář se proměnil v chrám Boží, a mnozí z těch, co víru zapřeli, zase do lůna Církve se vrátili. Konečně když se dávaly lidu roční veřejné hry, přišlo od císaře, aby všickni vězňové, kteří od víry kř. odstoupiti nechtěli, byli usmrceni. Když hry se započaly, pohnal vladař všechny vězňové před soud. Nejprv se tázal každého na jeho víru; kdož u víře kř. setrvali, odsoudil k smrti, a sice ty, jenž byli římskými měšťany, kázal stínati; druhé ale litým šelmám házeti. Odpadlíci všickni odvolavše zapření své utraceni jsou. K závěrku mučení jsou Blandina a patnáctiletý mládenec Pontikus. Nejprv ji tedy do krve mrskali, pak posadili na žhavou stolic, konečně do síti zaobalili a divoké krávy hodili, od níž bodána, do výšky házena a konečně rozšlapána umřela. Mrtvá jejich těla byla spálena a popel do řeky Rhodana vmetán.

Sv. Photinus vyobrazuje se co ctihodný stařec v rouchu biskupském.

Svědectví pohanů o sv. přijímání prvních křestanů.

Mezi nespravedlivými předházkami a lživými obviňováními, kterých pohané prvotním křestanům činivali, byla i ta obžaloba, že prý křestané při svých schůzkách malé dítky zabíjejí, jejich maso jídají a jejich krev pijí. — Toto obviňování bylo ovšem zcela nepravdivé; a však ono nám přece podává důkaz, jakého způsobu byla již tehdejší víra prvních křestanů ohledem nejsv. večeře Páně. Jako my po dneš, tak oni již tehdejší věřili pevně v to, že v nejsv. Svátosti oltářní P. Ježíš s tělem a krví pod způsobami chleba a vína přítomen jest, a že při večeři Páně přijímají skutečně pravé, bytelné tělo Páně. První křestané však ze strachu před pohany toto učení drželi potajmo, ano ani katechumenům, t. j. těm, kteří u víře kř. teprv se cvičili, ještě nebylo sdělováno toto sv. tajemství, aniž přítomni býti směli celé mši

sv. Teprv když tito novokřesťané byli pokřtěni a birmováni, po bedlivé zkoušce připuštění byli ke stolu Páně. Pohané tedy o sv. přijímání nevěděli nic jistého; oni sice doslychali z úst odpadlých křesťanů sem tam něco o tom, nemohli však tomuto tajemství porozuměti, anebo si náležitý pojem o něm učiniti; tedy mu rozuměli neprávě a také nashval, zlomyslně je překrucovali z nenávisti ke křesťanům, kteréž takovým způsobem lehčeji na smrt vydati mohli. Toto se tedy také přihodilo ss. mučenníkům Lugdunským, proti kterým od pohanů totéž osočování pozdviženo. Tito však takové obviňování s ošklivostí od sebe odmítali, a však o sv. přijímání přece jim nic nepověděli, aby pohanům k posměchu a k rouhání příčiny nedali. Nyní za našich dob směje ovšem víru svou ve Svátost oltářní vyznávat, a ty, katolický křesťane! máš to i činiti, a vždy a všude s Církví kat. věřiti, že P. Ježíš s tělem a krví ve Svátosti oltářní k tobě přichází, vida, kterak již první křesťané tutéž víru vyznávali, ano i pohané o ní svědectví vydávají!

M o d l i t b a .

O Bože! Otče nejdobrotivější, od Něhož pochází všeliký dobrý dar, račiž prosíme milost svou na nás vylíti, která by netoliko rozum osvětila, ale i srdce rozehrála, tak abychom důstojnost pravého křesťana poznali a povinnosti jeho vši silou vykonávati se snažili. Toho rač nám uděliti na přímluvu ss. mučenníků skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

3. Červen.

Sv. Klotilda, královna francouzská r. 545.

Sv. Klotilda, dcera krále Burgundského Chilpericha, od nejtějšího dětinství těhotami rozličnými stíhána, cvičila se v trpělivosti. Strýc Gundebald dychtiv jsa vlády zavraždil bratra Chilpericha i s ženou a syny, toliko dcer ušetřil, z nichž Šedelindu poslal do kláštera, Klotildu pak si podržel. Ačkoli byl dvůr ariánský, Klotilda se vychovávala u víře katolické, neboť měla býti nástrojem, kterým Bůh světlo víry rozžiti chtěl celému národu Franckému. Víra katolická pomáhala Klotildě snášeti bolestný osud, který jí potkal. Krásná a cnotná jsouc nevinnost těla i duše u dvora zachovala. Sám strýc tak velice se důvěřoval v ni, že jí v nepřítomnosti své poklady a vládu svěřil. Jak mile se pověst o Klotildě roznesla, ucházel se král Francký Chlodvík skrze posly o ruku její. Gundebald se tázal neteře, zda-li by se za Chlodvíka provdati chtěla? Klotilda svolila pod tou výminkou, když jí bude volno, vyznávat víru katolickou, neboť byl Chlodvík tenkrát ještě pohanem.

2. R. 493. slavila se svatba v Suesióně. Jsouc Klotilda teď královnou, nezhrdla, jak se obyčejně stává. Zřídila si v paláci kapličku, ve které se denně kolik hodin modlívala. Chudým dávala almužnu hojnou; pokud mohla, kála se tuze, a ač vším oplývala, přísně se zapírala. Bedlivě dávala pozor na dvořanky, jak na křesťanskou hospodyně sluší, a takovou důstojnost ve všem jevila, že všickni před ní cítili hlubokou úctu. Ku králi, pánu svému, který jí srdečně miloval, chovala se poslušně; hněv jeho krotila tak obratně, že ho počala i do lůna církve obracet. Velmi často mluvívala s manželem svým o pověrách a zjištění pohanské,

vykládala mu krásu a velebnost víry katolické, a v ní že všeliká blaženost lidská, jak zde na tomto světě i po smrti záleží, živě dokazovala. Král to rád poslouchal, co mu povídávala; a však slibu svému nedostál jedině to připustiv, aby dítě, které Klotilda porodila, přijalo křest sv. Nyní pak ku zkoušce nábožné královny dopustil Bůh, že to dítě hned po křestu zemřelo.

3. Chlodvík uvržen byl smrtí toho děťátka téměř do zoufalství a choti své vytýkal, že ten křest jest vinen smrtí dítěte drahého. A však Klotilda neklesajíc v mysl, zdvojila modlitbu svou, a s trpělivostí očekávala pomoc Páně. Tu stalo se, že porodila druhého syna, a i toho dala pokřestiti. Ale za nějaký čas i tento králevic nebezpečně ochořel. Nyní se král oddal největší zuřivosti; a však Klotilda obrátila se s pevnou důvěrou k Bohu a hle! nenadále ozdravlo dítě, Chlodvík se utišil uznáv velikou moc Boha křesťanského. A však z bázně před svými poddanými přece ještě pohanem zůstal. Veliká proto byla bolest sv. královny, a však ona nepřestávala se modliti, a konečně dosáhla vyslyšení zázračného.

4. Chlodvík vedl vojnu s Němci. Dříve než-li do boje odtáhl, pravila mu Klotilda: „Hleď, abys nad nepřítelem zvítězil, a protože Boha křesťanů vzývej. On toliko jest neobmezeným Pánem všehomíra; on sluje Bohem zástupů. Obrátíš-li se k Němu v důvěře s pevnou věrou, nic ti neodolá a zvítězíš nad nepřátely, byť by i sto jich proti jednomu se postavilo. Pamatuj na to, co jsem řekla tobě.“ — A Chlodvík upamatoval se na slovo královny v nejtěžším nebezpečení. U Tolbiaka (nyní Zulpich blíž Rýna Kolína) strhla se mezi oběma vojskama tuhá bitva. Král Sigambrův padl a Chlodvíkovo vojsko poraženo na útěk se dávalo. V tom okamžení upamatoval se král na slova Klotildina, pozdvihl oči k nebesům a u veliké zkroutělosti se modlil: „Jesu Kriste, o kterémž Klotilda praví, že synem Boha živého jsi a pomáháš sklíčeným a vítězství dáváš v Tebe doufajícím: Tvé pomoci žádám, v Tebe uvěřím a ve jménu Tvém dám se křtiti, pak-li mi vítězství propůjčíš nad nepřátely mými. Vzáyval jsem bohy své, ale vidím, že vzdálili se s pomocí svou: z čehož soudím, že žádné moci nemají; teď k Tobě se modlím, pomoz jen!“ — Sotva se pomodlil král Frankův: aj, zotavilo se vojsko jeho a porazilo Alemany, kteří na útěk se dali, neboť i král jejich byl padl.

5. Chlodvík dostal slovu svému a r. 496. dal se od sv. Remigia, biskupa Remesšského (Rheims) pokřtiti a s ním i veliké množství lidu. On byl nyní jediný katolickým křesťanem, ant ostatní králové byli se drželi bludu ariánského. Král nyní mnoho dobrého vykonal; zvláště ale zakládal kostely, mezi nimiž byl nejslavnější v Paříži ke cti ss. Petra a Pavla založený, který až po dnes pod jménem kostela sv. Genovefy stojí. Umřel pak 27. Listopadu r. 521., pochován byv v kostele též sv. Genovefy. Po smrti jeho bylo mnoho svárů a hádek, ano i vražd mezi jeho syny a vnuky, nábožná Klotilda náramně se nad tím rmoutila; a však všecko její prošení a k pokoji napomínání nepomáhalo nic. Nyní tedy opustila dvůr královský a odebrala se do města

Tours, ke hrobu sv. Martina, kde na blízku jeho zařídívši sobě bydlo se svým služebnictvem v tajnosti živa byla. Na hrobě sv. biskupa se modlivala; v postech, bděních a zvláště v obsluze chudých a nemocných trávila dny své jediné na věčnost pamatujíc, jediné po nebi toužíc. Tricet dnů předpovídala hodinu smrti své; anděl jí to byl zjevil na hrobě sv. Martina. V tomto čase rozdala všecko jmění chudým, a cele od světa odloučená jen na smrt se připravovala. Před svým úmrtím ještě složila veřejné vyznání víry katolické a ve slovech: „K Tobě, o Pane! pozdvihla jsem duši svou! Můj Bože! v Tebe doufám, zahanbena nebudu“ odevzdala duši svou Stvořiteli svému. Její mrtvola pohřbena byla v tom chrámě, který od jejího chotě vystaven byl.

Vyobrazuje se v královském oděvu s korunou na hlavě.

● smíšených manželstvích.

Sv. Klodilda by nebyla nikdy ruku svou podala nevěřícímu Chlodvíkovi, kdyby jí nebyl slíbil, že i on se stane křesťanem, a ona též použila všech prostředků, aby chotě svého pánu Ježíši získala a ho posvětila. Mělat tedy tato sv. královna věrnou přítulnost ku sv. katolické Církvi, její svatá víra šla jí nade všecko; ona nebyla, jako tak mnozí mladí lidé za našeho času, kteří pro časné zaopatření bez rozmyšlení s bludáři do sňatku manželského vstupují a ve své k posvátnému klenotu víry lhostejnosti až tak dalece se ocitují, že i děti z takového manželství pošle v tom bludu vychovati dají! Jak bohaprázdně však jednají osoby takové! Jak nešťastnými činí sami sebe a děti své! — Manželství v Církvi katolické jest viditelný obraz tajemství plného spojení Ježíše Krista s jeho milou chotí, sv. Církvi; protož manželství katolické, rádně uzavřené, nemůže již rozloučeno býti. Katoličtí manželové musejí se věrně milovati až do své smrti, jako Kristus P. a Církev se milují. Kterak může ale manželství mezi katolíkem i jinověrcem býti obrazem takovým; kterak se mohou muž a žena srdečně a věrně milovati, když nemajíce ve víře stejného smýšlení jeden z nich to zavrhuje a tím pohrdá, co druhý věří a miluje! Kterak mohou tací manželové opravdu křesťansky své děti vychovávat, když se u víře nesrovnávají! A potom, jaké nebezpečí nastává v takovém manželství pro část katolickou! Kolik jich už takovým způsobem o víru svou přišlo! Katolická strana musí vědět a věřit, že její sv. víra je samospasitelná, jelikož je jediné pravá; jaká bolest musí jí pojmouti, anť vidětí musí, kterak druhá strana sama sebe zbavuje spásy setrvávajíc v bludu! — Konečně, chce-li jinověrec, může se dát rozvésti a potom hned zase nový sňatek uzavřít; katolický soudruh toho učiniti nesmí, dle učení katolické Církve jediné smrtí může rozloučen býti sňatek rádného manželství. Jak nešťastná je tedy strana katolická v manželství, když se druhá dá rozvésti!!

Sv. katolická Církev proto všim právem zavrhuje taková smíšená manželstva, a nemůže jim udělití svého úplného požehnání; ano ona to za těžký hřích pokládá, když katolická strana v to svolí, aby děti vychovány byly v bludu, a takovému lhostejnému údu zcela odpírá své sv. požehnání a své svátosti. Rodičové tedy nemají nikdy takové sňatky podporovati, a katolické osoby nemají nikdy do nich vstupovati, nechťejí-li se do neštěstí uvrhnouti. Ostatně, kteří takový krok již učinili, nemají žádného prostředku zanedbati, aby jinověrecká strana do lůna Církve byla nazpět přivedena. Mají to tedy dělati, jako sv. Klodilda, která tichostí, dobrým příkladem, modlitbou a skutky kajícími svého chotě P. Ježíši získala. — Totéž mají činiti manželky, které mají muže dle jména sice katolíky, v skutku však nevěrce, mohou jich

modlitbou a srdečným domlouváním zase na dobrou cestu přivésti, či jak dí apoštol, posvětití. Sňatky pak tak smíšené, jaký byl mezi sv. Klodildou a Chlodvíkem, totiž mezi pohanem a křesťankou, a nebo naopak jsou nyní v Církvi zcela zapovězené.

Modlitba.

Račiz, o Bože! na příměluvu služebnice své sv. Klodildy, v srdcích všech manželů lásku manželskou rozšířiti, aby upřímní a věrní jsouce k sobě povinnosti stavu svého zachovávali a tak do nebe vejíti mohli. Amen.

4. Červen.

Sv. František Caracciolo, zakladatel řádu menších regulovaných duchovních r. 1608.

Sv. František narodil se 13. Října 1563. v Santa Maria v Abruzzech, kde přebývali rodiče jeho. Na křtu sv. obdržel jméno Askanius. Jeho rodičové byli urození a nábožní. U sv. Františka se už hned záhy potvrdilo přísloví; „Co má býti kopřivou, to brzo páli; — kdo má býti svatým, ten záhy vzdává Bohu chválu.“ Rodičové ho proto velmi pečlivě vychovávali, aby výborné vlohy jeho a živá mysl náležitěho směru dosáhly. František vyhověl jejich přání prospívaje lety i u vědách a v cnostech. Zvláště se brzo vyznamenával vroucí pobožností k P. Ježíši v nejsvětější Svátosti oltární a k P. Marii. Denně se zpovídal a v sobotu se postil. Již od mládí svého jevil velikou útrpnost k nuzným a chudým; u otce na ně o podporu prosíval, a to nejlepší z toho, co obdržel, sdělil jim. Čistota mravů jeho byla tak veliká, že nejmenší slovo proti stydlivosti popudilo nevoli jeho. Tak ztrávil bezúhonný onen věk, který největším nebezpečím vystaven jest. Když mu bylo 22 let, dostal po těle tak silnou vyraženinu, že se octnul v nebezpečí smrti. Tato zdoluhavá nemoc, ze které dostal do žaludka díry, přesvědčila ho o marnosti světa a blahosti těch, kdož se věnují Bohu. I uzavřel jest, světa zcela se odřici, kdyby uzdravěl, a Bohu a bližnímu jediné sloužití slibem se zavázal. Když se zotavil, vyjevil úmysl rodičům, že chce do Neapole se odebrati a tam bohosloví studovati, což mu povolili. Tam tedy i za kněze vysvěcen byv přidružil se k nábožnému spolku, který zajaté obracel a odsouzené na smrt připravoval; i též pečovali o vězně a otroky galejni. Sv. František velikou část života v takových skutcích lásky ztrávil.

2. R. 1588. J. A. Adorno, vzácný Janovan odřekl se světa, jehož dosud dost dlouho byl ctitelem, a stal se duchovním. I byl učinil plán nového ústavu pro duchovní, který by měl spojovati s činným životem též rozjímavý. I sdělil náhled svůj kanovníkovi Fabriciu Caracciolo v Neapoli, jenž byl příbuzný sv. Františka, a oba uzavřeli jsou, hledati v Askaniovi Caracciolo-vi, o němž zde řeč jest, soudruha třetího. Omylem dostalo se toto psaní našemu Svatému do rukou. I děkovav Bohu za toto řízení hned k nim pospíchal, aby se s

nimi spojil. Aby si to dobře rozvážití mohli, ustoupili tito ss. tři mužové na poustku Kamaldulenského kláštera u Neapole a čtyřicet dní modlitbou, postem a jiným mrtvením podniknu svému pozhnání Boží vyprosovali. Potom s návrhem své řehole do Říma se ubírali, aby potvrzení sv. Otce obdrželi. Pověst o jejich svatosti byla tak velická, že jim někteří kardinálové a příbuzní kočáry své v ústřety poslali; oni však dověděvše se o tom, hned z pokory jinou cestou se do Říma ubírali, a dostavše se tam jsouce nepoznání mezi žebráky se vmísili a u kláštera kapucinského o almužnu prosili. Octnuvše se před sv. Otcem Sixtem V. předložili jemu návrh svůj. Sv. Otec jich velmi vlídně přijav všecko bedlivě rozvážil, a potom 1. Června 1588. řeholi jejich potvrdil pod názvem: Clerici Regulares Minores.

3. Když se byli do Neapole vrátili, ucházeli se o to, aby měli klášter a kostel. Konečně po dlouhém hledání obdrželi příbytek v předměstí. Nyní zcela upokojeni jsouce složili sliby řeholní 9. Dubna 1589. Při té příležitosti náš Svatý přijal jméno František (Assisi). Brzo čítala ta brát deset údů. Krom čtyř obyčejných slibů měli jeden zvláštní, kterým se zavazovali, že v řádu svém žádných církevních důstojností ani úřadů nechtějí vyhledávat. Každý den zpytují dvakrát svědomí, káží, zpovídají a konají missie. Někteří sloužejí ve špitálech, jiní ve vězeních. Čtyry dny v týdnu mají posty a jiné kajicné skutky a mrtvení vykonávají. Vyučují též mláď a v čas zkoušky mnohé údy pro sebe získávají. Též mají zvláštní poustevny pro ty, kteří se chtějí zcela oddati životu rozjímavému. Ten, který tento způsob života zvolil, odejde bez povolení představeného do poustevny.

4. Tento ústav rychle se rozšířil po Neapolsku, ve Španělech a Portugalech. A však nestalo se to bez obtíží velikých, a bylo jim krom toho snáseti prudkých odporů a přísných důtek se strany světských lidí proti tomuto ústavu. Adorno a František prohledali k tomu, aby se řád jejich daleko rozšířil; pročež k tomu cíli podnikli cestu do Španěl r. 1590; a však předsevzetí jejich minulo se s účinkem žádoucím, jelikož rada královská vydala nález, dle kterého uvedení každého nového řádu v království bylo jest zapovězeno. A však jejich nábožné obcování po té cestě způsobilo to, že každý o nich podržel nejlepší smýšlení, co později k dosažení jejich zbožného předsevzetí velice přispívalo. Ve Valencii mluvili se sv. Ludvíkem Bertrandem, z řádu sv. Dominika, který jim předpověděl, že později přece dosáhnou cíle svého. Po dvou letech zemřel Adorno, a sv. František byl zvolen za generála řádu. Toto vyznamenání způsobilo mu mnoho protiventství a utrpení. Proud jedovatých pomluv hnál se za ním: on pak s trpělivostí se oddal do vůle Boží. Všeobecná vážnost, kteréž později zase nabyl, byla mu odměnou za prokázanou trpělivost a pokoru. Zvláště byl vyznamenán a oceněn od králů Španělských Filipa II. a Filipa III. Spůsob, jakovým František plnil povinnosti své kněžské, jeho vynasazení a horlivost ve vyučování a kázání vzdělávaly každého a sloužily ke cti a chvále Boží.

Jeho kázání působila velice; obyčejně napomínal k nějaké cnosti, a však i celá jeho osobnost byla kázáním příkladným. V řádě svém uvedl ustavičné klanění-se nejsv. Svátosti oltární. Každodenně modlili se vespolek hodinu před nejsv. Svátostí, a potom každý ještě hodinu pro sebe, druh za druhem. Vždy ráno seděl ve zpovědnici, a zvláště dle slov Páně „chudým Evangelium se zvěstuje“ o potřeby duchovní lidu nuzného pečoval.

5. Nežli se stal správcem duchovním, prodal všecken statek svůj, a peníze rozdal chudým. Později pro ně po ulicích almužny sbíral, každý týhoden co z tří denního postu sobě ušetřil, jim daroval, a když byla příliš tuhá zima, všecken oblek jim rozdal. — A však tím více se staral o spasení lidí, a zvláště hříšníků, jakož i o to, aby jich jak náleží připravoval k smrti. An tak nesmírně činným byl, při tom o blahobyť duchovní řeholních bratří starati se nepřestával. Zachováva zevrubně zákon veškerý řehole své byl jest při tom všem nejkrásnějším vzorem pokory; neboť ač byl generálem řádu, nicméně nejnižší služby vykonával, sednice zametal, postele upravoval a v kuchyni nádobí umýval. Tyto cnosti však Bůh odměnil řídkými milostmi. Onť měl dar prorocství a dar činění zázraků. Staraje se o rozšíření řádu svého ještě dvakrát cestu konal do Španěl r. 1595. a 1598. Pro jeho výtečnou horlivost o spásu duší nazývali ho obyčejně jen „ctihodným otcem, kazatelem lásky Boží. Několik let po té druhé cestě do Španěl složil řád svůj, touže rozdělen býti a trvati s Kristem. I učinil pout do Loretto, kde tuto prosbu Bohu přednášel. I bylo mu zjeveno, že brzo umře. Potom po návratu z pouti loretánské odebral se do kláštera Agnora v Abruzzech. Vstoupiv do kláštera zvolal: „Zde složím kosti!“ Tu zachvácen byv horkou zimnicí složil všeobecnou zpověď a s největší pobožností na smrt se připravoval. Diktovav bratřím epistolu důraznou, by zachovávali řeholi, až do posledního dechnutí jen volal: „Ježíš Maria!“ 4. Června 1608. sladce usnul v Pánu v 44. roce věku svého. Tělo jeho bylo donešeno do Neapole. Klement XIV. ho prohlásil za blahoslaveného, Pius VII. za Svatého 24. Května 1807.

Vysoké hodnosti a úřady.

Sv. František uložil svým synům jako čtvrtý slib, který skládali, že nechtějí po žádných důstojnostech a úřadech v řádě ani toužiti, tím pak že chtějí velikou ctižádost umoriti hned v pramenu jejím. Nebo mnohý člověk mlsně pohlží po těch vyšinách, které nazýváme úřady a důstojnostmi, a však nikoli proto, aby v nich mohl mnoho dobrého působiti, nýbrž proto, že je to tělesnému člověku vítané, dobře se mít, málo pracovati a jiným poroučeti. Takový ctižádostivec nezdá o to, hodí-li se pro to místo, má-li dost schopností, má-li povolání k nim; nikoliv, onť se násilím do nich vtírá, on hledá přízně těch, kteří by mu do takových úřadů pomoci mohli; a dostav se do nich, touží zase ještě výše, jelikož ctižádost jest jedna z těch vášní a náruživostí, která tím více se duše drží, čím více člověk tělesně chabne. — Jináče Svatí a Svěťice Boží: oniť se báli, oniť se vyhýbali úřadům a důstojenstvím, věduce, že čím vyšší úřad, tím víc povinností, tím větší odpovídání před světem a před Bohem; a jedině tenkrát v církevní úřady se uvázali, až slibem poslušnosti k

tomu donuceni byli; ale pak všechny síly své úřadu věnující Boha neustále o pomoc vyzývali. Majítě tedy tyto výšiny své veliké nebezpečí; vysokostojící čím výše stojí, tím více zase mlsně pohlíží po tom, kdo ještě výše stojí; vysokostojící je v nebezpečí míti kolem sebe samé lízaly a pochlebničky, od kterých se pravdy nedoví, a chtěj nechtěj jako opilý sám sebe nezná, kdežto nízkému každý pravdu do očí řekne; vysokostojící dýmem pochlebnických řečí omámený naposledy se má za vyšší bytnost, chtěje, aby se mu kde kdo dvořil a kořil, a hned je nešťastným, když se mu náležitá úcta neprokuje, a může-li, mstí se nad tím, kdo mu jí nevzdal; vysokostojící je též jako hora, do které nejspíše hrom udeří, na kterou se blesky zkázonosné lidských útržek a pomluv svádějí, kdežto méně znamenitého člověka zlý jazyk méně si všimá a dotýká. — Z toho tedy patrně, že P. Ježíš dobře varoval své milé apoštoly řka: „Ti, kdož poroučejí, slovou milostpáni; vy ne tak; nýbrž kdo z vás jest největší, buď jako nejmenší.“ (Luk. 22.) Proto jedině ten umí dobře v úřadě poroučeti, kdo uměl dříve dobře poslouchati, jelikož takový má ducha křesťanského považuje úřad a důstojnost za břemeno, za školu zapření sebe, za příležitost, jiným se obětovati, za příčinu velikého odpovídání. —

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. Františka zakladatele nové řeholní bráti láskou k modlitbě a ke kajicnosti ozdobil; popřej, abychom my sluhové Tvoji následujícíe ho tak prospívali, bychom neustále se modlice a tělo v poddanost ducha uvádějícíe do nebeské slávy dostati se mohli. Amen.

5. Červen.

Sv. Bonifác, mučenník, apoštol národů německých r. 755.

Jeden o Církev vůbec a o obrácní rozsáhlého národa německého zvláště z nejzasloužilejších mužů jest sv. Bonifác, protož také blahověstem Němců přizvaný. Bonifác, syn urozených a vzácných rodičů, narodil se v Kirtóně v Anglicku ok. r. 680. Na křtu sv. dáno mu jméno Vinfrid, později pak jest pro své veliké zásluhy od papeže Řehoře II. Bonifacius (Dobroděj) nazván. Sv. Bonifác ukazoval hned záhy touhu po samotě a životě zbožném; a však otec měl se synem nadaným jiné záměry, a dřív nepovolil, až do těžké nemoci padl. Tu poznáv marnost světa slíbil, že pak-li ho Bůh zachová, syn jeho bude knězem. I pozdraviv se otec, poslal Bonifáce do kláštera Benediktinů v Exetru, kde třináct let ztrávil, prospívaje u vědách i v cnostech tak, že se mu všickni divili. V klášteře Nutcel nabyt vědomostí v rozličných jazycích, v řečnictví, v Písmě sv. tak, že učil mladší bratry, a vysvěcen byl zde za kněze jsa asi 30 let stár. Jako kazatel a zpovědník zde působil výborně, biskupové a sněmy s ním radu brali.

2. Velice to bolelo sv. Bonifáce, když poznal, že tak velikánský národ, totiž německý, ještě vězí v mrákové, že se klaní modlám a pustým se oddává mravům. I roztoužilo se srdce jeho, státi se jejich apoštolem. Zkoumav sebe v modlitbách a postech a poznáv, že je v tom vůle Boží, prosil opata za povolení. S dvěma

soudruhy přeplaviv se do Frisie dostal se do Utrechtu, a tam krále Radboda žádal, aby v zemi jeho sv. Evangelium hlásati směl. Ale Radbod nechtěl, a Bonifác se vrátil. Maje býti za opata zvolen odkvapil do Říma (l. 718.) prose za povolení sv. Otce, aby národům pohanským víru kř. svobodně hlásati směl. Papež si ho dal v Anglii pro Němce vyhlídnouti, a když psaní od biskupa jeho přinesené přečetl, usmíval prý se naň radostí, že toho pravého muže před sebou vidí. I dostal plnou svobodu ku hlásání slova Božího po celém Německu; poželhal ho sv. Otec i poručil ho knížatům všech zemí, skrze kteréž jíti musel, a opatřiv mnohými

ostatky Svatých a náradím kostelním, laskavě ho pustil. Sv. Bonifác putoval hned do Bavor a do Thuring, kde víru od pohanských pověr očistil a kněze ke kázni přivedl. Zvláště měl zřetel na Frisii. Po smrti Radboda hned zavítal do Frisie a podporován od sv. Vilibrorda hlásal tam po tři léta sv. Evangelium a veliké množství lidu pokřestil. Proto

3. znamená, že ho sv. Vilibrord, stařeček, učiniti chce nástupcem, opustil pole, které tak šťastně vzdělával, a vzav několik spoludělníků k Hesům (Hessen) se odebral a velice dobré žně zde měl, též z darů přijatých klášter Amanaburch (Amöneburg) založil. V tom

čas (r. 722.) oznámil Bonifác papeži výsledek svých prací apoštolských, prose při tom o poučení a o radu v některých záležitostech víry a úřadování jeho se týkajících. Papež plesaje vlastnoručně mu píše, díky vzdávaje vysvětluje mu věci, o které žádal, a konečně laskavě ho zove, aby jak možno mu bude, do Říma přišel. Sv. Bonifác maje pozvání za rozkaz, vydal se r. 723. bez prodlení do Říma. Papež Řehoř II. vysvětlil ho 2. Listopadu na biskupství dala mu moc, aby u všech národů, které buď již na víru obrátil, aneb s pomocí Boží ještě obrátí, úřad biskupský mohl vykonávat. Bonifác zase slíbil věrnost sv. Stolicí. Potom obdržel sebrané zákony církevní, listy příznivé na knížata německé, na biskupy a jiné pány. Z Říma vydal se nejprv ke Karlovi Martellovi, králi Franskému, pak zase do Hes a opět s obnovenou horlivostí konal dílo Páně. Nedaleko Geismaru strměl posvátný dub modlárův, neboť se domnívali, že bůh Othin na něm své sídlo má. Poraziv ho sv. Bonifác vystavěl z něho kapličku ke cti sv. Petra apoštola. Tak i ostatní modly a háje rušiti se jal. Pod jeho bedlivou rukou povstávaly nyní nové kláštery a kostely, a pročež žádal písemně od svého opata několik kněží z Anglie na pomoc. I přišli řeholníci počtem pět, mezi nimi Lullus, i řeholnice, a mezi nimi Valburga. R. 732. vypravil sv. Bonifác posly do Říma, aby novému papeži Řehoři III. podali zprávu, jak se v Němcích děje. Sv. Otec prohlásil sv. Bonifáce za biskupa a primasa v celém Německu a pallium mu poslal zplnomocniv ho, aby nové biskupské stolice zřídil, kde to za dobré uzná. Uspořádav všechny záležitosti, putoval r. 738. po třetí do Říma vydat účet sv. Otcí a s důstojností legata odtud do Bavor se vracaje založil v Bavořích biskupská sídla: v Rezně, v Freisingu, v Eichstättě, v Erfurtě, v Bamberce, a ve Würzburgu; a zavedl sněmy církevní.

4. Toto blahocinné působení Bonifáceovo ztvdil a schválil netoliko papež Zachariáš, a povýšil sídlo mohučské (Mainz), kteréž král Pipin sv. muži byl vykázal, na arcibiskupství, a třináct biskupů mu podřídil (Strassburg, Špíry, Würzburg, Kolín, Lutus, Utrecht, Augsburg, Worms, Bamberg, Erfurt, Eichstadt, Kostnic a Kur). Pečlivá láska sv. Bonifáce nezavírala se toliko v meze zemí německých, nýbrž vztahovala se také na kraje sousední, až do Anglie. Patrným toho důkazem je list na prostopášího a vlného krále Ethelbalda v Anglicku, kterýžto list i za věků, kdež hrubá tělesnost všelikou úzdu roztrhuje, čisti se může. Máme od něho ještě více listů, v nichž ve všech vroucná láska k Bohu a bližnímu, ochotná poslušnost k Stolicí římské, zmužilá statnost i důvěra v protiventství v nejkrásnějším světle se obráží. — Sv. Bonifác dosáhl již 74. věku, an opět duch ho pudil, aby nevěřícím národům kázal, a zvláště lákali ho Frisové, u nichž víra po smrti sv. Viliborda Utrechtského poněkud klesala a následovně podpory nové potřebovala. Předvídal, že to bude poslední pouť, a protož usmyslil si dříve, než odejde, dosaditi na arcibiskupství Mohučské svého nejvěrnějšího přítele sv. Lulla za nástupce. Papež Zachariáš, dal mu k tomu plnou moc; a an také král v

tom svolil a ostatní duchovenstvo to schválilo, byl také Lullus hned vysvěcen. Když se s Lullem žehnal, řekl: „Čas mého úmrtí blíží se; dokonej ode mne započaté stavení Církvě v Thuringách, ozbroj se silou k obrácení národův a dostav kostel ve Fuldě, a v něm mně pochovejte.“ — Lullus plakal.

5. Bonifác sedl na loď, a přistav ve Frisii, i hned započal kazatelský úřad svůj. Vilibordův náměstek sv. Eoban podporoval ho statečně; k nim připojilo se ještě deset jiných osob duchovních. Mnoho tisíc pohanů pokřestěno o svátcích Velikonočních, o sv. Duchu měli býti birmováni. Místo, kde se sv. obřad konati měl, byl břeh potůčka Burda, východní Frisy od západních dělicí. Rozbil se stan pro Bonifáce a pro tavyryše jeho. An tu na lid k birmování čekají: ejhle! ukázala se místo křestanů rota pohanů, ozbrojená štíty a oštěpy, ana divoce na stany biskupovy doráží. Kdož byli s ním, chtěli ovšem opřiti se divokým modlárům; však Bonifác svolal kněžstvo, vykročil ze stánku a zakázav brániti se pravil: „Nechte, synáčekové boje! neboť z Písma sv. se učíme: že nemáme zlé dávatí za zlé. Den dávno již žádaný přišel konečně a čas žádaný smrti mé nastal. Posilíte se v P. Bohu a doufejte v milost vám zaslíbenou, a On vysvobodí duše naše.“ — Na to obrátiv se k duchovenstvu pravil slova útěchy a povzbuzení, a sotva domluvil, udeřila na něho rota pohanská a usmrtila ho s 52 tovaryši 5. Června r. 775.

Vyobrazuje se jako biskup, ozdobený palliem, jak křestí pohana.

Úcta k Bonifáci u Němců.

O mrtvé tělo sv. Bonifáce hádali se města Utrecht, Mohuč a Fulda. A však klášter Fulda, nejmilejší místo Bonifácovo, zvítězil se svým spravedlivým nárokem na podržení drahocenného ostatku tohoto; neboť to byla vůle Svatého, aby tam pochován byl. Ve slavném průvodu lidu donešeno bylo tedy tělo sv. Bonifáce do Fuldě, kde jest hrob sv. apoštola národa německého.

Nesmrtelně skví se jméno sv. Bonifáce v historii říše německé; neboť jemu děkuje říše ta a národ německý nejen dar víry kř., nýbrž jemu děkuje základ své dějepisné slávy a velikosti. Bez prací sv. Bonifáce bylo by snad nikdy nepovstalo sjednocené Německo, německé císařství; bez Bonifáce byla by osvěta buď nikdy, nebo teprv později zavítala do luhů německých. Všecko, co později v církevním, politickém a duchovním ohledu zrostlo v Němcích velikého, stojítě na základě, kterýž položen jest od Bonifáce. Proto byla památka tohoto Světce nezapomenutelná předkům našich sousedů německých, onť žije v památce nynějšího pokolení, a zůstane milou pozdním potomkům toho národa učeného. Onť jest a zůstane „Dobrodějem“ říše německé, a proto od jak živa až do dnešního dne ctěn byl a ctěn jest v celé Církvě, zvláště pak mezi národem německým.

R. 1805. navrhl tehdejší vojvoda August Sasko-Gothaický plán, aby byl sv. Bonifáci slavný pomník postaven, v lese Duringském na tom místě, kde dle pověsti první kř. kostel vystavěl. Jest to veliký svícen, ve kterém tři andělé drží panvici, na níž tři plamínkové vystupují. Byl zasvěcen r. 1811., na důkaz, že hluboká úcta a povinnost věčnosti nevymřela v zemi Duringské k velikému apoštolovi Němců.

V Mnichově vystavěl umění milovný král Ludvík I. ke cti sv. Bonifáce a té řehole jeho onu překrásnou basiliku sv. Bonifáce, ve které přichozí celé hodiny milerád ztráví, a nemůže se dosti nadívatí na ta obrazná představení že

života sv. Bonifáce, jimiž veliký malíř Hess ozdobil stěny posvátné této velebné basiliky. Tento chrám vydává svědectví, kterak upí ceniti německý kníže zásluhy velikého apoštola o blaho a velikost říše německé.

Město Fulda též vystavilo pomník sv. apoštolovi německých národův, a sice r. 1843; jesti to obrovská socha toho Svätého, představující ho s křížem v ruce a s nápisem: Verbum Domini manet in aeternum (slovo Boží zůstane na věky) zajisté obsahuplné to heslo. 11 století již uběhlo, co sv. Bonifác německým pohanům slovo Boží hlásal; od té doby mnoho věcí se změnilo; co lidé tenkrát zřídili, to už pomínulo; ale co Bonifác založil, Církev kat. a její slovo posud trvá. Bohužel! jednota církevní, tento drahý klenot, vzata jest vlastem německým; s jednotou u víře, pozůstalostí sv. Bonifáce trhala se poznenáhla i páska politické jednoty veliké říše německé, a smutný jest pohled v mnohém ohledu na tuto říši za dnů našich; a však jako sv. Bonifác zvítězil nad všemi překážkami, tak doufá i německý katolík, že jeho milá vlast zase lékem pravé kat. víry bude obnovena.

Za to ručí veliká jubilejní slavnost, která se konala (11. století), 5. Června 1855, ve Fuldě a Mohuči, kde se u hrobu sv. apoštola sešel lid a duchovenstvo ze všech končin říše německé, aby obnovili památku slavného apoštola svého; — za to ručí činný spolek sv. Bonifáce, po vlastech nejen německých ale i slovanských rozšířený, jehož účel jest, krom vyprošení jednoty u víře, postarání o to, aby katolíkům, v krajích protestantských bez útěchy církevní žijícím, dobrodini správy duchovní zaopatřeno bylo.

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. sluhu svého Bonifáce, apoštola národa našeho sousedního německého, ozdobil smrtí mučnickou: propůjč nám, abychom, jenž se z jeho památky a slávy radujeme, skrze zásluhy jeho věčné slávy dosíci mohli. Amen.

6. Červen.

Sv. Norbert, arcibiskup, zakladatel řádu praemonstrátského r. 1134.

Sv. Norbert se narodil roku 1080. v Xantu v městečku Klívenském. Rodičové jeho byli z přízně císaře německého. Synáčka svého, na duši i na těle nadaného, vychovávali pečlivě; a že byl v každém ohledu příjemný, zalíbil se brzo i lidu, i velikým pánům. Jsa mladý, veselý a bohatý oddal se světu užívaje ho dle chuti a libosti. Že rodičové z něho chtěli mít duchovního, tedy se stal jím v naději, že brzo nějakou bohatou prebendu dostane a potom u dvoru císařského skvostně žíti bude. Byl skutečně u dvora veselý a vtipný mladík vítán, a biskup ho napomínal, aby též vyšší svěcení přijal a jako kněz živ byl: ale toho on pro živý svět učiniti nechtěl, neboť jen pohodlně žíti chtěl. Ozvalo-li se svědomí, tu je hned udusil v proudě rozmarilých rozkoší. Tak dospěv 30. roku nalezl jako Šavel svého Damašku. Jeda na vyrazení do veselé společnosti v vesnici Vestfálské Freten, v bohatém roucho hedbávném sprovázen toliko jediným sluhou, a právě když po lukách cválal, strhla se bouře, a hrom uděřil před

ním do země. Norbert spadl s koně, a celou téměř hodinu omráčen ležel.

2. Když se zpamatoval, hned poznal marnost světa a volání Boží; načež vstana navrátil se, ale ne ke dvoru, nýbrž ke kostelu Xantanskému. To byla hodina jeho obrácení! Nezkušený jsa ještě na cestách zákona Božího vyvolil si Norbert za vůdce ku kř. dokonalosti Kanona, opata kláštera sv. Siegberta, blíž Kolína nad Rýnem. Tam složil zpověď z celého života svého a duchovní cvičení konal. Nyní byl cele změněn a s největší horlivostí připravoval se na kněžské svěcení, které dosáhl v 32. věku svém. Aby světu ukázal, že se s ním na vždy rozloučil, oblekl se v roucho chu-

dičké z rouna ovčího a provazem se opásal. Když sloužil svou první mši sv. v kostele svého kláštera, vstoupiv na kazatelnu kázal s takovým důrazem o marnostech světa a krátkosti života lidského, že všickni plakali. I jeho spolubratři v klášteře vedli lehký život, i těch napomínal k pokání; někteří se obrátili, ostatní však ho pomlouvali u vyslance papežského. Norbert snášel tuto zkoušku s trpělivostí, a prodav všechny statky své rozdělil všechny peníze chudým podře pro sebe jen několik zlatých, mezka a potřebné nářadí ku sloužení mše sv. Potom se vypravil k papeži Gelasiovi II., a vrhnuv se před ním na kolena v potoku slzí vyzpovídal

se z celého života svého; též osvědčil se býti hotovým ke každému, sebe přísnějšímu pokání; konečně prosil o povolení, aby směl všudy kázat a k pokání lid napomínati.

3. Papež mu k tomu dal plnou moc; a nyní procestoval a prochodil u prostřed zimy bos daleké krajiny, a jako druhý Jan křestitel všudy hlasitě volal: „Čiňte pokání!“ Více než slova jeho působil jeho příklad. Zabaleni v roucho drsnaté, postem celý vychudlý a jedině planoucí pro spásu duší přicházel lidem jako vyslanec Boží a nesčíslný počet hříšníků obrátil se k slovům jeho. Na těchto cestách svých octnul se Norbert též v Laoně. Biskup Bartoloměj tamější poznav veliké ovoce jeho kázání prosil ho, aby v jeho diecesi zůstal, a na nějakém místě klášter založil. Svátý svoliv v to vyhlídnul sobě místo pusté, odlehlé v neúrodném údolí lesa u Kóncey nazvaném Premontré (Praemonstrat). Uzřev je radostně zvolal: „Zde jest to místo, které nám vyhlídl Pán; zde nalezne spásu svou zástup kněží řeholních.“ — Zde nalezl malou sesutou kapli, kterou s povolením biskupa, jenž to místo koupil, zase obnovil, a vedle ní vystavěl klášter, do kterého zavítal s soudruhy, již byli uzavřeli žiti pod řízením jeho. A to jest původ proslulého řádu prémonstrátského.

4. Z počátku žil Norbert se soudruhy v největší chudobě. Měl jen jediného osla, kterého sebráním dřívím obtíženého posílávali do Laon-u, za to chleba vyměnivše. Nicméně přicházelo vždy více mužů, prosících o přijetí, a již za 30 let měl řád ten v rozličných zemích přes sto opatů. Někteří města žádala sobě kněze řeholní od sv. Norberta, mezi těmi i město Antorf (Antwerpen). V tomto městě byla tehdy jen jediná fara, a farář sám byl pastýřem vlašným. Této okolnosti použil jistý bludař jménem Tanchelín, aby ztropil veliký zmatek. Tento bezbožník veřejně hlásal, že mají lidé Svátosti oltární a kněžstvem pohrdati a svobodnému životu se oddati. Hostinami, které dával, a při kterých se hanebně hejřilo, získal brzo 3000 přívrženců, kteří blud zase dále rozšiřovali. Tanchelín byl sice v povstání zavražděn, ale i po jeho smrti zmatek setrval. Tu hned pospíchal Norbert se svými soudruhy do města a konal tam missie sv. S nebeskými slovy zvěstoval zde pravdu o Svátosti oltární a roznítit zase v srdcích lásku k Pánu Ježíši a touhu po přijetí těla a krve jeho. Z radostí nad tím dali mu kanovníci u sv. Michala tento chrám i s několika domy za příbytek, a tak povstal v tom městě znamenitý klášter prémonstrátský. — Nějaký čas na to cestoval sv. Norbert do Říma, aby si dal od papeže potvrdit řeholi svou. Navrátiv se přišel s jedním hrabětem, který se jeho řízení odevzdal, do Špiru (Speyer), kde právě císař Lothar měl sněm říšský. Tou dobou došli i poslanci z města Děvína (Magdeburg) pro zesnulého biskupa svého nástupce hledající.

5. Císař nyní zvolil Norberta za biskupa, který se však ze všech sil proti této důstojnosti bránil. Papežský poslanec musel zakročiti s celou vážností svou, aby ho k přijetí toho úřadu přiměl. V Děvíně ho očekávali s největší radostí. Veškeré duchovenstvo a všickni ho-

dnostáři vyšli mu v ústrety v průvodu slavnostním; on však za nimi krácel bos v oděvu chatrném. Nejprv ho vedli do chrámu, kde se vroucně za své nové stádečko modlil. Když do svého paláce vkročiti chtěl, nechtěl ho vrátit vpustiti pro jeho špatný oděv, neboť ho neznal. Teprv když mu řekli, že je to svátý biskup, lekl se a otevřel. Norbert však mu usmívaje se řekl: „Můj bratře! ty mne znáš lépe než ti, jenž mne k té důstojnosti povýšili.“ Jako biskup nezměnil ničeho ve svém přísném živobytí a začal nejprv napravovati kněze; někteří se obrátili, jiní zase mu nadávali, ano i hledali bezživotí jeho, a však Bůh to vždy zjevil, kde naň nebezpečí, číhala a ušed vrahům ze srdce jim odpustil. Po třech letech neustálé práce a modlitby podařilo se mu, neřády odstraniti a zbožnou kázeň obnoviti. Jako všickni Svátí, tak i sv. Norbert lnul s celým srdcem ku sv. katolické Církvi; on sdílel její radosti i bolesti, a nesmírně ho to vždy bolelo, když o nějakém nepořádku v Církvi uslyšel. Když r. 1130. dva papeži najednou zvoleni byli a Církev zpravovali, tu se sv. Bernardem všemožně o to se zasazoval, aby tu smutnou roztržku odstranil; on s císařem Lotharem cestoval do Říma, aby s ním řádného papeže Innocencia II. usaditi pomáhal. Což když se podařilo, vrátiv se do biskupství svého po čtyřměsíčním utrpení umřel 6. Června 1134.

Vyobrazuje se obyčejně s kalichem v ruce, s něhož blesky padají na člověka, u nohou jeho ležícího; v druhé ruce drží berlu a ratolest olivovou. To znamená jeho nad miru velikou lásku k nejsv. Svátosti oltární.

Potřeba vůdce duchovního.

Blesk byl takměř ponuknutím, kterým Bůh Norberta od cesty široké záhubné na úzkou poodvrátil. Též o Lutherovi se vypravuje, že sjel blesk přímo vedle něho ještě tehdy, když byl mladý, a zabil na místě jednoho přítele jeho. Tím prý také i Luther se náramně ulekl, tak že se hned odhodlal, do kláštera jíti a státi se mnichem.

A však toto obrácení mělo zcela jiný konec než u Norberta. Luther byl původcem toho velikého odpadnutí od katolické církve, které falešně „reformací“ se nazývá; mimo náboženské nehody posla z toho třicetiletá válka, dále to, že se německá říše od té doby drobila a slábla, a mnohé jiné nehody; on pak sám tak dalece přišel, že se s jeptiškou z kláštera uprchlou zasnoubil.

Jak to tedy přichází, že Luther v duchu začal a v těle skončil, kdežto Norbert od času svého obrácení neustále v dokonalosti pokračoval? — Jedna z příčin záležela tuším v tomto: Když Šavel shozený od koně na zemi v duši své skroušeně zvolal: „Pane! co chceš, abych učinil?“ — Pán ho odkázal k jednomu nábožnému křesťanovi Ananiášovi v Damašku, který ho z počátku věsti měl. — Rovně, tak když Norbert s koně svého strachem uprchlého na zem švržený a k sobě přišlý zvolal: „Pane! co chceš, abych učinil?“ — zdálo se mu, jak by slyšel hlas: „Uchyl se od zlého a čin dobře; hledej pokoje a stíhej ho“ — a hned si vyhledal opata, aby mu byl vůdcem na cestě spasení. Luther však při svém probuzení nehledal vůdce žádného, onť se chtěl sám věsti a tak se octnul v trýzni duševní, zabředl do těžkého bludu, stal se konečně nepřítelem a pronásledovatelem sv. kat. Církve, a tak také umřel natropiv a zanechav po sobě neskončenou spoustu. Kdo chce pokračovati po cestě dokonalosti, musí aspoň s počátku míti někoho za vůdce, kdo v životě kř. je zběhlý a setrvalý, musí věrně a na vlas jeho vedení poslušen býti, jako i mladý stromek potřebuje vedle

sebe kůl co podporu a teprv když zmohůtní, kůlů nepotřebuje. Sám sebe chtít vésti však je již duchovní vysokomyslnoř, tedy již začátek vnitřního odpadnutí.

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. Norberta vyznavače a biskupa učinil výborným hlasatelem Tvého slova, a skrze něho Církev sv. novým řádem obohatiti ráčil: propůjč nám skrze zásluhy jeho, abychom to, co on slovem a skutkem učil, s Tvou pomocí vykonávati mohli. Amen.

7. Červen.

Sv. Anna Garcias r. 1626.

Mnohým věcem, které čteme, rozumíme teprv tenkrát zřetelně a jak náleží, když je při tom obrázek; tak i v Písmě sv. Opravdová kniha obrázková k Písmu sv. jsou životy Svatých. Ony jsou živé postavy, na kterých v skutku viděti jest, čemu sv. Evangelium slovem učí. Písmo sv. učí k. p. „Blahoslavení chudí duchem.“ Co to však znamená: „chudý duchem?“ Obyčejně se to tak vykládá, že ten je chudý duchem, jehož srdce nepřilnulo ke statkům vezdejšímu, ať jich má nebo nemá. A však mnohem lépe pochopíš, co je to, býti chudým v duchu, když ti uvedu Svatou, která jí byla skutečně; jesti to sv. Anna Garcias, která se dnešního dne ctívá. Ona sepsala sama život svůj, protože toho sám její duchovní vůdce žádal, aby sloužila ku vzdělání i jiným lidem. My ji tedy necháme vypravovati samu: „Narozena jsem ve Španělech r. 1549. půl hodiny od města Ubalde, kde moji rodičové měli mnoho statků. Po smrti rodičů posílali mne desítiletou bratří pást ovečky, co mi bylo protivné. Brzo ale těšil mne Pán v samotě, a mně se zošklivěl svět, tak že jsem ho ani vidět nemohla, a přemýšlela jsem, jak bych mohla žít co poustevnice, a však Bůh tomu nechtěl. Když jsem dospěla, chtěli mne provdati; já pak jsem myslila na něco jiného. Jednou mne zavolala jedna ze sester mých do domu svého, kde byla i ostatní brát a jeden mladík, za něhož mne provdati chtěli. Když jsem se o tom dověděla, zamazala jsem si tvář, vzala jsem na sebe nečisté šaty a tak jsem mezi ně přišla. Sestra má se rozzlobila nad míru, nadala mi bláznů a vyhnala mne; já pak jsem byla ráda. Na muže jsem se dívala škarově, tak že jich strašidlo více poděsiti nemohlo.“

2. „Když mne natrýznili a vyzkoušeli dosti, zavedli mne dle přání mého do přísného kláštera v Abule (Avila). Ale hned po vstoupení stala jsem se zarmoucenou a zůstala bez útěchy po celý rok zkoušební. Po složení slibů ale hned zase byla duše má roznicena láskou k Pánu Ježíši. Pro mrtvení sebe dělala jsem mnohé věci, aby mne pokládali za pošetilou; a však nebylo mi potřebí se namáhati, neboť jsem skutečně velice neohrabaná a neobratná. Od dětinství měla jsem zvláštní lásku k trpícímu Spasiteli, a přála jsem pro Něho chudou býti a trpěti. Když jsem bývala u bratří, dala jsem z svých šatů a pokrmů všecko chudým, co

jsem jen odnésti mohla, aby neviděli. Musím ke cti Boží vyznati, že jsem pro bližního všecko ráda dělávala, byť mi to i obtížné bylo, začož Bohu podnes díky vzdávám. Jednou se matka převorka roznemohla a chtěla, abych u ní sloužila; já pak jsem brzo pozorovala, že jí jsou jiné sestry milejší než já. Já jsem to však poznati nedala, ale se vši láskou jsem jí sloužila, jako bych Pánu Ježíši samému byla sloužila. Jedenkráté mi pak na jevo dala nevoli svou, řkouc, abych odešla, a já jsem s radostí odešla, že se mi to pohrdání stalo.“

3. „Jedenkráté mi Bůh ukázal, že ještě po temném moři do Francouzka budu cestovat; když jsem se toho ale příliš lekala, řekl mi Pán, tak že jsem jeho přítomnost cítila: „Zda-li nemusejí hrozny tlačeny býti, aby vydaly šťávy své? Všickni přátelé moji kráčeli po té cestě; i ty musíš, já tomu tak chci.“ — Od té doby odevzdala jsem celé srdce Bohu. Později bylo uzavřeno, že čtyry z nás musejí cestovati do Francouz, aby i tam zřídily klášter řehole naší. Na hranici přikváčila nás na vysoké hoře noc tak tmavá, že jsme ani vlastních rukou neviděly. Musely jsme přenocovati pod širým nebem, nemajice ani chleba ani vína; k tomu se strhla bouře, a déšť se jen lil s nebe. A však z toho jsem si nedělala nic, jen to mne rmoutilo, že budu sestrám na obtíž, jelikož se k takovému podniku nehodím. Ale Pán mne potěšil, že mi bude nápomocen, a tu jsem byla ráda, pro Boha pohrdána býti. Když jsme přišli do Paříže, tam jsme našly už dům připravený, ale pro chudé bosé karmelitánky příliš dobře. I hned jsem šla připravit jídlo sestrám, neboť jsem nebyla řeholnicí svěcenou, nýbrž jen služkou, což mi bylo milejší, proto jsem ráda jiným sloužila. Nyní jsem ale od přestavených byla vybídnuta vzíti šlojír černý t. j. státi se i řeholní sestrou, což jsem učinila z poslušnosti, ale nerada, protože bych byla raději zůstala nižší. Poslali mne do Pantoise, abych i tam klášter zařídila. Přijali nás tam velmi slavně a uctivě, a já majíc býti představenou ještě nikdy jsem necítila tak nehodnost svou, jako tenkráté.“

4. „Někdy jsem si představovala duši svou jako toho hedbávníka, který se do závitku svého zazdí, zapřede a jako odemře. Tak i světu odemřítí, to je ten pravý život. Jindy jsem toužila Pánu, že mi svěrují úřady, kdežto já jsem tak chudá a ničemná jako prázdná sláma. Na to mi řekl Pán: „Ale slámou já zapalují oheň!“ Za nějaký čas byla jsem povolána nazpět do Paříže, abych tam převzala úřad představené; to mi nadělalo velikých starostí, až jsem poznala, že je v tom vůle Boží. Proto jsem se Bohu obětovala řkouc: „Dělej se mnou Pane! co chceš; jest to však pro mne mukou a hanbou, že se mi prokazuje taková úcta; proč necháváš takové trápení přijíti na mne?“ Na to mi řekl Pán velmi zřetelně: „Takovým způsobem musejí ti obcovati, kdož konají dílo Páně, jakož i já na zemi jsem obcova: zarmoucení při počtách a radostní ku pohánění a utrpení.“

5. V napomenutích, která sv. Anna zanechala svým sestrám, přichází také toto místo: „Není bezpečně-

šho znamení, že je někdo chudý duchem, než to, když je poslušným opravdu; neboť poslušnost jest pravý kámen zkušební ostatních cností. Ti, kdož jsou chudí duchem, těm jest to radostí a rozkoš, že dostanou pro sebe jak v jídle tak v oděvech to nejspatnější, a to, čím jiní nejvíce pohrdají. To pak nedělají, že by jich to stálo zapření, nýbrž proto, že jim všechno zbytečné jest obtíží a břemenem. Opravdu chudí duchem nemilují sebe, nemilují ani cti, přízně, vážnosti či úcty lidí: nýbrž jejich největší touha směřuje k tomu, aby se ve všem sami zapírali, pohodlím života odemřeli, aby takovým způsobem chudému Spasiteli stali se podobnější a Jeho dokonale následovatí mohli. Kdyby i jiného dobra nebylo v cnosti této než volnost a pokoj, jehož chudí požívají, tudíž by všickni po té cnosti horlivě měli se snažiti. Pamatuji se, že se nám někdy všeho nedostávalo, a ani jísti jsme neměli ničeho; a přece při této chudobě bylo takové oplývání útechou a radostí v duchu, že jsme si toho tělesného nedostatku ani nevšimli.“ To a jiné mnohé věci napsala sv. Anna na rozkaz zpovědníka svého. Jaký byl konec života jejího, o tom v jiných spisech je zaznamenáno. Dvě léta před smrtí pořád stonala a pořád vzdychala, jako by v cizině byla. Když k ní vojvodkyně z Brabantu z veliké lásky k Anně poslala své tělesné lékaře a několik dvorních dám k obsluhování: tu Anna nad tím nad míru se pozastavovala, že lidé dělají s ní tolik povyku, a prosila Boha, aby jí tiše a nepozorovaně s tohoto světa vzal. V nemoci nikdy nic nežádala, nač měla chuť; ale co jí dali, to přijala; ostýchala se, někomu jen v tom nejmenším býti obtížnou. Touhy plná po nebeské vlasti volala vždy: „Hle Pane! tu jsem, ať se na mně stane nejsvětější vůle Tvá; nechci a nepřeji sobě nic jiného.“ Po vytrpěných ke konci velikých bolestech umřela v 77. roce věku svého.

Modlitba.

O Bože! který jsi nám krásným životem sv. Anny vyložiti ráčil, co to znamená: „Býti chudým v duchu;“ propůjč nám té milosti, abychom na přímluvu její téže cností její i odměny v nebesích účastni byli skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

8. Červen.

Sv. Medard, biskup r. 545.

K nejznamenitějším biskupům, kterýmiž se honosí země Francouzská, dlužno připočísti sv. Medarda. Narodil se na hradě Salenciaku (Salency) v Pikardii, nedaleko města Noyon (Novio magum). Velmi pečlivě vychován ukazoval Medard již záhy dobrého ducha a dobré srdce, zvláště k chudým. Musel-li kdy koně otcovy pásti, což tenkrát nebyla věc neobyčejná, a potkal-li kde jakého nuzáka, dal mu ochotně své krmy sám celý den se postě; ba jedenkrát slepému bídně přioděnému a zimou zkrehlému žebráku dal svůj nový

a krásný oděv svrchní a omlouval svůj dobročinný skutek tím: že nemohl nahému údu Kristovu část oděvu svého odepríti. To vida otec, povolil mu, dle vlastní vůle nuzné podporovati. — Také byl zdrženlivý a hned záhy každou vášeň dusil a křoutil, a proto se modlil a postil, jsa vtěleným andělem.

2. Později poslán byl od rodičů na studie do Veromandu, pak do Tornaku (Tournai). Tam zůstal tak nepokažený, jak dříve a proto se žádným neobcoval, leč s mladíkem zcela neuhonným. Nad jiné miloval jednoho spolužáka Eleutheria, kterému předpověděl, že bude biskupem (a sice biskupem svatým), což se i vyplnilo. Medard cítil, že jest povolán ke stavu duchovnímu, i počal se tedy k němu připravovati. Písmu sv. a kázni se učil od biskupa Veromandského; prospíval ve vědách a bázni Boží a vysvěcen byl za kněze v 33. roku věku svého. Jako správce duchovní rozdělil čas svůj na dvě; jednu část obětoval modlitbám a sv. rozjímání, druhou však pracem úředním a zvláště hlášení slova Božího. Také neustále se postě měl se

v moci své a slovo jeho vnikalo hluboko do prsou poslouchačů; ke každému byl tichý a vlídný, vždy v Bohu plesaje. Jak výborný to byl kněz, patrno z toho, že ho Bůh již tenkrát omilostnil darem zázrakův. Od svých rodičů zdědil několik statků na venkově, jichž důchody vynaložil na chudé. Jedenkrát na podzim jeden drzý zloděj vedral se mu do zahrady, natrhal tam hroznů a jiného ovoce, a při tom pošlapal v zahradě rostliny. Když ale se svou kořistí odejít chtěl, tu ač pořád chodil a hledal, ze zahrady ven nemohl, tak že po ní bloudil až do rána. Když ho ráno chytli, jako očarovaný pořád hrozny nosil. Když ho chtěli trestati, přišel k tomu sv. Medard, osvobodil ho, a dav mu napomenutí s těmi hrozny ho propustil. Jiný zloděj mu chtěl ukrást úly z včelníku. Ale tu se vyrodily včely na zloděje a stihaly ho tak neustále, že konečně v zoufalství k sv. Medardovi se utekl a před ním na kolena padna svůj zločin vyznal a za odpustění prosil. Jakoby byly hned poznaly pána svého, včely od zloděje upustily, a Svátý mu udělil odpuštění. — Jednou kdosi odvedl sv. Medardovi dobytce z pastvy. Proto že však ta kráva měla, jako u nás podnes, zvonec na

hrdle, tedy zloděj ten zvonec vycpal travou, aby se tomu dobytku nepříšle na stopu. Ale sotva se dostal domů se svým lupem, domníváje se ho míti v bezpečnosti, začal prý ten zvonec zvoniti, kamkoli ho dali, též ve skříni. Spouště slyšeli pořád zvoniti nevědouce, co to znamená, až ten zloděj vida nezbyti sousedům vyznal, co vyvedl, a na jejich radu sv. Medardovi zase tu krávu přivedl nazpět. Tento ve své dobrotě kajícím tu krávu daroval, aby prázděn neoděšel.

3. Tak slouže Bohu dosáhl sv. Medard vysokého stáří a r. 530. stal se biskupem ve Veromandu. On zprvu všemožně vzdoroval dobře věda, že přetěžké z toho úřadu bude míti zodpovídání, a že ten mnohem jistěji a pokojněji živ jest, který pod poslušenstvím stojí, než kdo vládu v ruce má. An však neustále duchovenstvo a lid prosili ho, a konečně i sv. Remigius a král doléhali: odevzdav se do vůle Boží dal se od sv. Remigia posvětit na biskupství. Jako biskup nic se nezměnil v životě svém. S vyšším věkem unaví se člověk ve své světské náruživosti a rádění pozemské chabne, proto že ubývá sil tělesných, ze kterých ony pocházejí: naproti však křest. smýšlení a horlení mají původ v duchu a v Bohu, a proto mohou i s věkem prospívati, anof srůstají s věčností. Tak bylo u sv. Medarda. Jeho horlivost pro Boha a spásu stádce svého byla vždy větší; rouhání a pronásledování, kterými se svět jako téměř všem horlivým křestanům i sv. Medardovi odměňoval, snášel s radostí.

4. Pln horlivosti o spásu duší procházel pěšky všechna místa a krajiny biskupství svého a kázal všude s takovým důrazem, že tisícové se k Bohu obraceli. Zvláště neunavená byla horlivost jeho, když Hunové a Vandalové i biskupství jeho ohněm a mečem pustošili. Chudí, pronásledovaní nacházeli v něm milujícího otce; plakal a truchlil s nimi, těšil a pomáhal kde jen mohl. A proto ho nevyslovně milovali nejen věřící jeho biskupství, nýbrž i okolní krajiny přály sobě ze srdce, míti takového vrchního pastýře. Když tedy sv. Eleutherius, biskup v Tournai (čti Turné), zemřel, nepřestali lid a duchovenstvo prositi, až se dostali též pod řízení sv. Medarda. A tak bylo od papeže a krále Klotara nařízeno, aby obě biskupství bylo spojeno, a od té doby 500 let pod jedním biskupem spojené zůstalo. Nyní měl sv. Medard zde příležitost státi se missionářem mezi pohany. Medard měl totiž mezi svými svěřenci též pohany, zvláště Flandry. I neštítal se sv. biskup žádného nebezpečí života, aby tyto lidi od jejich pověr a nepravostí odvrátil.

5. Ješto Bůh podporoval jeho kázání i zázraky, tu prorazila konečně pravda, jako někdy o polednách prorazí slunce, když po celé ráno spoléhaly na veškeré krajíně těžké husté mlhy. Jmenovitě z obyvatelů Flandrie stali se velmi nábožní, cnostní křestané. Navrátiv se z té cesty domů, padl do těžké nemoci. Uslyšev král Klotar, že biskup Noviomagunský (nebo do města toho — Noyon — přenesl sídlo své, když nepřátelé dřívější sídlo jeho rozkotali), nebezpečně nemocen jest, odebral se rychle k němu, aby od něho ještě jedenkrát požehnuán byl. Medard žádal ve svém biskupském ko-

stele pochován býti; ale král tak dlouho prosil, až svolil, že v sídelním městě Suessioně pochován býti má. Zemřel r. 545. Z toho hrobu jeho vyletělo tři bílých holubic k nebesům, pročež se i svatý Medard vyobrazuje v rouchu biskupském, vedle něho žebrák a nad ním tři bílých holubů.

Slavnost růžová.

Sv. Medard zavedl jako farář ve své osadě Salency tak nazvanou růžovou slavnost, která se tam až podnes udržela. Učinil totiž fundaci, aby nejcnostnější panna v Salenciaku dostala každoročně dvanáct tolarů a věnec z růží darem. Slavnost děla se, jak následuje: Měsíc před slavností pojmenovaly se tři ve vsi Salency rozené panny p. správčímu toho statku, z kterýchž on volil tu, která měla ověnčena býti. Jméno její ohlásilo se na kazatelně, aby ostatní panny a dívky samy soudily, zda-li tak slavné odměny hodna jest čili nic. Tím způsobem vyloučila se všechna strannost a nespravedlivost. Na den sv. Medarda přistrojila se v roucho bílé, rozpustila vlasy na šiji a provázená od příbuzných a dvanácti dívek, bíle oděných, ubírala se okolo druhé hodiny odpolední s hlučnou hudbou na zámek v Salency. Odtud vedl ji buď pán správčí nebo úředník jeho do kostela na odpolední služby Boží, kde pro ni připraveno bylo čestné místo. Po službách Božích ubíralo se duchovenstvo ve slavném průvodu do kaple sv. Medarda, a tam se věnec z růží na oltáři světil. Na to po oslavení panny ověnčil ji kněz a 12 tolarů jí doručil. Potom bylo „Tebe Boha chválime“ a na nádvoří zámeckém hody a nevinné hry a radovánky. První královna růžová byla sestra sv. Medarda, kterou on sám korunoval. Nedá se vypsat, jak veliký vliv krásná tato slavnost měla na mravnost mladého lidu v osadě této, a až do nejnovějších dob nebylo tam nalezeno osob padlých; kdežto u nás bohužel! vchází do módy, pohrdati nejdražším klenotem panenským, totiž čistotou, a snoubencové již před vdavkami všeho sobě dovolují, co jen manželům od Boha je dovoleno. Za to ale tak málo šťastných manželství naléztí lze. Každý otec duchovní celým srdcem přeje, jako sv. Medard, aby mladí lidé s duší čistou, neporušenou do stavu sv. manželstva vstupovali a všeho se před tím varovali, čím by se o milost Boží a o pokoj duše připraviti mohli.

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. Medarda i ke zlodějům tak podivnou mírností ozdobil: propůjč mi, abych se i při ztrátách jmění svého příliš nehoršil a nemstil, nýbrž nepřátelům a škůdcům ze srdce odpouštěl. Amen.

9. Červen.

Ss. Primus a Felicián, mučenníci r. 286.

Za času císařů Diokleciána a Maximiána bylo krvavé pronásledování křestanů, a kdo nechtěl modlám se kláněti, musel hrozné muky a bolestnou smrt snášeti. Mezi křestany, tenkrát umučenými, vynikají bratří Primus a Felicián, kteří sice v pověrách modlářských vychování byli, v létech však mužných na viru katolickou se obrátivše pro Krista i krev svou vycedili. Víra Kristova velmi ušlechtila mravy obou bratří. I vedli život velmi bohabojný a dokonalý; k chudým a nuzným byli láskavi a štědrí, ujímali se zvláště uvězněných spolubratří,

podporovali je vši silou a zbuzovali, aby od víry neodpadli. Horlivost jejich svatá vodila je i na veřejná místa, kdež křesťané mučení bývali, kterých horlivým domlouváním v ukrutných mukách posilňovali, odpadlíky ale opět do Církve uváděli, tak že pak nejkrutější bolesti s myslí odhodlanou snášeli.

2. Prosti všeho příkoří dosáhli ss. bratří již vysokého věku, anť také proti nim nepřítel pravdy vztěkati se a zuřiti začal. Modloslužební kněží vidouce, že víra Kristova den ke dni se rozšiřuje, rozhněvali se velmi a r. 286. císařům Diokleciánu a Maximiánovi si ztěžovali, že prý bozi rozhněvaní nechtějí více na otázky od-

povídati, aniž prý jim milostivi budou, ledaby se bratří Primus a Felicián přinutili, aby jim obětovali. I byli tedy jati, svázáni a do vězení uvrženi. Druhého dne na to zjevil se jim anděl a rozvázal vazby jejich. Plným srdcem prozpěvovali nyní Bohu slávu a Jej k nastávajícímu boji za statečnost a sílu prosili. Několik dní na to byli postaveni na soud císařův, v němž nuceni byli, aby odřekše se Krista modlám obětovali, sice že těžkými tresty stíháni budou. Na to odpověděli ss. bratří: „Pro Krista muky snášeti nehrozíme se, abychom koruny mučennické mohli dosíci, ale rádi je ponese-

abychom se účastni stali zaslíbení Kristových.“ — Těmi slovy rozhněvali se císaři a přikázali vojákům, aby oba bratry do modlární Herkulesovy odvedli, a kdyby obětovat nechtěli, násilím je nutili.

3. Darma se namáhali líti vojáci, aby přemohli statečnost ss. mučenníků, kteří volili raději umříti než Boha zapřítí. „Boha nebeského,“ říkali k mučitelům svým, „musíme poslouchati, který i tělo i duši do pekla může uvrhnouti. Císařové vaši, kteří marným a mrtvým modlám se klaní, upadnou v oheň neuhasitelný.“ Znamenajíce císařové, že zmužilost ss. bratří nepřemohou, přikázali je do Nomento odvésti, aby je tamější vladař Promotus buď přinutil modlám obětovati, nebo, kdyby nechtěli, rozkázal je usmrtiti. Promotus jich nejprv lákal po dobrém, líčil moc císařů, velikost odměn i příjemnost modloslužebnosti, a však vše to svezlo se na vytrvalosti zbožných bratří. Myslíl Promotus, že snáze k cíli dojde, když bratry oddělí a každého zvlášť vyslychati bude. Rozkázav tedy Prima do vězení uvrci, všemožně na Feliciána doléhal, aby šetře věku svého nevbíhal samovolně v muky. Ale Felicián řekl: „Jsem již 80 roků stár a 30 roků tomu, co jsem pravdu poznal a si před se vzal, že povedu život v Kristu, který mne vysvobodí z ukrutných rukou tvých.“ Na to ho nechal vladař tlouci holmi, olovem naplněnými a pak přibítí na sloup. An Felicián s veselou tváří velebil Boha, že smí býti mučen pro jméno jeho, tož vladař rozvzteklý odsoudil ho, aby po celé tři dni a noci na sloupu visel, a nikdo aby se neopovažoval, jemu ulehčiti. Po těchto třech dnech dal jej s trámu sejmuti a uvězniti.

4. Nyní se musil Primus představití. Promotus vypravoval mu úlisně, že bratr jeho rozkazu císařové se podrobil a modlám obětoval; i ponoukal ho, aby příkladu jeho následoval a tou povolností též došel odměny bratrovi připravené. Ale Primus odvece: „Vím, že bratr podrobil se rozkazu císaře, ale — nebeského. Vím, že bratr, když mukami přemoci se nedal, ve vězení jest a z toho se raduje, jakoby v ráji byl.“ — Rozhněvaný vladař dal ho sochory tak dlouho bítí, dokudby neobětoval modlám; potom kázal rány jeho ohněm připalovati, a ješto ani to nepomohlo, rozpuštěné olovo do úst jeho liti a povolav Feliciána učinil ho svědkem muk těchto. Primus uzřev bratra svého zvolal radostně, že chce s ním umříti a k lidu zevlujícímu: „Poslechněte nás, milí lidé! odvrátte se od mrtvé, falešné modly a veřte v jediného, pravého Boha, který tak veliká znamení činí, abyste ušli mukám věčným.“

5. Konečně rozkázal vladař, aby bratří ti oba předhozeni byli hladovým lvům, jejichž řvání diváky hrůzou naplňovalo; ale tito ulehli jako tiší beránci k nohous ss. mučenníků. Tu volali ss. bratří hlasem velikým na rozvzteklého vladaře řkouce: „Selmy lité poznávají Stvořitele svého; ale vy trváte v zaslepenosti srdce a nepoznáváte Boha, kterýž vás k obrazu svému stvořiti ráčil!“ — Tato podivná událost pronikla tak hluboce diváků, že z nich veliké množství v Krista uvěřilo. Vladař přikázal 9. Června je stíti, ale tělo jejich zakázal pohrobiti. I zůstaly jejich mrtvoly delší čas ležeti,

až se konečně někteří křesťané na to odvážili, a blíž města Nomento v písku je pochovali. Později byla těla do Říma přenešena a pochována v kostele sv. Štěpána na hoře Célius.

Ss. Primus a Felicián vyobrazují se s mečem a palmovou ratolestí v ruce, dva lvové u nich.

O peklu a jak mu ujítí.

Tito dva ss. mučenníci ukazovali pohanům ve všech řečích svých na pravdu, že bezbožníci po smrti věčné muky snášeti budou, byli tedy přesvědčeni o pravdě, že je peklo; ale i pohané museli o něm věděti, jinak by Světci s nimi o něm byli mluvití nemohli. A v skutku všickni národové země měli tu víru v život věčný, v odměnu a trest na onom světě a mají ji až dosavade. Kamkoli se obrátíš, k divochům-li v Americe či Africe, všude se potkáš s touto vírou. Odkud pak to vědí tito divocí národové, kteří přece nikdy o sv. Evangelii ničeho nedoslechli? Oni to mají ze starých podání otců svých, kteří tuto pravdu zase byli přijali od prvňích lidí. Bůh sám tuto pravdu zjevil prvňím rodičům našim, od nich ji přijali potomci jejich, a těmi se dostala za podíl všech lidí; neboť jinak by nebylo možná, aby v ni všickni národové na zemi věřili.

Peklo je něco strašného, a přece věří v ně všickni národové; musí tedy býti pravda, že peklo je, nebo hle: bez víry v soud a pokutu na onom světě neobstojí společnost lidská. Světské soudy a tresty nezastihnou vždy zločince; a nespravedliví, bezbožní, hříšní také se jich vždy nebojí; zda-li by tito měli ujítí trestu? A kdyby zločinec, bezbožník žádného se nemuseli trestu obávati po smrti, kterak by mohl obstáti právo a spravedlnost, kdo by pak to množství těch bezbožníků zkontrol? Svět by se stal peleší lotrovskou. Na tisíce lidí zdrženi bývají od zlého jedině tím, že se bojí pekla; kdo jich zdrží, není-li pekla? Proto již staří, pohanští Řekové a Římané věřili ve spravedlivou odměnu a trest na onom světě, a s nimi, jak již řečeno, všickni národové světa, jelikož bez té víry žádný národ obstáti nemůže. A však pro tu pravdu, že je peklo, máme i neklamné slovo Boží. Kristus Pán mluví zřetelně o červu, který neumírá, o ohni, který nezhasne, jimiž bezbožníci věčně trápeni jsou; mluví zřetelně o věčném trápení, o temnostech, o věčné záhubě, do které zatvrzeli hříšníci uvrženi budou. Totéž povídají ss. apoštolové, tomu uží i Církev a této musíme věřiti, chceme-li křesťany slouiti.

Ale odkud to tedy přichází, že jsou lidé, kteří nechtějí věřiti v peklo, a kdo jsou ti, jenžto povídají: „Není pekla! Jen se ohlédní, milý čtenáři! a poznáš to hned. To pochází z jejich hříšného života. Pravý křesťan to neřekne; on se pekla nebojí a báti nepřestane, pro něho peklo není, jelikož on kráčí po cestě přikázání Božích. Jenom bezbožníci mají se báti pekla, a proto si to vymlouvají říkajíce, že pekla není.

Co o tom soudíš, duše křesťanská? Chceš-li i ty upírati peklo? — O to by bylo zlé znamení; nebo peklo zapírá ten, kdo již peklo ve svém zlém svědomí nosí!!! Chcešli však peklu ujítí, vstupuj do něho duchem, t. j. představ si častěji muky zavrženců, věčný oheň, věčnou opuštěnost, věčnou temnost, věčnou od Boha odloučenost hodně živě před oči, a budeš hřích nenáviděti a ho ubíhati a tak peklu ujdeš. Chceš to učiniti?

M o d l i t b a.

O Ježíši! Ty Pane života a smrti, který můžeš i tělo i duši do pekla uvrhnouti: smiluj se nade mnou a dej mi milost, aby víra v pravdivost pekla ve mně zůstala živou, bych mu ušel. Amen.

10. Červen.

Sv. Markéta, královna Skotská r. 1093.

Již záhy dopustil Bůh utrpení na svatou Markétu, čímž srdce jejího získal. I musila co útlá dívka s bratrem Edgarem utíkati přes moře do Skotska, aby ušla ukrutnému pronásledování krále Viléma Anglického. Její rodičové, z rodu královského, již byli zemřeli; ode všech opuštěné ujal se král Skotský Malkolm laskavě, vzal ji i s bratrem ke dvoru svému a silným ramenem ji zastával proti Vilémovi. Na dvoře ochránce svého žila jen modlitbě a obsluze chudých, a obcování s nouzi trpícími bylo ji milejší než-li všechny radovánky dvorní a pomíjející krása tohoto světa. Tyto uslechtilé mravy a vlastnosti překrásné jsouce sloučeny se sličnou tváří a postavou uslechtilou, zaujaly krále Malkolma tak hluboce, že Markétu požádal o ruku; Markéta ale majíc ve zvyku, ničehož nečiniti bez vůle Boží, poradila se dříve s Bohem a potom teprv podala ruku Malkolmovi, asi v 24. roku svém (r. 1070). Stavši se královnou neměla jiného cíle, než aby u dvora i u lidu rostla bohabojnost, láska k modlitbě i veškerá dokonalost. Hleděla nejprv, aby lid byl u víře vyučen, pak naléhala, aby se nezneuctival den sváteční, aby se pověry vykořenily, manželstva krveprznivá aby se zamezila, lichva a prodávání úradů duchovních přestalo. K tomu konci nutila Malkolma, aby církevní sněmy založil, na nichž se o těchto věcech mělo jednati, ba i osobně na nich seděla a svou moudrostí a zbožností přítomným biskupům práci velice usnadnila.

2. Malkolm, manžel její, byl sice dobrého srdce a ke mnohým cnostem náchylen, ale při tom též poněkud prchlivý a surový. Však královna bohabojná zmocnila se povolností, tichostí, hlubokou pokorou, uctivostí a laškovostí tak dalece srdce manžela svého, že víru křesťanskou upřímně si zamilovav, veškeré své smýšlení a jednání dle zákonů jejich spravoval a králem se stal ve Skotsku nejslechternějším, jemuž nejsvětější povinností bylo, v zemi své náboženství a spravedlnost rozmnožovati a poddané své šťastné učiniti. Na moudrost a zbožnost manželky své tolik se spoléhal, že jí netoliko veškerou starost o dvůr královský odevzdal, anobrž i v zemských záležitostech radu s ní brával. Sv. Markéta měla za pravdu, že jedině náboženství činí poddané dobrými, věrnými a poctivými, a že se lid velmi rád dle příkladu osob vznešenějších dvořivá a tvořivá: protož hleděla na to velmi přísně, aby každý mravný byl, kdo ke dvoru přijíti žádal. U dvořanek netrpěla žádné lehkomyšlnosti a žádného nebezpečného tovaryšstva, všechny se musely panenskou čistotou skviti. Ona jim byla vzorem, a kdo na ní pohledl, na nic neslušného pomysliť nemohl. S dvořankami pracovala neustále, buď sshotovujíc roucha církevní, nebo oděvy pro chudé; přikázání církevní museli zachovávat všickni dvořané. I v řeči byla opatrná; mluvila málo a to jen moudře; v radosti nikdo ji neviděl rozpustilou, v žalosti nikdy malomyslnou, v hněvu nikdy urputnou.

3. Spávala málo, a proto že čas k modlení ve dne nestačil, modlivala se v noci, a tak vroucně, že slzy často po tváři se jí ronily. Ač nikdy do syta nejedla, zachovávala advent a v 40-denní půst velmi tuhý, mimo chléb a vodu ničeho téměř nepožívajíc. Chodila velmi často ke stolu Páně a liknavé k tomu pobízela. Ač bohata, zůstala chudou v duchu; ač královnou, zůstala pokornou; ač mnoho starostí měla, nikdy roztržitou nebyla. Kdo jí viděl slovo Boží poslouchati a mši sv. obcovati, musel uznati, že světu odemřela. Byla matkou šesti synů a dvou dcer, kteřížto jsouce pobožní, dali obcováním svým zjevný důkaz, že zvláště bohabojná matka pramenem jest, z kteréhož milost Boží nejhojněji na děti se vylévá. Jedna z dcer, Mathildis, napotomní královna Anglická a jeden ze synů David, král Skotký, ctějí se za Svaté.

4. Její duše byla vždy k Bohu a k bližnímu obrácena, a téměř až k víře nepodobno, co vše pro lid chudý a nuzný učinila. Zemí Skotskou držela za jednu rodinu, sebe pak za její matku; a za svou nejsvětější povinnost měla, o časnou a věčnou blaženost svěřených sobě duší všemožně pečovati. Nešetřila ani klenotů, ba ani oděvu svého, když se jednalo o pomoc chudým. Nezřídka se vydala ze všech peněz tak, že manžela o podporu prositi musela. Kdykoli na veřejnost vyšla, obklopili ji se všech stran, jako k matce hrnouce se vdovy a sirotci a jiní lidé ubozí. Od ní neodešel nikdy žádný člověk bez pomoci a bez potěšení, a ona se raději odříkala všeho pohodlí, jen když mohla slzy s tváří ubožátek stírat. Když přišla z kostela domů, nalezla obyčejně palác plný chudých, jimž pak rozdávala. Denně stravovala 80 chudých, někdy i 300 v komnatách svých a nezřídka tyto hosté obsluhovala a nohy jim mývala. Často jí král pomáhal. Navštěvovala též churavé ve špitálech, vězny v žalářích a t. d.

5. Tak byla až do 46. roku věku svého, v kterém jí Bůh přetěžkou nemocí navštívil, která šest měsíců trvala. Markéta snášela bolesti s trpělivostí nevyslovnou. Již ležela skoro v posledním tažení, an jí syn přinesl tu smutnou zprávu, že manžel její Malkolm a nejstarší syn ve válce padli. Když se loučila se svým zpovědníkem, řekla mu: „Dvě věci jsou, kteréž od vás, ctihodný otče! žádám, předně, abyste pokud živ budete, na mně při mši sv. a v modlitbách svých pamatoval; pak ale abyste syny a dcery mé na starost si vzal.“ Potom brzo usnula v Pánu 16. listopadu 1093. Papež Innocenc IV. prohlásil ji za Svatou r. 1251., a Innocenc XII. položil svátek její na 10. Června.

Co může matka křesťanská.

Sv. Markéta byla slabá žena, že však duchem Kristovým byla cele proniknuta, t. j. že život svůj zcela podle učení Ježíšova zřídila a všecku svou důvěru v Něho skládala, tím posvěcovala děti své, chotě svého a celou zemi. Můžeme říci, že každý její krok za sebou měl požehnaní a každé slovo její přinášelo ovoce života věčného. Obyvatelé království Skotského byli skrze ni zcela v jiné lidi proměněni, a choť její stal se skrze ni svatým; děti její byly vzory nábožných knížat a kněží, ano i zpovědník její skrze ni byl zdokonalen. O co může zbožná paní a matka spůsobiti

dobrého! Matka, která je opravdu křesťanská, ta má zcela v moci své srdce dítek, muže a poddaných svých; neboť s ní je Bůh sám. Příkladem a slov dobrých křesťanské matky musejí děti poslouchati, a byt také od cizých lidí byly svedeny, zase se navrátí, jelikož nemohou zapomenouti na to, co jim do srdce vštípl nábožná máť. Opravdu nábožná matka je též andělem strážným poddané jí čeledi. Jsou-li poddaní tito bezbožní, nemohou při ní obstáti, buď musejí odejiti nebo se polepšiti; a jsou-li nábožní, tehdáž nacházejí na dobré hospodyně pravou matku, přítelkyni a těšitelku. Také manžel nemůže odolati opravdu křesťanské paní a matce, on si jí musí vážiti a milovati a její dobrý příklad následovati. Byť byl třeba manžel surovec, k náboženství lhostejným a studeným, byť by o nábožném životě ani slyšeti nechtěl, nic méně přece poznenáhla získán bude krásným příkladem své choť křesťanské; bude prospívati v horlivosti a dosáhne posvěcení. Viděti to patrně na králi Malkolmovi. Ale matka a paní musí to tak zavěsti, jako sv. Markéta, a následovati krásného příkladu jejího. O modli se, duše křesťanská! aby Bůh takového ducha dal všem paničkám a matkám a aby se vidělo, jak by se obnovil starý, krásný mrav v rodinách, z rodin pak sestává obec, a právě křesťanská obec byla by dobrým základem křesťanského svobodného státu.

Modlitba.

Svatá Markéto! pros u Boha za všechny paničky a matky, aby podle vůle Ježíšovy všechny své povinnosti věrně plnily a aby poznaly, jak mnoho dobrého v kruhu svých rodin působiti mohou. O Maria, Matko Boží! pomáhej všem matkám při tom ušlechtilém díle posvěcení mužův a dítek jejich.

11. Červen.

Sv. Barnabáš, apoštol.

Písmo sv. je se svojí chválou velice šetrné a krátké, tak k. p. o nejblahoslavenější Panně dí jenom, „že jest plna milosti, že Pán je s ní a že jest pozeňnanou mezi ženami;“ sv. Josefa, pěstouna Páně, praví býti „mužem spravedlivým;“ sv. Jana, apoštola, jmenuje „miláčkem Páně;“ sv. Petra pro jeho víru „skalou“ a o sv. Barnabáši též dí zcela krátce, „že byl muž dobrý, plný víry a naplněný Duchem nejsvětějším.“ Tato krátká a sporá chvála jest však větší a vydatnější, proto že jí sám Bůh udílí a největší svatost značí. Nebo dí-li sv. Písmo o Barnabáši, že byl muž dobrý, plný víry a Ducha sv., tož chce říci, že bylo srdce jeho plné ti-

chosti, prostoty, dobroty a lásky, že jedině dle sv. víry živ byl a nejpůlnější známost věcí nebeských a zemských měl. Jestli to též patrné ze života jeho. Byl narozen na ostrově Cypru z rodičů židovských z pokolení Levi. Jeho rodiče byli bohatí a vážení, i chtěli tedy, aby z něho též stal se muž statečný. I poslali ho do Jerusalema, kde tehdejší znamenitý Gamaliel učil, k němuž se Šavlem (později Pavlem) do školy chodil. Barnabáš byl od Gamaliela úplně vyučen v Písmě sv., a se všemi zbožnými Židy toužil po příští Vykupitele, o Němž v Písmech ss. tolik krásného se byl dočetl. Když tedy Ježíš skutečně na zemi se zjevil a svým učením a zázraky se pravým Vykupitelem býti osvědčil, tu on byl jeden z prvních, který se dal přijmouti do počtu učenníků Ježíšových a z jeho vlastních úst slyšel slova života věčného.

2. Po smrti Spasitele a seslání Ducha sv. zůstal Barnabáš u apoštolů, kteří dřívější jméno jeho Josef proměnili ve jméno Barnabáš, což znamená syn útěchy, jelikož měl zvláštní dar, zarmoucené těšiti. Jeho rodičové byli mu zanechali bohaté dědictví; on však chtěl následovati chudého Ježíše; pročež všechny statky prodav přinesl, co utržil, apoštolům, aby to bylo rozděleno mezi chudé. Jsa v zákoně velice zběhlým a pln Ducha sv. byl od apoštolů upotřebován ku zvěstování sv. Evangelia. O těch dobách obrátil se sv. Pavel a do počtu věřících v Jerusalemě přijat býti žádal. Tito, byvše od něho dříve pronásledováni, netroufali si ho přijmouti; ale Barnabáš znaje ho dobře, ujal se ho a představil ho ss. apoštolům Petrovi a Jakobovi. Když jim Barnabáš vypravoval obrácení tohoto bývalého nepřitele jména Ježíšova, tu chválili Boha, a Petr hned Pavla vzal do přibytku svého a 17 dní ho u sebe podržel.

3. Zatím byli někteří učenníci Páně zvěstovali sv. učení Ježíšovo v Antiochii založivše tam obce věřících. Aby tedy tuto novou obec sporádali a ve víře posilnili, odeslali tam apoštolové ss. Barnabáše, který tam s největší radostí odešel; nařízení ss. apoštolů se vši pilností vyřídil, a potom sám s největší horlivostí sv. Evangelium kázal. Dočkal se té radosti, že se obec množila, tak že mu pomocníka zapotřebí bylo. I doslechl, že se sv. Pavel zdržuje na ostrově Tharsis; i odebrav se tam pozval ho, aby s ním šel do Antiochie. Pavel šel sebou, a oba kázali a udělovali ss. svátosti s neunavenou horlivostí celý rok. Veliké bylo požehnání, které se stalo obci těmito apoštolý, a vždy více rostl počet věřících, kteří se zde nejprv začali jmenovati „křesťany“. Zvláště se obec ta vyznamenávala svou láskou. Nejen že se věřící mezi sebou milovali, těšili a podporovali; ale uslyševše, že v Júdei vypukl hlad, hned sbírali almužnu a po Pavlu a Barnabáši poslali ji do Jerusalema, aby ji tam apoštolům k nohám položili; potom se zase oba vrátili do Antiochie, aby dále pokračovali v úradě posvátném.

4. Když tam jednoho dne konali služby Boží, tu jim zjevil Duch sv., že Pavel a Barnabáš zvoleni jsou, zvěstovat pohanům Evangelium. Celá obec se modlila a postila, aby Bůh dal k tomuto poslání své požehnání, a obdrževše svěcení odcestovali oba apoštolé s nábožným

učenníkem Janem Markem nejprv do města Seleucie, kde nejprv Židům kázali Krista ukřižovaného. A však byvše od Židů všude stíháni, prošli mnoho měst, všude bez ostýchání kázali učení P. Ježíše a mnoho zázraků konali, čímž se obrátilo mnoho pohanů, ano i jeden místodržitel římský. Ve městě Lystře chtěli jim i prokazovati počtu jako bohům a jim obětovati; jen stěží toho mohli oba Svatí zabrániti. Po několika letech oba se zase vrátili ze své sv. missie do Antiochie, kde právě mezi křesťany povstal spor, ješto jedni se domýšleli, že potřebí, zachovávat starý židovský zákon, najmě obřizku; jiní pak tomu odporovali. Oba ss. apoštolové tedy odebravše se do Jerusalema předložili tam apoštolům články sporné. R. 51. sešli se ss. apoštolové v Jerusalemě na první sněm církevní a spor ten rozhodli. S listem na obec Antiochenskou vrátili se pak zase oba apoštolové, kde sv. Barnabáš u vši pokore po boku sv. Pavla o spasení duší pracoval. On byl jeden z prvních učenníků Ježíšových, on byl sv. Pavla doporučil k přijmutí a přece mu vždy popustil první místo a co nejtěleji ho miloval. Tím pak ukázal, že byl skutečně „dobrý muž“, který nic jiného nehledal, než čest a chválu Boží a spasení věřících, pro sebe pak ničeho nechtěl.

5. Nějaký čas na to rozešli se oba ss. apoštolové, aby v rozličných krajinách země hlásali Evangelium. Sv. Barnabáš vzal sebou nábožného Jana Marka a cestoval do Cypru, kde byl zrozen; odtud táhl do Říma a z Říma do Milána, kde on první zvěstoval Krista Pána a založil obec křesťanskou. Sedm let tam zůstal a co biskup řídil obec, která podněcována slovem a příkladem jeho, zbožný život vedla. Jakkoliv ale tuto svou prvotní obec miloval, nicméně toužil, svých krajanů Kristu Pánu získati a k spasení přivesti. Proto opustiv Milán a ustanoviv tam jednoho ze žáků svých co nástupce vrátil se na ostrov Cyprus, kde ho čekala koruna mučnická. Nebo sotva tam počal kázati ohnivými slovy jakož i velikými zázraky moc lidí obracovati, an Židé, kteří ho již v Syrii pronásledovali, i do Salaminy pospíchali a hodnostáře města proti sv. apoštolovi pošvali. Věda blízkou hodinku smrti potvrdil novokřtěnce u víře a potom postaviv se srdnatě nepřátelům na odpor dokázal slovy nezvratnými, že P. Ježíš je pravý Mesiáš. Tito však vztekli jsouce proto, že mu na to nemohli odpověděti, ukamenovali jej. Léta 485. za ponování císaře Zdenka (Zeno) nalezlo se jeho tělo blíž Salaminy. Na prsou jeho ležel opis vlastnoruční, Evangelium sv. Matouše, které se doručilo císaři. Císař dal na to v Salamíně krásný kostel vystavěti a pochoval do něho relikvie sv. Barnabáše, kterýž se též „apoštolem“ jmenuje, ne sice proto, že by z těch dvanácti apoštolů byl, nýbrž proto, že mnoho prací apoštolských vykonal.

Vyobrazuje se, jak drží v ruce kameny.

● skromnosti křesťanské.

Na sv. Barnabáši vidíš, milý křesťane! skvíti se podivuhodně milostnou cnotí skromnosti. Beze všeho hněvu, nechtěje vynikati a v čelo se vtírati, nechtěje býti vůdcem a náčelníkem, nechtěje všemu lépe rozuměti, pracoval tiše a

pokojně po boku sv. knížete apoštolského Pavla, a tomuto, ačkoli teprv později do kruhu apoštolského byl přijat a též mladší byl, všude první místo a přednost mu dával. Sv. Barnabáš byl plný Ducha sv., a ještě k tomu od Boha omilostněn darem zázrakův; a však on se nikdy těmito dary nehonosil, nikdy nechlubil, nikdy jich na odív nestavěl, nýbrž raději skrývali jich hleděl. On byl náramně horlivý ve svém úřadě apoštolském; ale horlivost jeho byla klidný plamen, který tím více pálí, čím jasněji hoří. Pro tuto skromnost získal sobě též srdce věřících; všickni ho měli rádi a nazývali ho vesměs „dobrým mužem!“

Následuj i ty, křesťane! tuto krásnou cnost skromnosti, která křesťana tak nad míru ozdobuje. Ve všem, co děláš a neděláš, neměj všude chlubitých řečí, nemluv hned do všeho všetečně, i kdyžs velice mnoho věděl a mluvití mohl a směl. Nevtyřej se do předku a nežádej sobě prvního místa při hostinách a slavnostech, nýbrž rád jiným se všelikou úctivostí ustupuj. Když ale ty chceš všude první slovo, první místo míti, když všude troušíš svým rozumem a svou moudrostí, tož je to důkaz vnitřní vysokomyšlnosti a nepravé horlivosti. Kristus Pán sice praví: „Nech světlo své svítit!“ ale teprv tenkrát, až On tě sám na svícen postaví, tebe vyznamená a své dílo tebou chce provést, a ještě i při tom nesmíš hledati čest svou, nýbrž jedině oslavu Otce nebeského. Svati vždy rádi se skrývali, poslední místa vyhledávali a sebe za nehodny pokládali, aby skrze ně Bůh veliké věci činil. Za to jich ale Bůh miloval a zvelebil, a i bližní nemohli jim odeprítí úcty své. Velmi krásně dí Písmo: „Dítě mé! konej skutky své se skromností, tu mimo čest získáš i lásku lidí. Čím vyšší jsi, tím více se ponižuj ve všem, tenkrát nalezneš milost u Boha.“ (Sirach 3, 19. 29.)

M o d l i t b a.

Spasiteli Božský, který jsi řekl: Nebudeteli jako dítky, nejedete do království nebeského: propůjč mi milostivé skromnou mysl dětinnou: neboť činím nyní předsevzetí, sv. sluhu Tvého Barnabáše následovati a u všem činění a nechání cnost skromnosti vykonávati. Pomoz mi, o Ježíši! Amen.

12. Červen.

Sv. Jan z Fakundo, r. 1479.

Jan z Fakundo narodil se r. 1419. ve městě Španělském v S. Fakundo z rodičů vzácných a bohatých. Jan byl pacholík čiperný, při tom i nábožný, v postech a v modlitbě si libující, mravný velmi a nad věk svůj usedlý. Z toho ze všeho soudil otec, že, budou-li se tyto dobré vlastnosti dále prozřetelně pěstiti, stane se z něho kněz dokonalý. Z těch příčin pečoval o to, aby mu již nyní důchodů některé fary vymohl, již by prozatím za plat některý kněz spravovati mohl, což se mu také šťastně podařilo. Ale když Jan do let vstoupil a té věci neslušnost, ba i hříšnost nahlížel, nechtěl živou věcí důchodů těch užívati; „aby své svědomí neobtěžil,“ odpověděl příbuzným, proto mu domlouvajícím. Vida tedy otec takový cit pro spravedlnost u syna svého, odevzdal ho na starost biskupovi Burgenskému, Alfonsovi, který si zvedeného mladíka v krátkém čase tak oblíbil, že do domu svého jej přijav, denně hodinky s ním se modlival a po šesti létech na kněžství vysvětil. Jan vykonával všechny své povinnosti

co nejsvědomitěji; a však an tak v bohabojnosti prospíval, napadlo mu, že u dvora biskupského živ jsa a tolik na práci máje, nemůže tak, jakby si přál, v pokoji duše Bohu sloužiti.

2. I vešel k biskupovi a pokorně ho prosil, aby mu dovolil, všech důchodů církevních se zbaviti. Biskup mu sliboval kanovníctví, jen aby ho neopouštěl; ale an Jan tvrdil, že nepřišel v nové břemeno se uvázati, nýbrž starých se zbaviti, musel mu konečně po vůli býti. Jan podržel jen chudé kaplanství při kostele sv. Agathy, kde denně mši sv. sloužiti musel; zde také počal slovo Boží hlásati s nemalým užitkem nábožných poslouchačů. Aby byl v písmě sv. učenějším, odebral se r. 1450. na vysoké učení do Salamanky. Zde v běhu čtyř let nabyt skutečně tak velikých vědomostí, že daleko nad své spolužáky vynikal a pro bezelstnou neúhonnost života velké vážnosti u všech požíval. Dokonav studia povolán byl k řízení duší u fary sv. Šebestiána. Jeho řeči přinášely zde brzo podivuhodné ovoce. Přebýval u jednoho nábožného kanovníka, kde se bez překážky těžkým kajicnostem oddávati mohl. Takovým způsobem minulo devět let. Dlouhý čas při tom trpěl na kámen a konečně se lékařské operací podrobiti musel.

3. Když jeho zdraví opět dokonale bylo navráceno, umínil sobě, svět zcela opustiti a odešel k poustevníkům sv. Augustina v Salamance, kde r. 1463. přijal roucho řeholní. Jeho horlivost, kterou za čas zkušební projevoval, dokazovala, že již jest dokonalým mistrem v životě duchovním. 28. Srpna 1464. složil slavné sliby právě na sv. Augustina. V noviciátě choval se tak pokorně a slušně, že ho brzo za převora ustanovili. Tu nevyučoval poddané své slovy, nýbrž živými skutky. Když mu jeho představení dovolili, aby své výmluvnosti na kazatelně použití směl, tu mohl tím rázněji na lid působiti, an také tu milost měl, že i myšlení i srdce jeho pronikal, a proto neminula se řeč jeho nikdy se žádoucím účinkem, buď že na kazatelně, buď že ve spovědnici lidem do duše mluvil. Zvláště ve zpovědnici byl neunavený. Jednal s každým hříšníkem s největší laskavostí, ale také přísně naléhal na něho, aby se celým srdcem obrátil. Kdo cizí zboží nenavrátil, hříšných spolků se neodřekl, život nenapravit, ten nebyl od něho rozhřešen. Také na kazatelně byl neohrožený. Jedenkrát kázal také v Albě. Vojvoda Don Garcia Albánský, který ho poslouchal, rozhněval se nad jeho smělou řečí tak, že ho trpce káral a hrozil pomstou. Jan odpověděl: „Nač, Pane můj! nač chodím na kazatelnu? zda-li, abych pravdu zvěstoval, či abych lahodil a pochleboval? Kazatel musí v srdci tak spořádán býti, aby pro pravdu, ať si pak hříšníka kárá aneb cnost chválí, i smrt podstoupiti hotov byl.“ Na cestě do Salamanky poslal za ním vojvoda dva jezdce, aby ho chytili a zbili. A však Bůh to tak řídil, že mu nic zlého nemohli učiniti. Vojvoda pak roznemohl se a pokládal to za trest a poslav do Salamanky, dal kněze Jana snažně prositi; aby přišel a pozdravil jej. Jan hned pospíchal k nemocnému, který ho odprosil, Jan pak mu zdraví vyprosil.

4. Po kratinkém odpočinku s duhovenstvem o

půlnoci svou jitřní modlitbu odbyl, neléhal více, než až do rána sám o sobě na modlitbách trvaje na mši sv. se připravoval, kterou vždy časné ráno sloužil, a sice tak zkroušeně a vroucně, že nezřídka oči se mu zarosily a duše jeho u vytržení se Spasitelem svým se obírala. By svědomí své zachoval čisté i od nejmenší poskvrny a k oltáři Páně tím hodněji mohl přistupovati, zpovídal se skoro každodenně. Tak časté zpovídání znelíbilo se některým bratřím, a proto také jej z toho veřejně kárali. Ale sv. muž odpověděl pokorně: „Vyznávám, bratři! vinu svou a za odpuštění prosím, ne sice, že se tak často zpovídávám, nýbrž že pro hříchy své tak často se zpovídati musím. Neboť ja hříšný nevím, zda-li nenávisti či lásky hoden jsem. Lásky abych si zasloužil, snažím se všemožně a často se zpovídám, abych spasení došel. Nevím, v který den a kterou hodinu přijde Pán můj, aby činil počet se mnou. Vidímť zajisté některé, jenž náhle umírají, některé, an v nemoci o smysly přicházejí, a protož snažím se, abych v onu dobu shledán byl připraven, činiti počet. Často se tedy zpovídávám, že každou hodinu hřešívám.“ —

5. Co do osoby, byl sv. Jan vysoký a pln velebnosti, tvář jeho byla sličná, mír a vážnost obrážely se na ní. Pohled jeho vzbuzoval dobré k cnosti, hříšníkům pak působil zardění. Ač byl vždy jasné mysli, nikdy se přece nesmál. V rozmluvách byl prostosrdečný, a rád rozprávěl s muži učenými; obojetnost a přetvařování nenáviděl s celou duší, nad to pak nebyl sv. Jan přece nikdy omrzelym podivínem; horlivě a neumdleně pracoval sv. Jan v povolání svém až do konce života svého, a podobá se, že horlivost i životem zaplatiti musel. Bylať totiž v Salamance tenkrát jedna velmi prostopášná ženská, o kteréž vůbec známo bylo, že mnohého mládence pokazila. Tu se podařilo sv. Janovi jednoho urozeného mladíka z tenat jejich vysvoboditi a na pokání obrátiti tak, že netoliko spolky všeliké s ní přetrhl, ba i do kláštera vstoupil. Nad tím se chlipnice tak rozprchlila, že ve vzteku svém k jednomu z důvěrníků pravila, že než rok uplyne, Jan svou smělost draze zaplatí. A skutečně počal po několika měsících postonávati a schnouti; lékařové tvrdili, že je otráven. Jan nesl všechny bolesti s trpělivostí právě podivuhodnou a neustále za nepřátely se modlil. Přijav velebnou Svátost odprosil všechny bratry a umřel v Pánu 11. Července 1479. Po jeho smrti zastkvěla se tvář jeho krásou podivnou, a že i napotom na jeho přímluvu mnoho zázraků se stalo, prohlásil ho Alexander VIII. za Svatého.

Smrti nepamětlivost vrch pošetilosti.

Jako sv. Jan nevěděl, v který den a v kterou hodinu přijde Pán, aby činil počet s ním: tak také my nevíme, kdy na soud Boží povolání budeme; neboť vše volá, že smrt jistá, ale hodina nejistá jest. Proto je to vrch vši pošetilosti, nechtít pamatovat na smrt. Nebo kdo nepamatuje na smrt, jen plodí hříchy. Všechno to nesmyslné po zboží světa dychtění, kteréž člověka až utiskovatelem a lichvářem činí; všecko to bažení po mrzkostech tělesných, kteréž člověka nejednou až pod němou tvář snižuje; všecko záští a nepřátelské sočení, kteréž člověka, obraz Boží, nezřídka na ohavnou podobiznu

čabla zohavuje, ano všecko to, a ostatní ve světě zlé na vrub nešťastné oné nepamětlivosti dlužno přičísti. Neboť nemohlo by toho všeho mezi námi býti nikdy, kdybychom sobě hodinu smrti a poslední svůj na zemi konec jen někdy živě a s povážením na mysli vyobrazili. Obraz smrti, obraz posledního boje, ježto nám všem bez rozdílu bude podniknouti, jest strašlivý. Jest to hrozné, když člověk přemožen bolestmi v křečovitém svjění konci svému se blíží, když úvazky života se trhají, smyslové se matou, krev stýdne, oko v sloup se obrací, a nikdo zpomoci, nikdo úlevy zjednatí nemůže, tu nezbyvá člověku, leč zhůru k vysostem nebes zraky své obracet a u Boha slitování hledati! Ale jak, jest-li že i Bůh v tu dobu těžkou od člověka se odvrátí? Co počne smrtelník nešťastný, jest-liže svědomí zbouřené v tom okamženi strašlivém na místě útěchy počne jej šlehati, nepravosti spáchané na oči mu stavěti, a již na před jej odsuzovati, dříve než před Boha předstoupí. O zavrať mne uchvacuje při tom pouhém pomyšlení! Proto dí sv. Jaroš: „Smrti obraz v srdci noste, a budete míti spasení jisté.“ — A tento smrti boj, tento ze světa odchod, jehož nepamětlivi jsme, nastane dříve, než se toho nadějeme. Dnové lidští minou jako stín; a byť člověk sebe dél na světě byl, přece tomu bude kouec. A někdy přetržená bývá v polovici nit života, jak by jí náhle přestříhl. Zahynul krásný Absalon, an právě proti otcí povstal; zahynul Holofernes právě, když vínem a chliphou myšlénkou ukolébaný usnul; zahynuly děti Jobovy u prostřed radovánek a tance, byvše zaspány stavením zbořeným. A bohatec evangelický právě v tu noc umřel, když maje hlavu plnou plánů si na lůžko uléhal. (Luk. 12.)

Modlitba.

Milosrdný Bože! láska neskonalá, nauč mne znáti krátkost dnů mých a posilň mne, abych tak jako Tvůj sv. sluha Jan živ byl, jakoby každinky den posledním byl života mého; dej, ať žiji v lásce Tvé a v ní ať umru a tak spaveni věčného dosáhnu skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

13. Červen.

Sv. Antonín Paduánský r. 1231.

Tento Světec narodil se v Lisaboně r. 1195. Otec jeho byl ve službě královské. Již v útlém věku objevil se svět Antonínovi ve své marnosti, a proto roztoužilo se záhy srdce jeho po Bohu chtíc toliko Jemu se líbiti, Jemu sloužiti. Tedy vstoupil již v 15. věku svém do kláštera augustiánského. A však zde byl, poněvadž se klášter tento blízko města nalézal, častou návštěvou příbuzných a známých v zbožném povolání svém vytrhován a proto na prosbu jeho po dvou létech do kláštera vzdálenějšího přesazen byl. Zde vedl po osm let život velmi přísný a dnem i nocí pilně Písmo sv. studoval, tak že si nadobyčejné známosti v něm dobyt. I stalo se toho času, že několik bratří řádu františkánského, kteří byli na misie vyšli, v zemi Marokánské usmrceno bylo. Králevic Portugalský dal těla jejich s velikou počtou do zemi přivéztí a lidu k účtě ukázati. Pohled na mrtvoly těchto ss. mučenníků roznítíl v duši mladistvého Antonína vřelou touhu po smrti mučennické. Proto si přál vstoupiti do řádu františkánského, aby co misionář mohl býti vyslán k pohanům. Touha

jeho se v skutek uvedla, když do kláštera přibyli Františkáni sbírat almužnu, kteřížto jej v úmyslu jeho utvrdili.

2. Jakmile se byl stal Františkánem, hned dostal povolení, aby se co hlasatel spásy věčné do Afriky odebrati směl. I přál sobě vřele, aby pro Krista krev svou vycedit mohl. A však sotva se dostav na břehy Africké, uchvácen byl dopuštěním Božím těžkou nemocí a proto se do vlasti své navrátit musil. Ale loď, na níž se Světec nalézal, byla větry zabnána, tak že se Antonín místo do Španěl dostal na Sicílii. Zde ho došla zpráva, že sv. František svolal bratří své k valnému shromáždění do Assisi. I hned se tam odebral sv. Antonín, ačkoliv posud churav, aby způtřil zakladatele řádu svého a požehnání od něho došel. Žádost jeho se mu vyplnila, neboť sv. Františka zde skutečně viděl, s ním rozmlouval a rád by mu byl neustále na blízku. Z té příčiny prosil mnohé kvardiány, aby ho

do bráti jejich přijali; však marně, neb po nemoci velmi bídne vypadal a učenost svou pokorně tajil a proto za neschopného považován byl. Konečně se nad ním smiloval kvardián provincie Romanské a poslal ho do jedné poustevny, kde vedl život zcela skrytý a mnohostrannou vzdělanost svou a veliké od Boha propůjčené dary tak pečlivě skrýval, že byl držán za člověka duchem obmezeného a velmi neschopného; ale Bůh jej postavil sám na svícen, aby leskem světla svého daleko zářil. — Jedenkrát odebralo se několik bratří řeholních, mezi nimiž i nás Světec, do Forli, aby tam za kněze svěcení byli. Za tímtež účelem tam přibyli bratří z jiných řádův. I žádal tu jednou po večeri biskup, aby některý z nich řeč posvátnou měl; ale žádný se k tomu neměl vmlouvaje se, že není připraven. Konečně byl i Antonín od představeného vybidnut, aby kázal; tento předstíral co pokorný sluha Páně, že je více vycvičen ná-

dobí v kuchyni umývati než slovo Boží hlásati. Že však biskup nutit jej nepřestával, a bratří též snažně jej za to prosili: podrobil se Antonín žádosti jejich a vystoupiv na obvyklé místo, mluvil z počátku jaksi nesměle a sprostně; ale pak milostí Boží roznícen, řečnil tak ohnivě a rázně, že řečí svou posluchače unášel, kteřížto nevěděli, čemu se mají více diviti, či té hluboké učenosti, či té hluboké pokoře jeho. — Tenkrát byl sv. Antonín v 26. věku.

3. Když došla o tom zpráva sv. Františka, rozkázal tento, aby se ihned oddal zcela studiím a úřadu kazatelskému. I stal se sv. Antonín velikým, nevidaným kazatelem věku svého. Hlas jeho byl silný a zvučný jako zvon. Pohyby těla volné a příjemné, celá osoba vůbec plná vážnosti, a velebnosti. Sám papež jej nazval archou úmluvy, neboť uměl Písmo sv. téměř zpaměti, což mu velmi při kázání sloužilo. Kdekoliv se octnul, všude se za ním hrnuli zastupové lidstva, tak že se jich časem až ku 30.000 napočísti dalo. Krámy, dílny, písařny, náměstí zůstaly prázdný, jakmile sv. Antonín po blízku kázati začal. Ano touha lidu jej slyšeti byla tak veliká, že mnozí pro veliký nával lidu již za noci vstali a přicházeli na místo, kde kázal, aby na blízku kazatele každinké slovo jeho dobře slyšeti mohli. I prošel bos a s obnaženou hlavou všeliká města a vesnice a živil se almužnou, již si sám vyprosil. Ačkoliv byl tak slavný kazatel a všude obdivován, zůstal přece v srdci sprostným a pokorným bratrem klášterním. Již jeho jemná tvář, nebeský pohled a vážná chůze činily veliký dojem na lid. Tak pravil jedenkrát jednomu ze svých bratří: „Pojď, bratře! budeme kázati.“ I šli mlčky městem. Bratr zůstával často státi, domnívaje se, že Antonín kázati počne, ale tento kráčel vážně ani slova nemluvě ku předu, až se opět v kláštere svém octli, kdež se ho bratr s podivením tázal, proč byl nekázal. „Buď ujistěn,“ odpověděl Světec, „že jsme svými mravnými pohledy a svou vážnou chůzí dosti kázali.“ — Kdykoliv sv. Antonín s kazatelnou sešel, tu již čekalo vždy naň přemnoho kajicníkůž žádající, aby zpověď jejich slyšel. Tu říkával sy. Antonín: „Kázati jest rozsévati, ale zpovídati jest ovoce kliditi.“

4. Sv. Antonín byl též kazatel neohrožený a horlil zvláště proti panujícím tehdaž neřestem a nešetřil nízkých ani urozených. Bezohledně trestal každou vadu. Tak si obral při pohřbu jednoho lakomce za text: „Kde jest poklad, tam i srdce tvé,“ aby přítomné od podobného hříchu varoval. Sami loupežníci, kteří druhdy, aby se mu posmívali, na kázání jeho přišli, uslyševše slova Božího z úst jeho, padše Světci k nohou, zpovídali se. Téhož času řádil ukrutně v severní Itálii Hezelin se svými najatými tlupami. Dlouhá léta trýznil města a okolí způsobem nelidským. Tři papežové vyřknuli nad ním kletbu církevní, již on zhrdal; a když se dověděl, že i Paduánští zpouzejí se rozkazů jeho zachovávat, dal jich jednoho dne na tisíce odpravit. Město Verona bylo téměř řáděním jeho vyhynulo. Ale nikdo neodvážil se, aby tomuto ukrutníku hanebnost jeho přímo do očí pověděl. Tu sv. Antonín vstou-

pil do jeho paláce a neobroženě vytykal krvolačnému hanebníku ukrutné počínání jeho. Řeč Antonínova tak jím otrásla, že se polepšiti přislíbil, ačkoliv později slova nedržel a v žaláři smutný konec vzal. Zvláště horlil Světec náš proti tehdejšímu kacířství a s pomocí Boží, již i divy činil, o nichž zde pro množství jich šířiti slov nechceme, dařilo se mu utěšeně dílo jeho. Před smrtí svou měl nemilou půtku s generálem řádu svého, s Eliášem, jenž nebyl následovníkem sv. Františka v cnostech. Ačkoliv si nikdo netroufal pokárati ho, učinil to sv. Antonín, a když Eliáš mu hrozil žalářem, stěžoval si na u papeže Řehoře IX., kterýž Eliáše sesadil.

5. Když byl sv. Antonín na přemnohých místech ve Francouzích a Itálii spásu věčnou hlásal, odebral se na sklonku života svého do Paduy, kdež v postním čase velmi horlivě a s výsledkem skvělým kázal. A však tehdyž byly již síly jeho namáhavým životem stráveny. Vida tedy blížiti se smrt, dal se donésti do kláštera, kdež zemřel 13. Června 1231. Sotva že odevzdal duši svou Pánu, volaly dítky malé městem: „Světec zemřel!“ Řehoř IX. prohlásil ho roku následujícího za Světce. Po třicítí letech byl ke cti jeho velebný chrám vystavěn, tělo jeho při otevření nalezeno porušené, ale jazyk čerstvý, a sv. Bonaventura, jenž tehdyž byl přítomen, vzav ho do ruky, políbil ho a chvalořečil Bohu. Tedy byl sv. Antonín Paduánský oslaven pro řečnění jako sv. Jan Nepomucký pro mlčení. Vyzývá se při ztracených věcích.

Vyobrazuje se v oděvu františkánském s lilii, knihou a Ježíškem.

Moc slova Božího.

Sv. Antonín byl pozván jako misionář do města Rimini, aby tam kacíře obrátil a rozpustilosti masopustní zastavil. O té výpravě píše náš básník Moravský takto:

Chodí svatý Anton kolem břehu moře,
Svatou jeho duši obkličuje hoře.

„Což ti, Antonine! což ti srdce hlodá?
„Či ti hoře plodí tato mořská voda?“

„A ta mořská voda nehlodá mi hrudi,
„Ta mi v hloubi duše svaté city budí.“

„Proto duše moje, proto jest tak smutná,
„Že ta mysl lidská, že jest přeuroputná.“

„Srdce jich jest tvrdo, jak ta mořská skála,
„V něm květ všecken dobrý vysvědila spála.“

„Ale an jím více řeč má není liba,
„Bude slovo Boží mořská slyšet ryba.“

„Ryby, sestry milé, vychvalujte Pána,
„Od Něhož vám v moři tato zvíře dána.“

„Nemá žádný mocnár takovéto říše,
„V jaké vaše plémě o svobodě dýše.“

„Nesejete žita, vláken nesprádate,
„Od Boha předc pokrmu a to roucho máte.“

„Tou, již člověk nemůž, chodíváte dráhou,
„Slunko za dnů horkých nepálí vás záhou.“

„O tož Pána svého zvelebujte živě,
„Že vás obmyslí rácií dobrotivě.“

A ty ryby z moře pozdvihují hlavy,
Poslouchají tíše, co jim Světec praví.

Na Božím se slovu jako v slunko sloní,
Uctou slova toho hluboko se kloní.

A lid, jenž to vidí, pobožně se kaje,
A ta všecka tvrdost v srdci jeho taje.

(Sušil.)

On požehnav jim viděl, kterak zase ponořují se do moře. Tímto zázrakem zabanbeni jsouce, začali zarytí lidé káti se z hříchů svých, a od té doby s největší horlivostí poslouchali kázání Svatého, a na památku této události dali nad hlavním chrámem města Rimini postaviti nápis: „Služba Boží jest rozkoš tohoto světa největší!“

O obrázku sv. Antonína píše tentýž básník takto:

Antonin, jenž v Padvě žil,
K dětem sama láska byl:
Chudé děti sbíral,
V každém Krista zíral.

Bývalo mu přeplechou
Každého dne potěchou,
Mile s nimi hráti
A je na klín bráti.

Tu řeč s nimi zapřádal,
O Kristu jim vykládal,
Jak se pro nás zrodil,
Dítětem se odil.

Vinul se vždy k dítěti,
Jakoby mu v objeti
Dával ze své chýže
Sám se nebes kníže

Býti s dětmi nemoha,
Prosil za ně u Boha,
By je v matné síle
Strážil anděl mále.

Ondy s duši dětinnou
Prosil za mlád nevinnou
Nice k zemi klonul.
V slzách zbožných tonul.

A šlo mu to modlení
Z neběského nadšení,
Jakby v zbožném citu
Letěl ku blankytu.

Tu se nebe otvírá,
Záře se tu prostírá:
Pán co dítě slitá,
V náruč se mu skytá.

A on dítě s veskerou
Ujal v náruč důverou;
K ústům svým je vinul,
Celý v slasti plynul.

Tu slast Pán mu osnoval,
Že Ho v dětech miloval;
Tož tu k dětem lásku
Nese na obrázku.

(Sušil.)

Modlitba.

O milosrdný Otče! sešli nám, prosíme, sílu Ducha sv., aby nás očistila od všeliké poskvrny na duši i na těle, a my se tak stali hodnými jako sluha Tvůj sv. Antonín navštívení Syna Tvého Ježíše Krista. Amen.

14. Červen.

Sv. Basil, učitel Cirkve r. 379.

Basil, později nazván „Veliký“ narodil se r. 329. v Cesarei v Kappadocii, kde jeho otec byl advokátem a

učitelem ve výmluvnosti. Jeho rodina náležela k nejvzácnějším a nejbohatším té země, a přiznávala se od 100 let k víře křesťanské, jižto za času Diokleciánova pronásledování vyznavače a později dlouhou řadu biskupů zaopatřila. Mladý Basil obdržel své první vychování od své nábožné báby sv. Makriny na venkově v Pontu. Po smrti otcově byl ku vzdělání poslán do Cařihradu, kde k výtečnému sofistovi Libaniovi do školy chodíval. S tímto mužem, který tenkrát své pohanské smýšlení tajiti za dobré uznával, i později Basil si dopisoval. Z Cařihradu se odebral Basil na studie do Athén (351.), kde byla tenkrát nejslavnější vysoká škola v říši Římské. Tam se seznámil s krajanem svým Rehořem z Nazyanc, a uzavřel spolek, kterýž osud obou na věky spojoval.

2. Rehoř o rok mladší než Basil pocházel z vážené rodiny z Nazyanc. Studenti v Athénách sborovali se (jak na nynějších universitách) podle národnosti; krajané drželi dohromady, každé krajanstvo mělo náčelníka. Učitelé řvnili mezi sebou, nejvíce nejnižšími šejdy, aby měli na své straně nejvíce mládeže. Každý měl svou školu nebo stranu, která se horlivě svého učitele držela, a na tom si mnoho zakládala, aby ten její učitel nejvíce slávy a posluchačů měl. Nebo tenkrát nebylo v obyčeji, více učitelů slyšeti zároveň, nýbrž pravidlem bylo, jednoho se přidržeti. Zvláště chudší studenti dováděli nováčky, proto že buď potom nemuseli platiti školné, nebo i darů za to obdrželi. Sotva nováček na Athénské půdě se octnul, již ho tací náhončí obklopili, on se tahali a rvali, tak že se přčasto stávalo, že se tomu učiteli nedostal, ježž slyšet byl přišel. Nejen v Athénách, ale i v jiných městech tak i na silnicích měst verbováno. Ne méně živé bývaly hádky rozličných škol mezi sebou, a zhusta se skončivaly pranicemi, neboť o soubojích starobylost nevěděla ničehož. A však v tom se rozeznávaly Athény od nynějších vysokých škol, že se tam nevyučovalo všem předmětům, nýbrž jen medicíně, rhetorice a filosofii.

3. Poslednímu předmětu věnovalo se nejvíce žáků. Poněvadž tehdejší panovník Konstantin pohanstva veřejně vyznávání netrpěl, přiznávalit se všickni učitelové v Athénách zevně sice k víře křesťanské, nejmnější ale byli v srdci pohané, a Rehoř praví: že mnozí mladíkové tajným jedem, jehož do sebe byli vsáli v Athénách, k modloslužbě byli jsou zavedeni. Ostatně Athény tehdaž také proto zvláštního poživaly lesku, protože tenkrát tam také domnělý dědic trůnu Julián do škol chodil. Rehoř již tenkrát předvídal, že tento králevic bude velikým protivníkem Církve sv. — Brzo byli ti dva mladí Kappadóčané jako bratři. Oni bydleli, jedli, učili se spolu, a tato páska byla ještě úzeji stažena společným zápasem proti pohanstvu. Mezi tím, co ostatní studenti neplechu páchali, hejřili a po divadlech rejřili: pokládalit to Rehoř a Basil za čest, křesťany býti a slouti. Jenom k vůli dvojí věci vycházeli ven, aby šli do školy a do kostela. Jak se asi, myslím, ti divoši mezi studentstvem posmívali těmto přezralým modlitelům! Ještě co stařec zpomíná Rehoř s ohněm onoho přátelství, ježto v Athénách s Basilem

uzavřel. V tom přátelství byl Basil jilmou, Rehoř pak vinnou révou, kteráž se ovjela kolem ní. Basil byl mu vzorem, jemuz se Rehoř obdivoval a jehož následoval.

4. V pověsti výborného řečníka opustil Basil r. 355. město věd, kde Rehoř ještě nějaký čas déle prodléval, odebral se do Cesarei v Kappadocii, a tam aby se svým krajanům ukázal, několikráte co řečník vystoupil. A však jeho myšlenky byly jsou na vyšší věci zřizeny, než na slávu soudního řečnictví. Krátký čas před tím začal rozširovati Eustathius, biskup Sebastovský, mnišský život po východní a malé Asii. Tito mnichové budili všudy úctu a obdivení. Basil přišel na myšlenku, zdokonaliti život mnišský životem klášterním; k tomu cíli konal nejdříve cestu po Syrii, Palestině a Egyptě, aby nejoslavenější vzory zapření tělesného osobně poznal. Navrátiv se do své vlasti největší část svých statků chudým rozdal, a od r. 358. na blízku Nové Cesarei v půvabné krajině první klášter zřídil. Obydli jeho jenom řekou Iris rozděleno bylo od dědiny jeho rodině náležící, kde jeho máť a sestry s jinými pannami Bohu posvěcený život vedly. A zde sv. Basil mimo jiné spisovatelské práce sepsal pravidla řeholní, kterážto od jeho času až podnes v Církvi východní a tudíž i ruské platnost mají. Když klášter tak zařídil, povolal k sobě svého Rehoře; ten sice na čas do kláštera přišel, a však pro tuhost snad života tam nevydržel; napsalit jsou spolu v tom zátiší výtah ze spisů Origenesových, jehož si oba vážili vysoce.

5. Zalidniv pustinu sbory řeholníků, jimiž nepravosti Ariem, Juhanem a t. d. v Církvi spáchané převáženy jsou — musel osobně do boje proti peklu. Když r. 370. se stal arcibiskupem v Cesarei, tu zaplesal lid pravověrný, předvídaje triumfy jeho nad bludem. Horlivě kázal, tělo své trýznil. Již co mnich tělo své bičováním tak utrýznil, že na vždy zdraví podkopal. Proti ariánskému bludu byl zdi železnou. Již co kněz v Cesarei napsal spis proti Arianovi Eunomiu. Jako biskup vystavěl blize města ústav nazvaný Basiliás, který od té doby po celém východě vynucoval obdivení lidu. Uvnitru toho ústavu byly prostranné dvorany pro uhoštění nemocných, chudých a pocestných; příbytky zvláštní pro lékaře, kteřížto službu v domě zastávali; dílny pro všecka řemesla, jichž bylo zapotřebí, aby ústav kvetl. Tímto ústavem pojistil sobě zakladatel na vždy náchylnost lidu obecního, kterýžto v oněch síních každou chvíli almužny a útočiště nacházel. Skutečně potřeben byl Basil pomoci cizé, neboť nebezpečí ho obkličovala se všech stran. A však Basil byl pln odhodlanosti. Cisar Valens, zarytý Arián, vida že Basila nikterak pro blud získati nelze, ještě s pohrůzkou naň dorážeti uzavřel a k tomu cíli prefekta Modesta na něho poslal. Modestus pohnav sv. arcibiskupa na soud nejprve lahodně a lichotně s ním jednati počal. Když to neprosplvalo, začal vyhrožovati jemu, že se mu odejme jmění, načež mu odpověděl sv. Basil, „že mimo několika knih a hadrů ničeho nemá.“ Na to mu hrozil, že bude vyhnán ze země. Tu radostně zvolal Svatý: „Celá země jest mi vyhnanstvím; jen nebe jest pravou vlasti moji.“ —

„Ale skřípec!“ hrozil prefekt. „Málo se bojím,“ odvece sv. hrdina zmužile, „mé tělo jest tak vychudlé a útlé, že prvním rázem bude konec muk i života mého.“ „A co smrt?“ tázal se Modestus. „Té se ještě méně bojím, neboť ona mne spojí s Bohem.“ — Tu Modestus nevrle pravil: „Tak se mnou ještě nikdo nerozprávěl!“ „Bez pochyby,“ řekl sv. biskup, „žes posud biskupa před sebou neměl.“ Konečně prefekt dáváje mu den na rozmyslenou dostal za odpověď poslední slovo sv. biskupa: „Odklad je daremný! Zítřka budu ten samý, kterým jsem dnes!“ — To když císaři oznámeno, nastalo ticho. Valens chtěje Basila do vyhnanství dáti, třikrát vzal péro, které se mu po každé mezi prsty zlámalo. Strachy zachvácen roztrhl císař papír a dal mu pokoj. Živ jsa cele Kristu umřel sv. Basil r. 379. ve slovech: „Pane! do rukou Tvých kladu ducha svého, 1. Ledna, v 51. roku věku svého. Židé i pohané plakali při pohřbu jeho, majíce ho za prvního učitele z celého světa. Láska, milosrdenství a svatost závodily u něho s učeností a vzdělaností vědeckou. Přítel jeho Řehoř raději v soukromí studoval a spisoval; ale Basil byl netoliko veliký učenec, on byl též s to, aby v Církvi panoval a vládl — láskou a obětivostí. Nejvýtečnější dílo jeho jest hexaëmeron t. j. výklad stvoření světa v šesti dnech. Dílo to nesmrtelné dokonal bratr jeho Řehoř Nysenský. Památka jeho je 14. Června.

Vyobrazuje se v rouchu biskupském čtoucí v knize, Duch sv. ve způsobě holubice sedí u ucha jeho.

Že se do hádek o víru nemáme vpouštětí.

Velikou podporu bludu ariánskému skýtala zpíravost Řekův. Nejenom duchovní, kteří mají tu povinnost, blud porážeti a pravdě ku světlu pomáhati, nýbrž úředníci, řemeslníci, ano i čeledíni a nádenníci míchali se tenkrát do hádek o náboženství; téměř všude na veřejných náměstích, ulicích a po domech disputováno o božství Ježíše Krista, o jeho narození, o skutcích jeho. Tak se jednoho dne opovážil i kuchař císaře pustiti se do hádky o víru se sv. biskupem Basilem. Tomu však sv. biskup trefně odpověděl: „Tvůj úřad je, v kuchyni pozor dávatí, aby polívka nebyla přesolena, nikoliv abys se o věcech víry hádal.“ Protož, milý čtenáři! nikdy se nepouštěj do hádek o náboženství s jinými, co nevede k ničemu.

Stává za dnů našich trojího druhu lidí, kteří rádi o náboženství řeč vedou, a však nikoli z úmyslu dobrého; sem náleží:

1. Bludaři, kteří nenáleží k společnosti naší víry; tito vždy rádi protestují proti pravdě hledíce na svou stranu přitáhnouti i jiné. Jakoby tušili, že jim se nedostává pravdy, nepokojné mají srdce, a proto o víře zavádějí s libostí řeči. Zdravý nikdy nemluví o svém zdraví, ovšem pak chorý rád mluvívá o chorobě své. Tušíce tedy jinověrci, že se jim něčeho nedostává, rádi o tom mluvívají, čeho nedrží. S těmi se nehádej, ale svou víru proti nim vyznávej, klidně a důstojně zastávej, a jsouli toho jemni, pouč jich. Nejlépe učiníš, když se za ně jako Basil modlíš.

2. Druh lidí, kteří rádi o víře spory vedou, jsou t. n. osvícenci (kulturníci), kteří se sice nazývají katolickými křesťany, ale dle víry své život spravovati nechtějí. Učení Ježíšovo zavrhuje jejich lehkomyšlný život, jejich neposlušnost, jejich pýchu a nadutost, jejich svěťáctví a nenasytnou žádostivost; proto by rádi odepřeli a zapřeli ony pravdy, kterými se život jejich odsuzuje, a rádi zavrhli ona cvičení náboženská, která se jim zdají býti obtížná (půst, zpověď,

modlitbu, služby Boží a t. d.). Těch neposlouchej, ani se s nimi nehádej. P. Ježíš sám varuje před těmito falešnými proroky rka: „Po ovocích jejich poznáte jich.“

3. Druh lidí jsou ti, kteří nevěří, nýbrž sv. tajemství náboženství chtějí rozumem pochopiti nebo vlastně jen to za pravé míti, co viděti a makati mohou. O těch praví Kristus Pán: „Ti již souzeni jsou, proto že nevěří.“ — Ani s těmito se nehádej, neboť vysokomyslnost jejich jest veliká, a proto nebude ti možná, jich přesvědčiti. Drž se raději věrně své katolické Církve; věř, co ona k věření představuje, a číň, co ona činiti velí. Kristus Pán poručil, poslouchati Církve, a kdo jí poslechnouti nechce, buď ti jako pohan a publikán. Biskupové a kněží sami mají to právo a povinnost, víru sv. hlásati, a kde jaký blud se vyskytne, ho odkryti a porážeti. Chce-li tedy někdo se hádati s tebou o víře, odkaž ho ke knězi, a rekní, tobě aby dal pokoj. Hádání není cesta k víře; nejlepší pak způsob, někoho z bludu na pravou cestu uvéstí je: modlitba a nábožný život. Toho buď pilen, a v pokoji žíti budeš!

Modlitba.

O Božský Vykupiteli, děkuji Tobě, žes mne nechal narozenu býti v Tvé sv. Církvi, která tak veliké muže chová v lůně svém. Propůjč mi jen té milosti, abych vždy cnostným životem pravdě svědectví vydával a u víře v Tebe a v učení Církve Tvé nikdy se nezviklal. Amen.

15. Červen.

Sv. Vít, mučenník r. 300.

Památka sv. Vít, Modesta a Krescencie jest v Církvi velmi stará a slavná; ale zprávy o životu a smrti jejich jsou velmi nejisté. Sv. Vít pocházel z rodu vzneseného na ostrově Sicilském v Mazaře. Jeho otec Hylas byl sice litém pohanem; ale Vít řízením Božím co útlý pacholík světlo pravé víry poznal a přijal. Měť totiž za kojnou a chůvu Krescencii, o níž Hylas nevěděl, že by byla křestankou; a ta i manžel její Modestus snažili se všemožně v útlé srdce svěřeného jim pacholika sítě víry křestanské zasíti a bedlivě pěstovati. A Bůh požehnal svaté práci jejich; neboť pacholíček stal se vzorem mravnosti, a milost Boží byla s ním, a když dvanáctého roku dosáhl, vidělo se na

něm, že má moudrost věku dospělého a že jest dokonale křesťan. I nemohlo zůstatí tajno otce, že syn se přiznává k víře jemu tak protivné, od něho opovrhované. Povolav ho tedy domlouval mu všemožně, aby se víry křesťanské odřekl a jako otcové modlám se klaněl. Ale mládeneček máje mysl v Bohu utvrzenou odpověděl říka: „Žádné protiventství, buď si sebe větší, nevyrve lásku k Pánu Ježíši ze srdce mého.“

2. Tou řečí rozhněval se otec velice, trýznil pacholík a konečně u vladaře Valeriana ho obžaloval, že se bohům vlasteneckým rouhá. Valerian domnívaje se, že mládence několika slovy k poslušnosti přinutí, hrozil mu tresty, jakovými se dětem hrozí; ale jak se podivil, když Vít odpověděl, že raději všeliké muky, ba i bolestnou smrt snese, než aby zapřel pravého Boha. Na ta slova dal ho Valerian ukrutně bičovati; že však Vít na celém těle sedraný a zkrvácený Ježíše Krista za pomoc a posilu prosil: zastyděl se vladař, že od chlapce přemožen byl, a poslal ho opět k otci nazpět.

3. Teď ho pokoušel otec, ukrutný Hylas, způsobem novým, právě ďábelským. Připravil mu totiž rozličné rozkoše a veselí a zřídil, aby bujné děvky před očima jeho rozličné tance prováděly a tělesnost jeho dráždily; ale sv. mučenník zavřev oči modlil se, a nestydatá ženská, která ho měla svěsti, konečně vyznala, že není možná. Když se to nepodařilo, rozsápal se nelidský otec na nevinného mládence v míře největší a trýznil ho tak velice, že Modestus a Krescencia v zvnuknutí Božího uzavřeli, tajně ho z domu otcovského odvésti a dalšího mučení zbaviti. Vít vstoupil s vychovateli svými na loď a plavil se bez odporu do Vlach, kdež přistáli šťastně všickni v nynějším Neapolsku na předhoří, které až podnes slove „předhořím sv. Víta.“

4. Žádného pokoje však nenalezli. Neboť jsouce plní Ducha sv. zvěstovali také obyvatelům v těchto krajinách víru spasitelnou, a pro svatý život a mnohé zázraky, které se na přímluvu sv. Víta staly, povstali proti nim ihned nepřátelé jména Božího, a netrvalo dlouho, a již rozkázal císař Dioklecian, právě v těch krajinách meškající, je svázati a na soud pohnati. Dioklecian mysli nejprve, že mládenečka sliby a lahodnými řečmi přemluví, aby se víry Kristovy odřekl; ale shledav, že slova pochlebná do srdce jeho nevnikají, kázal, aby i s pěstouny Modestem a Krescenci těžkými řetězy byli spoutáni a do tmavého vězení uvrženi, doufaje, že snad tak statečnost jejich se oblomí.

5. Ale tito Svati pevně stáli u víře neviklajíce se, a žalář zazníval chvalozpěvy jejich. Vida císař, že ani tímto způsobem k žádnému cíli nepřijde, odsoudil všechny tři k zápasu s lítou zvěří, a aby na smrti jejich pásti se mohl, sám osobně na bojiště se vydal. Nescíslné množství diváků se sešlo. I pravil císař: „Uvidím, zdali Bůh váš moci bude vás z ruky mé vytrhnouti.“ Načež sv. Vít odpověděl, „že Pán Ježíš dovede, skrotit lvy jeho. Tak statnou odpovědí na nejvýše rozdrážděn přikázal ve vzteku svém císař, aby na ty ss. mučenníky vypuštěn byl litý lev; ale lev, jehož rvání lid se děsil, lehl si jako tichý beránek k nohám jejich! — Tu naplnili katané kotle olovem a smolou, rozděl-

lali pod nimi oheň, a když vše kлокotem se škvařilo, hodili do něho Víta nahého i pěstouny jeho. Však jako někdy tři mládenci v ohnivě peci chválu Boží propřevali, tak podobně tento svatý trojlístek činil. Konečně pak, když lid nemoha déle na ukrutnost tuto divati se reptal, a bylo k obávám, aby se nezbouřil, natažení jsou na skřípec, až jim vnitřnosti vylezly. Při tom neustále se modlili, až vypustili ducha r. 303. — Sv. Václav dostal rameno sv. Víta od císaře Jindřicha I. v Erfurtě a vystavěl pod tímto jménem chrám Páně na nynějším hradě Pražském; císař Karel IV. ale dostal r. 1355. ostatní svaté tělo téhož mučenníka Božího a vystavěl na tomtéž místě slavný chrám Páně, na kterém se za velikým oltářem ve zvláštním oltáři podnes tyto drahé ostatky uctivě chovají. Sv. Vít vypudil znamením sv. kříže ďábla z dcery císaře Diokleciana a tímže znamením uzdravil bolest na očích otce svého. Úcta jeho rozšířena jest zvláště v Bavorích a v Čechách, a vyzývají ho proti padoucí nemoci (Zeitstanz).

Vyobrazuje se sv. Vít co květoucí pacholík, vedle něho vřící kotel; také se vyobrazuje s kohoutem nebo vlkem.

Vychování mládeže.

Ona hrdinská mysl, kterou při sv. Vítu obdivujeme, pocházela z dobrého vychování, kteréhož dostalo se jemu.

Jesti tedy věc nad míru důležitá, prohlédati k tomu, aby velmi prozřetelně voleny byly osoby, kterým dítky své svěřiti máme. Pohanští Římané vzdalovali od dítek svých takové osoby, které špatně mluvili v řeči jejich; zda-li to není hanba pro křesťana, že méně prokazuje horlivosti pro cnost než pohané pro čistotu řeči své?

Ten musí špatně znáti povahu člověka, který se domnívá, že dítky malé nejsou schopny nepravostí nakaženu býti. Ony dávají pozor na všecko, víc než kdo jiný, co jiní kolem nich dělají, a to, co viděly a slyšely, to z nich tak snadno vyvjde.

Blahoslavené dítě, které jakmile procitne rozum jeho, kolem sebe vidí jen příklady cnosti, a lásku k cnosti tak říká, s mlékem mateřským do sebe ssaje.

Takové dítě pak, když to símě dobré milosti Boží bude zúrodněno, bude prospívati co den ve cnosti a dospěje na vysoký stupeň bohabojnosti, a snad i bez velikých útoků náruživosti.

M o d l i t b a.

Propůjč nám, prosíme, Pane! na prosbu ss. mučenníků svých Víta, Modesta a Krescencie, nesmýšleti pyšně, nýbrž v milé Tobě pokoře prospívati, abychom tím, co je zlého, pohrdajíce, to, co jest pravé, s ochotnou radostí vykonávali. Skrze Ježíše Krista. Amen.

16. Červen.

Sv. Benno, biskup Mišeňský, patron země Bavorské a katolíků Saských, apoštol Srbů Polabských r. 1106.

Bylo to okolo r. 1027., když vedle lůžka umírajícího starce klečel jinoh květoucí, drže ruku starce na rtech

svých slzami svými ji zvlažoval, neboť byl ho bol zcela přemohl. Tu pozvědł umírající pomalu ruku svou, a položiv ji na hlavu žehnaje mládence pravil: „Synu můj! vidíš, že jsem od mnoho let zakoušel jen zlé věci. A však nelze k Bohu jináče dospěti, leč protivenstvím. Ale pakli trápení zakoušeti musejí ti, kdož přikázání Boží zachovávají se snaží, kterak teprva se povede těm, kdož bez bázně Boží jako nerozumná hovada život tráví! Považ to dobře a následuj mých slov: Ubíhej světa, neboť jest pln nouze, úzkosti, lsti, nepokoje a zloby; měj Boha vždy před očima; Jemu jedině služ, neobcuj se zlými soudruhy; drž se učitele svého, cti a miluj ho jako otce svého!“ Tak pravil umírající svatý biskup Bernard Hildesheimský k nábožnému jinochu Bennovi z Bultenbergu, který se svým zbožným učitelem Vigerem byl přispěl, aby poslední požehnání Svatého přijal.

2. Benno, tenkrát 12-letý, cítil předsevzetí, světa se odřici a jedině Bohu se zasvětit. Když dospěl, nabízel mu otec, aby se s jistou bohatou pannou zasnoubil. Benno prosil, aby ho otec nenutil, že ještě příliš mlad jest. Zatím umřel otec, a Benno s povolením zbožné matky stal se Benediktinem v klášteře sv. Michala. 18-letý Benediktin oddal se nyní pilnému studování, ale i cnosti, věda dobře, že pouhá učenost svede a srdce vysuší, prázní-li jsme zbožnosti. 30-letý Benno byl na kněžství vysvěcen. Nyní zdvojnásobil horlivost svou ve vědách a přísné kázni stav se vzorem duchovenstva. Byl čtyry roky knězem, an opat Adalbert umřel, a bratři dosadili na jeho místo Benno-na, a však tak dlouho prosil bratry, až ho té cti zbavili. Nyní se mu zdála samota klášterní byti nebem, a modlitba i studování byly mu rozkoší nejsladší. Ale brzo musel chtěj nechtěj samotu opustiti, a též o spasení bratří pečovati. Toho času totiž vystavěl císař Jindřich III. v Goslarech chrám Kollegiální a chtěl, aby mezi kanovníky

skvěl se též co zvláštní ozdoba Benno. I nechtěl opustiti samotu, až papež Leo IX. sám mu povel, když ten nový chrám sám světil, ano mu uložil, aby i správu škol při klášteře založených na sebe vzal. 17 let spravoval Benno školy tyto a vědou i příkladem tu šířil požehnání.

3. Proboštem v tomto klášteře byl kněz Hanno, věrný přítel Bennův, a stav se arcibiskupem v Kolíně (1055.), a po smrti císaře Jindřicha III. za času nedospělosti královny Jindřicha IV. správcem říše, tu vychváliv Benna u dvora císařského dovedl to, že se stal biskupem v Míšni (Meißen). Benno se zdráhal, ale k domlouvání přítele vznešeného, „že Bůh mu nepropůjčil tak veliké dary, aby se v klášteře uzavíral, nýbrž aby ku blahu člověčenstva jich užíval,“ podrobil se přece a dal se konečně vysvětit od arcibiskupa Děvinského. Nejvíce se těšil na to, že bude moci národům pohanským, zvláště Slovanům polabským (Srbům) sv. Evangelium hlásati. Lid ho uvítal s jásáním, a když jim ponejprv kázal a mši sv. sloužil, bylo každé oko slzami zalité. Bylť vzorem pravého biskupa, a jmění jeho náleželo chudým. Především leželo mu na srdci obrácení Slovanů polabských. Mnozí z nich nazvíce zbrání německou donuceni přistoupili již sice dříve k církvi katolické, ale nepoznávše víry katolické poznáhla upadli zase skoro všickni do staré modloslužebnosti. Benno sv. naučiv se řeči slovanské tak lahodně a důkladně jim sv. Evangelium zvěstoval, že rádi od milého biskupa křestiti se dávali. Obrácení těchto Slovanů bylo nyní stálé, proto že záleželo na přesvědčení, a nikoliv na násilí. Mnozí snášeli modly k nohous biskupovým, a na důkaz svého obrácení je pálili.

4. An tak požehnaně sv. Benno pracoval mezi Slovaný, tu r. 1075. povstala válka mezi císařem Jindřichem IV. a šlechtou Saskou. Aby ukrutné jarmo se sebe strásl, pozdvihli se Sasové a nyní nastalo zlo v zemi jeho. Sv. Benno jako pravý apoštol neklonil se ani k jedné, ani k druhé straně. Císař Jindřich ale měl mu to velice za zlé, neboť od něho pomoci očekával a proto v mstivosti své vtrhl do biskupství Míšeňského, poplenil krajinu, biskupa zajal a jakoby zrádcem byl, do žaláře ho uvrhl. Sv. biskup trpěl rád, jen to ho bolelo, že musí opustiti stáde své; ale na štěstí již za rok na svobodu byl propuštěn a svou horlivostí zase všecko opravil a do pořádku uvedl. Nyní zase zarmoutila srdce jeho nevole, která povstala mezi císařem Jindřichem IV. a tehdejšími papežem Řehořem VII. Císař položil r. 1076. do Vormsu sněm, aby papeže, od něhož kárání déle trpěti nechtěl, ssadil, a jiného papeže ustanovil. Toho nechtěl Benno připustiti, nýbrž putoval raději k hlavě Církve do Říma, kde císař pro rozličné zločiny, jichž proti zákonům Církve spáchal, souzen býti měl. Odcházaje odevzal dvěma kanovníkům klíče kostela Míšeňského s tím doložením, aby je do Labe hodili, jak mile správu dostanou, že císař Jindřich je stížen kletbou Církve, a kdyby přívrženci jeho kostela zmocniti se chtěli. Po tom sněmu v Římě vrátiv se do Míšně nepoznaný v jednom hostinci se uhostil; při hostině, kterou si dal, byla též

přinešena ryba. Když ji rozřízli, našli prý v nitru jejím ty klíče kostelní. I poznali hned, že ten neznámý přichází je biskup toho města, a hned se lid sběhl s duchovenstvem, a v jásání uvedli ho do sídelního chrámu, kde jim takové kázání činil, že všickni až k pláči pohnuti byli.

5. Papež byl tomu rád, že Benno věren Církvi do Říma se dostavil, a byl by ho rád déle u sebe podržel; kterýž ale, jak sněm se skončil, pospíchal osiřelému stádečku opět lámati chléb života; činil pak to ještě po 20 let s největší vroucností, a v tom čase také té radosti, se dočkal, že netoliko vrtkaví Slované u víře se utvrdili, ale i ti, kteří až posavade v temnosti pohanské tvrdošjně trvali, lahodným domlouváním a mnohými zázraky přemoženi do lůna sv. Církve vstupovali. Z těch příčin slove apoštolem Slovanů. Sv. Benno uváděl také do kostela slavný a srdce jimající zpěv, dal si zvláště na slavných službách Božích záležeti. Často se o samotě modlil, aby si odpočinul. Jednou ho vytrhovali žaby, a on jim poručil mlčeti. Avšak rozpomenuv si na místo Písma sv.: „Velryby a cokoli se pohybuje ve vodách, chvalte Pána“ (Daniel 3, 79.), zase jim velel, aby kvákaly:

„Aj! tu žaby v závodu

Počnou svoje škvěky;

Benno k jejich průvodu

Svoje míší vděky.“ (Sušil p. 107.)

Jindy v údolí kázaje pohanům, aby nehynuli vedrem a žízni, berlu vrazil do země, a vyřinul se pramínek čerstvý k zotavení hynoucích. Podnes slove „svatá studánka,“ a to údolí „údolím svatým.“ Sv. Benno spravoval biskupství vesměs po 40 let, a když dosáhl 96. roku věku svého, povolal ho Bůh k sobě 16. Června 1106. u přítomnosti kanovníků jeho. Papež Hadrian VI. prohlásil ho za Svatého (31. Května na Boží Trojici 1523), a když Luther škaredý spis proti tomu napsal, dal vojvoda Bavorský Albrecht V. ostatky sv. Benna převézt z Míšně do Mnichova (1576), kde v biskupském chrámě Panny Marie s největší slavností pohoben byl, a posud tam odpočívaje od věřících co patron země Bavorské úcty hojně požívá. — On je též veliký dobrodinec země Saské v tom ohledu, že on první zveleboval pěstování ovocních stromů (zvláště jablka míšeňská) a orbu, též první třešně a kaštiny u Miltice (blíže Míšně) sázel. V královském dvorním chrámě v Drážďanech pod kůrem jsou dva oltáře, a pravo sv. Benna, v levo sv. Jana Nepomuckého.

Vyobrazuje se v rouchu biskupském maje na knize ležeti rybu, která má v ústech klíče kostelní.

Bez papeže není jednoty u víře.

Sv. Biskup Benno držel se pevně a věrně středu a skály Církve, papeže; raději si přitáhl nenávisť a pronásledování císaře a biskupství své opustil, než by se byl odloučil a odtrhl od hlavy Církve. V tom vypluil jen vůli P. Ježíše, zakladatelé Církve, který sv. Petra za prvního papeže ustanoviv tomu chtěl, aby všickni biskupové, jenž jsou nástupníci ss. apoštolů, mezi sebou a s papežem sjednoceni byli. Před svým umučením prosil Ježíš ve své vysokokněžské modlitbě vroucně za apoštoly, za jejich nástupce biskupy a za všechny věřící k Otci, „aby byli sjednoceni.“ (Jan 17, 11—23.)

Legenda Svatých.

Ta sjednocenost papeže a biskupů, jakož i všech věřících ležela tedy milému P. Ježíši velice na srdci. Tato jednota ale měla dle vůle Páně záležeti zvláště u víře v Něho, Syna Božího, a jeho sv. učení, a měla být tak vroucí, tak dokonalou, jako je sjednocen Ježíš, Syn Boží, s Otcem svým. Na tuto sjednocenost všech údů Církve od papeže až do posledního věřícího doléhali též ss. apoštolé, jak o tom převhodně píše sv. Pavel, kde přirovnává Církev k lidskému tělu, které sestává z mnohých údů, jenž však přece všechny skládají jen jedno tělo. (I. Kor. 12. Efes. 4, 4—6.) Kterak však může obstáti jednota tato? kdo všechny údy zdržuje v jednotě víry? — Již za času ss. apoštolů povstaly spory o věcech víry, ještě pak více se to stávalo po smrti ss. apoštolů. Kdo pak má nyní tyto spory vyrovnati, kdo rozhodnouti, kdo před bludem, před nepokojem a nesvorností ostříhati?

Ježíš se o to postaral, když papeže ustanovil za hlavu Církve. Tento musí nad jednotou bdíti, čistotu víry ostříhati, ve sporech rozhodovati. On musí vysvětlovati a určiti, které jest pravé učení Ježíšovo a které jim není. On musí bdíti nad pastýři Církve, jich napomínati, povzbuzovati, posilňovati, v jednotě udržovati. Bez papeže, tedy bez vrchu a hlavy Církve nemohlo by se to dít; páska pokoje a jednoty by se roztrhla, a Církev by se rozpadla na samé sekty, jak to zvláště u těch se stává, kteří se během času od Církve skutečně odtrhli, od sv. katolické víry odpadli a bludnému učení se oddali.

Bludaři ovšem povídají, že Písmo sv. rozhoduje ve věcech víry; ale považ jen sám, čtenáři! může-li to býti? Písmo sv. je kniha, která se sama vykládati nemůže, nýbrž kterou někdo musí vykládati. Kdo ale? duchovní? dobře; ale jak pak když nebudou v tom vykládat sjednoceni? — Kazatelové jinověrců mají též Písmo sv., vykládají je též; ale zda-li jsou v tom sjednoceni? O nikoliv! Jeden vykládá tak, druhý jinak. A proto u jinověrců není jednoty u víře, jedni mají něco za pravdu, co druzi vykládají za blud, a co při tom podivného, všickni se při tom dokládají Písmem sv. — Vidiš tedy, že musí býti někdo, kdo rozhoduje a jednotu u víře udržuje, a to činí v Církvi katolické papež, jehož Ježíš k tomu ustanovil. A proto je též v celé Církvi katolické jednota u víře; všude po celém světě se zvěstuje to samé učení, udělují se tytéž svátosti, vzdává se tatáž obět nejsvětější.

Děkuj tedy Bohu, že v Církvi katolické se nacházíš, kde nemůžeš zblouditi a tutéž víru máš, kterou ss. apoštolové, kterou Ježíš sám zvěstoval. Cti, važ si, miluj sv. Otce v Římě, který bdí nad Církvi a s otcovskou láskou jako dobrý pastýř ji řídí, mluv vždy o něm s úctou a modlí se za něho zvláště v těchto časech, kde mu jeho dědictví bráti chtějí, aby Bůh vždy byl s ním a ho řídil Duchem svatým. Právě na hrdinné mysli sv. Otce Pia IX. vidiš, jak viditelně Bůh sv. Otce řídí, sílí a chrání. Pravý katolík je věrnou ovečkou nejvyššího pastýře. Chceš-li i ty takou ovečkou věrnou býti?

M o d l i t b a.

Božský Vykupiteli! neviditelný pastýři Církve! propůjč mi tu milost, abych se vždy pevně držel Tvého náměstka papeže, a přispěj mu vždy ku pomoci mocným ramenem svým. Amen.

17. Červen.

Sv. František Regis, misionář r. 1640.

Sv. František byl Jesuita a jako misionář nescílné množství hříšníkův obrátil. Že pak tolik působil, to po-

cházel odtud, že duše jeho byla svatá. K svatosti pak náleží:

1. Lásky k Bohu. Všichni Svatí z lásky k Bohu rádi se modlili; i sv. Fr. Regis nemohl se dosti namodlit; ano i větší část noci na modlitbách strávil; někdy se modlil před zavřenou branou kostelní v noci v největší zimě. Největší důkaz lásky Boží je zachování přikázání jeho; to se rozumí u Svatých samo sebou. Ale jeho láska ho nutila, aby pro Boha hodně těžké věci podnikal a hodně bolestně trpěl. Proto by byl nejraději mezi pohany odešel, aby co mučenník umřel, ale představení nedali. Když jednou od zlých kluků byl ubit a do bláta vhozen, volal: „Můj Bože!

proč nesmím ke cti jména Tvého trpěti ještě více?“ Nejhůře ho to bolelo, když slyšel rouhání; jednou pravil takovému rouhači: „Raděj mi vraz dýku svou do hrudi, jen neurážej Boha!“

2. Lásky k bližnímu ukazuje se dvojím směrem, v horlení o spásu jeho a v skutcích milosrdí tělesného. Jediná vášně sv. Fr. Regis pozůstávala v tom, získati duše Bohu. Celý život trávil s tím v kostelech, na veřejných náměstích, ve špitálech, u věznicích, v soukromých domech, kdež hříšníky obracel a dobré křesťany zdokonaliti usiloval. Zvláště přispíval umírajícím, neboť

říkával: „Při těchto dobré, co zasejeme, neztratí se zase, jako tak často při těch, kteří žítí zůstávají.“ Mohlo se myslit, že člověk, který se neustále zabýval kázáním, zpovědí, vyučováním dítek a neumělých, že neměl ani kdy, ještě něco jiného činiti. A však láska ho nutila, aby se stal všem všecko. Jeden hrabě, který ho znal, píše o něm: „Prokazoval nemocným nejnižší služby, jako najatý pacholek.“ — O chudé byl pečliv jako matka o své dítky, tak že někdy u bohatých pro ně almužny sbíral. Když mu to bratři jeho jedenkrát vytykali, že chodí do domů žebrať, odpověděl sv. Regis: „Pokládám si to za čest, chudým sloužiti, nebo tím sloužím Kristu Ježíši.“ Někdy říkával chudým: „Pojďte ke mně, dítky milé! vy jste můj poklad a radost srdce mého.“

3. Mrtvení sebe. Jak laskavý a šetrný byl Regis k jiným, tak přísný byl sám na sebe. Nosil drsnaté roucho kajicné, bičoval se každé noci, jen dvě až tři hodiny na tvrdé podlaze spával; chléb a voda byly obyčejnou potravou a nápojem jeho, někdy i něco mléka a zelí požíval; všech vyrazení docela se byl odřekl. Potom snášel na svých cestách misionářských někdy nejstrašnější zimu, vlhkost, umdlenost, hlad a žízeň. Když jednou soudruhům vyznati musel, že již dále nemůže, tu nad svou bídou maje zalíbení řekl: „To jest má jediná útěcha, kterou na světě mám, když něco smím trpěti pro Ježíše Krista.“ — Rovně tak veliké bylo jeho vnitřní mrtvení. Nikdy se nerozzlobil, leč když se rozhorlil pro čest Boží; nejhorší nadávání a trýznění nemohlo rušiti klid duše jeho. Jednou se do něho pustil důstojník, že mu odvrátil milenku. Důstojník tasiv meč na něho volal: „Nyní musíš umřít!“ — Svatý odpověděl se vši poklidností: „Dovolte mi jen několik okamžení, abych dříve na Boha pamatovati mohl.“ Brzo na to s jasnou tváří řekl: „Nyní si dělejte se mnou, co chcete, přeju si ze srdce umřítí pro Ježíše Krista.“ — Důstojník užasnul nad takovým klidem duše, a vrhna se Svatému k nohám prosil za odpustění.

4. Pokora. Jsou tři stupně pokory: cti a vyznamenání ubíhati, pohrdání se nebáti a z pokoreni se radovati. Sv. Regis z pokory na rozpacích byl, zda-li se za kněze vysvětití dát má; onť se domníval, že pro něho sluší, zůstati bratrem laikem, ač ze vzácného rodu pocházel a velikými dary a učeností se skvěl. A stav se knězem nejraději sprostým lidem kázal ve vši prostotě. Když ho chválili, začervenal se studem a byl v nemilých rozpacích. — Ale Fr. Regis zrovna jen vyhledával, aby byl ponížen a pohaněn. On si tak chodil, se odíval, vyjadřoval, stavěl, jak to sprostí nevzdělaní lidé dělávají, jen aby každý o něm nízko smýšlel. Když se představení s ním vadili, mlčel a nikdy se nezastával. Když byl pomlouván, mlčel, a když se ho jedenkrát někdo zastati chtěl, prosil, aby toho nečinil, to že je krásná příležitost, podíl míti v pohanění Kristově. Často říkával, že nejbohatším pokladem křesťana je snižení; proto byl vždy tomu rád, když veřejně uražen a vysmán byl; tenkrát děkoval Bohu, že směl nésti též dvorní šat Kristův. Někdy nesl snopek slámy

po ulici, aby někde nemocnému lůžko připravil. Když mu to někdo vytýkal, an se tím směšným činí, odvětil sv. muž: „Tím lépe, tenkrát je zisk dvojitý, an se pomůže bratřím a pro sebe utříme pohanění.“

5. Čistota. Sv. Regis měl tu zázračnou milost, že nikdy nebyl pocítil pokušení proti čistotě; ano, on byl takměř pramenem čistoty pro jiné. Již jeho řeči, jeho pohled, jeho přítomnost dodávala jiným lásky k cudnosti. Téměř proti žádnému jinému hříchu nehorlil Regis více, nežli proti nečistotě. On si dával nesmírnou práci, aby ženské, které smilstvo dělaly řemeslem, přemluvil ke kajícimu živobytí. Tím rozpustili lidé někdy tak byli rozzlobeni, že mu nadávali a hrozili; ale toho přece ani ten nejpodlejší se neopovážil, čistotu a nevinnost sv. Františka v podezření uváděti, neboť celý svět byl o ní přesvědčen. Nikdo mu nevytýkal nějakého hříchu, nejméně hřích proti čistotě; jen to se mu vytýkalo, že je přílišný ve cnosti, že je již příliš hodný.

6. Pobožnost k bl. P. Marii. Často se pozorovalo, že všickni Svati se vyznamenávali zvláštní úctou k Rodičce Boží. Protož to samé nacházíme též u sv. Františka Regis. Nemohlo jinaké býti, než že muž, který háral takovou láskou k Pánu Ježíši ve Svátosti oltární skrytému, byl pln lásky též k jeho neposkvrněné Matce, ze které Syn Boží přirozenost lidskou na sebe vzal. Pročež ve svých kázáních co nejdolehlejší doporučil pobožnost k P. Marii, a že ji ctít a milovati máme následováním jejích cností, její pokory, trpělivosti, oddanosti do vůle Boží. Tato pobožnost získala mu zvláštní milosti. Když v tu noc na nový rok umřítí měl, otevřelo se zrakům jeho duševním nebe, i viděl Ježíše s Marií, jak ho zvou, aby přišel. Tu obrátiv se umírající k bratrovi pravil: „O můj bratře! jaké to štěstí, jak rád umírám — vidím Ježíše a Marii, kterak se ponížili vejíti mi v ústřety, aby mne vyprovodili do blažené společnosti Svatých.“ Na to sladce usnul v Pánu 31. Prosince r. 1640. ve městě la Louvese. Že se na jeho hrobě mnoho zázraků stalo, prohlásil ho Klement XII. za Svátého. 1737. Svátek jeho se slaví 16. Června.

Vyobrazuje se v černém taláru a plášti, kříž a růženec v ruce.

Modlitba.

O Ježíši! který jsi propůjčil sluhovi svému sv. Františkovi Regis tak podivuhodnou lásku k Tobě, rozněť i srdce mé ohněm této lásky, abych i já po tom toužil, se Tobě zalíbiti, a tak spasení své ubohé duše pojistiti. Amen.

18. Červen.

Sv. Arnulf, řeholník.

Sv. Arnulf pocházel z rodičů středního stavu a žil za svého prvního mládí ve městě Bruxellu v Nizozemích. Byl lehkomyšlný ve slovech a v skutcích oddávaje se

chtíčům smyslnosti. Ale milosrdný Bůh zaklepal na branku srdce jeho, a on se dal probudit a začal jiný život, vyzpovídal se zkroušeně z hříchů svých a svléknuv člověka starého oblékl na sebe nového. Nyní žil jedině Bohu; rozloučiv se se svými soudruhy obcovał nyní jedině s osobami nábožnými, denně do kostela chodil, a tak dvě léta ve světě zbožný život vedl. Aby však do staré lehkomyšlnosti zase neupadl, žádal o přijetí do kláštera Villar bráti cisterciácké. Ačkoli tento řád jest jeden z nejpřísnějších, přece to nestačilo horlivosti Arnulfově. Proto si ukládal bolestné kajicnosti k. p. po bodlácích se válel. An se tak jedenkrát bičoval, ptal se ho bratr vida srčeti krev pod hávem mnišským: „Ale milý bratře! proč se sám o život připravuješ?“ Na to Arnulf odpověděl: „Nevraždím sebe, nýbrž jen hříchy své.“ Když mu jindy domlouvali, aby se tak v celi své do krve netloukl, odpověděl: „Zapotřebí, abych své tělo bil, by nezbujnělo a mne do propasti nestrhlo.“

2. Zdá se, jako by byl jedině o tom přemýšlel, kterak své tělo trýzniti má. Tak k. p. jedl několik let pouze pokrmy, už dva—tři dny staré; když měl žízeň, tu někdy dal si vodu k ústům, ne aby pil, nýbrž aby se ještě více dráždil, a přece se opanoval. Jak byl přísný na sebe, tak byl laskavý k bližnímu. Nejen modlitby ale i trýznění své za bratry obětoval. Říkával, že by se rád Saracenům za otroka prodal, nebo na kusy posekati dal, kdyby tím nouzi chudých odpomoci a nebo hříšníky obrátiti mohl. — Jeho pokora, poslušnost a tichost byla nad míru veliká. On byl po vůli hned nejen představeným, ale i každému bratrovi, jak mile ho kdo zavolal, i byt v modlitbu pohřizen byl. Proto i modlitba jeho měla u Boha moc velikou, o čemž stůj zde příklad jeden.

3. Hraběnka Blanka z Kampanie byla velmi stísněna ve svém stavu vdovském. Násilný rytíř chtěl jí odejiti její území a proto loupeží a požárem plnil místa její, a ona nevěděla, kam se obrátit o pomoc. Tu jí řekl jeden mnich: „Já vím o jednom mnichu v Brabantě, ve klášteře Villar, jménem Arnulf, ten by vám dojistá modlitbou svou od Boha pomoci vyžádal. I poslala ho tedy k Arnulfovi, aby jí toho u něho vymohl. Když do toho kláštera přišel, vyřídil pozdravení od hraběnky, a přednesev žádost její, pravil: „Bratře! musím ještě do Lováně; ty však modli se, abys mi říci mohl, co hraběnka smí očekávati.“ — Arnulf tedy horlivě se modlil. Jednou měl vidění; viděl totiž bílou slepici a vedle ní mnoho kuřátek téže barvy, za kvočnou poběhávajících, ježto se konečně skrývaly a zhrívaly pod křídla jejíma. Arnulf prosil Boha, aby mu bylo zjeveno, co to vidění znamená. I hned mu bylo oznámeno, že hraběnka ta má založiti klášter nový řehole cisterciácké, nebo kvočna znamenala abatysi, a ta kuřátka jeptišky. Tak to oznámil mnich vyslaný hraběnce, a když vystavěla klášter, měla pokoj, nebo předmět hádky byl vynaložen na důchody klášterní.

4. U obyčejných lidí tělo a krev zaclánějí duchu jako nějaké opojení; kdo ale dlouholetým postem a bděním tělo učinil tak říkáje průhledným, ten již za

živa vidívá věci, které jedině blahoslaveným duchům viděti práno jest. Tak to bylo i u sv. Arnulfa. Jednoukráte zatoužil v modlitbě po nebi, aby mohl Boha užití tváří v tvář. I unesena byla u vytržení duše jeho, tak že cítil, jakoby se mimo tělo své ocítnul. V tom vytržení zjevil se mu P. Ježíš. Pohlédnuv naň přívětivě pravil: „Synu můj, co si přeješ ode mne?“ Arnulf poznáv Pána odpověděl: „Pane, Ty to víš!“ — Na to Pán: „Není dost na tom, že jsem pro tebe tolik trpěl a na kříži umřel?“ Arnulf: „Nikoli, Pane! Ty víš, co si přeji!“ — Na to pohlédnuv zhůru na rozkaz Páně viděl zástupy Svatých a Vyvolenců Božích. Na to Pán: „Stačí-li to tobě, synu můj?“ — An odpověděl, že ještě ne, ukázal mu Pán blahosl. Rodičku svou, Marii P. — A však ani to ještě neupokojilo přání a touhu srdce jeho, až i s povolením Páně ponořiti se směl u vidění v spatřování nejsv. Trojice Boží. Potom nalezl pokoj, útěchu a radost nehynoucí. — Toto vidění upokojilo touhu srdce jeho.

5. Pomina mnohé udalosti, ve kterých sejevila jeho svatost a Božské zalíbení na něm, uvedu jen ještě jedno vidění, z doby po jeho smrti. Jedné nábožné osobě zjevila se postava pacholika, jehož roucho bylo dílem sněhobílé, dílem nachové. Když se ptala, kdo by byl, odpověděl: „Já jsem bratr Arnulf, sluha Kristův.“ Na to řekla ona: „Proč se zjevuješ v podobě pacholika a máš roucho barvy dvojí?“ On odpověděl: „Touto dětinou postavou chci tobě oznámiti, že jsem mezi lidmi obcoval jako dítě; bílou barvou chci naznačiti, že jsem vedl život čistý, a tou červenou pak, že jsem tělo až do krve dlouho trýznil.“ — S těmi slovy Blahoslavenec zmizel.

● výhodách věku mladého.

Když jsem pátral, jak starý byl Arnulf, když se obrátil, našel jsem, že mu bylo tenkrát teprv 20 let. A při všech Svatých posud, jejichž životy jsem vypsal, shledal jsem, že buď hned od dětinství již vedli cnostný, nábožný život, anebo že jako sv. Arnulf nebyli ještě starší, když se obrátili a celým srdcem Bohu sloužili. Nemohu si zpomenouti ani na jednoho Svatého, který by byl se svým obrácením čekal až do starého věku, anebo jen až do vyššího mužného věku, a teprv tenkrát začal svatě živu býti.

Nechci sice tvrditi, že to je zhola nemožné, zvláště tenkrát, když člověk teprv jsa starcem pozná víru křesťanskou; ale tolik je jisto: čím déle kdo čeká, čím více prospívá u věku, tím méně stává se možné, aby svatě žil. — Ježíš vzkřísil děvčátko zcela rychle; mládence dospělého zdlouhavěji; muže Lazara ještě zdlouhavěji, ale nikde nečteme, že by byl vzkřísil starce. To slouží za podobenství. Milý tedy čtenáři! jsli mladý, neodkládej s pokáním; tu se to podaří nejsnadněji, čím dál, tím tížeji. — Jsi-li již dospělý muž, tu již stojíš na výšině polední, je již léto a nejvyšší čas, abys opravdově vzal do ruky pluh a neohlédal se nazpět. — Patří-li ale již mezi starce a posud jsi opravdově nezádal po křesťanskou živu býti, tu ovšem již tím nebudeš, co nazýváme Svatým; tu již duše nemá té odvahy, síly a pružnosti pro Boha. Ale proto netrať mysl, pokud je duše v těle, má člověk Vykupitele, a Bůh přijímá pokání jeho, a zatracenec by se za šťastného pokládal, kdyby aspoň jeden rok svého stáří mohl použiti. Cíň, seč jsi, a nedostaneš-li se mezi ty velikány v nebi, aspoň k těm nejmenším přičten budeš.

Modlitba.

O Bože! kterýs každého člověka na tento svět povolal, aby Tebe poznal, ctil a Tobě sloužil a za to spasen byl: propůjč nám, abychom hned v máji života svého Tobě začali sloužiti a v té službě vytrvali do konce. Amen.

19. Červen.

Ss. Gervásius a Protásius, mučenníci r. 387.

Sv. Gervásius a Protásius byli bliženci sv. Vitalise a sv. Valerie, kteříž o několik let dříve pro víru v Krista umučeni byli. Po smrti rodičů prodali pozůstalí synové zděděné zboží, peníze ztržené rozdali chudým a otrokům, kterým dali svobodu; sebe pak do jednoho domu uzavřevše po celých deset let na čtení a modlitbách ztrávili. Závistivým okem patřili modloslužebníci na toto čisté obcování křesťanů a uzavřeli je zničiti.

2. Toho času táhl vůdce římský Astasius brannou rukou proti Markomannům. Když se octnul v Medioláně, myslili modláři, že k vyhubení křesťanů udala se příležitost dávno žádaná. I šli mu tedy v ústřety a setkavše se s ním řekli: „Chceš-li vesel a vítězně zase k císařům se navrátiti, přinut Gervásia a Protásia obětovati, nebo naši bohové jsou pro utrpená pohanění velice rozhněvaní a nechtějí dávatí žádně odpovědi více.“ — Jak to Astasius uslyšel, pohnal oba bratry na soud a zakázal jim, aby netupili bohů národních, raději aby jim slušně oběti přinášeli a tak vítězství mu vyprosili. Na to odpověděl Gervásius řka: „Toho vítězství máš od Boha všemohoucího žádati a ne od model němých a marných, které oči mají a nevidí, uši a neslyší, chrápě a nečichají, ústa a nemluví, ruce a nehmatají, nohy a nechodí, a bez dechu a života jsou.“ Tu rozhněvav se Astasius tak dlouho jej dal olovenými palicemi bítí, až duši vypustil.

3. Na to obrátiv se k Protásiovi řekl: „Bídniče! buď pak opatrnější než bratr tvůj, ušetř života svého!“ — Protásius odpověděl: „Kdo jest bídný, já-li, jenž se tebe nebojím, čili ty, jenž se mne bojíš? — Nebo kdybys ty se mne nebál, nenutil bys mne k oběti. Ale já se tebe nic nebojím, nýbrž pohrůzkami tvými pohrdám, tvé bohy za bláto pokládám a samému Bohu, kterýž na nebi kraluje, se klaním.“

4. To slyše Astasius dal jej sukovitými holemi bítí, a když jej pozdvihli, opět k němu pravil: „Bídný človče! proč jsi tak hrdým a tvrdošijným? Což pak přece chceš zahynouti jako bratr tvůj?“ Protásius odpověděl: „Já se na tebe, Astasie, nehněvám! neboť vidím, jak zaslepené oči srdce tvého jsou; nevěra zajisté smysly tvé poutá a nedopouští, abys na to patřil, co Božího jest; nebo i můj Pán nezlořečil těm, jenž Ho ukřižovali, nýbrž raději modlil se za ně, aby jim bylo odpuštěno, proto že nevěděli, co činili. Pro tu příčinu i já mám nad tebou lítost, poněvadž nevíš, co činíš. Ale teď dokonej, co si počal, abych mohl jako bratr můj

milosti Spasitele našeho dosáhnouti.“ Necitelný jako modly jeho dal ho Astasius stíti.

5. Jistý horlivý křesťan jménem Filip zmocniv se času nočního ss. mrtvol tajně je pochoval v domě svém. Památka na tyto Svaté, kteréž sv. Ambrož prvními mučenníky mediolanskými nazývá, ztratila se během času, a teprv v IV. století za sv. Ambrože biskupa divným řízením Božím opět se obnovila. Sv. Ambrož totiž chtěl jeden kostel světit a namaje žádných ss. ostatků velmi byl na rozpacích, zvláště an ho osadníci žádali, aby posvěcení kostela co možná slavně se stalo. Co se sv. biskup takto v rozpacích nachází, ejhle! ukázáno mu ve snách to místo, na kterém odpočívala těla ss. mučenníků. I šel tedy sv. Ambrož provázen jinými biskupy a duchovenstvem z okolí na to místo, a tam kopajíce skutečně dokopali se rakve, v které těla dvou mužův odpočívala, jen že hlavy od šije byly odděleny. Z hrobu krví zalitého vycházela libá vůně. Shon lidu byl náramný, když se vyzdvihla ta svatá těla. Mnoho zázraků stalo se při té příležitosti, zvláště ty dny, co byla vystavena na podívanou. Mnozí choří ozdravěli dokonale, jak se jen pláten dotekli, kterými těla byla přikryta. Nejznamenitější zajisté jest zázrak, kterýž se stal, když ss. těla do kostela se přenášela na jistém Severovi, po celém městě známém měšťanovi. Tento muž svého řemesla řezník, oslepnul před léty a teď chodil po žebrotě. Dotknuv se při průvodu roucha, jimž ss. těla přikryta byla, a oči své mna úplného zraku opět nabyt. Od té doby upevnila se víra katolická v Medioláně, a Ariani se poznenáhla tratili.

Vyobrazují se v oděvů měšťanů římských s mečem v ruce.

Ostatky Svatých v oltářích a na oltářích katolické Církve.

Již v prvních dobách víry kř. byly kosti ss. mučenníků u veliké účtě. Křesťané snažili se všemožně, aby těla ss. mučenníků z rukou pohanských vydrali, kteří jich znectili a křesťanům ku počestnému pohřbení ponechati nechtěli. Již to sloužovalo k útěše, když své šátky krví umučených bratří omočiti mohli, a co drahocenný poklad jich potom schovávali. Tak křesťané kosti sv. Ignácia, učně apoštolů, co převzácný poklad sebrali, do skříně uložili a do Antiochie přenesli; tolikéž sebrali kosti sv. Polykarpa, učně sv. Jana apoštolů, a přechovávali jich na posvátném místě t. j. v kapli, kde vykonávali sv. tajemství. Obvyčejně ukládali křesťané kosti Svatých pod oltář, a poznenáhla stalo se přísným zákonem, že do každého oltáře, na němž se konala nejsv. obět, musely kosti Svatých vloženy býti. Také stavíváno obyčejně oltáře nad hroby ss. mučenníkův. Také stavíváno těla svatá nebo kosti v překrásné látky zašité a skleněnou skříní opatřené na oltáře. Již za času sv. Ambrosia nebyl žádný chrám a oltář svícen, v němž se nenacházely ostatky Svatých, a k tomu cíli obracováno se k těm místům, kde byly hroby ss. mučenníků, aby odtud dostali kosti jejich, zvláště pak do Říma, kde leží na tisíce ss. těl pochovaných. Příčina pak, proč již první křesťané své oltáře nad kostmi Svatých zřizovali a slove. ostatky pod kameny oltářní kladli, obsaženo jest ve slovech Písma sv. ve zjevení sv. Jana: „Viděl jsem pod oltářem duše těch, kteří byli usmrceni pro slovo Boží a pro své svědectví, jehož se drželi (6, 9). Církve katolická chce tím naznačiti, že jest spojená se Svatými v nebi vírou a láskou, a s nimi v obcování se

nachází, či jak píše sv. Ambrož své sestře v tom psaní, kde popisuje vyzdvížení těl ss. Gervásia a Protásia: Vítězné oběti krvavé, totiž ostatky mají přijíti pod to místo, kde veliká obět Kristova se slavívá. On nad oltářem, proto že za všechny trpěl, tito pod oltářem, jelikož jeho utrpením povýšeni byli jsou.“ — Svatí sami s Kristem se obětovali, a jeho obětí dosáhli té zmužilosti, že svou obět mohli dokonati. Z oltáře tedy neustále Svatí k nám volají: „Přinášejte sami sebe v obět jako my; Kristem dosáhnete síly, zmužilosti a útěchy. My, jejichž kosti zde odpočívají, orodujeme za vás. Kristem mají se naše zásluhy státi i vašimi, neboť jsme bratří vaši v Kristu. — A proto kněz, když po modlitbě vstupní (Introitus) octne se přes stupně u oltáře, políbí to místo, kde jsou uloženy ss. ostatky, aby vyjádřil, že Svatí a my věřící ve Kristu vírou a láskou sjednoceni býti máme, účastím na oběti Ježíšově sjednoceni býti můžeme.

Když tedy, čtenáři! vidíš na oltáři ss. ostatky nebo jak kněz oltář libá, modli se asi takto: O vy milí ss. mučenníci! dopomožte mi svojí přímluvou k tomu, aby Kristu, vaší hlavě a králi vašemu, v obět přinesl tělo své i duši svou, bych jedenkrátě podíl míti mohl ve vaší slávě s Kristem. Amen.

20. Červen.

Sv. papež Silverius, mučenník r. 538.

Řecko a vůbec veškerý východ stal se počínaje od IV. až do VIII. století rejdištěm, na kterémž se rozmanití kacíři a bludaři bujně proháněli. K těmto patří také kacířství Eutychesovo, které později sloulo monofysitismem. Tento blud, ač na sněmu církevním v Chalcedoně r. 451. zavřzený, nalezl mnoho přátel, zvláště Theodora, choť císaře Justiniána ho všemožně podporovala, a jiných biskupů pokud možno netrpěla, leč bludem tím nakvašené. Jejím přičiněním stal se biskupem v Cařihradě Anthymus Monofysita. Papež Agapet vykonav návštěvu u císaře sněm svolal, Anthyma a jiné biskupy ssadil a jiné pravověrné na místa jejich ustanovil. Císařovna zase hleděla dopomoci miláčku svému k stoličce ztracené. Zdálo se, že se jí to podaří.

2. Papež Agapet zemřel (a to ještě v Cařihradě). I jednala teď s Vigiliem, jahnem římským, člověkem úskočným, peněz a vlády žádostivým, a slibovala, že mu dopomůže k papežství, pakli Anthyma zase dosadí a sněm Chalcedonský zavrhně. Vigilius přislíbil. A však pro tentokrátě nevedlo se oběma dle přání. Nebo r. 506. vyvolen byl v Římě za papeže Silverius, muž statečný, který dovedl býti mučenníkem. Vigilius tedy přišel pozdě. Theodora se neodřekla zámyslů svých, a co nešlo po dobrém, mělo buď lstí nebo násilím dosaženo býti. I psala nejprve Silveriovi, aby Anthyma buď za řádného biskupa v Cařihradě uznal, nebo aspoň tu věc sám do Cařihradu vyšetřit přišel. Silverius věda, jak mstivá je každá žena (Sir. 25.), a k tomu císařovna, když se jí neděje po vůli, řekl: „Teď vím, že spory tyto životem svým zplatím!“ Nicméně odepsal, že raději umře, než aby jí učinil po vůli.

3. Zmužilá odpověď popudila na nejvyš v bludu zarytou císařovnu, kterážto uzavřela, stůj co stůj Vigilia za papeže ustanoviti. Poslala tedy po něm Belisa-

rovi, císařskému vojvůdci v Římě, list v ten smysl, aby hleděl Silveria zahrnati, Vigilia pak na jeho místo dosaditi. Belisar o šlechetnosti papeže přesvědčen jsa, dlouho byl na rozpaku, co by učiniti měl? Konečně ale ho přemohly ohledy lidské; i slíbil, že císařovně po vůli bude, jen aby ona odpovědnost na sebe vzala. Belisar nevěděl, kudy do toho, nebo se bál poctivých lidí; ale tu mu zase pomohla manželka jeho, přítelkyně císařovny. Žena tato a Vigilius najali krivých svědků, kteří na Silveria svědčili, že prý Gothy, nepřátely země, do Říma zval, a město zraditi jim slíbil, ano i falešné listy napsati dali, ve kterých papež s nepřítelem o zradě města jedná.

4. Ačkoli Belisar tuto tkaninu lži prohlédl, přece se k tomu hanebnému plánu propůjčil a ošemetnost svou omlouval tím, že ten se musí z nespravedlnosti na papeži spáchané u Boha zodpovídati, kdo ji přikazuje, a nikoliv ten, kdo poslušen vykonává. Silverius znamená, oč se jedná, utekl se do kostela sv. Sabiny, hledaje ochranu. Belisar ho dal skrze syna svého k sobě povolati, ale on nechtěl z kostela vyjít, boje se úkladu; posléze pak poroučuje se do ochrany Boží, ubíral se do paláce Pinciánského, kde Belisar býval. Vůdce pojal jej do komnaty své manželky, ostatní duchovenstvo, kteréž ho provázelo, zůstalo vně. Antonína, choť Belisarova, sedíc na loži uvítala sv. papeže výčitkami bez počtu, že Řím zraditi chtěl. Mezi tím zbavil jej jeden jahen nejprv všech ozdob papežských, pak ale v pokojíku vedlejším v oděv klášterní ho oblékl. Duchovenstvo vně stojící neuzřelo více milovaného pastýře svého, neboť byl tajemně na loď doveden a do Patary v Lycii zavezen. Druhého dne roznášelo se, že se stal Silverius mnichem, a Vigilius byl 22. Listopadu 537. za papeže ustanoven.

5. Všickni dobří katolíci se rmořili, že se ze sv. Otcem tak nelidsky zacházelo; jediný Silverius radoval se, že trpí pro spravedlnost. Biskup v Pataře uvítal vyhnaného papeže s povinnou jemu úctivostí, a veřejně se ho mužně ujímal. Ba i do Cařihradu putoval a u císaře hosta svého srdnatě a zmužile zastával, an mu na srdce kladl, jak se neslušně se sv. Otcem jednalo, a že pakli to pohoršení v krátkce se nenapraví, těžkého trestu Božího obávati se má. „Kráľů,“ pravil mimo jiné, „jest více na světě a ne toliko jediný, onen ale jest jediným papežem nad veškerou Církví na světě.“ — Tato slova jsou podstatným důvodem, že i biskupové na východě vždy uznávali přednost papeže římského. Císař se té řeči ulekl, a hned kázal, aby Silverius na místě nazpět do Říma odvezen byl, a tam aby se z novu vyšetřovalo, z čeho byl viněn. Budeli nevinný, aby byl zase na stolicí papežskou dosazen, buda vinný, aby na jinou stolicí přesazen byl. Tento rozkaz zarmoutil Belisara a Vigilia a velikých starostí jim nadělal, neboť věděli, že kdyby se rozkaz císařův naplniti měl, že Vigilius bude svržen a Silverius opět na stolicí papežskou dosazen. I usnesli se, že jeho navrácení se musí překaziti, a bídný Vigilius to uplatil u Belisara, že vracující se Silverius byl jat a jemu vydán. Dva sluhové Vigiliovi vzali nyní ubohého papeže a odvedli ho

na malý pustý ostrov Palmaria (teď Parmeruolo), kde, jak sám píše, chléb strasti a voda úzkosti mu pokrmem a nápojem byly. A však ani tenkrát nepřestal sv. papež starati se o Církev o chot svou; neboť povolav několik biskupů, uvrhl na Vigilia a přívržence jeho církevní kletbu a rozmanité zákony vydal, ku prospěchu Církve sv. čellici. Umřel 29. Června 538. Byl-li hladem umořen či zavražděn, to se jistě neví.

Bývá vyobrazen v rouchu papežském, jak drží v ruce okovy.

Kristus Pán bdí vždy nad Církví svou.

P. Bůh toho dopustil, že tentýž Vigilius, který sv. papeže Silveria až do smrti pronásledoval, povýšen byl na stolicí svatou. Nyní bylo lze se domýšleti, že tento muž bude veliké pohoršení dělati a s kacífi že se bude spolkovati. Sv. Církev Kristova octnula se u velikém nebezpečí; avšak Kristus jakožto nejvyšší hlava neviditelná bdí nad Církví svou, o nížto řekl, že brány pekelné nepřemohou jí.“ Duch sv. ji řídí a řídit bude až do konce.

Nemohlť tedy ani Vigilius škoditi Církví Boží; anobř Kristus svou slitovnou milostí řídil tak srdce muže tohoto, že se stal jednou z nejprvnějších podpor pravověrných křesťanů, naohroženým obhájcem pravdy katolické. Sotva se dověděl, že sv. nevinný papež tak ukrutně byl umořen, a doslechl, že na jeho hrobě děje se tolik zázrakův: tu se mu hned otevřely oči, a srdce jeho naplněno bylo nejlubší lítostí nad jeho dosavadními nepravostmi. I chtělť nyní složití důstojnost papežskou a činiti pokání; a však duchovenstvo města Říma toho nedopustilo uznávajíc v něm jednohlasně nejvyšší hlavu Církve. Nyní vyznal se Vigilius z hříchů svých a obdržev rozhrěšení stal se zcela jiným člověkem. Odřeknuv se každého obcování s kacífi, stáhnul kletbou církevní bezbožnou císařovnu a zůstal stálým u vyznání pravé víry i tehdaž, když byl do žaláře i sám uvržen. S ušlechtilou smělostí řekl k císaři Justinianovi: „Viz, kam to povede; jen Vigilia držíš v okovech, a však nikoliv knížete apošt. Petra.“ On chtěl říci: „Jsem a zůstanu papežem i v žaláři.“

Hle, laskavý čtenáři! tak bdí Kristus nad Církví svou; to zlé, co by škoditi mohlo, umí On obrátiti k jejímu prospěchu! Když tedy slyšíš, že i nemravní papežové seděli na stolicí sv. Petra, tož tě to nesmí nikterak másti; nebo právě v tom se ukazuje všemocná a milosrdná ruka Pána, který řídí a spravuje Církev, že přese všechny špatnosti těchto nejvyšších pastýřů Církve přece trvala a čistota víry neutrpěla žádné ujmy. Kdyby Kristus nebyl při Církví své, a kdyby ona nebyla štípením, dílem jeho, již dávno by byla musela zaniknouti nekalým mravem mnohých nejvyšších pastýřů takovýchto. Ale Kristus dostojí slovu svému, že brány pekelné nepřemohou jí. Tato myšlénka tedy, že Pán vždy bdí nad Církví svou, musí tebe těšiti, útěchou a posilou naplňovati, když vidíš, kterak nepřátelé používají všech prostředků, aby zničili Církev sv. Máš i Bohu děkovati za to, že jsi dítětem této Církve, která tebe jistě vede k spasení, pakli ji věrně posloucháš a vždy pozor dáš na hlas její.

M o d l i t b a.

O můj Ježíši! Ty věčně věrný pastýři Církve své; jak vroucně Tobě musím děkovati za to, že jsem údem Tvé sv. Církve, kterous vystavěl na skále Petrově; propůjč mi jenom té milosti, abych jí jako dítě poslušným byl a tím spasení došel. Amen.

21. Červen.

Sv. Aloisius r. 1591.

Sv. Aloisius narozen na zámku Kastilském ve Španělech 9. Března r. 1568. byl prvorozený syn Ferdinanda Gonzagy, markhraběte Kastilského a knížete říše Římské. Jsa prvorozený měl otce svého následovati v panování. Matka jeho nábožná vychovávala ho v bázni Boží a chtěla z něho míti sluhu Páně. Prospíval hned záhy rozumem a milostí. Často ho vídali, an ukryt v koutku klečel a vroucně se modlil. Otec měl velikou radost z toho, že se tak záhy vyvíjel; a však měl s ním jiný úmysl než matka. Zakládaje si na vojenské slávě obmyslel udělati ze syna chrabrého vojína. Proto mu vypravoval o bitvách a hrdinských vojvůdcích, zbraň malou ku hraní mu koupil, ano jedenkrát na šest měsíců do tábora ho vzal. A však člověk miní, Bůh mění. Aloisius dostal jedenkrát chuť vystřeliti z děla a však vypálil tak nešikovně, že by to byl málem zaplatil životem. Lekl se a považoval to za zázrak Boží, že zachován byl. Tu hned odpadla mu chuť ke stavu vojenskému a to tím více, an obcuje se surovými vojáky mezi nimi ledacos viděl a slyšel, což navrátiv se domů po nich mluvil, ač co vlastně to znamená, nevěděl. Vychovatel mu hned přísně předstíral nespůsob ten, a Aloisius oplakával srdečně výstupky své a slibil učiteli rukou dáním, že nic takového více mluvit nechce. Mezi tím vytáhl hrabě Ferdinand proti nepříteli a po tři léta byl od domu vzdálen. V tom čase spojili se matka a vychovatel, by v srdci Aloisia se zakořenila bázeň Boží; Aloisius prospíval ve všech cnostech. Po skončené válce navrátiv se Ferdinand domů podivil se nemálo, vida syna tak velice změněného. Pustiv myšlenku, míti z něho vojáka, upokojil

se tou, že tichý a dobrosrdečný Aloisius bude poddaným svým pánem dobrotivým. Ten však umínil sobě, pro Boha všeho se odříci.

2. V tom úmyslu ho zvláště potvrdilo vypsání života Krista Pána, kteréž od té doby, co se rodičové přestěhovali do Florencie, nejraději čítával. Obzvláště ho dojala hluboce neporušená čistota P. Marie. Jeho pobožná oddanost k ní rostla každým dnem; celé hodiny modlíval se vroucně před jejím obrazem, až jednou slib ustavičné čistoty učinil. I dostal slibu tomu, neboť se proti čistotě pokud živ byl neprohřešil, ani pohledem, ani slovem, ani skutkem. Čistý byl jako anděl, a pokora jeho byla tak veliká, že se za největšího hříšníka pokládal. Když ponejprv šel ke zpovědi, bolesti do mdloby padl. Od té doby i ten nejmenší poklesek odložití hleděl. Zvláště pilen byl tichosti a prehlivost tak přemáhal, že bližního ani slovíčkem neurazil. Byl v tom tak úzkostliv, že se mu nejednou vysmáli. — Bylo mu jedenáct let, když se s otcem do Mantuy vrátil maje v úmyslu, právo své dědičné bratrovi Rudolfovi odstoupiti a zcela Bohu se oddati v tiché skrytosti, a to tím více, an po těžké nemoci ustavičně churavěl. Od toho času málo vycházel a měl-li kdy k příbuzným vyjítí, nejprve se na to v kapli modlitbou připravoval; potom mluvil tak vážně a skromně, že ho již tenkrát mladým Svatým nazývali. S povolením otcovým odešel do Kastilionu, a tam tichý života způsob vedl. Často ho viděli služebníci, jak před obrazem ukřižovaného Spasitele klečí, tak že u vytržení nad zemi se vznášeti zdál. Nežřídka celé noci rozjimal, a tak plakal, že pramen slz ani zastaviti nemohl. Toho času dostaly se mu do rukou spisy některých Jesuitů, kteří toho času byli misionáři na východě, a ty dojaly ho tak hluboce, že sám zatoužil býti misionářem, a od té doby cvičil se ditky ve víře vyučovati a k pobožnosti napomínati. Bylo mu dvanáct let, když ponejprv přistoupil ke stolu Páně. Sv. Karel Borromejský r. 1581. připutoval do Brescie, a tam sv. mládenečka poznáv předepsal mu, kterak by se důstojně k prvnímu přijímání připravit měl, a potom sám osobně Svátost mu podal. Od té doby přijímal zbožný mládeneček nejsv. Svátost každou neděli a svátek. Jeho nábožnost k této Svátosti rostla ode dne ke dni.

3. Ještě mu nebylo plných 13 let, a dostal se ke dvoru královskému Španělskému, tehdaž v celé Evropě nehlavnějším. Dvě léta strávil Aloisius u dvora; ale čím více někteří se snažili, v proud hejření světského ho ponořiti: tím více se mu protivilo živobytí u dvora. Reholníkem se státi, bylo již dávno tajným přáním jeho, a úmysl ten uzrál teď dokonale. Do kterého řádu by vstoupiti měl, nevěděl ještě sám, a Boha prosil, aby mu to zjevití ráčil. Porovnav zákony rozličných řádů ustanovil se konečně na tom, že vstoupí do tovaryšstva Jožišova. Když na ten úmysl šel ke stolu Páně, zdálo se mu, že slyší hlas s nebe, který mu to schvaloval. S radostí to nyní matce oznámil, a tato svolila s radostí těšíc se, že jednoho ze synů bude moci obětovati Pánu. Ale otec dovědév se o tom osopil se na něho a tvrdě mu prikazoval, aby si takové vrtochy z

hlavy vyvrátil. Zarmoucený mládeneček čekal času příhodnějšího. R. 1584. navrátil se markhrabě opět s celou rodinou do Kastilionu. Sotva se tam dostali, prosil Aloisius otce zase o dovolení; místo odpovědi dostal rozkaz, aby se na cesty do cizích krajů vydal, a tak horlivost schladil. Aloisius musel tedy na cesty. A však všechny krásy krajin nevidaných nebyly s to na jiné myšlení ho přivést. Navrátil se prosil P. Boha, aby srdce otcovo obměkčil. Tu jednou poslal úředníka, aby se po něm podíval. Úředník dírkou v zámku do jeho pokoje nahlédal, a uzřev mládence, an před křížem kleče se bičuje až k slzám pohnut zvěstoval markhraběti, co uzřel. Nemocen jsa dal se k pokojíčku syna svého donést, a přesvědčiv se o tom zůstal jako bez sebe, a kázav pokojíček otevřít, žádostem jeho svolil. Na důkaz, že mluví to opravdu, hned psal příbuznému do Říma, aby u generála řádu Aloisiovi přijetí vymohl a určil, kdeby noviciát držeti měl. Akvaviva generál hned odepsal a ustanovil Řím k noviciátu. Kdo měl teď větší radost nad Aloisia. Když přišlo od císaře potvrzení, že práva svá bratrovi postoupiti smí, Aloisius opustiv v Lednu 1585. Kastilion vstoupil do tovaryšstva Ježíšova zanechav vše, co měl. Osamotělý pokojíček, kterýž mu byl vykázan, zdál se mu býti rájem pozemským. Řeholní pravidla zachovával zevrub, a své vůle odřeknuv se úplně, jen to ochotně plnil, co mu bylo přikázáno.

4. Tato ochotná poslušnost, pak ohnivá vroucnost srdce, pak nadobytá příslost k sobě samému byly příčinou, že jeho noviciát se zkrátil, a že dříve, než bývalo ve zvyku, ke starším bratrům připočten byl. Ze všech cností, kterýmiž nábožná duše Aloisiova ozdobena byla, zasluhuje hluboká pokora zvláštního zmínění. Od narození jsa nepřitelem předností, bolestně vždy to nesl, kdykoli se mu dávala přednost. Sám nemluvil nikdy nic, co by jen z daleka chloubou neb chvalou zavánělo. Vše možně se snažil, aby se zapomělo na rod jeho. Tvář jeho zarděla se vždy, když někdo o jeho schopnostech neb cnostech v jeho přítomnosti se zmínil. Každému dával přednost, jak doma tak vně kláštera. Bratři i nejmenší museli mu jíti po pravici. U stolu sedával obyčejně mezi nejnižšími. Tato pokora spojená s nelíbenou pobožností získala mu lásku všech bratří. V něm viděli vzor, po kterém toužiti měli. Ztrativ otce těšil zarmoucenou matku tím, že dokonat co křesťan. V řádu tak prospíval, že mu zbožnost zdála se přirozenou býti. Ale za to podrylo se zdraví jeho neustálým modlením, rozjímáním a posty tak velice, že ho museli zdržovati a naříditi, aby konal jen, co řádem je předepsáno. Avšak Aloisius již zůstal churavým a slabým. Aby mu snad změna povětrí k duhu šla, poslali ho do Neapole, kde pokračoval ve studiích. Asi po půl létě povolali ho do Říma, kde pak studia filosofická dokončiv theologii se odevzdal. Tak uplynula sv. Aloisiovi obě léta noviciátu, léta blažená, radostná. Na to složil r. 1587. slavné sliby, dva měsíce na to dostal tonsuru a čtyry nižší posvěcení. Stav se duchovním, byl ještě horlivější. Jednou zavítav do Kastilionu, aby v rodině srdce rozhněvaná smířil, uvítán byl co anděl po-

koje; rozhněvaní knížata sotva že Svatého uzřeli, odloživše hněv přísahali sobě věčné přátelství. Na to do Milána se odebral (1590). I bylo mu na modlitbách zjeveno, že se blíží konec života jeho. Tu hleděl se tím více zbaviti všech věcí pozemských. V Lednu povolali ho představení do Říma. On si vyžádal úzký a temný pokojíček, jehož celá ozdoba byla postel, židlička a stoleček s knihami. Zde se bavil modlitbou a tou přeblahou myšlénkou, že se dostane brzo k Pánu. Často vytržen byv k Bohu se povznášel.

5. V čas nakažlivé nemoci, která v 1591. v Římě zuřila, vystavěli Jesuité na svůj náklad špitál, do kteréhož opuštěné a cizí nemocné přijímali, a sami se o ně starali a je ošetřovali. Sv. Aloisius předčil všechny ostatní obsluhou, umýval jim nohy, stlal lože, dával jísti, osobně na ně žebra a t. d. Posléze ale i Aloisius i někteří jiní bratři nakazili se. Myšlénka, že ho nyní Bůh povolá, naplnila duši jeho nevyslovnou radostí. Jeho síla tratila se v úhledě, a jeho choroba tak zdála se býti nebezpečnou, že ho i hned zaopatřili. Tajná zimnice během tří měsíců zbavila ho vší síly. Nicméně jako prvé opůlnoci vstával a kleče modlitby své před křížem vykonával, načež představený dovědév se o tom zakázal mu to, a Aloisius uposlechl dle slibu poslušnosti. V tom čase psal dva listy matce, aby se nemoutila, ale s ním se těšila. Když lékařové soudili, že as osm dní ještě živ býti může, nedělali z toho tajemství. I zaradoval se Aloisius a kněze to zvěstujícího prosil, aby s ním zpěv „Tě! Bože, chválime“ zpíval. Když spívali, vstoupil jiný kněz do pokoje. Uzřev ho Aloisius pravil k němu: „Můj milý otče! my rádi odsud půjdeme.“ „Kam?“ tázal se duchovní, a Aloisius odpověděl: „Do nebe, k P. Bohu do nebe!“ Jednoho dne upadl do vytržení mysli, kteréž po celou noc trvalo. Když k sobě zase přišel, vypravoval, že v oktávě Božího Těla umře. Čím více konec jeho se blížil, tím více hleděl udržeti se ve spojení s Bohem. Každý večer modlil se s jedním řeholníkem sedm žalmů kajících. Když přišla oktáva Božího Těla, zdálo se mu býti lépe, a již ho chtěli poslati do Trescato k zotavení. Ale on několikráte opětoval, že se druhého dne nedočká, a přijal Svátost oltární a pomazání. K večeru se ještě neukazovalo žádné nebezpečí, a nechali u něho dva bratry k opatrování. Ale k půlnoci pozorovali tito, že je bledý jako smrt a pln potu; ležet v posledním tažení. Dokud trval zápas smrtelný, neustále se vroucně modlil; načež ve slovech: „Pane! do rukou Tvých poručím ducha mého“ a volaje nejsvětější jméno Ježíš usnul. Bylo to 20. Června na 21. 1591. krátce po půlnoci. — Kardinál Bellarmin, zpovědník jeho, osvědčil, že se nedopustil hříchu těžkého. Bůh ho oslavil mnohými zázraky, načež ho 1726. papež Benedikt XIII. za Svatého vyhlásil.

○ pobožnosti k sv. Aloisiovi.

Největší zázrak je ten, že tisícové mladíků a panen následují sv. Aloisia v zachování čistoty panenské, t. j. pobožnosti sv. Aloisia. Tato pobožnost záleží v tom, že ti, když sv. Aloisia chtějí následovati, vyvolí sobě šest neděl

v roce, a v těch dnech přijímají zkroušeně ss. svátosti pokání a Svátost oltářní a na úmysl sv. Otce vykonávají zvláštní modlitbu, která má sestávat z šesti otčenášů, zdrávas Maria a sláva Bohu.

Tato pobožnost povstala brzo po vyhlášení sv. Aloisia za Svatého v Římě, a tak rychle se po celém světě rozšířila, že již téměř není farního kostela katolického, kde by nebyla konána. Chceš-li ji též konati ku spasení duše své, musíš:

1. mítí při tom dobrý úmysl, který záleží v tom, abys toužil a sobě předsevzal, sv. Aloisia v jeho zbožném obcování, zvláště pak v ostříhání stavu svému příslušné čistoty následovati. Proto i může každý tuto pobožnost konati, protože každý svobodný i manžel, vysoký i nízký k čistému, bohabojnému životu zavázán jest. Zvláště ale jest tato pobožnost určena pro mládež. Na sv. Aloisiovi mohou dítky poznati, jak krásná jest čistota a stydlivost, a kterak tuto krásnou cnost mohou ostříhati. Ale i padlé osoby mají a mohou tuto pobožnost konati, aby už do toho hříchu nezapadly, a aby nenásledovavše sv. Aloisia v nevinnosti, následovaly ho aspoň v kajinosti.

2. Máš každou neděli zkroušeně se zpovídati a zpovědníkovi říci, že tuto pobožnost konáš, aby tobě náležité poučení dáti mohl.

3. Přijímej i nejsv. Svátost oltářní s vroucí pobožností a učíš při tom s P. Ježíšem upřímný svazek, že Mu budeš cele náležeti, Jej nade všechno milovati a Jej žádným hříchem více neurážeti. A tuto smlouvu obnovuj častěji i po celý týden.

4. Obcuj v neděli nábožně službám Božím a navštív odpoledne nejsv. Svátost v kostele; také před obrazem sv. Aloisia vykonej zvláštní pobožnost. Doma si čítej životopis toho Svatého, nebo jinou knihu duchovní.

5. Každou neděli obeř sobě nějakou zvláštní cnost sv. Aloisia k rozjímání a k následování k. p. pro 1. týden: jeho opatrné obcování před Bohem; 2. jeho stydlivost, bdělost a ustraněnost; 3. jeho pokoru a skromnost; 4. jeho lásku k modlitbě a rozjímání; 5. jeho lásku k mrtvení sebe a kajinosti 6. jeho lásku k bližnímu, poslušnost a t. d. O každé té cnosti potom každý den číň krátké rozjímání, a to předsevzeti, že chceš v tom sv. Aloisia následovati. Toto následování sv. Aloisia je věc nejhlavnější.

7. Potom se modli každou neděli těch šest otčenášů a t. d. na památku těch šest let, které sv. Aloisius v klášteře ztrávil. Papež Klement XII. propůjčil pro každou neděli plnomocné odpustky těm, kdo tuto pobožnost konají.

Může se ta pobožnost po celý rok konati; obyčejně se však vyvolí čas před nebo po slavnosti sv. Aloisia.

M o d l i t b a.

Sv. Aloisi, andělský mládenče! já si tebe vyvoluji dnes a na vždy za svého zvláštního ochrance v čistotě stavu mému příslušné, a beru sobě pevně před sebe, že chci po celý život svůj vždy tebe ctíti a milovati. Prosím tě, přijmi mne za svěřence svého; buď při mně ve všem, co činím a co opomím, zvláště pak chraň čistotu těla a duše a neopouštěj mne v hodině smrti. Amen.

22. Červen.

Sv. Paulinus, biskup r. 431.

Sv. Paulinus narodil se v Burdegalech l. P. 353. Rod, z kteréhož pocházel, byl jak po meči, tak po přeslici velmi vzácný a slavný; a však Paulinus ho převýšil leskem cností; krom toho byl učený a výmluvný. Již

záhy vynikal co řečník, tak že sv. Jarolím píše: „Každý obdivoval čistotu a ozdobnost jeho řeči, vznešenost a něžnost myšlenek, tichost a sílu slohu, bohatost a živost jeho obrazotvornosti.“ Brzo se sám císař o něm dověděl, rozličné úřady mu svěřil a konečně i konsulem (t. j. měšťanostou v Římě ho učinil, ač teprv as 25 let stár byl. Toho času pojal Paulinus za manželku bohatou a zbožnou Teresii. Patnáct let zastával Paulinus rozličné úřady, největší mužové ucházeli se o přízeň a přátelství jeho. I nebyloby divu bylo, kdyby se byl dal zaslepiti marnou ctí světa; ale Bůh otevřel mu oči a vzbudil v něm žádost, na zemi maličkým býti pro Boha.

2. Paulinus na cestách seznámil se se sv. biskupy; zvláště sv. Ambrož a sv. Martin a Delfin Burdegalský okazali mu, v čem vlastně záleží cíl a konec člověka. Od té doby cítil touhu, světa se odříci a vésti život křesťanský, dokonalý. Zvláště naň působil sv. Delfinus, a Paulinus nemohl odmlouvati, neboť sám zkusil, že vše, po čem svět tak lakotně se shánívá, trpké bolesti působí. Toho času udály se v říši Římské veliké převraty, které se zvláště úředníků bolestně dotýkaly. Sám Paulinus musel veliká příkoří a trpkosti snášeti. To vše rozhodlo při něm, že složiv úřady a důstojnosti s chotí svou na jeden statek ve Španělsku se odebral, kde celý rok (394.) jedině Bohu živ byl. Tenkrát ztratit jediného synáčka pozbyl poslední vazbu, která bohabojné manžele poutala na tento svět. Nechtíce ta pouta obnoviti, prodali všechno, rozdali peníze a uvedše zemské záležitosti v pořádek, odevzdali se s tělem a duší v službu Páně.

3. Nyní opustili Paulina všickni lidé, ba i nejblíží příbuzní stranili se ho, a sluhové nechtěli mu sloužiti. Tak ho Bůh zkoušel! Ausonius, učitel v řečnictví snažil se všemožně, bývalého žáka svého od předsevzetí jeho odvrátiti, a an to nic nespomáhalo, trpce ho káral, že nemůže trpěti, aby muž takový ukrytý život trávil. Sv. Paulin rád trpěl výčitky a hanu, nedbaje na soud lidský. Netrvalo dlouho, a všickni, kteří prvé Paulina pronásledovali a tupili, počali ho veleslaviti, a z dalekých krajín přicházeli, aby jej a zbožnou jeho chot viděti a ctíti mohli. Paulinovi nelíbila se chvála světská, neboť pokorný sluha Páně přál si u lidí v zapomenutí přijíti. Jsa zvláštním ctitelem sv. Felixe Nolského a puzen touhou po nejtišší soukromosti uzavřel, že potáhne do Kampanie a v kostele sv. Felixe službu kostelníka bude zastávati, a však o vánocích l. P. 393., když v Barcelloně službám Božím byl přítomen, žádal lid a duchovenstvo jednohlasně, aby za kněze vysvětití se dal, bez pochyby proto, aby u nich potom zůstal. A však konečně svolil pod tou výminkou, aby jíti mohl kam by chtěl. An se mu to povolilo, táhl do Italie. V Římě se zdržev něco maličko ubíral se přímo do Noly, kde život v tiché soukromosti trávití chtěl. V Nole bydle blíž kostela sv. Felixe brzo zaražil tovaryšstvo mnichů, v němž ožily opět cnosti starých poustevníků. Sv. Felixe ctíl Paulinus netoliko každodenně, ale každý rok chvalozpěv o něm skládal.

4. Pověst o tomto sv. poustevníku rozesla se

skoro po celém městě křesťanském, a mužové vědou a zbožností nejvýtečnější dopisovali mu, o přátelství jeho se ucházejíce. Pokoře jeho bylo toto oslavování nad míru odporové; nic méně těšil se z listů těch, jelikož poznal, že jimi se naplnila řeč Páně (Marek 10, 24). Patnáct let byl již v této samotě a ukrytosti živ, an ku konci r. 409. biskup Nolánský umřel. Na jeho místo musel sv. Paulin chtěje nechtěje dosednouti. Byl-li již prve lesk cností jeho veliký, stal se nyní mnohem větší; všechněm všecko jest učiněn, aby všecky Kristu Ježíši získal; osada Nolánská dostala nové podoby; neboť stala se bohatou na cnosti křesťanské. R. 410. poplelili Gothové Itálii a město Nola, a mimo mnohé občany také sv. biskupa do zajetí odvěkli. Brzo však byl propuštěn, aby chudým a zajatým pomáhati mohl. Když jedenkrátě jakýs chudás o almužnu prosil, a v domě mimo jediný chléb nic k potravě nebylo, kázal Paulin Teresii, aby mu ten chléb dala, že Bůh o ně jinak se postará. Theresia se obávajíc, aby sami nedostatku neměli, odepřela chudému žádost jeho. Brzo na to přistály lodi obilím a vínem naložené. Plavci omlouvali pozdní příchod tím, že je nedávno přepadla bouře a jednu loď že rozkotala. I pravil Paulinus k Teresii: „Vidíš, to je trest za nevěru a nedůvěru tvou. Tys odepřela chudému jeden chléb, a Bůh nám za to odňal plnou loď.“ — Jedenkrátě se i za otroka Vandalům vydal, aby chudé vdově jediného syna vykoupiti mohl.

5. Sv. Paulin dosáhl 77. věku, an léta P. 431. na píchání v boku se roz nemohl. V té nemoci tři dni před jeho smrtí navštívili ho dva biskupové ze sousedstva. To způsobilo velebnému stařečkovi takovou radost, že na nemoc svou pozapomenuv o Božských věcech s nimi rozmlouval a s nimi také mši sv. obětoval. Na to přišel kněz Posthumián a vypravoval, že ty pro chudé zamluvené šaty zaplatiti nemůže. Sv. Paulin řekl: „Buď dobré vůle, synu, někdo ten dluh přece zaplatí.“ A hle! tu přinesl kněz jeden z Lukanie sv. biskupovi darem padesát stříbrných. Příští noc měl pokojnou, ráno se modlil jak obyčejně s duchovenstvem hodinky jitřní, pak až do noci tiše se choval. Když ale světla se rozsvítila, vztáhna ruce a jakoby ze sna se vytrhl pravil: „Tu jsem připravil svíci Pomazanému svému“ a zase umkl. Hodinu před půlnocí zatřásl se pokoj, v kterémž biskup ležel, přítomní strachem uchváčení padli všickni na kolena modlíce se, a v tom sv. biskup skončil 22. Června 431. Tělo jeho odpočívá v Římě v chrámě sv. Bartoloměje.

Vyobrazuje se v rouchu biskupském, maje v ruce okovy rozlomené.

Všem se zachovati není možná.

Jak mile se sv. Paulinus světa odřekl, hned jeho dosavadní přátelé a příznivci nechtěli o něm ničeho věděti, jeho nejbližší příbuzní pohrdali jím, i služebníci jeho odešli od něho. Ano i ti, kteří ho posud vysoce ctili, nadávali mu bláznů a pokrytcův, a všelicos zlého o něm trousili. Svět toliko dle sobectví svého soudí, a kdo se této modly bytí i pro pravdu a spůsobem šetrným dotkne, propadá nenávisti; a třeba se mu dnes volalo „hosanna!“ může na zejtrí v zá-

pěti následovati „ukřížuj ho!“ — Proto pravím, že je to těžko, všem se zachovati; ba ono to nemožno. Ať si člověk k jakému koli stavu náleží, ať si jedná tak nebo jinak, vždy se potká s usudkem lidským, a jedni mu to budou chváliti, jiní mu proto nadávati.

Dobry kněz, spravedlivý soudce, řádný hospodář, příkladný otec, dokonalý souseď toliko u sobě rovných dojde spravedlivého uznání; ostatním však bude trním v oku a terčem pomluvy. Věru všem se zachovati je nemožné, a dobře měli otcové naši, když o tom zanechali příslovi: „Čiň, co čiň — všem lidem se nezachováš.“ Proto sv. Paulinus, když mu učitel jeho Ausonius jeho nábožné živobyťi vytýkal a nešetrně ho vtipkoval, napsal mu překrásnou odpověď ve veršech (nebo byl sv. Paulinus výborný básník), a řekl, že na soud lidský nic nedá a že jedině Bohu zalíbíti se chce. I Židé nadávali P. J. že „Samaritán jest a ďábelství má“ — a vladař Festus nazval sv. Pavla „bláznem, který se z mnohého studování zbláznil“ a proto ani Božská důstojnost Kristova, ani moudrost Pavlova ujmu neutrpěly. Musíme nechat lidi mluvit a myslit: Voda teče a lidé mluví.“ — A jako si sv. Paulina, protože vytrval, potom celý svět vážil, a Bůh ho oslavil: tak se i stane nám, nedáme-li se v dobrém másti usudkem lidským.

Modlitba.

Sv. Pauline! pomoz mi svou přímlovou, abych uznal, kterak to dobré jest, vésti život skrytý, chudý v Kristu, abych věčných statků a slávy v nebesích dosíci mohl. Amen.

23. Červen.

Sv. Edeltruda, královna a abatyše r. 679.

Sv. Edeltruda byla dcera nábožného Anny, krále východních Angličanů. Edeltruda, v bázni Boží odchovaná, byla vzorem panenské mravnosti, a celá její postava jevila nadobyčejnou lásku k čistotě panenské. Dle žádosti rodičů vdala se sice za Tonbrechta, mocného knížete Givirů, ale ustavičně se k Bohu o milost modlila, aby panenství i ve stavu manželském bez poskvrny zachovati mohla. A Bůh vyslyšel prosbu její: neboť manžel slíbil, že v stále zdrženlivosti bude s ní žiti, a pokud živ byl, slibu svého nezrušil. Po několika letech umřel Tonbrecht, a Edeltruda jsouc teď úplně

svobodná odebrala se na ostrov Ely, a tam dle srdce Bohu sloužila, pohrdajíc vším, co lidé svěťští blaženosti nazývají. Nejsladší rozkoší bylo jí prospěvovati neustále slávu Boží a neustále se modliti a rozjímati.

2. Pět let sloužila, vzdálená od všeho hluku světského Edeltruda v tuhé kajicnosti Kristu Ježíši, a Egfrid, král Northumberský, pán velmi bohatý, uslyšev o slícnosti a o vznešených cnostech Edeltrudy, ji za manželku požádal. Edeltruda milujíc panenskou čistotu nad život, nechtěla některak k jeho žádosti svoliti, a teprv když král jí slíbil, že manželství nížádným způsobem nemá býti na ujmu panenství jejímu, podala mu ruku svou. Paničtí tito manželové vedli život velmi zbožný; čím pečlivěji tělesné žádosti mořili a smysly všecky bedlivě na úzdě měli, tím úžeji vázali se svatou láskou, tím horlivěji dychtili pokračovati v dokonalosti křesťanské. Obzvláště královna všecken svůj čas, který ostatní povinnosti jí nechaly, obracela k prospěchu bližního prokazujíc mu všelikou službu křesťanské a v bohabojnosti utvrzené ženy, neb byla k všem přívětivá a vlídná, tváře vždy jasné, pro pravdu a právo horlivá: na modlitbách ustavičná, chudým štedrá, ke každému milostivá a laskavá.

3. Dvanáct let byla Edeltruda u dvora Egfrida živa, an opět touha po samotě v největší síle v duši její se vzbudila. I neustála krále, pána svého, tak dlouho prositi, až jí konečně povolil, by dvůr opustila a do kláštera Koldinghamského vstoupila, kde sv. Ebba, teta královna, byla abatýší. Sv. Vilfrid biskup oděl jí v řizu klášterní a posvátnou rouškou tvář její zastřel. Edeltruda zdokonalila se v tom klášteře tak velmi, že již po roce správu kláštera, jež na ostrově Ely velikým nákladem vystavěla, na sebe vzíti musela. Mnoho panen podrobilo se správě její; jim byla Edeltruda opatrovnící a matkou, a ony jejími dcerami. Živobyť její v klášteře bylo velmi tuhé a přísné; ona nejídala vyjímajíc veliké svátky než jedenkrát za den; nenosila nikdy lněného oděvu a od půl noci až do rána na modlitbách a ve sv. rozjímaní trvávala.

4. Zrcadlem jsouc nevinnosti a zbožnosti spravovala sv. Edeltruda sedm let klášter, an netoliko některé sestry ale ona sama morovou ranou, tenkrát v Anglicku velmi záhubnou, uchváčena byla r. 679. I tenkrát byla všem nejkrásnějším příkladem, jak trpěti a do vůle Boží odevzdávati se máme. Když lékařové hlízu na krku jí protali, pravila: „Co na krku trpím, sama jsem provinila; neboť se pamatuji, že v mladosti své zbytečnou ozdobu na krku jsem nosila. Bylat to mladistvá lehkomyšlnost, že jsem hrdlo vzácnou okrasou zdobila; teď ale děkuji Bohu a velebím milosrdí jeho, že právě v tom údu bolest cítím, který jsem ráda skvostnou okrasou ozdobovala. I myslím, že to Bůh proto na mne dopustil, abych zadost učinila za přílišnou lehkomyšlnost; neboť na místo zlata a perel mám teď na hrdle mém oteklinu a zapáleninu.“

5. Bolestmi očištěna jsouc ode všeho trusu pozemského a zkoušena jako zlato, jenž ohněm se zkušuje, odebrala se Edeltruda 23. Června r. 679. k choti svému nebeskému. Tělo její pochováno dle zřejmé žádosti

její na hřbitov obecný; po šestnácti letech vyzdvihla je sestra její, sv. Sexburgis. Tělo nalezeno i se vším rouchem, v kteréž oděna byla, beze vší poskvrny a jak ctihodný kněz Beda vypravuje, stali se mnozí zázrakové na těch, kteří se jich dotekli.

Čím kdo hřeší, tím i trápen bývá.

(Moudr. 11, 17.)

Tato slova Písma sv. potvrdila se v životě sv. Edeltrudy. Když se to tedy ztvrdivo i při bohomyslné Edeltrudě pro chybu mladistvé lehkomyšlnosti, čím více se pravda ta musí ztvrdzovati při těžkých zločinech. To můžeme přečasto na své oči spatřovati, že P. Bůh tresce člověka právě tím předmětem, který jest jeho oblíbeným hříchem, aby on i ostatní lidé zřetelněji poznali, co to navštívení znamená, a kam cílí lidé bujni, kteří jen v radostech a rozkoších tráví dny své, kteří neznají vyšší touhy, jen aby pořád jedli, pili, v krásné šaty se odívali a t. d. Ti znenadále přijdou o všecko, a přijdou na hůl žebráckou, tak že sotva nepotřebnější stravy sehnati mohou. — Čím hřešili, tím je Bůh tresce.

Někdy rodičové mají mezi dítky svými miláčka či mazilka, který nespravedlivým způsobem před ostatními dítkami všude přednost měl; a však právě tento jejich mazílek zvrhl se, dělá jim největší starosti a hanbu před světem! Čím hřešili, tím jich P. Bůh tresce.

Tak nazvaná Franská nemoc, kde člověk za živa na těle hnije, chytne právě takové lidi, kteří příliš a bez rozumu oddáni byli smilstvu a nečistotě. — Kdo má v obyčeji zlořečiti a přísahati, ten právě někdy přitáhne to na sebe nebo na jiné, co těmi strašnými kletbami a proklínáním na sebe nebo na jiné svolával; — kdo jiným něco zlého přeje, na toho někdy právě to přijde, co jiným přál.

Ale i na onom světě tak bude se dít; nebo co Bůh zde netresce, na to je času dost na věčnosti. Bohatý rozkošník evangelický, který ubohého Lazara ani za psa nepovažoval, žebřal na onom světě o krapku vody Lazara; a tak bohomyslný Tomáš Kempenský to doličuje v následování Krista, kterak v čem člověk více hřešil, tím tížeji v tom trestán bude.

Proto stráž se hříchu, a co ti Bůh uloží, snášej co trest za staré hříchy a volej: Zde, Pane! pal a tresci, ale ušetř mne jen na věčnosti! —

M o d l i t b a .

O Bože všemohoucí, který jsi stav manželský, to veliké tajemství v Kristu a Církvi ustanovil: račiž prosím na přimluvu sv. Edeltrudy propájeti, aby všickni věrní křesťané stav ten, manželský v počestnosti a v svatosti zachovávali, a nejen rodičové ale i dítky jejich v čistotě a bázni Boží obcujíce, s Tebou nejčistější láskou na věky spojeny býti zasloužili. Skrze Krista, Pána našeho. Amen.

24. Červen.

Sv. Jan Křtitel, předchůdce Páně, dennice víry křesťanské.

Nebylo by slušno, abych pomínil tohoto muže, kterého sám Pán Ježíš chválil jako nikoho jiného. A však všecko, co víme o jeho narození, o jeho živobyťi a smrti, není nic nového; každý školáček učí se tomu

v katechismu a později z biblických dějin. Proto nechci zde doličovat život sv. Jana Křtitele, nýbrž položím zde velebný chvalozpěv Církve sv., který dnešního dne o tomto velikém předchůdci Páně po celém

oboru svém zpívá a ve kterém vešken jeho života spůsob a úkol básnickým způsobem doličen jest. Překlad ten vzat jest z hymnů církevních od našeho Sušila.

Bychom mohli tebe vzývat,
O tvé chvále hodně zpívat,
Pomahej nám, svatý Jene!
Rty očistit' pokálené.

Nadblankytné posel říše
K otci tvému přised a výše
Rod tvůj divný, svaté mravy
A tvé jméno jemu pravi.

Nevěre on tomu slibu
Podstoupil v své řeči chybu;
Leč ty mocí svého zrodu
Mluvidlu jsi správil škodu.

Život matky tebe kryje,
Srdce tvé však krále čije,
O příští pak hned tou dobou
Od rodičů jde řeč obou.

V žití svého prvním jaru
Vzdaluješ se světa zmaru,
Aby ani vada malá
Ústou tvojich nepojala.

Hvozd svým hostem tebe vítá,
Velbloud tobě oděv skytá,

Žizeň hasí tobě židlo,
Med kobylika dává jidlo.

O příští jen krále září
Páli věstci v dřevném stáří;
Ty jsi Toho, jenž hřích správil,
V odív lidu prstem vstavil.

Světějšího po oboru
Nad tě neni, Jene! tvoru.
An jsi křestil Toho v toku,
Jenž svět omyl od poroků.

Šťastný's došel zásluh z trudu,
Neznal's ujmy v sněžném studu,
Kvete věstců, mučni statný,
Poustevníku nepodvratný!

Hlava mnohá v cnosti krásé
Věncem zásluh obdává se;
Dvůj si jini věnec sobí
Tebe trojí věnec zdobí.

Jenž's teď mocen pro zásluhy,
Odval s duše kámen tuhý:
Upravuj nám mile cestu,
K Božimu eo vede městu.

Aby duše hříchu prosta
Pro svého se skvěla hosta,
A On hladkou krácel stezkou
S milostí k nám nadnebeskou.

Trojediný věčný Pane!
Tebe slavi nebešťané,
My též Tebe ctíme vroucně.
Odpusť nyní i budoucně.

25. Červen.

Sv. Ivan, poustevník, patron země České a Moravské.

❶ sv. Ivanu, patronu České země, máme zprávy jen nepatrné a nejisté. Vypravuje se o něm toto: Ivan (Jan) pocházel z rodu vznešeného. Otec jeho byl Testimul, král Chorvatský a matka Alžběta. Vychován jsa v bázni a kázni, velikou v duši nosil touhu dle rady Páně svět opustiti a jediné P. Bohu svému sloužiti. I odřeknuv se všeho zboží pozemského rozloučil se s milými rodiči a přátely — a opustil domov.

2. I chodil teď po lesích a jiných místech pustých, brzo tu, brzo zas jinde se zdržuje, a v největší chudobě živ jsa. Konečně asi v polovici IX. století připutoval do Čech, a blíž potoka Lodenice jednu jeskyni za stálý byt si vyvolil. Ale v této jeskyni musel sv. Ivan tuhý boj bojovati s rozmanitými pokušeními, kteréž mu nepřítel pokolení lidského závistivě nastražil, tak že celý mdlel a zarmoucen již již poustevnu opustiti a jiný příbytek sobě vyhledati chtěl.

3. V tom ale zjevil se mu sv. Jan Křtitel, a potěšiv ho obdaroval ho křížem, s kterým by nápotom vítězně každé pokušení i pokušitele přemahal a zaháněl. 40 let ztrávil sv. Ivan ještě v této jeskyni v největší chudobě a v největší kajinosti. Modlitba a ss. rozjímání byla jeho ustavičnou prací, i praví se, že od mnohého klekání i kolena jeho ve tvrdé skále se vytlačila. Laňka okrotlá zaopatřovala ho mlékem.

4. Toho času, když život sv. Ivana ku konci se schyloval, stalo se, že první kníže křesťanský v Čechách, nábožný Bořivoj, loven v hustých lesích podél řeky Mže ležících se vyrážel a náhodou laňku onu šípem zastřelil, načež se prý z rány veliké množství mléka vyřinulo. Bořivoj vida tuto věc neobvyčejnou, velice se zarazil, zvláště an tu nenadále muž se vyjevil věkem sešlý, tváře zarostlé, v dlouhý a hrubý rubáš oděný, an přísnými slovy jme se knížeti domlouvati, že mu tu laňku zabil.

5. Když se polekaný Bořivoj zpamatoval, tážal se muže toho ve jmenu Krista P., kdoby byl a co tu dělá? Dověděv se vše, nutil muže Božího, aby s ním na Tetín na hrad jeho jel. Ale Ivan, jemuž byla poušť milejší než palácové knížat, nechtěl mu v tom po vůli

býti, a teprv když ho sv. Ludmila a kněz její Pavel Kaich (učení sv. Methoda) osobně navštívili, a snažně prosili, aby s nimi jel, doprovodil je na hrad Tetín; ale maličko se tu pozdržel, neboť cítil, že se blíží hodinka jeho. I navrátil se tedy opět do jeskyně pilně na nastávající smrt se připravoval. A když přišel den, kde duše od těla dělit se měla, bylo sv. Ludmile zjeveno, že Ivan poustevník zemřel. Tu vydal se zbožný učení sv. Methoda na cestu, a zaopatřiv ho sv. svátostmi, zůstal u něho, až P. Bůh duši jeho povolal.

Proč a jak ctíme zemské patrony.

Každý národ své zvláštní patrony ctí, kteréž buď pocházeli z jeho rodu, nebo si o ten národ zvláštních vydobyli zásluh. Jako poznání sebe samého každému člověku, jenž v mravnosti a dokonalosti pokračovati chce, potřebné jest: tak poznání národa nevyhnutná věc jest pro každého syna a vlastence, jenž štěstí a slávu svého národa rozšiřovati žádá. Co neznáme, to ani milovati, ani oblažovati nám nelze. Národ ale nejlépe poznáme poznáním jeho velikých mužů, zvláště Svatých jeho.

Myslíme-li s vděčným citem na tyto okrasy lidstva, které někdy na této kouli zemské kráčely a působily, nyní pak již na věčnost k vyšším pracím a radostem přešly: tu se srdečněji přitulujeme k tomu národu, z jehož krve tací výstřelkové vyrostli, z jehož lůna tací dobrodinci a Svatí posli; tu v sv. ostýchavosti kráčíme po té půdě, po níž nohy těchto nesmrtelníků kráčely, abychom jí nezneuctili nehodným skutkem a životem. Bezděky vzniká tu v nás žádost, abychom se jim i my, jest-li ne rovnati, aspoň podobnými státi mohli. Pročť nebudme neuznalými k cnostem a zásluhám předků svých; i o nás někdy potomstvo jako o předcích souditi bude, a kdo vděčným býti neumí, jak ten může býti cnostným a pobožným? — Jiní národové budují svým výtečným předkům chrámy, my aspoň v hotových již chrámech jejich slávu zvěstujeme; jiní národové staví jim z mědi neb z mramoru pomníky a sloupy na náměstích, na cestách, na mostech, na hřbitvech a jiných veřejných místech: i u nás se to již poznenáhla chvalitebným obyčejem stává, a kde se to ještě neděje, tam to číháme aspoň v duchu a v srdci, ve chrámech a ve školách. Přiveďme sobě velikost těch mužův a jejich zásluh k národní povědomosti, obnovujme ji v paměti, spleťme ji se životem. Žádná hodina, která se tiché a nábožné památce velikých mužů obětuje, není ztracená, ona je Bohu milá oběť vděčnosti, ona je hodina mravní přípravy k budoucímu životu účinnivému; a když křesťan na šlechtné předky svého národa myslí, to není ztřeštěnost, to je nejčistší cit jeho člověčenské hodnosti, který se v duši dobré samochtě v onu modlitbu rozplyne:

Otče světa! dejž i mně tak žíti, působiti, trpěti pro bratry jako tito žili, působili a trpěli. — Kde lidé choditi, dělají, trpěti, slovem skutečně žíti a působiti vidíme, tam se vždy více naučíme než tam, kde je toliko mluvití slyšíme. Sám Bůh nikde svou moc, svou moudrost a divné řízení slavněji nezjevuje, jako u velikých mužích, jenž jsou, pokud žijí, jakoby Boží vyslanci a náměstníci na zemi, po smrti pak jako hvězdy dolů s nebe nám na tuto časnou pouť jasně a přívětivě svítící, památka pak takových mužův a jejich zásluh jest jakoby živá mravouka, která ve viditelné postavě mezi lidmi kráčí. Tak k. p. sv. poustevník náš Ivan v naší době, pýchou a nenasytnou po rozkoších toho světa baživostí nakažený, jest jakoby neustýlým kazatelem té pravdy: „Co by prospělo člověku, kdyby celý svět získal, na duši své však ujmu trpěl? „Zvláště tedy Svatí a Svěťci Boží zasluhují naši nábožné pocty a následování. Proto však ale, že je ctíme co zemské patrony, nespouštíme s myslí vznešenou ideu Cirkve všeobecné. Katolík je všude krajanem a vlastencem, kde jsou katolíci — jeho vlast nezačíná a ne-

skončnje se tam, kde stojí celnice, nýbrž ona se rozšiřuje po celém světě, ba až do nebe; tam přebývají naši čestní měšťtěníni. Katolická Církev je ta veliká, širokodálná vlast všech pravověrných duší, ona mohutná říše, která přečká na této zemi všechny ostatní říše.

Modlitba.

O Bože! který jsi vlast naši takovým počtem Svatých a Svěťců oslavil; propůjč, prosíme, abychom jejich příkladu následující Tebe v nebeské vlasti s nimi oslavovati zasloužili skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

26. Červen.

Ss. Jan a Pavel, mučenníci r. 362.

Konstancia, dcera císaře Konstantina Vel. byla kněžna velmi dobrotivá a bohobojná. K nejprvnějším dvořanům jejím patřili dva vlastní bratři Jan a Pavel, slovnítní jak urozeností, tak i zvláště bohobojností a křesťanskou dokonalostí. Každého člověka v nouzi a chudobě postaveného za Krista zrůce, prokazovali se každému z nich dobrotivými, a kde a jak mohli, je radou a štědrá almužnou podporovali. Tichost a pokora ozdobovala je mimo to tak sličně, že u všeho lidu u veliké vážnosti stáli, a velitelkyně jejich k nim neobmezenou důvěru měla. V jejich ruce zvláště kladla veliké sumy na dobré skutky určené jsouc přesvědčena, že skrze nábožné bratry úmyslu jejímu se netoliko zadost učiní, ale i chudí mimo tělesnou také duševní almužnu, což mnohem větší cenu má, obdrží.

2. I po smrti Konstancie a po smrti otce jejího zastávali ss. bratři u dvoru vysoké úřady; když ale císař Julian vládu převzal, o němž víme, že víru zapřev opět v ohavném pohanstvu si liboval, složili vše úřady a důstojenství svá, soukromě živi býti chtěli řkouce, že s takovým knížetem nechťi míti žádného společenství. Julian přemlouval všemožně ss. bratry, aby se ke dvoru jeho navrátili a bývalé úřady a důstojnosti přijali, doufaje, že nejprv je a pak skrze ně i mnohé jiné přinutí k tomu, aby se odřekli víry své. I pozval je tedy k sobě pod záminkou, že staré věrné služebníky ctíti musí, domlouval jim, aby se v ty úřady zas uvázali, které dříve za císaře Konstantina a syna jeho zastávali. Na to odpověděli sluhové Boží řkouce: „Knížata křesťanská mívali jsme v největší uctivosti a rádi jsme jim sloužili; ale tebe, odpadlíka a modláře, nenávidíme a žádného společenství s tebou míti nechceme, jsmet totiž pravými křesťany!“

3. Tak prostosrdečnou řečí pohnul se císař velice; než zaslepen chytrostí a tělesnými žádostmi a jiné dle sebe měře myslil, že pohrůzkami přece dojde svého cíle. I zvěstoval bratrům, že jim dá deset dní na rozmyšlenou; a nebudou-li do té doby poslušni rozkazů jeho, že jich se vši přísností trestati bude. Na tyto pohrůžky odpověděli bratři: „Měj za to, jakoby propůjčená nám lhůta minula; neb to jistě věz: žeť nic na světě nás od víry v živého Boha neodloučí, v Němž

doufáme dosíci života věčného!“ Ačkoli tak odhodlaně ss. bratří pronesli smýšlení své, dal jim nicméně císař deset dní na rozmyšlenou, v kterém čase oni všecken statek svůj chudým rozdali, modlitbami na smrt mučnickou se připravující. Když určitá doba vypršela, přišel do jejich bytu Ferencianus, setník tělesné stráže císařské, an právě se modlili, a postaviv modlu, již sebou přinesl, žádal na nich ve jménu císaře, aby aspoň zde, kde toho nikdo nevidí, Jupiterovi obět zápalnou přinesli, sice že na tom místě hlavy se jim setnou, proto že se nesluší, aby oni u dvora byvše vychováni, veřejně utraceni byli.

4. I odpověděli bratří řkouce: „Ferenciane! odstup od nás, abychom se klaněli ďáblu! V záležitostech zemských uznáváme, že povinni jsme, poslouchati císaře; ale když nám přikazuje, abychom se klaněli modlám, aneb bezbožným a zločinným lidem: máme za to, že rozkazů jeho poslouchati nepotřebujeme, a následovně nikdy je zachovávatí nebudeme; nám není jiný Pán, jedině Ježíš Kristus.“ — Tu hrozil jim Ferencianus smrtí, pakliby smysl svůj nepřejinačili; a na důkaz, že opravdu tak míní, dal před očima jejich jámu kopati, do které těla jejich zahrabati se měla. Než ss. bratří ani očitou smrtí víru svou zraditi nechtěli, načez také tajně v noci byli stati a do jámy zahrabáni. To se stalo r. 362. Poněvadž ale bylo se co báti, aby snad pro zavraždění celému Římu tak milých mužů nějaké ruznice nepovstaly, provolávalo se, že prý bratří Jan a Pavel do vyhnanství zavedeni byli. Ale ohavné usmrcení šlechtných bratří nemohlo zůstatí skryté. Bůh zjevil ve snách kněžím Křišpinovi a Křišpiniánovi a Benediktě panně, že ss. bratří tajně usmrceni byli, jakož i kde těla jejich odpočívají, jim ukázal. I zarmoutivše se nad takovou ohavností veliký nárek proto si vedli, a Juliana císaře z vraždy této vinili. Proto že ale nejhorší zločinec nesnese, když se mu zločiny veřejně vytykají, nemohli ss. kněží ničeho jiného se nadíti, než trestu ostrého. I stalo se také, že na rozkaz císaře jati byli, protože oplakávající smrt Jana a Pavla bohům se rouhají, a všemožně je nutili, aby se modlám klaněli. Což an nikterak učiniti nechtěli, museli nejprv těžké muky, pak i smrt podstoupiti. Mrtvá těla jejich vzali tajně kněží nábožní a pochovali je vedle těl svatého Jana a Pavla. V tom čase, co se to stalo, upadl jediný syn Ferencianův v těžkou nemoc, praví se, že ďábelství ho posedlo. A ta nemoc otevřela i otcí Ferencianovi oči a srdce, i seznal a netajil to před sebou, že usmrcení tolika služebníků Božích příčinou nemoci synáčka jeho. I uvěřiv v Krista, jehož učenniky ještě před krátkým časem usmrcoval, i dal se křtíti, a za to první odměnu vzal, že ďábelství syna minulo, který i hned příkladu otcova následuje v Krista Ježíše uvěřil.

5. Věc tato nemohla tajná zůstatí zvlášt an otec i syn jeho žádného tajemství z toho nečinice veřejně na hrob ss. bratří modlit se chořovali. I byli za to udáni, a že modlám klaněti se nechtěli, stati. Jejich těla pochovali kněží nábožní vedle těl ss. Jana a Pavla. Dům ss. Jana a Pavla proměněn byl v chrám Páně.

Julian pak bídě zhyнув ve válce zvolal: „Zvítězils Galilejský!“ Bylo mu teprv 23 let, když Ježíš, král králů, jeho životu a zuření učinil konec.

Ss. Pavel a Jan vyobrazují se v římském oděvu, s mečem v ruce; lid je ctí za patrony proti škodlivé bouřce, a sem tam se k účtě jejich koná zvláštní pobožnost (Štagelfeier).

Pravý katolík vystřihá se tupičů náboženství a jimi se nedá másti.

Oba šlechtní bratří Jan a Pavel byli pozváni, aby se octnuli u dvoru císaře Jeliana. Byli by tam jistě obdrželi výnosný úřad a obsypáni byli by počtami; a však oni též věděli, že by se tam víra jejich octnula u velikém nebezpečí. Julian pohrdal pravou vírou; on se posmíval křesťanům, tupil jich a tropil si z nich úsměšky. Ss. bratří tedy se báli, aby při dvoře takového vladaře nepřišli o svou víru, a neuposlechnuvše pozvání jeho umřeli raději smrtí mučnickou.

Křesť. duše! Lidí takových, kteří jako císař Julian posmívají se náboženství, jeho sv. tajemstvím, obyčejům a obřadům, takových, pravím, je až podnes dosti. Těch se střež a varuj; nebo s nimi nic nepořídíš, pakli se s nimi do hádky pustíš. Oni mají zkažené srdce, jsou naduti pýchou a vysokomyslností, a proto také nepřístupni žádné řeči dobře míněné. Nejlépe učiníš, pakli se jich varuješ a zkrátka odbydeš. Jan a Pavel byli horliví a dobře vyučení křesťané, a přece o Julianovi nechtěli nic věděti; čin totěž.

Nemůžeš-li se ale těmto posmíváčům vyhnouti, musíš-li jich poslouchati, tedy nedej se jejich řeči pomásti. Pakli se poněkud poohlédneš a zpytuješ, shledáš, že jejich život není ten nejprříkladnější. Jim jest učení P. Ježíše a jeho Církve trnem v očích; oni nechtějí dle toho učení žívu býti, předpisy jeho zdají se jim býti příliš obtížné; proto že však přece pravdu jejich nemohou zapřítí a upřítí: tedy posmívají se jim, tupí a dělají si z nich úšklebky, a takto své nenávisťi poněkud ulevují. Člověk však, který poněkud přemýšlí, nedá se svěsti hanou, potupou a posměchem. Tupit a posmívat se dovede i blázen, ale pravda zůstane pravdou.

Julian se posmíval Kristu a jeho učení; on nazýval P. Ježíše a křesťany potupně „Galilejskými“; nyní už dávno a bídě se světa zmizel, ale kříž Páně pořád stojí, a jméno Ježíš, které tupil, od milionů s účtou posud vysloveno bývá. Julian zhyнул v zoufalství, Jan a Pavel vítězí v nebesích. Se kterými z nich chceš ty podíl míti?

Modlitba.

O vy milí Svátí, Jene a Pavle! proste za mne, abych se ničím nedal odvésti od věrnosti povinné k Ježíši a Církvi jeho, abych i já někdy podíl míti směl ve slávě vaší nebeské. Amen.

27. Červen.

Sv. Ladislav, král Uherský, patron v Sedmihradsku r. 1095.

Sv. Ladislav, mladší syn Bely, krále Uherského, narodil se r. 1031. v Polsku. Po smrti krále Geizy r. 1080. vyvolili si Uhři za krále mladšího bratra Ladislava, muže to, v každém ohledu výborného a dokonalého, který

již v mladých letech tichostí, skromností, počestností, moudrostí, nábožností a láskou k chudým nad míru se skvěl. Kdokoli ho blíže znal, skládal na něho velikou naději, a to zvláště, an denně prospíval moudrostí a bázní Boží, a v čas pokoje opatrností a rozšafností, v čas války ale udatností a zmužilostí vynikal.

2. S tím volením nechtěl se Salomoun, bratranec jeho, uspokojiti, ačkoli nespravedlivým jednáním a ukrutenstvím přízeň a důvěru celých Uher promrhal. Ladislav snažil se všemožně, ač nadarmo, uraženého a rozhněvaného krále si smířiti a upokojiti; neboť tento nemoha nenasytnou žádost svou po vládě jinak ukójiti, chtěl nejprv Ladislava úkladně ze světa zprovoditi a to když se mu smehlo a zhatilo: povolal Hunny (Tatary), národ velmi surový a krvežiznivý, proti bratrancovi svému na pomoc. Ale Bůh propůjčil Ladislavovi, služebníku svému věrnému a milému, vítězství; Salomona ale i s přívrženci jeho zavrhl. Od té doby požívaje žádoucího pokoje, hleděl všemožně v zemi dobrý řád a mrav upevniti a kleslou kázeň Boží opět vyzdvihnouti. K tomu cíli položil sněm, na kterém zákony výborné vydal, kterými se poddaní zavazovali, by příkázání Boží a Círky zachovávali a plnili. A však mnohem rázněji působil na lid živý příklad sv. krále než moudré zákony.

3. Kde kdo byl, každý obdivoval lásku k čistotě, jeho tichost a nejsrdečnější náklonnost k chudým, a pak onu zbožnost, kterou již v mladistvém věku se vyznamenával. Žádost po vládě a lakomství byly mu největší ohavností, anť předobře znal, že k náramným zločinům to vede, pakli náruživostem těmto hned z počátku na odpor se nepostavíme, aneb je nekrotíme v srdci. K němu měl každý z poddaných přístup, každý ba i ten nejmenší nalezl v něm pána vlídného a milostivého. Rozepře svých poddaných soudil více co otec než co soudce, a žádný nemohl si naříkati, že by mu král schválně a vědomě krivdu udělal; u něho došel každý práva svého. Ve svém paláci byl živ' velmi přísně; mrtvením těla chtěl překaziti, aby se tělo nepouzelo proti duchu; postíval se často a velmi přísně, a při jídle byl vůbec nad míru střídmý.

4. Vína odřekl se navždy, aby snad se nezplnilo písmo (Přisl. 31, 45.) Sv. ten král rád chodíval na služby Boží a dům Páně mu býval milejší než paláce boháčův; on obětoval denně mnoho hodin na modlitby, a že nepřitelem byl světského vyrazení a marných rozkoší a času svého dobře užíval, nestávalo se více na ujmu ostatních záležitostí zemských. Na něm měli chudí, vdovy a sirotci přívětivého těšitele, štedrého pomocníka, laskavého otce. On vystavěl také mnoho kostelů, mezi nimiž byl nejznamenitější kostel Varadinský, a velmi moudře prohlédal k tomu, aby poslední stopa modlářství u poddaných se zahladila. A při všem tom, co činil aneb přikazoval, neměl jiného úmyslu, než čest Boží rozmnožovati a plniti sv. vůli jeho.

5. Ostatně byl k nepřátelům velkomyslným a milostivým; když se ale jednalo o práva Círky anebo o práva vlasti, srdnatým a statným. On zvítězil slavně

nad Poláky, Rusy a Tatary, a ku království svému připojil Dalmatii a Chorváty. Pověst o sv. králi dozněla se i do jiných zemí, a všude mu způsobila velikou vážnost. Právi se, že mu volenci podávali i císařskou korunu svatě Římsko-německé říše, již on ve své skromnosti nížádným způsobem přijmouti nechtěl. Tím raději za to přijal správu nad vojsky, která r. 1096 táhla do svatě země, aby ji z rukou nepřátel víry vydobyla, neboť tou se kojil naději, že snad pro víru sv. bude moci krev vytlíti. Než však hranice zemí svých překročil, různemohl se nebezpečně. Znamenaje, že více nepozdraví se, povolal pány zemské, a smluvil se s nimi, aby po smrti jeho Alma, syna nebožtíka bratra Geisy, an sám neměl žádných dětí, povolali na trůn. Potom pořídil své zboží a poklady ku prospěchu chudých a kostelů; přijal s největší skroušeností ss. svátosti a v Pánu 1095. 30. Července život svůj dokonil. Mnohými zázraky po smrti oslaveného prohlásil papež Celestin III. r. 1198. za Svatého. Jeho svátek světí se dnes, proto že dnešního dne jeho sv. ostatky vyzdviženy a přenešeny byly.

Vyobrazuje se co král, a jeho svátek zasvěcený slaví se v Sedmihradské zemi, kde se ctí co zemský patron.

Sv. Ladislava spanilá mysl.

V ráji stál zapovězený strom. Ten byl pro první lidi jediným předmětem pokušení; krom toho nebylo ničeho, co by jich bylo k hříchu lákati mohlo. Od té doby však, co první hřích byl zpáchán a ráj ztracen, žijeme v celém lese zapovězených stromů t. j. pokušení jsou bezpočetná a nejvýše rozmanitá, jimiž ke hříchu vábení býváme. Jedno zvláštní a vůbec rozšířené a velice nebezpečné pokušení jsou odporové naši, kteří nám více méně ztrpčují náš život. A však na příkladě sv. Ladislava můžeme se naučiti, kterak křestan má a může odporovati nepříteli svému, aniž by se při tom neprohřešil myslí nepřátelskou.

Když Salomon, král Uherský, od lidu Maďarského zavržen byl, zvolili sobě Ladislava za krále, neboť u něho byla v krásném těle duše krásná. Zvolen byl jednohlasně a za krále pozdraven. A však i zde se ukázala jeho mysl spanilá; neboť převzav správu království korunovati se nedal, proto že pořád trval v té naději, že bude moci ještě nepřitele svého Salomona smířiti a potom mu zase trůn postoupiti. Zatím pak věda, že národ jen potud se stává šťastným, pokud u něho kvete víra křesťanská, všemožně katolickou Církev a život církevní v Uhrách šířil, což ovšem zase je důkazem jeho mysli spanilé a ušlechtilé.

Když Maďari se prohlásili, že se Salomonem již nikdy nic míti nechtějí, vykázal mu Ladislav znamenité důchody, a Salomon se s tím aspoň spokojena býti osvědčil. A však za nějaký čas žádal s Ladislavem se někde sejíti, aby dle udání smlouvy tu zcela do pořádku uvésti mohli. Ladislav šlechety netuše nic zlého, v určený den chtěl se dostaviti; a však zřízením Božím byl ještě v pravý čas poslem varován, aby nechodil, že je nastraženo na život jeho. Ladislav vzav sebou silnou stráž Salomona jako člověka celé říši nebezpečného jal. Salomon by se byl vztekem a hanbou sám zavraždil, ale nemohl. Mezi tím, co Ladislav lišku chycenou u vězení držel, modlil se neustále za něho, aby mu Bůh dal jiné smýšlení, a rád by mu byl žeslo postoupil, kdyby nebylo se bylo obávat z toho zmatků a nehod velikých. Ještě jedenkrát, jako nábožný křesťan učinil Ladislav pokus a dal nepříteli svému svobodu; ano ke dvoru svému ho přijal, aby přívětivostí a dobrodinímí změnil zlou mysl jeho — ale všecko nadarmo!

Salomon utekl a nemyslel na nic, leč na pomstu, nemoha toho docílit u křesťanů, obrátil se ke králi divokých Hunů. Slíbiv mu kus Uher a sňatek s dcerou jeho navedl ho k tomu, že s velikým vojskem vtrhl do Uher. A však Ladislav ve jménu Páně táhl do boje a zvítězil tak, že deset tisíc Hunů zůstalo na místě ležeti, kdežto Uhři pouze tisíc mužů ztratili. Král Hunů a Salomon hledali spásu v útěku. Ještě jedenkrát vtrhli Huni do Uher; aby se ušetřilo krve lidské, dal se Ladislav do souboje s králem jejich; skolil ho, a Hunové hned utekli. Nyní táhli proti Rusínům, kteří Huny na Maďary štváli a jim pomáhali. V té tisni přišli prosit Rusíni, a padše na kolena vyznali vinu svou a slíbili vše učiniti, co by jim uložil. Šlechtný Ladislav odpustil, a tak nepřítel ne násilím, ale dobrotou získal. Povídá se, že Salomon se ustranil do lesa a činil pokání až do konce života svého. Šlechtný Ladislav však všude byl vítězem.

Modlitba.

O Bože! který jsi nám ve sv. Ladislavu představil vzor myslí ušlechtilé: popřej nám, abychom práva svého vyhledávajíc nikdy za křivdy nám činěné se nemstili, nýbrž za zlo dobrem se odměňovali. Skrze Krista, P. našeho. Amen.

28. Červen.

Sv. Ireneus, biskup, mučenník r. 202.

Sv. Ireneus, což tolik jako Pokojný znamená, narodil se okolo r. 120. v Malé Asii. Jeho rodičové jsouce křesťané odevzdali ho k výchování sv. Polykarpovi, bisk. Smyrnenskému. Ve škole tak svatě vydobyl si Ireneus tak veliké známosti víry svaté, že se nápotom stal nejhlavnější svící v Církvi a bičem kacířů nejostřejším. On měl k mistru a učiteli svému tak velikou uctivost a lásku, že na každé hnutí jeho bystrý pozor dával, a co na něm pěkného znamenal, všemožně také konati se snažil. Jeho řečí a mluvení poslouchal velmi pozorně a bedlivě a tak hluboce si je v paměť a v srdce vštípil, že jich jaktěživ, ba ani u vysokém věku více nezapomněl. Za to ho miloval také sv. Polykarp velice a na důkaz, v jak veliké vážnosti ho má, i do Lugdunum v Gallii ho poslal, jednak aby pozůstalé stopy pohanské modloslužebnosti tam zahladil a jednak kruté pronásledovaným křesťanům k útěše a k posile sloužil.

2. Sv. Photinus, biskup Lugdunský, učitel Ireneu, s nelíbenou radostí a v ohledu nadobytých cností na kněžství jej posvětil záležitosti nejdůležitější ke spřádání mu svěřil. I ostatní osadníci měli Ireneu v největší vážnosti a proto ho také r. 177. k papeži Eleutherovi do Říma poslali s prosbou, aby svatý otec přísně s těmi křesťany nakládal, kteří velikonoce v ten samý čas co Židé drželi, a jakby se k bludným Montanistům chovati měli, je poučil. Papež uvítal ho s největší radostí: neboť již měl dobrou známost o jeho učenosti a sv. horlivosti. Při této příležitosti, co se v Římě zdržoval, dával velmi bedlivý pozor na všechny obřady tam obyčejné a na všechna apoštolská podání, by je také ve své osadě zavést mohl.

3. Co Ireneus v Římě meškál, vypuklo v Církvi

Lugdunské znova krvavé pronásledování křesťanů, ve kterém mimo mnohé jiné křesťany také sv. biskup Photinus stařeček 90letý zahynul. Ireneus navrátil se byl na místo nebožtíka dosazen. Ačkoli ho nebylo tajno, že co hlava Církve u veliké nebezpečnosti života uběhne a tím větší starosti a práce i utrpení snášeti musí: nic méně z lásky k Vykupiteli svému a pro horlivost o duše svěřeného stádečka odhodlal se v důstojnost tu se uvázati.

4. Nový biskup ujal se osady své vši silou a všemožně hleděl svěřené a krutým pronásledováním rozptýlené stádečko opět shromáždit; malomyslně těšil, slabých posilňoval, kleslých pozdvihoval, neumělé vyučoval, nuzným slovy a skutky pomáhal. Spraviv takto osadu svou, jal se i opatrné a moudré kněze vysílati v krajiny vůkolní i vzdálené, kteří po městech a vesnicích lid od modloslužebnosti odváděli a k víře Kristově vzbuzovali, sám pak odpíral rozličným kacířům, tenkrát lichými zásadami víru čistou prznícím, a převýborné knihy sepsal, ve kterých jednak bludy vyvracuje, jednak víru katolickou hájí a utvrzuje. V jeho nejslavnějším díle, které posud v latinském překladu máme (V. lib. adv. haereses) nacházejí se překrásná svědectví o jednotě v Církvi, o přednosti církve Římské a o potřebě, s ní sjednocenu býti, o církevní tradici, o mši sv. a mnohá jiná učení, která bludaři nynější upírají, jakoby prý povstale v dobách, v nichž víra apoštolská již zanikla.

5. S jakou horlivostí sv. Ireneus víru sv. proti kacířům hájil: s tak velikou pilností hleděl mír a jednotu v Církvi sv. zachovati. Sváry strany velikonoce vypukly znova; a již obmyslel papež sv. Viktor biskupy na východě ustavičně svátky ony stejně s Židy (t. v den prvního plného měsíce po 21. Březnu, at padl na kterýkoli den, kdežto kat. Církev slaví v tu neděli po plném měsíci) slavící, církevní kletbou stíhati. Tomu chtěje Ireneus zabrániti, psal sv. Otcí list uctivý sice ale rázný, v kterémž papeži k mírnosti radí, a aby pro věc tu s biskupy východními tak přísně nenakládal, nýbrž strpení měl, napomíná. Tím způsobem udržel se mír a jednota v Církvi, která by se byla málem zrušila. Dvacet i více let spravoval Ireneus církev Lugdunskou a co čistou víru hájil a učení Kristovo rozšiřoval, byla říše Římská zmítána ustavičnými různicemi a boji; převrat šel za převratem, na čemž křesťané žádného podílu neměli. Konečně zvítězil r. 197. Severus nade všemi stranami a protivníky stal se císařem. Nejprv ukazoval se ke křesťanům, jimž vděkem zavázán byl, vlídný a laskavý, ale r. 202. povstalo na jeho poručení nesmírně kruté pronásledování křesťanů, a zvláště v Lugduně, kde on před dvacíti lety vladařem býval, proti nim zuřeno. 19.000 křesťanů zpečetilo víru Krista krví svou, mezi nimiž také byl biskup jejich sv. Ireneus. V církvi latinské slaví se jeho památka 28. Června, u Řeků ale 23. Srpna. Jeho ostatky rozmetali r. 1562. Hugenoti tak, že mimo leb ničeho více z nich se nezachovalo.

Vyobrazuje se v rouchu biskupském, s mečem v ruce, jímž byl stát stařeček 100letý.

Tradice.

V té slavné knize „proti kacířům“, dokazuje sv. Ireneus zvláště, že odpadnutí od jediné pravé Církve pochází vždy i odtud, protože mnozí jenom sv. Písma se dokládají, které si ale nápotom dle svého smyslu a své libosti vykládají; naproti tomu ale ústnímu podání ss. apoštolů, které již bylo před Písmem sv. a nyní vedle Písma sv. od Církve katolické zachováno a užíváno bývá, platnosti přikládají nechtějí. Až posud všickni protestanti podání ústní zamítají všecku pravdu křesťanskou jediné z Písma sv. vážiti sobě troufají. Zdali však dobře jednájí či Církev katolická, na to at odpovídá sv. Ireneus. Neboť muž, který pro svou svatost a učinnost u mučenníků u veliké vážnosti stál, sám biskupem Církve byl a sám ještě učenníky apoštolů znal, takový muž přece musí lépe věděti, co je Kristovo učení, a apoštolův vůle a nařízení, vůbec co je pravá cesta, než všickni protestantští učenci a kazatelové s jejich papírovou učností.

Píše pak sv. Ireneus takto (III. kniha kap. 3. a 4.): „Každý, kdo se chce dověděti pravdy, může ústní podání (tradici) apoštolů naléztí v každé církvi; a já mohu vypočítati ty biskupy, jenžto od apoštolů v církvích ustanoveni byli, a nástupce jejich až po dnešní den. Uvedu však, abych se nestal přílišným, toliko biskupy největší, nejstarší a všeznámé Církve, kteráž byla založena od dvou nejslavnějších apoštolů, od Petra a Pavla v Římě. Neboť k této Církvi musí se pro její větší přednost každá jiná církev t. j. všickni věřící obracet; v této totiž vždy se přechovávalo to učení, které bylo podáno od ss. apoštolův. Ss. apoštolové odevzdali řízení a dozorství Církve Linovi; tohoto Lina zpomíná sv. Pavel v listech k Timotheovi. Po něm následoval Anaklet; po tomto obdržel co třetí po apoštolech Klement nejvyšší dozorství, který ss. apoštoly osobně znal, s nimi obcoval, jejich zvěstování ještě v čerstvé paměti a jejich podání před očima měl, a sice nikoliv on sám; neboť tenkrát živi byli ještě mnozí, kteřížto od ss. apoštolů byli vyučeni. Po tomto Klementu následovali po sobě: Evaristus, Alexander, Sixtus, Telesforus, Hyginus, Pius a nyní Eleutherius jest dvanáctý nejvyšší pastýř po apoštolech. Tímto pořádkem a tou posloupností dostalo se podání apoštolů v Církvi a zvěstování pravdy až na nás. A tent jest nejdokonalejší důkaz, že jest jenom jedna a táž oživující víra, kteréžto bylo v Církvi vyučováno od časů apoštolův až do dnešního dne. Když tedy vznikne spor o nějakou pravdu, třeba jen se obrátiti k nejstarším církvím, ve kterých apoštolé vyučovali, a odtud přijímati rozhodnutí o tom, co je jisto a bezpečno. Neboť apoštolé byli uložili v ony církve, jakoby v bohatou zásobárnu veškeru pravdu v úplnosti, tak že každý, komu libo, z této čerpatí může nápoj života. Tohoto nařízení držejí se též mnozí národové nevzdělání, kteří věří v Krista, jimž spasení jejich bez papíru a inkoustu zapsáno jest Duchem sv. do srdcí jejich, kteřížto zachovávajíce bedlivě dřevné podání věří v jediného Boha, stvořitele všech věcí, skrze Ježíše Krista, Syna jeho“ a t. d.

Kde však Ireneus mluví o svorném učení Církve, tu neodvídá tuto sjednocenost nikterak z Písma sv., nýbrž z podání ústního; píše I, 10: „Toto zvěstování a tuto víru zachovává Církev, ačkoli po celé zemi rozptýlená, s největší pečlivostí, jakoby přebývala v jediném domě; a věří v ně, jakoby jen jednu duši a jedno srdce měla; a to zvěstuje, učí a vykládá tak svorně, jakoby měla jen jediná ústa. Nebo ačkoli na zemi jsou řeči rozličné, nicméně obsah podání jest jeden a týž. A ani Církev, které jsou založené v Němcích, věří a učí něco jiného, než ty co jsou ve Spanělich nebo Gallii, nebo na východě, v Egyptě, v Cilicii, ani ty, co leží u prostřed země (tím rozuměl Jerusalema a Palestinu). — Jako slunce, stvoření Boží, po celém světě jest jedno a totéž, tak se zastkvívá jedno pravdy zvěstování všudy, a osvěcuje všecky lidi, kteří chtějí přijíti ku poznání pravdy. A sebe výmluvnější biskup rovně tak málo bude

jináče mluvití, než méně výmluvný podání bude moci ukoditi. Neboť jelikož jest jedna a táž víra, tož k ní ani ten ničeho nepřidá, který mnoho o ní dovede vypravovati, aniž jí ujme něčeho ten, komu dáno jen skrovně o ní vykládati.“ — Na to ukazuje sv. Ireneus, kterak naproti tomu všickni bludaři pořád na učení svém něco mění a sobě vespolek odporují, protože se nehynoucí pravdy podání nedrží.

Kdo pochodí tedy lépe, kdo se podle poukázání tohoto sv. biskupa drží podání kat. Církve — nebo ten, kdo nechtě slyšeti o tradici drží se jediné Písma jako protestanti? — Že Pismo samo nemůže spasiti, již z toho vysvitá, proto že ty rozličné sekty, které se od Církve odloučily, v učení svém sobě odporují, a každá přece praví, že její náhled se v Písmě zakládá. Kristus ale neřekl apoštolům: Jděte a pište, nýbrž: Jděte a uče! a lidem nepřikázal tak, aby četli, nýbrž raději, aby slyšeli, co apoštolové a Církev k věření předkládá.

Modlitba.

O můj nejsladší Ježíši! jenžto jsi se vtěliti ráčil, abys nás Otce nebeského znáti naučil, ráčiz prosíme nám na přímlovu sv. Ireneu sluhu Tvého tu milost propůjčiti, bychom netoliko Tebe a Otce Tvého nebeského, když toho potřeba žádá, zmužile vyznávali, ničehož se neostýchajíce, nýbrž také dle sv. učení Tvého, kterémuž nás vyučil, svědomitě živi byli, jenž jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

29. Červen.

Sv. Petr, apoštol.

Sv. Petr, prvé Šimon nazván, byl syn Jonáše a bratr sv. Ondřeje. Nejprve bydlel v Bethsaidě, městečku v pokolení Neftalim, na jezeru Genezaretském ležícím. Oba bratři, Petr a Ondřej živili se rybářstvím, z čehož se podobá, že otec jejich Jonáš byl též rybářem. Od-

tud se přestěhoval do Kafarnaum, kde se oženil a s Ondřejem provozoval živnost svou. I doufali s důvěrností v příští Vykupitele, a Ondřej se stal i žákem sv. Jana, předchůdce Páně. Uslyšev Ondřej, že Jan nazývá Ježíše na Jordáně učícího „Beránkem Božím“ šel hned za Ním, a dovědév se z řeči jeho, že skutečně zaslíbeným Spasitelem světa jest, vyhledal bratra Šimona, zvěstuje mu, že našel Mesiáše; a Šimon uvěřiv slovům bratrovým šel bez odkladu k Ježíšovi, aby z úst jeho učení Božskému se vyučil; a Ježíš uzřev ho zavolal na něho na důkaz své vševědoucnosti jménem jeho a řekl, že od té doby nemá více slouti Šimon, nýbrž Kefas (po latinsku Petrus, skála). Pozdrževše se po nějaký čas u Spasitele svého, navrátili se pak bratři opět do Kafarnaum k živnosti své.

2. Ku konci tohoto roku (byl to první, co učiti počal), přišel Kristus Ježíš od velikého zástupu provázen k moři Galilejskému, a uzřev Petra a Ondřeje, ani síti vypírají, vstoupil do lodi Petrovy a poučiv lid na břehu stojící velel Petrovi, aby lovil, načež zahrnuli veliké množství ryb. Šimon Petr padnuv k nohám Ježíše řekl: „Pane! odejdi ode mne, neboť jsem člověk hříšný“ — načež P. Ježíš jim slíbil, že budou rybáři lidí. Od té doby šli za Kristem a nikdy více od Něho neodstoupili. Toho času uzdravil P. Ježíš tchyni Petrovu v Kafarnaum. Čtouce v Písmě sv. seznáme, že P. Ježíš k sv. Petrovi zvláštní náklonnost

měl a před ostatními apoštoly jej vyznamenal. On vstoupil na loď jeho a vyučoval odtud zástupy; jej vzal sebou na horu Tábor, když vzkřísil dceru Jairovu, když na hoře Olivetské počalo utrpení jeho. Na něm, slíbil, že vzdělá Církev svou, jemu že dá klíče království svého: za něho modlil se, aby neklesla jeho víra; jemu poručil potvrzovati bratry; jej pohledem k pokání pohnul; jemu se vzkříšený zvláště zjevil; jej ustanovil za pastýře všech oveček, za hlavu Církve své.

3. Za to ale jevil sv. Petr zvláštní pokoru, víru a lásku k Spasiteli. Pokoru k. p. říká: „Pane! Ty mně myješ nohy?“ — nebo: „Odstup ode mne“ a t. d. — Víru: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého.“ — „Pane! ke komu půjdeme? Ty jedině máš slova života věčného! Lásku: „Odstup to od Tebe, Pane, nestane se Tobě toho.“ — Jeho milující srdce bylo odhodláno pro Vykupitele svého i umřítí. Ovšem že slovu svému nedostal, neboť ne toliko, že Krista P. opustil, ale i třikrát Ho zapřel, než kohout zazpíval; ale také i hned pokání činil, a praví se, že pokud živ byl, každodenně zapření svého bolestně pykal, a kdykoli kohouta uslyšel, hořké slzy proléval. Konečně i zjevně pravil: „Pane, Ty víš, že miluji Tebe,“ načež slyšel od Pána: „Pas beránky mé, pas ovečky mé.“ Po nanebevstoupení Páně ujal se sv. Petr horlivě úřadu svého. On ponavřhl ostatním spoluapoštolům a učenníkům Páně, aby na místo zrádného Jidáše vyvolili jiného apoštola; on byl

první, který o letnicích k lidu v různé řeči dokazoval, že Kristus Ježíš je zaslíbený Vykupitel, který vstal z mrtvých a 3000 lidí dalo se křtiti. On byl první, který zázrakem na chromém žebrákově svatou víru potvzovati začal.

4. Stínem Petrovým uzdravovali se choří. Židé ovšem zapovídali, o Kristu mluvit, ale Petr pravil: „Více sluší Boha poslouchati než lidi.“ Od té doby nedbal na žádné výhrůžky, žádné rány, žádný žalár. Co všecko pro rozšiřování víry podnikl a vystál, nedá se v krátkosti vypověditi. On prošel celou zemi židovskou, kde jen koli mohl, učil a zázraky činil. Uzdravil Eneáše šlakem raněného, Tabitu vzkřísil; prvního pohana Kornelia pokřtiti; pak odebral se do rozličných krajin víru rozšiřoval, kněze a biskupy vysvěcoval, aby nově založené osady spravovali. V Antiochii sám prvním biskupem byl a po sedm let s velikou horlivostí úřad ten zastával, tak že neopomenul slovo Boží i v jiných krajinách zvěstovati. V Jerusalemě byl od Heródesa Agr. uvězněn a k smrti odsouzen: ale od anděla zázračně vysvobozen. Nyní putoval do Říma a tam sídlo své na vždy zarazil. Řím se stal od té doby středem jednoty a sídlem papežů. Než se opět na východ obrátil, psal první list na křesťany rozptýlené. L. P. 51. byl opět v Jerusalemě, a tam byl první sněm držán, při kterém předsedal sv. Petr. Na to putoval do rozličných zemí, ošetřoval a visitoval co hlava Církve a kníže apoštolů staré církve, zakládal nové, a po několikaletém putování v krajinách východních na vrátil se opět do Říma, odkudž nový list k oněm církvím napsal.

5. V Římě panoval tenkrát císař Nero, největší snad ukrutník, který kdy na světě byl. Toho času přišel do města Šimon čarodějník ze Samaří, muž ošmetný a hrdý, a ten získav si přízně císařovy podváděl kouzly svými lid, a konečně že i v povětrí litati bude, slíboval na důkaz, že synem Božím jest. To uslyšev sv. Petr měl z toho veliký zármutek. I vydal se na místo, kde Šimon své kouzly provozovati chtěl, modlil

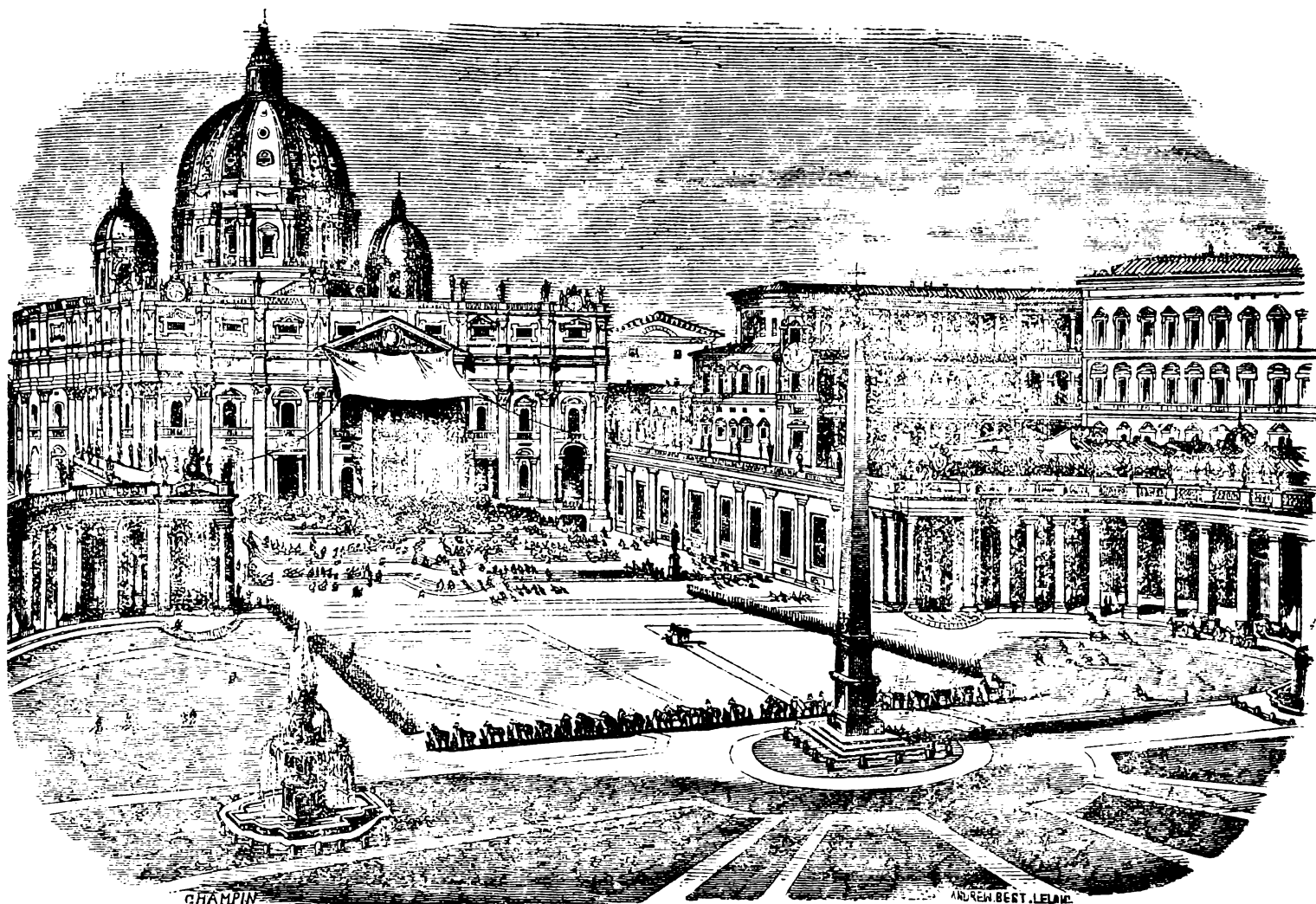
se k Bohu, aby bezbožného rouhače zahanbil. A hle! Šimon povznesl se mocí dábelskou do povětří; ale i v tom na modlitbu sv. Petra svržen nohu zlámal a den na to v zoufalství bezbožně duši vydechl. Vidouce zástupové přítomní tento zázrak uvěřili mnozí v Krista Ježíše a dali se křtiti. Ale ukrutný Nero zamrzev se, kázal sv. Petra jíti a do vězení uvrci chtěje se mstiti. Ubozí křesťané vidouce milého biskupa svého v nebezpečí života, vešli k němu a prosili s pláčem, aby utekl, a tak déle pro ně se zachoval. I chtěl jim býti

po vůli, času nočního z Říma se ubíral. Přišel pak k branám města zjevil se mu, jak pověst praví, Kristus P. I tázal se Ho Petr u velikém podivení: „Pane! kam jdeš?“ „Já jdu,“ odpověděl Pán, „do Říma, abych tam byl opět ukřižován!“ Petr porozuměv slovům těm, hned se vrátil a osadníkům, jaké vidění měl, vypravoval. A netrvalo dlouho, byl skutečně jat a do žaláře uvržen, kde i sv. Pavel ve vazbě držán byl. Po devět měsíců trvalo jejich vězení, a i v žaláři mnozí byli obráceni řečmi ss. těchto apoštolů. Konečně byl k smrti odsouzen. Jsa cizozemec měl býti ukřižován. Z toho měl radost velikou, než drže se za nehodného tím způsobem na kříži pniti, jako jeho Spasitel pněl, prosil snažně, aby ho hlavou dolů, nohama ale zhůru pověsili. I stalo se mu, jak žádal, a tak také umřel 29. Června léta P. 67. Jeho ostatky chovají se až po dnes v světoznámém kostele Římském Vatikánském, který po něm slove chrám sv. Petra. Žádný panovník takového pomníku neměl a nemá, jako chudý rybář Galilejský Petr, ale žádný panovník také tolik světu neprospěl, jako sv. Petr a nástupcové jeho.

● dobrodružích papežů Římských.

Jaké pozhnání již šířili nástupcové sv. Petra, papežové jako nejvyšší pastýřové Církve po veškerém člověčenstvu, o tom vydává svědectví:

1. zachování pravé víry, které Syn Boží učil a kterou ss. apoštolové kázali. Vyznání sv. Petra: „Tys Kristus, Syn Boha živého“ jest základem křesťanstva, základem,

na němž Spasitel vzdělal Církev svou. Není-li Kristus „Bůh-člověk“, tenkráté není světa Spasitel, tenkráté není učení jeho s nebe, nýbrž jen vynález lidský. A však papežové tuto základní nauku zachovali a ubránili; bez jejich ostrážitosti a horlivosti byl by duch lži již dávno vyhladil tento článek víry ze srdcí lidských.

Jestli to jedna z nejznamenitějších událostí dějin církevních, že Řím, který ve svých papežích nade všemi bludy zvítězil, sám ani stínem bludu ve věcech víry nebyl dotčen a pokálen. A proto se po všecha století věřící obraceli k Římu i s biskupy svými, a když Řím mluvil, přestalo pochybenství, a vědělo se, co je pravda. Nebo papežové pamětlivi jsouce slova Kristova: „aby posilňovali bratří svých“ utvrzovali jich v tom, co je Boží pravda. A v tom povědomí pravdy spočívá síla a moc náměstka Kristova. — A však papežové bránili i víru proti násilí. Kdyby byla Evropa v taženích křížáckých dle slov papežů země sv. vydobyla, nikdy by byl Turek nezmocnil se Carihradu, a nevpádl do zemí západních. Když ale nicméně 400 let na to na západ se vyrojili a víru křesťanskou vyhubiti usílvali, byli to papežové, kteří k válkám proti tomu nepříteli vybíhali a zabránili, že se neskvěje na věžích našich místo kříže sv. půlměsíc prorokův.

2. Rozšiřování víry křesťanské. Již sv. Petr byv od Božské prozřetelnosti do Říma poslán, musel v hlavním městě tehdejšího světa zarazití sídlo své, aby odtud křesťanstvo mohlo rozesílati po veškerém světě paprsky své. Ode dnů sv. Petra rozesílali papežové bez přestání věrověsty do všech končin země, aby uváděli ztracené ovečky do ovčince Kristova. Komu má děkovati Anglie, Francouzsko,

Němci, Slované, sever evropský dar sv. víry? — Papežům, kteří jim poslali Bonifacia, Cyrilla a Methoděje a j. Kdo poslal věrověsty do Ameriky, do Asie, do Austrálie? Papežové! Kdo hledí i v nitru Afriky rozšířiti pochodeň víry? Papežové. V jejich jméně, s jejich požehnáním táhnou, ubírají se každoročně blahověstové, aby hlásali Krista ukřižovaného těm, kdož ještě sedí v temnostech! Ani tenkráté, když se jim nejhůře vedlo, nezapomínali papežové na toto vznešené postavení, na tuto péči a starost svou. Příklady počínají s papeži mučenníky; ale ony se nekončí ani Piem VI. v revoluci zajatým, ani Piem VII. od Napoleona těžce zkoušeným. Rovně tak náš slavný Papež IX. an srdce jeho krvácelo, těžce raněné ohavnostmi t. ř. Římské republiky, neustále ve svém vyhnanství v Gaetě nejskvělejší ústavy a opatření zařizoval pro misie do Afriky a Asie, a pro dílo tak ušlechtilé vykoupení mouřeninských dítek v Egyptě a Ethiopii.

3. Zachování a pořádání života rodinného a lidské společnosti. Na svatosti svazku, sňatku manželského zakládá se blaho a štěstí rodin a národů. Jakmile sňatek manželský neodbývá více za nerozdvojitelný a neporušitelný, jest otevřena brána všem neřestem, a rodina i národ kráčeji v ústrety záhubě. Papežové vždy horlili pro věrnost manželskou, vždy učili a zastávali nerozlučitelnost sňatku manželského; nikdy nedopouštěli, aby řádné manželstvo bylo rozloučeno, aby manžel směl svou manželku opustiti nebo zahnati a dle libosti zase jinou si vzíti. Oni se protivili i králům i císařům, kteří sobě cos takového chtěli dovoliti. Aby zachovali svátost stavu manželského proti zpupnosti a zbujnělosti mocných, aby se ujali práv těch, kteří sami sebe nemohli zastávat (práv žen, dětí, sirotků a sla-

bých) vydali se papežové v osobní nebezpečí, ztráty a pronásledování, hotovi jsouce raději připustiti, aby se celé říše od Církve odtrhly, než aby zadali právo (k. p. Anglicko).

Papežové vždy slovem a příkladem hleděli podporovati mravnost, a doléhali vši mocí na vykonání všech cností křesťanských. Mezi 258 papeži, kteří seděli na stolici sv. Petra, čítáme 77 svatých a mučenníků, a jest-li který z ostatních vedl život nepořádný, při tom ani jediný ve víře nebloudil. „Ano i vady těchto papežů — dí jeden učenec protestantský — jen proto tak padají do očí, proto že to byly vady papežů.“ A však i papež je člověkem, a víme, že sám sv. Petr ve slabé chvíli klesl a zhřešil! Vždy horlili papežové pro svobodu Církve, zatracovali revoluci, ale i pravou svobodu národů proti utlačování a podmanění vládců v ochranu brávali a jejich práv se ujímali. Papežové brojili proti otroctví, hájili práva, která má člověk od přirození, a pronásledovaným útulku právali. Papežové byli prostředníci míru mezi velikány tohoto světa, a když ve středověku pořád válčeno, založili mír Boží, dle kterého od čtvrtka do neděle pod kletbou nikdo nesměl se potýkati, a každý boj musel umlknouti; a papežové to byli, kteří nad zachováním tohoto míru bděli a loupežnictví a bezúdné bojechtivosti úzdu a cíl kladli.

4. Provozování skutků milosrdenství a lásky křesťanské. Není trudu duchovního ani tělesného, jemuž by se nebyli snažili odpomoci papežové. O tom vydávají nejkrásnější svědectví četné ústavy dobročinné v městě Římě. Kdo zakládal první nemocnice, porodince, sirotčince, blázince? Papežové. Kdo se nejprv ujal malomocných? Papežové. Kdo ta bezpočetné bratrstva a řády potvrdil a vysadami opatřil, kteréžto založeny byly, aby se ulevilo bídě lidské? Papežové. A tak osvědčuje dějepis všech století až do našeho času, že papežové nemají nadarmo jméno „papa“ t. j. otec. Jako otec své dítky kolem sebe shromažďuje, jich chrání, opatruje, o ně pečuje a se stará a žádného nákladu nešetří, aby je šťastnými učinil, tak pečuje otec věřících — papež, — o všechny dítky katolické Církve, kterých je téměř 200 millionů, tak všechny v srdci nosí, pro ně bojuje, se modlí a bdí, udržuje jich u víře v Ježíše Krista, Syna Božího a vede jich po cestě do života věčného. I ty jsi dítko této Církve; papež je i tvůj duchovní otec; chceš ho milovati, poslouchati, ctíti, zaň se modliti?

Modlitba.

O Bože! který jsi dnešní den mučennickou smrtí ss. Petra a Pavla zasvětil: propůjč nám, abychom následovali předpisy těch, skrze něž počátek víry katolické položen byl. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

30. Červen.

Sv. P a v e l, apoštol.

Že sv. Petr slove „knížetem apoštolským“, jest zcela přirozeno; neboť sám Spasitel vůdcem a hlavou apoštolů druhých jej učinil. Jemu velel Pán, aby pásal ovce i beránky jeho; jemu nařídil, aby bratry své, apoštoly ostatní silil a potvzoval; jej konečně za základní kámen své Církve vyhlásil, tak aby ani brány pekelné nepřemohly jí. A Petr dle takovéto na se vložené důstojnosti vždy příslušně se choval. Ale Pavel, zřejmý za prvnějších let Církve Boží nepřítel a škůdce, kterýž Pána Ježíše ani osobně neznal, a teprv po jeho z tohoto světa odchodu k apoštolům se přispolčil, kterak on vznešené pocty samému toliko Petrovi příslušné

jest spoluúčastníkem? Proč jej také „knížetem apoštolským“ nazýváme? kterak toho sobě zasloužil?

2. Mužové z lidu, kteří jsou poctiví a nezkažení, a tak pravdu vyznávají, jak ji na své oči viděli a na své uši slyšeli — tací mužové nejlépe se za svědky hodnověrné hodí. Pro tu příčinu Pán Ježíš za svědky svého živobytí, svého učení a svých činů, ze třídy poctivých dělníků, t. rybářů sobě vyvolil. Ale nepřátelé Krista Fariseové právě proto proti učení Krista brojili, a vykřičující apoštoly za lidi neučené a sprosté (Act. ap. 4, 13) tvrdili, že z osvícených, učených a knížat nikdo v Krista neuvěřil. Brzo však vypadla tato zbraň proti evangeliu z rukou farisejských, když ze Šavla stal se Pavel. Nebo Šavel byl v Jerusalemě od Gamaliela netoliko v zákoně ale ve všech jiných vědách toho věku výtečně vycvičen, ke straně Fariseů celým srdcem přilnul a zuřivě se tomu na odpor stavěl, aby víra v Krista nad židovstvem se nezmohla. Hon držel

na křestany v Jerusalemě a v celém okolí, až i do Damasku jel, aby i odtud přivezl křestany svázané do Jerusalema k potrestání. Když on ale na cestě do Damasku divotvorně bleskem a hlasem s nebe ke Kristu jest obrácen, z dravého tygra učiněn byl beránkem, z nepřítel Krista jeho apoštolem; tuť ovšem sklamaní byli Fariseové v očekávání svém, a nad to, od svého zlomyslného útržku: „že nikdo z učených v Krista neuvěřil, — upustiti museli, když svého nejvýtečného stranníka Pavla mezi křestany viděli. A již proto místa mezi apoštoly předního zasluhuje.

3. Mnohem pak více zasluhuje sv. Pavel té cti pro své práce apoštolské. O něm sám Pán Ježíš k učeníku Annaniášovi promluvil. „Pavel jest mi nádobou vyvolenou, aby nesl jméno mé k pohanům před krále, před knížata a moudré světa tohoto (Sk. ap. 9, 15).

A dle toho se i Pavel zachoval. Na perutích horlivosti a zmužilosti apoštola Kristova důstojně prošel Pavel hned po svém obrácení všechny končiny přední Asie; a obrátiv k Bohu obce nescíslné, překročil úzinu mořskou a vstoupil první z apoštolů na půdu naší Evropy. A všudy zvěstoval s nevidaným prospěchem Pána Ježíše Krista. On mluvil v městě nejosvícenějším na areopagu v Athénách; on mluvil v městě nejmocnějším, na hlavním náměstí v Římě; on mluvil před králi, před knížaty, před mudrci, a k jeho slovu bořily se oltáře model, k jeho slovu hynuly hrdé doměnky mudrců pohanských, k jeho slovu stavělo se vše pod korouhev Kristovu. My pak Slované zvláště děkovati máme sv. Pavlovi, že on založil obec křesťanskou v Soluni, a dva listy k ní psal překrásné. Nebo z této obce narodili se v IX. století velicí apoštolové našeho národa, ss. Cyrill a Method. — I prošel sv. Pavel celý téměř tenkrát známý svět, co zatím ostatní apoštolové druzí jen v zemi židovské kázali. A pro tyto obrovské práce na vinici Páně vykonané zasluhuje zajisté sv. Pavel místa mezi apoštoly „knížecího.“

4. Konečně to zasluhuje i proto, co pro Krista Pána na světě vystál a vytrpěl, aby sloužil knížetem apoštolským. Od té doby, co ho v Damasku v koši přes zdi spustili, aby útekem život zachoval, — až do toho okamžení, kde na rozkaz Neróna v Římě hlavu svou pod meč katův sklonil; po celý ten čas, více než 30 let nebyl život Pavlův nic jiného, leč neustálý boj a zápas s protivensťvím a s mukami všeho druhu. Celá kniha Skutků ap. popsána jest tím, co sv. Pavel vystál a vytrpěl v úradě apoštolském. Tak abychom jen něco připomenuli, držán jest sv. Pavel v Césarei v okovech a v žaláři až do třetího roku; v Římě vězněn jest po dvě léta; a v Jerusalemě zapřisáhalo se více než 40 mužů proti němu, že nebudou ani jísti ani píti, dokud by Pavla ze světa nesprovodili.

Tak v nesnážích a v života nebezpečnostech tanul neustále; a kolikrát pod násilnou rukou nepřátel zuřivých na svých cestách apoštolských upěl a krvácel, kolikrát v divém spiknutí utýrán a ubit za mrtvého ležeti zůstal; o tom mnoho bylo by mluvit. Kratičký popis svých umučení nám sv. apoštol sám zanechal v 2. listu ke Korint. kap. 11.

5. Tak a tolik trpěl Pavel sv. u prostřed nesnadného mezi národy pravdy Boží ohlašování. A když muž tento bez ohledu na své práce, na své zásluhy a tolikráte utrpení pln pokory s podivuhodným sebe zapřením (I. Kor. 15.) ještě volá: „Já jsem nejmenší z apoštolů, kterýž nejsem ani hoden slouiti apoštol“ — aj! tuť dojistá za jediné toto slovo knížetem apoštolským nazván a Petrovi po boku postaven býti zasluhuje.

SS. knížata apoštolští učí nás pokoře.

Pokoře nás učí ss. knížata apoštolští již tím, že sami dokázali na sobě, jak slabý jest člověk; klesl Petr, zbloudil i Pavel. Nejednou se překvapil ohnivý Petr v řeči, nejednou nepředloženě mluvil, tak že ho P. Ježíš častěji napominati musel než jiné učenníky své. Tak čteme u sv. Mat. 16, 23. a Mar. 14, 37. A však pomínouce i nevhodnou horlivost s Malchem největší chyby se dopustil, když Pána svého zapřel. Slibil sice: „Aj, Pane! jáť život svůj za Tebe položím“ (Jan

13, 37.) Když však k tomu přišlo, že ne pro Něj umřítí, nýbrž jen vyznati Ho měl, vyznati před nepatrnými lidmi, před děvečkami a sprostými služebníky: třikrát Ho zapřel, a tak byl poděšen, tak všecek zmaten a sobě myslí nepřítomen, že se dušoval a přísahal: „Neznám toho člověka.“ (Mat. 26, 74.) Podobným způsobem velice chybil i Pavel. Přivoliil k usmrcení nevinného Štěpána, a když ten svatý Krista vyznavač byl kamenován, strážil roucha kamenovatelů jeho. Ano ještě dále pokročil. Jako tigr žíznil po krvi křesťanské a vyžádal si právo, v okolí Jerusalema ano i v Damasku křesťany vyhledávati a svázané vésti do Jerusalema. (Skutk. 3, 9.) Tak se ukázala mdloba a chybnost lidská i na těchto výtečných lidech. Nejsme-li i my lidé slabí, bludní, chybující? — Nemáme proto mírně o sobě smýšleti? Pavel jen v jedné věci zbloudil, a Petr nemnohokráte: ale kdo spočte blouzení a poklesky mnohého z nás! — Zapomínáme se den co den, klesáme a padáme den co den. A my chybujeme často z úmyslu, s předložením, že zástí a zlé vůle! I kdožby tedy pyšnil a se vypínal.

Hledíce na ss. apoštoly Petra a Pavla i také proto pokoře se učíme, proto že oni dokonale se napravili — a milostí Boží to napravení své přičítali. Neodmlouval Petr nikdy, když ho P. Ježíš napomenul, a v čem koli byl napomenut, v tom se i hned napravil. Zapřel Pána svého, ne ale z úmyslu, ne zlým srdcem. Zapřel Ho z bázně a ze strachu, ne ale z chladnosti a nelásky srdce. — Nicméně i tu chybu rychle poznal. Když se P. Ježíš naň ohlídl, když kohout zazpíval, hned se zpatoval, hned mu žalostí pukalo srdce, hned mu pro velikou lítost horké slzy z očí kanuly — a po celý čas života svého o křtopění chybu svou oplakával. Zapřením Pána svého učiněn byl Petr lepším člověkem. Více pak na sebe měl pozor, více byl rozvážlivým; nespolehal se již přílišně sám na sebe, a veškerá povaha v pěknějším světle se ukázala. — Tak i Pavel dokonale napravil poblouzení své a chybu svou. V pokoře přemilostně přiznává se, že se velice protivil Církvi Boží a hubil ji (Gal. 1, 13.); že byl prve rouhač a protivník a ukrutník, ale že milosrdenství došel. (I. Tim. 1, 13.) V pokoře vyznal: „Milostí Boží jsem to, co jsem, a milost Boží nebyla daremna ve mně, neboť jsem pracoval více než ostatní apoštolé. (I. Kor. 15.) A zajisté žádný apoštol pro Krista tolik zemí neprošel, tolik nepsal a nemluvil, tolik bolestí nezkusil, tolik pro Krista nevytrpěl, jako Pavel. (I. Kor.)

A jak my? Zda-li jsme také tak ochotní, napraviti chyby své a poblouzení své? Daleko jsme chybnější nežli byli Petr a Pavel, ale velmi nedbale se staráme o polepšení své. Nejednou Krista zapíráme skutky svými, ale nikoli proto nepláče, jako Petr; málo kdo sám sebe soudí, nýbrž raději jiných posuzuje; málo kdo po pádu svém tak rychle a šťastně vstává, jako to učinil Petr a Pavel. Kdo pak jako oni vši možné pilnosti na to nevynakládá, aby chyby svoje napravil: nemá aspoň o sobě vysoko smýšleti, nýbrž býti pokorným a ponížným.

3. Konečně i v tom nás učí pokoře ss. knížata apoštolští, že, ač a velikými přednostmi od Boha obdařeni a o Církev zaslužení jsou: málo o sobě smýšleli a všechno milostí Boží přičítali. Sv. Petr byl výmluvný nad jiné; měl dar zázrakův a řeči; andělem byl vysvobozen ze žaláře; hlavou byl celé Církev a náměstkem Kristovým na zemi. Vůbec milostnou povahu měl již co člověk do sebe. Ohnivě miloval Krista a na hoře oslavení chtěl na vždy obývati s přítelem svým; častěji se Krista P. dotazoval, jsa učenlivý, Pána a mistra svého miloval, k slovu jeho rozestřel hned síť; lásku svou Mu i veřejně vyznal (Jan 21.); z té lásky vše opustil a následoval Jej. Mělt Petr vůbec velmi upřímné, dobré srdce, srdce velmi útrpné. Smrt Krista přičítal u krajanův ne zlosti srdce, ale nezozumu jejich; (Skutk. 13, 15.); mělt i své slabé stránky, chyboval časem, ale chybu svou uznal a polepšil se, pak tím horlivěji Krista hlásal a víru zastával. Zapřel sice Pána, ale pak se pro Něj dal trýzniti, žalářovati a mučiti a posléz i ukřižovati. Jak při lovení ryb a při

umývání noh, tak všudy milostnou pokoru jevil, a všechno, co vykonal, přičítal Bohu a Ježíši Kristu. Když se k. p. všickni tomu divili, že on s Janem člověka od narození chromého uzdravili, řekl jim: „Co na nás tak hledíte, jakobychom my svou vlastní mocí aneb nábožností učinili to, aby tento chodil? Bůh' otců našich tím chtěl před vámi Syna svého Ježíše oslaviti.“ (Skutk. 3.) — Podobně výtečný a o Církev zasloužilý ještě více byl sv. Pavel. A při všech skvělých darech byl skromný; při všech pracích a utrpeních byl trpělivý; vždy byl dobré mysli, každý ho musel milovati pro jeho upřímnost, a konečně i s Petrem hlavu za Krista položil v Římě, a to všechno v pokoře Bohu a milosti jeho přičítal: „Způsobnost naše jest od Boha, kterýž nás hodné učinil služebníky nového zákona (2. Kor. 3.)“ Z pokory se Pavel ke každému vlídně skloňoval, z pokory žádného vyznamenání nehledal, z pokory řemeslo provodil, nechtě jiným obtížet býti, z pokory všem všechno učiněn byl. Z pokory napsal o sobě: „Jáť jsem nejmenší z apoštolů a nejsem ani hoden slouti apoštol, proto že jsem se protivil Církví Boží!“ (I. Kor. 15.) Jací to byli mužové!

Nebyl by div, kdyby oni byli vysoko o sobě smýšleli a nad jiné se vypínali. Nebo byli nad jiné od Boha obdařeni,

byli plni Ducha sv., konali divy, byli vznešené cnosti a přemnoho dobrého na zemi způsobili. Nicméně v celém smyslu a jednání jejich neznaménáme žádné pýchy, žádné nadhernosti. My však, my, jenž ničím jsme u přirovnání k oněm vyvolencům Božím, my bychom se pyšnili a nadouvali? Následujme tedy Petra a Pavla v přešlechtilé pokoře jejich, nebo pokory, pokory nám jest zapotřebí, abychom mírně a vlídně nakládali s jinými, prospívali v moudrosti a polepšení srdce a vděčnými byli k Bohu, dárci všeho dobrého. Pravou pokorou den po dni podobnějšími budeme těmto velikým dvěma apoštolům, jež dnes ctíme dnem slavným; pravou pokorou den po dni hodnějšími budeme, přijíti jednou tam, kde oni se věčně radují a Boha oslavují. Amen.

Modlitba.

O Bože! který jsi skrze kázání sv. Pavla apoštola drahně množství pohanů svaté víře vyučil, prosíme, račiž nám propůjčiti, abychom, kteří jeho památku světíme, také mocí a síly jeho orodování účastnými se stali. Skrze Pána našeho Ježíše Krista. Amen.

MĚSÍC ČERVENEC.

1. Červenec.

S v. P a m b o.

ouště Egyptské a zvlášt poušť Nitrienská byly, jak známo, obydlím četných zástupů mnichů, z nichž mnozí tuhou kázní, bohabojností a cnostmi svými u veliké vážnosti u všeho lidu byli. K nim patří také sv. Pambo, jenž v IV. století na poušti živ byl. Sv. Pambo byl učenníkem sv. Antonína. Maje tak vznešeného mistra a ke všemu dobrému velikou chuť, prospěl ve všech cnostech až ku podivu, zvlášt ale chválí se na něm veliká láska k bližnímu, hluboká pokora a nadobyčejná moudrost a mlčelivost.

2. Život sv. Pambona byl ovšem jednotvárný, jako život všech skoro poustevníků; nic méně ale nalezáme v jeho řečích a skutcích mnohé věci, v kterých kdybychom ho následovali, též svatě bychom skonali. Tak k. p. píše se, že v literárním umění zběhlý nebyl. I šel ke komusi prose, aby jej naučil říkati žaltář. Ale uslyšev první verš 38. žalmu: „Řekl jsem v srdci svém: Ostříhati budu cest svých, abych nezhřešil jazykem svým,“ nechtěl již dále poslouchati řka, že jediný tento verš mu postačuje, jen kdyby prý se jemu mohl naučiti a dokonale jej zachovávat. I bylo také nyní jeho největší snahou, jazyk svůj na úzdě držeti a nikdy nemluvit, leda k oslavení jména Božího, anebo kdyžby láska k bližnímu toho žádala. Otázán jedenkrát od jistého

mnicha, zda-li již tomu verši se byl naučil? odpověděl: „Po celých 19 let sotva jsem se mu naučil.“

3. Jak málo si pozemského zboží vážil, následující příběh toho jest důkazem. Sv. Melania odešla z Říma do Egypta na poušť, 300 liber stříbra sebou majíc. „Uslyšeši o Pambovi,“ vypravuje Melania, „šla jsem k němu a dala jsem mu stříbro své prosíc, aby se se mnou rozdělil. On ale splítaje proutí řekl velkým hlasem: Zaplat ti Pán Bůh! a povolav hospodáře, přikázal mu, aby stříbro mezi kláštery Libické rozdělil. Já zůstala státi v tom domnění, že mne požehná aneb aspoň za tak veliký dar pochválí. Ale když ničehož nemluvil, řekla jsem: Víš-li pak, pane! že bylo 300 lib. stříbra? — On však ani zraku nepovznesa odpověděl: Ten, komuž jsi to přinesla, dcero má, nepotřebuje od tebe učiti se tíži váhy. Neboť, který vrchy váží a hory měří, zná též zajisté mnohem lépe, váhu tvého stříbra. Kdybys stříbro své mně byla darovala, byloby záslužné, abys mi také váhu jeho byla pověděla, ale žes ho obětovala Bohu, jenž ani dvěma halíři nepohrdl, ale nade vše ostatní jich si vážil, tedy mlč.“

4. Svatá tohoto muže čistá a bohabojná mysl vysvitá z následujícího příběhu. Sv. Athanásius vyzval kdysi Pambona do Alexandrie. Pambo maje sv. Athanásia v největší uctivosti vydal se skutečně na cestu. Přišed do Alexandrie uzřel jakousi prostopášnou herečku a uzřev ji zaplakal. Tázán jsa, proč plakal, odpověděl: „Dvě věci mnou pohnuly, první jest ženy té záhuba, ale druhá, že sám si tolik práce a pilnosti nedávám, abych se zalíbil Bohu, jak tato ženská si dává, aby se zalíbila zlým lidem.“

5. Slovy a příkladem uče ztrávil stařeček tento mnohá léta o samotě na poušti, otcem jsa a moudrým rádcem všem, kteří k němu brali útočiště své. Konečně ale povolal ho Bůh, stařečka as 70-letého do společnosti nebešťanů. Vida, že déle na živě nezůstane, svolal mnohé z bratří k sobě, kteří obklíčivše lože jeho, bolestně na okamžení smrti jeho čekali. I sebral tu stařeček ještě jednou kleslou sílu a promluvil k nim takto: „Od té doby, co jsem na tuto poušť přišel a chýšku si vzdělal a v ní přebýval, nebylo dne, v který bych nebyl rukama pracoval. I nepamatuji se, že bych byl kdys chleba darovaného požíval, aniž lituji až po tu chvíli slov, která jsem byl mluvil. I ubírám se k Bohu co člověk, který nábožný a bohobojný život ještě ani nepočal.“ A to promluviv umřel.

Jak máme almužnu dávatí.

Takového napomenutí, jaké sv. Pambo z ohledu almužny Melanii dal, zasluhujeme bohužel skoro všickni. Kdo z nás dává almužnu z pouhé lásky k Bohu a k bližnímu, kdo ne žádá, aby za almužnu chválen, kdo nevyhledává, aby za prokázané dobrodiní již zde odměněn byl? Nemíváme na tom dosti, že chudému a nuznému pomůžeme, nýbrž chceme, aby lidé věděli, že jsme pomohli a komu jsme pomohli. A nerozhlásí-li se naše dobrodiní, již se durdíme, jakoby nevím jaká křivda se nám stala. A však bolestnější ještě to jest, že milosrdenství k bližnímu již tak velice v sobě jsme udusili, že dříve ku pomoci mu nepřispíváme, leda když pro hanbu světskou vyhnouti se nemůžeme. A poně vadž se musí každý dobročinný skutek novinami vytrubovati, odhodláme se zřídka kdy k dobročinnosti, když se nám odměny žádné neslibuje. Ano mnohý, jenž za živa žebráka hladem mřítí nechal a nuzného ode dvěří odkazoval, odkazuje jim na smrtelné posteli tisíce. Proč? — aby jejich chudobě a nouzi pomohl? nikoliv! nýbrž aby se o něm mnoho mluvilo, že dobročinným a milosrdným jest. O takových může se směle říci, „že vzali odměnu svou.“

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi služebníka svého sv. Pambona vlastním příkladem naučiti ráčil, s jakým úmyslem nuznému bratru pomáhati máme: propůjč nám, abychom v srdci svém všecku chloubu a marnou mysl udusili, abychom k bližnímu jsouce milosrdni i Tvého milosrdenství se hodnými stali. Amen.

2. Červenec.

Navštívení bl. Panny Marie.

Kdo před 1863. léty právě dnešního dne s příkrého hřebene hor Júdských sestupoval na rovinu Esdrélon, nemálo se podivil osamělé poutnici po cestách drsnatých a smutných zhůru do těch kopců skalnatých se ubírající. Byla to panna útlověká, pohledu milostného, ozářena leskem důstojnosti vyšší, plna půvabu spanilosti nebeské, kteráž krokem lehkým vstoupala od planiny k pahorkům, od pahorků ke skalám příkrým, a kvítka pouště skláněly před ní uctivě své kališky, palmy a cedry výšin Júdských šeptaly její chválu, a ptactvo

v povětří strojilo hudbu k poctě její. A kdo byla poutnice tato? kdo byla ta nebešťanka v podobě dcery lidské? Aj! Maria Panna to byla, kterážto s chvátáním odešla na hory, aby příbuznou svoji Alžbětu navštívila a přeradostnou zprávu o svém za matku světa Spasitele povýšení aby jí sdělila. Vejděme za ní do příbytku Alžbětina. Celý život Marie na zemi jest zrcadlem všeho následování nejhodnějším, a tudy ani návštěva její u Alžběty pro nás bez užitku nebude, když na ni okem bedlivým a srdcem povážlivým pohledíme. Ano tímto navštívením Panny Marie vytknut nám vzor dokonalého a bohulibého s lidmi na zemi obcování.

2. Obcování Marie s Alžbětou má na sobě přede vším známku hluboké pokory. „Bůh se pyšným protiví,“ tak ujišťuje apoštol Jakub ve svém listu (4, 6.); a protivná-li samému Bohu nadutá pýcha, ani lidem libiti se nebude a v skutku se také nelíbí. Kdo v obcování společenském jen sám sebe za předmět rozmluvy uvádí, o své domácnosti, o svém majitku, o svých přednostech nejraději a s chlubitvým přepínáním vykládá: ten přízně lidské nedojde a zrovna naopak v nenávisť upadne, jak o tom již Sirach zaznamenal řka: „Kdo sobě mnoho osobuje, bude nenáviděn.“ (20, 8.) Proto také Panna Maria nebyla pyšná a s lidmi obcujíc vždy jen pokoru a srdce prostotu na sobě ukazovala, jak toho zvláště dnešní den patrným je důkazem. Právě byl od ní odešel posel nebeský, archanděl Boží, právě dověděla se Maria o svém přepodivném mateřství, o milosti, kterouž jí všechny světa královny mohly záviděti: a ona vyvolená matka žádoucího Spasitele ani nejmenšího hnutí nějaké hrdosti v srdci svém nepocítila. Plná pokory vydává se na cestu, na cestu vzdálenou a nesnadnou, aby sobě v takovémto neobyčejném pohnutí radostném na prsou příbuzné a tetky své ulehčila; a vcházejíc přes práh Alžbětin sama napřed své příbuzné se koří, sama napřed úctu jí vzdává, jak o tom evangelista zaznamenal řka: „Vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu.“ — Když pak Alžběta z vnuknutí Ducha sv. Marii co matku Boží vítati počala řkouc: „Požehnaná ty mezi ženami, a odkud mi to, že přišla matka Pána mého ke mně“ — tu mníc se býti nehodnou Maria pocty takové, zarděla se studem a do náručí tetky své se vrhnouc, se štkáním radostného pláče zašeptala pokorně: „Má duše velebí Hospodina,“ t. j. jen Bohu čest a chvála přísluší, moje zásluhy není žádné. — Jak krásná a pohnutlivá je tato poníženost, pokora a srdce prostota! o zamilujmež sobě vzácný tento příklad Marie Panny a obcujice s lidmi pýchy chloubné ani nejmenší známko na sobě nemějme. Máme-li skutečně přednosti jaké před bratrem svým, jest to štěstí, jest to pro nás milost, kteroužto jsme beze vší zásluhy vzali z rukou Páně, začez Bohu, nikoliv pak nám přísluší čest a sláva; a znamením nejhrubší pošetlosti bylo by, vychloubati se darem naprosto nezaslouženým na ujmu a pokořování bližního. Pročež obcujice s lidmi pokorní budme; tak jedine přízně všech moudrých dojdeme a milosti Boží sobě zaslužíme, jak dále sv. Jakob dokládá: „Pokorným pak Bůh dává milost svou.“

3. Obcování Marie s Alžbětou má do sebe také známku neličené upřímnosti. Upřímnost v tom záleží, aby se srdce vždy srovnávalo s ústy; aby, co ústa mluví, také srdce cítilo, a aby při slovech sladkých nebylo úmyslu ošemetného a zrádného. A s touto upřímností srdečnou přichází k Alžbětě Maria. Kvůli pochlebování nebyla by Panna sv. pokojné obydlí své v Nazaretě opustila; pro klam a ošemetnost nebyla by podnikla cestu obtížnou do odlehlých hor Júdských, cestu, jak se mnozí domnívají, přes deset mil dalekou; toliko upřímnost jí k tomu přiměla, a každé slovo, každé hnutí Marie v domě Alžbětině svědkem jest srdečnosti neličené. Na to i my zřetel svůj obraťme, této cnosti obzvlášť od Marie se přiučme; neboť upřímnosti věku našemu zapotřebí jest svrchované. Jako had pod

kvítím tak za dnů našich za slovy lahodnými ukryvá se ošemetnost a lest; do očí se chvalořečí, po straně haní; v tvář se hladí, do tyla pomlouvou se bije; v čelo pochlebenství, za zády posměch; na jazyku med, pod jazykem jed. A tato člověka nedůstojná a od Boha prokletá přetvářenost dospěla až tam, že se stala jako oblibou, vyražením, módou; a málo které srdce od tohoto neduhu čisté jest a nedotknuté. Pročež v

šlápěje Matky Boží vstupme jeden s druhým obcujice v upřímnosti, aby nepřišlo na nás ono „běda“, kteréž Duch sv. již moudrému Syrachovi (2, 14.) do úst vložil, když pravil: „Běda dvojitému srdci, běda ústům nešlechetným, neboť nebudou šetřeny od Boha.“

4. Konečně vyznamenává se obcování Marie s Alžbětou krásnou a příkladnou nezištností. Nezištnost v tom se zakládá, když s bližním obcujeme jen v úmyslu čisté lásky křesťanské, nehledajice při tom žádného zisku, ani jakého pro sebe užitku. A s touto nezištností vešla Maria pod střechu tetky své Alžběty. Maria, jak víme, v útlém osířela věku nemajíc po rodičích kromě bohabojného vychování statku žádného. A však v nedostatku svém neobtěžovala nikoho, prací rukou svých živila se v skromnosti. Ani u Alžběty, krevní přítelkyně své, nehledala pomoci, kterážto přece věci vezdejších nedostatku neměla. Neboť za kněze Zachariáše provdána byla Alžběta, a kněžstvo židovské kromě

mnohých obětí a výplatků dostávalo na obživu dle zákona Božího každé hovádko prvorozené a desátý díl veškeré úrody zemské (desátky). A přece u Alžběty podpory žádné Maria chudobná nehledala nikdy; a teprv tenkrát ji navštívila, když co matka Syna Božího sama požehnání a radost do domu jejího přinesla; a ještě dále v čas ten, kde Alžběta sv. Jana porodila, své tetičce služby pokorné děvečky v domě prokazovala, jí vařila, prala, k studánce pro vodu chodila a t. d. O vznešený to příklad nezištnosti! Cností touto také my se odčjme a svoje s lidmi obcování nikdy touhou po zisku neposkvřňujeme.

5. Není tvora bídnejšího nad člověka, který se přítelem činí pro zisk. Před přítelem zistným již pohanský jeden mudrc výstrahu činí řka: „Přítele zist-

ného se varuj; on toliko dotud při tobě setrvá, dokud ze štědrosti tvé bráti bude, a opustí tebe zrádně, jak mile zisku hodnějšího jinde sobě vyhledá.“ V tentýž smysl líčí moudrý Sirach přítele zistného (12, 14.) řka: „Jednu hodinu s tebou potrvá, pak-li se uchýlíš, nesnese!“ A učený Nepocián, zák sv. Jarolima, na potupu zistného přátelství takto se vyjádřil: „Přátelství koupené horší jest než zrada, a chvála upla-

cená bídnejší než hana.“

Modlitba.

Věčný Bože, jenž jsi nám na bl. Matce Syna svého tak překrásný vzor pozemského s lidmi obcování ukázal, uděl nám milosti, abychom tohoto skvělého vzoru následujice jednékrát do společnosti Marie Panny vešli. Amen.

3. Červenec.

Sv. Phokas, zahradník a mučenník r. 303.

Sv. Phokas narodil se v Sinopě, v městě za starodávna proslulém. Malá zahrádka, u jedné brány města položená, byla veškerou jeho majetností. Vzdělával ji svojí vlastní rukou, a ačkoliv z ní málo těžil, přece mu tolik

vynášela, že z ní mohl živ býti a ještě i chudým něco sdělit. Vedle té zahrady byla malá chýže, do které každého, kdo zaklepal, přívětivě přijal. Co měl, z toho ochotně hostu udělil. Vždyt byl věrný katolický křesťan a tudíž se z toho těšil, když bližnímu něco dobrého mohl prokázati. Ale právě proto, že byl věrným stoupencem Kristovým a jeho sv. Církve, neušel též slídícím pronásledovatelům. Ačkoli nepřátelé jeho nízkým rodem pohrdali, tím více nenáviděli jeho křesťanské smýšlení a jeho neohroženost víry.

2. Sotva byl co křesťan udán, hned byli vysláni vojáci, nikoli aby ho před soudní stolicí vlékli, nýbrž aby ho hned zabili. Vojáci však neznali ani nábožného zahradníka, ani chudého příbytku jeho. Oni mysli, že přebývá ve městě. Když tedy jsouce chůzí unaveni k bráně městské přišli, zavítali k zahradníkovi prosíce o nějaké občerstvení. Phokas je laskavě přijal, předložil jim co měl, a přívětivě jich pozval, aby u něho zůstali noclehem. Jeho láskyplné chování dojalo srdce vojinů, a když se jich při večeri Phokas tázal, za jakým účelem do Sinope přicházejí, řekli mu upřímně, že mají zahradníka Phoka vyhledati a usmrtiti, a poprosili ho, aby jim při tom nápomocen byl.

3. Nyní se mohl Phokas arci vydati na útěk; a však on chtěl pro Ježíše umřít. Proto odpověděl klidně vojákům: „Já znám toho muže, kterého hledáte; jen jediný den mi ještě popřejte a pak vám ho vydám. Až do té doby u mne zůstaňte a mé skrovné zásoby požívejte.“ — Vojáci mu popřáli rádi tu lhůtu, a sv. zahradník použil toho času k tomu, že si vykopal hrob, a všecko připravil, co se mu ke pohřbu potřebným býti vidělo; načež celou noc na modlitbách ztrávil.

4. Když nastal den, představil se vojákům řka: „Já jsem onen Phokas, kterého hledáte; činite, co máte naříděno.“ Jati udivením stáli tu vojáci jako bez sebe. I nemohli se odhodlati, aby prolili krev toho, který je byl tak přívětivě přijal a častoval. A však Phokas pln toužebnosti po smrti mučnické doléhal na ně, aby vyplnili úlohu svou. „Kdo“, pravil, „vás poslali, usmrcují mne; vy jenom jste nástrojové a plníte pouze rozkaz jejich.“ — Po dlouhém domlouvání konečně přivedl vojáky k tomu, že uvykli jsouce poslouchati, hlavu mu stali a mrtvolu jeho pochovali v tom hrobě, který si sám byl vykopal. Později byl nad tím hrobem vystavěn chrám, který proslul po celém východě.

5. Rekovný skutek sv. zahradníka, který málo nalezá sobě rovných, rozšiřoval slávu jeho po veškeré zemi. Zvláště sv. biskup Asterius z Amiseje všude zvěstoval chválu sv. mučnicka. V jedné řeči, kterou činil v chrámě, kde se nacházely ostatky sv. Phoka (bylo to okolo r. 400.), pravil: „Všecka místa, kde se jen kousek jeho kostí nachází, jsou proslulá zázraky a předmětem úcty křesťanův. Římané, kteří mají hlavu Svatého, ctějí ho jako ss. Petra a Pavla. Lodníci na vodách vzývají ho při velikých bouřech o pomoc, uznávají ho za patrona, neustále mají jméno jeho v ústech a část svého výdělků dávají chudým ke cti

jeho pod názvem „Část sv. Phoky.“ — Tak oslavil Bůh hrob sv. zahradníka; jak ho teprv oslavil v nebesích! Vyobrazuje se co zahradník s mečem v ruce.

Čím je hrob v očích kat. křesťana?

Sv. Phokas sám si vyhrabal hrob; jemu to nepřicházelo strašné, neboť on již dávno se byl se smrtí obeznámil a na to okamžení se těšil, kde tělo jeho v tom hrobě bude uhostěno. Vždyt on byl katolický křesťan; ve světle sv. víry pozbývá hrob veliké hrůzy své; křesťan tímto nebeským světlem osvícený pokládá hrob jen za místo odpočínutí, za místo spánku, kteréžto krásné jméno hned první křesťané dávali hřbitovům svým (coemetrium); Kristus sám nazval smrt spánkem. Jako spící z rána procitne k novému, čilému životu, tak procitne v den vzkříšení mrtvé tělo nábožného křesťana, probuzené všemocným hlasem Syna Božího k životu věčnému.

Pro unaveného pracovníka, pro ukonaného pocestného, pro nešťastného, pro nemocného je spánek tak sladký lék; i odpočinou si údy zemlené a duch utrápený; ale bohužel! po tom spánku a nočním odpočinku zase nastane nová zemdlenost, nové starosti a trampoty, nový žal a hoř.

V hrobě pak je pro nábožného křesťana věčný pokoj, pročež první křesťané nazývali své hroby místa odpočínutí, pokoje, a obyčejně napsali na tu tabuli či ten kámen, jímž se uzavřel hrob, mimo jméno toho nebožtíka slova: „In pace!“ (v pokoji).

Tělo odpočívá v hrobě až do dne vzkříšení, aby pak spojeno se svým starým soudruhem — s duší — věčně odpočívalo v říši nebeské. I zrno obilní musí nejprve v zemi odpočívati a zhniti, ale tajná síla životní, která v něm je skrytá, vyniká poznenáhla z té hniloby a vycházející na světlo dospívá, aby dozrála v ovoce. Tak i tělo křesťana jako zrno se klade do země, zhnije, a však chová v sobě zárodek vzkříšení, všemoc Boží je zase povolá k životu věčnému. Proto se nazývá též hřbitov křesťanský „pole Boží.“ Proto je v očích křesťana hrob branou do života nového, blahoslaveného.

Tou branou musí se ubírat každý, chtěj nechtěj; avšak nábožný křesťan se tohoto tmavého průchodu neleká, vždyt jím prochází k věčnému světlu jasnosti nebeské. Proto se sází na hrob kat. křesťana kříž, jako nápis na dvěře, který zní: „Já jsem cesta, vchod do života věčného.“

Proto myslí často na hrob a neboj se, někdy navštívit hřbitov a nebuď se báti smrti jako sv. Phokas.

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. Phoka tak posilnit ráčil, že se smrti nelekal, alebrž sám si hrob vykopal: propůjč i nám, abychom tak smýšlení jeho i obcování následovali, bychom se smrti nelekajíce touto branou k Tobě do nebe dostati se mohli. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

4. Červenec.

Sv. Prokop, opat, patron země České a Moravské r. 1053.

Mezi Kouřimem a Českým Brodem rozkládá se v pěkné úrodné krajině za našich dnů nepatrná vesnička Chotoun se zříceninami starých zdí na blízkém návrší, kdež někdy za dnů minulosti pevný hrad stával, sídlo to

znamenitych staročeských pánů, vůbec vládkami z Chotouna řečených. A na tomto, dávno již v ssutinách a rumu ležícím hradě ku konci X. století křesťanského, tedy bez mála před 800 lety náš milý vlastenec, patron země České a Moravské, sv. Prokop se narodil. Otec jeho, pán a majitel hradu Chotounského, jmenoval se dle pověsti Sudislav, matky jméno pověst nám neuchovala, ač o to, že Prokopa svatého máme, zásluha její byla největší. Otec Sudislav trvaje s chotí svou po kolik let v manželství bezdětném, z narození Prokopova se radoval; neboť v této spanilé snitce starožitný kmen rodu svého viděl obnovený, a aby všecku slávu a zmužlost předků statečných na jediného potomka mohl přenést, chtěl jej vychovati dle tehdejšího způsobu za hrdinného rytíře, vlasti ku obraně a jejím

neprátelům na postrach a k hrůze. Ale zbožná jeho choť, jsouce duchem pravokřesťanským proniknutá lepších a stálejších statků, než-li jest marná světa tohoto sláva, synu milému chtěla opatřiti, a se vši svědomitostí upřímné matky v pravdách sv. náboženství jej cvičila a s všelikou cností křesťanskou hned záhy seznamovala.

2. A matčin požehnaný úmysl při pacholátku Prokopovi s mnohem lepším prospěchem se potkával než hrdopyšné záměry otcovy. Zamiloval sobě náš milý vlastenec hned za věku dětského myslí zbožnost, srdce čistotu, pokoru, mírnost a trpělivost docela za rozkazem a příkladem milého Ježíše; a nenáviděny mu byly nad pomyslení tehdáž mezi panstvem velmi obyčejné zápasy a krvavé půtky, jako vůbec všecko, co se duchu křesťanské lásky protiví. Když pak jej otec jednoho dne mocí k tomu pobádal, aby se také ve zbrani a v šermích vojenských cvičil: netajil Prokop svoji k takové zábavě nechuti říka: „Dokud lidé zbraň vražednou na se budou tasiti, dotud nepoznán a zhanoben zůstane Kristus i Evangelium jeho, kteréž bratrskou ku všem

bez rozdílu lásku za první povinnost křesťanovi ukládá.“ — Od té pak doby oznamoval náš sv. vlastenec svým rodičům zřejmě, že se mu lomoz života obyčejného protiví, a že by dle svého přesvědčení v tichém, Bohu a umění zasvěceném životě větší spasení jistotu nalezal. Načež vzdav se svého dědičného práva k prospěchu jedině sestry na vyšší učení do Prahy se odebral. — Hle, sv. Prokop mohl zajisté vládnouti velikým jménem pozemským, ale mysl jeho toužila po něčem vyšším. Řídil se docela slovem sv. Pavla říkoucího: „Abych Krista získal, všecko milerád jsem ztratil“ (Fil. 3.); a za příkladem velikého apoštola národů všecko na zemi u přirovnání k neskonalé života věčného odplatě jako blátem býti soudil.

3. V Praze nalezalo se tehdáž na počátku XI. století dvojí učeliště: byla to škola biskupská u sv. Víta, a pak škola kolegiální při chrámě ss. apoštolův Petra a Pavla na Vyšehradě. V této pak škole poslední náš milý vlastenec žakovství svoje nastoupil a takovým prospěchem v krátce se zaskvěl, že se mu sami mistři a učitelové divili, slavnou a velikou budoucnost mu opovídajíce. Mezi ostatními chválami zvláště to o Prokopovi sv. se připomíná, že byl velikým milovníkem liter Slovanských a horlivým jazyka mateřského vzdělavatelem. A v skutku, ještě před nedávnem, teprv před několika lety, nalezla se, Bůh ví, jakým sběhem rozmanitých příhod zanešena, až ve Francii kniha pergamenová, rukou sv. Prokopa popsána. Frankové měli za to, že je to vlastně rukou sv. Lukáše sepsané Evangelium, a tak sobě toho starožitného rukopisu vážili, že naň po kolikero století králové jejich při korunování v městě Řemeši přísahu skládali. Ale novějším mužů učených skoumáním se vysvětlilo, že je to sice evangelium sv. Lukáše, ale po česku abecedou cyrillskou od Prokopa sv. sepsané; načež uznali Francouzi jednu částku této drahocenné památky pro věčnou oslavu národa Českého musejnímu sboru ctí a darem do Prahy odeslali. Při takových ducha darech a při své na věk mladistvý neobyčejné života svatosti byl náš milý vlastenec hned po skončeném učení od biskupa Thidiaga s velikou všeho lidu radostí na kněžství vysvěcen; a s ohledem na jeho bezúhonný život a na vyšší vědecké vzdělání vykázano mu kazatelství v chrámě sv. Klementa na Vyšehradě, kamž mladistvý tehdáž panující kníže Oldřich se svým dvorem ke slovu Božimu přicházel. Netrvalo dlouho a náš sv. krajan byl knížecím zpovědníkem a miláčkem celého dvoru; a mnoho mluvilo se o tom, k jakým hodnostem kazatel sv.-Klementsý co nevidět povýšen bude. Ale Prokop sv. všelikou světa slávu a vyvýšenost za nepřitele duše spasení pokládal, a mimo nadání, aby všem hodnostem ušel, úřadu dvorního kazatele se vzdal a co sprostý mnich do kláštera Břevnovského řehole sv. Benedikta přistoupl. Hle! mnohem vládnouti mohl, ale pro Krista všecko milerád za škodu sobě položil. Když pak i do samoty klášterní chvála a světa obdiv za ním se tlačily: tu Prokop sv., aby srdce jeho k tolikero pochlebenství přece konečně nezmarhomyslnělo a Krista neztratilo, pojednou z počtu bratří řeholních

zmizel, kam se poděl, nevěděl nikdo — to zůstalo tajemstvím po patnáct let.

4. Za krásného jitra jarního r. 1031. rozlítla se s veselým povykem hlavní brána věhlasného sídla panujících knížat země České, hlavní brána hrdého Vyšehradu, a tlupa jezdců na koních bystronohých vyjížděla z ní. Kníže Oldřich se svým komonstvem bral se na lov. Tehdáž za těch věků dávno pominulých byla naše vlast Česká z velikého dílu neproniklými pralesy zarostlá, a vlk i medvěd toulali se po nich čínice obyvatelům na dobytku škody veliké, a nejednou i lidí útokem krvavým trhajice. Pro takové příčiny byla honba za oněch dnů netoliko potřebou, ale také přezádoucím pro zem dobrodiním; a knížata, aby poddané své od nápadu líté zvěře chránili, sami osobně takové lovy podnikali, ač při tom bylo mnoho nesnází a nebezpečství. Na takový lov, nikoli z rozkošnictví ale pro potřebu zemskou podniknutý, vyjížděl dne a roku svrchu psaného kníže Oldřich s družinou svojí; a proti toku Vltavy k jihu cválal v čele průvodu bez přetrží až tam, kde pod městem Jílovou řeka Sázava do Vltavy padá, odkudž za tehdejska po obou březích Sázavských číré lesy široko daleko po kraji se rozkládaly. Tam rozptýlili se lovcové, zvěř plachá vybíhala před nimi z brloh, každý stíkal kořist svou, a brzy zůstal kníže osamělý, žena se za laní, anaž se mu právě byla naskytla. S náruživým kvapem stíhal kníže laň hbitou, prorážel křoví a houště, nahoru a dolů hnal se za prchající, až mu zrovna před očima v skalní rozsedlině zmizela. Neustál však kníže ve svém stíhání, i tam za kořistí svou se odvážil; a přivázav komoně u kmenu, dral se zhůru, až se před skalní slují ocítil. Ale jaký úžas, jaké podivení, jaké strnutí! Na místě laně stojí před otvorem jeskyně muž, v jehož pohledu kníže lovem uhřatý mrazivě se chvěje a s bázní posvátnou ustupuje. Byltě to muž postavy velebné, pohledu svatého v rouše poustevnickém. Tvář jeho, ač kázní přísnou vbledlá, nesla patrné známky osvícené mysli a veliké ducha nad tělem převahy; ústa chvěla se zbožným úsměvem, a čelo ovládal hluboký mír duše, jakéhož toliko ten nabývá, kdož mrzkostmi světa pohrdá a vášně lidské křestanskou moudrostí zkrocuje. Naň hledí kníže s úctou hlubokou jako na Svatého; upomínky z dob minulých tanou mu na mysli; zdá se mu, jakoby muze toho před lety ovšem že v jiné podobě začasť byl vidal; i připadá mu konečně bývalý zpovědník a věhlasný kazatel od sv. Klementa na Vyšehradě před patnácti lety zmizelý, a kníže s úctou a radostí se kloně volá: Prokope!

5. A kníže Oldřich se nemýlil. Byltě to opravdu uměním a výmluvností výtečný před patnácti lety na Vyšehradě knížecí kazatel, jenž při vsí důvěře a náchylnosti dvoru, při vsí slávě učeného muze a při všech skvělých nadějích, jakéž mu budoucnost opovídala, svět opustil a patnáct let sebe mrtvením a přísnou kázní ve společnosti laně, své obživitelky, na poušti ztrávil. Patnáctiletým bojem a sebe zapíráním zvítězil náš milý vlastenec nad nejhorším každého člověka nepřítelem, zvítězil sám nad sebou. — Ovšem dalo se zcela při-

rozeně očekávati, že kníže muze sv. na poušti nenechá, a aby se k světu a k hodnostem navrátil, jej bude přemlouvati. Stalo se — a kníže tím sv. Prokopovi se nabízel, že na těch místech odlehlých vzdělá slavný klášter řehole sv. Benedikta, tak aby opat toho kláštera byl po biskupu prvním církevníkem v celé zemi a opatství toto Prokopovi podával. A hle! náš milý krajan, jenž před patnácti lety před slávou a povýšeností světa na poušt utekl, hodnost sobě podávanou přijal, proto že jí v tom věku a po takových zkušenostech bez nebezpečí spasení věčného přijmouti mohl. I stal se sv. Prokop věhlasného kláštera nad Sázavou slavným opatem, a za své mnoholeté správy základ takový učinil, že byl napotom po celý středověk klášter Sázavský nejvýtečnejším vzdělávacím ústavem v celé vlasti, sídlem umění a náuk, útočištěm pronásledovaných, přístřeším chudých a slavným vždy jazyka mateřského pěstitelem. Prokopa svatého viděti náleželo k vzácnostem toho věku; poutě konaly se k němu hned za živa, za svatého jmín byl po celé vlasti, a sotva že skončil, papež Innocenc III. r. 1208. za svatého ho prohlásil, jménu pak a požehnané památce jeho čtvrtý den měsíce Července, den to jeho blažené smrti, v Církvi katolické na věky věnován jest a zasvěcen; jsa nyní předvečerem (vigilií) svátku velikých apoštolů Slovan-ských, ss. Cyrilla a Methoděje, jichž byl sv. Prokop velikým ctitel.

Vítězství největší.

Hledíme-li na sv. Prokopa, s jakou svědomitostí varoval se všeho, co spasení věčnému za škodlivé pokládal, a přirovnáme-li v tom ohledu k němu sebe: pak se studem vyznati musíme, že sv. vlastenci svému docela nepodobní jsme. On se nebezpečím všem věčného spasení vyhýbal: my pak bohužel! jako schvalně jich hledáme; on se osidel zahynutí střežil, my pak bohužel! bez povážení a jako slepě do nich vbíháme. Aneb co jiného jest naše k světa marnostem přilnulá mysl a věci posledních nepamětlivost, než-li vbíhání do tenat věčného zahynutí? A s jakým ještě spěchem obyčejně kvapíme za tím, co nás právě od Boha vzdaluje a z lůna spasení vylučuje, tak že dobře volá sv. Bernard: „Lidé, kdybyste desátý díl té horlivosti, kterouž ku svému zahynutí, světu a tělu věnujete, obrátili na záležitosti své duše, bylo by nebe plné a peklo prázdné.“ Tato ale výčitka na vlastence našeho Prokopa sv. nepadá: neboť on, jenž mnohem vládnouti mohl na světě, pro zisk života věčného pohrdl vším a sice tím, že odešel na poušt.

Poznával dobře náš svatý krajan za doby svého tak po- chlebného postavení na Vyšehradě, že by chvála světa jej snadně mohla učiniti marným; poznával, že by vysoké postavení jej snadně nakaziti mohlo pýchou, a hojnější příjem že by snadně srdce jeho připoutati mohl k mamoně, odkud pak není vykoupení; poznával jedním slovem, že by další pobytí ve společnosti lidské duši jeho mohlo uvésti v záhubu, a slovo Páně: „Kdo opustí dům, bratry, otce, matku pro jméno mé životem věčným vládnouti bude“ — to slovo ohlasem mocným v duši se mu zarylo, a on v pravdě pro zisk věčného života opustil všecko a 15-letým bojem zvítězil nad sebou. Dobře vyobrazili jej sobě otcové naši, kterak pekelného draka ke svým nohám spoutaného na uzdě drží, neboť on v pravdě ďábla přemohl, poněvadž pýše, lakotě, smilstvu a jiným neřestem, jichž pomoci duch tenosti spasení lidské podkopává, ve svém srdci zniknu nedal; a v tu dobu, když se s knížetem Oldřichem před otvorem jeskyně

své setkal, byl náš sv. krajan zajisté mocnějším panovníkem a slavnějším vítězem než-li kníže sám, jelikož, což se málo komu z lidí smrtelných podaří, uměl vládnouti nad sebou samým, a nad vášněmi srdce lidského moudrostí evangelia Kristova zvítězil. A toto vítězství je ze všech nejslavnější. Již Solon, mudrc starořecký dí: „Nejsilnějšího nepřítele přemohl, kdo sám sebe přemohl, a Plato jedině toho svobodným světa občanem nazývá, kdo se z otroctví nejhorsšího, z otroctví náruživostí lidských mocí ducha zprostil. Ano sám Duch sv. dí: „Blahoslavený člověk, kterýž mohl přestoupiti, a nepřestoupil; mohl činiti zlé a nečinil (Sirach 31).

M o d l i t b a.

Přímluva sv. opata Prokopa nás odporučej, aby, čeho vlastní zásluhou nemůžeme dojíti, za jeho zastání nám uděleno bylo, skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

5. Červenec.

Ss. Cyrill a Method, apoštolové Slovan- ských národů r. 863.

Tito ss. bratří narodili se na začátku IX. století v Soluni (Thessalonice) v Řecké zemi. Jejich otec Leo byl vznešeným císařským úředníkem; matka sloula Maria. Zbožní rodičové tito měli sedm synů. Cyrill (Konstantin) byl nejmladší. Poněvadž dobré vychování jest největším pro dítky pokladem, vynasazili se rodičové všemožně, aby synové jejich v bázni Boží a v potřebném umění vždy více prospívali. Všemohoucí požehnal upřímným snahám otce Lva a matky Marie, neboť jako réva ochotně se ohýbá pod rukou vinaře, tak podobně i tito velenadějní synáčekové vyznamenali se v útlém věku mládí svého poslušností a všemi cnostmi ostatními. Tanulť jim zajisté příkladný 12-letý Ježíšek na mysl, jenž prospíval věkem, moudrostí a milostí před Bohem a před lidmi. Cyrill obzvláštními se skvěl vlohami, pilností v učení, mravopoctností a jiné chvalitebné vlastnosti jeho došly u všech záslužného uznání; stal se společníkem mladého císařovice Michala a měl co takový přístup ke všemu umění. Pro neobyčejné vědomosti obdržel titul velepočestný „filosof“ (mudrc), a co veřejný učitel mudretví zřejmých podal důkazů hojnost, že dotčeného názvu též zasluhuje. Ve vědeckých hádkách vždy sobě a pravdě vydobyl palmy vítězství; moudrostí a vědomostí jeho nikdo nemohl odolati. Method znaje také dobře slovansky, stal se císařským mistodržitelem v Macedonii, získal sobě vřídlostí a kř. pokorou důvěry a lásky svých poddaných, ačkoliv mravní zkaženost dvoru císařského, mající hrozné následky, největším ho naplnila zármutkem a nechutí proti svému jizlivému postavě; pročež poradiv se s Bohem, opustil svět a vyvolil sobě tichý život klášterní na hoře Olympu.

2. Bratr jeho, sv. Cyrill následoval jej rozloučiv se se světem, jehožto klam a ničemnost brzy úplně poznal. Odloučení od světa sloužili Bohu, jak jim sv. řečola předpisovala; trvali na vroucích modlitbách, za-

chovávali přísné posty, čítali a rozjímali Písma sv., by hluboký jejich smysl vždy dokonaleji pronikli. Tam o samotě nabyli žádoucího vnitřního poklidu, jehož klamný svět svým dítkám dáti nemůže. Tam také modlitbou a rozjímáním nabyli nezvratného přesvědčení, že člověk pro život lepší a věčný stvořen jest a že toliko cnostná duše zde na tomto světě nalezá opravdivé blaženosti, jelikož v Bohu odpočívá. Netoužili po slávě a klamných rozkošech světských, chudobný šat klášterní přikrýval denně srdce spokojené, srdce Bohu s cností věnované. Což divu, že tito mužové a bratří obzvláštní stupeň svatosti a dokonalosti dosáhli rozšiřující líbeznou vůni vůkol sebe kř. cností. Klášter jim byl tím, čím vlastně býti měl, školou pobožnosti a sebe samého zapírání, květovou zahradou všech cností a dokonalosti, nechťeli toliko řeholníky slouti, ale i jimi býti. Bratr Method obíral se též rád malířstvím, krásným to uměním, ježto naše chrámy a příbytky pěknými okrašluje obrazy. Sv. Method vyobrazil poslední soud, předmět to ovšem radosti i hrůzy plný. V tichosti klášterní vyvolil Bůh, jenž řídí srdce lidské, Cyrilla ku zvláštnímu povolání a velezáslužnému dílu; měl se totiž odebrati co věrověst mezi Chozary, národ to polodivoký u Černého moře. I uposlechnuv volání odebral se tam s Methodem, svým nerozdvojným bratrem, pustil se do neznámé krajiny, aby věrně dílo vykonal, k němuž ho byl povolal Pán.

3. Bylo to dílo plné nebezpečí, plné těžkého namáhání. Především se musel naučiti řeči, jež tam panovala, musel útrpnost a shovívání míti s nevědomostí a surovostí polodivokého národa, jenž znenáhla opouštěl mravy a obyčeje pohanské. S jakou trpělivostí musel vyučovati ten národ pravdám kř.! Všemohoucí požehnal upřímným snahám jeho, a za odměnu popřál mu tu obzvláštní milost, že se dopídl hrobu a ctihodných kostí sv. mučenníka Klementa I., který co papež za času císaře Trajan atam vypovězen okolo r. 100. p. K. co neohrožený vyznavač učení Kristova blíže města Chersona s kotvicí okolo krku do Černého moře pohřzen byl. Zázračným způsobem objevil tamějším křesťanům též vypovězeným Bůh ctihodné tělo sv. Klementa, jehožto hrobu šťastně se dopátral sv. Cyrill 30. Ledna 861. Se vší vroucností děkoval Bohu za nevyslovnou radost a milost, že vypátral ctihodné ostatky svěťce Božího, o němž sv. Pavel sám chvalně se zmínil. Tyto kosti, nad zlato a veškeré poklady pozemské dražší a ctihodnější, vzal sv. Cyrill k sobě a nosil je sebou na všech svých cestách apoštolských. I naše milá vlast Moravská byla tak šťastná zlíbatí tento drahocenný poklad, při němž svatý učinila slib, že chce zůstatí věrnou až do konce Kristu a Církví jeho. Vykonav záslužné dílo mezi obrácenými Chozary navrátil se sv. Cyrill s ostatky sv. Klementa do Cařihradu.

4. Vroucí touha roznítla ss. bratry Cyrilla a Methoda získati i rozličné kmeny slovanské pro pravý ovčinec Kristův. Král Velkomoravský Rostislav uslyšev o požehnaném působení sv. bratří mezi Chozary vypravil do Cařihradu poslance, by tito u císaře Řeckého vymohli příchod horlivých věrověstů do Moravy. Se

vší horlivostí pustili se ss. bratři do překladu knéh bohoslužebných do řeči Slovanské; sv. Cyrill sestavil novou abecedu, která až podnes „Cyrillkou“ slove. Jejich působení mezi Bulhary, tehdejšími sousedy Moravanů, bylo požehnané. Král Bulharský Boris ze začátku sice vzdoroval, spatřiv však strašný obraz Methodův představující poslední soud, spasitelnou hrůzou přestrašen obrátil se a nechal se pokřestiti s celým dvorem a národem svým. Na Moravě byli naši ss. patronové se vši radostí přijati od knížete Rostislava r. 863. Na

Velehradě, tehdejším hlavním městem Velkomoravské říše, zřídili a vysvětili první chrám a školu kř., vyučovali naše předky v pravdách sv. víry, cvičili mládež v potřebném umění a stali se takto největšími dobrodinci našeho národa. Půl pátého roku neunaveně pracovali v naší milé vlasti. Bohužel! horlivé a požehnané působení jejich na Moravě zbudilo zášť a křivé podezření u vůkolních Německých biskupů a kněží, jenž již dříve před příchodem sv. Cyrilla a Methoda na Moravě viru kř. rozšiřovali beze všeho výsledku, poněvadž slovansky mluvíti neuměli.

Biskupové v Solnohradě a Pasově osočili z pouhého zášti a nenávisti naše věrověsty v Římě u sv. Stolice apoštolské, pročez tito bez odkladu se museli na dalekou cestu do Říma vydati, by před nástupcem sv. Petra sebe ospravedlniti a svou nevinnost dokázati mohli.

5. Cesta nešich ss. apoštolů do Říma byla obzvláště tehdejšího času obtížná; a však ochotně snášeli všechny obtíže, vždyt chtěli co věrní synové nejvyšší rozkaz sv. Otce splniti, jenž co nástupce sv. Petra řídí

sv. Církev katolickou. S ctihodnými ostatky sv. Klementa a s čistým svědomím kráčeli, a přibližovali se vždy rychleji k posvátnému městu u středu veškerého křesťanstva. Tehdejší papež Hadrian II. když uslyšel, že Slovanští věrověstové s ostatky sv. Klementa Římu se přibližují, šel jim se svým duchovenstvem v ústřety a přivítal jich co nejlidněji. Kostí sv. Klementa byly uloženy v chrámě, jenž již po dlouhý čas k počtě tohoto sv. mučenníka v Římě stál. Ss. bratři se před náměstkem Krista ze všeho osočení důkladně ospravedlnili a pro jejich nevinnost a veliké zásluhy o obrácení Slovanů za biskupy od papeže samého byli vysvěceni, načež se měli navrátiti do Moravy, aby dokončili dílo bohumilé. A však sv. Cyrill tam 40. dne umřel 14. února 868; veleslavně byl pochován v chrámě sv. Klementa. Poslední jeho slova byla: „Bratře! navrať se do Moravy a vyučuj lid pravdě Boží!“ Sv. Method se navrátil co první Slovanský arcibiskup do Moravy (869), by zde započaté dílo dokončil. Služby Boží konal s povolením papežským v řeči národní, vyučoval lid

mocí záků svých, které papež na kněžství vysvětil. A však jako zlato v ohni, tak i cnost Methodova musela se ve škole trpkosti osvědčiti. Nepřátelé Methodovi nepřestali jej pronásledovati pro slovanštinu při bohoslužbě, osočovali jej znovu v Římě, ano obžalovali ho tam co kacíře, jenž byl zasluhoval, aby z Církvě sv. vyobcován byl. I sám král Svatopluk, nástupce Rostislava na Velehradě, naveden byl od kněží Německých, aby s arcibiskupem neobcova, jinak že by v podezření kacířství přišel. Nezbyvalo sv. Methodov

ničeho, leč svou nevinností u sv. Stolice osobně dokázati, a tam u hrobů ss. apoštolů, sv. Klementa a milého bratra Cyrilla potřebné hledati a nabyti útěchy a posily. Posílen ve svých předešlých předsevzetích a pochválen od samého papeže za svou pravověrnost od nepřátelů zarputilých ustavičně podezřívanou, navrátil se náš sv. arcibiskup z Říma na Velehrad, kde i život svůj sv. co velezasloužilý skončil 6. Dubna 885. Jeho sv. tělo pochováno bylo v chrámě Panny Marie na Velehradě.

Velehrad — 1000-letá slavnost.

Zbožný Vladislav, markhrabě, vystavěl na věčnou památku bývalého prvotního sídla víry kř. a slavného hlavního města na Velehradě (r. 1190) veliký klášter řádu sv. Bernarda, jehož duchovní synové zásluh sobě vydobyli o vzdělání naši litymi nepřáteli zpustošené vlasti Moravské. Klášter tento během mnoha století velice musel přetrpěti, až konečně za času císaře Josefa 27. Žárí 1784 vyzdvižen byl. Prostranný a veliký chrám Páně od onoho Církvi nepřívznivého času velmi utrpěl, a toliko nynější k Velehradu směřující dvojnásobná láska bude s to, aby naši nejvzácnější svatyni na Moravě důstojně opravila.

Posvátný Velehrad má mnoho dobrodinců, i nejmilobnější Moravan položil svůj dárek k opravení Velehradu. Letos všecky putuje na Velehrad. Na Velehradě může každý poutník pod známými výminkami během této slavnosti 1000-leté plnomocných odpustků dosíci, a sice kteréhokoli dne — 5. Července (v slavnost ss. Cyrilla a Methoda) a po celou oktávu i v biskupském chrámě v Brně neb Olomúci, také ve všech farních chrámech. Plnomocnými odpustky odpouštějí se nám všechny časné tresty, kterých za naše hříchy zasluhujeme. — V tom milostivém roku máme Boha prositi, aby sv. láska katolická po celém světě radostně kvétla, aby všickni národové, obzvláště náš národ Slovanský sv. vírou a láskou katolickou se spojil a v ní prospíval. Náš rozsáhlý a rozmanitý kmeny rozptýlený Slovanský národ počítá asi 80 milionů duší. Slované však nepřináleží všickni k Církvi katolické (sedm a padesát millionů); přes million náleží jich k protestantismu, a konečně ostatní přiznávají se i k Řecké církvi nesjednocené. Pročež prosme Boha, aby na přimluvu ss. Cyrilla a Methoda přestala roztržka, a byl jeden ovčinec a jeden Pastýř.

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi nás skrze blahoslavené bratry a vyznavače Cyrilla a Methoda k jednotě víry katolické povolati ráčil: uděl nám, prosíme Tebe, abychom my, jenž se z přítomné jejich slavnosti radujeme, pro jejich zásluhy kdysi do slávy věčné přijati byli. Amen.

6. Červenec.

Sv. Bohumila (Godolova), manželka kř. r. 1070.

Bohumila byla dcera bohatých, vážených rodičů v severním Francouzsku, a panna nad míru slíčně zrostlá. Ale co více platí než bohatství a krása, ona byla též nábožná a bohobojná, cudná a čistá jako lilije, a proto mnozí urození a bohatí mladíci o její ruku se uchá-

zeli. Bohumila zasnoubila se konečně Bertulfovi, muži sice vysoce urozenému a bohatému ve Flandřích, ale při tom i surovému a necitelnému, jenž se k ní byl až posud velmi laskavě choval a nejvřelejší lásku k ní jevil. Ale sotva že byla Bohumila do vlasti jeho přijela, proměnil Bertulf náhle vřelou lásku v divokou nenávisť, kterou matka jeho ustavičným poštváním podpalovala, tak že s manželkou svou ani mluvíti nechtěl, a jak jen mohl, ji rmoutil a sužoval. V tak smutném stavu prokázala se Bohumila býti pravou křesťankou. Snášela tiše, a čím více jí lidé opouštěli, tím více doufala v Boha. K Němu modlila se za nepřátele, u Něho hledala útěchy. Při tom vedla dům tak pořádně, že ani ten nejzizlivější jazyk se neosmělil, jí v některém provinění stíhati.

2. Trpělivost a tichá mysl sv. Bohumily pobouřila surového manžela jejího v takové míře, že pořádku na to přemýšlel, kterak by jí ještě více sužovati mohl. I přikázal jednomu z pacholků svých, aby na všechny její kroky pilný pozor dával, a za potravu denně krom kousku chleba nic jí nedával. Pacholek sám v sobě již hrubý a necitelný chtě pánu svému se zalíbiti činil ještě více, než mu přikázáno bylo. On nedal skutečně paní své ničeho, mimo kousek suchého chleba a trochu vody, ale i tak hrubě a nelidsky s ní nakládal, jakoby byla ženskou tou nejopovrženější. Ale i tu jí neopouštěla její síla křesťanská; nenařikala a děkovala Bohu, že má příležitost snášeti, ano i chudým ještě dávala.

3. Vida Bertulf, že trpělivost nenáviděné manželky tímto týráním neoblomí, zdvojnásobil od bezbožné matky štván ukrutnost svou, a toliko polovici chleba a vody jí dávatí poručil, než posud dostávala. A však Bohumila trpěla u vši tichosti a neprohřešila se ani jedním slovem, ale i to zdvojené soužení trpělivě snášela, a chudým ještě ze svého chleba dávala. Až posud neopovázil se Bertulf na manželku svou sáhnouti, pro strach před mocnou přízní její; že však vždy novým a novým způsobem hůř a hůř jí sužoval: seznala, že o nic jiného tu nejde, než o její živobytí. I dala se na útěk, jedinou věrnou služkou provázena jsouc.

4. Po nesmírných nesnázích dostala se k rodičům v šatu chatrném a bosa. Zármutek jejich nedá se vypsatí, an slyšeli, co ubohá Bohumila od manžela musela vytrpěti. I přemýšleli o tom, kterak by pro budoucnost stav její dal se zlepšiti, a posléze se obrátili na Balduina, hraběte Flanderského, a na arcibiskupa Naviomenského, žádajíce, aby Bertulfa k tomu měli, by manželku svou opět se vši ctí k sobě vzal, jako manžel slušně se k ní choval a jak se sluší s ní nakládal. Bertulf slíbil všecko, co od něho žádali, učiniti. Bohumila znajíc jeho licoměrnost, nevěřila slovům jeho; aby se však vůli rodičů neprotivila, šla, kam jí povinnost volala. Sotva ale do Flandrie přišla, obnovila se stará soužení; jakoby jí to zpláceti chtěl, že na něho u rodičů žalovala, mnohem hůř s ubohou nakládal, tak že patrně bylo, že to o její život jde.

5. Ubohá Bohumila uzavřela pevně, neutíkati více, ale raději státi se mučennicí. Těm, kteří jí litovali, pravila, že není nešťastnou, ač mnoho zkoušenou.

Vida zaslepený Bertulf, že všechny záměry jeho, chof svou hladem a sužováním ze světa sprovodití, marné a jalové jsou, a ustavičné výčitky bezbožné matky své, že bojácný a zbabělý jest, dále snášeti nechtě, přikázal konečně dvěma pacholkům, aby Bohumilu tajně usmrtili. By podozření, že sám je původcem té hanebné vraždy, od sebe odvrátil, všed k manželce své předstíral, že v jistých záležitostech do Bruselu jíti musí, prosil za odpuštění za vše, co jí kdy zlého byl učinil, sliboval vše, až by se navrátil, dle možnosti napraviti a láskou nejupřímnější jí milovati. Několik dní na to vrazili času nočního ti dva najatí vrahové do ložnice sv. Bohumily, vytrhli ji z postele, provazem uškrtili a pak opět do lože položili a přikryli myslíce, že tak násilná smrt zůstane ukryta. I podařilo se jim to na nějaký čas, neboť se lidé domnívali, že ubohá se usuzovala hořem. Ale Bůh, před jehož okem žádný zločin ukryti se nedá, objevil svatost její mnohými zázraky, tak že i Bertulf sám z ukrutného činu svého se vyznal a pak v klášteře až do smrti tuhé pokání konal r. 1070.

Vyobrazuje se jako panička, modlíc se před kruzifixem.

Odkud pocházejí sváry a různice ve stavu manželském?

Všeobecná příčina všeliké nesvornosti je Boha nepamětlivost a hříšný život tak mnohých manželův. „Bezbožní pokoje nemají,“ dí Pán sám (Is. 57, 21.), naproti pak mnoho pokoje požívají ti, kdož milují zákon Páně. Jenom kde je dobrá vůle, tam je pokoj; proto zpívali andělé: „Pokoj lidem, kteří jsou dobré vůle.“ — Ale u prostopášných, jedině radostem tohoto světa, marnosti, divoké rozkoši oddaných manželů, tam právě se té dobré vůle nedostává, která jedině zalíbení Boží na zřeteli má, a proto též pokoje se u nich nedostává. Jsou-li oba manželé hříšní, tedy sobě vespolek ztrpčují život a dělají si z něho peklo; je-li jen jeden z nich prostopášným, druhý bude vždy míti co snášeti, a však při tom aspoň v blaženém míru s Bohem potrvá, jak jsme to poznali při sv. Bohumile.

Zvláštní příčinou nesvornosti manželů je obyčejně předcházející hříšný život obou manželů ve stavu svobodném. Drahně let bývají živi v hříšné známosti, hanobí sebe a těla svá hříchy ohavnými, přistupují poskvrnění na těle a na duši, někdy jen nouzí donuceni k oltáři, přijímají nehodně požeňání knězovo, protože se dokonale neobrátili a sv. zpovědi dokonale neočistili, a potom v stavu manželském stávají se sami sobě bičem. Druh druhu se znechutí, nemají se rádi, na potkáni sobě musejí své nepravosti vyčítat a cítí, že Boží požeňání nemůže již s nimi přebývat. Jenom skroušená, upřímná generální zpověď a předsevzetí, že chtějí křesťanským životem nahradit, co zavinili, byla by nejlepším prostředkem, aby tak mnohému ovšem zaslouženému trestu ujtí mohli.

Další příčina je nepředloženost, se kterou sňatek manželský se někdy uzavírá, jak se stalo u Bertulfa a Bohumily. Zavírati sňatek manželský je vždy událost nad míru důležitá, krok po celý život rozhodný, od kterého časné i věčné blaho snoubenců závisí. Manželský svazek správně uzavřený dle učení katolické Církve nemůže již rozloučen býti; a když tedy manžely svede jen okamžitá náruživost nebo časný prospěch, tož se promění tato náruživost, když se vykourí, obyčejně v omrzlost a nechuf, peníze pak, statek a bohatství nemohou bez toho srdce trvalým poutem ovjieti. Jelikož stav manželský není bez trní, tudíž zapotřebí mají

manželé vyšší milosti, pomoci Boží, jížto však jedině ti dosahují, kdož se nejprve s Bohem poradili, než-li ten stav zvolili. Proto nikdy svobodná osoba nevcházej v stav manželský, leč by se dříve modnila Bohu za osvětlení a dobře se vyptala na tu osobu, se kterou se chce na vždy spojití, a lečby se nejdříve poradila dobrého přítele, jmenovitě zpovědníka, duchovního otce, nebo rodičů svých.

Na mnohých nešťastných manželstvech jsou též někdy vinni rodičové a přátelé, kteří svým dítkám a příbuzným z pýchy, lakoty, zlíšnosti nedobře radí, a více na jejich záopatření než na jejich věčné spasení ohled mají. Manželstva mezi pokrevnými přáteli též nemohou býti šťastná, jak to zkušenost na mnoze potvrzuje, jelikož jich Církev sv. vším právem zapovídá.

Konečně vinou nešťastných manželstev jsou někdy tchán a tchyně. Dilem, že chtějí mít všechno dle své hlavy, jsou tvrdšíjší, pánovití, lakotní a ztrpčují mladým manželům život, nebo jich proti sobě pošívají, jak to bylo u Bertulfa a Bohumily; dilem nakládají zase mladí manželé se svými rodiči hodně zle, rádi by jich měli s krku, nedávají jim výměnky, anebo jim jí nepřejí, nechtějí sobě od nich již pranic nechat libit, nebo chtějí všemu lépe rozumět, z čehož jen různice, nesvornost a sváry pocházejí. Tu by byla pokora a ústupnost s křesťanskou trpělivostí na místě. Kdyby P. Ježíše a jeho sv. Rodičku milovali, byl by hned pokoj, nebo P. Ježíš a jeho sv. máť byli vždy tiši, pokorní a odevzdani do vůle Boží. Bohumila přece ještě došla vyslyšení; neboť Bertulf se opravdu obrátil; své utrpení Bohu za něho obětovala, a Bůh to opět přijal, a jeho duše byla spasena. Může-li býti co vznešenějšího než zachovat jednu duši?

Modlitba.

Nejdobrotivější Otče v nebesích! popřej všem manželům pro utrpení a zásluhy Tvé sv. služebnice Bohumily svornost a pokoj v lásce k Tobě, skrze Syna Tvého Ježíše Krista. Amen.

7. Červenec.

Sv. Vilibald, biskup a misionář r. 704.

Sv. Vilibald, bratr sv. Valburgy a sv. Vunibalda, narodil se r. 704. v Angličanech. Otec jeho byl král, sv. Richard, a matka jeho sv. Bonna, sestra sv. Bonifácia, apoštola národův Německých. V třetím roce věku svého padl do tak těžké nemoci, že lékařové na jeho uzdravení pochybovali. Bohabojní rodičové rmoutili se velice nad nebezpečenstvím, které hrozilo dítěti milému. Před domem jejich stál kříž; k tomu kříži utekli se rodičové, a položivše polomrtvého syna u jeho paty, modlili se srdečně k Spasiteli slibující, že dítě své službě jeho úplně zasvěti, kdyby ho milostivě uzdraviti ráčil. A Bůh vyslyšel poníženou modlitbu jejich; Vilibald se dokonale uzdravil. Jakmile šestého roku dosáhl, dali ho rodiče do kláštera Valdheimského, aby se tam kázni a bázni Boží i literárnímu umění učil. Vilibald dostav za vůdce a mistry muže výtečné, činil veliké pokroky u vědách a cnostech. Ještě nejsa mnichem tak zachovával řeholi, že všem za vzor býti mohl.

2. Tak živ jsa v klášterní tichosti dosáhl sedmáctého roku. Tu zmocnila se ho neodolatelná touha po zaslíbené zemi, aby uzřel místa životem a smrt

Páně zasvěcená. I nepřestal doléhati na otce a bratra, až jich uprosil, že ho doprovoditi slíbili. Řím byl prvním cílem jejich poutě, ale než tam dorazili, umřel otec v Lukce. Synové obstaravše pohřeb otce milého, vydali se opět na cestu k Římu, kde dorazivše r. 720., vzavše roucho zákonní vedli život svatý. Když ale přišlo jaro, a horka přibývalo, upadli do horké nemoci; že však jeden po druhém na lůžko klesl, mohli bratr bratra obsluhovati. Když se opět uzdravili, rozloučili se. Vunibald zůstal nějaký čas ještě v Římě, ale Vilibald vydal se s dvěma ještě poutníky na cestu do oněch krajů, kde chodíval Onen, jehož milovala duše jeho. Chléb a voda bývala jejich obyčejnou potravou, holá země každodenním lůžkem. V Neapoli vstoupili na loď a plavili se okolo Sicílie nejprve do Menší Asie,

pak do Fenicie. Kamkoli přišli, všude navštěvovali místa posvátná. Přišedše do Emesy vešli do kostela. Vidouce Saraceni muže cizí a neznámé, drželi je za vyzvědače, a hned je uvrhli do vězení. Ale jeden kupec ujal se jich, poskytoval jim, čeho potřebovali, a nemoha jim zjednati úplné svobody aspoň to na úřadech vymohl, že v průvodu syna jeho do kostelů a lázní choditi směli.

3. Čím dál tím více rostla touha sv. Vilibalda po zemi svaté a toužebně se po těch místech ohlížel a vzdychal. Kdykoli se tito mužové někde ukázali, zbudili svou slíčnou tvář a uslechtilou postavou pozornost všeho lidu. Zvláště jeden Španěl při dvoru knížete Saracenského si jich všimal, a vyptav se na ně a na osud jejich i svobodu jim beze vsí výplaty vymohl. I hned chvátali radostně s dikuplným srdcem tam, kde dávno již byla duše jejich. Kdo vypíše, co tam cítili, když směli uctítí a líbatí místa svatá, obzvláště v Jerusalemě! Od té doby neznali jiné žádosti, než službě Boží vsí silou se zasvětití, a na nejvýše Toho milovati, který nejprve miloval nás. Toho času roznemohl se

sv. Vilibald tak, že teprv po pěti nedělich ostatní ss. místa navštívití mohl. On snesl nemoc svou s největší trpělivostí, neboť ho místa sv. naučila, vzítí kříž svůj a následovati Krista Pána.

4. Uzdraviv se stoupil nejprve do údolí Josafat, na to přes Betlém, Gazu, Joppe, Tyrus, Sydon a hory Libanské zase do Jerusalema se vrátil. Sedm let ztrávil na východě a potom vrátiv se do Itálie na hoře Kassino do kláštera vstoupil. Benediktini přijali poutníčka vřelě, a brzo si jejich důvěry a lásky v největší míře vydobyl. R. 738. přišel sv. Bonifác z Němec do Říma, a uslyšev, že se Vilibald na hoře Kassino zdržuje, prosil papeže Řehoře III., aby ho k tomu měl, by klášter opustil a do Němec co misionář odešel. Téhož roku octnul se sv. Vilibald v Římě. Sv. Otec hned povolav ho k sobě zjevil mu, jak velice si ho Bonifác žádá za pomocníka na vinici Páně mezi národy Německými. Vilibald hned byl k tomu ochoten, zvláště když se dověděl, že i bratr jeho Vunibald Bonifáciovi pomáhá hlásati víru křesťanskou pohanům Německým. I vydal se bez prodlení na cestu. Cestou navštívil hrob svého otce, pak přes Tyroly do Bavor se ubíral. V Bavorích zdržel se u vojvody Odilona osm dní, a odtud putoval, provázen hrabětem Suitbertem, který v Eichstadtě biskupství založiti obmyslel, k Bonifáciovi do Thuringů. Bonifác brzo ho poslal do Eichstadtu podívat se, jakby se krajina ta k založení biskupství hodila. Vilibald našel, že krajina je divoká, vysokými duby prorostlá, a že jen málo lidských přibytků se semo tam nachází. Na místě dřevěného města od Hunnů vyvráceného stál kostelíček P. Marie. Znamenaje Vilibald, že by se místo za biskupské sídlo velmi hodilo, dal hustý les vysekati, rozplášené obyvatelý opět shromáždil, krajinu vzdělal a Eichstadt nazval.

5. To vše učiniv vrátil se zase k Bonifáciovi, a o všem mu zprávu dal. Bonifác schváliv vše nejprv ho za kněze vysvětil, a po roce 741. za biskupa s tím doložením, aby sídlo své v Eichstadtu ujal. Sv. biskup začal horlivě konati úřad svůj. Celé vřkolí bralo na se novou tvář. Obyvatelé valili se sem se všech stran usazujice se po boku milého biskupa svého, město Eichstadt bylo brzo zalidněno. Sv. biskup pomoci sv. náboženství surové mravy svého stádece uslechtil a mírností svou z lidí surových učinil křesťany; a lid brzo denně se modlil za dobrodince svého. Nyní vystavěl Vilibald hlavní kostel v Eichstadtě, založil u něho kapitolu a v Heidenheimě dva kláštery benediktinské. Sv. Vilibald žil i co biskup přísně jako mnich. Jeho zbožný duch přešel i na ostatní duchovenstvo, a Církev Boží tu květa. 45 let spravoval sv. Vilibald své biskupství, když Bůh zasloužilého sluhu k sobě povolal 7. Dubna 786. V chrámě, k jeho cti od jednoho nástupce Hildebranda r. 1270. vystaveném odpočívají kosti jeho. Bůh oslavil hrob jeho zázraky.

Vyobrazuje se v rouchu biskupském, maje na prsou štít s nápisem: „Fides, spes, charitas.“ (Věra, naděje, láska.)

S jakým úmyslem pouť konati máme.

Sv. Vilibald nám dal příklad, v jakém úmyslu by pouťnici své pouť vykonávat měli. Kdo se vydá na pouť v tom úmyslu, aby vzdálen roztržitosti domácích tím vroucněji svou pobožnost vykonal, za hříchy své dokonaleji zadost učinil, svou lásku k Bohu tím vřeleji ukázal, aneb k dobrému tím více se povzbudil, tím více v dobrém předsevzetí upevnil: ten zajisté putuje v úmyslu Církve, a pouť jemu k veliké je zásluze. Kdo ale v tom ohledu na pouť se vydává, aby doma pracovatí nemusel, starostí domácích se zbavil, nové věci uhlídal, svobodněji živ byl, něco vyzískal a snad i věci páchal, ku kterým doma příležitosti nemá: tomu není pouť nic platná, ba je i hříšná. Člověk, který pouť vůbec a vesměs zavrhuje, za pramen a příčinu hříchů drží, ten tak od pravdy vzdálen jest, jako ten, kdo pouť za nejlepší prostředek bohabojného života vydává. Poutě bývaly od jakživa ve zvyku, a víme, že i ss. apoštolové a mnozí ss. muži v duchu kajcnosti na taková místa putovali, na kterých Bůh hříšným milostivější býval; kdo tedy proti putování horlí, nezná ani úmyslu Církve, ani ducha lidského. Víme dobře, že Bůh je na každém místě a modlitby na každém místě slyší; ale také zapříti nemůžeme, že Bůh na některých místech milostí nám hojněji a štědrěji uděluje. Kdo by tedy zatracoval pouť vesměs? — Největšími odpůrci poutí bývají obyčejně lidé, kteří si to za hřích nepokládají, pro vyzrazení své po světě jezdit a na tisíce peněz utratiti; lidé, kteří jen nebezpečí vidí na poutích, ale o bálech a tancích, kde se jen tělesnost dráždí a popuzuje, o těchto nevíničkách ani slova káravého nevědí.

V oktávě ss. apoštolů našich Slovanských obzvláště konají se poutě na posvátný Velehrad. Ačkoli tam bohužel! ostatků našich ss. zemských patronů nemáme, nic nedělá; neboť i na slavných místech Mariánských nemáme žádných tělesných ostatků Marie Panny, a přece tam lid věřící s radostí chvátá. Lid náš Slovanský v této oktávě proto tak rád na posvátný Velehrad putuje, proto že je to Betlém naší víry v Moravě a v Čechách, proto že tam zbožný Vladislav markrabě na památku založil slavný klášter (1190.), a proto že je tam hrob sv. Methoda, nám ovšem neznámý. A biskup Olomúcký Jan VII. když (r. 1249.) slavnost ss. Cyrilla a Methoda na 9. března ustanovil, píše: „aby nejen tyto ss. mužové, ale i místa jejich vzácnou přítomností posvěcená a libovůní této přítomnosti páchnoucí v úctě byla chována u věřících.“ — A takové místo je Velehrad, kam r. 863. ke dvoru Rostislava přišli a odtud víru křesťanskou po vlastech Slovanských hlásali. Proto tam vděčný Slovan putuje.

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. sluhovi svému Vilibaldovi dal tu milost, že místa sv. navštívití a ulíbatí směl: dejž, abychom i my v duchu jeho na pouť chodívali, a tím v dokonalosti křesťanské prospívali skrze Krista Pána našeho. Amen.

8. Červenec.

Sv. Alžběta, královna r. 1336.

Sv. Alžběta byla dcera krále Arragonského Petra a Konstancie. Narodila se r. 1271., po své tetě, Uherské kněžně, dostala jméno a vychována byla od svého děda, krále Jakoba, přijmím Svatého. Byla tak krásná, že ji později nazývali „zoufalstvím malířů,“ a však ještě větší byla krása její duše. Již co osmileté děvčátko počala tělo posty a jinou kázní mrtviti, aby tělesnost

nad duchem převahy nedostala. Ona bojovala snažně proti své vůli, dusila v sobě samolibost, potlačovala náklonnost k marnostem světským. Její otec říkával, že blaho svých zemí toliko zbožnosti své dcery co děkovati má. Jak byla sv. Alžběta cnostná a bohabojná, tak byla také slíčná. I ucházeli se záhy mnozí knížata a králové o její ruku, až se konečně vdala za Dionysia, krále Portugálského. Radost v zemi nad tím byla nesmírná a Portugálové vítali mladou královnu jako anděla strážného veškeré země. Povýšení na trůn nepovýšilo myslí svaté královny; neboť moci své a bohatství svého považovala za zvláštní dar Boží, kterého toliko k oslavení jména Páně a ku pomoci bližního užívati chtěla.

2. Dionysius nebyl králem příliš nábožným, a přece cnosti Alžbětiny tak hlubokou uctivostí ho na-

plnily, že jí nepřekážel, ano podílu ve správě zemské jí dal. Vstávala denně velmi ráno, aby se mohla modliti a rozjímati; na to šla do kostela na mši sv. a velmi často k sv. přijímání. Po chvíli na to šla po své domácnosti. Měla-li kdy, pracovala s dvořankami svými buď na ornátech duchovních, neb šila šaty pro chudé. Po obědě chodívala obyčejně do své domácí kaple a tam se často až v slzách modlívala. Při tom se přísně postívala. Když jí někdy král napomínal, aby kázeň svou zmínila, říkávala: „Umrtnění nikde není tak potřebné jako na trůnu, kde každá věc naše naruživosti budí a živi.“ — K nejskvělejším cnostem sv. královny náleží zvláště její láska k chudým a nešťastným. Ona podporovala chudé a nuzné, mývala jim nohy, pomáhala potřebným cizincům, a obzvláště chudí po domech skrytí nalezali v ní matku a dobrodělku. Ona podporovala také chudé panny, zvláště které byly v nebezpečnosti hříchu, a dopomáhala jim, aby se slušně vdaly. Ona zakládala ve všech krajinách království nemocnice, a v Koimbře založila ne-daleko od svého paláce špitál, ve kterém nemocné sama

obsluhovala, a nebylo tak chatrného příbytku, ve kterém by nebyla nemocného vyhledala a i nejprotivnější službu mu prokázala. Jak velikého zalíbení P. Bůh v těchto skutcích měl, ukázal často divotvorným způsobem. Když jedenkrát chudým ženám nohy myla, našla se také mezi nimi jedna mající na noze ohyzdný vřed. Královna přemahajíc ošklivost svou neumyla toliko tu nohu ale i políbila, a políbením se ta noha úplně zhojila. Jindy nesoucí v zástěře velikou sumu peněz, již chudým dáti chtěla, potkal jí král Dionys a ptal se, co by to nesla? načež sv. Alžběta řekla: „Růže!“ — „Růže?“ pravil král usmívaje se, neboť byla zima; a aj! když šat otevřela, byly v něm skutečně překrásné růže.

3. Velice jí zkoušel Pán Bůh. První kříž byla nevěra manžela jejího krále Dionysia, který opustiv choť svou, cizích žen se přidržel. Sv. Alžběta rmoutila se nad tím, ale mnohem více rmoutila se nad tím, že Boha tak náramně uráží a lidu takové pohoršení dává. Při všem tom byla nicméně trpělivá a tichá, nečinila mu žádných předhůzek, alebrž všechny své povinnosti k němu zachovávala, za něho se dnem a nocí modlila a almužny dávala, též se přísně postila. Ba i o nemanželské děti muže svého se starala, jejich vychování nábožným ženám svěřila a matkám jejich veliká dobrodini prokázala. Tím přemožen král konečně chlipnosti zanechal a choť svou šlechtinou milovati počal. Po mnohých letech musela Alžběta opět zkoušku přestáti. Král totiž zamiloval si zvláště Sancha, jednoho z nemanželských svých synů, čímž dal příčinu, že řádný nástupce Alfons s mnohými nespokojenci se spiknul a r. 1317. zjevně proti otci povstal. Královna pokoj nade všecko milující nad míru se nad tím zarmoutila a všemožně syna, aby se otci poddal, přemlouvala. Ale právě tato snaha její zle se vykládala, a že se synem v tajném spiknutí proti králi jest, se jí spíralo. Král utrhačným jazykům uvěřiv, rozhněval se, královnu všech důchodů zbavil a vypověděl do města Alanguie, odkud se vzdáliti nesměla. Ona však snášela vše tiše v modlitbě posilu hledajíc. Rada některých pánů, aby na králi se mstila, že jí k tomu nápomocni budou, našla u ní žádného sluchu. Uslyševši pak, že otec a syn polem se potkati mají, nedbala na nebezpečí, ale octnuvši se na bojišti tak dlouho prosbami a slzami na syna doléhala, až se konečně otci vzdal. A však ani na tom dosti nemajíc vedla sama syna k otci do tábora, který hrdinskou myslí její tak velice se pohnul, že jí netoliko všecka stará práva vrátil a mnohem více než prvé si jí vážil, ale i syna na milost přijal.

4. Nedlouho po smíření se synem upadl král do těžké nemoci, která v krátkém čase stala se nebezpečnou. Pakli kdy Alžběta k manželi svému upřímně se měla, bylo to zajisté v čas choroby jeho, kdež její láska v nejčistším světle se ukázala. Ona bděla při něm ve dne v noci a až do posledního okamžení jej obstarávala. Zvláště dala si záležeti, aby ho k šťastné hodině připravila. Na její představení z hříchů svých upřímně se vyznal, svátostmi se zaopatřiti dal, načež v Pánu zemřel. (1325.) Po smrti krále uzavřela se Alžběta do své kapličky a za něho se modlila. Na to

složila roucha královské, oděla se v šat řeholní a tak oděna na místo, kde mrtvola ležela, se odebrala. Zde prohlásila u přítomnosti všech pánů země, že je jeptiškou sv. Kláry a děle za královnu odbývati nechce. V tom také oděvu byla při pohřbu manžela svého. Potom putovala nejprv do Kompostelly a pak do kláštera Klarissinek, který byla v Koimbře vystavěla v tom úmyslu, že tam složí slavný slib. A však na domluvu osvícených mužů, že ve světě mnohem více dobrého působiti může, v jednom domě blíže kláštera se ubytovala. Od té doby žila jedině Bohu a posluhovala chudým, nemocným a vdovám; ano nezřídka i do kláštera docházela sloužit při stole sestrám. Kdokoli její pomoci potřeboval, hned pomohla, jak jen mohla.

5. Asi rok před smrtí svou putovala ještě jedenkrát do Kompostelly k sv. Jakubu, a to sice pěšky, dvě paní toliko provázely jí. Nikdo se nedomýšlel, že ta chudá poutnice po cestě chléb vyžebrávající, milovanou byla královnou. — Navrátivši se královna z pouti své dostala brzo na to smutnou zprávu, že mezi synem jejím Alfonsem a mezi synem jeho sestry veliké rozmišky povstaly, a k boji všecko se chýlí. I uzavřela v tom okamžení na tu nebezpečnou cestu se vydati a stůj to co stůj syna se sestřencem jeho smířiti. Mnozí ji zrazovali, nevydávati se do tak velikého nebezpečství, ale ona odpověděla: „že Bohu nemůže žádná obět býti tak milá, jako kdyby králů hněv umírnila a válku zhoubnou zamezila. I šla tedy. Jejím příchodem utišili se již poněkud rozčilení králové, až konečně na její domlouvání se opět smířili. Sotva ale dokonán byl tento sv. skutek, roznemohla se v Extrezoze a soudila hned, že se hodinka její blíží. Plna důvěry v milosrdenství Boží spořádala všechny své záležitosti pozemské a hotovila se k smrti. Nelze vypsati tu zkroušenost, se kterou tělo Páně přijala, ani tu radost, která se na tvář její vyšla, když s Bohem smířená na okamžení čekala, ve kterém jí Bůh povolá s tohoto světa. Dočkala se žádosti své 4. Července r. 1336. let majíc 65 života svého. Papež Urban VIII. postavil ji do počtu Svatých a položil její slavnost na 8. Července.

Vyobrazuje se, jak v zástěře nese růže.

Blahoslavení pokojní, neboť oni synové Boží sloní budou.

Sv. Alžběta sice dosáhla všech stupňů osmera blahoslavenství a tím podivuhodné svatosti, ale na třech z nich prodlávala se zvláštní zálibou, totiž na stupních pokory, milosrdenství a mírumilovnosti. Nepřestávalať na tom, že zachovávala poklid v srdci svém, onať hleděla tento mír rozšiřovati na všechny strany. Vzorem jí v tom byl P. Ježíš, který přišel na svět co kníže pokoje a který svou krví na kříži učinil mír (Kol. 1, 20.), který takové měl v míru zalíbení, že ho učenníkům svým želel a jiných pozdravovati velel takto: „Pokoj domu tomuto!“ Jelikož Alžběta věděla ze zkušenosti, jak vzácný dar nebes je pokoj a jak bohaté blaho z něho lidem vzkvétá, kteří mají pokoj s Bohem, se sebou a s bližním, tedy hleděla při každé příležitosti hádky, rŕznice, sváry a nepřátelství odkliditi a srdce k smíření, svornosti a lásce navésti. Ano ona se domnívala, že ani život její není dosti velikou obětí, aby za ni mír koupen býti mohl. A v skutku tomu býti může tak, nebo sám P.

Ježíš sebe obětoval, jen aby mír mezi nebem a zemí zjednal. Dle příkladu pak sv. Alžběty záleží účinnivá láska pokoje:

1. v tom, že člověk nejprve sám v sobě si zjedná mír, t. j. ukrocuje své náruživosti, tělo podrobí duchu a ducha zákonu Božímu;

2. že člověk, jak píše apoštol, pokud na něm záleží, se všemi lidmi dobrou vůlí zachovává (Řím. 12, 58.), tedy nedá podnět k svárům a hádkám, a vždy po srdečné svornosti touží;

3. že se člověk přičiní, také mezi svými bratry mír zachovati, a kde vidí nepřátele a protivníky, hledí jich mírným domlouváním, moudrou radou a t. d. zase mezi sebou smířiti;

4. že člověk křesťan hledí rozšiřovati pokoj mezi Bohem a hříšníky, neustále k tomu prohledaje, aby se polepšili a s Bohem smířili.

Křesťanská duše! ty víš, že Kristus Pán nazývá pokojné „syny Božími“ a jich blahoslavi; zda-li i ty nechceš sloužit dítětem Božím? zda-li nechceš dojít spásy? Nu! tedy si ty čtyry odstavce ještě jedenkrát přečti a následuj jich dle příkladu sv. Alžběty, která co dítě Boží nyní pokoje věčného požívá.

M o d l i t b a.

O milá sv. Alžběto! vypros mi u Boha ten dar a tu milost, abych srdečně o mír a pokoj stál a dle tvého sv. příkladu též kolem sebe pokoj sv. šířil. Amen.

9. Červenec.

Sv. Kilián, biskup, misionář, mučenník r. 689.

Sv. Kilián narodil se asi v polovici VII. století. Již byla kř. víra kořenů ujalá v mnohých krajinách říše Německé; na Rýně, ve Švábech, Bavořích a Rakousích

stály již kř. chrámy a kvetly kř. obce, jen v nynějších částech země Bavorské, které slovou „Stranfen“ nebylo ještě vzešlo světlo sv. víry. Stávalo i zde sice sem a tam jednotlivých křesťanů, a však většina obyvatelů vězela ještě v pohanstvu. Tu přišel z dalekého Irsku sv. Kilián se svými dvěma druhy, knězem Kolomanem a diakonem Totnanem. Byl vychován v jednom klášteře Irském a dal se vysvětit na kněžství, a od té doby s takovou horlivostí slovo Boží hlásal, že mu nestačila jeho vlast, nýbrž připomínaje si drahé množství lidu ještě v stínu smrti sedícího, cítil neodolatelnou touhu, stát se misionářem národů pohanských.

2. Jednoho dne, když si právě rozjímal slovo Páně: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ (Mar. 8, 34): tak roztožila se duše jeho nad národy pohanskými, že se hned na to sv. dílo odhodlal. I povolav několik mužů podobnou horlivostí planoucích domlouval jim, aby šli s ním. A muži tito zanechali vše a přeplavili se do země Franské, a dostali se do Vircburku. Celou tou krajinou vládl tehdejší Gozbert, pán dobromyslný sice, ale ještě modlám oddaný, i se všemi poddanými svými. Vida Kilián, že krajina jest příjemná a lid dobrý, pravil k svým průvodcům: „Bratři! vidíte, že místo jesti pěkné, a lid ačkoli modlářský, je přívětivý: tedy učinme, jak jsme ve vlasti se umluvili, pojďme do Říma a představme se sv. Otcí. A až nás požehná a nám povolí slovo Boží hlásati, navratme se a kažme důvěrně jméno Pána našeho Ježíše Krista.“ Papež Konon, který tehdejší (r. 687.) spravoval Církev Boží, přijal tyto misionáře přívětivě, povolil jim, oč prosili, napomínal k stálosti a vytrvání, a požehnav je propustil. I navrátivše se téhož roku do Vircburku bez odkladu počali apoštolský úřad svůj. Bůh žehnal jejich spasitelné práce, a mnozí Frankové uvěřili, jednak na slova, jednak na zázraky jejich.

3. Dověděv se Gozbert, vojvoda Frankův, o divných těchto věcech, povolal sv. biskupa k sobě, aby z úst jeho samého uslyšel to učení nové, které zvěstovali v zemi jeho. Kilián přišel a s takovou výmluvností a důstojností o sv. víře mluvil, že vojvoda odřeknuv se model o vánocích nejprv příštích s největší slávou křest sv. přijal. Příklad knížete působil na dvorany velmi blahodějně, tak že s ním veliké množství pokřesťeno, a od té doby počet věřících denně rostl. Toto blahodějně působení sv. muže popudilo hněv pekla, a ženská se vydala za nástroj msty jeho. Sv. biskup poznav, že Gozbert má za manželku ženu bratra svého Geilanu, nechtěl toho trpěti, aby se nepodryla církevní kázeň; a vojvoda, ač mu to bylo velmi těžké jí se odříci, přece to k vůli Bohu a sv. věrověstu učiniti se odhodlal, a propustil manželku, když jí bez hříchu míti nemohl. Gozbert musel tenkrát táhnouti do pole, pročež slíbil; že, jak mile se navrátí, s manželkou svojí rozvésti se dá.

4. To dověděvši se Geilana počala proti sv. biskupovi zuřiti a se vztěkat jako druhdy Herodias, a ve vzteku svém uzavřela, biskupa a pomocníky jeho ze světa zprovoditi, byť by to i její život stálo. Bylot tenkrát u dvora vojvodského ještě mnoho pohanů, kteří

to velmi bolestně nesli, že modloslužba v té míře klesá, ve které víra Kristova roste; byliť to lidé, kteří by byli rádi na křesťanech svou zlost vylili. K těm vzala rozhněvaná Geilana své útočiště a o pomoc je žádala v potřebě své. A tito bezbožníci slíbili za veliký peníz, že nedají si dotud žádného pokoje, pokud by biskupa a průvodce jeho buď ze země nevyhnali aneb neusmrtili. Věc ta nezůstala Kiliána tajna. I připravoval se opravdově na smrt násilnou, která mu každého okamžení hrozila. Dnem i nocí bděl s věrnými spolubratry, až přišel 8. Červenec. Vše bylo umluveno. Kilián trval té noci s milými spoludělníky svými na modlitbách a zpíval sv. žalmy. Tu vznikl najednou přede dveřmi jakýsi hřmot. Kilián předvídáje, že poslední zápas nastává, pravil k průvodcům: „O duchovní synáčekové moji! již přišel den dávno žádaný; vejďte se mnou beze strachu a bez bázně v boj duchovní poslušni hlasu Páně: Nebojte se těch, kteří tělo zabijí, ale duši zabítí nemohou.“ — A když domluvil, vstoupil kat a jednomu po druhém hlavu protal.

5. Aby bezbožná vražda se ukryla, vykopala se hluboká jáma, a ss. mučenníci byli do ní uvrženi i se vším nábytkem kostelním, tak že ani té nejmenší stopy po nich nezůstalo. Před lidmi zůstal sice ohavný skutek tento po nějaký čas ukrytý; ale nikoliv před tvářmi Boha vševědoucího, který nikdy zavraždění služebníka svého bez trestu nenechává. Když totiž po skončené válce Gozbert domů se navrátil, byla jeho nejprvnější otázka po Kiliánovi a společníku jeho. Ošemetná Geilana odpověděla, že neví, kam odešli a kde se zdržují; ale v tom přiběhl vražedník, svým svědomím trápený a celý se třesa, volal strašlivým hlasem, že vinen jest smrtí těch mužů svatých a že za to trpí velice; „Kiliáne!“ řval, „jak velice mne pronásleduješ, i vidím, meč nad hlavou svou tvou krví zbarvený.“ Konečně si rozkousal jazyk a údy své a hrozně zahynul. To když uslyšel druhý spoluvražedník, ze zoufalosti sám se vlastním mečem probodl, jímž Svatého zabil. Bezbožnou Geilanu též stihla mstící ruka Páně. Zmatená jsouc zoufale křičela: „Ach Kiliáne! jak hrozně mne pronásleduješ! Ach Kolomanne, ty pro mně oheň rozněcuješ! Ach Totnane, ty polena přinášíš! Ustaňte, uznávám vás za vítěze. Podlímám hanbě a zděšení, které mne přikvácují.“ — Zkroucená jsouc na všech údech zahynula v zuřivosti. Těla pak ss. mučenníků byla konečně nalezena pod podlahou bývalé modlitebnice. I jsou s poutou vyzdvížena, do skříňné vřácné uložena a pohrobena slavně v biskupském chrámě ve Vircburku, který biskup Burkart vystavěti dal. Město a biskupství Vircburk ctí sv. Kiliána za patrona.

Vyobrazuje se jako biskup s mečem v ruce, nebo jak naň šlape.

O původu apoštolském biskupů a kněží katolické Církve, — což jest jedním z důkazů její pravdy.

Pamětihodné jest, že první a nejslavnější věrověstové Slovanských i Německých národův, kteří dílem z Anglie a Irska, dílem z Francie, dílem od jinud (k. p. ss. Cyrill a

Method z Grécie) přicházeli, té víry a toho přesvědčení byli, že by práce jejich neměli pozhnaného výsledku a trvalosti, kdyby k tomu od papeže výslovně neměli rozkazu a poslání. Tak cestovali sv. Bonifác, sv. Vilibrod, sv. Emmeran, sv. Korbinian, sv. Kilián — ss. Cyrill a Method, sv. Vojtěch proto do Říma, aby z úst papeže samého uslyšeli slova: „Jdi, já tebe vysílám ve jménu P. Ježíše k národům, abys jim zvěstoval sv. Evangelium. Proč pak to činili asi tito ss. mužové? Proč se neštíteli té cesty daleké, obtížné? Zda-li nemohli i bez toho poslání hlásati Evangelium P. Ježíše Krista? Ano, oni to mohli učiniti ovšem, ale jedině tehdyž, když byli obdrželi od náležitých biskupů k tomu zplnomocnění. Neboť jedině papež a s ním sjednocení biskupové mají jako nástupcové ss. apoštolů tu moc, vysvěcovati a posílati. A však tito věrověstové měli v oněch krajinách, ve kterých kázali a křesťanské obce zakládali, — biskupská sídla zřizovati a tyto obce jako biskupové spravovati, aby nebyly jako stáda bez pastýřů. A však k tomu má právo jen papež, nejvyšší pastýř celé Církve, pravý nástupce sv. Petra, jemuž řekl Pán: „Pas beránky mé, pas ovečky mé!“ Sv. Kiliána vysvětil ctihodný papež Konon sám za biskupa, a sv. Kilián tím i se svým kostelem Vircburským vstaven byl co kroužek do onoho posvátného řetězu, který počíná se ss. apoštolů a potrvá až do skončení světa. Jestli totiž známkou pravé od Krista P. založené Církve, že všickni biskupové se svými stádcí svůj původ mohou odvoditi od ss. apoštolů, či jinými slovy: všickni biskupové musejí jako v řetězi článkové po sobě následovati a souviseti, tudíž až se ss. apoštolů souviseti, od ss. apoštolů v nepřetržené posloupnosti pocházeti, a tudíž Krista Pána samého, jediného pravého velekněze a nejvyššího pastýře duší za počátek či původ míti. Proto píše sv. Pavel: „Vy jste vzděláni na základě apoštolů a proroků, kdežto Kristus Ježíš sám jest základním úhelním kamenem;“ a dále: „Kristus ustanovil sám některé za apoštolů, některé za proroky (vykladače písem s darem proroctví), některé za evangelisty... k vykonávání služby, k dostavení těla Kristova (aby Církev založena, šířena a řízena byla) abychom... nebyli zmítáni každým větrem učení lstivostí lidskou, lstivými úskoky svůdnicství (bludného učení) k bludu.“

Z těchto slov sv. Pavla vysvitá tedy, že Ježíš ustanovil v Církvi své pořádek Božský, nepřetrženou, neustále trvající posloupnost biskupů od apoštolů, ano od Ného samého počínaje. To pak, milý čtenáři! je velmi důležité; neboť Kristus Pán slíbil pořádným nástupcům ss. apoštolů svou a svého Ducha sv. pomoc k přispění, a jen těch, a od nich vysvěcených a vyslaných kněží velel poslouchati řka: „Kdó vás slyší, ten slyší mne.“ Ve všech tedy od apoštolů pocházejících biskupech žije dále učení Ježíše Krista a jen v nich a na nich spočívá Duch sv. jeho. Proto počínajice od sv. Klementa všickni otcové círk. na svůj apošt. původ tu největší váhu jsouc kladli, tak že sv. Athanas píše: „Posloupnost biskupů od apoštolů, a obcování s ostatními církvemi apoštolskými, kteréž jsou spojeny se sídlem sv. Petra (s papežem) jesti neklamné rukojemství dřevní víry,“ a proto se ubírali naši první věrověsti, jako ss. Cyrill a Method do Říma k papeži, přijavše od něho posvěcení nebo poslání, aby mohli říci: „My jsme nástupcové ss. apoštolů a jsme vzděláni na úhelním kamenu Církve na Ježíši Kristu, nače učení je učení Pána Ježíše, který sám a se svých Duchem sv. s námi jest, a nás ustanovil řídit Církev Boží. Bludaři nemohou se vykázáti s tím apoštolským původem a posloupností svých praedikantův. Již Tertullian (160 p. K.) vybízeli kacíře svého času, aby se vykázáli původem svých obcí, posloupností jejich biskupů v jedné řadě od apoštolů, a bludaři to nemohli, neboť se byli odloučili od Církve Ježíše Krista a přetrhli posvátný řetěz, který je spojoval s apoštolů a s Kristem. — Ale katolík to může dokázati.

Jak se z toho můžeš radovati, duše křesťanská! že jsi údem této Církve apoštolské.

M o d l i t b a.

O Pane Ježíši Kriste! Ty nejvyšší pastýři duše mé, Ty čelní kamene úhelní Církve sv., děkuji Tobě z hloubi srdce svého, že jsi mne povolal do své sv. Církve; chci dle vůle Tvé biskupů a kněží, skrze kteréž s Tebou a s Tvými ss. apoštoly souvisím, vždy ochotně slyšeti, jejich slovům věřiti a jim rád poslušen býti. Amen.

10. Červenec.

Sv. Oldřich, biskup r. 973.

V životě tohoto sv. biskupa nalezněš, že všelikým právem slove: „Ulrich (altrich) t. j. bohatě nadaný, neboť byl bohat na všechny cnosti a vysoké dary, které mají větší cenu než-li všechny poklady tohoto světa. Byl syn hraběte Hubalda v Dillingách a narodil se v Augsburgu. V dětském věku byl vždy churav a vždy tak slabý a vyzáblý, že ho rodiče obyčejně před cizými skrývali, proto že se za něho styděli. A však Bůh ho udržel zázračným způsobem při zdraví, tak že dospěv v mladíka, nábožným mnichům v klášteře sv.-Havelském mohl odevzdán býti k výchování. Zde tedy živ jsa mezi samými mnichy položil základ k budoucí svatosti své, k čemuž ho zvláště bohomyšlná poustevnice Viboráda, na blízku toho kláštera žijící, povzbuzovala. Jednoho dne dala mu opásek, jež byla sama shotovila, s dolehlivým napomenutím, by nezapomenul, že proto od ní tímto opáskem zdrženlivosti byl opásán, aby se každého obcování se ženskými varoval, v pokušeních Boha o příspěví prosil, a pak-li by nepřítel neuhnul, oheň ohněm mořil. Tato slova učinila tak hluboký dojem na jeho přecistě srdce, že od té doby na sebe byl velice přísný. Nosil drsnaté roucho kajicní, spal na tvrdém kamenu pod hlavou, a první vždy čekával na znamení k jitřní buď modle se v stolici, nebo na zem rozprostřený.

2. Dobří mnichové kláštera měli ho pro jeho dětinnou nábožnou mysl a jeho andělskou nevinnost tak rádi, že si přáli, aby u nich už na vždy zůstal. Ulrich se ptal nábožné poustevnice o radu. Tato se modlila tři dny, a potom mu pravila, že v tom není vůle Boží, aby do toho kláštera vstoupil, aby se raději odebral k východu slunce, a tam kde řeka dvě země odděluje, aby jako biskup sloužil Pánu, a tam i protivenství snášel, jakých žádný z jeho předchůdců, ani od pohanů, ani od špatných křesťanů byl nesnášel; že ale konečně přece zvítězí a v pokoji dny své bude trávit. — Brzo na to povolali ho rodiče nazpět, a odevzdali ho vedení moudrého biskupa Adalberona v Augsburgu. Bylo mu nyní 18 let, a v cnostech a ve vědách byl důkladně zběhlý a utvrzený. Biskup brzo poznal tyto vynikající vlastnosti na Ulrichovi; načež mu udělil sv. posvěcení na kněze a za kanovníka ho povýšil.

3. V této důstojnosti žil Ulrich vždy pokorně; on se zajisté vystříhal každého nebezpečí, kteréž hrozilo duši jeho: modlitba a studium byly jeho prací, chudým téměř všechny své důchody rozdal. Po nějakém čase

vydal se na pout do Říma k hrobům ss. apoštolů Petra a Pavla. Sv. Otec Sergius III. velmi laskavě ho přijav oznámil mu, že jeho biskup Adalbero umřel, a že od Boha za jeho nástupce ustanoven jest. Ulrich uleknuv se zdráhal se uvázati se v důstojnost takovou. Ale papež řekl jemu: „Nepřijmeš-li nyní církev Augsburskou, pastýře zbavenou, nyní, dokud ještě pokoje požívá, budeš ji muset spravovati, až od nepřátel bude zrušena a vydrancována!“ Podiviv se slovům sv. papeže osvěceného vrátil se sv. Ulrich do Augsburgu, našel Adalberona již pohřbeného, a na místo jeho jiného usazeného jménem Hiltin. Ulrich složiv nyní úřad kanovníký k své matce se odebral, kterou s dětinnou úctou opatroval. Ve své od světa ostanenosti přece vždy ještě se obával, že by do hříchu padnouti mohl. Proto se každé příležitosti k hříchu varoval, a těm, kdož se jeho úzkostlivosti divili, říkaval: „Plamenu se jen tím vyhneme, pakli se všeho vzdalujeme, čím se živí a rozmáhá.“

4. Zatím zemřel biskup Hiltin, a Ulrich byl od císaře Jindřicha I. za jeho nástupce jmenován, a v 31. roku na svátek nevinátek za biskupa vysvěcen. Nyní se vyplnilo doslovně, co mu byl papež předpověděl. Divoký lid Hunnův byl se prodral až k Augsburgu značící cestu svou vraždami, drancováním a pálením, ano i město Augsburg bylo od nich dobyté, domy spáleny, chrámy a biskupský dóm zbořeny; po celé krajině daleké na řece Lýku leželo všecko rumem a popelem, kamkoli kdo pohlédl, nebylo viděti leč bídu a hoře. I nábožná Viboráda byla od nich zabita. Trápení sv. Ulricha bylo veliké, a však neklesl v mysl. Rychle sebral věřící po všech stranách rozprchlé svého biskupství, zaopatřil jim, pokud bylo možno, tělesné i duchovní pomoci, a zpálené chrámy, mezi nimi chrám sv. Afry, zase krásně vystavěti dal. Mezi tím, co v tom kostele ještě stavěli, uzřel nábožný Lambert, jeden duchovní sv. Ulricha, u vidění zemřelého biskupa Adalberona v rouchu kněžském, jak mu kynul. Přiblíživ se mu slyšel, jak mu poručil vyříditi sv. Ulrichovi, že bude od Boha odměněn za modlitbu a almužny, které za něho obětoval, a že s biskupem Fortunátem v nejbližší příští zelený Čtvrtek přijde a s ním sv. oleje světit bude; také že krypta sv. Afry zase se sesuje, jen aby ji potom pevněji postavil. — Nápotom se to všecko potvrdilo. Když sv. Ulrich všecko zase spořádal, událo se nové neštěstí. Maďari vtrhli do země a přeplavili v nepočtených houfech německé krajiny, obklíčili i město Augsburg, aby je znova zrušili. V této převeliké nouzi dal svatý biskup — otec to chudých — všechny kojenice z celého města snést do jednoho kostela a položiti jich na holou zem. Potom se vrhl se všim lidem na kolena, smíchal slzy své s úpěnlivým kvičením maličkých, a Boha vzýval o pomoc, a hle! Maďari opustili město Augsburg. Dále mu zjevila sv. Afra ve vidění, že Maďari na řece Lýku poraženi budou od císaře Otty I., což se stalo r. 955. Tak se zjevilo, že modlitba spravedlivého je mocnější než-li vojska. Potom když Maďar byl ze země, vystavěl sv. Ulrich chrám sv. Afry od nich zbořený po druhé, na-

čež ještě mnoho kostelů založil, konečně putoval do Einsiedeln k P. Marii, kde vysvětil za kněze Volf-ganga, který se nápotom stal sv. biskupem.

5. Sv. Ulrich vedl náramně přísný život, na zemi spal, přísně se postil, denně dvanácti chudým nohy umýval, vždy u stolu svého chudé častoval, které on sám obsluhoval. Jeden z jeho kněží musel neustále chudé vyhledávat, a čeho měli potřebí, jim podávat. Pro chudé a nemocné založil zvláštní špitál; denně jich navštěvoval, těšil, vyučoval. A však právě proto, že tak přísný a nábožný byl, mnoho nepřátel měl a mnoho snáseti musel. Denně mši sv. sloužil, až do nejvyššího stáří, a když nemohl sloužiti, dal se do kostela nésti, a tam oběti sv. obcoval. Nyní se neustále modlil nebo sv. knihy čítával. 18. Června 973. po mši sv. vrhl se před sv. křížem na tvář a tak as půl hodiny ležel. Potom si dal přinésti svých několik šatů a skrovného náradí a deset šilingů stříbra před oltář řka: „K čemu to všecko? a hned to rozdělil mezi duchovní a chudé. Nyní očekával jen hodinku smrti. Domníval se, že umře v svatvečer knížat apošt., a proto k nešporám v rubáš smrtelný se oblekl a na zemi rozprostřený očekával hodinku svou. A však nestalo se! Běduje pozdvihl se řka: „O sv. Petře! nevyplnils přání moje.“ V pátek po slavnosti před východem slunce dal se položit na popel, a poručiv ducha svého do rukou Božích usnul sladce v Pánu 4. Července 973. ve stáří 83 let. Jeho ss. kosti odpočívají nyní v překrásné rakvi v onom chrámě sv. Afry, který od něho dvakrát vystaven byl a který nyní slove sídelní chrám sv. Ulricha v Augsburgu.

Vyobrazuje se jako biskup v rouše biskupském, někdy s rybou, kterou drží v ruce.

Toho příčina leží v zázraku, který se mezi mnoha jinými o sv. Ulrichu vypravuje: Jedenkrát navštívil ho jeho přítel, nábožný biskup Konrád z Konstance. Oba přátelé večereli ve čtvrtek v jednom domě vedle kostela sv. Afry a tak hovor vedli o sv. tajemstvích víry, že zapomenuli na jídlo, a už bylo pátek ráno, když ještě u stolu seděli. Tu vstoupil posel vojvody Bavorského do komnaty a odevzdal sv. Ulrichovi psaní. Tento dobrý biskup zapomenuv, že už je pátek, z pouhé dobroty dal poslovi na cestu kus masa, který ještě na stole ležel. Posel ten, člověk zlomyslný, hned s tím masem běžel domů, aby vojvodovi vypravoval, že biskup Ulrich je pokrytec, který se jen pobožným staví, ale jím není, proto že v pátek jí maso, a že i jemu masa podal. A však když zlomyslný utrhač vojvodovi ten kus masa na patrný důkaz své žaloby ukázati chtěl ejhle! tu k jeho největšímu zahanbení vytáhl rybu, kterou vojvodovi ukazoval. Tak se ujal Bůh nevinného sluhu svého zázrakem.

Jak vznešený a vzácný dar je víra katolická.

Tak jako sv. Ulrich stal se oblíbeným patronem Bavorského lidu nábožného, tak nám Moravanům oblíbeným se stali ss. biskupové naši Cyrill a Method a proto že oktávu jejich slavíme, budiž nám milo, rozjímati o tom, jak vznešený

a veliký dar nám ti ss. Cyrill a Method přinesli, když předkům našim víru Krista Ježíše hlásali.

Tat víra činí lidi šťastny

I. již naездеjším světě.

Víra Kristova učí:

a) svobodě. Svoboda nezáleží v tom, když člověk, jak se svět bludně domnívá, může dělati, co chce — to je nevázanost, rozpustilost: nýbrž svoboda je ovoce poznané pravdy: „Veritas liberabit vos,“ (t. j. pravda vás osvobodí).

Než-li ss. Cyrill a Method k nám přišli, klaněli se předkové naši modlám, vězeli v bludu a tím i ve hříchu. Když jim pokáceli modly a zjevili pravdu, tenkrát našim předkům otevřeli pravý smysl svobody řkouce, že ten je svobodný: „kdo moha přestoupiti, nepřestoupí, činiti zlé a nečiní.“ (Eccl.) Oni k nim volali se sv. Pavlem: „Vy ke svobodě povolání jste, bratři, toliko té svobody k příčině těla neužívejte.“ (Gal. 5, 13.) Oni jim pravili: „Ten je svobodný, kdo se sv. Pavlem může říci: Všecko mi sluší, ale ne všecko prospívá; všecko mi sluší, ale jáť žádný z těch věcí v moc se nepodmaním.“

b) hodnosti křesťanské. Sv. Cyrill a Method křestili předky naše a jejich panovníky, učíce jich, že křestem sv. nabývá člověk nejvyšší hodnosti, neboť se stává a) dítětem Otce nebeského a tím nabývá podílu v tom, co Bůh sám má, t. ve veliké slávě nebeské; — stává se β) vykoupencem Ježíše Krista; krev a život jeho jsou cenou vykoupení; co P. Ježíš činil a trpěl, jest takměř každého křesťana jméním a bohatstvím, které mu od Boha bývá připsáno; P. Ježíš sám co nejúžeji ve Svátosti oltářní s ním se spojuje; — stává se γ) chrámem Ducha sv., t. j. tělo jeho stává se chrámem vysoce posvěceným, ve kterém Duch sv. přebývá a pomáhá lidské duši se modliti a o božských věcech mysliti. Odtud 1. Petr. 2, 9. A proto křesťan má úctu před sebou a varuje se podlosti, a který ne, ten se podobá králeviči, který se opilý v blátě povaluje.

c) Rovnosti křesťanské. Mnozí chtějí takovou rovnost, aby nebyl nikdo pánem ani bohatcem a t. d. Nejmilejší taková rovnost je nesmysl. To je Boží pořádek, že jako jsou v přírodě hory a doly, tak i mezi lidmi jsou bohatí a chudí, páni a čeledíni, učení a neučení a t. d. — A však ss. Cyrill a Method učili předky naše té pravé rovnosti, když jim při službách Božích ponejprv kázali: zde v kostele jste před Bohem rovni; „Zde je to jediné místo pod sluncem, kde všickni rozdílové stavů, kde všeliký ohled na osobu lidskou pomijí. V kostele není žádný více lež křesťanem. Jednou obětí, jedním slovem Božím, jedněmi svátostmi se tu všem stejně, králi jako žebráku přisluhuje.“

2. Všecky předpisy této víry vedou k vezdejší pozemské blaženosti.

Třetí přikázání přeje pracovitému člověku, aby si oddechl od práce a zotavil se, společenský pak život ozdobuje krásnými pobožnostmi; čtvrté přikázání udržuje dítky v úctě a poslušnosti k rodičům, tak že i bezbožní rodičové sobě přejí, aby dítky jejich toto přikázání zachovávali dobře vědouce, že by bylo zle na světě, kdyby dítky vypověděli rodičům poslušnost a úctu; pátým přikázáním Bůh ubezpečil jistotu našeho života, aby se lidé jako dravá zvěř nevráždili; šestým přikázáním je chráněna čistota panenská a počestnost sv. manželstva před zneuctěním; sedmé přikázání drží stráž před naším majátkem, aby nám zloděj neukradl, co jsme si pracně dobyli; osmé přikázání zapovídající lež činí to mož-

ným, že druh s druhem důvěrně smíme obcovati; deváté a desáté přikázání zacpávajíc hned prameny krádeže a smilstva postarává se o to, aby jmění a čistota se staly tím bezpečnější.

A co mám říci o předpisech Církvě svaté? Zda-li tím již zdejší život nebývá okrášlen, když služby Boží rádi konáme? Zda-li tím nezvykáme, odříci se choutek hříšných, když jeden den masitých pokrmů se zdržujeme? — Zda-li tím sami si neposloužíme, když ve svaté zpovědi knězi, jako lékaři duše, neduhy své svěřujeme? O zajisté, Nejlepší! každý předpis našeho sv. náboženství a sv. víry křesťanské tak je zřízen, že by člověk sám nic moudřejšího, nic prospěšnějšího vymyslet nemohl.

3. Krotí naruživost.

Písmo sv. dí: „Hřích zplozuje smrt.“ — Když člověk nechá nějakou žádost tak v sobě zrůstí, že se z ní stane naruživost, tenkrát je to zrovna tak, jakoby ho posedl ďábel, či se ho zmocnila nějaká divoká zvěř, a bezděky ho táhne, aby sebe a někdy i mnoho jiných v záhubu strhl. Kolik tisíců k. p. přivedla k násilné smrti tělesná láska a řevnivost! A podobně tajná chlipnost žádá své oběti, opilství na tisíce obětí, lakomství tisíce obětí, pýcha a mstivost svých krvavých obětí. — V naruživosti dospívá hřích k úplné vládě své; proto se nejlépe v naruživosti ukazuje, kam vede hřích, totiž k smrti, a byt nezabila tělo, zabijí duši, vydávajíc jí v záhubu věčnou!

A však jak bujný kůň krocen bývá úzdou, tak víra křesťanská krotí naruživost, aby jak zdivočelý kůň nestrhly člověka do bídy časné a věčné, a sice tím učením, že duše je nesmrtelná a že po smrti je soud a věčnost! Když k. p. člověk nějakou naruživostí zaslepený nebo do bídy a hanby uvržený běže zbraň vražednou, aby konec učinil životní svému, tenkrát víra křesťanská jako anděl Páně volá mu: Zaslepenče! co chceš páchat? Myslíš, že si tak pomůžeš? Hle! jako nemůžeš paprsek sluneční kulkou prostřelit neb ho otrávit, tak duši svou nemůžeš zastřelit. Ona jest nesmrtelná, a ty vykročiv z těla musíš počet klásti z vládařství svého! Protož raději snázej, cos zavinil a vzyvej Boha o pomoc a smilování! A hle! nešťastnému padá zbraň s ruky — a kdo mu jí vyrval? Víra křesťanská, tato krotitelkyně naruživosti.

Víra sv. činí lidi šťastnými

II. na onom světě.

Každý národ představuje sobě život věčný podle svých náhledů. Předky svými se honosící Židé pojmenovali to: „seděti v lůně Abrahamově, stoliti s Isákem a Jakobem, spatřovati tam slavné dědy národa židovského. Indové, Egyptčané a jiní představovali sobě budoucí život jako cestování duše z těla do těla. Řekové krásocitní jako půvabný ostrov, Turci chlipní jako ráj rozkošný; Němci bojovní jmenovali své nebe Valhalla t. j. palác zabitých; a Slované již co pohané nábožní nazývali život věčný „Slávou, oslavou, blahoslavenstvím.“ — Umřel-li někdo, pravili: „Šel do slávy.“ „Bůh mu dej věčnou slávu.“

Ss. Cyrill a Method našim předkům tento název ponechali, ale o tom jich ze zjevení Božího poučili, v čem ta sláva věčná pozůstává, a sice:

1. Tam slávu Boží spatřiti máme.

Zde na zemi vidíme Boha jen zakrytého, vidíme jen ty krásné tvory jeho moci a lásky; ale Jej samého, toho Tvůrce dobroty a lásky plného okem smrtelným spatřovati nelze: tam spatříme celé moře jasnosti, tam se nám objeví co „Hospodin — král slávy.“ (Žalm 24, 10.)

Zde v údolí časném slyšíme o Bohu jen jako z daleka. Písmo sv. jest jako psaní od Boha z daleka nám poslané: tam co zde uchem slyšíme, máme i okem spatřovati, nejen celost, ale i blízkost jeho slávy a velebnosti.

Israelité Boha viděli na poušti jen v oblaku, my křesťané Ho vidíme v „obrazu a podobenství:“ tam ale „tvář

v tvář“ (I. Kor. 13, 12.) t. j. jako člověk člověka nejlépe pozná, když se mu dívá v tvář: tak i my Boha v nebi nejdokonaleji poznati máme. Jaké to štěstí, rozmilí křesťané! Již sprostý člověk zde na zemi má z toho radost, když může viděti něco nového a podivuhodného: jak pak teprv se bude duše radovati z toho, až to nejkrásnější a podivu nejnějnější, Boha, původce všeliké krásy pozemské bude moci spatřovati!

Ale toto patření na slávu velikého Boha by nás více tlačilo než těšilo, kdybychom tam neuzřeli někoho nám podobnějšího; proto

2. naše oslavené miláčky a přátele tam uhlídati máme.

Přítíží se otci dobrému, když s postele smrtelné po své rodině se ohlídně; zakalí se oko matky slzou, když z lůžka utrpení popatří na dítky své, které co sirotky zanechati má. A však tento žal nepřekoná křesťana. Víra, kterou sv. Cyrill a Method hlásali, zvěstuje, že jest shledání u Otce ve vlasti nebeské. Za ztrátu věcí vezdejších nalezneme v Bohu náhradu neskončeně vzácnější, a s těmi, k nimžto srdce naše láskou lnulo „spojeni vždy s Pánem budeme.“ (I. Thess. 4, 16.) Nalezne otec syna, uzří matka dceru, obejmou děti své rodiče, přítel s přítelem se shledá — a k tomu ve společnosti všech ss. vyvolenců Božích. Zde spatříme toho, který vykoupil nás pro nás na nebesa vstoupil; zde nejdeme ss. patriarchy, proroky, apoštoly, mučenníky, zde ty, kteří víru sv. mezi námi rozšiřovali, ss. Cyrilla a Methoda, zde ty, kteří dle té víry život svůj spravovali.

O rcete, jaká to radost, jaká to odměna! Je-li to již zde na světě radost, shledati se po dlouhém rozloučení, octnouti se ve společnosti álechetných duchů: kdož dolíčí shledání a obcování v nebesích! — Je-li zde při východu slunce jasnost a sláva: jaká to sláva bude při pohledu tom! —

3. Na onom světě podlé těla i duše oslavěni budeme.

V této slávě nekonečné co na zemi bylo po různu, tam bude pospolu v plnosti; co zde bylo pomíjející, tam bude trvanlivé; Boha oslavovati bylo již na této zemi po všechny časy pro nejslechetnější lidi potřebou, bylo znamením jejich pobožnosti, bylo studnicí nehlubších radostí, bylo předtuchou slasti nebeských. I kdože tedy moci bude mlčeti tam v oné nadhvězděné slávě, kde více Boha znáti a milovati budeme? Zda-li nebudeme musiti spojití hlasy své ke hlasům nebesťanův zpívajících. Tam budeme slaviti věčné svátky a slavnosti, a radosti té nebude konce.

Odpočinouti od prací a svízeltí je pro nás pochoutka; a přece jen stínem pokoje věčného (Apok. 14, 13.) Seděti na trůně zde na zemi, je sladký pocit pro vladaře; ale nic proti té radosti, když nad mnohem za vladaře posazeni budeme (Luk. 19, 17.) Pozvání býti na hostinu svatební, je čest a radost veliká; a však jen bledý stín té večere královské, ku které v nebi jsme povoláni. (Mat. 21, 1.) S jakou ctí a slávou bývá vítán král; a však ještě slavněji uvítán bude do nebe křesťan. (Mat. 19.)

Nyní jsmě dítkami Božími, ale není posud zjevno, čím budeme. (Jan 3, 2.) Tak i rosa je slunci podobna, ale až slunce vzejde a na ni září. — Tak i v zrnku obsaženo všechno, ale ne hned zjevno.

Proto díky vám nehynoucí, vy naši po Bohu největší dobrodincové, že jste našim předkům dar ten přinesli. Co platný lék, když ho nikdo nezná? — Co platná vědomost, když lidé o ní nevědí? Co by nám prospělo slunce sv. víry, kdybychom seděli v temnostech? Proto díky, tisícere díky vám, blahoslavenci, že jste opustili vlast pozemskou, abyste nám okazali vlast nebeskou! — Díky vám, že jste žádných obětí, žádných protivenství, žádných prací nešetřili a se nelekali, že jste neměli stání a oddechu, až jste nám přinesli dar víry křesťansko-katolické a přeložili Písmo do jazyka otců našich. Mějmež ale i víru tu v největší účtce a vážnosti; nedbejme na nevěrce, kteří jí zlehčují; nedbejme na modloslužebníky, kteří místo Bohu rozumu, mamoně a bři-

chu se klaní; nezneužívejme tisku a literatury na ujmu víry svaté, nýbrž pokládejmež jí za klenot nejdražší po otcích zděděný. A když s takovou vroucností ho přijmeme z úst nástupců ss. Cyrilla a Methoda, s jakou ho přijali naši otcové z úst ss. Cyrilla a Methoda: tenkrát nás tato víra učiní šťastnými zde na zemi a uvede nás do blaženější společnosti jejich. Amen.

11. Červenec.

Sv. Petr Forerius, zakladatel řehole školních sester r. 1640.

Sv. Petr Forerius narodil se v Lotringách v nepatrném místě Merikur. Již v mládí svým jevil duševní schopnosti nevšední a zbožnost vroucnou, a proto ho dali rodiče jeho na studie. Co studující byl zbožný a lnul s neunavenou pilností k vědám; ale především se vynasnažil, aby panenské čistoty své neporušil, kteréž na přímluvu bl. Rodičky Boží, již detinně ctil, až do hrobu zachoval. Po ukončených studiích byl na kněžství vysvěcen. Již v klášteře musil Světec mnoha utrpení snášeti od svých, v zbožnosti vlažných bratří řeholních,

kterí by se ho byli rádi zbavili, neboť jim byl jeho sv. život trnem v očích. Proto mu nabízel tři fary na vybranou; a však sv. Petr obral si tu, jež měla nejmenší příjmy, ale požadovala nejvíce práce, jménem Martinkur. Osada tato byla v životě duchovním pověrou a bludařstvím velmi spustla.

2. Bylo tedy největší snahou Petrovou, aby mravně kleslou osadu svou opět Bohu obrátil. Věda dobře, že nevzdělanost bývá původem mnohého zla, kázal netoliko veřejně s nevšední horlivostí, ale i rodiny po domích navštěvoval a je vyučoval. Nejvíce však dbal o vzdělání mládeže; mistrným svým vyučováním a všelikými dárky vzbudil pilnost u dítek útlých, tak že náboženskou vědomostí předčily nad odrostlejší, tyto opět nechtíce býti zahanbeny od menších se též vynasnažily, aby v náboženství pokročily. Zvláště měl osadníky své k častému přijímání svátostí a často po celý den kajníků zpověď slyšel, aniž by byl pokrmu požil. I o čistotu a ozdobu chrámu byl pečliv, služby Boží konal s tou největší zbožností a pokorou a sám vyučoval chlapce zpěvu kostelnímu. Nejvíce hoře mu činili zatvrzelí hříšníci; každého prostředku použil k jejich obrácení, ale nejvíce způsobila jeho vroucí modlitba za ně. S milostí Boží v brzku veliké množství zatvrzelců zbožný život započali. Osadníci nazývali jej svým dobrým otcem a dle jeho návodu obětovali bohatství své k bohumilým účelům. —

3. Světec neznal lepšího prostředku proti zpuštělému stavu duševnímu osadníkův svých leč rádně a opravdově křesťanské vychování mládeže. I pomýšlel na založení řádu řeholního, jenž by dítky nejen užitečným věcem a především náboženství vyučoval, ale hlavně aby je k cnostnému životu vedl, a to bezplatně, by i chudé dítky vyučování účastnými se státi mohly. Tento řád měl býti z části mužský, z části ženský, aby dítky dle pohlaví různě vyučovány byly. Za touž příčinou modlil se a postil Světec a přesvědčiv se, že v tom vůle Boží, přijal do domu svého nejprve šest jinochů, z nichž se měli státi zdarní učitelové. A však nedošel svého cíle. Tím lépe se mu zdařilo založení řádu ženského. Pomocí jedné panny, jenž dříve o zbožnost málo dbala, ale obrátivši se tím více k cnosti lnula, schromáždil několik panen, které se chtěly věnovati stavu vyučovacímu; bohatá paní slíbila, že se o výživu jejich sama postará. Sv. Otec potvrdil s radostí řeholi novou, jež se za krátkou dobu velmi šířila a po dvě stě let ve Francouzích a po Německu blaze působila, až Francouzskou revolucí zanikla. — Jedna jeptiška chtěla vystoupiti z kláštera. Světec náš vynasnažil se, aby toho nečinila; ale vida, že slova jeho neprospěla, pravil k ní: „Tedy vystup, ale dříve se rozluč s Matkou Boží modlitbou, již nalezeš v tomto listu.“ Jeptiška vzala list a šla do kostela, klekla, otevřela list a čtla: „Přicházím sem, bl. Panno! abych ti díky vzdala, že jsem byla za hodnu uznána, abych mezi tvé dcery přijata byla. A však té milosti si více nepřejí, poněvadž jest mi svět milejší než ty a Syn tvůj. Proto Vás oba opouštím a navracuji se do světa. Vám ať slouží a Vás-ctí, kdo chce; já si toho neřádám.“ —

Sotva že byla čisti počala, zarosily se jí oči, obrátila se a nevyšla z kláštera více, kdež až do smrti bohabojně žila. Tato sestra řeholní byla z kláštera ženského, jež založil sv. Petr.

4. Když sv. Petr žádost svou stranu vychování dítek aspoň z části vyplněnu viděl, byl vybidnut od papeže, aby řeholní kázeň mezi klášterníky, k nimž náležel, obnovil. S důvěrou v Boha započal dílo své. Sedm mužů spolčilo se s ním, jimž on dal řeholi sv. Augustina a mimo tu ještě za povinnost uložil, aby mládež vyučovali a tak se obnovený řád tento rychle rozšířil, a Petr byl prvním generálem jeho. — Všecko blahé působení sv. Petra bylo plodem vroucí jeho modlitby, žil svatě; kajicnost jeho byla převeliká. Nepil opojného nápoje nikdy, pokrm jeho byl nejjednodušší, za lože mu sloužila pouhá stolička dřevěná, na níž sotva tři hodiny odpočinul; mnohé noci strávil na modlitbách. Světnici svou nedal nikdy topit, leč měl-li hosti; všeho pohodlí se odřekl, aby nuzným a chorým pohovil; tělo své mrtvil nemilosrdně, a jsa napomenut, aby od také přísnosti upustil, dal za odpověď: „Posud jsem nikde nečetl, žeby kdo byl již kajicností a bičováním sebe zemřel.“ Byl na sebe tak přísný proto, aby duši svou vždy čistou zachoval; s ženskými mluvil vždy krátce, odměřeně, nikdy jim nehledě do obličej. A tak se stalo, že u všem nebezpečenství panictví své ni tím nejmenším skutkem neporušil.

5. Pokora byla též u sv. Petra veliká. Kdykoliv ho kdo chválil, zaplakal. Když mu jeden šlechtic pravil, žeby byl rád tím nejchudším v městě, kdyby měl věčnou spásu tak jistou jako on, odpověděl: „O Bože můj! Tvůj soud jest zcela jiný než soud lidský! Obával-li se sv. Pavel o spasení své, což pak mne bíděného očekává.“ Jistý zločinec, jež Světec napomínal k bohabojnému životu, přepadl ho a pěstí jej tak dlouho tloukl, až jini k tomu přišli; ale za to ho přece sv. Petr ve vlastním domě schoval, aby ho před lidem nad tím rozlíceným zachránil. — Jedna matka nechtěla tomu, aby dítky její do kláštera k pannám do školy chodily, přišla k Světcovi a všemožnou hanu naň kydala a konečně zlostí po něm klíčem hodila, začož se jí Světec odměnil tím, že když byla v bídě, jí laskavě pomáhal. A tak všude za zlé dobrem odplácel. Následování hodna byla jeho láska k Bohu. Přčasto dal si večer kostel otevřítí a strávil v něm před Nejsvětějším celou noc na rozjímáních. A právě tato planoucí láska k Bohu rozněcovala v něm touhu, aby všechny nevěrce a hříšníky Bohu získal a jeho lásku je znáti naučil. — Tak žil Světec náš až do vysokého stáří. Ještě před svou smrtí musil se ve válce Švédské utéci do jedné Francouzské pevnosti, kdež zároveň blahočinně působil. Přílišným namáháním seslaben podlehl zimnici. Na svém loži přčasto vzdychal: „Máme dobrotivého Pána a dobrou Matku.“ Poznamenav se sv. křížem zesnul 9. Prosince 1460. Hrob jeho oslavil Bůh zázraky. Papež Benedikt XIV. vyhlásil jej za Svatého r. 1730.

Původní řád ženský; jež založil sv. Petr sice zanikl, jak již praveno, revolucí Francouzskou, ale v no-

vějším čase obživil pod jmenem chudých školních sester, jež skutečně přeblyze na mládež působí.

● vychování dítek.

Komu Bůh dal dítky, vložil naň zároveň velikou povinnost, které bohužel přemnozí rodičové pamětlivi nejsou. Účelem naší pouti pozemské jest zajisté věčná spása. Kteří rodičové nemají této při vychování dítek na zřeteli, ti povinnosti své co rodičové nikdy nedostojí a dopouští se hříchu hrozného. Zkušenost nás učí zřejmě, že základem veškerého blahobytu státu, obce a rodiny jest dobré vychování mládeže; kde se té zanedbává, tam hyne i vše ostatní dobro, tam vystupují všeliké neřesti, tam hyne stát, tam mizí pokoj rodinný. Proto sv. Petr s takou pílí se zasazoval o zřízení řádu vyučujícího pro mládež, dobře věda, že co se v mladíčkém srdci ujme, že ani v pozdějším čase tak snadno se vyrvat a zahubit nedá.

Což mohou rodičové dítkám lepšího poskytnout mimo dobré vychování, dokonalou vědomost náboženskou a lásku k Bohu čili jinak řečeno, když je vychovají tak, že jednou svatě živý byvše věčné spásy dojdou. Či snad dostojí své povinnosti, když se o jejich výživu postarají, když jim hojných statků zaopatří? O nikoliv! Jakou stálost má statek pozemský? Či neučí zkušenost, že boháč v několika okamžicích o všeliké jmění přicházejí! Jest to skutečně smutný úkaz, když rodičové křesťanští veškerou svou starost o děti na zaopatření tělesné dítek svých obrací, věčného spasení jejich nedbajíce. A nad to, jak velikým hříchem činí se vinný rodičové ti, jenž i samy děti k zlému mají, jim příkladem zlým předcházejí. Ti se musí přísného soudu Božího obávati!

Ty tedy, duše křesťanská! jsili otcem, jsili matkou, považuj dítky své za dar Boží, jež od tebe jednou požádá, za něž budeš musit jednou odpovídat! Předcházej dobrým příkladem, modli se za dítky, obětuj je Bohu, obracuj při každé příležitosti zřetel jejich k Nejvyššímu, vřtip jim již v útlé srdce jejich vroucí lásku k Spasiteli a účtu k bl. Rodičce Boží, jen tak dočkáš se radosti z nich zde na světě a blaženost jim připravíš na věčnosti.

Modlitba.

O Spasiteli náš! jenž si miloval a žehnal maličké, dejž, abychom dobrým vychováním křesťanským dítkám našim cestu k blaženosti věčné usnadnili a s nimi se jednou v nebesích radovali skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

12. Červenec.

Sv. Jan Gualbert, zakladatel řádu r. 1073.

Sv. Jan, příjmím Gualbert, narodil se ve Florencii, na začátku XI. století, z rodičů bohatých a vznešených. Otec jeho jsa vojenským důstojníkem, vychovával syny své k stavu vojenskému, kteří sotva že z domu přišli, stali se světáky. Rodiče nebránili jim v tom, bez pochyby nic zlého v tom nevidouce! Zvláště Jan vedl život zlý; když se ozývalo svědomí, nedbal na ně a rozkošemi se opijel; nikdo ho nemohl napravit, až se Bůh smiloval nad ním, a sice jak následuje: Hugo, Janův bratr, padl v souboji rukou jistého šlechtice. Dle tehdejších surových mravů měl nejbližší příbuzný právo, smrt svých přátel mstiti. Otec i syn zapřísáhli se, vraha ze světa

zprovoditi. Praha po jeho krvi potkal ho jednou se svou družinou na veliký pátek. Cesta byla úzká, na vyhnutí nebylo ani pomyslet. Uzřev Gualbert vraha, tak se rozpálil, že hned meč tasil. Tento vida, že smrti neujde, skočil s koně, uvrhl se na zem a ruce křížem složiv žádal pro Krista Ježíše, kterýž téhož dne umíraje za vrahy se modlil, aby mu život daroval. Pohled ten působil na Gualberta tak, že meč pustiv vrahovi ruku podal a zdvihaje ho pravil: „Oč mne ve jménu Ukřižovaného prosíš, nesmím ti dnes odepřít a odpustím tobě, i ty se za mne modli, aby Bůh mi odpustil.“

2. Tato udalost způsobila v Gualbertovi nadobytou změnu. Poznav se býti hříšníkem, dostal strachu a vstoupil do kláštera sv. Minia k Benediktinům, a klečmo prosil, aby ho přijali do řehole. Opat ho nechtěl přijít, jednak, že znal jeho život, jednak, že se bál jeho otce. Když ale Jan prositi nepřestával, povolil mu konečně, aby se směl v klášteře zdržovati, ale toliko v oděvu světském. Sotva se dověděl o tom otec, hned do kláštera běžel. Ale Jan nechtěl otci na oči jít, a boje se, aby snad od mnichů konečně rozhněvanému otci vydán nebyl, vzal kdesi oděv klášterní a do kostela běžel. Zde jej položil na oltář, ostříhal si vlasy, oblekl se do něho a postavil se do řady ostatních mnichů, takové horlivosti nad míru se divících. Teď se otevřely brány kláštera. Otec vida syna v oděvu mnišském, trhal bolestí oděv svůj, konečně ukojil ho opat tak, že synu netoliko požehnání dal, ano i mu domlouval, aby pevně v předsevzetí svém stál.

3. Jan Gualbert odložil oděv světský, odložil také mravy světské, a netrvalo dlouho, převýšil všechny bratry cnotmi řeholními. Zvítěziv zmužile nad náruživostmi po smrti opata jednohlasně za nástupce jeho vyvolen byl. Jan pro pokoru nechtěl se uvázati v tuto důstojnost, které mnich ctizádostivý Ubertus úplatkem obdržeti se snažil. S takovým člověkem nechtěl Jan obcovati, a proto s jedním bratrem klášter opustil hledaje sídlo jiné. I přišel do Kamalduly, kde sv. Romuald řád poustevníků zavedl, a odtud putuje do jednoho údolí se dostal, jemuž říkali Vallumbrosa (stinné údolí). V údolí tom nedaleko Florencie nalezl dva poustevníky; zde uminil sobě zůstatí a klášter vystavěti, do něho pak uvéstí mnichy takové, kteří by se uvolili, dokonale zachovávatí zákon sv. Benedikta. Brzo se k němu hrnulo soudruhů spásy chtivých, a Gualbert vida v tom vůli Boží, hned stavěl klášter a tak nový řád řeholníků založil, jimž lid říkal „šedi bratři.“ Jan, maje dar nahlédati do srdce lidského, stal se opatem. Jeho příklad ponoukal více k následování než výmluvnost, krásné a učené řeči. Zvlášt k chudým byl štědrý. Jim k libosti otvíral často všechny špýchary a zásoby kláštera. Jeho pokora byla tak veliká, že ani nižší posvěcení přijítí nechtěl. U každého kláštera založil nemocnici pro choré. Bůh ho brzo oslavil zázraky za živa.

4. Řád ten došel takové obliby, že ještě za živobytí jeho bylo již dvanáct klášterů téhož řádu. Jan měl nad nimi přísnou stráž, aby od prvotní kázně se neu-

chýlili. Jedenkráte přišel do kláštera Moscheto, a vida jej výstavnější a ozdobenější než se na klášter chudý slušelo, pravil k opatovi: „Vy jste mnoho peněz, kterými se mohlo vyživit mnoho chudých, obrátili na stavení své, vzdělali jste si paláce, v kterýchž jako vzácní páni bydlíte. To ale tak zůstatí nemůže a nezůstane.“ Po těch slovech obrátil se k modlitbě, a netrvalo dlouho, rozvodnil se potok okolo kláštera tekoucí, zaplavil celou krajinu a podemlel klášter tak, že se sesul, a nadherné stavení v zříceniny se obrátilo. — Jindy se mu doneslo, že v jistém klášteře mládenec byl přijat, kterýž pominuv chudých přátel veškeré jmění své klášteru odkázal. Sotva že se Jan o tom dověděl, hned běžel do kláštera, dal si listinu okázati a ji roztrhl. Vůbec byl Gualbert největší odpůrce simonie, která tenkráte vyvracovala kázeň a bázeň církevní.

5. Tak působil do 74. roku věku svého, kde ho Spasitel k sobě povolal 12. Července 1073. Papež Coelestin III. ho prohlásil za Svatého. Svůj hrobní nápis sám si sestavil, zní pak takto: „Já Jan věřím a vyznávám onu víru, kterou apoštolové hlásali a ss. otcové ve prvních sněmech potvrdili.“

Vyobrazuje se v šedém rouše řeholním, s obrazem Krista Pána v ruce.

● lásce k nepřátelům.

Jak dobrolíbezno Pánu Bohu je laskavé se chování k těm, kteří nám ublížili na cti, na statku a majetnosti uškodili a ukřivdili, toho máme patrný důkaz na sv. Jana Gualbertovi. Že svému nepříteli ze srdce odpustil, to položilo základ k jeho svatosti a blahoslavenství. Prikázání Spasitelovo, milovati nepřátely, vyplynulo jest z jeho srdce, láskou přetýkajícího, a uvádí do milostiplného pramene tohoto nejsvětějšího srdce každého, kdo to prikázání ovšem těžké, zachovává. Zajisté každý křesťan, který každé uražení milerád odpouští a svého nepřitele miluje, jemu dobře činí a zaň se modlí, nemůže Božskému Vykupiteli větší radosti připraviti, neboť tím vyplňuje nejvyšší stupeň lásky. Všim právem tedy dí sv. Euthymius: „Láska nepřátel je veliké cnosti koruna neb vrchol.“ — Božský Vykupitel sám tuto cnost provozoval a ještě na kříži, než sklonil hlavu svou, svým příkladem jí odporoučel.

Křesťan, který v srdci svém nosí nenávist a pomstu, nezasluhuje jména svého, onť jest vrah, píše sv. Jan (I. 3. 15.). Ovšem stojí tě to někdy tuhý boj, při uraženích a krivdách udusiti nevoli, hněv, mstivost a chovati se tiše, jak by nic; ještě více to stojí přemáhání, ublížiteli odpustiti; největší zápas, zaň se i modlíti, jej milovati, ano jemu dobré činiti. A však, co platno, P. Ježíš to žádá co znamení, kdo je jeho učeníkem; Onť toho vymáhá ve jménu Otce svého, který své slunko vzházeti nechává na dobré i na zlé (Mat. 5.); Onť to žádá pro svou drahocennou krev, kterou za všechny své nepřátely, totiž za všechny hříšníky, prolil, a výslovně praví, že ten nemá se nadíti žádného odpuštění v den soudu, kdo sám nechce odpustiti ze srdce; ano On nás učí se modlíti: „Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.“ Když ale P. Ježíš to od nás žádá, abychom nepřátely milovali, tedy nám zajisté poskytne své milosti, abychom to vykonati mohli. Láska nepřátel má trojí stupeň, jak sám P. Ježíš udává. On chce, abys nepřitele svého miloval srdcem, slovem a skutkem. Srdcem: abys svého nepřitele nikoliv nenáviděl nýbrž srdečnou objímal láskou, a neříkal, jak tak mnozí: Já odpouštím, ale zapomenouti na to — nemohu! Slovem: abys na nepřitele svého promluvil, ho pozdravil a zaň se modlí. Skutkem: abys mu v

nouzi přispěl, ano abys ho sobě získati hleděl tím, že mu zvláštní dobrodiní a důkazy lásky prokazuješ dle slov sv. Pavla: „Premáhej zlé dobrem.“ (Řím. 12, 21.) Máš-li tedy nepřitele, křesťanský čtenáři! neváhej, smíř se. Hle, jaká odměna za to: „Odpouštějte, a bude vám odpuštěno! Hle! jak velikým dlužníkem jsi ty u Boha, a Bůh ti odpouští, jest-li odpustíš bratrovi svému; a co může býti nad to snadnějšího? (sv. Augustin); nebo skrze to nemusíš daleké cesty konati, ani mnoho peněz vydávati stačí jen, abys chtěl, a dobrý skutek je dokonán!“ — Máš-li právě zlost na někoho, nezapadej nad tím slunce — neotálej — co dnes se může státi, proč na zítra odkládati? víš-li, že zítra budeš živ?

M o d l i t b a.

O můj Bože a Otče! rád bych všecky lidi miloval jako Ty; o dej mi srdce láskyplné, tiché, smířlivé, a vyslyš modlitbu mou, kterou k Tobě zřizují za všecky nepřátele své. Dej jim za všecko zlé, co mi udělali, všecky Tvé dobré dary, a pomoz mi, abych každý hněv a mstivost v sobě udusil a tak hoden byl slouiti křesťanem a dítětem Tvým. Amen.

13. Červenec.

Ss. Markéta, panna, mučennice r. 260.

Sv. Markéta (což znamená „perla“) narodila se v druhé polovici III. století v Antiochii Pisidické z rodičů pohanských. Její otec byl kněz pohanský. Po smrti své manželky svěřil dcerušku chůvě, kteráž byla tajně křesťankou, a se svěřeným dítětem as patnáct mil od Antiochie se odstěhovala. Učení její padlo na dobrou půdu, neboť Markéta již co děcko slíbila Bohu zůstatí pannou. Když poněkud odrostla, povolal ji otec domů; k nemalému však zármutku svému z úst jejích slyšel, že ona jest křesťankou a chotí Pána nebeského.

Edestus pokoušel se sice všemožně, od víry jí odvésti; vida pak, že vše marné, rozhněval se velice, a ztrýzniv ji z domů ji vyhnal. Markéta radujíc se, že pro chotě nebeského pohanění nesla, odebrala se k bývalé pěstounce své, u níž službu sprosté děvečky zastávala. Tu žila v skrytosti jako krásná fialka.

2. Když dosáhla 15. roku, počal Dioclekián pronásledovati křesťany. Sv. panna lekla se slyšíc o ohavnostech, kteréž se páchají na křesťanech, a bojíc se nastávajících protiventství prosila Boha o zmužilost a sílu. Toho času přišel do Pisidie za vladaře Olibrius, muž nad míru hrdý a pánovitý. Octnuv se na cestě do města, kde sv. Markéta se zdržovala, uzřev ji ve společnosti tovaryšek, tak velice sličností její dojat byl, že si jí za manželku žádal, a ihned posly vypravil, kteří by jí k němu přivedli. Markéta vidouc se v ruku pohanských vzývala Boha o sílu, než se octla v domě, kde přebýval Olibrius. Olibrius jal se sv. panně vykládati vše to zlé, kteréž ji potká, pakli u vyznání víry katolické setrvá; a pak zase jí představoval veliké štěstí a důstojenství, kteréhož se stane účastna, pakli Krista opustí a bohům vlasteneckým obětovati bude. Na důkaz, že to dobře miní, podával jí ruku svou ke sňatku. Všecko bylo marné. Vida tedy Olibrius, že s ní nic nepořídí, dal sv. pannu svázati a do Antiochie odvésti.

3. Po nějakém čase vydal se sám do Antiochie. Mezi tím časem musela Markéta všecku bídu těžkého žaláře, hlad, žízeň a opuštěnost snášeti. To když nepomohlo, soudil jí veřejně, a sedě na trůně kázal jí přivésti, ale okovy spoutanou. Markéta přišla. Olibrius uzřev ji dvakráte jí co nejlaskavěji domlouval a prosil, aby šetrila mladého věku svého. Domnívaje se, že moudré odpovědi, které mu dávala, od ní nepocházejí, radil jí, aby dle vlastního citu jednala a cizí rady aby neposlouchala. Když ale sv. mučennice mu vykládala, že Duch sv. ústy jejími mluví, tu se rozlobiv Olibrius začal jí vyhrožovati. Vida, že po dobrém sv. pannu nepřemůže, rozkázal jí bičovati, což se s takovou ukrutností dalo, že se krev z celého těla jejího jen lila. Lid jí prosil, aby se dost málo poddala; ona však pravila, že jinak nebude. Tu kázal Olibrius jí na skřípec natáhnouti a železnými hřebeny dříti. Olibrius déle se na to dívati nemoha, kázal jí opět do vězení uvrci. S radostí se vrátila sv. mučennice do žaláře neustále prosíc Boha o vítězství. I osvítilo se vězení její, nevídané veselí rozlilo se po tváři její, a rány všecky okamžitě se zacelily. Patrný tento zázrak dodal jí nové síly.

4. Ráno byla zase vyvedena z vězení a před Olibria postavena. Vida jí úplně zdravou zahorel zase chlipným ohněm, a počal jí úlisně domlouvati. Vida pak, že je vše jalové, hrozil, že bude pálena. S pohrdavou tváří vybízela sv. panna, aby páčil. I kázal pln vzteku hned ji obnažiti, na skřípec natáhnouti a na všech údech pálití, a při tom se jí s dábelským posměchem rouhal. Když byla na polo upálena, kázal jí svázati a do studené vody hoditi. A když se v ní modlila, zatřásla se země, vazby její se rozvázaly, a viděti bylo nad ní bílou holubici na důkaz, že je ne-

vinností křestní obdařena (neboť nebyla křtěna vodou) oč Boha prosila; zcela neporušená vyšla z vody na břeh. Lid přítomný vida to, chválil Boha a uvěřil v Něho.

5. Vida pak Olibrius, co se děje, a o úrad se boje, kázal nejprve ty, co právě v pravého Boha uvěřili, bez odkladu odpraviti; a jelikož se obával, že by ještě mnozí jiní bohy vlastenecké mohli opustiti, poručil, aby také sv. Markétě hlava se srazila. Radostně jako k nějakému veseli ubírala se sv. panna na popraviště. Přišedši na místo, poklekla na kolena, děkovala Bohu za všechna obdržená dobrodiní a milosti, modlila se za blaho Cirkve a všech věrných křestanů a poroučela duši svou do rukou Spasitele svého. Potom sklonila šji svou, na niž padla smrtící rána. Později nad jejím hrobem vystaven byl chrám v Antiochii; křížáky pak vešlo její jméno ve známost i na západě. Těhotné ženy vyzývají ji o pomoc a přispění.

Vyobrazuje se obyčejně, an v jedné ruce drží kříž, zrak k nebesům majíc pozdvižený, v druhé ale řetěz, na kterémž drak uvázán jest. To znamená, že sv. panna pomocí kříže t. víry sv. přemohla draka pekelného, t. Olibria a celé pohanstvo, jenž jest plod dáblův. Někteří povídají, že jí dábel v žaláři pokoušel ve způsobě draka.

Čistota panenská je perla.

Sv. Markéta nosila všim právem své krásné jméno „perla“. Perla roste hluboko v tichých vodách, skrytá mezi dvěma skořápkama. Tak také vyrostla Markéta, a tak má každá panenská duše vyrůstiti ve skrytosti a žití vzdálená od hřmotu zemského, daleko od obcování s lehkomyšlnými, bohaprázdnými světáky.

Jak mile se ta skořápka, ve které se perla utvořuje, otevře a rozdělá, už je perla pokažena, a kromě vody žádná perla nerůstá; tak žádná duše nemůže zůstati čistou a neporušenou, pakli z ustraněnosti se pohne, po společnostech se toulá, mužským nadbíhá a rozkošem se oddává.

V čistých, jak kryštál průhledných vodách daří se perly nejkrásnější, co mají největší cenu. V obcování s Bohem, v modlitbě a rozjímání, tu se utvořují a vzdělávají duše čisté, cudné.

Pravá drahá perla musí býti bílá jako sníh, a třpytiti se jako čistá, jasná krapka vody. Slunce se musí v ní zrcadlit a v ní své paprsky obrážeti: tak musí i panenská duše býti cele čistá; žádná zlá myšlenka, žádná zlá žádost nesmí jí poskrvňovati, a na ní se musí obrážeti tvář Boží t. j. z tváře její musí se dle vzoru Pána Ježíše skvíti každá cnost křesťanská. Perly, jsou-li dlouho vystaveny na povětří, pozbyvají lesku a žloutnou: tak i cudná duše pozbývá své krásy, pakli se mnoho mezi lidí vydává, kteří Boha nemilují a dle Boha živi nejsou.

Perly ozdobují koruny králů a knížat a prodávají se za drahou cenu: tak i čistota panenská veliké požívá ceny; duše panenské jsou nejkrásnější ozdoba Božského Vykupitele a jeho sv. Cirkve.

O křesťanská duše! staniž se i ty sv. Markétou t. j. perlou čistou, k radosti Pána Ježíše a jeho sv. Cirkve.

Modlitba.

O Ježíši! ty milovniče cudných duší! propůjč mi tu milost, abych jak náleží poznala cenu čistoty stavu svému náležitě, a jí vysoce sobě vážila a jí s Tvou pomocí jako sv. Markéta zachovala. Amen.

14. Červenec.

Sv. Bonaventura, církevní učitel r. 1274.

Sv. Bonaventura, ozdoba řádu františkánského, narodil se r. 1221. v Begnarei v Toskánsku z rodičů jak bázní Boží tak i bohatstvím proslulých. Otec jmenoval se Jan Fianza, a matka Maria. Sotva tři léta stár jsa, upadl Jan, tak byl křtěn, do velmi nebezpečné nemoci, tak že již lékařové o jeho uzdravení pochybovali. V bolesti své obrátila se matka na sv. Františka z Assisi a prosila ho, aby za synáčka jejího u Boha orodoval, a že, ozdravne-li, bude z něho Františkán. Sv. František se modlil, a dítě hned ozdravlo, načež Svätý zvolal: „O bona ventura!“ (o šťastná udalost!), proto prý říkali Janovi Bonaventura. Pacholík nyní prospíval u vědách světských i svatých, a brzo dle slibu a přání matky stal se Františkánem. I zde pokračoval až k podivu u vědě, a v bázní Boží. Denně rozjímal umučení Páně a ctil nejsv. Svátost. Zřídka přijímal tělo Páně bez slz lásky a vroucnosti. Slavný učitel Alexander Hales, pod kterým Bonaventura studoval, říkával: „že se zdá, že Adam v tomto mládenci nezhrěšil.“

2. Bonaventurovi bylo asi 30 let, an k rozkazu představených v Paříži na školách řádu theologie učiti musel; i konal to s takovou slávou, že za tři léta na vysokých školách Pařížských musel vyučovati. R. 1256. byl i s věrným přítelem svým sv. Tomášem Aq. za doktora povýšen. Tenkrát se tázal Tomáš Bonaventury, z jakých knih tak hluboké učenosti čerpá? — načež Bonaventura ukázal na krucifix. Dvě léta oslavoval sv. Bonaventura svou učeností universitu, an r. 1256. za generála řádu františkánského byl zvolen, stár jsa 35 let, patrný to důkaz, jak vysoce si všickni ho vážili. Ale nepřijal toho úradu, až sám papež Alexander IV. poručil. Po 18 let ten úrad zastával tak, že ho netoliko milovali, ale i za druhého zakladatele řehole měli. On i hned všechny rozmišky v řádě upokojil a prvotní kázeň veň uvedl, a sice více láskou než tvrdostí a trestem; příklad jeho působil nejvíce. Nikdo na něm nepoznal, že je hlavou řadu, leč v tom, že všechny pře-

vyšoval hlubokou pokorou. Bratry vždy po nebi dychtíti učil.

3. On rozesílal misionáře řádu svého k národům, aby jim zvěstovali víru. To jediné ho při tom bolelo, že záležitostmi řádu zdržován jsa, sám nemohl býti misionářem, a pro víru Kristovu mučenníkem. Aby to poněkud vynahradil, blásal slovo Boží na všech místech, ve kterých se záležitostmi řádu svého zdržeti musel, a to s takovou mocí a prospěchem, že často i nejzatvrzejší hřísníci na pokání se dávali. Kam nemohl osobně přijíti, tam působil skrze spisy své, kterými víru sv. hájil, jméno Páně oslavoval, k pokání zbuzoval. Slovem, nebylo tenkrát žádné poněkud větší záležitosti církevní, v které by sv. tento muž podílu byl neměl. Když spisoval život sv. Františka, chtěl ho sv. Tomáš Aq. navštívit. Slyše pak, co píše, navrátil se řka průvodcím svým: „Nechme v pokoji Svatého spisovati život Svatého.“

4. Sv. Bonaventura stál u všeho lidu, zvláště u papeže v největší vážnosti. Papež Klement IV. chtěl ho učiniti arcibiskupem Yorkským. Ale sv. Bonaventura zdráhal se všemožně, a konečně i na kolenu prosil, aby byl ponechán v chudobě své. Když po smrti téhož papeže kardinálové o novou hlavu Církvi shodnouti se nemohli, ustanovili se konečně na tom, ten že papežem býti má, kterého by Bonaventura za nejhodnějšího uznal. Byl to Řehoř X., rodem Němec. Řehoř, chtěje míti kolem sebe muže učené, vyvolil Bonaventura za kardinála. Bonaventura utíkal a skrýval se před posly papežskými, kam a jak mohl. Konečně ho dopadli v klášteře Mugello čtyry mile od Florencie, jak právě v kuchyni nádoby umývá. I dali mu hned klobouk kardinálský zvěstující, že je biskupem Albánským, a že je v tom vůle sv. Otce, aby se podrobil. Bonaventura prosil, aby se mu aspoň tolik času poprálo, až nádoby umyje, a zatím klobouk na suk pověsil. Když umyl nádoby vzav klobouk, šel vzdávat úctu poslům papežským.

5. Sv. Otec povolal jej teď do Říma, vysvětil za biskupa a vzal sebou do Lyonu na všeobecný sněm církevní. Zde se přede vším jednalo o to, jak by se církev řecká dala opět sjednotiti s latinskou a která by se napravila církevní kázeň. Papež předsedal, a hned vedle něho měl Bonaventura místo. 500 biskupů, 70 opatů a 1000 jiných prelátů, sešlo se zde na sněmě, který papež zvláštní řečí 7. Května 1274 zahájil. Bonaventura byl duší celého sněmu; jeho důvody byly tak rázné, tak důkladné, že Řekové nemohouce odolati jeho učenosti sjednotili se s Církví latinskou. To bylo nejslavnější vítězství, ale i poslední radost. Brzo na to onemocněl, a v noci s 14. na 15. Červenec 1274. sladce usnul v Pánu. Papež sám mu udělil poslední pomazání, smrt jeho způsobila veliký zármutek. Pohřeb byl přeslavný. Pochován byl v kostele františkánském; r. 1482. již prohlásil ho Sixtus IV. za Svatého a r. 1588. papež Sixtus V. za doktora Církve.

Sv. Bonaventura vyobrazuje se co Františkán s kloboukem kardinálským, jak mu anděl podává sv. přijímání.

Dokonalost života.

Jedenkrát se tázal jeden bratr jménem Egidius sv. Bonaventury, jak mohou lidé neučení k spasení přijíti? Sv. Bonaventura odpověděl: „Kdyby Bůh lidem žádné jiné schopnosti nepropůjčil, než toliko té milosti, aby Jej milovali: bylo by na tom již dosti, a byl by to poklad nesmírný. Bohabojná žena může Boha mnohem více milovati než kterýkoli učený bohoslovec.“ Výklad těch slov nenalezá se v následujících, která bratřím svým velmi často opakoval: „Dokonalost života nezakládá se ani na hluboké učenosti, ani na rozjímavé modlitbě, ani na ostatních vznešených skutcích stavu duchovního: než na tom zvláště, abychom své práce každodenní vždy dokonale plnili, a věci obecné a obyčejné činili způsobem nikoli obecným a obyčejným, než ale dokonalým. Ustavivší věrnost ve věcech nepatrných jest velká statečná cnost. Tím křížuje se samoláska a Bohu se každého okamžení dobrolibezná obět přináší.“ — Co je platná učenost bez srdce lásky plného? Mnohý zná všechny zákony církevní zevrub, všechny rubriky i ty nejmenší, a přísně jich zachovává; ale při tom svého bližního nenávidí, kde může ho snižuje a kacířuje, a svou mstu na něm provozuje. Proto povídá sv. Pavel: „Litera zabijí, ale láska vzdělává,“ litera zabijí, t. j. zničuje v srdci srdečnost, odsuzuje každého, kdo jináče sobě počíná, třeba z nejlepšího úmyslu; kdo chce mnohou učeností jen před světem se stkvíti, zabijí v srdci lásku k Bohu a bližnímu a stává se sobcem, který chce býti obdivován pro učenost.

M o d l i t b a.

O Pane Ježíši Kriste! dejž, abych jako sv. sluha Tvůj Bonaventura všechnu vědu z kříže Tvého čerpal, a pro vědu srdce nezanedbával. Amen.

* * *

Bl. Hroznata r. 1217.

Toho samého dne, kde Církev sv. oslavuje sv. učitele svého Bonaventuru, oslavuje země Česká, zvláště pak klášter Tepelský, svátek svého zakladatele, bl. Hroznata ty, šlechtice Českého. Narodiv se téměř mrtvý, na přímluvu Panny Marie obživl, a od matky Panně Marii byl zaslíben. Později i na procházce přejel byl koly kočáru, a předc ho Panna Maria chránila. Hroznata byl tak vychován, že co matka slíbila, sám dobrovolně zvolil. Jedenkrát i v Krakově zázračně od utopení uchráněn byl, což ho všechno potvrdilo v tom, že slíbil, „že Marii Panně, ochranitelkyni své, zvláštní nějakou službu prokáže. Hroznata dospěv v muže byl vzor křesťanského šlechtice, ušlechtilý na těle a na duši. Jsa v Praze u dvoru knížecího pojal za choť jednu z dcer vlasteneckých, a nyní byla jeho jediná touha, syna míti, který by byl dědicem jména a bohatství jeho. A však když se toho štěstí dočkal, tu umřel i synáček, a hned po něm matka jeho. Tak se rozkořaly naděje Hroznatovy! — V tom zpomenul na slib a umínil sobě, klášter založiti a jej na místo dítěte dědicem svého statku ustanoviti.

2. I jal se hned hledati k tomu pohodlné místo, a naleznuv ono místo, kde podnes klášter Teplá stojí, padl na kolena a pomodliv se vstal, uchopil rýč a hluboko zemi přeryv několik košů prsti odnesl z místa,

kde základové klásti se měli. I sám lid byl pro stavení toho svatostanu nadšen, tak že, ačkoli každý dělník poukázán byl, aby si sám po ukončené práci z mísy, ve které peníze ležely, mzdu svou vzal, žádný předč více nevzal, než co troufal, že zasloužil. Roku 1196. byl klášter dostaven. Hroznata nazval ho dle blízkého hradu Tepla a odevzdal ho Praemonstrákům, a kněze Jana za opata ustanovil. Toho času vyzýval papež Celestin III. k boji křížáky do země svaté. Mezi pány českými, kteří táhli, nalezáme též Hroznatu. Než se na cestu vydal, odkázal klášteru téměř veškeré jmění své a poslední tu vůli od knížete Jindřicha potvrditi dal. Vraceje se do vlasti stavil se v Římě, kde si od sv. Otce vyprosil, že klášter pod svou ochranu vzal. Toho času ovdovělá sestra Hroznatova Vojslava založila s bratrem klášter Chotěšov pro praemonstrátky. Vojslava a Judita sestry vstoupily též do toho kláštera. Hroznata byl učinil slib, že poputuje do země svaté.

3. I hned vydal se na cestu. Cesta ho vedla přes Řím, kde vládl veliký papež Innocenc III. Tomu vypravoval příběhy života svého, a že tu v ty dny slíbil do svaté země putovati, ale pro rozličné překážky slibu splniti nemohl, že dva kláštery vystavil a nadal, ale teď aby jim pokoje zahájil a svědomí své upokojil, sám do řehole vstoupiti chce; i prosí tedy, aby sv. Otec tuto obět na výměnu té slíbené poutě křížácké přijíti ráčil. Sv. Otec upokojil ho řka, „že ovšem každému volno je, slibem se vázati: ale kdo s povolením sv. Církve časný slib mění u věčný, Bohu milejší, ten neruší slibu svého.“ Na to oděl ho sám v roucho sv. Norberta a za subdiakona ho vysvětil. Když Hroznata od papeže vyšel a průvodčí ho uzřeli v rouchu sněhobílém, podivili se velice, někteří se radovali, někteří plakali. Hroznata jich těšil, že v tom byla vůle Boží. — Nyní se vrátil do Prahy, kde ještě všeticos poříditi měl.

4. Hroznata vstoupiv do kláštera odemřel zcela světu. Veškeré jeho jmění připadlo klášteru. Opat Jan odkázal mu správu statků klášterních; nerad se tomu Hroznata podrobil, ale z poslušnosti musel. Hroznata byl vzorem dokonalého řeholníka ohledem pokory, čistoty a poslušnosti; ale též dobře jmění klášterní spravoval, které pod jeho pečlivou rukou se rozmnožilo. V tom došly dny Hroznatovy, a cíl jeho života se blížil. Ale že veškerý jeho život byl divů plný, mělo se to i na konci jeho života ukázati. Když jedenkrát nedlouho před smrtí byl u sester v Chotěšově, upadl do nemoci. Sestry ho obsluhovaly laskavě. Tu vytrhna se náhle ze sna volal: „Aj hle! jímají mne, nepřátelé odvádějí mne!“ — Sen ten se brzo vyjevil. Pozdráviv se vracel se opět do Teplý; bylo to na vstoupení Páně (1217), když odešel na statky v Hroznětíně. Tu někteří rytíři okolí Chebského naň číhali a vyčkavše ho vlékli jej na Kinsberk a uvrhše ho do žaláře tak dlouho jej morili, až tam hladem dokonal (14. Července 1217). Bratři ovšem vše učinili, aby ho vysvobodili, nežli se to však do pořádku uvedlo, bl. Hroznata už byl v Pánu.

5. Sluha nebožtíkův donesl bratřím do kláštera smutnou zprávu, že sprostěn jest pán jeho vazeb těles-

ných: Bratři se dali do hrozného kvlení a nařkání. Ale náhle zvolali jako jedněmi ústy: „Pojďme a doneseme milého tatička do lůna jeho chrámu.“ — I šli smutně ke Kinsberku a zaplatili za milou mrtvolu velikou sumu peněz, kterou živou nemohli vykoupiti. Mrtvého našli bez porušení, podobal se spícímu. I položivše ho na máry nesli ho do Teplý, kde odpočívá před velkým oltářem, čekaje budoucího vzkříšení.

Ty pak, milý čtenáři! když přicestovav do lázni světoznámých Mariánských, které patří klášteru Teplskému, uvidíš dvě věži kláštera starobylého; vzpomeň na nábožného bohatýra staročeského, který uměl plniti slib Bohu učiněný a žehnej památce jeho.

15. Červenec.

Sv. Jindřich II., cisař r. 1024.

Sv. Jindřich byl kníže dokonalý a svatý. Od souvěkých nazván nábožný, narodil se r. 973. 6. Května v Abachu. Otec jeho byl vojvoda Bavorský. Nábožní rodičové svěřili výchování synáčka svého sv. Volfgangovi, biskupovi v Řezně, od něhož se vši bedlivostí vyučen a vychován byl. Biskup miloval žáka co syna, a Jindřich zase biskupa ctil co otce svého. Po smrti svého otce roku 995. stal se náš Jindřich vojvodou Bavorským. Nyní potřeboval teprv dobré rady a přítele věrného. A však sv. Volfganga již nebylo mezi živými, umřel před rokem. Jindřich těžce nesa takovou ztrátu chodil, kdykoli mohl, ke hrobu jeho, a tam se s ním v modlitbách radival, tam moudrosti vyhledával. Jednoho dne tam usnul, a zdálo se mu, že vidí biskupa v slávě nebeské, jak ukazuje na stěnu. I

procitnuv upřel oči na stěnu a čte: Post sex (po šesti). I pomyslíl hned: „dnech umru,“ a proto se hned připravoval k smrti. Když minulo šest dnů, myslil, šest neděl, pak šest měsíců a konečně šest let; zatím když minulo těch šest let, ukázalo se teprv, co ta slova znamenala, byl totiž r. 1002. za císaře Německého zvolen, a 8. Července v Mohuči slavně korunován.

2. Jindřich jsa si vědom upřímné vůle, uvázal se bez rozpaku ve vznešenou důstojnost svou. Nikdy nezapomenul, že jedině Bohu za své povýšení má co děkovati. Kterak nyní co císař s křesťanskou spravedlností vládl, nepřátely říše s neohroženou udatností a s patrnou ochranou Svatých porážel, kterak všude kostelům bohatá činil darování, kláštery navštěvoval a jejich příjmy rozmnožoval, kterak sám se svou chotí Kunhutou biskupství Bamberg založil a krásný tamější dóm vzdělal, kterak papeže, biskupy a kněze ctil a lid proti všem nespravedlnostem a utiskování hájil a ubezpečil, kterak všude po zemi bezřády mýtil, kázeň pak a řád obnovoval — o tom všem chci tuto pomlčeti, a to jedině říci, že jest Jindřich pro všechny knížata nejkrásnějším vzorem, a že by se od něho mohli naučiti, šťastně vládnouti nad národy podle vůle Boží.

3. On byl přesvědčen, že nelze jest vládnouti nad žádným lidem bez náboženství, že jedině křesťanská víra může učiniti lid cnostným a šťastným, a že tudíž císař není nic jiného, než obrancem a ochráncem Církve a nástrojem, aby vždy více se rozšiřovalo království Boží. — Sv. víra byla tudíž pravidkem všech jeho činů a podniků. Seč byla síla jeho, vše učinil k oslavení sv. náboženství. Proto cestoval po veškeré říši své, aby všude sv. náboženství pomohl k vážnosti a všem poddaným svým svítil nejkrásnějším příkladem. Především hleděl přemoci sebe sama, a proto přemáhal neustále pýchu a žádost po slávě. Nikdy nebyl žádostiv cti a vyznamenání, ačkoli císařem byl; on se pokládal za služebníka všech, a proto se povídalo, že ještě nebylo nikdy shledáno pod císařským pláštěm nachovým takové pokory veliké. Jen svaté muže přál si okolo sebe míti, a ti byli přátelé jeho nejmilejší, kteří ho upozorňovali na chyby jeho, lichocení sobě při dvoře zapověděl a jich co morové rány se střežil. Když se jedenkráte proti svatému biskupovi Heribertovi Kolínskému z nevědomosti věci zaujíti dal, a konečně nevinnost jeho poznal, tu se vrhl biskupovi k nohám, a dříve povstati nechtěl, až tento ho ubezpečil, že mu všecko ze srdce odpustil.

4. Vyraženými, jaková při dvorech knížat v obyčeji jsou, pohrdal; jeho rozkoší bylo vykonávání povinností svých, a zvláště modlitba, najmě veřejná. Když v chrámě Strasburkém viděl, kterak kanovníci, tehdejší bratři P. Marie zvaní, tak nábožně se modlejí a mši sv. sloužejí, tu z toho takovou radost měl, že si umínil, koruny se odřici a k těm bratřím se přidružit. Jen biskup Verner Strasburský ho od toho zdržel, klada mu na srdce, že povolán jest, moudře panovati a na trůně se posvěcovati. Kde jen mohl, obcoval mši sv. s nejrůznější pobožností, s posvátnou toužebností a největší uctivostí přicházel velmi často ke stolu Páně.

Něžnou oddanost choval k P. Marii; ji sobě byl vyvolil za zvláštní patronku, a rád její chrámy a oltáře navštěvoval. Meškaje v Římě rád se chodil modlit do chrámu řečeného S. Marie maggiore. Na přimluvu nejčistší máteře Páně dovedl to, že vždy čistě živ byl a nevinnost srdce svého až do smrti zachoval. K milým Svatým Božím dětinnou důvěru měl, a oni mu věrně pomáhali v potřebách jeho. Když táhl proti tehdejší pohaným Polákům, kteří biskupství Meziborské pustošili a mnoho kostelů popálili, odporučil sebe a voje své pod ochranu ss. mučenníků Vavřince, Jiřího a Hadriána. Mezi válkou zjevili se tito tři Svati v lesklém zbrojení v čele vojinů křesťanských, a pohané utíkali jati strachem hned při prvním útoku.

5. Jeho láska k chudým byla nad míru veliká; oniť byli jeho dědičové, jim do klína sypal všude almužnu nejštědřejší, žádný od něho neodcházel nevyslyšený. Neméně veliká byla i láska jeho k utrpení. Jeho srdce bylo nad míru tiché a jemné; ale přece musel ke své největší bolesti vésti války mnohé. Jeho vlastní příbuzní zbouřili se proti němu, ano i vlastní bratři tasili proti němu meč. Nevěrní přátelé mučili srdce jeho podezřívostí proti jeho zbožné choti, a konečně trpěl strašně na kámen. A však všecko to snášel se sv. trpělivostí, z lásky k P. Ježíši. — Mezi tím došly dny života sv. Jindřicha ke konci, a přišla doba, kde se se světem, kterému v duši úplný vyhost dal, i tělesně loučiti měl. Jeho zdraví podrylo se ustavičným tělesným i duševním namáháním. R. 1024. byl na Velikonoc ještě v Děvině. Odtud odebral se na zámek Grona. Zde se jeho nemoc přitížila, i znamenal, že se jeho hodinka blíží. Co věrný katolik připravil se co nejpilněji na to okamžení, přijal ss. svátosti s největší zkroušeností, navrátil choť svou neposkvrněnou příbuzenstvu jejímu, a pak Bohem jedině se obíraje skonal 14. Července r. 1024, v 52. roku věku svého. Pochován byl v Bamberce, a již r. 1152. prohlásil ho Eugen III. za Svatého.

On jest patron města a biskupství Bamberského, a vyobrazuje se v císařském ornátě, jak drží na loktě vzorek kostela.

Kterak se velicí páni od sv. Jindřicha mají učít pravé pobožností.

Sv. Jindřich byl vladař dle srdce Božího; onť byl podniknut vznešenou důležitostí svých povinností, a protož nic jiného nevyhledával než oslavení Boha a rozšíření království Božího na zemi. On se pokládal za věrného syna katolické Církve, a dalek toho, aby jí byl utlačoval či obmezoval, vši silou pomáhal, aby mohla rozvíjeti veškerou působnost svoji k blahu lidstva. Byltě mocnár mohutný, rek udatný, a přece na to nezapomenul, že bude muset klásti počet někdy před Bohem jako ten nejchudší poddaný, a sice počet tím přísnější jelikož za živa zaujímal místo nejvyšší. On zevrub zachovával všechny předpisy církevní, v tom svém poddaným nejkrásnějším příkladem předcházel, a všude jím rozkvétala kázeň a pořádek.

O kězby sv. Jindřicha v tom všickni vysocí páni následovali, jak veliké blaho by tím vzešlo národům. Ale bohužel! stává i takových vzácných pánů, kteří na to nemyslejí, že i oni mají Pána v nebesích, a kteří zvláště u

vykonávání svých náboženských povinností vlašni a lhotejní jsou. Nemají a neukazují žádného zálibení v modlitbě, málo jich viděti v kostele, ač by mohli; a jdou-li do kostela, zase člověk musí práti, aby raději doma zůstali, nebo se tam tak neslušně chovají, že by si toho nedovolili ani ve slušné společnosti! — Slovo Boží jim nechutná, ss. svátosti sotva jednou do roka přijímají, knězem pohrdají, jakož i předpisy Církve a osvícenost svou v nevěře hledají. Ano mnozí vysocí páni tak dalece jdou, že Církev a služby její za nepřátele pokládajíce ve všem jim na odpor jsou. Jmenujíte se katolíky nejsou ničím méně, než čím slovou! Co máš tedy dělati, když vidíš na velikých pánech zlý příklad? — Máš se nad tím rmoutit, a P. Boha prosit, aby tyto pány osvětlil, by prohlédli, po jak zlé cestě krácejí. Tak to činili první křesťané! Nemysli sobě ale nikdy: když ti velcí páni na víru nic nedrží a tak lehkomyšlně živi jsou, toť já také mohu! No! to by byl pěkný pořádek. Hle! když je jen několik lidí na světě slepých, hluchých a t. d., tož to projde, a v celku se to ztratí. Ale zle by bylo, kdyby měli býti sami slepci, hluchí a t. d. To by nebylo k vydržení na světě. — Kristus Pán chce, abys představených ve všech spravedlivých věcech byl poslušen, ale příkladu jejich, je-li zlý, nemáš následovati. Nenadávej jim, tím méně ale nedej se popuditi k povstání proti nim, nýbrž pomysli, že jich P. Bůh najde, a že také na ně dojde. (II. Mach. 7, 15. — Colos. 3. — Mat. 11, 25.)

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. vyznavače Jindřicha až na samém trůně takovou pokorou ozdobil: propůjč i nám, abychom vysocí o sobě nesmyšleli, nýbrž slíbené ponížným odměny dosáhli skrze Krista, Pána našeho. Amen.

16. Červenec.

P. Maria s hory Karmel.

(Slavnost sv. škapulíře.)

Nazaret leží na vystupující stěně hornatého údolí, kolem pahorky obkličeno. Vystoupíme-li výš a zřímeli k západu, naskytá se nám moře a veliké pohoří — Karmel — které se co mohutná zeď až do moře táhne. Na posledním vrchu, kde už stěna skalní kolmo do moře se spouští, stojí krásný klášter Karmelitánů. Překrásný kostel mramorový stojí tam ke cti Té, která naproti v Nazaretě před 1800 lety co chudá panna žila. Téměř 1000 let před tím žil na této hoře prorok Eliáš, a žáky kolem sebe sboroval, jakož se podnes dole u hory ukazuje veliká jeskyně, která slove „prorokova škola“, proto že prý zde Eliáš vyučoval žáky své. Řád Karmelitánů také považuje Eliáše za nejstaršího zakladatele svého. Řád ten se šířil s hory Karmel po Asii až do Evropy a vyznamenával se horlivou úctou Panny Marie.

2. V těch dobách, kde Karmelitáni dostali se též do země Anglické, žil tam muž podivuhodný, jménem Šimon. Pocházející z vzácné rodiny již v 12. roku tak mocně byl jat duchem pobožnosti, že opustiv dům otcovský odebral se na poušťku, aby tam jen Pánu Bohu a úctě Panny Marie žiti mohl. Jeho příbytek tam byl dutý dub, odtud dostal přímí „peň“ (Simon

Stock); sotva se v tom dubu mohl narovnat, a předc mu jeho dutina sloužila za lůžko, sednici a kapli zároveň. Modlitba byla jeho jedinou zábavou, a dosáhl v tomto životě kajícím tak vysokého stupně dokonalosti, že s nebeskými bytostmi obcoval, ano že i sama Panna Maria ho oblažila zjevením nejedním. Zvláště to mu zjevila, že bratři s hory Karmel octli se v Anglicku, a aby se k nim přidružil.

3. Hned vyšel Šimon ze svého doupěte, opustil poušť, kde přes 30 let byl se zdržoval, vyhledával Karmelitány, a naleznuv prosil, aby ho přijali do řádu, kdežto našel tak svaté družstvo, že jím obcování s

anděly bylo nahrazeno. Když byl Šimon přijat do řádu, pocítil náramnou toužebnost putovati do země svaté, což mu bylo od představených povoleno. Bos navštívil všechna ta místa, která byla přítomností Spasitelovou posvěcená; potom se ustranil na horu Karmel, kde šest let vedl život nebeský a jedině s nebeskými duchy se vyrážel. Povídalo se, že ho Panna Marie zde zázračným způsobem sílila. Když se vrátil do Anglicka, tu hleděl roznititi vsudy tentýž oheň, kterýmž sám rozňat byl, a sice s takovým výsledkem, že nejen úctové řádu, nýbrž i lid nejrůznější láskou a úctou k Matce Boží naplněn byl.

4. Šimon Stock byl jednohlasně zvolen za generála řádu karmelitánského na zemi. V té důstojnosti nepřestával prositi vroucně Pannu Marii, aby mu ráčila propůjčiti rukojmí její přízně k řádu karmelitskému a znamení neustálé ochrany její. Po mnoha letech slz, modlitby a kajicnosti vyslyšela Matka milosrdenství vyzvání sluhý svého. R. 1251. měl Šimon v Londýně vidění nejbl. Panny; u velikém lesku u prostřed kůrů andělských pravila k němu: „Milý synu! přijmi tento škapulír za znamení mého přátelství a přednost Karmelitánův; kdo s ním umře, nemá přijíti do ohně pekelného; viz znamení spásy, závazek míru a věčné smlouvy! Taková zjevení teprv tenkrát nabývají jistoty, pakli od Církve kat., která je sloupem a utvrzením pravdy, vyšetřeny a potvrzeny jsou. Několik papežů, mezi nimi nejučenější Benedikt XIV. schválili a odporučili nošení škapulíře co znamení zvláštní úcty k nejsv. Panně, udílejíce odpustky těm, kdo s tím předepsané pobožnosti vykonávají. Knížata a národové popílili sobě o závod v nošení škapulíře, a blahoslavená Panna odměnila tuto úctu pomocí všeho druhu k. p. při ohni, tonutí na moři a při jiných nebezpečích.

5. Výminky tohoto bratrstva jsou: Kdo do té bráti vstoupí, musí a) škapulír pořád nositi; b) čistotu, jak na jeho stav náleží, zachovávat; c) denně hodinky k Panně Marii vykonávat; d) nebo kdo číst neumí, za to ve středu a v pátek od masitých pokrmů se zdržovat. Škapulír sám je kus plátna či sukna, který se nosí na krku, a z něhož jedna část napřed na hrud', druhá na zad visí. To se samo sebou rozumí, že v tom není žádné zvláštní moci, že to nesmí považováno býti za žádné čarování: nýbrž je to jen viditelné znamení a vyznání, že někdo chce blahoslavenou Pannu ve zvláštní úctě chovati. Na poděkování za tak velikou přízeň, kterou blahoslavená Panna prokázala řádu karmelitánskému, slaví se podnes 16. Července zvláštní mariánský svátek pod názvem: Panny Marie s hory Karmel.

● Škapulíři.

Mnohý posměváček mohl by vzíti pohoršení na těch slovech „že škapulír chrání člověka před ohněm pekelným“ a mohl by říci: „Tedy může člověk kutit co chce, jen když nosí škapulír, žádným způsobem nepříjde do pekla.“ — A však, to se rozumí samo sebou, že ta slova mají platnost jedině pod tou výminkou, jako k. p. slova Písma sv.: Kdo uvěří a pokřtěn jest, spasen bude; nebo: almužna vysvobozuje od smrti a t. d. Všecka tato a podobná místa Písma sv. nabývají platnosti a pravdy jedině potud, pokud člověk sám se přičiní, zachovávat to, bez čehož nikdy spasen býti nemůže, k. p. že se zdržuje každého smrtelného hříchu, snaží se svědomitě povinnosti stavu svého plniti, každému ze srdce odpouští a t. d. Rovně tak ten, který nosí škapulír, jedině tenkrát může očekávat, že přímluvou blahoslavené Panny od pekla vysvobozen bude, pakli se snaží vésti život, jako se sluší na křesťana a ctitele blahoslavené Panny, kdežto tedy škapulír nížádným způsobem toho od záhuby nemůže chrániti, kdo ve stavu nekajicnosti na věčnost odchází: na druhé straně zase velmi mnoho pádů se vypravuje, kde tací hříšníci, kteří nosili sv. škapulír, nápadným způsobem od zlé smrti uchováni a k obrácení nakloněni byli.

Mohl by však takový posměváček říci: „Nač bych já nosil škapulír a zachovával stanovy bratrstva, když mi nic neprospívá bez života křesťanského? Vedu-li ale život zcela křesťanský, tož se dostanu do nebe i bez škapulíře.“ Za odpověď na to ať slouží slova sv. Petra: „Pak-li ale sotva spravedlivý spasen bude, kde zůstane hříšník?“ — Není to žádná maličkost dospěti k spasení, a dokud žijeme, vězí spasení naše v nejistotě; proto bdělý křesťan chytne se mílerád každého prkna, aby neutonul na moři nebezpečném života tohoto, a dostal se do přístavu spásy věčné; dojista stojí to za něco, ubezpečí-li sobě přímluvu královny nebeské. To pak se stane, vstoupíš-li do bratrstva sv. Škapulíře. Krom toho (té přímluvy a ochrany) připojuje se ten, kdo nosí škapulír, k řádu karmelitánskému a všech jeho dobrých skutků stává se účastným. Též papež Pavel V. udělil plnomocné odpustky těm, kdož po náležitě přípravě v hodině smrti vyřknou sv. jméno „Ježíš“ buď ústy neb v srdci.

Modlitba.

○ Bože! který jsi řád karmelitánský názvem Tvé Rodičky a nejblahoslavenější Panny Marie ozdobil: propůjč nám milostivě, abychom ochráněni přispěním Té, jejížto památku dnes slavně konáme, radostí věčných dojíti udůstojněni byli, skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

17. Červenec.

Sv. Alexius, vyznavač r. 417.

U prostřed IV. století byli v Římě dva vysoce urození a bohatí manželé velmi bohabojně živi. Že neměli dítek, modlili se snažně, aby jim Bůh syna dáti ráčil, slibující, že ho v kázni a bázni Boží vychovávatí budou. Eufimian, tak sloul manžel, měl 300 sluhů a úředníků a stál u veliké vážnosti u všeho lidu, proto že byl nábožný, k chudým štědrý, ke každému vlídný a milostivý. Ale ještě mnohem hodnější byla choť Aglae. Časem se podobal její dům nemocnici, ve kterém každý útočiště nalezal. Pro ty zásluhy stala se matkou, a synáčku novorozenému dalo se na křtu sv. jméno Alexius (Aleš).

2. Alexius byl nad míru dobře vychováván; rodičové ho vedli ke všemu dobrému; on dědil od nich nábožnost a lásku k chudým. Proto již záhy marnost všeho nahlízel, pohodlí se odříkal, aby chudým pomáhal; s rostoucím věkem rostly cnosti jeho. Jedinou žádostí jeho bylo: odříci se světa a ukrytě kdesi život trávití toliko ve službě Boží. Když v muže dospěl, donutili ho rodičové, že se zasnoubil s urozenou a cnostnou pannou Sabinou. Ale v den zasnoubení tanela mu na mysli mnohem živěji než kdy jindy slova Krista Pána řkoucího: „že kdo opustí dům, neb bratry, neb sestry, neb otce, matku, neb manželku, neb syny, aneb pole pro jméno jeho, stokrát více vezme a životem věčným vládnouti bude.“ — I pojal tedy nevěstu do pokoje a mluvil k ní ohnivě o rozličných tajemstvích Božích, a vykládal jí marnost všech věcí pozemských; a když domluvil, snal prsten s prstu, dal ho zasnoubené nevěstě s mnohými jinými řka: „Vezmi

tyto věci na památku, Bůh budiž se mnou a s tebou, — a odkvapil. Za chvíli opustil také otce a matku, opustil Řím, aniž o tom kdo co věděl, a vstoupiv na loď ploul do Edesy.

3. Plavba byla šťastná. Na místo určité se dostav rozdal chudým peníze, které mu zbyly i vše jiné, co měl; oblékl se v oděv kajicní a uzavřel skrytě živu býti až do smrti v chudobě a opovrženosti. Chatrná chýška blíž kostela P. Marie byla jeho obydlím. Neustále se modlil, spával na holé zemi, postíval se téměř neustále; almužna, kterou dostal, přišla zas do rukou chudých. Jeho lásky plné srdce bylo k jiným milosrdnější než-li k sobě. Alexius trávil již 17 let v chýšce své v Edese, an se pověst o něm daleko šířila, a lidé se k němu valili, aby ho uctili a do jeho modlitby se poroučeli. To však se protivilo jeho pokoře a skromnosti. I uzavřel krajinu tu tajně opustiti, zaslíbenou zemi projíti, a pak v Tarsu u kostela sv. Pavla se ubytovati. V tom úmyslu vstoupil na loď. Ale Bůh na něm chtěl ukázati, jak člověk může v sobě přemoci city nejmocnější.

4. Loď totiž, na které Alexius do Palestiny ploul, byla od bouře do Itálie hnána. Alexius drže to za zvláštní zřízení Boží, uminil sobě do rodného města se navrátiti a v domě otcově tajně život trávit. I vstoupil tuhou kázní zohyzděný, odin rouchem nejbídnějším do domu otce svého, prose, aby mu pro Boha přáli nějakého koutečka, ve kterém by se na smrt připravovati mohl. „Bůh vám ten skutek, dobrotivý pane! vynahradí — přidá — a vašince, jsou-li v cizích krajích, bez úrazu do domu dovede!“ — Tato slova dotkla se nejhlubších strun srdce Eufemiánova, jemu napadl na mysl ztracený syn, všechny rány duše jeho se otevřely a sotva zacelené opět krvácející počaly. Proto že ale jakýsi tajný cit k prosícímu poustevníkovi ho táhl, vykázal mu v domě soukromý pokojíček a slíbil ho všim zaopatřovati, čeho potřebovati bude. Ale Alexius vyvolil si vedle schodů sprostou komůrku za obydlí, v níž až do své smrti od nikoho najsa poznán živ byl. I zde vedl život nad míru tuhý. Jídla dával chudým, sám chlebem a vodou se spokojuje. Že ho za to lidé, zvláště sluhové domácí haněli, bláznů mu nadávali a jiné zlé mu prokazovali, k. p. špinou ho polévali, drobty mu jako psovi házeli, tomu se nedivíme uvažujce, co je to často za sprež a nejhorší sorta lidí ti sluhové u velikých pánů. A však Alexius snášel všechno

trpělivě. Ale tento boj byl jen stínem toho boje, který s city duše své bojovati měl. Vidal denně miláčky své, nevěstu, otce, matku; slychal je, jak jich to trápilo, že se nic o něm dověděti nemohou, a přece se jim poznati nedal.

5. Tak ztrávil 17 let; denně chodil na mši sv. do chrámu sv. Petra, svátost oltářní byla jeho osmidenní posilou. V tom oznámil mu Hospodin, že umře. Tu hned Alexius sepsal příběhy života svého, udal známky, dle kterých rodičové syna poznati mohli, a pak se připravil na smrt. Vida pak, že hodinka se blíží, vzal do jedné ruky kříž, do druhé popis živata a usnul v Pánu. Téhož dne konal papež Innocenc I. služby Boží, jimž řízením Božím také císař Honorius a Eufemián přítomni byli. Mezi službami Božími zdálo se papeži, jakoby slyšel hlas říkující: „Jdi do domu Eufemiánova a vyhledej velikého muže svátého, ať oroduje za město Řím.“ Po mši sv. tázal se Innocenc Eufemiána, co to za Sva-

tého muže v domě svém přechovává, načež služebník, kterýž Aleše opatroval, odpověděl, že to nemůže býti žádný jiný než Alexius, který má trpělivost jako anděl, a jehož život je jako život apoštolů. Dychtivě pospíchal Eufemián do komůrky, ve které Alexius přebýval, tento však byl již mrtev. Zpráva o tom dostala se i hned císařovi a papeži, že ten sv. muž již se nalezl. Oba hned přišli k Eufemiánovi a s nimi množství lidu. I přinesli mrtvolu do veliké síně. Papež pomodliv se maličko vzal

list z ruky mrtvého, a tu se zjevilo, že poustevník mrtvý je vlastní syn domácího pána. Co nyní následovalo, to ať si každý představi. Bůh oslavil sluhu svého zázraky. R. 1216. bylo tělo jeho vyzdviženo, a nyní odpočívá v překrásném chrámě pod názvem sv. Bonifacia a Alexia.

Vyobrazuje se v rouchu poutníka, jak leží na lůžku smrtelném pod schody.

V čem záleží bohumilá chudoba?

Milý křesťanský čtenáři! kdybych ti řekl, abys těch Svatých následoval, tož by si se myslím nad takovým požadováním slušně podivil a mně odpověděl: „Jak pak je to možná?“ Ano můžeš mi i říci, že Bůh co takového od tebe ani nežadá, a že můžeš i jiným způsobem Svatým býti a spasení dojíti. Máš dobře! — neboť Bůh vedí někdy Svaté své po cestách, kterým se musíme podívti, po kterých ale nemůžeme vždy za nimi kráčet. A však v takových pádech nalazáme

L.

leckterá pokynutí, jichž si musíme všímati, ač chceme-li spasení dojíti. Že se sv. Alexius dokonce všeho zhostil, co bývá člověku milé a drahé, že v sobě úplně přemohl všechny city i ty nejpřirozenější, to vše poukazuje na slova Spasitelova: „Blahoslaveni chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.“ — Já ti zrovna řeknu, milý křesťane! bez chudoby do nebe nepřídeš; chudým se musíš státi před Bohem, chudým na rozkoše, na ctižádost, na pýchu, na vzdorovitost, na všecko bažení po vysokých úřadech, zkrátka hodně poniženým musíš se státi, sebou před Bohem pohrdati, posledním chtít býti v království Božím, hodně hluboce to cítit v srdci, a být o tom přesvědčen, kterak nejsi nic a nemůžeš nic. K této chudobě dospěješ, když pozorně rozvažovati budeš, jak jsi bídný, hříšný a slabý, a spolu nespustíš zřetele s Ježíše, který od narození až do smrti své volil býti nízkým a opovrženým! Čím více budeš v této chudobě prospívati, čím více sám na sebe budeš zapominati, tím více budeš před Bohem prospívati v přízni a v milostech.

Dále musíš být chudým na statky tohoto světa. Jsi-li již dle postavení svého chudás, máš-li zápasiti s nouzí a nedostatkem, tož buď spokojen se stavem svým, nezáviď boháčům, ale pohled na nevslovnou chudobu P. Ježíše a jeho svaté Matky. Ach! jak málo potřebuje člověk, a přece jak mnoho chce vždy mít! Chudý člověk, který ale mlsně a lakotně pohlíží po statcích a rád by měl hodně peněz, statků a mohovitostí, ten není před Bohem chudým, neboť Bůh hledí na — vůli. Jsi-li však boháčem, zámožným, i tenkrát pro Bůh! nezavěš srdce své na tyto statky pomíjivé. Vždy si to na mysl uvěď, že z toho nic na věčnost nevezmeš, a že ten, kdo mamonu více miluje než Boha, je modloslužebník, který se zlatému teleti klaní. Je mnoho Svatých v nebi, kteří na světě byli velice bohatí, ale při tom předce byli opravdivě chudí duchem. Jim totiž byly ty statky zcela lhostejné, a oni jich používali jediné k tomu, aby jimi působili mnoho dobrého. Konečně musíš býti též chudým na lásce ke stvořením. Ježíš chce mít celé srdce tvé, a praví k tobě: Kdo otce a matku více miluje nežli mne, není mne hoden! (Mat. 10.) Jak pak tedy, kdo miluje nějakou osobu a vede s ní hříšné obcování! — P. Bůh od tebe nezádá, abys jako sv. Alexius utlačil v sobě přirozenou lásku k rodičům, přátelům, k ženě a dítkám a t. d., anebo abys snad do konce jich opustil; ale toho žádá od tebe, abys Ho miloval více než všechny ty jmenované osoby, ano více nežli život svůj, abys se nedal žádným stvořením odloučiti od lásky Boha a Pána svého. (Řím. 8.)

O duše křesťanská! snaž se ze vši síly své po této bohumilé chudobě; ty jí získáš všecko, získáš Boha samého, toho Pána neskončeně bohatého, nejkrásnějšího, který jest pramenem vši slasti, vši blaženosti!

M o d l i t b a.

O můj Bože a Pane! vybav předce srdce moje od statků tohoto světa a od tvorů pozemských; ano zbav mne sebe samého. Hle já se zcela vrhám do náručí Tvého, já věnuji Tobě všecko, co mám; přijmi to všecko, ale daruj mně jediné lásku Tvou. Amen.

18. Červenec.

Sv. Kamillus, zakladatel řádu r. 1614.

Zakladatel řádu: Otců dobré smrti je sv. Kamillus de Lellis. Narodil se r. 1550. v Neapolsku; otec jeho byl voják a matka již obstarlá. Když ho ještě pod srdcem nosila, zdálo se jí jedenkrát ve snách,

jakoby porodila chlapce, který má na prsou červený kříž a jak jiné chlapce vede, též takovým křížem naznačené. Toto vidění se vyplnilo, když Kamillus později založil řád, jehož údové dle vůle sv. Otce nosili na rouchu svém červený kříž, a sice na pravé hrudi. Otec jeho zanedbal jeho vychování, tak že Kamillus se naučil ve škole jen z nouze čísti a psát; ale za to uměl výborně hrát v karty a kostky, což se také u něho stalo náruživostí. V 18. roce stal se vojákem, a táhl s otcem proti Turkům, a však onemocněl a brzo na to umřel otec jeho, který mu nic nezanechal, než co na těle měl. Na větší ještě neštěstí dostal bolavky na obou nohou. Tedy se pronajmul jako sluha do špitálu neuléčitelných v Římě, aby tam vyhojen byl. Proto že však her se odříci nechtěl, byl odtud zahrán. Zase táhl proti Turkům, a však po uzavřeném pokoji bez odměny propuštěn byl. V největší nouzi dělal nádeníka u Kapucínů, když stavěli, kde ale zase karbanil, a jednou všecko až na košili prohrál. Zima byla tuhá,

nouze jeho veliká, ale Pán Bůh ho zcela neopustil. Jednou bezděky slyšel kázání, které ho znepokojilo a k přemýšlení přivedlo, a když ho jednoho dne kvardian Kapucínů pohnutlivě napomínal, tu se mu otevřely oči; poznal nyní, jak bohaprázdne posud živ byl, svých hříchů hořce oplakával, ze všech se vyzpovídal jednomu nábožnému knězi a úplně se obrátil.

2. Nyní uzavřel, zcela světa se odříci, a prosil nejprv u Kapucínů, potom u Františkánů, aby ho přijali, ale pro své bolavé nohy byl odmrstěn. Tedy vstoupil do špitálu sv. Jakoba v Římě, kde čtyry léta nemocné a nezuživé obsluhoval, a zcela zvláště rád umírajícím přispíval, jimž modlitby předříkával, pot utíral, postel spravoval, a zvláště odevzdanost do vůle Boží vstípití hleděl. Mezi tím, co tak obtížnou službu zastával a pořád na nohy trpěl, neustále ve skutcích kajících se cvičil a bez přestání se modlil. Pro svou horlivost v obsluhování nemocných stal se představeným špitálu. V tomto úřadě měl často příležitost pozorovati, s jakou tvrdostí a necitelností zacházejí sluhové, za peníze najatí, s ubohými nemocnými. Tento pohled projel jak nůž jeho srdcem, a přišla mu myšlenka, založiti brát ná-

božných osob, kteří by z lásky k Pánu Ježíši a pro odměnu nebeskou měli obsluhovat nemocné. Když ten svůj plán vyjevil, nalezlo se hned k jeho radosti stejně smýšlejících duší, které se k němu přidružily. Osoby ty, které nyní s ním obsluhu nemocných zastávaly, byly však ještě světské, jen několik kněží se přidružilo.

3. Tu mu poradil jeho zpovědník sv. Filip Neri, aby se dal za kněze vysvětit. A však on uměl jen z nouze čísti a psát, nicméně neklesal v mysl. S železnou pilností nyní dal se do studií, a s pomocí Boží to brzo tak dalece přivedl, že opatřen jsa potřebnými vědomostmi na kněze mohl posvěcen býti. Nyní mu bylo 32 let, a ustanoven byl za správce duchovního při kostele Panně Marie zázračné. Při tom však na své milé nezapomínal, nýbrž založil v jednom klášteře při dotčeném chrámě řád „Otců dobré smrti“ a též od papeže Sixta V. obdržel potvrzení řehole a dovolení, aby na prsou červený kříž nositi směli. Bratři toho řádu museli krom tří obyčejných slibů i čtvrtý skládati, „že nemocným chtějí až do smrti přispívati.“ Nebylo totiž sv. Kamillovi dost na tom, nemocné, i na mor trpící obsluhovat, nýbrž on chtěl spasiti i duše jejich, a proto sám sebe a bratry zavázal, nemocné a umírající až do posledního dechnutí neopouštěti a jim modlitbou, ss. svátostmi a spásitelným domlouváním přispěti, aby šťastně umřeli.

4. Z počátku musel i tento řád jako všecko dobré na světě, vraziti na prudké odpory; a však v důvěře v Boha přemohl on všechny, a obdržel za několik let krásný pohodlný příbytek pro soudruhy své. On chtěl, aby z nich byli opravdu laskyplní obsluhovatelé nemocných, a proto jim sám nejkrásnějším příkladem předcházel. On jich učil, aby předřikávali nemocným, zvláště umírajícím, krátké vzdechy, které nazýváme „modlitby střelní“, a cvičil jich zvláště v rozjímání umučení Pána Ježíše, aby tím těšili nemocné. Také museli bratři navštěvovat po domech umírající a jim v smrti přispěti; ano i na lodě pospíchali, aby na morovou ránu umírající těšili a v posledním boji jich posilňovali. Především ale plápolalo srdce sv. Kamilla horoucí horlivostí pro nemocné a umírající. Měl jen jedinou touhu, totiž, aby jich všech pro nebe získal. Jako anděl přispěl k lůžku nemocných, a velmi mnozí svědkové očití, mezi nimi sv. Filip Neri sám, viděli po boku Svatého i jeho bratří ss. anděle. V bulle, kterou za Svatého byl prohlášen, stojí o něm psáno, že nejnežnější matka nemůže zacházeti lépe se svým jediným nemocným dítětem, než jak Kamillus zacházel s nemocnými. On jim podával pokrmy a léky, čistil jejich postele a sednice, zavazoval jejich rány, těšil, povzbuzoval jich a o všelikých prostředcích přemýšlel, kterak by mohl uleviti bídu jejich. Jeho srdce však přetýkalo láskou a útrpností, když obsluhoval nemocné, kteří nejošklivější rány měli, nebo pro smrad a ošklivé vředy se každému protivovali. Celé noci u nich seděl, ač sám na nohy mnoho vystál, a někdy pro slabost a umdlelost do mdlob padna odnesen býti musel. V čas moru který tehdy v Římě a jinde zuřil, on skutečně divy lásky provozoval. Pospíchal ulicemi a se svými bratřími

vcházel do domů, kdežto kde kdo utíkal, a nouzi trpícím k pomoci přispíval. Nalezl-li na ulici morovou ranou skličené lidi, vzal je na ramena a nosil do špitálu, kde jich laskavě opatroval, neboje se smrti. Z Říma spěchal do Milána a Noly, aby i tam morem skličným přispěl.

5. Mezi tím co tak zázračné skutky lásky vykonával, sám na sebe nezapomínal. Denně oplakával hříchy mladosti své a neměl sebe za hodného, aby mezi lidmi živ byl. Chtěl-li ho někdo zarmoutiti, tož mohl jen ho vychvalovati, neboť všeliká pochvala a čest byla mu protivná. Nikdy netrpěl, aby ho nazvali „zakladatelem řádu“, a ačkoli 27 let úřad představeného byl zastával, nicméně neustál, až byl toho úřadu zbaven, a co jednoduchý bratr v klášteře poslouchati a sloužiti směl. Ač již vysokého stáří dospěl a neustále s nemocnými a umírajícími se obíral, nepřestával tělo své kárati, bdíti a se postiti. Když již nemohl choditi, vláčel se od lůžka k lůžku, aby dohlížel, jest-li se jeho milým nemocným něčeho nedostává, a jim spásitelné napomenutí uděloval. Často ho bylo slyšeti, jak vyvolával slova sv. Františka: „Blahoslavenství, v které já doufám, jest tak veliké, že všechny straši a utrpení pro mne jsou předmětem radosti.“ — Rok před smrtí navštívil domy řádu, které byl po rozličných městech založil. V Janově onemocněl, ale sotva se zase zotavil, hned chodil po špitálech, neboť od svých nemocných rozloučiti se nechtěl. Nyní opět ho zachytila nemoc a jeho smrt se blížila. Když mu to oznámili, zvolal radostně: „Zaradoval jsem se z toho, když mi bylo řečeno: Vejdeme do domu Páně!“ Když ss. svátosti byl přijímal, uzřev sv. hostií v pláči volal: „Poznávám, Pane! že jsem největší hříšník a nehoden milosti, kterou jsi mi prokázal; vysvoboď mne svým neskončeným milosrdenstvím. Celou svou důvěru kladu v zásluhu drahé krve Tvé!“ — A přede tak svatý život vedl a denně se zpovídal. Jak předpověděl, umřel 14. Července 1614. Poslední slova jeho byla: „Ježíš, Maria.“ Benedikt XIV. postavil ho do počtu Svatých.

Vyobrazuje se v černém oděvu řehole své a s pláštěm, červený kříž na prsou, anděl mu po straně.

Proč a jak umírajícím přispěti máme.

Každé srdce dojmající pohled na umírajícího a starostlivost o spásu duše jeho bylot to, co sv. Kamilla přivedlo na tu myšlénku, bratry řádu svého obzvláště zavázati, aby každému umírajícímu, když se s tímto světem rozřehňoval, přispívati museli až do posledního dechnutí života jeho. — Umírání již samo sebou jest tuhy zápas, neboť umírati jest: tento svět opustiti, všecko opustiti, čím člověk vládnouti se domníval, co posud těšovalo srdce jeho; umírání jest oddělení duše od těla, jest úplná zkáza těla; umřítí znamená sklesnouti v temný, studený rov, kde se stane tělo potravou červů a kde zetelejí i kosti jeho; umřítí slove, odebrati se v neznámou věčnost, odkud není žádného navrácení více. Již tato myšlénka úzkostí naplňuje umírajícího a činí mu smrt tak hořkou; a však ještě více ta myšlénka: „Kam přijde duše má? Kterak ona obstojí na pravdě Boží? Jaký ortel ona zaslechne? A když pak umírající přehlédne celý běh života svého, veškeren ten čas, který prožil, a nyní vidí, jak málo je těch dobrých skutků, které konal, za to ale hromada hříchů, kterých se dopustil; když pováží ten veliký příjem

milostí Božích, a tak skrovné užití jich, ach! tenkrát se stanou pravdou slova Písma sv.: „Strach nade strach přijdou na tebe!“ — Když sv. Kamillus, tento tak věrný sluha Boží, na smrtelném lůžku se chvěl, a jedině v zásluhách Kristových naději a důvěru svou vyhledával: jak se povede ubohému hříšníčkovi, který tak dlouho a neobale živ byl? — Co ale úzkost umírajícího na nejvyšší množí, jsou útoky nepřítele zlého, který všecko vynakládá, aby duši k zoufalosti přivedl a překazil, by nečinila pokání. Opuštěný tedy od celého světa, sám vysílený, na těle a duchu zemdlý leží tu umírající, před sebou věčnost a soud, za sebou život nikoliv svatě ztrávený, vedle sebe nepřítele zlého; o kterak nutně zapotřebí má pomoci dobrých přátel, kteří by ho těšili, povzbuzovali, s ním a zaň se modlili o smilování! Pán Ježíš chce, aby všickni učenníci jeho svým bližním přispěli ku pomoci v nouzi a bídě, a jim dle síly své pomáhali, a za to přislíbil odměnu nad míru velikou. A však nikdo se nenachází ve větší bídě a nouzi než umírající; zda-li bys neměla tedy, duše křesťanská! následovat sv. Kamilla a pomáhati nemocným, aby šťastnou hodinku smrti měli?

Jak se máš však při tom chovati? Není dost na tom, abys křesťane u postele nemocného stál, nebo snad s bédováním naň pohlízel, jak tu v bolestech a úzkostech leží; máš přede vším hodně vroucně a srdečně za toho nemocného a umírajícího se modliti a pokud ti možno, jemu ulevění sjednati; máš mu spravovat postel, utíratí s čela pot, podávat mu pití a léky a t. d. — Potom mu máš přimlouvati ale jen líbezně, srdečně a jemně, aby jest-li se to již nestalo, dal se zaopatřiti sv. svátostmi, aby se s P. Bohem smířil, a potom všecko své časné v pořádek uvedl, či se světem pořádek učinil. — Nemocný, který pořad smrt před sebou vidí, zapotřebí má zvláště útěchy, povzbuzení a odevzdanosti do vůle Boží. Proto mu máš tak srdečně, jak jen umíš, a pomalu, zdlouha předřikávati krátké modlitby nebo povzdechnutí, které by rozplamenily duši jeho láskou k P. Ježíši, k důvěře v Něho a k odevzdanosti jí povzbuzující. Ty modlitbičky musejí býti ale velmi kratičké, a nesmíš mu jich předřikati na hlas a hrmotně, nýbrž hláskem líbým, ukolebavým, a po malých přestávkách, či po malých větách. — Dobrý obyčej je to též, držeti mu před očima kříž sv., pobídati ho, aby ho políbil, a při tom lítost a zkroušenost nad hříchy svými zbudil, též aby důvěru v sv. jména Ježíš a Maria v sobě obnovil. — Nejlepší však pomoc pro umírajícího zůstane modlitba. Proto sv. Kamillus takové zvláštní modlitby složil, které se při umírajících říkati měly. Když tedy někdo umírá, klekněte si kolem lůžka jeho, a modlete se za duši jeho, aby šťastně skončil a do nebe přijat byl. Tak vyplňte jeden z nejkrásnějších skutků lásky bližního, a když sami umíráte budete, stane se vám totéž od jiných.

Modlitba.

O Ježíši! který jsi při bolestném zápasu na kříži volal: „Můj Bože, můj Bože! proč jsi mne opustil!“ — neopuštěj pro zásluhu smrti své mou ubohou duši v poslední hodině tohoto života pozemského, a propůjč mně a všem umírajícím tu milost, abychom dokonale odevzdání do vůle Tvého nebeského Otce a v důvěře v Tebe na věčnost se odebrali. Amen.

19. Červenec.

Sv. Vincenc z Pauly, zakladatel řádu r. 1660.

Sv. Vincenc narodil se 24. Dubna 1578. ve vsi Poy u paty hor Pyrenejských ležící, kdež se jeho nábožní

a moudří rodičové rolnictvím dosti skromně živil. Vincenc pásával až do 12. roku stáda otcova, ale již tenkrát divili se všickni jeho zbožné mysli, čistotě mravů a dobrotě k chudým, neboť se píše, že každý uspořené peníz chudým rozdával. Vida otec výborné vlastnosti synovy, ustanovil se na tom, dáti ho na studie v tom úmyslu, aby se knězem stal, a možná-li chudé příbuzenstvo podporoval. Tenkrát měli Františkáni v Akos latinské školy. Jim byl tedy Vincenc svěřen a pod jejich bedlivou rukou pokročil tak daleko v učenosti a v bázni Boží, že již po čtyřech letech vyučováním mladších žáků sebe samého živil. Theologická studia odbyl na školách Tulúsských s prospěchem slavným, načež byl r. 1600. na kněžství vysvěcen. Ačkoli byl Vincenc kněz učený, zbožný a ve všech věcech dobře zachovalý, a ačkoli rozjímáním Písem sv. a čtením dobrých kněh bázeň Boží ustavičně v srdci svém oživoval: přece ještě

nestál na vrchu kř. dokonalosti. Byloť mu třeba, aby se zkoušel v protivenství, a aby v ohni utrpení oné tichosti, trpělivosti a lásky nabyt, kterouž vyvolené duše milosti Boží účastny se staly. Příležitost nedala dlouho na sebe čekati. R. 1605. totiž musel se Vincenc v záležitostech svého příbuzenstva do Narbonu plaviti. Plavba byla šťastná, a v málo hodinách domnívali se býti u cíle, an je náhle přepadla loupežnická loď, a po prudké bitvě svítězivše loupežníci prodali všechny lidi z lodi přemožené za otroky Mohamedánům. Sv. Vincenc byl několikrát prodán a dostal se konečně v moc Ludvíka Mezikurta, rozeného Francouze, kterýž zapřev katolickou víru stal se Mohamedánem.

2. Odpadlec ten poslal Vincence na jeden ze statků svých, kdež se polní prací zanášeti měl. Vincenc nesl neštěstí své s trpělivostí právě křesťanskou, a své spolutrpitele vypravováním, co všecko Svatí a Svěťice Boží

snášeli, tak potěšil, že nejen sv. muži ve všem podobní stáli se chtěli, ale i práce své tak pilně konali, až se bylo milo na to divati. Krušnou práci oslazovali si svatými zpěvy, kterýmž je Vincenc naučil. To vše vidouc Zulma, jedna z žen Merikurtových, nemohla se tomu dosti nadiviti, že všechna role tak krásně a pilně vzdělaná jsou, a že mezi otroky tak načítá pracovitost, svornost a veselost myslí panuje. I tázala se jedné z otrokyň po příčině těch věcí, která jí odpověděla, že od té doby, co Vincenc sem přišel, všechno se změnilo; neboť prý svou mírností a laskavostí i nejsurovější otroky skrocuje a v kázni udržuje. „On jest kněz,“ pravila dále, „a spolubratři ctí ho co proroka, a poslouchají ho co velitele. On obveseluje duši jejich sv. zpěvy a povzbuzuje jich k trpělivosti zbožnými příklady, které jim vypravuje.“ Turkyně žádostiva jsou Vincence poznati, dala si jej zavolati, aby jednu z písní zazpíval; kterýmž otroky vyučil. I pěl líbým ale smutným hlasem Žalm 136. o zajetí Babylonském. Píseň tato vnikla do nejhlubších útrob duše šlechetné Turkyně, tak že si přála poznati víru katolickou; Vincenc s ní rozmlouval, líče krásu, velebnost a spasitelnost učení křesťanského. — Zulma sobě tak zalíbila to učení, že nemohla pochopit, jak pán jí opustiti mohl. I domlouvala mu, aby se stál zase křesťanem. Ludík z Merikurt maje touhu po vlasti, počal pykati zrady své, a poradiv se s Vincencem prodal statky, a opustiv tajně s Vincencem a Zulmou Afriku r. 1607. šťastně na břehy Francouzské přistál.

3. Když se po cestě poněkud zotavili, šli všickni tři přímo k biskupovi do Avenionu, který oba do lůna sv. Církve přijal. Brzo na to odebral se Merikurt s chotí do Říma. Sv. Vincenc jej doprovázel, a vykonav pobožnost zase do Paříže se vrátil. Tam se ujal ve špitále chorých a nemocných jako matka dítek svých. Aby ale nezpupněl, byl od Boha zkoušen. V domě totiž, kde bydlel, přebýval také jakýsi úředník. Ten zapomněv jednou zamknouti přijda domů našel kasy vyloupené. I nařkl Vincencia, a všude ho za zloděje rozkřikoval. Vincenc nesl tu krivdu po šest let, jinak se neháje než: „Bůh zná pravdu!“ Po šesti letech teprve chytili pravého zloděje, co to udělal. Sv. Vincenc musel nyní na rozkaz biskupa Pařížského státi se farářem v Chlichu blíž Paříže. Velice blahodějně tam působil. Za krátký čas byla osada změněna, a každý se tomu divil, co jediný kněz horlivý dovede. Pověst jeho roznášela se od té doby dál a dále, a zraky mnoha lidí upíraly se na něho. I Emanuel Gondi, hrabě z Joygny, žádal, aby pustě faru vychování dítek jeho na se vzal. I získal si brzo v domě tohoto generála galeji Francouzských veliké vážnosti a důvěry.

4. Toho času byla mezi lidem po venkově hrubá neumělost v náboženství, hříchy a nepravosti se páchaly, a mnozí lidé umírali bez pokání. Jedenkrát při zaopatřování 60letého starce poznal, jak lid je mravně skleslý, a skrze generální zpověď ho k poznání a k pokání přivedl, začož tento vděčnost svou veřejně osvědčil. Bohabojné hraběnce pukalo srdce bolestí při pomýšlení, že je více lidu tak zanedbalého jako tento

starce. Chtíc dle možnosti pomoci, nařídila, aby každý pátý rok se držela na jejich statcích sv. misie, a 16000 zl. bylo tomu účelu věnováno. Vincenc se stal ředitelem těch misionářů. Tak povstal řád Lazaristů, který velmi blaze působil. Vida však, že pomocné ruky jeho již zde zapotřebí není, obrátil se do Paříže, aby se na stav tamějších vězení podíval. Zplakal bolestí poznav, jak jsou zanedbáni na těle i na duši, a hned pomáhati počal. Najal přispěním několika dobrodinců prostranný dům, uvedl v něj opuštěný tento lid, pečoval o jejich zdraví, zaopatřoval je vším, co potřebovali, vyučoval jich sv. víře. Odsouzení považujice ho co anděla strážce, otevřeli mu v hříších zastaralá prsa a učinili pokání. Při všech svých nesmírných pracích byl vždy skromný, pokorný a veselý. Dostoupil skoro na vrch křesťanské dokonalosti, tak že ho lidé za jakousi vyšší bytost měl, u dvoru královského ho nazývali „poslem Božím.“

5. Ostatně zachovával sv. Vincenc pokud možno denní pořádek. Vstával každodenně o čtvrté, na to se modlil ve svém pokojíčku ranní modlitby, pak šel do kostela, kde se obyčejně tři hodiny zdržel. Jednu obětovoval sv. rozjímání, na to se modlil litanie o nejsv. jménu Pána Ježíše a odbyl kněžské hodinky, posléz pak sloužil mši sv. s vroucností nejohnivější. Po ranní pobožnosti šel za ostatními povinnostmi. Od toho pořádku neustoupil nikdá, ani při pracích nejtěžších. Nikdy také nevyšel z domu, ani se vrátil, aby se nebyl poklonil nejsv. Svátosti oltární. Večer se modlival kleče hodinky kněžské, potom konal s čeládkou pobožnost večerní, a pak teprv psával listy a jiné pořízenosti odbýval, což nezřídka do noci trvalo. Dosáhl 85. roku, což se za zázrak považuje. V posledních letech bídě se vláčel po berlách, ale přece spravoval všechno ve všech ústavech a brátech, kteréž byl uvedl a založil. Smrt mu byla vítaným hostem a tak úplně s ní se sprátelil, že, když několik dní před smrtí veliká ospalost naň přicházela, usmívaje se řekl: „Za spaním jde v zápětí sestra jeho — smrt.“ V noci 27. Září 1660. padl do veliké slabosti. Vincenc vida, že se hodinka jeho blíží, dal se zaopatřiti ss. svátostmi a zvolav několikrát „O Ježíši můj!“ usnul v Pánu. R. 1712: bylo jeho tělo vyzdvíženo a nalezeno neporušené; r. 1729 po mnohých zázracích od papeže Benedikta XIII. slavně světu za Svatého byl prohlášen.

Ústavy sv. Vincencia.

Láska k Bohu a k bližnímu u sv. Vincencia byla tak veliká, že se sotva dá vymyslet případ v životě lidském, pro který by on nebyl nějaký ústav uvedl, anebo tovaryšstvo nebyl založil. On zřídil sesterstvo dobročinných paní, které chudý lid na blízku a vzdálí potravou a šatstvem zaopatřovaly, v zármutku jej těšily a v chorobě zaopatřiti dávaly.

On uvedl do Francouz tovaryšstvo sv. Karla Bor. pro žebráky ustanovené; on založil klášter Majdalenský pro padlé ženské; sesterstvo paniček sv. kříže pro vychovávání děvčat; několik domů pro nalezené, které sám do těch ústavů snášel; špitál pro staré schudlé řemeslníky; ústav blázince a velikou nemocnici v Paříži. On vysílal své misionáře do Afriky, do Irska, Skotska a do jiných zemí; on dal Lotringům, válkami znuzeným dva miliony zlatých, které

po zemi vyžebal; a praví se, že skrz ruce jeho více než deset milionů zlatých chudým a nešťastným se doručilo.

A však dva ústavy jeho zvláštního zasluhují povšimnutí, a sice

1. řád Lazaristů. Začátek učiněn od šlechtné hraběnky Gondy. Dlouho se mu to dílo nechťelo dařiti, konečně poslal Bůh nových pomocníků, s nimiž se umístil v klášteře sv. Lazara v Paříži, odkud obdrželi jméno Lazaristů. Papež Urban VIII. brát tu potvrdil r. 1632. Kněží tito měli tu povinnost, samy sebe zdokonalovati, hříšníky ss. misiemi napravovati a mladé duchovníky na úřad pastýřský připravovati. K tomu se zavázali sliby jednoduchými. Vincenc byl jejich představeným; největší chudoba panovala v domě horlivých kněží těchto, ale nejchudší z nich byl Vincenc. Jeho nejmilejším pokrmem bylo, co zbylo bratřím. Často se vydal na cesty bez peněz, a vyžebřával jsi chlebiček svůj. Proto tolik působil tito kněží. Kamkoli se octli, probudili hned cit pro náboženství a cnosti; největší hříšníci byli obměkčeni, kacíři odprisahali se bludů svých, a všeobecných zpovědí čítáno na tisíce. Ještě za života sv. Vincencia drženo po Francouzsku více než 700 misíí, a Vincenc ještě co stařec 80-letý pracoval o spasení duší lidských.

2. Kde vymizí náboženství ze srdce, tam zmizí i Boží požehnání, a s mravní spustlostí vede se za ruku všeobecná s chudlost. Vincenc i tomu chtěl odpomoci. Ss. misiemi hleděl sv. viru a lásku vštípniti do srdcí lidských, a nikdy nevysychajícím milosrdenstvím hleděl odpomoci žebráčené a všeobecné bídě. I poznal, že jedině spojenými silami pomoci možno. Bůh mu poslal v osobě vdovy zbožné le Gras, rozené Louise Marillac, horlivou tovaryšku. Jejím přičiněním podařilo se mu, založiti brát paníček, které by měly podporovati nuzné, zvláště ty, kteří se za chudobu svou stydí a podávajíc jim almužny i srdce jejich pro Boha získati mají. Neskočeně mnoho dobrého tento ústav působí k blahu tisícův po Francouzsku a říši německé. Nejkrásnější však dílo, které sv. Vincenc s pomocí této nábožné vdovy k skutku přivedl, je

3. po celém světě známý řád milosrdných sester k opatrování nemocných. Tento řád rozšířil se po celém světě, a rozšířil nevyslovného požehnání k útěše trpícího člověčenstva. I Francouzská revolucí, která hrozila zničití všecko, což svatého, ušetřila milosrdných sester, protestanté i nevěřící obdivují se těmto andělům v postavě lidské. Řád ten je nejkrásnější dílo sv. Vincencia, nejvroucnější kvítko v zahrádě Církve sv.

Modlitba.

Bože! který jsi sv. Vincencia zvláštním darem obdařil, aby ehudým Evangelium hlásal a ozdobo řádu kněžského rozmnožil: propůjč milostivě, abychom my, jenž jeho zbožné zásluhy ctíme, též jeho cnostmi vzdělání byli. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

20. Červenec.

Sv. Eliáš, prorok, patron Chorvatův.

Naši milí bratři Slované mají za své patrony zemské 1) sv. Eliáše, proroka; 2) druhý svátek zasvěcený mají sv. Rocha (16. Srpna), a nyní 3) si vyprosili u sv. Stolice, aby směli s námi slaviti 5. Července ss. Cyrilla a Methoda. Na sv. Eliáše a Rocha mají svátek zasvěcený.

Nejznamenitější z proroků v království Israelském byl Eliáš. Kdy a kde se vlastně prorok ten narodil, a jaké osudy ho potkaly, než veřejně co prorok Páně vystoupil, o tom o všem nemáme žádných jistých a přesných zpráv. Živ byl za panování Achaba krále, jenž byl

z nejhorších v Israeli. Nebo jemu nebylo dost, že chodě ve hříších Jeroboamových, ale pojal také modloslužebnou Jezabelu, která proroky vraždila, a vystavěl Baalovi v Samaři chrám a klaněl se jemu. Hospodin chtěje ho potrestati i na cestu pokání přivesti, poslal k němu Eliáše proroka, který mu oznámil, že nebude pršet v Israeli, až zase mu oznámí. To oznámiv pomodlil se Eliáš nejprv u potoka Karith; a když i ten vyschnul, šel na rozkaz Boží do Sarepty Sidonské, kde ho žena vdova po celý ten čas živila, jízto mouku a olej zázračně rozmnožil.

2. Již nepršelo tři léta a šest měsíců, a hlad nesmírný panoval po vsi Samaři. Tu smilovav se Hospodin nad bídným lidem ráčil sejmuti trest, kterýž byl za modloslužebnost uložil. I ukázal se zase Eliáš Achabovi, a na důkaz, že mimo Boha jediného jiných bohů není, řekl Achabovi, aby shromáždil veškeren lid Israelský na horu Karmel, a 450 kněží Baalových. Když se tam sešli, přistoupiv Eliáš řekl: „Dokavad kulhati budete na dvě strany? Je-li Hospodin Bohem, následujte Ho samého; pakli Baal, držte se ho!“ Lid neřikal nic. I opět řekl Eliáš: „Já jsem sám jediný tuto prorok Hospodinův; proroků pak Baalových je 450. Necht jsou nám dáni dva býkové, a kněží Baalovi necht sobě vyberou jednoho — at ho vloží na dříví, ale oheň at nepodkládají. Ja pak připravím druhého, vložím na dříví a též ohně nepodložím. Pak vzývejme jména bohů svých. Bůh, který ohněm vyslyší, ten at jest Bohem.“ — I zvolal veškeren lid: „Návrh ten jest velmi dobrý.“

3. Kněží Baalovi vzali býka, připravili ho, vzývali jméno Baal od jitra až do poledne říkajíc: „Baale! vyslyš nás!“ Ale nebylo hlasu, aniž kdo byl odpověděl! Když pak bylo již poledne, přimlouval Eliáš kněží Baalovým, aby více křičeli, že snad bůh jejich spí. I tu počali křičeti z plného hrdla, až ochraptěli. Když ale ani tu žádný oheň s nebe nepřicházel, řekl lidu: „Pojďtež ke mně!“ A když k němu lid přistoupil, upravil oltář Hospodina, který byl zbořený od modlářů, udělal strouhu vůkol něho, srovnal svrchu dříví, rozsekal na kusy býka, vložil ho na dříví a nechal třikrát politi čtyřmi stoudvemi vody obět zápalnou a dříví, tak že vody okolo oltáře tekly a strouhu naplnily, a potom vzýval Hospodina o vyslyšení. I padl oheň Hospodinův a strávil obět zápalnou, dříví, kamení a vodu, která byla ve strouze, vypil. Což když uzřel veškeren lid, padl na tvář svou a zvolal: „Hospodin jest Bůh, Hospodin jest Bůh!“ a modly opustil. Poněvadž se Hospodin tak osvědčil, nemohli kněží modlářští na živě trpění býti; jednak proto, že šidili lid, rouhali se pravému Bohu a zradili Jej; jednak, aby trestání byli za podíl, který měli na zavraždění proroků Hospodinových. I žádal Eliáš, aby do jednoho byli vyhlazeni. Což když se stalo, Eliáš opět se modlil, a hle! nebesa se zamračila, a padl s nebe déšť hojný a úrodný.

4. Když bezbožná Jezabel uslyšela, co se s kněžími modlářskými stalo, vzkázala Eliášovi, že za to zítra sám zabit bude. Eliáš ale odešel do Bersabee

Júdské, a ukryl se na poušti. Zde byl takovou úzkostí stísněn, že si přál umřít. Mezi tím, co se skrýval na hoře Horeb, a Hazeale za krále nad Syrii, Jehu za krále nad Israelem, a Elizea za proroka pomazal: zachtělo se králi Achabovi zahrady Nabothovy, která ležela vedle paláce královského. Naboth ale nechtěl králi postoupiti dědictví otců svých. To zarmoutilo krále tak, že zlostí ani jisti nemohl. I navedla Jezabel listem starší města, aby postavili proti Nabothovi dva svědky, kteří by svědčili, že se rouhal proti Hospodinu a králi zlořečil. I stalo se tak, a Naboth byl potom ukamenován, Achab pak ujal vinici jeho. Na rozkaz Boží ale vyšel mu Eliáš vstříc a řekl k němu: Tote praví Hospodin. „Na tom místě, na kterém lizali psi krev Nabothovu, i tvou krev lizati budou,“ a mnohou bídu mu oznámil, která přijde na dům jeho.

5. Když uslyšel Achab řeči tyto, roztrhl roucho své, přikryl žíní tělo své a postil se, a spal v pytli a chodil s hlavou skloněnou. I stala se řeč Hospodinova k Eliášovi: „Proto že ponížil se Achab tak pro mne, neuvedu toho zlého za dnů jeho, ale za dnů synů jeho uvedu to zlé na dům jeho.“ — A tak se stalo. Po třech letech táhl Achab v boj proti Syrským a raněn jest těžce střelou. I zůstal na voze svém až do večera, a v západ slunce zemřel; tekla pak krev z rány do vozu. A když myli vůz u rybníka, lizali psi krev jeho. Jezabel ale po nějakém čase na to v zbouření z okna dolů svržena a od psů sežrána byla. Teď ale došli dnové Eliášova pozemského putování ku konci. Bůh pak ho pojal do nebe u vichru, slibiv Elizeovi, co si žádal, že bude v něm dvojnásobně duch prorocký jeho. Eliseus vida, jak mistr jeho u vichru byl do nebe vzat, zvolal: „Otče můj, Otče můj!“ a neviděl ho více.

To všechno nám vypravuje o Eliášovi obšírně třetí a čtvrtá kniha královská.

Porovnání starého Zákona s novým.

Sv. Eliáš jest jeden z nejvelebnějších osobností starého Zákona. Pročež nebude od místa, abychom zde porovnali starý Zákon se Zákonem novým.

Když se stává nějaké veliké, památné stavení: tož se položí nejprv pevný základ, pak se sestaví pořádné, příhodné lešení, a prostředkem tohoto lešení staví se tak dlouho, až to zamýšlené, žádoucí stavení ke konci přivedeno a dostaveno jest. Na to pak se lešení strhne, a objeví se nová stavba v úplné nové kráse své před zrakoma žasnoucích diváků. Lešení pak se strhne, protože ho po vystavení domu již dále potřeba není.

Tak dělal ten stavitel nebeský, Bůh, když stvořiv člověka jal se stavěti dům Církve sv. katolické. Nejprv byl položen základ, a tento základ bylo desatero Božích přikázání, a to lešení byly obřady Církve starého Zákona a všechny přípravy, jichž bylo zapotřebí, aby Spasitel světa, vtělený Syn Boží, Ježíš Kristus, na svět přišel. Když pak On sám se mezi námi octnul; tu již byla dostavená Církev katolická; základ zůstal, totiž deset Božích přikázání; ale to lešení t. j. obřady starého Zákona, bylo odnešeno a se ctí pochováno.

Rozdíl pak obou těch Zákonů jest, jak následuje:

I. V obou zákonech stalo se člověčenstvu od Boha zjevení, v obou zákonech oznámil Otec nebeský lidem vůli svou ale jak nestejným, jak rozdílným způsobem!

V starém Zákoně dělo se to s výjevů děsnými, se strachem a hrůzou. Neboť když na vrcholky hory Sinai sestu-

poval Hospodin, aby mluvil k synům Israelským a zjevil jim vůli svou, strhlo se divadlo, na které bez trnutí a úžasu hleděti nebylo lze. Hora obalila se ohněm, kouř hustý valil se z temena jejího, hromobití rachotivé otrásalo jejím základem „i byla všechna hora hrůzná.“ (Exod. 19, 18.); a lid stoje opodál pod horou bledl hrůzou, chvěl se úzkostí, až přemožen strachem nevyslovitelným na tváře padal a prosebně volal: Ať k nám nemluví Hospodin, abychom neumřeli. (Exod. 20, 18.)

Také v novém Zákoně zjevil se Bůh lidem, ale jak docela, docela jináče! Tu nebylo mračen, kouře, nebylo ohně, nebylo hromobití! Na místě hory plameny obalené a hromů strašných zjevil se Bůh v novém Zákoně v osobě P. Krista, jenž krásným vzezřením každou duši sobě naklonil, slovem líbezným každé srdce pohnul a neunavenou dobročinností všecko všude k díkům sobě zavázal. Před Ním, před jeho slovy nechvěli se lidé hrůzou jako Židé na patě hory Sinai ale s toužebností nenasytnou poslouchali Jej, i na potřeby přirozené, na pokrm a na spánek zapominající; a když až do třetího dne bez unavení poslouchali slovo Boží z úst Kristových plynoucí: tu teprv s radostným nadšením volali: „Blahoslavený život, který Tebe nosil, a prsy, kterých jsi požíval.“ (Luk. 11.)

II. V obou zákonech žádá Bůh od člověka, aby Jeho přikázání ctil a jich s ochotou ostrihal, ale jak nestejným, jak rozdílným opět způsobem!

V starém Zákoně dělo se to s přísností, že by člověk zmalomyslněti mohl. Nebylo zajisté málo řečeno, když Hospodin velel: „Bohů jiných vedle mne mítí nebudeš, — a kdoby se uchýlil k modlám, smrti ať zemře, — kdoby se rouhal jménu Hospodinovu, kamením uhází ho všecko množství — kdoby zneuctil otce aneb matky, ať umře — a žena spáchavši nevěru, ať zahyne a kamením ji uházejí muži města toho.“ (Lev. 24, 16.; Exod. 21, 17.; Deuter. 22, 11.)

Přísněji nemůže poslušnosti nařízeno býti. — Docela, docela jináče ukládá Kristus P. povinnost poslušnosti v Zákoně novém. Tu není hrozeb, ani smrti, není kamenování; ale pod jiným závazkem, pod závazkem nejmilejším, pod závazkem lásky Krista P. poslušnost požaduje.

A Nejmilejší! když tedy P. Ježíš volá: „Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby kdo věří nezahynul“ (Jan 3, 6.) a když miláček jeho sv. Jan v ten smysl dále nabízí: „Milujme Boha, nebo nás Bůh prvé miloval“ (Jan 4, 14.) ať! zda-li tu srdce citlivé spíše neposlechne, než na všechny ty krvavé hrozby Zákona starého?

III. V obou Zákonech Bůh sám úctu zevnější pro sebe nařídil a zjevil, jakými obřady sv. ctěn býti chce — ale i toto způsobem jak rozdílným!

1. V starém Zákoně smělo se jen do chrámu v Jerusalémě chodit a obětovat: jinde obětovat bylo zakázáno co zrada Hospodinova.

V Zákoně novém Ježíš Kristus nás poučil: „Ani na hoře Garizim, ani v Jerusalémě, ale v duchu a pravdě na každém místě Bohu klanět se budete.“ (Jan 4.)

2. V starém Zákoně lid modlil se toliko v předsíních chrámu a do Svatyně krom kněží nedostal se nikdy; lid jen s bázní sv. volal k Bohu v bázní otrocké: Elóhíma, Adonai t. j. Hospodine, Pane náš!

V novém Zákoně Ježíš Kristus nám dovolil, abychom k Bohu bez bázně volali: Otče náš! a jsouce všickni děti nebeského Otce, vcházíme až do Svatyně, ano až ke stolu jeho! —

3. V starém Zákoně i ty oběti byly přísné, ba ukrutné; a když se hovádka před oltářem kamenným zabijela a nápotem v plamenech obětních upalovala: nebylo lze na to bez hrůzy a trnutí se dívat.

V Zákoně novém nic toho není; a když Beránek nevinný Kristus v prostinské způsobě chleba a vína na oltářech našich Otců nebeskému za obět se podává: tu v pohledu na nejdůstojnější oběť tuto nepojímá srdce naše jiný cit, leč

pocit radostného plesu a nejrůznější vděčnosti k milému Spasiteli.

IV. V starém Zákoně byl položen jenom základ k Církvi, v novém Zákoně přistoupilo dokončení. Lidé v starém Zákoně zachovávali Zákon Páně pouze dle litery a písmeny, hluboký význam přikázání Božích ještě jim nebyl otevřen. Spasitel sám nás o tom poučuje k. p. rka: „Slyšeli jste, že řečeno jest starým: Nezabiješ; pakli by kdo zabil, hoden bude soudu. Ale jáť pravím vám... (Mat. 5.) j. ř. V starém Zákoně se mysli, že stačí, jen někoho nezabít, že ale dovoleno se hněvati v srdci, nebo i hněv klením a nadáváním projevovati. Ale jáť pravím vám: ani hněvat se nemáte v srdci na bližního, ani zlost svou klením a nadáváním na jevo dávat, — nebo hněv je začátek vraždy.

A tak jiné přikázání Boží dle litery sobě v starém Zákoně vykládali a zachovávali, tak že za časů Krista Pána vůdcové lidu, Fariseové a zákonníci všelikou svátost v tom vyhledávali, že zevnitř a na oko zákon a obřady plnili, uvnitř pak všecken neřád hříšný přechovávali, a odtud P. Ježíš řekl svým: „Nebude-li hojnější spravedlnost Vaše než-li... t. j. nejen podle litery, ale i podle ducha máte Zákon zachovávat, chcete-li se líbiti Otci nebeskému a dojíti života věčného.

V. V starém Zákoně konečně měl Bůh jeden národ vyvolený, totiž národ Židovský, jehož byl nejen Bohem ale i jediným pozemským králem. Tento národ vyvolený byl pro jiné pohanské národy tím, čím je kněz ostatnímu lidu, totiž: učitelem pravého zjevení Božího. V tomto národě chtěl Bůh udržeti pravou známost pravdy Boží a mravů svatých; v tom národě činil přípravy, aby v plnosti času Spasitel světa se narodil. A proto v starém Zákoně národ Židovský sloužil vyvoleným a na jistou zem byl obmezen a od všech národů odloučen a přísně ohrazen.

Jináče v Zákoně novém! Tu již není žádného národa vyvoleného, a jak sv. Pavel napsal, zeď mezi Židem a pohanem je strhlá, Žid a Řek jsou oba Synové Boží, vykoupení drahou krví Spasitelovou, Synové jedné matky Církve. V novém Zákoně Žid nemá své vlasti, ale rozstrkán jest mezi všemi národy; aby svět poznal, že už nemá býti na světě národa vyvoleného, který by se směl hrdě nad jiné vypínati, se jim za vůdce a mistra samoděk vtírati a vnučovati; neboť jsme stejně oprávněné rodiny v domě Božím.

M o d l i t b a.

Hospodine! smiluj se nad nami! Ty, jenž Písmem obojího Zákona nás poučuješ, popřej nám, abychom poznali, že co v starém Zákoně bylo oznámeno, v novém Zákoně bylo vyplněno v Kristu Pánu. Amen.

21. Červenec.

S v. Daniel, prorok.

Vyvrátiv král Nabuchodonosor z Božího dopuštění království Židovské a Jerusálém, odvedl téměř všechny Židy do Babylona do zajetí. V zajetí naučili se teprv Boha svého znáti, a od té doby zůstali Bohu věrni. Mezi zajatými byli také Daniel, Ananiáš, Azariáš a Mizael, mládenci vznešení rodem, krásou těla a ducha nad jiné vynikající. Král nařídil, aby pokrm s jeho stolu dostávali, písmu Chaldejskému učeni a za tři leta tak vychování byli, by jemu sloužití mohli. A však mládenci svědomití nechtěli užívatí pokrmů modlářských, a po-

prosili komorníka, aby jim dával jen zeleninu k jedení a vodu k pití. Boje se, aby nebyli hubení, nejprv nechtěl; ale ku prosbě Danielově na deset dní toho zkusiti se uvolil. Po desíti dnech vypadali plnější než-li ostatní mladíci, kteří jedli se stolu královského. Za to jim dal Bůh moudrost; Danielovi pak krom toho dar, že uměl sny vykládati. Po třech letech staly se královskými.

2. Toho času měl král Nabuchodonosor sen o soše obrovské, z rozličných kovů na hliněných nohách stojící, která kusem skály byla roztlučena. I zděsil se toho; ale když se probudil, nemohl se naň upamatovati. Hadači svolaní neuhodli, co se mu zdálo. Tedy kázal král je usmrtiti. Hledali pak Danieli a soudruhy jeho, aby zahynuli. Ale Daniel vyprosiv si lhůtu a prosiv Boha o milost uhodl, co se králi zdálo, a též mu to oznámil. Král povýšil za to Daniele, dal mu dary veliké a ustanovil jej knížetem nad krajinou Babylonskou, a zůstal podporou krajanů svých a ochráncem každého nevinného, jak víme z historie o Zuzanně. V tom umřel král, a po něm vládl Baltazar, pán hrdý a prostopášný. Ten učinil hody veliké při dvoře, a když pili již opilí jsouce z nádob posvátných, které Nabuchodonosor odnesl z chrámu Jerusálémského: ukázali se prstové, jako ruky člověka pišícího na stěně paláce královského. Král lekna se rozkázal hadačům, aby mu řekli, co znamená to písmo? Ale oni neuhodli. Až královna oznámila, že toho dovede Daniel. Daniel zavolán byv četl: Mane, Thekel, Phares t. j. Sečetl Bůh království tvé a doplnil je; zvážen jsi na váze a lehkýs nalezen; rozděleno bude království tvé a dáno bude Medským a Perským. — Tedy Daniel oblečen jest v šarlát a zlatý řetěz dán na hrdlo jeho: a prohlášeno jest o něm, že jest třetím v království jeho. A v tu noc zabit jest Baltazar, a Darius Medský nastoupil trůn.

3. Darius si Daniele velice vážil a ustanovil jej za knížete nad úředníky svými, a hodlal jej ustanoviti nade vším královstvím. Tím rozhněvali se ze závisti a nepřipraveně ostatní knížata a úředníci na Daniele a hledali bezživotí jeho. Nemohouce právem, uradili se úskokem o život jej připraviti. I přemluvili krále, aby dal rozkaz, že kdo by koli v 30 dnech k Bohu se modlil, neb někoho, vyjímaje krále o něco prosil, do jámy lvové uvržen bude. Tedy Daniel, který se k Bohu modlit nepřestal, byl uvržen do jámy lvové, ač se král nad tím rmoutil, nerad, ale přece Daniele předhodil lvům hladovým. Ale Bůh poslal anděla svého, který zavřel ústa lvům, a oni jako krotcí psíkové vinuli se k Danielovi spravedlivému, ani v nejmenším mu neškodivše. To když viděl král, velmi se z toho radoval, a hned rozkázal Daniele z jámy vytáhnouti a jeho sočitele tam hoditi, kde bídne zhylni. Na to vydal poručení, aby v říši jeho ctěn byl Bůh Danielův. Daniel pak zůstal od té doby v přízni králově, a dobře se mu vedlo.

4. Když umřel Darius, ujal Cyrus Perský žezlo vlády jeho. I byl též Daniel u Cyra vážen a vzácnější nad všechny přátely jeho. Tenkrát byla v Babylone modla Běl, na kterou se denně nakládalo dvanáct měr mouky, čtyřicet ovec a šest džbánů vína. Král cho-

díl každý den ctít modlu tu; ale Daniel se klaníval Bohu svému. Tedy řekl král Danielovi: Proč se neklaníš Béli? Daniel odpověděl: „Proto že nectím model rukou udělaných, ale živého Boha, kterýž stvořil nebe i zemi, i moc má nade vším. Tento bůh ale je vnitř hliněný a zevnitř měděný, aniž kdy jí.“ I rozhněvav se král povolal kněží Bělových a řekl jim: „Nepovíte-li mi, kdo pojídá potravu tu, zemřete: pak-li ukážete, že Běl ty věci jídá, umře Daniel, protože se rouhal Béli.“ Daniel pravil: „Staň se podle slova tvého.“ I přišel král s Danielem do chrámu Béla. A když kněží jeho vyšli, předloživ král Béli pokrmu, Daniel pak rozkázal sluhům svým přinésti popele, kterýž před králem po celém chrámě potrousil, a vyšedše zavřeli dvěře a zapečetivše je prstenem královským odešli. Ale kněží přišedše v noci podle obyčeje svého s ženami a dětmi svými snědli a vypili všecko. I vstal ráno král, a Daniel šel s ním, o ohledavše pečeti otevřeli dvěře. Král vida, že stůl prázdný jest, zvolal hlasem velikým: „Veliký jsi Béli! a není na tobě žádná lsti!“ a chtěl vyjíti. Ale Daniel zadržel ho a ukazuje na šlápěje mužů, žen a dětí v popeli vytačené, odkryl podvod kněží Bělových; načež je král zjimatí a usmrtní kázal, Béla ale dal v moc Danielovi, který vyvrátil modlu i chrám její.

5. Tyto věci a zvláště ustavičné obcování s Danielem, který s králem jidával, působilo na Cyra velmi dobře, tak že nejenom Boha pravého poslouchal, ale i lidu zajatému povolil do Jerusalema se navrátiti a chrám po znovu vystavěti. Daniel ale nešel s nimi, nýbrž zůstal v Babyloně, aby záležitosti svých rodáků u krále zastával. Kdy a kde umřel, není známo. Ostatně že duše jeho byla čista a neposkvrněna — svatá, propůjčil mu Bůh dar prorocství. Zvláště čas přísti a smrti Vykupitele a osud národa Židovského, i chrámu a oběti jejich předpovídal. Prorocství to obsaženo v památném počtu o 67 + 2 týhodnech (ročních), což dělá 492 leta.

Modloslužba našich předkův.

Jako sv. Daniel vyhradil a odkryl Cyrovi šejdy kněžích modlářských a modlu Béla vyvrátil i chrám jeho: tak naši ss. apoštolové Cyrill a Method, o kterých jsme mluvili 5. tohoto měsíce, zavítavše k našim předkům před 1000 lety vyvrátili a zhroutilí modly jejich. Předkové naši tenkrát klaněli se modlám. Na hoře Radhošti ve Valašsku ctíli Radostě, boha pohanství; v Brně na hoře Spielberg ctíli v doubravě boha Perúna, boha hromu a blesku (odkud slavnost Hromnic): na proti, kde je chrám biskupský, tam ctíli bohyni Ladu, bohyni nevždy cudné lásky. Na Velehradě ctíli Svatováta, boha úrody a války, potom Skřítky a jiné bohy měli. Tu přišedše ss. blahověsti pokáčeli jim tyto modly. Žasnouce nad tím myslili předkové naši, že se ti bohové strašně pomstějí nad smělymi bořiteli jejich soch a chrámů; ale když se jim nic zlého nestalo, tenkrát jim padaly šupiny s očí, a oni uznávali, že modla není nic, a že jest jediný pravý Bůh, kterého jim ss. Cyrill a Method zvěstovali, v osobě trojí. A od té doby Morava naše prostá jest model hnusných.

A však co dím, že je prosta modlářů? — Není! naopak — po tisíci letech posud nalezáme u nás dosti modlářů a model, a mnohý, který by snad chtěl jíti se sochořem a

kladivem, a bořit tyto modly, které už nepatří do osvíceného století XIX., neví, že sám třeba s celou rodinou obavným je modlářem. Nebo vše na světě, cokoli člověk více miluje než Boha, jest jeho modlou, které se klaní; k. p. když někdo miluje mamonu více než-li P. Boha; kdo k vůli mamoně šidí a krade, ten zlatému teleti se klaní, což je modloslužebnost. Kdo k. p. miluje nějakou osobu více než P. Boha, kdo pořád jen na jídlo a pití myslí, toho bůh, jak píše apoštol, je břicho, on jest modloslužebníkem.

Kdo jen to věří, co rozumem pochopuje a co smyslem pojímá, jen po cti a chvále baží, všudy na první místa se dere a chce, aby byl všude ctěn a vyznamenán: ten sám sobě se koří a kadidlem sobě podkuřuje. Zkrátka, cokoli člověk více miluje než P. Boha, jest jeho modlou, a on modloslužebníkem. Všickni tedy hrdí rozumaři a vědaři, kteří nechtějí věřit Zjevení Božímu, všickni mamonaři a lakomci špinaví, všickni smilníci nestoudní, všickni, jenž pro tento život a roskoše jeho živi jsou — to jsou moderní modláři a tropí modloslužbu, která je sice poněkud jemnější, ale obsahem svým a smyslem tak hříšná jako modloslužba Béla v Babyloně a jako úcta Perúna a Svantováta.

Modlitba.

O Bože, který jsi nám Krista, Spasitele našeho, skrze ústa ss. proroků předpověděl: dejž, bychom poznaného milovali a přikázání jeho bedlivě plníce života věčného dosíci zasloužili. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

22. Červenec.

Sv. Maria Magdalena.

Sv. Maria Magdalena narodila se v Bethanii v Galileji z rodičů bohatých a urozených. Marta byla její sestra, Lazar pak bratr. Po smrti rodičů rozdělili se děti o dědictví. Maria dostala statek Magdalum a oddala se chlipnosti, a tak hříšný život vedla, že se vůbec „hříšnicí“ nazývala. Ale když nejvíce Boha se vzdálila, Bůh se jí nejvíce přiblížil, uzřela Pána Ježíše, slyšela, jak laskavě hříšníky přijímá. I pomyslíla si, což kdybych se Mu svěřila, kdybych mu odhalila nitro své, kdybych ho žádala o pomoc a smilování, zdalž by mně oslyšel? Od té doby rostla její touha po Kristu víc a více, a uslyševši, že v domě Šimona Farisea jest uhoštěn, nemohla se již zdržeti, a přišla do toho domu, přinesla nádobu alabastrovou masti, a stojíc ze zadu u noh jeho, počala slzami smáčeti nohy jeho a vlasem hlavy své vytírala a líbala nohy jeho a mazala mastí. Uzřev pak Fariseus, kterýž ho byl pozval, pravil sám v sobě řka: „Kdyby tento byl prorok, věděl by ovšem, která a jaká jest žena, jež se ho dotýká: nebo hříšnice jest.“ I odpovídaje Ježíš řekl k němu: „Šimone! mám tobě něco pověditi.“ A on řekl: „Mistře, pověz!“ Řekl Ježíš: „Dva dlužníky měl jeden věřitel: jeden mu byl dlužen 500 peněz a druhý 50. A když neměli, čímby zaplatili, odpustil oběma. Pověz tedy, který z nich bude jej více milovati?“ I odpověděl Šimon řka: „Mám za to, že ten, kterémuž víc odpustil.“ A řekl mu Ježíš: „Právě jsi rozsoudil.“ A obrátiv se k ženě, řekl Šimonovi: „Vidíš tuto ženu? Vešel jsem

do domu tvého, vody nohoum mým nepodal jsi; ale tato slzami smáčela nohy mé a vlasy svými vytřela. Nepochybil jsi mne; ale tato, jak vešla, nepřestala libati nohou mých. Olejem hlavy mé nepomazal jsi; ale tato masti mazala nohy mé. Protož pravím tobě: „Odpouštějí se jí hříchové mnozí; neboť mnoho milovala. Komuť pak se méně odpouští, méně miluje.“ To domluviv obrátil se k ženě, přivítivě k ní vece: „Odpouštějí se tobě hříchové. Víra tvá tebe spasenou učinila, odejdi v pokoji.“

2. Kdo vypíše radost její! Odešla tedy Maria Magdalena, a veřejné pohoršení napravila veřejnou kajicností. Ježíš byl od té doby jediným předmětem jejího myšlení. Jeho následovala, kam kdy šel, podporovala Jej jménem svým a chtěla jen pro Něho žiti. Když tedy jedenkrát do Bethanie přišel, stalo se, že jej Marta přijala do domu svého. Maria sestra její sedla si k nohoum jeho a poslouchala slova jeho. Ale Marta pečlivá byla při mnohé službě Pánu, kterážto přistoupivši rekla: „Pane, nemáš-li o to péče, že sestra má nechala mne samé sloužiti? protož rci jí, ať mi pomůže.“ A odpověděv řekl jí Pán: „Marto, Marto, pečlivá jsi a rmoutíš se při mnohých věcech; ale jednoho jest potřeba; Maria nejlepší stránku vyvolila, kterážto nebude odňata od ní.“

3. Lásky kající Marie Magdaleny ku Kristu Pánu

rostla podivně, kterážto láska a úcta nejvyššího dostoupla vrcholku, když Lazara bratra jejího vzkřísil. Aby se poněkud odsloužila, nahodila se konečně příležitost. Šestý den před Velikonocí přišel Ježíš do Bethanie, kdežto byl vzkříšený Lazar. I připravili mu večeri (u Šimona malomocného), a Marta posluhovala, Lazar pak byl jeden z těch, kteří s Ním seděli za stolem. Tu ale přišla Maria mající nádobu alabastrovou masti drahé a pomazala nohy Ježíše a vytřela nohy jeho vlasy svými, a dům naplněn jest vůní té masti. A pak rozbívši tu nádobu vylila mast na jeho hlavu. Byli pak někteří, nelibě to nesouce mezi sebou a řkouce: „Í proč ztráta masti této stala se? Nebo mohla mast ta prodána býti, dražší než za 300 peněz a dáno býti chudým. A skřípěli zuby na ni. Ale Ježíš, kterýž hloubi srdce Marie pronikal a její čistý úmysl viděl, řekl: „Nechtež ji, i proč ji rmoutíte? Dobrýť skutek jest učinila nade mnou. Však chudé máte vždycky s sebou, a když budete chtiti, můžete jim dobře činiti; mne pak vždy nebudete miti. Ona což mohla učinila, i předešlat jest, aby těla mého pomazala k pohřbu.“

4. Nedlouho potom nastalo umučení a smrt Páně. Apoštolé Ho opustili; jen Magdalena zůstala s Janem, s Marií Máti jeho a s Marií Kleofášovou pod křížem a doprovodila Ho až ke hrobu. I byla by i u hrobu zůstala, kdyby nebyl nastával veliký svátek velikonoční.

Ale sotva že se veliká noc skončila, běžela na osvětě ke hrobu chtíc tělo Pána Ježíše pomazati drahými mastmi. Jdouc neměla jiné starosti než, kdo ten přetěžký kámen od hrobu odvalí? Přišedši ale ke hrobu nalezla kámen odvalený a hrob prázdný. Jinak nemyslí, než že zlí nepřátelé tělo vzali, aby i poslední potěšení přátel usmrceného zničili, běžela odsud a když přišla k Petrovi a Janovi, pravila k nim: „Vzali Pána z hrobu, a nevíme, kde Jej položili!“ Tedy vyšel Petr a Jan k hrobu. I běželi oba spolu a shledavše, že tak jest, jak Maria vypravovala, odešli opět domů. Ale Maria zůstala u hrobu, nemohla opustiti místo,

na kterémž Spasitel její odpočíval v naději, že se snad přece něco o NĚm dozví. I nahlédla opět a opět do hrobu, a vidouc, že marně doufá, dala se do hořkého pláče. A když plakala, naklonila se a nahlédla do hrobu a uviděla náhle dva anděly v bílém rouše sedící, kteří se jí tázali: „Ženo, co pláčeš?“ — Tato odpověděla: „Vzali tělo Pána mého, a nevím, kde je položili.“ — To řkouc uviděla člověka stojícího vedle sebe, kterého neznala, jenž se jí tázal: „Ženo, co pláčeš, koho hledáš?“ Ona domnívající se, že je to zahradník, řekla jemu: „Pane, vzal-lis ty Jej, pověz mi, kdes Ho položil, ať já Jej vezmu.“ — A člověk ten volal na ni: „Maria!“ a hned v něm poznala Krista Ježíše a vykřikla: Rabbouni (mistře můj!), a uvrhla se na zem, chtěla objímati nohy jeho. Ale Ježíš řekl jí: „Nedotýkej se mne, neb jsem ještě nevstoupil k Otci svému; ale raděj jdi k bratřím a pověz jim: Vstoupí k Otci svému a vašemu, k Bohu svému a vašemu.“ Maria Magdalena tedy první uviděla Pána Ježíše vzkříšeného.

5. Od té doby, co Maria Magdalena učenníkům přinesla radostné návštějí, že Kristus Pán z mrtvých vstal, nemluví Písma sv. více o ní, aniž letopisy církevní o ní cosi podávají, co by se s jistotou tvrditi mohlo. Že se stala a zůstala Svatou, o tom svědčí dnešní svátek. Dle prastaré pověsti zůstala Maria Magdalena v Jerusalemě až do smrti sv. Štěpána. V pronásledování tom křesťanů dostala se s Martou a Lazarem do Francouz nedaleko Masilie. Tam vy-

stoupili na zem a stali se apoštolů krajin těchto. Maria Magdalena ale nalezla si v hluboké poušti jakousi jeskyni skalami přikrytou, v níž po 30 let kající život vedla. Jedenkrát nalezl jí sv. Maximin biskup v kostele, ona se modlí, majíc oči zarosené. I podal jí velebnou Svátost a v tom odletěla duše její k Tomu, jehož tak vroucně milovala. Její sv. tělo odpočívá blíž Masilie; a však i na jiných místech ss. pozůstatky její se nacházejí a ctějí.

Slabost přirozenosti a síla milosti.

Život křesťana pravého jest boj; bojiště jest srdce, nepřátelé jsou zlé žádosti naše. Tomu boji neujde žádný, boj ten trvá od posledního dechnutí, boj ten rozhodne pro nebe nebo pro peklo. Jak mile kdo přestane bojovati, ztrácí naději koruny nebeské. K boji potřeba jest zbraně. Proto napomíná apoštol Páně: „Uchopte se zbraně Boží, abyste mohli obstáti proti úkladům ďábelským.“ (Efes. 6, 11.) Co vyrozumívá apoštol pod zbraní Boží? Jest to milost Páně, která siliti musí v zápasu; milost to jesti, s kterouž můžeme všechno a bez nížto nic nepořídíme, co by bylo zaslouženo pro život věčný. Kristus jest vinný kmen, my ratolesti vinné. „Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten přináší ovoce mnohé!“ Milost jest „meč duchovní,“ kdo chce zvítěziti, musí jí opásán býti. Dnes se naskýtá příležitost, dvě veledůležitá pravdy na srdce klásti. Ta první jest: že člověk, pouze na slabé síly zkažené přirozenosti obmezený, útokům zlého ducha musí podlehnouti, a tudíž příčinu má, v sebe nedůvěrovati; a druhá, že milosrdenství Boží každému z nás dostatečných prostředků

milosti skytá, s nimiž člověk vítěziti může, pakli sám milost od sebe neodstrkuje. Jakkoli mocní tedy jsou naši nepřátelé, jakkoli mdlá povaha naše: nikdo nezaoufej, ale každý důvěruj v Pána. Slabá jest přirozenost, silná jest milost; neukrotné jsou žádosti, neobmezená je síla milosti. Nikdy se neunaví tělo, brojit proti duchu; nikdy neustává milost, zvítěziti nad smyslností. Od kolébky k hrobu trvá ten duchovní zápas přirozenosti s milostí, toto podivuhodné, (ač neviditelné) divadlo slaboty a zlomyslnosti lidské s dlouhočekanlivostí a milosrdenstvím Božským!

Dnešní slavnost představuje myslí takovou Světici Boží, ve které toto divadlo se vyskytuje ve způsobu velkotvárném, neobyčejném. Její příklad jest odstrašující a vzbuzující zároveň; ona byla veliká v zblouzeních svých, ještě větší pak ve své kajivosti. My pak poznáváme z života sv. Marie Magdaleny:

- I. jak slabá jest lidská přirozenost;
II. jak mocná jest Boží milost.

I.

Přeštědře ozdobila přirozenost miláčka svého Marii Magdalenskou. Rodem vznešená byla prý sestrou Lazara a Marty oplývala bohatstvím a vynikala též krásou těla. Všecky půvaby, které mohou okrášlit osobnost ženskou, uštědřil Tvůrce dobrý Marii Magdaleně v míře hojně. Krásná tvář, ztepilý zrůst, půvabné vzezření, ohnivá mysl, dojmavé, okouzlující spůsoby a mravy, vše to učinilo Marii velikou dlužnicí Tvůrce dobrotivého přírody. S podivením táže se člověk: Čím se to dělo, že dcera z tak vznešeného domu tak hluboce klesla, že se stala povrhelem svého pohlaví a porekadlem celého města? —

Nezmylíme se zajisté, jistíme-li, že se to všecko dělo tímže způsobem, jak se to podnes stává. První příčinou zkázy té bývá marnivost. Bohužel! mnohá matka při výchování své dcery nemá jiné péče, než jakby děcko okrášlila a jiné v tom předčila; proto jí zdobí, jak možná, staví jí, obzvláště, je-li krásná, na odiv, honosí se s ní, vychvaluje jí do očí, jak jí všecko sluší, a jiné matky rovně tak jí lichotí. Na pobožnost, stud, pokoru, pracovitost a jiné cnosti klade se menší váha; za to o to více se pečuje, aby se do světa hodila. K čemu co děvče byla vedena, tomu co panna lehce uvyká, totiž marnosti a nečistotě. Již nečeká na matku, nýbrž sama se strojí a se snaží, jakby došla zalíbení a pochvaly, ovšem liché a marné. Práce a namahání se štítí, radováněk a vyražení vyhledává, a tak se brzo naplní slova Písma: „Kde tělo jest, tu se shromáždí i orlové.“ Brzo jí obklopí mládenci bujně krve, pochlebují, dělají stkvělé sliby, vloudí se lichocením a dary snadno do srdce jejího, mámi a zbaví jí poslední jiskry studu a zbožnosti, posléze ji učiní koristí své vášně, kterouž nazývají „láskou,“ a k čemuž ona tím volnějši jest, anaf doufá touto cestou sobě chtěť pojistiti, manžela získati.

A však bohužel! na trest, že nedbala na výstrahy učitelů a na příklady výstražné při té nesmírné lehkomyšlnosti mnohých mužských často se stává, že taková osoba zbavená své krásy a svého nejlepšího věna, totiž panenské cti, bývá k tomu i zklamána a opuštěna. Neobráti-li se záhy, pak padne jiným v náručí a žije co ohyzda pohlaví svého jiným ku pohoršení a ku zkáze. Tak padne mnohý anděl, a stane se z něho ďábel. A podobným chodem to šlo v Marii až se stala, jak Písmo praví: „ve městě hříšnicí“ (veřejnou). Na zlých cestách se potácela; a ve zblouznění tom velikém ukázalo se, že člověk obmezený na slabou sílu své přirozenosti pokušením snadno podléhá! A však na ní též se ukázalo, jak mocná jest milost Boží.

II.

Magdalena, vstoupivši do večeřadla Šimonova, nebyla více hříšnicí, nýbrž byla vroucí kajnicí. Podle krásné staré pověsti šla jednou Magdalena poslouchat P. Ježíše, ale více ze zvědavosti; šla v nejrásnějších šatech, zrcadlo v ruce. Když P. Ježíš po nejprv na ni pohlédl: tu prý se jeho pohledu zděsila, a když na ni po druhé pohlédl, tu se milost Boží po jejím srdci rozlila. Poznala v NĚM Boha svého a probodnuto bylo srdce její dvojím šípem bázně a lásky Boží. Blesk milosti Boží rozdrtil v okamžení vášně chliphosti; zážeh lásky Boží udušil plápol lásky smilné; milost Boží úplně slavila vítězství nad hříšnou přirozeností. Tu pravila jako choť Šalomounové písně: „Půjdu a hledati budu toho, kterého miluje duše má!“ Věděla, že o tom lidé mluví budou: šla předce; — věděla, že u milenců svých posměchu dojde: šla předce; — věděla, že Fariseové na ni se horšiti budou, šla předce; — mohla si pomyslit, že památka předešlých rozkoší k ní se navrátí a jí trápiti bude — šla předce. Hle již stojí ze zadu u nohou Páně!

Studem a hanbou neosměluje se na oči vstoupiti Pánu; vrhá se k nohám Páně, smáčí je slzami hořkými; prostým vlasem utírá nohy Páně. Čím prvé hřešila, tím nyní Boha velebila: Očima prvé požadovala věcí světských: nyní mnula je, a z těch očí zakrvácených vytírala slzy kajicné.

Vlasů užívala prvé k ozdobení obličje svého: nyní má tyto vlasy ne v umělé pletence sradené, ale prosté, a umývá, utírá jimi nohy Páně! —

Masti užívala k natírání vlasů, aby líbě voněly: nyní mast tu vylévá na nohy Páně!

Rukou užívala k hříšnému objímání: nyní však rukama objímá nohy Páně.

Ústama hřešila, dávavši chliphá políbení: nyní pak líbá nohy Páně.

A Pán zahanbil pyšného Farisea, který se spravedlivým býti domníval, a v krásném podobenství mu dokázal, že Magdalena pro její lásku kající více odpuštění jest hodna než-li on v jeho domnělé spravedlnosti. Již od té doby šťastná Magdalena pokání činila, aby za hříchy zadost učinila a pohoršení dané příkladem dobrým nahradila. Odloučivši se od světa, pokládala to za největší rozkoš a štěstí, neustále býti okolo Božského Vykupitele svého. I provázela Jej na jeho cestách, konečně Ho vyprovodila až pod kříž, kterýž v bolestné lásce objímala, proto že na něm visela ukřižovaná láska její. Provázela Ho do hrobu, a třetího dne jdouc se u hrobu vyplakati a pomazati Tělo jeho, zasloužila si první spatřiti Ježíše vzkříšeného, jehož ona nejprv nepoznala, majíc ho za zahradníka, až teprv k ní promluvil. Po na nebe vstoupení Páně odebrala se na poušť, kde třicet let kající život vedla, až pak šťastně dokonavši běh kajícího života, do nebeských stánků vzata jest, kdežto nalezla Toho, jehož hledala a po NĚMž toužila.

Bože! dej nám, bychom následující Marii Magdalenu v kajicnosti též s ní do nebe přijíti mohli. Amen.

23. Červenec.

Sv. František Solanus r. 1610.

Dnes Cirkev sv. koná sice památku sv. Apollinárise, velikého učenníka ss. apoštolů a divotvorce: já pak tobě, milý čtenáři! oznámím Světce, který byl po celý čas života mučenníkem lásky k bližnímu. Je to sv. František Solanus. Narodil se r. 1549. ve Španělském městečku Montilla z rodičů urozeností a bohabojností proslulých. Otec jeho a matka vychovali synáčka svého velmi nábožně. Příklad jejich na něho více působil než jejich vyučování, a milost Boží podporovala načítě práci jejich. Nevinnost odrážela se na tváři jeho a tak veliké mu dodávala vážnosti, že ostatní mladíci v jeho přítomnosti se neosmělili buď mluvíti aneb činiti cos neslušného. František studoval doma pod Jesuity. Svou klidnou povahou získal si lásky učitelů i spolužáků. Dosáhnuv dvacátého roku dal se k Minoritům do kláštera Montillského. Život jeho podobal se po celý čas noviciátu života hříšníka kajícího. On nejídal ani masa, ani ryb; v pátek vůbec nic vařeného, zachovával nejprísnejší mlčení, mrskával se často až do krve, nosil na nahém těle drsný šat, líhal na tvrdém loži a jináče se kál. Při tom byl nad míru ochotný, pokorný a poslušný, jak beránek tichý, modliteb tak pilný, že často celé noci jediné s Bohem se obíraje ani okamžení tělu odpočinouti nedal.

2. Dokonav noviciát studoval filosofii a bohosloví

s výborným prospěchem a pak i na kněžství vysvěcen byl. Jako kněz horlivost zdvojnásobil. To vidouce představení učinili ho novicmistrem. On svěřené nováčky vyučoval slovem a příkladem, jsa vzorem chudoby, čistoty a poslušnosti. Až posud bylo účinkování sv. muže toho obmezeno jen na kláštery jemu svěřené. Ale r. 1589. vstoupil na loď, jenž do Ameriky ploula, aby i tam Evangelium hlásal. Plavba byla z počátku dosti šťastná. František užil toho času velmi dobře, a vyučoval plavce a ostatní lid kázni a bázni Boží a nezdídka vzav krucifix do ruky ohnivými slovy kázal, že jest lépe umřítí než Boha hříchem urazití. Když se blížili ku břehům Peruánským, uvázl koráb na mělčině. Nebezpečí smrti bylo viditelné. Více než 800 duší bylo na korábu. Správce lodi chtěl se s některými vzácnějšími osobami v lodkách uchrániti a také sv. Františka vyzýval, aby do lodky vstoupil. Ale František prahna položiti duši svou za spasení duší bližních bratří místa svého na lodi opustiti nechtěl.

3. A vzav kříž do ruky vybízel pozůstalý lid na lodi slovy plamennými, aby své oči k Bohu obrátili a pomoci doufali od Toho, jenž přikazuje moři a větrům. Čím více nebezpečí rostlo, tím ráznější byla jeho řeč, a aby neklesla mysl ubohých, sliboval, že ve třech dnech z nebezpečí vytržení budou, budou-li se z hříchů svých káti. A všickni učinili dle slov jeho; pohané dali se křtítí, ostatní lid kál se a k Bohu o pomoc volal. A aj! když již třetí den vlnami sem tam zmítání hyli a v očitém nebezpečí vězeli, přišla loď na pomoc, i poznali, že Bůh jich vyslyšel. — Zotaviv se od dlouhé a nebezpečné plavby vydal se František do Tukouana, krajiny od pohanů a divochů obývané, aby jich poučil a ušlechtil. Láskou a přísným životem tak dojal lid ten, že hrnuli se houfně ke křtu sv., že jedině Bohu známo, kolik pohanů na víru a kolik hříšníků na pokání obrátil.

4. Posledních devět let života svého ztrávil v Limě, hlavním městě, kamž od vrchnosti duchovní povolán byl. Nedá se vypsati, co jediný tento kněz, podporován jsa milostí Boží, učinil dobrého pro spasení duší lidských. On kázal slovo Boží takměř bez přestání, buď veřejně v kostele a na ulicích, neb soukromě po domech. On chodil do hospod a na jiná místa, kde věděl, že lid se scházel, a všady plamennými slovy apoštoloval, aby pamětlivi jsouce budoucnosti z hříchů svých se káli; on navštěvoval dílny řemeslníků, špitály nemocných, žaláře uvězněných a divadla herců, a všady kříž v ruce maje kázal, že se k Bohu obrátiti a hodné ovoce pokání vydávati máme; slovem, on si nepřál ani pokoje, ani oddechu, dokavad věděl, že ještě někde duše ve hříších a v nebezpečí věčného zatracení vězí. A známá přísnost jeho života, ohnivá řeč a neobyčejný způsob kázání byly příčinou, že mnozí, ba přemnozí ku větší horlivosti se roznitili. R. 1604. měl kázání na náměstí, a hřměl sv. hněvem na nepravosti, které se ve městě páchaly, a pohrozil, že celé město zahyne, nedají-li se na pokání. Nedá se vypsati, jaký účinek měla jeho řeč. Nastal obecný smutek, chrámy byly celou noc kajícími naplněny, duchovenstvo nestačilo

zpovídati; mnozí se vyznávali na hlas z hrozných ohavností. Téže noci smířili se dávní nepřátelé, domácí sváry se vyrovnaly, dluhy se zaplatily, krádež a loupež se vrátila, čest se napravila, zkrátka stal se zázrak milosti Boží.

5. Z toho měl sv. František velikou čest a vážnost u lidu; ale čím větší úctu mu lid prokazoval, tím přísněj se kál, tím více Boha a bližního milovati se snažil. Konečně zlíbilo se Bohu, povolati věrného sluhu ze světa do slávy věčné. Asi dva měsíce ležel nemocí sklíčen na loži. Ničím se neobíral než Bohem, a za šťastného se pokládal, že bolestmi těla hříchy odkáti může. Vida, že se nemoc zmáhá, dal se svátostmi zaopatřiti. Tři dny před smrtí obrátil se k bratru jemu sloužícímu, pláče a kvíle: „Odkud mi to, o Pane! řka, že Ty jsi ukřižován, a já od sluhů svých obsluhován; Ty nah, a já přikryt; Ty poličkován a trním korunován, a já tolika milostmi obsypán a tolika dobrodiními potěšen.“ Konečně blížil se svátek sv. Bonaventury, byl to poslední den jeho života. Obíraje se s Bohem byl vytržen. Když se opět zpamatoval, zvolal: „Veselím se z toho, což jest mi povědino: Do domu Hospodínova půjdeme.“ Jeho tělo tuhými posty a krutým mrtvením nezhlédné nabylo plnosti a pružnosti, zdálo se, že celý se zmlazuje. Bratří modlili se kolem něho stojíce žalmy. Po žalmech odříkávali „Credo“. Když přišli ke slovům: „Et incarnatus est de Spiritu sancto“ (jenž se počal z Ducha svatého), sepjal ruce a volal (což bylo jeho příslovím): „Oslaven budiž Bůh!“ V tom zavzněl zvon na kostele, bylo pozdvihování, a čistá duše Františkova odletěla k Pánu svému do radosti nebeské 14. Července 1610. v 60. roku věku jeho.

Vyobrazen bývá v řeholním rouchu františkánském s krucifixem v ruce, Indian vedle něho.

Člověče, k čemu jsi?

Na tuto otázku odpovídají ústa umírajícího Svatého: „ut glorificetur Deus“ (aby Bůh oslaven byl). Všecko, nebesa i země, a co v nebi i na zemi žije a tyje, všecko to stvořil Bůh k svému oslavení; zda-li tedy člověk je vyjmut z té povinnosti, Jeho oslavovati? Nikoliv, Bůh sám praví: „K svému oslavení stvořil jsem tebe“ (Isai. 43, 7.). Právě skrze člověka majítě všecky tvory pozemské v této oslavě podíl bráti, právě člověk má býti takměř prostředníkem a nástrojem, kterýmž i nerozumní tvorové mají oslavovati Boha, Stvořitele svého. Toto oslavování nejvyššího Veličenstva Božího bylo již neustálým cílem sv. Františka Solana. Nebylo mu na tom dosti, Boha v srdci a ústy chváliti; nebylo mu dosti, všecky své obtížné práce z lásky k Bohu a k oslavení Boha vykonávati; nebylo mu dosti, i přes moře se přeplaviti a do temných pralesů Amerikánských se prodrati, aby nevěřící Indiany k poznání Boha pravého a k oslavení nejsv. jména jeho přivedl; nebylo mu na tom dosti, probuzovati zaryté hříšníky ze smrtelného spánku, aby zase Boha milovali a oslavovali: onť v horoucnosti lásky své a prostotě dětinné svolávali nerozumné ptáčata, aby s ním pěly chválu Boží a oslavovali Tvůrce svého, ptáčekové velicí a malí k němu přilétajíce pěli s ním písně chvály k oslavě Nejvyššího.

O milý čtenáři, buď kde buď, nezapomínej nikdy na krásné heslo umírajícího Světce: „Bůh budiž oslaven!“ Vykonávejž všecky práce své ke cti a chvále Boží! Ať jíte, nebo pijete — píše sv. Pavel — všecko čiňte ku chvále Boží! Pomni přede a nezapomínej, že patříš a ná-

ležíš Bohu samojedinému a že Ho máš oslavovati. Celá příroda Ho oslavuje: všecko, nač jen patříme, zvukem hlasitým Tvůrce svého vyznává a chválí. Ptactvo svým zpěvem, voda svým šumotem, vítr svým vánkem, blesk svou rychlostí, bouře svým hromem vyznávají před světem Stvořitele svého, zvětšují jeho moc, ohlašují jeho dobrotu a velebnost. — Člověče! co tvorové Boží musejí, to ty máš dělati, totiž volným plněným vůle Boží máš oslavovati Pána. Pročez můžeš při svém činění a jednání míti více šlechetných záměrů, ale poslední a čelní cíl při všem, co činíš nebo opomíjíš, musí býti ten: aby tím Bůh byl oslaven. Ptej se vždy: Chceli to Bůh míti, jeli Mu to milé a libezné? — Pamatuj: Nenlí při všem, co činíš a opomíjíš, čest a chvála Boží posledním cílem tvým, tehďáž je všecko darmo; podobáš se stromu, který nepřináší ovoce dobrého, a co s takovým stromem se stane, to víš dobře! — Tedy budiž slovo svatého Františka Solana vždy v srdci tvém a na jazyku: „Bůh buď oslaven!“

Modlitba.

O Pane Ježíši, můj Vykupiteli! který jsi v čas svého pozemského obcování neměl na zřeteli jiného cíle, než aby Otec nebeský byl oslaven: pomoz mi, abych jako sluha Tvůj sv. František Solanus toho cíle nikdy s očí nepustil, abych i někdy s ním věčné slávy účastným státi se mohl. Amen.

24. Červenec.

Sv. Kristina, mučennice, r. 300.

Sv. Kristina se narodila, jak se podobá, ku konci III. století v jednom městě Italském. Její otec Urban byl správce města Tyro a litý pohan. Na jeho rozkaz bylo mnoho křesťanů umučeno. Kristina ač jen holčička útlá, musela se na přeukrutné muky jejich dívati, snad aby jí chuť na křesťanství zašla. Ale tichost, trpělivost a statnost mučených křesťanů dojímaly tak hluboce nevinné srdce útlé dívky, že s nimi srdečnou útrpnost měla a žádala důkladněji znáti to provinění, pro kteréž tak ukrutně mučení byli. Kristina čítala dvanáct let, když se její žádost vyplnila. Jedna žena křesťanská pověděla jí to sice, ale při tom jí také víře křesťanské vyučila. Kristina otevřela milostí Boží duši i srdce a dala se pokřtiti.

2. Od té doby rostla její láska ke Kristu Ježíši, a k vyznavačům jeho vůči. Již nedržela křesťany za vinníky a rušitele zákona, nýbrž za vyvolené nádoby nejvyššího smilování Božího. Víra její utvrzovala se čím dál tím víc, a v krátkce již tak pevná byla, že jednoho dne ze zvláštního puzení zlaté a stříbrné modly otcovy potlókla a kov chudým rozdala. Činem tímto tak velice se rozhněval Urban, že všeliký cit otcovský v sobě udusiv s dcerou dle zákona přísně naložiti uzavřel. Kázal tedy vlastní dítě v pouta vrci a na soud postaviti. Zmužile a radostně dostavila se Kristina. První otázka, kterou jí nemilostivý soudce učinil, byla: „Jak se mohla opovážit bohy své zneuctit a pohanit?“ — Na to odpověděla dívka: „Jen jeden jest Bůh, a tomu Stvořiteli nebe i země já se klaním, a také ty Jemu se klaněti musíš, nechceš-li na věky zahynouti!“

3. Sotva že Kristina tato slova pronesla, takovým hněvem se rozpálil Urban, že ji od katanů dal ubíti, kteří také rozkaz pána svého s takovou ukrutností vykonávali, až kusy masa s ubohé litaly. Jako beránek snášela Kristina nesmírné bolesti; její oko bylo upnuté k nebesům, její mysl byla u Pána Ježíše. Tu sklonila se k zemi a ukazujíc na odpadlé kusy masa vybízela otce ukrutného, aby se nasytil krví a tělem, kterémuž sám život dal. Tato neočekávaná řeč pronikla nejhlubší vnitřnosti surového otce a naplnila ho hrůzou! I rozkázal ubohou dívku opět do vězení uvést, bez pochyby v naději, že ji snad předce odloudí od víry katolické. I pokoušel se o to všelijak, ale vždy nadarmo. Její láska a věrnost k Pánu Ježíši byla silná jako smrt.

4. Vida tedy Urban, že ani prosby, ani hrozby nedovedou dceru přivesti na jiné smýšlení, zapřisáhl se ukrutnou přísahou, že dítě své buď k modloslužebnosti přinutí, buď hroznou smrtí ze světa sprovedí. Bylat tedy Kristina ubohá znovu co nejukrutněji mučena; ale ani bití, ani železné kolo, ku kterému byla přivázána, ani oheň pod ní rozpálený, ani prohlubeň mořská, do níž uvržena byla, neublížily mučennici Boží; stáلتě anděl Páně při ní, dodáváje jí síly, že neklesla v boji tuhém, že nezahynula v mukách, ku kterým jí otcova ukrutnost odsoudila. Urban se podobal zcela těm modlám, kterým se klaněl: mēlt oči a neviděl, mēlt uši a neslyšel. Bylat tedy opět Kristina do vězení uvržena, a otec přemýšlel o nových mukách. Ale míra bezbožnosti jeho naplnila se. V přemýšlování zachvátila ho náhlá smrt — byl od Boha souzen!

5. Náhlá smrt otcova bolela sv. Kristinu více než všechny muky, které až posud snášeti musela. Toliko pomýšlení, že co Bůh činí, dobře činí, povzneslo opět klesající srdce její a rozmnožilo toužení, aby také její putování již bylo u konce. I modlila se dnem a nocí o to k Bohu, a Bůh smilovav se nad ní korunou mučennickou korunovati ji uzavřel. Po smrti Urbanově převzal vládu v městě jakýsi Dion, muž co do ukrutnosti předchůdci svému úplně podobný. A ten Dion kázal Kristinu do chrámu Apolova vésti, a aby modle obětovala, nutiti. Což když ona pro živý svět učiniti nechtěla, dal jí opět ohněm mučiti a konečně velel, aby šipy ustrílena byla, což se stalo 24. Července. Sv. tělo její bylo na Sicílii do Palerma zanešeno, kde jako patronka ctěna bývá.

Vyobrazuje se v mladistvé podobě buď šipy nebo hady v ruce.

O křtu sv. a smlouvě křestní.

Sv. Kristině bylo dvanáct let, když trpěla, nicméně se pokládala za nevinné dítě jednoho roku, proto že teprv jeden rok byla pokřtěna. Kladena jsouc do kolébky železné rozžhavené řekla totiž rekyně Kristova: „Dobře máte, že mne jako dítě do kolébky kladete, jelikož teprv před rokem skrze sv. křest jsem byla zrozena.“ — P. Ježíš jmenuje křest sv. z novuzrození; neboť dvakrát se narodí člověk, jednou dle těla z matky, po druhé dle ducha skrze sv. křest. Před křestem zajisté byl „dítětem hněvu Božího.“ Bůh neměl v něm zalíbení, on sám neměl čáky života věčného, neboť byl stížen aspoň hříchem dědičným; křtem sv.

ale bývá člověk znovu zrozen z vody a Ducha sv., bývá s něho smyt hřích, on stane se dítětem Božím a dědicem království Božího. Křest sv. je svátost první a nejpotřebnější; první proto, že nejprv pokřtěni býti musíme, nežli nějakou jinou svátost přijíti smíme; nejpotřebnější proto, že bez křtu žádný, ani dítě spaseno býti nemůže, způsobem řádným. Mimořádný je též křest krve a žádosti, který vede k spasení věčnému. Křtí-li se nemluvně, tenkrát očistěno bývá od hříchu dědičného; křtí-li se dospělý člověk (pohan či Žid), tomu se odpuštějí krom dědičného hříchu též skuteční hříchové, též časné i věčné tresty. Srdce křtěnce stane se chrámem Ducha sv. — Bůh učiní se křtěným smlouvou, která zní: „Chceš-li do života vejíti, zachovávej přikázání!“

Člověk po narození pokřtěný ovšem ani o tom neví, jakou smlouvu s Bohem uzavřel; neboť kmotři za nemluvně mluvili. Nic však méně, kdyby člověk hned přijde na svět mluvití uměl, hned by o to prosil slovy, zač nyní prosí pláčem, aby totiž ho zanesli ke křtu, aby mu bylo přivlastněno to dědictví, kteréhož každému z nás vydobyl ten Adam nebeský, Ježíš Kristus. — Každý též, kdo zdravý rozum má, musel by na otázky při křestu kladené říci tak, jak kmotři ve jménu dítěte odpovídají. Když tedy dospěješ, křestane! a ve škole a doma se jsi dověděl, v čem ta smlouva křestní záleží, co Bůh ti slibuje, a k čemu ty jsi se zavázal: tož máš tuto smlouvu, ten slib křestní často obnoviti a na mysl sobě uvésti. Paklis ho ale hříchem zrušil, tož ho pospichej obnoviti pokáním. Nebo do nebe není jiné cesty, buď cesta nevinnosti či kajivosti; nejlépe můžeš obnoviti slib křestní u výroční den křestu, v den jmenovin a po sv. přijímání, asi takto:

Věřím v Boha Otce, Syna i Ducha sv. atého Věřím, co Církev svatá katolická k věření představuje. V této svaté samospasné víře chci žíti a v ní chci zemříti. Odríkám se, jak při křestu, satanáše, hříchu, všech svodů a příležitostí k hříchu a ku zlému. Slibuji Tobě, o Bože můj! znovu zachovávatí všecka přikázání, která Ty buď sám nebo Církev sv. ve jménu Tvém k zachování předložila; chci Tebe vždy a nade všecko milovati, a bližního jako sebe samého. — Zachraň mne, o Bože! před vělíkým hříchem, posiluj mne v dobrém až do konce, abych oděv milosti, který jsem na křtu sv. přijal, někdy neporušený přinesl před soudnou stolicí Tvou a dosáhl života věčného. Amen.

25. Červenec.

Sv. Jakob Větší, apoštol.

Sv. apoštol Jakob nazývá se vůbec Větší, aby se rozeznával od sv. Jakoba, prvního biskupa Jerusalemského, jehož svátek připadá na 1. Května, a který, jak známo, Menším sluje. Sv. Jakob Větší narodil se v Galileji. Jeho otec byl Zebedeus, matka pak Maria Salome, žena výborných cností a plamenné lásky ku Kristu Ježíši, a následovně byl mu apoštol a miláček Páně Jan bratrem. Jakob živil se rovně jako otec a bratr jeho rybářstvím. O jeho povolání za učníka Kristova píše sv. Matouš, jak následuje: Jednoho dne povolal Pán Ježíš za učníky Šimona, Petra a Ondřeje, chodil podle moře Galilejského, a uzřev dva bratry Jakoba Zebedeova a Jana bratra na lodi s otcem jejich, ani tvrdí sítě své, povolal jich. A oni hned opustivše sítě a otce, šli za Ním. Po několika měsících vyvolil si Pán Ježíš z učníků svých dvanáct apoštolů a přikázal jim, aby Židům kázali, že se přiblížilo království nebeské, a aby nemocní

uzdravovali a t. d. Mezi nimi byl také sv. Jakob Větší, jež Kristus Pán zvláště miloval a důvěrou počtil. Jedině Petr, Jakob a Jan byli svědkové, když se Pán na hoře Táboře proměnil, když tehyni Petrovu od zimnice uzdravil, mrtvou dci Jairovu vzkřísil a krví na hoře Olivetské se potil. Bratřím Jakobovi a Janovi dal Pán Ježíš přijmí Boanerges t. j. synové hromu, buď že slova jejich mocně hřímala a srdce prorázela, buď že jejich horlivost a ohnivá mysl pro něho byly mocny, jako hrom a blesk, jimž nikdo odolati nebyl s to.

2. Tato ohnivá povaha ukázala se zvláště v následující udalosti, kterou sv. Lukáš zaznamenal. Ježíš

chtěl putovati do Jerusalema, aby ještě jedenkrátě beránka velikonočního tam jedl, než sám se v obět vydá za hříchy naše. I poslal posly před sebou. A oni jdouce vešli do města Samaritánského, aby mu připravili, čeho potřebí jest. I nepřijali Ho, proto že viděli, že se strojí cestovati do Jerusalema, tedy že je Žid. A viděvše to učníci Jakob a Jan řekli: „Pane, chceš-li, ať díme, aby oheň sestoupil s nebe a spálil je?“ Ale Ježíš obrátiv se pokáral jich řka: „Nevíte, čího ducha jste. Syn zajisté člověka nepřišel zatracovati duší lidských, ale spasiti.“

3. Tři léta byli již apoštolé ve škole Kristově, a ještě nerozuměli, jaké to království bude, které Ježíš Kristus založit přišel, ještě nerozuměli jeho slovům, ačkoli zřejmým, neboť v ně ještě nebyl sstoupil Duch sv. Teprva Duch sv. je osvítil, aby pochopili Pána. Proto není divu, že apoštolé ještě neosvícení o přednost se mezi sebou hádali, a že konečně i matka Jakobova a Janova Maria Salome Krista Pána žádala (navedena jsouc od těchto ctižádostivých synů svých), aby synům jejím udělení ráčil první místo v království svém, které sobě co veliké a mocné království představovali. Pán Ježíš odpovídaje řekl k dvěma bratrům: „Nevíte, zač prosíte. Můžete-li píti kalich, kterýž já píti budu?“ Rekl Jemu: „Můžeme.“ Dí jim: „Kalich zajisté můj píti budete; ale seděti na pravici mé, neb na levici, není mé dáti vám, ale dáno bude, kterýmž připraveno jest od Otce mého,“ a obrátiv se k ostatním apoštolům řekl: „Knížata panují — nad národy, ne tak budiž mezi vámi; ale kdožkoli chtělby mezi vámi býti větším, budiž jako menším, a kdožbykoli mezi vámi chtěl býti první, budiž váš služebník; jakož i Syn člověka nepřišel, aby Jemu slouženo bylo, ale aby On sloužil, a aby dal život svůj na vykoupění za mnohé (Luk. 22.) Jakob, Jan a ostatní apoštolé znamenali z těchto slov, že život tento není čas odměny, ale boje, a že do království nebeského jediné vejíti lze pokorou a utrpením.

4. I pili také skutečně, jak Kristus Pán předpověděl, oba bratři kalich utrpení, a Jakob byl i první apoštol, který smrtí mučnickou umřel. Obdržev Ducha sv. s ostatními apoštoly pracoval s ohnivou horlivostí svou na rozšíření království Božího, o kterémž teď ovšem jináče smýšlel; a protož nedbal na knížata židovská, když zakázali, aby se více ve jménu Ježíše Krista nekázalo; alebrž radoval se z toho, že pro Spasitele svého byl mrskán a neunaveně hlásal, že ukřižovaný Kristus z mrtvých vstal, a jest dávno slíbený Spasitel. Jeho slova padala jako hrom a blesk na srdce urputných Židů a veliké množství jich uvěřilo v Něho. Věc tato popudila zatvrzelé Židy proti němu v tak veliké míře, že o usmrcení jeho se radili. I podařilo se jim jedenkrát, když kázal, lid pobouřiti, a nemilého kazatele zatknouti a na soud krále Herodesa Agrippy postavit. Jakýsi Josiáš byl při tom zvlášť činný. I žalovali na něho: že prý se rouhá Bohu a zákonu a lid bouří, an káže Krista Nazaretského, a žádali, aby ho hrdla odsoudil. Herodes chtěje se Židům zalíbiti, učinil jim po vůli, a Jakoba odsoudil, aby byl stat.

5. S veselou myslí a radostným srdcem bral se Jakob na popraviště. Jda cestou uzdravil ještě jednoho nemocného. Tento zázrak, a Jakobova statnost a radostná mysl a zvlášť milost Boží hnuly srdcem Josiášovým, že víru Kristovu vyznav k nohoun Jakobovým se uvrhl a snažně za odpuštění prosil, že příčinou smrti jeho se stal. Jakob pozdvihl ho a políbil rka: „Pokoj s tebou!“ — Na to byli oba stati r. 43. (či 44). — Tělo svatého Jakoba pochováno v Jerusalemě, ale pak přeneseno bylo do Španělského města Kompostelly.

Město tím došlo veliké slávy a stalo se jedním z nejslavnějších poutních míst celého světa. Na přímluvu sv. Jakoba stalo se velmi mnoho zázraků a zvláště země Španělská z největší tísně přispěním sv. Jakoba se vytrhla, když takměř lidská pomoc zbytečnou se býti zdála.

* * *

Milostná legenda o sv. Kristoforovi.

Ve svaté byl jinoch zemi,
Vynikal jest nade všemi,
Pohan byl, však moudrost pouhá,
Tajemná v něm plála touha.

V bujně síle ještě květa
Do širého vyšel světa,
Ve drahé již hledal době
Smělou myslí pána sobě.

„Kdo má tuto nejvíc vlády,
Toho jen chci konat rády!“
Jak jest širá světa říše,
Nade krále nemá výše.

A šel pohan, sloužil králi,
Pro svou věrnost nabyt chvály.
Přišel hudec kú královi,
Počal píseň o ďáblovi.

„Proč tvá duše poochábala,
Snad se, králi! bojíš ďábla?
Máli ďábel větší vládu,
Dám hned vyhost svému řádu!“

A dál jeda vojsko vidí,
Byli sami černí lidi.
Černý byl i jejich vůdce,
Byl to ďábel, lidský škůdce.

„Jsiliž ty ten jedin statný,
Před nímž každý král jest matný?
U takého pána služba,
To je mojí duše tužba.“

Ač tam sloužit bylo perně,
Předc se Křištof choval věrně.
Již se zas v té službě troudí,
An tam satan někam bloudí.

Dal se v cestě stranou v levo,
An tam stálo svaté dřevo.
Tož se děsí pekla kníže,
Uhlídaje dřevo kříže.

„Co se satan, co se bojí?
Že tam ono dřevo stojí?
O tož táhni ďáble dále,
Mocnějšího znám již krále.“

Tedy pohan ve klopotě
Dále jede o samotě.
Na své myslí všechno váže,
A se všady lidí táže:

Kdo jest Pán ten, má znak kříže,
Bojí se Ho pekla kníže?
„To jest Kristus věčnověký,
Jenžto umřel pro člověky!“

„O Ty Pane země, nebe,
Pánem chci zvát jenom Tebe.
K Tobě volím z cela Inoutí,
Po Tvém jménu volím slouti.“ — (Sušil.)

Potom prý si vystavil poustevnu u jedné řeky a přenášel lidi z břehu na břeh, až i samého Pána Ježíše na ramenou přenesl. Což však tuším rozumino býti má mravně, totiž kterak všechny obtíže rádi snášeti máme na bouřlivém moři vezdejšího života, ač chceme-li vejíti do přístavu věčné slasti. —

26. Červenec.

S v. A n n a.

❶ sv. Anně nečiní žádné zmínky ani Písmo sv., aniž který jiný souvěký letopisec. Co se nám tedy o této Světici Boží vypravuje, zakládá se toliko na stará a hodnověrná podání, jak je někteří ss. otcové napsali.

Sv. Anna, což je tolik, jako „Milostná“, narodila se v Betlémě, městečku as dvě hodiny od Jerusaléma vzdáleném. Po meči pocházela z pokolení Levi, po přelici z pokolení Jůdy. V nábožnosti a bázni Boží odchovaná zasnoubila se v dospělých letech s Joachimem, mužem váženým a zámožným z pokolení Judova, z rodu Davidova. Joachim byl takové ženy, jaká byla sv. Anna, úplně hoden, neboť byl sám muž bohobojný a očekávající vykoupení Israele. I mohlo se o nich říci: „Byli oba spravedliví před Bohem; chodíce ve všech příkázáních a spravednostech Páně bez úhony.“

2. Za tou příčinou rozdělili veškeré důchody na tři stejné částky, z nichž první na chudé a cizince vynakládali, druhou na chrám Páně v Jerusalémě, třetí na zapravení vlastních potřeb. Také na nich se splnilo, že miláckové Boží těžce zkoušeni bývají. U Židů od bývala neplodnost za největší potupu, a za trest Boží, zvláště tenkrát, když doba se blížila, že dávno zaslíbený Mesiáš přijíti měl. Také manželství Anny a Joachima bylo neplodné. Snášeli sice ústěpy krajanů trpělivě, ale nepřestávali se modlití, aby Bůh tuto hanu s nich sňal a manželství jejich požehnal, a slibovali, že dítě službě Boží chtějí zasvětit, pakli by byla vyslyšena modlitba jejich. Ale zdálo se, že Bůh modlitby jejich neslyší, neboť již se sestarali, aniž byli uslyšeni, a naděje jejich mizela.

3. To však jen se zdálo, neboť Bůh slyšel modlitby jejich a patřil na skutky jejich, a že odkládal jich vyslyšeti, stalo se, aby důvěru jejich zkusil a mysl jejich od věcí pozemských ještě více odvrátil a na svou nevyzpytatelnou prozřetelnost upoutal. Nebo když se Joachim a Anna tak velice již sestarali, že nebylo doufati, aby způsobem přirozeným žádosti své stali se účastni: aj! tu zjevil se anděl, jak staré podání potvrzuje, a zvě-

stoval jim na modlitbách pohříženým, že uslyšel Hospodin modlitby jejich, a svěří jim k vychování dceru, které „Maria“ t. j. „Vznešená“ říkati mají, a ta že od narození bude Bohu sloužiti, jsouc milostí plna. A jak anděl zvěstoval, tak se i stalo. Anna porodila pannu, Rodičku Boží, a radost celého světa, z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus.“

4. Radost přeblažených rodičů vidoucích, kterak konečně prosby a modlitby jejich jsou vyplněny, nedá se vypsat. I viděli, že jim Bůh mnohem více udělil, než byli žádali; viděli, že dávno očekávaný Spasitel již přijde; a viděli, že dcera jejich bude matkou Toho, „který má poslán býti a jest očekávání národů.“ I děkovali srdečně, a pěstovali dítko, plod ten více modlitby než těla, s největší bedlivostí.

5. Tři leta měli dívku milostí plnou pod ochranou svou; po třech letech ale odvedli ji, jak byli slíbili, do Jerusalema a dali kněžím, aby ji učili v chrámě službě Boží. Jak dlouho potom sv. Joachim a Anna živi byli, neví se. Zdá se ale, že dříve umřeli, než: „Slovo tělem učiněno jest,“ neboť Pisma o tom nedávají zprávy. Tělo sv. Anny bylo na počátku VIII. století z Palestiny do Cařihradu přinešeno, a od té doby honosí se mnohé chrámy jejími sv. ostatky.

Vyobrazuje se, jak Pannu Marii vyučuje.

Požehnání na dětech.

Od sv. Anny můžeme se naučiti, jak máme smýšleti o požehnání na dětech.

Že sobě manželové přejí, aby jim Pán Bůh svěřil dítky, to je věc zcela přirozená; zdali ale to přání je též před Bohem milé, to závisí od toho, z jakých úmyslů sobě rodiče dítky přejí. Přeješ-li sobě dítky proto, že je to rozkoš, máti krásné a milé dítky, s nimi se baviti, mazlití a pohrávati; přeješ-li sobě dítky proto, že je to sladké pomyšlení, kterak ony někdy rodičům starým budou podporou; přeješ-li sobě dítky, abys měl dědice svého jména a jmění svého: tenkrát, milý manželé a manželko! jsou přání vaše zcela světská a soběcká, ač právě nikoli hříšná.

Sv. Anna též sobě přála potomstvo, proto že to bylo za jejího času a u jejího národa hanbou, býti bez dítek; ale hlavním účelem jejího přání byl ten, aby měla dítě, kterým by Bůh oslaven byl. Jak mile měla slíbeno, že její přání se vyplní, hned to slíbené dítě Pánu Bohu obětovala; a tak věrně slovu svému dostála, že odřeknuvši se radosti mateřských tříletou dcerušku do chrámu zavedla, aby z ní Bohu zasvěcená panna vychována byla. Pomysli tedy, máš-li dítky, že nejsou vlastně jmění tvé, ale že náležejí Bohu; proto jich vychovávej pro Boha, jen proto ti jich svěřil, a jen k opatrování odevzdal. A proto nehleď tak při vychování, volení stavu a zaopatření dítěte na to, co je prospěšné, čestné a dítěti příjemné, jako raději na to, co by bylo vůlí a povoláním Božím.

M o d l i t b a.

Bože, jenž jsi sv. Anně té milosti popřítí ráčil, že zasloužila býti matkou Rodičky jednorozeného Syna Tvého: propůjč nám milostivě, abychom, jenžto slavnost její světíme, na přímluvu její pomoci dosáhli, skrze téhož Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

27. Červenec.

Sv. Pantaleon, lékař a mučenník r. 303.

Sv. Pantaleon narodil se v Nikomedii, otec jeho Eustorgius byl litý pohan; ale matka Eubula byla křesťanka, a začala synáčka milého po křesťansku vychovávat. A však po brzké smrti její navykal ho otec modloslužbě. Pantaleon studoval lékařství, a jsa velice vtipný brzo nad spolužáky i mistry vynikal, a tak veliké si dobyl pověsti, že císař Maximian jej ke dvoru svému povolati chtěl. Mimo to byl Pantaleon jinoch krásný a vldný, tak že si ho každý hned zamiloval. Chodícího do škol vidival často sv. Hermolaus, kněz velebný, a tak se mu ten mladík zalíbil, že uzavřel získati jej Bohu a Cirkvi. Jednoho dne tedy pozval ho k sobě. Pantaleon nemoha velebnému starci odolati, šel za ním a k otázkám jeho po rodičích a po nynějších poměrech rád odpovídal. Še zvláštění úctou mluvil Pantaleon o nebožce matce, a když na to zpomenul, jak ho víře kř. učila, velice byl pohnut.

2. To vida velebný stařec jal se bez odkladu mluvit o Pánu Ježíši, mezi jiným ho ubezpečuje, že veškeré umění lékařské málo prospěje, bohové že jsou mam a klam; uvěřil-li v Krista, že bude moci ve jménu jeho každou nemoc zahojiti, jelikož má moc nad životem a smrtí. Ta výmluvná slova rozžehla opět jiskru víry v duši mladíka; i prosil stařečka, aby častěj přicházeti a z úst jeho učení spasitelnému učiti se směl. — Zároveň povstal v nitru jeho veliký zápas pravdy se lži. Mladík se nedal mýliti a každodenně stařečka navštěvoval, ale víru vyznati nechtěl, buď že úplně ještě přesvědčen nebyl, buď že se trestu bál. Jednou ale vračeje se od Hermolaa domů, uzřel dítě od hada uštknuté a jak se zdálo mrtvé. Pantaleon zhrozil se toho pohledu a počal couvati. Tu však mu napadlo: Ejhle, tu bys mohl zkusiti moc Krista Ježíše, již Hermolaus tak velebí, a hned řekl k dítěti: „Ve jménu Krista Ježíše vstaň!“ a k hadu: „Tobě ať se stane, cos dítěti učinil!“ A hle, dítě ožilo, had ale pošel.

3. Vděčně pohledl Pantaleon k nebesům — byl obrácen na víru. I šel k velebnému učiteli a prosil za křest sv. — Tento účiv ho po sedm dní sv. víře a sv.

obřadům, pokřtil ho. Na to Pantaleon neměl světlejší péče, než aby i otce získal. Za tou příčinou mu buď dával rozličné otázky o náboženství, na které mu otec nemohl odpověditi, aneb modloslužbu, co člověka nedůstojnou, ovšem šetrně a opatrně mu líčil. Jednou mu řekl ukazuje na modly domácí: „Ejhle! tyto zde pořád stojí, což pak nikdy si nesednou? tyto zase ustavičně sedí a nikdy nevstávají!“ — Tu počínal i otec jesitnost model poznávati a často o tom přemýšlel. Jednou byl k Pantaleonovi přiveden muž slepý, kterého nerozumní lékaři o zrak připravili, a ten prosil, aby mu pomohl. Pantaleon u přítomnosti otce položil ruce na jeho oči a vzýval Krista za pomoc; a hle! slepý hned prozířel. Tento zázrak měl účinek ten, že se i otec i uzdravený dali pokřtít.

4. Nedlouho na to dědil Pantaleon po otci veliké jmění; propustil hned otroky a staral se o jejich zapotřebí; prodal část statků a utržené peníze rozdělil chudým; živil důchody svými vdovy, sirotky a churavce; chodě od domu k domu všude pomáhal a uzdravoval na těle i na duši ve jménu Kristovu. — Kde on se octnul, tam nebylo potřebí lékaře jiného. Důvěra, již měl lid k Pantaleonovi, zbudila záští a závist u jiných lékařů proti němu, tak že v nitru svém pomstou na něho věřili. I žalovali ho u císaře, že je křesťanem a že mnoho lidu na víru křesťanskou převádí, že, neodstrání-li se, chrámy bohů v krátkce opuštěny budou, a na důkaz postavili nedávno uzdraveného slepce. Ten když vyznával, že skrze Krista Ježíše okamžitě zraku nabyl, na rozkaz císaře hned byl stat. Po nedlouhém čase pohnali lékařové i Pantaleona na soud.

5. Císař připomínaje mu přízeň svou, vybízel ho, aby obětoval bohům. Pantaleon nechtěl nabízej se, dokázati moc Kristovu na nemocném, jehož chorobu umění lidské vyhojiti nemůže. „At lékařové pohanští též své bohy vzývají, a já pak budu vzývati Boha svého; a který vzýván jsa uzdraví chorého, ten budiž Bohem jediným!“ Řeč ta líbila se císaři. I byl tedy přinešen člověk dnou zlámaný. Nejprve vzývali lékaři bohy své, ale darmo; potom vzýval Pantaleon Krista, a hle! nemocný vstal zdrav. Ale císař a lékaři pohanští stali se ještě zarytějšími a štváli ještě více proti němu. Tu císař ještě poukázal Pantaleonovi na bídnou smrt, kterou zahynuli vyznavači Kristovi. Ale on řekl, že sám si přeje, umřítí smrtí takovou! Tedy mu kázal císař, aby jej všemožně mučili. Však Pantaleon „všecken jako lev“ (nebo to znamená to jméno), všecky pekelně vymyšlené muky snášel, a konečně stat byl s Hermippem a Hermikratem r. 303.

Vyobrazuje se přivázaný ke stromu palmovému, ku kterému obě ruce nad hlavou hřebíkem jsou přibité — nebo s mečem v ruce.

Proč i za našich dob se zázraky nestávají?

Když sv. Pantaleon císaři a jeho modlářským kněžím pravdu sv. víry dokázati chtěl, dokládal se těch zázraků, které Kristus konal, a potom před očima císaře vzývaje jméno Ježíšovo uléčil mrtvici raněného nezhojitelného. Na tento patrný zázrak uvěřilo mnoho pohanů v Krista. Dar

zázraky činiti udělil Bůh nejen apoštolům nýbrž i mnohým Svatým, a v prvních dobách Církve křesťanské bylo vůbec známo, že křesťané znamením sv. kříže, vkládáním rukou, důvěrným vzýváním nejsv. jmena Kristova nadobyté skutky vykonávali. Tyto četné zázraky byly u příčině, že Židé i pohané všemohoucnost Boha křesťanského uznali, v ni uvěřili a jí se klaněli. A právě proto obdařil Bůh apoštoly a jejich nástupce, první křesťany, darem zázraků, aby tím způsobem sv. víru rozšířil, svět obrátil a křesťanskému náboženství pevného základu propůjčil.

Jako sv. Pantaleon, tak ukazovali i jiní zvěstovatelé sv. evangelia na tyto zázraky řkouce: „Kde skutky mluví, tam musí slova mlčeti“ t. j. Bůh sám ukazuje těmi zázraky, že víra křesťanská je pravá. Bez těchto zázraků byli by ss. apoštolové a jiní hlasatelé sv. víry sotva Židy a pohany, učené a neučené, vzácné a sprosté k svate víře v Krista ukřižovaného přivedli. Pokud nebylo pohanstvo, tehdáž celým světem vládnoucí, přemoženo, pokud křesťanstvo nebylo vůbec uznáno, bylo zapotřebí zázraků, a Bůh jich zkrze vyvolence své také bez počtu působil a posud jich působí; avšak nikoliv v takovém počtu jako za dřívějších dob. Když tedy zlomyslní lidé či t. ř. osvícenci říkají: „Proč pak již nyní nestávají se zázraky? tož jim odpověz: Zázraky neprestaly v Církvi katolické, nebo Kristus jest dnes i včera tentýž všemocný Bůh a jest a žije ve své sv. katolické Církvi co nejvyšší hlava neviditelná a působí zázraky posud, ač ne tak četne a všeznámě jako dříve.

Že však nyní už tak mnoho zázraků se nestává, přichází odtud, protože jich nyní není zapotřebí více. Moc pohanstva je v Evropě zlomena, kříž Kristův všude vítězí, sv. katolická Církev je založena, pevně stojí a vždy více se rozkládá. Hlasatelé sv. Evangelia nepotřebují již takových důkazů, pro své Božské seslání jako první apoštolé a jejich nástupcové; neboť oni mohou jen poukázati na založení a rozšíření Církve, což je zázrak největší. — Židé a pohané museli vidět zázraky, aby v Božství chudého a ukřižovaného Ježíše uvěřili: nyní možno tomu, kdo nechce věřiti, poukázati jen na to, kterak všecko vyplněno, co Pán Ježíš o své Církvi byl předpověděl (k. p. Jerusáléma rozkotání, Židův rozptýlení a t. d.). Zdali toho může kdo zapřítí? — A však, jak řečeno, ještě až dosavade stávají se zázraky. Sv. František Xav. přijda mezi pohany, konal nejužasnější zázraky, ano i mrtvé křísil; sv. Alfons Ligouri, který teprv r. 1839. za Svatého byl prohlášen, konal nejděivnější věci, a věrovestové, kteří divochům hlásají Evangelium, dokazují, jak všemoc Boží posud je činná.

Ježíš Kristus na kříži a jeho sv. Církev, to jsou ty divy všech divů; kdo v ty nevěří, ten neuvěří, být by mrtvý před očima jeho vzkříšen byl. Proto duše křesťanská, rci se mnou: Pane Ježíši! Synu Boha živého, věřím, byť bych ani zázraků neviděl, neboť Tys řekl: „Blahoslavení, kteří neviděli a přece věří!“

28. Červenec.

Sv. Jan Kolumbini, zakladatel řádu Jesuatův r. 1367.

Sv. Jan Kolumbini byl členem vzácné rodiny z města Sieny a žil se svou chotí Blasíí v nejšťastnějším manželství. Nad míru bohat a vážen jsa, povýšen byl k nejvyšším úřadům města, a jelikož byl velikým obchodníkem, rozmnožil mohovitost svou náramně. A však pořád mu ještě něco scházelo k úplnému štěstí;

neboť byl vyloučil Boha ze srdce svého, za to ale klaněl se mamoně, pánovitosti a ohavné náhlosti. Jsa jedenkrát po své práci vzdálen přišel dříve než jindy domů, ale oběd nebyl ještě připraven, ani na stole prostřeno. Tu začal nadávat manželce a stoly a stoličky v zlosti zpřevracel. Tichá choť ho chlácholila, a proto mu lahodnými slovy strčila knihu, aby trochu až do oběda v ní četl — byla to Legenda Svatých. Ale s nevolí Jan tu knihu odhodil; a však brzo se zpatoval, litoval, že se tak rozzlobil a tu knihu zdvihl a do rukou vzal. Přemítaje v ní uhodil právě na život sv. Marie Egyptské. S poloviční nechutí a jen aby mu ušla chvíle, přečetl život její; ale brzo se mu to rozložilo v hlavě, dojalo srdce, vždy víc a více pohřížoval se v ten život a v tu historii, tak že na jídlo a pití a na celý svět kolem sebe zapomenul. Když tu knihu z rukou dal, již byl jiným člověkem. I uzavřel, že chce žít od té chvíle, jak se na katolického křesťana sluší. A hned vykonal všeobecnou zpověď a začal opravdovskou přísností krotit své náruživosti. Lakotu hleděl vykořeniti štědrým milosrdenstvím k chudým a nemocným, pýchu a pánovitost cvičením-se v nehlubším opovrhování samým sebou, a svou náhlost neustálým ponížováním a zapíráním sebe.

2. Svě překrásné šaty odloživ na posměch světa ukázal se veřejně v roztrhaném oděvu. Překrásný svůj dům s pokoji bohatě ozdobenými proměnil ve špitál nemocných, které tam přijímal, opatroval a jim sám nejnižší služby prokazoval. Jeho choť Blasii přemluvil, aby s ním setrvala v ustavičné čistotě; tělo své jako nepřitele krotil postem, bděním a jinými přísnostmi. Tak nápadné živobyť dělalo z počátku velikého povyku po městě, a konečně se posmívali sluhovi Božímu — neboť takovým chtěl Jan býti — co bláznovi; také choť nemohla ho pochopit; ona mu domlouvala, aby tak podivinského živobyť zanechal, a když pozorovala, že svými řečmi ničeho nepořídí, počala i ona jim pohrdati a jako druhdy žena Jobova jemu láti a se posmívati. A však Jan se tím nedal másti v předsevzetí svém, dle kterého zcela se světem rozloučiti se chtěl. Chtěl zcela Bohu náležeti a proto své kajicnosti a sebe křižování zdvojnásobil. Jeho náhlost byla zcela přemožena, jako trpělivý beránek všecko pohanění snášel. Tu se stalo jednoho dne, že jeho choť Blasia ho v komnatě špehovala a viděla, kterak choť její, v modlitbě pohřížený, obkličěn byl září nebeskou. Od toho okamžení měla k němu největší vážnost a pomáhala mu nemocné obsluhovati a almužny rozdávat. Brzo mu také Bůh poslal pomocníka; byl to bohatý a vzácný František z Mino Vincenti, který rozděliv jmění své mezi chudé s Janem chtěl vésti život chudý, opovrhovaný. Oba nyní spolu vedli tak přísný život, zvláště ve službě nemocných, že Jan nebezpečně ochořel. Ale Bůh ho zachoval na živě a když opět pookřál, rozdal jmění své třem klášterům s tou výminkou, aby choť jeho jak na její stav sluší, živily, a potom se cele věnoval se soudruhům svým Františkem chudobě evangelické.

3. Pýcha, lakota a smilstvo tenkrát provodily veliké spousty mezi lidem křesťanským. Jan a František

umínili sobě, ukázati světu, jak zapotřebí je pokání; proto obcházel ve sprosté šaty oděni, majíce olivové ratolesti v rukou a na hlavě po ulicích měst a vesnic, na hlas písně ku chvále Pána Ježíše zpívající. I žilít jsou pouze od almužny, a ještě z ní udělovali chudým a obsluhovali nemocné ve špitálech. Brzo se k nim přidalo několik mužů, které Jan divnou mocí, jak někdy Božský Spasitel, povolal k sobě. Jedenkrát vida rolníka u města orati pravil k němu: „Vzhůru, pojď, musíš následovati Ježíše Krista.“ — A hle! rolník hned ani se neohlednův zpátky opustil pluh a pole a připojil se k Janovi. Když přišli do města, a tam pomodlivše se v kostele, šli po náměstí, užřeli notáře biskupova. Jan naň volal: „Pojď s námi, ty starý hříšník! opust svět a následuj Krista!“ — Milostí Boží pohnut, hned se k němu notář přidal. Tak táhl Jan se svými soudruhy od města k městu, od vsi ke vsi. Lid jich jmenoval „chudí ze Sieny,“ ješto neměli jiného přání, než rovnati se v chudobě Ježíši. Jan, který prv peníze tak velice miloval, byl nyní největším milovníkem chudoby. Kdykoli bratry své napomínal, končil svou řeč těmito slovy: „Chudobo! chudobo! tvé řeči neporozumí člověk tak snadno; ať žije sv. chudoba v srdcích našich!“

4. Nebylo však Svatému dosti na tom, že rozplamenil mužské k lásce chudoby; ont se přičinil též, aby zarazil spolek paniček chudých, a chtěl to k místu přivésti pomocí jedné ze svých let, která sloula Kateřina, a byla paní výtečnou. A však tato se vždy zpěchovala, uvázati se ve službu tak nízkou. Jednou večir užřel ji Jan u okna domu jejího a volal na ni: „Co děláš? chceš se modliti?“ — Ona odpověděla: „Abych ti vyznala pravdu, chci jít spát; hle! mám již k tomu lampu připravenou.“ Tu začal s ní Jan mluvit o lásce k Ježíši a o samovolné chudobě se slovy tak dojemnými, že Kateřina, rozplývající se v slzách, s lampou v ruce u okna stojíc svatého celou noc poslouchala. Konečně řekl Svatý: „Nyní jdi spát!“ Tu se podívala Kateřina s podivením kolem sebe a zvolala: „Vždyť už je jasný den!“ — „Jak,“ odvece Jan, „že je den? zda-li nevidíš, že lampa tvá je ještě plná?“ — Kateřina skutečně viděla, že oleje v lampě nebylo. Po tomto zázraku zjevila Svatému, že je k tomu odhodlána, jeho přání vyplniti a se službě Ježíše věnovati.

5. Vzácné pak rodiny ve městě Siena rozhněvaly se na sv. muže, který, jak oni pravili, nejnadějnější a nejšlechternější mladíky k pošetilostem svádí, a senát vyřkl na Janem a soudruhem jeho Minim kletbu. I odešli hned a s nimi 25 jich opustilo rodné město. Když ale nakažlivá nemoc v městě vypukla, pokládal to lid za trest Boží, a senát musel zase ty vyhoštěnce z Arezza povolat zpátky a sice slavně. Bratři ti, když po Toskánsku nesmírně mnoho dobrého způsobili, vrátili se zas do Sieny. Když se papež Urban V. vracel z Avignonského zajetí r. 1367., šel mu Jan se svými žáky v ústrety do Korneto, aby papežského potvrzení své bráti vymohl. Na cestě tam ve městě Viterbo dostali jméno své Jesuati, proto že dle obyčeje svého neustále po ulicích volali: „Ať žije Ježíš, pochválen buď

Ježíš Kristus.“ Byla prý to nemluvnata, která ve Viterbě nejprv vykřikla: „Vizte ty Jesuaty!“ Jejich slavná pověst byla již tehdy pronikla po celé Itálii. Papežské potvrzení obdrželi pozděj o několik měsíců, až se dokázalo, že oni nikterak nesouvisí s přemrštěnými Fraticelli. Papež Urban ustanovil za jejich roucho bílý talár a hnědý plášť a byl jim radou, aby se netoulali v hromadách po venkově, ale po městách a vně měst pevná zarazili sídla. Stanovám jejich za základ byla položena řehole sv. Benedikta, později sv. Augustina; a však oni netvořili vlastního řádu, nýbrž jen nábožnou brát a proto neskládali slavné sliby. Ještě v tom samém roku umřel Kolumbini na cestě v Aqua pendente 31. Července 1367. ustanoviv dříve Miniho za svého nástupce. Brzo se rozšířilo to družstvo po celé Itálii; krom Itálie byli jen ve městě Tulus. Nejprv byli sami laici, pozděj r. 1606. dovolil papež, aby do té bráti vstupovati směli i kněží. Krom pobožnosti zabývali se Jesuaty posluhováním nemocných a připravováním léků, vůbec pěstováním vědy lékařské. Poznenáhla když se ten řád zvrhl, vyzdvihl ho papež Klement IX. r. 1668. Děle se udržela ženská větev jeho.

Sv. Jan se vyobrazuje s bílým šatem řeholním, s koženým pasem a hnědým pláštěm, na prsou jméno Ježíš.

Slova sv. Jana Kolumbini.

„Ať žije Pán Ježíš v srdcích všech věřících! Čtete často Legendy Svatých, abyste nabyli vždy nové odvaby.“

„Bůh posílá duši i útěchy i zármutky; musíme z obou zisk těžiti, jako opatrný rolník se těší jak nad mrazem v zimě, tak nad vedrem v létě; neboť ví, že pod ledem a sněhem obilí kořinky své dostává.“

29. Červenec.

Sv. Marta, panna.

Sv. Marta, o níž se Pisma sv. častěj zmiňují, pocházela dle starých pověstí z rodičů urozených a bohatých, po nichž dům a statek v Bethanii zdědila. Byla pak panna nad míru vlídná a zvláště chudým a nuzným dobrotivá a laskavá. Mezi ženami, které Krista Pána za zaslíbeného Mesiáše poznaly, byla Marta jedna z nejprvnějších. Od té doby milovala Ho z celé duše své a také mnoho k tomu přispěla, že její sestra Maria Magdalena život svůj napravila. Její bratr byl Lazar. Marta (což znamená „hospodyně“) majíc hospodářství na starosti, zdá se, že byla mezi nimi nejstarší. Tato rodina stála u veliké vážnosti u všech Židů, jednak pro jejich bohatství, jednak pro veliké cnosti. Ale i Pán Ježíš miloval zbožnou tuto rodinu, věda, že Ho tam též mají rádi. Ubíraje se tedy jedenkráte z Kafarnaum do Jerusaléma zastavil se v Bethanii v domě Lazarově. Maria uzřevši tak milého hosta zaradovala se velice a snažila se Jej co nejlépe uctíti. Mělať tedy práce plné ruce. Mezi tím ale, co Marta se starala, aby tak vzácného

hosta uctila, sedla si Maria Magdalena k nohou jeho a poslouchala Ho. Marta vidouc to rozhorlila se, a přišedši prosila, aby Pán Ježíš Martě poručil, by jí pomáhala. A však Pán Ježíš Martu laskavě pokáral v ten smysl, aby se nestarala tolik o pokrm a jídlo, On že se s málem spokojí, milejší že by Mu bylo, kdyby jako Maria starala se o spasení duše. To že je nejlepší stránka a věc nejdůležitější.

2. Že Pán Ježíš Martu srdečně miloval, ukázalo se tím, že jí mrtvého bratra Lazara zase vzkřísil. Když totiž Lazar milý těžce se roznemohl, poslaly sestry jeho k Pánu Ježíši prosíce, aby ho přišel uzdravit. Ale Kristus Pán chtěl Židům vůbec a sestrám zvláště nový důkaz své Božské moci dáti, nešel tam dříve, až Lazar umřel. Po dvou dnech řekl k učenníkům: „Pojdme zase do Júdstva — Lazar přítel náš spí; ale jdu, abych jej ze sna probudil.“ — Tedy řekli učenníci jeho: „Pane! spí, zdrav bude!“ Ale Ježíš řekl o smrti jeho; oni pak domnívali se, že by o spánku mluvil. Tedy řekl jim zjevně: „Lazar umřel, a raduji se pro vás, že jsem tam nebyl, abyste věřili. Ale pojďte k němu.“ I šli tedy, a přišedše do Bethanie, našli Lazara již čtyry dny v hrobě pochovaného. Uslyševši Marta, že Ježíš se blíží, vyšla proti Němu; ale Maria doma seděla. I řekla Maria Ježíšovi: „Pane, kdybys Ty byl zde, bratr můj bylby neumřel. Ale i nyní vím, že cožkoli požádáš od Boha, dá Tobě Bůh.“ Ježíš těšil ji řka: „Vstaneť zase bratr tvůj.“ Načež Maria: „Vím, že vstane při vzkříšení v den nejposlednější!“ Ale Ježíš chtěje ji posílniti v důvěře řekl: „Jáť jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, byť pak umřel, živ bude. A každý, kdo jest živ a věří ve mne, neumřet na věky. Věříš tomu?“ „Ovšem“, odpověděla Marta, „já věřím, že jsi Ty Kristus, Syn Boha živého, který jsi na tento svět přišel.“

3. Když to pověděla, odešla a zavolala Marii, sestru svou řkouc: „Mistr je zde a volá tebe.“ — Maria jak to uslyšela, hned vstala a šla k Ježíšovi, neb ještě byl nepřišel do městečka, ale trval na tom místě, kde se s Ním potkala Marta. Tedy Židé vidouce Marii odcházeti, mysleli, že jde k hrobu, aby se tam vyplakala; a proto šli za ní. Ale Marie když přišla tam, kde byl Ježíš uzřevši Jej padla k nohou jeho řkouc: „Pane! kdybys Ty byl zde, bratr můj byl by neumřel.“ Tedy Ježíš když uzřel Marii, že pláče i Židy, kteří byli s ní přišli, že též pláč, nemohl se přemoci, a sám také z útrpnosti do pláče se dal. I otázal se, kam umrlého položili? A oni odpověděli řkouc: „Aj! kterak ho miloval!“ Někteří ale řekli: „Nemohl-li tento, kterýž otevřel oči od narození slepého, učiniti i to, aby tento neumřel?“

4. Mezi tím přišli ku hrobu. Bylť pak hrob ten jeskyně, a kámen byl jako dvěře přivalen k ní. I poručil Ježíš roztklivěný nad ztrátou přítele milého, aby ten kámen odstavili. Ale Marta klesajíc v důvěře připomínala, že již čtvrtý den v hrobě leží a tedy již zapáchá. Ježíš pak pokárav její nedůvěru laskavě a poprosiv v modlitbě Otce svého, aby pro zástup okolostojící Ho oslavil, řekl a volal hlasem slavným: „La-

zaře, vstaň a pojď ven!“ A Lazar vstav maje svázané ruce i nohy rouchy a tvář šatem ovinutou. I přikázal Ježíš, aby rozvázali roucho a nechali ho vyjít. Po tomto zázraku uvěřili v Něho mnozí Židé; někteří ale odešli k Farišeům a pověděli jim, co učinil Ježíš. Touto zprávou zatvrdilo se srdce nepřátel Ježíšových a od toho dne myslili, aby Jej zabili, neb se báli, že nechají-li Ho tak, všecken lid uvěří v Něho.

5. Nedlouho na to, šest dní před Velikonocí, přišel Pán Ježíš opět, a sice poslednímkráte do Bethanie. Tenkrát byl hospodou u Šimona malomocného. Připravili mu zde večeri a sezvali mnoho hostí. Lazar byl

též hostem, Marta posluhovala obyčejnou úslužností hostům. Maria pak drahou mastí pomazala nohy Ježíšovy; a Pán Ježíš ji za to pochválil, že ku pohřbu jeho to byla učinila; při čemž lakotu Jidášovu zahanbil. Tak dalece vypravuje Písmo sv. o Martě, ale odtud mizí všeliká jistá, historická zpráva, tak že ničeho nevíme o osudech, které ji potkaly po smrti a z mrtvých vstání Pána Krista. Ta toliko pověst jde, že když vypuklo pronásledování křesťanů v Jerusalemě po smrti sv. Štěpána, také sv. Lazar a jeho sestry neušly zášti Židův; nýbrž že byly na loď vhozeni, ani vesel ani plachet nemající, a puštění na moře, aby zahynuli. Řízením však Božím dostali prý se do Masilie ve Francouzsku, kde vedouce život neúhonný a svatý, slovy a příkladem mnoho lidí na víru křesťanskou obrátili, kostel si vystavili a mnohé jiné dobré skutky vykonali. Lazar byl prý prvním biskupem v Masilii. Sestry pak na poušti se odebravše v tichosti a kajicnosti až do smrti setrvaly.

Modlitba.

Sv. Panna Marto! ty věrná služebnice Ježíšova, vypros mi tak vroucí lásku k Bohu a k bližnímu, jakous ty v srdci nosila; hle! já jsem se odhodlal na to, konati milosrdenství bližnímu svému, a však bez lásky to nejde. Vypros mi tedy vysoký dar lásky, abych bohat na dobré skutky před Spasitelem se octnul a od Něho do nebeských příbytků přijat byl. Amen.

30. Červenec.

Sv. Julita, panna, mučennice r. 303.

Sv. Julita pocházela z jedné z nejslechetnějších rodin Cesarejských v Kapadocii. Byla velmi mohovitá, při tom však velmi nábožná křesťanka a k chudým na nejvyšší milosrdna a dobrotiva. Jistý občan Cesarejský, který si byl úskokem a násilím mnoho statků nashromáždil, obracel již dávno lakotné zraky své po bohatství Julitině; ale nevěděl, jak se ho zmocnit. Když

ale se dověděl, že Julita vyznává víru křesťanskou, přivlastnil si zpeněženou její polnost, dvory, čeládku i dobytek, i ostatní mohovitost věda, že křesťané neradi u úřadů pohanských žalovali, a že rozkazem císařů Diokleciána a Galeria všech občanských práv zbaveni byli. By si pak nespravedlivě nabyté jmění úplně pojištil, hleděl si náklonnosti soudcovy hojnými dary získati.

2. I nemýlil se lakomec v domnění svém, neboť Julita snášela bezpráví, pokud jen mohla, s největší trpělivostí, a teprva tenkrát práva svého u úřadu vyhledávati se jala, když sama do převelické nouze a bídy se octnula. Když přelíčení nastalo; a Julita nezvratnými důvody dokázala, že nespravedlivě a hanebně o své jmění oloupena byla: tu vystoupil lakomec onen proti ní a jal se dokládati, že soud dle zákonů žalobu tu ani při-

jmouti nesmí, an nikdo proti občanovi při věsti nemůže, kdo neobětuje bohům císařským, a kdo jsa křesťanem víry křesťanské se neodříká.

3. I uznal porušený soudce tuto námitku za pravou a vyzýval žalobníci, aby se odprisáhla víry křesťanské, pakli chce účastna býti ochrany zákona: jest-li ne, že dle nejnovějších rozkazů císařských jako nepoctivá osoba odmrštena bude. Spolu poručil přinést kadidlo a žhavé uhlí, aby Julita hned obětovala bohům. Než Julita nedadouc se zastrašiti slovy soudcovými, odpověděla srdnatě: „Raděj at to stojí život můj, raděj at ztratím všecken statek svůj, ano at se zničí toto tělo mé, než abych Boha Stvořitele svého jediným slovem

urazila.“ Tato hrdinská mysl svaté svědkyně Kristovy roznítla hněv a vztek soudce, který nyní o to stál, aby umřela.

4. Ona však vzdávala nejvřelejší díky Bohu za tu milost, že si pomíjejícím bohatstvím získati může statků věčných, neboť věděla, že se jí odejme země, aby dosáhla ráje. Pročež na další otázky ani neodpovídala jinak více než: „Jsem služebnice Kristova!“ dávajíc zřejmě na jevo ošklivost proti všem, kteří ji Krista zapřítí nutili. Těmi odpověďmi rozzlobený soudce odsoudil ji všech statků i hrdla. Mělat upálena býti. Sotva že soud nad ní vyřknut, chvátala rekyně křesťanská s horoucí toužebností na popravu, jakoby ji tam očekávala největší rozkoš.

5. Její tvář a postava, její řeč a neobyčejná čilost jevila největší radost; k ženám na blízku meškajícím pravila se svatým nadšením: „Jestli pro sv. víru trpěti

třeba, nebudte nesmělé a vrtkavé, předstírajíce slabost ženskou. Jsme z té samé hmoty udělány jako muži, a jako oni jsme stvořeni k obrazu Božímu. Ženu jako muže Stvořitel učinil cnosti schopnu. Jaký medle to také div! Zdaž nejsme ve všem příbuzné mužům? a když Bůh ženu stvořil, nevzal toliko masa ale i kosti muže. To nám budiž naučením, že i my ženy, tak jako muži, stálost u víře a trpělivost v soužení Bohu za obět přinášeti máme.“ Při pohledu na rozpálenou hranici roznítla se radost její a neohroženost ještě více, i vyhoupla se na ni jako na skvělé lože svatební. Tu objal plamen tělo její, a duše odebrala se do říše nebeské. Tělo zůstalo v plápolajícím plameni neporušené. I vzali je křesťané a pohřbili v předsíni hlavního chrámu městského. Umučení její stalo se r. 303. Sv. Basil zavírá chvalořeč svou na Světici tuto, jak následuje:

„Nuže, mužové! nebudte slabší žen v hájení víry; a vy ženy hleďte na příklad vám předložený; stůjte pevně u víře a cnosti a dokažte skutky svými, že vám slabost nepřekáží u vykonávání všelikých cností.“

Soud Boží nad Diokleciánem a jeho obojím souvládcem.

Mučennictví křesťanů, dí jeden nábožný učenec, jest zajisté nehynoucí pomník pravdy víry křesťanské, ne méně však i hrozná smrt ukrutných pronásledovatelů. Smrt mučenníků a smrt tyrannů jsou takměř dva sloupy na cestě života, na kterých je čísti nápis: „Nesmrtelnému králi všech věků, světem vládnoucímu beránkovi Ježíši!“ Smrt mučenníků je důkazem o neskončené dobrotě Boží; smrt tyrannův důkazem Boží spravedlnosti; v obojím lze poznati, že každý, buď kdo buď, volky nevolky musí přispívati k rozšíření království Božího. Dioklecián a jeho spoluvládcové usmyslili sobě vyhubiti křesťanstvo až do kořena. Deset let tekla krev křesťanů ve všech krajinách říše Římské, a počet křesťanů zabitých byl tak náramný, že tyranni se domnívali, jakoby byli již dosáhli cíle svého. Jásajíce nad vítězstvím domnělým, dali zříditi v pošetilé pyše své dva sloupy mramorové, které i s nápisy posud spatřiti lze v zemi Španělské.

Ten první nápis zní takto:

Dioclecian Jovius, Maximian Hercules,
Caesares Augusti

Pro rozšíření panství římského
na východě a západě

A pro vyhubení jména křesťanův,
kteří svobodné obci strojili
záhubu.

Druhý nápis zní takto:

Dioclecian Caesar Augustus

Pro adoptování Galería na východě

Pro všeobecné odstranění pověry křesťanské
Pro rozmnožení úcty bohův.

Ty sloupy se svými nápisy měly hlásati potomstvu to domnělé vítězství těchto ukrutných zuřivců nad křesťanstvem. Křesťanstvo žije, jmeno křesťanské se ozývá po celém světě, milionové vyznávají jméno Ježíše ukřižovaného věřice v jeho sv. učení, kterému onino nepřátele spílali pověra; římské modlářství je ze země vyhlazeno, chrámy model jsou zbořeny a ti tři tyranni, kteří katolickou církev zničití chtěli, kde jsou ti nyní? Ježíš, beránek Boží, který vládne na nebi i na zemi, ten nad nimi držel soud.

Císař Dioklecián musel před smrtí svou pocítit tu bolest, kterak paní a dcera jeho byly veřejně odpraveny. On sám se poděkoval, do svého paláce v Saloně se zavřel, kde zcela zapomenut a opovržen žil, dnem a nocí stěnal a vzdychál, po posteli a po zemi pro vnitřní muka se válel, nejedl a nepil a konečně hladem zhybnul!

Jeho spolukat Caesar Maximian oběsil se v zoufalství, a Galerius, který byl naplněn zapeklitým záštítem proti Kristovi, poražen byl nemocí hroznou. Hnilota a červy ukázaly se na jeho těle; i vydával ze sebe zápach tak nesnesitelný, že jeho sluhové před ním utíkali, a on konečně v nesmírných bolestech skončil!

Hle o křesťane! všude vládnoucí spravedlnost Boha, který poráží pyšné a povyšuje pokorné, a který přese všechny překážky satana a pomocníků jeho své vznešené dílo, totiž rozšíření Církve sv. jimi neustále dále k cíli přivádí.

I za našich časů jest mnoho a mocných nepřátel Ježíše Krista a sv. Církve jeho, kteří sice nebrojí proti ní mečem, ale jizlivým pérem a jazykem, věrné katolíky nenávidějí, Židům a nekatolíkům přednost dávají a kdyby mohli, víru katolickou hned by zapověděli. A však neboj se jich — Pán Ježíš řekl: „Nebojte se, má víra přemohla svět!“ Děkuj Bohu, že tebe udůstojnil býti údem této sv. Církve.

31. Červenec.

Sv. Ignác z Loyoly, zakladatel řádu Jesuitův r. 1556.

Sv. Ignác (Hynek) narodil se r. 1491. na zámku Loyola ve Španělsku. Ignác, nejmladší z jedenácti dětí, byl pěkně rostlý, ducha ohnivého, myslí šlechetné, a ač nad míru prchlý a ctizádostivý, nic méně ku podivu vldný a dobromyslný, nešlechetnosti nějaké neb podlosti úplně neschopný. Byl mladík jen po věcech vysokých a vznešených toužící, a cíle svého vši silou dojíti hledící jako snad nikdo jiný. Ignác dostal se v mládí ke dvoru Ferdinanda V., krále Španělského, brzo však zhnusiv si život dvoranský vstoupil do vojska. Udatností svou a velikomyslností povznesl se až za velitele pevnosti Pampelony. R. 1521. vypukla vojna mezi Karlem V. Španěl. a Františkem I. Francouz., z nichž každý císařem německým býti chtěl. Vojsko Francouzské vtrhlo přes Pyreneje do Španěl a oblehlo Pampelonu, kterou bránil Ignác, a když hradby již poboreny, postavil se v čelo vojínů svých na zřícené zdi proti útoku nepřátel, ale u prostřed boje byl tak poraněn kulou a kusem skály na nohou, že na zem klesl. Tu vzdala se pevnost nepříteli, který raněného Ignácia z úcty k jeho udatnosti na otcovský zámek přenesti dal. Lékařové o něm pochybovali; nenadále však zmizela zimnice, bolest, slabost, ale podrobiti se musel ještě přebolestnému nohou léčení. Nebezpečí pominulo; ale k úplnému uzdravení musel ještě dlouho ležet, co mu jako slávy chtivému, netrpělivému světákovu bylo velmi odporné. Z dlouhé chvíle prosil o romány, a když opatrovatel jiné knihy neměl krom život Pána Ježíše a Svatých jeho, čítal v nich někdy pro ukrácení chvíle,

ač mu to nebylo po chuti. Čím ale déle čítal, tím více se mu to čtení líbilo, pozděj čítával celé dny, rozjímaje hrdinskou vytrvalost Svatých.

2. Konečně se ozvalo svědomí jeho, že on ještě nic pro Pána Ježíše nečinil a netrpěl, s bolestnými slzami litoval nyní předešlého života svého a umínil sobě živ býti dle příkladu Svatých. Čtení životů Svatých má sv. Ignác děkovati obrácení své. Uzdraviv se, strojil se svět opustiti. Ale ačkoli se s tím tajil, nešlo to přece bratra nejstaršího, který jej teď vši mocí ve službě světa udržeti se snažil. A však nadarmo. Ignác opustil otcovský dům a cestoval do kláštera Monteferrato. Cestou obnovil všecka dobrá předsevzetí, učinil slib ustavičné čistoty a uzavřel, že, cokoli konati bude, všecko chce konati ke cti a slávě Boží. V klášteře vyzpovídal se knězi z celého předešlého života svého. V den zvěstování Panny Marie r. 1522. po sv. přijímání zavěsil v obět kord svůj ve chrámu Páně na jednom pilíři u oltáře, rozdal bohaté šatstvo své mezi chudé a odebral se v oděvu chudého poutníka do špitálu sv. Lukáše v Manrese, kdežto dlouho nemocné obsluhoval a tak přísně kajicný život vedl, že zdraví jeho tím velice zesláblo. Nyní si ho lidé velice vážili a velikou čest mu prokazovali.

3. Vida to, aby nezmarhomyslněl, opustil špitál a v jeskyni asi 600 honů od města se ukryl, do které před ním nikdo nepřišel. Zde vedl život ještě tužší, neustále při vodě a chlebu se modle. Ovšem někdy mu napadlo: „Jak budeš moci takovou tichost snášeti po 50 let, které snad ještě živ budeš?“ A však zmuživ se takové pokušení přemáhal, přitom všem však měl trápení ducha; úzkostlivost přílišná odejala mu i zalíbení v modlitbě a kajicnosti, nemyslí jinak, než že všeobecná zpověď jeho není platna, a že ať činí co činí Boha jen uráží. Byl by si málem zoufal. Nicméně pořád prosil Boha o milost a čím opuštěnějším býti se zdál, tím pevněj k Bohu se vinul, tím víc se modlil, tím přísněj se kál. Konečně přestalo pokušení, svatý mír zavítal do srdce jeho, a milosti Boží sypaly se na něho, a již i jiným chtěl býti vůdcem, aby toutéž zahoreli k Bohu láskou. Že ale kajicnost jeho zdraví podryvala a lidu vůbec líbiti se nemohla, tedy opustiv jeskyni zmírnil tuhou kázeň, vyučoval lid, a na tom se ustanovil, že o mravném vzdělání lidí neustále bude pracovati. K tomu konci sepsal, ač ještě u vědách bohoslovných nezběhlý, proslavenou knihu: „O cvičení duchovním (Exercitia spiritualia), která v Římě tištěna a od papeže Pavla III. ztvrzena byla a kterou mu Duch Páně diktovati se zdál. Asi po roce zmocnila se ho touha po zemi svaté. I odebral se do Palestiny chtěje tam ku chvále Boží nevěřící obraceti na víru křesťanskou. V milostivém letě 1523. navštívil tam všecka místa sv., ale obrácení nevěřících nedarilo se mu, protože k tomu potřebné učení neměl.

4. Uznávaje nedostatek tento navrátil se v Lednu r. 1524. přes Benátky do Barcelony v tom úmyslu, že bude studovati. Po dvou letech šel odtud na vysoké školy do Alkaly, kdežto se jen almužnou živil, pak do Solamanky a konečně r. 1528. do Paříže, aby tam u

vzdělání vědeckém pokračoval. Všude byl živ kajicně a také své spolužáky chtěl obracet, začez mnoho od nich vystál. Dokonav studia ustanovil spolčiti se s jinými nábožnými muži ku provedení záměrů velikých, a Bůh svedl s ním devět mladíků výtečných, z nichž přední byli František Xaver, Petr le Fevre, a Jakob Laynez, kteří se slibem zavázali, v Palestině Evangelium zvěstovati. Slib tento složili r. 1534. na den nanebevzetí P. Marie v Paříži v kostele na Montmartre, kdežto Petr le Fevre nedávno na kněžství vysvěcený mši sv. sloužil, při níž všickni přijímavše hlasitě se zavázali, všecko opustiti, aby obraceli nevěřící na víru. Kdyby pak se jim nepovedlo po roce do Palestiny se přeplaviti, tedy chtěli do Říma jíti a papeži služby své ku spásu člověčenstva kdekoli obětovati, s tím doložením, že za duchovní úřadování své žádných darů přijímati nebudou. Tím časem onemocněl Ignác a lékaři radili mu, aby se do vlasti vrátil. Když se uzdravil, rozdal dědictví své chudým a odešel 1536. do Itálie, kde se zas sešli, a na úřad misionářský připravovali. Na to poslal je Ignác do Říma, kde za kněze byli vysvěceni a nemohouce se dostatí pro válku do Palestiny, šli do Říma a dali papeži na vůli, co s nimi činiti chce. Ignác, le Fevre a Laynez konali misie v Římě, ostatní v okolí. Aby práci tu rozšířil, ustanovil sv. Ignác založiti nový řád, jehož hlavním účelem by bylo ke cti a chvále Boží pracovati o nábožné osvětě člověčenstva. Řád tento zřídil r. 1540. pod jménem „tovaryšstva Ježíšova“ a podal pravidla jeho papeži, kterýž je potvrdil. Nato svolal sv. Ignác soudruhy své do Říma; zde složili v chrámě sv. Pavla slavné sliby řeholní, k nimž ještě čtvrtý přidal, totiž úplného poslušnosti papeži, jímžto se zavázali, že všudy půjdou, kamkoli je náměstek Kristův k duchovní práci povolán. Při té příležitosti sv. Ignác, ač nerad, zvolen za prvního generála řádu, a první kolej jesuitskou v Římě vystavil.

5. Brzo rozšířil se tento řád po všech světa dílech. Král Portugalský žádal hned o šest Jesuitů; ale sv. Ignác nemohl mu poslati více než dva, jenž byli S. Rodriguez a František Xaver, z nichž tento proslul co apoštol Indianů. Také požádal papež učenníků sv. Ignáce za bohoslovce při sněmu Tridentuském, a císař Ferdinand i jiná knížata chtěli jim svěřiti stolice biskupské. Toho však sv. Ignác nedovolil, ježto údy slibem zavázal, že nikdo po hodnostech církevních toužiti nebude, aniž jich přijme. Uložil jim za úkol, aby vychovávali mládež ve vědách na základě pravé pobožnosti. „Vše ke větší slávě Boží“ (Omnia ad majorem Dei gloriam) mělo býti heslem všeho myšlení, řečí i skutků jejich. Patnáct let zastával Ignác obtížný úřad generála řádu a dočkal se vysokého stáří. Tu ho napadla lehká zimnice; jakkoli lékaři neuznávali nebezpečí, dal se zaopatřiti ss. svátostmi a 30. Července vyprosil si požehnání sv. Otce a plnomocné odpustky. Tu noc na to ležel tiše u vytržení, a před východem slunce pozdvihnuv oči a ruce k nebi řekl: „Ježíš a Maria“ — a s tváří jasnou odevzdal ducha 31. Července 1556. v 65. roce věku svého. Tělo jeho pohřbeno bylo v chrámě jesuitském v Římě, kdežto jej Bůh tolikými zázraky oslavil, že

jej papež Pavel V. r. 1609. prohlásil za Blahoslaveného, a Řehoř XV. r. 1622. za Svatého.

Vyobrazuje se v oděvu kněžském s nejsv. jménem Ježíš na prsou a knihou v ruce.

Něco o řádu Jesuitův a činnosti jeho.

Žádný řád katolické Církve nebyl tak rozličně posuzován, žádný nebyl tak nenáviděn, tupen a pronásledován až do dnešního dne, jako řád Jesuitův; žádný řád však, tak můžeme tvrditi, nebyl od Boha a od lidí více milován a ctěn, proto že žádný až po dnešní den tolik vytrpěti nemusel, co tento. Je-li pohanění a pronásledování, je-li vůbec kříž známkou pravého učennictví Ježíše Krista, tož nenosí nikdo v té míře znamení toto na sobě, leč tovaryšstvo Ježíšovo. Sv. Ignác, pravý to milovník kříže, vyžádal sobě od Pána tu milost, a předpověděl, že údové řádu jeho nikdy nezůstanou bez pronásledování. A tato prosba a věštba Svatého vyplnila se až do této chvíle. Nikdy nedáno pokoje řádu tomuto; pak-li v jedné zemi vítězně bojoval a v míru pracoval o rozšíření království Božího, tož v jiné zemi vypukla bouře pronásledování proti němu, a bylo slyšeti zároveň výbuchy vzteku nepřátel a vyvyšování chvály přátel Jesuitů.

Snad jsi i ty, milý čtenáři! již takové věci četl a slyšel, že Jesuiti jsou kaziči lidu, nepřátelé člověčenstva, kterých slušno všude vyhubiti. Zдали tomu můžeš věřiti? Jediný účel Jesuitů jest — jak jsi již v životě sv. Ignácia viděl — větší oslava Boží, podporování spásy duší, povýšení a rozšíření sv. katolické Církve, potýkání nevěry a bludů, kde se ukáže, a obrana pravdy, kde se na ni učiní útok.“ Prostředky k tomu jsou: modlitba, pokání, čistý život, kázání slova Božího, věda svatá a — mučennictví. Těchto prostředků užívali Jesuité vždy a jednosvorně a tím dokázali věci neslychaných.

Jesuité jsou mistři modlitby. Svatými cvičeními (exercitia ss.) jejich sv. Otce Ignácia obrátili již tisíce tisíců hříšníků, na tisíce jich uvedli do spůsobu vnitřní modlitby, na cestu dokonalosti křesťanské. — Nepřátelé jejich jim předhazovali Bůh ví jaké zločiny, ale nikdy jim toho nemohli dokázat. — Řád ten čítá 800 mučenníků, kteří pro víru krev vycedili, a po dnes teče v Číně krev Jesuitů, kde víru katolickou rozšiřují. Zda-li mohl řád, který bývá obviňován z nejhrubších zločinů, z lůna svého vypěstovati tolik hrdinů víry? Zda-li umírají bezbožní pro Ježíše Krista a pro spásu svých spolubližných?

Představený Jesuitů zavolá si některého spoluúda k sobě a dí jemu: „Zejtra půjdeš do Číny, tam nu tebe čeká pronásledování, ba snad smrt mučennická! — „Ano, otče můj!“ — řekne Jesuit a jde bez odmluvy, aby v daleké zemi byl mučen, a — pod sekerou skončil! — Může-li býti vyšší poslušnosti, většího zapření sebe, ohnivější lásky k Ježíši?

I nejzřetlivější nepřátelé Jesuitů nemohou toho zapřítí, že není žádné vědy, kterou by Jesuité nebyli pěstovali, a ve které by nebyli vynikli. Přes 12000 spisovatelů dává svědectví o jejich učenosti, jejich plli a horlivosti. Ve všech krajinách země, můžeme říci, založili ústav učební pro vzdělání a vychování mládeže; oni jsou bez odporu mistři vychování; kolem jejich učitelských stolic sborovali se žáci všech národů. Jesuita Jan Maldonat vyučoval o Kristu 1565. v Paříži filosofii. Počet poslouchačů byl tak veliký, že pod širým nebem musel zarazit učitelskou stolicí svou, aby ho mohli všickni slyšeti. Největší učenci vycházeli jsou ze škol jesuitských; ale též mužové nejnábožnější a nejsvětější byli chovanci jejich. Kdo by neznal svatého mládence Aloisia, sv. mladíka Stanislava Kostku, blahosl. Jana Berchmanna, tyto milostné výkvěty řádu jesuitského?

Ale skutečně něco ohromného působili Jesuité svými misiemi. Již v životě sv. Ignácia jsi četl, kterak Světec tento rozesílal své žáky do všech zemí, aby mečem slova

Božího a vědy posvatné pochodeň víry rozžhali nebo v nový plápol rozhárali, pravdu zastávali, s bludem se potýkali, nepravosti vykořenili. Sotva založil tovaryšstvo svoje, již poslal zbožného otce Petra Fabera, kterého andělem společnosti nazýval, do Němec, kde Luther a tovaryši jeho svou zákazonosnou hru tropili. I získal všeobecné důvěry a zvláště na Rýně a Mohaně sv. víru upevnil.

Dvě leta na to poslal papež dva jiné Jesuity: Lejaha a Bobadillu do Němec, kteří ve městech německých z Řezna až do Vídně vnikajícimu toku bludu mohútnou na proti postavili hráz. A co sv. Petr Kanisius v Němcích, zvláště v Bavorích pro sv. víru a dobré mravy byl učinil, je vůbec známé. — I u nás v krajích Slovanských o pobožnost a katolickou víru nevšedních sobě zjednali zásluh Jesuité; jedině toho želeť musíme, že nebyli přátelé naší řeči a Slovanské literatury, a vůbec snah národních. Spolupracovník Lutherův ve zpouře proti Církvi a v roztrhování

jednoty víry, Melancton často pln zármutku nad vítěznými zápasy Jesuitů volával: „O veh, o veh! jak to půjde s tím novým Evangeliem! celý svět se naplňuje Jesuity!“ — Opravdu, kdyby byli tehdaž knížata protestantští Jesuitům přístupu do svých zemí přáli, nové učení Lutherovo nebylo by mohlo ujeti kořenů žádných, nebo kamkoli Jesuité se octli, učili a kázali, tam blud se zastavil, a svedení se vraceli zase k jednotě sv. Církve. Není tedy divu, že protestanté Jesuity až na smrt nenáviděli, i není divu, že až po dnes jich nenávidí, slovem a písmem jich zohavujíce. Totéž činí nevěřcové a revolucionáři, nebo Jesuité jim nejvíce překážejí v bohaprázdném podnikání jejich. — Ohledem misí, přes 8000 Jesuitů se jim věnovalo po těch 300 let. Považme jen, co sv. František Xaverský působil v Indii, sv. Pétř Klaver a bratři Jesuité v misii Paraguay-ské, a musíme zvolati, „Zde působí prst Boží!“

MĚSÍC SRPEN.

1. Srpen.

Sv. Petr ve vězení.

(Slavnost okovů sv. Petra.)

nešního dne schází se v Římě ve chrámě, „u ss. okovů,“ nazvaném, veliké množství nábožných věřících, aby tam uzřeli ty ctihodné okovy, které někdy sv. kníže ap. Petr pro Pána Ježíše nosil a které se tam v drahocenné skříni schovávají a lidu ukazují. Herodes Agrippa, který byl v Jerusalemě králem, když ss. apoštolové hlásali Ježíše ukřižovaného, nebyl u Židů oblíben, proto že byl cizinec. Aby jim zalichotil, sdílel s nimi nenávisť proti apoštolům, ano i sv. Jakoba kázal jíti a stíti. Vida, že se to líbilo Židům, připustil, aby jali Petra, aby i ten byl odpraven. Petr byl okovy stížen a do žaláře vržen. Několik vojínů ho strážilo bedlivě, aby jim neutekl. Byly pak dnové přesnic (veliká noc), a po nich měl Petr odpraven býti. To když se dověděla křesťanská obec v Jerusalemě, tu hned se modlili ve dne v noci, aby Bůh hlavu Církve sv. Petra vysvobodil a od smrti zachoval. Modlitba jejich byla vyslyšena.

2. V tu noc před určeným dnem popravy ležel sv. Petr pokojně na tvrdé podlaze vězení, na krku a na ruku ztížen jsa železnými okovy. I spal sladce, neboť srdce jeho bylo čisté a duši svou doporučil Pánu. Šestnáct vojáků, z nichž vždy po čtyrech stáli na stráži, dva u dvéří, dva vedle něho, střežili vězně, který na

uprchnutí ani nepomyslel. Tu aj! o půlnoci anděl Páně postavil se, a světlo se zaskvělo v příbytku, a udeřiv Petra v bok zbudil ho řka: „Vstaň rychle!“ I spadli řetězové s rukou jeho. Anděl pak řekl jemu: „Opasíš se a podvaž obuvi své.“ I učinil tak. I řekl jemu: „Ohrň okolo sebe roucho své a pojď za mnou.“

3. I vyšed šel za ním, a nevěděl, že skutečné jest, co se dalo skrze anděla; ale domníval se, žeby vidění měl. Prošedše pak skrze první i druhou stráž, přišli k bráně železné, kteráž vede do města: která se jim sama od sebe otevřela. A vyšedše přešli ulici jednu: a hned odšel anděl od něho. A Petr přišed sám k sobě řekl: Nyní vím právě, že poslal Pán anděla svého a vytrhl mne z ruky Herodesovy a ze všeho očekávání lidu židovského. Vroucně potěšen nad tou ochranou Boží odebral se do příbytku Marie, matky učenníka Jana Marka, kde se křesťané scházeli k modlitbám a službě Boží, a kde právě tou dobou shromážděni byli. Když zaklepal na dvěře, přišla děvečka, jménem Rhode, aby se tázala, kdo je to? — Z hlasu poznala, že je to Petr. Úžasem a radostí zapomněla otevřít, nýbrž hned běžela do sboru volajíc: „Petr je před dveřmi!“ Ale nechtěli jí věřiti, raděj se domnívajíce, že by to byl anděl strážný jeho. Zatím ale apoštol opět klepal; a když mu konečně otevřeli, tu viděli zcela užasnuti milného pastýře svého živého před sebou.

4. Když k nim vkročil, vypravoval, co a jak se bylo stalo. Všickni jásalí chválu a díky Bohu vydávajíce. Petr však opustiv město ukryl se na místě bezpečném. Ti vojáci, co u něho byli na stráži, vidouce, jak sv. apoštol byl tak veselý myslí v okovech a od něho slova spásy doslechli, užřevše k tomu zjevení

andělské obrátili se na viru a odevzdali ty okovy svaté křesťanům na památku, začež ale usmrceni jsou byli! Obec křesťanská v Jeruzalémě přechovávala tyto okovy se vši uctivostí. R. 436. přinesla je císařovna Eudoxie z Jeruzaléma do Cařihradu. Jeden z nich podržela sama pro sebe a přechovávala ho ve chrámě schválně k tomu vystaveném; druhý poslala do Říma dceři své, která byla zasnoubena s císařem Valentiniánem. V Římě tenkrát měli též ty okovy, jimiž sv. Petr byl sevřen, když ho dal Nero jíti a pak ukřižovati. Když ten řetěz z Jeruzaléma došel, chtěl ho papež s tím římským porovnat. To se stalo přede všim lidem, který všechny ostatky sv. apoštola vysoce ctil. Sotva ale papež

Sv. Petr ve vězení.

oba ty řetězy do rukou vzal, hned se spojily, tak že od té doby stal se z nich jeden okov.

5. K upamatování na tento zázrak a ke cti sv. Petra vystavěl papež v dorozumění s císařem nadřechý chrám „ad vincula“ (u okovů), kde sv. řetěz byl přechováván. Kostel ten stojí podnes, a řetěz, jehož do-
týkáním stalo se bez počtu zázraků, podnes je k spa-
tření a každoročně 1. Srpna lidu k uctění se vystavuje. Nachází se v drahocenné skříni na oltáři, opatřené trojím
zámkem, k níž má jeden klíč sv. Otec, druhý jeden kar-
dinal, a třetí opat toho chrámu. Jestli pět střežících dlouhý,

a má na každém konci kroužek nákrční. Od dávných časů papežové z tohoto řetěze brávají piliny a posílají je cti a darem vznešeným osobám v zlatém klíči zavřené.

Úcta okovů sv. Petra.

Jak velice již v nejstarších dobách Církve sv. v úctě se chovaly sv. okovy Petrovy, vysvitá z překrásného kázání, které činil král svatořečnickví, sv. Jan Zlatouštvý v Cařihradě a kde dí mezi jiným takto: „O kéž bych mohl — provolať — uzříti to místo, kde se přechovávají okovy apoštolův! Jak rád bych uzřel tyto okovy, před nimiž se peklo třese, a jež samo nebe v úctě chová. Kdyby mne nezdržovaly povinnosti úřadu mého a choroba těla mého, jak rád bych se vydal na pouť do Říma, jen abych uzřel tyto okovy a vězení ss. Petra a Pavla. Blahoslavení okovy, blahoslavené ruce, které jimi byli ozdobeny! Ne, ne, nic není krásnějšího nad řetěz pro Ježíše Krista nošený! Pro Něho býti uvězněn jest lépe, než býti apoštolem, než učitelem, než evangelistou, než andělem! O šťastný řetězi! krásnější než všechny řetěze nákrční, než všechny diademy, než všechny koruny králů, kéž bych tebe mohl uzříti!“

Již za časů sv. Augustina byla slavnost na památku tohoto okovu v Církvi zavedena, i církevní modlitba na tento den zní takto:

O Bože! který jsi sv. apoštola Petra jeho okovů sprostil a bez úhony ze žaláře vyjítí nechal: rozvaž, prosíme Tebe, pouta hříchů našich a odvrát od nás milostivě všechno zlé skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

2. Srpen.

Sv. Alfons M. Ligouri r. 1787.

Když jansenitským bludem mnoho duší bylo otráveno, bázeň otrocká nastoupila na místo dětinné k Bohu lásky,

nejsv. Svátost oltární stal se věřícím předmětem strachu, ješto nikdo se nemínil býti hodným jí přijímati a k ní se blížiti: pravý duch křesťanský hynul ve Francouzsku a v Itálii. Mezi muži, jichž Bůh povolal, aby Jansenitská přemrštěná a otrocká pobožnost potřina byla, a duch pravé katolické pobožnosti srdce oblažil: byl předním sv. Alfons, který věřící vedl ku pramenu lásky a blaživé pobožnosti — k nejsv. Svátosti oltární.

2. Narodil se r. 1696. 27. Září v Neapoli, z rodičů vysoce urozených. Jeho otec býval námořním kapitánem ve službě rakouské. Rodičové dali si velice záležeti na dobrém jeho vychování. I rostl ve zbožnosti, ale i v učenosti, tak že počítaje sotva šestnáct let, doktorem práv se stál. Mladý doktor nastoupil cestu právnickou v Neapoli, a netrvalo dlouho, stalo se jméno jeho pověstné po celé zemi pro poctivost, spravedlnost, učenost a ostrovtip. Bůh chtěl, aby se právník stal knězem. To se stalo takto:

3. Sv. Alfons zastával jednoho mocného šlechtice v jakési při tak výborně, že všickni soudcové jisti byli vítězstvím jeho. Tu však vystoupil odpůrce jeho, a jakousi lži vydobyté vítězství na obrat z ruky mu vytknul. Ošemetnost odpůrce tak zabořila Alfonsa, že hned sň soudní opustil řka: „Světě, teď jsem tě poznal!“ — právnictví nechal a duchovním se stal. Bylo mu 26 let, když se v Neapoli přivtělil k bratrstvu kněží misionářů. Byv za jáhna vysvěcen začal hlásati Slovo Boží. Pověst o něm roznesla se po celém městě, a než se nadál, hrnuli se četní zástupové na jeho kázání. Od té doby co kazatel a zpovědník divy milosti Boží konal.

4. Toho času upadl Alfons do těžké nemoci. Pozdřaviv se umínil sobě, že zřídí bratrstvo kněží k tomu konci, aby lidu opuštěnému a zanedbanému po vesnicích slovo Boží hlásali, jej vyučovali a napravovali, ve všem následující Vykupitele, jenž chodil po vsích, městech a městečkách. Překázeli mu v tom a vymlouvali mu to. Když konečně všecky své i cizí rozpaky přemohl, zřídil r. 1732. ve městě Skala bratrstvo, kterémuž dal jméno: „bratrstvo kněží nejsv. Vykupitele,“ a proto že Vykupitel po latinsku sluje Redemptor, protož se kněží tito vůbec jen Redemptoristé jmenují. Blažené tohoto bratrstva působení rozšiřovalo se vždy dál a dále, a netrvalo dlouho, mluvilo se o zásluhách jeho doma i za hranicemi. Hlásilo se k nim mnoho duchovních, a vsudy jich chtěli lidé míti. I byl tím sv. zakladatel nucen, podobná bratrstva i na jiných místech zakládati, jež sv. Otec Benedikt XIV. 1749. vše milerád ztvrdil a zahájil. Sv. Alfons pro tyto bratř sepsal řeholi, on sám výročně každé bratrstvo navštívil a ohlédl. Nedá se vypsati, co jediný tento kněz k napravení člověčenstva učinil.

5. Papež Klement XIII. povýšil ho za biskupa u sv. Háty v Neapoli. Tak byl chtěj nechtěj v Římě r. 1762. za biskupa vysvěcen. Jako biskup nezměnil v ničem života svého; vsude ho ctili a milovali. Jeho působnost velice připomíná na sv. Karla Borromejského. Při tom sepsal velice mnoho spisů, tak že se s podivením tážeme, odkud tento muž při takové horlivosti

apoštolské pochvilil bral, na spisování spisů tak mnohých a důkladných. Nejkrásnější kniha od něho sepsaná jest „Navštívení nejsv. Svátosti oltární.“ Proto že byl sklíčen dlouhou trapnou nemocí, zbavil ho ku prosbám jeho papež Pius VI. úřadu biskupského, a on po dlouhém trpělivém snášení v klášteře v Nočeře mezi bratřimi v Pánu usnul 1. Srpna 1787. počítaje 90 let. Léta 1839. 16. Máje prohlásil ho sv. Otec Řehoř XVI. za Svätého, a jeho svátek světí se 2. Srpna.

Sv. Místc.

Redemptoristé nejvíce u nás známi jsou sv. misiemi. Jak mnoho duší takovými misiemi už bylo zachováno, to ví jedině Bůh, a to jedenkrát zjeveno bude. Mnozí z čtenářů již obcovali takové sv. misii, a nebo snad později k tomu příležitost míti budou. Když v nějaké osadě koná se sv. misie, tu může se říci: Bůh nabízi té osadě největší milost, totiž milost smíření a přátelství s Bohem. Je to jako by se útokem hnalo na duše, i nejtvržší pavézou netečnosti obrněné; jakoby bouře hlasná zbuzovala duše v hlubokém spánku pohřížené; je to, jako by lijavec na duše s nebe padal; ráz na ráz se na duši doléhá, a ona se nepustí, až se poddala ve jho Páně.

Tolikero za den kázání a modliteb, příklad tolik lidí, kteří horlivě podíl berou v pobožnosti, ano již pohled na ty chudé misionáře, kteří na kazatelně a ve zpovědnici nezištně největším namáháním těla a ducha se podrobují, působí na mnohé hříšníky, jakoby duše jejich znovu byla zorávána — a mnohý, který už platil za ztraceného a nenapravitelného, jde do sebe a stává se horlivějším křesťanem, než mnozí, kteří se mezi dobré křesťany počítali. Proto každý horlivý farář rád misionáře přijme a rád časem ovečkám svým takové hody duchovní popřeje; a kde se taková misie koná, tam jde sám a přivede tam hříšníky, na kterých ti co záleží. Při misiích zvlášť platí slovo Páně: „Kdo vás slyší, ten slyší mne; kdo vámi pohrdá, ten pohrdá mnou“ — a platí slovo: „Dnes uslyšíte-li slovo jeho, nezatvrzujte srdcí svých.“

U nás sídlí Ligouriáni ve Vídni, v Praze a. j., odkud po veškerých téměř vlastech v německém i ve slovanském jazyku za pomínutých let ss. misie konali. Také ve Vídni u nich mají rodáci naši český výklad ráno, a poučení odpoledne, což však, jak snadno nahlížeti, pro 80.000 Čecho-slovanů ve Vídni meškajících zajisté nestačí. Mimo ně ještě mnoho tisíc Slovanů se ve Vídni nachází, kteří téměř žádné potrawy slova Božího nemají. Kéžby se i za duchem sv. Alfonsa někdo našich opuštěných Slovanů ve Vídni ujal, jak se jeden Čechoslovan ujal Němců v Paříži, kde se jim ač také francouzsky mluvíti umějí, ve čtyřech kostelích v jejich řeči německé káže, ač je jich jen o něco víc než Slovanů ve Vídni.

Modlitba.

O Bože! který jsi skrze sv. Alfonsa Maria, Tvého horlivosti pro spásu duší rozpáleného vyznavače a biskupa, Církev svou novým plodem obohatil: prosíme Tebe, abys nás, jeho spasitelnými napomenutími poučené a jeho příkladem utvrzené, k Tobě šťastně přijíti nechal. Amen.

3. Srpen.

Bl. Kateřina Tomáš.

Toho času, když jedna z největších Světíc sv. Theresia žila ve Španělsku, byl též jeden ostrov Španělský, Ma-

jorka, požehnán pannou, která slyнула podivuhodnou svatosti. Byla dcerou jedinou rodičů šlechtických. Vedle neobyčejné krásy ukazovala od let dětinných neobyčejnou vážnost, žádná zábava se jí nelíbila, zvláště tance se štítala. Vyhýbajíc se vyražením cvičila se v pobožnosti. An již co sedmileté dítko oba rodiče ztratila, ujal se jí strýc (matčin bratr). Byl statkářem na venkově a muž pánovitý a přísný, který nesnesl odporu neb neposlušnosti. Nábožné děvče zde nemohlo jak doma dle chuti se modlit a do kostela chodit; někdy sotva ve svátek do kostela přišla. Že to nemohla změnit, navykla si i mezi prací se modlit a o náboženských pravdách rozjímat. K tomu se modlívala i večer a v noci.

2. Domáci jí spílali pokrytců a „modlílek“. I za našich dnů jmenuje svět osoby, které si na křesťanském životě opravdu záležitosti dají „modlítky (Betfchwesterin)“, na opak zase je skutečně druh pobožnosti, který ovšem je pouhé modlíkářství, a ani z Boha nepochází, ani k Bohu nevede. A však v životě sv. Kateřiny ten rozdíl zřetelně se poskytuje. — Mnohé osoby modlejí se mnoho, často jdou do kostela a na poutě, ale nerady pracují, a zanedbávají i povinnosti stavu svého. To je modlíkářství. Též proti Kateřině měl ujec podezření, že pro modlení službu zanedbává. I pozoroval z daleka, že u stáda, které měla pásť, drahně času byla zcela nepohnuta. Domníváje se, že nedává pozor, přiběhl a jí potrestati chtěl; a však našel vše v pořádku. Ona ovšem odevzdala se pobožnosti, ale při tom přede dávala pozor. A tak i při jiné sebe těžší práci dělávala.

3. Mnohé osoby, které rády chodívají do kostela, mají přede své zvláštní náklonnosti, a chtějí u toho či onoho náklonnost zbuditi; vykládají a klevějí rády o otcích duchovních, a za takovými běhávají, kteří jsou ještě mladí. Tot modlíkářství, ale nikoli pobožnost. — Ačkoli Kateřina musela živa býti v domě svého příbuzného mezi dosti mnohými, a na díle dost nemravnými mužskými: přede tím netrpěla ujmy. Její mrtvení, vážnost jejího obličej, její cudný pohled způsobily, že se nikdo na ni drze nedíval, a ona po nikom nebyla žádostiva. Za zpovědníka ale si zvolila ctihodného starce, který v opuštěném klášteře nedaleko od jejího příbytku jako poustevník a kajcník žil. Tento vedl tu pannu několik let po cestě dokonalosti křesťanské.

4. Slyšíváme naříkati, kterak osoby, které za obzvláště pobožné chtějí jímny býti, jsou tak podivínské, hned na každou maličkost příliš citelné, svým domácím život ztrpčují, a kterak se kde kdo jejich zlého jazyka báti musí. Takové osoby nejsou nic jiného než modlítky, ale nikoliv dobré křesťanky. — Kateřina na opak musela mnoho trpěti, ale za to nikomu ani v tom nejmenším neublížila; jako jiskry do chladné vody jezerní padajice hned uhasínají, tak žádné uražení nemohlo zapáliti zlosti či nenávisti úšlechtilou duši její. Její tetka jí často činívala nejtrpší předhůzky, proč se lépe a pěkně nešatí? Jednou, aby nebyla ostuda, dala si Kateřina vnutit několik šperků, ale když šla k sv.

přijímání, odložila je zase. Když přišla domů, tetka na ni zuřila, ale ona snášela a mlčela. Také strýc jí někdy zrovna zapověděl, do kostela nebo k zpovědi jíti; i čelediní ji sužovali a trýznili, jakoby se jen přetvařovala. Ale Kateřina netrucovala, ani neukazovala citlivost, nybrž radovala se, že smí pro nábožnost trpěti.

5. Zvláštní známka modlíkářství je duchovní pýcha, která se všelijak ukazuje: α) modlíkové se přetvařují, dělají, mluví či opomíjejí něco k vůli lidem, aby za pobožné odbývali, ale nikoli pro Boha; k. p. před lidmi modlíka jí jen velice málo, ani snad tolik, čím by hlad ukojila; když jí ale nikdo nevidí, tu cpe do sebe až přes moc a popíjí z láhvičky kdo ví jaké nápoje; — před cizími lidmi se staví, jakoby byla tichá a skromná jako holubička: ale doma naproti čeledinům je jako dračice a litá saň, a kleje na ně a nadává jim; jí jediné na tom záleží, aby se pobožnou zdála, nikoliv aby jí skutečně byla. — Naopak Kateřina. Když ona pozděj do kláštera vstoupila, a jí pro její neobyčejnou cnost velikou úctu prokazovali, tu se Kateřina přetvařovala, jen aby jí méně ctili. Mluvila po selsku, chovala se zpozdlle a neslušně, jen aby se s ní vaditi a jí kárati museli, a prosila, jen aby jí kárali, kdyby chybila, nebo své povinnosti zanedbávala. — β) Mnohá nábožná někdy umí mnoho na jiných lidech vystavovati a kárati; ale sama na sobě nenáchází pranic vadného, a domnívá se, že musí býti miláčkem u Pana Boha a že jí nebe nemůže ujiti. Tak smýšlí modlíka, ale nikoli pravá křesťanka. Blahoslavená Kateřina nebyla nikdy sama se sebou spokojena a pokládala se za služebnici Boží nevděčnou, nedbalou, nevěrnou, která není hodna tolikerych milostí. Ale to ona nepovídala jen tak na prázdno, nybrž hluboce o tom byla přesvědčena, tak že byla někdy zcela zkormoucena a úzkostliva ohledem svého spaseání. — γ) Modlíka raděj poroučí než by poslouchala; ona někdy neposlouchá ani zpovědníka svého, ani svých rodičů či pánů, ani tenkrát, když tito něco spravedlivého žádají. V nábožných spolcích; touží po tom, aby byla představenou nebo přišla aspoň do výboru, vůbec aby byla v předu. Bl. Kateřina na opak plnila to nejmenší přání své představené s největší pozorností a věrností. Když pozděj byla tak churava, že ode všech domácích služeb byla ošvobozena, přede ještě sama sebe neosvobodila; jak mile bylo znamení na zvonek dáno, podepírajíc se s jedné strany o hůl, s druhé o stěnu, tak se vlékla na místo, kde ve dnech zdraví svého službu svou měla vykonávati; ale když za představenou byla zvolena, dala si všemožnou práci, biskupovi dokázati, jak zcela neschopnou a nehodnou by byla pro místo takové, až biskup novou volbu nařídil. — δ) Modlíka se chlubí, jaké měla sny, vidění, vnuknutí Ducha sv., jak v nitru slyšela hlas, který jí k tomu či onomu pobádal, zkrátka ona má větší toužebnost po zázračných vyznamenáních mnohých Svatých než po svých tichých cnostech. — Zcela naopak Kateřina. Ač nebeské vytržení a zjevení měla, nicméně s nimi se tajila a jich před sestrami ukryvala, pokud možno, neboť se ostýchala právě toho, po čem modlítky baží, aby totiž platila za něco zvlášť-

ního, neobyčejného. Kateřina předpověděla den smrti své. Když se blížila její poslední hodinka, přijavši ss. svátosti, svolala kolem sebe sestry a prosila jich za odpuštění, těšila a napomínala jich. Potom si dala předříkávati 30. žalm, a při slovech: „Do rukou Tvých poroučím ducha svého; Tys mne vysvobodil, věčný, věrný Bože!“ — usnula tiše v Pánu.

4. Srpen.

Sv. Dominik, zakladatel řádu kazatel- ského r. 1221.

Sv. Dominik narodil se r. 1170. ve Španělech v dědině Kalaroga, kde jeho vznešení rodičové přebývali. Matka jeho měla před jeho narozením sen, jakoby totiž porodila psa, který nesl v ústech pochodeň. Jeho slavný život ukázal pozděj, co tento obraz znamenati měl. Dominik byv od rodičů nábožně vychován věnoval se stavu duchovnímu. V těch letech, co studoval, byl tak nábožný a pilný, že někdy celé noci ve svých duchovních knihách probděl. Ale i v lásce ukázal, že

duch Kristův v něm věje. Když mu bylo 21 let, povstal hlad; tu vydal všechny své peníze, prodal své nářadí, a když už nic jiného neměl, co by nouzi trpícím dáti mohl, dal i to poslední a nejmilejší — své knihy. Tenkrát knihy se ještě netiskly (1200 po K.) a jen všecko na pergamen se psávalo, tudíž byly knihy věci velice drahou. Mnozí se nad takovou obětavostí zdržovali; sv. Dominik odpověděl: „Co na tom záleží? Mám-li na těchto mrtvých kožkách civěti, kdežto bratři moji hladem mrou?“ — Jindy ptal se plačící paničky, co by jí scházelo? I řekla, že její bratr byl jat od Saracenů, a že nemůže ona sehnati summu, aby ho vykoupila. Student, který též tolik peněz neměl, hned se nabízel, že do zajetí půjde, aby jejího bratra vystřídal, což však od té paničky nebylo přijato. Biskup Diego v Osmě slyšel o nábožnosti a cnosti mladého Dominika, a povolal ho, když byl za kněze vysvěcen, za kanovníka svého chrámu. Zde byl tak nábožným, že si o něm lid vypravoval, kterak ustavičným modlením v kostele vyklečel mramor kolenama svýma; zároveň oplakávalo jeho něžné srdce hříšníky, nešťastné a zarmoucené, a neustále se za ně modlilo.

2. Jedenkrát vzal biskup Dominika sebou na cestu. I přišli do města Tulus. Tenkrát ale bylo kacířství Albingenských velice rozšířeno; i ten hospodský a celá jeho rodina, kde sv. Dominik se svým biskupem přenocoval, byli nadchnuti bludem tímto. Dominik neměl pokoje, on nechtěl tyto ubohé, kteří k nim tak hostinsky se chovali, viděti v tom bludu; tedy se dal s hospodským do delší rozmluvy, Dominik mu domlouval tak jasně a spolu srdečně, že byl hospodský konečně přesvědčen a pohnut, a s celou svou rodinou do lůna Církve katolické přešel. Tent byl začátek velkotvárné působnosti, jakové od té chvíle život svůj věnoval. Albingenští byli tehdaž nejjizlivější nepřátelé Církve katolické. Podporováni jsouce nejmocnější šlechtou, která v potlačení duchovensta svůj prospěch viděla, posmívali se službám Božím, bořili chrámy a pronásledovali kněze. Ano oni se bouřili i proti vládě světské a ve valných tlupách obcházejíce vybíjeli dědiny a města. Papež byl tam poslal několik opatů řádu cistercienského, aby tomu učinil konec; a však ti nic nepořídili. Tu se cítil sv. Dominik býti povoláným, aby všechny síly své a život svůj věnoval obrácení těchto bludařů. On míval rozmluvy někdy po 7—14 dní dlouho v jednotlivých nakažených místech s vůdci toho bludu; a na sta jich bylo od něho přesvědčeno a do Církve uvedeno. Jednou ty hlavní důvody, jimiž blud porážel, napsal a jednomu odpůrci odevzdal k rozvažování. Tento jich ukazoval zase jiným soudruhům, s nimiž večer u ohně seděl. Tito volali: „Chceme ten spis vhoditi do plamene, nešohři-li, uvěříme, že Bůh je pro nauku katolickou.“ — I hned jsou třikrát po sobě spis ten do ohně uvrhli, aniž pak plamen ho porušil. Ale právě tyto lidé byli tak zarytí v bludu, že předce v něm setrvali a se zapřísáhli mezi sebou, že tento zázrak nikomu vyzraditi nechtějí. Jedním vojákem, který samojedín pravdu přijal, dověděl se svět o té případnosti. Dominik se důvěřoval tak v přesvědčivou moc pravdy kat. a v moc

Boží, že když s odpůrci vyjednával, sám jich vybízel, aby oni rozhodli, je-li v řečech jeho pravda čili nic. Na takové jedno rozmlouvání obráceno jedenkrát na jednu 500 Albingenských a jmenovitě rozsudí sám, jménem Arnold.

3. V Basilei někdy pietisté hledí katolíky tím svěsti k protestantismu, že dítky chudých rodin zadarmo ve školách svých vyučovati slibují. V těch potom poznenáhla ubohé dítky přicházejí o svou katolickou víru. Zrovna tak to dělávali tenkrát Albingenští. Oni se obraceli zvláště k šlechtickým rodinám, které pro chudobu nemohly dcery své dle stavu slušně vychovávat; těm se nabízeli, že o takové výchování postarati se chtějí. Mnohé matky, jimž více záleželo na světském výchování svých dcer než na náboženství, posílaly jich potom do škol albingenských. Za několik let vrátily se dcery jejich zcela jedem bludu nakažené. Tomuto velikému neštěstí chtěl sv. Dominik odpomoci. Několik biskupy podporován zřídil klášter Augustiniánek, které též mladé dívky bezplatně přijímaly, aby jich dle stavu přiměřeně vyučovaly a vychovávaly. Konečně přišlo k vojně o víru mezi katolíky a Albingenskými, ve které velice mnoho krve se prolilo a veliké ukrutnosti se páchaly. Navzdory tomu, že ovšem při těch kacířech nenávisť proti katolíkům ještě se stala větší, neostýchal se Dominik s největším nebezpečím života do domů a osad Albingenských choditi a jim pravou víru kázati. Jedenkrát najali dva vražedníky, kteří sv. Dominika zavraždit měli; a však on šťastně ušel rukou jejich. Pozděj se ho tázali někteří bludaři, co by byl učinil, kdyby byl vrahům do rukou padl? — Dominik odpověděl: „Byl bych za to Bohu děkoval a vrahy prosil, aby mne zdlouha mučili, abych tím více trpěl. A však já jsem ještě nezasloužil koruny mučnické.“ — Jedna chudá žena přiznala se jedenkrát sv. Dominikovi, že jen z chudoby se drží u Albingenských; kdyby od nich odešla, že by své vízivy pozbyla. Sluha Páně již sám nic neměl, a předc mu byla duše té chudé paní nesmírně drahocenná; i chtěl se tedy za otroka prodati, aby za tu cenu osvobodil tu ženu z otroctví té obce kacířské. A však Bůh to tak řídil, že jí jináče bylo pomoheno.

4. Albingenští dokazovali, že Kristus a apoštolé zcela v chudobě živi byli, proto že ale kněží katoličtí mají statky, že tedy nejsou nástupci Kristovi, nýbrž že se uchýlili od pravé víry. Již pak Spasitel nezapovídá, abychom vezdejší statky měli, On jedině zapovídal, abychom celým srdcem k nim přilnuli, a chce, abychom u vnitř svobodnými zůstali. Sv. Dominik však i toho dovoleného se odřekl, aby tak říkáje ještě blíže následoval Pána svého. Jedenkrát byl na svých misionařských cestách hospodou u některých paniček vzácných; ony však náležely k bludařům. Když tedy pozorovaly, že jejich host po ten celý čas, co se u nich zdržoval, nic nepožíval leč vodu a chléb, a na holé zemi spával, učinila tato přísná evangelická chudoba takový dojem na ty paničky, že odřeknuvše se bludu staly se katoličkami. Když jedenkrát Dominik při misii pokázal, zůstal v kostele, aby se modlil. Ješto ho opat

klášterní k jídlu pozval a on k obědu nepřišel, nechal ho opat od jednoho řeholníka hledati. Tento dobře tušil, že Dominik bude v kostele; když tedy tam pátral, uviděl tam sv. Dominika, jak se u vytržení nad zemí vznášel, bez pohnutí, jako ztrnulý. Duchovní si netroufal zavolati ho, až se Dominik zponenáhla zase k zemi spustil a k sobě přišel.

5. Když ve světě zlé neřesti se rozmahají a zvláště Církvi katolické škodí, tenkrát zbujuje Pán někdy nový řád, který zvláště k tomu je zřízen, aby byl lékem proti neduhu nějakému. Tak se stalo i zde. Proti vždy se rozžírajícímu raku kacířství dán byl od Boha Církvi sv. Dominik a od něho založený řád kazatelský. Jiné řády byly dílem příliš bohaté, dílem učené, či od světa odloučené, než aby byly mohly pořádit proti Albingenským a jejich všude rozlezlým bludům. Po dlouholetých pokusech, jež byl s bratřími konal, stalot se sv. Dominikovi patrným, čeho je zapotřebí věku onomu, a tudíž se svými soudruhy zavedl nový řád, ve kterém jim zvláště ta čelní úloha byla vytknuta, aby kázáním pravdu křesťanskou rozšiřovali. Když Dominik v té příčině do Říma se ubíraje jednou v noci se modlil, měl vidění. Viděl na nebi Pána Krista, jakoby s hněvivou tváří tři kopí na zem metati chtěl. Předěň vstoupila Bl. Panna a přivedla k němu dva muže jako smíření za hříchuplný svět. V jednom z nich poznal Dominik sebe, a ten druhý byl mu neznámý. Ten den na to užířel v kostele muže, který byl zcela podoben tomu druhému. I hned s radostí k němu se přiblíživ zvolal: „Tys soudruh můj, chceme spolu bojovati pro věc Boží!“ a vypravoval mu, co byl v noci viděl. Byl to sv. František z Assisi, který též od Boha povolán byl k dílu podobnému, a proslulý řád františkánský založil. Řád kazatelský byl pramenem tajného požehnání. Sv. Dominik kázal v Bononii denně, někdy i za den kolikrát. Jednou, když s kazatelny sestoupil, tázali se ho, z které knihy to kázání čerpal? On odpověděl: „Z knihy lásky!“ Tuto lásku k bližnímu odporoučel též bratřím, co nejlepší prostředek, aby dobře kázali. Aby pak měl látku ku kázání, neustále v evangeliu sv. Matouše a v listech sv. Pavla čítával. Když s jinými do řeči se dal, vždy zřídil hovor na něco vzdělavatelného; byl-li pak na cestě, tož obyčejně své průvodce poněkud napřed jiti nechal, aby na Boha mysliti mohl. Jeden Dominikán, který s ním mnoho obcoval, píše: „Ráno věnoval veselé myslí, slzy zanechal na večer, den věnoval bližnímu, noc Bohu.“ Jedenkrát v letě cestoval sv. Dominik pěšky z Milana do Bononie; ač umdlen vedrem hned jak došel, ubíral se do kostela, a celou noc tam trval na modlitbách. Ráno na to zachvátila ho prudká zimnice, která též učinila konec živobytí jeho. Bratřím, kteří se shromáždili kolem lůžka jeho, řekl: „Zanechávám vám dědictví svoje: lásku, pokoru a chudobu; kdo tuto pozůstalost přijme, ten bude spoludědicem mým při dělení království nebeského. Můj odchod od vás, drazí bratří, nezarmucuj vás; tam, kam nyní odcházím, budu vám užitečným než-li zde na zemi.“ — Dominik umřel teprv 51 let starý v ten den, když se slaví památka Proměny Páně

r. 1221. Zázraky, které se staly na hrobě jeho, potvrdily, že je v lůně Svatých, proto Rehoř IX. již r. 1234. prohlásil ho za Svatého.

Vyobrazuje se v řeholním oděvu jako Dominikán, po straně pes, který drží pochodeň v ústech.

Sv. růženec.

Krom toho, že sv. Dominik založil znamenitý řád, který se po celém světě křesťanském rozšířil, a z něhož pošlo mnoho Svatých a učencův: jesti výtečným i pro jiné dílo, které tuším bude trvati a od milionů konáno bude až do soudného dne — totiž sv. Dominik zavedl sv. růženec. Jaká to je pobožnost, to ví každé dítě. Sv. růženec má přede všim do sebe tu výhodu, že celý kostel plný lidí může tuto modlitbu vespolečně se modliti, a jejich modlitba se tak k sobě zavíjí a do sebe vplétá, jako dvě ratolesti kvítkových v jeden věnec. To však Bůh má zvláště rád, když se mnoho lidí tak dohromady vespolek modlí, jakoby jednými ústy, jako by byli jeden muž.

Dále je sv. růženec taková pobožnost, kterou může honati každý člověk, byť by ani čisti neuměl, rovně tak, jako učený kněz, každá babička, každý starý člověk, když už je zrak a paměť opouštějí.

Co pak se týče obsahu té modlitby, tož se vyjadřují právě v růženci největší a nejdůležitější pravdy viry křesťanské, které kdy duši k dikččinění, k lásce, k lítosti, k naději a radosti pobuzovati mohou:

Růženec radostný {
že Ježíš byl od Ducha sv. počat,
od Marie panny k Alžbětě nešen,
z Panny narozen,
v chrámě obětován,
v chrámě nalezen;

Růženec žalostný {
že se za nás krví potil,
že byl bičován,
že byl trním korunován,
že těžký kříž za nás nesl,
že byl za nás ukřižován;

Růženec vítězný. {
že Ježíš z mrtvých vstal,
že na nebesa vstoupil,
že Ducha sv. seslal,
že Marii Pannu na nebe vzal,
že ji v nebi korunoval.

Každá z těchto pravd říká se desetkrát po sobě, aby tím častějším opakováním tím více do duše vnikla a se do ní vtiskla. — Krom toho ta, která ze všech tvorů je nejmilnější a nejpříjemnější, od nás tím růžencem zvláště ctěna bývá, a takměř neustále vzývána, kdežto i my sami se ponížujeme, nazývajíce se bídnými hříšníky, a si zpomínáme na velikou hodinu smrti naší. Buď si, že tisíc a tisícové růženec ne vždy s náležitou pobožností odríkávají: nicméně při těch, kdož aspoň mají ten úmysl, jak se patří se ho modliti, již tento úmysl za něco stojí, a každému „Zdravas“ ceny a váhy dodává. Chci tobě učiniti návrh; je to lehké, a nebude tě to mrzet, když to učiníš: modli se každý den jeden odstavek (desetkrát Zdravas) růžence, a tak za měsíc přeřikáš dvakrát celý žaltář či všecky tři růžence. Jistě sv. matka Boží, která bez pobídnutí na svatbě v Káně Galilejské přimluvila se u Synáčka svého v nedostatku vína, ta na tebe nezapomene, a zvláště v hodině smrti za tebe bude orodovati, když jsi ji o to denně sv. růžencem vzýval.

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi Církev svou skrze sv. Dominika novým řádem ozdobiti ráčil: propůjč nám, abychom ho v

chudobě a horlivosti apoštolské následující, skrze zásluhu jeho k Tobě dostati se mohli. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

5. Srpen.

B. P. Marie Sněžné.

Dnes slaví Církev kat. památku posvěcení krásného chrámu Římského, P. Marie Sněžné či Marie Větší. Slove „Maggiore,“ protože mezi 60 chrámy, které v Římě k účtě nejbl. Panny zasvěceny jsou, tento jest nejkrásnější a největší. Slove též „Maria ad praesepe (P. Marie u jesliček), proto že v tom chrámě přechovávají jesličky, ve kterých Ježíšek ležel. P. Marie Sněžné pak slove pro následující udalost, již též svůj původ děkovati má.

2. Na počátku IV. století, když byl papežem Liberius, žil v Římě urozený, bohatý měšťan, jménem Jan. Nemaje dítek, uzavřel v dorozumění se svou nábožnou chotí věnovati statek svůj Panně nejsv. I modlili se, postili a hojnou almužnu dávali, jen aby jim Maria P. poznati dala, jak by peněz svých vynaložiti měli. Hle! tu se jim zjevila v noci s 3. na 4. Srpna sv. Panna a sice každému zvláště, řkouc: „Vystavíte mi chrám na onom pahorku v Římě, který zítra sněhem pokryt bude.“ — Bylo to r. 352. 5. Srpna, tedy v dobu, kde vedro v Itálii jest náramně veliké. Toho tedy dne byl pahrbek Eskvilinský sněhem pokryt. V podivení nad tak řídkou udalostí sešlo se brzo veliké množství lidu na onom místě na zázračný sníh pohlížeje. I Jan s chotí svou odebrali se na to místo, nic nepochybující, že to vidění, které měli, nebylo pouhým klamem.

3. Plni radosti chvátali k sv. otci Liberiovi, vypravovali mu, co měli za vidění, a jak ten sníh napadl, a obdrželi od něho povolení, vystavěti chrám na tom místě; neboť i papeži se byla sv. Panna zjevila a jemu svou vůli byla oznámila. I hned se dali do práce; papež sám vlastními rukama vyhrabal prsti za základ, a brzo se pozvědál překrásný chrám na pahorku tom. Tam stálo dříve překrásné stavení, které pohanský císař Tiberius své necudné a nestoudné matce Livii byl věnoval, a kde později množství křesťanů bylo

zardouseno, aby toto místo krví svou očistili a posvětili. Za jeden rok stál ten chrám dohotovený na tom místě posvátném, a papež Liberius ho slavně zasvětil. I byl jest povýšen za jeden ze čtyř hlavních chrámů římských, a jest takměř mateřským chrámem všech, nejsv. Panně zasvěcených chrámů na celém světě, pročež i tento den posvěcení světí se po celém světě katolickém.

4. Lid katolický choval po všechny časy chrám tento v úctě veliké, a papežové ho co nejskvostněji ozdobovali. Zvláště to činil nábožný papež Sixtus III., k čemuž mu zavdala podnět udalost následující. Patriarch Nestorius byl se opovážil popíratí nejsv. Panně název: „Matko Boží.“ — Blud tento byl r. 431. na sněmu církevním v Efesu slavně zavržen. Papež, horlivý ctitel sv. Bohorodičky, dal nyní na památku onoho vítězství pravdy nad duchem lži, chrám „P. Marie Sněžné,“ obnoviti a nejkrásnějšími malbami ozdobiti, ve kterých tajemství Božského mateřství sv. Panny a Božství Ježíše Krista vyobrazeny jsou na svědectví víry Církve katolické.

5. Na hlavním oltáři toho překrásného domu Královny nebeské nachází se obraz, zlatem a drahokamy se skvoucí, který maloval sám sv. Evangelista Lukáš. Bůh oslavil tento obraz mnohými skvělými zázraky, zvláště za času sv. papeže Řehoře Velikého. Když totiž v Římě r. 590. hrozný mor zuřil, a mimó to jiné trampoty to město navštěvovaly, nařídil papež Řehoř na den Vzkříšení Páně slavné modlení a dal obraz panské Rodičky Boží veřejně obnáseti. Bůh dal divem poznati zalíbení své nad tímto činem. Kamkoli byl totiž obraz nešen, zmizel morový dech, a žádoucí zdravota se po městě obnovila. Ant právě všickni Pána ylebili, ukázal se anděl, který s nebe k sv. Panně takto se jal mluvit:

„Raduj se, nebes Královno, Alleluja!

„Neboť Ten, jehož si nositi směla, Alleluja!

„Vstal opět z mrtvých, jak pravil, Alleluja!“

Zpěv ten slyšeli všickni, i papež, který jej pln Ducha sv. dokončil slovy:

„Pros za nás Boha, Alleluja!“

Tento chvalozpěv přišel potom v obyčej, a každodenně se zpíval po celý čas velikonoční jako význam a potvrzení radosti velikonoční.

Před tímto pamětihodným chrámem, naproti „posvátné bráně,“ kteráž se vždy každý 25. rok u příležitosti všeobecného milostivého léta otvírá, nachází se sloup mramorový, na jehož vrcholu stojí socha P. Marie s Ježíškem. Na patě sloupu, který druhdy ozdoboval pohanský chrám boha míru vryta jsou slova:

„Zasvětil ho Panně, zdroji míru.“

Papež Pavel V., který tento sloup postavil, chtěl tím světu oznámiti, že Maria, Matka Boží, nám přinesla pravý mír. Ježíš jest kníže pokoje; On samojedin může zjednatí mír srdci, zlým svědomím trápenému.

O obrazech a sochách posvátných.

Slyšeli jsme v tom popisu chrámu Panny Marie Sněžné o obrazech v chrámu se nacházejících, ano i o soše před

chrámem postavené. Vyskytuje se zde na vhodném místě otázka:

Proč se vystavují obrazy ve chrámech a na jiných místech?

1. pro okrasu. Vždyt okrášlujeme stěny příbytků svých, aby tam nebylo smutno, a oko naše mělo něco, na čemby mohlo s potěšením a zálibou prodlévat. Sám Pán Bůh ozdobil trůn svůj (nebe) miliony hvězd a podnož (zemi) miliony květin; v starém Zákoně poručil, aby v chrámě umístěny byly okrasy. Proč bychom my nestavěli sobě obrazy do chrámů, do kaplic a příbytků našich?

2. pro poučení. Sv. Řehoř Vel. schvaluje obrazy, aby ti, jižto ve knihách čísti neumějí, aspoň s obrazů poznali život a utrpení Pána našeho Ježíše Krista, tajemství sv. víry, nebo krásné příklady služebníků Božích; neboť to, co člověk očima spatruje, obrazotvornost jeho mocněj dojímá, než co jen ušima vnímá; tak též člověk, zvláště dítě, rychleji si něco představí, pochopí a trvalej si to pamatuje, když to vidí před sebou v obrázku.

3. z vděčnosti za to, co Pán Ježíš Kristus a Svatí jeho pro nás učinili. Ve všeliké úctě chováme obrazy rodičů, přátel a dobrodinců svých, abychom se častěj rozpomínali na dobrodiní, která nám prokázali, na šlechetné činy, jimiž sobě o nás zásluh vydobyli. Tak k. p. ss. apoštolové Cyrill a Method velikou zásluhu jsou si o nás vydobili, že k nám do Moravy přišli a zde s velikými obětmi a vytrvalou horlivostí naše divoké, pohanské předky na křesťanskou víru obrátili a zem naši v ráj proměnili.

Proto je to smutná věc, když mnozí křesťané obrazy svaté, jako staré nářadí, z příbytků svých do koutů zahazují, a místo nich obrazy ptáků, koní nebo generálů, nebo snad i necudných věcí zavěsují.

4. K následování. Málo by nám to prospělo, kdybychom se jen na zásluhu a cnosti Svatých rozpomínali a o nich rádi slyšali, kdybychom jich v tom nechťeli následovati. Ve výtečných předcích, ve Svatých za minulých dob činným byl veliký duch. Byltě to zajisté veliký duch, který jich poháněl, aby tělo své přísně drželi, mnohých věcí se odfekli, jen aby jiným tím více dobrého mohli prokázati; byl to veliký duch, který jich poháněl, aby nepřátelům zlě dobrým odměňovali a vždy z celého srdce jim odpouštěli; byl to veliký duch, který se nebál žádné pohany, žádného namahání, žádné muky, ani smrti, kde běželo o to, rozšířovati čest a slávu Boží a pravé blaho bližního; byl to veliký duch, který vši ctí, slávou a důstojnostmi ve světě pohrdal a jediné u Boha cti a slávy vyhledával. Když tedy na obrazech Svaté ctíme, tož ctíme toho velikého ducha v nich, a poněvadž člověk má v sobě pud k následování, tu i v nás procítá ta chuť a ta žádost, abychom i my se jim v tom, ne-li rovnali, aspoň je poněkud následovati mohli. Proto i pohanští Řekové a Římané stavěli všude sochy a obrazy výtečných mužů vědouce, že obzvláště mláď cti- a činů ohtívá k takovým velikým a slavným činům byla nabádána, které tito mužové vykonali.

5. Vyznání obcování Svatých. Ve vyznání víry pravíme: „Věřím v všech Svatých obcování.“ — Všickni totiž praví křesťané mají téhož otce, tutéž hlavu Krista Ježíše, jsou oživeni jedním Duchem, mají jednu víru, jednu lásku a náležejí k sobě jako údové jednoho těla, tak že když jeden trpí, všickni trpí, když jeden se raduje, i ostatní radost mají. Toto obcování vztahuje se na všechny křesťany, co kde žili, jsou a žítí budou, neboť v Kristu jsou všickni sjednoceni.

Když tedy stojíce před obrazem Svatého jej ctíme, z jeho sv. obcování a jeho nebeské slávy se radujeme, a o jeho přímluvu jej vzywáme: tenkrát právě tím před celým světem vyznáváme, že v obcování Svatých věříme a takové obcování mezi sebou provozujeme. Ano někdy, jak jsme četli o obrazu p. Marie dnešního dne, p. Bůh k vůli tak ctěnému obrazu, či raději k vůli té sv. osobě, která na něm vyobrazena jest, i zázraky činiti ráčil.

Chvalozpěv.

„Raduj se, nebes Královno, Alleluja!
 „Nebot ten, Jehož nosilas Alleluja!
 „Vstalf z mrtvých zas, jak sám pravil, Alleluja!
 „Oroduj za nás u Boha, Alleluja!“

6. Srpen.

Slavnost Proměny Páně.

Jedno z nejskvělejších divadel v celém životě Spasitele našeho na zemi připomíná nám dnešní slavnost. Bylo to tehdy, když Kristus P. dokonává 33. rok věku svého, naposledy do Jerusálema se strojí, aby dobrovolně v ruce nespravedlivých se vydal a veliké dílo vykoupení našeho dokonal.

2. Dříve však nežli nastoupil poslední těžkou cestu svou, pojal tři nejvěrnější z učenníků svých a vedl je soukromí na horu Tábor. Hora tato, s nížto se otvírá přerokovaný rozhled po vůkeli, leží v zemi svaté.

3. A tam na vrcholu hory Tábor nastalo ono divadlo slastiplné, které nám dnešní slavnost a potom Evangelium druhé neděle postní tak živě na paměť uvádí. Slávou velebnosti Božské zastřel se Pán před obličejem žasnoucích učenníků; pocít plesu nadhvězdného, závalu radostného s nebesťany obcování dal jim okusiti. Tábor proměnil se na chvíli v nebe, aby vidouce brzo potom jeho ponížení hluboké nedělní se pomásti u víře v Něho ale neohroženě setrvali při Ném.

4. Radost nevyslovná opojila učenníky; a Petr unešen citem blaženým, nemoha déle srdcem jásajícím vládnouti zvolal u vytržení: „Dobře jest nám zde býti, zde udělejme stánky!“ A však Kristus P. přání Petrova nevyplnil, ba divotvornému divadlu brzo konec učiniv tím naznačiti chtěl, že zde na zemi nebe mítí nelze.

5. Když šli dolů s Táboru, řekl jim Pán, aby o tom vidění nikomu nepovídali, až by vstal z mrtvých. Bylo to po nejprv, co s nimi o své smrti mluvil. Pa-

pež Kalixt III. tuto slavnost po celém oboru kř. uvedl r. 1457., a sice následkem velikých tísní, které tehdy uléhaly na křesťanstvu nájezdy Tureckými, a touto slavností od Pána pomoci dosíci chtěl. Nyní sice není ten svátek zasvěcený, přece však významuplný pro každého křesťana.

O n e b i.

Sv. Petr chtěl mítí nebe již na Táboře; a však zde na této zemi není člověk schopen a připraven pro stav nebesťanů. Jaký jest stav těch, kdož vejdou do nebe? Tento stav převyšuje všechno představení a pojmy naše. Písmo sv. nám ho představuje podle našich schopností, ono nám o tom jen tolik povídá, seč jsme mi porozumět; tomu nejmnožšímu nemůžeme rozumět, proto že nebe jest něco zcela nového a jiného než-li všechno, co na této zemi poznáváme.

1. Když mluví k trpícím, praví Písmo sv.: „Bůh setře všechny slzy s očí jejich: nebudeť smrti, ani zármutku, ani kvílení, ani bolesti. Nebo ty první věci pominuly.“ (Zjev. 21, 4.) Když tedy nebude žádného zármutku, ani bédování, ani bolesti: nemůže býti v nebi ani toho, co zármutek, nářky a bolest působí; tedy není tam nemoci, smrti, chudoby, trestu, úzkosti, mrzutosti, starosti o budoucnost, nepřátelství, úhnětků svědomí a t. d. Proto se právě ti lidé, kteří na světě mnoho vystáli, již proto nevyslovně šťastnými cítit musejí, proto že nyní od toho všeho na vždy osybození jsou, co jich na zemi trápilo.

2. Když mluví k těm, jenž mnoho těžké práce a obtíží musejí podstoupiti, praví takt: „Blahoslavení mrtví, jenž umírají v Pánu. Od této chvíle, dí Duch, odpočinou si od práci svých: neboť skutky jejich následovat jich budou.“ (Zjev. 14, 13.) Jedno z těch nejmilejších představení jest po práci unavenému — odpočinutí. Jak se těší ten ná-

denník, který v potu tváře celý den musí pracovati, až přijde ten večer, aby odhodil topůrko s ramen a ulehl si na odpočinutí! — Tak si přeje ten, kterého něco velice bolí (k. p. jen zub a t. d.), anebo kterého nepřítel tuze pronásledují: O Bože! jen kdybych měl pokoj, jen kdyby mně nepřítel moji dali sv. pokoj, tak nepomlouvali, nenadávali, všechno na vzdory nedělali a neškodili. Tento svatý pokoj jest pro takové osoby tak veliká radost, že by ho všemu jinému předkládali. A takového pokoje na vždy dojdou ti, kteréž Bůh do nebe vezme.

3. Když Písmo sv. mluví s lidmi pozemsky smýšlejícími, činí jim výhledky na majetnost, na radosti a na slávu. Kdyby někdo slíbil dítěti kus pole nebo lesa, a zároveň plný talíř ovoce, cukrálátek nebo hračky: na čem by mu více záleželo?

Na hračkách a pomlskách — protože je dítě, a jen v tom zalíbení má, a ne jako dospělý muž, který jen na poli a na lesu, vůbec na majetnosti radost má. Smyslný člověk je-těž dítěta, on si může jen takových radostí a požitků mysliti, jakých sobě zde na zemi zaopatřiti může. Proto mu Písmo sv. i nebeské radosti předkládá v podobenství radostí pozemských, aby sobě pomyslíl: Když mne to těší, co mi Bůh zde na zemi přeje: čím větších radostí musí v sobě nebe obsahovati. Odtud k. p. Písmo sv.: Kdo byl věren nad málem, nad mnohým postaven bude. (Luk. 19, 17.) Cokoliv na zemi máme, čímkoliv vládneme, at je to sebe víc v očích našich (k. p. císařství), jest před Bohem jen maličkostí. Co však na onom světě blaženým za podíl se dostane, to i před Bohem je mnoho. Když tedy již zde na zemi byla by to pro nejmnozší veliká radost, kdyby někdo nad dost malou zemí za pána a vládce postaven byl: tudíž musí ta rezkoš tím větší býti, postavenu býti od Boha nad mnohým, nad něčím, co i v očích Božích je mnoho.

4. Dale stojí: „Království nebeské je podobné veliké svatební hostině, na níž podíl brátí budou, kdož na pozvání přišli.“ (Mat. 22, 1.) Při svadební veselosti nebo při plesu (zvláště při královském) je všecko k nalezení, co jen lidem potěšení zploditi může: nejkrásněji ozdobený sál, skvostné šaty, vzácné osoby, nejlepší jídla a nápoje, cokoliv kdo chce, krásné osvětlení, paničky plné květin a věnců, hudba, příjemný hovor, veselost a t. d. — To je jen podobenství; ale podobenství nemůže nikdy býti něco většího a lepšího, než-li to, co se s tím porovnává; tedy to, co se v nebi podává, musí býti neskončeně větší, lepší a krásnější, nežli nejskvostnější královská svatba, nebo ples.

5. „Ti kdož s Pánem vytrvali v utrpení, seděti budou na zlatých stolicích a souditi národy.“ (Mat. 19, 28.) Větší cti na zemi neznáme, než-li seděti na zlatém trůně, s korunou zlatou na hlavě, a souditi celé národy. Proto když někam přijíti má nějaký mocný král, bývá přivítán a uveden do města s velikou slávou a okázalostí; a s velikou úctou pohlížejí lidé, a pozvědají oči své k tomu, který jest jejich pánem, a pod jehož moci oni stojí. A taková čest se přislubuje těm, kdož do nebe přijdou. Ne jakoby tam na trůnech seděli, a skutečně koruny zlaté na hlavách měli: nýbrž že ještě větší pocty a úcty tam dojdou, než-li zde korunovaný král od poddaných svých.

Když Písmo sv. mluví k duším bohomyšlným a svatým: slubuje jim statky a radosti duchovní: a) úplné poznání pravdy, b) obcování s Kristem a se Svatými, c) patření na tvář Boží, d) nevýslovnou oslavu nebeskou a shledání s přáteli a příbuznými.

ad a) „Nyní poznáváme jako v zrcadle záhadně; tam ale tváří v tvář. (I. Kor. 13, 12.) Zde na světě sice vidíme skutky a tvory Boží: ale jeho samého, Tvůrce neviditelného, viděti nelze. Když někoho docela a dokonale poznati chceme, díváme se mu tváří v tvář: tak i to, že Boha poznáme v nebi tváří v tvář znamená, že Ho poznáme dokonaleji, než-li zde je možná i nejdůvtipnějšímu křesťanovi. Již smyslný člověk nad ničím se tak neraduje, než-li, když něco nového a podivného uviděti může; jak se teprv zaraduje duše, když bude moci viděti to nejkrásnější — Boha samého.

ad b) Obcování s Kristem a se Svatými. Každý člověk rád je ve společnosti stejně šmyšlejících lidí, zlému člověku stýská se ve spolku spravedlivých, a spravedlivý by o rozum přišel, kdyby s lotry obcovati měl. Tím více zbožný člověk touží po obcování s Bohem a s Kristem, tak že sv. Pavel: „Přeju si, rozdělen býti a obcovati s Kristem“ (Fil. 2.) I to zbožným duším vyplněno bude v nebesích, nebo P. Ježíš sám řekl: „Kde jsem já, tam bude i služebník můj“ (Jan. 12, 26.) a Otce prosil, aby jeho věrné ve věčné slávě spojil s Ním. (Jan 17, 24. Zjev. 14, 1—5.)

ad c) Tímto patřením na Boží tvář a obcováním s nebešťany duše zbožná na sebe přijme obzvláštní oslavení a duchovní vznešenost a slávu nebeskou. V zrnku obilném leží již podivuhodným způsobem bylina s jejím listím, s květy a ovocem, kteréžto vzjedou z ní. Ale toto všecko na tom zrnku není viděti; ono ještě není patrné, a kdo to neví, aniby neřekl, co z něho vyjde. Rovněž my již nyní jsme „dítky Božími;“ a však jako to na zrnu viděti není, co z něho pojde: tak málo na sobě spatrujeme, co z nás bude. To ale nám příslibeno jest, že v nebesích oděni budeme velikou oslavou, že Bohu podobni budeme. A to se stane, když On se zjeví; tak jsou kapky ranní rosy podobné slunci v maličké míře, ale jen teprv tehdáž, až ono vzejde a na ně září! —

„Blahoslaveni čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.“ (Mat. 5, 8.)

ad d) Shledání s dobrými přáteli! — jest jedna z největších radostí a rozkoší společenského a rodinného života zde pod lůnou, když se dávno neviděli a najednou sobě padnou v náručí: tu se prolévají alze radostného shledání! — A však zde není takového shledání, aby nemuselo nastoupiti loučení: a čím radostnější bylo shledání, čím milejší obcování, tím bolestnější připadá potom loučení! — Jak je to těžká věc! — A však shledání v nebesích bude takové, že už na věky nebude loučením přetrženo! — „Opět uzřím vás, a radosti vaší nebude konce! — pravil Kristus P., věčná pravda.

A totéž veliká radost, že jsme jich neztratili, ale jen napřed poslali, dělat nám místo.

A tyto radosti blažených nebešťanů trvají — věčně. „Spravedliví půjdou do života věčného.“ (Mat. 25, 4.) Nejšťastnějším lidem dělá někdy starost ta myšlénka, že jejich štěstí předc jednou vezme konec, že sestárnou a umřítí musejí. Tento strach odňat bude na šťastné věčnosti. Smrt, tento rušitel života a radosti, sám jest usmrcen, jak zlý hmyz. „Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšalo, ana na um lidský nepřipadlo, co Bůh připravil těm, kdo ho milují!“ (I. Kor. 2, 4.)

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! který jsi dal učenníkům svým na hoře Tábor předtuchu slasti nebeských: dejž, abychom za tebou po cestě křížové kráčeji někdy na Táboře nebeském s Tebou oslaveni býti zasloužili. Amen.

7. Srpen.

Ss. Kajetan, zakladatel řádu.

Pocházel z velice vzácného rodu ve městě Vicenca Matka ho porodila v chatrné komůrce a hned věnovala dítě nejbl. Panně vychovávajíc je v bázni Boží. Již co dítě prokazoval Kajetan velikou lásku k chudým; an sbíral nejen u domácích almužny, nýbrž i sám sobě od pokrmu utrhoval a se postil, jen aby uspořádným nuzné nasytit mohl. Ve studiích bohoslovných prokázal se Kajetan býti vzorem křesťanského snažení; vyhybaje bezpotřebným vyraženým prospíval rovně ve vědách jak v cnostech. Hned po vysvěcení psal

někomu psaní, ze kterého živá víra a hluboká pokora se zračila.

2. Papež Julius II. jmenoval kněze mladého pro jeho ráz a rod za papežského protonotáře, což bylo tehdy úřadem velmi čestným. Ale čím více miloval Ježíše Krista, tím více se mu zprotivilo živobytí u dvora. I uzavřel složití úřad a přepych jeho, a z Říma do Vicence se vrátil. Zde vstoupil do bráti sv. Jarolima, což ale přízeň pokládala za hanbu, jelikož v té bráti posud ani jednoho šlechtice nebylo. Zde zvláště chudým a nemocným prokazoval služby nejnižší; jmenovitě choré nejošklivější vlastní rukou opatroval. A však příklad jeho způsobil, že se stalo ve vyšších kruzích modou, nemocné obsluhovati a špitály navštěvovati. Pozděj se Kajetan zase do Říma vrátil; již tenkrát

se o něm povídalo, že je u oltáře jak anděl, na kazatelně apoštol. I vstípl doň Pán myšlénku co nebeské símě, aby založil nový řád k napravení duchovenstva a lidu. I spojil se s kněžími stejného smýšlení, mezi nimiž byli arcibiskup z města Theaty; tento se odřekl biskupství, aby se přidal k té bráti, která pak od něho vzala jméno Theatinův, proto že byl prvním představěním té bráti.

3. Zřídívše stanovy předložili je sv. Otcí ku schválení. A však tam nalezeno za povážlivé, ano neprozřetelné, že do stanov přijali, odřici se všeho jmění — a žítí jen z darů dobrovolných. A však oni odkazovali na příklad Krista a apoštolů, jakož i na úmysl, totiž, aby tím lakotu mnohých duchovních zahanbili. Arcibiskup sám řekl, že nepřestane jmění své rozdávat, až tak zchudne, že ho zadarmo pochovat musejí. Tento řád vychoval mnoho horlivých kněží. Kajetan krotil tělo své velice přísně; oči své tak držel na uzdě, že když císař Karel slavný úvod měl, ani oči svých na tu slávu nepozvěděl; proto u lidu stalo se příslovím, že

člověka zvláště cudně a skromně s k zemi sklopeným zrakem pohlížejícího jmenovali Kajetanem. Ve slovech, nemusel-li v úřadě mluvit, byl tak šetrným, jakoby byl každé slovo teprv na zlaté vážky položil. Nejméně však mluvil s ženskými; zvláště pak takovým s cesty vyhýbal, které byly bohaté a skvostně oblečené.

4. To bylo tak známo, že paničky chtěje se sv. Kajetanem mluvit, dříve odloživše přepych šatstva co možná jednoduše a skromně se převlékly. Sv. Kajetan říkával, že statky tohoto světa jsou cizým statkem a nikoli majetkem člověka; jedině po věčném že má člověk toužiti. Světské štěstí, úřady a slávu měl za dým, který jen oči ducha zatemní a oslepuje. Nerad to měl, když mu zpomenuli, že z vysokého rodu pochází. Někdy za den osm hodin před nejsv. Svátostí v rozjímání trval. Jedině jedno místo bylo, kde nešetřil výloh a nádhery, t. dům Boží, aby služby Boží slavně mohly konány býti. Ačkoli Kajetan nádherou tohoto světa pohrdal, přece však nebyl k lidem nevlidným, naopak jmenovali ho „lovčím duší“, jelikož s nejlaskavější horlivostí každému pomohl, komu buď na těle nebo na duši pomoci a spásy poskytnouti mohl. Též ve zpovědnici uměl na hříšníky s láskou a přísností doléhati, a jako včela žihadlem i medem zároveň působiti.

5. Kajetan přebýval s tovaryši svými v domě na jednom návrší v Římě, když vojsko císařské Řím obleželo a vydobylo. Tenkrát Theatini mnoho vystáli; někdy měli dvanáct jich jen jediný chléb k snědění. Také jeden voják, který byl Kajetanovým sluhou dřív než se světa a bohatství odřekl, vyhledal ho a vzav několik sebou, žádal, aby jim zlato vydal. Kajetan odpověděl zcela poklidně, že již čtyry leta je tomu, co se stal chudým. I tu trýznili ho hanebně, a potom se soudruhy do žaláře byl vlečen, aby na nich vynutili pokladů, o nichž tito nic nevěděli. Konečně an se neustále v žaláři modlili breviář, bylo to jednomu důstojníkovi tak nesnesitelné, že nechtěl býti hostem u majitele toho domu, až jich propustil. Oni pak táhli z Říma do Benátek, a an zde vypukl mor, sloužili s největší obětivostí lidem. Jarolím Aemilian, jehož svátek Církev slaví 20. Července, příkladem sv. Kajetana pohnouti se dal, že též založil řád pro vychování sirotků a opuštěných. Sv. Kajetan umřel v Neapoli na zemi, popelem posypané, v nejhlubší pobožnosti r. 1547.

Vyobrazuje se v černém rouchu řeholním s lilí v ruce, na loktě drže dítě Ježíška.

Přepych.

Jestli to zvláštní úkaz v životě lidském, že jedna a táž věc může býti ke cti a k hanbě podle těch lidí, s nimiž jednatí máš. Chodíš-li v šatech z hedbáví a látek jiných dle nejnovější módy šitých; je-li přibýtek tvůj co nejvíc vzácně náradím opatřen; máš-li kočár a krásné koně: tenkrát má svět před tebou úctu, a každý smekne zdvořile před tebou, protože jsi bohatý pán. — Kdybys však v takovém nádherném rouchu ústlivěm vkořčil do světnice, kde jsou pohromadě nábožní křesťané, tu by jsi se musel studem zardít; neboť by jsi jim přicházel jako komediant a nikoliv jako bratr v Kristu. Ano sv. Karel Bor. zapověděl dát rozhřešení tako-

vým osobám, které ve veliké parádě k sv. zpovědi přijdou. Čím více v člověku domáhá se vlády Duch sv., tím více pohrdá člověk vším, čím by ukazoval, že by si na světské slávě a kráse zakládati a jí se honositi chtěl; nebo před Bohem je všecko ohavností, co je u světáků slávou a velebností.

Sv. Kajetan nám dal krásný příklad, kterak pozemskou slávou a bohatstvím a rozkoší pohrdati a v Božskou Prozřetelnost důvěřovati máme. Ovšem pro všechny ten příklad jeho není — Svatí tak jednali z náplní lásky a horlivosti; a však poněkud přede každý ho následovati máme. Tak řečený luxus či nádhera, jaká se nyní ukazuje v šatech, v stavení rozkošných vil, letohrádků a paláců, v ozdobě těla lidského, má ovšem do sebe též něco dobrého, ježto tím lidem mnoho výtěžku se poskytuje, krásocit se pěstuje a vůbec vítězství ducha lidského a jeho vymyšlivost skvěle se dokazuje. A však v tom leží hřích, že lidé v tom přepychu, v té nádhře zevnější uvážnuvše, ji za jediný cíl vezdejšího života pokládají.

Mnohý vidí v tom vškerou čest svou, když má plné prsty na obou rukách nastrojených zlatými prsteny, tak že ani prsty pohodlně nemůže ohýbati; on ale raděj trpí to nepohodlí, jen aby nepřišel před světem o slávu, že je bohatým pánem. — Mnohá slečna pláče, že jí šaty nevyypadly, jak si usmyslila, kdežto jí ani nenapadne, aby slzu umořila nad mravní zpustlostí srdce svého. — Mnohý boháč jediné v rozkoších dny své tráví a v tak nazvaných „vzácných libustkách“ mnoho peněz stojících sobě libuje a na mravní a tělesnou bídu ostatních bratří nezpomíná, aby si tím požitky života nekazil. To jsou ovšem povážlivé známky života pospolitého, a věru! neškodí, že do toho pestrého obrazu přepychu a nádhery vloudí se někdy též chudý mnich, milosrdná sestra, otrhaný proletář a t. d., aby ti, kdož na bídu lidskou nechtějí ani pomyslití, takovýmto nenadálým zjevem ná jiné myšlenky přivedeni byli.

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi dal sv. Kajetanovi tu milost, že světem pohrdal a Prozřetelnosti Tvé se odevzdal: propůjč i nám, abychom odloživše zbytečné starosti a péče o věci časné s dětinnou důvěrou Tvému otcovskému řízení se oddávali skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

8. Srpen.

Sv. Cyriakus a soudruzi, mučenníci r. 303.

Ve městě Římě stojí palác, pod jménem „lázní Dioklecianových“ známý, jehož krása, pevnost a nádhera vydávají svědectví, že byl staven ve starých dobách; ale nikdo to na té stavbě nepozná, že na jejich kameňech a zděch lpí pot a krev mnoha set nevinných křesťanů. Když císař Dioklecian nastoupil trůn, nedlouho na to přijal přítele z mládí svého Maximiana za spoluvládce. Tento, jsa rozhodný nepřítel křesťanů, dal císaři z vděčnosti stavěti náramný palác na koupele, a opatřiti ho vši nádhrou jen možnou. Křesťané, kteří tehdež u velikém počtu v Římě žili, byli nyní od svého úhlavního nepřítele Maximiana nuceni, aby při této stavbě nádeničili. Bez rozdílu stavu, stáří a pohlaví, bez občerstvení či mzdy nějaké museli křesťané konati práce nejtěžší. Mnozí podlehli tomu namáhání a umřeli, a mnozí v největší bídě živořili ubíjením a trýzněním byvše od nelidských dozorců.

2. Tento tak žalostný stav tak mnohých křesťanů

šel velice k srdci jednomu vzácnému, zámožnému pánovi, který byl též horlivým ctitelem Pána Ježíše. On totiž posílal potajmo ubohým křesťanským dělníkům mnoho darů, a sice po jáhnu Cyriakovi a po horlivých křesťanech Largu a Smaragdovi, kteří s nebezpečím života svého stísněným tyto milodary tajně přinášeli. Brzo však byli od číhajících dozorců postiženi a odsouzeni, že i oni při stavbě paláce robotovali musejí. Ješto nyní svým ubohým bratřím již nemohli ku pomoci přispívati, tož hleděli jiným způsobem jejich těžký stav ulehčiti. Oni pomahali slabým a zemdleným těrchy snášeti, těšili jich a dodávali všem takové trpělivosti a takové radostné odvahy, že i při té tak tuhé práci zpívali chvalozpěvy. Ctihodný starec, jménem Saturnin, jednoho dne sklesl pod břemenem, které mu naložili; hned přiběhlo třé vyznavačů, prosíce dozorce, aby toho starce šetřil, a raděj sami tu těrchu dvojitou vzali na bedra svá. Dozorcí se divili takové lásce a udali to vládci Maximianovi.

3. A však ten zuřivec ukrutný tímto krásným skutkem lásky nebyl pohnut, raděj povel, vztékaje se pro to, aby Cyriak a jeho soudruzi byli do žaláře uvrženi. Bůh to nyní tak řídil, že přišlo do žaláře též několik slepých, aby na přimluvu svatých vyznavačů od svého neuhu sprostěni byli. Cyriak vyzval nad slepci sv. jméno Ježíš, znamenal jich sv. křížem, a hle! slepci, osvícení na těle i na duši uzdravení vraceli se do domů svých. Tento zázrak vešel v obecní známost; po ulicích zaznívala chvála Boha křesťanův, a tím během se stalo, že se o tom dověděl i císař Dioklecian, jehož dcera byla posedlá zlým duchem. Cyriak byl nyní povolán do domu císařského, aby to děvče uzdravil. Pevně důvěruje v pomoc Boží, ptal se Svatý posedlého děvčete: „Věříš v Ježíše, Syna Boha všemohoucího?“ Ona odpověděla: „Ano! — a žádám pokřtěna býti.“

4. Tu vzýval sv. Cyriak Pána Ježíše, zapřisahoval satana a vypudil ho z ní. Princezna na nejvyšší potěšená a díkem oplývající k Boku všemohoucímu křesťanů, hned se dala ve víře sv. vyučovati, věřila a přijala křest sv. Když císař tento zázrak viděl, pojat jest podivením, a však jsa příliš modloslužbě oddán uzavřel srdce své světlu víry, přece však ty tři sv. vyznavače ze žaláře vypustil a bezpečný příbytek ve městě jim vykázal. Nějaký čas potom žili svatí pokojně vykonávajice dobré skutky bez překážky; a však brzo jim bylo podstoupiti nový zápas. Císař Dioklecian odešel na cesty; místo něho vládl nyní neukojitelný nepřítel křesťanů Maximian, který hned místodržiteli uložil, aby ty tři vyznavače vzal do trestního vyšetřování.

5. Tento hned jich pohnal před soud svůj a hleděl jich pohnouti k odpadnutí lichocením a vyhrožováním. Oni však volali jedním ústy: „My jsme poddaní a obětovati chceme jediné Pánu Ježíši, Pánu našemu.“ — Na to řekl místodržitel Cyriakovi: „Ty šedivá hlavo! počkej, však já tě hned proměním ve mladou!“ — a povel, aby mu vlili vroucí smůlu na hlavu. Svatý snášel tuto muku statečně a radostně volal: „Chvála budiž Tobě, o Pane! který slulu svého činíš“

důstojným, aby přijat byl do říše Tvé.“ — Nyní se obrátil místodržitel k ostatním vyznavačům a řekl: „Chcete-li bohům obětovati, či s Cyriakem umřítí?“ Oni odpověděli: „My hříšníci přinášíme se Pánu Ježíši v obět.“ — „Proč pak chceš umřítí, starče?“ ptal se místodržitel Cyriaka. — „Proto že se mi chce,“ odvětil tento, „pro Krista umřítí.“ — „Obětuj předce, abys živ byl,“ nabízel úředník. — Ale Svatý na to: „Ať si raděj obětují ti, jenž Pána našeho Ježíše Krista nepoznávají.“ — Tato slova a odvaha Svatého dopálila místodržitele, a proto velel, aby Svatý byl na skřípec natažen, bičován a kyjem ubijen. Mezi mukou pohlížel Svatý k nebi modle se: „Pane Ježíši Kriste! smiluj se nade mnou a buď mi milostiv a milosrden!“ — Vida místodržitel, že s nimi nic nepořídí, dal o tom zprávu císaři. Od toho přišlo, aby ti tři vyznavači a s nimi ještě jedenadvacet křesťanů usmrceno bylo. Tu hned byl Cyriak se soudruhy za město vyveden a tam r. 303. stat.

Sv. Cyriak, jeden z třinácti pomocníků, vyobrazuje se s mečem v ruce, draka pod nohama (což znamená vítězství nad pohanskou zuřivostí).

● bratrské lásce prvních křesťanů.

Z chování se sv. Cyriaka a jeho soudruhů můžeš poznati, milý čtenáři! jak velice se první křesťané milovali. Pamětliví jsou slova Božského mistra svého: „Milujte bližního jako sebe samého; dobře číňte těm, kteří vás nenávidějí, modlete se za ty, kteří vás pronásledují. Potom se pozná, že moji učenníci jste, když se vespolek rádi máte,“ — byli první obce křesťanské jedno srdce, jedna duše. Již jména, jaká si vespolek dávali, svědčila o lásce jejich srdečné. Sobě rovným říkali „bratře!“ představeným „otče!“ křesťankám „sestro, dceru!“ O světských titulech, které často jen v marné pýše se zakládají a často nic leč prázdná slova jsou, nevěděli ničeho. Ke kněžím měli nejhlubší úctu; oni jich milovali jako své duchovní otce, s radostí o jejich časně započatém pečující. V nejkrásnějším světle ukazovala se jejich láska k bratřím, když tito pro víru octlí se u vězení. Muži a ženy, starci a děti spíchali k žaláři doň vedrati se hledíce.

Tam líbali okovy vězňů, odporoučeli se do jejich modliteb, přinášeli jim almužnu. Nemajíce sami nic, obrátili se k vzdáleným obcím, které rády jim sdělily. V každém kostele byla pro takovou almužnu zvláštní spořitelna, do které věřící každý měsíc své dary skládali. Každý — píše jeden spisovatel nejzazší doby — přináší každý měsíc svůj příspěvek, kdy a jak chce, nikdo není nucen, vše dle libosti. Z toho se zapravuje obstarávání chudých, útraty pohřební, vydržování sirotků, starých čeledinů, do horních bání odsouzených, vypovězených, zajatých.“ — Horlivost prvních křesťanů v navštěvování vězňů často až tak daleko šla, že odtud pošlo těžké pronásledování, a biskupové tuto horlivost krotiti museli.

Z žalářů vycházeli otcové naši do chatrčí chudých a k lázkám nemocných. Ano i vzdálené obce posílaly bratřím almužny, listy útěchy a povzbuzení. Vypukly-li nakažlivé nemoci, tenkrát neznala láska věřících žádných mezí; i do příbytků pohanů spíchali, aby jim pomahali. Nalezli-li od pohanů pohozené dítky, hned jich do svých příbytků přijímali a po křesťansku vychovávali; rovněž tak útle pečovali o zanechané dítky ss. mučenníkův.

Pro obstarávání chudých byli ustanoveni zvláštní duchovní; kteří sloužili jáhnové (diakoni, sluhové), kteří almužny sbírali, chudé vyhledávali a mezi ně almužnu rozdělovali

museli. Museli vésti zvláštní seznam chudých a někdy daleké cesty konati, aby svým chudým něco vyžebřali. Taci jáhnové byli: sv. Štěpán, sv. Vavřín, sv. Cyriak a t. d.

Přišel-li cizý host do domu, hned mu nohy umývali, nejlepší, co měli, mu na stůl postavili, první místo u stolu, dali; totéž pohostinství i k pohanům zachovávalice.

Láska prvních křesťanů ztahovala se i na mrtvé. Umývali a mazali mrtvolu jejich, a zavinité v plátno kladli do hrobu v průvodu svíce a pochodní se modlíce. Na to slavili služby Boží za nebožtíkovu duši a sešli se k hostině lásky, ku které byli chudí pozváni. Zvláště byli horliví v pochovávaní těl ss. mučenníků, které draho koupené často s nebezpečím života počestně pochovávali. Na hrobech ss. mučenníkův se modlili, mši sv. sloužili. Mučenníkům dávali sebou do hrobu na znamení jejich zápasu nástroje umučení, láhvičky neb houby krví jejich naplněné. —

Jeden z nejkrásnějších důkazů lásky prvních křesťanů mezi sebou byly též agapy či hostiny lásky, které v jistých časech zámožnější dávali chudým, aby bylo viděti, že chudoba a bohatství u nich nedělá rozdílu žádného. Což pohané obdivující volali: „Ejhle! jak ti křesťané mají se rádi!“ Za našich dob ovšem se to všecko velice změnilo.

Předsevzetí.

Činím předsevzetí a slibuji Tobě, o Ježíši můj! že chci každého člověka milovati, jemu dobré přáti a činiti z lásky k Tobě. Dnes ještě chci začítí a nějaký dobrý skutek na důkaz té lásky vykonati.

9. Srpen.

Sv. Emidius, biskup, mučenník.

Emidius pocházel z urozených rodičů, narodil se totiž v Trevirech na Rýně z rodiny Francské. Brzo poznáv víru křesťanskou tak ji sobě oblíbil, že, jakkoliv rodičové pohanští se proti tomu opírali, víru v Krista Ježíše přijal a potom neustále vyznával až do smrti, jak o něm dnes píše chvalozpěv církevní:

Z pohana byv otec zrozen,
Záhy byl jsi Kristu zplozen;
Zbožím světa máš ses nedal,
Nebes říše snažně hledal.

Střemi učenníky: Euplem, Germanem a Valentínem svatý život vedl. Zhrdnuv rozkošemi pozemskými jezdině nebeskými věcmi se obíral; a poznáv, jaké dobrodiní je sv. víra křesťanská, aby i jiným ji kázal, do Říma se odebral.

2. Tam se octnuv přijat byl pohostinu od jednoho pohanského hospodáře na ostrově řeky Tibery, jehožto dceru, která pět let nezhojitelnou chorobou se trápila, vyhojil, jak mile ji udělal křest sv. Když na to znamením sv. kříže oči slepého otevřel, tu lid v úžasnutí nad divem takovým máje ho za syna (Apollónova, ve vítězoslávě do chrámu boha Aeskulápie, jenž byl bohem lékařů, ho uvedl. Emidius však zde veřejně se osvědčil, že jest sluhou Ježíše Krista, a na důkaz, že jedině tento jest Bůh pravý, vyzývá Ho nečíslné množství nemocných, darmo pomoc modly vzy-

vajících, uzdravil na místě, oltáře zbořil a zlámav modlu Aeskulapovu do řeky Tibery ji pohodil.

Dav se zapsat v Boží voje
Vnázíš de Vlach svaté boje,
Ústa tvá jim slovo hlásí,
Udílíš jim dary spásy.

Z kořisti jsa vítěz známý
Kácíš sochy, oltář, chrámy,
V divou mysl Krista vtiskáš,
Až je k službě Páně získáš.

3. Krom kněží Aeskulapových obrátil sv. Emidius ještě 1300 pohanů na víru křesťanskou. Což když uslyšel Posthumius Titianus, praefekt města Říma, vyhrožoval sv. Emidiově hroznými tresty. Tu však napomenut jsa andělem, zuřivému nepříteli uhnuv k sv. Marcellovi papeži se odebral, od kterého pro jeho zásluhy o víru za biskupa byl vysvěcen a do města Askoli poslán. An se tam na místo svého povolání ubíral, po té celé cestě jako horlivý apoštol kázal a četnými zázraky nesmírné množství lidstva na víru křesťanskou obrátil. Když pak se do města Askulum octnul, tu hned začali ďáblové z modlářských soch strašně po všech chrámech pohanských rváti, neboť cítili přítomnost sluhy Ježíše Krista, o němž věděli, že takovými milostmi obdařen jest, že jemu s pole budou muset uhnouti.

4. Tu však povstalo ve městě zbouření, lid sv. biskupa hledal, aby ho zavraždil. Polymius, představený toho města, znamená nebezpečné srocení lidu, hned neobyčejného cizince k sobě předvolav mnohými slovy, ač nadarmo, jeho přemlouval, aby Joviše a Angarii bohyni, kterou v Askulu ctíli za svou patronku, uctíti se nezdráhal. Sliboval mu tentýž úředník, že mu dá za odměnu dceru svou Polysii za manželku, kterou sv. Emidius Kristu P. získal a pokřestil. Krom toho, když na místě, kde nebylo vody k dostání, ze skály neslýchaným zázrakem — jako Mojžíš — velikou zásobu vody vyvedl: tu hned 1600 lidí na víru křesťanskou obrátil zázrakem tímto.

Rozkazuješ tvrdé skále,
Řine se z ní voda v mále,
A již myješ lidstva proudy,
Kristovy z nich činíš oudy.

Skalnou přikrost srdce ruše
Křemen tvrdý smýjej s duše,
Ať mok pláče z očí lije
Všechn šered duše zmyje.

5. Což když Polymius viděti musel, takovým vztěkem byl pojat, že hned dal sv. biskupa od pochopů jíti a hlavu jemu stíti.

Nebojíš se zlostných vztěků,
Krev svou cedíš, statný reku!
A svou hlavu vrahem statou
V modlitebnu vnázíš svatou.

Až podnes lid s celého okolí ctí sv. Emidia co patrona města Askoli. Blahoslavená smrt jeho mučennická udála se za pronásledování císaře Diokleciana.

Chvalo zpěv Církve o sv. Emidiově.

Kriste, mučnů věnee věčný,
Sílo jich v čas nebezpečný!
Ty jsi pozval po zlé strasti
Emidia k stále slasti.

Nachovým on orděl mokem,
Stal se vítěz mužným krokem,
Tys ho pojal k sobě zhůru,
Zblazil světlem svatých kůřů.

Pro vítězné jeho cnosti
Obuď duše z ospalosti,
Rač nás zbavit zlého spánku,
An mu pějeme ve tvém stánku.

O pomoc kdož jeho vzyval,
Z neduhů svých zhojen býval;
O zbav duši hříšných úhon,
Ať nás mime každý pŕhon.

Velké divy Emid tvoří,
Lichých bohů chrámy boří;
Teď nás ochraň zla, jenž hrozí,
Ať zle nemřem přeubozí.

Jak on druhdy svojím časem
Dáblův čest svým potfel hlasem,
Tak nás nyní prosbou svojí
Přived k věčných slastí zdroji.

Skloň se k prosbám vřelých díků,
Jezu, králi mučenníků,
Jenžto s Otcem, Duchem spolem
Vládne výš, vládne dolem.

(Sušil.)

10. Srpen.

Sv. Vavřinec (Laurentius), mučenník.

Když se vyjde v městě Řípe z města ven, vede cesta opuštěná nejprv mezi zděmi zahrad, pak zcela na polích ke hrobitovu tohoto města velikého, lidnatého. Tam pak na tom hrobitově stojí o samotě chrám na 14 set let starý, chrám sv. Vavřince. Ve zdi chóru jest viděti velikou plochu kamennou; jesti z mramoru bělo-žlutého a má do sebe mnoho děr kulatých; zároveň na ní spatřiti škvřny červené a červenohnědé. Fran-tiškán mnich, který tento kámen poutníkům přichozím ukazuje, dokládá o něm, že na tomto kameni leželo tělo sv. Vavřince, když bylo snato z rozpáleného rozně a ty škvřny že pocházejí od jeho krve a od kůže speklé. Dole v kryptě chrámové odpočívají jeho pozůstatky, a nad nimi se zvedá oltář, na kterém se sloužívá mše sv. — Hlava pak sv. mučenníka pro sebe k spatření se podává.

Co o tomto vysoce ctěném mučenníku Božím víme, jest jak následuje:

1. Sv. Vavřinec byl chudý mladík, který za času pohanského císaře Valeriana v Římě živ byl. Tenkrátě seděl na stoličce Petrově sv. Xystus. Tento sobě zamiloval cnotného mládence Laurencia a sám ho vycvičiv ve víře a ve vědách napotom posvětil ho za jáhna, a tím způsobem jemu svěřil úřad tentýž, kterýžto 200 let před tím sv. Štěpán byl zastával. Zároveň jemu bylo uloženo, církevní jmění spravovati a jím zvláště chudé zaopatřovati a podělovati. Za těch dob pronásledoval Valerian císař Církev Boží. Vláda jeho pohanská domýšlela se, že se jí zvláště tím podaří vykořeniti víru křesťanskou, když představení Církvě ze světa zklizeni budou. A proto sáhnuo nejdřív na hlavu Církvě, na papeže Sixta, aby byl odpraven. Když byl na popravu veden, šel za ním Vavřinec s pláčem; nebědoval však a neplakaltě proto, že Sixtus měl umučen býti, nýbrž naopak, že měl od něho odloučen býti a že mu nebylo přáno, s otcovským přítelem svým pro Krista umříti. Proto

pravil k Sixtovi: „Kam jdeš, Otče! bez syna? kam pospícháš, kněze svatý! bez sluhy svého? Neostavuj mne zde, Otče svatý.“ Sixtus odpověděl: „Já tebe neopouštím, synu můj, nýbrž tebe očekávají ještě větší zápasy pro Kristovu víru.“ Sv. Papež byl napotom na kříž přibit; a však ani zde ho věrný učenník Vavřinec neopustil. Osvícen jsa Duchem sv. předpovídal mu Sixtus s výšiny kříže, že za tři dny zase s ním spojen bude.

2. Když sv. jáhen takové ujištění obdržel z úst křesťanského velekněze: tu hned se všech stran obeslal k sobě celé zástupy chudých a rozdal jim všecku mohovitost církevní, kterou měl spravovati; ano prodal i všecky skvostné nádoby, které jindy k potřebě boho-

služební byly ustanoveny, a co utržil za ně, to všecko zase rozdal chudým, jen aby to snad nepobrali, jak se obával, nepřátelé a trýznitelové Církvě. Snad právě to, když o tomto rozdělování doslechl, přimělo soudce pohanského k tomu, že si dal sv. Vavřince před sebe povolati domnívaje se, že skrze něho dosáhne znamenitých pokladů Církvě. Když se Vavřinec dostavil, pobízel ho soudce, aby mu všecky peníze a bohatství, kterým Církev vládne, vydal. Ví prý se, že kněží užívají při službách Božích zlatých a stříbrných nádob, a že se rozžihají světla na svícnech drahocenných. Bůh křesťanů prý nepřinesl na svět peníze, nýbrž jen slova; ať se tedy těmi slovy upokojí a peníze vydají.“ Vavřinec to vyznal a se přiznal, že Církev jest velice bohatá, ano že má ještě větších bohatství než sám císař. On že chce císařskému soudci všecko ukázati, jen aby se mu prálo lhůty, co by vše do pořádku uvesti mohl. Takové lhůty mu tedy popráno. Sv. Augustin píše, že Vavřinec si na soudci vyžádal jistý počet vozů, aby na ně ty poklady Církvě naložiti mohl; což mu bylo velmi ochotně povoleno a jemu několik vozů posláno.

3. Než ale nastojte! co učinil Vavřinec? S největší rychlostí shledal všecky ty četné chudáky a mrzáky, kteří dostávali od Církvě pravidelně svou almužnu a výživu; bylo jich tenkrátě okolo 1500. I shromáždil jich u kostela a sestavil seznam jejich jmen. Naložil jich na ty vozy a s tímto zástupem odebral se k panu soudcovi. Můžeme si pomyslit, že se ten úředník nad tím velice podivil a se tázal, co tu ti lidé chtějí a kde že ty slíbené poklady jsou? Sv. Jáhen poukázav na to množství chudákův řekl: „Toto jest bohatství, tiť jsou pokladové Církvě; na jejich oděv a výživu potřebováno jmění Církvě, a proto že tak dle vůle Boží upotřebeno bylo, tudíž nemůž pobráno býti.“ — Na mnohých místech dávají lidé rádi a mnoho, když má do nějakého kostela něco potřebného nebo pro ozdobu zakoupeno býti; a mnohým to činí zvláštní potěšení, když oni sami mohou darovati pro kostel nějaké vyšívání nebo věnce květinové. To je ovšem krásné a chvalitebné, avšak ne všickni, kteří tak jednají, zároveň se stejnou ochotností chudým dobročinnými prokazovati se chtějí; chudým toho nepřejí. A to je nekřesťanské. Nebo co má větší cenu, živý křesťan nebo zdi kostelní? sv. Bernard dí v té příčině: „Kostel se skvěje na svých stěnách, a nouzi trpí v svých chudých; kameny oblikají se v zlato, dítky Církvě nechávají se nahé.“ Pravý křesťan uznává ve svém bližním bratra a úda Kristova; pročž ohled běre rovně tak na potřebu svých bližních, jako na potřeby chrámu Páně. I můžeme mnohý dárek obzvláště učiniti darem náboženským. Můžeš lidem, kteří se stydí v neděli, ve svátek do kostela jíti, protože nemají slušného oděvu, takový potřebný oděv zaopatřiti; můžeš dítko chudých rodičů, když jde poneprv k sv. přijímání, oděvem a obuvem zaopatřiti; můžeš v chudé obci, kde snad i správa duchovní jest zanedbána, dobré knihy rozšířiti. Znal jsem člověka, který

na Velikonoc několik chudých pozval a ke cti Božeho hodu s nimi hodoval; jiní oslavují Vánoce tím, že dávají dary vánoční dítkám, jimž vlastní rodiče v ten den nic dáti nemohou. Ale i každý jiný dar je nábožným a křesťanským, dá-li ho chudému s tím poznamenáním, že mu ho Bůh tebou posílá, a s tím napomenutím, aby za to Boha chválil a velebil.

4. Než vrátíme se zase k sv. Vavřincovi. Lakotný soudce na nejvyš byl hněvem dopálen, že svatým sluhou Církve o očekávané poklady církevní tak ošizen byl. Nemoha mu vzíti peníze, chtěl se pokusiti o to, zda-li by mu víru vzíti mohl. I povel mu, aby Krista zapřel, a bičováním ho k tomu chtěl donutiti. Což když bylo dokonce marné: nechal statečného mladíka na železném rožni roztáhnouti, a pod ním oheň zapáliti, aby ho tak hodně z dlouha a ukrutně usmrtil. Zde pak se zase ukázalo jasně, jak duše, která je proniknuta Duchem sv., je něco zcela jiného než obyčejná duše; onať jest něco nadzemského. Místo co by při tak hrozných mukách kvílel a nařikal, projevoval Vavřinec podivnou sílu duševní, tak že vnitřní ducha veselost projevila se i žertem. Položen drahně času zcela pokojně na rožni rozpáleném vece k soudcovi: „Můžeš mě už nechat obrátit na druhou stranu, na této už jsem dosti upečen!“ — Pozděj pak řekl: „Již nyní můžeš ze mne jísti, máš-li chuť, maso mé nyní právě dobře je upečeno.“ Potom pak se obrátila duše sv. mučenníka k Bohu, prosil s velikou dolehlivostí, aby Řím, tehdejší hlava světa, přijal víru křesťanskou, aby odtud sv. Evangelium do všech krajin se šířiti mohlo. Sv. Prudentius přepisuje to této modlitbě, kterou sv. Vavřinec takměř v krvi, v ohni a v duchu se modlil, že se Řím napotom obrátil. Mnozí ze senátorů (nejvyšších úředníků státních), vidouce toto podivuhodné divadlo, kterak člověk na těle se peče a v duši nebe má, hned na popravišti obrátili se ku Kristu. Křesťané viděli na tváři sv. mučenníka velikou zář a cítili líbeznou vůni vůkol. Konečně, když ho katané byli obrátili několikrát ze strany na stranu, aby jeho muky prodloužili a přitížili, odevzdal sv. Vavřinec ducha svého tam, kam ho předešel o 200 let dřív jeho pravý bliženec sv. Štěpán. Jako pak duchové těchto dvou výborných mužů spojeni jsou před trůnem Božím a na obloze Svatých co bliženci hvězdoví zářeji: tak měla i těla jejich sv. zde na zemi spojena býti. Ostatky sv. Štěpána byly přineseny do Říma za císaře Theodosia. Když jich k ostatkům sv. Vavřince položiti chtěli: uhnuly prý tyto samy stranou, jakoby ostatkům sv. Štěpána místo uprázdniiti chtěly. Též v témž oltáři tu odpočívá tělo sv. Justina (1. Cerven).

5. Tento Svatý hyl od Boha i od lidí způsobem zcela vzácným a neobyčejným ctěn. Bůh konal bez počtu zázraků na přímluvu svatého Vavřince. Svatý Augustin píše: „Kdo kdy modlil se na hrobě jeho a neobdržel, o čem žádal? Jeho zásluha vymáhá i to, že mnohým slabým, dostává se časných statků, jimiž on pohrdal, nikoliv proto, aby ve své slabosti setrvali, nýbrž, aby

přijavše malých darů naučili se žádati a prositi o vznešenější.“ A to jest snad příčinou, proč tento Svatý od nejprvnějších časův až po dnešní den obzvláště vysoce ctěn bývá. Nejen že v Římě samém více než jeden chrám jemu ke cti vystaven jest, nýbrž dnešní jeho svátek (10. Srpena) má jako největší slavnosti církevní celou oktavu v breviáři i v misálu. V zemi pak Španělské ve městě Valencii přechovává se kalich z drahého kamene chalcedonu (achátu) a v také účtě se drží, že žádný kněz, ani arcibiskup ho ke mši sv. vzíti nesmí. Jen na den sv. apoštola a evangelisty Matouše bývá veliká slavnost k uctění toho kalicha, kterýž toho dne s velikou slávou u veřejném průvodu nosen bývá. Co je to za kalich? — O tom kalichu totiž se praví, že byl poslán od velikého mučenníka B. sv. Vavřince do Španěl, odkud prý on dle udání nejedněch spisovatelů pocházel. Sv. Jahen prý dostal ten kalich od papeže Sixta, a je prý to tentýž, se kterým náš Pán a Spasitel poslední večeri slavil.

My pak zavírajíce toto nábožné rozjímání rozvažme tu krásnou modlitbu, kterou Církev dnes při mši sv. ku počtě sv. mučenníka vykonává a kteráž zní takto:

„Popřejž nám, o Bože, abychom plameny našich náruživostí uměli zhasínati, kterýž jsi propůjčil sv. Vavřincovi tu sílu, že uměl muky ohně přemáhati. Skrže Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.“

11. Srpen.

S v. F i l u m e n a.

Téhož dne, když sv. Vavřinec, ovšem jiného roku, umřela též smrtí mučennickou sv. Filumena, jejížto jméno stalo se proslulým teprv za dnů našich. R. 1802 našli při vyhrabování, které se neustále v katakombách (podzemních hrobitovech) v Římě děje, aby se vyhledali jména a ostatky ss. mučenníků, v chodbách sv. Priscilly hrobní kámen, na kterém stála slova: F. Lumina in Pace t. j. Filumena v pokoji. Když oddělali ten kámen, pozorováno krom kostí tenkou, polozlámanou nádobu skleněnou s uschlou krví. Bylať to krev, kterou při smrti sv. mučennice sebrali, jak se obyčejně stávalo u prvních křesťanů po smrti ss. mučenníků. Oni totiž nasbírali houbami neb čistými plátny krev ještě čerstvou, a potom ji nechali vykapat do skleněných nádob, které do hrobů postavili. Když tu seschlou krev sv. mučennice z té polámané nádoby vyňali a do kryštalové dali, jak užasli, když částčky té krve začaly se třpytit jak zlato, stříbro a drahokamy barev rozličných. Na tom kamenu náhrobním nacházely se ještě vtesané znaky: lilie a palma, značící panenství a mučennictví Svěťice, potom kotvice, bič a tři šípy, jež značí, čím byla mučena. Sv. kosti byli nyní z hrobu vzaty, i s tou nádobou krve a hrobním kamenem postaveny do sálu, ve kterém přechováváno více ss. těl. — O životě sv. Filumeny nebylo nic známo.

2. Kostí Svěťice zůstaly vystaveny v tom sálu až do r. 1805. V tom roce přišel do Říma vzácný

pán, který pro svou domácí kapli chtěl mít tělo nějakého sv. mučenníka. I uvedl ho do sálu, aby si vybral. Před kostmi sv. Filumeny stoje cítil v nitru svém posvátnou radost a hned o ně prosil. I vyplněna jest prosba jeho. Vzav sebou sv. kosti dal je obláci v roucho přeskvostné a do krásné skříně skleněné položit, načez duchovní úrad pečet vtláčil. V jeho domácí kapli byly nyní k veřejné účtě postaveny, kde se hned počalo dítí mnoho zázraků. Paní domácí, která už dvanáct let nezhojitelnou nemocí byla trápena, na přimluvu sv. Filumeny hned byla uzdravena. — Jeden advokát, který již šest neděl komnatu svou opustiti nemohl, byv do té kaple zanešen, hned ozdravěl. —

Jedna vzácná paní měla raka na ruce; přinesše ostatky Svaté dotekli se jim té rany, a z rána už rana zmizela.

3. Poněvadž kaple nemohla již obejmouti množství nábožných sem se hrnoucích, bylo sv. tělo odnešeno do městečka Mugnánno, a v kostele nedaleko odtud vzdáleném uloženo. I zde se stalo četných zázraků. Ano i z oleje v těch lampách, které před oltářem Světice hořely, slepcové prohlédli, když si tím olejem oči natřeli. — Největší ale zázrak je zjevení životních osudů té Světice. Jak již řečeno, žádný nevěděl ničeho

o Světici, krom jména, a že byla mučennice. Tu obdržely v jednu dobu o tom zjevení tři osoby: jeden umělec mravů bezúhonných, jen horlivý kněz a jedna nábožná jeptiška, kteří se neznali a daleko od sebe vzdáleni byli. Když pak se porovnálo, co snem bylo zjeveno, dověděli se, jak následuje:

4. Svata Filumena byla dcera jednoho knížete řeckého, který byl ještě pohanem. Rodiče neměli dlouho žádné dítě, a proto svým falešným modlám přinášeli neustále modlitby a oběti, aby obdrželi dítě. Jeden křesťanský lékař, jménem Publius, jenž želel hluboce jejich zaslepenosti, slíbil jim, že Bůh jim tu milost jistě propůjčí, jest-li v Krista uvěřiti a křest sv. přijíti se uvolí. I uposlechnuvše rady jeho, dali se křtiti a obdrželi žádoucí dítě, jemuž dali jméno „Filomena“ (milovaná). Třináctiletou dcerušku přivedli do Říma, kde otec u tehdejšího císaře Diokleciana porízení měl. Sotva tento uzřel krásnou a cudnou pannu, hned zahorev chlípným ohněm nabízel jí ruku a korunu. A však čistá panna již si byla zvolila Krista Pána za chotě svého a zdráhala se, svoliti ve sňatek nabízený. —

5. Císař lichotil a hrozil — všecko nadarmo. Nyní dal pannu ve vzteku jíti, a až na smrt téměř bičovati. Ode dvou andělů v žaláři uléčená (viz obrázek) byla pak ke kotvici přivázána a do řeky Tiber vhozena. A však andělé tu kotvu odvázávše odnesli Světici na břeh. Mnozí z diváků obrátili se na víru vidouce zázrak ten. Nyní velel vztekly tyran trpitelkyni žhavými šípů ustrílet; ale šípů se obrativše proti střelcům mnohé z nich usmrtili. Tu dal zaslepený císař, který tyto divy za čarování pokládal, sv. pannu stíti. Její krev křesťané zachytili a v nádobě skleněné i s tělem sv. uložili na hřbitově sv. Priscilly, kde obojí r. 1802. bylo nalezeno.

Objevení sv. Filumeny po 1500 letech.

Na otázku: Proč p. Bůh teprv po 1500 letech tělo sv. Filumeny světu objevil? můžeme říci, že se to snad stalo pro nevěru, kterou byla nadchnuta mysl mnoha tisíců lidí na začátku XIX. století. Rota bohaprázdných mužů byla se zaprisáhla ve Francouzích, vykořeníti náboženství Krista Ježíše. V bezpečných spisech rozšiřovali po všech sousedních zemích nevěru a bohaprázdnost. I podařilo se jim, rozšířiti jed ten i mezi lidem, a nepravosti vždy přibývalo víc a více. I ve Vlaších byl lid tou nákazou zachvácen. A však Pán bděl nade svou sv. Církví. On pohnul prachem dávného zapomenutého hrobu, a vyschlým kostem jedné sv. mučennice takměř života propůjčil. Bezčetné zázraky, které se daly při ostatcích sv. Filumeny, a na přimluvu její po veškerém světě oboru, a posud stávají, vydávají o tom svědectví, že starý Bůh ještě živ jest a své Svaté oslavuje. Ve srdcích tisíců oživuje se víra znovu, a ctnost sv. zase vážnosti nabývá. Lidé žasnou, slyšíc, kterak tříleté děvče pro víru v Ježíše Krista, Boho-Člověka, jemuž se bylo zasvětilo, na vždy obětuje svůj mladý věk mukám a smrti, a znovu se křísí v srdcích nebeská mysl, začíná hářati oheň lásky Boží, oni se zase vracejí k Bohu, jchož se byli věrolomně odčítali.

O křesť. duše! když v tobě vzniknouti chtějí pochybnosti o víře, když se blíží pokušení a tebe uvrhnouti chce do osidel hříchu, o pomni na sv. Filumenu, která zhrdla korunou a rukou císaře a časný život obětovala, aby dosáhla nehybnoucí koruny nebeské.

M o d l i t b a.

O Ježíši! milovníče čistých duší! posilň mne v pokušení přímlouvou a krásným příkladem Tvé cudné panny Filumeny, a pomoz mi, abych vždy hotov byl, pro víru Tvou sv. všecko ano i život obětovati. Amen.

12. Srpen.

Sv. Klara, zakladatelkyně řádu r. 1253.

Narozena byla v Assisi z rodičů urozených, vysoce vážených; byla krásná a bohatá, a svět jí stál otevřen. Již co malé dítě ukazovala podivuhodnou vážnost a uzralost. Nic jí nebylo milejšího, než když jí matka vypravovala o Bohu, o Pánu Ježíši a Panně Marii. Krom toho Bůh to tak řídil, že slyšela kázat sv. rodáka Františka Assisi, a zahorela touhou po křesťanské dokonalosti. Když se poradila s ním, hned poznal, že je od Boha určena za vůdkyni ženských ku křesťanské dokonalosti, a byl jí radou, aby se světa odřekla. Rodiče, ač nábožní, chtěli, aby se dcera bohatá vdala; ženichů bylo hojnost. A však Klara poznenáhla jim zjevila, že z toho nic nebude, a konečně šla v nejkrásnějších šatech do kláštera sv. Františka, a tam se dala od něho řeholním rouchem obleci a do kláštera Benediktinek zavesti.

2. Z toho nastal veliký odpor světa i rodičů. Nejprv šla na ni matka a domlouvala; potom přišel otec, a chtěl jí s násilím kláštera odvéci. Klara však obojím ramenem objímala oltář; potom poslali na ni ještě jiné příbuzné, vše darmo. V krátce vynikala Klara pobožností tak, že se jí i v klášteře divily; i lidé z města neustále docházeli, aby si u ní rady vyprosili,

či do její modlitby odporučili. Klara to neměla ráda, a však nemohla-li vyhnouti, odpověděla, ale vždy velmi krátce. Její sestra Anežka, příkladem jejím nadšená, odešla též do kláštera, ale byla za to od jednoho šlechtice trýzněna. Klara se jí ujala, a příbuzní vidouce nezbytí, přestali. Sv. František měl nyní dvě výtečné duše, jimiž mohl rád svůj i mezi ženskými uvesti. To se stalo v jednom domě ve města, kde se hned hlásila sila paní a panen, které pod řízením sv. Klary kající život vésti chtěly.

3. Sv. František zvolil jí totiž za abatyši, dav jí navedení, jak se k sestram chovati má. I vedla nyní tak přísný život, že jí sestry domlouvaly, konečně přišel k ní sv. František s biskupem Assisi a zapověděli jí, na holé zemi spáti a celé dny bez pokrmu ztráviti; velice, aby změnila řeholi v ten smysl, že klášter své jmění míti může. A však toho sv. Klara míti nechtěla, spoléhajíc na Prozřetelnost chtěla žiti v úplné chudobě bez důchodů. V těch dobách vtrhl císař Fridrich II. do Itálie, a spojiv se se Saraceny sužoval papeže. S náramným vojskem poháněl se po Itálii, pálil města, pustošil pole, vybíjel kláštery a kostely, jen požár a ssutiny po sobě zanechávaje. Když vojáci vtrhli do kláštera sv. Klary, sv. abatyše vzala velebnou Svátost do ruky a postavila se do fortny. Tu divoké vojny pojala taková hrůza, že hned odtáhli, klášter a město byly zachráněny.

4. Právě nejsv. Svátost to byla, u které sv. Klara nejvíce prodlévala, a tyto návštěvy také nejvíce sestram svým schvalovala rozkládajíc jim, jaký je rozdíl mezi visitami, které si lidé ve světě činívají, a mezi návštěvami Svátosti oltární. Klara mnoho let před smrti svou musela mnoho stonati, a však i při největších bolestech nepozbyla mírnosti a veselé mysli, aniž opouštěla od veliké přisnosti proti sobě. V největších bolestech sedíc na lůžku dělala roucha posvátná pro kostel. Její výtečná svatost jí již za živa získala takovou vážnost, že sám papež Innocenc IV. se čtyřmi kardinaly jí v nemoci navštívil, a tak byl jat moudrostí její, že obrátiv se k okolostojícím řekl: „Jak šťastným bych byl, kdyby i má duše byla tak čistou před očima Božíma, jako duše této svaté dcery.“

5. Taková čest, od papeže navštivenu býti na lůžku nemoci, jest něco zcela mimořádného, a šotva knížatům v kardinalům se jí za podíl dostává. Klara se velice z toho potěšila, že jí sám sv. Otec dal generální absoluci; a však ještě více z toho se radovala, že téhož rána směla přijmouti nejsv. večeri Páně. Když se blížila hodina smrti její, dala si čísti umučení Páně, sestram k jejich prosbě dala požehnání a umřela tiše libajíc sv. kříž v 60. roku věku svého. 11. Srpna papež Alexander IV. položil jí do počtu Světic Božích i její sv. tělo odpočívá v novém klášterním kostele, který tentýž papež vystavěti dal.

Vyobrazuje se v rouchu řeholním, jak drží v ruce moustranc s velebnou Svátostí.

Clara claritate clara. (Sv. Klara proslula jasnotou mysl.)

Klara znamená tolik co „čistá, jasná“. Duše její byla tak čistá a jasná, že hned uhodla každému, kdo se s ní radil, co by činiti měl.

Jednou přišla její bývalá přítelkyně ke Kláře, která se byla zatím provdala. Avšak velice se viděla býti sklamána; neboť dostala muže zlého, divokého, který ji velice sužoval. Klára ji těšila a dala jí takovou radu, že i v jejích okolnostech může býti spokojenou. Především aby se chovala tiše a trpělivě; snad když bude vidět manžel, že ona mu věnuje takovou pozornost a všechna jeho přání plniti pečlivě jest, a že neustále se modlí — snad prý to ho změní. Potom aby zvláště křesťansky vychovávala děti své; zřídka kdy odolá manžel na délku pohnutlivému pohledu na věrnou choť a cnostné děti. Paní ta zevrub následovala tuto radu, a hle — sv. Klara jí dobře poradila, manžel se změnil.

Jedna vzácná paní měla dvě dcery odporných povah. I chtěla obě dostat do kláštera sv. Klary; ale jedna byla z nich světačka. Klara pravila, že se u této pokusí; možná, že prý příklad na ni působiti bude i modlitba sester. Bude-li pak chtít zůstat, ať zůstane; nebude-li mít chuti, aby si ji matka zase vzala. Ohledem té nábožné, tu aby nedávala do kláštera; nebo právě ve světě prý potřebí paniček, které svým cnostným obcováním světu ukazují, že člověk může v každém stavu křesťansky živ býti a které jako nábožné matky děti své v bázni Boží vychovati mohou. A takové prý zajisté takové ceny mají jako ty, co v klášteře se posvěcují. Obě děvčata nějaký čas v klášteře setrvaly, a potom byly matce odevzdány, jedna dokonale polepšena, druhá ještě dokonalejší, a z obou staly se křesťanské vzorní manželky.

Ano, sám sv. František, její učitel a mistr, byl o nadpřirozené moudrosti sv. Klary tak velice přesvědčen, že, když byl ve svém svědomí velice stisněn, k ní brávil své útočiště. Tento sv. muž byl na vahách, má-li ve svém kazatelském úřadě dále pokračovati, anebo zdali zcela nemýlen zevnějškem má zcela o samotě modlitbě a rozjímavému životu se věnovati. Ve své veliké pokoře nedůvěřoval sobě samému a obrátil se ke Kláře, aby se ptala o radu Pána. Sv. abatyše byla překvapena touto pokorou, ale i zabanbena touto důvěrou. I prosila se sestrami Pána, aby jí zjevil vůli svou. Nyní pak jí napadlo, že veliký účinek, který posud měla kázání sv. Františka, zázraky, které se při tom stali, pozvání k němu od biskupů učiněná, aby kázal, jsou zřejmě znamení. I vzkázala Svatému: „Jdi a kaž, nebo Bůh tě povolal nejen pro tvé spasení, nýbrž i pro spasení jiných; k jejich prospěchu uloží své slovo do úst tvých.“ —

Jako Klara byla sama pramenem dobré rady, tak zase sama se ucházela o radu u Ukřižovaného. Někdy ukazovala sestram kříž řkouc: „Vizte, sestry moje! přetýkající poklad, kde já všechnu svou pomoc v nouzi vyhledávám. Tak se stala sv. Klara slavnou, a to čistotou a ryzostí rady své. Sduší lidskou je to jako s vodou. Čím více je v ní nečistoty a špíny, tím je kalnější a méně průhledná; naproti tomu, čím je pozemských hmot prázdnější, tím jasnější a čistější světlo jí proniká. Čím více hříchů, náruživosti anebo jen pozemských náklonností je v duši nějaké, tím méně ona jest světlou, tím méně jí proráží světlo věčné moudrosti, tím kalnější a nejistější jsou její náhledy a rady ohledem záležitostí duše se týkajících. Naopak čím je duše prázdnější všeho pozemského, tím více se stává jako čistý vzduch nebeský, nad kterým slunce svítí. To právě se ukazovalo na sv. Kláře. Její duše byla tak vyčištěna ode všech pozemských náklonností, ode všech myšlenek a pocitů, ducha zachmuřujících, že jako čistá voda světlem nebeským byla proniknuta. To se všude ukazovalo a uznávalo. Ač byla ženskou, slyňula neobyčejnou moudrostí a ducha přítomností; každý k ní přicházel o radu, a ona, nemluvic mnoho, každému hned uhodla, co by činiti měl.

Chceš-li, ty křesťane! v důležitých věcech se poradit,

Legenda Svatých.

zvláště ohledem spasení duše své, tož se neptej u světáků, nýbrž u osob pobožných a cnostných; neboť chytrost tohoto světa je před Bohem počestilost, a pravá moudrost je prostota dobrého křesťana.

Modlitba.

O Bože a Pane! vyučuj mne, abych chodil po cestách Tvých, jak jsi tomu naučil sv. služebníci Tvou Klaru, a pomoz mi, abych na cestě té setrval do konce. Amen.

13. Srpen.

Sv. Hyppolit, mučenník III. stol.

Sv. Hyppolit byl důstojníkem stráže životní císaře Decia. Když ale stráž sv. Vavřince v žaláři viděl, jaké zázraky se konaly na slepých a jiných nemocných, uvěřil a s domem svým pokřestiti se dal. Když sv. Vavřince upáleného pohrobil, udán byl co křesťan; hrozby a prosby císařovy nepomohly — pročež po strašných mukách, an domácí byli stati, on po zemi od koní byl smýkán, až celý roztrhaný duši vypustil.

Od toho sv. mučenníka má město v Rakousích sv. Hyppolit (St. Pölten) své jméno (fanum S. Hyppoliti), též u Znojma hora, řečená St. Pöltenberg, kde je chrám sv. Hyppolitu zasvěcený. Téhož dne, ač na jiném místě, trpěl smrt mučennickou:

* * *

Sv. Kasian, mučenník III. stol.

Sv. Kasian se ctí v Bavořích jmenovitě v Mnichově a v Řeznu vysoce. Odkud byl, neví se, ale tím víc znám jest jeho sv. život a jeho zběhlost ve vědách sv. Pobádán horlivostí šířiti království Boží, přišel do Sabiony, bývalého města v jižních Tyrolech. Tam rozšířoval, jmenovitě v okolí nynějšího města Brixen, sv. Evangelium, a také chrám ke cti Panny Marie vystavěl. Patriarcha Voglejský posvětil ho za biskupa; ale ne dlouho mohl zastávati svůj sv. úřad.

2. Pohané brzo ho vypudili z této krajiny, kterou byl zvlážil potem svým. Nyní se odebral do Bavor, aby i tam rozséval símě slova Božího; ale i odtud byv vypuzen, putoval do Říma ke hrobům ss. apoštolů. Když přišel do krajiny, kde podnes stojí město Imola v říši papežské, a pozoroval, kterak tam lid lne ještě k modlám, umínil sobě tam zůstat a kázati Ježíše ukřižovaného.

3. Aby však tím bezpečněji mohl účinkovati, založil školu a vyučoval děti ve starých řečech, mezi tím však vplítal do vyučování nauky křesťanské, tak připravuje srdce svých poslouchačů ku přijetí víry křesťanské.

4. Jelikož ale to brzo ve městě se rozneslo a ve známost vešlo, hned byl obžalován u místodržitele, že rozšiřuje nové náboženství. Když ho tento před soud

pohnav se tázal, „jakého stavu je, a jaké je jeho zaměstání?“ odpověděl: „Nevědomým ohlašuji Ježíše ukřižovaného, původce spásy celého světa.“ — Misto- držitel se pokoušel, aby ho k odpadnutí pohnul, a však nadarmo. Proto pojat vztekem odevzdal ho rukoum školních dítek a poštilval je, aby ho do smrti utrýznily.

5. Tyto bezbožní školáci skutečně dali se svěsti k této ukrutnosti. Svatý byl k soše mramorové přivázán a s obnaženým tělem rozvernosti dítek vystaven. Jedni ho tloukli tabulkami do tváře a po hlavě, jiní ho píchali rydly, rozdrápali mu kůži a celé kusy jí odtrhovali. Jiní zase ve své rozvěře až tak dalece se odvázili, že své úlohy na jeho kůži psali. Na celém

těle rozdrásán, z tisícera ran krváceje, konečně při potupném posměchu zuřivců odevzdal duši svou Stvořiteli svému. Křesťané v Imole pohřbili tělo jeho potajmo. Později bylo vyzdvíženo a v překrásném chrámě pochováno.

Vyobrazuje se v rouchu biskupském.

Shýbej dítko své od mládí.

Zdá se to býti věcí nemožnou, aby školáci svého vlastního učitele tak ukrutně mohli utrýzniti; ale ví se a zku-

šenost tomu učí, kterak již útlé dítky k zlomyslnosti a rozvěře nakloněny jsou. Již malé, nedospělé dítky mají radost z toho, když mohou rozškubat věci, které se jim do rukou dostanou; a kdož by nevěděl, jak maličci někdy ze zlobivosti křičí, nohama kolem sebe šfouchají a po zemi se válejí; jak rádi ze zloby bijí, a když poněkud vyrostli, malé živočichy trýzní. Tu již přečasto to promíjejí rodiče z opičí lásky, a domnívajíce se, že dítky tomu ještě nerozumějí, zameškávají tuto nebezpečnou náchylnost k zlobě a k rozvěře ze srdce dítek svých vypuzovati a jim naproti tomu mírnost, skromnost a útlocitnost vštěpovati. Oni nechávají tu zlobu a rozpustilou rozvernost růsti s dítky, sami často jim dávají nejšpatnější příklad nenávisti, mstivosti, ukrutnosti — a což tedy divu, když takové dítky se stávají v pozdějších letech necitelnými a ukrutnými, a často proti bližním se dopouštějí činů ukrutných?

Proto je to sv. povinností rodičů, se vši pečlivostí koukol svéhlavosti, zlobivosti ze srdcí maličkových vykořeňovati. Nemají nikdy trpěti při dítkách svéhlavost a vzdorovitost; a proto nešetřiti metly, neboť jak dí mudrc: „Kdo šetří metly, nenávidí dítěte svého.“ — Jakmile pozorují zlobu nebo nějakou necitelnost u dítek, mají jim hned představovati, jak hanebná to je náklonnost, jich napomínati a bude-li třeba i potrestati.

Odkud to mnedle přichází, že dospělé dítky proti svým rodičům jsou tak tvrdé, a až tak dalece se odvažují, že jich trýzní! To pochází odtud, že rodiče zanedbali mladá hádta zloby a svéhlavosti v srdcích maličkových usmrcovati, a jim lásku k Bohu a k lidem vštěpovati. Rodiče, kteří své dítky záhy k Ježíši vedou a jim sv. náboženství Ježíšovo hodně milým a drahým učiniti usilují, zajisté takových výbuchů surovosti a ukrutnosti nebudou se muset strachovati.

O kéžby rodičové nepřehlédli, jak vznešené povinnosti na sobě mají, a jak časné i věčné blaho či neblaho dítek v jejich rukou leží.

Modlitba.

Svatý Kasiane! věrný sluho P. Ježíše, pros u trůnu Nejvyššího, aby všípil rodičům pravou, svatou lásku k jejich dítkám, a dítkám zase bázeň před každým hříchem a lásku ke všem lidem. Amen.

14. Srpen.

Sv. Athanasia.

V těch dobách, kde ss. Cyrill a Method přibyli z ladné Grecie do krajů našich, žil na Řeckém ostrově Aegině nábožný párek, Nicetas a Irene. Ti měli dcerušku, která byla tak učenlivá, že již v sedmém roce pilně čítávala v Písmě sv. a Žalmy uměla z paměti. Athanasia, — tak se jmenovalo to děvčátko — jedenkrát seděla při své práci ruční, tu skvoucí hvězda snížila se k ní až k prsoum, a ozářivši ji zase zmizela. Od té chvíle bylo její nitro zvláště osvíceno, tak že se jí vždy víc a víc zcela zprotivěly marnosti světské. Při tomto smýšlení umínila sobě, jíti do kláštera; a však rodičové její nenechali ji svobodnou vůli, nýbrž donutili ji téměř násilím, aby se vdala. Sotva však s mužem svým šestnáct dní žila, tu vtrhli na ostrov tlupy vojenské z Afriky, při čemž choť její o život přišel.

2. Athanasia tedy mimo nadání stala se zase svo-

bodnou; nyní se domnívala, že bez překážky se bude moci oddati životu klášternímu. A však najednou vyšlo nařízení císaře Michala, že panny a vdovy, které nepřekročily již jistých let, musejí se zasnoubiti s muži národa svého, čímž docíliti chtěl to, aby se lid hodně rozmnožil. Tu se musela Athanasia vdáti po druhé. V tom stavu dle obyčeje svého Písma ss. pilně čítávala a žalmy zpívala. Byla tak tichá a skromná, že každý k ní choval úctu a lásku. K chudým byla tak štědrá, že ač si dobře stála, někdy sama něčeho víc neměla. Když jednou na ostrově hlad povstal, dávala potravu nejen katolíkům, ale i kacířům dle slov Páně: „Budte milosrdni, jak Otec váš milosrdný jest, který své slunce vzejíti nechává zlým i dobrým, a déšť posílá spravedlivým i nespravedlivým.“

3. Po několika letech přivedla chotě svého k tomu, že odřeknuv se světa do kláštera se odebral, a ztrávil tam nad míru zbožný život v Pánu sesnul. Athanasia pak rozдавši jmění své chudým spojila se s několika osobami stejného smýšlení k životu klášternímu. Ač byla zvolena za představenou, nicméně nikdy sobě nedala v pokoře své od sester sloužiti, nýbrž ona chtěla býti služkou všech. Z jejich pak úst nevyšlo nikdy ani jediné škaredé slovo, ač musela celé společenstvo řídit a slyšeti na své uši pomluvu, že její přísnost proti sobě samé od ďábla pochází. Ona totiž žila větším dílem chlebem a vodou; jen na velikonoc dovolila si něco syru a ryby, v postě ale teprv vždy druhý den něco pojedla. Její lůžko sestávalo z několika tvrdých kamenů, přes které byla prostřena malá drsnatá pokrývka. Její spodní roucho či košile byla z žmí pracována; přes ni nosila oděv bavlněný.

4. Když tak Athanasia se svými družkami čtyři leta živa byla, cítila vnitřní puzení, přestěhovati se do odlehlejší krajiny hornaté, aby se ještě víc vzdálila od světa. I našla skutečně takové místo, jakové jí tanulo na mysli. Tam se cvičila Athanasia, jako posud, ve veliké pokoře a tichosti. Když jedenkrát v modlitbě měla oči k nebi obrácené, tu uzřela skvělý oblak, a uprostřed něho velmi krásného muže plného skvoucí slávy. Athanasia mívala často toto vidění, a divila se, co to znamená? Když jedenkrát zase v tom přemýšlela, zdálo se jí, jakoby slyšela hlas řkoucí: „Muže toho, jehož kráse se divíš, udělala pokora a tichost tak krásným; proto že i ty tak pilně po těch cnostech toužíš, proto i tobě se tak stane.“ Athanasia ještě víc dostala horlivosti, cvičiti se v pokoře a v tichosti.

5. Jedenkrát přišel k Athanasii člověk, který velice na oči trpěl, a prosil, aby se za něho u Boha přimlouvala. Svatá nechtíc ve své pokoře se přimlouvatí těšila, že i ona již takovým neduhem byla sklíčena, jen aby měl strpení, že Pán Bůh zas pomůže. A však nemocný doléhal, že ona může pomoci přimlouvou svojí. Tu vložíla svatá ruka svou na oči nemocné řkouc: „Kristus, který uzdravil slepě narozeného, propůjč tobě, bratře! úplné uzdravení od neduhu svého.“ — V tom okamžení nemocný byl uléčen. Za nějaký čas musela sv. Athanasia cestovati do Cařihradu, nebo Theodora, císařova matka, přála sobě poznati tuto Světici. A však,

co světákům by bylo štěstím, to ona pokládala za kříž; ono se jí stýskalo na dvoře císařském po jejím klášteře. Když se přání její vyplnilo a zase se vrátila, padla do těžké nemoci, na kterou též umřela 14. Srpna, ten den před na nebe vzetím Panny Marie. — Mnoho se vypravuje a zaznamenáno je o velikých zázracích, které se daly na přimlouvu její, když ji někdo vzýval o pomoc.

Krása cnosti.

Jeden znamenitý pohan (Plato) praví ve svých spisích: „Kdybychom podobu cnosti viděti mohli, každý by její nevýslovnou krásou k prudké lásce byl probuzen.“ — Již pak nemůžeme cnost viděti očima tělesnými, jako Athanasia viděla krásu pokory a tichosti; ale předc ji můžeme viděti poněkud duchovně. Nepřichází-li ti k. př. krásnou věrnost, když děvečka své panstvo, které o všecko jmění přišlo, nepustí, nýbrž ještě prací rukou svých živí; či nepřichází-li ti pravdomluvnost býti krásnou, když dítě upřímně svou chybu vyzná, ačkoli ví, že od zlobivých lidí velice trestáno bude? — Anebo nezdá-li se ti býti láska krásnou, když dcera zámožných rodičů obsluhuje starou žebračku, která ošklivou nemocí zachvácená leží, při ní bdí, a ten zápach snáší, až ona umře?

Tak je každá cnost velice krásná, a její krása někdy na člověku poněkud se vyobrazí v tom okamžení, kde jí člověk koná. K. p. když člověk v hněvu zuří, je škaredým, když ale tiše a mírně mluví jako dítě, tož ta mírnost a klidnost činí ho krásným. A jak škaredě vypadá člověk, když hltavě a s chvatem jídla do sebe cpe: tak zase vypadá krásným, když hluboce pohnut k pobožnosti své srdce a oči má k nebi pozdvižené. — A jak šeredně vypadá člověk, když pln jizlivé nenávisti a závistí někomu nadává a ho pomlouvá: tak zase napak je krásným, když pln srdečné útrpnosti zarmouceného těší.

Co ale již smyslnému oku krásným se býti vidí, to je před Bohem neskončeně jasné a čisté, totiž krása cnosti každé i cnostného obcování.

Modlitba.

O Bože! který jsi dal sv. Athanasii tak poznati krásu cnosti, že se jí zalíbila: dejž, abychom i my krásou cnosti i na těle vždy k lidem se umíleli a i Tobě se zalíbili. Amen.

15. Srpen.

Svátek Na nebe vzetí P. Marie.

Rádi dovídáme se o osobách výtečných a o člověčenstvo zasloužilých všeho, co a jak v životě svém konaly, jakých obyčejů a zvyklostí do sebe měly, ba i o závěrcce vezdejšího putování a o smrti jejich zprávy bližší posloucháme s radostí; a čím koho zásluha větší, tím hojnější naše v ohledu tomto účastenství. Ze všech pak synů a dcer lidských zásluha o člověčenstvo nejškvelejší sobě dobyla a tudy také úcty a účastenství nejvroucnějšího od nás ode všech zasloužila sobě Maria, Matka Boží. Důvody na to vésti, zapotřebí není; křesťané upřímní ctějí, poznávají to od věků, a nevím, o kom by duše věřící s větší radostí, s vřelejší podílností poslouchaly, jako o Marii.

2. Pro tu příčinu pojistil sobě jistě sv. Jan Damascenský po celém světě křesťanském uznání a vděku srdečného, jelikož on nám samojediný dle podání apoštolského zprávu hodnověrnou o posledních okamžicích Marie P. na zemi zaznamenanou zůstavil, zprávu, která obsahuje předmět dnešní slavnosti. Sv. Jan vypravuje takto: „Také Marii nastala po mnohaleté osiřelosti ode smrti milého Syna doba odchodu z tohoto světa; a ačkoli bez poškrvny hříchu byvši počata, hříchem sebe nepoškrvnila nikdy, předc všeobecný dluh přirozenosti zapraviti a smrt podstoupiti musela. Skonala tedy spánkem tichým smrti bezbolestné, skonala více následkem touhy po Synu milém a nebeské vlasti než příčinou choroby a sešlosti věkové.“

3. „Stalo se pak zvláštním řízením Božím, že právě při skonání Marie přítomni byli v Jerusalemě všickni apoštolové Páně, kteří také oplakavše žálně ztrátu milené matky mistra svého, tělo svaté kmentem drahým ovinuli a v zahradě Jetsemanské s uctivostí velikou pochovali, jakož až podnes všem do Jerusalema přichozím místo ono pod jménem „hrobu Marie“ se ukazuje. Jediný Tomáš o pohřbu Marie přítomen nebyl; a když pak třetího dne do Jerusalema přišel, tak hořce smrti Marie a svého obmeškání želel, že se druzí apoštolé usnesli, hrob otevřiti, aby Tomáš pro útěchu srdci svému ještě jednou na Marii pohleděti mohl.“

4. Ale jaký úžas, jaké podivení připadlo na apo-

štoly, když do hrobu otevřeného nahlédli! Kmet bēhoskvoucí, pohřební ruccho Marie sice uzřeli, těla svatého však tam nebylo — a vůně libezná vanula jim v ústrety z hrobu. S duší blahosladenou vzal Otec nebeský spolu také tělesnou hříchem nedotknutou schránku Marie do slávy své, aby v plnosti Svatých zdržování důstojné měla ona, která Nejvyššího, Boha samého, pod srdcem svým nosila.“ —

5. Tak bezmála vypravuje sv. Jan Dam. o smrti Marie. Sotva pominuly pronásledování a zmatky, které ztropili nepřátelé Boží v Církvi sv. za prvních století.

počali již křesťané blahosladený odchod Panny Marie slaviti. Z počátku se ta slavnost konala 18. Ledna, až r. 582. na prosbu císaře Mauricia 15. Srpen po celé Církvi východní a západní k tomu určen byl. Od té doby přichází tato slavnost pod jménem „Nanebevzetí“ (Assumptio B. M. V.) nejbl. P. Maria, a koná se způsobem nejslavnějším, protože žádný svátek Mariánský nám tak krásně na oči nestaví velebnost, slávu a vítězství Matky Páně jako tento. Sv. Církev totiž slaví toho dne vítězoslavně nanebevzetí P. Marie s tělem i s duší, a odtud to pochází, že žádný chrám

po celé Církvi nehonosí se žádnými tělesnými pozůstatky P. Marie, ani se honositi nemůže.

Této památce také nejvíc chrámů Mariánských je zasvěceno.

María, důvěra sklíčených.

V životě obyčejném shledáváme, že lidé stejného stavu, stejné majetnosti a stejného vzdělání nejsrdčejší spolu obcují — a každý značnější stavu, majetku a vzdělanosti rozdíl, že zrovna naopak obapolné důvěrnosti bývá nepřiznivcem. Podobně také utíká se člověk v nesnázích postavený o radu a pomoc nejdůvěrnějším k těm, jenž buď v stejných neb alespoň nápodobných nesnázích tíseň sami na sobě zkusili, poněvadž lidé, kteří nic zlého nezkusili, nemají od jakživa outrpnost se strastmi bližního, jakož dle slov samého Spasitele marné milosrdenství a nasycení vyhledával ubohý Lazarus o toho boháče, který den ze dne máje skvostný oběd nezkusil, co je hlad, nikdy.

Jedním slovem: Stejný života osud, stejné neštěstí pak zvláště bývá mezi lidmi základem nejplatnějším upřímné důvěrnosti.

A totéž ona příčina zvláštní, která duše sklíčené důvěrou nejvroucnější k Marii poutá od věků a poutati bude.

Není zajisté bolu ve světě, jehož by Panna Maria nebyla pocítila; a proto se k ní utíkají nešťastní, domnívajíce se zcela důsledně, že oslyšení a bez útěchy zůstavení nebudou od té, která podobné, ba mnohem bolestnější rány zakusila.

1. Hned za prvního věku útlého nastoupila Maria dráhu utrpení.

Ona vyprošena byvší modlitbou, posty, almužnami a jinými skutky dobrými od sv. Anny a Joachima, rodičů věkem již sešlých, nedlouho těšila se z lásky mateřské, nedlouho z péče otcovské. Brzy ztratila, brzy ke hrobu doprovodila rodiče milené a osiřelá, ode všech opuštěná zůstala v životě, jako útlá bylinka na daleké pouťi! — První bolest, která srdce lidské hned na úsvitě života poraniti může, potkala Marii: ona byla sirotkem, sirotkem ode všech opuštěným, a krom Boha neměla nikoho!

Což tedy divu, že všickni žalem podobným uchvázeni, s důvěrou k Marii se utíkají? Což divu, že sirotci, že opuštění, z lásky přátel a z přízně světa tohoto vyloučení k Marii se utíkají, své hoře jí ztěžují, své slzy jí poroučejí, útěchu a posilu u ní hledajíce?

2. Pozděj, když Hospodin shlédł na čistotu a pokoru její milostivé, a nade všechny dcery lidské tím ji povýšil, že ji za matku Ježíše Krista zvolil, neumenšily se, ale rozmnoženy jsou byly soužení Marie Panny. Co jen zkormoutit a rozervat může upřímné milující srdce mateřské, všecko to přišlo na Marii.

Ona Syna svého v bídě a opovrženosti porodila, v bídě a nedostatku vychovala, před zlobou lidskou do dalekého Egypta s Ním utíkala, ztraceného v roce dvanáctém s hořkým pláčem hledala; a když konečně dospěl Božský jedináček její tak, že učiněn jest požehnáním světa, dobrodějcem lidstva a chloubou i podporou matky své: aj! tuť na jeho smrt, na smrt nejbolestnější a nejohavnější Maria hleděti musela.

Co žalného a hrozného srdce mateřské zkusiti může, zkusila Maria.

Což tedy divu, že srdce stejnými strastmi zkušeno, stejnou bolestí hlodané, s důvěrou k Marii se pozvedá? Což divu, že matky kř. ve svém povolání nesnadném, při svých nedostatcích a přehojných o své dítky péčech k Marii důvěrně a prosebně pohlížejí? Co divu, že při bolestné ztrátě miláčků svých jen k Marii se utíkají, bolest svou k nohoum jí kladou, a v zármutku matky sedmiboletné svých vlastních bolestí umírnění hledají?

3. S bolestnou ztrátou Syna milého utrpení Marie P. ještě nebylo konce.

Jí nebylo přáno v jednom okamžení spolu s P. Ježíšem Kristem skonati a na nebesa vstoupiti; ještě po jeho na nebe vstoupení musela zůstati na zemi, aby také poslední života lidského žal zkusila, totiž, jak smutné je býti vdovou a při závěrci života opuštěnou. Ani tato rána neminula Marii. Ona měla sice věrného ochrance sv. Jana, a však tent přece nemohl nahradit místo Syna milého.

Což tedy divu, že duše stejným hořem sklíčené, že vdovy a všickni při sklonku života svého opuštění zřetel svůj s důvěrou k Marii obracují, brímě svého ulehčení a srdci truchlivému útěchu při ní vyhledávajíce?

Všemi života strastmi sklíčená, všemi kříži navštívena byla Maria; a proto živé důvěry pouto všecky nešťastné a sklíčené k ní víže od věkův a vázati bude věčné.

Ona, která zimou zkrěhlé oudy Syna svého plénkami chatrnými ovíjela a na lůžko ze slámy bídě upravené kladla, ona poznala, ona zkusila: co jest bída, co chudoba a nedostatek.

Ona, kteráž s nemluvnětem v náručí před řinčením zbraně žoldnéřů Herodesových přes hory a doły dobou nočnou utíkala; ona poznala, ona zkusila, co jsou nátisky a pronásledování. Ona, kteráž pod křížem na smrtelný zápas jedí náčka svého s duší mečem sedmerym zbodanou hleděla, a kromě skonání všechna muka a bolesti zároveň s Ním pocítila; ona poznala a zkusila, co jsou hrůzy, co ouzkosti hodiny poslední?

Co tedy divu, že všickni nešťastní, všickni chudobou a nedostatkem sklíčení, všickni pronásledováni, všickni na cti utrhaní, ano že i všickni k hodině poslední pracující k Marii s důvěrou mysl obracují, od ní pomoci a žádoucího u Boha prostřednictvím bezpečně se nadívajíce.

Veliká a spravedlivá jest člověčenstva nešťastného k Marii důvěra; neboť ona nejtěžší všelikého neštěstí pohromu sama zakusila, a tudy útrpné soucitnosti se strastmi a s bídami lidstva srdce své na věky otevřela, zasvětila.

Ovšem jiná ještě příčina víže všecky nešťastné k Panně Marii, a sice, že její přímluva u Boha je mocná, že ona, která zde na zemi byla nejnižší, nyní u Boha je nejvyšší, je královnou všech Svatých, a že tedy pomoc její přímluvy na sobě nejednou pocítili, kdož s celým srdcem k ní své útočiště vzali. Tak abych jen jediný příklad uvedl, přečtème si v měsíci Lednu v životě sv. Františka Sales., jak ten moc její přímluvy na sobě zakusil, ať nedíme o tisících, ba bez počtu jiných, a proto již sv. Bernard, jehož bychom mohli jmenovat tajemníkem sv. P. Marie o tom píše: „Kdož po dalekého světa kř. oboru může říci, žeby Marii byl upřímně vyzval a žádoucího vyslyšení byl nedošel?“

Ale kdyby ani toho nebylo, hned nabude ducha a zmužilosti k snažení, a srdci zjedná pokoje, kdo pomní, že Bůh od strasti a trápení neušetril ani tu, která Slovo tělem učiněné pod srdcem nosila.

Modlitba.

Rač, o Pane! služebníkům svým provinění odpustiti, abychom nejsouce dostateční pro skutky své, Tobě se zalíbili a na mocnou přímluvu Rodičky Syna Tvého, Pána našeho Ježíše Krista, spaseni byli. Amen.

* * *

Sv. Napoleon. (IV. století.)

Mezi tolikerými věřícími, kteří pro statečné hájení víry křesťanské v čas strašného pronásledování za císaře Diokleciana a Maximiana svou krev vycedili, vytrpěl sv. Napoleon v Alexandrii neslýchané muky a otrapy pro jméno Ježíše Krista.

Sv. Neopol (dle středověkého nazván Napoleon) byl rovně tak výtečný vědou a učeností, jak cnostmi a pobožností, což mu dopomohlo brzo ku daleko rozšířené chvalné pověsti, ale i se stalo příčinou jeho smrti mučnické. Nebo když byl k soudu pohnán, vyznal neohroženě a bez obalu, že jest křesťanem. Na to vyznání byl vydán do rukou katův krvežíznivých, kteří na něm provodili svou ukrutnou zručnost v mukách takovým způsobem, že vypravování o tom přesahá všecku víru. Nemohše obyčejným skřípцем na něm ničeho vynutit, aby víru změnil, počali hrůzoděsnou rozkoší kusy masa s těla jeho trhati, aby touto při obyčejném člověku nesnesitelnou bolestí dosáhli cíle svého. — A však Svatý, který už víc v nebesích než na zemi prodléval, pomyšlením na radosti nebeské zapomínal na všecka trápení pozemská. Krví zbrocen a na těle zmrzačen hozen byl do žaláře, kde statečný vojín Kristův duši svou odevzdal Vykupiteli svému.

Sv. Napoleon s pochvalou uváděn bývá od starých dějepisců v martyrologiích, a nejvýtečnější vládcové Francouzů nového věku, I. a III. Napoleon, přijali na křtu sv. jméno tohoto sv. mučenníka.

16. Srpen.

Sv. Hyacinth, misionář Polský r. 1285.

Bylo to v r. 1318., když v Římě v klášterním chrámě sv. Sixta u nohou sv. Dominika klečel mladý, krásný Slovan, přijímaje roucho řeholní z rukou jeho. Byl to Hyacinth, syn Polského hraběte Konskiho z rodu Odrovanských. Narodil se ve městečku Kanth na zámku Kamen (Stein) v nynějším biskupství Vratislavském. Od dítěcího věku bylo srdce jeho Bohu zasvěcené, a nikdy nepoškrvil hříchem roucho nevinnosti. Po chvalně dokonaných studiích na vysokých školách v Praze a v Bononii stal se knězem a kanovníkem při biskupském chrámě v Krakově. Byl-li již ve světě službě Boží již tak horlivě oddán, tedy se domníval, že co kněz musí cele se Bohu oddati. Pročež rozdal všecky své důchody mezi chudé, obsluhoval nemocné ve špitálech a nejpřísnější pokání činil v neustálém modlení a postění.

2. Jeho ujec, který pozděj byl povýšen za biskupa Krakovského, maje úmysl vykonati pouť do Říma vzal ho sebou. Zde slyšel kázání sv. Dominika, a jeho slova i jeho sv. život učinily tak podivný dojem na jeho srdce, že z cela k sv. Dominikovi přilnul. Avšak dojem ten proměnil se ve sv. úžas, když jednoho dne na své oči viděl, kterak sv. Dominik mrtvého mládence, který s koně spadl, svou modlitbou zase zkrřisil. Biskup Krakovský, který to všecko též viděl a slyšel, prosil sv. Dominika, aby mu dal řeholníky sebou pro jeho biskupství. A však sv. Dominik srdečně litoval, že prosbě jeho nemohl vyhověti; neboť neměl v klášteře svém ani jednoho, který by byl polsky mluvití uměl, mravy lidu Polského znal; k tomu byl největší počet bratří

kazatelů již rozeslán. A však nemoha vyhověti přání zbožného biskupa radil mu, aby z těch kněží, kteří s ním přišli do Říma, nechal některé do řádu kazatelského vstoupiti a jich pak za misionáře upotřebiti.

3. Jakmile to Hyacinth slyšel, hned se osvědčil hotovým býti, vstoupiti do řádu sv. Dominika a přijíti roucho bratří kazatelských. Sv. Dominik přijal jeho i bratra jeho Česlava s radostí, a sám jich oblekl v roucho řeholní. Když jich byl sám též dostatečně vyučil v stanovách řeholních, nastoupili s biskupem zpáteční cestu do vlasti své. Ve Friesbachu městě to horních Korutan napomínal jich Duch sv., aby kázali. Celou krajinu dojalo hluboké pohnutí srdcí, a oni hned vzali v úmysl, zde klášter založiti, co též během šesti měsíců se stalo. Heřman, rodem Němec, stal se představeným kláštera toho. Když došli do Krakova, daroval jim biskup dům ze dřeva, aby si z něho vystavili klášter. Spoléhajíce na pomoc Boží, hned se dali do práce; a brzo se tam zvedal překrásný klášter. Zatím začal Hyacinth své práce misionářské.

4. Potom byl misionářem v Polsku, mezi krajany svými, na to se odebral k národům severním, do Prus, Pomořan; na ostrově Rugianě, v Dánsku a ve Švédsku slyšeli apoštolské jeho slovo, pozvěděly se chrámy a kláštery, a sbořeny byly ohavné modly. Odtud se odebral k Rusům, kde byli sami modláři, Muhamedáni a schismatici. Slovo jeho apoštolské působilo zázraky. Ve hlavním městě tehdejších, v Kijevě, založil klášter. Obyvatelé sami rozkotavše modly klaněli se P. Ježíši. A však kníže schismatický Vladimír sužoval katolíky. Proto ho Bůh potrestal; Tataři vtrhli do Ruska a vydobyli ho. Sv. Hyacinth před nepřitelem utekl do Krakova. A však nezdržel se zde dlouho. Navštíviv kláštery založené odebral se k Jazygům, národu divokému, a obrativ jich mnoho i s knížetem jejich, táhl Tatarskem až na hranice Číny. Co vystál, to péro lidské není s to dolíčiti, to jen Bůh ví! —

5. Dokonal cestu 4000 hodin; když byl přestál nebezpečí bez počtu a nevyslovně mnoho dobrého naspůsobil, co stařec 72-letý do Polsky se vrátil. Přitom vedl náramně přísný život; zvláštní úctu choval k P. Marii. R. 1283. na den nanebevzetí P. Marie, když stoje u oltáře rozjímal slávu její, zjeveno mu, že brzo též vzat bude do nebe. A také skutečně na den na nebe vzetí P. Marie r. 1285. usnul sladce v Pánu. V svatvečer se roznemohl; nyní nechal bratry se sejíti, napomenul jich k pokoře, tichosti, lásce chudoby, potom ještě byl při jitřní a při mši sv. téhož dne, přijal u oltáře P. Marie nejsv. tělo Páně, a když bratří zpívali žalm: „V Tebe jsem, Pane! doufal“, při slovech: „Do rukou Tvých, Pane! poručím ducha svého“ — sladce a pokojně v Pánu usnul. Jeho ostatky odpočívají v Krakově v překrásné kapli. Papež Klement VIII. r. 1594. položil ho do počtu Svatých.

Vyobrazuje se jako Dominikán, s ciborium a obrazem P. Marie v ruce.

Uvedení řádu Dominikánského v Čechách a na Moravě.

První, kdo zavedl řád kazatelský u nás v Čechách a na Moravě, byl blahosl. Česlav, bratr sv. Hyacintha. On zajisté navrátil se do vlasti z Říma nejprv v Praze v Čechách, pak ve Vratislavi a jinde kláštery Dominikánské založil. General Jordan ustanovil Česlava za hlavu všech klášterů v Čechách a na Moravě zřízených. Církev naše Česká slaví památku blahosl. Česlava, bratra sv. Hyacintha, 16. Července. Umřel již r. 1242. 15. Července. Ten den před smrtí ustlal si na zemi lože tvrdé, a svolav bratry pravil, že hnusí se mu svět a že touží po nebi. „Bratří!“ pravil, „dle příkladu mého utíkali jste smutnému konci radostí zemských, pohrdali jste nestálým bohatstvím a utekli jste ze světa svůdného do pokoje bezpečného. Nebuďte tedy jako žena Lothova, a neobracujte se na to, co jste zanechali, ani jako Židé, kteří toužili po jarmu Egyptském.“ Na to bratři plakali, až jim srdce usedalo. Vzýváje nejsv. jméno Ježíš usnul v Pánu r. 1242. Tak tedy sv. Hyacinth a jeho blahosl. bratr Česlav, bratři naši Poláci jsou první zakladatelé klášterů sv. Dominika u nás v Čechách a na Moravě, a byli u našich předků horliví misionáři.

Památno, že sv. Otec Dominik nechtěl dáti biskupovi Krakovskému a Pražskému na jejich žádost misionáře z řádu kazatelského, protože v Římě ve svém klášteře neměl ani jednoho, který by byl býval jazyka Slovanského (Českého či Polského) mocným. Vědělť zajisté sv. Dominik, že misionář neznaje jazyka těch lidí, kterým má kázati, je jako bez klíče, kterým by otevřel rozum a k srdci cestu si mohl raziti těch, mezi nimiž sv. misie má konati; že je podoben hvězdáři, který má pozorovati chod hvěz nebeských a je slepým; je podoben němému, který má oznámiti hody nebeské, a neví, jak do toho? — Z toho patrně, že si každý pastýř duchovní má nechat na tom záležet, aby se naučil dobře řeči lidu sobě svěřeného, a že každý nejraděj a nejpožehnaněj mezi svými krajany působí.

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi nám ss. bratry Hyacintha a Česlava poslal, aby co nástupcové ss. apoštolů Moravských u nás kázali: dej, ať nevyhyne mezi námi jejich památka, a aby, jako nás pojí s nimi jeden rod a jedna víra, i nebes vlast nás někdy spojila. Amen.

17. Srpen.

Sv. Rochus r. 1327.

Sv. Rochus (Vznešený) narodil se ve městě Francouzském Mortpellier z rodičů vzácných a zámožných. Bylť dlouho bez dětí; konečně vyslyšel Bůh modlitby jejich a daroval jim krásného pacholika, na jehož prsou k vidění byl červený kříž. Tím Bůh na jevo dal, že s tímto dítětem něco zvláštního zamýšlí. A skutečně již záhy jevílo to dítě, co z něho býti má. Ve středu a pátek požíval jen jedenkrát mléka mateřského, a když plakal, hned se utišil, jak mile mu ukázali obrázek P. Marie. Nábožní rodičové vynaložili všelikou péči na vychování nábožného pacholika, který vždy na slovo poslušen byl. Nevinný jako anděl dorůstal, a z jeho tváře zářila nejtělejší cudnost. Když mu bylo 20 let, ztratil rodiče své, kteří mu zanechali jmění veliké. Boje se, aby

se mu peníze nestaly osidlem, jímžto zlý duch tak mnoho lidí vrhá do záhuby, rozdal všecko mezi chudé, prodal též několik statků a co prodati nemohl, odevzdal strýcovi ku spravování.

2. On sám obléknuv se v chudé roucho poutnické vydal se po tajmo na cestu do Říma, aby se tam na hrobech ss. apoštolů pomodlil. Na cestě tam vyžebraval si svůj chléb a přenocoval v domech chudých nebo ve špitálech. Žádný kostel neminul, aby se tam nebyl pomodlil. Tak se dostal do Toskánska, kde slyšel, že ve městě Aquapendente vypukl mor. Místo, co

by byl této strašlivé hlize ubíhal, cítil vnitř puzení, tam jíti a nemocným sloužiti. Octnův se ve městě, hned se odebral do špitálu, prose o dovolení, aby nemocným sloužiti směl. S radostí mu dáno, a on s radostí se té služby ujal. S nejtělejší láskou ujímal se chudých nemocných a opatroval jich a zdálo se, že Bůh tuto hrdinskou lásku v brzku odměniti chtěl. Nebo sotva Svatý nemocné obsluhovati počal, přestal mor, a obyvatelé se uzdravili. To samé se stalo ve městě Cesena, kam se byl Svatý odebral, aby i tam na mor stonajícím sloužil.

3. Konečně se dostal do Říma, kde ta strašlivá hliza též panovala, a denně mnoho lidí zachvacovala.

Sv. sluha Boží odebral se do chrámu sv. Petra, a pomodliv se tam ss. svátosti přijal. Kardinal, který slyše jeho zpověď poznal, k jak vysoké dokonalosti sluha Boží již dospěl, zavázal ho, aby prosil Boha za odvrácení tak velikého zla, kterým navštívil město. Sluha Boží poslechl a ujišťoval pak kardinala, že jeho modlitba byla vyslyšena. Skutečně mor hned přestával a ze sklíceného města uhnul. Tři leta zdržoval se Svatý v Římě. Modlitba a obsluhování nemocných byly zábavou jeho. Kdekoli zuřila nakažlivá nemoc, hned tam pospíchal a k službám se nabízel. V každém nemocném domníval se viděti a opatrovati Krista samého, odtud jeho veliká láska k nemocným.

4. Konečně to Bůh dopustil, že on sám zachvácen byl nemocí ošklivou. Ošklivé vředy pokrývaly tělo jeho; ó té nevděčnosti! nikdo se ho nechtěl ujmouti, nikdo mu sloužiti. Pro bolest musel někdy hlasitě plakati, a jelikož nikoho v pokoji mýlití nechtěl, ukryl se do jednoho konce ve městě, aby tam cele opuštěný trpěl a umřel. A však nevděk a zatvrzelost lidí toho města, kterým tolik dobrého prokázal, šly ještě dále. Bojice se, aby nikdo nakažen nebyl, nutili sluhu Božího, aby z města odešel. Bídne vlekl své choré tělo do lesa blízkého, kde našel malou, opuštěnou chatrč, ve které se až na smrt umdlený na trochu mrvy položil. Lidé ho opustili, ale nad ním bdělo oko Otce nebeského. Pes jednoho zemana, který na blízkém hradě žil, byl Svatému na pomoc poslán. Outrpné zvíře přicházelo denně k chýži ubohého trpitele, lízalo mu jeho rány a přinášelo kousek chleba. Konečně byl pán toho psa na to upozorněn, dal hledat, až sluhu Páně vypátral. Nevyslovná trpělivost nemocného, tichý poklid celé jeho postavy, jeho veselá tvář při všech bolestech učinily takový dojem na toho zemana, že si umínil, od té chvíle bohabojný život vésti a toho Svatého pečlivě obstarávati. A když se tento zase zotavil, odebral se do města Vincenza, kde pořád ještě mor zuřil. Svatý chodil po ulicích města, a jak znamenal domy sv. křížem, mor hned zmizel, a všickni ozdravěli. Lidé se sbíhali kolem Svatého, aby mu děkovali; on však zamířil k vlasti své.

5. Šťastně se dostal do Languedoc, kde byly jeho statky. Ale tam ho nikdo nepoznal. Jeho šat byl tak chatrný, že nikdo ho poznati nechtěl. Ve vojenských zmatcích, které Montpellier skličovaly, byl jako špehoun jat a do žaláře uvržen. Ztrávil zde sedm let s trpělivostí a oddaností byl ještě jedenkrát tou nemocí zachvácen, která ho z Italie vypudila. Blížiti se citě konec života svého, dal povolati kněze, a když se sluha Páně dověděl, kdo by on byl, nemohl své podivení nad takovou cností utajiti, a poručil mu, aby se poznati dal. Když nemoc dosáhla vrchole svého, dal se poznati svým příbuzným; oni ho poznali po tom červeném kříži na prsou, se kterým se narodil. Ušnul v Pánu v noci 16. Srpna 1327.

Vyobrazuje se v rouchu poutnickém s holí v ruce, vedle něho pes, který mu líže rany na noze, či bočník chleba v tlamě dává.

Pohled na neduživce je spásitelný.

Obyvatelé nevděční vypudili dobrodince svého, aby nebyli nakaženi od něho. Abychom my nebyli tak nevděční, proto je potřebí, abychom častěji patřili na obrazy choroby a bídy lidské.

Nebo srdce lidské je necitelné, pohledem častým na neduživce stává se citelným a outrpným.

Srdce lidské je marné a zakládá si na kráse postavy a tváře. A však pohled na neduživce, nemocí zohavené přesvědčí o marnosti všech věcí a podtíná marnosti kořinky.

Srdce lidské je nevděčné k Bohu a neváží si života a zdravých oudů. Pohled na neduživce, který toho pozbyl, vede člověka ku vděčnosti.

Sv. Rochus je patron proti moru, nebo když město Kostnice r. 1414., an tam byl ten slavný sněm církevní, morovou ránou bylo navštíveno, a biskupové obraz sv. Rocha ve veřejném průvodu obnášeli, město od této hlízy bylo osvobozeno: tudíž vešlo v obyčej po celé Církvi sv. Rocha vzývati co patrona proti raně morové.

Modlitba.

O Bože! který jsi dal sv. sluhovi svému Rochovi takovou trpělivost v bolestech: popřej i nám pro jeho zásluhy, abychom ode všech nakažlivých nemocí byli chráněni, a uděl nám, bychom jsouce zkoušeni nemocí, ozbrojeni byli trpělivostí a oddaností do Tvé sv. vůle skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

18. Srpen.

Sv. Helena r. 328.

Jestli kdy která paní na trůně císařském zasloužila jméno „Helena“ t. j. znamenitá, jesti to matka císaře Konstantina. Narodena byla v nynější Anglii, která tehdyž sloula „Britania“, a ačkoli v pohanství vcho-

vaná, žila předce, (což tehdy mezi pohany bylo něco neobyčejného) nad míru cudně a čistotně. Stavši se dospělou, dostala se Římskému vojvůdci Konstanciovi za manželku. I žila s chotěm svým v největší spokojenosti, a porodila mu syna, napotom tak proslulého císaře Konstantina, který pohanstvo zřítíl, sám křesťanské náboženství přijal a je v celé říši uvesti se snažil. Ona vychovala syna svého pečlivě, musela však ku své bolesti trpěti, že od svého otce, jež Dioklecian za spoluvládce povýšil, jako rukojmí věrnosti ke dvoru cis. do Říma poslán byl. Ještě víc to ji bolelo, když se chof její od ní dal rozvesti, a nevlastní dceru ukrutného protivníka křesťanů Máximiana za manželku pojal. Nyní jsouc vdovou a bez syna žila několik let v smutné ustrašenosti, až syn její Konstantin r. 305. potajmo do Britannie uprchl, a rok na to od vojska za císaře vyhlášen byl.

2. Konstantin, který svou matku něžně miloval, hned ji ke svému dvoru povolal, dal jí titul císařovny, dal jí k počtě raziti peníze a dal jí v plnomoce poklady říšské. On sám byl, jako máť jeho, ještě pohan, a však ke křesťanům, tenkrát od Diokleciána a Máximiana ukrutně pronásledovaným, již příznivě byl nakloněn. I o něm se domnívalo, že bude mučiti křesťany; a však sotva nastoupil trůn, tu hned zapověděl, křesťany pro jejich náboženství pronásledovati. Že tak laskavě s křesťany smýšlel, za to mu Bůh dal tu milost, že se sám křesťanem stal. Aby se na svém trůně udržel, musel táhnouti do pole proti Maxenciovi, spolucísaři. Dvě míle od města Říma položila se vojska tábořem. Mečem se mělo rozhodnouti, kdoby měl býti samovládce celé říše. Vojsko Konstantinovo bylo malé, a proto vzýval Boha křesťanského o pomoc. Tu se mu i celému vojsku zjevil o pravém poledni na nebi skvělý kříž s nápisem: „V tomto znamení zvítězíš!“ Důvěruje nyní v pomoc Páně uděřil na nepřitele, který i dokonce poražen byl.

3. Od této doby přiznával se ke Kristu (ač se dal pokřtiti až před smrtí) a prohlásil se za ochrance náboženství křesťanského. I matka jeho Helena otevřela oči světlu křesťanskému, s radostí odřekla se pohanstva a v stáří 64 let přijala křest sv.; nicméně začala i v tom stáří tak horlivě si počínati, jakoby byla bývala od mládí vychovávána ve víře křesťanské. Její víra a horlivost byly neobyčejné. Brzo na 80 let stará nastoupila cestu do země svaté, jak se praví, z vnuknutí Božího. Syn její císař dal jí plnomoce a veliké sumy peněz, aby tam činila a nařídila, co jí její zbožná mysl vnukne. Nejvíce se starala, aby nalezla sv. kříž, na kterém umřel Pán Ježíš. Pohané to místo znectili a zadělali dlažbou. Dověděvši se, kde stál kříž Páně, dala hned chrám Venuše strhnouti a tam hrabati. Jak tam nalezli tři kříže a malé prkénko s nápisem: J. N. K. Ž. a kterak poznali ten pravý kříž, o tom se vypravovalo 3. Května, v den Nalezení sv. kříže.

Sv. Helena byla nyní zcela šťastnou, že nalezla sv. kříž. Nyní byl veliký chrám vystaven, který v sobě objímal obojí sv. místo, chlumu Kalvarie i hrob Páně, jelikož daleko od sebe nejsou vzdálené. — Dvě

hodiny od Jerusalema je Betlehem, kde narozen byl Pán Ježíš. I to místo dal císař Hadrian zhanobit chrámem modly Adonisa (boha krásy tělesné). Sv. Helena davši vše odstranit, co by mohlo zpomínati na pohanství, vystavěla i zde překrásný chrám. — Potom obrátila zřetel na místo svaté, odkud Pán Ježíš na nebesa vstoupil, na hoře Olivetské. I tam na temenu hory té dala vystavěti převelebný chrám.

5. Ale jako zbožnost sv. Helenu poháněla, aby místa Pánem Ježíšem posvěcená krásnými chrámy a bohatou ozdobou počtila, tak tatáž pobožnost to způsobila, že konala skutky pokory křesťanské. V Jerusalemě se nosila zcela jednoduše a skromně; přišla-li do chrámu, nepostavila se na zvláštní vyznamenané místo, nýbrž postavila se mezi ostatní ženské. I pozvala panny, službě Boží zasvěcené k sobě, a vlastní rukou jich obsluhovala, potom prošla celou Palestinu; ale celou tu dlouhou cestu, kudy kráčela, obsypala též svými dobrodiními. Všude rozdávala veliké dary, zvláště chudým, a svou moc vynakládala na to, aby zjednala propuštění vězňům, vypovězeným návrat, utlačeným pomoc; každý sebe menší chrám, nějakou bohatou ozdobou obmyslila. Brzo po této cestě cítila Helena blížiti se konec života. I dávala tedy synu svému výborná napomenutí, jak by měl vládnouti jako křesťan ve všech věcech, kterak má o své poddané se starati, cnosti se držeti, ne zpyšněti, nýbrž v bázni Boží a pokoře Bohu sloužiti. Potom udělivši mu své mateřské požehnání usnula v náručí jeho v Pánu.

Pravá šlechta. — Panská vznešenost.

Můžeme někdy pozorovat, že lidé, kteří z nízkého stavu se dostanou k veliké zámožnosti a k vysokým úřadům, nemohou sněsti ten lesk svého postavení, a stávají se vysokomyslnými a domnívají se býti něco zcela jiného, než ostatní lidé. Tím pak dávají na jevo, že právě podle duše zůstali prostými a podlými. Sv. Helena byla též nejprv v nízkém stavu zrozena (měla snad býti hospodskou), ale když jí Pán Bůh na tak vysoké místo povýšil, ba až na trůn ji povýšil, tedy ji povznesl až k nejvyššímu stupni, kam jen paníčka může býti povýšena, nebť se stala vysoce ctěnou matkou nejmocnějšího vládce světa. A však právě na ní mohl svět potom poznati, v čem ta pravá panská vznešenost pozůstává. Pro svou vlastní osobu ona ze sebe nic nedělala, nosila se zcela jednoduše a nedělala nároků, v obyčejném šatě chodívala do kostela, obsluhovala hosti vlastní rukou. Za to ale, kde se to týkalo cti a chvály Boží, tam dělala náklad knížecí; též nešetřila peněz a výloh, kde se jednalo o blaho lidí nešťastných a bídných. A v tom záleží ta pravá šlechtatá vznešenost panská v křesťanském smyslu, nebo tak zrovna to dělal sám P. Ježíš Kristus; On jsa všemocným pánem nebes a země užíval moci své jedině k tomu, aby lidem na těle a na duši pomahal; pro svou osobu ale neměl Syn člověka, kde by položil hlavy své. Opak křesť. vznešenosti, která i v nebesích budí pozornost, je ono sobectví, které se obyčejně u boháčů zahrní, totiž, že pro sebe, pro děti své největší výlohy dělají na jídlo, na pití, na přibytěk, šaty, koně, prádlo, divadlo a t. d.; ale naproti tomu k chudým jsou špinaví skrblici, a ke cti a chvále Boží nechtějí dávatí ničeho; toť je ta pravá sprostota a podlost duše, která jiného jména nezasluhuje i u těch, kdož veliké tituly mají, ano korunou ozdobeni jsou!

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi učinil sv. Helenu ve vysokém stáří tak horlivou křesťankou: uděl nám té milosti, abychom čas drahý nám propůjčený k tomu užívali, bychom sobě dobrými skutky hned od mládí nebe koupiti mohli. Amen.

19. Srpen.

Sv. Ludvík, biskup Tolosánský r. 1297.

Sv. Ludvík byl syn krále Karla II. Neapolského. Jak na sv. Aloisiovi bylo i na něm již v mládí pozorovati podivuhodnou skromnost a tichou pováživost. Místo, co by byl jak jiní chlapi hráti měl, viděli ho modliti se nebo duchovní knihy čísti. Čistotu a nevinnost srdce považoval za nejdražší klenot; aby ji zachoval, poroučel se neustále nejsvětější Panně a nejprísnejší skutky kajicné vykonával. Matka často pozorovala, která noc místo na lůžku na holé zemi položený ztrávil. Ženským vyhýbal a jen s matkou či sestrou s nimi mluvil. Do očí jim nehleděl, ani od příbuzných, ani od vlastní matky políbení nepřijímal; a když tato mu předstírala: „Ale, synu můj! vždyť já jsem matka tvá!“ dal on památnou odpověď: „Oyšem jste matka má, ale já vím, že jste též ženská. Ženské však nepřisluší, aby líbala sluhu Páně.“ — Pro tuto něžnou stydlivost stál u dvora v největší vážnosti, a vůbec ho jmenovali „andělem“.

2. Posud žil v pokoji, nyní přišla zkouška. Otec ztratil bitvu byl jat a vrácen po čtyrech letech jedině pod tou výminkou, aby své tři syny (mezi těmi i Ludvíka) a padesát šlechticů za rukojmí postavil. Ludvík byl tedy do zajetí odvezen, a však tiše a radostně to snášel. Též soudruhům strastí častěji říkával: „Protivenství jsou těm, kdož Boha milují, velice spasitelná. Štěstí oslepuje, duši uspává, tak že na Boha zapomíná; ale protivenství nás činí trpělivé, pokorné, oddané do vůle Boží, a činí nás schopné ke všem jiným cnostem.“ — Za čas svého vypovězení směl sice po městě Barcellona chodit, ale z města nesměl vyjít. A však bylo ho málo kde viděti, leč v špitálech a chrámech a v klášteře Františkánů, kde se vyučoval ve vědách. Když někam do kostela vkročil, tu se divili všickni jeho vroucí pobožnosti, a ubozí nemocní ve špitálech byli již potěšeni, když sv. mladíka uzříti mohli. V čas nemoci, kterou byl zachvácen, učinil slib, vstoupiti do řádu Františkánského, pakliby zase ozdravěl. Ozdravěv chtěl hned slib svůj splniti, a však otcové ho nepřijali, bojíce se nevole královny. Dva duchovní byli obyčejně u něho; s těmi se modlival často do půl noci a o nábožných věcech rozmlouval.

3. Konečně po šesti letech zase byl propuštěn na svobodu. Nyní mu bylo dvacet let, a byl květoucí mladík, čistý jako anděl. Jeho otec chtěl ho nyní zasnoubiti a již mu také vyhledal nevěstu příslibiv též, že bude dědicem koruny Neapolské. A však Ludvík se byl již obětoval Pánu a zamítnul rozhodně nevěstu

i korunu. On chtěl raděj pokorně a chudě následovati Spasitele svého, než-li srdce své nechati tomuto světu pomíjejícímu. „Ježíš“, řekl při této příležitosti, „je mým dědictvím, mám-li Jej, mám všechno; nemám-li Jeho, všechno mi schází.“ Knězem Páně býti a v tiché celi klášterní Bohu sloužiti, bylo pevným předsevzetím jeho. Jelikož přese všechny prosby otce a příbuzných na svém stál, dovoleno mu konečně, přijmouti svěcení na kněžství. Sotva byl knězem, již ho učinil papež Bonifác VIII. biskupem ve městě Toulouse (čti Tulus). Úzkost a strach pojaly ho proto; zpěchoval se ze všech sil přijmouti takové důstojenství, až ho konečně papež pod závazkem poslušnosti donutil. Dříve však než-li se v úřad uvázal, odebral se do Říma a tam řeholní roucho Minoritů na se přijal.

4. V rouchu chudého mnicha ukázal se v biskupství svém. Mezi tím, co obyvatelé slavili úvod s neslýchanou okázalostí, on co pokorný biskup v rouchu řeholním mezi nimi krácel. Jeho zbožnost učinila nejhlubší dojem na srdce, již pohled na něho byl kázání. Vždyť se vědělo vůbec, že k vůli Pánu Ježíši ruku bohaté králevičny a korunu zamítnul, a že jen proto přišel, aby duše pro nebe získal. První cesta jeho jako biskupa byla do špitálů, aby se po potřebách chudých a nemocných poptával. Dav si předložiti seznam důchodů svých, podržel pro sebe jen skrovnou část, všecko ostatní vykázal pro chudé. Denně muselo 25 nuzných stolovati u něho, a on je sám obsluhoval někdy i kleče. Častokrát prošel své biskupství, a kam se octnul, byl každý krok požehnaným. Stál nyní ve květu mužného věku, ctěn a milován od stádce svého; on však nebyl spokojen sám sebou. Proto prosil sv. Otce o dovolení, aby směl se úřadu svého vzdáti a život v klášteře ukončiti. Těm, kdož mu to vymlouvali, řekl: „Není-li lépe, abych se tak velkého břemena sprostil, než abych podléhnul?“ Když však sv. Otec nesvolil, P. Bůh ho k sobě vzal.

5. Na cestě do Provincie, v nějaké církevní záležitosti zachvácen byl nemocí na hradě Brignoles. Cítě blížiti se konec života svého, pravil k okolostojícím: „Nyní tedy konečně octnul jsem se po nebezpečné plavbě v přístavu, po kterém jsem již tak dlouho toužil. Brzo přejdu k požívání Boha mého, jehož by mi svět odjal. Brzo sprostěn budu třechy mé, kterou již nemohu snést.“ — Potom přijal kleče v hojných slzách nejsv. Svátost a neustále se modlil. Pořád říkal: „Zdravas Maria!“ a když se ho tázali, proč pořád opakuje Pozdravení andělské, odpověděl: „Vždy jsem mimo Boha kladl mou největší důvěru v Marii; onať mi přispěje i v smrti!“ — Polibiv kříž usnul teprv 23-letý v Pánu! Jeho sv. tělo odpočívá ve Valencii ve Španělech.

Vyobrazuje se sv. Ludvík v rouchu biskupském, maje vedle sebe tři koruny: královskou, panickou a nebeskou.

Jak výborná modlitba je pozdravení andělské.

Sv. biskup Ludvík choval zvláštní úctu k Božské Matce Marii. Zcela přirozeně, neboť všechny něžné čisté duše, které

milují čistotu, cítí se přitazenu býti k Oné, která jest nejčistější mezi syny lidskými, ochrana a vzor panenské čistoty.

Mezi modlitbami však, které často k nejsv. Panně kovával, bylo mu nejmilejší Pozdravení andělské. To se modlil ještě v posledním okamžení života svého, proto že věděl, že tím nejsv. Panně působí největší vděk.

Také skutečně nestává mimo Otčenáš modlitby výbornější, neboť jeden z nejvyšších duchů u trůnu Božího, svatý archanděl Gabriel, přinesl toto pozdravení z úst Božích na zem, a Duch sv. sám to byl, který z úst sv. Ažběty k nejmilostnější Panně řekl: „Požehná nás mezi ženami a požehnaný jest plod života tvého!“ Konečně ta slova: „Svatá Maria, matko Boží, pros za nás!“ — pochází z úst Církve sv. od Ducha sv. neomylně řízené.

Kolikrátkoli se tedy modlíš Pozdravení andělské, nečiníš nic jiného, než co činil sv. archanděl Gabriel, co učinila Alžběta, a co od tebe žádá sv. Církev; ty pozdravuješ a chválíš tu, která jest nade všelikou chválu vznešenější, proto že Matkou Boží jest; ty vyzýváš tu, kterou posud nikdo nadarmo nevyzývá.

Proto vším právem dí nábožný Markard, že v Pozdravení andělském se všechny přednosti a vznešenosti Marie vypravují, všechny její důstojnosti a vlastnosti ukazují, náplň jejich milostí a slávy vysoce velebí, její moc a milosrdenství lidem oznamuje! —

A blahosl. Tomáš Kempenský píše: „Jak mile blahosl. Pannu slovy andělskými pozdravím a díím: Zdrávas buď Maria! hned zaplesají nebesa, země žásne, satan se straní, peklo se chvěje, zármutek mizí, radost se vrací, srdce se rozpouští láskou a posvátnou pobožností rozníceno bývá.“

Sv. Bernard dí: „Kolikrát Marii andělským Pozdravením oslavujem, tolikrát pozdravuje zase Maria nás na vzájem svými milostmi mateřskými!“

Bezpočetné jsou proto též příklady, které nacházíme v životech Svatých o tom, jak velice účinná jest modlitba tato. Sv. Ludvík se domníval, že jistě pod ochranou Marie bude státi, bude-li tuto modlitbu až do posledního okamžení odříkávat.

Sv. Tomáš z Aquino našel co malé dítě papírek, na kterém ta modlitba byla napsána. Když mu ji chtěli bráti, pevně ji zavřel do pěsti a potom ji polkl. Neporušené čistoty bylo to předznakem.

Sv. Kateřina ze Siena měla v obyčeji, neustále Marii ctíti pozdravením andělským, a hle! ustavičná nebeská čistota byla jejím za to podílem.

Tak tedy i ty, duše křesť., ráda, často a pobožně říkej tuto krásnou modlitbu, a rozvaž, co sv. Richard praví: „Zdali by to bylo možná, aby, když někdo přijde k Matce Páně a k ní řekne: Zdrávas buď Maria! — ona mu mohla nějaké milosti odeprít?“ — Zvláště denně třikrát při klekání cti Královnu nebes Pozdravením andělským, a podle rady sv. Alfonsa modli se ráno a večer tři Zdrávas Maria s tím přídavkem: „Pro tvé čisté a nepoškrvněné početí, o Maria! očist tělo mé a duši mou.“

Nebude tě to mrzet, učiníš-li tak!

20. Srpen.

Sv. Bernard, opat, učitel církevní r. 1513.

Sv. Bernard narodil se na hradě Fontains v Burgundii r. 1091. Sotva byl uzřel světlo světa, zasnětila ho nábožná máť Bohu. Ovoce oběti této jevil se záhy. Ve klášterní škole Chatillon obdržel první vychování. Brzo se jevil v něm živý, ohnivý duch, a láska k samotě, tak že se o něm říkávalo: „Vyrostl mezi stromy!“

Když však záhy ztratil matku, hleděli ho přátelé milé samotě odloučiti a všelijak ubohého pokoušeli, aby raděj rozkoši užití hleděl. On však jen se cvičil ve vědách a v hádání učeném. Když se jednou ubíral za bratry do ležení vojska Burgundského, tu si zpomenu na nebožku máť s velikou živostí a odhodlal se pevně státi se mnichem. I pomodlil se na cestě v jednom kostele, aby ho Bůh v tomto předsevzetí posilnit ráčil. I pospíchal hnedle, aby své předsevzetí vyvedl, a je svým přátelům a příbuzným oznámil. První, jehož přemluvil k následování, byl jeho strýc, bohatý slavný rytíř. Jeho bratři odrostli až na jednoho, kterýž tiše pozděj do řehole vstoupil, připojili se k němu. Šest měsíců zdržoval se se soudruhy svými v jednom domě v Chatillonu, aby své záležitosti vezdější spořádal a ještě více společníků získal. Bylo mu tenkrát 23 let. Když se s domem otcovským loučili, pravil bratr nejstarší k nejmladšímu: „Hle! celé dědictví naše patří nyní tobě!“ — načež tento: „Tedy vám patří nebe a mně země? — to pak přece není dělení rovné.“

2. Bernard a společníci jeho zvolili sobě chudý klášter Citeaux (Cistercium), kterýž ležel na pouště v biskupství Challonském nad Saonou a založen byl od sv. Roberta r. 1098. Tenkrát byl v tom klášteře opatem Angličan Štěpán, nástupce jeho, když Bernard s třiceti soudruhy o přijmutí do kláštera s pokorou se ucházel (1113). Jak mile v klášteře zdomácněl, obracel zraky všech na sebe. Každý žásnul nad jeho neunavenou pílí, nad jeho láskou k samotě, nad jeho mocí, jakovou uměl krotit těla a vášně jeho. Věren povolání svému denně si předkládal otázku: „Bernarde! proč si sem přišel?“ Rád vyznával říkáje, „že cokoli umí ve vědách posvátných, tomu se naučil zvláště v lesích a na polích vnitřním rozjímáním a modlitbou, a že jiných učitelů neměl, leč buků a dubů.“ — Jeho slavná pověst vábila jako magnet mnoho ušlechtilých duchů do toho kláštera, a již za prvních dvou let museli založit dva nové kláštery; a po těch založen byl klášter Jasnodol (Clair vauz, Clara vallis), nejslavnější celého řádu, k němuž byl věnoval rytíř Hugo ze Champagny opatovi Štěpánovi divoké, pusté údolí, dříve jmenované „údolí peluňkové“ v biskupství Langres.

3. Bernard jsa teprv tři leta mnichem, stal se v něm opatem (1115). S tělem vyzáblým jsa mrtvému podobnější než-li živému, objevil se svatý Bernard před biskupem Vilémem Chalonským, aby od něho za opata posvěcen byl. Aby přílišná přísnost tuto drahoucennou schránku tělesnou ducha tak vysoce omilostněného před časem nerozrazila: podržel si moudrý biskup Bernarda přes celý rok pod svou zvláštní, přísnou dohlídkou, aby tak na sebe přísným býti nemohl. I uložil mu biskup, vně kláštera přebývati a všelikou péči mimo sebe pustiti. A však sotva počal zase, jak náleží, opatovati, navrátil se opět k přísnosti nemírné, ale již navyklé. Tím si pak zničil zdraví na vždy, tak že potom ani předpisů řeholních nemohl, jak si přál, zachovávat. I musel z konventu bratří vystoupiti a sám pro sebe přebývati. Pozděj sám na sebe žaloval, že v nemírné zapálenosti mladické tělo své tuze zmořil a tím je službě bratří ujmul.

4. Všeobecná úcta, jižto požíval, přitahovala lidi ze všech stavů k němu, a on již nyní počal podíl bráti ve všech důležitých udalostech věku svého, k čemuž obzvláště proto schopným byl, jelikož neobyčejnou, zachvátivou výmluvností a přesvědčivostí slynul. Při tom zůstával v duchu nejprísnejším mnichem; světský hlomoz a sláva vnitřní svatyně jeho ani se nedotkly! První slavný skutek, který sv. Bernard co právník církevní vykonal, záležel v tom, že roztržku v Církví vzniklou odklidil a porovnal. R. 1130. naproti Innocenciovi II. povstal protipapež Anaklet II. — Sv. Bernard cestoval po Francii a Německu všude s pravým papežem, a výmluvným slovem získal mu všude srdce a myslí všech. Když se za tou příčinou zdržoval v Italii, přinášeli k němu nemocné, aby jich uzdravoval. Na cestě do Francie přes sněžky valili se k němu pastýři a venkované pro požeňání. Tak byl všude co původce míru ctěn a veleben, vsude v průvodu slavném vítán. — Jako muž hluboké vědy a učenosti několikrát narovnal též učené hádky, mezi nimi nejvýtečnější je blud mistra Abelarda, s nímž ač nerád, do hádky učené se pustil, a k poznání bludu konečně přivedl. — On prohlédl nebezpečné republikánské snahy žáka Abelardova Arnolda z Brescie a u papeže ho žaloval, načež ten bouřlivě Řím proti papežům pobouřil. Eugen III. hledal bezpečnosti u drahého přítele Bernarda, který počal hned hřímati na Řimany svou výmluvností, vytýkaje jim mysl neskroutnou a císaře k pomstě a pomoci papežově vybízej.

5. Sv. Bernard na sněmu ve Špírech pohnul císařem Konradem k druhému tažení křížáckému, tak že tento, ač dřív o tom ani slyšeti nechtěl, nadšeností sv. Bernarda na loktech nosil! (r. 1147.) R. 1148. vrátil se Eugen III. do Italie, a rok na to stihla Bernarda rána, kteráž bez mála rozdrtila mohutného ducha jeho. Tažení křížácké, kteréž jedině on sám svou nadšeností způsobil, skončilo se úplným nepodařením. Bernard však poukazoval na tajné soudy Boží a na nehodnost křížácků. V posledních letech života svého dokončil své znamenité dílo: „O zpytování sebe“ (de Consideratione lib. V.), které bylo věnováno papeži Eugeniovi III.

Tento ho byl předešel na krátký čas na věčnost. Že Bernard při tak matném těle 63. léta se dočkal, to působil jeho mohutný, Bohu cele oddaný a Jim proniknutý duch. Smířiv ještě v okolí strany nepřátelské zvolal: „Hleďte! to je příprava ke zpěvu, jehož ještě nám zbývá zpívati: Sláva Bohu na výsostech, a pokoj na zemi lidem.“ — Potom se vrátil do Clairvaux a 20. Srpna 1153. tiše usnul v Pánu. — Od králův a papežů na potaz brávan, stal se Bernard duší všech porad a podniků důležitých toho času. On bludy Abelardovy a Gilbertovy rázně odhalil a vyvrátil; on k druhému tažení křížáckému myslí roznítil; on roztržku v Církví pohoršlivou odklidil; on živou výmluvností a

útlou zbožností vznešené přednosti Marie Panny velebil. Co právník a misionář pečliv o blaho Církvě a národů prošel větší část Evropy, a kázal ve Francouzích, Němcích a Italii. Církev mu byla nade všecko! V znamenitém díle o „zpytování sebe“ papeži uslechtilou svobodomyšlností povinnosti hlavy Církvě před oči stávi. Psal i mnoho kázání. Jeho spisy, jeho výmluvnost, jeho cnosti pojistily mu místo mezi učiteli Církvě; on sluje Doctor mellifluus (medotekoucí), pro jeho sladkou výmluvnost. Papež Alexander III. vyhlásil ho již 20 let po smrti za Svatého.

Vyobrazuje se v rouše řeholním drže nástroje umučení Páně nebo před nimi kleče.

Ž i d é.

Mezi tím, co svatý Bernard krále Francouzského Ludvíka VII. a císaře Konrada vypravil na cestu do země svaté: vypuklo v Německé říši jmenovitě ve městech na Rýně a na Mohaně strašné pronásledování Židů. Zvrhli vojáci, dychtívali po pokladech židovských, drancovali domy Židů a vraždili jich mnoho pod záminkou, že zapotřebí, nepřátele Kristovy nejprv doma vyhubiti a potom teprv do cizích krajín na ně táhnouti. Jeden bohaprázdný mnich, jménem Rudolf, byl vůdcem těchto tlup loupežnických. Hrozné byly ty ukrutnosti, kterých se dopouštěli proti bezbranným Židům tyto lidé, kteří se křesťany nazývali a kříž Páně na prsou nosili. Biskupové a duchovní vynasnažili se všemožně, aby bránili Židy ubohé; ale nemohlo se jim to podařiti. Tu konečně zase pozdvihl sv. Bernard hlasu svého a ve spojení s biskupy německými podařilo se mu to, zastaviti to pronásledování. Pohnutlivo je ke čtení, co jeden Žid, který co třináctiletý chlapec to pronásledování viděl, ku chvále Svatého takto napsal: „Pán vzbudil proti ukrutnému Belialovi mudrce, jménem Bernarda z Clairvaux. Ten jich uchlácholil řka jim: Táhněte do Sionu, braňte hrob našeho Krista. Ale Židů se nedotýkejte... neboť oni jsou tělo a kosti Mesiáše... Tak mluvil mudrc a hlas jeho byl mocný, neboť byl ode všech ctěn a milován. Oni ho poslouchali a oheň hněvu jejich uhasl, a oni nečinili všecko to zlé, co činiti chtěli našim lidem. Kněz Bernard ale nebyl uplacen ani zlatem ani stříbrem od Židů; jeho srdce ho k tomu pohnulo, aby jich miloval, a vnučko mu, aby dobré slovo ztratil za Israele. Velebím Tebe, o Bože! neboť jsme zasloužili hněv Tvůj, a Ty nás ušetřil a potěšil, jelikož jsi zbudil tohoto spravedlivého, bez kterého bychom byli až do posledního vyhubeni byli. Díky buďtež vzdány tomu, který zachovává a těší. Amen.“

Ale také mezi námi křesťany, obzvláště v těchto našich dnech, kde Židé sobě vymahají tolik občanské svobody, a toli bohatství a tolik vlivu docházejí svým mocným působením na veřejné časopisy, stává mnoho křesťanů, kteří mají Židy v takové lásce, jako ten mnich Rudolf. A však miláček sv. Jan píše: „Kdo nenávidí bratra svého, tenť jest vražedník.“ — Že však i Židy jako své bližní milovati máme, to nám ukazuje Spasitel v krásné udalosti o milosrdném Samaritanovi. Vždyť oni jsou nejen lidé jako my, nýbrž rod ten je kořen, ze kterého strom křesťanství vyrostl; Pán Ježíš a jeho milá máť Maria, a sv. apoštolé pocházejí od Židů. Ale — pravíš — ta rota židovská ukřížovala Ježíše! — Na to pravím: Ti, co nyní mezi námi žijí Židé, ti to neudělali; ale já znám lidi, kteří nyní žijí a Spasitele našeho již ukřížovali, a snad ty sám k nim náležíš! Hle! to jsou ti křesťané, kteří Ho urážejí hříchy smrtelnými. Že ale Židé jsou tak tvrdší a nechťejí nic vědět o křesťanstvu, tím jsme na mnoze vini my křesťané sami. Kdybychom my Židům dávali lepší příklad všeliké cnosti, a zvláště pravé lásky bliženské, tož by oni jistě dřív uvěřili v moc a pravdu víry křesťanské. Místo toho ale mozi křesťané jsou mnohem horší než Židé. Kde jste viděli Žida kořalkou opilého? který Žid by tak zneuctil sobotu, jak křesťané mnozí zneuctívají den sváteční? — kde jste viděli Žida marnotratného? atd. Sv. Bernard píše v jednom listu k národu Německému o Židech: „Židé jsou takměř živé obrazy a znamení, která nás upomínají na umučení a bolesti Vykupitelovy. Oniť jsou rozptýleni, pokořeni a živi jsou v tuhém postavení, a však oni se jedenkrát obrátí a Bůh na ně vrhne vzhled milostivý. Písmo to píše: „Když plnost národů přijala Evangelium, tenkrát celý Israel spasen bude.“ Kdybychom tedy lid ten vyhubiti chtěli, tož by se na zmar uvedla naděje jejich

obrácení. I kdyby byli modláři, museli bychom je snášeti a ne zabíjeti.“ —

Modlitba.

O Bože! který jsi učinil sv. Bernarda světlem věku, které hrálo svou pobožností, svítilo svou učeností a trávilo se svou horlivostí: popřej nám, abychom my pro jeho zásluhy do počtu Tvých vyvolenců přijati byli. Amen.

21. Srpen.

Sv. Johanna Františka z Chantal, vdova, r. 1641.

Sv. Johanna, dcera B. Fremiota, předsedy parlamentu Dijonského nar. r. 1572. Po smrti choti své vychovával otec sám dívky své, obzvláště v náboženství, aby útokům kalvinismu tím jistěj mohly odolati. Když se provdala sestra její Markéta do Piktavium, musela patnáctiletá Johanna ji provoditi. Tam však svou krásou pomátla všechny mladíky, a jedna společnice naschval z ní dělala světačku; a však pomocí P. Marie, kterou denně vzývala, všemu odolala, a ona svůdnice jí ani na oči nesměla. Toho času ucházel se jistý šlechtic o ruku její; ale jak Johanna slyšela, že je kalvin, hned sestře řekla, že z toho nebude nic. Po pěti letech povolal otec Johannu do Dijona. Sotva se tam octla, měla ženichů mnoho; ona však dala otcí na vůli, koho jí za chotě dá, a on se rozhodl pro barona z Chantal, katolíka výborného.

2. I vynikala Johanna v Bourbillu, kde nyní sídlila, všemi cnostmi manželky křesťanské, a choť jí milerád celý dům svěřil, jelikož často co státník vzdálen býti musel. První její starost byla, aby kde kdo v zámku Bohu sloužil. Jen osoby zbožné brala do služby, modlila se s nimi; dělníci, co na pole museli, slyšeli nejprv mši sv.; čeládka musela ve svátek do farního chrámu; sama jich vyučovala, nejvýbornější příklad jim dávala a tak dalece to dovedla, že pro nedostatek dohlížení kleslá zámožnost manželova opět se zmohla a dluhy se zapravily. Chudým byla matkou, a nikdy se nad nimi nehoršila, třeba i nevděční a doctěrní byli. S čeládkou nakládala vlídně, a roznemohl-li se někdo z nich, sama mu posluhovala. Ale při vši dobrotě přísně hleděla na pořádek. Choti byla věrna a hleděla mu život osladiti, a jej též získala pravé pobožnosti.

3. Manželství to požehnal Bůh šesti dítkami, z nichž jen jeden syn a tři dcery na živě zůstali. Ona sama stala se po osmiletém manželství vdovou. Osmačtyřicetiletá vdova uzavřela, zcela službě Boží se zasvětit, a slibem se zavázala, že nikdy víc se neprovdá. Skvostná roucha rozdala chudým, rozpustila čeleď štedře obdařenou, žila sama pro sebe, a čas věnovala jen dítkám, modlitbě, pracem domácím, chudým a nemocným. A však Bůh jí zkoušel přílišnou touhou, Jemu se za-

líbiti. Tu bylo zapotřebí dobrého vůdce, o kterého Boha prosila. — Ale ještě musela sedm a půl léta snášet u starického tehána pána z Chantal-u i s dítkami přepych jedné hrdé děvky, která starým pánem zcela vládla; a ač jí ditky vychovávala, měla za to její i dítek nevděk. A však všechno snášela tiše a přemohla prací a modlitbou. R. 1604. přišla na pozvání otcovo do Dijonu, poslouchat postní kázání sv. Františka Sales. Sotva že muže Božího na kazatelně uziřela, hned poznala, že ten jest její od Boha okázaný vůdce. I svěřila se mu, a mír se vrátil do duše její.

4. Sv. Johanna spravovala se ve všem dle pravidel, které jí dal sv. František Saleský, a její pobožnost byla proto tak milostná, že se říkalo o ní: „Paní ze Chantal-u pořád se modlí a nikomu tím není obtížna.“ Obzvláště veliká byla její láska k nemocným, a nebylo tak ohybné nemoci, aby se jí byla štítla. Vypravuje se několik příkladů, že vznešená tato paní takových nemocných si na hrad vzala, kterým krom ní pro smrad nikdo sloužit nechtěl. Čím víc pod správou sv. Františka se zdokonalovala, tím víc se zmahala v ní touha po životě klášterním. Sv. biskup shledav její povolání býti pravé, uložil jí, aby založila nový řád, do něhož by mohly se přijímati všechny ty ženské, které jednak pro churavost, jednak pro větší věk, jednak pro svůj stav v jiných klášterích přijímány nebyly. Byl to řád, nazvaný „Navštívení Blah. P. Marie.“ Když odcházela do Annesy, kde sv. biskup sídlil, a kde jeden klášter založen býti měl, lehl si jediný synáček ke dveřím na práh, kudy měla jíti, řka, „zdaž ona dovede, aby se říkalo, že syna svého nohama šlapala.“ — A však hrdinská matka přemohla i nejtěžší vazby přírody, a s požehnaním otce milého odebrala se na místo svého nového povolání.

5. Dne 6. Června 1610, položila základ k novému řádu; netrvalo dlouho, přidružilo se k ní více paní, řád rostl bez přestání, a ještě za živobytí jejího měl 75 klášterů. I stala se sestřím příkladem všech cností. Kdokoli viděl jí, roznícen byl horlivostí. Také musela mnoho trpěti pomluv a protivenství. Veliká byla i pokora její. R. 1641. povolala jí královna Francouzská Anna do Paříže, chtějíc se jejími řečmi a příkladem vzdělati a zdokonaliti. Sv. Johanna poznala zde sv. Vincencia z Pauly; rozmlouvání s ním roznítlo duši její k největšímu plápolu. Vraceje se roznemohla se v kláštere Moulinském. I znamenajíc, že se hodinka smrti blíží, dala se svátostmi zaopatřit, napomenula sestry a požehnala je. Ve slovech: „Již jdu, Ježíši!“ odletěla čistá holubice k nebesům 13. Prosince 1641. v 70. roce věku svého. Mrtvola její byla pohřbena v Annesu. Za Svatou jí vyhlásil po tuhých zkouškách Klement XIII. v 1767.

Vyobrazuje se v černém rouchu řeholním, koš s chlebem vedle ní.

Obět lásky bliženské.

Krásný život této Světičky je podivuhodná kapitola v knize lásky. Pokud byla ve stavu manželském, byla její láska ještě rozdělena. Když se ale stala vdovou, teukráte

rozhořela se její láska k nejvyšší síle a čistotě. První obět, kterou pužena láskou přinesla, byla ta, že zcela obětovala Bohu vůli svou, tak sice učinila slib, že ve všech okolnostech vždy voliti bude jediné to, co je Bohu nejmilejší. Onať nehledala v lásce nikdy sladkých citů a mazlení, nýbrž pevné zachování příkázání Božích i v hořkosti a neúteše srdce. V chodbě klášterní dala na stěně zaznamenati slova sv. Pavla (I. Kor. 13,) kde doličuje, jaké účinky má pravá láska. A však pravá láska k Bohu vždy spojena jest, ano dokazuje se láskou k bližnímu. Proto máme na sv. Johanně pravý, krásný vzor lásky bliženské. K lásce k bližnímu náleží tři částek 1) sdílnost (útrpnost), 2) přání, 3) činění dobrého.

Kde je láska, tam je i soucit. Kdo se tedy směje nebo aspoň lhostejným zůstane, když se bližnímu vede zle; nebo kdo je nespokojen anebo zcela netečný k tomu, když on se raduje nebo štěstí ho potkalo: ten patrně nemá lásky bliženské. Tak Ježíš plakal, zpomenuv na budoucí zkázu Jerusalema a byl hluboce pohnut, když nesli jediného syna vdovy Naimské ke hrobu. Proto že tedy sdílnost patří k lásce bližního, proto píše apoštol: „Radujte se s radujícími, a plačte s plačícími.“ Druhé, co náleží k lásce bližního, je:

2. že mu musíme dobré přáti t. j. přáti, aby se mu tak dobře vedlo a tak byl šťasten, jak mu to od milosti Boží určeno. — Jsou lidé, kteří hned z pohnutí dají se do pláče, a hned mají oči plné slz, když slyší nebo čtou, jak se tomu či onomu zle vedlo. To však ještě není jistá známka pravé lásky k bližnímu. Musíme též míti vůli a žádost, bližnímu tak dalece pomoci, aby se mu dobře vedlo, nebo aspoň uleveno bylo, jak dalece síly naše postačují. Tak k. p. Pán Ježíš měl nejen soucit s nešťastným městem Jerusalemem pro jeho nekajcnost, nýbrž On měl též upřímnou žádost, jich od záhuby zachovati, kdyby nebyli zamítli pomoc jeho: On řekl: „Jak často chtěl jsem shromážditi ditky tvé, jako slepice shromažďuje kuřátka pod křídla svá, — ale nechtěli jstet!“ — A sv. Pavel měl nejen soucit a útrpnost se svými zatvrzelými rodáky Židy, nýbrž on psal, že by raděj chtěl sám od Ježíše zavřzen býti, jen kdyby tím přišli jeho rodáci Židé k poznání pravdy a k spasení. Konečně náleží k lásce bliženské, abychom

3. bližnímu též dobře činili, pokud síla naše stačí. Mnozí přejí, aby jiným bylo spomoženo, sami ale ani rukou nehnou, byť by i sami pomoci mohli. K. p. viděli ti duchovní židovští, ten kněz a jáhen ležeti toho polomrtvého Žida; třeba měli s ním útrpnost, snad mu i přáli všechno dobré: ale jenom samaritán měl pravou lásku k bližnímu, proto že seť byl, všechno vynaložil, jen aby tomu Židovi skutečně pomohl. A tak to nacházíme i při sv. Johanně, že ona měla v nejvýtečnější míře lásku k bližnímu, jelikož nejen s bližním radosti i žalosti sdílela, nejen vše dobré každému přála, ale i hrdinským způsobem pomáhala. Řád od ní založený má za úlohu hlavně mimo tichý, mravný křesťanský život — obsluhování nemocných a péči o chudé, vyučování a vychovávání dítek.

Řád ten slove též řád Salesiánek, proto že myšlenka, stanovy a řízení toho pocházely od sv. Františka Saleského.

M o d l i t b a.

O Bože! který si přál své sv. služebnici Johanně Františce podivuhodnou oddanost do Tvé nejsvětější vůle při všech jejích utrpeních: dejž i mně tu milost, abych se ve všech svých protivenstvích a trápeních Tvé sv. vůli dětinně podrobil a tím desáhl života věčného. Amen.

22. Srpen.

Sv. Symforian, mučenník r. 180.

Sv. Symforian pocházel z Autun (čti Oten). Jeho otec Faustus i matka byli nejprv ctitelé pohanských bohů. I stalo se, že do města Augustodína přišli ss. mužové Benignus, A. a Th. Faustus je přijal do domu svého. Na poděkovanou otevřeli mysl hostitelů svých svatému učení a pokřtili je se vším domem jejich. Symforianovi byla tenkrát tři léta. Rodičové nyní vychovávali synáčka svého pečlivě, tak že vyučen ve vědách i ve víře ode všech ctěn a milován byl. A však i on měl vzíti korunu mučennickou.

2. Město rodinné sv. Symforiana bylo proslulé jak starozitností tak i chloubou modloslužebnosti. Rok co rok drživali obyvatelé města slavný průvod s obrazem Berecinthie, o níž smýšleli, že matkou bohů jest, tropice při tom nad míru ohavných mrzkostí. Jedenkrát užjev Symforian, tenkrát as dvacítiletý, takový živému Bohu se rouhající průvod, netoliko že se mrzké modle neklaněl, nýbrž tvář svou odvrátil s hněvem a opovržením od lidu modloslužebného. Lid, tím uražen, osupil se naň a nutil jej, aby modle obětoval, což když vynutiti nemohli, žalovali na něho u vladaře Heraklia, jenž právě ve městě byl, že bohům se rouhá a jimi pohrdá. Heraklius otázav se na jméno a stav mládece dostal za odpověď: „Jsem křesťan a sluji Symforian.“ — „Že jsi ty křesťan?“ odvece vladař — „jak paks nás zůstal tajným? Řekni, proč jsi pohrdal obrazem matky tolika bohů a proč jsi se mu nechťel klaněti?“

3. Symforian řekl: „Již jsem pravil, že jsem křesťan. Klaním se jedině Bohu živému, který na nebesích panuje; obrazu však ďáblů netoliko se neklaním, ale dovolíš-li, i kladivem ho roztuku.“ — „Ten člověk“ — děl na to Heraklius — „nerouhá se jen bohům, ale bouří i lid. Nahledněte v knihy městské, zda-li občanem tohoto města jest?“ — Jeden úředník řekl: „Jest zdejší a pochází z rodu urozeného.“ — I pokračoval vladař: „Kterak paks mohl se, šlechetný Symforiane! takovými bludy dát svěsti? Či nejsou ti známy zákony císařské proti křesťanům?“ — Na to kázal přečísti zákony dotyčné císaře Aurelia. „Nuže, co tomu říkáš? Můžeme-li my tyto zákony zvrhnouti? Nepodrobíš-li se, smrtí zemřeš!“ I odpověděl: „Nikdy nebudu obraz ten za něco jiného držeti, než za mrzkou modlu a za zlořečeného ďábla, za příčinu obecné záhuby, a každý křesťan, který se od cesty pravdy uchýlí, propadá záhubě věčné. Zůstanu pevně ve víře.“

4. Po těch dal vladař svatého metlami mrskati a do tuhého vězení uvrci. Po několika dnech však povolav jej, snažil se, ho sliby a pohrůzkami přemluvit, aby obětoval modlám. Svatý mučenník ale odpověděl: „Soudce by neměl nevinnosti úklady strojiti. Pak-li duši nebezpečno jest, neprospíváme-li denně v dobrém, oč musí býti nebezpečnější, uchýlit se od cesty spasení, a rozbít se na skaliskách hříchů? A proč bychom neobětovali rádi a dobrovolně Kristu Ježíši ten

život, jenž bez toho jedenkrát opustit musíme. Pozdnit žel, když se teprv před soudem stojíce hrozíme. Vaše nepravým medem slazené dary připravují lehkověrným duším jed; naše pak poklady jsou vždy v Kristu a nestárnou. Radosti vaše jsou jako led, který na slunci puká. Vše na světě vezme porušení a konec, an čas vše zachvacuje, a vše ve vír svůj požívá. Jediný Bůh náš požívá věčné blaženosti.“ —

5. „Velmi dlouho“ — řekl na to vladař — „poslouchal jsem trpělivě mluvit o mocnosti jakéhos mne neznámého Krista; ale teď obětuj veliké bohyni, sic tě dám krutě mučiti a pak usmrtiti.“ — Symforian ale odpověděl: „Všemohoucího Boha, Stvořitele mého, bojím se. Jemu sloužím jedině. Tělo mé jest ovšem na čas v moci tvé, nikoliv ale má duše. Jen neočekávej, že budu podíl bráti v nesmyslné bohoslužebnosti tvé.“ Potom mluvil sv. Symforian ještě víc o zpozdilosti a nesmyslnosti modlářství, čímž tak velice zlučil vladaře pohnul, že ho na místě hrdla odsoudil. Když ho vedli na popravu, volala na něho na hradbách stojící matka: „Synu, synu můj, Symforiane! Zachovej živého Boha v duši své a seber zmužilost svou. Nemůžeme se báti smrti, kteráž nás neomylně uvádí do života věčného. Pozdvihni srdce své, synu! k nebesům a hled na toho, který tam kraluje. Neodejme se ti dnes život, nýbrž změní se v lepší. Dnes vejdeš, synu! šťastnou změnou do života věčného!“ I vyvedli sv. Symforiana za město a tam mu stali hlavu. Tělo jeho tajně pochovali nábožní křesťané! To se stalo r. 180. po Kristu.

Sv. Symforian vyobrazuje se co občan Římský, s mečem v ruce.

Láska bliženská a srdce mateřské.

Včera jsme rozjímali, že kdo opravdu miluje bližního, miluje ho srdcem, vůlí a skutkem.

A rovně tak vztahuje se pravá láska bliženská na tělo i na duši, na čas i na věčnost.

Miluješ-li k. p. nemocného, budeš cítit s ním útrpnost, a budeš mu hledět pomoci, aneb alespoň uleviti. — A však budeš i tomu ze srdce se těšiti, když jeho duše je plna křesťanské trpělivosti a oddanosti, budeš se s ním rád modliti a jemu předtíkávat, jemu domlouvati, aby se dal zaopatřit ss. svátostmi, sám mu rád půjdeš pro kněze, jelikož tvá láska obmyslí nejen tělo, ale i duši bližního, tvého.

Láska bliženská směřuje též na časnost t. j. nesmíš mysliti: Co záleží na tom, jak se bližnímu vede zde na zemi ať se mu vede sebe hůf, jest-li jen přijde konečně do nebe! Kdybys tak smýšlel, tož bys neměl pravou lásku k bližnímu. Nebo ani tobě to není jedno stejné, jak se ti vede, dokud zde na světě se nacházíš. — Kdybys ale zas jen o časné blaho jeho se staral, tož bys ho považoval za pouhé dobytče, jemuž nelze jinak dobře činiti, leč že se mu přistrojí zde na světě dobré bydlo. Někdy se však stane, že tělesné blaho a věčné jsou sobě poněkud na odpor k. p. otec by měl dívky, které mají na sobě mnoho nemravů. Tresce-li jich, to jich bolí na těle; netresce-li jich, aby jich to nebolelo, uškodí duši jejich. Co pak tedy učiní, pakli má pravou lásku k bližnímu? Anebo k. p. mladý lenoch zebrał by na tobě, abys mu dal. Ty mu dáš tolik, že delší čas zase z toho živ býti může. Tys mu tělesně pomohl; ale na duši jsi mu uškodil: on totiž zůstane i dále lenochem, bude i dále vésti život neužitečný, hříšný, když tak bez práce z nouze vytržen bývá. Zda-li bys měl k němu pravou lásku bliženskou? Nikoliv!

Pravá láska bliženská obstarává tělesné a duchovní potřeby tak, jak to duši a jejímu věčnému určení prospěšno jest.

Pravá láska bliženská vztahuje se na všechny lidi, bez rozdílu. To nám nejkrásněji se ukazuje v příkladě o milosrdném Samaritánovi. Ten polomrtvý Žid, jemuž ten Samaritán prokázal takové milosrdenství, byl jiného náboženství, z jiné krajiny, byl Samaritánovi neznámý a cizí, ba nepřitelem jeho od narození, k tomu zcela chudý, a nemohl mu to nikdy odplatit. Ale Samaritánovi stačilo to, že byl ten Žid člověk, který mu přišel tak na blízko, že potřeboval pomoci jeho. Předloživ sobě: Co bys ti sobě přál, kdybys na jeho místě ležel? řeklo mu svědomí: aby mi někdo, buď kdo buď pomohl. — A proto šel a pomohl jemu.

Pakli ale již obyčejný křesťan pravý tak miluje bližního svého: co mám říci o srdci mateřském? Jestli totiž zřízením Božím či jak říkáme od přirození památný poměr mezi matkou a dítětem. Matka miluje dítě své jako sebe, někdy i víc než-li sebe; proto mu všechno přeje, co sama sobě přeje. Je-li tedy matka marná, bude své dítě jen fíťtat a k parádě vésti; je-li smyslná a chtivá (mlsná): tudíž bude dítěti všelijaké pamlsky a cukrovinky strkati; je-li měkká a choulstivá, tedy nebude dítěte svého trestati, ani k práci ho připravovati. Je-li však pravá křesťanka, bude přede vším se starati o duši dítěte svého, bude se s ním modliti, jemu častěji o Bohu mluvit, žádného nemravu na něm trpěti, když něco hříšného zavíní, ho trestati, a raději to viděti, kdyby umřelo, než aby z něho byl zlý, zkažený člověk; taková matka bude, jako matka sv. Symforiana, ještě syna povzbuzovati, aby šel na popravu, kde se jedná o Boha a náboženství. Nebo jest-li se pravá láska stará víc o duši než o tělo bližního: tím více pravá matka o to dbá, aby dítě nejen časné, ale tím více věčně dobře zaopatřeny byly.

Tak jedná, tak smýšlí srdce pravé matky křesťanské.

Modlitba.

Ano, můj Pane a Bože! chci vždy o neskončené ceně duše své rozjímati; nechci jí vydati nebezpečí pro nějaký hřích, a ji pak ztratiti na věky; a propůjč mi jen milost, abych všeho ubíhal, co by mi na duši mohlo škoditi — nedej mi do hříchu smrtelného padnouti. Amen.

23. Srpen.

Sv. Filip Benic r. 1285.

Sv. Filip Benic, pocházejce z rodu zvnešeného narodil se r. 1233. ve Florencii. Jeho rodičové, kteří ho pokládali za plod modliteb svých, vychovávali ho tak, že se podobal víc andělu než pacholíku smrtelnému. Mysl vážná, skoro zmužilá, a rychlé pokroky v učení byly u příčině, že byl poslán na vysoké školy do Paříže. Filip se nedal svést soudruhy od cesty pravdy a cnosti, nýbrž pilně se učil a ostatně věnoval se skutkům lásky křesť. a úctě P. Marie, již se od dětinství byl zasvětil. Dokonav filosofii chtěl se státi duchovním; ale k radě rodičů dal se na studium mediciny, a tak pilně studoval, že k podivu všech dvacítiletý za lékaře v Patavii povýšen byl. Od rodičů jsa domu povolán a též co lékař a doktor mediciny byl vzorem katolického křesťana, tak že jeho příklad na urozenou mládež mocně působil.

2. Toho času rozstoupil se lid Florentský na dvě strany. Z toho povstaly různice, vraždy a veliká zpousta

mravů. Filip vida vlast hynouti, modlil se za své krajany. Poučen viděním nebeským, co Bůh od něho žádá, dovoliv se u rodičů, šel přímo do kláštera Servitů a snažně prosil o přijetí. Dokonav noviciat byl poslán na vrch Senaro, aby v tamějším okolí pole vzdělával. Filip trpěl, pracoval a modlil se. Ačkoliv učenost svou ukryval, cností však ukryti nemohl, proto za novicmistra povýšen byl v Sieně. Tam se dostal na svícen. Šli on a bratr Viktor s dvěma Dominikány, kteří cestovali do Říma. Nejsouce mocni jazyka italského dali se do řeči v jazyku latinském, a Filip jim odpovídal tak moudře a obratně, že byli jako u vyjevení a všemožně do Filipa mluvili, aby se na kněžství vysvětití dal. Filip prosil, aby se o něm nezmiňovali více. Ale prošení bylo marné; čím víc prosil, tím víc hlásali mnichové učenost jeho, zvláště Victor, který ho dřív za sprostého fratera měl.

3. Tím pohnuti jsou představení řádu, že mu dali rozkaz, aby se na kněžstvo hotovil. Tuhý boj nyní v duši jeho vedly pokora s poslušností, která konečně zvítězila a Filip stal se knězem. Vynikaje nad miru stal se generálem řádu, ač teprv 34 let čítal. I řídil kláštery více příkladem než slovy, víc láskou než přísností. Na sebe byl tvrdý, přísný; k jiným štědrý a laskavý; a jakkoliv ve všem byl vzorem, říkával: „Služebník neužitečný jsem!“ a velice tělo své mořil. Zvláště na služby Boží dbal, aby slavně a důstojně konány byly. Procházel pilně kláštery, aby řád v původní kázni se udržel. K tomu cíli sestavil pravidla řádu v celek tak, že od papeže byly potvrzeny. — Z lásky k samotě chtěl Filip úřad generála složit; nemoha však bratry pohnouti ku svolení, šel k papeži do Viterbo. Sv. Otec ho velmi laskavě přijal, ale oč žádal, toho nepovolil, a Filip musel vol nevol dál těžký úřad vésti. Toho času přestála pokora sv. Filipa velkou zkoušku.

4. Po smrti papeže Klementa IV. chtěli kardinálové zvoliti Filipa za papeže. Ale pokorný kněz tak se té myšlenky zhrozil, že s jedním bratrem tajně do hor utekl, a tam tak dlouho se ukryval, až se dověděl, že Řehoř X. papežem se stal (1271). Na poušti žil jako pravý poustevník. Zde mu bylo zjevením veleno, aby slávu jména Božího a úctu P. Marie také do cizích zemí hlásat šel. I pořídív domácí záležitosti, vydal se s několika bratřími do Gallie, pak i do Německé říše, a všude se stavěly nové kláštery, úcta P. Marie se zmahala, hříšníci činili pokání. Nikde však nebyla přítomnost jeho tak blahonosná, jako v Itálii, která země stranami, zvláště Welfů a Gibellinů strašně pobouřena byla. Filipovi neunavené péci podařilo se, mnohá města smířiti a utiřiti. Nejvíce se protivilo město Forli. Obyvatelé ho pro jeho řeči z města vyhnali, pohroživše mu smrtí, jest-li by se k nim ještě odvážil. Ale jeho neoblomná trpělivost a neohroženost i nad těmi zvítězila. Za to stal se miláčkem lidu, císaře a papežů. On však ničeho si nevyžádal, než aby sv. Otec řád Servitů potvrdil, což mu slíbeno, a stalo se na sněmu v Lyoně od Řehoře X. (1274).

5. Svolav své duchovenstvo do Florencie k zachování řehole napomínal, a k úctě P. Marie zvláště,

aby modlitbu: „Pod ochranu tvou se utíkáme“ nikdy nepomíjeli. Odtud se vydal k papeži Honoriovi IV., aby řádu slíbených výhod a pozeňání papežského dobyt. Na cestě odtud byl vítán jako nějaký slavný vítěz, zvláště ve městě Toldi. Znamenaje, že Toldánští s velikou slávou uvítati ho chtějí, chtěl oklikami do města se dostat. An se tak vyhýbá, potká se s dvěma smilnými ženskými, které si dost neslušně počínaly. I zastavil se Filip a tak rázně do duše jim mluvil, že do hlasitého štkaní se daly a napravivše s milostí Boží život svůj do kláštera vstoupily. Ale vyhýbání Filipovo bylo marné. Nesčíslné množství lidu přišlo mu v ústrety a s nevidanou slávou ho vítali a velebili. Ale pokorný sluha Boží všecku chválu odnášel na Boha. Čím více jich prosil, aby hříšníkovi tolik slávy nedělali, tím větší byla tláčenice k němu, každý se ho chtěl dotknouti. Konečně dostal se do klášterního kostela. Vrhna se před oltářem nějaký čas se modlil, pak ale jako ze sna vytrzen zvolal: „Díky Tobě, o Pane! že tuto přibytěk můj bude na věky věkův, neboť jsem ho sobě vyvolil.“ — Tím oznámil, že tam umře. Jeho přítomnost byla obyvatelům velmi blahodárná. O na nebe vzeti P. Marie. kázal na posled. Znamenaje, že se smrt blíží, svolal bratry a napomínal je, aby se od řehole neodchylovali, Rodičku Boží ctili, Boha a bližního milovali. Trpěl bolesti své tiše. K večeru 21. Srpna 1285. dal se zaopatřit. Když kněz s nejsv. Svátostí přicházel, vrhl se na zemi a přijal Pána svého. Potom pomodliv se za všecky upadl ve vytržení mysli. Asi po třech hodinách přišel k sobě, žádal, aby mu podali jeho knihu t. j. sv. kříž. Ten vroucně líbaje přestal býti mezi živými.

Snášelivost, pokojnost a snaha smiřovati.

Sv. Filip měl zvláště ten dar, že uměl nepřátele a strany sobě odporné smiřovati. Ont zajisté věděl, že jsou to výborné cnosti křesťanské: snášelivost a pokojnost, a proto nejen sám jich byl pilen, ale i u jiných mír a pokoj uváděti se snažil.

Co je snášelivost? — Snášelivý je ten člověk, kdo hotov jest se, pokud možno, nejvíce podvoliti náhledům, přáním, ano i vrtochům spolubližních. Když k. p. v jednom domě je více dítek, bratří a sester, a žádný se nechce podle druhého spravovati, tož bude co den v domě mela, svár a různice. Kdo však při všem, co mluví, činí neb opomíjí, přede vším neřídí se dle toho, jak by on to podle své hlavy uznal a jak by on si to přál, nýbrž raděj dle toho, jak to ti ostatní míti chtějí: ten jest svorný a snášelivý. Chceš-li tedy býti snášelivým, tož musíš někdy i tam popouštěti, kde myslíš, že ten druhý tomu tak dobře nerozumí jako ty, anebo že on jest mrzoušem, kde se o to jedná pokoj zachovati a úslužným býti. To ale nenáleží k snášelivosti, aby si tam popouštěl a se podvolil, kde někdo od tebe žádá něco hříšného, k. p. jsi-li čeledín, a tvůj pán ti řekne, abys někomu selhal, obkradl atd.: to bys neměl svoliti, třeba by z toho povstala největší ostuda. Proto se pravilo, „podvoliti se, pokud možno, nejvíce; neboť pravému křesťanu není možno, pro ohledy na lidi hřešiti a Boha urážeti.

Ta snášelivost je plod lásky a pokory. Kdybys k. p. obsluhoval nemocného otce či matku, tu jim neodmlouváš, boje se, že by se zlobili; sedíš ticho ve tmě, když nemocný nemůže snést světlo; mluvíš tiše nebo mlčíš, jdeš po

prstech, abys ho nebudil atd. To všecko činíš, proto že jich miluješ. Ale tak máš milovati i bližního. — Čím kdo je pokornější, tím méně drží na sebe, a tím ochotněj dává přednost tomu, co jiný smýšlí a sobě přeje. — Vřak ale nic dobrého a krásného nemůže se mezi lidmi dařiti bez svornosti a bez snášelivosti. Vezmeme k. p., že dva mají zahrádku do spolku. Jak bude ta zahrada vypadat, budou-li sobě ve všem na odpor? A jak to bude vypadat v důležitých věcech bez svornosti a snášelivosti?

Cnost této příbuzná je pokojnost. Kdo jest pokojný? — Ten, kdo se přičiňuje, aby nepovstala žádná různice a proto touží, aby nejen sám k ní podnět nepodal, nýbrž aby raděj sám křivdu trpěl, než aby právo přením pohledával. Tak zlomyslným uení tak snadno člověk některý, aby i bez příčiny raděj v nepokoji než-li v pokoji s jinými živ byl: ale velice mnohým lidem není pokoj věcí tak drahocennou, aby pro pokoj všeho zanechal, co by k různicím podnět zavdalo, nebo že by uražení či křivdu tiše snášeti dovedli. Jen ti, kdož toho dovedou, jsou ctitelé té cnosti, která slove pokojnost.

Tak byl Abraham mírumilovným, jelikož dal Lotovi na vybranou, na kterou stranu se svými stády by táhnouti chtěl, aby se jejich pastevci pořád mezi sebou nervali a nehádali.

I ty můžeš podobati se sv. Filipovi, když se snažíš pokoj zjednat tam, kde různice jsou nebo povstati mají, a byt by to bylo mezi dvěma člověky. Kdo mezi dvěma pokoj udělá, ten miluje pokoj, a rád by ho jistě zjednal mezi vojsky, městy a národy, kdyby k tomu příležitosti měl. Pán dí: „Kdo je věrný v mále, ten jest jim i ve velkém.“ Proto i hled žiti se všemi lidmi v pokoji, pokud to bez porušení povinnosti možno jest, nýbrž zjednávej pokoj všude, kde k tomu příležitost máš. Jsou synové a dcery ďáblovy, kteří od druhá k druhu běhají, na obou ramenách nosejí, štvou a v tom zalíbení mají, když mezi lidmi nepřátelství ztropiti mohli. Buď ty pravým dítětem mírumilovného Boha. Dej si hodně práci, rozhněvané lidi smiřovati a tomu předejiti, kde svár a nepřátelství se roznítiti chtějí. To je veliké, ušlechtilé dílo, které má u Boha veliké zásluhy. A nemůžeš-li to, aspoň se vroucně pomodli, aby Bůh ty nepřátele smířil. Pomysli sám: jaký to rozdíl, škodolibné se rehatati, když jsou v domě u souseda sváry a různice — nebo nad tím se rmoutiti a vroucně se modliti, aby jim Bůh přál pokoje?

Modlitba.

O Bože! který jsi nám na sv. Filipovi tak krásný vzor pokory zanechal: popřej, abychom s ním ponížujíce se zde na zemi s ním též povýšení byli v nebesích. Amen.

24. Srpen.

Sv. Bartoloměj, apoštol.

● sv. Bartoloměji nemáme mnoho přesných zpráv, co ale máme, tuto podáno bude. Mnozí učení se domnívají, že prý jméno Bar-Toloměj znamená tolik, co Syn Tolomeje, a že se sv. Bartoloměj vlastně jmenoval Nathanael. Je-li tomu tak, tož víme, že se narodil v Galileji, a že jeho věrný přítel sv. Filip přivedl ho k P. Ježíši, který o něm velikou chválu vydal, načež se Ho hned Bartoloměj přidržel, nýbrž co věrný apoštol všude Ho následoval a poslouchal. On byl svědek jeho zázraků, jeho umučení a smrti, jeho vzkříšení a na nebe vstoupení. Obdržev v den letnic s ostatními apoštoly

dary Ducha sv. jal se neohroženě Židům zvěstovati Ježíše ukřižovaného.

2. Když pak na to apoštolové jati a proto že, víc Boha než lidí poslouchali, mrskáni byli, byl i Bartoloměj mezi nimi a s nimi velice se z toho těšil, že byli hodni učiněni, trpěti pohanění pro jméno Pána Ježíše. — Když se za nějaký čas ss. apoštolové rozešli zvěstovat Evangelium, od Židů tvrdošijně zavržené, jiným národům: dorazil sv. Bartoloměj až do Indie nesa sebou opis Evangelia, jakž je byl sv. Matouš napsal. I zvěstoval slovo spásy v každém místě, kamžkoli přišel, a jeho řeči byly, jak sv. Jan Zlatoušlý píše, tak požehnány, že se pohané sami tomu divili, jaká změna tak rychle se stala ve smýšlení a v mravech mezi novými křesťany, jejich čistotu, strídmost a ostatní enosti nad míru velebíce.

3. Z Indie obrátil se sv. apoštol k národům více k severozápadu ležícím; v Hierapoli sešel se se sv. Fi-

lipem. Odtud se vydal do Lykaonie, kdež nápodobně lid s nesmírným prospěchem víře sv. učil. Upevniv zde sv. víru a prahna zvěstovat ještě jiným národům náuku spásy, obrátil se do větší Armenie, kdež obyvatelé v modluslužbu přehavnou byli upadli. I zde účinkoval blahonosně, ale dalšímu působení cíl a konec učinila smrt mučennická.

4. Téže země král jménem Polymius měl dceru, již zlý duch tak silně lomcoval, že ji řetězy museli svázati. Sv. Bartoloměj slitovav se nad ubohou děvou, a maje na mysli zvelebení jména Božího, vešed ku králi sliboval, že přijme-li víru v Ježíše Krista, uzdraví mu chorou dceru jeho. Král svolil ke všemu. Na to se sv. Bartoloměj pomodlil a nemocnou zlého ducha zbavil. Zázrak tento způsobil u všeho lidu nemalého podivení, tak že s králem i obyvatelé dvanácti měst v Krista Ježíše uvěřivše přijali křest sv.

5. Toto zrůstání a množení-se víry kř. nebylo zarytým kněžím modloslužebným po vůli; protož zanevřevše na apoštola úklady mu strojili a ustavičnými žalobami a osočováním tak daleko také to přivedli, že králův bratr Astyages jej jiti, preukrutně mučiti, pak za živa sedřiti a posléz na kříž přibiti kázal. To se stalo ve městě Albanopolis. Jeho sv. ostatky byly r. 809. do Beneventu a r. 983. do Říma přenešeny a tam v chrámě sv. Bartoloměje v překrásnou rakev složeny.

Vyobrazuje se s nožem v ruce.

Největší zázrak je rozšíření křesťanské víry.

Každý účinek má a musí míti svou přirozenou, přiměřenou příčinu; když ale se naskytne účinek takový, že příčinu jeho buď nenahlížíme, neb u přirovnání k účinku nápadně nepřiměřenou byti poznáváme: tuť, co sobě způsobem přirozeným vysvětlit nemůžeme, přičítáme působení vyššímu, a účinek takový nazýváme — zázrakem. Okřeje-li k. př. nemocný po dlouhé chorobě a opatrném léčení: pak zdraví znova nabytí jest účinek, a opatrné léčení účinku takového přiměřenou příčinou. Když ale Spasitel onoho nemocného při rybníce bravěm pouhým slovem uzdravil řka: „Vstaň, vezmi lože své a chod!“ (Jan 5, 8) a člověku od narození slepému k nabytí zraku toliko v rybníku Siloe umytí se rozkázal (Jan. 9, 7): tu spatřujeme účinek bez příčiny přiměřené, ješto holé slovo na zapuzení nemoci nepostačí, a pouhé obmytí vodou zrak od narození slepým neotvirá. A proto obojí je zázrakem.

A podle toho dím: že rozšíření křesťanství skrze sv. apoštoly po všech světa končinách jest div největší a důkaz nejplatnější o Božském původu víry naší; nebo rozšíření toto jest účinek, po jehož přiměřené příčině marné bylo by pátrati — jest účinek tak úžasný a podivuhodný, jakoby někdo holou rukou zaplašil celé pluky vojska, jakoby někdo z hrsti písku vystavěl nádherný palác. Abychom se opravdu zázračnému rozšíření křesťanské víry po všech země končinách dle zásluby podiviti mohli, předeslati musíme nástin stavu a smýšlení náboženského, jakéž za dnů po - Kristových mezi světa národy panovalo. Dvoje náboženství však ovládalo tehdejší srdce a myslí lidské: bylo to náboženství židovské, a pak blud pohanský. Z náboženství však židovského dávno již byl duch pravdy Boží vyvanul, výmysly a přísady lidské se vloudily, a na místě boholibých cností hlásalo ono zřejmě nenávisť k jinověrcům, mstu na nepřátele, hlásalo neskrčenou hrdost národní a velelo očekávati Mesiáše ve způsobě mocného panovníka a nepřemoženého vítěze, kterýžto by své krajany, opovržený lid židovský nade všechny národy povzněl a vyvýšil. A kdo se tomuto duchu pokaženého židovství protivil, neušel ani pomstě krvavé, jak se to samému Spasiteli přihodilo.

Víra pohanů zase nebyla leč nestvůra sestavená z pověr, všeliké vášni a naručivosti lidské hovicích; a když i krádež a smilstvo pod ochranou lidky se nalezaly, a pácháním těchto neřestí bohům se prokazovala úcta: tuť věru! není zapotřebí připomínati, že lid pohanský při svém bludu v pravém smyslu slova zhovaděl a při své zhovadilosti v bludu dotčeném sobě liboval. A co se mezi pohany nalezalo mudrců, jenž ničemnost bohů nahlíželi, ti žádné víry neměli.

A s touto všestrannou pokažeností vešlo Evangelium Páně v zápas — ono židovské hrdosti nejpříkřejší opak. zhejralosti pohanské odpor a tehdejšího mudráctví úhlavní nepřítel. Židům velelo sv. Evangelium, aby vlastní rukou ukřižovaného Ježíše přijali za svého Mesiáše; pohanům hluboko kleslým poroučelo kázeň a sebe zapření a od mudrců světa žádalo, aby rozum víře podrobili. Kdože tu způsobem

přirozeným mohl očekávati, aby náuka Kristova nad světem tak smýšlejcím zvítězila? Židé ji pokládali za pohoršení a pohané ze bláznovství. I zdálo se, že se snáze světlo se tmou sloučí, a voda s ohněm se zasnoubí, než aby tehdejší svět při svém smýšlení Evangeliiu Kristovu se podrobil! A předce se podrobil! — Mimo nadání klesla hrdá synagoga, shroutily se chrámy pohanské před mocí věčné pravdy. A jak se to stalo? — Snad násilím a zbraní? Aj! svatí apoštolové, tito prostí rybáři neměli žádné zbraně! Jako David s Goliášem, tak vcházel do boje se světem, majíce jen hůl v rukou, sami na smrt odhodláni jsouce. Cíli snad mnohou učeností apoštolů svět k přijetí sv. Evangelia dal se namluvíti? — Nikoli! Byli zajisté apoštolové, vyjmaje jediného Pavla, lidé na skrz prostí, neuměli, beze všeho literního umění, rybáři. — A nebo snad konečně úplatkem a penězi apoštolové učení Kristovu průchod zjednali? Učenci onoho Mistra, jenž sám neměl, kam by hlavy uklonil, nevládli bohatstvím.

Za takových okolností zdálo by se, že to Pán Ježíš právě tak zaříditi musel, aby se víra hned v zárodku udušila! — A ona se šířila předce, šířila u prostřed neustálých nátlaků a krve prolévání, šířila se slavně a vítězně — až konečně katané a mučitelové umdleni do lůna Církve vstoupili.

Toto šíření víry křesťanské je účinek všemoci Božského a zázrak největší pro dokázání jejího původu Božského.

M o d l i t b a.

Všemohoucí, věčný Bože! jenž jsi dnešní den svatou a ctihodnou slavností sv. apoštola Bartoloměje nám potěšitelný učiniti ráčil: propůjč, prosíme, Církvi své, aby milovala, čemuž on věřil, a ohlašovala, čemuž on učil. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

25. Srpen.

Sv. Ludvík, král r. 1270.

Sv. Ludvík narodil se 25. Srpna l. 1215., byl syn Ludvíka VIII., krále Franc., matka jeho sloula Blanka, která ho velmi nábožně vychovala. Především říkávala mu: „Já tě, synu, zajisté miluji, miluji tě se vši vroucností, jakové matka schopna jest; ale raděj bych tě viděla u svých nohou mrtvého než vinného hříchem smrtelným.“ Sv. Ludvík říkával, že si den co den na ta slova zpomínal. Bylo mu dvanáct let, když mu otec umřel. Matka vladařka dala čtrnáctiletého v Remesích korunovati, při které slavnosti Ludvík prosil jak Šalomoun Boha vroucně o moudrost. Skutečně mladý král brzo netoliko vládu svou upevnil, ale i lásku všech si získal. R. 1234. pojal za manželku výtečnou Markétu, kněžnu Provanskou. Čtyři synové a jedna dcera byli plodem tohoto šťastného manželství. Sv. Ludvík byl celým srdcem pobožný, tělo a vášně své krotil, nosil na nahém těle drsný pas, a když ho odložil, zas hojněj almužnu dával; postil se přísně, celé noci se modlival, služby Boží, obzvláště večere Páně byly jeho slastí. Ze tato pobožnost nebyla po chuti světákům, a že mnozí se mu smáli, to je jisto. Sv. král nedaje se mýlití říkával: „Jak podivní jsou ti lidé! že mnoho se modlím, za zlé mi pokládají, kdybych ale tentýž čas ztrávil na honech, při hrách a t. d., ani slova by neřekli.“

2. Chudým dával plným rukama. 120 jich denně stolovalo u něho, on sám jim někdy obsluhoval; od něho nikdo neodešel bez daru. Sám často dohlížel do špitálů, důchody jejich rozmnožoval, tak že mu to jeden dvořenín vytýkal. Načež on: „Bývají-li králové někdy nuceni k velikému vydání, chci aspoň, ať je to na almužny.“ — I to mu vytýkáno, že se jeho chování nensáší s velebností královskou. Ale jméno „křesťan“ šlo mu nade všecko. Nad míru byl pokorný. Jedenkrátě lála mu žena mnic, že se jí stala krávkda a že nehoden jest, aby byl králem. Na to král tiše a pokorně: „Máte pravdu, mila ženo! kdyby se mnou nakládali dle zásluhy, vyhnali by mne nejen z Francie ale i z celého světa.“ — Obdržev od Balduina III., císaře Carhradského trnovou korunu Ježíše K. a kus kříže jeho, vyšel s velikým průvodem v ústrety, a užřev

poklad ten plakal. Pak nesl tyto svatosti s bratrem Robertem bos, s hlavou odkrytou do kostela; a potom vždy v týden pašijový pořád před nimi rozjímaje klečival. Ostatně býval vždy bodré mysli, přívětivost a láska jeho jímala srdcí všech; s každým rád obcoval, ač nejraděj s učenými a zbožnými. K utrhačům byl přísný; v přítomnosti jeho nesměl nikdo na cti utrhati nebo nečistě mluvíti. — S obzvláštní bedlivostí dítky své vychovával a do kostela je vodíval.

3. Sv. Ludvík byl též dokonalým králem. Vše, co činil, směřovalo k slávě Boží a k prospěchu bližního. K tomu cíli dal přísné zákony na rouhače jména Božího a přikázal, aby se každému rouhači pysky propálily. Podobnou přísností zakročil proti soubojníkům, lichvářům, proti nevěstkám, slovem: kde viděl hřích, tam ho potíral. Tak se stalo, že čeho nedosáhl otec brannou rukou, toho došel syn jeho láskou, totiž zjednal mír a stal se smírcem sousedních knížat. Mimo to byl

ku každému spravedliv, přísně nařídil, aby se každému spravedlnost děla. Krivá věc nenašla u něho zastání; kde se jednalo o právo a pravdu, tu nebral ohled na žádného, ani na biskupa, ani na bratra. Ani koruny Sicilské nechtěl přijíti, když mu jí podávali, že se mu to zdálo být nespravedlivé. Dohlížel a sám se převědčoval, jak úřady se chovají, a muže spolehlivé k tomu vysílal. Co mohl, sám pořídil, každý měl k němu přístup. Chudé obyčejně sám soudil. Jako zbožný byl král i zmužilý a statný, který nikdy v myslí neklesl, a ještě jiní v tísní rady a pomoci nevěděli, on vždy odhodlaně a moudře jednal, čehož důkazem jsou vojny, které s některými pány a s králem Anglickým r. 1242. a 1245. vedel.

4. Když pokoj zjednal, roztoužila se duše jeho po zemi zaslíbené, která tehdy jako podnes pod jarmem Turků úpěla. I chtěl křížácké tažení podniknouti, ale domácí mu v tom bránili. Tu upadl do těžké nemoci, ve které do rukou biskupa Pařížského složil slib, že brannou mocí sv. zemi na pomoc půjde. Ozdravěv slib svůj vyplnil, a r. 1248. na loď vstoupil. Přes zimu, an leželi na ostrově Cypru, nakažlivá nemoc zastihla jeho vojsko, svatý král jako anděl všude pomahal a těšil; to vidouce mnozí Turci a odtrženci obrátili se. Z jara táhli na Egypt a dobyli pevnosti Damiettu. Hlavní mešitu hned změnili v chrám katolický. Na podzim hnuli se k městu Kairo. Tu však pro nepravosti vojska seslal Bůh na ně nejprv hlad, potom mor. Múseli couvati, a král sv. padl do zajetí. Tolik šetrnosti k němu měli, že mu zvláštní stan vykázali a jednoho sluhu a dva kněze povolili. V této nehodě teprv se dokázalo, jak velice svatým král jest: neboť nic ani v tom nejmenším se nezměnil v chování svém, a vypadal, jako by byl šťastným, tak že i nevěřící lid se tomu divil.

5. Zatím sultan Egyptský učinil mír na deset let; král musel vydati Damiettu a 800.000 zl. zaplatiti za sebe a za vojsko. Na to se přeplavil do Palestiny. Ale mor zase mu tam vzal mnoho lidstva. Také ho došla zpráva, že dobrá máť jeho zemřela. Prošel celou zemi sv. vrátil se do vlasti, kam ho neodkladné práce volaly. Po šestileté nepřítomnosti vrátil se na lodi, která se podobala kostelu, (roku 1254.) a zase jako moudrý král panoval. Vida, že se postavení křesťanů v zemi sv. pořád horší, svolav sněm pronesl se, že opět tažení křížácké zamýšlí podniknouti. — Vzav sebou tři syny a jednu dceru vydal se r. 1270. na cestu. Trnovou korunu Krista Pána drže v rukou rozplamenil i šlechtu k nové válce křížácké. I přistál u města Tunis-u, chtěje tam nejdřív založiti osudu křesťanskou. V tom však vypukl mor, a sotva začalo obležení města, padl rytířský zbožný král co obět morové rány (r. 1270). S ním shasla horlivost pro zemi svatou. R. 1305. položil ho Bonifác VIII. do počtu Svatých.

Vyobrazuje se co král, maje v ruce korunu trnovou.

Tažení křížácké.

Snad ti to bylo již nápadné v životě sv. Bernarda, který rovně tak horlivě kázal tažení křížácké, a kterého křížáci sami chtěli zvoliti za vůdce svého, — že, pravím, ti křížáci měli tak málo štěstí při tom svém podniknutí, ačkoli musíme říci, že s nadšením táhli do boje plni víry a pro víru.

Rovně tak vidíš i nyní, kterak i sv. Ludvík při tom tažení křížáckém musel přestáti tolik smutných a hořkých osudů, a konečně o život přišel. Na to však odpovídá již jeden starý moudrý spisovatel takto (o prvním tažení sv. Lud.): „Člověk by byl myslil, že přívrženci Mohamedovi musí podlehnouti neomylně tak mohutnému vojsku, kde bojovalo tolik knížat pro jméno Ježíše Krista, a kteréž mělo za vůdce krále tak svatého, který jedině k cti a chvále Boží a Církve sv. do boje táhl. Avšak zásluha tohoto krále, který vše, co jen je na světě strašného, s trpělivostí snáší, má mnohem více ceny než všecka časná vítězství v očích Toho, před Nímž celý svět je jako kapka vody, a který přede za nás smrt trpěti chtěl, aby nás trpěti naučil. On zanechal vybojování světa pohanům ctížádostivým, svým největším nepřátelům, těm, kterým připraven jest věčný oheň na pokutu za nepravosti jejich; na proti tomu ale dává pokoru, lásku, pravou trpělivost jedině přátelům svým a dítkám svým, jejichž cnost věnčiti chce slávou dověčnou. On zanechává zemi lidem, a nebe zůstává pro sebe a ty, jež činí účastnými božství svého.

Tím způsobem je život každého křesťana tažení křížácké; každý pravý křesťan chce nebeského Jerusaléma vydobýti pro sebe a pro jiné; proto musí bojovati proti třem nej-mocnějším nepřátelům, proti světu, tělu a ďáblu, proti hříšné chtivosti, která ve vlastním těle sídlí a ve vlastní duši se usazuje. Třeba v té vojně někdy podleheš, mnoho dobrého, které bys rád pořídil, nepodaří se, ano snad při nejšlechetnějším snažení máš snáseti zneuznání, opovrzení, pronásledování; snad i chudoba přijde na tebe, smrt tvých miláčků, vlastní nemoc. Avšak buď zmužilý a trpělivý. Zpomeň na překrásnou výpravu a výborného krále křížáckého, sv. Ludvíka; trpělivě snášení a vytrvalost v utrpeních přinese slavnější korunu na onom světě než šťastné podání toho, co na světě podnikáme.

Modlitba.

O Bože! který jsi vyznavače svého Ludvíka od království zemského ke království nebeskému povolati ráčil: dejž, ať na přimluvu a skrze zásluhy jeho podílu vezmeme na slávě Krále všech králův, Ježíše Krista. Amen.

26. Srpen.

Sv. Genesis, herc, mučennik r. 286.

Genesis byl živ v Římě za panování císaře Diokleciána. Jeho rodiče a příbuzní byli křesťané, on však sám byl nejúhlavnější protivník jména Kristova, a aby s křesťany obcovati nemusel, opustil rodiče i domov, a živil se tím, že hrál na divadle. Toho času zvítěziv Dioklecián nad Parthy přišel do Říma. Římané jej uvítali slavně a strojili mu kratochvíle. I Genesis chtěl svou částkou přispěti k obecnímu veselí, a věda, jak hrubě císař na křesťany zanevřel, usmyslil si, že sv. jejich učení a obřady u veřejnou potupu a posměch

vydá. Maje bezpochyby již z domova jakousi známost obřadů při křtu obyčejných, vyvolil si sv. křest za předmět svých nechutných žertů a rouhavých vtipů, nepochrybuj, že tím nejen veselí způsobí, ale i slávy a odměny dojde. I svolav své pomocníky, poučil každého, co při tom mluvíti a činiti má.

2. Konečně přišel den k hrám určitý. Císař a s ním veškeren dvůr a nescíslné množství lidu byli přítomni. Hry se počaly. Genesisus byl hlavní osobou. Ležel na loži jakoby nemocen byl, a žádaje pomoci volal: „Ach ouveh! tak je mi těžko, kéžby mi bylo ulehčino!“ — Ostatní hercové odpověděli: „Jak pak ti můžeme ulehčit? Zdali jsme truhláři, abychom tě ohoblovali?“ — Tu se strhl náramný smích v lidu. Genesisus však řekl: „Vy blbové! já chci po křesťanskou umřítí.“ — A proč pak to? — Na to on: „Aby mne onoho dne Kristus vzal do svého nebe.“ — Po těch byli dva herci, z nichž jeden za kněze přestrojen byl, a druhý za exorcistu, kteří se u jeho lože posadivše otázali se rkouce: „Proč jsi nás obeslal, synu milý?“ Při této otázce dotkl se prst milosti Boží duše rouhavovy, a on uvěřil v Ježíše Krista; i odpověděl, ale již nikoliv rouhavě, nýbrž upřímně: „Žádám si obdržeti milost Kristovu, abych jí znovu zrozen jsa, bídý nešlechtností svých se zbavil.“

3. Herci, domnívajíce se, že vše, co Genesisus mluví, je pořád jen pouhý poboněk a lichý žert, kladli mu otázky, kteréž se křtěncům dávají, a všechny obřady, jak se jich v Církvi užívá, na něm vykonali. Posléz oblekli ho v bílé roucho, v jaké se oblékávají novokřtěnci na znamení dosažené nevinnosti, a podali mu i svíci. Sotva že všechno to bylo se skončilo, rychle přišli jiní za vojáky přestrojeni herci, a jakoby od císaře byli vysláni, jali Genesisia a vlekli ho na soud, kdež se z víry své zodpovídati měl. Lid vida to, dal se do náramného smíchu a jásání; i sám císař jevil, že se mu to líbí. I postavili Genesisia na místo povýšené.

4. A Genesisus dal o Pánu Ježíši svědectví, jakého se ani císař ani lid nenadáli; řeč jeho odhalila vnitřní smýšlení jeho a byla důkazem, že on, co prvé na něm se stalo, nepokládal za žert, nýbrž za sv. pravdu. I řekl u velikém nadšení: „Poslechni, císaři a vy bojovníci! vy mudrcové i vy obyvatelé městští! Já hrozně jsem tupíval, kteří se znali ke jménu tomu; i rodičů a příbuzných nenáviděl jsem pro jméno křesťanské, a křesťané mi tak směšní byli, že jsem se tajemstvím jejich co nejpilněji naučiti snažil, nikoliv abych věřil, nýbrž abych vás jimi na divadle obveselil. Leč sotva že se voda nahého těla mého dotkla, a já k otázce, zda-li věřím, co se mi předříkávalo, odpověděl „věřím!“ — uzřel jsem nad sebou ruku s nebe přicházející a skvoucí se anděly, kteří mi z knihy jakési četli všechna provinění má, jichž jsem se od maličkosti až po tu chvíli dopustil. Na to pohroužili tu knihu v též vodě, kterou jsem před očima vašima obmyt byl, a ukázali mi ji; byla však bělejší nad sníh. Nuže tedy, věhlasný císaři! a vy všickni, co jste se těmto

tajemstvím smáli, věřte nyní se mnou, že Kristus jest pravý Bůh, a že jedině skrze Něho dojdete smilování.“

5. Tato řeč rozpálila císaře k hněvu nejprudšímu. I dal Genesisia holmi co nejukrutněji bít, a pak Plautinovi prefektovi jej odevzdal, aby ho bohům obětovati přinutil. Byl tedy Genesisus natažen na skřípec; ale jakkoli ho železnými klikami trhali a hořícími pochodněmi pálili, a jakoli ho Plautin napomínal, aby obětoval bohům a císařskou milostí nepohrdal, stál on nič méně nepohnutě ve víře svaté a v největších bolestech vyznával Pána Ježíše řka: „Není jiného krále, než toho, Jež jsem viděl, Jemu se klaním, Jeho ctím; a byť bych pro Něho tisíckrát usmrčen byl, vždy Jeho budu. Velice oplakávám bludu svého, že jsem prvé sv. jméno na sv. lidech nenáviděl, a tak příliš pozdě pravému Králi se klaněti jsem počal.“ — Vida prefekt, že Genesisia obrátit je marná práce, dal ho stíti.

Vyobrazuje se co herec Římský, šlape na návtarčku (masku), meč drží v ruce, nad ním se vznášejí andělé, otevřenou knihu držíce.

Divadelní hry.

Ačkoli divadelní hry samy sebou jsou lhostejné nemající do sebe ani nic dobrého, ani nic zlého: nicméně, přihlédneme-li ostřej k nim, shledáme s bolestí, že jako za času Genesisových i nyní zhusta bývají místa, kde se náboženství aneb věci, které z náboženství plynou a k němu se vztahují, v posměch a potupu uvádějí, a to nejen u skrytě a jako pod pláštikem, nýbrž i nezřídka dosti zjevně a že nejednokrát podkopávají a vyvracují to, co náboženství pracně bylo zaslalo a vzdělalo.

Náboženství k. p. učí čistotě tělesné i duševní; ale divadla dávají příklady, jak chlipnost a tělesná láska se budí a živí; náboženství učí upřímnosti a pravdě, ale na divadle viděti, jak se pikle kují, jak zrada, jak podvod a lest se osnují; — náboženství učí poslušnosti vrchnosti netoliko dobrých ale i zlých; ale na divadle schvaluje se odboj a vzdor; — náboženství káže tichost a lásku ke každému i k nepříteli; na divadle velebí se hněv, msta a vražda; — náboženství učí trpělivosti a tichosti v protivěnstvích a svizelech: divadla však praví, že zbabělec jest, kdo se v protivěnství sám nezabije; slovem divadla bývají škola, ve které se svědomí konejší a bázeň Boží udušuje; kde se vášně rozněcují a smysl pro čistotu umrtvuje; slovem není nic tak svatého a nic tak velebného, oč by se na divadle surový vtip neotřel, co by jizlivý jazyk neškvrnil, co by dábská mysl nezlehčovala; a naopak nic není tak hanebného, nic tak ješitného, co by se na divadle neukazovalo, neschvalovalo, neomlouvalo.

Působení pak divadel na lid bývá tím ráznější, tím jistější, uvážíme-li, jak mocně libeznost hudby, sladkost zpěvu, vystrojenost herkyň a heroů, a vůbec celá divadelní úprava smysly a tělesnost dráždí, jímá, zaslepuje. Řikává se, „že jsou divadla školou dobrých mravů a cností, že kárají nešlechtnost a hřích. Nepřím se, že někdy na divadle nešlechtnost v posměch se uvádí a ostrým bičem vtipu se mrskává; a však neslychano, že by divadelní hry byly koho polepšily, a mimo smích také způsobily pláč nad nešlechtnostmi. Jisto, že divadla jsou pramenem tisícera hříchů, ale pramenem pokání nebyla, nejsou a nebudou.

Proto však z cela divadel neztracujmež; člověku práci duševní i tělesnou zemlennému nevinného vyrazení jest potřeba; vzdělanost národa na jistém stupni bez divadel se neobejde. A však tu zapotřebí jest veliké opatrnosti a prozřetelnosti, jednak abychom nedali nikomu žádného pohoršení

a jednak abychom sami pohoršeni nebyli. Nesmíme tedy do takových her choditi, kdež víme, že se náboženství tupí, cnost se podryvá a dobrý mrav uráží. Nesmíme, kdy by náhodou podobného cos se přihodilo, k tomu pochvalu tleskati; nesmíme jim tak zvykati, abychom bez nich živi býti nemohli.

Modlitba.

Propůjč nám, o Bože! té milosti, abychom věrně dostáli slibu na křtu sv. učiněnému, že se odřikáme světa i slávy jeho; vediž nás cestou k spasení a naplň srdce naše bázní před soudy Tvými, ať neběžíme rozkošmi světskými zpílí do věčného zahynutí. Amen.

27. Srpen.

Sv. Josef Kalasanc, zakladatel řádu Piaristů r. 1648.

Sv. Josef Kalasanc.

Josef Kalasanc, tento výborný přítel mládeže, narodil se r. 1556. 11. Září na hradě Petralta v Arragonii. Rodičové bohatí a šlechtí dali si záležeti na dobrém

vychování svého výborně nadaného syna Josefa, započal mu učitele, kteří vzdělávali rozum i srdce jeho jak náleží. Na vyšší studie odebral se do Leridy, kdežto nevinnost srdce zachovav ve vědách a cnostech prospíval. K zachování čistoty pomohla mu velice úcta k P. Marii; nad to byl představených poslušen. I jiným byl napomocen radou a skutkem, kde toho bylo potřeba. Když studia ukončil a na hodnost doktora v právech povýšen byl, počal otec doléhati naň, aby se o nějaký úřad ucházel a se oženil. Ale mysl mládencova nesla se k věcem vyšším a světlejším. I uzavřel, že se Bohu zcela zasvěti a do stavu duchovního vstoupí. Když tomu otec konečně po mnohém prošení svolil, dal si Josef t. r. nižší svěcení dáti, zavázal se dobrovolným slibem k ustavičné čistotě a tělo své přísně mrtvil. Na to se odebral do Valencie, studoval teologii, a poněvadž mu tam jedna necudná žena strojila léčky, odešel do Alkali, kde po dokončených studiích doktorem theologie se stal.

2. Již zdál se bohabojný tento muž býti u cíle nejvroucnějších žádostí svých, an mimo nadání musel tuhý zápas podstoupiti. Téhož času umřela mu matka a starší bratr. I počalť otec znova na něho doléhati, aby se oženil a slavnému rodu hrabat Kalasanských vymřítí nedal. Josef nevěda, co činiti, modlil se, aby ho Bůh z té tísně vytrhl. A Bůh seslal na něho těžkou nemoc; a jelikož lékařové žádné naděje nedávali, povolil mu otec, aby se slibem zavázal, že pak-li ho Bůh pozdraví, bude knězem. A hle! sotva že slib byl učiněn, ostala nemoc Josefa, kterýž se r. 1585. vysvětili dal. Nyní chtěl do jakési samoty odejiti, ale biskup Albarazinský upozornil ho, že je povolán k životu činnému a proto vstoupil do správy duchovní. I zbudil svou horlivostí pozor biskupů na sebe, a biskup Urgelitánský dal mu výnosnou faru a učinil ho generálním vikářem. Tu počala kleslá kázeň církevní opět rozkvetati, nepravosti mizely, víra rostla, o chudé bylo lépe postaráno. V těch dobách zatoužil Josef po Římě. Odřeknuv se církevních důstojností, rozdal své otcovské jmění a vydal se r. 1591. na cestu. Na hrobě ss. apoštolů vroucně se modlil, aby mu Bůh zjevíti ráčil, kterak by Cirkvi sv. nejlépe mohl posloužiti. Mezi tím chodil ve dne k chudým a k nemocným, navštěvoval vězně, a všude jak jen mohl pomáhal; času nočního chodil po Římě a v hlavních kostelích vroucně modlitby své k Bohu vysílal a o věcech Božských rozjímal. K tomu konci dal se do několika bratrstev zapsati, nosil ostrý pas na nahém těle, nejidal než jedenkrát za den, a to jen pouhý chléb a povinnosti veškeré co nejsvědomitěji plnil. Když potom mor vypukl, stál věrně po boku sv. Kamillovi, nemocným posluhoval, k smrti je připravoval a mrtvé pochovával.

3. Co tak sv. tento muž po městě chodě nemocným a opuštěným sloužil a takměř sebe samého jejich potřebám obětoval, ukázalo se mu, že se pro vychování a vzdělání přemnoha dítek pranic neděje, že v nevědomosti odrůstají, a konečně se z nich stávají pováleční a zločinci. I uznal, že se tomu jinak zabrániti nedá leč, kdyžby se takové dítky zdarma vyučovaly.

An se toho nikdo nechtěl ujiti, musel se sám v těžký úkol uvázat. R. 1597. otevřel tedy školy své, jež nazval „školy nábožné“ na jevo tím dávaje, že se tu nebude pouze učiti vědám, nýbrž i zbožnosti. Počet žáků množil se vůčihledě, a než se nadál, muselo se i škol přimnožit. Dítka nejen zdarma vyučoval, ale jako otec od hříchu jich chránil. Proto vodil je po škole domů buď sám, neb od jiných bratří je prováděti dával; vodil je často ke správě Boží, zbuzoval je k modlení, slovem seč je láska, vše činil. Chudí dostávali papír, knihy, někdy i oděv zdarma. Ovoce, které „nábožné školy“ Římské mládeži vydaly, nezůstalo v ukrytosti, nýbrž náležitě uváženo zjednálo jim mnoho příznivců u lidu i u duchovenstva ano i u papeže. Bylo též odpůrců — nebo která věc jich nemá? — ale sv. Kalasanc nedal se odstrašiti, až p. Řehoř XV. brát tu potvrdil a do počtu řádů duchovních vřadil (r. 1621.) zavázav je, aby bratří mimo trojí slib v každé řeholi obyčejný skládali ještě čtvrtý ten, že budou chudé dítka vyučovati a vychovávat. Sv. Josef byl prvním generálem řádu.

4. Netrvalo dlouho, a nový řád nabyl obliby i v jiných krajinách a zemích, a všude, kdekoli uveden byl, s patrným prospěchem a požehnáním na mládež působil; čemuž se ovšem nelze diviti, uvážíme-li, že bratří neučili pro zisk, nýbrž jediné z lásky. Ostatně měli Piaristé — tak se bratřím řádu pobožných škol říkalo — na svém generálu, sv. Josefu, vzor a příklad veškerých cností. Chud jsa neměl nic, než bez čeho se i nejhudší člověk obejiti nemůže. Stav se hlavou řádu, byl neustále tak přísným na sebe, ba přísnějším, ano pokora neutrpěla tím ujmy, a nebylo tak nízké práce a tak opovržené služby, již by byl nepodstoupil. Dával také bratřím ta nejpěknější naučení. V ustavičné jsa činnosti dožil svatý tento lidumil 86 roků, an ho Bůh skrze některé nehodné bratry těžce zkouseti dal, kteří neustále naň sočili, až i toho dovedli, že činnost řádu poněkud se přetrhla, a velebný stařeček veřejně a za bílého dne pochopy do žaláře odveden byl. A však ukázal, jak se člověk k nepřátelům chovati má. Okázal se nad slunce jasněji nevina i zásluhy sv. muže, tak že okamžitě propuštěn byl. Nejzarytější protivník jeho na smrtelném lůžku za odpuštění prositi dal. Sv. Kalasanc přijda osobně k němu, a objímaje ho všechno mu odpustil a za něho se modlil.

5. Dva a padesát let pracoval s viditelným prospěchem ve školách pobožných šlechtitý tento přítel mládeže. Mnoho v tom čase zkusil pro čest jména Božihó, mnoho dobrého způsobil pro člověčenstvo, an v Červenci 1648. na horečku se rozstolal. Předvídaje smrt, jak na křesťana sluší, na ni se připravil. V nemoci každý den přijímal. 23. Srpna dal se zaopatřit. Potom napomenuv bratří a potěšiv, že zase v řád církevní přijati budou, opakovav třikrát: „Ježíš, Maria“ usnul v Pánu 25. Srpna 1648. v 92. roce věku svého. Papež Klement XIII. r. 1767. prohlásil ho za Svatého. K nám do Moravy uvedl tento řád kardinál Dietrichstein.

Vychování mládeže.

Když mělo štípení sv. Josefa za řád povýšeno býti, namítáno, že na sněmu církevním v Lateráně dříve nařizeno, aby už tak snadno nový řád nebyl potvrzován. Na proti tomu ale zase na to poukazováno, že právě poslední sněm Tridentký snažně naporučil, aby dítka pilně byly vyučovány; — dále, že sv. Basilius Vel. vyřknul, že duchovní stávají se vyučováním dítek podobnými Špasiteli, který pravil: „Nechte maličkých přijíti ke mně;“ — dále, že sv. Otec Benedikt nařídil, aby v jeho klášterích mladíci byli vyučováni a vychováni; — sv. Dominik za to měl, že obec nějaká nejlépe a nejjistě se obrátí dobrým vyučováním mládeže; — konečně že sv. Tomáš z Akvino ve svém vyšetřování, které řády jsou nedokonalejší, tuto posloupnost ustanovil: „Nejprve přijdou řády, ve kterých se vykonávají skutky tělesného milosrdenství; výš stojí řád ten, ve kterém se rozjímáním a rozjímavým obcováním pracuje o spasení vlastní duše; a nejvýš stojí řád takový, který kázáním a vyučováním rozšiřuje království Boží.“ — Proto sv. Kalasanc založil řád duchovní, který má do sebe ceny největší; nebo jest-li že již tomu se přislibuje odměna veliká, kdo hříšnika obrátil: tož to musí ještě více platit, duši dětinnou zachovati vyučováním, aby nezabředla do hříchu a nepravosti. — Ač ty, čtenáři a čtenárko! nenáležíš do žádného řádu a nejsi duchovním, máš přede příležitostí, působiti poučováním a napomináním na duše dětské nebo neumělé; můžeš se jich tázati, co slyšeli na kázání a křesťanském cvičení, můžeš jim vykládati nebo předčítati nebo jim nějakou poučlivou knihu do ruky dáti, můžeš jich nějakou modlitbu či výpověď učiti, můžeš jim při všelijakých příhodnostech života o Bohu nebo o jejich povinnosti mluvit. Duše dítěte je ušlechtilé, drahocenné pole! co tam naseješ nebo navštípiš dobrým vyučováním, to přináší zlaté ovoce, které i tobě může krásnou a bohatou žně přinesti na věčnosti.

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi ve sv. Josefu Církvě své novou podporu dáti ráčil, mládež ku vědám a k pobožnosti vésti: uděl nám, abychom dle jeho příkladu a na jeho přímluvu tak jednali a učili, bychom věčné odměny došli skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

28. Srpen.

Sv. Augustin, učitel Církvě r. 430.

Mámeť knihu, kteráž nese nápis: „Vyznání sv. Augustina“ — žádný křesťan by neměl opomenout, sobě ji přečísti. V této knize vykonal sv. Augustin veřejnou zpověď před Bohem a před světem vyznávaje, kterak v životě svém po zlých cestách bloudil a kterak milostí Boží ku poznání a k spasení přiveden jest byl, tak že tímto způsobem i z poblouzení tohoto velikého muže potomním věkům užitek může vyplývati. Počínatě pak těmito slovy: „Tys nás, o Bože! stvořil pro sebe, a srdce naše pokoje nemá, dokavad se neustanovilo v Tobě.“ — Z těchto vyznání vyjímáme, co následuje: Augustin narodil se v Tagastě Numidské r. 354. Otec jeho byl pohan, ale matka byla nejen křesťankou, nýbrž Církev ji ctí co svatou. — Sv. Monika se nazývá matkou modlitby, jelikož vymodlila sobě obrácení

syna a muže svého; neboť i tento aspoň k náklonku života svého ke Kristu se obrátil. Nábožná máť vštěpovala záhy símě náboženství K. hluboce do srdce mladistvého Augustina; ten však již v 17. roku kázně se spustil a do rozkoší a hříchů světských zabřednul. Jakkoliv pak hluboce byl poklesnul, nebyl se stal ku hřešení lhostejným a otupělým, nýbrž nepřestával pozorovati sebe, a co tropí, tak že někdy sám před sebou se styděl, někdy se zase omlouvati pokoušel.

2. Výpověď Ciceronova o ceně filosofie pobouzelat touhu jeho nejdřív po něčem vznešenějším; ale Písmo sv. pozdávaloť se jeho horoucí obraznosti býti příliš prosté. Tu se oddal sektě Manicheův, neboť oni učili, co on si přál: to že není člověk, jenž hanebné věci páše, nýbrž jen ta zlá hmota v něm (ta zvířecí duše, ψυχη) že to provozuje, ducha prý se to nic netýká. Taková řeč ovšem přicházela vhod smyslným náklon-

nostem jeho. Devět let potácel se jako pitomý po dráze hříchu a po bludičce kacířství; a však ani v nejsladším víně, ani na nejměkčím polštáři, ani v rozkoších lásky nenalezal pravého pokoje v nitru svém, aniž naukou Manichaeův došel žádoucích odpovědí na záhadné otázky bádavého ducha svého. Aby slyšel znamenitého učitele této sekty, opustil potajmo hluboce starostlivou matku a odebral se do Říma. A však zde přišel k poznání, že byl oklamán, a počal pochybovati o tom, že by člověk vůbec kde pravdy dovědět se mohl. V tom byl povolán do Milána na učitelskou stolicí výmluvnosti. Octnuv se tam představil se sv. Ambroži, o jehož cnostech a výmluvnosti mnoho již byl slyšel. Ambrož ho přijal velmi vlídně.

3. Augustin byl tehdaž ještě Manichejcem a chodil na kázání Ambrožova nikoliv proto, aby se poučil o pravdě, nýbrž aby se přesvědčil, zda-li se pověsti rovná výmluvnost jeho. Nalezl sice, že Ambrož před-

náší zcela podle pravidel rhetoriky, ale také ho dojala co nejmocněj síla pravdy. Jako Manichej měl Písmo S. Z. za čiré pohádky a nápady dětinské. Tu ale slyší muže bohaté zkušenosti a velikého rozumu, kterak on věštby ss. proroků o Mesiáši vykládá způsobem takovým, který tím více vymahal úcty, čím více řečník s úplnou přesvědčeností mluvil. Augustin počal tratit víru v náhledy manichejské, alespoň to připouštětí při sobě, že někdo může býti velmi vzdělaným a ducha plným, a předc S. Z. míti v uctivosti. Poznenáhla nastalo jakési kvašení v útrobach Afrikánových. Jen by se rád byl ještě nějak k biskupovi dostal, rád by s ním byl mluvil a se hádal o víře. Často šel až do před síně k biskupovi (nebo bylo pořád otevřeno, a každý směl k němu, kdy chtěl), posedl tam, a Ambrož čítával a nehnul sebou z místa. Tu Augustin odešel s nepořízenou, nebo pravil — „kdo by se opovážil takového muže z práce vytrhovati?“ Ambrož moudrý vždy, kdykoli s ním mluvil, řídil řeč na takové věci, kteréž sv. Augustinovi opravdu mohly býti ku spáse, k. p. o matce, o její lásce, o jejích cnostech a t. d. A v tom právě projevil Ambrož velikou moudrost vychovatelskou. Nebo kde a kdo pouhým hádáním ke Kristu se obrátil? Augustin musel zůstaven býti vnitřnímu kvašení svému, tichým dojmům lásky matčiny a milosti Boží. Zdlouha ale jisto dozrávala jeho spása.

4. Milost Boží již se byla dotekla jeho, již se počalo rozbřeskovati v nitru jeho, ale mlhy smyslnosti posud mu zastíraly slunce spásy; i stál takměř rozdělený mezi Boha a svět. Tu se chopil listu sv. Pavla, a máť zbožná zdvojila prosby své za hluboce kleslého, a však předc tak vroucně milovaného syna. Přítel jistý, přichozí z Gallie, kterýž mu byl z vlastní zkušenosti vypravoval mnoho o hrdinských cnostech křesťanských poustevníků, zbudil v něm hluboký stud nad jeho ničemností. U vnitř pomaten a rozbolestněn náhle přetrhl rozmluvu, vzal sebou se stolu listy sv. Pavla a pohroužen v hluboké myšlénky vyšel s nimi ven do zahrady a tam pln největší nevole proti sobě samému pod stromem na zem sebou vrhl. Tu zaslechl zpěv, jakoby od dítěte pochodící, v němž slova: „Vezmi a čti!“ často se opětovala. Jako nebeským napomenutím vybidnut sáhl po listech apoštolských vedle položených, a kde otevřel, tam četl. A hle! slova, na která padly zraky jeho, bylať jsou památná: „Jako ve dne poctivě chodmě, ne v opilství a hodování, ne ve smilstvech a nestydatostech, ne v závisti a sváru, ale oblečte se v Pána Ježíše Krista a nehleďte smyslnosti k popouzení žádostí. (Řim. 13, 13.) Dále nečetl — neboť v těch slovech našel jasnoty smyslu, jakové byl nikdy dříve nedošel. Obrácení jeho bylo dokončeno, Augustin sám se nazývá divem milosti Boží. I bylť jest od sv. Ambrosia v sobotu velikonoční (387.) pokřtěn; potom spořádal své záležitosti a ustranil se ze světa do svého rodiště, kde s několika přátely jako řeholník živ byl, až — ač proti vůli — za biskupa v Hippo posvěcen byl. Teprv od času obrácení jeho mohlyť se vyvíjeti krásné vlohy jeho.

5. Bylť pak první na západě, kterýž jako kněz

slovo Boží hlásati směl (390). Bylť za těch časů velice zapotřebí tak výtečného a horlivého zastavatele víry katolické v krajinách Afrikánských. Roztržka a kacířstvo plnily pole Kristovo. Donatisté, Ariáni, pohané, Manicheové a nejvíc Pelagiáni proti Církvi hrozný způsobili spolek. Tolikerým nepřátelům měl vzdorovati, tolik ran zhojiti Augustin. Vyvolen byv r. 395. za biskupa Hipponského (v 42. roku) nejprv bludy manichejské počal vyvracet. Ve všeobecné disputaci bludnost učení jejich tak jasně ukázal, že jeden z náčelníků jejich bludu na místě se odprísáhl v ruce vítězovy. Co nemohl slovem, dokázal spisy rozličnými. Potom se pustil do Ariánů a jejich nevěru a nevědomost úžasně na pranýř vystavil. Potom přišli na řad Pelagiáni, proti nimž zápasil nejdéle. On byl povolán býti kladivem železným na ně! Co on o milosti Boží a vůli lidské napsal, toho žádný učitel až posud nedovedl tak ostře a učeně vyjádřiti. — Konečně se obrátil proti pohanům, a skvělé dílo „o městě Božím“ bylo skvělým výrazem jeho filosofie křesťanské. Ohromná v tom díle učenost, jako ve „Vyznáních“ věčně příkladná vane kajicnost. Skonal 28. Srpna 430. v 76. roku. Nezanechal žádného jmění, a proto ani závětu. — Údové Dědictví ss. Cyrilla a Methoda letos (1863) podělení byli krásným obsírným životopisem sv. Augustina, který pro Dědictví sepsal náš vlastenecký učenec Dr. Frant. Hošek.

Pýcha učených lidí.

Za času sv. Augustina byl otec círk. Jarolím nejučenější vykladač Písma sv. S tímto učeným mužem dostal se sv. Augustin do učené hádky, která se vedla pérem, při čemž mu Jarolím popudlivě a důtklivě odepsal. Sv. Augustin ho prosil za odpuštění, jest-li ho urazil, a píše: „neboť ač úřad biskupský daleko vyniká nad úřad kněze, proto předc Augustin v mnohém ohledu stojí pod Jarolímem.“ Můžeme si pomyslíti, jak muž, pro spisy své snad v celé Církvi nejslavnější, který neustále své spisy chváliti slyšel, kterak takový muž musel přijíti do pokušení, aby si sám na sebe mnoho zakládal. To i sám sv. Augustin vyznává; a však pokušení ještě není hřích, nýbrž ukazuje, jak silná je cnost, když se mu odporuje. Sv. Augustin vypravuje, že se ta samolibost denně o něho pokouší, že jen Bůh zná vzdechy srdce jeho a slzy očí jeho v té příčině. Jednomu arcibiskupovi psal též o tom a pravi: „Já ti můj neduh svěřuji, abys věděl, v čem u Boha za mne přimlouvati se máš.“ Často říkával, že neví nic, rád se spravoval podle mínění a úsudku jiných, podrobval vše, co činil a opomíjel, rád úsudku jiných, a často mu to dělalo starost, že si ho lid pro učenost tak vážil.

Jaký to rozdíl až do nebe sahající, anebo raděj jaký to odpor ostrý a protivu můžeme denně mezi sebou spatřovati; lidé, kteří se ničemu kloudnému nenaučili, kteří od přirození na nejvyšší nadání jsou prostředním rozumem, často si mnoho zakládají na to, jak jsou rozumní, chytří, učení; dovolují sobě a posuzují knihy, kázání, kněze, jakoby daleko více rozuměli než-li mužové veleučení; velice jsou hned uraženi a za zlé to mají, když se někdo nad jejich chováním pozastavuje a nemohou žádný odpor snésti, aby se nestali hned citlivými. Zvláště za našich dob, kde je potopa a záplava děl literárních, mnohý nedouk i za peníze píše, jak kdo chce, — ostudí vážné charaktery jako zákeřník, bez jména — na pranýř vystavuje etihodné obřady církevní! — I tací jsou za dnů našich, kteří ze závisti nechtějí připustiti, aby

Legenda Svatých.

někdo za své literární přičinění pochvaly a uznání došel; nechtějí připustiti, aby někdo byl pilnějším, učenějším a chytřejším nad ně, jako by jedině patent na učenost měli. To je též pýcha vědařů moderných! nejvyšší stupeň té pýchy vědařské jde až tam, kde jako ztřeštění dopouštějí se hříchu těžkého, chtějíce býti moudřejší než katolická Církev, tento sloup a utvrzení pravdy, že se jejimu učení postaví na odpor a stávají se kacíři.

Slovo sv. Augustina:

„Kdyby se mne někdo tázal, které přikázání zaujímá místo první, druhé, třetí, tož odpovím: Pokora, a vždy na tutéž otázku tutéž dám odpověď. Tím sice nechci říci, jakoby jiných přikázání nebylo; a však nepředchází li pokora, nevyprovází-li a není-li v zápětí, tož pýcha odejímá z rukou našich všecko dobré, co jsme učinili.“

29. Srpen.

Stěti sv. Jana Křtitele.

Církev sv. nedávno konala památní den narození velikého předchůdce Páně sv. Jana Křtitele; a již opět koná dnes památku mučennictví jeho: stěti totiž, kteréž podstoupil pro pravdu a spravedlnost. Tehdáž ovšem utěšené divadlo naskývalo se očím našim: Matka totiž z narození žádoucího syna plesající, sousedé a příbuzní se radující, otec ztracenou řeč nabývající. Jiné, docela jiné, jak znamená sv. Augustin, „hrozné divadlo“ stává se nám dnes na oči: hlava totiž sv. Jana na míse, skutek to divé ukrutnosti z nenávisti ku pravdě. Děvče tančí a matka zuří, při rozpustilých rozkoších přisáhá se hříšně a plní se bezbožná přísaha.

2. Především zasluhuje bezbožnost Herodesova uvážení. Na něm vidět, jak hřích hříchu ruku podává, až přivádí na kraj propasti. Herodes chlipník „pojal Herodianu manželku bratra svého, za manželku.“ Říkává se, že vášně zaslepují člověka; nejvíce pak to činí chlipnost. Tu povstane sv. Jan a dí mu: „Neslušit tobě míti manželku bratra svého.“ — A však místo co se měl polepsiti, maje moc „jal Jana a vsadil jej do žaláře.“ To druhý krok, který učinil na nepravé cestě své. A však o život ho předce nechtěl připravit, nebo věda Jana býti muže spravedlivého a svatého šetřil ho a nedovolil, aby o hrdlo přišel; ano slychaje jej mnoho činil a rád ho poslouchal. A však nechtěje se hříchu odříci, i to, co posud měl na sobě dobrého, pozbyl a stal se dokonalým bezbožníkem. Nastal den jeho narození. I učinil večeri dvořeninům svým, hlučný kvas, necudný tanec, při kterém omámen tancem mladé Herodiady přisahal, že jí dá, začkoli by žádala, byť i polovic jeho království bylo; nic nepováziv, kam jej takový slib vésti může. Návodem matky žádala tanečnice o hlavu Jana Křtitele. I zarmoutil se — ale boje se zarmoutiti děvčete poslav kata rozkázal přinesti hlavu Janovu na míse. Tím dovršil míru nešlechtnosti své.

3. Popatřme též na Herodiadu, hlavní příčinu stěti sv. Jana. Říkává se: „Nic není ohavnějšího nad

ženu bezbožnou a nestydatou.“ Živý důkaz toho je Herodias, která odběhši od vlastního manžela přidržela se cizoložníka. V pravdě kdyby jen jiskra studu a zbožnosti nalezala se v srdci jejím, nikdy by nemohla opustiti manžela, ke kterémuž ji vázal svazek manželský a dcera, plod lásky manželské. Ale na to na všecko nedbá žena cizoložná. Ji je rozkošný život u dvoru Herodesova milejší nad počestnost řádného manželství; protož také ji byl Jan, karatel ohavného cizoložství, mnohem odpornější než Herodesovi samému; a když Jan vsazen jest do žaláře, nebyl z toho nikdo víc potěšen než ona. A však na tom ji nebylo ještě dosti. Aby snad Herodes někdy Jana neuposlechl, „proto skládala lest proti Janovi a chtěla jej o hrdlo připravit.“ — Pomsta, kterou soptila duše její, nedala jí pokoje ni stání, až pak konečně předc ohavného úmyslu svého dosáhla — co pak nejhoršího, že k provedení ohavného úmyslu svého nadužívala vlastní dcery své. Však, co si z toho dělala matka, Boha a studu prázdňá, jen když to vedlo k žádoucímu cíli. Dcera tančí nestoudně, král omámený slibuje a vlízá sám do pasti. Co bylo Herodiadě vitanějšího? A proto navádí dceru, aby žádala hlavu Jana Křtitele a všedši hned s chvátáním ku králi prosí ho řkouc: „Chci, abys mi dal hned na míse hlavu Jana Křtitele.“ — A kat stal Jana v žaláři a přinesl hlavu jeho na míse a dal ji dívce, a dívka jí dala máteri své! — Pomsta Boží brzo stihla oba cizoložníky i mladou tanečnici.

4. Však zbývá ještě, abychom popatřili též na Jana Křtitele, velikého to mučenníka pro pravdu a spravedlnost. On přišel připravovat cestu Páně. Jak Pán sám veřejně vystoupil: hned pokorný sluha ustoupil. A však i on musel zkoušen býti. Když viděl cizoložství u dvora královského nejsa „němým,“ jak druhdy Eliáš předstoupil před Achaba krále, tak neohroženě postavil se před Herodesa opět mu říkáje: „Nesluší tobě míti manželku bratra svého.“ Než ale nevedlo se mu jako Eliáši. Tento pohnul Achaba ku pokání; onen ale popudil záští Herodesovo, a ještě více cizoložné ženy jeho proti sobě, a jsa jat vsazen jest do žaláře. Tak sedí ctný a nevinný Jan v žaláři, an chlipný ukrutník na trůně všech rozkoší požívá. To však Jana nic nemýlí, jemu oslazuje utrpení blahé vědomí, že trpí nevinně, a naděje konečného vítězství a světlo vyššího poznání nebeské pravdy osvěcuje žalář. Ač upoutáný jest Jan, předc svobodný duchem, vazby a okovy nemohou jemu překážeti, aby jako prvě i v žaláři věren povolání svému konal dílo prorocké aspoň u Herodesa, jenž mu přístupný byl, a snad by i byl propustil jej, kdyby sám nebyl upoután býval pevnějšími okovy chlipnosti, které mu kula Herodias sama.

5. Věděl dobře, že tato nová Jezabel hledí o hrdlo připravit jej; protož předvidaje brzký konec svůj a chtěje učenníky své odkázati k Pánu Ježíši, poslal dva z nich k Němu, aby sami ze slov a skutků jeho se přesvědčili, že On jest poslaný Vykupitel světa. Postarav se takto o milé učně své, lehce rozžehnal se s tímto světem, od něhož nic nežádal a nic neočeká-

val a zmužile nastavil hrdlo katu, který jej na rozkaz krále stal. I klesl pod mečem kata co neohrožený rek, a učenníci jeho uslyševše přišli a vzali tělo jeho a pochovali je v hrobě. — I my následujme sv. Jana, a neohroženě vyznávejme pravdu katolickou proti nevěrcům, tupičům a lhostejníkům; a však vždy pokory pilni budme, bez které zmužilost lehce se stává opovážlivostí aneb přechází ve vysokomyslnost.

Cirkev sv. dnes slaví památku mučennické smrti sv. Jana.

Tři koruny sv. Jana.

Tri hvězdy svítí září jasnou,
Že bleskem jich vše světla hasnou.

To nejsou hvězdy na blankytě —
Tri andělé to letí hbitě.

Co, andělové, co to máte,
Kam letem rychlým pospícháte?

„Tři koruny my nesem shůry
A proto spějeme v zemské zvůry.“

A koruny ty komu budou,
Ta zelená a bílá s rudou?

„Pro největšího z porozenců
Jest uchystáno to tré věnců.“

Já palmu nesu k jeho zdobě,
Že zmáhal vraha v každé době.

Já s korunou jdu liliovou,
Skvělť čistotou se opravdovou.

Já růžový mu věnec nesu,
Že pro Boha krev vyžil v plesu.“

I letí s věnci andělové
A zpívají mu písně nové.

Tri na hlavu mu věnce dali
A duši jeho vzhůru vzali.

(Sušil.)

M o d l i t b a.

Prosíme, o Pane! aby ctihodná slavnost sv. Jana Křtitele, předchůdce a mučenníka Tvého, nám spasitelné pomoci Tvé účinek spůsobila. Amen.

30. Srpen.

Sv. Rosa z Limy r. 1617.

Sv. Rosa pocházela z rodu Španělského; její otec měl jmě Kašpar de Floribus. Narodila se ve městě Limě, v hlavním městě království Peruanského v Americe. Na křtu sv. dostala jměno Isabella, pozděj jí ale

říkali Růžena pro krásu a sláčnost tváři. Vedla již co dítě život svatý, a zdálo se, že všechny cnosti křesťanské v duši její se usídlily. Obzvláště dávala na jevo neobyčejnou trpělivost ve všelikých utrpeních. Ještě byla děcko, a již jí lékaři neduhy na těle řezali; ona ani necekla. Postila se tak přísně a mořila tělo, že se tomu diviti, ale jí v tom nikoli následovati můžeme. Jednou si k rozkazu matky dala věnec z květin na hlavu, ale přišpendlila ho ke kůži, aby nezmaromyslněla; vůbec nosila pod závojem věnec, který, aby jí na Pána Ježíše upomínal, vnitř ostny opatřen byl. Již v pátém roce zaslíbila se čistotou Pánu Ježíši. —

Sv. Rosa z Limy.

Její bratr jí upozornil, že krásné vlasy nepozorné mládeži mohou býti pramenem mnoha hříchů. Slova ta dotkla se Růženy, tak že si hned vlasy ostříhala. Dále bála se, mohou-li vlasy příčinou hříchu býti, že mnohem víc krásná tvář nepozorných může rozpáliti k tělesné lásce. Proto zřídka kdy vycházela, a musela-li mezi lidmi vyjíti, třela si po každé tvář a ruce korou a prachem z indického pepře, jímž se živost barvám ujímá.

2. Aby samolásku v sobě udusila, byla rodičů svých vždy poslušna, milovala samotu, mluvila málo,

a jen když toho potřeba žádala, a přede vším skromnosti a nelíbené pokory pilna byla. Její láska k rodičům objevila se ve světle nejjasnějším, když rozličnými nehodami schudli. Utlá panna pracovala pro ně takměř dnem i nocí, ano i do cizích domů na výdělek chodila. Při práci neustále se Bohu obětovala, majíc ruku u práce a srdce u Boha. Ačkoli se sv. Rosa až ku podivu přísně mořila, zachovala nicméně neobyčejnou krásu a bujarost svou, tak že mnozí mladíci o její ruku se ucházeli. Mezi nimi byl jeden, jenž byl jediný syn rodiny velmi bohaté a šlechtetné. Růženina matka smluvila se s mladíkem nepochybně ani při nejmenším, že poslušná Růženka bez odporu přisvědčí ke sňatku tak skvělému. Ale zasnoubená choť Kristova nechtěla pro celý svět slibu svému státi se nevěrnou, a neustoupila ani prosbám ani slzám, ani hrozbám ani surovosti rodičů, ani výčitkám a urážkám bratří, nýbrž neustupně na svém stojíc říkala, že si Ježíše Krista za choť zvolila.

3. Ráda byla by Růžena se dala do kláštera sv. Kláry, jenž se právě tenkrát v Limě založil; ale příhuzenstvo nechtíc pomoci její se odříci, velice jí v tom bránilo. I zůstala doma, ale konečně to předce k místu přivedla, že v dvacátém roce věku svého zaslíbila se sesterstvu třetího řádu dominikánského, a tím na vždy každé nápotomní ucházení se o její ruku zamezila. Čas veškeren tak si rozdělila, že dvanáct hodin na modlení, deset na práci ruční a dvě na spaní připadlo. Lůžkem jejím bylo buď holé prkno aneb několik polínek dříví. Mezery mezi nimi vyplňovala střeplinami; její poduška byla pytel třískami nebo jinými otrusky naplněný. V modlení došla nejvyššího stupně a takových milostí se stala účastna, jakýchž Bůh jen nejmilejším duším uděluje. Oheň lásky v srdci jejím plápolající odrážel se na tváři její, kdykoli o Bohu mluvila, zvláště ale když před velebnou Svátostí klečela nebo Tělo Páně přijímala. Aby v modlitbách nebyla vytrhována, vzdělala sv. Růžena v zahradě domácí chýžku velmi úzkou, v níž takměř ustavičně uzavřena byla. Na otázku: proč tak malinkou chýžku si vzdělala? odpověděla: „Pro mého Spasitele a pro mne jest dost prostranná.“ —

4. V této soukromnosti vedla život právě nebeský. A však po patnácti letech byla od Boha zkoušena protivstvím od rozličných lidí jí činěným; duše její jindy tak utěšená, vypráhla a stala se opuštěnou a suchopárnou. A však i v tomto strašném stavu zůstala věrna Bohu svému. „Pane, ne má, ale Tvá vůle se staň!“ — to byla ta pevná hůl, na níž se v největší bouři podpírajíc v důvěře se udržela. I vyšla cnost její z ohnivé peci této jako stříbro sedmkrát přepuštěné. Svaté její řeči a zbožná napominání uvedla mnoho zbloudilých duší na cestu k životu věčnému. Při tom byla milosrdná k nuzným a potřebným, ač sama ve veliké nouzi žila. Všichni opuštění churavci měli na ni věrnou opatrovnici a těšitelku, ano ví se, že jedenkrát osm dní nic nejedla, aby uspořeným penězem chudé jedné osobě pomohla.

5. O jiných cnostech mluvití pomíjejíce zmíníme se jedině o nemoci její. Tři leta před smrtí upadla

v tak těžkou nemoc, že lékařové o jejím uzdravení pochybovali a brzkou smrt jí předpovídali. Trpěla dlouho, a však s trpělivostí nepřemoženou. Čím víc se smrt blížila, tím více po ní toužila. Znamenajíc, že už odchod nastává, složila generální zpověď a přijala Tělo Páně a poslední pomazání. Mimo to žádala rodiče o pozeňání, dala svým bratřím spasitelná napomenutí, prosila každého za odpuštění, a třikrát vyřknuvši nejsvětější jméno „Ježíš,“ odletěla tato čistá duše k choti svému 24. Srpna r. 1617. v 31. roce věku svého. Pohřeb vykonal sám arcibiskup Limánský se slávou nevídanou. Kliment X. již r. 1671. prohlásil ji za Svatou.

Vyobrazuje se co jeptiška dominikánka z trnovou korunou na hlavě, a koš plný růží v ruce, proto že se jednou kousky chleba, které chudým nasbírala, proměnily v růže — nebo jak drží v ruce růží, ze které vyhlíží Jezulátko, proto že zpívala: „O můj rozmilý Ježíši! nepohrdáš mnou, růží nejmenší!“

O pekle.

O nemoci sv. Rosy víme, že ji zpovědníci její vybídli, aby se vyjádřila, jak je jí? Tu ona zjevila, že jí je, jakoby ji železnou, žhavou kouli hlavou proháněli, — jakoby ohnivým rožněm propíchnuta byla od temena hlavy až do paty, — jakoby ohnivý meč do srdce její z předu byl vbodán a zadem vytlačen; jakoby hlava její byla přikrytá přilbicí rozžhavenou, a jakoby na ní neustále tloukli jak s kladivý na kovadle. Kostí a všechny části těla že jsou tak trápeny, že pro to nemůže najíti žádného jména nebo přirovnání. Dále že má ten cit, jakoby ji odtrhovali žhavými kleslemi, mark a čivy kus po kuse; čelistvě jakoby byly železným drátem staženy a při každém pohnutí úst násilně rozervány. Uvnitř v ústech a v hrdle že cítí bolest, jako by tam bylo všecko plné vředů a trhlín, také že cítí žízen neukojitelnou, žhavou. Při tom že bolest ani okamžení neuleví, a lékaři jí nedovolili ani krápek vody. Rosa se vyjádřila, že každá pomoc lékařská je marná, a že jiné pomoci není, leč trpělivost sv. Joba.

Tak trpěla již přes 14 dní, an k tomu ještě přišlo ochrnutí, ztrnutí levého boku; nyní ještě povstávaly pořád nové neduhy: úzkoprsost, píchání v boku, chrlení krve, kolika, křeče, bolesti dny na pravé noze a horečka.

Mnohý čtenář užasne nad těmito mukami; ale tu můžeme též říci, co řekl křížem obtížený Vykupitel ženám nad Nin plačícím: „Pak-li to na zeleném dřevě se děje, jak se povede suchému?“ Mohl-li Bůh uložit tolik bolesti panně, která se skvěla podivuhodnou čistotou, svatostí a věrností, jako sv. Rosa: tudíž snad nebude, jak lehkomyšní lidé říkávají, Bůh tak měkkého srdce, aby zatvrzelého kříšníka nevrhl do pekla. Proto, milý čtenáři! na utrpeních sv. Rosy učiň sobě pojem a předtuchu, co tebe teprv očekává v očištění a v pekle, pak-li se nepolepíš zde na světě a neodkáješ-li hříchů svých. Kdežto však z pekla není žádného vysvobození, a muky očištěvací jsou jen pro pokutu bez zásluhy a odměny: všecka utrpení zde na světě trpělivě snášené jsou bohatým ziskem pro věčnost. Proto se modlíla Růžena, aby ji Spasitel tak dlouho vyvařoval tou žhavostí bolestnou, až by byla zcela přistrojena pro jeho hostinu nebeskou.

Pověz ty mně, krásná růže,
Kdo se tobě rovnat může?

„Chceš-li slyšet výrok přímý,
Krásnější je Rosa z Limy!“

Fialenko moje skrovná,
Která panna se ti rovná?

„Skromně sobě Rosa vodi,
Andělům všem rozkoš plodí.“

Nad tebe kdo víc bělá,
Lilije ty miloskvělá?

„Rosa svatá z Peruvie
Čistější jest nad lilije.“

Pomněnko, ty země oko,
Kdo tak touží přehluboko?

„Rosa z Límy, panna svatá,
K choti Kristu láskou jatá.

Srdce láskou k Němu hoří,
Mysl se mu vezdy koří.“

Trní ostré v britkém hávu,
Kdo v Tvém bolu hledá slávu?

„Rosa námi hlavu zbádá
A tak s Kristem spolu strádá.“

O ty růže přespanilá,
Svět jsi divem naplnila.

V nevadnoucí nyní vnaďe
Na nebeském kveteš sadě.

31. Srpen.

Sv. Rajmund Nonnatus, kardinal r. 1218.

Sv. Rajmund byl syn urozených, ale ne velmi bohatých manželů. Na něm se objevila prozíratelnost a dobrota Boží obzvláštním způsobem; neboť matka byla s ním právě sedm měsíců s útezkem, když umřela. I museli lékařové plod z života matky umělým způsobem vyníti, odkud vzal jméno Nonnatus (Nenarozený). To se stalo r. 1204. Když byl tak star, že mohl posouditi, co to je, matku ztratiti, vyvolil si s dětinnou důvěrou Rodičku Boží za svou matku, a pokud živ byl, nepojmenoval než ji milou matkou svou. Byl nadobytých darů ducha a až ku podivu rychlý a činil veliký prospěch ve všech vědách a umění. Otec se sice radoval, že uměním a učeností tolik vyniká, ale když do něho zvláštní náklonnost ke stavu duchovnímu pozoroval, zarmoutil se, neboť chtěl, aby vysokou hodností u dvora krále Arragonského a bohatým nějakým snatkem své a přibuzenstva svého štěstí a blahobyť založil. Aby mu tedy choutky k duchovnímu stavu zahnal, poslal ho za správce nějakého statku na venkov.

2. Rajmund šel, ač nerad, bez reptání. Samota stala se mu v krátké nad míru milou. Přihledání na divy moci a dobroty Boží v přírodě, kteréž se mu ustavičně na oči stavěly, rozplameňovaly duši jeho k vět-

šimu vždy milování Stvořitele svého, tak že konečně stáda otce svého pásti se jal, aby beze vší překážky a tím pohodlně o Bohu rozjímati a Jemu sloužiti mohl. Na patě vrchu, kde obyčejně pásával, stála kaple, a v ní byl přerokozkošný obraz Rodičky Boží. Zde se kolik hodin modlival. V duši Rajmundově uzrával pohnutí úmysl, aby se světa odřekl. I zdvojl své modlitby a pobožnosti prose, aby mu Bůh na přimluvu Rodičky Boží zjevití ráčil, jakou cestou by nejjistě k dokonalosti a k spasení dospěti mohl. I zjeveno mu, aby se dal do řádu nedávno v Barceloně založeného k vykupování zajatých. Stálo ho to však ještě krušnou práci, než obdržel svolení otce a přibuzenstva.

3. I hned odebral se do Barcelony a dal se od sv. Petra Nolaska v oděv řeholní obleci. Po roku na to složil slavné sliby řeholní. Nyní se zcela obětoval lásce k bližnímu a napínal všechny síly své, a také v skutku za tři leta tak prospěl, že ho představení řádu (co bylo jen zkušeným práno) s největší důvěrou vyslali vykupovat zajaté křesťany. S radostí vydal se Rajmund do Afriky, a vykoupil v Alžíru množství zajatých. A když mu peníze byly došly, dal sebe samého do zástavy (dokavad by nových peněz neobdržel) za ty, kteří nejvíc vystát museli, a kterýchž víra v největším byla nebezpečí. Tato obětivost rozdráždila Mohamedany proti němu, že veškeren hněv svůj na něm vylíti chtěli. I morili ho jednak hladem a žízni, jednak horkem a zimou, jednak ho tupili, jednak bolestně mučili. Ale on ani necekl. Možná, že by ho byli udolali, kdyby se vrchnost v to nebyla vložila. Nebo, aby o výplatu nepřišli, přikázáno, že kdo ho domučí, za výplatu státi musí. Od té doby měl trochu pokoje, tak že, kam chtěl, po městě choditi směl. Svobody té používal k tomu, že navštěvoval zajaté, těšil je a neznahohům zvěstoval slovo spásy. Nesmírně se radoval, když se někteří dali pokřtiti. Když se vrchnosti dověděly, že mnoho lidí pokřtěno bylo, odsoudili ho na smrt; aby však o výplatu nepřišli, byl jen ukrutně zbit. Tento mučením však nedal se odstrašiti, a dělal jak před tím. Byv popadnut veřejně byl mrskán, ale pak na náměstí přiveden, kde mu žhavým železem oba pysky (rtý) propálili, aby mluvit nemohl, zamkli je zámkem, kterýž se neotvíral, leda, když mu dávali pokrm.

4. Hnusný žalář byl teď jeho obydlím. Stav Rajmundův byl nyní bídný a truchlivý; neboť opuštěn od celého světa stal se hříčkou surových dozorců, kteří s ním dle chuti a libosti nakládali. Ale Bůh ho neopustil, nýbrž naplnil ho útěchou. Jednou přišli naň dozorcové, an právě jsa u vytržení ukazoval pravici na slova na zdi napsaná: „Pane! neodjímej z úst mých slova pravdy!“ I podivili se velice; podivení pak vzrostlo, když uztřeli, an se zámek odevřel a Rajmund doložil: „a slovo tvé zůstaň na věky!“ — To se rozneslo, a mnoho jich zase obráceno. Naplnilo se, co napsal sv. Pavel (Fil. 1, 12). — Osm měsíců ztrávil Rajmund v hnusném vězení, než byl vyplacen, a však čas ten nebyl mu protivný; rád by byl vždy v Alžíru trpěl a bližnímu prospíval. Ale právě když takovým úmyslem se obíral, povolali jej přednostové kláštera na zpět.

Když se papež Řehoř IX. dověděl, jak znamenité služby Rajmund Cirkvi sv. v Africe prokázal a co vše vystál, učinil ho kardinalem.

5. Tato vznešená důstojnost neučinila na Svatého žádného dojmu, aniž způsobila změnu v živobytí jeho; zůstal i co kardinal tentýž skromný a pokorný Rajmund, jako před tím, a nosil tensýž sprostý oděv, jako před tím; a když mu v Barceloně vykazovali palác za příbytek, odešel rychle do kláštera, a tam žil ve své komůrce. Jednou v zimě přšelo celý den, tu potkal Rajmund žebráka na ulici, který neměl nic na hlavě stářím holé. Rajmund hned sejmuv vlastní klobouk pokryl jím hlavu stařečkovu. U vytržení na to podávala mu Panna Maria věnec květinový slovy: „Věnec tento zasluhuje ten, kdo daroval klobouk svůj starci chudému.“ — Rajmund odpověděl, že chce za odměnu jediné P. Ježíše Krista. Tu stál před ním Pán Ježíš s tím kloboukem na hlavě, který daroval Rajmund žebrákovi; spolu však držel v rukou ten věnec květinový a korunu trnovou nabízej mu obojí. Rajmund prosil o korunu trnovou, a když mu dána byla a zase k sobě přišel z toho vytržení, měl bolení hlavy, které mu až do smrti zůstalo. Z této klášterní samoty vytrhl ho najednou papež Řehoř IX., neboť povolal ho k sobě do Říma. Jen z poslušnosti opustil milou samotou. Přišed do Kardony několik hodin od Barcelony těžce se roznemohl, a přijav Tělo Páně 31. Srpna 1240. v 36. roce věku svého tam zemřel. An ho již za živa měli za Svatého, povstala hádka o mrtvol jeho. Hrabata Kardoni, jeho příznivcové, žádali, aby u nich, kde umřel, pohřben byl; duchovenstvo v Barceloně chtělo, aby u nich byl pochován, proto že tam se stál kardinalem, a klášter jeho totéž žádal, proto že byl jeho údem. Tu učinil prostý člověk kterýsi návrh, aby naložili rakev na vůz, a zapřáhli slepého mezka do něho, a kam rakev doveze, tam prý aby ho pohřbili. To se pak i stalo. Zapřažený mezek táhl několik hodin daleko, an veliké množství lidu jako za pohřbem táhlo. Konečně mezek stanul — právě před tou kaplí, kde se sv. Rajmund jako pastýř stáda otcovského tak často modlival. Patnácte let pozděj (1255) byl tam vystavěn klášter jeho řádu, ve kterém podnes jeho sv. ostatky se přechovávají.

Vyobrazuje se jako kardinal.

Utrpení za odměnu.

Stává výjevu, kterého svět nemůže zažiti a na kterém sobě zuby vylamuje, jak by to byl tvrdý kámen mlýnský — a tentýž úkaz jesti křesťanu krásným hlubokým tajemstvím. Přihází se totiž někdy, že některý milovník Krista za dobrý čin od Pána utrpením odměněn bývá. Mohls to již pozorovati v životě sv. Rosy; tolikéž dnes v životě sv. Rajmunda. Za jeho skutky, které z lásky k Bohu a k bližnímu vykonával, dopustil to Bůh, že byl trýzněn, jak někdy trýznějí dobytek — a za to, co dobrého prokázal žebrákovi na silnici, nežádá Rajmund sám za odměnu věnec květinový, nýbrž korunu trnovou. Rovně tak Božské máti, kterou sv. Rajmund tak vroucně ctíl a pod jejížto zvláštní ochranou stál, dostalo se v podíl po životě nevinosti a věrnosti plném nesmírné utrpení a hoře, když Syna svého na kříži musela vidět umíratí.

Utrpení totiž je neskončeně drahocenné zboží pro věčnost, když je totiž někdo po křesťansku snáší.

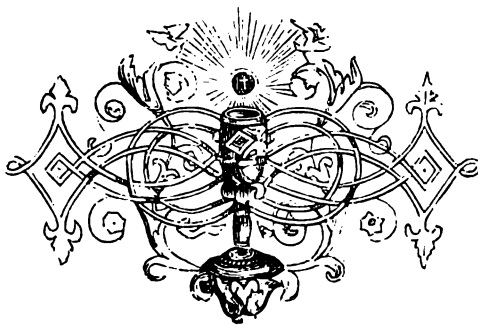
Máš-li hříchy na sobě, tož ono smyje ty škvřny s duše tvé, ono jest laciným očištěním; a nemáš-li za co těžkého se odkátí, tož je zase šňůrou perel, kterou můžeš sebou vzít až do záhrobí, která tě ozdobovati bude ve dvoraně nebeské a z nížto na věky se budeš těšiti.

To věří křesťan, a proto utrpením není nepřítel. Jistý mladý muž, který musel mnoho na světě snášeti, chválil a velebil za to Boha a pravil, to že prý mu Bůh poslal co

odměnu za to, že v mládí svém vždy laskavě s rodiči svými zacházel. Jak ty smýšlíš o utrpení?

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi dal sv. Rajmundovi takovou lásku k bližnímu, že se za něho i do zajetí dal: propůjč nám, abychom milosti Tvou ze zajetí hříchu vybředše láskou k bližnímu k Tobě dospěti mohli. Amen.

MĚSÍC ZÁŘÍ.

1. Září.

Sv. Jiljí, opat r. 700.

v. Jiljí, jehož slavnost dnes se světi, narodil se v první polovici VII. století v Athénách, hlavním to městě půvabné Grécie. Rodičové jeho byli urození a bohatí, ale byli také lidé velmi nábožní a bohabojní. I vedli jsou též synáčka svého ke všemu dobrému pečující o to, aby mu více statků duševních než-li pozemských zanechali. Jiljí nevida doma ničeho, než dobré příklady, a neslyše ničeho, než svaté řeči, stal se vzorem všem mladíkům a vůbec všem lidem ve všelikých cnostech. Byl nejvyš bohabojný, ke každému laskavý a vldný. Zvláště k chudým slynul laskou a hojně jim, kdy a jak jen mohl, pomahal. Když ještě chodil do škol, uzel jedenkráte na ulici chudého člověka, an žebal. I slitoval se nad ubohým tak, že svléknuv vrchní oděv svůj nuznému jej daroval, kterýžto sotva že veň se obleknul, nabyl úplného zdraví svého. Po smrti rodičů svých prodal veškeré statky své, a co za ně utržil, rozdal chudým a chorým, a tak věrně naplnil slova Páně: „Prodejte, co máte, a dejte v almužnu. Dělejte sobě váčky, kteří nevetšejí, poklad nehynoucí v nebesích, kdežto zloděj se nepřibližuje, aniž mol kazí.“ (Luk. 12, 33.)

Cnosti tak vznešené nedají se tajiti; protož i lidé, kteří o Jiljí věděli, velice ho ctili a k němu o poučení a útěchu chodili. Vida on, že by tím snadno

zpyšněti mohl; uzavřel domov a otcínu opustiti a někde ve skrytosti neznán Bohu sloužiti a v dokonalosti křesťanské prospívati. Pročež, opustiv vlast a otcínu ploul po moři k zemi Francouzské. Tu po veliké bouři, kterou modlitbou utišil, objevily se plavcům jasné břehy země Francouzské. Když k břehu přistáli, opustil Jiljí loď a do jakési jeskyně blíž ústí Rhodanu se ukryl. Ze vsák i zde od vesničanů vypátrán a navštěvován byl, zabral se do hlubokých lesů kdesi v krajině Nemeaus, kde se kořínky a vodou živil. Bůh mu poslal laňku, která ho mlékem silila. Po několika letech postřelil kníže té země na honbě laňku, která do jeskyně zalezla a sv. Jiljí vyradila. Kníže dal vystavěti na tom místě klášter, jehož sv. Jiljí prvním byl opatem. Boží pozhnání patrně se jevilo v celém tom okolí, a brzo tu stálo nové město, které po sv. opatovi nazváno bylo Saint Gillies (čti: Žili), odkudž do naší řeči přešlo: sv. Jiljí; vlastně se jmenoval Aegidius. Umřel pln zásluh r. 700. a stal se oblíbeným patronem lidu v esnického, rolnického a zemským patronem v Korutanech.

Svatého Jiljí máme a můžeme následovati i my,

1. když chudobu a nedostatek věcí pozemských trpělivě snášíme a s málem v chudobě jsme spokojeni: tak, že osud svůj tak milerádi přijímáme a snášíme, jakbychom si ho byli sami vyvolili; ani po více statků, zvláště cizích, netoužíme, tím méně jich vyhledáváme. Takovým způsobem alespoň to, což zbytečného jest, opouštíme, ba všecko Bohu odevzdáváme. — Takovýmto způsobem opustil všecko i sv. Petr, a ač chudý byl a ničeho neměl, předce mnoho opustil, proto že více nežádal. — Tak můžeš, křesťane! opustiti domov, když nežádáš mimo svůj přibytěk míti jiného skvostnějšího; tak můžeš i opustiti role a statek svůj, nežádaje mimo ten, co máš,

jiného většího a výnosnějšího. O kýžby všickni tímto spůsobem opustili zboží časné, nebylo by na světě tolik hříchů, a blaženější byl by život náš. Pramen zajisté všelikých hříchů je lakomost, kterou Bůh zapovídá říka: „Nepožádáš statku bližního svého.“ — Kdo tedy nedbá o statek, ujde mnohým hříchům. Nad to, co činí život náš tak trampotným a lopotným, než ona baživost po statecích, která čím více má, tím více chce, a nikdy stání a pokoje nemá?

2. Dále můžeme následovati sv. Jiljí, který vše opustil, tak, když ztrátu časných statků tiše a trpělivě snášíme, aniž se proto nehoršíme, aneb reptáme, nýbrž to považujeme za dopuštění nebo vůli Boží; takřka to, co ztrátou nebo škodou nám ušlo, Bohu ochotně zůstavujeme. Takovým spůsobem i Job sám sice dobrovolně statky své neopustil, ale podobně učinil, an trpělivě a tiše ztrátu svou snášel zcela Bohu se odevzdávaje a říká: „Pán dal, Pán vzal, budiž jméno Páně pochváleno.“ (Job 1, 21.) A takovýmto spůsobem můžeš i ty, křesťane, opustiti dům svůj, kdyby si o něj ohněm neb jinou nehodou přišel, když tiše a trpělivě poručíš Pánu ztrátu svou; tak můžeš opustiti pole své, když ti je bouře potluče neb povodeň zaplaví, a ty nereptáš a tiše snášíš nehodu takovou; tak můžeš opustiti ženu i dítky, jest-li že, když Pán je povolá k sobě, řekneš, s Helim: „Pán jest, nechť činí, co dobrého jest v očích jeho.“

3. Můžeme následovati sv. Jiljí v tom, že všecko opustil, tak, když všecku přílišnou starostlivost odložíme, jak sv. Pavel píše, majíce manželku, jak bychom jí neměli, majíce zboží jakoby naše nebylo, a ve světě živi jsouce, jakobychom ho neužívali; složivše, jak píše sv. Petr, všecku péči na Pána, jenž se stará o nás. (Petr. 5.) Jsou lidé, již ze starosti takměř nevycházejí, a nechť se děje co děje, všeho se strachují. Dokud jsou zdraví, bojí se nemoci, v nemoci sebe menší bojí se smrti. Když sejí, bojí se, že nevejde; vzešlo-li, bojí se, že dobře neodkvete; odkvete-li, bojí se, že nedozraje; dozraje-li, bojí se, že ho nesklidí; a když je ve stodole, i tu se ještě bojí ohně a zlodějů! — k čemu si mučiti život takovými starostmi zbytečnými? — Dobrý syn, jenž posud pod správou otce žije jsa budoucím dědicem statku jeho, málo o to dbá, zda-li se mu statek množí nebo tenčí; věda že pod péčí moudrého a laskavého otce stojí, nebojí se, že zahyne ani celým srdcem nelpí na statku. A tak bychom jednati měli i my, jsouce synové toho nejmoudřejšího a nejlaskavějšího Otce, a majíce k očekávání dědictví nejhojnější totiž život věčný; neměli bychom se příliš starati o statky pozemské, ale takřka v duchu všeho se vzdáti a všecko opustiti spočívající v lůně Prozřetelnosti Boží. Nebo kdo má mnoho statků, má mnoho starostí; kdo tedy umí tyto starosti od sebe odstraniti, má se za to, jakoby i statek svůj opustil; podobně jako ten, jenž ovoce u veřejné cesty nechává, zdá se, jako by je dal v šanc; ne jakoby ho v pravdě z hola opustil, nebo on chce to ovoce jednou těžiti, nýbrž že má o ně méně péče. Proto napomíná sv. Řehoř Vel.: „Držte alespoň ty věci, kteréž tohoto světa jsou, tak, abyste zboží pozemské měli, ne však, aby mělo vás.“

4. Nad to následujeme sv. Jiljí, který všecky věci opustil, když jsme hotovi, raději všecky statky časné opustiti a jich se zhostiti, než Boha těžkým hříchem uraziti. — Tak zanechal sv. Josef Egyptský plášt svůj v ruce chlipné Putifarovny a raději chtěl býti zbaven všeho, než aby tak hříšně zpronevěřil se pánovi svému. — Podobně můžeš a máš i ty, křesťane! opustiti všecky věci; kdybys k. p. nějaký pěkný dům sobě zaopatřiti (mohl pod tou výminkou, kdybys falešnou přísahu složil: tenkrát raději máš opustiti dům, než hříchem uraziti Pána Boha svého; anebo kdybys si k. p. mohl dopomoci k nějakému statku či poli tím spůsobem, žebys ho hleděl na někóm nepravdě vysouditi: tenkrát raději máš opustiti dům, než hříchem duši svou pokáleti; podobně máš opustiti rodiče, kdykoli by

tebe k něčemu hříšnému naváděti chtěli; bratry a sestry, kdyby tobě byli ku pohoršení nebo překážkou k spasení, jakož v skutku učinil znamenitý kanclér Anglický Tomáš Moorus, který, an mu choť radila, aby aspoň na oko nešlechtně počínání krále Jindřicha VIII. schvaloval a tak sebe zachoval, neučinil toho, nýbrž raději ztratil života svého.

5. Konečně můžeme následovati sv. Jiljí, který všecky věci opustil, tím, an sebe sami mrtvíme a časných žádostí, jichžto bychom lehce ukojiti mohli, se dobrovolně odříkáme, a takto i v bohatství a majíce hojnost všeho střidmý a bohobojný život vedeme, ne sice z lakomství, jakobychom toho sobě nepráli, nýbrž že jest to krásné a Bohu libé. Kdož tedy při svých statecích sám sobě podobnou uzdu položí, ten jakoby jich opustil, neboť se vzdává rozkoší, jichž snadno užiti mohl. Pán Ježíš dí ve sv. Evangeliu: „Jsou panicové, kteří se sami v panictví oddali pro království nebeské.“ (Mat. 16.) — Tak i ty, křesťane! máš a můžeš opustiti dům, když zbytečné parády se střežíš, a ač postaven v důstojnosti, sobě odříkáš hody, nádherná roucha, četné služebnictvo, kvasy a vyrazení; tak i ty máš a můžeš opustiti statek, když prodáv obilí na trhu neodchýlíš se hned k Židovi na kořalku, který tento zlořečený nápoj strojí jen pro křesťana, sám pak se ho netkne. To v jiných krajích nevidět, aby lid venkoský z trhu tak šel opilý domů, že je hanba s mnohým z nich na silnici se setkati. Tak máš a můžeš opustiti ženu, když i v rozkoších manželských, obzvláště jest-li opilý, uzdu sobě položíš, proto že dítky v obžerství zplozené na těle a na duši mrzáci bývají.

M o d l i t b a.

Spravedlivý Bože! nauč nás, prosíme, po časném zboží tak toužiti a je hledati, abychom věčného dobra neztratili, aniž příčinou byli, aby jiní skrze nás o věčné blaho se připravili. Skrze Pána našeho Ježíše Krista. Amen.

2. Září.

Sv. Štěpán, král Uherský r. 1038.

Nejkrásnější perly na koruně sv. Štěpána krále jsou:

1. rozšíření kř. náboženství. Maďari byli se uhostili v polovici IX. století v Pannonii, a po jedno celé století byli bičem na celou Evropu, nebo byli loupežníci, při čemž na jejich pokřesťanění nedalo se ani pomysli. Teprv když dokonale poraženi byli na poli Ličanském (r. 955.), dali pokoj, a nyní i Evangelium pokoje mohlo se ujímati v srdcích jejich. O těchto dobách sice jejich pohlavár Gyula v Cařihradě křesťanem se byl stal, a dcera jeho Šarolta choť svého Geisu krom mnoha jiných byla přiměla ku přijetí křestu svatého. A však Geisa stavěl sice chrámy, ale obětoval zároveň i modlám. Teprv synovi jeho Štěpánovi I. bylo pozůstaveno, aby víru křesťanskou do Uher uvedl a Uhry do počtu států křesťanských vřadil. Nastoupiv vládu zvítězil nad pohanskou stranou pod praporem sv. Martina, odňaté krajiny zalidnil kláštery, ze kterých byl první sv.-Martinský. Se vším důrazem provedl nyní Štěpán uvedení víry kř. Pomocníkem v této práci byl mu opat sv.-Martinský Anastasius (G. Astrik). Biskupové Pelegrin z Pasova a Vojtěch z Prahy vysílali sem misionáře; sv. Vojtěch osobně v této zemi

apoštoloval a v Ostrihomě (r. 983.) Štěpána pokřestil, a udatný, spravedlivý, velkodušný, až za Svatého prohlášený Štěpán I. dokončil krásné to dílo, propůjčiv zemi své politické a pevné církevní zřízení. On založil čtvero opatství benediktinských a arcibiskupství v Ostrihomě (Gran), a osm biskupských sídel: Vesprim, Ráb, Jáger (Erlau), Vácov, Pětikosteli, Bačku, Kološu. Potom poslal do Říma Astrika s vyslanstvím a s prosbou, aby papež Ostrihomské arcibiskupství potvrdil a jeho králem jmenoval. Papež Sylvester II. vyznamenal ho titulem: rex apostolicus, (král apoštolský), a poslal mu zlatou korunu a zlatý kříž, který se podnes před králem Uherským jako před nějakým biskupem nosívá. Zbožný král postavil celé království pod ochranu P. Marie. Zemřel v den nanebevzetí P. Marie r. 1038. Benedikt IX. prohlásil ho za Svatého. Innocenc XI. ustanovil svátek jeho na 2. Září; jen v Uhřích co zasvěcený den světí se 20. Srpna (sv. Bernarda). Když panovníci a mocnáři světa netoliko zemského ale i nebeského království hledající apoštoly Páně se stávají, když císařové a králové s trůnů svých sestupující a koruny své s hlavy skládající před Bohem kolena sklání a učitelé lidu se stávají: tu slaví náboženství své největší vítězství. Ó by sobě tento příklad často na paměť uváděli lidé vyšších stavů v takové krajině, kde obecní lid zřídka tu radost má, aby jen svého úředníka ve svém chrámě uhlídal!

2. Ustanovení vrchnosti a pořádku v zemi Uherské. Lidé toho národa, který v onom čase do krajiny této vpadl a ji obýval, nalezali se ještě větším dílem ve stavu surovosti a nevzdělanosti; vojny a boje byly jejich nejmilejší zábavou, násilí a nepořádek panovaly všude; silnější potlačoval slabšího, pocestní nikde neměli dostatečné bezpečnosti, vraždy nikdo netrestal, poněvadž nebylo zákonů a vrchnosti. Lidé žili pod širým nebem aneb v podzemních jamách, na poli a po pouštích, nemajíce domů a příbytků, leč chatrné stánky a boudy; nehledali chleba svého orbou a hospodářstvím, ale žili buď v lenosti, nebo loupeží a krádeží. Sv. Štěpán byl první, který krajinu na jisté stoly rozdělil, který v každé stolici, městě a osadě soudy a úřady ustanovil a tím národ k pracovitosti, ku vzdělanosti, vůbec k občanskému pořádku vedl. A tato zásluha prvního krále země Uherské, jak obtížná byla, tak pěkná a užitečná jest. — Úřady musejí býti, chceme-li míti v zemi pokoj a bezpečnost, pořádek a štěstí. Pravda sice, že šťastný ten člověk, jenž úřad málo neb nikdy nepotřebuje — který nikdy se nesoudí a nežaluje. A bylo by práti, aby se zbytečnými staly žaláře a vězení, pouta a okovy. Nicméně je dosti lidí, kteří nespravdlice se svědomím a náboženstvím musejí rukou spravedlnosti světské k pořádku nuceni býti. A když nyní, kde máme úřady, je tolik zločinců a vězňů, tolik klamu, loupeže a vražd se provádí: co by lidé dělali, kdyby žádná vrchnost meče spravedlnosti v ruce nedržela?

3. perla v koruně svatého Štěpána je uvedení snášlivosti mezi rozličné národy země Uherské. Krajina Uherská měla od počátku rozličné

obyvatel, rozličné řeči a národy. Tuto rozličnost uměl sv. Štěpán jako moudrý a spravedlivý vladař v jeden svazek pěkně a pokojně spojit. Jiní panovníci byli by žádali všechny jiné národy vypleniti, všechny jiné řeči vykořeniti, a jeden toliko národ uvesti; než právě proto byliby snad celé potoky nevinné krve vycedili, dlouhé války vedli, tvrdé zákony a nelidské přípravy ustanovili, jiné národy a jazyky potlačující a křivdu jim činíce. Štěpán král tak neučinil; on věděl, že láska ku vlastní řeči a národnosti každému vštípena jest, že ona je hlas Boží v nás. On věděl, že národy již skrze to dosti nešťastné jsou, jest-li že vlast a samostatnost potratili; a že takové národy ještě nešťastnější činiti, jest nespravedlivé a ukrutné; proto on všechny zde bydlící národy, jako otec dítky, pod svou berlu a ochranu přijal. Ve své závěti di synu svému Emerichovi: „Synu můj nejmilejší! ty sladkosti srdce mého, ty naděje budoucích potomkův, prosím a napomínám tebe, abys nejenom ke svým vlastním, domácím a pokrevným lidem byl příznivý a náchylný, ale i k sousedům, k cizozemcům a všem krajiny tvé obyvatelům bez rozdílu řeči a národnosti. Nebo království jednoho jazyka a národa je křehké a slabé. Proto poručím a ukládám tobě, abys všechny rovným právem miloval, chránil a zastával, aby tak toto tvé království kvetlo, a koruna tvá byla slavná.“ — Tak smýšlel sv. Štěpán, zakladatel Uherského, z rozličných národů hned na počátku složeného království. Nyní se říká v Uhřích: „Kdo v Uherské krajině žije, ať Uherskou řeč mluví.“ — Než ale: co člověk má víc milovat, co jemu Bůh dal, či co mu lidé vnucují? — Jako rozliční národové jednoho panovníka, tak mohou míti i jednu vlast. Je to sice prospěch, když v celé zemi jedna řeč panuje; ale co řízením Božím se stalo, nemáme násilně měniti. Dobrodiní vnučené není dobrodiním. Rozličnost řeči má i něco dobrého a příjemného. Jako věnec je krásnější, ve kterém jsou kvítky rozličné: tak je i s krajinami. Čím víc národů, tím větší rozmanitost, řevnivost, usilovnost.

4. perla v koruně sv. Štěpána jest účastnost našeho národa jak v opatření tak udržování koruny sv. Štěpána. Naši předkové nelad, neklid a nepořádek sněsti nemohli, proto kdekoli se nový život ukazoval, nový pořádek vznikal, buď doma, buď u sousedů, tam se shromáždžovali, připojovali, spoluvyvíjeti a stavěti pomahající. Tak učinili Slované i v Uherské krajině. Potom, jakž od příšlých sem Maďarů kvetoucí již krásně Slovanský život občanský a náboženský zničen byl, a za dlouhý čas zmatek a neřád panoval: naši předkové nemyslivše na vlastní ztrátu, aniž místa davše pomstě, připojili se jako včely nemající matky k sousedům a hostům, a pracovali s nimi spolu na uvedení vypuzeného křesťanstva. a k tomu cíli na dobytí a donešení koruny a berly královské, kterou propůjčovati tenkrát toliko Římský papež právo měl. Jíž tehdáž, když byl Štěpán knížetem, klestili jemu Slované cestu ke koruně královské. Nebo když se větší díl Maďarů pod vůdcem Kupou proti němu byli zbourili, knížectví ho zbavití a křesťanskou víru

zahladiti usilovali: tenkrát křesťanští Slávové od Moravy a Tater ve hrozné bitvě u Hronu svedené Štěpánovi ke slavnému vítězství dopomohli, o čemž nejen naše národní pověsti a zpěvy, ale i dějepisné svědectví cizích zprávu podávají. Toto vítězství nad pohany a toto ochránění křesťanského náboženství v Uhřích získalo sv. Štěpánu přízeň a lásku sv. Otce. Štěpán a otec jeho Geisa náš národ milovali zvláště, a rodákův našich nejraděj užívali ku provedení zámyslů svých. Proto sám Štěpán, než se stal křesťanem, měl slovanské jméno Vojík (Vojko); proto si muže z našeho rodu, někdy učitele Vojtěchova, nyní pak miláčka svého Radlu (Astrik) v Uhřích zůstávajícího vypravil do Říma za vyslance. Po něm poslal Sylvester II. korunu (původně knížeti Polskému určenou). Odtud vidíte, že na koruně sv. Štěpána náš národ nemalý podíl má; tuto korunu i napotom často chránil a bránil.

5. perla v koruně sv. Štěpána je jeho krásná, křesťanská smrt. Poslední leta života ztrpčily mu rozmanité nemoci, kterými ho Hospodin navštívil; než ale duch jeho neklesl, ač tělo bylo sklíčeno. Pomněnka na trpícího Spasitele dodávala mu trpělivosti. Téhož času, an nemocen na lůžku ležel, použili někteří, s jeho přísnou a přímou spravedlností nespokojení pánové, a najavše vražedníka zabiti ho chtěli. Sotva ale že najatý vrah do komnaty královny vrazil, padl na něj takový strach, že se hned z hanebného předsevzetí vyznal, o milosrdenství prosil, jehož mu také velikomyslný král udělil, ale druzí souvinníci, jak toho zákon žádal, hrdlem spravedlnosti zadost učiniti museli. Cítě konečně, že hodinka přichází, svolal všecko panstvo, kázal jim, aby zachovali věrnost k sv. Stolicí, aby se vespolek snášeli, pravou víru hájili, přikázání Boží věrně ostříhali a opatrně nového nástupce ustanovili. Na to poručiv království do ochrany P. Marie, dal se zaopatřit a umřel, jak si přál 15. Srpna na den Nanebevzetí P. Marie 1038. Syn jeho, co mu zůstal na živě, jediný Emerich též záhy zemřel. Církev ho ctí za Svátého (4. Listopadu).

M o d l i t b a.

O Bože! dárcce všeho dobrého, uděl nám milosti a síly, abychom věrně následující příkladu sluhy Tvého, sv. Štěpána, cestou spasení zmužile kráčeli a všech zkoušek, jimiž nás dobrota a moudrost Tvá navštíviti za dobré uzná, trpělivě a oddaně do vůle Tvé snášeli k oslavení nejsv. jména Tvého. Amen.

3. Září.

Sv. Serapia r. 120.

Sv. Serapia narodila se v Antiochii z rodičů křesťanských, kteřížto se odstěhovali, když v Antiochii křesťanům veliká protivenství byla nastala, do Říma, kdež také v Pánu zesnuli. Serapia jsouc teď vši pomoci zbavena, vstoupila do služby u jedné vdovy, jménem Sa-

bina. Tato byla ovšem ještě pohanka, a však vedla život počestný a prokazovala lidem mnoho dobrého. Mimo to byla u dvora císaře Vespasiana u veliké vážnosti, proto že byl její nebožtík manžel, Valentinus, znamenitý a slavný důstojník ve vojště císařském. Sabina jsouc, jak řečeno, žena dobrotivá chovala Serapii velmi dobře, ano v krátkém čase učinila ji svou přítelkyní a důvěrníci. I byla Serapia takového vyznamenání všelijak hodná, jsouc nejen tváří sličné a mravů ušlechtilých, nýbrž i skromná, rozšafná a spravedlivá. Serapia jsouc od maličkosti navyklá povinností víry své, neopominula ani v domě modloslužebné přítelkyně věrně zachovávat, co sv. Evangelium vyznavačům svým za povinnost klade. I neušlo to pozornosti Sabiny, že mladá její přítelkyně velmi ráda se modlivá, tělo krotí, nad smysly bdí, slovem život vede od pohanů naskrz rozdílný.

2. I otázala se jí jedenkrát po příčině tak neobyčejného obcování. Serapia vyložila jí vše, jak mohla a uměla, a to sice s tak znamenitým prospěchem, že Sabina jejími slovy a příkladem pohnuta přijala víru a křest sv. a za to Bohu vroucně děkovala. Serapia byla jí teď mnohem dražší a milejší; Sabině byla Serapia teď dcerou, a Serapii Sabina matkou. Obrácení tak znamenité paní na víru kř. nemohlo zůstatí tajno. Uslyšev Beryllus, vladař Římský, že Sabina Serapii svedená vlastenské bohy opustila a v Krista uvěřila: poslal hned pochopy, aby Serapii jali a na soud postavili. Ale Sabina nechtěla milou dceru svou Serapii opustiti, a provodila ji k soudu. Beryllus užřev Sabinu, anaf nebyvši povolána tu stojí, obrátil se k ní a trpkými slovy jí vytýkal, že nepamětliva důstojnosti a rodu svého křesťanům se přiměšuje a tím sebe snižuje, bohy pak uráží. I napomenul ji, aby opustivši svůdnici Serapii v pokoji domů se vrátila. Ale Sabina nebyla z těch, kteří Boha před lidmi zapírají a přátel svých v čas nouze a potřeby opouštějí; nýbrž odpověděla statečně: „Kéž bys se i ty dal slovy této, svaté panny přesvědčiti jako já, a kéž bys ustoupil od nečistých duchů a poznal pravého Boha!“ — Tato slova a důstojnost na tváři její zářící zarázila Berylla, že jí i se Serapii bez úhony odejiti nechal.

3. Sabina uvažujíc, že nebezpečí od milé Serapie jen vzdáleno jest, nikoli ale odstraněno, chtěla ji ukryti a jí takto muk a násilné smrti zbaviti. Ale Serapia bránila tomu řkouc: aby se o ní příliš nestarala. Obávání Sabinino vyplnilo se příliš brzo. Již po třech dnech přišli zrovna od Berylla vyslaní drábové s přísným rozkazem, aby Serapii samotnu na soud pohnali. Serapia šla bez odporu, jí v patách ale Sabina. Znamenajíc tato, že milené dcery z rukou práva krvavého nevyvábí, pohrozila Beryllovi tresty Božími, kterým neujde a odesla s pláčem domů. Serapia přirozenou sličností se skvějíc, již čistota a nevinnost duše dodávaly půvabů vyšších, stála před Beryllem klidně a pokojně. Duše její doufala v pomoc a posilu od Boha. Tu řekl k ní vladař: „Serapie! obětuj bohům nesmrtelným, jimž císařové obětují.“ Serapia odvece neohroženě: „Já se bojím Boha všemohoucího, a klaním se Tomu, jenž

stvořil nebe a zemi a všecko, co v nich jest; ti však, jimž mi obětovati kážeš, nejsou bohové, nýbrž ďáblové, a těm se klaněti nesmím, jelikož jsem křestanka.“ Na to Beryllus: „Jdi tedy a obětuj Kristu svému!“ I odpověděla Serapia: „Denně Mu přináším oběti, klaníc a modlíc se Mu dnem i nocí.“ — „Kde pak jest chrám Kristův?“ tázal se nyní Beryllus, „a jakých tam obětí přinášíš?“ — „Má obět jest,“ odpověděla Serapia, „že se snažím v čistotě sebe zachovati a s milostí Boží i jiných k témuž vyznání přivesti. Nic není krásnějšího, než pravého Boha poznati a nábožným životím Jemu sloužiti. Pakli s pomocí Boží čistou se zachovám, budu zajisté chrámem Božím, neboť Písmo sv. dí: Vy jste chrám Boží, a Duch Boží přebývá ve vás.“ — Na tato slova ptal se vladař řka: „Tedy přestaneš býti chrámem Ducha sv., když porušena budeš?“ — Serapia odpověděla: „Kdo chrám Boží porušuje, toho rozptýlí Bůh.“

4. Smyslu slov těch nerozuměje Beryllus dal pannu do hanebné jakési komnaty odvesti, kdež rozpustilá a chlipná mládež svévoli své s ní míti měla; jsa toho domnění, že mnohem povolnější bude k modlám, když by čistota její vzala porušení. Serapia přišedši na místo hanby poklekla modlíc se k P. Ježíši vroucně, aby čest její chránil. A byla vyslyšena. Neboť sotva že modlitbu svou dokončila, přišli dva drzí a nestydatí mladíci se zlým úmyslem v tu komnatu; ale sotva že vkročili, padli hned jako malomocní na zem, na níž po celou noc jako mrtví leželi, co zatím panna sepatýma rukama na kolenou k Bohu se modlila vroucně díky Mu vzdávajíc.

5. Druhého dne podivili se nemálo vyslaní od vladaře vyzvědači, když uzteli, co se stalo; i navrátivše se k vladaři podali mu zprávu o všem, co a jak shledali. Ten dal si Serapii opět předvolati a vytýkal jí, že je čarodějnice. Aby dokázala, že neumrtvila mladíky tajnými kouzly, pravil jí, aby modlitbou zase je vzkřísila. Serapia pomodlivši se znamenala mladíky sv. křížem, a oni obživli a hned vstavše o nevinosti a neporušené čistotě sv. panny zjevně svědectví dávali. Ale zatvrzelý vladař i tento zázrak za pouhé čary pokládaje dal neporušenou pannu nejprv potupně obnažiti, potom na celém těle pálení a konečně ubijeti. Konečně jí hlavu stali. To se stalo r. 119. Sabina pochovala tělo drahé Serapie. Nasledujícího roku (120.) dal sudí Espidius i Sabinu přivesti a 29. Srpna stíti. Její tělo bylo do hrobu sv. Serapie položeno. Posud stojí v Římě chrám ke cti sv. Sabiny r. 430. vystavěný.

Sv. Sabina a Serapie vyobrazují se co matrony Římské s mečem v ruce.

o stavu čeledínů.

Jako sv. Serapia musejí až podnes mnozí mladíci a mladice do služby se dáti; ale bohužel! málo kteří jsou ješto by se stavem svým tak spokojeni byli, jako tato Svěťice. Nedá se zapřítí, že stav lidu služebného bývá často dost obtížný a tvrdý; ale obtíž tu cítivá jediné ten, kdo na stav svůj hledí okem světským, okem tělesným, okem sobeckým. Člověk takový nevidí a nenalezá nic na svém

stavu, co by ho těšilo; ano, že musí sloužiti, poslouchati a pracovati, pokládá za největší neštěstí, za břemeno nesnesitelné. On by sám rád panoval, poroučel a zahálel; závist vykouká ze všech jeho myšlének, řečí a skutků, a slova: „Proč jest on mým pánem?“ bývá jediným předmětem, jež v závistivé hořkosti na mysli přemítává, a tak proti Bohu neustále reptá a o časnou i věčnou blaženost se okrádá. — Kdo však tichým okem pravého křesťana stav svůj pozoruje, brzo v něm najde mnoho pramenů všemožné blaženosti. Víť on zajisté, že i sám P. Ježíš na svět přišel sloužit jiným, že i nohy myl učenníkům. Víť on, že je to tajemnou vůlí Boží, aby jeden poroučel, a druhý poslouchal; a právě proto, že je v tom vůle Boží, milerád se jí podrobuje. Víť, že blaženěj je poslouchati než poroučeti, a že před Bohem je roven s pánem svým.

Naopak zase páni sami ztrpčují druhdy čeledínům bez toho těžký jejich stav, a mají se knim chovat jako Sabina k Serapii. Na pohled zdálo se, že je Serapia služkou Sabiny; v pravdě samé považovala Sabina služku svou za svou učitelkyni, jelikož skrze ni slovem a skutkem dostalo se jí největšího štěstí, živé víry v Ježíše Krista. Právě proto, že Sabina skrze Serapiu přišla k poznání víry, a sv. duše Serapiina rozžhala i její duši vírou a láskou, jako se svíce na svíci rozžihá: tudíž poznávala Sabina pravý poměr, jehož stávalo mezi ní a děvečkou její, že totiž to děvče je největší dobrodějkou její, ano žeť se stalo takměř roditelkou duše její!

A však zcela jináče to mezi námi chodívá. Tu se domnívá páni, že neskončeně vysoce povýšena jest nad služkou svojí; ona na to nepomýšlí, se služkou se modliti, aneb snad od ní slovo ku napomenutí přijmouti. Ano jsou vzácní páni, kteří si ani nemohou pomyslití, že na onom světě čeledíni jim rovni býti mají. Taci ovšem tam pod čeledíny státi budou, což bude jejich mukou, že ty, jež zde za nižší bytnosti považovali, tam nad sebou viděti budou. Proto považuj jich i zde za bratry a sestry v Kristu.

Modlitba.

O Bože! který jsi ráčil rozličné stavy ve společnosti lidské ustanoviti a každému jeho povolání vykázati: rač, prosíme, milost mi propůjčiti, abych povinnosti stavu svého rád a věrně konal a bližnímu prospěšným se stal na přímluvu sv. Serapie a Sabiny, skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

4. Září.

Sv. Rosalia, mučennice r. 1160.

▼ Palermě, hlavním to měště požehnaného ostrova Sicilie, táhne dnešního dne každoročně nesmírné množství lidu ve slavném průvodu, který v lesku a slávě rovně hledá, ulicemi. Všecky domy jsou co nejkrásněji ozdobeny; veškeré duchovenstvo těch 79 klášterů města, arcibiskup s duchovenstvem svým, i král s dvořanstvem svým, veškeré vojsko vyprovázejí průvod ten, všemi zvony se vyzvání, lodi v přístavu vztýčují své korouhve, a země se chvěje rachotem jejich děl, spojených s ranami z děl pevnostních. Nevyslovný je jásot lidí, který zvučnými zpěvy a hlasitou modlitbou svou radost na jevo dává. A komu platí tato vznešená slavnost? — Jedné svaté panně, která jiných činů nedovedla, leč že po mnohá leta světu neznáma, ale Bohu ovšem známa,

vedla život nejprísnejší kajcnosti, a jejížto kosti nyní ve zlaté rakvi po ulicích města se obnášejí. Tato panna jest sv. Rosalie, dcera hraběte Sinibalda z Roses a Kviskvina, z císařského rodu Karla Vel. Její matka byla spřízněna se dvorem královským; královna sama jí byla s přízní svou nakloněna, a tak byla Rosalie vychována jako dcera nějakého knížete, a však nebylo opomenuto, srdce její naplňovati sv. bázní Boží a získati pro cnost. V nečistší nevině byla dospěla v pannu, před očima jejím rozvíjel se svět s jeho leskem a rozkoší; mohlať všeho užiti, čím jen srdce lidské se může potěšit; a však Bůh byl tuto pannu vyhlídnul za nádobu své milosti a jí poznati dal pomíjivost všech statků a rozkoší pozemských. Nádhera dvoru, radovánky byly jí se znechutily; v tiché ustraněnosti chtěla sloužiti Božskému Spasiteli, Jemuž se byla věnovala za choť. Poznávajíc však dobře, žeby v královském paláci nemohla provesti umysl svůj, milost Boží pak mocně jí pobádala, aby se odřekla světa: tudíž zcela po-

tajmo opustila rodiče a královský dvůr a zaměřila cestu svou pod ochranou P. Marie, již se s dětinnou důvěrou byla svěřila, na horu Montreal, několik tisíc kroků od Palerma vzdálenou. Tam byla na jednom pobočí skalnatá jeskyně, do které se jen s vrchu mohlo sestoupiti otvorem úzkým, a v ní byl kámen posteli podobný. Do této jeskyně vedl jí Duch Páně; v této jeskyni zarazila příbytek svůj, zde chtěla sloužiti nejčistší lásce, P. Ježíši, a spočívati na nejsv. srdci jeho. To dosvědčuje nápis, který byl nalezen nad vchodem a zní takto: „Já Rosalia, dcera Sinibalda pána z Montrealu a Roses, zvolila jsem z lásky k P. Ježíši, svému Vykupiteli, jeskyni tuto.“

2. Nesmírná byla bolest rodičů, když pohřešovali milou dci svou; na všechny strany rozesláno posly, aby jí hledali — ale všechno nadarmo! Zatím žila Rosalie

blaženě v úkrytu svém; skromný pramínek hasil její žížeň, lesní ovoce bylo jejím pokrmem, kamen jejím lůžkem a modlitba i rozjímání její slastí ve dne v noci. A však i v samotě neušla pokušení. Satan, který se i na Syna Božího odvážil, blížil se i k sv. panně a hleděl prudkými útoky odvesti srdce od sv. lásky. On jí pořád ličil živě před očima veselý, skvělý život při dvoru královském, a neustále jí pošeptával, že by i tam mohla bohabojně žiti, ano u prostřed světa ještě mnohem více dobrého způsobiti než zde v té pusté osamělosti. Rosalia však, osvícena světlem nebeským poznala hned léčky nastražené ošemetného nepřitele; ona se byla věnovala Spasiteli a zůstala Mu věrnou. Čím vřelejší bylo pokušení, tím vroucnější modlitba její, tím přísnější život její. P. Bůh však nenechal její těžký zápas bez odměny; blažený klid pronikl jí a uhostil se v srdci jejím, nebeskou slastí chvěla se útroba její. Kristus P. se jí častěji zjevil a těšil ji, též jeho nejsv. Máť a ss. andělé potěšili jí návštěvou svoji.

3. Když byla drahně času v té jeskyni ztrávila, byla napomenuta nebeským zjevením, aby tu jeskyni opustila a stěhovala se na horu půl hodiny od města Palerma vzdálenou, která nyní slove „Monte Pellegrino“ (hora poutnická). Na temenu té hory nachází se jeskyně, víc než sto střeoviců hluboká, v hloubi široká, a při území opatřena malým otvorem. Z hory té se otvírá půvabný rozhled; s jedné strany se prostírá nepřehledné moře, které se s vlnami svými o skálu rozbíjí, na druhé straně rozkládá se pestrý obraz malých pahorků plných vinic a kaštanů, mezi nimi vždy svěží louky a úrodná pole, a na břehu moře překrásné město Palermo s jeho paláci a chrámy. Zde tedy na této hoře žila Rosalie až do smrti své. Když z jeskyně vyšla, mohla snadno viděti v lesku slunečném palác rodičů svých, kteří ještě pořád smutek nesli pro svou dceru ztracenou, a neustávali po ní pátrati, a však Bohu žel! jí nemohli naleztí více. Vyslání poslové byli sice uhodili na jeskyni s nápisem, ale Rosalia již se byla zase z ní odebrala nezanechavši po sobě stopy nižádné.

4. V nejhlubší skrytosti byla posud strávila dny své Rosalie; trávic dny na rozjímáních a pozírajíc u viděních věci nebeské necitila touhy, jež by jí k návratu do světa pobádala. A blížil-li se pokušitel, aby jí v předsevzteti jejím zviklal, tu pohledla na jednoduchý kříž, který ozdoboval jeskyni její a volajíc: „Z lásky k Pánu mému! Tobě k vůli, o Pane můj!“ zapudila ducha zlého. — Ovšem k tomu zapotřebí síly nadlidské, snáseti obtíží tak úžasných; ale láska činí vše lehké a sladké, a Pán odměňuje bohatě vše, co člověk pro Něho činí a snáší. Častěji přijala též zázračným způsobem chléb andělů, a nebeské útěchy rozněcovaly jí vždy znovu k nové horlivosti.

5. Konečně přišla doba, kde měla dokonati obět lásky své. Anděl jí oznámil hodinu smrti, po které neustále vzdychala, nikoli, aby svým trápením ušla, nýbrž aby spojena byla s ženichem svým. Majíc ležeti kříž na prsou usuula v Pánu bez bolesti. Kámen, na kterém zesnula, byl též její rakev, a jeskyně, ve které žila, hrobem jejím. Nikdo nevěděl o smrti její.

ale z toho nápisu, který nalezen byl v jeskyni na hoře Montreal, kde dříve žila, souděno, že je Svatá, což Bůh i potvrdil mnohými zázraky a rozličným zjevením oznámil. Uplynulo čtyry sta let, a posud nebyl hrob její zjeven. Tu se libilo Bohu konečně oslavit tělo této panny čisté. R. 1624. bylo město Palermo navštíveno strašnou ranou morovou; lid volal k nebi o pomoc a vzýval zvláště sv. Rosalii o přimluvu. A hle! nyní bylo zázračným způsobem tělo její nalezeno. Jeden nábožný měšťan v Palermě obdržel zjevení, že dřív mor nepřestane, až tělo sv. Rosalie bude vyzdvíženo a do Palerma přinešeno. Hledali i našli je konečně kapající s hůry vodou jako krystálem potažené. Pravice byla položena pod hlavou, levice třímala kříž na srdci. Ve všeobecném jásání bylo nyní sv. tělo vyzdvíženo, do skvostné rakve položeno a do města přenešeno. Hned přestala morová rána. Brzo stál ve městě i na té hoře kostel ke cti sv. patronky Sicilianské. — Také r. 1743. osvědčila se její přimluva způsobem divotvorným, neboť Palermo i ostatní města sicilská, kteráž se sv. Rosalii byla do ochrany poručila, uchovala se od rány morové, kdežto toho roku pustošila hrůzně Messinu, město sousední.

Vyobrazuje se v rouchu ctihodném, věnec růžový na hlavě — jak leží mrtvá v jeskyni, či jak se modlí.

Pohřeb katolického křesťana podoben triumfu.

Jako sv. Rosalia ve vítězoslávě přenešena byla z příbytku svého do chrámu v Palermě: tak posud pohřeb věrného katolíka je podoben slavnému průvodu vítěze.

1. První pocta, která se prokazovala vítězům ze šťastného boje se vracejícím, v tom záležela od jakživa, že jim lid se staršími a představenými svými v hojném počtu a s radostí vycházel v ústrety. Tak se dělo již tenkrát, když David porazil Goliáše z bojiště se navracel. Neboť vyšly ženy ze všech měst Israelských vstříc s bubny a s veselostí velikou, prozpěvující a řkouce: „Saul porazil 1000, a David však 10.000. A zrovna taková děje se pocta křesťanu katolickému, když po skončeném boji vezdejším k Bohu se vrací. Také jemu vychází lid věřící s pastýřem duchovním v čele v ústrety; i kladou tělesné ostatky jeho na svá ramena, na hřbitov k tichému odpočinku je nesouce s tou zbožnou k Otci nebeskému prosbou, aby také duši bratra zesnulého Kristus s průvodem svých ss. nebešťanů a s milostivým uvítáním vstříc přijíti ráčil.

2. Dále se od starodávna stávala vítězi z boje jdoucimu ta pocta, že jej u setkání nejpřednější z lidu slovem důstojným pozdravil, skutek jeho slavný chvalořečí připomínal a velikou o celý národ zásluhu velebil. A pocty podobné dochází také křesťan v Pánu zesnulý. Také jej pozdravuje pastýř duchovním co hlava věřícího lidu slovem důstojným, slovem modlitby církevní, vzýváje Boha za blaho a spásu duše jeho. A když lid u těla zemřelého poklekává, a rakev jeho křížem sv. žehná, tu rovně slovem zajisté nejdůstojnějším, slovem křesťanské lásky a přimluvy bratra zesnulého naposled pozdravuje.

3. Dále u přivítání vítěze to obyčejně se dalo, že se mu na osvědčení vděku a společné uznalosti podával nějaký vzácný dar, k. p. zlatý řetěz, zlatá koruna neb věnec perlami posetý, či vavřínový a t. d. A totéž stává se křesťanovi zesnulému. Také jemu podává se dar vzácný: perle svěcené vody padají na jeho rakev, a posvátný zápal kadidla nad ním se vznáší na svědectví, že i tělo křesťana věřícího jest svaté, jako chrám Ducha sv., přijímáním sv. svátostí posvěcený, na němž jedenkrátě sláva Boží bude zjevena při radostném z mrtvých vstání.

4. V čele slavného průvodu, když se vítěz z boje vracel, nesla se vždy korouhev neboli prapor, pod nimžto se boj šťastně svedl a vítězství dobylo. A podobně i křesťanovi při jeho pohřebním průvodu v popředí se nese ten pozeňnaný prapor, pod jehož záštitou běh života dokonal, boj vezdejší dobojoval. Kříž sv. nesen bývá v čele křesťanského pohřbu; a to jest ona korouhev slavná, jižto se nebožtík při těžkostech zápasu vezdejšího sílil, jižto se v svých zármutcích těšil, v nížto všecku svou naději skládal a skrze kterou také milost u Boha očekává.

5. Vítěz z boje šťastného se vracející kráčel u svém slavném průvodu pod skvostným baldachínem, a před ním i kolem něho nesly se pochodně, světlem jasným pro větší oslavu planoucí. A takové též pocty zesnulý křesťan při svém pohřbu dochází. Také on odpočívá pod baldachínem, pod pokrovem, ozdobou sv. kříže okrášleným na znamení, že jest vykoupencem Ježíše Krista a nápadníkem onoho dědictví, jehož nám smrtí svou na kříži Syn Boží vydobyl. A světla při marách vyobrazují onu vroucnou všech přítomných žádost, aby světlo věčné bratru zemřelému před obličejem Krista vzešlo a svítilo.

6. Průvod vítěze z boje jdoucího tím nabýval konečně rázu slavného, že se rozléhaly při něm z úst plesajícího lidu veselé chvalozpěvy a hlučný lomoz naplňoval celou obec. A hle! ani tato poslední pocta při pohřbu katolického křesťana neschází. Pění žalmů, zvukové hudby a posvátný hlahol zvonů daleko široko po krajině ohlašují, že se bratr křesťanský ke hrobu doprovází. A význam toho není tak žal a hoře, jako raděj ples matky Církve, anaž se veselí tomu, že zase jedno dítě přivádí k lepšímu opatření ve stáncích Otce nebeského.

Modlitba.

Sv. Rosalie, cudná choť Pána Ježíše! vypros mi onu lásku, která tvé srdce rozplamenila, abych i já z lásky k tvému a svému Vykupiteli světa a jeho rozkoší se odřekl a zvítězím s tebou nad světem slavný průvod do nebeské vlasti slaviti směl. Amen.

5. Září.

Sv. Vavřinec Justinian, biskup r. 1455.

Sv. Vavřinec (Laurenc) J. narodil se r. 1380. v Benátkách Vlašských, byl syn Bernarda Justiniana, který mezi šlechtou Benátskou jedno z nejpřednějších míst užímal. Matka, 24-letá vdova, uzavřela, že více se neprovdá a vychovávala synáčka svého velmi nábožně. I bylo na něm viděti nadobyčejnou učelivost a jakousi zvláštní velikomyslnost. Matka obávajíc se, aby jeho vážná a usedlá mysl nebyla plodem jakési tajné hrdošti, napomínala ho k pokore; on však ji těšil, že se chce státi Svátým. Když mu bylo devatenáct let, měl vidění, ve kterém se mu ukázala moudrost Boží v podobě panické nad slunce se lesknoucí; i uzavřel v nadšení, že někde v klášteře Bohu bude sloužiti. Nejprv však se chtěl poradit s ujcem Marinem Kverinim, učeným to duchovním z kláštera sv. Jiří. K jeho radě nejprv své síly zkoušel, zda-li snesou tuhou klášterní kázeň; spával na holé zemi nebo na polínkách, neb jinak své tělo trýznil a mučil. Nejedno boj přestál v srdci svém, anť měl voliti mezi skvělým světem a Bohem. Jeho pří-

buzní, bojice se, aby si neuškodil tou přísností na zdraví, nutili ho do stavu manželského; on však, aby se všeho dotírání jejich zbavil, tajně utekl a vstoupil na ostrově Alga do kláštera.

2. V klášteře tom nebylo nikoho, jenž by se přísněji kál, nad Vavřince, ačkoli velmi mlad byl. Jídalo jen tolik, co nevyhnutně bylo potřebí, aby život zachoval; mimo čas nepil, třeba měl žizeň velikou; slabého jsa těla, nikdy se nezhříval, ani v největší zimě, nikdy se v chóru na stoličce nepodpíral a nikdy nevycházel z kostela od jitřní až ráno. Jsa ještě novicem tak těžce se na krk rozstonal, že choroba jinak vyléčiti se nedala, leč řezáním a pálením. Všickni přítomní tráslí se úzkostí, když se to dítí mělo, jen Vavřinec ne; ani necekl, pokud bolestná ta operace trvala. Podobnou trpělivost dal na jevo, když se po nějakém čase podobné operaci podrobiti musel. Sv. Vavřinec byl dokonalý mnich, a nade vše miloval pokoru; nejsprostší práce byly mu nejmilejší, chatrný oděv nejzácnější, poslední pak místo nejžádanější. Jak představení kynuli, hned byl po vůli. Když jednou almužnu sbíral a spolubratr boje se potupy velikým ulicím vyhybal, řekl Vavřinec: „Pojdme dnes těmito pytlíky jakoby křížem obtíženi a přemozme slavně svět.“ Když se rmoutili bratři nad tím, že oheň zásoby klášterní ztrávil, pravil jim: „Co se nám zlého stalo? Zda-li jsme nesložili slib chudoby? Bůh, jenž rolníkovi semena dává, i o nás se postará!“ V pobožnosti byl bratřím vzorem; nejraději dlíval v kostele a v pokojíčku svém; do domu otcovského nepřišel, leč když matku a bratry k hodině připravoval. Mluvil též velmi málo; když však mluvil, tu bývala řeč jeho vážná a rázná; při modlitbách často plakal.

3. Sv. Vavřinec byl, ačkoli se tomu všemožně bránil, za generála řádu vyvolen a ustanoven, jež on s neobyčejnou obezřetností a moudrostí řídil a spravoval, ano i veškeru kázeň v něm tak výborně napravil a uspořádal, že ho napotom zakladatelem řádu nazývali. Kdykoli mluvil, mluvil vždy o cnosti s takovou líbezností a rázností, že se jí naklonila srdce všech. Do řádu jen málo přijímal a koho přijal, toho nejprv tuze zkoušel. Od té doby, co byl knězem, neopomenul leč v nemoci, denně mši sv. sloužiti. Též byl přesvědčen, že tam čistota se nemůže udržeti, kde tělo se chová měkce a zahálka a smyslnost panují. Boháčům kladl na mysl, aby byli štedří k chudým. Bůh ho též nadal mocí prorockou, a pověst o jeho cnostech roznášela se po všech krajinách. Vše to pohnulo papeže Eugenia IV., že sv. Vavřince r. 1433. biskupem v Benátkách ustanovil. Tento se ovšem všemožně vzpíral, když ale papež velel, aby se v biskupství uvázal, musel vol nevol uposlechnouti, a však tajně dal se vysvětití. Tuhá kajicnost a chudoba doprovodily sv. Vavřince též v palác biskupský. Jeho čeled' čítala pět osob; jidal jen z hlíněných nádob, lože jeho byl slamník, jeho oděv jednoduchý talár. Když mu vytykáno, že se taková chudoba na biskupa nehodí, jenž by měl ohled bráti na svou důstojnost, odpověděl, „že jediná ozdoba biskupa je cnost a že nesluší mu jiné čeledi míti, leč chudých, zvláště těch, kteří se se svou chudobou tajili a skrý-

vali. Těm posílal do domů po nábožných ženách hojnou almužnu, nejraději ale potravu a šat přesvědčen jsa, že mnozí z nich peněz nehrubě dobře vynakládají.

4. Vůbec byl velmi v tom opatrný, nebera nikdy ohledu na své příbuzenstvo, neboť chtěl býti skutečně chudým napomocen, nikoli ale přízni na marné věci podpory dávati. Když jedenkrát od jednoho příbuzného, který ostatně sám dost bohat byl, prošen byl, aby něčím ku věnu dcery jeho přispěl, nedal nic než výbornou odpověď. Maje důvěru všeho lidu byl v bytu svém pořád obklopen lidem všeho stavu a povolání. Každý ho poslechl, a kde vrazil na odpor, přemohl ho tichostí a trpělivostí. Největší odpor nalezl, když proti divadelním hrám a proti zhýralému šatu ženskému brojiti počal. Porád zůstává sobě důsledným dosáhl cíle svého. Aby se ten rád udržel, založil několik klášterů a far a mnoho kostelů, v nichž služby Boží byly vzorem všech. Papežové sv. Vavřinci prokazovali velikou úctu, a Mikuláš V. ho r. 1451. povýšil za patriarchu Benátského. I co patriarcha byl ke každému vlídný a ochoten, tak že se každému spíše vtěleným andělem než člověkem býti zdál. V Římě se nálezy jeho více nezkoumaly, nýbrž co on byl usoudil, při tom zůstalo. Na jeho přímluvu stalo se též mnoho zázrakův; ano město Benátky od zkázy bylo zachováno.

5. Jak byl sv. Vavřinec živ, tak i umřel: Bylť sv. biskup 74 let, když dokončiv spis: „o stupních dokonalosti,“ viděl končiti se též pouť svého vezdějšího putování. Brzo po svátcích vánočních padl do nemoci, i musel lehnouti. Když mu pohodlné lože připravovali, řekl jako rozhorlen: „Cože, peřiny mi chcete dáti! Zapomněli jste, že sv. Martin v poslední hodině byl řekl, že křesťan v rouše kajicím a na popeli umíratí má? Na posteli neumřel Spasitel můj, nýbrž na tvrdém dřevě kříže!“ — I museli ho položiti jako obyčejně na slámník. Znamenajě, že hodinka odchodu se blíží, se všemi příkladně se rozloučil, a zaopatřen ss. svátostmi opustil tento svět 8. Ledna 1455. v 74. roce věku svého. Jelikož se o to místo, kde má pohřben býti, spor stal mezi obcí Benátskou a klášterem Alga, kam zvěčnělý biskup pochován býti chtěl: zůstalo jeho tělo až do 13. Března nepohřbeno, nic méně zůstalo čerstvé a neporušené, a líbezna vůně šla z něho. Teprv 13. Března byl pochován v hlavním chrámě v Benátkách. U jeho hrobu učinil Bůh mnoho zázrakův. R. 1690. prohlásil ho papež Alexander VII. za Svatého. Svátek jeho světí se 5. Září.

Vyobrazuje se v rouše biskupském, vedle něho chudí, kterýmž almužnu dává.

Obraz kněze v duchu našeho věku.

Kněz za našeho věku musí míti:

1. Učenost důkladnou, všestrannou. Kněžský stav je první stav; tedy má býti mezi všemi stavy nejvíce vzdělán. Náboženství je matka všech věd a sestra všech krásných umění. Ono obsahuje život i smrt, zem i nebe, rodiny a národy. Kněz stojí jako ve středu života, on má všecko znáti, posuzovati, vzdělávati a šlechtiti; on musí neumělého poučiti, pochybujícím radit, všetečného chytráka a vtipkáře zahanbiti, té největší jak i té nejmenší věci na zemi

vyšší nebeský ráz a znak propůjčiti: on tedy musí neustále s časem pokračovati. Není potřebí, aby hlubiny všech věd a nauk prozkoumal, ale ovšem, aby na způsob včely ze všech vědomostí květy a ovoce sbíral a pro svůj úřad užil. Svět se v našich dnech proměnil; světlo osvěty, bohužel, ne vždy katolické, proniklo i do domů měšťanských, ano i pod střechy doškem kryté, a žádá, aby je kněz všude na zřeteli měl. Máli tedy kněz vážnost míti, musí sobě duchovní převahy nad svými svěřenci vydobýti, nebo jen silnější slabšího věští může. Zůstane-li zpátky, snadno ho jiní předstihnou! — I pro vlastní osobu knězi je ustavičná láska k vědám a uměním užitečná, ano potřebná; ona jeho prázdňé chvíle a hodiny nejkrásněji vyplňuje; nebo milovník knih nikdy nepřijde do nebezpečí, aby se z dlouhé chvíle stal lovčím, karbaníkem, lichvářem a t. d.

2. Horlivá výmluvnost je druhá výtečnost, které kněz našeho věku má býti pilen. Duch lidský ničím nemůže býti tak dojat a vzdělán, jako živým slovem, i co do slohu i co do obsahu dokonalým. Kázání je částí veledůležitou služeb Božích a prací, které kněz vlohly, čas a pili musí věnovati. Nyní nebývá větší počet křesťanů spokojen s jakýmkoli prázdňým a studeným kázáním, nýbrž žádá, aby vyšším potřebám jeho ducha bylo dosti učiněno, jeho vycvičenější mysl k rozjímání pobídnuť, jeho hlubší cit proniknut byl; chce, aby mu to slovo Boží podáno bylo v rouchu, které se jeho ušlechtlejšímu vkusu líbí a k jeho jemnější vzdělanosti se hodí. Nyní, kde křesťané nedělnímu kázání hojně vyhybají a jedině výtečnými řečníky přivábění a udržení býti mohou; nyní, kde tím výtečnějších řečníků požadují čím více i mimo chrám hlad a žízeň po slově Božím skrze výtečné knihy a spisy uspokojiti mohou: zde jedině také kazatelové mohou působiti, o nichž alespoň poněkud platí, co napsáno o Pánu Ježíši, „že mocněji kázal než Farizeové a zákonníci.“

3. Náboženská snášelivost bez lhostejnosti k svému. Nyní se utvořilo takové mezi lidmi přesvědčení, že se náboženství podle jeho povahy s násilím a nucením, ano i s každou dotěrností nesrovnává; že vláda světská všem občanům bez rozdílu víry rovnou ochranu a rovná občanská práva dlužna jest, jest-li jen povinnosti občanské vyplňují. Jest-li že by tedy kněz proti tomuto přesvědčení mluvil a jednal, odsoudil by se sám před stolicí veřejného mínění; ano i kř. víra velí, milovat každého, byť byl i jiné víry. Proto však nepotřebuje, ba nesmí býti k své víře lhostejným. Ještě víc za našich dnů dráždí nesnášelivost národní, která národnost víc váží než křesťanství, lásku k vlasti výše než lásku k lidem, jazyk víc než srdce, která se nestydí náboženství na pouhý prostředek k dosažení lidských věcí proměnit, a podmaňování jiných řečí se zabývá. — Přetvořitelkyně národů může jen tiše a nevidomě působící Všemoc Boží býti; kněz ať učí každého jen to ctít a milovat, co komu vlastního, a cizím nepovrhovati.

4. Osobní důstojnost bez kněžské pychy. Jest často opakovaná žaloba, že duchovní stav na cti a na vážnosti mnoho potratil: ale to nebývá stížnost rozumného a způsobilého kněze. Onť jest a zůstane v očích všech soudných lidí nejužitečnějším a cti nejhodnějším stavem, jen že nesmí ovšem vyhledávati tu důstojnost v zevnějším lesku a v titulech, nýbrž v pravém svém rázu a cnostech. Při tom ovšem může i milovat společnost a nevinnou veselost, při tom ještě hodnost jeho netrpí. — I knězi nejsou arci, aniž mohou zde býti andělé, oni jsou lidé, slabí chybní lidé jako jiné ditky země. Než rozvažte! jaká prozřetelnost potřebna jest obzvláště v našem věku, aby kněz při větší svobodě svého obcování žádného nedával aneb nepřijímal pohoršení? — aby se neuvallil do nebezpečí tam, kde ho stav nechrání, osobně od surových a nevzdělaných lidí uraženu, potupenu a popuzenu býti? Jaké klidné myslí, jaké síly duševní a pevnosti povahové vyhledává se k tomu těm, kteří na kněze zbraně a ochrany nemající, tak rádi útoky dělají, na jejich drzé a naruživé řeči nic neodpovídají, jejich křivé soudy a

zlomyslné výklady trpělivě snášeti! Jak těžko tu hodnost a neohroženost zachovati!

5. Vroucí lásku k Bohu a sv. Církvi, lásku k vlasti činí pak knězi každou obět možnou a silí ho, aby vytrval do konce.

M o d l i t b a.

Propůjč, všemohoucí Bože! aby slavnost sv. Vavřince vyznavače a biskupa rozmnožila v nás i pobožnost a spasení naše. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

6. Září.

Sv. Magnus, opat r. 655.

Bylo to r. 610. po Kristu, když tři mnichové se objevili na pobřeží jezera Bodamského ve Švýcařích a tamějšími ještě pohanským obyvatelům zvěstovali jméno Kristovo. Jeden z nich byl sv. Kolumban, ostatní oba byli sv. Havel a Magnus. Zde prodlévali nějaký čas v místě Arboně u jednoho nábožného kněze, jménem Vilimara, a potom se odebrali do půvabné krajiny Brigantské (Bregenz), kde stál kostelíček sv. Aurelii zasvěcený. Zde si vystavěli chýže kolem toho kostelíčka, založili zahradu, štípili ovocné stromy a nevzdělanou půdu učinili plodnou. Ještě však horlivěji vyučovali obyvatele pohanské a obraceli jich na víru kř. Po tři leta pracovali neunaveně, když Kolumban chopil se hole poutnické, aby se odebral do Italie. Bratr Havel onemocněl, a tudíž s ním se tam odebrati nemohl. Kolumban mu zanechal zbožného Magna, aby ho opatroval, a zvěstoval tomuto, že ruka Boží s ním bude, a on v Německé říši jméno Páně zvěstováním sv. Evangelia zvelebiti ustanoven jest. Též mu uložil, aby jak mile dojde zpráva o umrtí jeho, hned k jeho hrobu pospíchal a odtud přinesl pro Havla jeho berlu na znamení, že propuštěn je z poslušnosti, kterým se mu byl zavázal.

2: Magnus opatroval Havla se vši pečlivostí, a když tento byl okřál, táhl s ním a ještě s jedním bratrem, Theodorem, na poušť, kde si vystavěli cele a život trávili v modlitbě, pole vzdělávající a slovo Boží hlásající. Tak povstal proslulý klášter a město sv. Havel (St. Gallen) ve Švýcařích. Za několik let umřel sv. Kolumban v klášteře Bobbia v Italii, a Magnus jak mile se dověděl o bezživotí jeho, hned se vydal na cestu, aby navštívil hrob jeho. I dostal se tam šťastně, a tu berlu toho Svatého domů donesl. Nyní se stal Havel opatem, a pod jeho řízením vedl Magnus život bohomyslný. Byl spokojen s chudobou a těšil se z toho, že v tiché samotě bude moci ukončiti dny své. A však Bůh ho chtěl upotřebiti k větším dílům. Po smrti sv. Havla stal se opatem on, a brzo na to byl klášter od nepřátel přepadnut, vydrancován, hrob sv. Havla znectěn, on a bratr Theodor usli stěží smrti. Přispěl mu sice k pomoci biskup Kostnický Busso, podáváje jim jídlo a oděv, též hrob sv. Havla zase obnovil, a prál,

aby nábožní mniši zůstali u něho; a však Magnus, prohlédaje k předpovědění sv. Kolumbana, cítil se nucena též na jiných místech zvěstovati jméno Páně.

3. Jelikož však ani on, ani bratr Theodor nevěděli, na kterou stranu by se měli obrátiti, prosili Boha, aby jich osvětil; a hle! tu znenadále přišel kněz jménem Tozzo z krajiny Algán, tam kde nyní je Bavorské Svábsko, do cele sv. Havla, aby se na jeho hrobce pomodlil a se jim za průvodce nabídnul. S radostí přijali kněze toho za posla Božího, rozloučili se s hrobem sv. Havla a bratry svými, a s radostí se ubírali k místu svého určení. Na cestě jich prosil slepec o almužnu. Magnus, sám chudý, vzhlédl k nebi, modlil se, potřel oči slepce slinou, a vyzývá jméno Ježíš, hned slepému zrak navrátil. Velebě Boha, padl Svatému k nohám, a

prosil, aby ho vyprovázeti směl. I vyhověno prosbě jeho, a tak se ubírali nyní všickni čtyři do krajiny, kde za našich dnů leží město Kempten. Tenkrát byla krajina tamější ještě divoká a pro množství jedovaté zmiže bezlidná. Tozzo radil, rychle odkvapiti, aby se nestali kořistí zvěře dravé. A však Magnus pln důvěry v Boha uzavřel, tam přenocovati a krajinu těch jedovatých zvířat sprostiti. Zvláště tam v krajině působil mnoho strachu veliký had, který lidi z okolí zaháněl a všecko hrůzou naplňoval.

4. Magnus vybízel soudruhy k modlitbě; tito ale vlezli z úskosti na strom, jedině Magnus klekl na zem. Tu se vyřítíl znenadále had ve skocích bleskorychlých; ale Magnus povstav poznamenal se sv. křížem, a drže hůl v ruce, sv. ostatky pak maje na krku v kříži, smělym skokem širokou roklinu přeskočil a té potvoře v ústrety se bral. Úžas a hrůza naplnily jeho průvodce. Jako bleskem raněný svalil se had, i ostatní jedovatá zmiže hadí hned vymizela. Brzo se roznesl tento zázrak po celém okolí; obyvatelé sem přicházeli se všech stran a rádi poslouchali slovo sv. Evangelia z úst sv. Magna. Ty, kteří uvěřili, pokřestil ten jejich kněz; i utvořila se brzo obec, a jelikož sv. Magnus dále se chtěl ubírat, zůstal tam Theodor, aby v započatém díle pokračoval a ten žebrák, jemuž dopomohl sv. Magnus k vidění, byl mu přidán. Magnus se ubíral s Tozzem dále, a dostali se důvěřující v pomoc Páně až do hornatých krajin nynějšího Allgaeuska až do města Füssen, kde si vyhledal místo k odpočinutí, a vystavěl klášteříček, a s bratřími, které přijal, hned se jal mýti

celé okolí, a v úrodné pole proměnit, též obyvatelům zvěstovati P. Ježíše Krista. Jeho horlivé slovo brzo nalezlo jímavých srdcí a přinášelo ovoce utěšené. V klášteře za příkladem sv. opata panovala vroucí pobožnost a okolní obyvatelé nemohli se dosti Bohu naděkovati, že jim tak láskyplné dobrodince sem poslal.

5. S rozsáhlým životem rostl i blahobyt jejich; orba a chov dobytka, vynalezení a dobývání rudy železné zaopatřily jim výživy dostatečné; neboť klášterníci naučili lid okolní, kterak by železné rudy měli dobývat. Sv. Magnus, který tak bohaté duchovní i hmotné požehnání kolem sebe šířil, nebyl ještě knězem. Biskup Augsburský Vikterp, který ho znal a vysoce vážil, chtěl ho na kněžství vysvětit; on však se nemínil býti hodným tak vysoké důstojnosti. Teprv až

to biskup zřetelně poručil, musel se Magnus poddati, a byl vysvěcen. Jako kněz zdvojnásobil svou horlivost a po dvacet let pracoval neunaveně na vinici Páně, až vysoké stáří ho uvrhlo na lůžko nemoci. I cítil, že se smrt blíží, a dal si povolati z Kempten-u svého věrného společníka Theodora. Kněz Tozzo stal se po smrti biskupa Vikterpa jeho nástupcem v úradě biskupském. I tento rychle přikvapil, a tak měl sv. opat tu radost, že mohl umříti v náručí svých obou přátel nej-

věrnějších. Oplakán od bratří řeholních, hluboce ožalostněn od obyvatelů Allgaeuska zemřel sv. opat smrtí spravedlivého okolo r. 655. R. 829. byl jeho hrob otevřen od biskupa Augsburského Hanton-a, tělo nalezeno neporušené, a s velikou slávou vyzdvíženo. Mnoho zázraků se stalo na hrobě jeho dotknutím se berly a kněžského roucha jeho. Papež Jan IX. ho za Svatého prohlásil, a krajina Svábská ctí ho za apoštola svého.

Vděčnost k věrověstům.

Onen p. farář Bavorský, který ve své legendě životopis tohoto Světce vypsál, končí takto: „Vděčnost jest a zůstane vždy krásnou ctností. Má-li však člověk za každý časný dar Bohu děkovati, nechce-li býti vinen hříchu nevděčnosti — a jak sv. Jan Zlatoústý píše — nechce-li se nechat zahanbiti od zvířátek: jest zajisté Bohu k největšímu a nejvroucnějšímu díku povinen za největší ze všech darů, za sv. katolickou víru. Tuto vděčnost Bohu za dar víry musíme ale též rozšířiti na ty, kteří jsou byli nástroji v rukou Božích, aby mezi námi rozžehli světlo sv. víry.“

„Je-li pak možná, abychom my Němci zapomenouti mohli na to, co sv. Bonifác, sv. Vilibrod a Vilibald, sv. Ru-

pert a Emmeran, sv. Severin, Kolumban, Kilian, Havel, Magnus, sami to rekové kř. víry byli učinili pro naši vlast? Kterak oni v nevyslovných svízelech a obtížech se svým potem, ano s krví svou polévaly zvěry a luhy Německé, aby tu sv. víra zkvětla a ovoce přinášela? naši předkové to cítili dobře, co všechno těmto ss. mužům mají k poděkování, oni ctili památku jejich všelikým způsobem jen možným, vážili sobě vysoce jejich ss. ostatků, stavěli jim ke cti kaple a chrámy, vzývali je o přímluvu a zanechali nám v četných památkách jejich jména a jejich činy, abychom i my na ně nemohli zapomenouti.“

„Cti i ty, milý čtenáři! tyto sv. muže, a prokaž jim svou vděčnost za jejich lásku tím, že následuješ krásného příkladu jejich. Ovšem ty nemůžeš býti apoštolem v cizině, buď ale apoštolem v domě svém.“ —

K čemu ten horlivý farář Německý vybízí své vlastence Němce: k tomu vás nabízím též, milý vlastenci Slovanští! abyste ctili památku svých věrověstů ss. Cyrilla a Methoda, Václava, Vojtěcha, Prokopa a t. d. — A však, co se letos v roce jubilejním 1863. na V e l e h r a d ě stalo, jest mi důkazem, že náš národ zůstane na věky pamětliv i vděčen za dar víry ss. blahověstům svým.

7. Září.

Sv. Regina, panna, mučennice r. 251.

Sv. Regina pocházela z Alizu v Burgundsku. Její otec, bohatý a vzácný pán, byl horlivý hajitel modloslužebnosti. Manželka mu umřela po porodu Reginy. Nevěda se rady dal zarmoucený otec novorozenátko jistě kojné k odchování, která jsouc tajná křesťanka zůstávala kdesi na venku. Regina ssála tedy prs křesťanky a s ním víru kř., kteráž hlubokých kořenů v duši její pustila. Výborná pěstounka předvidajíc, že veliká bouře nad hlavou pastorkyně se strhne, až se její otec doví, že odřeší se model otcovských viru kř. přijala,

netajila se s tím před ní, nýbrž ji na to připravovala a mysl její k předvídaným mukám otužiti se snažila. I vyprávěla jí, jakých muk podnikli outlí pacholici a panny pro viru Kristovou; jak statně a zmužile veškeré bolesti snášeli a jak podivně Bůh jim síly dodával.

2. Vysvětlovala, jaké to štěstí pro Krista trpěti, jaká je to odměna; jak drahý poklad je neposkvrněné panenství. Odtud zahořela Regina touhou, pro Krista trpěti i umříti. I dala tedy hned světu výhost, zaslíbila se výhradně Kristu a připravovala se na nastávající bouře. Tak byla domů povolána, když právě počala v pannu se rozvíjeti. Otec nevěda, že křesťankou jest, uvítal ji s nelícenou radostí a nemálo si na sličnosti její zakládal, ano již v duchu se těšil, že až s druhými pannami veřejné oběti bude bohům přinášeti, se bude nade všechny z nich vynikati. Radost tato ale nemálo se mu zkalila, když zpozoroval, že se světa straní, na marnostech, jakýmiž se děvčata mladá bohužel! příliš rády těšívají, žádného podílu nebere, všeho, což neslušné jest, aneb čisté mysli poskvrňuje, že se hrozí. I napadlo mu, že snad Regina je křesťankou.

3. Aby se dlouho nejistotou nemučil, otázal se jí zřejmě po příčině jejího chování a nabyv jistoty, že čeho se strachoval, že je pravda pravdoucí: tu hněvem se rozpáliv nutil ji, aby nenáviděné víry okamžitě se odřeší bohům se modlíla aneb dům otcovský opustila. Regina milujíc více Boha než otce, nebyla ani na okamžik v rozpaku, nýbrž utekla se k své bývalé kojné a pěstounce, od kteréž co nejsrdečněji byla jest přijata. Aby nezahálela, pásala ovce. Tiché toto a nevinné zaměstnání ve středu přírody Boží působilo jí nevymluvnou radost, nyní mohla volně o Bohu a o Božských věcech přemýšleti a kochati se v Kristu Ježíši. Potom se stávala vždy krásnější na těle i na duši, tak že všickni o sličné a nevinné pastýřce vypravovali.

4. Mohlo jí být patnáct let, když římský vladař Olybrius, úhlavní nepřítel křesťanů, přišel do té krajiny, kde sv. Regina přebývala, a jakousi náhodou sličnou pastýřku uzel. Sotva ji uzel, zahořel k ní chlipností a sotva že místa svého cestování došel, již i kázal, aby mu sličnou Reginu přivedli, a tu vyptav se na její rodiče, a na ostatní okolnosti nabízel jí ruku k stavu manželskému. Regina zarděla se a pomodlivši se tiše o pomoc a posilu s hůry odpověděla důstojně: „Já mám již chotě — Krista Ježíše, od kterého mne nic neodloudí.“ „Cože, ty se toho Galilejského držíš?“ tázal se Olybrius překvapen. Na to nadšeně vyznala viru v Ježíše Krista. — Vida vladař, že tak snadno nedojde cíle svého, dal jí k Otcu jejímu do Alizu dovesti, který jí všemožně nutil, aby vladaři byla po vůli. Ale Regina stála neustupně na svém. I uvrhl ji do žaláře a dal ji tak řetězy spoutati, že ani ležeti ani se hýbati nemohla. Tak trvala měsíc až do příští vladaře.

5. Navrátil se Olybrius z cest svých do Alizu, slavně tam obětoval bohům a povolal Reginu. „Obětuj — volal — bohům, a učiním tě nejvzácnější paní v Gallii. Jinak umřeš!“ — Ale Regina nedbala ani proseb, ani hrozeb. I kázal Olybrius ji obnažiti a zmrskati. Svatá mučennice všechno tiše snášela. Vida lid přítomný,

an krev z útlé panny srší, radil jí, aby takové krásy nezničovala. Ale Regina volila raději ztratit tělo a duši zachovat. — „Nikdy nebudu modlám obětovati.“ — Nyní kázal vladař Světici držiti železnými hřebeny. Tu lid odvracel zraky od divadla tak krvavého, ano sám vladař zastřel tvář svou pláštěm nazýváje Reginu „zaslepenou bídnicí,“ nacež ona vece: „Tys zaslepenec; já i v mukách jsem tebe mnohem šťastnější, ač v rozkoši žiješ. Nikdy nezruším věrnosti Kristu Ježíši.“ Na to odvedena byla do žaláře, kdež se modlic uzřela kříž jasně se skvoucí a na něm bílou holubici (viz obrazek). Zároveň zaslechla hlas z nebe: „Kříž jest žebřík do nebe.“ I shledala, že úplně uzdravena jest. Tedy počala Boha chváliti. — Byvši opět na soud pohnána, dala slovy na jevo, že se za šťastnou bude pokládati, vycedili krev svou pro Krista Pána. Po tom kázal ukrutník, aby ji nejprvé pochodněmi pálili a pak v studenou vodu uvrhli. V takových mukách zpívala mučennice slova žalmu: „Sli jsme skrze oheň a vodu; ale Ty, o Pane! uvedls nás do občerstvení.“ (Žalm 65.) Tu praskly její okovy, země se zatřásla a opět se zjevila holubice na její hlavě; hlas z nebe volal jí, aby přišla vzít korunu za mučennictví své. K zázraku tomu obrátilo se na viru více než 800 lidu. Tím nejvýše rozpálený Olybrius kázal jí hlavu stíti, což se stalo r. 251. za císaře Římského Decia.

Z a h á l k a.

Sv. Regina nechťe v zahálce trávit život svůj — „neb kdo nepracuje, ať nejl“ — pásala ovce své pěstitelky. Není skutečně protivnějšího člověka nad zahaleče a lenocha, který po celý Boží den nic nepracuje; ale od domu k domu se potlouká, všude slídí, všude klepy sbírá, sebrané roznáší a z majetku cizího žije a tyje. A však takových pobudů bývá, Bohu dík, jen po zřídku, neboť vrozený každému z nás půd člověka k zaměstnání pohání.

Ale ještě jiný druh se lenochů, jichž se veliké množství čítá, kterýchžto zahálky si však málo kdo všímá, jakoby nebyla nic zlého. Jest to zahálka pracovitá. Pozorujme jen časem sami sebe, a shledáme, že i my jsme tací zahaleči. Mnohý z nás jest po celý den zaměstnan, ale otáčeš-li se, co učinil, shledáš, že nic. On jen lítá z kouta do kouta jako motýl s kvítka na kvítka a všude se něčeho dotkne; ale že se mu stálá práce nechutí, všeho zanechá; kam ho choutka táhne, tam se ubírá. O takových lidech se může vhodně říci, „že mají mnoho práti a málo věšeti.“

Jiný zase pracuje sice pilně bez přestání, ale na věcech jemu milých a kratochvilných, povinností však svého povolání si buď zcela nevšímá neb je odbývá nedbale a nedokonale, s nevrlostí a s nechutí.

Opět jiní mrhají drahý čas věcmi marnými, hříšnými, kteří se pouze starají, jak by času hezky rozkošně mohli užít; ale o duše péče nemají nižádné, na spasení její zhola zapominají, ba v zaslepenosti zvě hubí tělo i duši svou časné i věčné. —

Všickni tací lidé na pohled pouze zaměstnaní a pracovití nejsou nic než lenoši, zahaleči a trest je očekává tentýž jako služebníka, jenž věda, že Pán jest přísný soudce, přece hřívnou svěřenou netěžil, nýbrž ji buď zakopal neb docela prohýtil.

M o d l i t b a.

Uděl nám, Bože! na přímluvu sv. Reginy, Ducha sv., jímžto vedeni bychom vždy vše rádi konali, což Tobě libezné

jest a taktó vůli Tvou po veškeren čas života svého plnivše, odměny zaslíbené došli. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

8. Září.

Narození bl. Panny Marie.

Od věků obyčejno je ve světě, že se den narození osob vznešených způsobem rozmanitým a s nákladem nemalým oslavuje. Rachotivá stěelba, zvukové hlučné hudby, hostiny, radovánky a plesy rozléhají se v den narozenin mocnářů a světa tohoto velmožů; a tedy není se na prosto čemu diviti, že Církev také na oslavu narozenin Královny nebeské P. Marie pomyslna a k tomu cíli svátek dnešního dne již za nejstarších dob křesťanských ustanovila, aby důstojně hned u svém na svět příchodu byla poctěna ona, z níž se narodil Ježíš, jenž slove Kristus — z nížto vzešlo slunce spravedlnosti, Syn Boží, jenž kletby světa sejmul a přinesl požehnaní.

2. Dcera blažených rodičů Joachima a Anny obdržela devátého dne po narození jméno „Maria“. Přesladké toto jméno bylo ve světě křesťanském od jakživa předmětem vroucí úcty a nábožného vzývání, tak že sv. katolická Církev hned roku 1513. byvši k tomu vřelou všeho křesťanstva žádostí pohnuta, zvláštní výroční památku požehnanému jménu tomuto na den 17. Září zasvětila. Když ale r. 1683. strašlivý všeho křesťanstva tehdež nepřítel Turek, na přímluvu a orodování P. Marie od vojsk domu Rakouského mimo nadání vítězné byl poražen, a celá Evropa od strachu před jeho zlobou okřála: tu obnoven jest na poděkování svátek jména Marie, od papeže Innocencia XI. s radostí a slávou velikou v ten způsob, aby nadřčená slavnost vezdy v tu neděli konána byla, která padne mezi oktávem Narození P. Marie.

3. To pak se stalo jak následuje: „Mahomedáni považují za hlavní zásadu víry své, aby všechny jinověrce, zvláště křesťany, tiskli a hubili všelikým způsobem jen možným; a pro tento hlavní článek neřestného bludu svého již od dávných časů nesmírně mnoho zlého Církvi kat. učinili, a nejslavnější osady křesťanské v Asii a Africe násilným ukrotentvím ničili. Naším ale vlastem, jenž k žezlu koruny Rakouské náležejí, pak teprv od těchto škůdců záhuba hroziti počala, když

zpytomělý lid turecký, rovněž bludu Mahomedova vyznavač, slavnou říši císařství Řeckého rozkotal, města Carihradu dobyl, a odtud pak veškeré kř. sousedstvo sužovati a neustálými vojny stíhati počal.

4. Nejhůře však dělo se l. P. 1683. V tom roce na jaře vyrojilo se na 200.000 zuřivých, nekrocených Turků přes Dunaj s vůdcem svým Kara - Mustafou, a poplenivše země Uherské a Štýrské, s hrozbami strašlivými hrnuli se k Vídni, aby dobytím této hlavní stolice kř. knížat všem trůnům evropským a víře kř. učinili konec. Hrůza a zoufalství šly před nimi, a císař Leopold sám jen s těží jejich rukou ušel, zůstaviv sídelní město své se srdcem bolestí rozervaným krutému obležení. Od polovice Července až do polovice Září trvalo obležení toto, nad kteréž kronika minulosti krutějšího nezná. Z 30.000 statečných obhájců Vídne zbývalo toliko ještě 1200; hladem, nemocí a malomyslností poraženo bylo obyvatelstvo, na každý den hodinu poslední a smrt ukrutnou od nepřítele zlostného očekávající — od nikud pomoc, ba ni nejmenší k osvobození naděje.

5. Dne 11. Září (po svátku Narození P. Marie) ještě poslední útok nepřátelský od města jen stíží jest odražen; a znamenajíc všickni, že marné jest všecko další bránění, sešli se ubozí s večerem do Svatyně sv. Štěpána, ze hříchů se vyznávající, Tělo Páně přijímající a na cestu do věčnosti s velikým žem a dítek naríkaním se chystající. A poslední útočiště, ježto duším ve víře silným v tu dobu zbývalo, bylo prosebné k Marii, Matce Boží, vzdychání a o pomoc volání. O smutná a srdcelomná to byla noc po tomto večeru následující! Když ale ranní jitro se probudilo, a paprsek vycházejícího slunce krajinu ozářil, aj! jaký to úkaz, jaké to divotvorné vidění? Na hoře Chlumu (Kahlenberg) při samém městě objevují se zástupové vojenští ve zbrani lesklé — před nimi vlaje prapor P. Marie, posvátné písně jazyku českému velmi nápodobně zní z jejich úst — vrah mahomedánský utíká úprkem — město osvobozené jásá, a slavný vítěz, ochránitel Rakouska a Evropy kř. se blíží. — A kdo je to? Král Jan Sobiesky se svými Poláky.

Zásluha Slovanů o zachování říše Rakouské a vzdělanosti křesťanské.

Svátek Jména P. Marie je jako pomník vděčnosti za uchování Evangelia Kristova a za odvrácení poroby Turecké od křesťanů P. Marii postavený. A věru, kdo zná příběhy věků minulých, kdo ví, s jakou zuřivostí bludem mohamedským zpytomělý Turek po mnohá století proti křesťanům válel, kterak všechno všady ohněm a mečem plnil, hubil a vraždil, ani nemluvívátek nešetřil; kdo ví dále, kterak již samé Vídni po dlouhý čas obléhal, aby s pádem jejím jménu křesť. po vši Evropě konec učinil; kdo zná konečně nevyslovnou bídu křesťanů pod jarmem tureckým žijících: ten s plesem uvítá den slavný Jména P. Marie, a zvučným díků vzdáním pozvedne srdce k trůnu P. Marie, jejížto mocná přímluva takové neštěstí od nás a od celého křesťanstva odvrátila. Všecka tedy čest a chvála a vděčná uznalost za sprostění křesťanstva od jarma mahomedánského po milém P. Bobu Marii přináležejí.

A však i oni čestného připomenutí zasluhují, jež Maria

v posvátný žold na zapuzení nepřítele zlého povolala. A kterému národu přislouží ta sláva, že rytěroval v žoldu Královny nebeské pro uchování Evangelia Božího? — Radostí se mi nádra šíří, jazyk zajíká se plesem, kdež to smím říci, že to byla naše krev — byli to Slované. Na důkaz toho uvedu dva skvělé příklady:

Od těch dob, co potoky krve mučnické za prvních čtyř století kř. prouditi přestaly, od těch dob, co císař Konstantin a s ním veškerý svět pohanský do společnosti křesťanů věřících vstoupil — od těch dob dlouhým let pořadem z pokoje stálého radovala se Církev Boží, a žádný proti ní nepřítel v krajinách našich hlavy nepozvedal, až teprv rok 1241. bouří hrůzoděnou počal strašiti, tak že se opravdu bylo co lekatí hrozného překotu jak v životě církevním, tak občanském. Z Asiatských vysočin, z pusté a studené Mongolie vyrojili se zástupy stotisícové divochů zhovadilých, jenž pro lenivost svoji hladem hnětení, svá obydlí opustili a domov jiný sobě hledat vyšli. Jejich množství přirovnávají tehdejší letopiscové k hojnosti polní trávy a písku mořského. A když krev nemluvívátek pili se zalíbením a prsy panenské co lahůdku požívali za syrova: tuť věru o jejich spustošivosti netřeba slov šířiti. A tito krvolační pohané a všeho řádu Božského a lidského rušitelové v kratičkém času dvou let rozkotali nesmírnou říši Ruskou, království Polské, knížectví Slezská i země Uherské, ohněm i krví cesty svoje všady znamenajíc. Všeříký odpor proti nim byl marný; i zdálo se, že zhyne Evropa od těchto nestvůr ohavných, a náboženství kř. a s ním vzdělanost a osvěta že setřeny budou s tvárností země na vždy. S hrůzou a spoustou posud nevidanou dorazili divochové zlostní až na půdu Moravskou, hranic Českých jižž se dotýkající. Tu vypravil král náš Václav I. proti nim vojsko, počtem sice skrovné, ale důvěrou v Boha veliké a přímluvou Marie silené. Skrovný ten zástup ozbrojených předků našich, skrovná ta špetka krve české ohradili se táborem za zděmi Olomúce; a když viděli dobu příhodnou, vyřítili se odtud s praporem Marie Panny v čele pějící píseň sv. Václavskou jako lvové na nepřehledné houfy tatarské; — co půl Evropy před tím dovesti nemohlo, dokázal skrovný počet Slovanů. Hradby Olomúce a hora sv. Hostýn jsou toho posud slavným pomníkem. S nárkem a vytím utíkali divoši poražení od svých pustin, nikdy již více k útokům nepřátelským se nenavrátili. Tenkrát uchránili zajisté Češi a Moravané pod Jaroslavem Hvězdohorským s pomocí Boží a s přímluvou Marie Evropu celou od pádu a otroctví a náboženství kř. od zahnutí; a dokud paměť lidská potrvá, dokud posvátný Hostýn bude nésti na temenu svém chrám P. Marie a příběhové minulosti čítati a vypravovati se budou: dotud potrvá také ta pověst slavná, že věčná Prozřetelnost a Maria, matka Boží, na uchránění Círky a sv. Evangelia od zloby zuřivých Tatarů národ Český zvolila a v žold povolala!

2. Druhé, ne menší, nýbrž stejné, neli větší nebezpečí hrozilo Církvi a sv. Evangelii od zuřivých vyznavačů bludů Mahomedova. Když r. 1683. pod pověstným velkovézírům Kara-Mustafa zvaným, 300.000 Turků takměř až do srdce Evropy vniklo, skrze Uhry na Vídeň táhlo, Rakousy poturčiti a tím cestu do ostatních křesťanských, tehdež právě nesporných krajin sobě proklestili chtělo: tu celé křesťanstvo nalezalo se v zoufalém položení. Císař Německý Leopold utekl ze svého sídla, on i papež Římský poslali zláštní vyslance ku králi Sobieskému, kteří přišedše k němu padli na kolena k nohám jeho volající jeden: „Králi! zachraň Vídeň!“ druhý: „Králi! chraň křesťanstvo!“ Pohnut tímto nebezpečstvím Sobiesky, ve krátkém čase již s 30.000 Poláky před Vídni stál, co náčelník všech křesťanských k jeho vojsku se připojivších pluků. Hned druhý den byla Vídeň svobodna, Turci přemoženi, rozptýleni; polský praporec byl zde první, jež šiky turecké prolomil, posvěcená korouhev Mahomedova, stan vezírův, všecka dělostřelba, veliký počet zajatých nepřátel a osvobozených kř. věznův,

nesmírné množství klenetův a pokladův, slovem celý tábor dostal se vítězům za kořist. Při vjezdu svém do města Vidně byl Sobiesky s nevyslovnou radostí přivítán a jako obrance křesťanstva oslavován; lid se k němu tlačil, kolena jeho objímal, ruce líbal, anebo aspoň roucha jeho se dotýkal. Tureckou korouhev poslal král do Říma s listkem, na kterém stálo psáno: „Já přišel, viděl jsem, a Bůh zvítězil. Potom Sobiesky pronásledoval utíkající Turky až do Uher po Ostrihom. V Uhřích Sobiesky ještě mnohé osady, města a zámky z panství tureckého osvobodil a postavil všude na věžích a baštách místo znamení půlměsíce sv. kříž. Z tohoto polního tažení, ze Slovenska psal Jan král své choti ta památná slova: „Nelze zapřít, že krev polská pro křesťanstvo tekla potoky.“ — Moslemíni byli tou porážkou tak zastrašeni, že vícekrát na západ netroufali.

9. Zář.

Sv. Korbinian, biskup r. 730.

Sv. Korbinian narodil se okolo r. 660. ve Francouzské zemi, ve vesnici Chartres. On se jmenoval vlastně Valdekise, ale matka, jeho jménem Korbiniana, nazvala jej z přílišné své laskavosti Korbinian, což mu zůstalo. Otce neznal, matka ho vychovala nábožně. Půzen dvěma proudy, touhou po vědách a zbožností dal si u kostela sv. Germana, blíž rodiště svého, vystavěti jakous chýžku, ve které čtrnáct let co poustevník prožil. I utíkalo se k němu mnoho lidí prosících, aby je pod svou ochranu vzal. I počal je vésti po cestě dokonalosti, že druh druhu překonati se snažili. Vše, co si vydělali a darem obdrželi, bylo společné jmění, a obětováno na skutky milosrdné bližnímu. U nich našli chudí podpory, pocestní přístřeší. An se pověst sv. muže brzo roznesla po krajinách, přicházeli k němu sprostí i vznešení z míst vzdálených o radu a orodování prosíce. An nikdo bez daru nepřicházel, tudíž

Korbinian mnoho dostával, a to tím víc, čím více to obracoval k slávě Boží a k potřebě nuzných. Aby nebyl od lidu vytrhován a snad neznamomyslně, usmyslil sobě na poušť ujiti. V Římě pak, když úmysl svůj sv. Otci přednesl, představoval mu tento, aby raděj šel co misionář k národům pohanským.

2. Protož nepovoliv žádosti jeho, dal ho na kněžství vysvětit, ano udělil mu i biskupské důstojnosti. Marné bylo vzpírání se Korbinianovo, papež stál na svém, a Korbinian se poddal. Opatřen plnou mocí ubíral se co biskup a věrověst do vlasti. Uvítán byl radostně. I zastával svůj úřad apoštolský se vši pilností a horlivostí. Plamennou výmluvností a pomocí zázraků mnoho lidí obrátil. A však čím více působil, tím více rostla vážnost jeho u každého, což se skromné duši jeho tak hnusilo, že se opět v bývalý klášter ukryl; a však lid i sem ho následoval žádaje, aby mu lámal chléb života věčného. Nenaleznuv tedy žádného pokoje, vydal se opět do Říma, aby tam sv. Otce prosil, by sejma s beder brimě biskupské povolil mu, aby někde v klášteře co sprostý mnich směl zbytek života ztráviti a o svém posvěcení pracovati. Tentokrát zaměřil jinou cestou.

3. Šel totiž skrze Šváby a Bavorsy a hlásal slovo Boží, tak že vojvoda Bavorský Theodo II. v Řezně jej přemlouval, aby v zemi zůstana pohanům víru sv. zvěstoval, vrtkavých pak ve víře utvrzoval. Ale biskup nedal se nikterak přemluvit, nýbrž mnoho darů obdržev šel do Frising k Theodově synu Grimvaldovi. Také tento zdržoval věrověsta všemožně, ale darmo; proto podařiv jej štědre, dal mu několik průvodců do Lombardie. Tu, an se ubírali po hoře Brenner řečené, přišel náramný medvěd a zadával jednoho koně. Sv. Korbinian chytil toho medvěda a vložil na něj to břemeno, které prvé kůň zadávený nesl, a hle! medvěd byl poslušen (viz obrázek, a sv. Maximin 29. Květen). Navštíviv krále Luitpranda ubíral se k Římu. Sv. otec přijal ho velmi laskavě, ale žádostem jeho nesvolil, nýbrž velel, aby povinností biskupských i dále pílil, zvláště pak aby k Bavorům zřetel obracel. A sv. Korbinian s požehnáním jeho vracel se r. 717. do Bavor. Na cestě obdržel v Pavii a v Tridentu náhradu od těch, co mu byli tajně uškodili a za to zatím od Boha potrestáni byli. Když došel Majesu (Mais) v Tyrolech, přišli poslové od Grimvalda vyzývající Svatého, aby přišel do Frising. Cestou uslyšel, že Grimvald s mladou vdovou po bratru v nepravém mauželství živ jest.

4. I poslal k nim kněze, aby jich rozvedl. Že tato zpráva domnělým manželům, kteří vášnivou láskou na sobě viseli, na nejvýše byla protivná, snadno dá se pomyslet. Obzvláště Piltruda obmyslela pomstu. Biskup však stál neohroženě, jako druhdy Jan, na svém, a po 40-denním namáhání jich rozvedl. Nyní se jal s horlivostí apoštolskou kázati, a že denně věřícího lidu přibývalo, zarazil ve Frisingu biskupské sídlo. Vojvoda pomahal ve všem slovem a skutkem. Při tom sv. biskup i sám byl vzorem osobní kajicnosti. A však mnoho bolesti zasadila mu láska nekalá rozvedených

manželů. Grimvald a Piltruda upadli ve starý hřích, a zvláště Piltruda hleděla vojvodu popuditi proti nepohodlnému mravokárci, ano uzavřela i bezživí jeho. K tomu konci najala vraha, aby biskupa, až se z venkova do Frising vrátí, zavraždil. A však biskup záhy o tom zpraven, ušel tajně do Majesu, a tam několik let pod ochranou Luitpranda ztrávil.

5. Grimvald nevěda, proč sv. biskup tak náhle Frisinky a zemi ostavil, vypravil k němu slušné poselství, prose, aby se opět ke dvoru a do biskupství vrátil. Ale biskup boje se úkladů náruživé Piltrudy odepřel mu toho, alebrž skrze posly jim tresty Boží oznámil, které je i v krátce stihly. Po smrti Grimvalda stal se jeho bratovec Hugibert pánem celého Bavorska. Tenkrát se sv. Korbinian vrátil, a tam svou apoštolskou úlohu zkončil. On také učil lid lépe púdu vzdělávati; založil první vinice a štěpnice ve Frisinkách a všemožně lid navykal jemnějším mravům a životu pokojnému. Jeho zásluhy v tom ohledu byly převeliké. Po dvanácte téměř let pracoval sv. biskup na vinici Páně ve Frisinkách, když cítil, že mu poslední doba nastává. I poslal bratra Erimberta do Pavie k Luitprandovi, králi prose ho, aby statky, které Korbinian v okolí Majeském byl zakoupil, ponechány byly biskupům Frisingským přidada i tu žádost, aby po smrti v kostelíčku sv. Valentina v Mais-u pochován byl. Obé se mu milerádo povolilo. Od té doby nemyslíl na nic, než na poslední hodinku. 8. Září 730. dal si lázeň připraviti, na to se dal ostříhati, oblekl se v roucho biskupské a sloužil poslední mši sv. — Po mši sv. okusil trochu vína, poznamenal se sv. křížem a brzy na to umřel klidně v Panu. Tělo jeho pochováno nejprv ve chrámě biskupském, brzo na to dle přání jeho do kostelíčka sv. Valentina v Mais-u, později dostalo se za čtvrtého biskupa Ariba (764—784), opět i s ostatky sv. Valentina do Frisink do chrámu biskupského, kde se podnes s úctou přechovávají.

Budme vděční svým věrověstám.

Když čítáš, milý čtenáři! v legendě, kterak tak mnoho sv. mužů (sv. Bonifác, Vilibrod, Vilibald, Severin, Kilian, Ansgar, Magnus, Benno, Korbinian) rozšířovali víru kř. po Německých vlastech s obětivou láskou a v nevyslovných obtížech a nebezpečích: tož ti, jako Slovanovi hned napadne, kterak Pán Bůh i našim lidem a vlastem podobně horlivé poslal věrověsty (ss. Cyrilla, Methoda, Gorazda, Kaicha, sv. Vojtěcha, sv. Václava,) ba mnozí z těch Německých věrověstů (jako ss. Benno, Ansgar a. j.) kázali i našim Slovanským předkům. Tu zajisté k hlubokým díkům povinen jsi P. Bohu, který tyto veliké muže svým Duchem sv. osvětil, a Jeho láskou puzené do našich vlastí poslal, aby naše předky ze tmy nevěry a nevědomosti vytáhli a k poznání kř. osvěty přivedli.

A však těmto ss. mužům povinován jsi díkům i za to, že nedbavše na všeliké pohodlí a výhody pozemské ano s nasazením vlastního života vstúpili jsou do půdy naší milé vlasti sv. kříž, a zvěstovali slovo o kříži. Cti tedy tyto svaté sluhy Boží, jimž tvá vlast má děkovati největší poklad křest., svatou víru a zvývej je, aby u trůnu Božího, kde nyní požívají odměny za práce své, prositi ráčili, by ovoce toho semena od nich zasetého nevyhynulo ani tam v Němcích, ani u nás mezi Slovanstvem, aby sv. katolická víra, kterou

oni zvěstovali, nebyla odňata ani od našeho národa Slovanského, ani od našich sousedů Německých. Vzdychej tedy často:

M o d l i t b a.

„O vy ss. apoštolové Němečti, a vy naši milí věrověstové Slovanští, prostě, orodujte u Boha za naše vlastní sousední! za pokoj a svornost v národnosti, za jednotu ve víře! Amen.“

10. Září.

Sv. Mikuláš Toletinský r. 1308.

V XIII. století byli v městysi S. Angelo v kraji Ankonském živi dva bohabojní a počestní manželé. A ti dlouhá léta bez dítek živi jsouce přáli si velmi, aby jich Bůh synem požehnal. V tom úmyslu, jak mohli, dobře činíce, posléz putovali do Bari, kde ostatky sv. Mikuláše biskupa se chovaly, prosíce snažně za přimluvu téhož Svatého. Modlitba jejich byla vyslyšena, a dítěti, které se jim narodila, dáno proto jméno Mikuláš. I zdálo se, že Mikuláš jest již od narození zvláště vyvolená nádoba milostí Božích. Na něm nebylo viděti křehkosti věku dětinského, mysl totiž těkavá a hravá, nýbrž jakási nadobyčejná usedlost a dozralost, již se všickni divili. Proto si nehrával nikdy s jinými pacholátky nebo dívkami a nikdy nebrával podílu na žertech jejich. Mužové staří a moudří, života neúhonného aneb osoby duchovní bývali mu nejmilejší společníci; ano tak se uměl přemahat, že i několik hodin po sobě s podivuhodnou pozorností a vroucností se modlíval. Když na kázání nebo na mši sv. byl, tu dokonce po-

dobal se vtělenému anděli, a nic ho nemohlo při službách Božích v pobožnosti mýlit.

2. Též k chudým býval nad míru laskavý, a nejednou je uváděl do domu otcovského, aby se s nimi o svůj pokrm dělil. Již co pachole přísně se postil. Jeho největší vyražení bývalo čítati v knihách náboženských, rozprávěti o věcech Božských, konati skutky bohulibé. Nadán jsa čilým duchem, výbornou pamětí a bystrou myslí, prospěl také znamenitě ve všech vědách: tak že kanovníci Tolentínští udělili jemu, ač ještě do škol chodil, při kostele Tolentinském jedno uprázdněné místo kanovnické. Toto vyznamenání stalo se mladému Mikuláši podnětem ku větší horlivosti. A však duše jeho toužila po samotě. I stalo se jedenkrát, že jakýsi bratr bosák z řádu sv. Augustina z kláštera Tolentinského na ulici v St. Angelo kázal o marnostech světa. Mezi jinou řečí pravil také: „Nemilujte světa, ani těch věcí, kteréž na světě jsou, neboť svět pomijí i žádost jeho.“ — Tato slova tak dojala srdce mladíkovo, že hned do kláštera vstoupil, byl přijat a přečkav noviciát, složil i slavné sliby, maje let teprv osmnáct. Jak velice vynikal nade všechny bratry cnostmi, těžko dá se vypsati.

3. On se měl za nejmenšího mezi bratry, snažil se každému býti po vůli, aby tím více své vůle se mohl odříci. Práce v domě nejnižší byly mu nejmilejší. Byl též tak tiché mysli a tak mírný, že nikdy nereptal. Boje se zbujněti, modlitbou a postem tělo v kázni držel. Krušný chléb a několik kořinek bývalo celým jeho pokrmem; holá země jeho lůžkem, kámen podhlavcem. Vyučen vědám, jichž v stavu duchovním potřebí jest, a zvláště vycvičen v dokonalosti křesťanské byl z rozkazu vysvěcen za kněze, načež ho posílali z kláštera do kláštera, aby i ostatní bratry svou horlivostí rozebral. A však tuhá kázeň mladého kněze nelíbila se každému, zvláště převor kláštera sv. Marie blíž města Firma a Mikulášův příbuzný velice na to reptal, ano konečně i zjevně svěsti ho se pokusil, aby do jejich kláštera vstoupil, kde může dobře živ býti, že jako příbuzný nemůže se déle na jeho bidu dívati. A však mladý kněz stál pevně v předsevzetí svém rka: „Já nevstoupil do stavu tohoto, abych pohodlně živ byl.“

4. Sotva ale toto pokušení přemohl, povstalo zase nové a mnohem těžší, protože vycházelo z něho samého. Povolán totiž od představených do Tolentina zdvojit svou kázeň a trýzeň. Tu však se mu zdálo, že taková kajicnost je hříšná, že se jí zdraví podrývá, že by bylo lépe, kdyby jako ostatní bratří živ byl, ano že ani Bůh nemůže míti v této trýzni zalíbení, sice že by ho tak těžce pokouseti nedopouštěl. A však pomodliv se vroucně, vždy zase se utišil. I na něm se se zcela zřejmě ukázalo, že živá láska k Bohu není možná bez lásky k bližnímu. Nemocní, hříšníci byli předmětem jeho péče a modlitby, chudým byl otcem, zvláště pak za duše v očištění při mši sv. se modlíval, a mnoho jich z očištění vysvobodil. Když stál u oltáře, stál jako anděl, tvář jeho se zářila, a oko tonulo v slzách, po lících ronily se slzy. Lid se hrnul k oltáři, kde on mši svatou sloužil. Zvláštní moc měli

jeho řeči kazatelské. Kázal téměř denně, a nejzarytější hříšníky obrátil. Jakkoli jen byl kost a kůže, nic méně duch jeho byl čilý a neunavený. Často si naříkal, že Spasiteli ukřižovanému za krev vylitou nic jiného dáti nemůže leč slzy.

5. Konečně přišel čas, že Bůh odměniti chtěl cnosti sluhy svého slávou nebeskou. I cítil, že jeho hodinka se blíží. I dal se svátostmi nemocných zaopatřiti. Svátost oltářní přijal s největší vroucností. Zaopatřen byv prosil převora, aby mu přinesli jistý krucifix, v němž kousek z pravého kříže zadělán byl; kterýž zočiv slzami lásky oplýval k Spasiteli svému, i prosil Ho, aby ho mocí umučení svého spasiti ráčil. Častěji si opakoval: „Přeju si, rozdělen býti a býti s Kristem, a vypustil ducha dne 10. Září v 70. roce věku svého. Že tak dlouho v Tolentině živ byl, jmenuje se „Tolentinský“.

Vyobrazuje se s hvězdou na prsou, s lilii v ruce. Lilie znamená jeho neposkvrněnou čistotu, a hvězda velikou jeho horlivost a svatost. Papež Eugen IV. oslaveného zázraky mnohými zapsal do seznamu Svatých r. 1446.

● Lásece k ubohým dušičkám v očištění.

Tak mnohé věci, které sv. Mikuláš Tolentinský činil, nebudeš, duše křesť! moci následovati, k. p. jeho nad míru přísnou kajicnost, jeho pozehané řeči kazatelské a t. d.; ale v jedné věci můžeš a máš ho následovati, totiž: v jeho lásece k dušičkám v očištění, z nichž tak mnoho z muk očišťovacích vykoupil. Co ubohé dušičky v očištění pro menší škvřny, které na sobě mají, a proto, že se ještě na tomto světě nedokály, trpěti musí, to žádné péro lidské nedolíčí; rovněž tak nelze vypsati, jak pahnou jako žiznivý, aby Boha spatřovali a s Ním, s Dobrem nejvyšším na věky mohly spojeny býti. Ale samy sobě pomoci nemohou; nemohou modlitbou čas muk svých zkrátiti, nemohou dobrými skutky, co zanedbaly, nahraditi a vyrovnati; nemohou sobě již žádných zásluh více nashromáždi, ony mohou jen — trpěti. Největší pak bolest jejich záleží v tom, že jsou odloučeny od Boha, že jsou zbaveny spatřování Jeho. Jsou opravdu ubohé, chudé dušičky, ačkoli jsou opatřené posvěcující milostí Boží, tedy duše svaté, a ačkoli toho povědomy jsou, že Bůh jich miluje a že k Němu přijdou. Tyto ubohé duše nemohou pomoci samy sobě, ale můžeme my, můžeš i ty jim pomoci. Věříš v Svatých obcování t. j. věříš, že Svati v nebi, duše v očištění a pravověrní křesťané na zemi svazkem lásky mezi sebou spojeny jsou, následkem této lásky, která sahá i za hrob, doufají a očekávají ubohé dušičky, že my jim přijdeme k pomoci, a volají k nám hlasem úpěnlivým: „Smilujte se, smilujte se, aspoň vy, přátelé naši!“

Můžeš-li slyšeti toto jejich nařikání, abys nepocítil soustrasti v srdci svém? Jsou v očištění snad i tvoji příbuzní, rodiče, přátelé, dobrodinci, neb takové duše, které pro tebe přišly do očištění proto, žeš jim pohoršení dal, nebo protože z přílišné lásky k tobě zanedbali povinnosti své; alespoň jsou ty ubohé dušičky tvoji přátelé v Kristu, jsou spoluvěřici tvoji. Zda-li bys mohl nečitelným býti k bolestem jejich? — A však kterak jim máš přispěti k pomoci? — Tak, že jako sv. Mikuláš pilně a vroucně se za ně modlíš, když za ně nějaký skutek kajicný vykonáš (k. p. se postíš, almužnu dáš a t. d.), a tu zásluhu z toho jim přivlastníš; když jim sv. odpůstků získáš a daruješ; zvláště pak, když za ně obětuješ mši sv., neboť „nejsv. obět,“ dí sv. sněm Tridentinský, „je ta nejjistější pomoc pro ubohé dušičky v očištění.“ Pakli jim takovým způsobem zaopatříš úlevu

a útěchu, anebo pakli skutečně tak nějakou duši z muk očistcových osvobodíš: tenkrátě ony tobě jako sv. Mikuláši neopominou prokázati vděčnost svou. — Nemohou-li samy za sebe v modliti, mohou se ovšem přimlouvati za tebe. — Sv. Kateřina z Bononie obdržela mnoho milostí, za které P. Boha prosila, na přimluvu ubohých dušiček, neboť když ony dojdou vysvobození a dostanou se do nebe, zda-li tenkrátě, stojíce u trůnu Božího, budou moci na tebe zapomenouti? O jak velice tam budou velebiti lásku tvou a milosrdí tvé, a prositi Otce nebeského, aby tobě to odměnil, cos ty za ně byl učinil! A kdybys ty snad, čeho Bůh neračič dopustiti, do očistce dostati se měl, o jak vroucně ony budou za tebe orodovati, abys i ty dospěl k spatřování tváře Boží! —

Nezanedbej toho tedy ani jeden den, abys nezpomínal na duše v očistci, a dobře si rozvaž slova Kristova: „S měrou, kterou vy měříte, bude i vám naměřeno.“ — Kdybys ty na ně nechtěl pamatovati, toť i na tebe nebude nikdo pamatovati a darmo bys volal: „Smilujte se nade mnou!“

Modlitba.

O P. J. Kriste! vštip mně i všem katol. křesťanům tak srdečnou útrpnost s ubohými dušičkami, jakovou si naplnil srdce sv. sluhy Tvého Mikuláše, aby daro o pomoc nevolaly, nýbrž útěchy, úlevy a brzkého vysvobození nalezti mohly pro zásluhu Syna Tvého. Amen.

11. Zář.

Sv. Pulcheria, panna r. 453.

Sv. Pulcheria, dcera císaře Arkadia, narodila se v Cařihradě r. 399. Když osiřela, bylo jí teprv deset let. Bůh jí nadal výbornými dary ducha a srdce, jichž ona užívala k zdokonalení sebe. R. 414. musela se s mladším bratrem Theodosiem uvázati u vládu císařství Řeckého, a mimo to o vychování své mladší bráti péči vésti, což ona vše, jakkoli teprv patnáct let stará, výborně provedla. Nedostatek zkušenosti nahradily přirozené vlohy. Dala bratru Theodosiovi výborné učitelky, ale zvlášt budila v něm city nábožné jsouc přesvědčena, že vlohy nejkrásnější od Boha bývají marné ano i škodné, kde není pravého náboženství. Učila ho vroucně se modliti, vše, co se služeb Božích týče, milovati a víru katolickou horlivě hájiti. I může se směle říci, že vše, co bratr měl do sebe dobrého, jedině sestře své měl co děkovati.

2. Podobně starala se Pulcheria o vychování svých sester, a ty, chtěje po dráze cnosti kráčeti, mohly jen na příklad sestry hleděti a jí následovati. Pulcheria toužíc po větší dokonalosti složila slavný slib ustavičné čistoty; a totéž učinily sestry její. Od té doby byly všechny tři v paláci živý jako v nějakém klášteře, rozdělujice čas na službě Boží a chudých, práce ženské, vědy a jiné bohumilé zaměstnání. V přibýtek jejich nasměl nikdy žádný mužský vstoupiti, tak velice se vyhýbala i všemu stínu nebezpečí. Ona s muži nemluvila a nejednala leč veřejně. Mluvila řecky a latinsky, jsouc zběhlá v bohosloví jako kněz. Záležitostem zemským věnovala největší pile, ve všem radila se s Bohem a muži moudrymi; co kdy přikázala, bývalo vždy vše-

stranně rozváženo, proto bylo při ní Boží požehnání; stav země květoucí. Při tom jsouc skromna a pokorna hleděla, aby sláva každého podniknutí zdařeného padala na bratra.

3. Když bylo Theodosiovi 20 let, starala se Pulcheria, aby se mu dostalo choti výborné. Toho času přišla do Cařihradu Athenais, dcera jistého mudrce Athénského, a zalíbila se císaři. Jsouc pohanka dala se pokřtiti a r. 412. provdala se jako Eudoxia za císaře, který jí po dvou letech za císařovnu prohlásil. Pulcheria nepřestala u vládě podil bráti, ačkoli bratr již dospělý byl. Nad jiné ležela jí na srdci víra katolická, o ní zasazovala se vsí silou; jejím přičiněním povolán byl r. 431. sněm církevní do Efesu proti Nestoriov, jenž upíral Marii P. jméno „Rodičky Boží;“ ano i o to se přičiňovala, aby misionáři odcházeli k pohanům, zkrátka Bůh, Církev a spása duší byly počátek a konec jejího myšlení a snažení. Ale Bůh své miláčky posílá do školy utrpení na zkušenu, a tak i sv. Pulcheria mnoho vystála od Eudoxie (švagrové své).

4. Tato paní žárlivá na švagrovou pro její moc a vážnost dala se kacírům, a zvláště Chrysapiovi, komořimu svěsti, tak že všemožně chtě proti sv. Pulcherii štvála a popouzela, aby jí ode dvora odstranil. Císař od přirození slabý a vrtkavý opíral se nejprv dosti, ale posléz předce podlehnul, aby měl od zlé ženy pokoj, sestru do kláštera zavřiti chtěl; ale sv. patriarcha Flavian takové nešlechetnosti se opřel, a Pulcheria sama dvůr opustivši (r. 447.) žila na jednom ze statků svých jako na poušti. Nikdo ji tu však neslyšel reptati, nikdo narikati na křivdu od bratra, ani na násilí, jež jí nevděčná Eudoxia byla učinila, ani na nespravedlnost, již se ministrové a úředníci proti ní byli dopustili. To jedině jí rmoutilo, že trpí sv. Církev. I bratra jí bylo lito, že je jako míč hračkou v rukou nešlechetných rádců svých. P. Bůh trestal císaře patrně; jedno neštěstí stíhalo téměř druhé. Mnohé krajiny počaly se bouřiti, kacírové drze vystrkovali hlavy, ano i císaře samého již opoutali. Zlo množilo se co den. Tu vyzval sv. Lev Pulcherii, aby k pomoci přispěla. Ihned pospíchala ke dvoru a otevřela císaři oči. Hned na to byl Chrysapius vypovězen a brzo odpraven a vzduch dvorní se očistil.

5. R. 450. umřel Theodosius; Eudoxia odstěhovala se do Jerusálema, kde přísně se kajic dokonala; Pulcheria však stala se nyní vladařkou veškeré říše na východě. Chtíc si ulehčiti břemena vladařského, provdala se za Marciana v Ilyrii roditěho. A ten byl muž zhěhlý ne jenom ve věcech válečných, nýbrž i v řízení zemském. Nad to byl mravů na nejvyš neuhonných, k chudým velice laskav a horlitel pro víru katolickou upřímný. Veliké tyto dvě duše hleděly jen k jedinému cíli, t. opatřiti blaho státu a církve, což se jim s pomocí Boží v krátkém čase podařilo tak, že vláda jejich se považuje za velice prospěšnou, a lid si přál, aby nikdi neumírali. Ale P. Bohu jinak se líbilo, neboť r. 453. povolal služebnici svou v 55. roce k sobě. Znamenajíc, že má odcházeti, v poslední vůli pama-

tovala zvláště na chudé a na kostely, a mnoho špitálů a jiných ústavů nábožných a dobročinných založila.

Vyobrazuje se v ornátě císařském, jak drží v ruce lilii.

Ohledy lidské.

Svatých, kteří žili v samotě klášterní nebo skrytí na poušti, — Svatyých, kteří jako biskupové a kněží sloužili Pánu — těch a takových máme dost; ale mnohem méně jest takových, kteří uprostřed dvoru knížecího, obklíčeni jsouce zástupem dvořeninů lichotivých, ohlušení hluchými a oslepujícími radostmi s rozkošemi svou nevinnost zachovali neporušenou a nikdy hříchem neztratili milosti a zalíbení Páně. Mezi tyto nemnohé náleží též sv. císařovna Pulcheria. Když jí umřel choť a neměla ani dítek, ani bratra, tudíž musela sama vzítí do rukou otěže vlády. A však bez ramena mužného nebylo lze udržeti pořádku v říši tak rozsáhlé. Pulcheria dala si předvolati Marciana; byl to muž, již nikoliv mladý, horlivý katolík, velmi ctnostný, nad míru cvičený a zběhlý v pořízenostech státních a ve věcech vojenských. I dí jemu sv. Pulcheria: „Jelikož císař zemřel, vyvolila jsem tebe z rady státní co nejschopnějšího. Dej mi slovo, že necháš mé panství, které jsem Bohu věnovala, neporušené; a já zvolím tě za císaře.“ — Když se jí zavázal k tomu, co byla žádala, hned oznámila Pulcheria volbu svou patriarchovi a radě, a Marcian stal se císařem a chotěm sv. Pulcherie.

Jsou lidé, kteří jsou ostatně nábožní a křesťané dobří, kteří však někdy něco dobrého opomíjejí učiniti z ohledů lidských, totiž proto, že by se jim to ve zlo mohlo vykládati jako by se to bylo stalo ze sobectví, z pokrytství, z bázně a t. d. V takovém pokušení octnula se též sv. Pulcheria. Již po kolik let vídal všecken lid katolický v kostele na stěně viseti tu tabulku, na které bylo napsáno, že císařovna na vždy věnovala Bohu panství své; a nyní se najednou vzdala, ač jí bylo už přes 52 let. Její veliký rozum jí musel říci, že to budou lidé všelijak natahovati, jakoby byla osoba nezdrženlivá, že se stala nevěrnou slibu svému a t. d. A přede ten krok učinila, proto že jí osobní čest a vážnost platila méně než blaho národů, žezlu jejímu svěřených. A v tom ukázala více pravého křesťanství, než kdyby se byla z ohledu na křivý úsudek lidí nechala od toho zdržeti, postarati se nejlepším způsobem o blaho říše. Bylo jí dosti na tom, že zachránila před Bohem čest svou. Právě v tom následovala nejsv. Rodičku Boží, která též zůstala věrnou předsevzetí svému, že totiž vždy zůstane pannou, ač se byla s Josefem zasnoubila.

Slova sv. Pulcherie.

V jednom psaní píše řeholníkům, aby jich utvrdila ve víře pravé, takto: „Neuchylujte se od pravé víry a od pravé Církve, abyste se nestali kacíři. My máme v ošklivosti bludy a věříme v našeho Pána a Vykupitele J. Krista, který počat z Ducha sv. narodil se z panenské Rodičky Boží Marie. Vyznáváme, že Ježíš jeden a týž syn jest, dokonalý Bůh, a zároveň dokonalý člověk, opravdu Bůh a opravdu člověk. V této víře trváme a zamítáme těch, kdož přijímají dva syny, dva Kristy nebo dvě osoby v Kristu“ (jako Nestorius). — Zapiš si tato slova, křesťane! hluboce do srdce svého.

12. Září.

Sv. Guido, kostelník a poutník r. 1012.

Guido se narodil ve vsi Anderlecht blíž Bruselu. Jeho rodičové byli stavu sedlského a velmi chudí na statky

pozemské, za to ale byli velice cnotní a protož i synáčka vyučovali od dětinství kázni a bázni Boží. Obzvláště mu často připomínali, co Tobiáš synu svému byl pravil: „Chudý sice život vedeme, ale dost jsme bohati, bojíme-li se Boha, a jest-li že se varujeme všeho hříchu a budeme-li dobře činiti. — Příklad jejich dodával slovům váhy. I stal Guido již ve věku pachtolském takměř vzorem rozmanitých cností, zvláště ale chudoby v duchu. Z ohledu toho miloval svůj nízký stav, a všemožně hleděl státi se podobným chudému Ježíši. Ku vznešeným pánům býval vždy uctivý, aniž jim štěstí jejich záviděl, ano nezřídka szel vida, jak mnozí lidé lnou ke statkům pozemským. Slyšel-li chudé reptati, napomínal je k trpělivosti, a aby utrpení svého moudře k prospěchu duší svých užívali. Sám také všechny obtíže a ponížení snášel, a pilen byl všech povinností k bližnímu.

2. O skrovnou stravu sdílel se s chudými, ano nezřídka sám se postil, aby jich nasýtil. Denně několik hodin obsluhoval choré. Tak byl živ co mladík. Jednoho dne, an se modlil v kostele P. Marie ve vsi Laken as hodinu od Bruselu, viděl ho farář tamější a nemálo se podivil skroušenosti a vroucnosti jeho. I dal se s ním do řeči, a tázal se, odkud přichází, jak je starý, čím se živí? a t. d. Z odpovědi mladíkových seznal farář brzo, že v něm více moudrosti a zbožnosti se kryje, než na první pohled se zdálo. I otázal se ho, zda-li by u něho nechtěl zůstati za kostelníka? S radostí přijal Guido návrh p. faráře, kterýž mu vhod přicházel. Tenkrát mu bylo sotva čtrnáct let, ale nic méně tak výborným byl kostelníkem, tak uctivý k duchovním, tak nábožný, že by si mohli kostelníci našeho věku na něm příklad vzíti. Nic mu neleželo tak na srdci, jako čistota chrámu Páně. Oltáře se musely stkvíti, podlaha musela se vydrhnouti, stěny vyčistiti, všecko bylo čisté jako sklo.

3. Čas, který mu po práci v kostele vybýval, obětoval modlitbám. Nezřídka ztrávil na stupních oltáře celé noci modle se. Tělo své tuhou kázni v poslušnost uváděl. Soudíce po jeho kajcnosti domnívati se mohli lidé, že on je ten největší hříšník, an zatím na něm nebylo nic hříšného, leč takové chyby, jichž i nejlepší člověk mimo vůli a vědomí se dopouští, kterých ale také nikdo leč duše úplně čistá neznamenává. Jeho pokora a tichost získaly mu srdce všech, a však Bůh dopustil, že byl zkoušen.

4. Přišel totiž jistý baselský kupec jednou do kostela lakenského, a ten vida, jak Guido je k chudým štědrý a ke všem laskavý, dal se s ním do řeči, a nejdřív mu vytykal chatrný oděv, pak budil v něm žádost a radil mu, aby se oddal na kupectví, pak že štědře almužen bude moci udělovati. Guido svolil, a každý se divil, že se stal Guido kupcem. Když naloženo bylo zboží, plavili se po řecí Senně. A však lod vrazila na mělčinu, a nebyli s to, v proud ji opět přivesti. Tu teprv vešel Guido do sebe, a poznav, že se prohrěšil, když k marnému zisku, byť i na dobrý úmysl přilnul, litovav toho ke chrámu svému se vrátil. Nyní se stal kostelníkem ještě horlivějším.

5. Pro jeho cnost dostalo se mu ode všech lidí mnoho chvály. To však protivilo se jeho ponížené duši, nebo se bál, aby proto nezpýchal. I vzal v úmysl, skryti se v cizích zemích. Putoval tedy nejprv do Říma, pak ale do Jerusalema, i na jiná svatá místa. Když se na to po čase opět do Říma vrátil, potkal se z Vondulfem, děkanem kostela Anderlechtského, který se právě se sotdruhy na pouť do Jerusalema chystal. Guido vyzván od nich, aby je vyprovodil, neodpíraje propůjčil se jim za vůdce na posvátná ta místa. Ale po pouti na cestě domů roznemohl se nejprv děkan, a po něm i ostatní, a druh po druhu umřeli. Jediný Guido zůstal na živě a zdrav, a pochovav jich slušně, domů do Anderlechtů se vrátil a přinesl zprávu o tom, že děkan Vondulf umřel. Sedm let byl z domova. Příchoziho ujal se jeden duchovní v Anderlechtě a vzal jej do domu svého, nechtěl ho již propustiti do Lakon. A však Guido denně scházel. Bylo mu snášeti rozličné choroby a nemoci, kterýmž konečně podlehl 12. Září r. 1012. Kanovníci Anderlechtští pohrobili ho na hřbitově svém, a an se mnoho zázraků na jeho hrobě stalo, vystavěli tu i kostel, do kteréhož pak ostatky Svatého slavně přenesli.

Jerusalém a jeho posvátná místa.

Jak tak mnoho tisíc poutníků křesťanských hnala i chudého Guida láska k P. Ježíši a duch kajicnosti do onoho města, jehož jméno již pohne každým srdcem křesťanským, do Jerusalema, aby tam navštívil ta místa sv., která Bůh-člověk svou přítomností posvětil, svou posv. krví skropil. Budeť tobě, čtenáři křesťanský, zajisté sloužiti k poučení a vzdělání, když tobě vypravovati budu o osudech tohoto města, které Bůh postavil za střed starého světa (Ezech. 5, 5.), které Vykupitel zvolil za jeviště svého díla vykupitelského, které svou krásou a nádherou budilo obdiv okolních národů a svým hrozným pádem o tom svědectví vydává, že na nebi vládne Bůh spravedlivý, který jest pravdivý a ve vyplnění slibů a hrozeb věrný.

Jerusalám založil Melchizedek, král ze Sálem, souvrstník patriarchy Abrahama, odtud první název jeho Salem „město miru.“ — Jmenovalo se též Jebus od Jebusitův, kteří je měli drahně v držení svém až po vydobytí zaslíbené země Josuou přešlo na kmen Benjamin. 400 let měli město to v moci své dílem kmenové Benjamin a Juda, dílem Jebusité.

Tito měli za času Davida krále hrad Sion v moci své. David ho dobyt upevnil ho silnými hradbami a věžmi, vystavěl si na vrcholu jeho veliký palác a obkličil město až k hoře Moria první hradbou. Proto slove Jerusalém „dcera Sion“, a Sion městem Davidovým.

Legenda Svatých.

Šalomoun, syn Davidův, rozšířil a okrášlil město, oběhl je druhou hradbou a vzdělal přezdobný chrám na hoře Moria. Až do krále Agrippy, (41 let po n. K.) mělo město jen dvojí hradbu, obkličující horu Sion a Moria. Tento král oběhl nyní i nové město (Bezetha), které bylo posud otevřené, třetí hradbou.

Celé město sestávalo ze 4 dílů: 1. Dolejší město s hradem Akra, 2. Nové město, Bezetha s hradem Antonia. 3. Město chrámové, Moriah, 4. Sion s hradem stejného jména.

Královský palác, jež Šalomoun ozdobil nádherou neslýchanou, a chrám byly čelními ozdo-

bami města. —

Již David se hotovil stavěti chrám ten, a sbíral na stavení poklad nesmírný; na zlatě okolo 400 millionů dukátů, na stříbře 1000 millionů říšských tolarů, dříví a mědi množství a zásobu nesčíslnou. A však podle vůle Boží měl stavěti chrám ten teprv syn jeho Šalomoun.

Tento začal stavbu tím, že dal urovnati horu Moria, a položití základ nad miru pevný. Zdi jeho vystoupaly z údolí Kidron přes 400 loket do výšky, sestávající z ohromných balvanů kamenných, které byly spojeny silnými pruty železnými do olova zalitými. Na čtverhranném stavení základním zdvihalo se napotom vlastní stavení chrámové, o němž pracovali nejvýtečnější architektové a umělci z Fenicie. Za sedm let bylo stavení hotovo. Ohledem krásy a nádhery nemělo rovně. Avšak stálo jen 418 let. Hrozná věc, které se tam děly za posledních králů judských, a o kterých prorok Ezechiel v 8. kapitole strašnou zprávu dolíčuje, nemohl Bůh déle trpěti. Lid a jeho panovníci oddáni jsouce modloslužbě nejohavnější, dozráli byli k záhubě. Král Babylonský Nabuchodonosor vydobyl, vydrancoval, zapálil a rozkotal město a chrám, lid pak i s králem odvedl do zajetí. Tak byl Bůh vyhrožoval svými proroky lidu zkaženému a tak se také stalo! —

70 let zůstalo město a chrám v rumech, oplakávané od Židů v tuhém zajetí sténajících, kteří nemohli zapomenouti na vlast, město a chrám překrásný v cizině. Po uplynutí té lhůty dovolil král perský Cyrus Židům, aby se směli vrátit do vlasti oželené. Dal jim zase vrátiti všecky nádoby posvátné, které byl Nabuchodonosor z chrámu odnesl, a povolal, aby ten chrám zase na jeho útraty vystaven byl. Provedením Jorobabele, z rodu Davidova, a vysokého kněze Josue, vydalo se 42.000 Židů na cestu. Octnuvše se ve vlasti hned začali stavěti město a chrám. Město sice dosáhlo poznenáhla prvnějšího objemu svého a dřevní podoby své, též je okrášlovali Makkabejští a později Římané, do jejichž područí Židé se dostali, nejkrásnějšími stavbami, ale chrámu se nedostávalo dřevní velikosti a krásy. Tu uzavřel král Herodes, 20 let před n. J. K., vystavěti ten chrám ještě větší a krásnější, než-li býval dříve. Nedal však bývalý chrám strhnouti, nýbrž jen jednotlivé části jeho, a teprv když ty dostaveny byly, dal zas jinou část zbořiti a stavěti, tak že denní oběti v chrámu neustále mohly se konati. Na tisíce povozů pro těžký náklad a 10.000 nádenníků bylo při té stavbě upotřebeno, také 1000 kněží ve stavitelství cvičeno,

aby vnitřní komnaty chrámové vystavěli, nebo jiný tam nesměl pracovat. Za 18 měsíců byla budova chrámu se Svatyní a Nejsvětějším dohotovena, za šest let byly dokončeny předsíně a sloupení, ale ještě 36 let bylo pracováno na ozdobě jeho, a stavení budov vedlejších, až konečně úplným jeho dokončením 18.000 dělníků přišlo o chléb.

Vezmi tedy, milý čtenáři, nyní přiložený obraz do ruky, on ti ukazuje město a chrám, jak vypadaly za času, když P. J. v jeho ulicích a chodbách obcova. Kde je chrám, to hned na první pohled poznáš. Na starém od krále Šalomouna položeném základě (35) spočívá to ohromné stavení, které se skládá z tří krásným sloupením obehnaných předsíní s nescíslnými komnatami, Svatyní a Nejsvětějším. Do první předsíně (e) směli vejít pohané a cizinci, odtud sloula předsíní pohanů; druhá předsíní (f) byla určena pro ženské, třetí (g) pro mužské. V objemu tohoto dvoru ležel dvůr kněží (h) s oltářem zápalných obětí (i) z neotesaných kamenů 15 loket vysoký a 50 loket široký a dlouhý. Odtud se přicházelo do vlastního chrámu (k), který byl pokryt zlatým plechem, a rozdělen byl na Svatyni a Nejsvětější (k). Ve Svatyni stál zlatý svícen, stůl chlebě vystavených, a oltář na zápal kadidla, u něhož stál Zachariáš, když mu zvěstoval archanděl Gabriel narození syna jeho Jana. Nejsvětější (k) bylo odděleno od Svatyně oponou nad míru drahocennou, a jen jedenkrát za rok směl doň vkročit nejvyšší kněz. Zdi a sloupy chrámu byly z mramoru jako sníh bílého zlatem obložené, mohutná vrata měděná zlatem a stříbrem vyšperkovaná, krový a deskování, kterým vnitřní komnaty byly obloženy, skládaly se ze dřeva cedrového a olivového, celé zlatem potaženy jsouce. Flavius Josefus, spisovatel židovský, který ten chrám často viděl a doň chodil, píše o jeho kráse a nádheře: „Zevnější pohled chrámu naplňoval duši a oči úžasem, neboť byl ze všech stran pokryt tlustými plochami zlatými, a když slunce vycházelo, takový ohnivý blesk se od něho odrážel, že oči těch, kdož naň patřili, jako bleskem slunečním byly oslněny. Cizinci přichozimu přicházel z daleka jako sněhem krytá hora, nebo kde nebyl pozlacený, tam byl jako sníh bělounek.“ Zde tedy v tomto nádherném chrámu modlil se P. Ježíš již co 12letý mládeneček, v jeho chodbách často učil a kárával Farisey a zákonníky. V ulicích tohoto města často chodíval, zde nemocné uzdravoval, chudým dobře činil. A toto město též vyvolil, aby vyplnil všechny věštby proroků a všechny obrazy, které svědčily o Ném, a aby tam dokončil dílo své milosrdné lásky, vykoupení hříšného pokolení lidského.

Svaté město Jerusaleém za času Krista Pána.

Dolejší město Akra.

1. Stará brána.
2. Brána rybní.
3. Věže Hannaěl.
4. Věže Emath.
5. Dům Jeremiáše.
6. Brána Damascenská čili Ephraimská.
7. a) Trh na dříví.
7. b) Dům Marie.
8. Palác Heleny.
9. Brána Herodesova.
10. Brána rožní.
11. Akra, hrad Antiocha Epiphanesa.
12. Věže Psephinos.
13. Věže Ophelova.
14. Hořejší rybník.
15. Trh na ryby.
16. Amphitheatr.
17. Dům Makkabeův.
18. Rybník Hiskiáše.

19. Brána Betlémská čili v údolí.
20. Cesta Bolesti (via dolorosa).
21. Dům Pilátův.
22. Vysoká dlažba (lithostroton).
23. Dům soudní.
24. Tyropoön čili údolí sýrečkářů.

Bezetha (Nové město).

25. Hrad Antonia.
26. Druhá hradba Jerusalema.
27. Trh hořejší.
28. Trh dobytčí čili ovčí.
29. Rybník Bethesda (ovčí).
31. Brána ovčí.
32. Dům Hiskiáše.
33. Zlatá brána.
34. Brána Miphkadská.

Město chrámové (Moriah).

35. Pevná stavba základní chrámu.
 - a) most z hradu Antonia,
 - b) most z Bezethy do chrámu
 - c) most z města Sion do chrámu,
 - d) pokryté sloupořady,
 - e) předsíní pohanů,
 - f) předsíní ženských,
 - g) předsíní Israele,
 - h) Dvůr kněží,
 - i) oltář zápalných obětí,
 - k) vlastní budova chrámová, svatyně a nejsvětější

Sion.

36. Brána hnojní.
37. Brána studní.
38. Palác Monobázy.
39. Palác Šalomouna.
40. Sloupení do chrámu.
41. Žaláře.
42. Věže a zdi kolem Sionu.
43. Brána Essenů.
44. a) Brána Večeře.
44. b) Xistus.
45. Ulice Bethsur.
46. Hořejší trh.
47. Věže Siloah.
48. Dům Eliasibův.
49. a) Dům pokladní.
49. b) Zbrojnice.
50. Dům reků.
51. Dolejší rybník.
52. Schody a
53. věže a zdi hradu Sion.
54. Palác Agrippy.
55. Hrad Davida.
56. Hrobka Davidova.
57. Dům Kaifáše.
58. Dům Annáše.
59. Palác Herodesa.
60. Věže Hippicus.
61. Brána Davidova čili Sionská.

Vně města (za městem).

62. Hora Gihon.
63. Hořejší pramen Gihon (pramen drakový).

64. Dům přešování.
65. Vodovod.
66. Pahorek Garcb.
67. Údolí Goath.
68. Náhrobek Ananiáše.
69. Golgotha.
70. Hrob Krista P.
71. Cesta do Siloah a Gabaon.
72. Hrob Heleny.
73. Jeskyně Jeremiáše.
74. Hroby králův Jüdských.
75. Rybník hadí.
76. Náhrobek Herodesa.
77. Potok Kidron.
78. Věže Chemošské.
79. Hora olivetská.
80. Údolí Josafat.
81. Zahrada Gethsemane.
82. Hrob Josafatův.
83. Bethfage.
84. Bethania.
85. Hrob Jezaiáše.
86. Hrob Lazara.
87. Hrob Absalona.
88. Ves Siloah.
89. Potok Gihon.
90. Zahrady Králův.
91. Prameň Siloh.
92. Chrám Molochův.
93. Pole krví (pole hrnčířovo, Hakel dama).
94. Hroby skalní.
95. Gehenna či údolí Ben Hinnom.
96. Pole jirchářovo.
97. Hroby králů.
98. Pole Rephaim.
99. Cesta do Betléma a Joppe.
100. Dolejší pramen Gihon.

13. Září.

Sv. Nothburga, služka r. 1313.

Sv. Nothburga narodila se r. 1266. ve vsi Rottenburg v Tyrolsku. Její rodičové, lidé sice sprostí a chudí, ale při tom poctiví a bohabojní, vědouce, že dobré vychování jest nad zlato a drahé kamení, pěstovali dceřsku svou co nejbedlivěji a vedli ji již od dětinství ke všemu dobrému, zvláště k bázni Boží a k mravnosti, a nad to jí učili a navykali pilnosti a všelikým pracem. Nothburga jsouc srdce dobrého a myslí vtipné prospívala ve všem dobrém a šlechtěném k nemalé radosti svých rodičů tak velice, že všem děvčatům stala se vzorem všech cností. Dobrá její pověst donesla se též do zámku Rottenburku, což když vrchnost uslyšela, vzala ji do služby a odevzdala ji kuchyni. Nothburga byla tenkrát osmnáct let stará. I zastávala službu tak dobře, že jí konečně svěřili celé hospodářství.

2. Milovala stav svůj tak nízký, byla v něm spokojena. Nikdo jí neviděl nevrlou, vyrazení nebyla žádostivá, nejraděj se modlila a četla. Obzvláště byla milosrdná k chudým, a když jí páni povolili, aby cokoli od stolu zbyde, chudým směla dávat, stala se matkou chudých. K čemu jiné napomínala, sama svědomitě zachovávala. — Již šest let sloužila na zámku, tu i

její trpělivost byla zkoušena a sřibena. Šlechtěný rytíř Jindřich zemřel, a po něm brzo šlechtěná choť jeho Juta. Umírajíc prikazovala velmi pohnutlivě synu Jindřichovi a choťi jeho Ottilii, aby od chudých ruky pomocné neodtahovali a bohabojnou Nothburgu, jejich nejdražší poklad, aby v uctivosti měli. Slova umírající matky u Ottilie ani se neujala v srdci. Patřilat mladá hospodyně do řady takových boháčů, kteří neradi dávají.

3. Ještě za živa svých tchánů to mrzutě nesla, že se na zámku dávalo tolik chudým; proto když se sama paní stala, přísně prikazala Nothburce, aby co zbyde ze stolu, nedávala chudým, ale prasatům! Jak to bolelo šlechtěnou děvečku, to se dá mysliti. Proto raději utrhla sobě, a co tak uspořila, dávala chudým. A však lakomá a neuzilá Ottilie ani toho konečně trpěti nechtěla, pod záminkou, že svou almužnou poválečů a

pobudů do hradu láká, a že jimi nějaké neštěstí státi se může, a proto doléhala na choť, aby Nothburgu pustil. Jindřich chtěje se sám přesvědčiti, číhal jedenkrát na Nothburgu, a vida, že nese džbánek a cosí v zástěře ukrytého, vyšel jí v ústrety, otázal se zpuřně, co nese? Bohabojná služka netušíc nic zlého otevřela zástěru, a aj! rytíř neviděl nic než třísky, okusil ze džbánu a chutnal — louch. Tím rozhněvaný běžel hned domů, kde mu Ottilie namluvila, že to bylo od služby schválně na něho tak nastraženo, a proto uzavřeno, že Nothburga musí ze služby.

4. Nothburga dostala výpověď, šla do komůrky a vázala svou majetnost do uzlíku. V tom slyší, že se Ottilie roznehohla. Nothburga hned k ní běžela a tak dlouho věrně ji obsluhovala, až Ottilie kajicně duši vypustila v náručí věrné služby své. — Potom šla do služby k jednomu sedlákovi, který nedaleko Rottenburku býval, pod tou výminkou, aby jí po klekání již

k žádné práci více nenutili. Celé okolí obracelo na ni zraky, co na vzor křesťanské dokonalosti, poslušnosti a pracovitosti. Jako druhdy i nyní komu a jak mohla pomahala. S ní vešel v údolí klid, veselí a Boží požehnání. Na hradě za tím se vyplnilo, „že učiní Hospodin pomstu chudých.“ Jindřich přišel o všecko, hradby jeho byly ve válce poboreny a t. d. Vejda do sebe šel do Eбену a prosil sv. Nothburgu za odpuštění krivd jí učiněných a prosil, aby šla zase na hrad.

5. I vrátila se zase, a s ní Boží požehnání na hrad, a za několik let stal se Jindřich bohatším a vážnějším než kdy jindy. Jeho druhá choť Markéta byla pravá matka chudých. Bůh ji požehnal několika dětmi, jež Nothburga vychovala. Ještě devatenáct let ztrávila Nothburga na hradě Rottenburském vůbec a od každého milovaná a ctěná, an jí Bůh nemocí navštívil, aby i tu se ukázala příkladem trpělivosti a oddanosti do vůle Boží. Bylo jí teprv 47 let, když se těžce roznemohla. Soudila i hned, že přichází doba, kde se má se světem rozloučiti. Všickni vůkolní rmoutili se, jen ona byla pokojná a veselá, neboť dávné přání, dostati se k choťi nebeskému, mělo se vyplnit. Ušnula sladce v Pánu 14. Září 1313. Pochována byla v kapliče sv. Ruperta, kde se tak ráda modlivala. Sv. Nothburga je patronka biskupství Brixenského. Světice tato vyobrazuje se obyčejně, jak na přiloženém obrázku viděti lze. Příčina toho udává se, jak následnje: Když se v Eбену dala u sedláka do služby, vymínila si, jak řečeno, aby ji večer po klekání k žádné práci nepotahovali, by toho času mohla výhradně Bohu sloužiti, a na budoucí svátek se připraviti. Jednou večir ale v sobotu nacházela se Nothburga s ostatními čeledíny na poli, kteréž již celé až na něco málo bylo požato. Tu zavzněl zvonek klekání. Sotva jej uslyšela Nothburga, přestala hned žiti, chtěíc dle obyčeje domu se odebrati. Ale sedlák velel, že to pole musí býti dnes dožaté. Tu pozdvihla sv. Nothburga srp a řekla hospodáři: „Pán budiž soudcem mezi mnou a tebou. Hle! tento srp svůj pustim do povětří; zůstane-li viseti, budiž znamením, že Bůh mluví za mně; spadne-li ale, jest pravda na straně tvé. — Na to vyzdvihši srp do povětří pustila jej a aj! visel, jako na hřebíku zavěšen na znamení, že je čas k svatvečeru. Nikdo se neopovážil ani jediného klásku užiti. Tu vzavši Nothburga srp odešla do kaple sv. Ruperta.

Dobrá rada čeledínům.

Sloužiti je ovšem těžko, zvláště je-li panstvo nekřesťanské, a proto také tvrdé a nelaskavé. A přece není žádného stavu, ve kterém by člověk mohl tak snadno do nebe přijíti, jako stav služebný. Čeledín, tovaryš, pacholek a děvečka budou muset jednékráte odpovídati jenom za jedinou duši svou, kdežto páni, světští a duchovní představení budou muset též počet vydávati za duše sobě svěřené a poddané. Již tato myšlénka měla by čeledíny potěšiti a smířiti se stavem svým. Krom toho je čeledín prost tak mnohých starostí. Pak-li věrně a plyně vykoná práci svou a ochotně poslouchá, dostane svou mzdu a svou stravu, kdežto se páni o všecko to na mnoze musejí starati. On může pokojně spáti, kdežto pán a paní někdy ještě musejí bdíti. — A však krom

toho všeho není tak snadno naleztí stavu, kdeby si člověk tak snadno mohl zásluh nasbíratí. Čeledín může se státi snadno podoben P. Ježíši a nejlahoslavenější Panně. Kristus chtěl sloužiti, nikoli panovati: proto vzal na sebe spůsob služebníka a za sluhu se ponižil. I Maria nazvala se „služebnicí Páně“ a ač z rodu královského a matkou Boží byla, přece sloužila své tetičce Alžbětě, když byla těhotná, jako prostá děvečka. Čeledín má tedy si pomyslíti: „Sloužím s mým a pro mého Ježíše. Má sobě představití, jakoby byl jeho pán sám K. Ježíš a paní Maria; když pán neb paní něco žádají, jako by to žádal Ježíš a Maria; a co paní a pánovi dělá, že to činí P. Ježíši a Marii. Láska k P. J. a p. Marii všecko sloužení by mu učinila snadné a záslužné. A kdyby s ním zle a tvrdě nakládali, tož by si zpomenul, že se Spasitelem též nelaskavě zacházeli, jak Mu vše, co činil a zanechal, ve zlo vykládali, Ho pohaněli a Jím pohrdali; a kterak K. Ježíš k tomu mlčel a všecko své utrpení Otcí nebeskému obětoval. Tré slovo měl by si každý čeledín pamatovati, jež jsou jako stupně do nebe: „Pracovati, trpěti a mlčeti z lásky k P. Ježíši. Sv. Nothburga tato slova zachovávala a proto je nebe její odměnou!

14. Září.

Povýšení sv. Kříže.

Když sv. císařovna Helena byla tak šťastna, a našla ten pravý kříž P. Ježíše Krista, dala na tom místě, kde ho našla, překrásný chrám vystavěti, a v něm k úctě věřících vystaviti polovici toho sv. kříže, bohatě obloženou zlatem a drahokamy; tu druhou polovici poslala synu svému císaři Konstantinovi, který tento drahocenný dar přijal s nehlubší uctivostí. Jednu část z něho podržel tam v Cařihradě, druhou část poslal do Říma do chrámu, který tam s velikou nádherou vystavěti dal a který pode jménem „Chrám k sv. kříži v Jerusalemě“ podnes stojí. Ta část sv. kříže, která v chrámě sv. kříže v Jerusalemě byla přechovávána, stála v úctě největší. Se všech stran se valili sem poutníkové, aby toto dřevu kříže mohli spatřiti, a tam o pomoc vyzývati Toho, který na tomto dřevě za naše spasení umřel. Nábožní poutníkové ale nepřestávali na tom, nýbrž oni sobě i vyzadovali též malé kousičky sv. kříže (partikule). Sv. Cyrill, který 24 let po sv. Makariovi stal se biskupem v Jerusalemě, ujišťuje, že celý svět naplněn jest částčkami toho sv. kříže. Sv. Makarius a jeho nástupcové, jakož i sv. Cyrill sdělovali totiž poutníkům malé tříštěčky toho posvátného dřeva, a sv. Cyrill píše, že na své oči viděl, kterak toho sv. dřeva předce neubývalo, jakkoli mnoho částček se z něho odejmalo. Totéž potvrzuje sv. Paulinus, biskup Nolánský, který dí, že dřevu kříže, jakkoli se schlé a jakoby mrtvé, nic méně zdálo se, jakoby se zase obrozovalo a znovu oživilo, a tato moc divotvorná mu sdělována bývá smrtí Páně, který na tomto dřevě trpěl. Pročež prý to dřevu, jakkoli tolik lidí z něho částky dostávají, předce zůstává celé, jako by se ho byl nikdo ani nedotknul.

2. Až do roku 625. po Kristu zůstala ta polovice sv. kříže v Jerusalemě, když toto město bylo od krále

perského Chosroesa II. obleženo, a po dlouhém odporu vydobyto. Hrozně řádl tam meč Peršanů, těchto zapřísáhlých nepřátel jména křesťanského, mezi nešťastnými obyvateli města. Kdo nebyl zavražděn, stal se otrokem; též ctihodný biskup Zachariáš byl odvečen do zajetí; a však dříve musel opatřiti pečeti kostela svého tu skříní, do které Peršané ukoristěné dřevo kříže byli položili, aby je sebou odnesli. Vědělt zajisté Chosroes, že křesťané dřevo kříže nad míru v úctě chovají, a chtěl je tedy sebou vzíti doufaje za ně velikou sumu peněz co výkup obdržeti. — Císař Heraklius v Cařihradě se chvěl a prosil krále Perského o mír; a však tento zbujnělý nepřítel křesťanů chtěl učiniti mír jedině pod tou výminkou, kdyby císař a národy jeho chtěli Krista zapřítí a slunci se klaněti.

3. Toto hanebné požádání naplnilo duchovenstvo ošklivostí. Patriarcha Sergius v Cařihradě dodával málomyslnému císaři zmužilosti, nabízel mu poklady kostelů a statky duchovenstva, jen aby proti zpupnému Peršanu válku vésti mohl, a dovedl ho k hlavnímu oltáři města, kde ho nechal skládati slavnou přísahu, že s lidem žítí a umřítí hotov jest. Nyní nabyt císař zmužilosti; propustiv ženu, s kterou žil v cizoložství, oděl se v roucho kajicné a vypověděl válku zpupnému nepříteli a rouhači Ježíše Krista. On sám nesl divotvorný obraz Pána našeho Ježíše Krista a s ním se postavil v čelo vojska. Ačkoli počtem byl menší, nic méně útokem hnál na vojsko krále bezbožného; a poraziv ho do útěku ho zahnal. Zděšen pádl poražený král do nitra své říše, vleče sebou biskupa Zachariáše a sv. kříž. A však Heraklius stíhal ho i tam. V bídné chatrči doškové zachytila ho ouplavice. Ve vzteku nad svým neštěstím dal odpravití dva vojvůdce. Tu se proti němu vzeprěl vlastní syn Sisroes, jehož chtěl vyděditi, a jav ho dal ho zavraždití. Spravedlivý soud Páně stíhl rouhače Kristova. Jak to otci svému byl učinil, tak se mu stalo rukou vlastního syna svého.

4. Tento stav se nyní králem Peršanů, prosil Heraklia o pokoj. Císař svolil, a však jedině pod tou výminkou, aby byl navrácen sv. kříž a biskup Zachariáš s ostatními otroky křesťanskými na svobodu propuštěni byli. Sisroes to dovolil, a tu skřín, ve které sv. kříž ležel, dobře zapečetěnou a neporušenou vrátil. Na přeskvostném povozu, taženém od čtyř slonů, držel potom císař svůj úvod do Cařihradu. Před ním nesli dřevo sv. kříže. Z jara na to vypravil se císař se skvělým komonstvem do Jerusaléma, aby tam sv. kříž zase donesl a Bohu za vydobyté vítězství děkoval. V slavném průvodu, ozdoben zlatohlavem císařským nesl císař sám dřevo kříže na ramenou. Když ale ve všeobecném jásání lidu a prozpěvování zástupů dospěl na vrch hory, na které stál chrám sv. kříže, a branou doň vejíti chtěl, nemohl z místa; neviditelná moc tu zastavila kroky jeho. Císař se leká, lid žásne! Tu pozdvihuje biskup Zachariáš ruce a oči k nebi, modlí se a dí pak k císaři: „Ty neseš ozdoby císařskou a Ježíš Kristus byl chudě oblečen; tvá hlava je ozdobena korunou, On pak byl trním korunován; tys obuvi opatření, On však chodil bos.“ — I hned složil císař roucha svá, korunu a

obuv, a vzav na se plášť muže sprostého a mohl nyní snadno a bez překážky donesti do kostela kříž sv., a postaviti ho na oltář, kde prvé stával. Když byla otevřena skříně, a posv. dřevo k úctě věřících bylo vystaveno, stalo se mnoho divů a zázračných uzdravení. Památka na tento den Povýšení sv. kříže slaví se od toho času 14. Září.

5. Několik let po této památní udalosti vydobyli Saraceni Jerusaléma, a aby zase sv. kříž nebyl zanechán potupě nevěřících, byl nejprv do Cařihradu přenesen. Z toho a z té částky, která už tam byla od času císaře Konstantina, podělovali následující císařové s několika částčkami knížata kř. a vysoké pány, kteří tenkrát takové posv. částčky (partikule) ctili jako poklad nejdrahocennější.

6. Tak daroval císař Justinus svaté Rodegundě znamenitou část sv. kříže, která jí, přeskvostně obloženou, uložila v klášteře v Piktavě od ní vystaveném. Při této příležitosti složil sv. Fortunat, biskup v Piktavě dva překrásné zpěvy, které podnes v Církvi sv. na den Nalezení a Povýšení sv. kříže, i v neděli pašiovou se zpívají. Jeden z těch zpěvu „Vexilla regis“ nazvaný, zní takto v klassické řeči naší:

Ai! práporové krále jdou,
Skví kříž se slávou tajemnou,
Kde v smrt se život za nás dal
A smrtí život vyjednal.

Zlá stává se tu nehoda:
Hrud Páně kopí probodá,
Ztad s vodou krev se vylívá
A hřichy naše obmyvá.

Tu stalo se, co David pěl,
Když v budoucnosti v písni zřel
A jal se světu zvěstovat:
Bůh bude z dřeva kralovat!

O strome krásný, hodný chvály,
Jež šarlátem svým zdobil král,
Jak rámě tvoje ctěno jest,
Ze svaté brímě můžeš nést!

Jak blah jsi, světa výplata
Ti na ramenou rozpiata!
Tys vahou těla učiněn,
Jímž peklu odňat dávný plen!

O vítěj, kříži počestný,
Ti nádeje v čas bolestný!
Smaž hříšníkům vše nečnosti
A zbožným přispoř milosti!

Důch každý chval tě, Trojice,
A spásy světa studnice,
Tys slávu kříže dala nám,
Dej dojít k jeho odměnám.

(Sušil.)

Jerusalém a jeho posvátná místa.

Rozlož si zase, milý čtenáři! tu mappu města svatého a následuj mne na ní, a vyhledej si ta místa památná, o kte-

rých tobě dále hodlám vypravovati. Bylo to na palmovou neděli, když P. Ježíš z Betphage (83) na hřiběti oslice, obklíčen jásajícím lidem, který jemu s palmami v rukách v ústrety přišel, zlatou branou (33) v slavném triumfu vcházel do města svatého. Na úpatí hory chrámové sestoupiv s hovádka všel na horu do chrámu. Přišlo tam mnoho slepých a kulhavých, které uzdravil, též pohanů, kteří Ho viděti sobě přáli. Až do večera tam zůstal, potom se vrátil do Bethanie (84), kde Lazar a sestry jeho Maria a Martha měli příbytek, do domu Šimona malomocného, kde zůstal přes noc. Jeho nepřátelé totiž číhali, aby Ho polapili, a však posud nepřišla hodina jeho. Den na to opět šel do chrámu, učil tam až do večera, a zase se do Bethanie vrátil, kde až do zeleného čtvrtka zůstal, a svým učenníkům mnohá krásná naučení dával. Na zelený čtvrtek poslal Petra a Jana do města, aby koupili beránka a připravili večeři velikonoční. Dům ten, kde slavil večeři byl coenaculum či dům Večeře (44a) na Bradě Sion. (53) Beránka toho koupili u rybníka Bethesda (29), kde právali beránky. K večeru odebral se Pán Ježíš s ostatními apoštoly do města, jedl v coenaculu (44a) s nimi beránka, umýval jim nohy, ustanovil potom nejsv. obět a Svátost oltářní, a slavil s nimi nejsv. Večeři. Na to, když nastala noc, co nejpohnutlivěj s nimi se rozloučil, vykonal svou velekněžskou modlitbu, a přes potok Kidron (77) bral se do zahrady Gethsemanské (81), aby se tam dle obyčeje svého modlil. — Zde Ho též nalezl Jidáš s rotou svou, kteří Ho jali a odvlékli. I vlékli Ho přes potok Cedron (77) branou hnojní (36), k paláci velekněze Annáše (38), který stál nedaleko schodů (52) vedoucích na Brad Sion. Tam byl P. Ježíš držán a trýzněn, až mezi tím vysoká rada sluhy svými svolána byla na kvap do paláce Kaifášova (57). Tam přivlečen byv, byl Vykupitel k smrti odsouzen, od Petra zapřen a od strážce celou noc tupen a posmíván. Časně ráno vedl ho celý zástup nepřátel jeho s křikem a hulákáním do paláce Piláta (21), který byl tehdaž vladařem římským. Ten pak, když slyšel, že je Ježíš z Galileje, hned Ho dal vésti k Herodesovi, který Ho ve svém paláci (59) se svou čeledí dvorní potupiv, zase Pilátovi na zpět poslal. Pilát nenalezaje viny na Ném, chtěl Ho na živě zachovati. Dle obyčeje na velikonoč vyvedl lidu lotra Barrabáše a Krista na pavlač, která byla přistavěna k paláci jeho, a lithostroton (vysoká dlažba) (22) sloula. Tam volal: „Kterého chcete, abych vám vydal?“ — Lid svedený řval, že Barrabáše aby pustil, Ježíše pak ukřížoval. Aby skrotil jejich mstivost, dal P. Ježíše ve dvoře domu soudního (23) k sloupu přivázati a bičovati. Též mu tam vstavili na hlavu korunu trnovou a oblekli v roucho šarlátové. Zohaveného vyvedl opět na pavlač (22) a představil Ho lidu se slovy: „Ecce homo!“ Lid, místo co by měl míti útrpnost, volal: „Ukřížuj ho!“ A Pilát usednův na soudnou stoliči na místě lithostroton (22) židovskvy Gabbatha, odsoudil Ho k smrti, sám pak ruce sobě umýváje. Ortel byl pronesen, a P. Ježíš nesl sám kříž na místo, které slove židovskvy Golgotha (místo lebek) (69). Cesta křížova (via dolorosa) (20) počala u hory chrámové, táhla se údolím syrečkářů [thyropōon (24)] a šla branou Bethlemskou (19) ven na horu Kalvarii (69). Posud se tam ukazují místa, či stace, které jsou křesťanům památné, proto že po nich P. J. kříž nesl. Tam, kde stálo lithostroton (22), je posud oblouk toho pavlánu, odkud Pilát P. Ježíše ukazoval, a „Ecce homo“ volal. Na protější straně, kde stál dům soudní (23) viděti komnatu, kde Ježíš byl bičován. Jama, nedaleko od oblouku Ecce homo, vydává se za místo, kde P. J. ponejprv klesl pod křížem. Chráms to kroků odtud vzdálený značil druhdy místo, kde se potkal P. J. se svou milou matkou Marií na cestě křížové. Nejbližší stace je místo, kde Šimon C. pomohl nésti P. J. kříž; kříž stojí na tom místě. V levo či k jihu je dům Veroniky; značí místo, kde zbožná paní podávala Spasiteli šátek k utření. Hned za branou Betlemskou (19), po právní zvanou, je místo, kde P. J. potkal ženy plačící.

Několik jiných štací je zastaveno domy tureckými. Pahorek Golgotha konečně, kde P. Ježíš byl ukřížován, je nyní ozdoben chrámem Božího hrobu, který chrám obsahuje ona posv. místa, která připomínají umučení Páně na hoře Kalvarii, a kde také povýšen je sv. kříž.

Tento krásný chrám již není ten, který od Konstantina vystaven byl. Ten chrám byl kolikrát sbořen a opět vystaven. Když křížáci za Bohumíra z Bouillionu sem přišli, vystavěli nad a ve spojení se zdejšími budovami velkolepý chrám, který se na ta všechna posvátná místa v sousedstvu rozprostíral, a v jeho zdích a hlavních útvarech až do dnes se nám zachoval. Poslední těžká nehoda stíhla chrám Božího hrobu 12. října 1808, kde veliká část hlavního stavení shořela. Řekové zase ty sbořené stavby obnovili, a ačkoli jsou posud dosti krásné, předc někdejší své skvostnosti již nedosahují. Ony v sobě uzavírají několik dřívějších kostelů, kapli a památných míst hory Kalvarie, mezi kterými vynikají zvláště kaple Božího hrobu, kaple nalezení sv. kříže a kaple sv. Heleny. — Strážcové Božího hrobu jsou od r. 1322 Františkáni. Náš milý krajan, p. Dr. Jos. Chmelfček, který tato sv. místa navštívil příležitostí měl, našim milým krajanům ve „Hlasu“ je obšírně popsal, kamž tedy čtenáře naše poukážeme. Na tom místě, kde někdy stál chrám, stojí nyní překrásná mešita, kterou dal vystavěti Kalif Omar. Mnoho Židů táhne do Jerusalema, aby tam, kde jejich otcové bývali, panovali a se modlili, — skončili život svůj. V tiché, temné noci někdy se plouží bojácny Žid na horu Moriah, aby tam aspoň ulíbal půdu, kde stál chrám velebný; avšak blíží se Turek, a Žid stěnaje odtud utíká! — Bůh je spravedlivý a spravedliví jsou soudové jeho! —

15. Září.

Sv. Cyprian, mučenník r. 258.

Sv. Cyprian se narodil asi r. 200. v Karthagině, kdež jeho otec vládná znamenitým jméním starostou byl. Cyprian věnoval se vědám a umění, a že výborných byl vloh, v obojím velmi proslul, a konečně i řečnictví se oddal, jemuž pak v otčině s velikým prospěchem a s nemalou slávou učil. Ale Cyprian byl ještě tenkrát pohan a mravy jeho byly pohanské a mnohými nerestmi poškrvněné. Někdy cítil hříšnost svou a také slychával o moci očišťující člověka ode všech škrvn, kteráž v náboženství kř. jest, a však jemu scházela jednak víra a jednak statečnost myslí k rozkotání starých navyklých vazeb. I nemohl věřiti, dí sám: „že by mohl koupěti (t. j. křtem) spasné vody k novému životu povstati; co prvé byl, aby mohl odložit; člověka pak, ačby stará těla vazba potrvála, dle ducha i myslí pretvořiti!“ — A však Cyprian, jako přemnozí jiní, měl na sobě zkusiti, že milost Boží jest silná ve slabém.

2. V domě jeho přebýval jistý bohabojný kněz, jménem Caecilian. Cyprian sprátelil se s ním a denně s ním obcuje, tak čistými a neuhonnými mravy jeho byl proniknut, že se od něho víře kř. dal učiti, a že konečně pravdě oči otevřev učení Kristovo přijal. Cyprian ctil učitele svého a dal si jeho příjmi Caecilian. Nedlouho po sv. křtu prodal Cyprian statky své a ztržené peníze rozdělil chudým. Neustále četl v Písmech

sv., a takové požíval úcty u všech, že musel za kněze vysvěcen býti. Nebyl ani rok knězem, a lid ho žádal za biskupa, čímž ač nerád r. 248. se stal. Tenkrát bylo potřebí biskupů různých, nebo po dlouhém pokoji nastalo Církvi pronásledování. Císař Decius uzavřel r. 250. vyhubiti do kořene Církev kř. — Nejprv mělo se sáhnouti k biskupům, neboť se domnívali ukrutníci, že stádo se rozprchne, budou-li zabiti pastýři. Sotva to bylo známo v Karthagině, již pohané řvali: „Lvům Cypriana!“ Cyprian uhnul a kryl se, až by se k stádcí vrátiti mohl. Z úkrytu toho řídil a spravoval Církev svou, a často dopisoval jim. Bohužel! že mnozí odpadli od víry sv., z nichž však mnozí, jak sv. biskup vypravuje, hned na místě od Boha byli jsou potrestáni. Jeden muž oněměl, jak mile rty jeho zapřely Krista Pána. — Jedna paní byla hned po zapření posedlá zlým duchem a ukousla si jazyk. Aby pronásledováním poskytnul bezpečného prostředku ku posílení ve víře, napomínal jich sv. biskup, aby hodně často nejsv. Tělo Páně přijímali, při tom však nezapomínali, s čistým srdcem přistupovati ke stolu Páně. Křesťané to činili, a však i někteří z těch, kteří již byli odpadli, odvážili se, s tímto ohavným hříchem odpadlictví na duši blížiti se ke stolu Páně, začož náhle raněni jsou rukou Páně.

3. Kdykoli dobrý pastýř v takových nehodách slyšel a zvědět musel, kterak mnozí se zpronevěřili Pánu svému, bylo srdce jeho proniknuto bolestí nejprudší, a když i mezi křesťany, již věrnými zůstali, povstaly roztržky, tu neznal zármutek jeho žádných mezi. On činil vše, aby zbloudilé zase získal Bohu a Církvi, potrestal ale též původce roztržky kletbou, a takové padlíky, kteří zase do Církve vejíti chtěli, teprv po tuhém pokání do obcování církevního přijímal. R. 250. ukončilo se pronásledování, a Cyprian se mohl zase vrátiti na stolec svůj do Karthaginy. Brzo na to vypukla též v Karthagině strašně moravá rána, která tehdaž pustošila celou říši římskou. Nemoc byla tak strašná, že vymíraly celé rodiny. Ulice byly plny umírajících a mrtvých, a všeobecného zděšení použili zloději, aby drancovali a kořistili. Pohané utíkali zůstavivše osudu dítky, rodiče a příbuzné. A však sv. Cyprian důvěřuje v Boha, shromáždil své křesťany, napomínal jich, aby neklesli v mysli, a v tomto zlém čase prokázali lásku svoji; aby nejen spolukřesťanům, nýbrž i pohanům, nepřátelům svým ku pomoci přispívali. I uposlechli, jak jich napomínal zbožný velepastýř. Bohatí dávali hojnou almužnu v penězích, a nuzní obsluhovali nemocné. Všickni se přičinili, pomahati, těšiti, ku pomoci přispěti, kde koli se vyskytlo nebezpečí. V čele těchto dobrodinců trpících stál sv. Cyprian. On sdělil, co měl, a zdálo se, že se celý obětoval pro blaho obce své. Pohané se obdivovali této lásce křesťanů; a však, jak mor přestal, brzo zase na to zapomnuli, co jim křesťané učinili. Ještě neuplynulo šest let od krvavého pronásledování Deciova, an nové kruté pronásledování vypuklo za Valeriana.

4. Nejprvé přál tento císař křesťanům velice, a u dvora jeho bylo mnoho křesťanů. Tu ale jakýsi Ma-

krianus, náčelník kouzelníků a kejklřů, při tom vysoce postavený dvořenín, popudil císaře na křesťany tak, že r. 357. zakázal přísně všechny sbory křesťanům, a biskupy i kněze ze země vypověděl, domýšleje se ovšem, že stádo se rozprchne pastýřů zbavené. Rozkaz ten potkal též sv. Cypriana. 30. Srpna 257. dal ho prokonsul Aspasius Paternus povolati, a kázal, aby bohům římským obětoval. Cyprian odpověděl zmužile: „Já jsem křesťan; já neznám bohů krom jediného, pravého Boha, kterýž stvořil nebe a zemi, a cožkoli jest.“ Za to do Kuruby vypovězen jest.

5. Obec římská chtěla za něho orodovati u ouřadů státních; on však jim odepsal, jak druhdy Ignácus: „Živ jsa píši vám, ale po smrti toužím; láska má ukřižována jest, uvnitř slyším „Pojď k Otci!“ — Po roku zvěstován mu ortel: „Biskup Karthagenský, nepřítel bohův římských, budiž stat.“ „Bohu díky,“ bylo odpovědi jeho. Odtud jej nazývá sv. Augustin biskupem katolickým a katolickým mučenníkem.“ Tak umřel Cyprian 14. Zář. 258. Když tato novina došla obce Karthagenské, tu volali všickni hlasem bolestným: „Pojďme, umřeme s ním!“ Tak milovali biskupa svého. I vzali si drahé pozůstatky jeho, v tichém bolu je pochovavše. Spisové jeho obsahují třináct rozličných pojednání a 81 psaní, která nám podávají velmi dokonalý obraz ducha a života, kázně a správy Církve onoho věku.

Vyobrazuje se v rouchu biskupském, jak drží v ruce m e č.

Útěcha ve smrti.

Když ten veliký mor vypukl, stěžovali si někteří křesťané, že rovně tak jako pohané morem zachvácení bývají, že jim to tedy nic nespomáhá, že křesťany jsou. Sv. Cyprian na to odpověděl zvláštním spisem „o smrtelnosti.“ Ježto i my žijeme mezi pohaný, t. j. mezi lidmi, kteří tak mrtví jsou pro Boha jako pohané, tedy co sv. Cyprian řekl, dá se i na nás zcela obrátiti. Sv. Cyprian dí mezi jiným v tom spisu: „Což proto jsme věřící křesťané, abychom pohodlně užívali rozkoší světa tohoto? Zda-li nás neučí naopak víra, abychom všecko protivné snášeli a duši svou pro budoucí radosti připravovali? — Máme-li smrtelnost společnou s pohaný, nedivme se tomu; neboť jak dlouho na tomto světě živi jsme, činí duch jediný rozdíl; dle těla jsme sobě venkonce rovní. Až do té doby, kde to porušitelné obleče neporušitelnost, a to smrtelné nesmrtelnost, až nás Kristus představi Otci, jsme podrobeni všem změnám světa tohoto. Křesťan je v tom zcela podoben pohanovi. Raděj na to má býti odhodlán, že bude muset více trpěti a bojovati nežli jiní; neboť právě tať jest cesta spravedlivých; boj vede k vítězství, a vítěz dosáhne koruny. Pro pohaný je smrt strašná, ale pro křesťany jesti ona osvobozením ze žaláře a přechodem ku spáse. Nemáme želeťi bratří odemřelých, věduce, že jsme jich neztratili, nýbrž jen předeslali; máme po nich toužiti, nikoliv jich oplakávati; neboť smrt je most k nesmrtelnosti, a život věčný teprv nastati může po odchodu ze světa tohoto, když jsme dokončili vzdejší pouť, (časnost); není to úplné rozloučení nýbrž přechod ku bráně věčnosti.

Kdo chce dojíti k trůnu Kristovu a k slávě říše nebeské, ten nemá truchliti a žalostniti, nýbrž raděj se těšiti a plesati. Nermufme se při smrti našich miláčků, a když přijde řada na nás, abychme my odešli; poslechněme s ochotou volání Páně. Odřekli jsme se světa, a jsme zde jen cizinci a hosté.

Který pocestný si nepospíší, aby se z ciziny navrátil do své vlasti? Již pak naše vlast je nebe; proč se nám do něho nechce? tam na nás čeká veliký počet našich přátel, rodičů, bratří, dítek, a četný zástup těch, kteří mají již nebe jisté, ale o nás velice starostliví jsou. Tam je kůr apoštolů, proroků, mučenníků, panen, tam odměnění milosrdných, kteří krmili chudé a proměnili zemské statky v poklady nebeské. Proto rceme se sv. apoštolem: „Kristus je život můj, a umřítí pro mne zisk.“ —

Modlitba.

Vzezři milostivě, o Pane! na křehkost naši, a vše zlé, jehož zasluhuju, na přímluvu sv. mučenníka a biskupa Tvého Cypriana od nás odvrátiti ráčíš skrze J. K. P. n. Amen.

16. Září.

Sv. Ludmila, patronka země České r. 927.

Dávno již byli Němci, ba i sousední Moravané víru kř. přijali, an Čechové ještě vězeli ve tmách modlářství. Teprv okolo r. 874. zavítala ona přešťastná doba, kde víra sv. ze sousední Moravy, od národa jazykem a mravem zpřízněného do vlasti české se dostala. Sv. Method, arcibiskup moravský, pokřestil na Velehradě Bořivoje, prvního vojvodu českého. Vraceje se do Čech vzal sebou nábožného kněze Pavla Kaichu, a kázal mu, aby v Čechách zvěstoval učení Kristovo a jak mohl, jej podporoval. I ostatní vládykové pomahali, a kněz Pavel obrácené křestil. Jak se z Moravy vrátil, založil Bořivoj hned na hradě svém as jednu a půl míle od Prahy „Levý Hradec“ nazvaném. V čele prvních křestanů v Čechách stojí sv. Ludmila. Byla pak dcera Slavibora, vladaře krajiny melnické, a Lidoslavy, choti jeho, obou pohanů. I dceruška musela se klaněti němým bůžkům a jim obětovati. Do-

spělá vdala se za Bořivoje, s nímž měla dva syny: Spytihněva a Vratislava. Po Bořivoji dala se i Ludmila se synoma pokřestit, jak se praví, též od sv. Methoda. Jako křestanka stala se hned osobou zcela jinačí.

2. Asi r. 894. zemřel Bořivoj. Na místo jeho dosedl Spytihněv, a i ten brzo odemřev bratrovi Vratislavovi zanechal stolec knížecí. Ztráta dvou tak milých a drahých osob zasadila Ludmile ránu přetěžkou; jen víra sv. ji pomahala snášeti, učíc ji, že podrobivši se vůli Boží nésti má rány trpělivě s myslí odhodlanou. Od těch dob, co se stala vdovou, snažila se život svůj co nejdokonalej sporádati, a všech cností, kterých jer mohla, na nejvyš pilna byla. Zachovávala věrně čistotu stavu svého, rozjímalas si denně divné řízení Boží, a dnem i nocí sloužila Bohu modlitbami a posty, tuhou kajicností, i mnohými jinými skutky dobrými. Na ni měli teď všiekni lidé nejdobrotivější matku. Dvěře domu jejího byly každému otevřeny, a kdo pomoci, rady neb útěchy potřeboval, nabýval všeho v hojné míře matky země Ludmily. Čtila nad míru duchovenstvo, chrámy Boží z důchodů svých ozdobovala a potřebným nábytkem opatrovala. Ujímalas se chorých, přijimalas pocestné a vězňům pomahala na svobodu.

3. Po smrti Spytihněva (912.) dosedl na trůn knížecí bratr Vratislav, kníže pobožný a dobrotivý, kterýž o rozšíření víry sv. mnohem více dbal, než o rozšíření moci své. V tom však neprozřetelně jednal, že si vzal za manželku Drahomíru, kněžnu litickou, u níž víra Kristova tak milostného ovoce nenesla, jak u tohyně její, sv. Ludmily; neboť byla paní nad míru hrdá a pánovitá, o níž se směle mohlo říci, že měla víru, skutků pak víry neměla. Vida Vratislav převrácenost manželky své, a o zvedení dítek, jež mu byla ona porodila, zvláště ale o budoucího nástupce pečliv jsa, svěřil ho sv. Ludmile, matce své, kterážto vnučka svého také nad míru bedlivě vychovávala. Vykládala mu svaté Písmo, učila ho literám slovanským, přidržovala ho tichosti a rozněcovala v něm mysl nábožnou a horlivost křestanskou. A Vácslav kladl ochotně símě od báby rozšívané do útlého srdce a pěstoval je tak bedlivě, že u veliký strom vzrostši steré ovoce přinášelo. Pokud Vratislav byl živ, měla sv. Ludmila pokoj u výchování vnuka svého. Asi r. 926. umřel Vratislav. Od té doby valily se na sv. Ludmilu všelike svízele a protivenství, a nepřestaly až do smrti její. Po smrti Vratislava byl totiž Vácslav, syn jeho nejstarší, za knížete země povolán a uznán; že ale ještě byl nezletilý, zmocnila se Drahomíra vlády, Vácslav ale zůstal prozatím pod poručenstvím sv. Ludmily. To však mrzelo hrdou a pánovitou Drahomíru velice; neboť se bála, že skrze Ludmilu bude jí vláda buď odňata neb aspoň velmi obmezena. Puzena tedy jednak nenávisť a záští, jednak ale vládybažností, počala tchyni své rozličné úklady strojiti, aby se jí nepotřebovala více báti.

4. Ludmila, která o tom dostala zprávu, připravovala se ovšem na smrt, ale chtěla se též se snachou Drahomírou smířiti a ji přesvědčiti, že nic zlého proti ní neobmyslí, aniž po vládě baží. Však tato pokora neoblomila vysokomyslnost Drahomířinu. Vidouc tedy

kněžna míru milovná, že všechno její snažení marné, a nechť přítomností svou Drahomíru ještě více popouzeť, odebrala se na hrad Tetin, kdež se za živobyť svého chotě zdržovala, jinak nemyslí, než že tu v pokoji bude Bohu sloužiti a k nastávající smrti se připravovati. Ale zášti a nenávist Drahomíry i sem do samoty ji pronásledovala, kteráž uradivši se s některými muži bezbožnými tchyni Ludmilu zavraždití uzavřela. Ludmila se hotovila, jak na křestanku sluší a patří. I povolavši kněze svého Pavla Kaichu kázala mu mši sv. zpívati, vyzpovídala se co nejskroušeněj a přijala nejsv. Svátost oltářní. Po službách Božích trvala na modlitbách až do večera.

Po zahradě chladný vítr věje,
Na květinčky milé zimou zeje,
Květinčky se kloní,
Slzy bolu roní;
Vítr zlý je vůkol na zem seje.

Po horách dvě jezdců honem cválá,
Ponurá jich duše vraždou sálá;
Ludmilo! již koj se,
Chotí svému stroj se;
Nastane ti svatba nenadálá.

Ludmila pak svatá doma sedí,
K Pánu Bohu svému v nebe hledí,
Cosí zlého tuší,
Leč mír chová v duši
A jen z očí slzy bolu cedí.

„Nebojím se, Kriste! smrti chladné,
Nech to moje tělo křehké svadne;
Jenom prosím Tebe,
Rač mně dáti sebe,
Ať má chorá duše Tebou zmladne.“

A jak zbožná její duše touží,
V potěchu kněz jí mši svatou slouží,
Podává jí Tělo,
Jenžto za nás pňelo,
A ta Svátá se v něm celá hrouží.

A teď cizé jezdce pěkně vítá,
Hovor mnohý vliďné s nimi splítá,
Pohodlí jim strojí,
Hlad a žízeň kojí.
Co jich srdce ráčí, vše jim skýtá.

Když se uložila na své lože,
Zařinčely dýky, meče, nože,
Vstali oba hosti,
Vstali v zuřivosti,
Smiluj se teď, dobrotivý Bože! —

„Mám-li já vám život tento dáti,
Volte mi to moje tělo skláti,
Vytaste své meče,
Ať krev moje teče.
Podobnou se mučnům žádám státi.“

K prosbě této byli jako kámen,
Červenou jí rouchu strhli s ramen,
Zmocnili se kněžny,
Svázali vaz něžný,
Života jí zadusili plamen. (Sušil.)

5. Na Tetině ležel mrtvol sv. Ludmily, až když sv. Václav vládu země nastoupil, a kostel v Čechách nejstarší kolegiální u sv. Jiří dostavil. Tu rozpomenuv se na milou bábu svou a na sv. život její a připomínaje si ty zázraky, kterýmiž Bůh tuto služebnici svou oslavil, umínil sobě, tělo její do nově vzdělaného kostela k sv. Jiří přenesti. V tom úmyslu poslal některé duchovní osoby, mezi nimi Pavla Kaichu na Tetin, aby mrtvol drahocenný přenesli. A ti přišedše 17. Října na Tetin, našli rakev skoro zpuchřelou, ale tělo bylo neporušené, kteréž vzavše ještě též noci s uctivostí do Prahy nesli. Uslyšev to sv. Václav hned opustil lože díky Bohu za to vzdávaje, že tělo milené báby jeho od porušení zachovati ráčil. Z rána druhého dne sešlo se veliké množství lidu, i veškeré duchovenstvo, kteří ve slavném průvodu sv. tělu v ústřety věšli a je žalmy propěvujice do kostela přinesli. Zde zůstalo po některý čas ležeti, tak že je-každý viděti mohl. Konečně poprosil sv. Václav biskupa Řezenského Tutona, aby přišel, kostel vysvětit a sv. tělo pochovat, což se i stalo. Bůh oslavil hrob sv. mučennice mnohými zázraky. V našich dnech je hrob ten krásně ozdobený a obnovený, a výroční památka velmi slavně se koná v chrámě sv. Jiří od lidu českého.

Vyobrazuje se co stará matrona s provazem okolo krku.

Křesťanská matka a vdova.

Poznejte přede v tom, vy matky a hospodyně kř.! což jest úkolem života vašeho, a což i život váš může učiniti slavným a nezapomenutelným. Není to marnivost nebo rozkošnost, abyste se krášlily a zdobily, nebo abyste toliko pro vyraženích, besedách a rozkoších se sháněly — toť se promine věku mladému, ač děje-li se to mírně a slušně. — Vy pak máte již jiné vyšší, důležitější věci před sebou, kteréž vám sluší a vás činí ctihodnými. Vyť máte dle příkladu sv. Ludmily pěstiti, chovati a rozšiřovati zbožnost a mrav kř.; byť i ne tak v rozsáhlém oboru jako sv. Ludmila, alespoň v domě svém u čeledi, u dítek a v sousedstvu; a to slovem a skutkem: ponaučením, varováním, zbožným příkladem a konáním skutků zbožnosti a lásky křesťanské. Vyť jste kněžky nábožného citu a ducha. Vám dána jest jemná a vroucí mysl; nuže, použijte jí ku podpoře sv. náboženství, a snažte se vliďností a laskavostí Kristu přitáhnouti srdce sobě svěřených. Vroucí zbožnost jest vám jakýmsi způsobem přirozena; nuže, neudusujte jí, svěťte jiným světlem tímto. Tu, kde kněz působiti nemůže, a oč darmo se snaží, to může spůsobiti matka domácí. A to je nejlepší pomník: „Podvodná je milost a marná krása: žena bojící se Boha, tať chválena bude.“ —

Ale i co vdovy mají následovati naše milé vlastenky sv. Ludmilu. Jak se vdovy po křesťanskou chovati mají, o tom píše sv. Pavel (k Tim. 5, 3—6). Ne nadarmo dopustil Pán, žeť odloučen od nich choť jejich, a jim takřka polovice srdce odňata jest, a ony že osamělé na zemi zůstaveny jsou. Chtěl zajisté Pán, aby ztrativše, co jim na světě nejmilejšího, takto zkusivše, jak nic není na světě stálého, k Bohu a nebeským věcem celou mysl svou obrátily, na modlitbách trvaly, dobré skutky konaly a takto mladším za příklad sloužily. Lépe nemohou sloužiti, leč když se ujmou mládeže a zralou zkušeností svou jim radí a na úždě drží bujarost a nerozvážlivost věku mladého. O jak mnoho zlého mohou tu zamezit, jak mnoho dobrého spůsobiti stařenky křesťanské. Mnoho dobrého mohou nasíti do útlych srdcí posud nepokazené

mládeže; mnoho mohou nahradit, co rodiče zanedbali pro nemožnost neb nedbalost svou. Která vdova v rozkoších jest, za živa mrtva jest, píše sv. Pavel.

Modlitba.

Prosíme Tebe, Pane Bože náš! Ať nám přimluva a zásluhy sv. Ludmily mučennice Tvé, pomahají, bychom následující šlepečí jejich, u vyznání víry stáli a v konání dobrých skutků bedliví byli s. K. P. n. Amen.

17. Září.

Sv. Hildegarda, abatyše r. 1179.

Když ploveš po krásném Rýně na horu, uvidíš u města Bingen na břehu řeky horu pokrytou vinicemi, která slove „hora sv. Ruperta“, kde někdy sv. Rupert, hrabě z Bingen, své dny blaze dokončil. Na tomto vrchu stál před 700 lety klášter, k němuž se ubíralo denně se všech stran německé říše množství lidí, aby tam slyšeli věci podivných. Papežové, císaři, biskupové, kapitoly, opati a abatyše, celé obce duchovní vypravovali tam posly, poptávali se a dostávali odpovědi, a od koho? — Od jeptišky, kterou Pán naplnil Duchem svým a zvolil za věstkyni sv. vůle své. Byla to sv. Hildegarda, nábožná dci hraběte Hildeberta ze Španěl ve Falcku rozená r. 1098. Vychování dítěte nestálo rodiče mnoho namahání, ať nebeský učitel sám od nejtějšího věku ji pěstoval a učil, a podivným způsobem po cestě cnosti vodil.

2. To oni pozorující na všem činění a jednání dítěte svěřili je, když osmého roku dosáhlo, jedné nábožné jeptišce, jménem Jutta, kteráž jsouc sestra hraběte byla benediktinkou. Hildegarda velice tomu byla ráda; nebo jakkoli téměř děcko, měla rozum uzralý a nevymluvnou touhu po zbožnosti. Služba Boží a práce nejnižší byly jí nejmilejší; všecky panny braly si na ní příklad. Proto Jutta jí též v roucho řeholní oblekla, ano i před časem slavné sliby složit dovolila. Po smrti její stala se Hildegarda abatyší. Jakkoli v ten úřad velmi neráda se uvázala, zastávala ho vzorně až do smrti. I množil se počet těch, které pod její správu se dávaly. Jelikož klášter sv. Disipoda již nestačil, vystavěla Hildegarda nový. Bůh sám jí zjevil

ve snách, kdeby ho měla stavěti. Byl to vrch blíž Mohuče, nazvaný hora sv. Ruperta, jež tu byl pochován.

3. Hildegarda tedy koupila vykázané místo a vystavivši tu klášter s dvaceti pannami sama do něho se odstěhovala. Potom založila ještě jeden klášter za Rýněm. Překáželo se jí v tom mnoho, ale Hildegarda nedala se odstrašit od toho, k čemu jí Bůh sám vedl. Musila od světa mnoho snášeti; ale ona i tu netrátila mysl, nýbrž tím pevně k Bohu se vinula, čím víc svět jí se protivil. I v nemocích, jež Bůh z husta na ni posýlal, byla vždy na nejvyš trpělivá. Říkávala: „Čím víc utrpení můj Ježíš na mne sesílá, tím jsem jistější, že mne miluje. Jednou ležela třicet dní v tak těžké nemoci, že všickni přítomní jináče nemyslí, leč že pro náramné bolesti v krátce ducha vypustí. Tu se jí ale zjevil anděl a řekl: „Ještě není čas rozloučiti se. Vstaň!“ A v tom okamžení pomínuly bolesti, nemoc přestala.

4. Podobná věc potkala ji vícekrát, když nemoc se zdála býti nejhorší: dostávala od Boha rozkaz, aby tu onu věc vykonala, a i hned byla zdrava a čerstva, a dostatečna úkolu svému. Jakkoli to bylo podivné, divnější bylo to, že jakási nadobyčejná, nadpozemská moudrost v ní se obrážela, že mnoho věcí budoucích předpovídala a přepodivných vidění účastna byla. Visie tyto začaly jí, když jí bylo pět let, a trvaly po celé živobytí její. Nejprv vyprávěla vše, co byla viděla, sama nevědouc, co mluví, aniž tomu rozuměli, kdo jí byli poslouchali. Pozděj pak poznavši, že ta vidění jsou Božská, mlčela, ba ani Juttě nic neříkala. Tu ale dán jí od Boha rozkaz, aby vše napsala, cokoli byla viděla aneb uvidí. Hildegarda se nejprv bála, a po těžké nemoci teprv psala. Když část byla napsána, poslala jí nejprv arcibiskupovi Mohučskému a jiným učeným mužům, aby pravý soud o tom dali, a pak i papeži Eugenovi III., který tenkrát do Treviru na sněm přijel. Také sv. Bernard tu byl přítomen. Všickni, kteří spis četli, nemohli se dost nadiviti víc než lidské moudrosti; kteráž v každém téměř řádku se jevila. Nikdo nenalezl, co by se ve spisu mohlo opravit; sám papež spis její schválil.

5. I šířila se pověst o ní daleko, a přicházeli k ní o radu neb přimluvu u Boha. Též i psali jí a obdrželi odpověď. Dopisy ty nás došly, a z nich poznáváme, že jí Bůh zjevil i věci nejtajnější, přítomné i budoucí. Tak k. p. předpovídala císaři Bedřichovi II. panování dlouhé, ale nepokojné, arcibiskupovi Mohučskému oznámila brzkou smrt, a mnohým městům a krajinám prorokovala kacířství, která tam po mnohých letech vzniknou. Neštudovala, ano sotva se naučila psát, a nic méně uměla i nejtěžší místa Písma sv. tak vykládati, že se jí učení divili. K rozkazu Božimu musela bohumilá abatyše též daleké cesty konati, jmenovitě do Kolína, do Treviru, do Vircburku a do Bamberku, tu napomínala duchovenstvo a lid a zjevovala jim, co Bůh žádá. Podobně napomínala i kláštery k zachování kázně řeholní. Úcta k ní rostla tím způsobem vždy víc a víc, zvlášt an jí Bůh též propůjčil tu milost, že na její orodování se stalo mnoho zázrač-

ných uzdravení na slepých a dnou zlámených, na posedlých a jiných nesčíslných chorých. Pro znamenité tyto dary a milosti nezhrdla sv. abatyše, nýbrž, čím víc milostí Bůh jí uděloval, tím hlouběji se Mu kořila. Nemoce mnohé zajisté byly mocným učitelem pokory. Též i od zlého ducha pokoušena byla, který v ní budil myšlenky rouhavé, malomyslné. A však i v tom boji neklesla. Konečně i jí přišel den odchodu. Bylo jí dvanáct let, když jí Bůh zjevil, že přišla hodinka její. Hildegarda povolala své sestry a zvěstovala jim den úmrtí svého. Při tom je jako máť napomínala, a na to přijavši velebnou svátost sladce usnula v Pánu 17. Září 1180. V tom okamžení, kde skonala, klenuli se dvě duhy na nebi, a tam, kde se prořizly, zjevila se jasnost jako velikého měsíce, která ozářila celou horu sv. Ruperta. Jako za živobytí stalo se i po smrti u její přímluvy mnoho zázraků. Mrtvola její byla pochována před velikým oltářem, kde až do r. 1632 odpočívala. Tu uhnula Švédům do kláštera Eubingen, kde nyní se sv. Rupertem odpočívá.

Vyobrazuje se v ctihodném rouchu abatyše.

Vise (vidění).

Již často jsi čítával v legendě o visiích. Jsou to totiž zjevy, které člověk vidí očima ducha, které mu ale tak zřetelné přicházejí někdy, jakoby jich zíral okem tělesným. — Rovně tak stává zjevení, kde člověk se domnívá, že Bůh, či anděl nebo jiný duch k duši promlouvá. Takové vidění a zjevení přicházejí však nejen u některých Svatých, nýbrž i u jiných osob, které od svatosti daleko vzdálené jsou; ano onyť jsou i velice nebezpečné. Někdy se do toho vplítá ďábel, který dle učení Písma sv. na sebe bře podobu anděla světla, aby sváděl; někdy pocházejí takové obrazy a vnuknutí od chorobných čivů a tak málo na pravdě se zakládají, jako sny nebo fantazie zimničného či šíleného.

Učitelové církevní proto dávají radu, aby sobě nikdo takových visií a zjevení nežádal; již to, že jich někdo žádá, je znamením duchovní pýchy a mlsné všetečnosti; a byť i kdo takých zjevení měl, nemá na ně mnoho dbáti, a se při nich nezdržovati, tím méně však o nich mluvit. Naproti tomu ale, když nějaká osoba až do konce žila ve sv. pokoře, a proti její vůli téměř nucena byla, to vyjeviti, co nadpřirozeně slyšela a viděla, a když Církev sama tato zjevení vyšetřovala a potvrdila, tenkrát je jim smíme pokládati za přesné drahokamy, které se nesmí jako falešné zahodit, nýbrž kterých sluší k našemu spasení použiti.

Sem náležejí též vise sv. Hildegardy, které z části od papeže Eugenia III. a svatého Bernarda byly proskoumány a schváleny. — Že pak slova a zjevení, kterých sv. Hildegarda od dětského věku byla účastna, nepocházely od choroby nervů nebo z vlastních přeludů nebo snad od zlého ducha, nýbrž — o Boha, to se dá souditi již z toho, že tak svatě živa byla a tak mnoho lidí skrze ni zázračně bylo uléčeno. Ovšem ale Hildegarda musela zápasiti po celý život svůj mnoho s chorobou, pomluvou a jiným protiventstvím, které na ni Bůh jistě jen proto sesílal, aby při tak mimořádných darech milosti zůstala pokornou.

Modlitba.

Můj Bože a Pane! propůjč mi tu milost, abych se vši opravdivostí bojoval proti mým zlým náklonnostem, a pomoz mi, abych je i přemohl. Amen.

18. Září.

Sv. Tomáš z Villanovy r. 1555.

Sv. Tomáš z Villanovy narodil se r. 1488. ve Fuenlánu. Otec pocházel z Villanovy (nové vsi). Tam byl také Tomáš vychován, odtud jeho jméno. Rodiče jeho byli v každém ohledu výborní lidé. Byli zámožní, a co zbývalo, dávali chudým. Sv. Tomáš to od nich zdědil. Nebo jsa ještě chlapec s povolením rodičů dával každému potřebnému z šatstva a z pokrmu, ano nezřídká, aby hladových mohl nakrmiti, utrhoval sám svým ústům, ba jedenkrát daroval i oděv svůj s těla chudobnému. První slova, která se naučil zřetelně říkati, byly: Ježíš, Maria; říkali mu „dítě Mariánské“, a všecky důležité udalosti v životě jeho padají na některý svátek P. Marie. Věk mladý věnoval vědám a uměním, obzvláště ale cnosti, a tak prospíval, že lidé nevěděli, čemu na něm víc diviti se mají. Skončiv studia stal se doktorem a profesorem na vysokých školách v Salamance, kde Písmo sv. vykládal. Chvála mu byla protivná, ač mu jí všickni milujice ho vzdávali; a pozorovav konečně, jak nebezpečný je svět, tu se mu zastesklo, a ohlédal se po klášterní samotě. Bylo mu třicet let, když se stal Augustinianem. Kázeň, již od mládí přivykl, nebyla mu nic obtížná. Po noviciátě byl na knězství vysvěcen.

2. Zastával potom v rozličných klášterích rozličné úřady, a vždy chvalně a vzorně. Kázeň všude obnovoval, a na to dohlédal, aby se služby Boží krásně konaly. Žádný bratr nesměl lenošit, musel buď ve vědách neb při kostele pracovat. Tomáš ve všem tom sám byl vzorem. Chtěje někoho pokárati, nejprv sám si pokání uložil. — Měl od Boha dar výmluvnosti, a kdykoli kázal, sbíhali se zástupové, aby ho slyšeli. Sám Karel V. císař rád ho poslouchal, a v důležitých věcech s ním se radil. Na otázku, odkud bře horoucnost svou, odpověděl, že ze sv. kříže a z modlitby. Očkoli Tomáš žádal, to císař Karel neodepřel; stalo se i, že na smrt odsouzeným na jeho přímluvu odpustil. Tomáš měl velikou vážnost u lidí a moc nad srdcem lidským. Tou dobou, ve které odpadlý Augustinián Luther záhubu Církvě šířil, převzal řeholník Tomáš úřad kazatelský a zastával ho k blahu tisíců, začež ho císař Karel ustanovil za arcibiskupa v Granadě.

3. Skromný sluha Boží tak dlouho císaři přimlouval, až pro tentokrátě ustoupil. Když ale pozděj musel se státi arcibiskupem ve Valencii, nebo i veškeren lid Tomáše za arcibiskupa žádal: tu ovšem vol nevol musel se podrobiti. Nedá se vypsati, co dobrého sv. tento muž v úřadě svém byl způsobil. Do Valencie, do sídla svého, ubíral se pěšky provázen jediným toliko knězem a dvěma bratry. O jeho příchodu nevěděl téměř nikdo. První jeho cesta byla do kostela; z kostela šel přímo do veřejných žalářů, a vida, že jsou nečisté a tmavé, kázal všemu tomu hned odpomoci, a slíbil vězňům, že se jich ujme. Vstupujícím do pa-

láce obětovalo duchovenstvo 4000 dukatů k zařízení hospodářství. Přijav ten dar s vděčností kázal u přítomnosti dárců zlato dodatí správci špitálu ku podpoře nemocných a chudých, k dostavení téhož špitálu, jenž nedlouho před tím byl pohorel, rka k přítomným dárcům, že doufá, že se správa biskupství dobře snese se slibem dobrovolné chudoby, již zachovávatí pevný úmysl má; Jsa biskupem neodstoupil ani v tom nejmenším od zákonů řeholních. Jeho strava byla sprostičká, jeho nářadí v domě chudobné, jeho postel pouhý slamník, slovem ve všem vsudy dával na jevo, že je řeholníkem, ano i tajným trýzněním rozmnožoval tuhou kázeň, již mu zákon řeholní ukládal. Přišel-li ale jaký host, býval nejrdečněj vitán a jak náleží obsloužen.

4. Když všecky kostely svého biskupství byl prošel, svolal duchovenstvo na synodu a poradiv se s nimi, vydal překrásné zákony k napravení kleslé církevní kázně a k odstranění mnohých zvyků zlých. Modlitba a trpělivost byli ti prostředkové, jimiž největší obtíže přemáhal. Nejraděj dlíval ve své komůrce u nohou ukřižovaného Spasitele; sluhům však přikázal, aby ho hned zavolali, kdyby někdo s ním mluvití chtěl, rka: že převzav úřad biskupský přestal býti svým pánem, aby se stal svého stáda služebníkem. Do komůrky vodíval obyčejně takové hřišníky, kteří zdáli se býti hlusi ke všemu spasitelnému napomenutí. Tu pak jich na kolenou prosil, aby se káli, ano někdy za hřišníka před ním se mrskal. A předce se bál sám, jest-li spasen bude, zvláště od té doby, co se stal biskupem. Chtěl to brimě několikráte složití, ale bráněno mu. Mezi všemi cnostmi jeho skvěla se láska k chudým. Znamenité důchody své obětoval téměř všecky chudým; zvláště těm, kteří se styděli veřejně žebratí. Dal si jich sepsati, a posýlal jim dary znamenité. Denně přicházelo na 500 chudých do paláce, z nichž každý potřebnou potravu a po penízi dostával. Když mu kdosi vyzradil, že mezi žebráky je mnohý nehodný a nestydatý, jenž dobroty jeho zle užívá, odpověděl: „Co nám to škodí, oklame-li nás, když jim almužnu upřímně, ve jménu Ježíše Krista dáváme? Snad je ten, jemuž almužnu chceme odepriti, anděl, od Boha poslaný, aby zkusil lásku naši! Má povinnost je, podporovati ty, kteří k mým dveřím přicházejí, povinnost ale úradů, aby nad tuláky a pováleči bděly.“

5. On byl též velmi starostliv o děvčata, jejichž čistota byla v nebezpečí, a hleděl je všemožně zaopatřiti; u dítek nalezených zastával téměř matku. Zaopatřil jim rozsáfné kojné a měsíčně bedlivě po tom pátral, zda-li se s nimi dobře nakládá. Pro chudé nemocné platil zvláštního doktora, zařídil jim lékárnu, dal jim strojiti zdravých pokrmů, navštěvoval je osobně. Na takové vydání ani jeho veliké důchody nestačily. Proto mu Bůh někdy obilí či peníze zázračně rozmnožil. Veškeren denní čas až do půl noci učil, napomínal, těšil, radil, pomahal, modlil se a kál se. Byl vyzván na sněm do Tridentu, však pro chorobu nemohl odejiti. Jedenáct let zastával úřad svůj. Na hromnice 1555. zjeveno mu, že umře na den Narození P. Marie. I. hned se na tu hodinku připravoval, jako by byl po-

sud nic dobrého neučinil. 29. Srpna roznemohl se — složiv generální zpověď přijal ss. svátosti, a jak svatě žil, svatě umřel. Všecko rozdal chudým, a poslední lůžko, na němž ležel, strážnímu vězňu. Potom volal: „Pane Ježíši Kriste, děkuji Tobě za milost, že zbaven všech pozemských statků chud co řeholník umírám. Při mši sv., kterou si dal v pokojíku sloužití, umřel po přijímání se slovy: „V Tvé ruce poroučím duši svou,“ v 67. roce života svého. Tělo jeho pochováno bylo v kostele Augustianů. Za Svatého byl prohlášen r. 1658. od papeže Alexandra VII.

To zdědil po rodičích.

Již co dítě ukázal sv. Tomáš podivuhodné zalíbení v udělování almužny. Když šel do školy, dal obyčejně prvnímu žebrákovi, kterého potkal, svou večeři nebo snídání. Nejednou přišel bez střeviců, punčoch, bez kabátu, ano i bez kalhot domů, darovav tyto oděvy chlapcům zimou mrznoucím; ano jednou v zimě všecka roucha se sebe rozdal až do košile, se kterou přišel domů. Jednou dostal na svátky nové šaty; hned je rozdal jednomu chudému chlapci, a když mu to matka vytýkala, řekl, že prý jemu sluší lépe ty roztrhané šaty toho chlapce. Kdykoli dostal od rodičů peníze, chléb, vejce nebo něco k jídlu — hned to zašel chudým.

A tak to šlo pořád až do smrti. Odkud pak jen to pocházelo, že tato cnost již v útlém srdci toho dítěte tak krásně květa a ovoce nesla? Na to zní odpověď: Krom milosti Boží od rodičů. Jestli totiž zkušenosti, venkoncem ztvrzenou, že vlastnosti, které nacházíme na rodičích, přecházejí velmi často na dítky, a sice stává se to dvojím způsobem: zajedno bývá dítkám náchylnost k dobrému, jako ke zlému, která se u rodičů silno vyvinula, vrozena, oni ji sebou přinesou na svět jako dědictví od rodičů, tak asi, jako po rodičích dědí tahy obličejje, podobu v tváři a ústrojí tělesné; potom ale také následují dítky příkladu rodičů svých, co na nich vidějí, to po nich dělají; ony mají příklad rodičů pořád před očima v domě, a obyčejně rodiče, co sami rádi dělají, k tomu i dítky své přidržují k. p. k lakotě nebo dobročinnosti, k pyšce či skromnosti, poctivosti či šidění. Proto může se říci: nepravost i cnost rodičů nevztahuje se pouze na jejich vlastní duši, nýbrž ona se násobí tolikráte, kolik dítek mají.

Když se někdo v Římě prohlašuje za Svatého, tenkrát pověsí se obraz toho Svatého v chrámě sv. Petra nad oltářem, tonouc v zárných světlech, ale zastřeny závojem zrakům lidským. A když papež, sedě na trůně zanotí „Te Deum laudamus,“ tenkrát strhne se s tolo obrazu závoj, a vešker lid padá na kolena, aby Bohu vzdával díky a úctu vzdal Svatému, který na tom obraze představen jest. Když tedy nebožtik arcibiskup Tomáš z Novévsí, r. 1618. za blahoslaveného měl prohlášen býti, tázán byl papež Pavel V., jak má malíř toho svatého vymalovati? Papež odpověděl: „Vyobrazte ho v biskupském rouchu, okolo něho žebráky, a místo berly dejte mu do ruky pytlík peněz. Patrnó, že sv. Otec dobře uhodl, jak sv. Tomáš má vypodobněn býti.“

M o d l i t b a.

Roznět, o Pane! na přimluvu služebníka Tvého sv. Tomáše v duši naší oheň lásky k Bohu a k bližnímu, který v duši jeho plál, ať zžehne v nás vše, co je hřišného, a ztráví vše, co je světského. Amen.

19. Září.

Sv. Januar, biskup, a společníci r. 305.

Sv. Januar (vlasky Gennaro) narodil se v druhé polovici III. století bez pochyby v Neapoli. Pro výborné cnosti a život neúhonný byl ustanoven za biskupa v Beneventě. Jeho pověst byla výborná, i pohané a nevěřící měli ho v úctě. Jeho ustavičná snaha byla, rozšiřovati známost pravého Boha a Pána našeho Ježíše Krista, lid pak věrný zbuzovati k stálosti u víře a k čistotě mravů. Protivenství, která snášeli křesťané za Diokleciána, působilo, že chodil po kraji jako anděl útěchy: zvláště ale přicházel do Missena blíž Neapole, kde bylo nebezpečí křesťanů největší; neboť sem přicházeli přemnozí vzácní pohané navštívit hrob Sybilly Kumánské a vzdát jí pocty své. Mimo to ale vábilo Januara do Misseny přátelství, které měl se Sosiem, jáhnem, proslulým života svatosti a rozšafnosti. Oba tyto velební mužové pracovali se spojenými silami o spasení duší a vespolek se těšice a u víře utvrzující hotovi jsouce stáli se mučenníky pro Krista.

2. Jedenkrát přišel zase sv. Januar do Misseny a nalezl sv. Sosia ve sboru křesťanů, jimž právě slovo Boží vykládal. Řeči Sosiovy dojaly biskupa hluboce, i poslouchal uchem dychtivým. A tu náhle uzřel nad hlavou kazatelovou plamínek jasně se stkvoucí. I přiblíživ se k němu políbil uctivě hlavu jeho, vypravoval lidu přítomnému, co byl viděl, a prorokoval z toho Sosiovi, že se stane mučenníkem. Po několika již dnech vyplnilo se předvídaní biskupovo. Drakoncius, vladař krajiny Kampánské, jemuž se pověst o sv. Sosiovi byla donesla, dal ho jíti a pohnati k soudu. S myslí neo-hroženou, v Bohu zakotvenou stál Sosias před vladařem, který sliby, prosbami a hrozbami dohnati ho hleděl, aby odřekna se pravé víry, modlám se klaněl. Na to vše odpovídal sv. mučenník s sv. Pavlem: že ho nic neodloučí od lásky Kristovy. Zmužilou odpovědí rozdrážděn dal Drakoncius velebného vyznavače až do krve mrskati a tak ukrutně zmučeného zase do žaláře v Puteoli uvrci. Jeden jáhen, Prokulus jménem a dva sousedé navštěvovali ho v žaláři. Tu mluvili bez obalu, jak nespravedlivě a ukrutně se s ním nakládalo. To když se vladař dověděl, dal všechny tři zjímati, a když mu to zase do očí řekli, dal jich zmrskati a polomrtvé k Sosiovi uvrci.

3. Na místo Drakoncia dostal se za vladaře do Kampanie jakýsi Timotheus. Ten byl také veliký protivník křesťanů a velmi ukrutně s nimi nakládal. Přišed do Beneventu dal hned po nich pátrati, a dal si všechny spisy soudní, jich se týkající, předložiti. Dověděl se, že Januarius uvězněných největší je podporou, kázal ho bez odkladu jíti a do Noly na soud postavit, kde mu hrozil těžkými mukami, neodřekne-li se Boha svého a nebude-li obětovati bohům. A však sv. biskup řekl, že nikdy obětovat nebude marným modlám. Tu rozkázal Timotheus v zuřivosti své pec vytopiti a statného biskupa do ní hoditi. Ale Bůh, který tré mládenců

zachoval, chránil též biskupa svého, tak že stoje u prostřed žhavého ohně a zpívaje chválu Hospodinu, ani na šatu, ba na ničem žádného porušení nevzal. Rozhněvaný vladař maje vše, co so stalo, za čarování, dal sv. biskupa nelidsky zmučiti a do žaláře uvrhnouti. Beneventští uslyševše o tom, zarmoutili se velice. Jáhen Festus a Desiderius, který v kostele Pisma sv. čítával, nechtíce svého biskupa nechati opuštěna a samotna, vydali se do Noly a obětovali mu služby své. Sotva se ale o tom dověděl Timotheus, dal je též zjímati, a když srdnatě viru vyznali, též do vězení uvrhnouti.

4. Po několika dnech odešel vladař z Noly do Puteola. I rozkázal, aby Januaria a Festa i Desideria v okovech za ním přivedli, kdež se Sosiem a ostatními vězny lité zvěři za lup dáti je chtěl. Oni plesali, že se shledali, a že budou mučenníky pro Krista. Místo hrůzy a bédování ozývalo se po celou noc zpěvem a modlitbami. Když den na to u přítomnosti nescíslného lidstva do amfiteatru čili na hony se vyvedli, poznamenali se všickni znamením sv. kříže a dali se do chvalozpěvu. V tom se otevřely vrata a lité šelmy se vyřítily, ale najednou jak omráčeny se zarazivše poznenáhla krotce k nohous ss. vyznavačů se přivíjely. Pohané přihlízející strnuli a mnozí z nich uvěřili v Ježíše Krista.

5. Zatvrzelý a ukrutný vladař zahanbený a tudy i na nejvyš rozhořčený, že úmysl vražedný se mu nepovedl, dal ty statné vyznavače z honů vyvesti a stíti. S veselou myslí ubírali se na popraviště. Když přišli na místo a poklekli, říkal sv. Januar tuto modlitbu: „Pane Bože můj! v ruce Tvé poroučím duši svou“ — a vzav šátek zavázal si oči a rukou hrdlo své držel. I udeřil ho kat tak silnou ranou, že s hlavou i jeden prst u ruky mu uťal. Podobně i ostatní statí jsou 19. Září r. 305. Mrtvá těla ss. mučenníků pochováli křesťané velmi počestně blízko města, pozděj pak se vyzvedla a do rozličných kostelů přenesla. Tělo sv. Januara dostalo se do hlavního chrámu Neapolského, kdež se též dvě lahvičky jeho ssedlé krve chovají. Kdo 1. Máje nebo 19. Září vkročí do kostela toho, vidí že je nabitý nábožnými ctiteli sv. Januaria, kteří z daleka přišli, aby svou pobožnost zde vykonali, kterou se tomu Svatému zaslíbili; též aby na své oči viděli ten zázrak, který se posud tam děje. Přinesou-li se totiž dotčené lahvičky na blízko hlavy svaté, která ve zvláštní kapli se chová, začne krev buď hned nebo za chvíli vřítí a prouditi se, jakoby čerstvá byla, k nemalému podivení diváků, kteří za to velebí Hospodina. Neapolitané zkusili najednou mocnou přimluvu patrona svého sv. Januara, buď v čas moru, nebo když Vesuv soptit počal, proto jeho svátek slávou prevelikou světívají.

Neodkládej pokání!

Když sv. Januar tomu nešťastnému místopříteli Timotheovi oči otevřel, pravil k němu: „Zdá-li nevíš, hříšníče! že moc Boží je veliká? O kéžby tebe k pokání přivedl, aby ti odpustil hříchy tvé.“ — A však na vzdor tomu, že oslepnuv na místě světlo očí obdržel, a ačkoli to Svatý tak dobře s ním smýšlel, zůstal místopřítel zatvrzelým, ano i

svého dobrodince stlíti dal. Ty se divíš zaslepenosti tohoto člověka; ale řekni mně, není-li zcela podoben nešťastníku tomuto hříšník, který lehkomyšlně ve hříších svých žije a k pokání se nemá? Kolik milostí propůjčuje mu Bůh; On ho napomíná, klepá jako na vrata na srdce jeho, obsypává ho dobrodiním, snáší ho s dlouhočekanlivostí! A předc zaslepený hříšník nepřestává, svého Pána a Boha vždy na novo urážeti! On vidí, kterak tak mnoho lidí umírá smrtí náhlou, aniž jim bylo přáno, dříve s P. Bohem se smířiti, a předc sobě neusmyslí a k Bohu se neobráti? Bez starosti tak život tráví, domnívaje se, že je ještě času dost, aby se obrátil, a byť ho i někdy probudilo ze spánku hříšného svědomí či nějaké nebezpečnosti nebo neštěstí, tu on sice nahlédne, jak velice toho zapotřebí, k Bohu se obrátiti a zlou cestu opustiti; ale sotva pominulo nebezpečí, tu on jedná, jako druhdy král Faraó, zůstane při starém. A však jak strašný je stav takového člověka, jaký konec on vezme!

Kdo nekajicně žije a své opravdové polepšení ode dne ke dni odkládá, ten pohrdá Bohem, jenž ho volá, ten dává a obětuje ďáblovi lepší, Bohu pak špatnější část života svého, ten se protiví Bohu, proto že On milosrdný jest, a tak obrací milosrdenství Boží v spravedlnost, kterou odsouzen bývá dle slov apoštolských: „Nevíš-li, že dobrota Boží vede tebe k pokání? Ty pak nashromažďuješ sobě tvrdosti srdce svého a nekajicností hněv Boží na den soudu.“ (K Řím. 2.) Ten pohrdá svým andělem strážným a bere mu tu radost, kterou by on měl z jeho obrácení; on jedná bezbožně proti vlastní duši své. Nebo dokud člověk žije v hříchu, zbavuje se posvěcující milosti Boží, příležitosti ke konání záslužných skutků a je pro Boha jako mrtev! On hromadí hřích na hřích, a břímě se stává vždy větším, on pak vždy slabším, a nemůže se vymotati z osidel hříchu. Vždy hlouběji se zažírá hřích do srdce jeho, vždy hlouběji klesá v propast bezbožnosti, tak že už byť by chtěl, ani polepšiti se nemůže. Čím dál, tím hůř. Slyš to opilce, zloděje, cizoložníku, lháči, mamonáři, hrdopýšku — slyšte to hříšníci: Čím dále, tím tíž s napravením, a potom až byste snad vy chtěli se obrátiti, pak Bohu se nebudete líbiti, On pokání vaše nepřijme, nebo míra vašich nepravostí dovršena, lhůta jeho milosrdí došla, počet milostí vám určených u konce; vy jste jimi opovrhli, tu konec milosrdenství, a nastane neuprositelná spravedlnost. Proto: „Dnes, uslyšíte-li hlasu Jeho, nezatvrzujte srdcí svých, aby nebylo pozdě!“

M o d l i t b a.

Nejdobrotivější Otče v nebesích, nepřipouštěj, abych lehkomyšlně a bez starosti v hříchu dále žil. Ty voláš a rozprostíráš ruce své po mně, chci Tebe poslechnouti, se Tobě poddati a Tebe následovati. Pomož, abych vytrval na dráze kajicnosti a dospěl života věčného. Amen.

20. Září.

Sv. Eustachius, mučenník r. 120.

Ve válkách Římanů se Židy a Dáky v poslední čtvrti I. stol. vynikal general Placidus rozšafností a udatností tak, že byl jeden z prvních vojvůdců římských. Jeho choť byla Trajana z nejčelnější rodiny v Římě, skvoucí se šlechtou ducha i krásou těla. Měli dva milostné synáčky, a ačkoli byli pohané, byli svědomití a zvláště k chudým štědrí. Za to jich P. Bůh povolal do Církve. Placidus vyrážel se v čas pokoje rád lovem. I vyjda si jednoho dne uhodil na jelena znamenitě velikého, a stíhaje ho náhle zbloudil. Posadiv se na skálu, a v té

samotě víc než kdy cítil touhu, poznati pravé náboženství; nebo v modly nevěřil už dávno, a cnosti i smrt ss. mučenníků mocně dojímaly duši jeho. An tak přemýšlí, uvidí toho jelena na skále, a mezi parohama jeho sv. kříž, při tom zaslechl hlas, jakoby P. Ježíš k němu mluvil. Placidus padl na kolena a volal s Pavlem: „Pane! co chceš, ať činím?“ — Na to hlas: „Navrat se do města, vyhledej křesť. kněze, dej se s manželkou i dětmi křtiti, a pak přijda sem dovíš se, jakou cestou dojdeš statků pravých.“

2. Placidus vrátil se domů celý přejinačen. Těž jeho choť, měvši v noci totéž vidění, byla jaksi změněna. I hned vzali syny své a šli k sv. otci, prosíce, aby je vyučil a pokřtil. Stalo se, Placid se od té doby nazýval Eustachius, choť jeho Theopista, syni Agapet a Theopist. Druhého dne z rána vydal se Eustach na to místo, kde to utěšené vidění měl. I bylo mu zjeveno, že ho čekají mnohé a trpké strasti, že ale zde i v nebi oslaven bude, jestli to snese. Několik dní strávili novokřtenci v lůně štěstí, an se bouře na Eustachia jako na Joba valiti počaly. Služebníci mu pomřeli, dobytek morem zahynul, loupežníci vybili jeho statky, oheň strávil domy, a pohané se mu smáli a tak ho nenáviděli, že v útěku spasu hledati masel. Svržení s vrchu pozemské cti a štěstí v chudobu a opovržení přicházelo jim bolestné, ale noví křesťané nedali se svésti k zoufalosti, nýbrž těšili se v pokoře jako trpělivý Job. Odevzdav se do rukou Božích ploul Eustachius se svými do Egypta a šťastně tam přistál. Teď ale nastalo mu hoře nevysovné.

3. Kapitán lodi zahořel chlipnou žádostí k slíčné choťi Theopistě, a aby hříšné žádosti zadost učiniti mohl, nechtěl ji propustiti z lodi. Darmo se choť zpouzel, darmo prosila ona. Kapitán hrzil ho do moře hodit, a konečně násilně ubohou Theopistu zadržev odploul, tak že ani s manželkou, ani s dítkami se nerozloučila. Na širokém moři žalovala bídu svou Bohu, a On ji vyslyšel, nebo chlipník za několik dnů náhle skonal. S bolem v srdci, dvě pacholat po boku, zbaven jmění a přátel šel Eustachius světem, ani sám nevěda kam. Konečně přišel k řece, již, an nikdo nepřevážel, přebřisti chtěl. Nemoha oba chlapce na jednou přenesti, vzal jednoho v náruč, druhému pak pravil, aby se nehnul z místa, až proň přijde. Ale kdo popíše leknutí a bolest otcovu, když vraceje se pro druhého chlapce a přijda do prostřed řeky vidí, an dravé šelmy, tu lev, tam vlk s dětmi uhánějí. Vystoupiv na břeh a vida, že marné jest déle po ztracených dítkách pátrati, ubíral se dále, až došel městečka jakéhosi, kde u jednoho sedláka patnáct let sloužil.

4. Tehdáž sužovali velice mnozí nepřátelé říši římskou, a zdálo se, že štěstí válečné odstoupilo od vojsk Říma světoborného. V té tísní zpomenul si císař Trajan na generala Placida, a dal jej po všech krajinách hledati. I podařilo se dvěma vojínům, kteří někdy pod ním sloužili, jej vypátrati. Eustach držel to za svatou povinnost uposlechnouti vůle císařovy, a pro vlast nasaditi život svůj. Císař uvítal přichozího radostně a slavně, a svěřil mu nejvyšší moc nad vojskem. Eustach

opraviv své voje porazil nepřátele a přinutil jich žádati pokorně o pokoj. Slávou ověčený vracel se Eustach do Říma. Jeho důvěra v Boha byla skálopevná! — Choť jeho Theopista byla prodaná za otrokyni, a dostala se do jistého místa, v němž zůstala až do té doby, co Eustach jako vítěz do Říma se vracel, nevědouc ani o choťi ani o synech. I stalo se, že vítězné vojsko vracujíc se domů do téhož města přibylo, a dva mladí důstojníci dostali se do domu, ve kterém sv. Theopista co děvečka sloužila. Vypravujíc si při jídle osudy od mladosti poznali se, že jsou vlastní bratři Agapet a Theopist, kteří pomocí rolníků a pastýřů z tlam dravců byli zachováni. Theopista myslila, že vlastní syny před sebou má a však nechtěla se jim zjevit, až by mluvila s vůdcem. I dala se k němu vésti. Divadla, které nyní nastalo, nedolíčí péro lidské; Eustach a Theopista se shledali, a brzo leželi i zmužili vojínové v náruči znova nalezených rodičů.

5. Než Eustach do Říma došel, umřel císař Trajan, a na jeho místo nastoupil Hadrian. Ten přijav vítěze s uctivostí, dal ke cti bohů veliké slavnosti přistrojiti a hojných obětí jim přináseti; ale Eustach nechtěl do chrámu vejíti a modlám obětovati, vyznav upřímně, že je křesťanem. Císař, nepřítel křesťanů, kázal, aby obětoval, jinak že neujde mukám. Než Eustach stál na svém. Tu kázal císař choť a syny jeho přivesti, aby obětovali. Vida však, že všecko marné, odsoudil je, aby byli předhozeni lvům. Nešcislné množství lidu shluklo se, aby se na to dívali. A však puštěný lev zůstal najednou státi a kloně hlavu jako z úcty opět do svého brlohu se vrátil. Popuzený Hadrian dal vytopiti kovovou pec, mající podobu vola, až do červena. Sv. mučenníci zpívajíc žalmy, v ní upečení jsou. Když se 3. dne pec otevřela, našla se těla jejich bez porušení, čímž mnozí pohané se obrátili. I vzali křesťané mrtvá těla jejich a pochovali je uctivě. Na hrobech jejich byl pozděj krásný kostel vystavěn. To se stalo 20. Září 120.

Sv. Eustach vyobrazuje se co vojín, vedle něho jelen s křížem mezi parohama, roh lesní po boku a oštip v ruce.

Nevede-li do nebe jiná cesta než-li cesta kříže?

Pamětihodno, že se zjevil sv. Eustachiovi před jeho obrácením jelen s křížem na čele, a že mu po jeho křestu P. Ježíš předpověděl, že bude jako nábožný Job strastmi zkoušen, aby koruny slávy dosáhnul. Rovně tak čteme při obrácení sv. Pavla, kde P. Ježíš též slova slyšeti nechal: „Já mu ukáži, jak mnoho bude mu trpěti pro jméno mé.“ (Skut. ap. 9, 16.) A skutečně sv. Pavel trpěl až do smrti mučennické; tak se dělo i Eustachiovi a rodině jeho. Pokud byl pohanem, vedlo se mu na světě dobře; jak se stal křesťanem, začalo jeho utrpení, až se ukončilo smrtí na hranici rozpálené. Zdá se tedy, že jen utrpení a kříž vede do nebe, a tak jest! Od té doby, co hřích do světa vešel, a Ježíš Kristus Syn Boží zaň na kříži trpěl, vede jen jediná cesta, cesta to kříže do nebe, a od té nejsou vyjmuty ani dítky nevinné, jež matka mlékem přikáží. I ty musejí zakoušeti alespoň hořkost nemoci a smrti, nežli do počtu andělů se dostanou. Spasitel sám řekl po svém vzkříšení těm dvěma učenníkům na cestě do Emaus: „Zda-li to všecko nemusel

Kristus trpěti, a tak vejíti do slávy své?“ — Božský Vykupitel miloval a miluje lidi láskou neskončenou; On by byl tedy dojistá vyvolil pro nás lidi nějakou jinou cestu, nežli cestu kříže, kdyby jiná dopadala k svatosti a spravedlnosti Božské. A kdyby i nás nebyl šanoval, jistě by byl šetřil své sv. Matky, kterou tak miloval, a nebyl by dopustil, aby snášela bolů tak nevymluvných, kdyby bylo jiné cesty do nebe. Cestou kříže, cestou utrpení, opovrzení, snížení kráčel sám P. Ježíš, On, náš vzor a příklad; po té cestě kráčela sv. Matka, sv. pěstoun jeho Josef, jeho milí apoštolové, všickni Svatí, a není v nebi Svatého, který by nebyl více méně kráčel po drsnaté cestě kříže. Proto pravi P. Ježíš: „Kdo chce za mnou přijíti, vezmi svůj kříž na sebe“ a blahosl. Tomáš Kemp. píše: „Není spásy pro duši a naděje života věčného, leč ve kříži“ a „není žádné jiné cesty k životu a k pravému vnitřnímu pokoji, leč cesta sv. kříže a denního mrtvení.“ — Po té cestě musíš i ty, milý čtenáři! sobě uráčiti, nic platno, chcešli spasen býti. Ostatně kdybys nechtěl dobrovolně, musíš. „Neboť — píše Tomáš Kemp., vždy je kříž přichystán a všude tě očekává. Nemůžeš mu uteci, kamkoli bys běžel; nebo kamkoli přijdeš, vlečeš ho sebou a všudy sám sebe nalezneš.“ — Bylo by tedy již moudré, kdybys denní kříž trpělivě snášel, a z nouze udělal cnost, proto že kříž předc néstí musíš, a ho se sebe strásti nemůžeš. — Že ale co křesťan na křtu sv. byl jsi posvěcen za nositele kříže Kristova a přísáhl ku korouhvi Pána Ježíše, že při sv. birmování vtlačeno tobě na čelo znamení sv. kříže; tedy nemáš kříž néstí nuceně, nýbrž za čest si to máš pokládati, že můžeš následovati Spasitele svého po cestě královské sv. kříže; máš z lásky k Němu kříž svůj na sebe vzíti a statečně ho néstí tak dlouho, až ti ho sejme. Co to ale znamená, néstí kříž svůj? — To znamená: snášeti trpělivě, oddané, vroucně denní svízele, zármutky, péče, starosti, protivenství, odpory a pokušení; s radostí se odříkati marných, poníjejících rozkoší a statků tohoto světa; ustavičně na uzdě držeti nezřízené náklonnosti, neustále přemahati mola tělesnosti a choutek jeho. Nábožnému křesťanovi nemá minouti ani jediný den, co by nemohl říci: „Zase jsem z lásky k P. Ježíši něco trpěl, sebe přemohl, sobě něco odepřel. Přemahati máš pořád něco, a každý den má svého trudu dosti. Jen se porovnej s P. Ježíšem, a uvidíš, jak se musíš ještě přemahati, abys se Mu stal podobným. Proto křesťanská duše! obojmi kříž svůj a považ: Nic platno, néstí ho musím, tak nebo tak, pozirej na P. Ježíše Kristu a jeho Svaté, a uť se od nich snášeti; pohlížej k nebesům, kde kyne koruna vítězům, a kráčeť zmužile a trvale po cestě kříže; neníť tak těžká, jak se ti zdá, P. Ježíš ti jí osladí a půjde s tebou, až do konce, kde kyne blaho věčné. A zda-li toho nebe nezasluluje? Zda-li radost věčná za to přemahání nestojí?

M o d l i t b a.

O Božský Vykupiteli Ježíši Kriste! o dej mi poznati, jak zapotřebí jest, néstí kříž, a propůjč mi též tu milost, abych v lásce a věrnosti po cestě kříže jako Ty kráčel, bych s Tvými Svatými dosáhl koruny slávy. Amen.

21. Září.

Sv. Matouš, apoštol a evangelista.

Na tom krásném, rybnatém jezeře Genezaretském leželo bohaté město obchodní Kafarnaum. Odtud vedly nejkrásnější silnice obchodní do nitra země svaté, a veliká tu byla schůzka obchodníků, kteří tu své zboží

vykládali a nakládali, kupovali a prodávali. Byla tedy v tomto městě též důležitá, výnosná stanice celní, a jeden z těch, kteří měli příjem celní najatý či pachtovaný, byl též Žid Levi, který pilně na lavičce celní seděl, zboží vyceňoval a z něho na vlas clo vybíral. Jako všickni mýtní či vybírači cla byl i on Židům, na zákon svůj držícím, nenáviděný a předmětem ošklivosti. Ti celní byli totiž jen podnájemníci Římanů, kteří byli toho času pány země svaté, a jimž tedy, co pánům, clo náleželo. Ješto ale tito celní někdy to clo příliš vysoko zpachtovali, tudíž se stávalo, že dílem, aby si zase ke svým penězům pomohli, dílem též, aby zbohatli, obchodníky židovské šidili, utlačovali a jim někdy nespravedlivým způsobem peníze vydírali. Proto za takového celného či mýtného nedali se potřebovati leč

lidé z nejnižší třídy a byli u Židů u všeobecném pohrdání, každý jich měl za nepoctivé a za veřejné hříšníky, proto že za zloděje a utlačitele lidu Božího.

2. Sv. Matouš, přijímá Levi, narodil se v galilejském městě Kana, kde Kristus P. první zázrak byl učinil, když vodu ve víno proměnil. Sv. evangelium svědčí, že byl sv. Matouš celným čili výběřčím daní a berní, kterýžto úřad u Židů býval u veliké nenávisti, jednak že se měli za národ svobodný, který žádné vrchnosti daní platit nemá, a jednak že ti publikáni (tak se ti úředníci berní nazývali) víc brali než měli. I sami pohané pokládali takové výběřčí za zloděje, dřiče a zjevné hříšníky. Když jednou Matouš dle povolání svého u celné linie zboží cenil a na vlas za ně clo vybíral, bral se Kristus Pán tudy s učenníky svými a pohleděv naň laskavou tváří řekl k němu: „Pojď za mnou!“ A Matouš vnitřní milostí hnut a osvícen vstana šel bez odkladu za Kristem.

3. Matouš pln radosti a vděčnosti, že tak veliké milosti účastným se stal, dal připravití Pánu Ježíši a

učenníkům jeho skvostnou hostinu, ku kteréž i mnohé jiné publikány a hříšníky pozval, bez pochyby v tom úmyslu, aby i oni obcujice s Kristem uvěřili a se obrátili. Fariseové horšili se, že Pán tak laskavě obcuje s lidmi, kteří se u nich pokládali za nečisté a hříšníky, a proto řekli k učenníkům jeho: „Proč s publikány a hříšníky jí mistr váš?“ Ale Ježíš uslyšev to řekl: „Nepotřebujit zdraví lékaře, ale nemocní.“ Když bylo po jídle, přidružil se sv. Matouš k učenníkům Kristovým a od té věrně Ho následoval. Nikdy nezapomíná na to, co byl, a uváděje ve svém Evangeliu jméno apoštolů jmenuje sebe publikánem či celným (Mat. 10, 3.), aby se svět divil milosrdí Božím, které se stalo s ním.

4. Po na nebe vstoupení Páně vylit jest Duch sv. též na Matouše. I zvěstoval on v Judei a v krajinách vukolních po mnohá léta viru v Krista J., a to ukřížovaného, a za štěstí to pokládal, že pro Něho byl od Fariseů, kněží a jich přívrženců potupen, bičován a trýzněn. Když se pak potom apoštolé rozešli do světa, aby veškerému stvoření kázali Evangelium, připadly sv. Matouši země ethiopská a krajiny vukolní. Nežli však se na cestu vydal, napsal k žádosti obrácených Židů a snad i k rozkazu ss. apoštolů syrochaldejským jazykem krátký život Krista Pána, což evangelium či radostné poselství nazval.

5. An tak z místa na místo se ubíral, vedel život nejprísnejší; nikdy nejedl masa, nýbrž jen rostliny a kořinky, jeho nápojem byla voda. Když byl 23 let apoštoloval v Ethiopii, obdržel slavnou korunu mučnickou. Staré podání vypravuje, že k slovu jeho přijal král Egippus s celou rodinou svou viru kř. Mezi dívky jeho nacházela se též kněžna řídké krásy, jménem Iphigenia, která si umínila, vždy zůstatí pannou. Hyrtakus, bratr králův zahořel k ní milostí a zmocniv se po smrti otce jejího trůnu, chtěl ji mítí za manželku. Ona však setrvala ve svém úmyslu, zůstatí pannou, v čemž ji obzvláště sv. Matouš utvrzoval. To když se Hyrtakus dověděl, zuřivě poručil, aby sv. apoštol u oltáře konaje nejsv. obětí zavražděn byl. Probodnut dřevcem skončil život svůj. Tělo jeho bylo v Hieropolí uctivě pohrobno a pozděj do Salerna v Neapolsku přeneseno, kde se nacházelo za času sv. papeže Rehoře VI.

Vyobrazuje se co apoštol s oštipem a s knihou v ruce, jako evangelista má vedle sebe zvíře s tváří lidskou.

o sv. Evangelích, jejich původu, jejich skladatelích a jejich označích.

Ježíš Kristus sám nic nepsal, a žádného spisu nezanechal; též svým apoštolům a učenníkům neporučil, aby to, co On učil a konal, napsali, nýbrž aby to všem národům zvěstovali. Sv. apoštolé též jednali dle toho velení mistra svého Božského, oni rozšiřovali živým slovem učení Ježíše Krista a teprv drahně po Vstoupení Páně, když již bylo mnoho obcí křesťanských mezi Židy a pohany založených, tu se chopili někteří apoštolé péra a sepsali historii života P. Ježíše a jeho učení z části. Byli však k tomu pohnuti z rozličných příčin. Tak psal sv. Matouš na požádání obrácených Židů v Palestině; sv. Marek ku prosbám křesťanů v Římě,

kam se byl se sv. Petrem octnul; sv. Lukáš psal za tím úmyslem, aby falešné povídky, které se o P. Ježíši šířily, potlačil; a sv. Jana žádali biskupové Asie, aby jim zůstavil svědectví o Božském původu, o Božství P. Ježíše Krista proti bludům Korinta a Ebióna. Ti jsou též čtyři evangelistové či skladatelé ss. čtyř evangelií (dobrého zvěstování) o pravém učení P. Ježíše Krista. Oni psali z vnučnutí Ducha sv. dílem, co sami viděli a slyšeli, dílem co (jako sv. Marek a Lukáš) od očitých svědků, ss. apoštolů byli se dozvěděli. Co oni napsali, to má do sebe nejpatrnějších důkazů pravdy, a sv. katolická církev přesnost těchto evangelií slavně uznala a světu osvědčila. — Jak mile křesťané tato ss. evangelia dostali do rukou, hned jich pečlivou zevrubností opisovali, též do jiných řečí jsou přeložena, a tím během dostala se nám do rukou. Takovou úctu chováno k těmto posvátným knihám, že jich zlatými písmeny opisováno, a v hedbáví a nach obalováno. Jen za veliké sumy peněz bylo možno je koupiti. Někteří křesťané prvních století nosili jich na krku, a dali si jich po smrti na prsa položití a s nimi se pochovati. Křesťané na východě umývali si ruce, dříve než je do rukou vzali a v nich čítali. — Po boku ss. evangelistů stávají obyčejně tajemné oznaky (symboly). Tak je vedle sv. Matouše zvíře s tváří lidskou, u sv. Marka viděti lva, vedle Lukáše tele obětí a u sv. Jana orla. Dle výkladu sv. Jarolima znamená ta lidská tvář u sv. Matouše, že on začíná své evangelium knihou rodu P. Ježíše Krista, ve které se dovidáme, z jakého rodu P. Ježíš jakožto člověk pocházel; lev u sv. Marka znamená, že tento počíná své evangelium voláním Jana Křestile: číňte pokání! které je jako rvání lva krále; tele obětí u sv. Lukáše znamená, že on počíná své evangelium s kněžským úřadem Zachariáše; a orel u sv. Jana, že se tento apoštol jako nějaký orel, který jediný snese blesk sluneční, pne až ku světlu Božství Ježíše Krista, a o věčném rodu Syna Božího vypravuje (což se na Boží hod vánoční čítává, a při každé mši sv. na závěrce). — Také máme knihu sv. evangelia, ze které se v kostele v neděli a ve svátek před kázáním čítává, a ze které i doma ve křesťanských rodinách se čítává. Tato knížka je jenom výtah ze čtyř evangelií a obsahuje části či úryvky jejich, které na všechny neděle a svátky celého roku církevního rozděleny jsou a s misálem se srovnávají. Tuto knihu sestavil sv. otec Jarolím k rozkazu papeže Damasa, a přidal též čtení z listů ss. apoštolů nebo ze spisů prorockých. V této knize rád čítej, a při tom si zpomínej, co o tom řečeno bylo na kázání. Ve mnohých křesťanských rodinách je v obyčejí, že před obědem čte buď hospodář nebo některý člen rodiny dotyčné evangelium, což je velice chvalitebné. Dobrý a úplný výklad té knihy sv. evangelia podal nám † kněz Dr. Frencl v Postille, která ve třech dílech vyšla Dědictvím sv. Jana Nep. Zapoatř si ji a čti pilně v ní. Ale nepřipouštěj do příbytků svých taková evangelia, či takové popisy života P. Ježíše, jakové právě letos vydal francouzský spisovatel Renan, a který bohužel! také v našem jazyku českém se vydal. Toto novomódní evangelium je pod rouškou licoměrné úcty k P. Ježíši zlomyslné zapírání Božství Ježíše Krista a veliké rouhání Bohu. —

Modlitba.

Rač, o Pane! na přímělu apoštola a evangelisty sv. Matouše nám pomoci své popřítí: aby čeho nemožností svou nám nelze obdržeti, jeho přímělu nám uděleno bylo skrze Krista Pána našeho. Amen.

22. Září.

Sv. Mauricius a jeho společníci, mučenníci r. 330.

K nejukrutnějším protivníkům křesťanů patří bez odporu lakomý, chlípny, ukrutný císař Maximian, jehož si Dioklecian byl vyvolil za spolucísaře. On byl vášnivý modlář a proto chtěl vyhubiti křesťany. Kdo se opovážil vyznati, že křesťan jest, byl hned od vojáků pasoucích jat, k trestům nejkrutějším ba i k smrti bolestně vlečen. I zdálo se, že vladař ten proto do pole nechtěl, jen aby doma proti křesťanům zuřiti mohl. V jeho vojsku byla tehdaž též legie či pluk thebaiský (legie obsahovala 6600 vojáků). A ti přišli Maximianovi na pomoc z krajů východních; byli to výborní vojáci, bojechtiví co rekové pro vladaře, a co křesťané pro Krista. I neměl stát lepších bojovníků; nebo člověk nábožný je i svědomitý.

2. Císař Maximian nepoužívaje vojinů těchto proti nepříteli, velel jim, jakož mnohým jiným, aby křesťany jímali a před jeho soud pohaněli. Ale oni opřeli se, a že k službě takové se nepropůjčí, jednohlasně tvrdili. Leželi tehdaž v údolí agaunském (nyní Kanton Vallis), císař pak odpočíval na blízku v Martinach (Octodurum). Uslyšev odpověď mužů thebaiských, „že nebudou bohům obětovati! (proto se od císaře vzdálili do údolí), kázal v prchlivosti, aby byli přísně potrestáni, a by budoucně se stali povolnějšími, měl každý desátý muž mečem odpraven býti. Při tom obnovil svůj rozkaz, že Thebaisté mají nejprv bohům obětovati a potom křesťany stíhati. Když rozkaz ten se jim znova ohlašoval, počali po táboře reptati a jednohlasně uzavřeli, modlám neobětovati a křesťany nestíhati.

3. Maximian znova počal zuřiti a velel, aby zase každý desátý muž legie thebaiské odpraven byl, ostatní měli nuceni býti k tomu, proti čemu se tolik zpouzeli. Každý desátý muž byl, jak los padl, vyvolán a usmrčen, ostatní na sebe volali, že neuhnou. Nejvíce jich sílil vůdce Mauricius, pak Exuperius a Kandidus, důstojníci, jichž řečmi pláli touhou po koruně mučennické. I napsali úmysl svůj, jež nejprv podepsali hejtmáné, a odeslali císaři. Reč jejich byla uctivá, ale i pravdivá a zmužila. Mezi jiným stálo tam takto: „My jsme vojínové tvoji, pane! ale my jsme, čímž se netajíme, též sluhové Boží. Tobě jsme povinni službu vojenskou, Bohu však nepoškrvněnost duše; od tebe dostali jsme žold vojenský, od Něho ale počátek života svého. V tom tedy nemožno nám tobě býti po vůli, abychom Boha Stvořitele svého zapřeli, kterýž i tvůj Stvořitel jest, znej Ho nebo neznej. Nebudeš-li nás sváděti, abychom Boha uráželi, což nám věc nejsmutnější, budeme tebe i budoucně, jakož až posud jsme činili, poslušni; pak-li nic, věz, že více Boha poslouchati budeme než tebe.“

4. „Ruce naše jsou hotovy, bojovati s každým nepřitelem; pokáletí je ale krví nevinnou, držíme za hřích. Naše pravice umí bojovati proti bezbožníkům a nepřá-

telům; ale proti nevinným a proti spoluobčanům bojovati neumí. My nezapomeneme, že zbraň jsme vzali pro občany své, a nikoli proti nim. My bojovali vždy pro spravedlnost, pro věc dobrou. My jsme bojovali z věrnosti; jak ale věrnost zachováme tobě, když Bohu jí nezaplníme? Nejprve jsme přísahou se zavázali Bohu, potom tobě. Veliš, bychom křestany ku potrestání vyhledávali: nuže, nehledej jiných, i na nás shleďáš křestany: my viděli umírat pro Krista a blahoslavili jsme jich. Ejhle! my majíce zbraň v ruce, neprotivíme se, neboť raději volíme býti usmrceni než usmrcovati. Vyznáváme, že křestané jsme, ale křestany pronásledovati nebudeme.“

5. Vida Maximian, že není naděje, aby se statečnost mužů těch dala oblomiti, uzavřel všecky do jednoho odpraviti, a také veškeré vojsko proti kř. legii vyslal, aby jich rozsekali. Vidouce se býti obklíčeni šli v ústřety jako beránci a dali se zabít bez odporu. An vrahové veselí o kořist se dělili, ubíral se tudy starý vysloužilý voják jménem Viktor, kterýž uslyšev, co se stalo, netajil svého hněvu a šel dále. Někteří pak pustili se za ním a dohonivše ho otázali se, zda-li on také není křestanem? Když se přiznal, byl též hned umučen. Kostí sv. Mauricia a jeho tovaryšů byly nalezeny několik let potom v Martinách od sv. Theodora biskupa Sittenského, v kantoně Vallisském, a z nich poděleno mnoho chrámů sv. ostatky. Sv. Eucherius vypravuje, že se stalo při těch ss. kostech mnoho zázraků. Mezi jinými jedna paní náhle ode dny uzdravena.

Sv. Mauricius se vyobrazuje v oděvu vojenském, s praporem v ruce, kolem něho tovaryšové jeho na kolénách klečící, nebo jak mají obětovati před výpravou váleční proti Bagandům.

Křestian a revolucí.

Smrt mučennická sv. Mauricia a jeho pluku jest památná nejen proto, že kolik tisíc vojáků najednou obětovali život svůj pro viru křestanskou, nýbrž zvláště pro tu okolnost, že tento posvátný zástup vojínů nepostavil se na odpor proti ukrutnému rozkazu císaře svého. Kdyby byl tento pluk, na 7000 mužů silný, přešel k nepřátelům císaře, byli by od nich rádi uvítáni byli co mohutná posila, a snad by potom byli mohli rozhodnouti ve válce této. Tak ale lépe uznali, jako bezbranné stádo oveček dát se pozabijeti, než aby byli zbouření ztropili proti císaři Pánu svému a proti němu se opřeli. Učení křestanské a pořádek Boží žádá v této věci, jak následuje: Křestan se nebouří, on má v oškřivosti zpouřu a revolucí, a varuje se těch, kdož k ní popouzejí jsa poddán vládě nejen dobré ale i špatné. (I. Petr. 2, 17.) Když tedy vláda něco poroučí, co je proti Božím příkázáním a proti příkazům Cirkve, tu praví křestan poklidně, mírně ale i odhodlaně: „Musím Boha více poslechnouti než lidi;“ nečiní nic zlého, trpí, snáší, ano raději umírá, ale nezboří se. On sice smí a může své slovo pozvědnouti, smí a může prositi o ušetření a ulevení, smí představovati, smí se soudů a zákonů dovolávati, ale skutkem se opřiti nesmí. Křestan si má dát raději líbiti křivdu nebo tyranstvo, než-li násilím se opírati, nemohou-li zákonité prostředky pomoci. Nebo hrůza revolucí a hříchy, které se při ní páchají, jsou tak veliké zlo, že každý má raději křivdu snášeti, nežli zbouřením zemi do takového neštěstí uvrhnouti. Jediný prostředek proti vládě tyranské — píše sv. Tomáš Aquino, je modlitba k Bohu, aby pomohl.

To si musíš pamatovat zvláště, milý čtenáři! za našich časů, kde zjevně a tajně se pobuřuje ku zpouřám proti vládám králův a knížatův. Neposlouchej takových, kteří vrchnostem a vládařům nadávají; když mluví o potlačování, o příliš vysokých daních o nesnesitelných břemenech, aby ti pomátli hlavu; nečti takových novin a časopisů a knih, ve kterých se popuzuje proti vládám, nebo sv. apoštol píše: Každý se podrob vládní moci; a Kristus P. napomíná: „Dávejte císaři, co je císařovo“ a jinde: „Kdo tasí meč, zhyne mečem!“ Jak již řečeno: křestan poslušen jest ve všech slušných a spravedlivých věcech vládě, i takové, která zpočátku povstala nespravedlivými prostředky (uplacením, násilím), když to Bůh dopustil. Jen Boží a církevní příkázání křestan nepřestupuje, i kdyby to velela vláda; raději se dá mučit, do žaláře hodit a usmrtit, ale nikdy se neprotiví s násilím, mermomocí, nikdy neběře účasti ve zpouře a zbouření. Pamatuj si to a vždy se dle toho chovej.

Modlitba.

Pane Ježíši Kriste! který jsi byl poslušen nespravedlivých soudců až k smrti kříže, dej mi tu milost, abych i já jako sluha Tvůj sv. Mauricius vrchnosti vždy věrně byl poslušen, ale raději smrt utrpěl, než-li bych se proti tvé sv. vůli jednati opovážil. Amen.

* * *

Sv. Emmeram, biskup, mučenník r. 652.

Sv. Emmeram narodil se na začátku VII. stol. v Piktavii akvitanské. Pro bohabojnost a učenost stal se biskupem. Zatoužil býti misionářem, a pustil se do Pannonie (nynějši uherské země) s několika spoludělníky. Cesta vedla skrze Bavy. V Řezně, hlavním městě, zdržel se trochu. Vévoda Theodo I. snažil se, aby ho v zemi zadržel. Emmeram ale nechtěl. Teprv až uslyšel, že do Uher pro kruté války nemůže, zůstal v Řezně a tři léta byl apoštolem lidu bavorského. Na to se vydal do Říma, aby se sv. Otcem o věcech

církevních se poradil, a na hrobech ss. apoštolů se pomodlil.

Již byl přišel až k Mnichovu, an se stal obětí chliphé Uty, dcery Theodovy. Ta jsouc těhotná od Sigberta hraběte, svedla to lehkomyšlně na staříckého biskupa, bez pochyby se domnívaje, že sv. biskup již daleko za hranicemi jest, a tudíž se mu nic zlého státi nemůže. Tato lež zarmoutila celý dvůr, a nikdo nevěděl, co o tom má souditi. Ale Lambert, mladší bratr Utin, rozvztekliv se pustil se s vojiny za biskupem a ukrutně ho zavraždil. 22. Září 652. dohonili ho u Mnichova a přivázavše na řebřík, oud po oudu od těla odřezali. Trupel vezli ještě nějakou chvíli do Ašheimu, kde jim skonala a pochován byl. Čtyřecet dní na to bylo sv. tělo vyzdvíženo a do Řezna pochováno. V Ašheimě vystavěli chrám nad hrobem jeho.

Brzo vynikla nevina sv. biskupa. Uta se přiznala. Hoře Theodovo bylo nesmírné. I dal na smíření zločinu vystavěti v Řezně klášter a nadal ho hojnými důchody. Klášter ten proslul napotom pod jménem sv. Emmerama. Uta a Lambert museli opustiti zemi a v cizině zhynuli bídě. Ke konci IX. století vyzdvihli tělo sv. a postavili na oltáři kostela klášterního. Rákev stříbrnou, uměle pracovanou, v níž tělo sv. odpočívá, můžeš, kř. čtenáři! podnes tam užíti; stojí za to, do toho chrámu vejti, kde každým krokem uvidíš památky náboženské. Sv. Emmeram jest jeden z patronů bisk. Řezenského, jež nejen Němci, ale i Uhři a Francouzové velice ctějí. Pro nás Slovany je Řezno památné město, proto že po doby ss. Cyrilla a Methoda Čechy patřily pod biskupa Řezenského, až sv. Wolfgang jich zvláštnímu biskupovi v Praze odstoupil (r. 993).

23. Září.

Sv. Thekla, panna, mučennice I. století.

Sv. Thekla, jedna z nejkrásnějších ozdob věku svého, ještě apoštolského, narodila se okolo r. 30. v Ikonium, ve městě krajiny lykaonské. Její rodičové, jsouce urození a bohatí, dali jí učiti veškerým vědám pohanským, jak jen mohli dokonale; a Thekla velice prospívala, že nejen libě nýbrž i rázně uměla mluvit. Krom toho byla velice sličná a postavy uslechtilé. Jistý mladý urozený mládenec jménem Thamyr ucházel se o ruku všestranně vzdělané a krásné panny, a skutečně též dostal slovo rodičů jejich. Ale Bůh vyvolil Theklu sobě za choť, nebo poznala pravou viru, bez níž marná je věda světská, a tak si oblíbila Thekla panenství. Stalo se totiž, že přišel do Ikonium sv. Pavel, a od toho byla vyučena a pokřtěna. Od té doby odřekla se sňatku s Thamyrem.

2. Rodičové a ženich divili se nemálo, že Thekla tak příliš se světa vzdaluje, a nevědouce žádné toho příčiny, domnívali se, že až se vdá, sama se podá, protož co možná, chvátali vdáti ji za muže. Ale Thekla

odpověděla jim určitě a zřejmě, že má již chotě v nebesích, Jemuž celou duší oddala se, a že nikdy více se nevdá za člověka smrtelného. Tu ale nastal ubohé panně náramný boj, neboť se všech stran na ni doléhali, aby ji na jiné myšlenky přivedli; ona však zůstala při úmyslu svém; ani lichocení ženicha, ani hrozby vladaře nemohly ji odvrátiti od Něho. Aby měla pokoj, opustila tajně město a šla za sv. Pavlem, jenž město opustiti musel, a však ji dohonili a domu zpět dovedli. Tu obnoveny prosby a hrozby, sliby a lichocení — ale vše nadarmo. Sv. panna stála na svém, že nikdy se nezasnoubí s člověkem smrtelným.

3. Tím držel se Thamyr za uražena; jeho milost proměnila se v nesmírnou zlost, a aby horoucí huěv schladil, žaloval na svou bývalou nevěstu u vladaře, že jest křestankou. Rodičové sv. Thekly tak se ze všeho citu

lidského vyzuli, že žalobu tu podporovali. Soudce se snažil, ještě jedenkrát Theklu k povolnosti přiměti, domlouval jí po dobrém, hrozil jí, vše nadarmo! Thekla stála pevně na svém. I byl tedy soud nad ní vynešen v tom smyslu, že Thekla, až veřejné hry budou, hzena bude dravým šelmám k roztrhání. Sv. panna nelekla se ani při nejmenším tvrdého soudu, nýbrž oděna rouchem nevinnosti a hořic ohněm lásky vystoupila statečně v místo zápasu, čekajíc litých šelem, jejichž divoké řvání naplňovalo hrůzou.

4. Vztekle vyřítla se konečně dravá zvěř na hony, ale sv. panna byla i lvům velebná. Neboť rozloživše se pokojně na zemi, lízali nohy její a klidně se chovaly jí, že sv. panně ublížiti nemohou. I ctily šelmy kůrist svou, a zapomenuvše své přirozenosti, vzaly na sebe přirozenost, již lidé byli ztratili. Tak podivna jest cnost panenství, že i lití lvové jemu se diví. Zahanbený soudce tedy odsoudil sv. pannu, aby ohněm

upálena byla, nepomysleje, že ten, který litým šelmám tlamy a pařáty zavázal, může i plamen neškodným učiniti.

5. Světice pozírala okem neohroženým na hranici rozpálenou, a poznamenavši se sv. křížem vstoupila odhodlaně na plamen. Pohané vidouce, že v prostřed ohně stojí neporušená, strnuli ovšem podivením, a mnozí z nich vzdali čest a chválu Bohu křesťanskému. Co se s ní dále stalo, nevíme. To ale tvrditi se může, že sv. Thekla po tolikkrém a marném mučení na svobodu se dostala, a pak ještě dlouhá léta živa byla. Nejprve provázela sv. Pavla na jeho cestách apošt.; posléz bezpochyby u věku již vyšším odešla do Seleucie, hlavního města v Isaurii, a tam život svůj dokonala v Pánu, tam je též pochována. Nad jejím hrobem byl napotom chrám vystavěn, ve kterém se na její přímluvu stalo mnoho zázraků. Část jejich ss. pozůstatků dostala se též do hlavního chrámu v Miláně, jenž na její jméno vysvěcen byl.

Vyobrazuje se sv. Thekla v rouše panenském, divoké šelmy u nohou jejich.

Zákon světský.

Panuje ve světě veliký, mohutný zákon, který neviditelně rozděluje štěstí nebo neštěstí, podle toho, jak ho člověk četří, nebo slepě dny života tráví. Tento zákon zní takto: „Kdo se za každou rozkoší a ziskem, který se právě nane, žena, aby ho užil a dosáhl, tomu se napotom vede zle a smutně; naopak, kdo se opanuje, přítomnou rozkoší a štěstím pozemským pohrdá; tomu se pozděj tisíckrát jeho zapření vyplatí. K. p. když dítě bohatých rodičů ve svém mládí všeho ožije, co jen si přeje, stává se z něho často člověk nešťastný, slaboch na těle i na duši. — Na miliony lidí domýšlí se, že budou míti nebe na zemi, ale — v zápětí přijde hejno starostí, mrzutostí, svízelnů všeho druhu, jimiž život ztrpčen bývá. — Naopak, když jiní pro náboženství se odhodlají, zůstati ve stavu svobodném, domnívají se, že přinesli obět nesmírně velikou — ale to domnělé dobro se jim nahradí tím, že ujdou mnohým strastem a starostem, že požívají pravé svobody a že vřoucí blaživá zbožnost vyplňuje srdce jejich. Tak jest též, když porovnáváme pozemský život se životem věčným. Boháč evangelický, který Lazara zaháněl psy, je posud v pekle; sv. apoštolové, kteří vše opustili a trudy i mučnickví vyhledávali, září posud v nebesích co knížata nebesít. Tato pravda se zvláště potvrdila též v životě sv. Thekly. Sv. Řehoř Nyssenský dí o ní: „Byl to jistý druh myrrhy smíšený s čistou lilí cudnosti, které sv. Pavel se rtou svých teci nechal do uší panny svaté. A tato panna byla sv. Thekla. Ona umrtvila v sobě celého člověka zevního, a udusila všechny tělesné myšlení a žádosti. Když byla výborně ono učení dostala, udusila se její mladost, udusila zevní slícnost, udusila všechny nástroje smyslů; jen slovo Boží bylo v ní živo, kterýmž jí umřel vešker svět, i sv. panna byla odemřela světu.“ Tak se na ni vyplnilo: „Kdo setrvá až do konce, spasen bude!“

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi služebnici svou slítil ráčil, že každý útok na čistotu statně přemohla, smiluj se, prosíme, také nad námi, a propůjč, bychom tělo, svět i dábla přemáhali a chrám Ducha sv. nepoškvrněný zachovali skrze Krista Pána našeho. Amen.

24. Září.

Sv. Jaromír, biskup, mučenník r. 1046.

Sv. Jaromír (Gerhard) narodil se v Benátkách ze slavného rodu pánů Segreda. Jeho rodičové si dali velmi záležeti na jeho vychování. I vedli ho ke kázni Boží, a nedůvěřující sobě, dali ho do kláštera na vychovanou. An ho nikdo kaziti nemohl, neslo símě řeholní brzo dobré ovoce; nebo mladý Jaromír vynikal vědou a zbožností tak, že byl nejen v klášteře ctěn a milován, ale i celé město ano i vně se mu divili a naň jako na vzor následování hodný ukazovali. Nejraděj čítával knihy nábožné, modlil se a rozjímal, nejraděj konal práce omrzelé a všem odporné, a již tehda se zdálo, že nemá pro nic na světě smyslu, leč pro to, zapřítí sebe a následovati Krista. Proto tak toužil, státi se řeholníkem, že se toho dočkat nemohl.

2. Konečně složil slavné sliby, a potom zdálo se mu, že vše na světě je marné a ješitné mimo znáti a milovati Krista, a proto, aby se v tom smýšlení upevnil, udělal si plán a vyžádal u představených, aby směl konati pouti do Jerusálema; k němu se připojilo několik mužů nábožných. Šli přes zemi uherskou. Sv. Štěpán král ujal se poutníků vlídně a seznav Jaromíra, že jest muž svatý, oblíbil si ho a všemožně ho přemlouval, aby u nich zůstal a potlačiv modlářství víru utvrdil. Nemohá mu odolati Jaromír konečně zůstal a v biskupství Vesprím-ském, v lese bakoňském, poustevnu si vystaviv po sedm let v ní přebýval, nemaje u sebe nikoho než jednoho mnicha, jménem Maura, který se stal potom biskupem v Pětikostelích. Kaplička, kterou si zde vystavěli, byla svědkem jejich modliteb a tuhé kajicnosti.

3. Zatím, co sv. Jaromír na poušti dlel, přemohl sv. Štěpán nepřátely své, a chtěje lid svůj učiniti šťastným, snažil se ho učiniti křesťanským. Proto povolal do Uher misionáře z vůkolí, a sv. Jaromír musel též po zemi hlásati sv. Evangelium. Král vida, že Bůh pracem jeho žehná, učinil jej, ačkoli se zpouzel, biskupem čanadským. Sv. biskup poznav potřeby osad svých hned se dal do nesnadné práce, modloslužbu potlačoval a světlo víry šířil. Po celý rok takto pracoval v sídle biskupském. Lidé ho poslouchali jako otce; modloslužba mizela viditelně, s vírou křesťanskou zavládal též mrav jemnější. Slověmu jeho klestilo cestu do srdce mimo milost Boží jeho svaté obcování. Přísně se postil, nosil drsnaté roucho a po těžkých pracích v noci se modlil a chudým sloužil. Aby se mohl bez roztržitosti modliti, zůstával na svých cestách obyčejně vně města ve sprostých chatrčích, pěšky chodil, byl pokorný, k chudým a chorým úslužný; někdy i takové obsluhoval, kterých se každý štít. Přísně se denně zpytoval a pokání si ukládal.

4. Sv. biskup staral se o to, aby všude bylo škol a kostelů dle potřeby, dbal o pořádek služeb Božích a o jednotu v obřadech. Zvláště vynikal kostel sv. Jiří, jež vystavěl. Úctu svou k P. Marii tím též na jevo dával, že nikomu ničeho neodepřel, oč ho ve jménu

Rodičky Boží prosil, a velel, aby ji nikdo jinaké ne- nazýval, než „paní“, a k jménu P. Marie by pokaždé uctivě se poklonil. Po smrti sv. Štěpána musel sv. biskup mnoho trpěti, ano i život dáti pro víru. Sestrovce sv. Štěpána Petr, vládce vášnivý a ukrutný, ublížil často sv. biskupovi, ale po čtyrech letech vypuzen byl. Jeho nástupce Ovo mnohé, jež za své protivníky měl, usmr- titi dal. I sv. Jaromír nechtěl uznati Ova za krále, aniž vetřelce korunovati chtěl, ano, když o velikonoci do kostela přišel, důtklivě mu domlouval a věstil mu, co se brzo stalo. Ova byl po dvou letech od za- hnaného Petra, jemuž císař Jindřich pomahal, poražen, jat a rukou katovou odpraven.

5. Po dvou letech opět Petr byl od spiklých pánů vypuzen. V té zpouře, kterou též věstil, sv. Ja- romír o život přišel. Zpiklenci chtěli zase modloslužbu uvesti a křesťanskou víru do kořene vymýtiti, i podá- vali korunu Ondřejovi, pak-li by s nimi stejně smýšlel. Ondřej, příbuzný sv. Štěpána, aby koruny došel, jim to sliboval, zatím ale tajně zamýšlel, až by se ve vládě upevnil, Církev křesťanskou vši silou podporovati. Sv. biskup dostav o těch věcech zprávu, vydal se na cestu do královského Bělohradu, aby nového krále od tak rouhavého zločinu zadržel. Cestou mu bylo ve vidění zjeveno, že on i jeho dva průvodčí biskupové úkladem modlárů zemrou. Šel však zmužile předce. V Giodu na Dunaji sloužili všickni tři mši sv. Po ukončené ne- krvavé oběti stali se oběti krvavou sv. Jaromír a dva jeho průvodčí. Blíže Pestu přepadla jich rota spiklenců, a nejprv po nich kamením házeli. Potom Jaromíra strhše s vozu na horu ho vyvlékli a odtud shodili; on však pokleknuv modlil se jako druhý Štěpan za své vrahy. Tu proklán jest oštípem 24. Září 1046. I ostatní dva biskupové zavražděni. Čtvrtého zachránil král, který k tomu se namanul. Tělo sv. Jaromíra chová se teď v Benátkách u Matky Boží muránské, nebo si ho kra- jané vyprosili od krále Ladislava, ale též v Praze u sv. Víta jsou znamenitá pozůstatková jeho těla od času Karla IV.

Vyobrazuje se jako biskup, maje v ruce oštíp a berlu, nebo také, jak s obnaženou hlavou klečí před obrazem Matky Páně.

Budoucnost.

Staré pořekadlo praví: „Člověk mni; Pán Bůh mění!“ Sv. Jaromír si umínil, putovati do Jerusalema, a zatím to všecko šlo zcela jiným chodem, než on se byl nadál. A však tak to chodívá vůbec v živobytí lidském: co od budouc- nosti čekáme, to se nám nevyplní, a co přijde, na to člověk nejvíce ani nepomyslí. Proto je to nerozumné a opovážlivé mnoho plánů, příprav do budoucna dělati a s jistotou na to počítati, že se tak stane, jak jsme si to umínil, jako by nebylo vyšší moci, která v tom poručeti má. Když někdo takové plány do budoucnosti bez Boha udělá k. p. že se musí státi nějakým velikým pánem a t. d., tož mu je Pán Bůh obyčejně potrhá jako pavučiny. Proto při všem, co do budoucna zamýšlíš přilož se sv. Jakobem: Dá-li Pán Bůh!“ Nejlépe učiníš, když Boha milovati a Jemu z celého srdce sloužiti budeš; ostatně Ho nechej vládnouti pokojně budoucnosti tvou; těm, kdož Boha milují, všechny věci k dobrému prospívají, byt by i jinak se stalo, nežli se byli

nadáli. Když veškeru péči uvrhneš na Pána, aspoň tě to nebolí, že na zříceninách zklamaných nadějí plakati musíš, jak to mnozí nemoudří milencové dělají, kteří si to do hlavy vzali, že musejí býti svojí, kdežto Pán Bůh jinaké uložil; nebo mnozí rodičové, kteří už pro své malé děti Bůh ví jaké plány dělali, kdežto Pán Bůh jinaké uložil, a děti jim před tou dobou vzal. Proto při takových plánech a přípra- vách nezapomínej počty dělati bez nebeského Hospodáře říkáje pokorně: „Dá-li Pán Bůh!“ —

M o d l i t b a.

O sv. Gerharde, který nyní u trůnu Pána Ježíše nej- blaboslavenější Pannu Marii v její slávě vidíš a pozdravuješ, vypros mi tu milost, aby jméno Ježíš a Maria, až budu k smrti pracovat, byly poslední vzdechy srdce mého. Amen.

25. Září.

Sv. Pacifikus, Františkán r. 1721.

Sv. Pacifikus — jako by řekl Miroslav — narodil se r. 1653. v San Severině v hrabství ankonském, ze stavu šlechtického, z rodičů velice nábožných a bohabojných. Již záhy bylo na něm pozorovati známky budoucí sva- tosti, čtyřletý již kolik hodin před oltářem se modlival. Rád se ve škole učil, na mnoho mší sv. rád přítomen býval, a rád slovo Boží poslouchal. Na slovo byl vždy a v každé okolnosti poslušným, proto ho učitelové představovali za vzor poslušnosti ostatním žákům. Jak- koli rád mlčel, přec spolužáků rád k cnosti podněcoval neb chybníci napravoval. Dobře, že se hoch tak záhy v pobožnosti a cnosti upevnil, nebýt se stal záhy si- rotkem, a rodičové před smrtí o všecko přišli.

2. Pacifikus dostal se teď k svému strýci, který ač kněz, byl muž velmi hrubý. A ten zacházel s ho- chem přísně a trpěl, že též čeledini s ním nemilosrdně nakládali. I musel pořád ubohý těžce pracovati, k učení ale málo mu času přáno; on však všecko tiše snášel. Když ostatní příbuzní o tom se dověděvše hocha k sobě vzítí chtěli, nesvolil, nýbrž poděkovav se za jejich laska- vost vzkázal, že se mu dobře vede; byt zajisté v chu- době spokojen. Již tenkrát ukazoval útrpnost s chu- dými, nebýt kde jen mohl, odkládal pro chudé, ba i od úst si utrhoval pro ně.

3. Již od mladosti neměl většího přání, než státi se Františkánem. I stal se jim, když mu bylo teprv 17 let. Co novic byl vzorem zbožnosti a pokory. Vo- lívaje práce nejnižší uvalil na se potupu mladších, kteří takové pokoře nerozumějíce, jím opovrhovali říkajíce: „Ty mniš, že svatým jsi; než my ti zcela nevěříme.“ „Inu ovšem,“ odpověděl on pokorně, „vy o mně sou- díte, jak toho zasluhuji.“ Jinák však soudili starší bra- tří. Složiv slavné sliby musel študovat filosofii a theo- logii. I učinil to s největší pilností, aby někdy Církvi sv. užitečným se stal; ale věda jeho sloužila ku pod- poře pobožnosti. Na kněze vysvěcen, musel se v úřad učitelský uvázati a mladším bratřím otvírati brány vě- domostí; než brzo prosil, aby raděj kazatelem a zpo-

vědником býti směl. An úřad výborně zastával, stal se kvardiánem kláštera, a i v tom úřadu příkladem vzorným předcházal. Nechtěje veletí, prosil, aby s něho snáli úřad tento, což se stalo, an i churavěti počal.

4. Jest-li že již co hoch zamiloval chudobu, tím více ji zachovával co žebrácký mnich. Nikdy nenosil nového roucha, nejobnošenější v domě byl mu nejmiřejší; a však ten býval vždy čistý, aby se vědělo, že mnich ač chudý, nepotřebuje býti špinavý a zamazaný. I když po kraji almužnu pro klášter sbíral, netrpěl v něm žádné díry ani žádné špiny. V kázáních svých horlil proti nádhře v šatstvu, proti smyslným a obyčejně drahým zábavám, proti mařivosti v domácnosti a t. d. Vyprosil si, ač starším již byl, aby na nejpоследnějším místě seděti směl chtěje býti ukryt, neznám, potupen. Poslušen byl všech, i nejnižších; zdálo se, že nemá ani vlastní vůle. Za to i tenkrát svým představeným výborně rozuměl, co chtějí, když sluch jej byl úplně opustil. Přísně se postil, tvrdo spával, často se do krve bičoval, pokrmu popelem potrušoval, pořád chodil bos, ostrý pas kolem beder na těle nose; se všim se tajil, aby chválen nebyl.

5. Dobře, že z mládí utuhl, neb hned po noviciátě počaly mu nohy téci. A však krom toho přicházel kříž za křížem. Ještě mu nebylo čtyřicet let, už stratil sluch, a nemohl zpovídati, ač byl výborným zpovědníkem; konečně za posledních let oslepl. Věda, co je utrpení, měl též útrpnost s trpícími. Pilně navštěvoval nemocné a umírající, i tenkrát, když oslepl; jsa chud, hledal jim dobrodinců; proto ho nazývali „útočištěm zarmoucených.“ — Ač nerad mluvil, však moha mluvit o Bohu, tu proudila se mu řeč jako bez konce. Mysl tedy byla vždy v Boha zabrána, zvláště ale když sloužil tichou mši sv. aneb se modlil, ano nezřídka vytržen byl v mysl, tak že bratr mu přísluhující opustiv jej u oltáře po svých pracích šel, a vrátiv se jej ještě u oltáře v tichém rozjímání pohrouženého nalezl. Při tom byl též často od země unesen, a tak se zářil, že odlesk na stěnách viděti bylo. Zesnul v Pánu 16. Září 1721. v 68. roce života svého. R. 1839. 26. Máje byl v řadu Svatých slavně připočten od Řehoře XVI.

Vyobrazuje se co Františkán s křížem v ruce.

Nestyd se za přísnou kázeň.

Bolelo tě to snad, duše křesťanská, když si četla, která se sv. Pacifikem v domě strýce jeho tak tvrdě zacházeli. Ovšem v tom jeho strýc chybil. A však to mladému hochovi neškodilo, nebo dobré jest člověku, když nosí jho od mladosti. Pacifikus byl tou tuhou kázní zdržen od lehkomyšlnosti a od tak mnohých kousků rozpustilých, jež chlapeč tropívají; an se naučil poslouchati, skromným a pokorným býti, mlčeti a co bylo proň obzvláště dobře, on nabyl měkké, citlivé srdce k chudým, tichou klidnou mysl, lásku a důvěru v Boha, svého nejlepšího Otce. Čím více od světa odstrkován a opovrhován byl, tím úžeji přivíjel se k Bohu, tím raději vyhledával útěchy v modlitbě, tím více sám v sebe se uzavíral, a tak základ položil ke svému nápotomnému sv. obcování. Pacifikus nebyl by se stal svatým, kdyby k tomu již co chlapec nebyl přísnou kázní byl veden býval.

Zkušenost učí, že všickni onino mužové, kteří byli vykonali velikých věcí pro blaho člověčenstva, buď ode svých

rodíčů nebo od cizích lidí hned v mládí svém hodně utuženi byli nebo sami sebe utužovali.

Máli stromeček hodně růsti, prospívati a mnoho ovoce přinášeti, nemusíme ho šanovati, nýbrž musíme ho zařezati, uvázati, větrům a bouřím vystaviti, aby hlubokých kořenů pustil, štihle do výšky se pnul, své větve kolem rozšířil a ovoce přinášel. Šanujeme-li stromečku, nezurezáme-li ho, chráníme-li ho snad i střechou a zdí, aby ho větérek neovanul, tenkrát z něho nebude nic, zmrzačí a zhyne. — Již právě tak se to má s dítkami. Šanujeme-li jich příliš, rozmazlíme-li jich příliš v jídle, pití, v oděvu, ve spánku, nepokáráme-li jich v pravý čas, nepřidržíme-li jich, aby poslechly na slovo, a k pilné práci; neodřezem-li jim každý zlý návyk a příležitost, nýbrž děláme-li jim všecko po vůli, popouštíme-li jim ve všem, celujem, libáme, přivíváme-li jich sobě, chválíme-li jich do očí, šanujem-li jich v práci, v tom domnění, že jim to dělá obtíž, aby se nepotrhali: tenkrát obyčejně z takových dítek nevydají se nic dobrého. Onyť se podobají květinám v sklenicích, které nemohou snéstí vánek mrazivý a hned zhytnou, jak mile na jiné místo přesazeny jsou. Z toho rozmazlení to pochází, že naše mládě je tak líná, práce a namáhání se štítí, jen po zábavách a vyraženích se shání, že tak mnozí do světa se nehodí, sobě a jiným za obtíž jsou a záhy na těle a na duši hynou.

Ne bez příčiny tedy Písma sv. na tolik místech napomínají k přísné kázní dítek (Prís. 13. 19. 23; Sirach 22. 30.), šťastní rodičové, kteří ta slova zachovávají; šťastné dítky, které jho nosí od mladosti. Jen z těch dítek něco řádného se vydaří, které byly v mládí v přísné kázní.

Modlitba.

O Bože! který jsi svatého Pacifika tak slavným učinil pokorou a chudobou: popřej nám té milosti, bychom sobě hned v mládí tuhou kázeň zalibili, a v ní utuženi rádi jeho pokory a chudoby nosíce za to s ním v nebi povýšeni byli. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

26. Září.

Sv. Justina, panna, a sv. Cyprian, mučenníci r. 304.

Sv. Justina byla dcera jistého modlářského kněze Edusia v Antiochii sidické. Byla krásná, vzdělaná, a ač po-

hanka, ke všemu dobrému náchylná. Nedaleko jejího domu bydlel jahen Prailus. Justina nejednou ráda poslouchala jeho křesťanské vyučování, a sama se stala křesťankou. Od té doby chtěla i rodiče své k té víře nakloniti. I mluvila o tom s oběma, ale darmo, až konečně uzřev ve vidění Krista, jej k sobě zovoucího otec biskupa vyhledal a o sv. křest žádal; po něm i choť přijala sv. křest. Pro horlivost, jakou Edusius vynikal, stal se knězem, v kteréžto důstojnosti asi po půldruhém letě svatě zemřel. Justina krácejíc od cnoti ku cnoti konečně zavázala se slibem ustavičné čistoty. Od té doby neznala jiné cesty, leč do kostela; ale vystála mnoho pokušení, jimž odolala statečně modlitbou a postem.

2. Tu zahořel k ní chlipnou milostí urozený pohan Aglaides, a ruku svou jí nabízel. Justina netajila mu úmyslu, a hned známost přerhla. Aglaides ale nedal se tak snadno odbyti, nýbrž cíle svého vši mocí se domahal, a by možná i násilím ji nutit chtěl. Vida však, že všechno marné, hledal konečně pomoci u mocí nadzemských. Tenkrátě žil v Antiochii černokněžník Cyprian; k tomu šel, a vyloživ mu, co ho tlačí, nasliboval mnoho, kdyby mu srdce Justiny naklonil. Cyprian spoléhaje se na své pekelné umění, přislíbil hned, oč byl žádán. Cyprian ten byl tež rodilý z Antiochii, bohatý, učený člověk, zvláště se oddal čarodějnictví. Aby se v těch věcech zdokonalil, prošel mnohé kraje, dal se zasvětit v tajnou bohoslužbu v Athénách, Argos-u, Memfis-u, v Chaldaei, ano i v Indii, až se konečně stal mistrem kouzelníkem. Navrátiv se oddal se všem ohavnostem, jež pohanstvo kdy zplodilo, a nejvíce víře kř. se rouhal. Každá nepravost byla plodem jeho umění, a snad i krev dítek proléval.

3. Jal se tedy Cyprian zaklínati moci pekelné, aby Justinu očaroval. I cítila ubohá, že v údech jejich nečistý oheň se zmáhá. A však vědouc sv. panua, že ďábel je jako pes na řetězi, mrtvila se a modlila. Sv. kříž jí byl štítem! Vzáyvala též sv. Pannu o pomoc, a sílila se protijedem nečistoty: postem, slzami a modlitbou. Konečně vida Cyprian, že umění jeho je marné, téměř si zoufal. Všecky neřesti, jichž se kdy dopustil, jako hory ležely mu na svědomí, jehož síle se posud posmíval. Hrůza a úzkost tak ho mořily, že tři dny nejedl a trásl se před peklem. Ale právě na okraji zoufalství zachytila ho ruka Páně. Cítil totiž vnitř nutkání, aby šel ke knězi Evsebiovi, aby se mu svěřil. Jak se vyzpovídal, utišila se mysl jeho; i uzavřel státi se křesťanem.

4. Když ho Evsebius v neděli uvedl do sboru křesťanů, vyznal, že mu bylo, jako by byl užrel sbor andělů. Křesťané nemálo se podivili, když tu svého nepřitele spatřili; biskup tomu obrácení nechtěl věřiti. Ale Cyprian veřejně své knihy a nástroje čarodějnické spálil, ze svých hříchů veřejně se vyznal, všecken statek chudým rozdal, a hlavu popelem posypav ke dvěřím chrámovým se postavil, aby se brzo údem Církve státi mohl. Tím se dal biskup Anthymius pohnouti, že Cypriana v řadu věřících přijal a časem svým pokřestil. Po něm se obrátil též Aglaides, milenec sv.

Justiny, která z toho takovou radost měla, že všechno zboží chudým rozdala, a své krásné vlasy ostříhati si dala. Její příklad následováno i od jiných panen. Cyprian byl vysvěcen za jáhna, pozděj i za kněze, a od té doby stal se kladivem pohanů. Konečně stal se i mučenníkem.

5. Když vypuklo pronásledování za Diocleciána, byla Justina jata v Damašku, a Cyprian v Antiochii. Oba byli vlečeni před soudnou stolicí do Tyru. Když sv. panua vyznala hlasitě P. Ježíše, byla ukrutně zbičována. Potom ji vedli, okovy ztíženou do Nikomedie, kde tenkrátě Dioclecian sídlo měl. Jak mile psaní místodržitelovo přečetl, odsoudil ji k smrti mečem. Na břehu řeky Gallus, která teče u Nikomedie, byla státa r. 304. Zároveň byl jeden křesťan, jménem Theoktist odpraven, protože s Cyprianem mluvil. Cyprian byl v Antiochii před místodržitelem na skřípec natažen, a potom železnými drápy roztrhán. Nábožní věřící sebrali ostatky těch sv. mučenníků a přinesli jich do Říma, kde jedna nábožná matrona, Rufina, jim ke cti kostel dala vystavěti.

Ss. Cyprian a Justina vyobrazují se obyčejně vedle sebe s mečem v ruce.

P o v ě r a.

Že Cyprian, jsa ještě pohanem, oddal se pověře, tomu není se co diviti, nebo k tomu ho vedli jeho zaslepení rodičové, a krom toho byla v pohanstvu pověra hlavní částí modloslužby, pocházejíc jako ona od ducha lži a klanu. Ale tomu se jest na výsost podiviti a hluboce toho jest želeť, že posud stává křesťanů, kteří následují pohany, a posud ohavné pověře oddáni jsou. A bys ty, milý čtenáři, do takového hříchu nepadl, sebe a jiné neklamal a do záhuby nevrhoval, rozvaž, co ti dobromyslně pravím.

Pověra je hřích proti prvnímu přikázání Božímu a záleží v tom, že se připisuje zpodilým způsobem tajná moc jistým věcem, kteréž ony do sebe nemají ani od Boha, ani od přirozenosti, ani od Církve sv., k. p. když se hádá z karet, z tahů na dlani, z usedliny kávové, nebo když se věští osud lidí z hvězd, nebo když se předpovídá neštěstí nebo smrt nějakého člověka z křiku a letu ptáků, z pohnutí a zvuku jistých zvířat, nebo když se pokládají jisté dny za nešťastné. Rovně tak náležejí mezi hříchy pověry: vykládání snů, aby někdo z lotrie vyhrál, předpovídání štěstí nebo neštěstí, vykopávání a hledání pokladů prostředkem kouzelného proutku. — Dále je to hřích, když někdo připisuje bezpečnou moc jistým modlitbám a pobožnostem, která jim není dána od Církve sv.; když někdo se domnívá, že mohou pomoci jisté modlitby peníze najiti, zloděje lapnouti a t. d.; když někdo i svćených věcí zneužívá, aby jimi provodil umění tajemné; když někdo chce pomoci všelijakých modliteb, nesrozumitelných slov a znamení, tajemných cedulek nemoce léčiti nebo se před nimi zabezpečiti, před kulkou se uchrániti. — Veliký hřích je to, když někdo nemocí na lidech a na dobytku, nebo nešťastné nehody přičítá čarování některých lidí, a rozkřikuje staré lidi za čarodějnice. Největší ale hřích je ten, když někdo vyzváním a pomocí ďábla nebo zaklínáním duchů chce poklady naleztí nebo jiné zázračné věci vyvesti, nebo lidem, dobytku a t. d. škoditi. To by byl ohavný hřích čarování. A však nesmíme kejkliře, kteří svou obratností nebo všelijakými nástroji podivuhodné věci provozují, nebo učené lidi, kteří svou přírodovědou neobyčejné účinky vyvozují, hned za čarodějníky míti. Jen hloupi lidé pokládají hned všechno, čemu

nerozumějí a co pochopiti nemohou, za kouzly a čary, neb za umění ďábelské, a tím právě dokazují, jak pověreční jsou. Varuj se tedy pověry a takových šejdířů, kteří tě o peníze oklamati chtějí. Kolik lidí už se stalo nešťastnými vykládaním karet, vykopáváním pokladů a sázením do lotrie. Církev sv. pověru zatracuje. Jsi-li v potřebách a nouzi postaven, důvěřuj v Boha, uživcj prostředků, jichž sv. Církev poskytuje, uživej prostředků rozumných, přirozených a t. d. a ostatně se odevzdej do vůle Boží. Hleď se něčemu naučiti, čti dobré knihy, zvláště náboženské, a čím budeš vzdělanějším, tím méně tě budou moci ošidit cigánky a jiní kejklíři.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! Ty věčná pravdo! dej mi rozum, abych poznal, co mi ku spáse slouží, a pomoz mi, abych jako Ty cvičil se v chudobě ducha, a přede vším toužil po království Tvém a po spravedlnosti jeho. Amen.

27. Září.

Sv. Kosmas a Damian r. 303.

Sv. Kosmas a Damian, jejichž jména přicházejí nejen v litanii ke všem Svatým, nýbrž i v kanóně mše sv., tedy již záhy v Církvi stáli ve veliké účtivosti, byli dva bratři. Za panování císaře Diokleciána a Maximiana byla ve městě Agni živa jistá vysoce urozená a bohatá paní, jménem Theodora. A ta sloužíc po všechny dny života svého Bohu skutky dobrými a zákony jeho plnic byla též šťastnou matkou. Pět synů, mezi nimiž Kosmas und Damian byli nejmladší, oslazovali jí dny života jejího tím, že věrně následovali příkladů jejich. Bohabojná matka ale pěstovala syny své též láskou mateřskou, s obzvláštní však péčí přihlížela k nejmladším, ke Kosmovi a Damianovi, a znamenajíc v nich vlohy výborné, dala je učiti hlubokým vědám a rozmanitým umělostem. Mladíci tito vrhli se s obzvláštní oblibou na umění lékařské, a to zvláště z té příčiny, aby snadnějšího měli do domů pohanů přístupu, a tím snáze jim mohli zvěstovati učení Kristovo. Mravným chováním, hlubokou učeností a laskavou úslužností vydobyli si v krátkém čase mladí doktorové vážnosti a důvěry u všech lidí, a nebylo nemoci tak zatvrzelé a tak zakořeněné, která by se jim byla nepodala. Modlitba a důvěra v Boha provázivala je k loži chorých, a často sotva že nad nimi znamená kříže udělali, an zdraví z lože vstávali.

2. Kosmas a Damian plnili, jak viděti, doslovně rozkaz Pána Ježíše k apoštolům znějící: „Nemocné uzdravujte, mrtvé křeste, malomocné čistte, nečisté duchy vymítejte. Oni sloužili každému, kdož pomoci jejich byl potřeбен, a jelikož umění své z lásky k Bohu a z horlivosti o duše lidské provozovali, nebrali nikdy ani té nejmenší odměny za své namáhání, pamětlivi slov Páně: „Darmo jste vzali, darmo dejte.“ — Pohané divili se zázračnému léčení ss. bratří a jejich nezištnosti a proto jich nazývali „anargyry“ (t. j. muže, kteří neberou peněz za službu nemocným prokázanou.)

Několik let ztrávili tito doktorové křesťanství v svaté činnosti své v Agni, v městě cilickém, an kněží pohanští na ně zanevřeli, že neléčeji jen tělo, nýbrž zvěstují i víru křesťanskou a lid přemnohý od bludu a modloslužby odvádějí.

3. Když tedy za panování Diokleciána r. 285. nové protivenství křesťanům nastalo, povstali téměř všickni pohané toho města proti ss. bratrům a sočili na ně, jakožto na hlavní podporu křesťanů u místodržitele Lysia. Ten, jsa ukrutný nepřítel křesťanů, dal oba bratry hned vyhledati a tázal se jich na jméno, rod, zaměstnání a t. d. „My pocházíme z Arabie,“ odpověděl Kosmas, „já se jmenuji Kosmas a tento bratr můj Damian. My náležíme stavu urozenému, vykonáváme umění lékařské a máme ještě tři bratry, kteří jsou též křesťané.“ Lysius dal je též zavolati. Nyní jich vybízel, kuď aby bohům vlasteneckým obětovali, aneb na muky nejbolestnější se chystali. „Tvoji bohové,“ odpověděli jako jedněmi ústy, „jsou malomocní, neboť jsou to jen ďáblové. Jen jediný jest Bůh a Pán, který nebe a zemi stvořil, jediný Pán a Spasitel Kristus Ježíš, který za nás a za všechny lidi umřel. Volíme raděj umřítí, než Jemu se zpronevřítí.“

4. Po tak slavném vyznání byli stateční bratři na skřípec napnuti a údové jejich ukrutně natahováni; oni však s veselou myslí velebili Boha a smáli se slabosti soudcové; neboť řízením Božím nevzali ani té nejmenší pohromy. Na to dal je ukrutník pevně svázati a do moře uvrci; a však vazby jejich rozpustily se náhle, a vlny donesly jich bez úrazu na suchý břeh. Lysias jsa jako každý pohan muž pověrečný přikládal tyto zázraky kouzlům jakýmsi, a proto sv. bratry žádal, aby jej takovým kouzlům naučili; ale oni odpověděli rkouce: „O kouzlech nevíme nic; jsmet křesťané, majíce v sobě Ježíše Krista, a ve jménu Jeho přemáháme všecku ukrutnost tvou. Staneš-li se křesťanem, přesvědčíš se o pravdě, kterou mluvíme.“

5. Lysias patřil k těm lidem, kteří mají srdce tvrdé jako kamen; on se rouhal a kázal vyznavače až do zítřka do vězení vsaditi. Když ale i potom ve svém vyznání setrvali, dal je rozsápaný soudce do ohně hoditi; a však ani oheň neublížil jim, ovšem ale plápolající oheň několik diváků zachytiv usmrtil. Ale ani tento zázrak neobměkčil srdce pohana zarytého, nýbrž tak ho zatvrdil, že rozkázal, na kříž je přibítí, šípky do nich stříletí a jich kamenovati. A však i tu zahanben byl; neboť šípky a kamení obrátily se řízením Božím a raněly ty, kteří si byli ze ss. bratrů udělali terč. Nevěda si tedy zarytý soudce ani rady ani pomoci odsoudil konečně všechny bratry k meči, kterýžto soud se hned nad nimi vykonal. Někteří ostatkové jejich nalezájí se též v chrámě u sv. Víta v Praze. Nejstarší pak kostel v Čechách, jim ke cti vystavený, jest ve Staré Boleslavi, kde sv. Václav umučen byl, jak zítřka se dočísti jest.

Ss. bratři jsou patronové lékařů a vyobrazují se s lahvičkou lékův a s mečem v ruce.

Obsluhování nemocných.

Obsluhu a opatrování nemocných Kristus Pán slovem i skutkem poctil na nejvýš, a za zásluhu velikou ji prohlásil.

Již proroci Starého Zákonu předpovídali, že očekávaný Spasitel „nemoci lidské zhojí a neduby a bolesti člověčenstva že sám na se vezme.“ (Is. 53, 4.) Tak tedy již skrze ústa prorocká hned před svým narozením dal se Ježíš Kristus opověditi světu co ulehčovatel nemocí a bolestí lidských a byť také tím zvláště duševní choroba (hrách) se minila, nic méně sv. Otcové dokládají, že proto spolu za léčitele nemocí lidských Syn Boží světu se ohlásil, aby tak opatrování a službu nemocných vůbec poctil.

Když potom na svět přišel sám, začal dílo vykopení lidského tím, že učil, zvěstoval učení nové, posud neslychané, učení lásky: že máme Boha milovati nade všechno a bližního jako sebe samého. A aby tomu učení poslouchači rozuměli, vysvětlil je příkladem o člověku Židovi, který mezi lotry padl, a jemuž cizozemec Samaritán milosrdenství prokázal. (Luk. 10.) Hleďte, opatrování nemocného, od lotrů zbitého zvolil Kristus Pán za vzor účinnivé lásky křesťanské. Tu věru opatrování nemocných Syn Boží poctil velice, a za záslužné velice je býti osvědčil.

Dále pozorujme, že Pán Ježíš téměř celý život svůj službě nemocných, trpících a bolestmi sklíčených věnoval. Kamkoli vešel, vřady přinášeli Mu nemocné a neduživé, prosíce, aby ra ně ruce kladl a jich uzdravoval. A On to činil ochotně, s radostí velikou každý den, tak že sám učenníkům Janovým, na zvědy přišedším říci mohl: „Jděte a zvěstujte, co jste viděli a slyšeli: slepi vidí, kulhaví chodí, malomocní se čistí, hlouši slyší a mrtví z mrtvých vstávají. (Mat. 11, 5.) — O nemocné péči měl, neduživým ku pomoci přispíval přede vším a zvláště Ježíš Kristus, a to činil proto, aby vlastním příkladem službu nemocných posvětil, poctil a za zásluhu prohlásil. A jako sám nemocným rád sloužil a pomahal Pán náš: taktéž i službu a útrpnost, ve vlastní nemoci sobě prokázanou, vysoce si vážil a bohatě odměnil.

Také Kristus Pán, co člověk stal se nemocným, a sice tenkrát, když v ruce nespravedlivých se vydal, aby krví svou viny naše setřel a smrti strašlivou život nám navrátil. Nemocen byl Syn Boží, když uplván a zbičován, ranami poset na kříži rozepjat uprostřed posměchu a rouhání nepřátelského poslední boj konaje pro spásu naši umíral. A nebylo tu nikoho, kdo by Mu sloužil, kdo by Ho litoval. Kromě Marie matky nešťastné jediný toliko učenník Jan pod křížem se nacházel; ten jediný sdílel muky mistra svého; ten jediný slzu útrpnosti ronil a s mistrem umřítí si přál; ten jediný Ježíši umírajícímu aspoň v duchu upřímně sloužil. A službu tu Syn Boží bez odměny nenechal. Pohledna s kříže na miláčka svého, a poukázav při tom na Marii řekl: „Ejhle, matk a tvá!“ Za Syna Marie prohlásil tedy Kristus Jana učenníka svého a dědicem pokladu nejdražšího, dědičem lásky mateřské po sobě jej učinil na odměnu služby v nemoci těžké, v hodině poslední sobě prokázané. A to opět proto od P. Ježíše tak se stalo, aby služba nemocným vůbec prokazovaná odtud poctěna, posvěcena a za zásluhu velikou vyhlášena byla.

V Evangelii sv. Matouše kap. 25. stojí, že Pán Ježíš při posledním soudu řekne vyvolcům mezi jiným: „Pojďte požehnaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa: ... neboť nemocen jsem byl, a navštívili jste mne. A odpoví Jemu: Pane! kdy jsme Tě viděli nemocného, a přišli jsme obsluhovat Tebe? A odpoví Kristus: „Amen pravím vám, pokud jste činili jednomu z bližních svých, mně jste učinili.“

Modlitba.

O Bože, který jsi nám ss. Kosmu a Damiana za příklad nezištné lásky k bližnímu dáti ráčil, učiň, pro síme, abychom

i my věrně příkladu Svätých Tvých následující duši svou na věci pozemské nevěsili, nýbrž jich jen tak a potud žádali, abychom skrze ně o spasení věčné se nepřipravili. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

28. Září.

I.

Sv. Václav, vzor všeliké cnosti.

Sv. Václav byl syn Vratislava, knížete českého a Drahomíry, kněžny pohanské. Aby ho snad matka nevychovala v pohanství, nařídil otec ve vůli poslední, aby od báby, sv. Ludmily, vychován byl. Tato Světice opustila dvůr a odešla se svým svěřencem na osamělý hrad Tetín, a tam ho vychovávala ona a kněz Pavel Kaich, jehož sv. Method do Čech pustil. Jsa vtipným a učelivým prospíval Václav u všeliké cnosti, an zatím bratr jeho, chovanec Drahomířin, stal se hrdým a žádostivým panováním.

2. Když Vratislav zemřel a Václav trprv osmnáct let čítal, měla Ludmila panovati, ažby dospěl Václav. Než Drahomíra nechala Ludmilu uškrtit na Tetině, a začala sama panovati, ale ovšem velmi nemoudře. K tomu popudila na sebe německého císaře Jindřicha I., jenž s vojskem až k Praze přitáhl. Tu Václav, ač teprv dvacetiletý sám ujal se vlády a nepříteli v ústřety vyšel s vojskem. Dříve však, než-li se boj započal, rozmluvy osobní mezi čtyřma očima s císařem sobě vyžádal. A tu hledě nepříteli tváří v tvář pravil: „Císaři! proč přicházíš po nepřátelsku s plenem, vraždou a ohněm požárem do dědictví mého, an já a lid můj v ničem neublížili jsme tobě? Knížatům křesťanským

nesluší, jednati takto! Jsi-li potřeben našeho chleba, našeho dobytka, našeho stříbra, dáme tobě! Pročbychom na jatky a k zabíjení vodili nevinný lid svůj?“ A císař, řečí takovou zahanben, upustil od boje a spokojil se malým poplatkem a ze země odešel, jsa od toho času sv. Václava ctitelem a přítelem nejvroucnějším.

3. Jak mile zjednal zemí pokoje, bylo péčí jeho, aby se víra Kristova v zemi zakořenila a rozšířila. Stavěl chrámy, povolal do země kněze a řeholníky, základ chrámu sv. Víta položil; sám vše pohodlí sobě odpíral, jen aby lidu sloužiti mohl. Na zapřenou procházel knížectví své kříž na kříž, jak se lid má, se doptával a o všem na vlastní své oči se přesvědčoval. Dle toho vydával moudré zákony, aby bylo všudy dobře. Denně do kostela chodil, někdy sám knězi ministroval, chléb a víno k sv. oběti sám rád připravovával. Jsa v zemi nejpřednější, mnoho ze sebe nedělal, nýbrž ku každému laskavě mluvil; do temných žalářů chodíval a vězně těšil; zvláště dítky a duchovní osoby z poroby na svobodu vykupoval, vdovám a sirotkům ubližovati nedal, ba sám do nejnižších chaloupek pomoc přinášel! Na sněmu Vyšehradském před shromážděnými stavy vši země potomky bratra svého Boleslava za dědice koruny vyhlásil, sňatku manželského proto se odřeknuv, aby Bohu a lidu svému všecken život svůj obětovati mohl.

4. Někteří čeští vládkové nebyli s ním spokojeni. Zdálo se jim býti více mnichem než-li panovníkem; neměli ho rádi, že více času trávil v kostele a na modlitbách než-li v společnosti jejich při kvasech, honbách a radovánkách; oni měli zluč, že tuze kněžím přál a důchody na věci duchovní obracel. Zluč šlechty sdílela i matka i bratr jeho. Proto sv. Václav v noci své pobožnosti vykonával, jen aby jim na očích nebyl a jejich zlost tím nepopouzel. Nicméně konečně bratr jeho uzavřel, sprovodit ho z cesty k trůnu a ze světa. Brzo se naskytla příležitost k provedení úmyslů prokletých. Boleslavovi narodil se syn — i požádal bratra Václava za kintu. Václav s radostí přijal pozvání takové; neboť syn bratrův měl spolu býti synem jeho a dědicem koruny české. S veselou tváří, nic zlého netuše, pospíchal Václav do Boleslavy na hrad bratra svého: zulíbal bratra, zulíbal novorozenátko, při křtu na rukou je drže skropil slzou lásky strýcovské, a korunu svou do vínku mu vložil. A nad touto láskou, nad touto upřímností, které srdce nemělo by se pohnouti? Den na to v pondělí dne 28. Září 935. když zvoněno na jitřní, pospíchal sv. Václav do kostela. Ve vrátech potkav Boleslava pochválil ho, že ho včera dobře uhostil. Tento pak tasiv meč, tal ho do hlavy rka: „Tak tě chci dnes lépe častovati.“ — Václav silnější jsa, vyrval mu meč z ruky, a dí: „To ti Bůh odpust, bratře!“ — Když však Boleslav, jakoby sám měl vražděn býti, o pomoc volati počal, přiskočili služebníci jeho a obořili se zuřivě na Václava, jenž již raněný utíkaje do chrámu ve dveřích za kruh se chytil, a mečem Hněvovým probodnut na zem sklesnul. Zvučné chvalozpěvy měšťanů svatých uvítali mučenníka Božího a věnec mučennický stavěli andělé na hlavu

jeho. Hned po smrti za Svatého byl ctěn, a česká i moravská země ctí ho za patrona velikého a mocného.

II.

Boleslav, vzor kajicnosti.

Těžce klesl Boleslav; ďábel ctíždosti, nezřízená touha po vládě nade vsi zemí učinily jej vinníkem krví bratrovou, ano těžce klesl Boleslav; ale hbitě a bez odkladu povstal od viny, a na perutích kajicnosti povznesl se k životu novému, ponapravenému. Slovo poslední bratrovo: „To ti Bůh odpust, bratře!“ co ostrý šíp prohnalo srdce Boleslavovo, šupina zatvrzelosti spadla mu s duše, a svědomí hrůzou probuzené počalo jej šlehati bičem předhůzek traplivých, tak že jako Kain, nestále z místa na místo tůkal, nikde pokoje, nikde nemoha naleztí útěchy. Jedině víra sv., srdci raněných léčitelka, tato zbouřeného svědomí kojitelka, víra sv., která učí, že jest milosrdenství Boží větší než-li hříchy celého světa, tať jediné uchránila Boleslava od zoufalství. Víra ta naučila jej doufati, že i bratrovrah promučení Krista a lítost odpuštění od Boha dochází; a požehnaného paprsku naděje této uchopil se Boleslav oběma rukama, a započal život, jakovýmž hněv Boží se krotí a odpuštění na Hospodina se vyjednává.

První tedy skutek Boleslava kajicného byl ten, že tělo sv. Václava, na Boleslavě tajně pohřbeného, vyzdvihl, a na hrad Pražský s velikou slávou a poctivostí je převezl. Prostovlas a bos, v rubáši zíněném, a provazem přepásán, kráčel Boleslav, co veřejný kajicník za rakví bratrovou; v kostele sv. Víta na hradě Pražském přede vším lidem hřích svůj s pláčem hořkým vyznával; a obejmuv rakev náručím se chvějícím bratra za odpuštění a Boha za milosrdenství slzavě prosil. I bylo pohnutí všeho lidu nad lítostí Boleslava takové, že mu s pláčem poddaní odpouštěli a poslušnost a úctu, jako knížeti svému, slibovali a přísahali.

A nyní započal Boleslav vládu zcela a úplně zřízenou za příkladem Václava svatého. Rukou mocnou hájil a šířil křesťanství ve svých zemích, spravedlnost konal přísně, stavěl chrámy, duchovenstvo ctíl, potlačovaných se ujímal a všechno spravoval tak, že opět nad vlastí českou vzešli dnové blazí jako za Václava panování. Také mocí a slávou vojenskou zastkvěl se Boleslav. Nejprve před nátisky císaře německého Otty I. dílem zbraní, dílem pokojnými smlouvami lid svůj ochránil; potom na pokoreni lidu uherského, jenž tehdáž v pohanské ještě pitomosti celý svět křesťanský sužoval a hubil, vydatně se přičinil; a posléze mnoho knížat slezských a polských vítězně sobě podmanil. I byla vážnost jména Boleslavova taková, že i z cizích vlastí knížata pře svoje k rozhodnutí jemu předkládali; a moc jeho stála tak pevně, že jej nikoli knížetem ale králem Čechů nazývali národově.

Je-li vychování dítek odleskem spořádanosti rodičů, pak věru! musel i soukromný život Boleslavův býti příkladný. Dva syny a dvě dcery odchoval Boleslav a dočkal se na nich potěšení, jakéhož jen po-

řidku rodičové se dočkávají. Syn starší Strachkvas, jehož narození vraždou sv. Václava bylo poškrvněno, aby spolu za hřích otcův se kál, stal se mnichem a co benediktin dostal jméno klášterní Kristián; a on života zbožností a učeností ozdoben až dotud z těch věků starošedých co jasná hvězda z tmavé noci k nám utěšeně zakmitá.

Syn druhý Boleslav po otcí nastoupil vládu, a moudrost a vřidnost jeho byla taková, že jej již co pachoie nazývali „Boleslavem Dobrotivým.“

Ale ještě památnější a cnotou života výtečnější byly dcery Boleslavovy. Starší Milada stala se první abatyší v panenském klášteře u sv. Jirí na hradě Pražském a za živa za Svatou byla jmína. Druhá mladší Dobrovka, krásou i cností stejně pověstná, prývdala se za polského knížete Mečislava, stala se apoštolem Polska, nebo tak dlouho přimlouvala muži, až on i lid křest sv. přijal!

Jako vladař, jako otec stejně šťastným, stejně velikým byl Boleslav. Čechové jež žehnali, národové cizí mluvili o něm s úctou, a králové toho věku záviděli jemu. A on, jenž všechno kolem sebe oblažil, on sám jediný nešťastný zůstal a politování hodným. Nic nemohlo vyjasnití ducha jeho; jako Saul chodil malomyslný; 30 let panoval, ale spolu u vnitř dost se natrápil. 1. Máje r. 967. skonak Boleslav a opustil tento svět, aby nad hvězdami z úst Božích odpuštění a od bratra políbení míru přijal.

O navštívění Božského Vykupitele v nejsv. Svátosti oltární.

Sv. Václav nacházel svou největší radost a nejsladší útěchu v návštěvě nejsv. Svátosti oltární. Nebylo mu dosti ve dne klečívati před Svatostanem a tam se klaněti Pánu Bohu svému, onť i noční doby k tomu vynakládal. Tu ho bylo viděti, jak celé hodiny klečel, vroucí ohněm lásky, a zde to bylo, kde sobě tak mnohých milostí vydobyl, kterýmiž se stal knížetem tak slavným a svatým. — Co ho však k tomu pohnulo, byla: 1. živá víra, že ve svatostanu pod spůsobou chleba Ježíš, Syn Boží a Vykupitel světa, opravdu a bytelně přítomen jest. Právě proto to pokládal za svou povinnost, tomu, Jemuž se andělé klaní a před Jehož majestátem v nejhlubší úctě své tváře zastírají, též neuctivější poklonu a klanění věnovati. 2. Poháněia ho k tomu láska k Pánu Ježíši; nebo láska pohnula Syna Božího, že nebe opustil a na zemi člověkem se stal, trpěl a umřel za nás; láska Ho přiměla, aby v této svátosti byl nám pokrmem a obětí, a láska to jest, která Ho takměř v svatostanu jatého zdržuje. Které srdce, když tuto lásku rozváží, nemělo by se cítiti rovně pohnutým, Ježíše se vši vroucností též na vzájem milovati, a proto rádo na blízku Jeho před svatostanem prodlévati? — 3. Pohnula sv. Václava pevná důvěra, že od Pána Ježíše v této svátosti skrytého vše dosáhne, oč jen prositi bude. Nebo Pán Ježíš proto jest zde přítomen, aby všechny usužované a obtížené občerstvil; Onť jest tu přítomen, jako na trůně milosti, aby z nevyváženého skladu svého Božského, láskou planoucího srdce udílel milost nad milost; Onť jest přítomen, aby zarmouceným skýtal útěchu, pochybujícím radu, slabým posilu, bloudícím světlo, chudým pomoc, nemocným uléčení, hříšníkům odpuštění a spasení. Když někdo jde ke králi pozemskému, aby od něho milostí nějaké dosáhl, tu musí o zvláštní slyšení (audienci) prositi, a každého nepustějí k vládcí. Ale u Ježíše, milo-

srdného krále nebes a země, máme každou chvíli přístup, a smí každý člověk i nejchudší a nejpovrženější přijíti, a přijde-li s vírou, láskou, pokorou a oddaností, dojde vyslyšení. Konečně 4. pohnula sv. dědice země české vděčnost k tomu, aby P. Ježíše hodně často navštěvoval s úctou, vděčnost za tak mnohé neocenitelné milosti, které svému Božskému Spasiteli děkovati máme. Vždyť s Ježíšem nám nebeský Otec daroval všecko, skrze Něho a v Něm každé milosti dosahujeme. —

Již pak, milý čtenáři! rozvaž si tyto čtyry články ještě jedenkrát, a následuj v tom sv. patrona země české a moravské. Zvláště pak v neděli a ve svátek věnuj nějakou chvíli z toho času, který ti zbývá pro vyrazení, k tomu, abys se utekl k P. Ježíši a zcela se Mu svěřil, co tě hněte, čeho zapotřebí máš! Zvláště ti k tomu poslouží knižička sv. Alfonsa Ligouriho „Navštívění nejsv. Svátosti oltární“ a která i do našeho svato-václavského jazyka přeložena jest.

M o d l i t b a.

O Bože, jenž jsi urozenost sv. Václava v slavnější důstojnost proměnití a jej skrze vítězství mučnické k slávě nebeské přivoditi ráčil: uchovej nás na jeho přimluvu ode všeho protivenství a popřej, abychom se s ním v nebi radovali skrze Krista P. našeho. Amen.

29. Září.

Slavnost sv. Michala archanděla.

Sedm duchů stojí, jak čteme v knize Tobiášově, nejbliže trůnu Božího; jsou to archandělové, z nichž nám Písmo sv. tři jménem udává: Gabriel (síla Boží), Rafael (uléčení Boží), a Michael (kdo jest jako Bůh?). Slavnost sv. Gabriele koná se 18. března, sv. Rafaela 24. října, a sv. Michaela dnes. Vlastně koná Církev sv. dnes slavnost všech ss. andělů, stává pak sv. Michala v popředí, proto že jest hlavou všech andělů, jako vůdce a náčelník jejich a krom toho ještě, co zvláštní ochránce Církve Boží. — Krom toho koná Církev sv. ještě vždy v první neděli měsíce Září slavnost ss. andělů strážných zpomínajíc lidem dobrodini ochrany jejich. Podlé učení Církve stvořil Bůh před založením světa nescíslné množství nejušlechtlejších duchů nebeských, které nejvzácnějšími dary opatřil. Jsou to andělové, které sv. Klement Alex. nazývá „prvorozenci Boží“ a jiný učitel Církve „živými obrazy Božství.“ Prosti všeliké náklonnosti k zlému jsou jen naplnění čistou láskou k Bohu, spatřují vždy tvář Otce nebeského a shromáždění jsouce kolem trůnu jeho, tonouce v moři blaženosti, chválí a velebí Ho bez přestání, volajíce: „Svatý, Svatý, Svatý jest Pán Bůh, Všemohoucí, který byl, který jest a který bude.“ (Zjev. 4, 8.)

2. Jméno anděl (t. j. posel) mají od služby, kterou Bohu prokazují s radostí a jak by letěl (odtud je malujem okřídlené). Bůh jich vysílá, aby jimi zvěstoval vůli svou, aby ve skutek uváděl rozkazy a nařízení svá. Jen tenkrát, když rozkazy Boží zvěstují a vyplňují, jsou anděly. Odtud píše sv. Řehoř Vel. trefně: „Blažení duchové nebeské vlasti jsou sice vždy duchové,

ale nemohou nikoli vždy sloužit anděly, jelikož anděly (t. j. posly) jsou jen tehdy, když jimi něco zvěstováno bývá. Ti tedy, kteří zvěstují věci méně důležité, slouží andělům, ti, kteří důležitější věci obstarávají, archandělům (první anděl). Co do počtu andělů, je nesmírně veliký (Daniel 7, 10.), je jich na tisíce tisíců. Dle ss. Otců je devět kůrů andělských:

1. Serafíni (planoucí láskou, představují lásku Boží);
2. cherubíni (mají hluboký vzhled do tajemství Božích);
3. trůnové (obrazy majestátu Božího);
4. panstva (zvěstují nižší rozkazy Boží);
5. síly (slouží k vyřízení jeho divotvorných skutků);
6. moci (ochraňují lidi před útoky pekla);
7. knížectva (mají pod ochranou jednotlivé říše na zemi);
8. archandělé (ochránci zvláštních měst a míst);
9. andělé (strážní andělé jednotlivých lidí);

Nesmírný počet andělů zmenšen byl, jak někteří se domnívají, o třetinu tím, že odpadl Lucifer a přivrženstvo jeho a stali se z nich ďábli. Také andělové měli jako lidé pro své vyvolení k věčnému blahu zkoušku podrobeni býti. Ohledem té zkoušky domnívají se někteří ss. mužové, že jim bylo zjeveno od Boha, že se budou muset Synu Božím, jako vtělenému Spasiteli, v jeho snizení, co Synu člověka, klaněti, a jeho blahoslavenou Rodičku za svou královnu uznati. To prý někteří nechtěli a zbourili se v nebi. Jeden z nich Lucifer (světloňoš) zbouril se v hrdé samolibosti proti Bohu a svedl velikou část svých soudruhů k témuž hříchu, kteří povinnou poslušnost Bohu odepřeli. Nyní nastal v nebi veliký zápas. (Zjev. 12.) Michal postavil se v čelo andělů věrných, s láskou a poslušností k Bohu Inoucích, a potýkal se s Luciferem, který se proměnil v draka (satana) a se svým družstvem proti dobrým andělům se zdvihl. Ale Michal s mečem plammenným a se štítem, na kterém psáno bylo jeho jméno skvoucí se: „Kdož jest jako Bůh?“ přemohl draka a přivrženstvo jeho. A byl vyhozen z nebe starý had, jenž slove ďábel a satan, a jeho místo nebylo již v nebi nalezeno. Jako blesk zřítily se s nebe zlí duchové dolů do propasti pekelné, kde upoutáni jsou okovy temnosti, a k mukám zavržení k soudu uchováni jsou. (II. Petr. 2, 4.) —

4. Dobré anděly však Bůh odměnil darem setrvání u věčné blaženosti, které nikdy více nemohou zbaveni býti. Jsou nyní neustále jeho věrnými sluhy v řízení a spravování člověčenstva, oni horlí pro čest Boží a chválí a velebí jeho majestátnost bez přestání. Zvláště pak to je sv. Michal vůdce nebeských zástupů, jehož Bůh potřebuje za vyslance při důležitých událostech, a jemuž propůjčil velikou moc, aby mohl vyřizovati rozkazy jeho. Nalezáme sv. Michala veskrz v celém Starém zákoně od dob Mojžíšových až do dob Machabejských, a nazývá se tam „anděl země israelské, vůdce, ochránce, přímůvce lidu israelského.“ On otvírá Israelitům moře rudé, on skrývá mrtvolu Mojžíše, aby Israelité s ní nemohli páchat modloslužbu, on pomáhá

Josuovi při dobytí Jericha, on zavírá tlamy lvům, aby neuškodili Danielovi, a pomáhá Židy osvobodovati ze zajetí Babylonského.

5. Co obhájce Církve křesťanské byl sv. Michal v Novém zákoně vždy vysoce ctěn a vzýván. Již císař Konstantin († 337.) dal mu ke cti vystavěti nedaleko Cařihradu překrásný chrám (Michaelion), kde se stalo mnoho zázraků. I na západě rozšířila se úcta sv. archanděla velice, co se stalo zjevení sv. Michala na hoře Gargano, nyní řečené „hoře andělské“ a poručil, aby mu tam chrám vystaven byl. To se stalo za papeže Gelasia I. r. 493. v království neapolském. Církev světi tu památku 8. Máje. — Podobné zjevení událo se ve Francouzích sv. biskupovi Aubertovi, od kterého zjevení má své jméno „hora sv. Michala“ stojící u prostřed moře, kde od té doby klášter stojí. — Třetí takové zjevení stalo se v Římě na pahorku adriánském; odtud vzal jméno „hrad andělský.“ — Konečně máme ctiti sv. Michala proto, že je od Boha určen, aby přijímal duše umírajících a k soudu Božímu jich doprovázel. On nám pomáhá na lůžku smrtelném zápasiti s duchy pekelnými. Proto se vyobrazuje, jak drží v ruce vážky, a satan pod nohama jeho.

Bratrstvo sv. Michala.

Za našich dob vyskytuje se vznešené, ale nad míru děsné divadlo po vzdělané Evropě. Celý zástup tak nazvaných vzdělanců, světloňů či kulturníků pozdvihli boj a zápas, jako Lucifer proti Bohu, a proti jeho Pomazanému Ježíši Kristu. — Odjakživa byla zpoua proti Kristu. První zpouu ztropili Židé zarytí proti Kristu, když Pilát k nim řekl: Vizte, vašeho krále mám ukřižovati? — A oni zuřivě odpověděli: Nemáme krále, ale jen císaře! Židé dobře věděli, že chce jen panovati pravdou nad duchem, a však právě toho se hrozila zkažená vůle jejich více než pout zevnějších. V té zpoue pozorujeme Herodesa, Kaifáše a Piláta co repraesentanty oněch nepravostí: smilstva, pýchy a lakoty. — Druhou zpouu dolíčují nám skutkové apoštolští, kde se jedná o pohnuti vysoké rady a o snahách jejich potlačiti zvěstování apoštolů o Kristu ukřižovaném, a viru v Něho hned v zárodku umožiti. (Skut. ap. 4.) — Třetí zpouu potkáváme v krvavém zápasu pohanstva proti křesťanství až do císaře Konstantina Velikého. — Ōtvrtou zpouu skýtá nám řada kacírů, kteří se shlukli proti neomylnému výroku Kristovu a náměstku jeho. — Pátá zpoua počala tam, kde přestalo kacírství a tak řečená reformace, totiž s úplnou nevěrou na poli Církve, a revoluce na poli států; poslední bude doba antikristova. Zdá se, že až do ní zabývá věk náš. Nebo lidé učení, majíce rozum, jak vitriol, plní smělosti, všecko, co jen jim napadne, mysliti a mluvit i činiti, vypověděli boj až na smrt Bohu, Kristu a náměstku jeho, sv. Oci v Římě. Zúmýslný je to, právě ďábelský odpor proti Bohu a Církvi; bojují tajně a zjevně, slovem a písmem, v knihách a novinách, na stolicích učitelských a v parlamentech, v síních soudních a v kancelářech, se všech stran velikánský odboj proti Církvi sv. — Tu v tom nebezpečí povstalo tovaryšstvo sv. Michala, za tím úmyslem, aby se jednak peněží pomohlo sklíčené hlavě Církve, jednak i modlitbou a vědou vymohlo zase vítězství nad tímto antikristem, nad tímto daleko rozšířeným luciferem a kulturonosičem, jehož nejnovější plod je život P. Ježíše sepsaný od francouzského nevěrce Renána, a bohužel! též přeložený do jazyka svato-Václavského. Spolek sv. Michala je též uveden v diecésech našich slovánských a stanovy jeho jsou známé.

Modlitba.

Sv. Michale archanděli! opatruj nás v posledním zápasu, abychom nezahynuli na hrozném soudu. Amen.

30. Září.

Sv. Jarolím, církevní učitel r. 420.

Sv. Jarolím narodil se v Stridoně (nyni Dalmacie). Jeho zámožní rodičové nešetřili žádného nákladu na syna svého, a nejen ve víře křesťanské, nýbrž i ve všech vědách ho dali vyučiti. Jarolím byl hoch velmi schopný, ale též poněkud neposedný, a k učení málo chuti měl; i museli ho do školy nutit. Pozděj dal ho otec Euseb do Říma. Překonav nechuť k učení začal žítiti po vědách. U Donata v Římě vynikl tak v řečtině a latině, že nabyl chvalného jména. Mysl nábožnou oživoval zvláště v katakombách. Poznenáhla ale obcuje neustále s pohany počal lehkomyšlněti a stal se vlažným, hrdým a marným. A však záhy zpatovav se zahrnul na dřevní stezku, a jsa ještě katechumenem dal se r. 370. pokřtiti. By žízeň po vědách ochladil, odebral se s přítelem Bonosem do Trevíru, kde tehdež slavná škola byla. Zatím uzrál jeho úmysl, zcela světa se odřici a kdesi o samotě Bohu sloužiti. I odešel do Vogleji a spráteliv se zde s muži svatými a učenými vydal se do Asie; Heliodor, Innocenc a Hylas, mniši aquilejští, provázeli jej.

2. Prošli Thracii, Pontus, — malou Asii. Sv. Jarolím neopomenul nikdy, kamkoli přišel, navštívit poustevníky a jiné muže nábožné hledaje naučení a útěchy. V Antiochii se zdržel, aby slyšel Apollinára, vykladače Pisma sv.; konečně usadil se na poušti Chalcis oddav se zcela študiím a kajicnosti. A však jakkoli tělesnost přemáhal, nemohl ji v sobě udusiti; Bůh dopustil, že zakusil hrozná pokušení. Jeho obraznost byla jest tím, co kdy (zvlášt v Římě) byl viděl a zkusil, příliš pobouřena, a uváděla mu na paměť obrazy, jichž jedině plácem a ubíjením prsou mohl se zhostiti. „Abych se těch hříšných myšlení sprostil — píše sv. Jarolím — šel jsem posléz k jednomu na viru obrácenému Židovi do učení, naučil jsem se od něho hebrejské abecede a potom jsem se pokoušel, vyslovováním těch drsnatých, ve chřtánu chroptících písmen židoských mysl svou od těch chlipných obrazů odvracovati.“ — Prospěl v jazyku tom tak výborně, že napotom i Pisma sv. z hebrejštiny do latiny přeložil, který překlad Církev uznala za pravý. Též Nový Zákon k rozkazu papeže Damasa dle textu řeckého v latině popravil.

3. Pracemi těmi získal sv. Jarolím sobě díky všech věků katolické Církve. Až posud sobě liboval v dílech klasických Řeků a Římanů: i začal se báti, aby světská učenost nebyla vadná milosti Boží. Takovými myšlenkami se obíraje viděl se na soudě Kristově. Soudce věčný se ho tázal: Kdo by byl? Na odpověď, „že křesťan,“ pravil Kristus přísně: „Ty lžeš, tys Cicero-nian, a nikoli křesťan, nebo kde poklad tvůj, tam i

srdce tvé.“ Na to byl odsouzen k bičování. Pomnění na to tak působilo, že od té doby neštudoval leč Písmo sv. — Nepřítel ho pokoušel jináče. Tenkrát počali sváděti kacíři sv. Jarolíma na své zcestné učení a v své bludy zapletati. Ale Jarolím jsa bojovník, zkušený opíral se o Církev, a tak utvrzený odepíral statečně všem bludařům a potíral bystrým rozumem a ostrým pérem všech, kdož se opovážili sahati na víru a Církev. Roku 377. dal se vysvětit od sv. Paulina na kněžství, ale jen pod tou výminkou, aby k žádnému kostelu vázán nebyl; na to se vydal do Palestiny, aby tu zemi lépe seznal a v jazyku židovském se utvrdil; pak ale r. 380. odešel do Cařihradu, a u tamějšího patriarchy, sv. Řehoře Nazian. Písmo sv. vykládati se učil. I pokládal to za štěstí, že toho mistra za učitele měl.

4. Ne dlouho na to vyzval ho papež Damasus do Říma a učinil ho svým tajemníkem, s nímž se ve věcech nejdůležitějších radíval. Stal se obdivem lidu, a hrnuli se k němu, by pod jeho návodem Písma sv. poznali a ve svatosti prospívali. Tenkrát byl duchovním otcem některých výtečných paniček římských, mezi nimiž proslaveny jsou Marcella, Melania, Fabiola, sv. Pavla a j. Proto ale, jak snadno tušiti, musel přetrpěti od nepřátel mnoho pomluv, posmívali se, nadávali, na cti utrhalí jsou jemu. Světáci a rozkošníci nemohli to prominouti mnichu nenáviděnému, že on svým výmluvným líčením vyššího života tak mnohé osoby z nejvyšších a nejbohatších stavů římských k tomu pohнул, aby se světa odřekli a do kláštera zavřely. Kdyby nebyl stál pod ochranou papeže, sotva by byl životem svým jist býval. Takovou zlost měli na něho světáci!

5. Pokud Damasus byl na živě, neopovážil se nikdo, proti němu se opřiti; jak mile však papež zemřel, spikly se závist a utrhaní proti muži Božímu. Sv. Jarolím uznal za dobré, utrhačným jazykům se vyhnouti a s bratrem a několika přátely do východních zemí se přeplavit. Na to vydal se do Egypta, aby život tamějších poustevníků poznal a sebe zdokonalil. V Alexandrii zdržel se u pověstného učence Dydyma celý měsíc. Navrátiv se odtud, usadil se v Betlémě, kde dva kláštery řídil, jež byla sv. Pavla z Říma sem se svou dcerou sv. Eustochium přišedši vystavěla, jeden mužský, druhý ženský. Skoro 35 let zůstal v místě tomto; krušný chléb a něco bylin bylo mu jedinou stravou, chatrný šat oděvem. Ve dne v noci zabýval se čtením, psaním, správou klášterní a věcmi podobnými; spával

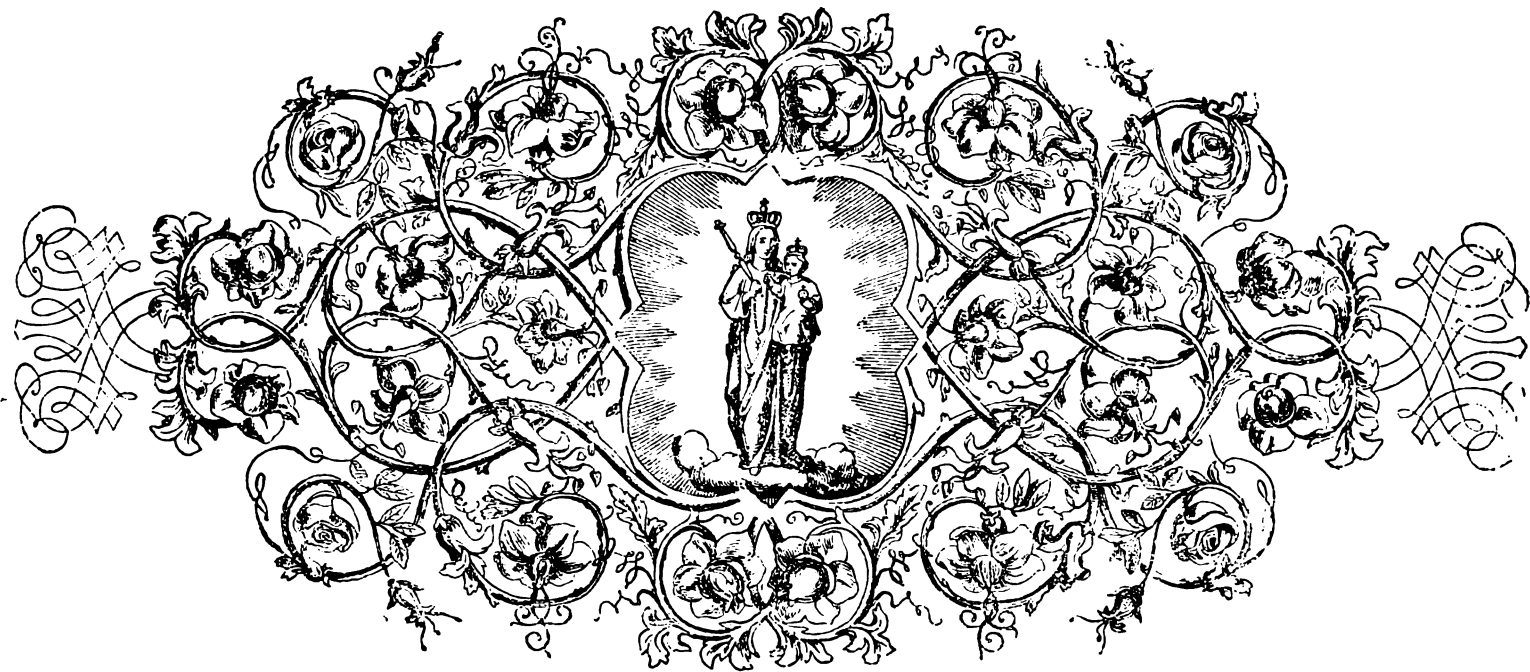
na tvrdé zemi. Zde přeložil Písmo sv., zde sepsal obranu panictví proti Jovinianovi, zde hájil učení katolické proti mnohým jiným bludařům. Žárlivost a nepřítel nepřátel pronásledovaly Jarolíma i do dalekých krajín východních, a ani na poušti oddechu mu nedaly; a však trpělivost ho neopouštěla. Věda, že křesťan nemůže být bez protiventství, nebál se ničeho, leč soudu Božího, a vždy slyšel troubu soudní. K hoři a bolu, který mu dělali kacíři, přišla i žalostná zpráva, že je Řím vydrancován a téměř zbořen od Gothů. Těm, kdož se utíkali k němu do Betléma, přál ochotně přítulku a obsluhoval je sám. Jsa sv. rádcem téměř veškeré Církve, měl dopisování velmi rozsáhlé. Ale čím víc úcta jeho rostla, tím více sočili naň kacíři, zvláště Pelagiani, a zapálili jeho kláštery. Když jejich zuřivost se utišila, vrátil se opět do Betléma, až tam vysílen chorobou skončil 30. Září r. 420.

U č e n o s t.

Poznali jsme ze života sv. Jarolíma, že v Římě s velikou horlivostí ve vědách se cvičil a v nich výtečné pokroky činil; a však právě v té míře v životě křesťanském se horšil. Z počátku aspoň v neděli chodíval navštěvovat hroby ss. apoštolů a mučenníků, a tam vroucně rozjímal, později to ale zanedbával, myslil že i bez toho obstojí, stal se vždy větším světákem, odevzal se marnosti a vysokomyšlnosti, a konečně své nevinnosti pozbyl. A to je ta cesta, po které veliký počet našich študujících hynou na duši své. Mnoho vědění a učení samo sebou tak málo činí člověka lepším a pobožnějším, jako bohatství ho tím neučiní, naopak dí apoštol: „Mnoho vědění nadýmá!“ Velice snadno člověk mnohou učeností zaslepen bývá, a stane se domyšlivým, domnívaje se, že když ve věcech světských více ví než druzí, že smí též souditi o pravdách náboženských, on chce takměř svítilnou svého rozumu vnésti světla do slunce zjevení Božího; a když tím oslepne, tu zapírá slunce a povídá, že je čirá tma, t. j. on pozbyde viry. Kde ale zmizela víra, tam je veta po nevinnosti a cnosti. Proto je to hrubý nerozum, když se sprostí lidé vymlouvají pro svou nepobožnost tím, „že prý mnozí úředníci, advokáti, profesori, lékaři a jiní študovaní lidé mají také málo nebo žádné náboženství.“ Co do nebe pomůže, není učenost; ďábel ví ještě víc než advokáti, a předc do nebe nesmí; to, co do nebe pomáhá, musí být něco, co každý snadno míti může, jen-li chce, a to je „víra láskou činná.“

Modlitba.

Dejž nám, o Bože! na přímluvu sv. Jarolíma, abychom vědou nezpyšněli, nýbrž ji pokládali za řebřík, po kterém k Tobě se blížíce i v cnosti bychom prospívali. Amen.

MĚSÍC ŘÍJEN.

Slavnost sv. Růžence.

(První neděle měsíce Řijna.)

vatý Růženec děkuje původ svůj sv. Dominiku (4. Srpna).

Slavnost sv. Růžence děkuje původ svůj slavným vítězstvím křesťanů nad nevěřícími, kterých dosáhli na přimluvu blahoslavené P. Marie, k nížto se obrátili v tísní své modlitbou sv. Růžence. První bitva byla u Lepanto v první neděli měsíce Řijna r. 1561. (Viz 4.

Srpna.) — R. 1716. druhé vítězství, kterého vydobyl princ Eugen u Temešvaru v Uhřích 1. Řijna, a v oktávě Nanebevzetí P. Marie téhož roku vyhnali křesťané 40.000 Turků z ostrova Korfu. Téhož roku Klement XII. prohlásil slavnost sv. Růžence za slavnost pro celou církev.

Jestli pak modlitka sv. Růžence od sv. Církvě katolické schválena pobožnost, která náleží k nejpohutlivějším a nejvýbornějším. Touto pobožností uvíjí se nejblahoslavenější Panně, která významně slove „růží tajemstvíplnou“ (rosa mystica), pro krásu a libovůni jejího nebeského života, libovonný věnec duchovních růží láskyplné, dětinné úcty a pobožnosti, a pakli tato pobožnost z čistého srdce a dětinné mysli pochází, působí se jí tím zajisté veliká radost. — Víc než 600 let jest v obyčejí mezi lidem katolickým sv. Růženec; císaři, králové a knížata, papeži, biskupové a knězi, učení a neučení rádi vykonávali tuto modlitbu, a posud jí

nacházíme po celé katolické Církvi rozšířenou. — Desetkrát se říká každé tajemství sv. Růžence, aby se mysl nábožná jím hodně dlouho obírala a hodně hluboce doň zabrala mohla. Každá desítina je oddělena otčenášem. Za našich dob máme i živé Růžence.

Jest pak sv. Růženec pobožnost, kterou sama Matka Boží s nebe dolů přinesla a ctitelům podala lehký a snadný prostředek jí se zalíbiti.

Sv. Růženec je krásná pobožnost, proto že jí nejen jediný člověk, ale celé shromáždění k. p. na pouti, či v kostele velmi snadno a pohnutlivě může vykonávat. Mnohý člověk neumí z knihy modlitební čísti: ale sv. Růženec snadno se může naučit. Mnohá stařenka už

je slepá na oči, a ani brejlema do knihy nevidí: ale sv. Růženec jí předc nahradí všechny modlitby. Mnohý churavec leží na posteli a pro bolest či slabotu paměti nemůže se sic modlití leč sv. Růženec. Ano i těm, kdo se za živa sv. Růženci smáli a raděj romány četli, i těm dávají do rakve, ne roman! ale sv. Růženec do ruky, na důkaz, že sami troufají s růžencem spíše na onom světě výslechu najítí, nežli s románem.

V Pasově v Bavorích je na té krásné hoře, pode kterou se Dunaj s Innou pojí, překrásný kostelíček poutní „Narození Blah. P. Marie.“ — Kolem toho kostela je, jako u nás bývá křížová cesta, tak tam sv. Růženec radostný, žalostný a vítězný vyobrazen v mistrovských sochách, které do kapliček umístěny jsou. Při pohledu na takové důstojné obrazy ovšem člověk rád modlí se sv. Růžencem.

Ty však, milý čtenáři! třebaš máš jen kuličky či zrna sv. Růžence, máš-li vroucí lásku k P. Ježíši a k jeho panenské Matce, zajisté rád budeš konati sv. pobožnost tuto. Dejž to Pán Bůh!

1. Říjen.

Sv. Melar, mučenník.

Když se víra křesťanská rozšiřovala po oboru zemském, tenkrát byl obrácen i národ británský (Anglie), a mnozí, kteří uvěřili v Pána a následovali předpisů apoštolských, skvěli se mnohými zázraky cností; do počtu jejich náležel též sv. Melar. Pocházel totiž z domu vznešeného a otec jeho Melian byl vojvoda v Kornubii (Kornvallis), za jehož času sedm let nepadl déšť na zem. Když pak sedmého roku pohlaváři země sešli se v radu a se radili, jak by se mělo pomoci v bídě všeobecné, tu přišel Rinold, zlým duchem poháněný, a zavraždil bratra Meliana na místě jeho počal vládnouti.

2. Měl pak Melian malého synáčka sedmiletého, a toho strýc hleděl po vraždě otcově též odkliditi, neboť se obával, aby tento chlapec až doroste, neodňal mu vojvodství. Rinold nevěda, jak to má začítí, vzal sebou pacholika do Kornubie, kde byl sněm biskupů a mnoha jiných se sešel; a když jinocha zabítí chtěl, tu prosbou všech bylo vymoženo, že nebyl zavražděn, nýbrž jen pravá ruka a levá noha mu ufata. Potom mu ale udělali stříbrnou ruku a mosaznou nohu; i byl živ cnostně pacholík milostný, ubožátko zmrzačené a prospíval v nevině své denně v cnostech, neboť ho dali do kláštera v Kornubii, kde se obíral čtením Písem sv. až do 14. roku.

3. Tu však přislíbil strýc zlý vychovateli Ceri-altánovi mnoho darů a statků, kdyby chovance svého ze světa zprovodil; i usjednotili se lotři na tom, aby Ceri-altán nevinnému pacholiku hlavu srazil a ufatou Rinoldovi přinesl, začož potom slíbenou mzdu obdrží. Když tedy ubohý chlapec byl šfat, měl syn toho Ceri-altána tu hlavu tajně odnesti; když ale přes zeď s ní chtěl přelezti, spadl dopuštěním spravedlivého

Boha s té zdi, zlomil vaz a umřel. Nyní popadl Ceri-altán tu hlavu a utikal s ní k Rinoldovi. Ten ho přijal s radostí a pravil: „Vzchov se a vystup na vršek hory, a jak dalece krajinu přehlédneš, rád ti jí dám za majetnost tvou.“ — Ten ale vylezl na tu horu; když pak se chtěl vůkol ohlížeti, oslepl na obě oči, a náhlou smrtí překvapen byv též bídně zahynul. Jeho pak maso stalo se plynným jako vosk na blízku ohně.

4. Když tedy pochovali tělo sv. Melara tam na tom místě, kde byl umučen, nalezen byl den na to na povrsku země; a když ho na třech rozličných místech pochovali, a vždy se stalo to samé: tu se radili, co počít. I vložili jsou sv. tělo na vůz, ku kterému dva divocí býci zapřázeni byli. A hle! ti býci hned jsou okrotli, a zatáhše mrtvolu až na jisté místo stanuli. Když pak lidu nebylo to místo po chuti, aby tam odpočíval, začali kde kdo pomahati a točiti kolama, aby dále se hýbala; a však vůz sebou nehnu. Jelikož po vícero pokusech ničeho nepořídili, díky vzdávali Bohu a pochovali na tom místě uctivě mrtvé tělo. Ti, kdož sv. Melara o jeho pomoc vzývali, zázračně byli jsou vyslyšeni.

5. Tři dni na to, když přinesli hlavu sv. mučně Rinoldovi, a on se jí dotknul, umřel tyran smrtí nešťastnou. Na to přenesli tu posvátnou hlavu k ostatnímu tělu, ale po uplynutí mnoha let byla přinešena do kostela v Ambrisburii, a co relikvie sv. byla ctěna. Jednou se vlomili loupežníci svatokrádežní v noci do toho kostela a odnesli skříni sv. Melara; odtrhše zlaté a stříbrné spony s ní, zahodili skříň se sv. ostatky do jedné zmole. Jeden však kněz časně z rána viděl, jak ohnivý sloup sstupoval s nebe až k té zmoly. I šel tam nalezl tu skříň, a donesl ji do chrámu nazpět. Melar sv. pak 1. Října ujal v nebi korunu mučennickou.

Posvátné dětství.

Snad každému bude srdečně líto toho ubohého sirotečka, kterému nejprv zavraždili otce, kterémuž potom ufali ruku a nohu, a jemuž sedm let pozděj i život násilně odňali. Proč ale nazývá se Melar mučenníkem, kdežto předc pro svatou víru nebyl umučen, nýbrž vládožádavostí zlotřilého Rinolda za obět padl? — Nad to odpovídám: když je dítě pokřtěno, je duše jeho čista a krásna před Bohem; a umře-li, nevadí mu nic, aby hned vkročilo do radosti nebeské. A však taková duše dítěcí nemůže se právě ničím jiným prokázati, leč zásluhou Ježíše Krista. Když ale dítě tak dalece dospělo, že i Boha a Spasitele poznalo a zamilovalo a chovalo se cnostně a nábožně: tu taková duše postoupila ještě výše a je zvláštním předmětem zalíbení Božího; a umře-li takové dítě, můžeme je ovšem vzývati, aby se za nás u Otce nebeského přimlouvalo.

Když ale dítě neporušené, bohobojné nejprv veliké muky musí přetrpěti, buď chudobou, nebo chorobou nebo od zlých lidí: tu tato trápení nejsou, jak obyčejně u nás dospělých lidí, pokuta a kázeň za hříchy a nepravosti, nýbrž jsou zvláštním čestným vyznamenáním pro to nábožné dítě. Bůh mu chce tím dopřáti vyššího stupně v nebesích; onof má dosíci větší podobnosti s Kristem, který též jsa čirá nevinnost trpěti musel.

Takové dítě, které s křesťanskou trpělivostí tuhé, kruté muky snáší, je u Boha v lásce nevyslovné, a dosáhne důstojnosti mučenníka. To se dokázalo u sv. Melara zázraky, které se u jeho ss. relikvií dály. Když tedy vidíš, že tvé

nebo cizí dítě mnoho trpěti musí: nepochybuji o dobrotě a prozřetelnosti Boží; pohlížej ve světle víry za hrob a považ, že Bůh tomu dítěti daruje s tímto křížem pojištění, kterýmž mu zvláštní radosti a statky na onom světě přirčeny jsou. Jen mu pomáhej, aby se jeho mladá dušička neustále v tom utrpení po nebeském Otci a P. Ježíši ohlížela; pak budeš mítí na něm mocného přímluvce v nebesích. Ano zdá se, že Bůh takovým mladíčkým mučenníkům jakoby k radosti a k zábavné hře to dopřává, aby někdy pomoc na zem přinesli, jako někdy rodiče almužnu posílají po dítěti, kterou obmyslili nějakého žebráka.

Tak se vypravuje, že sv. Melar zjevil se kostelníkovi a řekl: „Godřichu, vstaň, klenba v kostele se trhá a je na spadnutí.“ — Ten samý zjev se opětoval noc na to; po třetí slyšel: „Godřichu, honem vstaň, sejmi s oltáře obrazy a ozdoby, a co nejrychleji vyjdi ven; neboť vězíš v nebezpečí života.“ — Sotva překročil kostelník prah kostela, sbořil se za ním celý strop a zasypal vnitřní prostor chrámovou.

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. Melara učinil mučenníkem v tak útlém věku: propůjč nám, abychom kázeň, kterou nám za hříchy ukládáš, s trpělivostí snášeli. Amen.

2. Říjen.

Sv. Tomáš z Kantilup.

Zpovědník svatého Tomáše, muž veliké svatosti a výtečné vědy arcibiskup Robert z Kanterbury vyjadril se ve veřejném shromáždění o Tomáši: „Jak Bůh je nade mnou, ten člověk je tak čist ohledem neporušenosti těla a duše, jako by byla právě ho matka porodila, ač je mu už 54 let.“ — Již před tím, než-li se Tomáš stal biskupem, varoval se, pokud to slušnost dovolovala, všech společností a všeho hovoru s ženskými osobami, i ze své nejbližší přízně. Když někde dvojsmyslné žerty slyšel, jimž se jiní smáli, tu býval v takových věcech tak nevinným jako dítě, že se ptával, čemu se smějí? Pakli tomu ale rozuměl, tu se s nimi notně vyvadil, že tak neslušné věci mluvili. Když jedenkrát byl tázán, proč jeho bratovec, jehož jindy velice míval rád, nyní méně u něho přízně požívá, odpověděl: „Mladí lidé již nejsou tak cudní, jako za času mého. Na mně kdyby byla krásná ženská pohlédla, když jsem byl mladíkem, já bych se byl zapířil a byl bych oči odvrátil, abych jí viděti nemusel; nyní ale to už mladíci nedělají tak.“

2. Svědek biskup Richard (který přísahou všecko toto a více potvrdil, než-li sv. Tomáš za „Svatého“ prohlášen býti mohl) dále osvědčil, že Tomáš tak málo jedl, jako u zdravého člověka zdá se býti nemožným, že by s tím žiti mohl. Jednou že se tázal Svatého po obědě: proč tak málo jí, zda-li nemá hladu? Tu ukázal Tomáš na mnohem větší kus chléba, než-li kdy jidával a řekl: „Mohl bych ještě tento kus s dobrou chutí pojísti.“ — Tomáš při jiné příležitosti ujistil, že už od třiceti let denně tak hladov od stolu vstává, jak se byl ke stolu posadil. Z lepších pokrmů jen něco málo okusil, a to ostatní chudým nemocným odeslal.

Každý pátek jidal jen chléb a přívar; tolikéž v svatvečery svátků Mariánských o chlebě a vodě se postíval. Měl-li právě u sebe takové hosti, při kterých to zdvořilost žádala, aby s nimi pivo nebo víno pil, tož vždy pohár až k ústům naklonil, ale nepil skutečně; říkával, že takové přetvařování je dovolené.

3. Sv. biskup nosil pod svými rouchy, i když v posteli ležel, košili ze srsti zvířecí, která byla tak drsnatá, že na ní lípnula krev a kousky masa. Často spával místo na loži, na holé zemi; velmi často ani se nesvlékal, nýbrž zasednuv ke svým knihám největší část noci čtením, spisováním kázání nebo modlitbou ztrávil. Již pak nezáleží svatost jediné v tom, když někdo smyslnost (tělo) v přísné kázni drží, nýbrž musítě zároveň duch opravdu a nerozděleně Bohu podroben býti. Když sv. Tomáš sloužil mši sv., tu byl tak rozbolestněn a dojat, a tolik plakal, jakoby byl oltář hora Kalvarie, a on přítomen při ukřižování Páně. Tato hluboká pobožnost byla u příčině, že někdy mši sv. velmi zdlouha sloužil. Krom toho modlil se velmi zdlouha a s velikou pobožností denně breviář; a ačkoli takovým způsobem víc než dvě hodiny strávil, nicméně ještě se modlival sedm žalmů kajících a hodinky za dušičky.

4. Ale někdo může své tělesné žádosti krotit a velice pobožným býti, a předce ještě není svatým, — proto že nemá pokory a lásky. A však u sv. Tomáše byly obě. Již ta okolnost, že Tomáš v 44. roku nejvyšší úřad státní, jako nejvyšší kanclíř složil, aby teologii studoval a duchovním se stal, je důkazem veliké pokory jeho; též pozděj jen s odporem a v pláči za biskupa posvětití se dal. Činěno sv. Tomáši mnoho křivd a urážek, jak od jeho představeného arcibiskupa Jana Kanterburského, tak i od lidí níže postavených; ale žádná z nich nebyla s to, tichost a trpělivost muže sv. přemoci, a jej k neslušnému hněvu rozpáliti. Mimo to že hojně almužny dával, muselo u něho denně v domě mnoho chudých obědvati. On jich nazýval „svými bratry“ a i lokajové museli jich tak jmenovati. Když Tomáš se dověděl, že někdo z vyššího stavu neštěstím do chudoby byl uvržen, poslal mu tajně podporu, aby ho nezahanbil. Rovně tak nechal již tenkrát, kde ještě farářem byl, šaty vyhotoviti pro chudší farníky, a mezi ně rozděliti. Ano, když ještě v Paříži studoval, nechal jinému studentovi, který rád v kostky hrával a v hospodách noclehoval, pěkný kabát a plášť udělati, začož mu tento musel slíbiti, že celý rok nebude do hospody choditi, a kostek se nechce dotknouti. Svou lásku k chudým projevoval však Tomáš ještě jiným způsobem než dobrodiními; pozorovalo se totiž, že když bylo mnoho lidstva u zpovědi, Tomáš vyslyšel nejprv ty chudé, a potom teprv bohaté. Když potkal pohřeb, slezl s koně, a teprv až odříkal hodinky za mrtvého, jel dále.

5. Konečně závisí cena člověka před Bohem od toho, jak plní povinnosti svého zvláštního povolání. Když ještě byl kanclířem u krále Jindřicha, stojí o něm zaznamenáno: „Tomáš byl v řečích svých pravdivý, v radě opatrný, v úřadování věrný. Nikdy nebral darů neb uplacení. Bujností zpupných bohačů držel na uzdě,

od pravdy nikdy neuhnul, všem chudým výsledku přál a štědrým byl.“ Jednou uzavřel král na radu jiných, pokřtěnému židovi dát to plnomocenství, všechny podané, kteří by peníze okrajovali neb porušovali, na těle i na životě potrestati. Tu povstal Tomáš a osvědčoval pánu svému, že nesluší, aby bývalý Žid takové moci obdržel nad křesťany, s tím uzavřením, že on nikterak nesouhlasí. Na to prosil krále s pláčem, aby propuštěn byl; a však král, než by Tomáše propustil, raději ode svého uzavření upustil. Byl-li svědomitý jako úředník krále, tím více byl Tomáš svědomitým jako úředník Boží, t. j. jako biskup. Jsa biskupem pilně slovo Boží hlásal a zpovídal. A při tom nebral žádného ohledu na vysoký stav, či na osobu a přízeň, o čemž by se ne jeden příklad uvesti nechal. Ač dříve byl kanclířem, předtím co biskup z pokory a svědomitosti ve všem rady svých biskupských rádců vyslyšel. Velmi těžce a s nebezpečím domahati se musel práv, která byla kostelu jeho odňata násilnickými rytíři a hrabaty. Ano jednou i do Říma musel cestovati, aby práva biskupství svého hájil proti přehmatům arcibiskupa Kanturburského. Tomáš trpěl již kolik let na koliku; na cestě zpáteční z Říma postihl ho neduh na novo. Stáří, chorobou a namáháním zeslabený cítil, že se blíží poslední hodinka jeho. Přijav s vroucí pobožností ss. svátosti, sladce usnul v Pánu při slovech: „Do rukou Tvých poručím ducha mého.“

Vyobrazuje se v rouše biskupském, a je patronem v Herefordii v Anglicku.

Zdraví duše.

Stává rozličných dobrých skutků a dokonalostí, jimiž se jednotliví Svati vyznamenali, které však nejsou pro každého nevyhnutelně potřebny, aby se Bohu líbil a spasen byl. Ale v životě sv. Tomáše z Kantilup stojí jednoduše a jasně sestaveno, čeho každý kat. křesťan musí pilen býti, aby se mohlo o něm říci, že je zdrav na duši a tedy že Bohu se líbiti může, a sice 1. každý křesťan musí na sobě míti stavu přiměřenou čistotu, střídmost, vůbec mírnost (přemáhání smyslných žádostí); 2. pravou pobožnost, která přede vším Boha vyhledává a miluje; 3. pokoru a lásku, která činí člověka tichým, trpělivým a milosrdným; konečně se vyžaduje nevyhnutelně 4. aby každý dle nejlepšího vědomí a svědomí plnil povinnosti stavu svého.

Tak je to při zdraví telesném. Není třeba, aby každý byl krásný v tváři, štíhlý v postavě, obr dle síly a t. d., ale musí míti jisté části těla, bez kterých by nemohl zdrav býti a na živě ostati, byť i jedné z nich se nedostávalo. Tak musí míti mozek, srdce, plíce, žaludek. A rovněž tak i o těch nadřečených cnostech možno říci, že každé z nich nevyhnutně zapotřebí k životu věčnému. Když tedy by se nedostávalo ku konci života jen jediné z nadřečených cností, nemohl bys vejíti do království nebeského, jako nejsi zdrav, byť i jeden bytelný oud těla tvého neduživ byl.

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi na sv. sluhovi svém Tomáši ukázati ráčil, v čem pravé zdraví duše pozůstává: propůjč nám, abychom my na duši své jsouce neduživci nebeským lékařem Ježíšem vyléčení byvše dle příkladu sv. Tomáše Tobě se zalíbili a slávy věčné dosíci mohli. Amen.

3. Říjen.

Sv. Diviš (Dionysius) Athénský, Alexandrinský a Pařížský.

Sv. Diviš Athénský, r. 117.

R. 51. po narození Krista Pána přišel sv. Pavel též do Athén v Grécii. Starým zákonem bylo tam ustanoveno, že všechny rozepře o náboženství měly rozhodnuty býti nejvyšším soudním dvorem, jenž sloul areopag. Když tedy sv. apoštol vzestoval v tomto městě sv. Evangelium, byl co hlasatel nového náboženství před tento soud povolán. Ač přísnost těchto soudců, kteří nejvyšší vážnosti požívali, byla známa, nicméně sv. Pavel s radostnou myslí před nimi se octnul, bez bázně hlavní nauky víry kř. jim předkládal, zvláště pak učení o těl z mrtvých vstání a o posledním soudu, nad čím pohané tehdáž nejvíce pohoršení brali. I řečnil sv. apoštol s ohněm a důrazem, že se mu soudcové divili, neboť cos podobného nebyli slyšeli z úst mudrců a řečníků svých. Učení o tělu z mrtvých vzkříšení zdálo se jim býti víře nepodobné. A však někteří hlubokostí té nauky dojatai byvše pravili, že ho zítra zas slyšeti chtějí. Jiní pak hned uvěřili. Mezi těmi byl Diviš, člen areopagu a vážený měšťan. Byl též i učený, a o něm se praví, že když viděl zatmění slunce, které proti běhu přírody bylo i v Athénách k spatření, měl se vyjadríti: „Buď trpí Pán přírody, nebo sboří se svět.“ Byl od sv. apoštola vysvěcen za biskupa v Athénách. Potom cestoval do Jerusalema, aby P. Marii a ostatní apoštoly i místa sv. viděl. Když prý uzřel P. Marii, řekl o její milostnosti: „že kdyby nebyl věděl, že Ježíš je Bůh, byl by se byl domníval, že ona je Bohem.“ Pro jeho horlivost apoštolskou byl od pohanů neuvěřitelně stíhán a r. 117. veřejně upálen. Jeho hlava se nachází v kostele biskupském v Soissoně, a tělo jeho odpočívá v chrámě sv. Diviše (St. Denis) v Paříži.

Sv. Diviš Alexandrinský, r. 264.

Tento byl žák slovutného Origenesa, učitelem na světoznámé škole Alex. a pak r. 247. i biskupem v tom městě se stal. V pronásledování ukrutného Decia opustil s několika průvodčími město, ale padli v ruce číhajících strážů, a však zase od křesťanů byli vysvobozeni, a na to nauku Církve proti bludařům hájil. Za Valeriana císaře byl od vladaře Emiliana vypovězen pro viru do pustin Lybie, do místa Kéfro, a potom ještě do divočejšího místa Kolluthion, kamž ho z Alexandrie vyhledávali; on jim též odtud dopisoval. Po smrti Valeriana byl sv. Diviš vysvobozen. A však nyní v Alexandrii mnoho trpěti musel v čas zpourey a moru, které potom následovaly; bojoval též proti kacířům, nejvíce proti Pavlovi ze Samosaty, který zapíral Božství Ježíše Krista, zemřel roku 264.

Sv. Diviš Pařížský, r. 272.

Jiný sv. Diviš vysoce je ctěn ve Francouzích, a je též jedním z patronů biskupství Rezeňského. Byl jeden z těch misionářů, kteří byli posláni od nejbližších nástupců sv. Petra do Gallie (nynějších Francouz), aby tam hlásali víru v Ježíše Krista. I zmužile vnikl do země na mnoze pohanstvu oddané, dále než-li ostatní, a konečně sídlo své zarazil v Paříži. Odtud se souduhy rozšiřoval pravou víru v celém okolí. Také vystavěl v Paříži první křesťanský chrám a mnoho pohanů do lůna sv. Církve přijal. Nad tím rozhněvavše se obžalovali ho kněží modlářští u vladaře Fescenia jako nepřitele bohů a svůdce lidu. Tento dal hned Svatého jíti se soudruhy a před soud pohnati. Vybidnuv jich darmo, aby obětovali modlám dal je bičovati pruty, potom na rožeň položiti a zdlouha péci. V té muce však jich Bůh chránil jako druhdy tři mládence v peci ohnivé; zůstalit neporušení. Nyní jich dal zuřivý vladař do smrdutého vězení uvrhnouti, a po několika dnech divokým zvíratům předhoditi, domnívaje se, že hned roztrháni budou. A však sv. Diviš žehnal líté šelmy sv. křížem, a ony se hned tiše přivíjely k nohám jeho. Nyní jsa vladař vztekem bez sebe dal jim hlavy sraziti, sv. Diviš prý — jak stará pověst vypravuje — vzal svou sraženou hlavu pod paždí, a zrovna s ní šel dvě hodiny od Paříže, kde stojí město st. Denis. Tam prý pochovala nábožná matrona Katulla, kterou sv. Diviš obrátil, tělo a hlavu jeho. Nad hrobem byla vystavěna dřevěná kaple, a r. 469. zdvíhl se tu přičiněním sv. Genovefy nový chrám, který se stal poutním, a kde jsou hroby králů francouzských.

Sv. Diviš se vyobrazuje v rouchu biskupském, jak drží svou odraženou hlavu na loktě.

Věřím v těla z mrtvých vzkříšení (vstání).

Kázání sv. Pavla v Athénách o těla z mrtvých vzkříšení učinilo na pohany a zvlášt na sv. Diviše veliký dojem, a proto přijal víru křesťanskou. Pohané sice uznávali nesmrtnost duše, ale nikoliv vzkříšení těla. (Jan 5, 28. I. Kor. 15, 31.) — Že se dítí bude, patrně 1. z všemoci Boží, která zajisté vytvořivši z prachu země tělo člověka, odkud je živí, muže tehdy opět v prach rozpadlá těla oživit, jak se stalo při vzkříšení P. Ježíše (Řím. 8, 11.); 2. ze zřejmých výroků Písma sv. Starého i Nového Zákona (Job 20. — Jan 5.); 3. vymáhá to skutek vykoupení Kristova, „který skrze smrt zkažil toho, který skrze smrt vládnul“ t. jest ďábla, a jehož vykoupení doplňkem bude zajisté i vzkříšení těla. „Pohlceba bude smrt ve vítězství!“ Po vzkříšení budou těla nesmrtná a oslavená, jak tělo P. Ježíše po Jeho vzkříšení; a však jen těla spravedlivých povstanou k oslavě. (I. Kor. 15.) Budě pak to vzkříšení, aby celý člověk dle duše i těla byl buď odměněn či potrestán. (I. Kor. 15, 1. — II. Kor. 5, 10.)

Modlitba.

O P. Ježíši! který jsi mi potěšitelnou nadějí z mrtvých vstání Tvou vlastní smrtí vydobyl, pomoz mi, bych těla svého nikdy žádným hříchem nepoškodil, nýbrž vždy neporušené až do smrti zachoval, abych někdy do počtu těch přijat byl, kteří smí spatrovati Božskou tvář Tvou. Amen.

4. Říjen.

Sv. František, Serafinský r. 1226.

„Blahoslaveni chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.“ Tato slova mistra nebeského nikdo hlouběji nerozvážil a setrvalej nezkusil, než sv. František z Assisi, který pro svoji horoucí lásku k Bohu a k bližnímu všim právem slove „Serafinský.“ Otec sv. Františka byl kupec Bernardon, chot jeho Tika. Narodil se sv. František r. 1182. a dostal na křtu jméno Jan. Otec chtěl, aby syn byl též obchodníkem, a jen v tom ho vyučiti dal, čeho k tomu potřeboval, a to byl zvláště jazyk francouzský, v které řeči Jan tak zběhlý byl, že

ho vůbec jmenovali francesco (t. j. Francouze), z čehož u nás povstalo František. František byl jako kupec veselý, ale jakkoli světák, nikdy nehejřil a k chudým byl štědrý, a nábožná mysl vždy prorážela jako blesky skrze mračna. Dvanáctiletého Bůh úžeji k sobě přivíjel. Dlouhá nemoc ukázala mu ješitnost života světského. Povstav z choroby počal si hnusiti svět a věnoval se nuzným.

2. Obdarovav chudého rouchem uzřel v noci palác, a v něm mnoho pokřížované zbraně, a zdálo se mu, že slyší hlas: „ty zbraně že jsou pro něho a pro bojovníky jeho.“ — Nyní poznal, že má býti bojovníkem Krista, a začal se na to připravovati; v samotě se modlil, postil a zvláště rozjímal utrpení P. Ježíše, dával almužny, chodil prostě, obsluhoval choré. Jednou v kostele sv. Damiana uslyšel hlas P. Ježíše: „Jdi, Františku, a oprav můj dům (Církev), který jak vidíš v zříceninách jest.“ On ale dal spravit kostel sv. Damiana. Potom připraviv se v jeskyni na své povolání, vrátil se posty celý umořený v oděvu chatrném do Assisi. To vida otec rozhněvav se nemilosrdně s ním zacházel, aby ho od toho odvrátil; a však František tím vic se tužil, čím vic snáseti musel. Vida otec, že s ním nic neporídí, donutil ho, aby se před biskupem dědictví otcovského odřekl. František učiniv to složil i vrchní oděv k nohoun otcovým řka pokorně: „Až posud jsem tebe svým otcem nazýval, od nynějška to jméno jedině Bohu dávati a proto i s větší svo-

bodou modliti se budu: Otče náš, jenž jsi na nebesích; u Něho je mé dědictví uloženo.“ František přijal šat se dlský z ruky pohnutého biskupa a udělal si na něm hašeným vápnem kříž. (1206.) Dvě leta na to byl v kostele při mši sv. I slyšel tu slovo Páně čisti: „Nemějte zlata, ani stříbra, ani peněz v opascích svých, ani mošny na cestě, ani dvě sukně, ani obuvi, ani hůlky. (Mat. 10.) Od té chvíle stala se úplná apoštolská chudoba milen-

kou jeho, a oděl se v šat hrubý, jež uzlovitým provazem opásal. Začal kázati pokání s takovou silou, že mnozí k němu dali, chtějí ho v chudobě následovati. Když již měl dvanáct učenníků, rozeslal je kázati. Když ale počet jejich rostl, musel jim některá pravidla předepsati, která p. Innocenc III. potvrdil. (1209.) Nejprv s ním papež nechtěl ani vyjednávat, potom si však poučen byv viděním, dal říci a potvrdil pravidla jeho,

a dal učenníkům jeho povolení, aby kdeby koli chtěli, slovo Boží zvěstovali a pokání hlásali. A tent jest začátek řehole františkánské.

3. Povděčen jsa, že papež rád jeho potvrdil, ubytoval se v Assisi blíže kostela řečeného „Porciunkula.“ V tom kostelíčku, kde se obzvláště ctíla sv. P. Maria, trávil František velmi mnoho času, zde se neustále modlil a postil, a odtud rozesýlal bratry do vůkolí, aby kázali lidu. Živil se almužnou. Benediktini, kterým ten kostel patřil, darovali ho Františkovi, aby si tam vystavěl první klášter, což sv. Františkovi působilo velikou radost. Zde v tomto středu scházeli se bratři dvakrát do roka, aby duch řeholní v nich neochabnul. R. 1219. se jich napočítalo 5000. Sv. zakladatel vymohl kostelíčku tomu též plnomocné odpustky, které až po dnes i u nás pod jménem „Porciunkule“ známy jsou. Když totiž r. 1221. v den posvícení chrámu Porciunkule řečeného František na modlitbách trval, zjevil se mu Pán řka: „Františku, žádej, co chceš pro spasení lidí?“ A on odpověděl: „Žádám plnomocných odpustků pro všechny, kteří v chrám ten vejdouce z hříchů svých se vyzpovídají.“ Jdi tedy, — řekl Pán — k náměstku mému a žádej odpustků těch. I obdržel jich skutečně od papeže Honoria III.

4. Zpřízněná jemu duchem sv. Klára z Assisi založila sesterstvo ženské, jemuž František řeholi předepsal (r. 1251.) — Konečně na pobídnutí sv. Františka povstalo i bratrstvo takových, kteří ve světě zůstali, (řád třetí, terciarii), čímž jeho duch široko daleko po světě kořeny své v myslí lidské rozložil. (r. 1221.) František zemřel ve své kapli r. 1226. Na sebe byl velice přísný. Mrskával se denně do krve, a jednou když nečistými myšlenkami byl mořen, uvrhl se do sněhu a tak dlouho se válel, až ho to pomínulo. Z pokory na kněžství vysvětití se nedal, říkáje: „že kdyby ho potkal anděl a kněz, že by nejprv šel knězi ruku políbit.“ Ohledem poslušnosti říkával: „Každý mnich má býti jako mrtvola.“ — Horoucí láska k bližnímu nutila ho, že i do Syrie šel, a tam sultánovi víru hlásal a při tom ponavrh, že k potvrzení víry do ohně skočiti chce. — Ty vánoční jesličky pocházejí též od sv. Františka. Byl to seraf v těle lidském, a proto že hřích v sobě zcela umrtvil, tudíž i podivuhodnou vládu nad přírodou potvrdil, jakou rajský Adam před hříchem nade všelikým tvorstvem vévodil. Když na usvitě v temné jeskyni na modlitbách trval, přilítali k němu ptáčekové na blízkých větvích prozpívajíce. Byl-li jimi vytrhován z modlitby žehnaje říkával: „Již odejdete,“ a ptáci odletěli dále.

5. On v prostotě milostné nazýval tvory nerozumné svými bratry a sestrami. Písně jeho patří mezi nejkrásnější výkvěty básnictví křesťanského. V utrpení Kristově zcela pohříženému zjevil se Kristus ve způsobě Serafa vtláčiv mu do těla rány své, v nichž při největších bolestech se kochal. Zcela odcizen světu, na podlaze svého milého chrámečku rozprostřený odletěl tento Seraf ze země jásaje, že se učil docela spojena býti s Pánem. (4. Října 1226.) Úcta tohoto muže Božího byla tak veliká, že hned druhý rok po

smrti jeho papež Řehoř IX. jej do počtu Svatých postavil. (1228.) 40 let potom čítal řád ten již 1800 klášterů. Svému dědictví Porciunkula, kde chrám Mariánský vystavěl, kde byla jeho cele a střed řádu, kde nejvroucnější láskou Boží blaze bolestníval, dosáhl bohatých odpustků (2. Srpna). Hrob jeho byl r. 1818. pod hlavním oltářem kostela v Assisi opět otevřen, a na to nad klenbou, ve které tělo Svatého odpočívá, mramorový pomník vystavěn. Některé relikvie vyňal sv. Otec Pius VII. a poslal je císaři našemu Františkovi I.

Chudoba.

Jeden z nejslavnějších kazatelů v křesťanské Církvi Bossuet měl chvalořeč na sv. Františka kolik set let po smrti jeho. Mezi jiným v ní pravil: To malé pacholátko Betlémské jménoval František svým mistrem; to linulo duši jeho, že ten chudý král, když na svět přišel, nenalezl oděvu jiného, který by byl důstojným býval velikosti jeho, leč oděv chudoby. Má milá chudobo — říkával — jakkoli nízký je dle mínění lidí původ tvůj, já si tebe musím vysoce vážiti od té chvíle, co můj mistr s tebou se zasnoubil. A zajisté, František měl dobře. Když si vezme král děvče z nízkého rodu za manželku, tu stane se ona královnou; lidé na to nějaký čas reptají, konečně ji ale uznají předce; onať jest pošlechtěna svým sňatkem s panovníkem; její šlechta přejde též na její rodinu, její příbuzní dostanou se k největším úřadům, a dítky její stanou se dědičmi té říše. Tak též se to má od té doby, co Syn Boží s chudobou se zasnoubil; jakkoliv by se svět proti tomu vzpouzel, onať jest pošlechtěna a vysoce povýšena sňatkem oným.

Od té doby jsou chudí důvěrníci Spasitele a první ministři říše jeho. Ježíš sám pravil v kázání horním k boháčům, jen aby je pro pýchu zastránil, ale k chudým řekl: „Blahoslaveni chudí duchem, neboť vaše je království Boží.“ — Vy boháči zdáte se mi velmi chudobnými u porovnání s Františkem; vy nemáte nikdy dost, jelikož vaše nezřízené žádosti ztrávejí ještě více. Vy potřebujete peněz pro vaše potřeby, pro vaši marnost, pro vaši nádheru, pro vaše rozkoše, abyste se ukázali před světem, pro přepych, pro tisícero zbytečných věcí. Sv. Františkovi ale nebyl šat nikdy tak chudobným, pokřm tak sprostým, aby s tím nebyl spokojen býval, ano on byl hotov i hladem umříti, kdyby v tom byla bývala vůle Otce nebeského. On běhá po všech městech, městcích a dědinách, a povznáší vysoko prapor chudoby; on začíná zcela nový způsob obchodu, obchodu nejkrásnějšího a nejvýnosnějšího, jehož pomyslití lze: „O vy, pravil, kteří si přejete onu jedinou perlu evangelickou získati, pojdte, chceme se spojití vespolek; prodejte všechny statky své, rozdejte vše chudým; pojdte se mnou, sprostění jsouce všech starostí pozemských; pojdte, chceme pokání činiti, chceme Boha svého chváliti, a Jemu sloužiti v prostotě a chudobě.“ Opravdu, ten podivu hodný Svatý byl nejzpodlejší člověkem podle moudrosti tohoto světa, naopak ten nejmoudřejší, nejopatrnější, nejpovážlivější člověk dle moudrosti Boží.

Modlitba.

O Bože, který jsi zásluhami sv. Františka Církve svou rodinou nové řehole obohatil: propůjč nám dle jeho příkladu tím, co je pozemského, pohrdati, a za to z účastenství nebeských darů se radovati skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

5. Říjen.

Sv. Placid a tovaryši r. 546.

Když se byla roznesla pověst o cnostech, jimiž se sv. Benedikt z Nursie skvěl, do dalekých krajin: stalo se, že mnozí urozeností a bohatstvím na slovo vzati rodičové římské syny své na vychovanou k němu posílali. Mezi nimi připomíná se též jeden vysoce urozený pán, jménem Tertullus, který prvorozeného synáčka Placida sv. Benediktovi vychovati dal. Placid sedmiletý byl ke všemu dobrému ochotný. Jednou šel s džbánkem pro vodu k jezeru Subiako, a padl do něho. Sv. Benedikt poslal tam sv. Maura, který pacholika téměř zázračně vytáhl. Od té doby Placidus cele Bohu se věnoval, tak že ho sv. Benedikt nejen do řehole přijal, ale i nejrůzněji miloval.

2. Toho času (528) vystavěl sv. Benedikt na hoře Kassino nový klášter, zvláště podporou Placida otce Tertulla. Sv. Benedikt vzal tam sebou miláčka svého Placida a učinil ho svědkem, jak se jednou v noci o vodu pro klášter modlil. Když jich tu Tertullus navštívil a viděl, jak se jim veselost na tvářích září, a cnosti svého syna pozoroval, tolik se z toho potěšil, že sv. Benediktovi několik statků daroval. Mnozí lidé se na to velmi potrhovali říkouce: „K čemu prý klášteru tolik statků?“ proto je sužovali a násilím jim je odníмали. Z toho se zarmoutil sv. Benedikt a uznal za dobré, nemá-li zboží klášterní, co měli v Sicilii, přijíti k ztracení, poslat tam s dvěma bratry Placida, syna štědrého dárce. Placid, ač teprv 21-letý, všechny rozmišky uspořádal.

3. Prvního dne přistáli do Kápuy, kde jich biskup German, přítel sv. Benedikta, uvítal. Po cestě mu donášeli choré, neb v Kápui slepému vrátil zrak a jiného chorého uzdravil. V Messině jich uvítal Messalinus, Tertullův správce. Byv přivítán a ctěn co divotvorce od lidu, hned vše do pořádku uvedl. Jedenkrát prohlížeje statky blíž Messiny přišel na jedno místo, které se mu zdálo býti velmi příležitostné ku založení kláštera. I hned se dal do práce a za čtyry léta tam stál kostel a klášter sv. Jana křtitele. Sv. Benedikt ustanovil jej za prvního opata. Mnoho řeholníků sem vstupovalo do kláštera, a než se nadál, čítal jich Placid asi třicet. I řídil jich jako otec, vážně a laskavě. Moudrost a opatrnost jevila se ve všem, co mluvil a činil,

a proto byl ode všech ctěn a milován, milostně květná kázeň a bázeň Boží v novém klášteře. Vše, co Benediktini měli konati, tím ochotněji se zde stávalo, že Placidus čemu učil, sám co nejsvědomitěji zachovával.

4. Byl sv. Placidus dokonalý řeholník. Denně kolik hodin se modlil, zvláště v noci, spával obyčejně jen sedě. Nosil neustále roucho žíněné, nepil nikdy vína, a po čtyřcetidenní půst požíval jen třikrát za týden trochu chleba a vody. V řeči byl velmi skoupý, v jeho přítomnosti nesměl nikdo na cti utrhati, ke každému byl přívětivý. Nikdy se nerozhněval, k nuzným byl ochotným, a ani chvíli nezahálel. Pod tak výborným představeným dařila se výborně klášterní kázeň, a pověst o klášteře Messinském donesla se i do Říma. To uslyševše bratři Placidovi Eutylius, Viktorianus a sestra Flavia uzavřeli, že milého bratra navštíví, jehož od útlého dětinství nebyli viděli. I vstoupili bez odkladu na loď do Sicilie plavoucí, a šťastně se dostali do Messiny.

5. I spojil jich Bůh, aby došli koruny mučnické. Stalo se totiž, že mezi tím, co ti bratři se u sebe zdržovali, jedenkrát nočního času nenadále přepadli klášter loupežníci mořští (bez pochyby Maurové z břehů afrických), vyloupili ho, a všechny obyvatelky až na Gordiana, který jim ušel, zajali a k vůdci svému odvedli. Ten jim urputně domlouval, aby se odřekli víry kř. Vida však, že je domlouvání marné, dal je všechny ukrutně umučiti. Nejvíce vystáli Placid a Flavia,

onen, že jim myslí dodával; tato, že hovadské jeho žádosti statečně odpírala. Nemoha tedy vůdce loupežníků nad mučnickými Božími zvítěziti, kázal je mečem odpravit. Zvláštního povšimnutí je hodno umučení sv. Flavie. Dala jí Mammucha, vůdce, obnažiti a tak mrskati. Potom ji odevzdal, aby ji násilí učinili. Hovadský tento rozkaz čistou pannu nejvíce zabořil. I volala o pomoc k Bohu, a on ji vyslyšel, tak že násilníci zůstali ochromeni, nemohouce sebou ani hýbati. Potom byla Flavia s ostatními mečem odpravena. Gordianus, který lotrům ušel, pochoval těla sv. mučnicků. (r. 546.)

Sv. Placid se vyobrazuje v černém roucho řeholním, v pravé ruce meč, levou poukazuje na vytržený jazyk svůj. Nebo proto že u prostřed muk Boha chválil, ukrutník mu jazyk vytrhnouti dal. Lodníci na moři vyzývají ho co patrona svého.

O pomluvě.

Sv. Benedikt se zarmoutil, že jeho klášter mnozí ze zvěstí pomlouvali. Jest pak trojí druh pomlouvačů:

1. Kdo zlé nepravdivé věci vymýšlejí a do běhu pouštějí. Jsou lidé, kteří pro dobré vlastnosti bližního nemají žádných očí, žádného vtipu, aby jich vyskoumali, žádného jazyka, aby jich zvěstovali: naproti tomu tisícero očí a jazykův mají ku vyšpehování a ku zveličování těch nejmenších křehkostí a slabostí. Nenalezají-li pak ani těchto, tehdy si jich sami vymýšlejí. Lež vymyslí, křivdu a útržku někomu učiniti, vlastní hřích jiným přilepovati, to nepotřebuje mnoho hlavy lámání, to je snadnější práce nežli pravdu hledati, neb zaslouženou čest prokázati. Tak pomlouvala nešlechtná Putifárova manželka nevinného Josefa, že jí násilí činiti chtěl; tak onino dva nestydatí starcové pomlouvali čistotnou Zuzannu; tak pomlouval ošemetný Achitofel Davida před Absalonem, že mu o život hrá. Toto pomlouvání běře na sebe rozličné způsoby, ale vždy je ohavné a ošemetné. Někdy se pomlouvač ukazuje jako milovník pravdy s nestydatým čelem; jindy jako uražený s křiklavým jazykem; jinde staví se jako spravedlivý soudce nebo žalobník. Některý naschvál hrubou lež a nepravdu mluví a roznáší z pouhé navyklosti; bytby i sám do hanby a pokuty přišel, nebdá na to, ale raduje se, jen když někoho pomluví, jen když těm, které nenávidí, uškoditi, když čest a nevinnost jiných žihadlem svého jazyka uškdnouti může. A tento jest nejohavnější způsob pomluvy.

2. Do počtu pomlouvačů náleží ale i tací lidé, kteří takové pomluvy rozšířují a roznášíjí. Jsou utrhači, které tak jazyk svědí, že cokoli slyšeli, jakoukoli lež, bajku, klevetu, nejistotu, pokoje nemají, dokud to zase desíti i dvacíti jiným nepověděli; po ulicích se potloukajíce buď sbírají neb roznášíjí klevety a novinky; oni se těch, s nimiž se potkají, ptají s podivením a s vyvalenýma očima: zda-li to a to ještě neslyšeli? — anebo každou klevetu, jako veliké tajemství svým známým do ucha pošeptávají: „Slyšel jsem to, nevím sice, je-li to pravda, ale jak jsem koupil, tak prodám.“ — Tito jsou jako sluhové těch prvých. Pomlůvači vymýšlejí, tito vymyšlené roznášíjí, a někdy k tomu ještě i ze svého přidávají, věc zveličují, pomlouvám všelijakými posuňky váhy a důrazu dodávajíc vešken svět povykem naplňují. Běda člověku, který se dostane do úst jejich! Ani jedné cnosti a zásluhy na něm celé nenechají, všecko na něm poslintají, roznesou ho po celém městě, okolí, kraji — nebo pomlouvání a utrhaní jest jejich chléb vezdejší, a jakoby denní řemeslo! — Kamkoli se octnou, je pomluva jejich tovaryška. Přijdou-li do společnosti: pomluva je jejich zábavou; jdou-li po cestě: plné uši toho nakleветějí svým spolucestujícím; jdou-li na trh, pomluva a klevety jsou zboží, které tam darmo prodávají.

3. Do počtu pomlouvačů náležejí i poslouchači, kteří je rádi poslouchají, útržky rádi mají, třeba by jich dále nerozšířovali, jich neporážejí, byť by i věděli, že to není pravda. Člověk hřeší nejen činěním zlého, ale i opouštěním dobrého; když mlčí tam, kde by mluvit, pravdu a nevinnost zastávat měl. Kdyby nebylo skrývačů, nebylo by zlodějů: kdyby nebylo poslouchačů, nebylo by pomlouvačů. Tací lidé touží po novinkách, ucho jejich žízni po řečech, aby životu nějakou proměnu dáti mohli. Proto každý tlučhuba je u nich vítán, v jejich domě nalezne pohostinství, jen když hodně mnoho umí povídati. I makavé lži a pomluvy poslouchají rádi, smějí se tomu, nevinně uraženého nezastávají, a právě proto pomlouvačům ještě více smělosti dodávají. Počítá-li Pán ty lidi do počtu hříšníků, kteří oka svého nevytlupují, ač jich pohoršuje, a ruky své neodtinají, ač jich k zlému pokouší: slušně i my ty do počtu pomlouvačů počítati můžeme, kteří pomluvy poslouchají, neboť jsou účastníci hříchu. A tací hubaři už za času sv. Placida nepřáli jmění klášterům, jakoby řeholníci jen v duchem žiti mohli.

Modlitba.

O Bože! který nám přeješ slavit památku sv. Placida a soudruhů jeho: popřej nám, abychom se v nebi z jejich společnosti radovati směli. Skrze Krista Ježíše Pána našeho. Amen.

6. Říjen.

Sv. Bruno, zakladatel řádu Karthuziánského, r. 1102.

Jeden z nejtužších řádů duchovních jest bez odporu řád Karthuziánský; zakladatel toho řádu jest sv. Bruno, který se narodil r. 1035. v Rýně Kolíně z rodičů urozených, bohabojných. Již co dítě projevoval cosi neobyčejného, nehrával jak děti, ale byl nad věk usedlý. Rodiče ho vychovávali bedlivě a posílali ho do škol Kolínských, tenkrátě dobře pověstných. A Bruno tak prospíval, že mu Hanno arcibiskup propůjčil kanovníctví u kostela svého. K dokončení studií vydal se do Řemeže a nade všechny tam vynikl. Arcibiskup tamější dosadil ho za ředitele škol, a nemýlil se, neboť vedl mlad nejen k vědám, ale jimi i k Bohu. Proto pokládán Bruno za oslavu Německa a Francouzská.

2. Po smrti Gervasia stal se biskupem v Řemeži Manasses, který byl světákem, a proto byl brzo s úřadu svého složen. Myslelo se vůbec, že bude nyní arcibiskupem milovaný Bruno; ten však nechtěl, nýbrž znaje nebezpečí světa uzavřel, světa se odřici. Vida též, že kázeň církevní více klesá, a neresti se množejí i u duchovních, odřekl se všech úřadů, i všeho statku, a pojav ještě šest mužův stejně smýšlejících, vydal se k biskupovi Grenobl-skému, sv. Hugovi, prose, aby jim nějakou poušť ve své diecési vykázal, kdeby vzdálení světa jedině Bohu sloužiti mohli. Sv. biskup, jenž předešlé noci o nich vidění měl (viděl na poušti Karthusa chrám a sedm hvězd kolem něho) slíbil jim všeliké přispění, netajil však, že poušť, kterou jim vykáže, je děsná. A však to právě naše sluhý Boží těšilo, a za několik dní jich tam biskup dovedl a okolní krajinu jim daroval.

3. Bruno hned stavěl kostelík a chýže, jednu ne-daleko druhé, pozděj dostal každý poustevník jednu; do kostela se scházeli k nešporám a na jitřní. Jen v neděli jídali pospolu; nemluvíli druh s druhem, leč znamením, tak že tu panovalo ticho a mlčení. Po modlitbě každý šel po své práci; nejvíc opisovali knihy. Postili se též téměř neustále; po tři dny v témdnu měli jen chléb a vodu, po dvě vejce a sýr, po dvou vařených byliny a to jen jedenkrát za den, vyjímaje svátky; masa nepožívali ani v nemoci; oděv byl sprostý a hrubý. Bruno vynikal příkladem i učeností. Sv. Hugo sám nejednou sem přicházel, aby se tu na duši zotavil, též ho to těšilo, že řada řeholníků roste. Život Karthuziánů jako hlas hromu budil k pokání. Šest let tu meškal sv. Bruno, an ho papež Urban II., druhdy jeho

žák, povolal do Říma, aby moudré rady jeho použil. Oběť tu přinesl Bruno z poslušnosti. Potěšiv bratry zarmoucené, odešel do Říma, vzav sebou některé; papež mu dal byt ve svém paláci, aby ho vždy na blízku měl. Tovaryšům jeho však zatoužilo srdce po tiché poušti, a však Bruno nemohl s nimi odejíti, nýbrž musel jich samotné propustiti. A však brzo sám pocítil, že je mnich ve světě jako ryba krom vody.

4. Konečně zastýsklo se též sv. Brunovi v Římě, a nemohl tam život snést. I prosil sv. Otce, aby jej propustil; ale sv. Otec zdržoval ho, podáváje mu kardinálovství a arcibiskupství Regium; ale sv. Bruno řekl, že si netroufá ani za svou duši odpovídati. Odřeknuv se rozhodně všech nabízených důstojenství, znova o propuštění žádal. Vida tedy upřímný zármutek svatého, žádal sv. Otec, aby si vyhledal nějakou poušť v Kalabrii. I opustil Bruno r. 1090. Řím a založil novou osadu Karthusiánů v biskupství Skvilakském. Odsud psal několikrát svému do Karthause, těše a napomínaje k bedlivosti. I stalo se tak, že Karthusiány oživoval jeden duch. Sv. Bruno myslel, že světu neznám dokončí běh života; a však lesk cností jeho musel přijíti na svícen světa.

5. Jednou přišel na lovu do té krajiny Roger, hrabě Kalabrie, a spatřiv sv. Brunona, dal se s ním do řeči. A hovor ten zalíbil se tak hraběti zbožnému, že Brunona štědře podaroval; chudý však řeholník, ani toho nejmenšího přijmouti nechtěl. A když Roger na přímluvu sv. Bruna velikého vítězství dosáhl nad nepřitelem, podával mu statky veliké, a když opět ničeho vzít nechtěl, jen přes moc mu jakous pustou krajinu vnutil, kde pak klášter Torre řečený povstal. Konečně přišel čas, kde sv. Bruno měl vzít korunu za své práce a za své cnosti. Tu ho navštívil Bůh r. 1101. ještě nemocí, aby všestranně zkušena a ode všeho trusu pozemského očištěn do říše nebeské vejíti mohl. Znamenaje, že se poslední hodina blíží, svolal bratry, složil všeobecnou zpověď z celého života svého; potom se modlil Věřím v Boha a usnul v Pánu 4. Října 1101. pokojně a tiché, a pochován jest v klášteře Torre, který byl založil.

Sv. Bruno vyobrazuje se v bílém rouše řehole své.

Věčnost a ustavičné mlčení.

„Léta věčná na mysli jsem měl“ — mohl říci sv. Bruno, když se na poušť odebral. Věčnost byla hlavním předmětem, o kterém sv. Bruno ve dne v noci mlčky rozjímal. Věčnost je jako mlčení, nevyzpytatelná, ale jistá — a ta věčnost bude pro člověka buď šťastná, nebo nešťastná.

Proto sv. Bruno učinil pravidlem rádu svého, aby mlčeli, a nic mezi sebou nemluvili; leč znamenání. My ho v tom máme následovati tak, abychom aspoň příliš mnoho nemluvili; neřku, abychom nemluvili řeči pomlouvачné, nečisté, živé, rouhavé, opovážlivé a buřičské. Kdo je křesťan, nechce mít řeči zbytečných, proto že se mu to do duše protiví nepotřebné věci mluvíti; a kdo není dokonalým křesťanem, ten nemá nic nepotřebného mluvíti, proto že ho to mluvení činí ještě více roztržitým, chladným a nečistým. Nemohu si to pomysliti, aby duše opravdu křesťanská mnoho žvástala; a když slyším osobu nábožnou

mnoho mluvíti, tu hned mi přichází to podezření, že ta její pobožnost není ryzé zlato. Komu na tom opravdu záleženo, aby byl dokonalým, ten nemluví mnoho zbytečných věcí. Kdo mnoho žvástá, ten se i roztržitě modlí, protože mu to pořád tane na mysli, co žvástal. Vůbec odvykej sobě společnosti, kde se mnoho mluví bez Boha; hled jen málo mluvíti; nauč se mluvíti prostě, krátce a určitě; u vzdělaného člověka je každé slovo na svém místě, on nerekne nic zbytečného; kdo mluví mnoho, z toho mluví buď víno, nebo žvástavost, nebo chlubitost, nebo marnivost, či jiná naruživost; a potom ho to mrzí, že tolik povídal. Lidé číhají na to, co mluvíme, jako kočka na myš; a jak to z úst vypustíme, potom se to nedá nazpět odvolati. Proto si pamatuj: je-li mluvíti stříbro, je mlčení zlato! Navykni sobě, jeden den k. p. v pátek nemluvíti nic, leč co je nevyhnutelné potřebné; neboť považ, co dí Spasitel: „že člověk bude počet skládati z každého slova zbytečného.“ Jaký to rozdíl na světě: Kartusian nemluví nic, a pomlouvачi pořád klepou jazykem, jako by měli v tváři mlynici: ale za to je chování Kartusiánů křesťanské a chování pomlouvачů pohanské. Ty se drž toho, co je mezi oběma ve prostředku: „Buď opatrný v mluvení!“

Modlitba.

Prosíme, Pane! budiž nám přímluvou sv. vyznavače Tvého Brunona pomoci: abychom my, jenž jsme Tvou velebnost těžkými vinami urazili, pro jeho zásluhy a prosby odpuštění našich provinění dosáhli, skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

7. Říjen.

Sv. Thais, poustevnice.

Rodiče sv. Thais žili u prostřed IV. století v Egyptě. Její otec, muž bohabojný, umřel bohužel! příliš záhy a právě v té době, kde Thais vzrůstala a se vyvíjela v kvetoucí pannu. Její matka k tomu ráda chodila po zábavách, a místo co by měla dceru střežiti před každým nebezpečím svodu, sama ji na veřejná místa zábav vodila, kde krásná děva mlsné pohledy lehkovážných mladíků na sebe táhla. Jsouc ještě nezkušená měla to ráda, že ji lichotili do očí, stala se pysnou, a „pýcha

předchází pád“ praví přísloví; nedlouho to trvalo, a stud, ochránce nevin, byl ten tam! Onat padla do tenat a osidel svůdce, oddala se líanebné rozkoši, a když jí zemřela matka, stala se z ní veřejná nevěstka. Onat se brzo naučila všem uměním svůdnictví, a uměla svou krásou a lichotivými spůsoby nejbohatší a nejváženější jinochy do sítí svých vlákat, kteří s ní veliké sumy peněz promrhali a z řevnivosti své soky zabíjeli. Nesmírných neštěstí naplodila tato zkažená hříšná ženská mezi mládeží, a pověst o tom dostala se už k nábožným uším ss. poustevníků na poušti Thebais.

2. Když došla pověst o té záhubě, kterou bóhapustá svůdnice ve městě tropí, sv. poustevníka Pafnucia, tu pojal hluboký bol Svatého skrze tak veliké pohoršení. I prosil vroucně Boha o pomoc, a tu mu přišlo na mysl, aby sám do města šel a tomu řádění té nevěstky konec učinil. Proto svůj obyčejný oděv odloživ převlékl se, aby ho nikdo nepoznal; a tak se s P. Bohem vydal na cestu do města. Když přišel do domu té smilnice, žádal s ní mluvit. I zaveden byl do její sednice. Thais domnívající se, že má před sebou starého smilníka, nabízela mu, aby se posadil. Pafnucius ale pravil, že si přeje s ní býti zcela samotěn v pokoji zcela odlehlem, aby od žádného nemohli viděti býti. Na to ale odvětila potupně nestoudná smilnice: „Ovšem mám ještě jeden tajný pokoj, kde nás žádné oko lidské viděti nemůže, a však i v tomto pokoji nás nikdo z lidí nevidí, před očima pak Božíma nikde se nemůžeme skrýti.“ „Jak?“ řekl zcela podiven Pafnucius, „ty víš, že je Bůh?“ — „Ovšem to vím.“ řekla Thais, „a vím též, že je nebe pro dobré, a peklo pro zlé lidi.“ „A jak pak tedy,“ odvece Pafnucius, „můžeš v tyto veliké pravdy věřiti, a přec hřešiti před tváří jeho, před Ním, jenž tebe jednou bude souditi?“ Tato slova, hlubokou sv. vážností pronesená uhodila jako blesk do srdce hříšnice; i poznala, že ten, který k ní tak mluví, jest sluha Boží, a že přišel, aby ji ze záhuby vyrval. Znenadále se jí otevřely oči, ona viděla, jak mnohé a veliké jsou hříchy její, a proniknuta strachem, lítostí a ošklivostí vrhla se k nohám Svatého volající: „Vím též, že je pokání, a chci je na sebe vzíti. Tvou přimluvou doufám dosíci milosrdí Božího. Ulož mi, co chceš, jen mi popřej hodiny, ve kterých bych mohla do pořádku uvesti zemské záležitosti své, potom půjdu, kam chceš, a činiti, co chceš. Pafnucius ji popřál této lhůty, a pověděl jí, kde ho zase může najíti, vrátil se zase do cele své.

3. Nyní sebrala Thais všecko své nářadí, své drahokamy a všecko, co jako mzdu za hřích byla získala, a dala to svěsti na veřejné náměstí. Tu pozvala potom všechny, kteří s ní hřešovali, aby ji následovali v kajicnosti, a zapálila to všecko na hromadu složené před očima jejich. Ona tím chtěla dané pohoršení napraviti a ukázati, kterak opravdu se odříká hříchu a mzdy jeho. Když všecko až v popel shořelo, odebrala se ven na poušť k Pafnuciovi, který ji zavedl do jednoho panenského kláštera, a tam do cele uzavřel poručiv, aby dvěře, které olověnou pečetí uzavřel, bez jeho povolení neotvírala více. Chléb a vodu jí měli

tam podávati jednou za den malým okínkem. Kajicnice se podrobila ráda tomu nařízení Svatého, který jí to zvláště na srdce vložil, kterak má neustále svých hříchů oplakávati a Boha o smilování vyzývati.

4. Než-li se s ní rozloučil, ptala se ho, co a jak k Bohu modliti se má? Na to jí Svatý odpověděl: „Nejsi hodna, abys vyslovila svaté jméno Boží, proto že tvé rty jsou pokáleny neřestmi; také nejsi hodna, rozprostíratí ruce své k nebi, protože jsou plné nečistoty. Proto spokoj se tím, že rozprostřená na zem a k východu slunci obrácená pořád máš říkati tato slova: „Ty, jenž jsi mne stvořil, smiluj se náde mnou!“ Tuto modlitbu tedy říkala Thais bez přestání, a při tom plakala a vzlíkala. Pořád víc poznávala, jak hauebné vedla prvé živobyti, a pořád větší byla její pokora, vždy hlubší lítost její. A však jakkoli byla dojata strachem a ošklivostí nad hříchy svými: nicméně neopouštěla ji důvěra v milosrdenství Boží, a doufala, že Bůh i největšího hříšníka na milost přijme, jak mile se s lítostným srdcem zase k Němu navrátí.

5. Po třech letech odebral se Pafnucius, který se bedlivě na chování kajicnice vyptával, a o její věrnosti a setrvalosti byl slyšel, k sv. Antonínovi Velikému, který tenkrát na poušti žil, aby se s ním poradil, zda-li Thais ještě dost se nekála, by mohla dosíci odpuštění a směla připuštěna býti k večeři Páně? Sv. arciolec svolal bratry a vybidnul jich, aby se celou noc následující modlili, zda-li by se snad Bohu nelíbilo, některému z nich zjeviti vůli svou. To se tedy i stalo, a nejstarší ze žáků sv. Antonína, jménem Pavěl, kterého pro jeho dětinnou mysl jmenovali vůbec „sprostáčkem, měl na to vidění, ve kterém mu byl ukázán v nebi krásný trůn, který je určen pro kající Thais. Sv. Pafnucius nyní běžel pln radosti do toho panenského kláštera, kde Thais meškala, rozlámal pečet tam položenou posud nedotknutou a oznámil jí, že čas jejího pokání je ukončen. Obdržela nyní dle vroucí touhy odpuštění hříchů a přijavši nejsv. Tělo Páně vyžádala si za milost, aby ji nechali v její celi, proto že není hodna, octnouti se ve společnosti cudných paňen. A však sv. poustevník povelil, že mezi ně musela; ona pak žila jen čtrnáct dní, a sladce usnula v Pánu. Na západě připadá její památka v dny rozličné.

Vyobrazuje se co důstojná matrona, jak v celi své kajicně klečí.

Matka křesťanka a nekřesťanka.

Matka kajicnice Thais položila, ani o tom nevědouc, základ k prostopášímu živobyti dcery své. Byla to totiž matka nekřesťanská, oddaná marnosti a rozkošem. Ona sice měla svou jedinou dcerušku velice ráda, ale tato láska nebyla nic jiného, než nesvatá láska opičí. Ona ji nikdy nepamenovala, dítě dělalo, co chtělo. Ona se nepamenovala na to, že to dítě je drahý poklad jí svěřený od P. Boha. Ona sice nechtěla zrovna, aby její dcera vedla život rozpustilý, a byla by se jistě do smrti utrápila, kdyby byla napřed věděla, po jakých cestách dceruška její bude kráčet. Ale ona nic proti tomu nedělala, aby jí před takovou záhubou ochránila, a vodila ji neprozřetelně a lehkomyšlně tam, kde ten jed hříchu musela do sebe vsáti. Ona se zcela zahlídlá do

rozkvétající krásy dcery své; ono se jí to líbilo, že se dceruška její tak krásně šatila, a když se jí všude ve společnostech obdivovali, jak je krásná, a jak jí všechno krásně sluší! Ale na to nezapoměla, že právě tato krásá, toto strojení, to bažení po zalíbení její dceři bude k záhubě. Ona vypěstovala v srdci dcery své ještěra pýchy, a tento výplod pekla uštknul ji smrtelně. O jaké neštěstí může způsobiti matka nekřesťanská, jak mnoho děvčat mají připisovat ztrátu své nevinnosti a spasení své lehkomyšlné, bohaprázdne matce! — Naopak jak mnoho dobrého může způsobiti matka křesťanská! Onaf je největším štěstím dítek svých. Ona hledí již dítě posvěcovati, než-li přišlo na svět. Ona se za ně modlí, Bohu je obětuje, odporoučí je bl. Panně a prosí, by došlo křtu sv. — V tom čase, co je pod srdcem nosí, sama chová se nábožně, tiše a cudně, vědouc, že dítě již v životě matky natchne dobrým neb zlým vplyvem matky své, a potom ho sebou na svět přináší. Novozrozené dítě obětuje pak matka Otci nebeskému, který je stvořil, jehož majtkem jest. Když je pokřtěno, zpomene si matka křesťanská, že to dítě je chrám Duchu sv., dítě Boží, vykoupené drahou krví Syna Božího. Ona tehdy vede dítě záhy, aby znalo toho Otce nebeského, učí je dělat kříž, učí je modlit, modlivá se s dítětem ráno a večir. Matka křesťanská především k tomu prohlédá, aby srdce dítěte jejího zůstalo čisté a odstraní od něho všechno, čím by se mohlo pokaziti. Ona s dítětem ráda mluví o P. Bohu, o P. Ježíši, o P. Marii, o andělu strážném; ona mu často říkává, že P. Bůh všechno vidí, a kterak Bůh nenávidí každý hřích. Ona mu netrpí žádného nemravu, žádné zloby, žádné svěhlavosti, žádné neposlušnosti. Ona neudělá a nedá dítěti všechno, co chce, byf i křičelo a cupalo; ona je nepřecpává jídlem a pitím a pamlsky; ona je nenechá na ulici mezi uličníky. Ona nad ním bdí ve dne v noci jako strážný anděl. Netrpí, aby bylo marné, aby se strojilo, a netroufá si je tam vésti, kde by nic dobrého nevidělo a neslyšelo. Ona je nepouští k muzikám a zdržuje od každé podezřelé známosti. Ona napomíná, varuje, trestá — a co je nejhlavnější — předchází mu příkladem. A taková matka zajisté dočká se radosti na dítěti svém, z jejich dcer žádná se nezvrhne jako nešťastná Thais, a jest-li, není tím vinna matka.

Modlitba.

O Bože! dej všem matkám poznati, jak vznešené, svaté jejich je povolání, a dej jim tu milost, aby dítky své vychovávaly k Tvé cti a chvále a dle sv. vůle Tvé. Sv. P. Maria! pros u Boha, aby dal Církvi své nábožné křesťanské matky. Amen.

8. Říjen.

Sv. Brigitta, vdova r. 1373.

Sv. Brigitta narodila se r. 1302. z krve králů švédských. Oba manželé byli nábožní katolíci. Sigrida matka umřela brzo po porodu, a Brigitta byla dána k vychování jedné nábožné tetě. Do třetího roku nemluvila; tu ale otevřela se náhle ústa její a tu mluvila jen o věcech nebeských. Čím víc se vyvíjela, tím víc rostla její vážná mysl a zbožnost. Bylo jí as deset let, když slyšela kázat o umučení Páně, což jí hluboce došlo. Tu noc na to zjevil se jí Kristus P. na kříži, an ze všech ran krvácel. Rozbolestněná panna tázala se: „O Pane! kdo pak Ti to udělal?“ — A Pán od-

pověděl: „Ti to dělají, kteří mnou pohrdají a k milosti mé jsou zatvrzeli!“ To vidění utkvělo na vždy v paměti malé Brigitty a stalo se příčinou, že měla neobyčejnou nábožnost k umučení Páně.

2. Po tom měla i jiná vidění, zvlášt při modlení, nebo nejráděj se modlivala, a někdy i v noci kolik hodin klečíc. Jakkoli mladická mrtvila tuze tělo své. Ráda by byla zůstala pannou, ale k rozkazu otce svého prodala se as šestnáctiletá za knížete Nerického, jenž údem říšské rady byl. Brigitta svou láskou přivedla ho k tomu, že se odřekl nejen karbanu, parády v šatech a j., nýbrž i opravdu nábožným se stal. Byli to manželé svorní a vzorní; k Bohu i své čeledíny a svěřené vedli; dali se též do III. řádu sv. Františka, kajíce se celým životem svým. P. Bůh jim svěřil čtyry syny a čtyry dcery. Synové umřeli: z dcer byly dvě u dvora vdané, třetí se stala řeholnicí, a čtvrtá Svatou

(Kateřina, 22. Března). Že byly dítky tak vzorné, to děkovaly své sv. matce, nebo s mlékem jejím ssály v sebe bázeň Boží.

3. Sv. manželé starali se též o blaho chudých a chorých. Založili špitál, a sv. Brigitta tam denně sama sloužila, jako kterákoli děvečka. Myla a libala jim nohy, těšila opuštěné a zarmoucené; též choť její vzdav se úřadu v tichém úkrytu s choťi svou bohabojnosti pilen byl. Jednou putovala sv. Brigitta s manželem i s dítkami do Španěl k sv. Jakubu (S. Jago di Compostella) chtěje si tam vyprosit té milosti, by napotom bez poškrvny život vedli. Na zpáteční cestě roznemohl se manžel Ulfo tak nebezpečně, že ho biskup v Arrasu zaopatřiti musel. Když okřál, zvěstoval své choťi, že se chce státi cisterciákem. Navrátiv se z pouti, vstoupil Ulfo do kláštera v Alvasteru a brzo tam zemřel. Brigitta žila po smrti jeho ještě třicet let. Nejprv

rozdala statky dětem svým, pak se oděla v roucho hrubé a neustále se cvičila ve skutcích milosrdných a kajících; kolena její byla klečením jako korou potažená. Denně hostila dvanáct chudých, a při stole jim posluhovala; ve špitále nemocným sloužila a rány zavazovala; denně se zpovídala, v neděli a ve svátek chodila ke stolu Páně, povždy též slyšela slovo Boží. Jako socha mramorová lehávala před nejsvětější Svátostí; jako prorokyně psávala biskupům, knížatům a papeži, a při tom zůstávala pokornou!

4. Bůh udělil Brigittě mnohých milostí, zvláště milost Zjevení (revelationes). Sv. Brigitta založila též klášter ve Vasteině pro šedesát jeptišek, a předepsala jim zvláštní pravidla; zvláště měly rozjímati umučení Páně. Pravidla ta přijali napotom také i mnozí mniši a tak povstal zákon sv. Brigitty, který r. 1370. papež Urban V. pod názvem „zákon Spasitele“ potvrdil. Sv. Brigitta dala se sama na dvě leta do té řehole. Potom vykonala pouť do Říma s dítkami, a denně, ať bylo jakékoli počasí, několik kostelů a špitálů pěšky navštěvovala. Založila tam zvláštní hostinec (hospic) pro švédské poutníky. Z lásky k P. Ježíši uzavřela, že též poputuje do země sv., aby se tam modlila a plakala, kde Vykupitel náš chodil, učil a trpěl. Na cestě v Neapoli umřel jí syn Karel. Odtud plouli plni touhy k zemi žádostí svých. Co sv. Brigitta cítila v Jerusalemě a na těch ss. místech, nedá se doličiti.

5. Když se vrátili do Říma, upadla sv. Brigitta v horečku, ku které se i jiné nemoci přidaly. Celý rok trval trapný tento stav. Pět dní před smrtí zjevil jí Bůh den jejího úmrtí. Napomenula všechny přítomné, složila zpověď z celého živobytí a přijala ss. svátosti. Na to si dala v pokoji mši sv. sloužiti a při slovech: „V ruce Tvé, o Pane! poručím duši svou“ tiše usnula v Pánu 23. Července r. 1373. majíc 71 let. Při jejím pohřbu stalo se mnoho zázraků. Rok na to 1374. přinesli tělo její do kláštera Vastein do Švéd, kde též mnoho se stalo zázraků. Papež Bonifác IX. prohlásil jí r. 1391. za Svatou, které prohlášení stalo se slavně na sněmu v Kostnici (r. 1415). Ze spisů sv. Brigitty jsou světoznámá její „Zjevení“, která jsou od Cirkve sv. ztvrzená. Její svátek byl přeložen na 8. Října.

Vyobrazuje se sv. Brigitta v černém rouchu řeholním, kolem hlavy její zář plamenná, což znamená zjevení.

Zjevení o soudě Božím.

Soud jedné duše, která byla zavržena.

Bůh řekl: Tato duše není má. Ona měla s ránou srdce a boku mého tak málo soucitu, jako by byla viděla proklaný štít nepřitele svého. O rány rukou mých dbala zrovna tak, jako když rozbije se krásná nádoba, a rány nohou mých byly jí tak lhostejny, jako když někdo rozkrojí jablko. Na to řekl Pán k té duši samé: Ty jsi se tázala tak často v živobytí svém: Proč já Spasitel tvůj jsem umřel? Nyní já se tebe táži: proč tys, ubohá duše! umřela? Ona odpověděla: Proto že jsem Tebe nemilovala. — Pán řekl: Tys mi byla jak matce dítě, které jí před porodem zemřelo, ona za ně ty samé bolesti cítí, jako za to, které porodila živé. Já jsem tebe rovně tak hořce vykoupil, jak kterého koli ze Svátých mých; ale tys na to nedbala. Jako ale dítě mrtvo narozené

nessaje sladkého mléka z prsu mateřského, na jejím srdci se neohřívá: tož tak i ty nebudeš bráti podíl v nevyslovných radostech Svátých, protože tvé radosti ti byly milejší. Nikdy neucítíš lásky a dobroty mé, proto že jsi byla pro dobro studená jako led. Jdi tehdy na to místo, kde věčně ve smrti živa budeš, proto že jsi nechtěla žiti v životě a světle mém.

Ten, co tak byl odsouzen, byl vážený pán, který se málo o Boha staral a v rouháních bez ss. Svátostí umřel. K němu pravil Soudce: „Tys mluvil, cos chtěl, a činil, cos mohl; proto musíš nyní na soudě mlčet a poslouchati. Aby to moji vyvolení slyšeli, pověz, zda-lis neslyšel slova: „Nechci smrt hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl?“ Proč jsi se tehdy neobrátil ke mně, když jsi ještě mohl? — Duše odpověděla: „Já jsem to slyšela, ale v to nevěřila.“ Opět pravil soudce: „Zda-li jsi neslyšela, že jsem věčný, spravedlivý Bůh, hrozný soudce?“ Duše odpověděla: Já jsem to slyšela, ale milovala jsem sebe přes příliš, a proto jsem zavřela uši své, abych ničeho neslyšela o soudě, a zatvrdila srdce své, abych na to ani nemyslela. Zavržená na soudě počala duše ta naríkati a křičela: Běda, běda, jaká to odplata! kde bude konec můj? Tu zavzněl hlas: „Jako Stvořitel všech věcí nemá konce, tak i pro tebe nebude žádného konce.“

O jiné duši žaloval anděl strážný: Měla do sebe troji zlo; pokládala slovo Tvé za nepravdu, Tvůj soud za bájku, Tvé milosrdenství za bezcenné. Tato duše žila v manželství, aniž je zrušila; ale ona zachovávala věrnost manželskou, nikoli pro Boha, nýbrž ze smyslné lásky k manželce. Ona chodila s ostatními do kostela, aby nepřišla do zlé pověsti, a aby dosáhla statků pozemských. Pane! Tys jí dal odměnu již na zemi, krásné děti, zdraví, bohatství a chránil jsi ji před neštěstím, jehož se obávala, tak že obdržela odplatu stonásobnou. Já ji nyní opouštím, jelikož je prázdná všeho dobra.

Duše odpověděla: „Já chci raděj přijíti do muk pekelných nežli do radostí nebeských, abys Ty, o Bože! neměl radosti na mně; neboť Tebe nenávidím, tak že chci raděj trpěti, než Tobě k radosti býti.“ Na to řekl ďábel k soudci: „Takovou vůli mám já též.“ Na to řekl soudce: „Tvá vůle je soudcem tvým, a dle výroku jeho má se tobě dít.“ — —

Na to se obrátil Pán ke mně, řka:

Hle, dcero! to všechno stalo se přede mnou v okamžení. Že ty pak věci duchovní poznati můžeš jedině v obraze: tehdy to ukazují tobě, aby člověk poznal, jak jsem přísný k zlým a laskav k dobrým.

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi sv. Brigittě skrze Syna svého jednorozeného nebeská tajemství zjevití ráčil: na její přimluvu popřej nám sluhům Tvým, abychom, až se jednou zjeví co soudce ve slávě své věčné, v ní s plesáním podíl bráti udůstojnění byli. Skrze tétož Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

9. Říjen.

Blah. Gunthér, opat český r. 1045.

Bl. Gunthér (Vintýř) pocházel prý z rodu knížecího (Hessen), byl bohat a pro udatnost vojenskou pověstný. Český Oldřich byl mu velice nakloněn, tak že synu jeho Břetislavovi kmotrem byl. Bohatství a pych zavedly Gunthéra na bezcesti; a když se těch rozkoší pozem-

ských nasýtil, zošklivil se mu svět, a on počal toužiti po ztraceném ráji srdce. Za tím úmyslem odešel k opatu Hirsfeldskému, sv. Gotthardovi, a vyzpovídav se svěřil se mu se vším, co zamýšlí. Opat zbožný zaradoval se z toho, že tato ovečka zbloudilá se vrací k pastýři svému.

2. Gunthér odloživ zbraň rytířskou oděl se rouchem kajicníka, počal boj hrdinský, boj se sebou. Zatím odešel sv. Gotthard do kláštera Altaich, a Gunthér ho vyprovázel. Maje mír Boží v srdci uzavřel stát se Benediktínem, než však ten krok učinil, vydal se na pouť do Říma, jednak z kajicnosti, jednak z pobožnosti. Po navrácení-se z té pouti vezma v klášteře Altaich řízů otců Benediktínů na se nastoupil dvouletý noviciát (r. 1006). Jako novic byl vzorem pokory a horlivosti všem. Ale není vítězství bez boje. Gunthér počal toho pykat, že se stal mnichem, a prosil sv. Gottharda, aby ho učinil správcím kláštera Geling v Durinkách, jemuž větší část svého statku byl odkázal. Zkušený opat mu to povolil prohlédaje k lepší budoucnosti, a jak doufal, stalo se.

3. Gunthér již okusil, jak sladký je Hospodin, a proto nic ho netěšilo, byl s sebou nespokojen. Nemoha to déle snésti prosil zas Gottharda, aby ho těšil. Ten vida příhodnou dobu rázně na vrtkavého mladíka uhradil řka: že musí buď na slovo poslouchati, neb do víru světského se vrátiti. Nyní poslechl Gunthér, a byl skálopevný. Po dvou letech, ztrávených v tuhé kázni klášterní cítil v sobě touhu, aby jako sv. Benedikt někde o samotě na poušti Bohu sloužil. I odešel na vrch Rancing, as dvě hodiny od Altaich, a tam žil co poustevník. Že ale lidé k němu sém chodili, zabral se hloub do lesa Nordvald, aby se jim tu ukryl. Někteří z bratří provázeli ho sem. I usadili se okolo r. 1012. na potoku Richna. Zde lámali skály, káceli stromy, a netrvalo dlouho, bylo zde několik chýžek, a kostelík, jež r. 1019. biskup Passovský zasvětil, a císař Jindřich II. jim krajinu na tři míle v déli a šíři daroval. V tomto klášteře žil Gunthér s bratřími velmi přísně, jen vařenými kořínky a listím a vodou, a pověst o změně, která se s bývalým rytířem stala, roznášela se do krajin dalekých.

4. Když uslyšel Štěpán, král uherský o tom, co se vypravovalo o cnostech Gunthéra, jeho příbuzného, zahorel žádostí jej spatřiti. I poslal dvakrát k němu, aby ho navštívil; ale teprv po třetím pozvání přišel. Přítomnost jeho králi byla tak milou, že založil několik klášterů, kostelů a biskupství. Znechutiv si brzo proudění a víření života dvorního vracel se toužebně do svého kláštera, a kudy šel, hlásal pokání. V těch dobách vynikl Gunthér s povolením představených hloub v les Šumavu v krajinu na půdě české ležící. Život jeho zde byl nad míru přísný. Ochocená laňka dávala mu co pochoutku mlého. Příčiněním jeho a bratří proměnila se brzo tato krajina, lesy se vymýtly a úrodná role vynikala z nich; a kam prvé noha lidská nešlápla, tam povstávaly přes hory a doly cesty schodné, po kterých se obchod vedl. Ještě pak nic není tak dobrého, by se nemohlo zle užívatí: stalo se, že po té cestě nepřítel snadno vtrhl do země české.

5. Kláštery Břevnov a Braumov poslaly k němu snažně žádajice, aby po smrti opata Arsenia stal se jejich opatem slibujice poslušnost. I ustoupil, aby doléhání jejich ušel, hlouběj ve hvozd, a najistěm vrchu blíž Březnice (jemuž se potom říkalo vrch sv. Vintýře) se usadil. Zde byla potom též kaple vystavěna, kterou papež Benedikt VI. r. 1753. za farní chrám ustanovil. Mezi tím docházeli dny sv. poustevníka ku konci. Tu se stalo, že Břetislav kníže český bavil se myslivostí v této krajině. I žena se jednou za laní, jejíž mlékem sluha Boží se živil, přišel až k bl. Vintýřovi. Shledání mužů těch bylo překvapující. Den na to přišel zas se Severem, biskupem Pražským, který mu Tělo Páně podal. Mrtvý poustevník byl pohřben v klášteře Břevnově, a na čest památky jeho vystavil Břetislav na Moravě klášter Rajhrad r. 1048., jehož nynější opat jméno bl. Gunthéra nese. Ve vojnách husitských byl klášter Břevnovský spálen, hrob bl. Gunthéra zneuctěn, rozkotán a kosti jeho rozházeny, tak že napotom již nemohly shledány býti.

Národní nenávist.

Ve válkách husitských byl hrob bl. Gunthera zneuctěn a rozkotán.

Války husitské byly smutný zjev v naší historii; byla to zpoua národního a církevního smýšlení. — Již v přírodě nacházíme ten zápas živlů sobě odporných: den a noc, léto a zima, jasno a bouře, zrůst a ničení jsou pořád ve válce. Sám člověk je boj mezi duchem a tělem. I v náboženství stojí proti sobě sekty, sobě odporné; i v dějinách národů nacházíme takový boj. Tak bylo již za času Krista P., jemuž vytýkali, že je Galilejčan; mezi Židy a Římany, mezi Samaritány a Saducei byly samé hněvy. Židé se Samaritánem ani nemluvili. Odkud tato národní nenávist?

1. Často má kořen v paměti lidské z těch dob, kde dva národy mezi sebou válčili. Člověk má pro zlé věci nezrušitelnou pamět. S hněvem myslí mnohý řemeslník ještě v šedinách na zlé doby, kde byl učenníkem; mnohý sirotek na macechu a očima, mnohý žák na zlého učitele, a ještě co stařec vídává ve snách metlu, která jej snad bez viny někdy švihala. Na jednotlivých lidech máme zde obraz celých národů! — Památka na zlé věci táhne se jako červená nit provazem roků a století, a bylo-li to potlačování nespřavedlivé, přelévá se hněv z pokolení na pokolení. Národové od Josua a Israelitů přemožení v dlouhé nenávisti měli své potlačitele, tak že téměř každoročně proti nim se bouřili, a ještě po uplynutí čtvrtého neb pátého století Samsonovi oči vyloupili, Goliáše ozbrojili a Šalomouna nepokojili. Žid nenáviděl Samaritána, a oba zase Římany, a proč? — proto že se Římané do země sv. vetřeli a Židy podmanili. Jako lidé tak i národové mají krátkou pamět pro dobrodiní, ale dlouhou pro křivdy jim učiněné.

2. Druhá studnice nenávisti národní je národní pýcha (nerozumná somoláska). Pyšný Žid rád by všecko požídl, hrdý Turek by rád všecko poturčil, Maďar by rád všecko podmaňoval; a odtud povstává nenávist. Ale někdy i mezi národy, kteří mají společnou vlast, se ten úkaz projevuje, a pochází odtud, že se národ od národa jazykem, krojem, dějepisem, obchodem a obyčejí dělí, co vše lidé jiného národa mají za nebezpečné a nechutné, a proto všelijaké žerty, smíchy a úškleby ze sousedů tropívají, z nichž jako jedovaté rostliny z močálu, závisť a nenávist národní vyrůstají. Pýcha a slepá samoláska do běhu pouští všelijaké zlehčující pomluvy a klevety o jiných národech, urážlivé

bájký a pověsti o jejich památných osobách, úštěpačná přísloví a písně, které z úst do úst se rozšiřují a zlou krev dělají. Tak čteme o Židech, že u nich panovalo přísloví: „Že z Galileje nikdy nic dobrého nepošlo“ a předce tam právě Spasitel světa své apoštoly sebral, i tak nadutí Španělové ubohé Amerikány s hovádky v jedno jarmo zapražovali; tak je u Maďarů přísloví: „Slovák není člověkem!“

3. Ale i bázeň a nedůvěra ohledem budoucnosti může býti původem nenávisti národní.

Co mnohé lidi pudí k tajné vraždě, kdo nevinného o život připravují? — To činí podezření a strach, aby jim ten člověk v cestě nestál a překážku v jejich štěstí neb slávě jim neučinil. A hle! proto i národy se vespolek nenávidí. Mnohý národ se strachuje, že ho sousedé dnes neb zítra převýší buď v uměních a známostech, nebo ve cnosti a způsobilosti, buď i ve slávě vojenské a v panování. Proto jim překážky dělají, jejich slavné muže hyzdějí, řeči jejich se posmívají, školy a úřady lidu obtěžují a donucují ho, aby se rodu svému odcizil. Koho se bojíme, toho nenávidíme.

Taková bázeň pojala Faraona a lid egyptský, když se Židé u nich rozmnožili — a známo je, jak začali lid židovský sužovati. — Tato bázeň byla i u Židův proti Samaritánům. Židé totiž byli za času Davida Samaritánům berlu královskou z rukou vytrhli; nyní pak se obávali, aby snad někdo mezi Samaritány nepovstal, jenž by jejich Herodesa s trůnu svrhla, sám na jeho místo se posadil, a potom snad celý národ židovský bičem spravedlnosti švihal za tu křivdu a pohanu, kterou Samaritánům dlouho činivali. — Chraňme se té nenávisti národní, ona je rouhání proti Prozřetelnosti Boží, čelí proti lásce křesťanské a je holý nerozum a slepá vášně, člověka vzdělaného nedůstojná. Svě milujme, ale cizým neopovrhujeme! Ať se vše vyvíjí dle vůle Boží!

Bl. Gunthér zemřel 9. Října 1045. Téhož roku založil Břetislav na Moravě klášter Rajhradský, který r. 1048. slavně svěcen byl od biskupa Pražského Severa. Opat Heřman Břevnovský r. 1261. žádal Alexandra III., aby Gunthér za Svatého prohlášen byl. — An hned po smrti od lidu za Svatého byl ctěn, prohlásil ho p. Bonifac IX. r. 1390. za blahoslaveného. Jeho úcta jen v řeholi benediktinské slavně se koná 9. Října.

Modlitba.

O Bože! který jsi rád sv. Benedikta životem sv. poustevníka Gunthéra oslaviti ráčil: propůjč, bychom tak věci pozemských uživali, bychme pro ně neztratili nebeských, skrze Pána našeho Ježíše Krista. Amen.

10. Říjen.

Sv. František z Borgie, Jesuita r. 1572.

Sv. František Borgias narodil se 28. Října 1510. ve městě španělském Gandia. Výborná matka, vnučka krále Ferdinanda, vychovávala ho nábožně; bylo mu deset let, když mu umřela. Dvanáctiletý dostal se k ujci Janovi, arcibiskupu Saragosskému, který ho dal rádně, všestranně, jak na jeho stav slušelo, vzdělati. Toho času učinilo na zbožnou mysl jeho veliký dojem dvoje kázání, která uslyšel, o posledním soudu a o umučení Páně. Již tenkrát zoškliviv sobě svět umínil si, jedině Bohu se věnovati. Žádosti této ovšem tenkrát vyhověti nemohl, nebo se dostal k dvoru nádhernému cí-

saře Karla V. I zůstal křesťanem i co dvoran, císař jej divem mezi knížaty nazýval. Ke každému jsa vlídný a úslužný získal si přízeň císaře a choti jeho Isabelly, která ho zasnoubila s jednou z nejpřednějších dvoránek Elemarou de Castro, císař pak jej markhrabětem a nejvyšším podkoním učinil.

2. Po zasnoubení musel František vésti zvláštní dvůr, což vzorně uměl dovesti. Rozměřiv si pořádně čas ustanovil, že každý měsíc bude čisti životopis nějakého Svatého. Her netrpěl, říkávaje, že hrájece ztrácíme peníze, čas, nábožnost a svědomí. Rád čítával

knihy zbožné, v nichž říkával, „že to je první stupeň k lepšímu životu.“ Vyrazení, jichž k zotavení užival, byly nevinné, nejvíc se bavil hudbou a lovem, a však i kratochvíle sloužily k mrtvení žádosti. Nejraděj prodléval v přírodě Boží, a tu každý brouček a kvítek mysl jeho k Bohu obracel. Bůh naň posýlal časem nemoci a jiné pohromy, jen aby k světu nepřilnul. Nejvíc k tomu přispěla smrt císařovny Isabelly.

3. Když totiž mrtvolu této paní, která tenkrát obývala za div krásy ženské, provodil do hrobky královské do Granady, byla tam rakev otevřena, aby se vědělo, že je to ta sama mrtvola. Tu však našli tvář

její tak zohyzděnou, že si nikdo netroufal přísahati, že by to ona sličná královna byla, a pro puch kde kdo utíkal. A však svatý František zůstal na místě a při pohledu na ni zvolal: „Jsi ty to, překrásná císařovno? Jsi ty Isabella, jejíž sličná postava oči všech na sebe obracela? Jsou to ty jemné rty, ty tváře, oči, to lesklé čelo, ten nevyslovně krásný obličej? O marnosti, o marnosti! Takový jest tedy konec vši slávy zemské! Již dost jsem se smrtelným císařům nasloužil!“ Po pohřbu celou noc rozjímal a plakal. Den na to poradil se s P. Janem Avilou, knězem nábožným a učeným, a učinil slib, že přečká-li choť, vstoupí do kláštera. Po té ustanoven byl za místokrále v Katalonii, a František vol nevol musel se v ten úřad uvázati; a však žil víc co kajcník než co vysoký úředník.

4. R. 1543. umřel sv. Františka otec, a František vzdav se důstojnosti místokrále uvázal se ve správu vévodství po otci zděděného. Nedlouho na to onemocněla choť, a brzo umřela (1546). Jak mile ji pochoval, psal sv. Ignáciovi, jehož rád už dlouho si zalíbil, aby ho do rádu přijal. Sv. Ignác schváliv jeho úmysl slíbil jej přijíti, až by děti své zaopatřil a všechny záležitosti světské sporádal; mezi tím žádal, aby sv. theologii študoval a na doktora Písem sv. povýšiti se dal. A však touha jeho byla tak veliká, že mu sv. Ignác u sv. Stolice vymoci musel, že před časem slavné sliby složití směl. Od té doby kajcnost tak zostril, že mu sv. Ignác v tom brániti musel, dávaje mu na srozuměnou, že kdo od Boha povolán je, učiti a kacíře přemahati, nesmí bez přestání u oltáře ležeti, nýbrž vedle modlení též študovati. R. 1550. se postaral sv. František, aby měl všecko v pořádku. Vévodství postoupil nejstaršímu synu, dcery provdal, všechny zaopatřil, a již do Říma k sv. Ignáciovi pospíchal. Pobyt tu čtyry měsíce uslyšel, že jej papež chce učiniti kardinálem, a proto tajně opustiv Řím do Španěl se vrátil. Zde byl r. 1551. na kněze vysvěcen a sloužil první mši sv. v kapli zámku Loyola, kde se sv. Ignác byl narodil.

5. Na to se stal horlivým misionářem, kázal a učil v mnohých krajinách jako pravý apoštol. Po čtyry leta se zdráhal z pokory, ale r. 1565. musel se státi generálem řádu. Tu si dal velice na tom záležeti, aby se v řádu i v cizích zemích, jmenovitě v Polsku, ba i v Mexiku a Peru a jinde klášterů dostalo, ačkoli již tenkrát Jesovité měli tolik protivníků, jako nyní. Sedm let vedl sv. František úřad svůj vzorně, an ho papež poslal s kardinalem Alessandria ke dvoru francouzskému a španělskému v záležitostech velmi důležitých. František šel, ač již byl chorý. Vraceje se roznemohl se ještě více. I pospíchal do Říma a na cestě v Lorettě odporoučel se P. Marii. Octnův se tam jediné s Bohem se obíral, a na smrt se připravoval, která ho 1. Října 1572. dovedla k cílu pozemské touhy jeho. R. 1671. prohlásil ho Klement X. za Svatého. — On se ve své pokoře podpisoval: „František hříšník.“ — Naše Dědictví ss. Cyrilla a Methoda vydalo obšírný životopis tohoto Svatého.

Vyobrazuje se jako Jesuita, kleče, a vedle něho na zemi pohozený klobouk kardinálský a knížecí.

Příčný pomluvy.

Žádný rád nezakusil tolik útržek a pomluv, jako rád jezuitský; a však to právě svědčí pro výbornost jeho, jako již sv. František Borgia dobře soudil. Obyčejné studnice pomluvy vysvětlejí i zde neobyčejný tento v historii zjev.

1. První studnice pomluv jest: povědomost vlastní ničemnosti. Pomlouvač měří dle sebe i jiné lidi, soudí dle sebe i o jiných; a poněvadž on sám žádných chvalitebných vlastností a skutků nemá, tedy chtěl by celý svět o tom přesvědčiti, že i jiní lidé jsou tací jako on. On je pokrytý a pošmourný člověk, tedy ať nikdo není vedle něho upřímný; on je bohaprázdný, tedy ať nikdo není pobožný; on je ukrutný, tedy ať nikdo není milosrdný; on je lenoch, ať nikdo není pilný a přičinlivý; on je sprostý a neumělý, tedy ať nikdo není moudřejší a umělejší nad něho. Poněvadž on sám v sobě nosí cit svých chyb a hříchů, tedy chce, aby na zemi, neb aspoň na jeho blízkou nebylo žádné cnosti a dokonalosti. Cit jeho vlastní prázdnoty a nešlechetnosti je mu nesnesitelný: proto ho hledí přenesti na jiné, a tím sobě vlastní tíži polehčiti. Poněvadž jiných statečných lidí následovati a jim rovnými býti nemůže a nechce: tedy aspoň tím se těší a uspokojuje, že je může pomlouvati, škatbat i zlehčovati. Nespůsobní a zlí lidé nacházejí v tom jakési potěšení, když jiné právě za tak nezpůsobné a hříšné vyhlásují, jako oni jsou.

2. Druhá právě tak špatná studnice pomluv bývá: závist a nenávisť. Malí, chatrní, nic znamenitého do sebe nemající lidé, kteří nic velikého neprovedli, málo kdy musejí snášeti útržky a pomluvy. Nikdo se o ně nestará, nikdo jich nepozoruje, proto že skrze ně nikdo necítí se býti uraženým a zatemněným. Jak mile ale někdo nad jiné vynikne, jak mile buď skrze jmění a bohatství, buď skrze krásu, buď skrze vtip a učenost, buď skrze cnosti a zásluhy nad jiné povýšen bývá: tu hned povstávají vůkol něho závistníci, kteří nepřiznivým okem na něho se dívajíce všemožně dolů jej svrhnouti hledí. Tací závistníci usilují všecko, co se blýští, zatemnití, vše, co je bílé, začerniti, vše, co veliké, umenšiti, vše, co slavné, pohaniti. Herodesa, Piláta, Kaifáše, Barrabaše, Jidáše nepomlouvali Židé a Fariseové, ale pomlouvali P. Ježíše, pomlouvali sv. Pavla. Proč? ti první neměli žádných zásluh a cností, nehorlili ani pro víru, ani pro národ, ani pro člověčenstvo, jako tito. Pomlouvači jsou jako mouchy a červy, kteří jen na dobré ovoce lípnou, jen toto hryzou, ať mezi tím plané a chatrné v pokoji státi nechávají. Proto že oni sami žádné cti a chvály před světem nemají, aspoň tím chtějí sobě jméno a pověst způsobiti, že slávu u poctivých jiných lidí zmenšují. Jazykem a ústy mletí je ovšem snadněji než tíše působiti skutkem a zásluhami. —

3. Pomsta bývá třetí studnice zlostného pomlouvání a utrhaní. Slabí a mizerní lidé jsou obyčejně i nejvíce hněviví a pomsty žádostiví; poněvadž ale činem pomstíti se nemohou, tedy to činívají jazykem. Sluha pomlouvá rád pána svého, chudobný bohatého a silnějšího, neumělý a sprostý rád moudřejšího, studený křesťan horlivého, odrodilec muže, který horlí pro národ svůj, nepořádný milujícího pořádek. Jest-li jsme tedy takovým lidem z povinnosti a úřadu přísně do svědomí sáhli a je v něčem napomínali: tedy čekají dychtivě na příležitost, aby jed své pomsty na nás vylíti mohli, a pak sokolím okem každou chybičku toho, nad nímž se pomstíti chtějí, lovíce, ji jazykem svým na veliký hřích proměňují, vz mouchy dělajíce slona a z mrvy břevo. Jest-li představený podřízeného v něčem napomenul, už hned z toho dělají, že ho trestal nebo tloukl! jest-li někdo pro víru horlí a ji zastává, už mu hned spílají, že je jesuita; jest-li miluje národ, pěstuje jeho řeč a literaturu, tu hned nepřátel ho vykřikují, že je přepiatec (ultra), a že chce jiné národy vypleni.

Vidíte, tak nečisté a nekalé jsou ty studnice, ze kterých pomluva vyplývá; a proto řekl sv. František, jako ge-

neral řádu svého: že tovaryšstvo sv. Ignácia Bůh sám v opatrování vzal, a že ho nikdo nepronásleduje a nikdo nenávidí leč kacíři a nevěrcové, nebo bezbožníci a lidé, kteří nemají dobré známosti o jeho cíli a konci, a jeho působení a snahách.

M o d l i t b a.

Pane Jesu Kriste, pravé pokory i vzore i odměno, prosíme, aby jako jsi sv. Františka učinil slavným následovníkem svým v pohrdání ctí a slávou pozemskou, abys nás učinil účastníky jeho i v následování i v odměně jeho. Amen.

11. Říjen.

Sv. Tarachus, Probus a Andronikus, mučenníci r. 304.

Podáme zde výtah z protokolu, který se ss. mučenníky zaveden byl. Křesťané prvotní za mnoho peněz sobě takové protokoly uměli zaopatřiti od pohanů, a tak přesně nás došla zpráva o umučení ss. trpitelův pro viru Kristovu.

Také akta či děje mučennické sv. Taracha, Proba a Andronika přišly takovým způsobem do rukou křesťanů, a neporušené nám doručeny jsou. Z nich pak vysvitá, že tito tři ss. mučenníci z rozličných krajin, ale věrní učenníci Ježíše Krista byli. Byli jsou za posledního pronásledování Dioklecianova jati a před mistodržitele Cilického města Tarsu uvedeni. Maximus sedl si na soudní stolicí, šerhové byli pohotově, Tarachus byl první předveden.

Jak se jmenuješ?

T. Jsem křesťan.

M. Mlč, a nech si pro sebe toto bezbožné vyznání! Pověz, jak ti říkají?

T. Jsem křesťan.

M. Roztlučte mu čelistvy, aby se naučil odpovídati.

Taracha tloukli do tváří, on pak odpověděl: Vždyť ti povídám své pravé jméno; chceš-li však věděti, jaké jméno po rodičích mám, tož věz, že slovu Tarachus; když jsem však ještě byl vojínem, volali mne Viktor.

M. Odkud pocházíš?

T. Jsem voják a Říman rodilý z Klaudiopoli a proto že jsem křesťan, odřekl jsem se řemesla vojenského.

M. Nebyls hoden, ničemo! býti vojákem; ale rci, proč jsi opustil službu vojenskou?

T. Prosil jsem heitmana mého Publiva o propuštění, a on mi je zjednal.

M. Ohledem na tvé šediny přál bych, abys byl poslušen rozkazů císařových; obětuj tedy bohům, které ctějí naši vládcové po celé zemi.

T. Cini-li to vladaři; tož jsou zaslepení od ďábla.

M. Dejte mu po hubě, za to, že řekl, císařové jsou zaslepení.

T. Já jsem řekl, že jako lidé bloudějí!

M. Obětuj bohům a opusť od pošetilosti své.

T. Sloužím a obětují Bohu mému, nikoli krvi, ale čistým srdcem.

M. Posud šetrím vysokého stáří tvého, a napomínám tě, abys obětoval bohům.

T. Nikdy neustoupím od zákona Páně.

M. Přístup a obětuj!

T. Daleka budiž ode mne všeliká bezbožnost; ctím zákon Páně.

M. Stává-li pak ještě jiného zákona, šilenče!

T. Ovšem stává ještě jiného, podle kterého vy se klaníte kamenům a dřevu, dílům rukou lidských.

M. Tlučte ho do hlavy, aby se svou zpozdilostí mlčel.

T. Nikdy neřám se odvrátiti od oné pošetilosti, která mne blaží.

M. Však já ti pomohu, abys od ní uhnul a zmoudřel.

T. Dělej, co chceš, však máš moc nad tělem mým.

M. Vyslechte mu šaty a mrskejte ho!

Mezi tím, co Taracha mrskali ukrutně, pravil: Nyní mne opravdu k rozumu přivedl, žes mne mrskáním utužil. Mé nejrůznější přání je, vždy více růsti v důvěře ve jméno Boží a Jeho Pomazaného.

M. Jakže, ty zlořečenče! ty sloužíš dvěma bohům, a přec zapíráš, že vícero bohů stává?

T. Vyznávám svobodně a zjevně, že opravdu jest Bůh?

M. Zda-li jsi nevyznával, že i Kristus, Pomazaný jest Bůh.

T. Ano, vším právem, neboť jest Syn Boží naděje křesťanů, pro kterou žijeme a umíráme.

M. Nech tvého žvástání a obětuj.

T. Nežvástám, ale mluvím pravdu. Dosáhl jsem 65 let, aniž bych byl uhnul od pravdy.

Po tom poručil Maximus, aby sv. mučen byl železnými okovy stížen a do žaláře uvržen.

Nyní dovedli Proba.

Maximus naň volá: Jak se jmenuješ?

P. Nejdřív, co je nejušlechtilejšího, jsem křesťan, lidé mi říkají Probus.

M. Odkud pocházíš?

P. Můj otec pochází z Thracie, já pak jsem narozen v Sídě; jsem sice ze sprostého lidu, ale jsem křesťan.

M. Toto jméno ti málo pomůže; obětuj bohům, aby tě ctili císaři a ty byl přítelem naším.

P. Nežádám si ani vážnosti císařovy, ani přátelství tvého. Vždyť jsem opustil znamenité jmění, abych Bohu živému sloužil.

M. Vyslechte ho, svažte ho, roztáhněte na skřípci a bičujte ho býkovci.

Mezi tím, co býkovce na jeho zádech poskakovaly, volal sv. mučen: „Mé tělo máte v moci, ale rány vaše jsou mi pravým balsámem!“ — Rozhořčen nad tím dal ho vladař tlouci na život a volal naň: „Podívej se na tělo své, bídníče! viz, jak země krví tvou zarudá!“

P. Věz, že čím více tělo mé pro Krista trpí, tím více duše má okřívá a se oživuje.

V zuřivosti své nyní velel vladař, ruce a nohy Svatého spoutati okovy železnými, na skřípec napřáh-

nouti, a nikoho k němu nedovoliti, jenž by mu rány obvázal; potom povolal Andronika.

M. Jak se jmenuješ?

A. Chceš-li vědět: jsem křesťan.

M. Ti, co před tebou byli na výslechu, nic tím jménem nezískali. Odpověz na mou otázku.

A. Mé jméno ve světě je Andronikus.

M. Z jakého rodu?

A. Jsem syn jednoho z nepřednějších měšťanů z Efesu.

M. Nech všeho pošetilého žvatláni, slyš mne jako otce, nebo ti před tebou chtěli třeštit, ale nic tím nepořídili. Ty pak cti císaře našeho otce a obětuj bohům!

A. Dobře nazýváte ho otcem, majíce samého ďábla za otce. Neboť jste ditky ďablový konajice dílo jeho.

M. Tvůj mladistvý věk mne ještě zdržuje, nebo věz, že na tebe čekají muky veliké

A. Jsem na vše odhodlán, ač mladík v letech, na duši tím více jsem dospěl.

M. Dobře, sverte ho, a rozeptejte na skřípec! Stalo se. Mezi tím neustále ho pobízeli, aby obětoval modlám, a jelikož statečně odepíral, ubíjeli ho pruty. U prostřed muk volal Maximus: Ustaň od pošetlosti své, sic následovati budou muky větší.

A. Mé tělo je v moci tvé, nakládej s ním, jak se ti líbí.

M. Mučte ho dvojnásobně. Nyní ho mučili až hrozno, byl trhán drápy, rány posypány solí, bezmasá lýtka střepy drhnuty, po tom na rukou a nohou byl spoután a do žaláře uvržen.

Po několika dnech opět posadil se Maximus po stolici soudní, a svatí mučenníci byli zase pohnáni na sobě, a hroznými mukami trýznění. Tarachovi vytloukli zuby, ruce jeho pečený na žhavém uhlí, potom za nohy pověšen, a obličej jeho kouřem mučen; do nozder mu lili ocet a sůl s horčicí, a po všech těch mukách zase ho zavedli do žaláře.

Probodli roztloukli obličej, kladli mu žhavé železo na nohy, žhavé uhlí na hlavu ostříhanou a potom ho zase odvěkli do žaláře.

Andronik byl ke kůlům přivázan a býkovi rozšápán, jeho rány třeli solí, a též život jeho, který v žaláři zázračně se vyhojil, byl zase pruty rozsekán. — Na to potřeťi vlekli je na soud, a zase zkusil Maximus muk nejkrutějších, aby jich od víry odvrátil. Tarachovi dal tvář roztrhati a rty zuřezati, prsa žhavými rožny trýzniti, uši uřezati, kůži stáhnouti a žhavé uhlí na maso klásti, a jeho lýtka žhavými rožny píchat. Ale Svatý trpěl maje oči k nebi obrácené, všecko trpělivě a zase byl do žaláře vlečen, aby pozděj divokým šelmám předhozen byl. Jeho oběma soudruhům nevedlo se o nic lépe. — Andronikovi cpali násilím do úst maso obětní, vytrhli mu jazyk a zuby a hodili do ohně.

Konečně přišel den, kde veřejné hry měly slaveny býti a tři ss. mučenníci předhozeni divokým zvířatům. Nesčíslné množství lidstva se tam dostavilo v divadle, které as tisíc kroků před městem Cilicia vzdáleno bylo. Ale jak byl na ně vypuštěn strašný medvěd, hned okrotl, a k nohám Andronika se položil nohy mu lí-

zal. Andronik položil hlavu na medvěda v naději, že ho medvěd polapí; ale medvěd sebou nehnul. Pln zuřivosti dal Maximus toho medvěda zabít, a vypustili zuřivou lvici; vyskočila ve vysokých skokách a řvání její naplňovalo diváky strachem. Ale když se přiblížila k ss. mučnům, položila se tiše k nohám Tarachovým. On ji k sobě tahal, aby ji popudil; ale zůstala tichá jako jehně. Nyní kázal Maximus, aby ji štváli; ale ona strašně zařvala, vyřítla se na zadní vrata a zlámala je. Vida ukrutnost svou Maximus divokými šelmami zahanbenou poručil, aby ss. mučenníci byli stati, jejich pak těla mezi šermíře smíšena a strážena. V noci pak přišli křesťané, prosili Boha, aby jim pomohl; i nastala bouře, strážci utekli, hvězda pak z nebe ukázala jim těla ss. mučenníků a tak s úctou pochována jsou.

Proč se nazývá P. Ježíš Kristus?

Muky, jež ss. mučenníci snášeli, byly ukrutné, tak že se péro zpěčuje, jich doličovati, a oko jich čísti; a nad to pomyslí mnohý: jak pak je to teprv možno, aby cos takového člověk mohl snést? — Na to ale odpovídá jeden z těch Svatých sám, an k soudci pravil: „Mé nejvroucnější přání jest, aby se zmáhala důvěra moje ve jméno Boží a v Pomazaného Jeho.“ Jako by byl chtěl říci: Čím více mne mučíš, tím mocnější stává se moje důvěra v pomoc Boží, a tato mne posiluje, abych v boji vytrval. A když se soudce tázal, proč, kdežto přede jen v jednoho Boha věří, i Krista Pomazaného jmenuje, dal tento za odpověď: Kristus jest Syn Boží, naděje křesťanů, pro kterou my trpíme a umíráme. Důvěrujice se v pomoc Páně a z lásky k P. Ježíši Kristu trpěli a umírali ss. mučenníci.

Proč však nazývá se Ježíš též Kristus t. j. Pomazaný? — Odpověď: proto že jest náš nejvyšší prorok, kněz a král. V Starém Zákoně udělovalo se pomazáním sv. olejem nějakému muži posvěcení k nějakému úřadu vznešenému, svatému, a proto na rozkaz Boží pomazáváno proroky, velekněze a krále olejem posvátným. Tito pak nebyli nic, leč předznaky Pána našeho Ježíše, který jest prorok všech proroků, nejvyšší kněz ve vlastním smyslu a král všech králů. Když na tento svět přišel, převzal na sebe úřad proroka, velekněze a krále způsobem dokonalým. Stal se našim největším prorokem: svým nebeským učením, darem zázraků, nejuplnějši známostí věcí budoucích, vyhrůžkami i zaslíbeními, které se buď již vyplnily, nebo vyplněni dojdou. On se stal nejvyšším knězem našim. Jsa sám bez hříchu, nemáě zapotřebi, i za sebe obětovati; obět jeho má cenu neskončenou, jeho kněžství je věčné. — On se stal našim nejvyšším králem. Království jeho není z tohoto světa; — jesti to říše duchovní, sv. Církev, která zde na zemi začátek běre a v nebi se dokončuje. Všichni knížata a národy mají do této říše vstoupiti a jemu jako Pánu a králi svému sloužiti. Ježíš nebyl sice na svém těle pomazán olejem, za to ale obrželo jeho svaté člověčenství vnitřní pomazání Ducha sv., který se se všemi jeho dary v duši jeho sv. ponořil, jak píše apoštol (Skut. 10, 38.) Též Svatí obdrželi pomazání Ducha sv., t. j. jeho dary; ale ve člověčenství Kristově pak, pro spojení jeho s Božstvím proudil se pramen těchto darů zázračných. Proto převyšovala Svátost, kterou Kristus P. hned od prvního okamžení svého početí měl, daleko každou jen možnou Svátost u nějakého tvorů. Tehdy to zevnější pomazání olejem ve Starém Zákoně jest jen předznak posvěcenosti duše a byl to obrad posvěcení na vyšší úřad, ve Kristu pak tento předznak dosáhl svého vyplnění. V něm rozlil Duch sv. náplň své Svá-

tosti, a to dosvědčuje též Kristus Pán, an místo Isaiáše proroka na sebe potahuje (Luk. 4, 18.)

Modlitba.

O Bože! který jsi dal ss. mučenníkům takovou stálost v mukách přehrozných: popřej nám, abychom se ničím od víry a lásky Tvého Krista nedali odvrátiti, skrze téhož Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

12. Říjen.

Sv. Maximilian, biskup, mučenník r. 283.

Do okolí nynějšího města Cilli ve Štýrsku přišlo světlo sv. víry velmi záhy. Město to je rodiště muže, který víru sv. slovem a skutky po celém okolí roznášel a konečně krví svou zpečetil. Jest to sv. Max. Jeho rodiče byli urození, bohatí, ve víře kř. utvrzení, a proto dali jediného synáčka svého k vychování knězi, jenž sloužil Oranium. Mladý záček, maje výborný rozum, vůli i srdce, prospíval až mile.

2. Když bylo Maxovi třináct let, ztratil otce, jenž umřel co mučenník. Po šesti letech odebrala se též matka na věčnost, a osiřelý Max stal se dědičem velikých statků. I bylo se co báti, aby nestal se světáčkem a neuvrhl se u vir rozkoši. Ale Max byl již utvrzen v lásce Boží a nehnul sebou na cestě dokonalosti. Slova Páně (Mat. 19, 21.) si zalíbil propustil otroky, a rozdav jmění své mezi chudé zasvětil se službě Boží. Mezi cnostmi jeho leskla se zvlášť čistota, kterou obcování s ženskými daleko se vyhýbal.

3. Po některém čase opustil sv. Max domov a odešel do Rakous hořejších, kde nyní stojí město Lorch

(Laureacum), tenkrát sídlo biskupské, a stal se sluhou Církve. Obcování jeho bylo tak božuhonné, mravy jeho tak ušlechtilé, že všech srdce sobě získal (to znamená v staré řeči německé jeho jméno), a oči všech na sebe obracel, a proto duchovenstvo i lid po smrti biskupa Laureackého okolo r. 257. jednomyslně na uprázdněnou stolicí biskupskou jej dosadili. Důstojnost tato tak vznešená a těžká protivila se ovšem skromné mysli Maxově; a však vida, že vzpírání je marné, svolil konečně a vydal se do Říma, aby ztvrzení své důstojnosti u stolice římské došel a poslání své apoštolské z ruky sv. Otce obdržel.

4. Max byl nyní živ jedině svým povinností; všemožně vyvracel modloslužbu a utvrzoval křesťany ve víře; ujímal se všech nuzných, staral se o nemocné a choré, a zvláště těch na zřeteli měl, kteří utíkajíc protivěnství v okolí Laureacum úchytku hledali; obětoval denně mnoho času modlitbě a rozjímání, slovem, byl to biskup, jako ho sv. Pavel doličuje. (I. Tim 4, 12.) Také se na cestách svých dostal do Bavor, a hlásaje sv. Evangelium dostal se až do Frinsinku, a zde kostelík bl. Marii P. založil a vystavěl. Za oněch časů odvrátilo se štěstí válečné od vojsk římských, kteří vládli zeměmi, ve kterých sv. Max víru křesťanskou hlásal a utvrzoval. Velicí zástupové neskrocených národů valili se k Dunaji, chtěje přes tuto řeku se přeploviti a v pozeňnaných krajinách italských a norických se rozrojíti.

5. Římané pohanští myslíce, že bůh válečný Mars na ně se rozhněval, vydali rozkaz, aby každý občan, nikoho nevyjímaje, uraženého boha obětmi veřejnými smířiti se snažil. Rozkaz tento ač všude, vykonával se v Cilli co nejostřej, ješto ve městě řečeném Marsovi slavný chrám byl vystavěn, a nad to též v tom městě také místodržitel římský své sídlo měl. Kdo rozkazu nezachoval, smrtí to musel zaplatit. Když se tak dělo, vydal se sv. biskup Max do otčiny své, jednak aby nové vyznavače sv. Církvi získal, a jednak, aby po čas protivěnství všechny ve víře silil, a taktéž na nastávající mučennictví aby je posilnil. Mnozí věrně až do smrti vyznali Krista, mnozí ale Krista zapřevše mrtvým modlám obětovali. To když sv. Maxovi se doneslo, pojat sv. horlivostí a hněvem vydal se k císařskému vladaři, jenž sloužil Elujasius, a vážně i rázně k němu řekl: „Nebyl-li jsi poslán do této krajiny, abys tyto chránil před nepřitelem? Tys však horší nepřitele, neb uvrhješ v záhubu ty, jež chrániti máš.“ — — Vladař tou řečí překonán a zahanben, dal sv. biskupa do chrámu Marsova vésti a přiměti, by mu obětoval. Toho když sv. biskup učiniti nechtěl, sliboval mu vznešené důstojnosti, jmenovitě, že ho učiní nejvyšším knězem Marsovým. Ale slibové tito nebyli s to, aby zviklali stálost sv. biskupa. To vida vladař obrátil se k hrozbám, ale též špatně pořídil. I kázal mu hlavu sraziti. (12. Října 283). Některé nábožné ženy vzaly nočního času hlavu a tělo sv. mučenníka a v tichosti je pochovály. Ku konci VIII. stol. přišel sv. Rupert, biskup Solnohradský do Cilli a sv. Maxovi na místě, kde trpěl, kostel vystavěl a tělo jeho do Lorchu přinesti dal.

Pozděj za císaře Jindřicha II. přenešeno bylo tělo sv. Maximiliána do krásného Pasova (Passau), kde až po dnes v hlavním chrámě odpočívá.

Vyobrazuje se, co biskup, maje v ruce meč, nástroj svého umučení.

Celé života dílo obětovati dlužno Kristu.

Za těch dnů, kde národové křesťanství z celé téměř Evropy pod korouhví kříže poutě křížové konali do Palestiny, aby Jerusáléma, hrobu Krista P. a ostatních míst sv. z rukou nevěřících vydobyli, stalo se, že král Anglický Richard vracaje se rovněž od hrobu Páně úkladem nepřátelským zajat a po dlouhý čas u vězení držán byl. I zmizel, jakoby se země po něm byla slehla, a hoře pro to bylo mezi přátely a v národě nesmírné, tím pak více, anož se tušilo, že na živu je, a však o místě, kdežby držán byl, nic se nevědělo. Tu vydal se jeden z nejoddanějších přátel králových s varytem přes plece a za zpěváka přestrojen do šířého světa, aby vyhledal žalář přítele svého; a když po dlouhém putování a marném poptávání jednou večír od cesty umdlen podle zdi vysokého hradu „Dürrenstein“ nad Dunajem se posadil, a k varytu svému jal se zpívati píseň, kterou při dvoře ve společnosti s králem často byl zpíval: tu najednou ozval se z hlubiny podzemní hradu hlas, který k té písni též přizvukoval. Radostí zachvřel se pocestný pěvec, nebt poznal po hlasu krále svého; a poplív do vlasti, sebral na kvap potřebné peníze, a vykoupil pána svého. A byla za takovou obětavost uznalost krále taková, že měl nápotom za přísloví říkati: „Životem svým a veškerym životem svého dílem jsem povinován příteli a osvoboditeli svému.“

Taktéž i my máme takového přítele, takového osvoboditele společně všickni, který ale mnohem — mnohem více pro nás učinil, který přioděv na své Božství naše člověčenství 33 let ve strastech nevyslovných nás hledal, učil, každý krok dobrodiním znamenal, a nikoliv mrzkou cenou stříbra, ale položením života a vycezením krve své ze žaláře nejhoršího, ze žaláře věčné smrti nás vysvobodil. To věděl i sv. Maximilian, a proto ustanovil celý život svůj zasvětit Božskému osvoboditeli svému, přesvědčen jsa, že celé života dílo obětovati Kristu skrovná jest zplátka za nesmírnou půjčku. A proto nejen sám zachoval duši svou, ale následovav mistra svého prochodil mnoho zemí a pro víru i položil život svůj. Tam v tom krásném Pasově, na hranicích mezi zemí Rakouskou a Bavorskou, tam kde Inna vlny své s mohutným Dunajem mísí pod městem, tam v překrásném chrámě biskupském, veleslavném odpočívají kosti sv. mučovníka Maximiliana. —

M o d l i t b a.

O Bože, který jsi sv. mučenníka Maximiliana slavnou korunou mučennickou ozdobiti ráčil: propůjč nám té milosti, abychom po celý svůj život Tobě věrně sloužili, a za odměnu se sv. mučenníkem Maximilianem v nebi radovati se mohli, skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

13. Říjen.

Sv. Eduard, král r. 1066.

Sv. Eduard III. král anglický, narodil se r. 1013. Otec jeho sloužil Ethelred a matka Emma. Co narozené dítě

musel s roditely utíkati před loupežnými Dány. Vývoda normanský, Emin bratr, přál jim útočiště. Byl tedy u strýce vychován od matky, která poznala, co je sláva toho světa, a krom Boha útěchy neměla žádné. Proto byl i synáček její vychován po křesťansku; byl pilný, rozumný a enostný; modlitbou a ostražitostí chránil čistotu, ač u dvora prostopášného živ byl. Ve všem se kořil Prozřetelnosti moudré, a prost jsa vládybažnosti odpověděl těm, kdož mu radili, aby trůn otcův svých brannou rukou vydobyl: „Nežádám království, krví lidskou dobytého!“

2. Když Dánové v Anglicku panující seslábli a zahnutí byli, usnesli se pánové zemští, aby Eduarda zase posadili na trůn otců jeho. I byl slavně korunován r. 1042. První skutek jeho byl rozkaz, aby všecko zlé, kterého se kdo za vlády dánské dopustil, bylo vyhlazeno. Následkem toho musel každý nespravedlivé zboží navrátiti a křivdy učiněné nahraditi. Na to nadání církevní spořádal, nové kláštery založil, kostely opravil a nové vystavěl, slovem: zvelebil Církev, nebo

od ní — říkával — závisí blahobyť země. -- Druhá věc, která mu ležela na srdci byla ta, aby se každému rychle a svědomitě děla spravedlnost, a aby se pomáhalo chudým a ubohým, jichž otcem se nazýval. I byl tak štědrý, že páni domnívajice se, že už peněz nemá, novou berni svým poddaným uložili.

3. Král velice z toho potěšený, vrátil peníze všem, kdož přispívali. I vydal sám moudré zákony, kteréžto jako sbírka pod jménem: „Zákony Eduarda vyznavače“ až podnes část práv brittanských skládají. Ač tak bedlivě o zemi se staral, proto nepřestával o vlastní dokonalosti pracovati. Pílen jsa modliteb a rozjímání konal kde mohl skutky milosrdné; vůbec byl vzor dokonalého křesťana. Pochlebování, vyrazení nebezpečné, i vše, co proti příkázání bylo Božimu či církevnímu, nenacházelo místa u dvoru jeho. Jak velice si panické čistoty vážil, z toho souditi lze, že se slibem ustavičné čistoty zavázal. Lid ale o tom nevěda, nutil jej, aby si vzal choť. I vzal si Edithu, pannu proslulou krásou těla i duše, a netaje se slibem svým dovedl, že i ona slíbila s ním žiti ne jinak než s milým bratrem svým.

4. Ačkoli sv. Eduard byl miláčkem lidu, nicméně nemohl všem protiventstvím nikterak vyhnouti. Veliký bol způsobil mu především tchán jeho Godvin, muž prchlý a pánovitý, a syn jeho nejmladší Švein, mládík zpustlý, kteří velezrády se dopustivše krále svého s trůnu svrhnutí usilovali. Bůh ho ochránil, on pak se nemstil! Ne menší bol měl z toho, že někteří páni závidíce matce-královně Emmě důvěry, již u syna měla, na ni sočili, že s Dány vyjednává, ano že vdovské čistoty nezachovává. Pro to první se král nebál věda, že se říši nic nestane; ale to nařknutí matky milé ho bolelo. Emma vědouc, co se o ní kulo, podrobila se očistě (soudu Božimu). I šla bosýma nohama přes devět žhavých radlic bez škody: Bůh zahanbil pomlouvače a potěšil sv. krále.

5. Po těch pohromách, dle učiněného v tísňích slibu, putoval do Říma k hrobu ss. Petra a Pavla, a k hrobu miláčka svého sv. Jana Evang., jehož za příklad čistoty panické sobě oblíbil. Připraviv vše k pouti, svolal sněm, jednak aby národu příčinu svého putování oznámil, jednak aby co k udržení pořádku v čas nepřítomnosti jeho bylo nutné, zařídil. Páni bojice se rozepří, prosili, aby neodcházel. I tázal se král dvěma posly sv. otce Lva IX., co by činiti měl? Sv. Otec uváživ věci stav, pronesl se, že by nebylo rádné, aby král ze země odcházel; propustiv ho ze slibu uložil, aby peníze, jež by cesta do Říma stála, rozdal chudým, a jednak na založení kláštera ke cti sv. Petra odkázal. I učinil tak král, a tak povstalo opatství Vestmünster, nákladem právě královským. Mezi cnostmi vychvaluje se jeho láska k chudým a nemocným, na kterých Bůh skrze něho mnohé zázraky činil. Jedenkráte k. p. byl pryč od žebráka jakéhos požádán za almužnu ve jménu sv. Jana Evang. — Nemoha odepřítí a nemaje právě, čímby ho podaril, dal mu prsten s ruky. Příští noc zjevil se mu sv. Jan, a vrátiv prsten zjevil mu den úmrtí jeho. Ač churav, byl při vysvěcení kostela Vestmünsterského (r. 1065) na Mladátka. Na to se připravil velmi zbožně na smrt; dvořané a královna stáli kolem lůžka jeho. Choť těšil řka: „Neplač, neumru, ale živ budu“ — poroučel královnu dvořanům, a zjeviv jim, že s ní byl živ v čistotě panické usnul sladce v Pánu 5. Ledna 1066. Alexander III. prohlásil ho za Svatého r. 1161; jeho sv. ostatkové byli přinešeni r. 1163. 13. Října a téhož dne se i svátek jeho světi. Tento Svatý je ve veliké úctě v zemi Anglické, i mezi protestanty.

Pohled na nezuživce je spasitelný.

Sv. Eduard vyobrazuje se v rouše královském, jak nese nemocného. Jednou totiž potkal ná ulici Irčana na rukou a nohou zmrzačeného, a jelikož král se k němu převětivě blížil, svěřil se mu, že už šestkrát navštívil chrám sv. Petra od krále založený, a tam o uzdravení prosil, konečně ale že z úst sv. Petra slyšel, že uzdravne, jest-li ho král sám na zádech do kostela zanes. Nerozmysleje se vzal dobrý král mrzáka na ramena, a sprovázen množstvím lidu donesl ho do chrámu sv. Petra, kde hned ozdravěl, a později i na útraty krále sv. pouf do Říma vykonal. — Jindy zažehnal nezléčitelné vole jedné ženě na krku,

dotknuv se ho, a hned zmizelo! Tento dar, volata léčiti, přešel i na krále z rodu sv. Eduarda, kteří vládli v Anglii a Francouzích. — Věděl zajisté sv. král, že pohled na nezuživce je spasitelný, a proto se jich neštít. Pohled na churavé lidi činí a) srdce nevďěčné v děčným, b) tvrdé citelným, c) marné povážlivým. Dokud člověk má zdravé údy, nedbá a hejří; až teprv jich pozbyl, ví, co ztratil. Tu uráží Boha svými údy, a neděkuje za uě, dokud zdravotou se ani necítí. A proto pohled na nezuživce mu do duše mluví, aby byl Bohu v děčným, když se porovná s tím chudasem, který je nezuživým. Srdce lidské je marné, člověk si zakládá na krásné oči, vlasy, malou nohu, štíhlé tělo a t. d. Za to zasluhuje pokárání a potřebuje, aby byl upamatován, jak krátké a pomíjející všecky tyto věci jsou, že je krása polní trává. A hle! pohled na nezuživce k. p. neštovicemi obsypaného takové pokárání a napomenutí do duše hlásá. Srdce člověka je tvrdé, dokud člověk nic nezkusil, neví, co je zle a necítí útrpnosti. Když ale častěj bidu a nouzi lidskou ve všelikých jejích výjevech před očima má, tu poznenáhla to bujné, tvrdé srdce změkne, a stává se útrpnějším. — A proto pohled na nezuživce je velmi spasitelný. V přírodě nerádi se díváme na díla zmrzačená; člověk se dívá raděj na krásný strom než na zakrnělý a zmrzačený; raděj na zvíře ušlechtilé a krásné, než na zhubené a neduhy tělesnými zohyděné; na obraz od mistra malovaný než na mazanici od fušera pocházející. Nedospění a nezuživost ve přírodě nejsou ani příjemné, ani užitečné. Jediný člověk činí tu výminku; člověk, jehož tělo v sobě uhostuje bytnost stvořenou k obrazu Božimu, byt i neduhem sklícený, ceny neztratí, a pohled naň je každému povážlivému divadlem zajisté spasitelným. To Svati věděli, a proto se s nemocnými tak rádi obírali. A proto když se učennici tázali P. Ježíše (Jan IX.): Mistře, kdo zhrěšil, tento, či rodiče jeho, že slepý narodil se? odpověděl jim: „Ani tento nezhrěšil, ani rodičové jeho, ale aby zjevení byli skutkové Boží na něm.“

Modlitba.

O Bože, který jsi sv. krále Eduarda vyznavače svého věčnou slávou korunovati ráčil: popřej nám, prosíme, abychom ho tak ctili na zemi, bychom s ním korunovánu býti zasloužili v nebi, skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

14. Říjen.

Sv. Kalixt, papež, mučenník 226.

Víc než třicet papežů počítá Církev katolická od sv. Petra co sv. mučenníky, a mezi těmi se zvlášt vyznamenává sv. Kalixt. Byl rodem Říman a r. 221. po smrti papeže Zefirina byl nastolen co nástupce sv. Petra. Když začal spravovati Církev svatou, byl císařem římským Heliogabal, který téměř čtyř let hanebným smilstvem, promrhavostí a ukrutností zhanobil trůn vladařský a Římany strhl v neřesti na nejvyšší nepřírozené. Nikdo necítil většího bolu nad tou zkažeností, jako sv. Kalixt. On se neustále modlil a postil, aby P. Boha smířil, a nařídil též přísné posty suchých dnů, které již od ss. apoštolů uvedeny byly, aby se zamezila všeobecná zkáza mravů a svolala milost Boží na obrácení pohanův.

2. R. 222. jest byl Heliogabal zavražděn od své

strážce tělesné a na trůn povýšen Alexander Severus. On byl sice pohan, ale velice nakloněn křesťanům, již tehdy v Římě dosti četným. On jich trpěl a dovolil, aby směli míti zvláštní kostely pro své Bohoslužby. Mezi jiným se vypravuje, že jednomu hospodskému v Římě, který se přel s křesťany o místo, na kterém on hospodu, onino pak chrám stavěti chtěli, na jeho žalobu odpověděl: „Lépe jest, aby byl Bůh jakýmkolivěkem způsobem na tomto místě ctěn, než-li aby zde stála hospoda.“ Velice rád míval v ústech větu od Židů a křesťanů slyšenou: „Co ty nechceš, aby ti jiní dělali, ani ty jim nedělej!“ ano měl v paláci sochu Ježíše Krista, ovšem vedle ostatních pohanských model a Božskou úctu jí vzdával.

3. Zvláště velice ctil papeže Kalixta, jehož dobře znal, a divil se opatrnosti, s jakou sobě vybíral muže, jež za kněze vysvětití chtěl. Často jeho příklad představoval svým úředníkům a lidu, když nové vrchnosti státní měly voleny býti. Jelikož se papež od císaře svého dobře smýšlejícího ničeho neměl obávati, tudíž se snažil bez překážky království Boží rozšiřovati, a úctu jediného pravého Boha pohanům vštěpovati. R. 224. vystavil kostel na tom místě, kde prve bylo stavení pro vojáky vysloužilé. Na tomže místě vyřinul se za času narození Krista Pána pramen olejový, který celý den tek l a potom se do Tiberu vmísil. Proto sv. papež toto místo za posvátné si oblíbil; byl sice ten chrám později zbořen, ale ve IV. století za papeže Julia zase byl vystavěn, Marii Panně zasvěcen a stojí posavade.

4. Více nežli chrámy z kamene prohlédal sv. Otec k tomu, vzdělati ze srdcí pohanů chrámy Ducha svatého. Jednoho dne shořela část Kapitolia, a ve chrámě Joviše rospustila se levice sochy této modly, která byla z ryzého zlata. Kněží modlářští prosili císaře, aby zřídil slavné oběti na smíření bohů. Tento svolil. Když kněží položili tyto oběti na oltáře, byly s oltářů bleskem zničeny. Celé město trnulo, a mnozí z města utíkali, a přišli na blízko, kde se zdržoval sv. Kalixt, který právě se svými křesťany konal služby Boží. Radní Palmacius zvěstoval o tom císaři, že tam křesťané se sborují. Pohané přikládali vinu zničení té oběti své bleskem křesťanům, a začali hned proti vůli císařově pronásledovati křesťany. V čele jich stál Palmacius, který s vojáky ven z města pospíchal, aby papeže Kalixta jal. Když ale vojáci ho lapiti chtěli, oslepli. Palmacius přinesl o tom zprávu císaři, a pohnul ho k tomu, že měli křesťané býti nuceni, buď obětovati neb umřítí, aby ukojen byl hněv bohů. Ale v tom okamžení, kde Palmacius obět s modlářskými popy začítí chtěl, vstoupila vestálka a volala: „Bůh křesťanů je pravý Bůh a potrestá Řím tvrdošjný.“

5. Palmacius hned utíkal k nohům sv. Kalixta a prosil o křest sv. Jeho následovala den na to celá rodina a jiné osoby, 40 duší, jež od sv. Kalixta vyučeny, přijaly křest sv. Toto obrácení způsobilo všeobecnou pozornost. Palmacius byl veden k císaři v okovech. Alexander hluboce pohnut řekl k němu: „Kterak tys mohl učiniti krok tento a opustiti bohy nesmrtné?“

a smutné následky toho mu dolčil. Palmacius však zůstal nezvratný a byl odevzdán radnímu Simpliciovi, aby ho na jiné smýšlení přivedl. V domě toho radního uzdravil mu paní modlitbou, a tak pána i paní získali tímto zázrakem Kristu. I přišel sv. Kalixt a vyučiv celou rodinu (68 osob) ve víře pokřestil jich. Aby jich ve víře posilnil, nechal u nich papež kněze Kallepodia. Lid zurivý den na to všechny zavraždil. Jejich sv. mrtvoly pochoval papež na hřbitově, který sv. Lucia založila, on ale rozšířil. Sv. papež těla křesťanů, zvláště ss. mučenníků, s velikou úctou pochovával.

Hřbitov sv. Kalixta.

Ten hřbitov, který on dal rozšířiti a okrásliti, dlouho se po něm jmenoval; nyní slove katakomba (hřbitov) sv. Šebastiana, protože tento slavný mučenník dlouho zde pochován ležel, a nad vchodem jeho překrásný chrám k počť sv. Šebastiana stojí. Na tom hřbitově viděti život otců našich a těch tisíců hrobův podzemních. Nad branou, která vede do něho, čteme nápis tento: „Tento jest hřbitov slavného papeže Kalixta a mučenníka. Kdo ho navštíví se srdcem opravdu kajícím, obdrží po vykonané zpovědi úplné odpuštění hříchu svých pro slavné zásluhy 174.000 ss. mučenníků, kteří tam pohřbeni jsou, kteří vesměs prošedše útrpeními, a aby se stali dědici království Božího, utrpěli smrt pro jméno Ježíše.“ — Nyní sestup se mnou přes schody dolů. Musíš pochodeň míti, je tam čirá tma. Před očima tvými rozcházejí se bezčetné šije a chodby, táhnoucí se křížem na všechny strany. V pravo a v levo jsou podél hroby, bez přetržení běžící, vždy šest hrob nad hrobem do opukové země vyhrabané, hroby starců, dítek, vojáků, papežů, mučenníků všeho stáří, stavu, jazyka, — ale hroby ty jsou prázdné. Těla jsou vzata z nich, a skvějí se co sv. ostatky na našich oltářech. Ale pojď se mnou dále; vstupujeme do nové chodby; zase samé hroby, ještě zavřené. Zastavme se zde. Leží zde sv. mučenník. Jaký to nápis? Čteme:

Místo Primus-ovo χ ω

vedle toho vidíš holubici (znak míru), a palmu (znak mučennictví).

Hle! tu hrob sv. Panny; nápis zní:

Maxima χ , ty žiješ v Bohu!

Tu zase jiný:

Tichá Faustino χ , žij v Bohu!

vedle toho zase:

Regino χ , žij v Pánu Ježíši!

a tuhle nad tím čteš:

Cecilius, manžel, Cecilii Placidině,
své výborné choti na památku, se
kterou χ let žil, dobře zasloužilé,
bez všeliké stíznosti.

(Ryba.)

Tážeš se, co jsou to za podivné oznaky? co znamená ta ryba?

To znamení χ znamená jméno Kristus, a je složeno z prvních řeckých písmen tohoto jména. V řecké řeči zní jméno Spasitele $\chi\rho\iota\sigma\tau\omicron\varsigma$, to χ je naše K (vlastně Ch) a to P je naše R. Křesťané tehdy stavěli tyto dvě písmena v sebe spletené na hrob, aby skryli jméno Kristus pohanům, kteří někdy stíhajíce křesťany do těchto chodeb vrazili.

Někdy položili křesťané vedle toho znamení ještě dvě písmeny řecké, totiž ω a ω (první a poslední abecdy, nebo v zjevení sv. Jana jmenuje se P. Ježíš prvním a posledním, počátek a konec všech věcí ω a ω). Těmito písmeny chtěli křesťané vyjádřit svou víru v Božství Ježíše Krista, který jich zase z mrtvých vzkřísí.

Jméno ryba, které se často na kamenech náhrobních nachází, značí Krista Pána. V řecké řeči slové ryba $\text{IX}\Theta\text{Y}\Sigma$ (Ichthys), a to jsou začáteční písmena těchto slov: Ježíš Kristus, Syn Boží, Vykupitel. Křesťané tehdy psávali to jméno ryba na hroby svých umrlych, aby tím vyjádřili víru svou v Ježíše Krista, Syna Božího, Spasitele našeho.

Takových hrobů je jenom na hřbitově sv. Kalixta přes 174.000 ss. mučenníků.

Ale nyní vstupíme do sklenuté kaple, strop je ozdoben krásnými obrazy, u prostřed nich stojí dobrý Pastýř. Ve zdi se nachází dvanáct do oblouku okrouhlých hrobů; kolem stěny obíhá stolice mramorová, v jednom rohu je kazatelna. Na té lavici sedávali kněží, na té kazatelně stával někdy papež, biskup a kázal shromážděným křesťanům. Zde stál i ctihodný kmet sv. Kalixt. U prostřed stojí oltář nad otevřeným hrobem, ve kterém ležela těla ss. apoštolů Petra a Pavla. Nyní se se mnou vmysli do časů prvních křesťanů. Je noc, s hořícími lampami sestupují křesťané dolů do krypty a vstupují zahalení v pláště do kaple s uctivostí. Nyní se objeví ctihodný stařec, je to papež, jej vyprovázají kněží a jáhnové. S posvátnou úctou ho pozdravují. Obecné ticho. Na oltáři se rozžehnou svíce, kalich se připraví, obět sv. začíná. Zpěvy žalmové se ozývají. Beránek Ježíš Kristus je obětován, sv. přijímání počíná, všickni přijímají nejsv. tělo a krev Páně. Písně díky zaznívají, papež žehná obci své a všickni odcházejí mlčky a vylézají zhůru na ulice, nebo už se rozednívá, a pohané nesmí vědět o tom, co se bylo dole stalo.

Takový byl život prvních křesťanů za času sv. papeže Kalixta, a za prvních III století. Ač císař Severus ho rád měl, ale vladaři předce tytyž sužovali křesťany, zvláště pohanský Ulpian. Tento zarytý nepřítel křesťanů již dlouho těžce nesl, že císař křesťanům je nakloněn. Za jeho úradování zbouřil se lid v Římě a v tom sv. Kalixt byl s okna svržen, do hluboké studně uvržen a kamením ubíjen, až umřel. Posud se ta studně ukazuje v kostele, který nad ní vystaven byl. Zemřel r. 226.

M o d l i t b a.

O Bože! kterýžto dobře víš, že my pro slabost svou k dobrému jsme nestateční: posilň nás milostivě skrze příklad Tvých Svatých, abychom Tebe milovati mohli. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

15. Říjen.

Sv. Teresia r. 1582.

Můžeme říci, že život Svatých je kniha obrázková k Písmu sv. t. j. čemu se v Písmě sv. vyučuje, to Svatí Boží konali. Na příklad ukážeme, že v životě sv. Teresie vyplnilo se těch osm blahoslavenství, se kterými Pán své kázání horní počíná.

Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské. Teresia pocházela z bohatého rodu, a však do toho řádu, jemuž náležela, zaváděla největší chudobu a několik takových klášterů založila. Žádná řeholnice nesměla mít vlastní majetnosti; roucho bylo ze sukna hrubého nebarveného, zcela úzké; plášť byl sepnut knoflíkem dřevěným, košile a šátek směly býti jen z bavlny, pas z kůže; chodily vždy bosy majíce podešve z provázků spletené, odtud slovou „bo-

sačky.“ I závoj musel býti z plátna hrubého. Lůžko sestávalo z prkna a slamníku. Dostávaly jen dvakrát jísti; masa nikdy. Teresie sobě zvolila to, co bylo nejspatnějšího v jídle, v šatu, v lůžku; jen na to hleděla, aby roucho bylo čisté. Když jednou na Boží Tělo neměly jiného pokrmu v klášteře leč chléb, děkovala Pánu, že jí takové chudoby udůstojnil. Ona říkala: „Čím méně máme, tím méně mám péči a starosti.“

Blahoslavení tiši, neboť oni v zemi vládnouti budou. Tichost se ukáže tenkrát teprv, když na člověka doráží hodně mnoho odporů, urážek a bezpráví. Též Teresia měla dost příležitosti, v té cnosti se cvičiti; uvedu o tom příklad. Do kláštera v Avile vedrala se nekázeň mezi 180 řeholnicemi. Představená nevěděla, jiné pomoci, než že jim dala Teresii za převorku. Řeholnice zuřily, že si nesměly samy voliti, a chtěly bránu zavřít, když provincial sv. Teresii do kláštera vedl. A však Teresia postavila na sedadlo

v chodbě, kde převorka seděti měla, obraz Panny Marie, sedla si na stoličku k nohám toho obrazu a mluvila k řeholnicem tak skromně, že si jich hned naklonila, a že jen nerada tu volbu přijala, an dobře ví, že teprv od nich se bude moci přiučiti mnohému dobrému, že přišla jim jen sloužit a jejich blahobyt podporovat, že její touha směřuje k tomu, aby s radostným srdcem Pánu vespolek sloužily a stanovy řádu zachovávaly a t. d. I byla tak vldná a tichá, že za tři léta, když přišlo k volbě, jednohlasně zvolily Teresii, kázeň uhostila se v domě, a panny se cítily zcela nešťastnými, když jim provincial Teresii na jiné místo přesadil.

Blahoslavení lkající, neboť oni potěšení budou. Hned jak vstoupila do řádu, zastihla ji choroza v čivech, která ji tři léta hrozně trápila. Ležela v posteli jako ze dřeva, ani prstem nemohouc hnouti, a po 40 let nebylo dne, kde by nebyla musela snášeti

nějakou trýzeň buď zimnici, neb zvrácení, neb píchání v boku a t. d. A při těchto neduzích konala své cesty bez počtu, aby založila nové kláštery, bez ohledu na povětrnost a pohodlí. Nejtrpčí utrpení byla vnitřní opuštěnost, kterou po 20 let byla trýzněna. Ona sama vypisuje, jak jí bylo, když trpěla na duši a zároveň na těle. Když ale přistoupila k stolu Páně, hned jí bylo blaze, jak by zmizela temnota duše. Někdy Pán sám jediným slovem všechny trudy zapudil, k. p. neboj se, nestarej se! Když jí přinesli v poslední nemoci vělebnou Svátost, vyhoupla sama z postele, celá vypadala jako zjasnělá a oslavená, začala zpívat a jásat, že hodinka spojení se blíží.

Blahoslavení, kteří lačnía žízni pospravedlnosti, neboť oni nasyceni budou. Sv. Teresia začavši již v mládí život bohobojný upustila pozděj poněkud od své horlivosti, a kolýsala se mezi Bohem a světem. A však Pán jí pokoje nedal, až se zase celým srdcem k Němu přivinula. Ona sama píše o tom: „Jednoho dne šla jsem do poboční kaple, a uzměla zde Pána Ježíše raněného. Pohled ten, jak Pán Ježíš za nás tolikrány trpěl, dojal mne mocně; bolem nad mou nevděčností za tyto rány mohlo mi srdce puknouti. I padla jsem na kolena a s mnohým pláčem prosila jsem Ho vroucně, by mne posilnil, abych Ho již neurazila více. V této modlitbě pocítila jsem takovou útěchu a sílu, že se láska Boží ve mně vždy víc rozněcovala, a já denně mohútněla v zápasu sama se sebou. I počala jsem s větší chutí s Bohem se obírat a zlé příležitosti odstraňovati. Když jsem se jen trochu strojila, Bohu sloužiti, hned mne obsypal samým potěšením. Já však jsem neprosila o takovou útěchu, nýbrž jediné o tu milost, abych Ho neurazila více, a aby mi mé veliké hříchy odpustil.“

Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou. Teresia učinila předsevzetí, že nesmí prominouti den, aby nebyla v něm prokázala nějakému člověku nějakou službu lásky. Zvláště horlivě se ujímala nemocných; nejen jim snášela to nejlepší, co kde sehnati mohla, nýbrž raděj nechala jiných prací, jen aby mohla u nemocných býti a jich těšiti. Jedna řeholnice měla několik otevřených ran, jimiž pokrmy nezažité odcházely, každý se jí štilil, jen ne Teresia. Ona nikdy nepomlouvala a pomluv ani slyšet nechtěla. Zvláště pak měla péči o spásu duší. Ona obětovala bez počtu skutků kajících, modliteb a slzí, aby Bůh zaryté hříšníky obrátil, a skutečně mnoho jich získala Bohu; mnozí vlažní začali horliti. K nepřátelům byla tak laskava, že biskup Avilský říkával: „Když někdo si přeje, aby ho Teresia měla ráda, jen ať jí udělá nějakou škodu nebo křivdu.“ Na její přimluvu stalo se mnoho zázraků za živa i po smrti! — a i tím se naplnilo Písmo svaté.

Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Jeden Dominikán, který život sv. Teresie sepsal, dí o ní, že bylo na ni viděti spíše anděla než člověka s tělem a krví, tak že žila na tomto světě netknutá nečistotou těla. Čistota duše její byla tak veliká, že nikdy nepocítila ani nečistých

hnutí neb pomyšlení, ba ani nevěděla co to je; proto když podřízené v té věci s ní se radily, posílala jich k jiným, ježto v té věci neměla žádné zkušenosti. Všude se skvěla největší počestností a opatrností, též i jiným je odporoučela. Ve spisech o jejím svatořečení stojí: „Mezi všemi cnostmi, jimiž jí Bůh co choť svou ozdobil, zaskvěla se čistota nejdokonaleji.“ — Tato cnost jí činila schopnou, že již zde na zemi někdy Boha a věci nebeské viděti mohla. Pán se jí objevil někdy po přijímání v takové majestátnosti, že nemohla pochybovati o jeho přítomnosti. Když někdy v modlitbě zcela v Boha ponořena byla, zastkvěla se tvář její více než obličej Mojžíše. Jednou viděla, jak v temné noci po celou hodinu z její tváře vycházela skvělá zář a z ní se vylévaly zlaté paprsky. Té její úplné čistotě se to připisuje, že její mrtvola nikdy nevešla v porušení, ale vydávala ze sebe vůni nebeskou.

Proto se vyobrazuje v rouše karmelitánském, držíc v ruce srdce hořící, šípem (lásky) probodnuté.

Blahoslavení pokojní, neboť syny Božími slouti budou.

Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské. Protivenství snášejí mnozí lidé, a mnozí se domnívají, že pro spravedlnost, ale není pravda; oni trpí, že se rádi hádají, že jsou pyšní, svéhlaví a t. d. Když jsi pronásledován, tož je to pro spravedlnost jen tenkrát, když ti svědomí praví, žeš opravdu se snažil, aby bylo všude dobře, všude pokoj a dobrá vůle, a že všude popouštíš, leč kde povinnost káže, se protivit anebo něco učinit, co se nelíbí. Proto že Teresia uváděla do svých klášterů přísnou kázeň, tedy byla rozkřičená co řeholnice nepokojná, svéhlavá, nepodajná. Všecko vrazilo na odpor, co uváděla dobrého, z pouhé řevnivosti a vášnivosti. Od světských a duchovních zakusila posměchu a pohanění, ale ona byla pokojná; ba konečně jí uvěznili. Když Teresia na rozkaz svého zpovědníka zjevila své nadpřirozené vidění, tu jí povídali, že je posedlá, že je blázen; ano i zpovědník její nevěděl si porady s ní. Teresia pak posilněna milostí Boží, trpěla pokojně a oddaně všecka protivenství. Jak málo jezero od těch jisker, které do něho padají z parní lodi, zaníceno bývá; tak málo bylo protivenství s to, rozhořčiti ušlechtilou duši sv. Teresie. Bůh jí za to odměnil již zde na zemi hojnou útěchou, a tím, že snahy její předc konečně došly žádoucího cíle; a ohledem smrti její sám sv. Otec Řehoř XV. blahoslavenou, slavnou smrt vyličuje v bulle, ve které jí za Svatou prohlásil, r. 1621. — Sv. Teresie zemřela 1582. 67-letá. Při jejím úmrtí stalo se mnoho zázraků.

Modlitba.

Vyslyš nás, Bože Spasiteli náš: abychom jako se ze slavnosti sv. panny Teresie radujem, tak nebeské nauky její potravou se krmili, a pocitem vroucí zbožnosti prospívali. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

16. Říjen.

Sv. Havel, opat r. 646.

Sv. Havel narodil se okolo pol. VI. století v zemi irské. Jeho výborní rodičové dali jej sv. Kolombánovi, aby nábožně byl vychován. Havel odebral se s radostí do kláštera Benkorského, a maje bystrý rozum a dobrou paměť učinil ku podivu veliký prospěch ve vědách a v cnostech. Zvláště veliké zběhlosti došel v Písmě svatém, jež velmi důkladně vykládal. Jsa všem bratřím vzorem, musel se dát vysvětit na kněžství. Co se toto dalo, uzavřel sv. Kolombán vlast opustiti a státi se misionářem. I vyvolil sobě 12 řeholníků z kláštera svého za pomocníky, a první byl Havel. Tak se stal, co jeho jméno „Gallus“ znamená, totiž poutníkem. Nejprv se doplavili do Anglie, a pak do Francie.

2. Tamější král Sigbert přivítal blahověsty laskavě, a také tomu chtěl, aby u něho v zemi zůstali, slibuje vše, zač by žádali. Ale sv. Kolombán se za vše nezištně poděkoval řka, že pro Krista vše jmění své opustili. Jen místo o samotě a ode hluku světského vzdálené přijal, a klášter tam vystavěl a zvláštní řeholi předepsal. Sv. Havel hned se všemu podvolil, ač bylo tuhé, a byl vzorem všech. Pověst přitáhla sem mnoho učenníků, a sv. Kolombán musel vystavěti ještě dva kláštery. Víc než čtyřicet let zde pracoval sv. Kolombán ve Francii požehnaní rozsívaje, an od chlipného krále Theodoricha i s krajany ze země vyhnán byl. Vyhnaníci přišli po dlouhém putování k zbořenému městu Bregenz na Bodamském jezeru, a ješto jim tu farář Arbonský kus země daroval, vystavěli si tu několik chýžek a kaplí. Sv. Havel, jenž jazyka té krajiny mocen byl, dal si na tom záležeti, aby lid posud pohanský v lůno Cirkve uvedl, a mnoho jich pokřtil. Ale zarytý modlář Kunzo, který v této zemi vládl, brzo jich donutil k odchodu. Sv. Kolombán se odebral do Vlach, ale Havel horečkou skličeny musel u faráře Arbonského býti ošetřován ode dvou spolubratří.

3. Když sv. Havel zase okrál, hledal místo, kde by o samotě život kající mohl vésti. I řekli mu, že nedaleko je úval pěkný, potůčkem svlažovaný, jen že tam pro lítou zvěř a jedovaté plazy člověku nemožno přebývati, sv. Havel se tam dal přivesti. Přišedše na místo, kde potůček Steinach přes skaliny padá, zarazil kříž do země, pověsil naň skříň s ostatky Svatých a pokleknuv modlil se. A hle! hned odešli zlí duchové, kteří měli zde své rejdy, i zvěř lítá odešla; jen jediný medvěd ohromné velikosti sebou nehnul. A však i toho sv. Havel vyklidil. Od těch dob vyobrazuje se sv. Havel maje medvěda po boku. Po třech dnech se vrátil, a v Arboně se rozloučiv s farářem, své soudruhy Magna a Theodora sebou na poušť vzal.

4. Bylo to r. 614., když se v té krajině usadil a základ položil k slavnému klášteru, který sloužil sv.-Havelský. Zatím se roznemohla Friedeburga, dcera knížete Kunzona, od kterého sv. Kolombán a soudruzi

ze země vyhnáni byli jsouc zlým duchem trápena. Král Franský Siegbert zasnoubený její choť poslal k ní dva biskupy; a však zlý duch vyznal, že jen Havlovi ustoupí. I prosil Kunzo p. faráře Arbonského, aby sv. Havla dovedl. Havel nechtěl; neboť hluboká pokora jeho nedala se tak snadno překonati, a teprv až se mu řeklo, že tím jméno Páně bude oslaveno, šel do Uiberlingen. Sotva se nad ubohou pomodlil a křížem sv. ji požehnal, zlý duch ustoupil, a Friedeburga takovou úctu k čistotě pocítla, že odřekši se sňatku manželského panenskou čistotu Bohu zaslíbila. Siegbert snoubenec její sám ji do kláštera zavedl. Kunzo z vděčnosti podával sv. Havlovi mnoho darů, ano i biskupství Kostnické. Sv. Havel přijal něco z darů těch, a díl rozdal chudým, a jiným pak dílem na své poušti kostel ke cti P. Marie vystavěl. Za biskupa doporučil svého přítele Jana. Od té doby, co měli na poušti kostel, množil se počet učenníků a chýžek, rád sv. Benedikta se zde zachovával.

5. Sv. Havel hlásal pilně slovo Boží i křestanům i pohanům, zde ještě stávajícím; bratří svých učil umění kazatelskému, a povinnostem kněžským i klášterním; ostatní čas obětoval modlitbě a tuhé kázni. Pověst jeho daleko se rozšířila, a proto, když r. 625. opat Luxovienský umřel, chtěli ho tam za opata. On však ve své pokoře jim to odepřel. Když už byl stareček 95-letý, tu ho pozval farář Arbonský, aby v Arboně, kam se bylo veliké množství lidu sešlo, na sv. Michala archanděla kázal. I kázalť stareček neobyčejnou horlivostí a zbožností, a však třetí den po tom těžce se roznemohl, tak že do kláštera vrátit se nemohl, a nedlouho na to umřel 16. Října 646. Mrtvolu jeho pochovali u přítomnosti biskupa Jana v klášteře, který od té doby sv.-Havelským jmenovati se počal. — Sv. Havlu k počtě i v našich krajinách slovanských je mnoho kostelů věnováno, jmenovitě v staroslavné Praze klášter bývalý a kostel sv. Havla.

Opatství sv.-Havelské.

Sv. sluha Boží Havel nebyl ve své poustevně nečinným. S pomocí několika bratří, kteří se kolem něho sborovali, byl nemálo přispěl k tomu, že se rozšířilo světlo viry v té okolní krajině, kde žilo ještě mnoho pohanův. Po jeho smrti pokračovali učenníci jeho v díle započatém; dostali mnoho dorování a záduší, a již 74. leta po smrti Svatého stalo se z jeho chudé poustevny přenádherné opatství s klášterem a chrámem. Kolem toho kláštera usazovali se obyvatelé, poznenáhla stála tu ves, a z té vzrostlo nynější město sv. Havel. V klášteře samém vyvinul se nejčilejší život v umění a vědě mezi četnými kněžími a bratry, kteří zachovávali řeholi sv. Benedikta. Bratří byli sochaři a malíři, vyšivali mešní roucha zlatem a stříbrem na hedbáví a sametu rukou umělo, a opisovali knihy, jež ozdobovali obrázky nejpěknějšími. Kněží vzali do rukou svítilnu vědy, zdokonalující zvláště německou řeč, která ležela teprva v plénkách. Oni se vyznamenávali v bohovědě, byli dobbře zběhlí v hudbě a ve hvězdářství, v umění básnickém a řečnickém, a vyučovali ve starých řečech mladíky, kteří se sem scházeli se všech stran, aby podíl brali u vědě a vzdělanosti řeholníků učených. Klášter ten benediktinský byl jako ohnisko, z něhož se šířily blahonosné paprsky

vzdělanosti všestranné po celé zemi švýcarské a ještě dále. Škola, kterou řeholníci udržovali, slyňala daleko široko, a nábožní mniši toho kláštera byli voláni, aby do jiných klášterů rozkvět uvedli. Veliké bylo požehnání, které šířilo vůkol sebe překrásné opatství, všude bylo viděti blahobyť; teprv novějším dobám bylo zůstaveno, zničiti i tento krásný výkvět řádu sv. Benedikta. R. 1805. bylo vydviženo toto opatství. V krásném kostele klášterním značí posud kaple sv. Havla to místo, kde druhdy stával dřevěný kříž sluhy Božího.

O kězby orodoval sv. Havel u trůnu Božího, aby sv. víra, kterou on vstípl do srdcí otcův, nezhasla v srdcích dítek jejich!

17. Říjen.

Sv. Hedvika, patronka Slezské země r. 1243.

Sv. Hedvika pocházela ze slavného rodu hrabat Andechs-ských. Otec sloul Berchtold, matka Anežka a měli osm dítek, jež velmi vzorně vychovávali. Obzvláště Hedviku, již co dítě nebavily dětské hry, ovšem ale modlitby a čtení svaté. Protož velmi ráda chodila do kostela a nejrádějš slyšela vypravovati o Pánu Ježíši a P. Marii. Sedmiletou dali do kláštera „Lutzingen“ ve Francku, kde se nejen vzdělali, ale i tak zvaného ducha světského uchovati měla. Ráda by byla v klášteře zůstala: ale poslušnost k rodičům přinutila ji, že se provdala za Jindřicha, vývodu polského i slezského. Nádhěra knížecí neudusila v srdci jejím plamen pobožnosti, nýbrž tak se chovala, že kdokoli ji viděl a znal, byl k cnosti potažen. V čas posvátný s dorozuměním manžela tělesné rozkoše se zdržovala. Hlavní pravidlo její bylo: „Čím vyšší rod, tím vyšší budiž cnost, a čím vyšší stav, tím vznešenější budiž příklad.“

2. Palác jejich byl školou cností; kdo v domě přebýval, musel tak žiti, jak to sv. Cirkev vymáhá, a ve službách Božích podíl bráti. Kázeň a bázeň měly sídlo u dvora, a odtud přecházely na lid. Bůh jim dal tři syny a tři dcery. Pravidlo zbožné máti stalo se též vodítkem dítek. Po narození šestého dítěte, když bylo Hedvice teprv 24—25 let, složili s povolením biskupa slib zdrženlivosti, a žili ještě třiadvacet let co bratr a sestra. Od té doby Hedvika oddala se cele pobožnosti, a jako již v mládí nenáviděla marnost a světskou pompu, totéž zachovávala až posud. Oděv její byl sprostý, barvy šedé a z látky též sprosté. Pode svrchním oděvem nosila na nahém těle hrubý drsný pás, spávala jen několik hodin, a to na holých prknách (ač měla vedle prostřenou knížecí postel); postívala se velmi příkře, a vůbec tělo své tak mořila, že kněžna Anna, nevěsta její, říkávala: „Já jsem přečetla životy mnohých Svatých, ale takové přisnosti, jakou na své tchyni denně vídám, nikdy jsem se nedočetla.“

3. Z lásky k bližnímu a čistotě prosila choť, aby v Třebnici u Vratislavy založil veliký klášter pro jeptišky zákona cisterského, a tolik nadal, aby tisíc osob v něm opatřeno býti mohlo, což se stalo. Tento klá-

šter byl nejen pro řeholnice, nýbrž i pro takové ženské, které se tam schovaly, aby se nestaly kořistí nepravosti. Tyto mohly vyjiti, a o jejich slušné zaopatření bylo postaráno. Sv. Hedvika zdržovala se ráda v klášteře Třebnickém obcujíc tam jako sestra mezi sestrami v pokoře, a jako matka pečujíc o blaho každého, kdo pomoci neb útěchy potřeboval. Ona vyhledávala nuzné v jejich chatrčích, ošetřovala nemocné ve všech špitálech, a vlastníma rukama čistila a převazovala rány a vředy jejich. Při tom všem zářila se na tváři její milost; ve všem se jevila tichost a trpělivost neoblomná. Na důkaz své lásky ke Kristu Pánu a dvanácti apoštolům jeho každodenně pozvala třináct chudých, posluhovala jim, a dřív sama k stolu nezasedla, dokud těch nuzných nenasytila. Obzvláště se jevil lásky plamen, když šla ke stolu Páně a když byla při mši sv., při které denně obcovala. Jindřich choť brzo svou milou Hedviku ve všem, co na ní viděl a o ni slyšel, následoval.

4. Poddaní měli na něm pravého otce; byl ochrance chudých a nešťastných, obrance práva a spravedlnosti, horlivý podporovatel všeho dobrého věda, že lid ten je dobrým a blaženým, který je nábožným. A však nebyl život svatý vývodkyně bez všelikého mraku, přivalila se i na ni všeliká protivenství. Ale sv. Hedvika neztratila mysl, necht jí potkalo; co potkalo; k. př. stalo se, že vývoda Jindřich v bitvě raněn a jat byl. I odvážila se sv. Hedvika k vojvodovi Kirnskému, který sotva ji zočiv takovou k ni uctivostí jat byl, že okamžitě a beze vší výplaty zajatého vojvodu na svobodu propustil. R. 1238. těžce se roznemohl a brzo na to v Pánu zesnul.

5. Rána tato nezlomila důvěry Bohu oddané vdovy; ano těšila řeholnice plačící kláštera Třebnického, že se vším, co Bůh na nás sešle, spokojeni býti máme. Podobnou statečnost myslí projevila sv. vdova, když po třech letech její syn prvorozený Jindřich, jež velice milovala, v bitvě s Tatary, do Moravy se valcím, zahynul. Všickni plakali, toliko Hedvika netratila mysl, nýbrž těšíc nevěstu a ostatní dítky pravila: „Bůh mi dal syna, Bůh mi ho zase vzal, jméno Páně budiž velebeno.“ — Po těchto udalostech odřekla se sv. vývodkyně zcela světa, vstoupila do kláštera Třebnického, vzala na se řeholní roucho, jen slavných slibů nesložila, a to proto, aby také venku, mimo zdi klášterní osobně mohla chudým pomahati, nemocné obsluhovati a zarmoucené těšiti. Při tom ale byla živa jako každá jiná jeptiška, služby a práce konajíc ty nejsprostší a nejomrzelejší. Nejednou při modlitbě tvář leskem nebeským se odrážela; vnitřní oheň tak venku prorážel. A tak ztrávila několik let v klášteře Třebnickém jsouc příkladem všem sestram, an jí Hospodin zjevil, že hodina odchodu se blíží. I zaradovala se, dala se zaopatřiti, a s roztouženou duší uletěla do nebe k Spasiteli svému 15. Října 1243. Za Svatou byla prohlášena již r. 1266.; svátek její slaví se k rozkazu papeže Innocencia XI. dnes 17. Října. Jen v Slezsku, kde je zasvěcený svátek patronky zemské, koná se 15. Října (na den sv. Teresie). Též Polané ctějí ji za svou patronku.

Téhož dne:

Bl. Markéta Maria Alacoque, zakladatel- kyně pobožnosti k nejsv. Srdci P. Ježíše r. 1690.

Tak jako Bůh si vyvolil světu neznámou pannu, blah. Julianu z Lüttichu, aby skrze ni uvedl v Církvi své slavnost Božího Těla: tak si vyvolil též slabou, ale ve víře a lásce pevnou pannu Markétu, aby skrze ni uvedl pobožnost nejsv. srdce P. Ježíše. Ona se narodila 1647. v Lauthekourt (čti Lotkúr), v Burgundsku. Hned z mládí bylo to děvče nad míru nábožné, zvláště se ráda zdržovala u velebné Svátosti oltární, a ctíla P. Marii. Osmiletá ztratila otce, a matka, která měla čtyry syny vychovávat, poslala svou dceru do kláštera sv. Kláry do města Charolles k výchování, kde ponejprv šla k sv. přijímání. Nyní činila obrovské pokroky v pobožnosti. Již ale padla do těžké nemoci, která trvala čtyry léta, tak že pořád ležela, a zhubla tak, že byla kost a kůže. Všeliké lékařství nepomohlo. Dvě léta ležela v klášteře, dvě léta doma. Tu učinila slib, že, okřeje-li, vstoupí do řádu Navštívení bl. P. Marie.

Legenda Svatých.

Sotva se byla zaslíbila, již byla i zdravá. Nyní začala vésti život nad míru nábožný a přísný. Doma musila velice mnoho trpěti od tří zlých děveček, jimž obstarlá matka hospodářství svěřila. Když jí bylo osmnáct let, ozdravla na její modlitbu matka znenadále, a nyní celá přízeň doléhala na to, aby se Markéta vdala. Ale Markéta se byla zaslíbila, vstoupiti do kláštera. Přízeň zuřila, ale vše bylo marné; konečně po dlouhém sužování a trápení dostala se do kláštera Salesiánek v městě Paray (1671). A zde se jí stalo, co obrázek okazuje.

Když jedenkrát mezi oktávem Božího Těla se modlila před velebnou Svátostí, slyšela hlas P. Ježíše: „Nemůžeš mi prokázati větší lásky, než když učiníš, co jsem tolikrát od tebe žádal“ (aby t. jeho Božské srdce ctíla a tuto úctu v Církvi rozšířila). — Na to ukázal jí Spasitel své Božské srdce, plamenem lásky horoucí a pravil: „Viz toto srdce, které tolik lidí milovalo, které ničeho nešetřilo, ano se ztránilo, jen aby ukázalo jim lásku svoji. A však místo vděčnosti dostává se mi za podíl od nejmnohých nevděku. Proto od tebe žádám, aby první pátek po oktávě slavnosti mého Božského Těla ustanoven byl za zvláštní slavnost, aby se toho dne ctílo srdce mé slavným odprošováním a aby se toho dne dělo sv. přijímání v tom úmyslu, by nahrazena byla nesčetná znectění, která se mu děla po ten čas, když na oltářích vystaveno bylo.“ Sv. Panna se zpouzela a předstírala, že je k tomu nehodna, nestatečna atd. Ale P. Ježíš jí řekl, že jí pošle sluhu svého, který vše učiní, aby se ta slavnost zavedla. Tento sluha Páně byl nábožný a učený P. Kladius de la Kolombiere, Jesuita. Toho když ponejprv uzřela, bylo jí, jak by jí řekl vnitřní hlas: Tento jest, kterého ti posílám. — I svěřila mu všecko, a on první se zasvětil nejsv. Srdci Páně 21. Června 1675. Šlo to s velikými obtížemi, ale konečně se to předce provedlo.

Zemřela 17. Října 1690. Papež Pius IX. prohlásil ji za blahoslavenou, a brzo bude prohlášena za Svátou. Pobožnost pak nejsv. srdce P. Ježíše rozšířena jest nyní po celé Církvi sv.

18. Říjen.

Sv. Lukáš, evangelista Páně.

Sv. Lukáš narodil se v Antiochii, hlavním městě syrském, z rodičů pohanských. V mladších letech zabýval se vědami a uměním, zvláště pak řečnictvím, lékařstvím (Kol. 4, 14), a jak se mnozí domýšlejí, též řezbářstvím a malířstvím. Kdy a od koho na víru obrácen byl, neví se, vůbec ale má se za to, že sv. Pavel Kristu jej získal; protož také sv. Jarolím jmenuje ho duchovním synem sv. Pavla. Tolik ale jisto jest, že když sv. Pavel r. 50. p. K. z Troady do Macedonie ploul, sv. Lukáš jej provázal, a od té doby, jsa mu věrným pomocníkem a spoludělníkem na vinici Páně, též všech prací, nebezpečí, svízeli a utrpení, kte-

rýchčž mistr a přítel jeho v Řecku, v Menší Asii, v Palestině a ve Vlaších snášel, účastníkem se stal.

2. Z těchto zajisté příčin miloval jej sv. Pavel velice a nad míru si ho vážil, a všude chvalně o něm mluví, jej svým pomocníkem nazývá (Filem. 11, 24.) a jej Korintským (II. Cor. 8, 28.) co bratra, kterýž má chválu v Evangeliiu po všech církvích, poroučí. Na žádost sv. apoštola Pavla stalo se, že sepsal sv. Lukáš sv. Evangelium t. j. zprávu o životě, o učení a zázracích i o umučení Páně, tak jak sv. apoštol Pavel mu to byl vypravoval, a jak Duch sv. mu byl vnuknul. V tomto Evangeliiu dává nám sv. Lukáš zprávu o mno-

hých věcech, o čemž se ostatní Evangelisté nezmiňují, jmenovitě o tajemství vtělení a narození Páně obsírně vypravuje, z čehož ss. Otcové soudí, že důvěrně nejen se ss. apoštolů, ale zvláště s P. Marií obcoval.

3. Příčinu toho udávají také ss. Otcové tu, že sv. Lukáš až do smrti panictví věrně zachováváje vznešenějších tajemství hodným se učinil. Mimo to začíná sv. Lukáš své sv. Evangelium s vypravováním o knězi Zachariáši, a proto se vyobrazuje s volem, což znamená obět, kterou kněží konati museli. Ostatně nedočteme se v žádném Evangeliiu tolik rozmanitých obrazů, jimiž se mysl. hříšníkova ku kajcnosti vzbuzuje a k důvěře

v nesmírné milosrdenství Páně vyzývá, jako v Evangeliiu sv. Lukáše. Taci obrazové jsou k. p. podobenství o ztraceném synu a dobrém pastýři, o Magdaléně, o Samarytánovi, o obrácení kajícího lotra. Mimo sv. Evangelium napsal též sv. Lukáš knihu o skutcích apoštolských, ve které čistou a příjemnou řečí nejprv vypisuje na nebe vstoupení Páně a seslání Ducha sv.; jak a kde byli ss. apoštolové kázali, jaké zázraky byli činili a co pro Krista Pána byli utrpěli. Dále vypisuje obcování a život prvňích křestanů a umučení sv. Štěpána a Jakuba.

4. Konečně obsírnou zprávu dává o obrácení sv. Pavla, a o všem, co tento apoštol byl učinil, vytrpěl a zkusil. Mohl on o tom všem nejlépe zprávu dáti, ješto mu ustavičným průvodcem byl a následovně i svědkem všech řečí a skutků i utrpení jeho. I zůstal sv. Lukáš sv. Pavlovi po boku ve všech prácech a ve všech strastech, dokud se Bohu nezlibilo velikého apoštola národů k sobě povolati. Po smrti Pavlově hlásal sv. Lukáš slovo Boží, jak se píše, v Dalmacii, v Gallii, ve Vlaších a v Macedonii, a jsouli zprávy Řeků hodnověrné, přišel též do Egypta a do Lybie, zvěstovat víru o Ježíši Kristu. Sv. Lukáš dočkal se vysokého stáří a viru krví svou zpečetil jak se podobá ve městě Patras na poloostrově Morea.

5. To však je jisto, že živobytí jeho bylo řada strastí a prací, ustavičné to mučennictví, jež on tuhými posty a jinými kajcnostmi ztužoval, což i sv. Církev dosvědčuje, an v modlitbě při dnešní mši sv. říká: „že umrtvení kříže bez ustání z lásky ke Kristu na těle svém nosil.“ O sv. Lukáši jde také podání téměř nepřetržené, že rozmanité obrazy Pána Ježíše a P. Marie maloval, aspoň o jednom obraze v Římě se dosvědčuje, že je to podobizna pravá p. Marie, kterou sv. Lukáš maloval, a která se nachází ve chrámě Maria Maggiore.

* * *

Sv. Pavel z Kříže, zakladatel řádu Pasionistů r. 1775.

Brát Pasionistů t. j. brát bosých kleriků sv. Kříže a utrpení Pána našeho jest tovaryšstvo v Církvě katolické založené od sv. Pavla z Kříže. Narozen byl r. 1694. v Ovadě v Sardinii. R. 1720. oděl biskup z Alessandrie mladíka 26-letého, který v rozjímání umučení Páně jedinou útěchu nacházel, v roucho černé a jmenoval ho „Pavlem z Kříže.“ On chodil po zemi s křížem v ruce, ukazoval lidem, co Pán Ježíš trpěl a napomínal k pokání a zanechání hříchu. I zamýšlel takové misie po celé Církvě zříditi. Nejprv začal v jedné vsi, vedle kostela zřídil si poustevnu a začal tam misie, nikdo mu nepomahal, než jeho vlastní bratr. I darilo se mu v celém okolí dílo Páně. R. 1725. když bylo slavné jubileum, dovolil mu Benedikt XIII., aby směl zarazit brát a přijímati údy. R. 1727. stal se Pavel

knězem, a r. 1737. zarazil první ústav v Orbitello, v němž bylo deset členů, načež Benedikt XIV. 1741. brévem jich potvrdil. Klement XIII. a XIV. též tu brát potvrdili, a za toho dostali se do Říma, a odevzdán jim

Sv. Pavel z Kříže.

kostel a klášter sv. Jana a Pavla na pahrbku Kollickém, kdežto od té do doby sídlí general Pasionistů. Jméno své mají od slova passio (utrpení, proto že napomínají lidi k pokání tím, že jim hlásají, co pro hříchy naše Syn Boží trpěl). Sv. Pavel † 1775. 18. Října, a za těch 76 let, co uplynulo od jeho smrti rozšířil se ten spolek valně po Církvi. Sedm let po jeho smrti svěřeny jim misie v Bulhářích a Valašsku. Dostal se též do Belgie, ano i do Anglicka, a do Nové Hollandie (1842); mají šestnáct klášterů. Též v Itálii mají šestnáct osad svých. Pius IX. náš papež prohlásil Pavla za Svatého. Život toho Svatého je pln zázračných udalostí, jak za živa tak i po smrti jeho.

19. Říjen.

Sv. Petr z Alkantary r. 1562.

Petr dostal své příjme od městečka „Alkantary“ ve Španělech, kde se narodil r. 1499. z rodičů vznesených

a nábožných. Již co mladík pro pobožnost na jídlo zapomínal. Do škol chodil do Salamanky na vysoké učení, kdežto byl mládeži vzorem. Stranil se tovaryšů a hledal síly a útěchy v pobožnostech. Dokončiv studia vrátil se zdrav na těle i na duši, bohat vědou a cností domů, kde byl oslavován. Tu počaly úklady světa: tu mu podávali úřady, tam ho zvali k radovánkám; ale Petr nesedl jim na vějíčky vábné. Ale stav ten zápasu zhnusil se zbožnému mládenci, i počal dychtiti po santotě.

2. Žádný o tom nevěděl, a Petr maje šestnáct let, dal se k Františkánům do Majarez, kde byl hned přijat. Zde se tak mrtvil, že sotva víry tomu dáme, dusil v sobě každické hnutí k světu, a máje se za největšího hříšníka, práce nejomrzelejší konal; zdálo se, že nevidí a neslyší, a že živ jest vně světa. Slovem již co novic byl vzorem řeholníka, a proto, ač mu bylo teprv dvacet let, stal se kvardiánem jednoho kláštera. V tom úřadě každý dle moci jej následoval. R. 1524. přikázal mu provincial, aby se na kněžství připravoval; a však jen poslušnost přemohla v tom pokoru, a Petr stav se knězem úřad kazatelský na se vzítí musil. Jako kazatel byl od Boha velikými vlohami ozdoben! Předce však, ač mnoho působil živým slovem, cítil větší touhu po rozjímavém životě a nedal pokoje, až mu povoleno, odejiti do kláštera sv. Onufria, který na děsné poušti ležel. Zde se oddal zcela sv. rozjímavání, a také výbornou knihu sepsal, kterak bychom se měli modliti a rozjímati; též spis o pokoji duše.

3. Zde na poušti vedl život až hrozno přísný, a zdálo se, že si umínil, nepřáti oddechu tělu, dokud živ bude; denně se do krve bičoval, na těle nahém nosil pás z provrtaného plechu, jehož drsná strana se hluboce v tělo zadírala; nejídal než každý třetí den, a tu chléb nejtvrdší, a někdy trochu polívky, již vodou vši chuti zbavoval, ba nejednou teprv za osm dní něco pojedl. Po čtyřicet let spával jen půl druhé hodiny, a to jen sedě a hlavu o kus dřeva podepiraje; cela jeho byla tak skromná, že se v ní sotva natáhnout a zpřímou postaviti mohl. Nikdy si hlavy své nepřikryl, ať si pršelo nebo slunce pražilo. Po tři léta nikoho v klášteře v tvář neviděl, a bratry jen po hlasu poznal. Chodil vždy bos; a neznaje cest, vždy chodíval za průvodčím. Byl též mlčenlivý; i tenkrát, když se naň doráželo, nebo se mu utrhovalo, neodpovídal; mluvil toliko, když mu poručeno bylo, a nic víc, než co musel. Tak píše o něm sv. Teresia, která se s ním často radívala, nebo byl moudrý a vtipný, laskavý a přívětivý k jiným.

4. Čím více se mrtvil, tím větší byla jeho pokora; ve vytržení mysli svítívala jeho tvář leskem nebeským, a někdy v tom vytržení vzhůru se vznášel (extasi měl); zázraky činil, věci budoucí předpovídal, a vůbec na každého působil, jako na led slunce. Tu ho ale Bůh postavil na svícen; vol nevol hodnost provinciála na se vzítí musel. Bylo mu teprv čtyřicet let, a tak výborně ten úřad zastával, že se neví, zdali se máme diviti jeho pokore či jeho horlení. I obnovil kázeň po celém řádu a sice hned jak mu došel čas úřadování, opověděl se u sv. Otce s několika bratřími do Portugal se odebral, aby odtud obnovu kázně začal. Obnova přesné kázně

šla jen poznenáhla; nebo z počátku vystál mnoho odporu, utrhaní a pomluv, nebo se bratřím nelíbilo, tak přísně se káti. Ale Petr setrval, a po několika letech podrobilo se 300 klášterů tuhé kázni, kde masa a vína nepoživali a žádného jmění pro sebe neměli. Za to byla slavná pověst jeho, a velicí páni i sprostý lid rádi u něho rady a poučení vyhledávali.

5. Sám král Jan III. a císař Karel V. povolali ho k sobě, a za zpovědníka ho míti chtěli. Petr sice šel, a mnoho dobrého u dvorů jejich způsobil, ale pro celý svět na vždy tam zůstatí nechtěl. Nejraději obcoval s dušemi, zcela Bohu oddanými, mezi kterými byl zvláště sv. František Borgia a sv. Teresie, která provedla opravu řádu Karmelitánského. Ji byl sv. Petr zpovědníkem po mnohá léta, a svědkem nesčíslných milostí, jimiž Bůh tuto Světici obsypal. Jakkoli sv. Petr vedl život na nejvyšší tuhé a příkrý, dočkal se nicméně 63. roku života svého. Před smrtí svou ještě chtěl jednou navštívit kláštery své. I šel, ale na cestě zastihla ho nemoc. I dal se do kláštera Arenas odnesti a s nevylovnou zkroušeností přijal svátosti nemocných. Všickni přítomní byli pohnuti až k slzám. Na to padl do vytržení mysli. Když opět k sobě přišel, pravil hlasem plesajícím: „Veselil jsem se z toho, když mi bylo povědino: Do domu Hospodinova půjdeme.“ Na to zemřel 18. října 1562. Sv. Teresie píše, že se jí byl zjevil hned po smrti u veliké slávě řka: „O blažené pokání, kteréž vymohlo takovou slávu!“ — Tuhou kázni tak byl schudl, že vypadal, jakoby z kořínků spleten byl. Ale po smrti působilo oslavení duše i na oslavení těla. Za Svátého byl prohlášen od Klimenta IX. r. 1669.

Statky pozemské.

Sv. Petr z Alkantary následoval radu, kterou dal P. Ježíš tomu bohatému mládenci, jemuž se ale zdála býti příliš tuhou, a tím dospěl ku pravé svobodě ducha. Také co jsou praví řeholníci, následují této rady, mají a chtějí míti jen to, čeho nevyhnutelně potřebno k živobytí, odřikajíce se všeho jmění vlastního. Ba sv. Petr v tom až tak dalece šel, že tělo své za nepřítel považuje, ani toho mu nepřál, co si tělo přeje. — Kdo se zhostí jmění, zhostí se též bezpočetných nepokojů a pokušení. Právě statek je to, proč se někdy nejlepší přátelé a příbuzní stanou nepřátely; proč člověk od Boha odpadne, stana se lakomcem, proč k. p. když má při (proces) celé noci nespává, co jeho duši dýmem starostí zatemňuje. Musíš-li pro své poměry jmění míti, aspoň hleď býti chudý duchem, aby ti ten statek neseděl na duši jako veliký kámen náhrobní. Jen se v té věci zpytuj! Někdo myslí: O já nedržím na statky! a zatím ony drží jeho! Jako pták teprv tenkrát cítí, že je uvázan na šňůrce, když chce dále letět, než ona stačí: tak teprv tenkrát člověk cítí, že ho mamona drží, když se od ní loučiti má, k. p. když má platit, když má škodu, ztrátu, když musí platit náhradu, daně, jiné vydání, když má podporovat nouzi a bídu cizou, tu snad nařiká, tu ten krejcar kolikrát obrátí, tu snad i kleje — to je ale důkazem, že už ten statek srostl se srdcem jako kůže s tělem. Kdo není lakomec, rád dává, jako rádi svlékáme košili, a nebolí nás to; ale koho mamona lapila, ten nerad dává, a je mu, jako by mu kůži svlékal. Hleď, abys miloval Boha, a dávej jen hodně na cokoli se dát musí, a uvidíš, že se osvobodíš od otroctví mamonárství!

20. Říjen.

Sv. Jan z Kenti, Polák.

Před 400 lety študoval na universitě v Krakově student, který se skvěl umem, pilností, zbožností a cností jako hvězda, a přece tak skromným byl jako fialka. Stal se knězem a profesorem v tomže městě; při tom byla v celém jeho chování pravidkem výpověď sv. Ambrosia: „Důležitější než učenost jest život; neboť dobrý život je i bez učenosti příjemný Bohu; naopak učenost bez přiměřeného života je nedostatečná.“ Proto hleděl Jan z Kenti, tak se ten učitel jmenoval, s největší horlivostí to vykonávati, čemu učil a svým žákům na srdce kladl. Krásný tah z života jeho obral sobě básník náš za předmět této básně:

Pravdo milá, dcero Boží,
Zdrojů věčných výtoků!
V duších lidských mocně oží,
Vládni v každém výroku,
Jak jsi vládla druhdy v Janě,
Když dlél ještě v časném staně.

Ze svatě když kráčel země,
V Boha svého ponořen,
Rozjímal ten poklad němě,
Jenž mu tam byl otevřen.
Měsíc bledě hory libal,
Tvory v spánek ukolibal.

Do lesních tam právě stínů
Svatý Jan se ubírá,
Anto na něj z pozad dřínů
Zlostná luza vyhýrá:
Dej, co měšec peněz chová,
Sic ti meč náš rakev sková.

Svatý Jan se málo třese;
Vít, že v Boží ochraně,
Vyjímati rychle jme se,
Co má ve své úchráně:
Všecken peníz, co má koli,
Vše jim dává s dobrou volí.

Násilníkům ale málo
Toto vše se podobá,
Větší musí — jim se zdálo —
Býti tvoje zásoba.
Přisahej nám, dí, klejice,
Ničeho že nemáš více.

Svatý, vida an se dýká
Nad hlavou mu bleskotá,
Plaše v ruce náčelníka
Přisahu svou šepotá.
Zbojníci pak na odplatu
Píletí mu káží vratu.

Dále nyní duchem volným
Ku domovu uhání;
Ale náhle srdcem bolným
Stavuje své spěchání;
Do záhadří maně sáhne,
Schovaný ztad peníz táhne.

O ty Jene, pravi sobě,
Kterak jsi se zachoval?
Zbojníkům jsi v oné době
Lež svou duši ztvrzoval.
O ty pravdo, dcero Boží,
Kdož ten kámen se mne složí?

I hned volá, běží zpátky
Peníz ten jim poskytlá:
„Odpusťte, jsem člověk vrátký,
Věc ta byla ukrýtlá.
Prosím, peníz odejměte,
Neb co kámen srdce hnětlá.“

Loupežníci divem chřadnou,
Pro to k pravdě přilnutí
Skloňují svou šiji hladnou
Svatou hrůzou protknuti:
„Vezmi všecko, chcem se káti,
Nauč, jak se k Bohu bráti.“
(Sušil.)

Sv. Jan byl štítem víry katolické proti bludu huitskému, když tento i do Polsky vnikal. — Papež Klement XIII. položil ho 16. Červencé r. 1767. do počtu Svatých.

Na něm je viděti pravdu pořekadla: „S poctivostí nejdal dojdeš!“ — Ale za našich dob odstěhovala se poctivost a pravdymilovnost z příbytků lidských. Mnozí se domýšlejí, že na světě nejlépe projde, kdo je liška podšitá, kdo umí točit plášť dle větru, a otáčet řeči, jak vidí, že to lidé chtějí. Ale v dobách tak rozhodných, v jakých nám žiti jest, máme i my býti rozhodní a přiznat barvu, aby se vědělo, pod jaký prápor náležíme; kdo hrá na lišku, brzo do pasti lapen bývá a pozbude důvěry všech.

* * *

Sv. Vendelín, opat r. 1015.

Sv. Vendelín (německy: ctiplný) pocházel z rodu králů Skotských a maje býti jednou panovníkem odevzdán byl biskupovi k vychování. A však mladý královič oblažen jsa příkladem Pána Ježíše a Svatých jeho odřeknuv se trůnu uložil u sebe, že někde o samotě jediň Bohu a spasení svému bude sloužiti. Oděv se v šat poutnický opustil tajně otčinu, rodiče a přátele, a přeplavil se přes Anglicko do Francouz a usadil se konečně v okolí Treviru (Trier). Zde žil jako poustevník. Jednou cestoval do Treviru, aby se tam posilnil tělem a slovem Božím. Cestou se setkal s jakýmsi zemanem a prosil o dárek. Ten maje ho za tuláka, vyvadil se s ním řka: „Bylo by lépe, kdybys vepře pásal, neumíš-li nic jiného, než abys lidi obtěžoval,“ a při tom jej na svůj statek za pasáka vybízel.

2. Vendelín šel a stal se z pokory pasákem. Povinnosti své plnil svědomitě; i co pasáček utrhoval ústům, aby mohl dávat chudým; z úst jeho nevyšlo nikdy slovo mrzuté a nevrlé, jako u pastýřů obyčejem bývá, ano on s pastýři ani neobcova, zvláště věděl-li, že jsou mrzei a ohavní. A však i sv. Vendelínovi bylo

podstoupiti tuhý boj. Najednou mu přišlo pokušení, jak by se dobře měl, kdyby své rodiče doma překvapiti chtěl; pokušitel mu líčil jejich bol, radost shledání, jásos národu. A však Vendelín přemohl zbraň pokušitele modlitbou a touhou po vlasti nebeské. I zůstal a přičiňoval se ve prospěch pána svého.

3. Jelikož Vendelín byl tak svědomitý a nábožný, bylo při něm Boží požehnání. Stáda jemu svěřená množila se, a nikdy jich nepotkala ani ta nejmenší pohroma. Zeman ani neznaje velikých cností svého čeledína, měl ho rád a důvěřoval mu úplně. A však spolučeledíni záviděli mu přízně takové a snažili se, ho v podezření uvesti u pána. Nemohouce jináče vzali své útočiště ke lži a pomluvě, že špatně opatruje

stáda a t. d. Pán dlouho nechtěl těm kletvám věřiti, až ho jednou zastihl daleko od domova v horách as několik hodin, kde byla tučná pastva, a notně se tam s ním vyvadil. Vendelín ho chlácholil řikaje: Upokojte se, pane! však Bůh to dobře spraví. — A hle! když se pán v kvapu hradu svému blížil, spatřil Vendelína i stáda před sebou vesele poskakovati.

4. Z této udalosti poznal pán nevinnost svého sluhy a zastyděv se podával mu dary a lepší službu. Ale Vendelín nepřijal ani toho, ani onoho, jen tolik prosil, aby si nedaleko kláštera od krále Dagoberta založeného, směl chýžičku vystavěti a v ní po poustevnicku živ býti. Rád svolil zeman, ano sám mu poustevnu vystaviti dal. Opat Priminus přijal ho do řádu a v roucho řeholní ho oblekl. I byl nyní vzorem řeholníků. Bůh na přimluvu svého pokorného sluhy mnoho zázraků činil, zvláště když morová rána nebo jiná nákaza mezi dobyt看em panovala. Z té příčiny utíkali se téměř všickni nějakou potřebou stížení k Vendelínovi, pomoci nebo aspoň porady a útěchy u něho hledajíce. I roznášela se pověst o něm vždy

dále, a protože není divu, že mniši Tolejští po smrti opata svého vyvolili si jednohlasně Vendelína za opata svého.

5. Nerad se podrobil pokorný Vendelín vůli bratří, a toliko z pouhé poslušnosti, kterou zachovávatí slavně byl přísáhl, uvázal se v důstojnost opatskou. Po dlouhá léta spravoval bratry jako pravý otec, a propůjčil mu Bůh dosáhnouti věku vysokého, a než-li ho povolal, těžkou nemocí jej navštívil. Sv. Vendelín nesl bolesti veškeré s trpělivostí nepřemoženou, oddán jsa úplně do vůle Boží. Cítě, že se hodinka blíží, vyzpovídav se, sdělil též zpovědníkovi vysoký rod svůj, a přijav ss. svátosti s plamennou vroucností r. 1015. v Pánu usnul. Pochován byl v tom lese, kde byl poustevníkem. Nad jeho hrobem povznesl se kostel; nyní se tam nalezá městečko, řečené „Sv. Vendelín“ v diecési Trevírské (St. Wendel). Sv. Vendelín je patron rolníků a hospodářů, zvláště se k němu modlívali za odvrácení pádu dobytka.

Vyobrazuje se jako paštýř.

Modlitba.

O milý, svatý Vendelíne! pros za všechny věřící, zvláště ale za rolníky, aby vždy pamětlivi byli slov Páně: Hleďte nejprv království Boží a spravedlnost jeho, ostatní vše Vám bude přidáno. Amen.

21. Říjen.

Sv. Uršula, panna a mučennice.

Kdy sv. Uršula s družkami svými byla pro víru a čistotu život obětovala, o tom určitých zpráv nemáme. Tvrdit zajisté jedni, že se to stalo r. 383. neb 368., an zas druzí, že r. 433. po Kr. se to bylo přihodilo, udávají. Podobně se neshodují spisovatelé o množství těchto rekyň, tolik ale předce jisto, že jich ne sice 11.000, zajisté ale velmi mnoho bylo. Breviář římský vypravuje nám tu udalost, jak následuje: Maximus, nejvyšší vůdce vojsk římských v Brittanii, povstal proti pánu svému, císaři Graciánovi. I dal se tehdy od vojsk, jimž velel, za císaře prohlásiti, a aby se ve vládě utvrdil, přeplavil se r. 382. do Gallie. Štěstí mu přálo, porazil Graciána několikrát, a zvláště pomocí vojsk brittanských, jichž mu kníže jakýsi jménem Konán přivedl. Maximus dal udatným vojínům těmto, aby služby jejich odměnil, k držení dobytou krajinu jménem Armorika, nápotom Bretagne (čti Bretáň) nazvanou.

2. Vojínové usadivše se v nové vlasti přáli se oženiti; jsouce však již křesťany, praobyvatelé krajiny jmenované však ještě modláři, poslali do Brittanie posly žádající, aby jim děvčata na vdání do Bretaně poslány byly. Kníže Konán žádal zejména o ruku Uršuly, dcery knížete Kornvallis-ského, kteráž krásou těla a duše nad ostatní panny souvěké vynikala, a proto u každého velice vážena jsouc od mnohých mládenců

za choť žádána bývala. Poslové vůbec vlídně přijati v krátkém čase věc svou pořídili; veliký počet děvčat usnesl se, přeplaviti se za krajany svými. I sv. Uršula poslušna jsouc vůle rodičův, slíbila za Kouána se vdáti. Vstoupily tehdy na lodi, ale sotva že zemi vlasteneckou z očí ztratily, povstala náramná bouře, od níž zahrnány byvše na břehy cizozemské, nuceny se viděly ve přístavu nedaleko ústí Rýna útočistě hledati.

3. Jelikož větrové pořád byli nepřizniví, a moře ustavičně bouřilo, uznaly za dobré, proti Rýnu plouti, a pak po suchu do nové vlasti předce jiti. Však Bůh jinak byl určil. Když totiž krajiny Kolína (Köln) města se byly doplavyly, upadly v ruce hunských bojovníků, kteří tam pod vůdcem svým Gaunus-em proti

Maximinovi polem stáli. I rozjařila se chlipnost surových vojínů, když byli sličné panny uzřeli, v takové míře, že všemožných prostředků užívali, jimižby panny o čistotu připravili; ale Hospodin bděl nad nevinností sklíčených. Sv. Uršula vzbuzovala slovy nadšenými tovaryšky své, aby statně všemu vábení i všem hrozbám odpíraly, a pro víru a cnost smrti se nebály. I dal Hospodin jim té síly, že všechny ty panny do jedné nestoudným chtíčům těch surovců se opřely. Tím, jakž se samo rozumí, rozkvasil se hněv a zuřivost chlipníků tak, že všechny ty panny nemilostně umučili. Toliko sv. Uršula zůstala na živě, jak někteří praví. I měli ji k tomu, aby vůdci Gaunus-ovi se zasnoubila, což když ona učiniti nechtěla, šípem ji zastřelili.

4. Mezi tím, co se tyto věci dály, ukryla se jedna z panen, jménem Kordula kdesi na lodi, a jelikož temno večerní nastalo, nikdo se po ní nestíhal. I netajila si sv. panna nebezpečí, ve kterémž vězí; protož se i modlitbami na příští ráno připravovala. Když se počalo rozednívati, pomodlila se vroucně, prosíc, aby

Hospodin k sestřím již korunovaným ji přivtělití ráčil. Na to povstavši šla bez meškání, a že křesťankou jest, zřejmě surovým nepřátelům pověděla. Tito jí ovšem domlouvali, aby sestřic mladosti své, neuvrhovala se samochťic v muky a smrt, ale raděj rozkoši tohoto světa užila a živa byla. Ale sv. Kordula, připomínajíc si slavnou smrt sv. Uršuly a tolika jiných panen, ne dbala dobromyslné sice, ale předce hříšné rady, ovšem ale se nabízela, že ráda smrt pro Krista podstoupí. Tak an se statečně svůdným řečem opírala a zhovadilým žádostem po vůli býti nechtěla, též ji jako sv. Uršulu šípem zastřelili, a tak všecky ty panny, bojice se toho, jenž tělo i duši do pekla může zahrnouti, odpíraly těm, kteří toliko těla zabíjejí, a raděj život obětovaly než-li cnost.

5. Mrtvoly ss. panen pochovány jsou v Rýně-Kolině, a jelikož na hrobech jejich mnoho zázraků se stalo, vystavěli tam již r. 643. pěkný kostel. Před 300 lety povstal řád panenský „Uršulinec“, jehož údové se zavazují, že děvčata bohabojně vychovávají budou (viz 31. máje). I u nás na Moravě a v Čechách několik takových klášterů stává. Památno, že v prosluhém stavbu a polohou svojí kláštere „u Brány nebes,“ u Tišnova na Moravě na hlavním oltáři, který z mramoru Květnice tesán jest, nachází se co ss. ostatky deset hlav tovaryšek z průvodu sv. Uršuly, o kterých však neznámo, jak se tam dostaly.

Jak vysoce ceníť máme panenství.

I P. Ježiš i sv. apoštolové vysoce cenili sv. panenství. Sv. Pavel zvláště o tom krásně píše (I. listu ke kor.

7. kap.) Též ss. Otcové církevní s vší chválou se zmiňují o této cnosti, kterou i příkladem vlastním odporučeli. A proto tisícové tisíců jak sv. Uršula a její tovaryšky přijavše na se oděv panenství ozdobili ho růžemi krvavého mučennictví a věčné slávy odbyli u Boha i u lidí. Protož i ty, milý čtenáři slovanský! měj v účtě stav panenský. Běda lidu, u něhož vyhynul smysl pro cnost tuto. Takový národ dospěl k záhubě! Proto i za našich dob tak veliká bída mezi lidem, tak veliká zkaženost mezi mládeží, tak smutné výjevy mezi manžely, proto že panenství a počestnost za nic se pokládá. Nyní se chce každý mladík oženit, každé děvče vdát, a rodiče se domnívají, že je to pro jejich dítky Bůh ví jaké štěstí, když jim, jak se praví, zjednájí

nějaké zaopatření. A předce denní zkušenost ukazuje, že není možná, aby všickni mladí lidé vstoupili do stavu manželského, nýbrž že jich veliká část, nuceni jsouce okolnostmi, musí zůstat ve stavu svobodném.

Co ale dělají? — Místo, co by se měli odevzdati do vůle Boží, a prositi Pána o dar panenství a zdrženlivosti, ano místo, co by měli po hlasu Božím jíti do kláštera, oddávají se nečistému řemeslu a klenot panenství nohama šlapou! O jak smutné následky to ještě bude mítí, zvláště ohlédneme-li se po těchto poměrech ve velikých městách!

Modlitba.

Sv. Uršulo, ty milovnice panenské čistoty! pros u trůnu Božie za mládež katolickou, aby poznala, jak veliké ceny do sebe má poklad ustavičné čistoty, a aby ho pro Ježíše zvolila k útěše Církve sv. a k radosti andělů nebeských. Amen.

22. Říjen.

Sv. Agathon, poustevník.

Uvádím na dnešní den život Svatého, o jehož životě a smrti neví se nic zevrubného, než že jako jiní poustevníci na poušti Scethe živ byl. Za to ale máme od něho hromadu duchaplných výpovědí, jež jeho žáci sebrali a nám zanechali. —

Vypravuje se, že Otec Agathon držel tři leta v ústech kámen, až se dokonale mlčeti naučil. — Jeden bratr tázal se sv. Agathona: „Obdržel jsem rozkaz od svého představeného; ale to místo, kde ho mám pořídit, bude mi k pokušení. Šel bych tehdy z poslušnosti, ale bojím se pokušení; co mám dělat? Agathon odvece: „Já bych rozkaz vyplnil a pokušení přemohl.“ Jeden bratr vyhledav ho, pravil: „Otče! naruživosti nechtějí ode mne odstoupiti.“ Agathon odvece: „Příčina toho leží v tobě; dělej jim všecko na vzdor, co se jim nelíbí, budeš vidět, že budou od tebe utíkat.“ — Otec Agathon říkával: „Když s někým přebýváš, buď jako sloup z kamene, který se nehněvá, když mu nadávají, ani se nepyšší, když ho chválejí.“ —

2. Jednou ho zkoušeli bratři, je-li tak pokorný a trpělivý, jak se o něm povídá. I řekli k němu: „Mnozí se na tobě, otče, pohoršují, že jsi tak pyšný a jinými pohrdáš, aniž přestáváš bratry zlehčovati. Přemnozí povídají, že to činiš proto, že nečistotě jsi oddán, a proto neustále jiné zlehčuješ, abys jen sám nezdál se býti hříšníkem.“ Na to odvece stařec: „Všecky ty nepravosti, které jste jmenovali, na sobě shledávám, aniž mohu zapřítí tak velikých neřestí svých.“ A uvrhnuv se na kolena před bratry, aby zaň se přimlouvali u P. Ježíše Krista. — Na to pravili bratři: „Také to věz, že někteří o tobě povídají, že prý jsi kacířem. Na to stařec: „Ač mnohými hříchy jsem sklíčen, ale kacířem nejsem, to budiž daleké od duše mé.“ — Na to vrhli se všickni bratři k jeho nohám, řkouce: „Prosíme tě, otče! řekni nám, proč jsi zůstal

tak pokojným, když jsme tak veliké hříchy a nepravosti o tobě povídali, slova pak „kacíř“ tak jsi se zhroutil?“ Na to stařec: „To první jsem činil, abych zachoval pokoru; Pán náš také všechno snášel, co Židé o Něm povídali, aby nám dal příklad pokory. Ale kacířství je rozloučení se s Bohem. Kacíř se odtrhne od Boha a přilne k ďáblu; odpadne-li od Krista, nemá již Boha, kterého by mohl vzývat o smilování, a zhyne docela.“

3. Jedenkrát konal Agathon cestu se svými žáky. Tu nalezl jeden z nich malý uzlíček zeleného hrachu na cestě, a pravil k Agathonovi: „Otče! poručíš-li, vezmu to sebou.“ Stařec se naň s podivením podíval a řekl: „Položils ty to jsem?“ Učenník na to: „Ne!“ Na to stařec: „Kterak chceš odnáseti, což sem nepoložil? — Jednou se tázali bratři: „Otče! které cvičení v bohomyslném životě stojí nejvíc přemáhání?“ Na to on: „Modlitba, nebo když se člověk, jak se patří, modlití chce, tu se všad překážejí mu zli duchové vědouce, že žádná věc jim tak nevádí jak pravá modlitba. Při každém jiném dobrém skutku cvičením nabude člověk pokoje; ale při modlitbě musí neustále vnitř zápasiti.“ Jednou se ho též tázali: „Co je více, práce tělesná nebo ostražitost vnitřní člověka?“ Na to on: „Člověk podobá se stromu; práce tělesná přináší listí, ostražitost vnitřní ovoce. Ješto však, jak stojí psáno, každý strom, který nepřináší ovoce dobré, bude skácen a do ohně uvržen, tehdy musíme dbáti o ovoce, t. j. býti ostražiti. A však je taktéž zapotřebí ochrany a ozdoby listí, což je práce tělesná.“

4. Jednou si dlouho stavěli chýži, a když byla hotova, cosi pohoršovalo Agathona, a on řekl bratřím: „Pojďte, půjdeme odtud pryč!“ — Ti pak reptali, řkouce: „Nač jsme tak dlouho stavěli, když jsme zde zůstat neměli, lidé nám budou spílati, řkouce: Hleďte! už zase táhnou jinam ti tuláci!“ — Vida je takou neodhodlaností zviklané, řekl jim: „Pak-li budem některým ku pohoršení, budem zas jiným ku vzdělání; neboť řknou: Blahoslaveni lidé ti, kteří pro Boha vše opustili a odešli. Kdo chce, ať jde; já půjdu.“ I vrhše se před ním na kolena, prosili, aby směli s ním odejti. — Když Agathon něco zleho na jiném viděl a cítil se pokušena ho souditi, tu řekl sám k sobě: „Agatho, nedělej to! a ponořil se sám v sebe a nechal bratra svého. Jeden bratr se ho tázal, „co by v pokušení proti čistotě činiti měl?“ — I řekl mu Otec: „Jdi, vyznej svou slabost Pánu, pros o pomoc, a budeš mítí pokoj.“

5. Agathon říkával: „Bez největší opatrnosti člověk ani v jedné cnosti neprospívá.“ — A jindy: „Kdybych potkal malomocného a bylo by možná, že bych mu mohl vyměnit tělo své, rád bych to učinil; nebo to je láska dokonalá.“ — Povídá se o něm, že co mu poručili, hned vykonal. Když se přeplavili na lodi, chopil on se první vesla. Když přišli bratři, jal se on hned po modlitbě prostírat na stůl. Neboť byl pln lásky Boží. Když ale se blížila smrt jeho, trval tři dny, maje oči otevřené, aniž s nimi hnul. Bratří konečně do něho strkli, řkouce: „Otče Agatho, kde

jsi?“ On: „Stojím před soudem Božím!“ — Oni: „Bojiš se?“ On: „Činil jsem posud, co jsem mohl, abych zachovával přikázání; ale jsem člověk; jak mohu věděti, byly-li skutky mé Bohu vděk?“ — A když se ho ještě na jiné věci tázali, řekl k nim: „Prokažte mi tu službu lásky a nemluvte již se mnou; neboť jsem zaměstnán.“ — I rozloučil se s životem s radostí; nebo pohlidajice na zemřelého, zdálo se jim, jako by někdo pozdravoval přátely a miláčky své.

23. Říjen.

Sv. Jan Kapistran r. 1456.

S. JOANNES CAPISTRANUS.

Kapistran je městečko v Neapolsku, tam byl tento svatý narozen, a odtud má příjmi; sice sloul Jan Křtitel. Jeho otec prý byl německý rytíř, který tam při tažení křížáckém zůstal a se tam oženil. Kapistran studoval a stal se výborným právníkem, tak že ho král sicilský udělal mistodržitelem. Zde se prokázal Jan Kapistran býti spravedlivým soudcem a dobrým otcem lidu jemu svěřeného; a král ho měl vždy raději, a byl považován,

jako za bratra krále. A k té cti a k té důstojnosti dostal se v letech, kde jiní se ucházejí dychtivě o nejbídnější postavení; nebylo mu ještě 30 let. Král sicilský měl jakousi při o pomezí; Jan Kapistrán měl tuto věc sporádati. A však nepodařilo se to; byl od obyvatelů sporného města přepaden a jako zajatý s hantbou a potupou do okovů a do žaláře položen. I doufal, že se ho král rázně ujme; a však i zde se zas ukázalo, že kdo se na lidi spoléhá, snadno se oklame; zdá se, že král nic nečinil pro bývalého omilostněnce svého. Nyní hleděl Jan Kapistrán utéci; skočil v noci s věže dolů oknem, ještě však na rukou a nohou okovy měl, zase ho lapli, do tmavého žaláře uvrhli, 42 liber těžkými okovy spoutali, a tam jen o vodě a chlebě seděl.

2. Ale co po světsku zdá se býti největším neštěstím, to se stalo jeho největším blahem. Jan Kapistrán sice nikdy nežil spustle, ale on se předc jak nejmnožší lidé nerozhodl z cela a výhradně pro Boha. V temné samotě žaláře ode všech opuštěn, čím se lidé ve světě vyrážejí, vzešla mu dennice poznání a lásky Boží. I umínil sobě, světa se odřici a státi se Františkánem. Jak mile byl vykoupen, vrátil se do domova; a prodav všechno a celé jmění darovav chudým, šel do Perusy do kláštera. Kvardian domýšleje se, že to vzácný teprv 30 let starý pán tak opravdu nesmyslí, vzal ho na tuhou zkoušku. Dal mu velikou čepici biskupskou z papíru udělati, všelijaké veliké hříchy na ni napsati, v chatrný šat obleci, na špatného osla posaditi a tak po městě jezdit. Kapistrán se podrobil bez rozmýšlení této tvrdé zkoušce z pokory a poslušnosti. Na to se stal novicem, a dospěv brzo k neobyčejnému mrtvení, vytrvalosti na modlitbách, pokorné poslušnosti směl složit sliby řeholní. Aby se mohl státi knězem, byl sv. Bernardovi k vyučení svěřen. Brzo musel jako kněz se státi kazatelem. Byltě jeden z divů svatořečnictví. Kde on kázal, tam byl svátek; kupci zavřeli krámy, řemeslníci odložili práci stranou, obchod a živnost uvázly; lid se hrnul v houfech, tak že nemohlo se do kostela vejíti, a sv. Jan na náměstí a na širém poli kázati musil.

3. Jednou po kázání o posledním soudu přišlo více než sto mladíků, odhodlaných vstoupiti do řádu. Jindy když o marnosti a nebezpečích světa mluvil, snesly paníčky své ozdoby a házely je do ohně. — Dvě města italská, která již proti sobě brojiti chtěla, po jeho řeči složila zbraň. — Často musel přestat v kázání, proto že bylo takové vzlíkání a pláč, že už jeho slova nebylo slyšeti. To působila jeho svatost a jeho přísný život. Biskupem býti nechtěl, jak papež žádal. — Tenkrát to vypadalo velice zle v německé říši. (1450.) Vladari byli mezi sebou v rozepři, poddaní se bouřili, kacíři zvláště Husité v Čechách a na Moravě zle řádili, a Turci Německo a Slovanstvo zaplaviti se strojili. Cisar Bedřich nevěděl jiné porady, než prosit papeže, aby poslal sv. Jana. Kapistrán byl všude uctivě vítán, jako posel nebes, ani papeže nebo apoštola nemohli uctivěji přivítati; sevšad k němu donášeli nemocné a bez počtu jich uzdraveno pouhým jeho dotknutím. Ve Vidni byly ulice kvítím zdobený, kudy jiti měl, a byl

tam vítán slávou nevidanou. Padesát dní tam kázal denně — kazatelna u sv. Štěpána venku dosud o tom svědčí. Bůh ho oslavoval zázraky. Zde jen příklad: Jeden nevěrec nechtěl věriti tomu, co lid o P. Kapistránovi vykládal říka: „Chci tomu věriti, až můj slepý pes prohlédne.“ Hned pes jeho viděl, ale pán oslepl. Vlastně chtěl sv. Jan do Čech, a tam se chtěl proti husitům postaviti; ale tam ho nepustil král Jiří, boje se, aby nebylo ještě hůř v Čechách. Proto jen v Moravě pobyl, a zde v Olomúci, v Brně a j. kázal a mnoho tisíc husitů do lůna kat. Církve uvedl.

4. Naše milé Dědictví ss. Cyrilla a Methoda vydalo na r. 1858. krásný, velmi obšírný životopis tohoto Svatého, sepsaný od vlasteneckého kněze, p. Fr. Valoucha, a proto předpokládáme, že čtenářům naší Legendy je známo, kde které památky u nás na Moravě jsou po tomto muži zázračném. Nemoha do Čech obrátit se do Bavor a tam kázal v rozličných městech. V Norimburgu tak působil, že lidé šest vozů karet, kostek, ozdob, necudných obrázků, knih a t. d. spálili. Totéž stalo se v Devíně (Magdeburg), když tam kázal. V Lipsku ukazoval při kázání smrtí hlavu, a tím hnul 60 študujících, že hned vstoupili do toho řádu. Ve Vratislavě (Breslau) položili husité mládence na máry, a domluvili se s ním, aby, kdyby Kapistrán naň volal, stavěl se mrtvým, kdyby ale husit naň volal, hned povstal jako z mrtvých. Zatím ale když ti pokrytci ho přinesli ke sv. Kapistránovi, ten hned před lidem zvolal: „Ten má podíl svůj u mrtvých na věky!“ Tu se smáli husité, říkouce: že jsou u nich jináci lidé svatí; na to jeden husit přistoupiv k marám volal: „Petře, já tobě dím, vstaň.“ Ale mladík byl a zůstal mrtev, lid trnul. — Na to byl volán sv. Jan do Polsky. Když přišel do Krakova, bylo to jako o Božím Těle, a ten, jemuž takovou slávu dělali, byl chudý, mnich 70-letý, tak vychudlý, že na něm bylo viděti jen kost a kůži. An zde požehnaně, jak jinde působil, povolán byl znenadále na sněm říšský.

5. Turci totiž se zmocnili města posud křesťanského Carihradu a hrozili vtrhnouti s velikou mocí do Uher a do Němec. Na žádost knízat odešel Kapistrán do Uher a kázal všudy kříž proti Turkům t. j. napomínal křesťany, aby do boje táhli, a za blahoslavené velebil ty, kdož by v tom zápasu o život přišli. Jeho řeči měly takový účinek, že za 5 měsíců 60.000 mužů si od něho dalo připnouti kříž na znamení, že hotovi jsou táhnouti do boje. Sultán již stanul před Bělohradem s 400.000 Turky. Velitel města rychle poslal ke Kapistránovi, aby se svými křížáky na pomoc přispěl. Tito však byli sehnáni se všeho jen jmenovaného lidu, i ozbrojení mniši byli mezi nimi. Každé oddělení mělo korouhvičku, na které byl s jedné strany obraz sv. Kříže, na druhé obraz sv. Františka. Četné duchovenstvo ve vojště musilo péči vésti o pobožnost a kázeň vojska; kdykoli se vydávali plukové na cestu, musil jim Kapistrán uděliti sv. požehnaní. Když došel s vojskem svým na blízko města a již z daleka bylo viděti tábor Turků: tu činil ještě sv. Jan řeč, kterou všechny podněcoval, by nyní vši silou na Turka uderili

k osvobození skličného křesťanstva, Spasitel že jim zajisté popřeje pomoci své. V pevnosti už to vypadalo k zoufání; i udatný vojvůdce Jan Hunyades se domýšlel, že je vše ztraceno. Turci již se byli vedrali přes druhou hradbu do pevnosti. Tu ale příchodem sv. Kapastrana vzalo vše nový obrat. On sám táhl v čele vojsk proti Turkům; s křížem v ruce volal neustále hlasem mohutným: „Ježíš, Ježíš!“ Turkům na postrach, křesťanům ku pobuzení. Tu Turci tak hrozně rozprášení jsou, že ztratili víc mužů, než jich bylo v celém vojstě křesťanském, ano i sám sultán turecký na oce poraněn byl. Jak zázračné ale to vítězství bylo, můžeme souditi z té okolnosti, že počet Turků, jak Kapastran sám píše, byl 50krát větší než počet křesťanů. Od té chvíle až do smrti Kapastranovy měl svět křesťanský od Turků pokoj. Sv. Jan umřel v klášteře Vilák u Sirmichu 23. Října r. 1456. v stáří 71 let. — Papež Benedikt XIII. položil ho do počtu Svatých.

Vyobrazuje se co Františkán, maje v ruce korouhev se jménem Ježíš, mrtvé Turky u nohou.

O v o j n ě .

Na sv. Kapastranovi máme patrný důkaz, že je to v jistých okolnostech Bohu milé, opravdu dobrý skutek, táhnouti do boje. Prede vším tenkrát, když je to svatá válka, kdežto se pole sbírá proti nepřítelům, kteří křesťanskou víru a katolickou církev vyhubiti zamýšlejí; kdo v takovém boji krev prolévá, ten zasluhuje nějakým způsobem k ss. mučnickům připočten býti. — Ale i tenkrát, když vlast nespravedlivým způsobem od venkovských nepřátel bývá sklíčena, jesti nejen dovoleno, násilí násilím odháněti, jako se i loupežníkovi bráníme, nýbrž jesti to i skutkem záslužným. Nebo kdo nepřítel vlasti vyžene nebo odráží, ten osvobozuje bezčetné rodiny od drancování, sužování a násilnictví všelijakého, od moru, hladu a jiných svízelt. Vojín ve válce spravedlivé řídí se dle slov apoštola Jana: „Po tom jsme poznali lásku, že on (Kristus) svůj život za nás dal. I my máme život za bratry položit.“

Ale i ten, kdo nemůže sám osobně do pole táhnouti, má alespoň tím způsobem přispívati k tomu, že spravedlivou věc podporuje modlitbou, penězi, ošetřováním raněných. Při obležení Bělohradu paničky a panny všemožnou pomocí přispívali, raněným šípy z těla vytahovaly, jed z ran vyssávaly, vojákům kameny, koule, šípy donášely, kde začalo hořet, hasily a t. d.

M o d l i t b a .

O milý sv. Jene! který jsi naše vlasti prošel co kazatel pokání a horlivý štít víry proti bludům husitským: dejž, bychom věrně v té víře sv. setrvali, a po vojně vezdejší se avětem, tělem a ďáblem s tebou v nebeské vlasti se shledali. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

24. Říjen.

Sv. Armella, panna r. 1671.

Před více než 200 let žilo chudobné děvče pastýřské, které se při pastvě obyčejně od jiných dítek vzdálo-

valo, proto že se rádo o samotě modlívalo. Zvláštní pobožnost chovala k pěti ranám Krista Pána, když jednou na krucifixu těch pět ran pozorovala; nebo ubohé dítě nikdy nechodilo do školy, jen pro první sv. přijímání byla trochu cvičena. Zvláštní útrpnost měla též Armella, — tak se jmenovalo to děvče — pro duše v očistci. Když těžkou práci konala, velkou zimu nebo parno trpěla, radovala se z toho, nebo to obětovala za duše v očistci; rovněž někdy postila se, snášela žízeň, aby to přišlo v hod dušičkám. Ale i k živým byla Armella tak výtečně dobrá a laskava, tak že ji měl kde kdo rád. Když jí bylo 20 let, chtěla se dostatí z vesnice do města, aby ji nenutili se vdávat a k ra-

dovánkám chodit. I přišla do města Plörmel k dobré paní. Paní ta byla s ní velice spokojena, jen to jí vytýkala, že příliš pracuje, a nechala ji pilně chodit na mši sv. a na kázání. Ale za rok se jí stýskalo po otčině, i šla domů; ale tam se jí zase stýskalo po městě, a tak zase šla do služby ve městě, a zase to bylo tak. Když byla už v několika službách se potloukala a pořád mysl její se trápila, nevědouc proč, vzkázala jí jedna známá řeholnice, aby šla do služby k její ve městě vdané sestře. I stalo se.

2. V tomto domě Armella měla jedině děti na starosti; ale za to našla, co jejímu srdci bylo vhod, denně se na večír v tom domě čítávalo z legendy a umučení Páně. To na ni tak účinkovalo, že vsude umučeního P. Ježíše viděla a ničeho sobě tak neprála, než pro Něho trpěti. Když tak rok zde strádala bolestnou lásku Boží, zkušel ji Bůh duchovní prázdno-

tou a nechutí — zdálo se jí, že Boha nemiluje, někdy až si zoufala, a pochybovala, že spasení dojde. Ze v tom nezankla, zdržovala ji jediné bázeň Boží jako silná závora. Šla k sv. přijímání, ale jen z poslušnosti; ale předtím se stalo, že nesvolila v pokušení, a střezila se hříchu. To trvalo as půl roku. Útoky satanovy přestávaly, a z jeho srdce zase neskončenou silou se vydíraly plamenové lásky Boží. Tou horoucností dojata bylo i tělo; nebo dostala zimnici, která trvala dlouho. Paní jí spílala, že to má od lenošení a přílišné pobožnosti. I začala ji mořit přílišnou prací, a pořád jí nadávala a se s ní vadila. Že to tiše snášela a nic neodmlouvala, to jí pokládáno za blbost.

3. Zimnice za několik měsíců přestala; nyní jí paní zapověděla ve všední den do kostela chodit a všechny její pobožnosti, aby prý nezbláznila. To byl ovšem pro Armellu veliký kříž; nešla do jiné služby, ale několik let to snášela, ač jí ďábel pokoušel, aby měla také hubu a hrubě odpovídala. Jednou v letě se šla koupat se svou paní. Když stály u potoka, byla Armella zcela tichá a do sebe ponořena. Tu se na ni paní osupila: „Ty hloupé hovado, co máš zase za vrtochy?“ Armella řekla zcela tiše: „Myslila jsem na velikou úzkost a zármutek Spasitele, když šel přes potok Kydron.“ Při tom jí vyhrkly slzy s očí. — Nyní teprv otevřely se oči zaslepené paní, od té chvíle počala poznávat veliké cnosti své děvečky a také ji začala milovati. Nyní ale, an svou školu v tom domě prošla, poslal ji P. Bůh do vyšší. Toho času provdala se nejstarší dcera domácí za zemana, a prosila matku, aby jí dala Armellu sebou. V té nové službě byla vedena Armella po cestě, kterou duchovní učitelové nazývají temnou nocí, ostrým očištěním. Nyní vydal Bůh duši její, jako druhdy sluhy svého Joba, ďáblůvi, aby ji sužoval. I začal v ní boj — s nečistou láskou. Co jí drželo, byla bázeň Boží; ale i tento řetěz byl jako žhavý. Tak to šlo dvě léta, a všechny prostředky zdály se býti marné. Tu ale když bylo nejhůř, a téměř byla se smysly pomínula, zavítal mír do nitru jejího, a poznala, že jí Bůh očistil neřádem pokušení, jako blátem dal prohlednout slepě narozenému.

4. Zase prorazili plamenové lásky Boží nad míru. A však tím trpělo její tělo, bylo jí, jako by byla ustavičně v peci ohnivé, tak že jí museli časem žilou pouštět. Tu lékař vzal ji jedenkrát ve zlé podezření, a sdělil je zpovědníkovi, a ten zase jí. Tu se zaradovala nad tím duše zbožná, že trpěla takové pohanění a řekla: „Buď Bůh pochválen, otče můj! že vám připustil takové myšlení.“ — Když ztratila svého otce zpovědníka, toužila na to Pánu při sv. přijímání. Tu jí řekl Pán u vnitř: „Dcero má! já tebe přijímám jako otec dítě své z náručí kojné, abych tebe přijal do přítbytku svého a dal tobě pokrm lepší.“ Na to se tázala: „Ach, Pane! kde jest dům Tvůj?“ — Nyní jí ukázal Spasitel ránu srdce svého, řka: „Tento jest dům můj.“ Od té chvíle pořád v mysli bývala v boku Páně. — Jindy jí řekl Pán po sv. přijímání: „Má dcero! uхни a ponech mi toto místo.“ — Ona odpověděla: „Ó, ano můj Pane! z celého srdce chci uhnouti.“ — Ó od té

chvíle vždy se tázala při všem, co Bůh chce, a učinila ústně slib úplného poslušnosti k Bohu. — Když slyšela, že Bůh byl nějakým hříchem uražen, bylo jí, jakoby jí nožem probodli srdce. Neustále chtěla jen pro Boha trpěti.

5. Je-li láska k Bohu pravá, toho bezpečnou průbou je, když je spojena s láskou k bližnímu; a je-li láska k bližnímu pravá, toho průbou je zase, když někdo ze srdce odpouští i nepřátelům svým. Chci k závěrce o tom příklad uvesti, jak se Armella v tom ohledu chovala:

V tom domě, kde ona přebývala, bydlel jeden pacholek, který již od mládí byl oddán mnohým hříchům a nepravostem. Armella ho chtěla na lepší cestu přivést; za to ten zlosyn co mohl, zlého jí dělal, a rozkřikoval ji za zlodějku, za čarodějnici, za ďáblem posleďlou a t. d. Tím se nedala Armella odstrašiti, že ho u jiných omlouvala, za něho se modlila a kde mohla, mu sloužila. Tím ale on se nezměnil. Konečně byl z domu vyhnán a stal se na silnicích loupežníkem. Za několik let byl lapen a měl odpraven býti. Tu se Armella zaň modlila, aby Bůh ho osvětil, a možná-li šibenice zbavil. Pořád se o něho starala, až se od zpovědníka dověděla, že kajicně se zpovídal a umřel. Tu zase to tak dalece dovedla, že se za něho mše sv. obětovaly. Rovně tak se chovala k dvěma služkám, od nichž mnoho vystála; jedna byla k její přimluvě do služby přijata, ač jí byly dřív zahnalí; druhou v nemoci obsluhovala.

Je celá kniha, ve které se ten její krásný život vypisuje. Ale ke konci chci zde postavit nápis na jejím hrobě: V klášteře u Voršulinek ve městě Vannes leží pochována, nápis zní takto:

Zde leží tělo Armelly Nikolas, která byla rodem sedlka, dle stavu děvečka, vesměs nazývána „dobrá Armella,“ a dle jejího vnitřního a nevyslovného spojení s Bohem dcera lásky. Umřela na zemi a začala žíti v nebesích 24. Října 1671., stará 65 let. Pros za duši její a následuj šlepeji jejích, t. j. miluj Boha jako ona. Ať odpočívá v pokoji. Amen.

Láska k Bohu.

Nábožná služka neuměla čísti ve knihách, ale za to čítávala nejlepší kázání ve přírodě Boží. — Viděla-li chudého psa, rozjímalá, jak je věren pánovi svému, nikdy se ho nespouští, za kousek chleba tolik se nalichotí. To jí bylo mohutné kázání, aby se i tak k Bohu chovala, který jí nescíšlná dobrodiní prokázal. —

Říkala dala: když jsem viděla na poli ta malá jehátkka, která jsou tak krotká a pokojná, která se dají stříhati a zabíjeti a při tom ani neotevrou úst svých: tu jsem si představovala svého Spasitele, který se rovně tak k zabiti věsti nechal, a při tom neotevřel úst svých. — Když jsem viděla malá kuřátka, jak se utíkají pod křídla matky své, v tom okamžení mně napadlo, že i můj Spasitel sám sebe porovnával s slepicí a mně učil, abych se utíkala pod křídla Prozřetelnosti Božské, abych byla bezpečnou. — Když jsem viděla, jak stromy se ohýbají podle větru, kam vítr chce, tož jsem říkala: Ó můj Bože! proč já nejsem tak povolná, abych se dala tak hýbati pužením Ducha sv.? —

Ryby, které se v moři a ve vodách pohybují a tam

veselé jsou, učily mne, abych se vždy potápěla v mou Božskou lásku a v ní kochala. — Když jsem maso krájela a k jídlu připravovala, tož jsem si na paměť uvedla, že i můj Spasitel smrt podstoupil, aby duši mé za pokrm. sloužití mohl. — Když jsem viděla pole okopávati, tenkrát jsem rozjímala Spasitele, jak On celý svůj život tolik se namáhal a napotil, aby jen duši naši k tomu připravil, by učení a lásku svou do ní nasítí mohl. — Když jsem viděla v čas žní, jak oddělovali pšeničku od plévy, hned jsem se i zpomenu na to, že se totéž dítí bude s člověky v den soudní.

Modlitba.

O můj Bože! dej mi lásku tak nezištnou, jakou měla sv. Armella, když říkávala: Nikdy jsem na to nemyslela, abych si nebe zasloužila, a proto jsem ani to nejmenší nečinila. Mým nebem bylo, abych se Bohu líbila a plnila svatou vůli jeho. Amen.

25. Říjen.

Sv. Krišpin a Krišpinian, mučenníci.

Sv. Krišpin a Krišpinian byli, jak staré o nich jde podání, vlastní bratři a synové urozených rodičů v Římě. Jsouce nadšeni láskou ku Kristu P. opustili asi v polovici III. století rodiče a město, a odešli s některými nábožnými muži do země francouzské, zvěstovat tamějším pohanům sv. Evangelium. I usadili se ve městě Suessioně, a na řece Aisne (čti Ezn) a provozovali tam řemeslo ševcovské, v tom zajisté úmyslu, že tak častěji s lidmi budou obcovati a po tichu, beze všeho hluku víru v Krista Ježíše zvěstovati; neboť tenkrát pod těžkým trestem bylo zakázáno, rozšiřovati učení křesťanské. Tak vynalezává je pravá láska.

2. Ss. bratří dospěli v řemesle svém brzo k prvému mistrovství; práce jejich byla hledána, a že byli nezištní a s málem spokojeni, a že výdělek svůj s chudými sdělovali, dostávali velmi mnoho práce na zakázku. Při tom všem zářila jim z tváře mysl veselá a poklid duše, a celé jejich obcování bylo čisté a bezúhonné. I zdržel se každý rád v dílně jejich, a rád s přívětivými a dobrodějnými řemeslníky těmi porozprávěl. Této příležitosti používajíc, ličivali posluchačům, jak zpozdlá modloslužba a jak výborná je víra křesťanská; řeč jejich byla tak dojemná, že brzo mnoho osob ze všech stavů a všeho stáří a pohlaví do lůna sv. Církve uvedli.

3. Pohané hleděli na to mrzutě a se zarytou závistí, obzvláště ale kněží se horšili, vidouce, an nenáviděná jim víra denně se zmáhá a roste. I zamýšleli pomstu, a když r. 287. císař Maximian do Suessioně přišel, bez meškání bratry Krišpina a Krišpiniana za největší nepřátele národních bohů udali. Císař jsa pán nad míru pověřený a nad to i příliš ukrutný, dal bratry hned jíti, a jednak sliby, jednak pohrůzkami jim domlouval, aby se víry křesťanské odřekl. A však bratří nedbali na oboje řkouce: „že P. Ježíš jim dá statky a důstojnosti, po kterých, by jich znal, toužil by, byť to

i korunu stálo.“ — Řeč tato urazila císaře velice; i odevzdal jaté bratry vladaři Rikciovarovi, muži to ukrutnému a úhlavnímu nepříteli jména křesťanského, aby s nimi dle zákona naložil.

4. Rikciovarus povolav jich před soud svůj snažil se nejprv po dobrém zmužilé vyznavače od víry odloučiti; jelikož ale bratři při této příležitosti všemu lidu jméno Kristovo zvěstovati se jali, tolik se hněvem rozlítal, že je nejprv mrskati dal, na to jim za nehty u rukou šidla zarážeti a konečně řemeny z nich dríti kázal. V ukrutných těchto mukách setrvali bratři pokojně, s důvěrností zraky své k nebesům upírajíce a pomoci s hůry doufajíce. I potěšil jich Bůh a posilnil způsobem zázračným. Vladař tvrdý jako kámen bratry ss. nejprv znova ukrutně dal mrskati, a vida, že to neprospívá, kázal jim ruce a nohy svázati a do kotle rozpuštěným olovem naplněného uvrci, jinak nemysle, než že vřelá tekutina po jednou a způsobem přebolestným životu jejich konec udělá. Ale Bůh, který zachoval tři mládence v ohnivě peci, způsobil též, že ss. bratří sedíce u vařícím se olově, jako ve vlažné lázni zpívali sedmý žalm.

5. I vztékal se a zuřil Rikciovarus a šel se sám podívat ke kotli, aby viděl, jakými kouzly se to děje. A hle! v tom okamžení vyskočila kapka vřelého olova a padla vladaři do oka. Nesmírná byla bolest, již ukrutník pocítil; ale zuřivost a vztěklost byla ještě větší. Neboť vida, že bratřím neškodil, dal náramnou hranici udělati, zapáliti a oba vyznavače v plamen uvrci. Ale i tu zachovala mocná ruka Páně věrné sluhy své neporušené, což když užířel vladař, upadna v šilenost, sám se v oheň — jak o tom pověst dí — uvrhl a uhořel. Oba bratři zvěstovali přítomným divákům moc a slávu Boha živého a Krista Ježíše slovy srdcejemnými, tak že mnozí uvěřili. Což oni vidouce, a že věrně úkolu svému dostáli troufajíce, prosili vroucně, aby jich Pán vzal k sobě. I stalo jim po vůli; nebo císař Maximian, uslyšev co se všecko v Suessioně bylo stalo, kázal bratry stíti a mrtvoly dravé zvěři v lup dáti. Zvěř však nedotkla se mrtvol, což dodalo jednomu nábožnému muži srdce, že v noci těla sv. vzal a v domě svém, ze kterého pozděj kostel se stal, pochoval. V VI. století vystavěli v Suessioně nový krásný chrám ke ctě těchto ss. mučenníků, do něhož pak i relikvie jejich slušně přenesli. — Ss. Krišpin a Krišpinian jsou patroni počestného pořádku a řemesla ševcovského, či jak se nyní říká, obuvnického.

Modli se a pracuj.

Člověk je stvořen k práci, jako k letu ptáci; a kdo nechce pracovati, ten ať nejí, tak dí Duch Boží; ale pouze pro práci, pouze pro výdělek není člověk zde na světě. Bohužel! že se za našich dob na to nebere žádného ohledu. Co možno nejvíc pracovat, co možno nejvíc vydělati, to je nyní cíl nejmnožších pánů a tovaryšů. Žádný den není tak dlouhý, žádný tak svatý, aby nebylo ho vykořistěno ku práci od mnohých. Ondy se před lety musilo horliti jen proti tomu, že tovaryši drahý čas a peníze prohejří, muselo se hubovat na modré pondělky, ale přede to nebyla taková bezedná zkaženost a bezúzdnost, v jakové se nyní i mistři

i tovaryši octnuli. I druhdy počestné řemeslo zapomínalo na Boha, ale předtím ještě nebyla tak mamona a zlaté tele bohem, jako nyní, jemuž se kde kdo klaní. Nyní zdá se, má nádeník, rolník, pácholek, mistr, tovaryš, továrník, dělník srdce a oko jen namířené na vydělávání chleba, na peníze, na mamonu; udělavše si z pozemského byla ráj, zapomínají, nedbají na toho Boha, jenž bydlí v nebesích. S tím smýšlením vede se za ruku prostopášnost, rozpadnutí svazků rodinných, proletářství, nepravost, krádeže, labužnost, krýdy, samovraždy nebo žaláře. Mistři a rodiny jejich žijí v bujnosti a lehkomyšlně; tovaryši a pacholci následují jich v tom. Pracuje se v pátek i v svátek, a předtím patrně spočívá kletba Boží na práci. Nouze pořád větší, hejna žebráků drzých podávají si ruce, a výdělek zmizí hned v hejření. Jednotlivci mozoly dělníků náramně bohatnou, ale i těm není bláze, ještě není na těch mozolných tisících žádného požeňování. Patrný důkaz, že v celém tom systému práce vládne jen zisk, a nikoli na křesťanské mysl se to nezakládá. Nic se nezačíná s modlitbou; ano tovaryši ani nedají dělníkům kdy, aby do kostela šli, a domnívají se, že jim mamona stačí, okrádají lid o kletku a útěchu víry. A což, až by se jejich smýšlení stalo obecným v lidu? — Tenkrát, běda boháčům! Proto, vraťte se k zásadám křesťanským. Modli se a pracuj! — Boháči, boj se Boha a šetř bližního.

26. Říjen.

Sv. Lucián a Marcián, mučenníci r. 250.

Lucián a Marcián narodili se z rodičů modlářských, a byli též vychováni v pohanství. Odrostše oddali se s tělem i s duší veškerým ohavnostem modloslužby, dopouštějící se bez ostýchání lži a podvodu, a mnoho lidí čarováním svádějící a chlipným svým žádostem nakloňující. Dáblové sami zdáli se jim v tom pomáhati. Z té příčiny požívali u lidí nemalé vážnosti, ačkoliv zas jiní právě proto jich nenáviděli, že ďábelského umění svého k zlému užívali a jmenovitě panny a počestné ženy hanebně podváděli. Ale Bůh se nad nimi smiloval a jich obrátil.

2. V Nikomedii totiž, kde se Lucián a Marcián zdržovali, byla jakási panna tělesnou krásou a kř. cnostmi na slovo vzatá, a která se ve dne v noci za svou čistotu modlila. I tuto pannu chtěli Lucián a Marcián čarovati; ale všechno jejich namáhání bylo jalové. I nevědouce si jiné rady, zavolali ďáblu na pomoc, a ty vydali konečně svědectví, že ji přemoci nelze, proto že ji, neporušenou, P. Ježíš chrání. Takové vyznání naplnilo chlipné kouzelníky hrůzou a zděšením, tak že upadše na zemi jako mrtvi leželi. Procitnuvše ze mdlob svých zakleli zlé duchy, a počali se od bludů a nepravostí k pravé víře obracet; vzali vše nářadí ďábelského umění svého i všechny knihy čarodějné a donesše to na náměstí všechno to spálili. Lid vida to velice se podivil, a obrácení čarodějové vebíce Boha vešli do sboru křesťanů, a vyznavše se zkroušeně z hříchů svých prosili, aby do Církve přijati byli. Oč prosili, stalo se, a když dostatečně u víře vycvičení byli, přijali sv. křest. I opustili město a vyhledali si místo pusté, a tam kajicně život trávili.

3. Když se v samotě ve víře a v cnosti upevnili, stali se z nich misionáři, a pohany na víru obraceli. Lid nemálo se tomu divil, že mužové, kteří nedávno byli čelními modláři a nepřátely křesťanů, nyní hlásají Krista. I rozhněvali se na to mnozí modláři, a javše je vedli k vladaři se žalobou, že bohům se rouhají a hlásají Krista, jelikož prvé právě naopak křesťany pronásledovali. Vladař Bythinenský Sabinus tázal se hned Luciána po jméne a stavu jeho; a tento odpověděl řka: „Já se jmenuji Lucián; druhdy byl jsem protivníkem ctihodného zákona kř.; teď ale jsem, ač nehodný, zvěstovatelem jeho.“ — K další otázce Sabinově: kdo ho tím učinil? — odpověděl: „Každá kř. duše cítí do sebe nucení, aby bratra z bludu vytrhla a získala pravdu.“ Podobné otázky učinil vladař na Marciána, a on odpověděl: „Já se jmenuji Marcián, jsem stavu urozeného, a ctitel tajemství Božích.“ „Kdo vás k tomu přemluvil?“ tázal se vladař, „že jste ctihodné a pravé bohy, kteří vám mnoho dobrého prokázali a lásku u lidu zjednali, opustivše, mrtvého a ukřižovaného člověka, kterýž ani sobě pomoci nemohl, se přidrželi?“ — I odpověděl Marcián: „Právě ten ukřižovaný jest to, jenž mysl naši přejinačil, jako druhdy mysl sv. Pavla, který se milostí Kristovou z protivníka Církve Kristovy zvěstovatelem pravdy kř. stal.“

4. Vladař nyní domlouval oběma vyznavačům velmi důtklivě, aby se k modloslužbě vrátili, dokládaje, tím že netoliko se zachovají, nýbrž i velikých milostí u císaře dojdou. Ale domlouvání a slibové vladařovi zůstali bez výsledku, a Lucián odpověděl: „Mluvíš, jak zpozdilec; my Bohu se nemůžeme dost vynadiviti, že nás obrátil.“ — Sabinus nyní hleděl úštěpky vyznavače od sv. víry odloučiti, an pravil: „Kterak pak vás to Kristus hájil, že vás v ruce mé přijíti nechal? Proč vám nejde k pomoci, aby jste ušli smrti?“ — Na to oni: „Toto právě sláva křesťanů, že pro život věčný obětují život pozemský.“ — „Ah, to jsou babské řeči, co povídáte,“ rozhorlil se Sabinus, poslechněte a obětujte bohům, sic vás potrestám novými tresty.“ Ss. vyznavači odpověděli, že hotovi jsou vše trpěti, než v ohni pekelném se octnouti. Tu jich dal vladař na skřípec natáhnouti a železnými hřebeny dríti. Přestavše tyto muky vytýkali mu, že jich dříve nemučil, když veřejně zlé páchali; a nyní, co dobré činí, že nemilosrdně jich mučí. A však i v tom kořili se vůli Páně.

5. Touto řečí rozhněval se vladař nesmírně a přikázal, aby za živa upálení byli. S myslí statečnou vyslechli ortel svůj, a kráčeli vesele na popraviště. Stojíce na hranici pravili zvučným hlasem: „Pane Ježíši Kriste! díky Tobě vzdávám, že jsi nás z bludů pohan-ských vytrhl, a nás této slavné smrti mučennické pro jméno Tvé účastny učiniti ráčil. Tobě budiž čest a chvála, Tobě poroučíme duši svou.“ Mezi tím podpálili pochopové hranici, a netrvalo dlouho, umlkla ústa sv. mučenníků v ohni a plameni. To se stalo v Nikomedii za panování císaře Decia r. 250. 26. Října.

Vyobrazují se stojíce na hranici, u nohou jejich polámané modly a roztrhané knihy čarodějnické.

Čarodějí a duchové.

Je-li pak to možná, že zlí duchové zvláštními umělostmi mohou lákáni býti, a že člověk pomocí jejich může všelicos dovesti, co přirozeným způsobem se nedá učiniti? — Nejstarší zprávy i pohanů i křesťanů to potvrzují, že ano, a vypravují nám mnohé takové udalosti z oné doby, kde ďábel patrně větší moci na zemi provodil. Mnozí se domnívají, že to až posud se děje, a že některé osoby tak řečeným čarováním lidem a dobytku škodivají. A však to není žádný článek víry; může někdo v to věřit nebo nevěřit, proto předce zůstane dobrý katolický křesťan. Ovšem ale poznáváš v této udalosti z příkladu té sv. panny, jak se člověk nejlépe může ubezpečiti proti zlým duchům a zlým uměním. Naproti tomu ale stává se v tom ohledu mnoho smrtelných hříchů, když totiž lidé veřejně o té nebo oné osobě rozhlašují, že ona je čarodějnice. Taková řeč je nejen nejhorší ublížení na cti, nýbrž zplozuje v obci největších nepřátelství, protože lehkomyšní lidé, jak mile se nějaká nemoc vyskytne nebo nějaká škoda při domě neb na poli a t. d. přihodí, hned křičí: To zajisté udělala ta a ta čarodějnice!

Ješto dle výroku Páně již ten peklo zasluhuje, kdo svému bratrovi „bláznů“ nadává: co to musí býti teprv za hřích, někomu to nejhorší pomlouvati, totiž že je s ďáblem ve spolku a že je čarodějem. — To samé platí o tom troušení: že ten a ten straší. Je to předce náramně strašné zhanobení, které se činí nějakému nebožtikovi a příbuzným jeho, když se o něm povídá, že nemá v hrobě pokoje, nýbrž že se tam a tam ukazuje a straší a že tehdy veliké hříchy na sobě mítí musí. — Tím se nevymlouvej, že jsi to slyšel od jiných; nebo když někdo vyhodil poleno žhavé, aby zapálil, tož nemá je zdvihnouti a dále s ním zapalovati, nýbrž máš hasiti hlaveň a mlčením dusiti.

Modlitba.

O vy ss. mučenníci Marciáne a Luciáne, kteří jste vyplnili slovo Páně: Pohoršuje-li tebe tvá ruka aneb noha, utni ji a vrz od sebe: vyproste nám té milosti, abychom se odhodlaně ode všeho odloučili, co nás prvé ke hříchu vábilo, a byť nám to bylo tak milé a potřebné jako noha nebo ruka, a tím svou pravou kajicnost proukázali. Amen.

27. Říjen.

Sv. Frumencius, apoštol Ethiopie.

Nelze pochybovati, že již za času apoštolského světlo sv. víry z Egypta až do Ethiopie čili do země mouřeninské proniklo. I to víme ze skutků apoštolských, že komorník královny mouřeninské od Filippa jáhna, na víru byl obrácen a pokřtěn, když se navracel z Jerusaléma. A však se podobá, že během dvou století úplně v zemi té křesťanství vyhaslo, jelikož nám dějprava sv. Frumencia za apoštola v Ethiopii udává. Historik Rufinus takto nám o tom vypravuje:

2. Bylo to na počátku IV. století, že se jeden mudrc tyrský, jménem Merop za příkladem jiných mudrců do Ethiopie vydal, aby mravy a podání cizích národů poznal. I pojal sebou dva příbuzné hochy, jimž říkali Frumencius a Edesius. Hoši tito byli dobře vychováni, a jak se zdá, od bohabojné matky své naučili

se již Krista P. znáti a milovati. Mluvilť řecky, a ujec Merop učil je ostatním vědám, a proto je též sebou na cesty vzal. — Vracejice se do vlasti, museli s lodí, na níž plouli, přistáti k zemi. I vystoupil Merop s pacholiky a s ostatními pocestnými z lodí na břeh; tu však je Ethiopští, s Římany v boji jsoucí, přepadli a do jednoho zabili. Jen ti dva pacholici ušli smrti násilné. Neboť vystoupivše z lodí, než Ethiopové přikvačili, pooděšili trochu a posadivše se do chládku pod strom, četli pilně v knize, již jim ujec byl dal, o ničém, co se stalo, téměř nevědouce. Zde pod stromem postihli jich vražední Ethiopi, buď z útrpnosti, buď ze žíznosti (prodají-li je za otroky) nechali jich na živě a přivedli ke králi, který koupiv je velmi pečlivě vychovati je dal.

3. Bůh byl s nimi i v zemi cizí. Ziskavše si lásky krále když dorostli, povýšení jsou Edesius za číšníka, Frumencius pro obzvláštní pracovitost a vtip za správce statků královských a rádce svého, a když umíraje správu země choti své odevzdal, propustil je též ze služby své ponechávaje jim na vůli, buď u dvora a v úřadech svých zůstati, nebo do své vlasti se navrátiti. Ovdovělá královna, která v nedospělosti syna svého Aizana správu říše vedla, ctila ovšem vůli zesnulého krále, ale o to bratry prosila, aby až do zletilosti králeviče ve svých úřadech setrvali. I učinili tak, a jako prvé, i nyní věrně a spravedlivě povinnosti svého povolání konali. Ale na víru křest. nezapomenuli. Zvláště Frumencius, maje téměř v ruce vládu a požívaje důvěry lidu, chtěl víru křest. ale opatrně uvesti. I pátral, zda-li mezi kupci římskými, kteří sem za příčinou obchodu chodívali, nejsou též křesťané, a zvěděv, že jsou, povolal jich a zbuzoval, aby si zřídili služby Boží, a daroval jim místo a stavivo na kostel, a zvláště příkladem jim předcházel, nebo bylo patrné, jak mu na tom záleželo, aby se símě slova Božího zde ujalo.

4. Když mladý král dospěl, že se u vládu mohl uvázati, vydal mu Frumencius počet z vladařství svého, a složiv se sebe úřad, do své vlasti se strojil, což i bratr Edesius učinil. Marné bylo prošení královo, a marné zařikání matky; bratři nedali se držeti a odešli. Edesius puzen touhou po domovu, putoval do Tyru, kde na kněžství posvětit se dal; ale Frumencius plna touhou, státi se apoštolem Ethiopii, vydal se do Alexandrie a obšírně sv. Athanasiovi vypravoval, jak to s křesťany v Ethiopii stojí, snažně prose, aby sv. biskup nějakého muže apoštolského do země té poslati ráčil. Sv. Athanasius svolal synodu, a Frumencius musel veřejně ještě jedenkrát vypravovati o stavu víry křest. v Ethiopii. Nyní byl Frumencius za toho misionáře ustanoven, a hned od sv. Athanasia za biskupa posvěcen a do Ethiopie za věrověsta poslán.

5. I usadil se v městě Akum. Kázal horlivě a s prospěchem, a zázrakové potvrzovali pravdu slov jeho. S těží as přijal který národ víru v Krista tak ochotně a horlivě, jako v Ethiopii. Král Aizan a bratr jeho Sazan byli mezi prvými, ježto se dali pokřtiti a za jejich příkladem šlo množství poddaných. Sv. Frumencius spravoval novou církev slovem a příkladem, a držel stráž, aby ze sousedního Egypta blud ariánský

sem nevníkl. Že proto u Arianů u velikou nenávisť padl, snadno si můžeme pomyslet; obzvláště císař Konstancius nenáviděl ho, a mermomocí žádal, aby mu ho král Aizan vydal. Ale tento se mocně ujímal biskupa sv., neda mu ublížiti. I zvěstoval sv. Frumencius slovo Páně až do smrti. Kdy umřel, o tom nevíme; památku jeho, co svého apoštola, ctějí v Ethiopii 27. Října s Církví katolickou. Podobně ctí Církev sv. Aizana a bratra jeho za Svaté.

Trvání Církvě katolické.

Není země, která by byla tak rychle a všeobecně přijala víru křesťanskou, jako právě Ethiopie. Ale jak pak to nyní vypadá v zemi té? — V jedné části její, v Nubii, křesťanská víra již zanikla; ostatní Ethiopie věří sice posud v Krista, a však již přes tisíc let zabředla v blud kacírský, a odloučena jest od pravého živého pně, od Církvě katolické. — Podobně i země anglická z počátku vynikla neobyčejnou horlivostí u víře, tak že téměř celá německá říše obrácena byla na víru muži apoštolskými, kteří z ostrova toho tam byli přišli. A nyní je tam víra křesťanská již od několik století zahavena; tak k. p. při odpadnutí od Církvě kat. podrželi tam obřady mše sv., ale bytnost a jádro (předostatnění a přítomnost Páně) zavrhli jsou, — jako zpodílec, který máje v moci své kasu peněz, peníze zahodí, a skříň pečlivě sobě schovává. — Tak stává ještě jiných krajín, ve kterých druhdy květa Církev katolická, a pozděj opět zanikla jest. — Zda-li pak to ale neželí proti příslibení Páně, kterýž pravil, že vzdělal Církev svou na skále, a že brány pekelné nepřemohou ji? —

Nikoliv! to proti tomu příslibení není; neboť Pán jen příslibil, že Církev katolická setrvá na zemi až do konce světa; ale P. Ježíš neubezpečil to, že ona vždy zůstane v každé zemi a u každého národa, kde jedinkrát založena byla. Tak i strom předc stojí, ač zde onde nějaká ratolest a haluz uschla nebo odsekuta jest. Spasitel hrozil již za času apoštolů (Zjevení sv. Jan kap. 8.) některým církvím v Asii, že svícen od nich odňat bude, nebudou-li obťiti se prokázati věrnými a horlivými; a tak se i pozděj stalo, nebo tam nyní Turky nacházíme. Proto vždy se musíme toho obávat, aby i nám Bůh dědictví ss. Cyrilla a Methoda neodňal, budeme-li rozšiřovat takové evangelium, jako je to moderní z Francouz toho Renana, a nebudeme-li následovníci cností Kristových.

Modlitba.

O Bože! který jsi nás skrze ss. bratry a biskupy Cyrilla a Methoda k jednotě Církvě své připojiti ráčil: popřej nám, abychom si tu víru za největší klenot vážili, a přinášejíce ovoce víry té, do nebeské vlasti se sv. Frumenciem přijati byli. Amen.

28. Říjen.

Sv. Šimon a Juda, apoštolé.

Sv. Šimon narodil se v Káni Galilejské, odkudž Kananejský, též „horlitel“ nazván byl. Dle některých starých zpráv byl sv. Šimon ten ženich, při jehož svatbě Kristus Pán vodu ve vino proměnil. Kdy a při které příležitosti jej Kristus Pán za apoštola povolal, neví se;

to však jisto, že Šimon, jakož všickni ostatní apoštolé, od svého povolání bez přetržení svého Božského mistra provázal, a všech řečí a skutků jeho až do nanebevstoupení jeho očitým svědkem byl. Že přítomen byl, když Spasitel náš Ducha sv. na apoštoly seslal, o tom píše sv. evangelista Lukáš. Po seslání Ducha sv. když se byli apoštolé rozešli k cizím národům hlásat víru Kristovu, vydal se též sv. Šimon na cesty, a zvláště prý v Egyptě víru rozšiřoval. Z Egypta prý odešel do Persie, a tu se sv. Judou palmu mučennictví ujal.

2. Sv. Juda byl syn Marie, sestry aneb tety Rodičky Boží, a protož příbuzný Páně, a dle obyčeje židovského též nazvaný bratr Páně. Aby se rozeznal od Jidáše Iskariotského zrádce, dostal příjmi Thaddeus či Lebbeus. Také o sv. Judovi nevíme, kdy a při které příležitosti se stal učenníkem Páně. Byl ženat a měl několik dětí, a živil se, než se byl apoštolem stal, jak o tom jde staré podání, rolnictvím; když ale slova milosti k němu se dostala, opustil ženu, děti a hospodárství a šel za Kristem P. Písmo sv. o něm zmiňuje následovně: „Když Kristus P. při poslední večeři pravil: Kdo má přikázání moje a zachovává je, tent jest, který mne miluje. A kdo miluje mne, milován bude od Otce mého; i jáť budu jej milovati a zjevím jemu samého sebe.“ Dí Jemu Juda (ne onen Iskariotský): „Pane, co se stalo, že jevíš sebe samého nám a ne světu?“ Odpověděl Ježíš a řekl jemu: Miluje-li kdo mne, řeč mou zachovávati bude atd.

3. A to je vše, co o sv. Judovi z Písem sv. vím. Dále vypravují staří kronikáři, že sv. Juda po seslání Ducha sv. v Judstvu a v Samarii, a pak i v Syrii a Mesopotamii zvěstoval učení P. Ježíše. R. 62. přišel opět do Jerusáléma, neboť usmrčen bratra jeho, sv. Jakoba, to žádalo, aby na jeho místo nový biskup v tom městě ustanoven byl. Volba padla na druhého bratra jeho, jménem Šimona, kteréhož památka se děje dne 18. Unora. Po těch odebral se Juda opět do zemí východních, a sešel prý se v Persii se sv. Šimonem. K slovu obou těchto mužův apoštolských obrátilo se drahné množství lidí na víru, mezi nimi i sám král perský byl. Konečně ale umřeli oba smrtí mučennickou; Šimon prý byl pilou rozřezán, sv. Thaddeáš srazili prý hlavu sekýrou.

4. Když totiž se sešel v Persii se sv. apoštolem Šimonem, táhl právě vůdce krále Borodacha s velikým vojksem proti Indii. Modly, které obyčejně byly tážány o radu před počítím vojny, mlčely ke všem otázkám. Dábel totiž, který z těch model mluvil, musel umlknouti před jménem Ježíše, které Šimon a Juda vyzvali a zvěstovali. Nad tím ale rozhořčili se kněží modlářští a doléhali na to, aby ti cizinci zabiti byli. Ale Borodach chtěl jich nejprv slyšeti. I octlí se před ním a získali sobě svým předpověděním, jak vojna vypadne, nejen lásky vojvůdce, ale i krále, který se s tisíci lidu svého na víru křesťanskou obrátil. Ale kněží modlářští nepřestávali lid štváti proti oběma apoštolům, a konečně to tak dalece dovedli, že Šimon, jak řečeno, pilou byl rozřezán. Část jejich kostí je v Římě. Sv. Šimon vyobrazuje se, jak drží pilu; sv. Judů s knihou.

5. Zde ti musím, čtenáři, povědět něco o potomcích sv. Judy. Tito nevinní křesťané měli v Galileji několik jiter polnosti, které vespolek vzdělávali, z nich žili a daň svou platili, kterou císař Domicián s největší přisrncostí od Židů požadoval. — Tento podzíravý tyran ale nepřestal na tom, nýbrž poručil, aby usmrceni byli všichni potomci Davidovi, aby odňal Židům každý podnět zbourání, jelikož bylo známo, že k rodu krále Davida celým srdcem lnuli, a na tento rod celou naději budoucího svého osvobození z jarma římského skládali. Vnukové sv. Judy, který s Ježíšem byl, přízněn tedy z rodu Davidova pocházel, byli udáni u císaře co potomci tohoto rodu, a před Domiciána uvedeni. On se jich sám vptával na jejich rod, osud a o Mesiáši a jeho království. Oni odpověděli na všecko s největší upřímností, a ukázali mu své ruce, polné mozolů od těžké práce, důkaz chudoby jejich. Ohledem na Ježíše Mesiáše osvědčili se, že je opravdu králem, ale že jeho království se ukáže teprv na konci světa v plném lesku, když opět přijde soudit živé a mrtvé. Potěšen jsa z této upřímnosti a přesvědčen, že tito chudí venkované nemohou jemu nikterak býti nebezpečnými, odeslal jich císař zase nazpět do vlasti jejich, kde později za kněze byli svěceni, a řídili znamenité obce křesťanské.

Relikvie sv. apoštola Judy

jest list, který všem křesťanům svědčí, a jelikož právě za našich dnů semtam nevěra, blud a hřích drze hlavy své pozvídají, bude snad mnohemu čtenáři milo, udáme-li aspoň obsah rázné epištoty této. Dí pak sv. apoštol o bludařích a hříšnicích, že jsou bezbožní, kteří milosti Boha našeho užívají k prostopášnosti, a samého panovníka a Pána našeho Ježíše Krista zapírají; dále praví o nich: že jsou oblakové bez vody, ježto vítr sem a tam honí; že jsou stromové podzimní, neužiteční, dvakrát mrtví, vykořenění; pak že jsou bouřlivé vlny mořské vymítající jako pěnu své hanebnosti,

a hvězdy bludné, jimžto bouře temnosti zachována jest na věky; a konečně že jsou reptáči žalobní, chodící podle cest svých, jejichž ústa pyšná slova mluví a diví se osobám pro zisk. To jsou ti (zavírá řeč svou), kteří sami se oddělují, lidé hovadní, nemající Ducha.

Lépe nemohl apoštol značiti jistý druh našich novinářů a souvrstníků. Na všecko hubují, na papeže, na biskupy a kněze, na krále a knížata, na duchovní a světské vrchnosti, nic jim není vhod, všemu chtějí rozumět lépe, každé ustanovení kárají, při tom ale hledí jedině na zisk svůj. Oni si chtějí jen váček nacpati a výše se dostat. Pořád mají na jazyku, jak jim blaho spolublížních na srdci leží, zatím ale je jim lhostejné, když jen oni dojdou prospěchu svého, ostatní, kteří se dali od nich oklamati, ať se starají o sobe. Oni pochlebují lidem, aby vykoristili vášně jejich, povídají jim, co lidé rádi slyší, ale při tom mají na zřeteli jedině užitek a zisk svůj, a třeba mají za heslo, „rovné právo všem,“ právi jsou jedině těm, z koho užitek mají.

Modlitba.

Bože, který jsi nám skrze ss. apoštoly své Šimona a Judu Th. k poznání svého sv. jména přijetí propůjčil: udě nám, abychom věčnou jejich slávu s užitekem ctili, a takto neustále v dobrém prospívali. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

29. Říjen.

Sv. Narcisus, biskup r. 212.

Sv. Narcisus narodil se v prvním století věku křesťanského, a jak se podobá, v Jerusalemě. Již z mládí nadobytou měl náklonnost k učení, a obzvláště liboval si v náboženství a v cnostech. Jeho obcování bylo tedy neuhonné a bez poškrvny, a každý téměř hleděl naň, jako na vzor kř. dokonalosti. Jaký tedy div, že, ačkoli se zdráhal a nestateč svou předstíral, na kněžství ho vysvětili. I ukázalo se v krátce, že kněžské důstojnosti na nejvyš hoden byl; neboť tak byl horlivý ve svých povinnostech kněžských, že jej nejenak než „svatým knězem“ vazývali, a po smrti biskupa Jerusalemského jednosvorně za biskupa ustanovili. Jsa biskupem zdvojn sv. Narcisus horlivost svou. Denní jeho práce byla: hlásati slovo Boží a vyučovati neumělých; napomínati slabých a klesajících s potěšovati zarmoucených a sklíčených, chudým pak a nuzným pomáhati. Mimo to nenáviděl marné a jalové kratochvíle, a tělu nikdy žádného oddechu aneb vyrazení nepřál. Když mluvil, byl ku podivu opatrný a pozorný, aby nevyšlo z úst jeho žádné slovo pohoršlivé nebo liché, a proto ani u jiných netrpěl, aby čas marnými, neb dokonce klevetivými a oplzlými řečmi mrhali.

2. Ale též co pastýř bděl, aby kacíři jako draví vlci nevlomili se do stáje, neboť tenkrát mnoho pustušili v Církví Boží. A tak byl pro vědu a svatost všem dobrým k útěše, všem zlým k postrachu. Bůh ho oslavil též, mocí divotvornou. Mezi zázraky, jež Bůh skrze něho činiti ráčil, vypravuje se zvláště tento. Jednou trval sv. biskup před vzkříšením Páně s celým

lidem dle starého obyčeje po celou noc na modlitbách a chvalořečení a najednou jahnové znamenali, že olej v lampách dochází. Lid to těžce nesl, že obvyklé služby Boží se přetrhnou. Ale sv. biskup ani při nejmenším z pobožnosti své vytrhnouti se nedav, kázal služebníkům, aby nabrali z křtitelnice vody, a tu požehnav dal ji lampy naplniti, a aj! voda byla olejem. Ještě po 140 letech chovali někteří křesťané zbytky onoho oleje na památku co drahý ostatek.

3. Jakkoli sv. Narcisus pro výborné cnosti na slovo vzat byl, a nikdo právem ani toho nejmenšího mu nemohl vytýkati: dopustil přec P. Bůh na něho nemalé protivenství. Proto že totiž na církevní kázeň držel, a zpustlíky prostosrdečně káral, popudil si proti sobě těch nekáránců, a co oni učinili? — Oni z haněbné pomsty pomlouvali ho, že mrzké nepravosti hovi, a tuto křivou pomluvu i přísahou a děsným se zaklínáním ztvrzovali. Jeden řekl: „Jeli naše přísaha křivá, necht za živa shořim!“ Druhý řekl: „Lhal-li jsem, ať mne Bůh malomocenstvím tresce“ a třetí: „Necht oslepnu,“ řekl, „lež-li jsem pověděl.“

4. Ale křesťané přece ctili pastýře svého, nebo věděli, že je muž svatý, a že ti lotři to jen z pomsty naň vymyslili. A však sv. Narcisus myslil, že biskup, není-li jeho pověst neporušená, nemůže všestranně působiti, a lidu býti tím, čím býti má. A proto opustil tajně Jerusálém a ukryl se na nějaké poušti, a tam v samotě vši silou Bohu svému posty a modlitbami i svatým rozjímáním dnem a nocí sloužil. Mezi tím časem zastihla spravedlnost Boží ty křivopřísežníky, a každý tím trestem sešel, jaký na sebe svolával. První totiž shořel v domě svém s rodinou tak náhle, že na hašení nebylo pomyslit; druhý raněn malomocenstvím kdesi bídne posel; a třetí tím polekaný dal se na pokání, vyznal nevinost biskupovu a tak dlouho plakal, až oslepl.

5. Obyvatelům Jerusáléma bylo milovaného biskupa velice líto. I dali ho všude hledati, a nemohouc ho nalezti, museli ustanoviti jiného. Za osm let tři po sobě umřeli. Právě třetí umřel, tu se najednou Svatý zase objevil. S jásáním ho uvítali a prosili, aby zase byl biskupem jejich. I svolil, ale pro vysoký věk vzal si pomocníka, a sice sv. Alexandra, biskupa Flaviánského v Kappadocii, který právě na pouť do Jerusáléma přicházel. Sv. Narcisus sešel tiše v Pánu r. 212. stár jsa téměř 116 let.

Následky pomluvy.

Jaké následky má křivá přísaha, o tom jsme se právě přesvědčili. Praví se o křivopřísežnících, že tráva pod nohama jejich usychá a že pomsta Boží všude za nimi jde. — Ale mnoho viny těch falešných přísah má to, že se místo v kostele skládají na kanceláři a pro každou maličkost. —

A však zpytujeme, jak zlé následky má pomluva, ku které ti bezbožníci z pomsty své útočiště vzali.

Pomluvač hřeší:

1. proti Bohu,
2. proti bližnímu,
3. proti sobě.

ad 1. Jenom Bůh má právo soudit. „Má jest pomsta,“

Legenda Svatých.

dí Hospodin. — Kdo tehdy soudí, sahá Bohu do jeho práva, krom těch, k jejichž úřadu náleží souditi (rodiče, vrchnosti), anebo kdo kárá do očí z lásky křesťanské. „Kdo pak mne soudí, jest Bůh,“ píše sv. Pavel.

ad 2. Proti bližnímu, nebo jedná proti lásce a proti spravedlnosti. Nebo ten, jehož pomlouváš, je buď přítel, nebo nepřítel, nebo člověk lhostejný.

Je-li nepřítel, tož pochází pomluva z nenávisti, závidí a pomsty; je-li přítel, tím haněbnější je, toho pomlouvati za zády, komu povděční býti máme, a činiti ho předmětem žertu a kratochvíle; je-li lhostejný člověk, rušíme pravidlo spravedlnosti: Co sám nechceš, aby ti jiní dělali, nedělej jim též. Kolik slzí, kolik různých mezi manžely působí zlý jazyk! Proto Písmo sv. připodobňuje jazyky pomlouvačné ostrým šípům a střelám smrtelným. Starí trestali klevetníky připalováním litery k (leveta) neb vyřezáním jazyka.

Pomluvač bere bližnímu nejdražší klenot za zády, kde on o tom neví, a zastávat se nemůže. Pomluvač škodí tím víc, čím více na té osobě záleží, kterou pomluvil (představený a t. d.), proto že jich o důvěru těch připravil, mezi kterými ten zneuctěný působiti má. Nejsou lidé všude přesvědčení o nevinosti svých pomluvených představených, jako byli v Jerusálémě o nevině sv. Narcisa, a předc — odešel.

ad 3. Proti sobě. Každý se klevetáře štítí, každý se ho bojí, nic mu nesvěří. (Sir. 21, 28.) — Pomluvač je lhář, pokrytec, zloděj, vražedník, křivopřísežník, onť je každého hříchu schopen, jak jsme dnes poznali. — A pomněme na pokutu spravedlivého Boha, jemuž počet klásti musíme z každého marného slova. A jak těžko pomluvači je, se polepsiti. Zloděj, co ukradl, může navrátit. — Ale jak nahradí, jak odvolá pomluvač, i byt chtěl? — — —

Modlitba.

O Bože! popřej nám té milosti, abychom jazyka svého jedině k tomu užívali, bychme velebili svaté jméno Tvé, a bližního poučovali a těšili. Amen.

30. Říjen.

Blahoslavená Stefána.

Bl. Stefána byla dcera z urozené rodiny, která lnula ke bludu kalvínskému. Stefána byla děvče přívětivé, veselé, které ale tak do bludu bylo zapleteno, že jsouc plná pohrdání a nenávisti víry kat. posměch si tropovala s obrady a obyčeji Církve sv. Někdy se vloučila do katolického kostela, aby tam provodila zvůli a rozveru svou; tak ku př. unývala si ruce v kropeniče a jiné toho druhu nezbednosti tam provodila. Možná, že jako katolik také někdy slyšíš, jak zde onde protestanti posmívají se službám Božím nebo obřadům sv. Církve, že vyvázejí mrvu na pole ku př. na svátky mariánské, nebo zneuctívají průvod Božího Těla. Ze tě to boli, je věc přirozená; ale proto se nemáš na nich mstiti, nebo jich nenáviděti, nýbrž máš říci, jako Spasitel: „Otče! odpust jim, neboť nevědí, co činí.“ Uvidíš, jak se Pán nad Stefánou smiloval a jí odpustil.

2. Když jednou na Boží Tělo byl průvod, dívala se Stefána z domu otcovského na ten slavný průvod. Tu jí bylo, jako by byl P. Ježíš z té monstrance na

ni pohlédli; najednou byla duše její paprskem nebeským osvícena, tak že najednou poznala pravdu kat. víry a falešnost dosavadního učení. S tímto poznáním v té chvíli bylo spojeno předsevzetí, stůj co stůj státi se katoličkou a horlivou služebnicí Páně. Když někdo od maličkosti pořád slyší, že kat. víra je lichá, to a ono že je pověra nebo i modloslužba; protest. víra ale, že se drží čistého slova Božího: tož taková duše tímto bludem je naskrz nahryznuta jako krov nějakého domu červotočinou. Proto je vždy zvláštní milost Boží, když protestant přijde k poznání a úmyslu, přestoupiti do Církve katolické. Ale koho ta milost se ujme, musí též spoluúčinkovati.

3. Stefána vypravovala jedné přítelkyni, co se s ní stalo, a co nyní zamýšlí. Dívka ta byla plna podivení a měla z toho radost, že se se Stefánou stala taková změna neočekávaná, ona ji pobuzovala a radila jí, aby šla do kláštera k Uršulinkám; tam že se jí dostane potřebného vyučení, a ostatní rady a pomoci. Stefána hned tak učinila, a osvědčila se panenkám, že chce býti nejen katoličkou, ale též u nich jeptiškou. Panenky viděly, že Stefána má tolik rozumu, jako horlivosti, a slíbily jí přijmouti, ač jest-li jí to dovoleno bude. Tak i šel obrácený Šavel k Ananiáši, aby ho na pravou cestu přivedl, a vyučil o pravdě.

4. Když se to matka Stefány dověděla, byla tak rozhorčena, že ve své vášnivosti čekala — s břitkým nožem! na dceru přede dveřmi. Ale tato s důvěrou v Boha statečně tak dlouho prosila a představovala, až matka povolila, by se směla státi i katoličkou i jeptiškou. Tak se i slavně stalo u Uršulinec. Ač hned z počátku poznati bylo, že světem pohrdla, a sebe zapíratí uvykla, nic méně v prvním půlroce noviciátu velmi přísně byla zkoušena. K tomu ještě onemocněla matka její; nyní poslali Stefánu domů, aby matku obsluhovala. Tím chtěly jednak její stálost zkoušce podrobiti, jednak i doufaly, že dcerou i matka získána bude. S takovými zkouškami vůbec se to má, jako když se fouká do plamene. Je-li plamen malý a potravu málo, hned zhasne; je-li silný, stane se foukáním ještě mohutnějším. Tak se ukázalo též u Stefány, že její předsevzetí a umínění jest nezvratné. Šla z poslušnosti do domu otcovského, ač věděla, že tam samé nepřátely své víry kolem sebe míti, a mnohý posměch a pohanění slyšeti bude. An se tu u nich mnoho kalvinů do společnosti scházelo, muselat se Stefána sama co katolička proti tolika hájiti. Ona uměla ale tak důkladně všechny námitky proti víře kat. porážeti, a tak výmluvně Církev sv. zastávati, že všickni odpůrcové i kalvinští kazatelové zahanbeni byli. Když matka zase okrála, šla Stefána do kláštera, aby dokončila noviciát svůj.

5. Zůstala i mezi jinověrci horlivou a tím více se naučila vážiti víry katolic. a života klášterního. Když došel noviciát, byla vřaděna mezi panenky. Jako klášternice byla všem sestrám vzorem, každého stínu hříchu se bála; všechny kříže jako ovečka snášela; ponížení a pohrdání ráda nesla, neustále i v modlitbě i při nejzamotanějších pracích s Bohem obcovala. Vů-

bec pozorovati lze, že osoby, které teprv v pozdějších letech stanou se katolíky, jsou mnohem hodnější, než nejmnější katolíci, co jimi od narození jsou. My jsme často k tomu, co kat. Církev má do sebe tak krásného, lhostejni, proto že jsme na to od mládí uvykli, lidé to dělají z návyku; kdežto tomu, který posud byl cizím, je vše nové, čerstvé, krásné, jakoby z pustiny náhle vstoupil do krajiny malebné, či z chudé vsi do paláce královského. Tak to bylo i u Židů; ti pohané, kteří poznali pravdu víry židovské (jako k. p. setník Kornelius, nebo komorník královny Kandaky) byli horlivější než rození Židé. Zvláště pak takovým novověbráceným katolíkům to velice na srdci leží, aby i své bloudící bratry též ještě k témuž štěstí pravé víry přivesti mohli. I Stefána proto často k fortně přicházela, aby tam s nimi mluvití mohla. Tu jim tak do duše mluvila, že říkali někteří, že se z její řeči člověk naučí více, než-li z nejlepšího kázání. — Bylo jí 28 let, když ji zachvátila zdoluhavá zimnice, kterou chřadla víc a více. Nedlouho před smrtí svou jevila přání, žeby ráda promluvila s rodiči svými. Když k ní přišli, tu jim umírající dcera domlouvala, aby se vrátili do lůna Církve; ale všecko darmo, Stefána pocítila bol P. Ježíše, jehož krev pro mnohé darmo vylita byla. Matka poznávala sice pravdu, ale z ohledu lidských, nechtěla se odříci bludu. Ale darmo se přec Stefána nemodlila, po smrti její přestoupily dva bratřanci do Církve katolické, ze kterých pošly dvě nové katolické rodiny v městě rodném Gex. Dneš je to ale právě 204 let, co Stefána usnula v Pánu 30. Října 1659.

Ty pak modli se, aby Bůh osvítil naše bloudící a odtržené bratry, aby na přimluvu ss. Cyrilla a Methoda spojili se s námi jednotou ve víře. Amen.

31. Říjen.

Sv. Volfgang, biskup r. 994.

Sv. Volfgang — jinak Vlk — pocházel z rodu hrabat „Phullingen“ ve Švábsku začátkem X. století. Rodiče pozorující, že má vlohy výborné a mysl nábožnou, dali sedmiletého na vychování do kláštera Rychnovského blíž Kostnice, tehdaž velice slavného. I Volfgang zde prospíval ve vědách a cnostech, jsa milován od učitelů i spolužáků. Zvlášt ale získal si přízeň hraběte Jindřicha, později arcibiskupa Trevírského. Té doby Pozo, bratr Jindřichův, biskup Vireburský, povolal za učitele do Vireburku jakéhos Štěpána, učence velikého, ale hrdého. Oba přátelé odebrali se tam, aby se u něho doučili, což Štěpánově samolibosti lahodilo. Ale když viděl, že Volfgang ve mnohém nad mistra vyniká, počal žárliti a jej týrati, posléz mu i zabráňoval, k němu do školy choditi.

2. Však vědychtivý mladík málo se takové msty všimal, a chodil i dále do škol. Konečně ale zatoužil z hlučného světa někam do samoty nebo do kláštera. Jindřich pozoruje to, hleděl ho ve víru světa udržeti,

aby jako světlo na svícnu svítil. Stav se roku 956. arcibiskupem v Trevíru nepřestal přítele svého přemlouvati, aby s ním tam šel a radou jeho byl. Ale pokorný a skrovný Wolfgang odmítal vše, a když přítel nepřestal doléhati, vyjadril se, že půjde, ale jen pod tou výminkou, bude-li jen za učitele a dozorce na městských školách ustanoven. Zde, v kole nevinných dítek, cítil se úplně blaženým. Již zde ukazoval velikou obětivost a nezištnost, kterou tak chvalně vynikal. Za jeho bezúhonné obcování a pilnost jmenoval ho arcibiskup děkanem kapitoly, a kleslá kázeň po celé diecési obnovila se brzo příkladem jeho v kléru a v lidu.

Sv. Wolfgang, biskup.

3. Když přítel jeho Jindřich umřel r. 964. v Římě, kamž byl císaře Otta doprovodil, zatoužil Wolfgang znovu po klášteře, a nyní ho nemohl nikdo odvrátiti. I rozehnav se se svými vydal se na cestu do kláštera Einsiedl, a dal se v řízu řehole benediktinské obléci. Poznalo se brzo, že věda a cnost nového řeholníka je větší, než pověst o něm šla; a byl všem vzorem každé cnosti. I uložil mu opat, aby ostatním Písmo sv. vykládal a učil jich cestám spásy. I činil to Wolfgang s takovou důkladností, že i z jiných klášterů sem k němu posílali chovance své. Posud se nedal světit za kněze z pokory; tu ale přišel sv. Oldřich biskup Augsburský

do kláštera Einsiedl, a dověděl se o něm, hned ho vysvětil (r. 970.). Jako kněz hned zahorel touhou, kázati slovo Boží. V tom úmyslu tvrdil jej sv. Otmár opat, jehož vroucně ctil, který také u vidění k němu pravil řka: „Ty opustíš chudý z lásky k Bohu krajinu tuto, ale v jiné krajině dojdeš biskupské důstojnosti. Budeš-li úřad ten důstojně zastávati, umřeš po 22 letech na místě, kde se má památka slaví, a vejdeš v život věčný.“

4. I vydal se tedy s povolením opata na cestu, ve průvodu některých mužů stejného smýšlení, a prosed Uhry a Čechy k 5000 duši Kristu získal. Vývody uherského ale a tudy i ostatní země získati nemohl, to bylo zanecháno jeho žákyni Gisele, dceři vývody bavorského Jindřicha II., která byla chotí vývody uherského, kterému říkali Vojko, potom pak sv. Štěpán. Vraceje se z Uher pozastavil se Wolfgang u Peregrina biskupa Passovského, kterýž zbožností a učeností hosta svého tak dojat byl, že jej císaři Ottovi II. za biskupa v Řezně navrhl; a však skrovný Wolfgang dlouho předstíral nehodnost svou, až mu opat domlouval, že je to hřích, vzdorovati prozřetelnosti Božské, která se v tom zjevně ukázala. Byl to opravdu muž apoštolský; duchodý biskupské věnoval kostelům a chudým, téměř denně kázal; projížděl často své biskupství a jednou zplakal, když takovou nevědomost nalezl, že kněží v nedostatku vina vodu do kalichu při mši sv. si nalávali; Obzvláště zřetel obrátil sv. biskup na školy a na vychování mládeže, především mladší kanovníky za učitele mládeže ustanoviv na to hleděl, aby se kázeň klášterní pozvedla.

5. Vážnost a úcta, již si sv. biskup svými cnostmi dobyt, rmoutila pokornou mysl jeho, neboť se bál, aby se ho nechytla samolibost a marnost. I ukryl se blíž Solnohradu na Sokolově hoře a tam jako poustevník Bohu sloužil. Po pěti letech ho zde vyslidil myslivec, a poznav ho, hned to do Řezna vzkázal, a tak byl příčinou navrácení jeho. Lid i císař Otto byli tomu rádi, že zase mají miláčka svého. Nyní napsal Čechům vlastnoručně listinu, aby měli svého biskupa v Praze. Wolfgang obrátil na sebe pozornost vývody bavorského Jindřicha II., který mu své čtyry děti, dva syny a dvě dcery, k vychování dal. Duchem sv. osvěcený učitel předpovídal svým chovancům budoucí stav jejich nazýváje Jindřicha císařem, Brunona biskupem, Giselu královnou a Brigittu abatýší, co se vše do slova vyplnilo. Nad jiné cnosti vyniká zvláště štedrota k chudým, což se ukázalo, když byla v zemi neúroda a následovala dražota. Též míval denně nuzné u svého stolu, a co se stolu zbylo, bývalo soukromně chudým rodinám dáno, tak že zřídka o dárci se dověděly. — Když byl 21 let vzorně biskupoval, vydal se za jakousi povinností do města Pechlarn v nynějším Rakousku. A však na cestě ho zachvátila horečka, a proto v Puppinku, městečku hornorakouském zůstati musel. I netajil si, že zde musí umříti. I dal se zanesti do kostela, který sv. Othmáru zasvěcen byl, a přijav tu svátosti umírajících, an lid na to pohlížel, před oltářem sv. Othmára na tvář se položiv ve slovech: „Milostivý Bože! smiluj

se nade mnou, nad bidným hříšníkem— tise usnul v Pánu 31. Řijna 994. Byl donesen do Rezna a ve chrámě sv. Emerama pochován. Když sem přišel papež Lev IX. r. 1052, na prosbu císaře a biskupů, ješto svatý za živa i po smrti mnohými zázraky oslaven byl, sám papež sv. ostatky jeho vyzdvihnul, do počtu Svatých ho položil, a do nynější hrobky sám s úctou přenesl. Sv. Volfgang též v úctě je v Rakousích, kde vezdejší běh skončil, i v Čechách a na Moravě, jimž dobrodiní samostatné stolice biskupské prokázal.

Nezištnost.

Mezi cnostmi sv. Volfganga stkví se zvláště co slunce mezi hvězdami jeho nezištnost. O ní stůj zde dvoji příklad a důkaz.

Tenkrát bylo biskupství Řezeňské tak obsáhlé, že celá země česká tam patrila. To mělo sice s jedné strany tu výhodu pro biskupa a duchovenstvo v Řezně, že znamenité pozemské důchody táhli ze země české; naproti tomu ale tu škodu, že nábožnosti a spasení duší křesťanů českých nemohlo dostatečně vyhověno býti; nebo v Čechách byl lid slovanský, a kněží sem docházeli z německé diecése.

Když tehdy sv. Volfgang svým biskupským rádcům sdělil, že zamýšlí Čechii oddělití, a zvláští biskupské sídlo zaraziti, tu oni mu dojedného důrazně domlouvali, aby toho nečinil.

Ale v ušlechtilé nezištnosti sv. Volfgang se vyjadril, že rád se vzdá těch statků časných, jen aby Církev Páně v Čechách mohla vzdělána a dokončena býti. Tak povstalo biskupství v Praze, a jemu přivtělena naše Morava, která zatím patrila též do Němec do Pasova (od času papeže Agapita II.).

Rovně tak bylo s klášterem sv. Emerama. Biskup byl vždy i opatem; on tábl důchody a dával mnichům sotva, čeho potřebovali. Tehdy oni si pomahali, jak mohli; ale při tom ovšem trpěla kázeň. Sv. Volfgang to nechtěl trpěti déle; ač mu radili také, aby toho nečinil, vzdal se hodnosti a důchodů opata, ustanovil jim zvláštího opata, a odevzdal mu všechny důchody s tím spojené. A od té chvíle zavítala tam kázeň.

Modlitba.

O Bože! který jsi nám ve sv. Volfgangu propůjčil pravého dárce a sluhu spásy věčné: přispěj nám, aby ten, jenž byl naším učitelem a dobrodincem na zemi, byl naším orodovníkem v nebi. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

MĚSÍC LISTOPAD.

1. Listopad.

Slavnost všech Svatých a Světic Božích.

I.

ajisté máš, milý křestane! v domě kalendář, a často se do něj díváš? Ale nač? Myslím, jaké je datum, která čtvrt měsíce nastala, nebo jaké bude povětrí, také snad kdy bude zatmění slunce a měsíce. Také ty sedlské pravidla se ti libějí, a tak mnohé šprýmy v našem „Moravanu“ a potom ty krásné novinky, které v zadu stojí. Ale zda-li pak se všímáš těch jmen Svatých a Světic Božích, které na každý den zaznamenány jsou?

Jsme poutníci na cestě k životu věčnému; neděle a svátky jsou místa odpočnutí na té cestě, a Svati a Světic Boží jsou ti, jenž nám ukazují tu cestu, která k nebi vede, jako kůl na silnici ukazuje cestu do dědin a měst. Každý den má dost starostí a utrpení, jež nás k zemi stahují; ale tu stojí Svatý toho dne před námi a volá: „Země není cílem našim. Putujte za mnou do nebe!“ Ale mnozí nedbají na to volání. Co tedy dělá Církev svatá? Ke konci roku, když rolník sváží do stodol a do komor ovoce píce své, tu volá Církev sv.: „Pojďte sem, já vám ukáži jiné a výbornější ovoce, které dožrálo v zahradě mé! — Ona nám otvírá vzhled do nebe, a ukazuje nám tam ty řady Svatých a Světic Božích, které pro nebe odchovala. A

jelikož se tak rádi vylouváme slabostí svou, tož ona nám praví, že i oni byli to, čím my jsme, lidé slabí, pokoušení, ano i hříšní, synové Adamovi jako my, že to tedy závisí jen od nás, abychom i my někdy byli tím, čím oni nyní jsou. A to se stane, budeme-li kráčet po cestě těch cností, které P. Ježíš nazval blahoslavenstvími, protože ony činí člověka blahoslaveným zde na světě, i tam na onom! —

II.

Slavnost všech Svatých sama děkuje původ svůj papeži Bonifaciovu IV., který r. 608. zasvětil pantheon, chrám pohanský, slavně ke cti P. Marie a všech ss. mučenníků. Tento překrásný chrám byl vystaven od Marka Agrippy, miláčka císaře Augusta, a nazýval se „Pantheon“, proto že v něm ctěni byli pospolu všickni falešní bohové. Tento chrám nebyl zbořen po uvedení křesťanské víry, nýbrž císař Honorius poručil, aby co pomník staré slávy na místě svém zůstal, ale zavřený. Jestli to mistrovská rotunda bez pilířů, sloupů a oken; světlo tam vniká jediné otvorem bane šůry. Na proti vchodu stál oltář Joviše, a kolkolem obrazy těch rozličných model, které Římané od podmaněných národů v obor úcty své byli přijali. V tomto pohanském chrámě byla tedy soustředěna ohavnost modloslužby celého světa; všechny modly nacházely zde svého místa a své úcty.

Tu přišel Bonifác IV. na ten nápad, tento chrám proměnit v chrám křesťanský. Vyházeno tedy modly pohanské, a den posvěcení toho chrámu byl jeden z nejslavnějších, kterých Řím kdy viděl. V svatvečer

bylo z katakomb římských naloženo na osmnáct bohatě ozdobených povožů velké množství relikvií ss. mučenníků; v den slavný pak přišel papež Bonifác IV. v celém ornátě své důstojnosti, obklopen velkým množstvím duchovenstva. Ss. relikvie byly v triumfu dovezeny do toho chrámu a do skřínek k tomu přichystaných uloženy. Nyní chrámu, a jako byl prvé věnován všem modlám pohanským, tak byl nyní zasvěcen všem Svatým kř. Od té doby konala se každoročně v tom chrámě památka všech Svatých, a papež Řehoř IV. rozšířil ji na celou Církev a poručil, aby se konávala 1. Listopadu.

III.

Úmysl Církve sv. při zavedení svátku všech Svatých jest mimo to, co již bylo uvedeno, trojí.

1. Jest bez pochyby počet Svatých, kteří s Kristem v nebi panují, veliký velmi. Sv. Jan píše: „Viděl jsem zástup veliký, kteréhož žádný přecísti nemohl, ze všech národů a pokolení a lidí i jazyků: ani stojí před trůnem a před obličejem Beránka.“ — Ss. mučenníků, kteří pro Krista krev vycedili, čítá se jen v hrobech římských přes šest millionů, a na celé zemi přes 17 millionů. Kdo však s to jest, vypočísti počet oněch věrných sluhů Božích, kteří během tolikera století v jeho milosti jsou se na věčnost odebrali? Jména mnoha Svatých ze všech stavů jsou nám známa, kalendář jich udává veliké množství; a však kdož zná jména tak mnohých, kteří v Kristu skrytý život vedli, a jejichž jména jediné zapsána jsou v knize života? Ješto tedy jednak není nic slušnějšího, než bychom jich ctili, jsouce s nimi co údové kat. Církve v obcování, a ještě jinak jména jejich nám nejsou známa, a není možná, aby památka každého Svatého zvláště slavena byla: tudíž sv. Církev velmi moudře to nařídila, aby se v jeden den památka všech Svatých vespolek slavila.

2. Není mezi katolickými křestany pochybnosti žádné, že Svatí přimlouvou svou mnoho mohou u Boha. Vždyť oni jsou vyvolené nádoby jeho milosti a přátelé jeho, jimžto dal moc, panovati s Ním. Mohouť nám vydobytí přimlouvou svojí milostí, jichžbychom my pro hříchy své dosíci nezasluhovali. Abychom tedy tím jistě všeho dosáhli, co nám k spasení je potřebné a užitečné: tudíž

nařídila Církev sv., aby chom všechny Svaté vespolek o jejich přimlovu vyzývali důvěrujice se, že Bůh přimlouvou svých milovaných přátel nepovrhne. Odtud ta krásná modlitba Církve dnes zní: „Všemohoucí, věčný Bože! jenž jsi nám propůjčil, zásluhy všech Svatých v jedné slavnosti velebiti: prosíme, abys nám hojnost svého smilování, o které vroucně žádáme, na přimlovu tolikerych orodovníků udělití ráčil skrze Ježíše Krista Pána našeho.“

3. Chce nás Církev sv. dnes obzvláště k tomu napomínati a nabízeti, abychom fíci po cestě k nebi následovali a v jejich krásných cnostech se cvičili, jimiz právě se stali svatými a blahoslavenými. Svatými musíme i my býti, ač chceme-li se státi blahoslavenými. Kdo nebude svatým, nebude ani blahoslaveným. „Svatými ale můžeme býti,“ pakli vkročíme do šlépějí P. Ježíše, jeho sv. Matky a Svatých jeho. Oni zanechali stopy hluboké, nezhladitelné, kterých nemůže si nevsimnouti, ač jestli bys snad naschvál oči zavřítí chtěl. Jen si přečti tuto legendu, přemítej list po listě, a

stručný životopis každého Svatého přesvědčí tebe o tom dosti. Přece však chci tobě v krátce ukázati, jak to ti Svatí dělali, že takové svatosti a blaženosti dosáhli?

IV.

1. Mělit omi hodně vroucí přání, sv. touhu, dosíci kř. dokonalosti, nebo, což jest jedno, státi se podob-

nymi Kristu. Toto přání, jak mile se kde v srdci ozývá, jmenují učitelové duchovní již znamením vyvolenství. Toto přání však v srdci počne se ozývat, jak mile si člověk rozvažuje, co Bůh těm připravil, kdož Ho milují, jak nevyslovná blaženost, jak neocenitelná odměna je skřena těm, kdož té dokonalosti dosáhnou. Proto tedy Svátí měli nezvratně obráceny zraky své na statky věčné a klamnou podobou pomíjivých statků a radostí oslepti a upoutati se nedali.

2. Právě proto Svátí a Svěťice Boží zcela pohrdali světem z celého srdce a opovrhovali jeho marnými, bidnými radostmi. Oni prohlédali k hroznému, hořkému konci, jaký světácká hejřivost sebou přináší, a naplněni jsou ošklivostí a nechutí proti rozkošem vezdejšími. I ty jen se ohlédni kolem sebe, jak se svět odměňuje těm, kdož se mu celým srdcem oddali. On se odměňuje starostmi a péčemi, ostudami a namáháním, hádkami a různicemi, bídou a hořem, nemocemi a smrtí. Žádného, kdo se světu oddal, nenalezneš, aby byl spokojeným, a jejich smrt jak trpká, jak bidná, jak strašna jest!

3. Svátí a Svěťice nejen přáli sobě, aby se stali dokonalými, oni i opravdu se o to přičinili pamětliví jsouce slov Ježíše Krista: „Království nebeské trpí násilí.“ — Oni vždy přemahali své zlé náklonnosti, pokušením nedali sluchu, lákáním odporovali; bedlivě strážili smysly své, mrtvili a krotili jich a povědomi jsouce slabosti své, vždy nedůvěřovali sami sobě. Ovšem byl tento boj pro ně tuhý, i oni někdy zavrávali, klopýtli a byli poraněni; a však neklesli v mysli. Věduce, že není střední cesty mezi nebem a peklem, věduce, že Ježíš mluví jen o jedné, úzké a druhé široké cestě, se vši silou se bránili a bojovali jako vojín, který obklíčen jsa nepřátely jiné cesty nevidí, leč buď zvítěziti nebo umřítí.

4. Svátí dokázali velice mnoho věrnosti ve věcech malých, a proto si zasloužili té milosti, vykonávati věci veliké a těžké. Češ-li o nadlidských skutcích kajících, o nad míru přísném životě tak mnohých Svatých, o jejich velikých utrpeních, popadá tebe strach a hrůza a ty myslíš, že to pro tebe není možná, státi se svatým, proto že ty takové věci činiti nemůžeš, jelikož se celá tvá přirozenost toho děsí. A však vez, že v těchto hrozných kajicnostech nezáleží ještě svatost a potom, že svatí nedospěli na jednu k takovéto výšce mrtvení. Oni začali nejprv s málem, v tom se cvičili, v tom věrně setrvali, a tak milosti nabyli, konati ještě věci větší. Proto nepohrdej maličkostmi, není všecko malé, co se malým býti zdá; nemysli, že na té oné vadě nic nezáleží, nýbrž varuj se a přemahej vady nejmenší; nebo Kristus Pán dí: „Kdo je věrný v mále, budeť věrným i ve velikém; a kdo v mále je nevěrným a zlým, budeť jim i v mnohém. (Luk. 16, 10.)

5. Dále Svátí neustále hleděli na svůj pravzor, P. Jezu Krista, který nám zanechal příklad, bychom následovali šlépějí jeho.

6. Důvěřovali v pomoc Páně, a modlitbou a častým přijímáním ss. svátostí jí dosahovali.

7. Měli dětinou úctu a lásku ke „Královně všech

Svatých“ k Marii, a co oni nemohli, to jim vyprosila u Boha Panna Maria.

* * *

Sv. Justus, patron v Terstě.

Dnešního dne slaví město a okolí Terst (Tržiště, Triest) svátek zasvěcený patronu sv. Justovi. Život a smrt sv. Justa vypravuje se ve starém spisu, který přes 1000 let starý jest. Do naší řeči přeložena zní ta historie takto:

Začíná mučnickví sv. Justa. Toho času, když všemohoucí Bůh nechal růsti počet sv. mučnickův a Justovi bylo devět let, řekl tento k otci svému Justinovi: „Otče můj, zdálo se mi, že jeden boháč jménem Lupus, strýce mého Justiniána drží za otroka ve městě Ambienských.“ Otec k němu: „Co tedy učiníme?“ Tedy najal Justin ve městě Autisiodor člověka za peníze, jako průvodce, aby vyhledali bratra, a k němu řekl Justus: „Jsem hotov s tebou jíti.“ Na to řekla matka Felicia: „Synu Juste, kterak bys se mohl odvážiti na cestu tak dalekou? Vždyť by se ti mohlo něco zlého přihoditi.“ — Na to odvece on: „Chce-li P. Bůh, půjdu, a líbo-li Jemu, vrátím se zase.“ A řekl: „Vezmi chleba a peníze, a chceme pod ochranou Kristovou vydati se na cestu, kterou jsme uzavřeli.“ — Asi okolo tří hodin vyšli z města Autisiodor a přišli k večeru, když se den schyloval ke konci, k pevnosti Melodunum. Tu seděl u brány pevnosti slepý a kulhavý volaje: „O blahoslavený Juste, zotav duši mou, nebo trpím hlad veliký.“ I řekl pacholík otci: „Vezmi chléb a občerství ho!“ a potom svléknuv jedno roucho oblekl v ně chudého; otec ale začal naň proto hubovati. Justus odpověděl: „Stojí psáno, blahoslaven, kdo se smiluje nad potřebným a chudým, v zlé době vysvobodí ho Pán.“

2. A ráno vyšli ven a konali dale svou cestu. A když přišli do Paříže, tam se setkali s velmi dobrým mužem, jenž slul Hypolit. On se jich tázal, odkud jsou? tito pak řekli, z města Autisiodor, a hledáme zajatého; a Hypolit jim řekl: „Pojďte do domu mého, já vás občerstvím vínem a medovinou.“ Když se nasýtli a dále šli, dorazili k řece Izara, ale nenalezli loď. Tu řekl Justus k otci: „Hle! řízením Boha milostivého přichází člověk s lodí po vodě, i poprosíme ho, aby nás převezl.“ A co tak mluvili, už tu byl a oni řekli k němu: „Příteli! buď tak laskav, převez nás přes řeku; zaplatíme ti převozně a pro duši budeš míti zásluhu.“ — Ale on se tázal: kdo a odkud jsou? a když mu řekli, že hledají zajatého, převezl je přes řeku darmo. A když šli dále, dorazili do toho města Ambianu, a ptali se po obchodníku Lupovi, kde bývá? A když ho našli, řekli mu: „Náš příbuzný byl do té krajiny jako zajatý odvezen, a slyšeli jsme, že se nachází u tebe.“ Ale on se jich tázal: „Kdo je, odkud je a jak se jmenuje ten, jehož hledají.“ Na to odpověděl Justin: „My jsme křesťané z města Autisiodor, a bratr můj, kterého hledáme, slove Justinian.“ A Lupus řekl jim: „Pojďte

do domu mého hospodou, a ukáží vám otroky mé, a poznáte-li toho, jehož hledáte, za výkupné můžete obdržeti bratra svého.“

3. A když přišli večer do příbytku Lupova, představitel jim dvanáct otroků svých. Ale hledaného nebylo mezi nimi; teprv když se ohlížel, zočil Justus strýce, kterého hledal, an držel svítilnu, a zvolal: „Hle, ten otrok, který světlo rozžihá, je náš!“ Ale tento pravil: „Jak mne znáš, vždyť jsem tě jak živ v této krajině neviděl?“ A co to mluvil, byl přítomen mladý vojín tyranu Rikcio-Vara; ten hned celou tu historii donesl k tyranovi a řekl: „Jsou lidé ve městě Ambianu, kteří jsou zběhli v čarování, a přiznávají se býti křesťany; co s nimi počítí?“ — Ten pak řekl: „Jděte a hned jich dovedte ke mně; a nebudou-li chtít, ať se uvrhnou do žaláře do té doby, co jich potáhnu k soudu.“ — A když tam šerhové přišli, už jich u Lupa nenalezli, neboť Lupus jim řekl v noci před tím: „Vstaňte, vezmete toho člověka, který náleží vám, a vaše peníze, aby vás představení nepolapili.“ — A když to šerhové vladaři oznámili, že ti už z města ušli, řekl jim tyran: „Hned ať čtyři sluhové se vydají za nimi na koních, aby se musili vrátiti, a pak-li by se zdráhali, zabiti byli.“ Pachołci stíhající je dohonili jich u studánky Sirika. I řekl nejprv Justinian k bratrovi svému Justinovi: „Odpočínme a odechneme sobě trochu na tomto místě, neboť je zde voda a pojezme, aby se nám to lépe šlo.“ A Justus řekl jim: „Jezte rychle, nebo vladař Rikcio-Varus vyslal čtyry jezdce, kteří nás mají buď nazpět dovésti nebo zabiti. Mezi tím, co jíte, já chci pozor dávat, a jak příklušou, s nimi mluvit; vy pak jděte do jeskyně a schovejte se!“ An to mluvil, už jich viděl z daleka příklusovati, otec pak a bratr ukryli se do té jeskyně.

4. A biriči vladařovi přikvácili a tázali se Justa, kde jsou ti staří, a nebo jakým bohům obětují? Ale on odpověděl, že je křesťan; a že nechtěl prozraditi své příbuzné, pravil druh k druhovi: „Vytáhni meč, a sraž mu hlavu a doneseme ji vladaři.“ Justus však se modlil: „Bože nebes a země, přijmi ducha mého, neboť jsem nevinný a čistého srdce.“ A když byla hlava sražena, pojal veliký strach pacholky. I utekli a vypravovali tyranovi, jak se to stalo.“ Když vrahové utekli, vyšli příbuzní blah. Justa z jeskyně a našli mrtvolu. I řekl Justin k bratrovi: „Co učiníme s tím tělem?“ I našli starou zříceninu břechtanem porostlou, a zde s úctou pochovali to tělo sv.; hlavu pak vzali sebou A kvapili odtud rychle a třetího dne dorazili do města Autisiodor. I řekla Felicia matka jeho: „Kde jest můj syn Justus?“ A Justinian strýc řekl: „Stalo se, že umřel.“ A ona řekla: „Děkuji Tobě, Bože nebes a země! který jsi k sobě tu nevinnou duši přijal,“ a k tomu přidala: „O blahoslavený synu Juste, pros za mne, který jsi udůstojněn byl, dosíci mučennictví!“ Ale když tak se v pláči modlila, visela hlava mučenníka v plátně zavřinuta doma. Když tedy nastala noc, tu celý dům působením Božím byl ozáren.

5. V těch dobách pak byl biskupem onoho města kněz, jménem Amator. I vstav časně na jitřní řekl

k bratřím: „Viděl jsem veliké světlo nad domem Justina, jimž celé město bylo ozáreno, jděte rychle a zvědte, co to bylo?“ I šli tam tři kněží a ptali se Justina, co by to s tím světlem znamenalo, které v noci zářilo nad příbytkem jeho. I řekl Justin k nim: „Můj syn Justus byl zavražděn v daleké krajině; sluhové vladaře Rikcio-Vara nás vespolek stíhali, a kdežto my jsme se ukryli, lapili syna mého a srazivše mu hlavu odkvapili. A my jsme pochovali tělo jeho na onom místě, vedle studánky Sirika v oколи Belloaku, jeho pak hlavu vzali jsme sebou, aby ji matka mohla ulíbat. A když byla v domě, přišlo o třetí hodině v noci světlo s nebe, kterým dopuštěním Božím osvětlen byl celý dům a město celé. Plni podivení zvěstovali to kněží biskupovi, bratřím a sv. Amatorovi, a jásající nad zázrakem tak krásným, díky vzdávali Bohu všemohoucímu. A biskup hned poručil, aby tu sv. hlavu s velikou slávou pohřbili ve kryptě, ve které sám chtěl odpočívati. A aby svědectví dobrého skutku bylo dovršeno, bylo v tom městě děvče 10-leté od narození slepé, ta volala a řekla: „sv. Juste, pros u Boha svého, v Něhož věřím a vyznávám, aby dal světlo očím mým.“ A hle hned to děvče prohlédlo, a všickni chválili Boha, v Něhož věří národové, Jemu čest a sláva na věky Amen.

Modlitba,

která se koná při mši sv. o sv. Justovi.

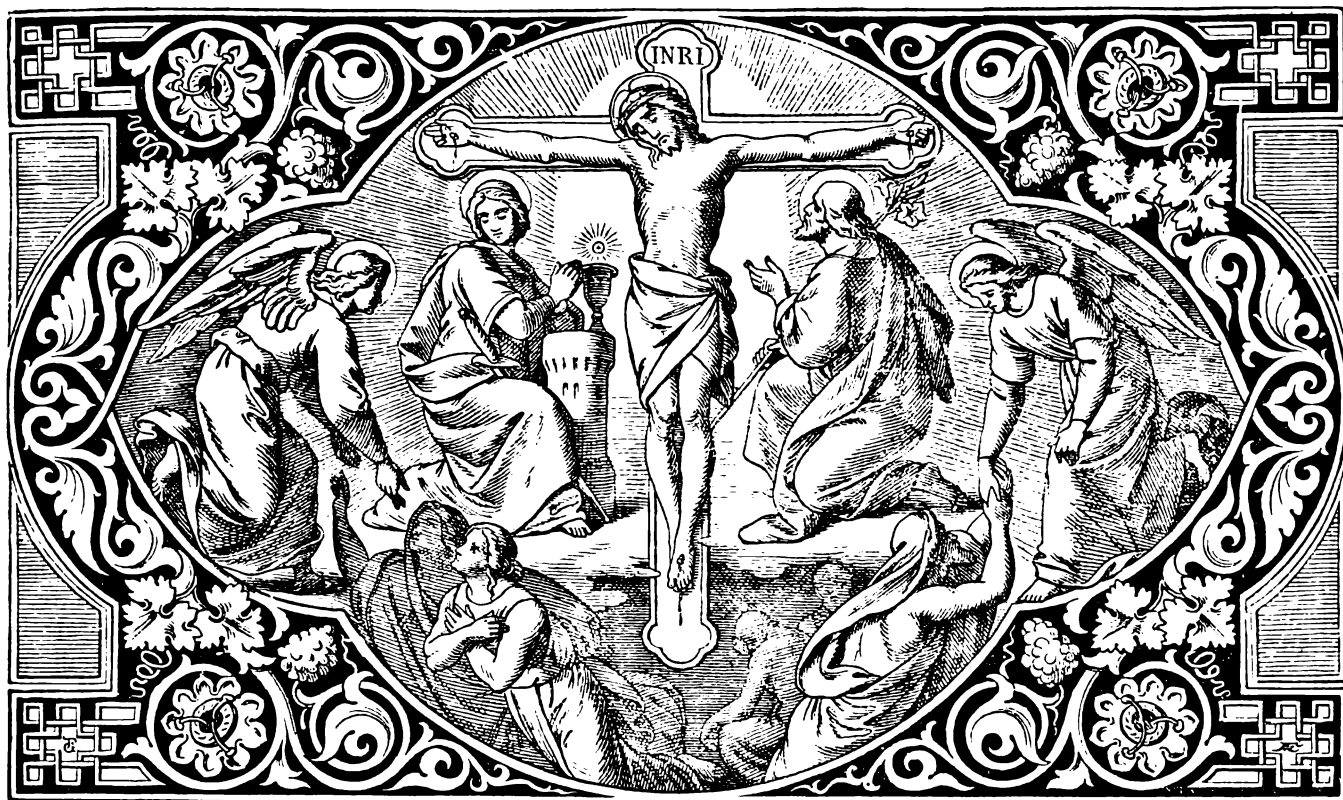
Bože! který jsi blahosl. Justa, dle věku dítě, dle víry pak dospělce, vítězstvím utrpení ku věčné slávě dovedl: propůjč, prosíme Tebe, aby jeho ctihodnou přímluvou nám pomůženo bylo, a my se stali tovaryši věčné slávy. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

2. Listopad.

Památka všech věrných Dušiček.

Na den všech Svätých obracuje Církev sv. zraky dítek svých k nebi, a ukazuje jim slávu a blaženost jejich oslavených oudů; dnes ale promlouvá zarmouceně k nám takto: „Mám ještě jiné, drahé oudy, kteří bez radosti, bez útěchy, bez otavy a pokoje v místě muk a trápení neustále po vysvobození sténají, kteří pojati nevymluvnou touhou po spojení s Bohem cítí se býti ještě nehodnými, aby zřeli nejsv. tvář jeho, a teprv ohněm musejí očistěni býti, aby směli býti účastni té milosti. Oni jsou údové mého těla, ale chudí a bídní, bez pomoci všeliké v strasti zůstavení. Vy pak, dítky moje! kteří ještě žijete, vy jim můžete pomoci, vy můžete zkrátiti, ano ukončiti dny jejich trápení, ukojiti touhu jejich a řízení po spatření tváře Boží! Vždyť jsou to vaši bratři a sestry, vaši přátelé, spoluvěřící, chcete jich nechat strádati bez vaši pomoci?“ . . . Kdo tyto ubozí bratři a sestry jsou, to ti praví tvé srdce katolické. Jsou to ubohé dušičky v očistci.

Když odešly z tohoto světa, nedokály se ještě, jak

měly, za hříchy své, aniž se očistily ode všeliké škrvny hříšné. Proto jich nejsvětější a nejvyšší spravedlivý Bůh zamítl od tváře své, a však nikoli na vždy, neboť jsou umřely v milosti Jeho. Nejsouce hodnými, aby do nebe vešly, kde jen čisté, neporušené duše mají stany své, a však také nezasluhující pekla, jelikož nejsou obtíženy hříchem smrtelným — musily sestoupiti do místa očisťování, aby tam byly vycíděny jako zlato v peci ohnivé. Tam trpí nyní muky nevyslovné, jak sv. Otec Augustin, Cyrillus a jiní ss. otcové dosvědčují.

A však největší muka, která převyšuje všechno pomyslení, jest ta, že jsou odloučeny od Boha, nejvyššího dobra. Jejich láska k Bohu, všech pozemských věcí sprostěná, jest nesmírná; nevyslovnou touhou prahou po spojení s Ním, pramenem vši blaženosti, ano nevyslovná moc je jako magnet táhne k Němu a přec k Němu nemohou dospěti; ano cítí to bolem nevyslovným, že toho posud nejsou hodny, jelikož posud na sobě škrvny mají a posud vin svých neodkály. Tak jednak žízni po Bohu a Bůh jich táhne k sobě, jednak jich zdržují jako olověná pouta jejich hříchy a viny. Bolest nad tím, která podrývá srdce jejich, jest nevyslovná. — K tomu přichází, že si nemohou samy pomoci, aniž mají, čímby zmírnily bolest svou. Že k Bohu přijdou, to vědí, ale kdy? to jim neřekne nikdo! Čas zásluhy pominul; utrpení jejich, které tise snášejí, není zásluhou, ale pokutou: nastala noc, kde nemohou působilí více. Mohou a musejí jen trpěti.

Tu jim přichází ku pomoci láska katolická skýtající útěchy, otavy a osvobození. Dle učení o obcování Svatých nejsou duše zemřelých v očistci od nás odloučené jako zatracenci, kteří jsou odříznuti jako ratolesti od stromu sv. Církve. Víra, naděje a láska je spojuje

s námi, jsou naši bratři a sestry v Pánu, a nemohou-li pomoci sami sobě, můžeme my za ně dobré skutky konati, jmenovitě almužnu dávat, nejsv. obět za ně obětovati, a ovoce ss. odpustků jim přivlastniti.

Již v Starém Zákoně bylo v obyčejí, za zemřelého se modliti a obětovati. (II. Makk. 12, 43. 46.) Tím více to vešlo v obyčej v Novém Zákoně. — Jak velice můžeme pomoci dušem v očistci, to vysvitá ze životů mnohých Svatých (sv. Lidviny, sv. Markéty Alacoque, sv. Brigitty) též vyrčení ss. papežů a otců církevních, a všeobecná víra Církve katolické o tom svědectví vydává.

Můžeš, milý čtenáři, dušem v očistci pomoci; slyš nyní, proč jim máš pomahati. Vybízí tě k tomu

1. oslavení Boha;
2. láska;
3. spravedlnost a
4. tvůj vlastní prospěch.

1. Oslavení Boha. Počet vyvolených má vyplněn, oslavování trojjediného Boha má vždy rozmnožováno býti. My nejsme dostateční, Nejvyššího jak náleží velebiti a Ho odprošovati za pohanění, které se Mu stává denně hříchy člověkův a zkázou tolikých duší. — Dále chce Ježíš co hlava se svými oudy nerozlučně spojen býti, jeho láska touží po tomto spojení; ale jeho spravedlnost stojí v cestě. — Když tedy ubohým dušem k pomoci přispějem, a dojdou-li námi vysvobození z očistce, tenkrát rozmnoží počet vyvolených, kteří Boha neustále velebí; onyť ve jménu našem vzdají Mu čest, kterou jsme my Mu tak často odňali, a ony též způsobí radost Pánu Ježíši, který se s nimi spojití přeje.

2. Láska. Ubohé dušičky jsou naši bratři ve víře, onyť nepřestaly býti oudy té Církve, k nížto my

náležíme. Svatá páska lásky spojuje nás s nimi a je s námi; proto jich odporoučí církev denně při mši sv. slitovníku nebeskému, a obětuje za ně modlitby a dobré skutky, které se zde na zemi konají. — Onyť jsou naši bratři dle těla; jsou to snad duchovní otcové, kteří nás křtili, ve víře vyučovali, nás chlebem života krmili. Jsou to naši rodičové, naši bratři a sestry, naši přátelé, naši dobrodinci; oni trpí mnoho, snad proto, že nás příliš milovali a naše chyby přehlíželi. U prostřed utrpení svých rozestírají ruce své po nás a volají k nám: „Smilujte se. smilujte se nad námi, aspoň vy přátelé naši!“ — Můžeš-li slyšeti to volání, abys necítil útrpnosti, a nechal jich bez pomoci!?

3. Spravedlnost. Ptej se přece: Není-li mezi těmi dušičkami některá, která je skrze mne v očištění? Snad jsem mnohé duši byl ku pohoršení svými vadami, řečmi, příkladem, snad jsem byl svou lehkomyšlností příčinou toho, že ona do očištění se octla. Onyť hřešily a musejí to nyní odkátí. Zda-li nejsi povinen, jako jsi přispěl k jejich odsouzení, nyní přispěti všemožně k jejich osvobození?

4. Tvůj vlastní prospěch. I ty budeš musit umřítí a snad brzo přijde na tebe pořádek. Je-li však život tvůj tak čistý, je-li duše tvá beze škvřn, zda-lis všech hříchů odkál tak, že můžeš říci, že nic nebude moci zdržeti blaženost tvou? Ach! snad je tobě určen dlouhý a přísný očištec! A když jedenkrát budeš trpěti v očištění nevyslovitelné bolesti, řci, nebude ti to k útěše, máš-li někoho, který se potom za tebe bude modlití a tobě dobrými skutky pomahati?

Jak potěšila sv. Moniku umírající ta myšlénka, že syn její při nejsv. oběti na ni bude zpomínati! Toho dobrodiní však i ty budeš účasten, jestli nyní na chudé dušičky nezapomeneš! S tou měrou, se kterou ty měříš, bude tobě odměněno! — A byť by i živí na tebe zapomenuli, zajisté nezapomenou na tebe v nebi ty duše, jimž jsi modlitbou svou útěchu přinesl, a které snad modlitbou tvou a dobrými skutky tvými vysvobozeny byly. Nevděk a zapomenutelnost nepanují v nebesích. Protož podej jim svou pomahající ruku, pamatuj na ně denně, když zaznívá zvonek s věže, kdykoli se zvoní umíráčkem, kdykoli přítomen jsi při mši sv., kdykoli kráčíš po hřbitově.

Jest pak i velikou útěchou pro nás, že, za zemřelé se modlití smíme a můžeme. Modlitba za mrtvé odejímá hrobu jeho děsné hrůzy; ona nám dává, že nás hrob nedělí na prosto od našich miláčků, že můžeme obcovati i s duchy jejich, i tenkrát, když tělo jich v zemi hnije. Protestant nám závidí tento dar naší sv. víry. On nemůže a nesmí se modlití za zemřelé, neboť víra jeho zavrhuje stav duší, který nazýváme očištěním. My katoličtí křesťané ale ozdobujeme hroby našich předešlých spoluvěřících nejenom květinami a věnci, které jim nic nepomohou, my za nimi odesíláme naše modlitby, my skropujeme pahrby jejich rosou milujících slz, my za ně obětujeme obět mše sv. a jiné dobré skutky; tyto dary vstupují k trůnu Slitovníka, a odtud sestupuje do žaláře očišcového — smilování, odpuštění a vysvobození.

Srdce mateřské nesnadno rozdělí se na dvě — ono citu jednomu výhradně jest věnováno: lásce k dětem a péči o ně. Jenom tenkrát jisté rozptýlení srdci mateřskému nastává, když jedno z dítek má doma na očích, a druhé v cizině pryč od sebe vzdálené; tenkrát brzy k tomu brzo k onomu na perutích laskavé myšlénky se kloní, ale při tom na jedno pro druhé nezapomíná, jedno pro druhé milovat nepřestává. A právě tak církev. Ona dnes pamatuje i na nás živé.

Opravdu moudrým se stane člověk, až upřímně řekne se Salamounem, že všecko ve světě je marnost; a moudrý Sirach za tu jednu větu: „Pomni na poslední věci, a na věky nezhrěšiš“ — moudrým slouží zaslouhuje. — Dnes vše nám na paměť uvádí naši pomíjejičnost: podzimní čas, podání listů, truchlivé pološero ranní, ty smutečné služby Boží, ten žalný průvod, ta návštěva hřbitova, to všecko nám hlásá, co nás čeká, co z nás bude. Z hrobů nám dnes hlásají naši nebožtíci: „Byli jsme, co vy jste; i vy budete, co my jsme.“ A proto tak budme živi, jak si přáti budeme na smrtelné posteli, bychom byli život ztrávilí, aby zůstala zde památka naše v uctivosti, a tam byl mezi Svatými los náš!

V rakev matka příroda se strojí,
Smutná lípa lupení své roní
A je v trýznu stele vůkol po ní.

O přírody pomíjivé kráse
Tajný vzdychot vůkol rozlívá se,
Pláč to matky pro jedince zdá se.

A ten vzdychot tamto k dušem vniká,
Kdež jich obor hořem hlasně vzlyká,
A je hlodá strážceň převeliká.

Ale dnes jich všecka žalost mine,
Svatá záře shůry na ně řine,
A jim z úst se mluva bláhá vine.

Sestry milé, radujme se v Pánu,
Vzešlo světlo pro tu naši schránu,
Otevře Pán nám svých nebes bránu.

Slyšte, jak se lidé za nás modlí,
Všickni se v tom v lásce pro nás shodli.
O ty hlase blahý, prodli, prodli!

A tu ticho vládne po vůkolí.
Pozorují všecky na hlaholy,
Jenž z pozemských vnikají k nim polí.

Jsou to žalmy, jež lid zbožný pje,
Posvátného podle obyčeje,
Dušiček se památka dnes děje.

Duše slyší, a již pleší z hlasna,
Že se blíží pro ně doba spasná,
An již vzhází nyní záře jasná.

Po očištcí víc a víc se svítá,
Pán jim milost z prosby lidí skýtá,
S olivou k nim anjel s nebe slítá.

Pojďte duše! již jest dost těch strastí,
Pojďte duše do nebeské vlasti,
Modlitba vám zdělá věčné vlasti.

Dí ta slova anděl po nebesku
V nadhvězdovém celý tona blesku,
A je vede na blaženou stezku.

Nebes brána se jim odevírá,
Obor duší v ni se poubírá,
A zní píseň nebešťanů čírá.
(Sušil.)

3. Listopad.

Sv. Malachiáš, arcibiskup r. 1148.

Sv. Malachiáš, jehož život sv. Bernard vypsál, narodil se r. 1094. v Armaku v Irsku z rodičů šlechtických a šlechtyň a velice nábožných. Hned v mládí překonával spolužáky vědou a cností; vyrazení ho netěšilo, ale dle tahu ducha přísně žil a světu to skrýval. Dokonav studia, odešel k poustevníkovi Imarovi, aby s ním takový život vésti mohl, což způsobilo nemalého podivení, ale i úsměšků, ze kterých si Malachiáš nic nedělal. Příklad jeho následovalo brzo více mladíků; proto arcibiskup v Armaku nedbaje na jeho vzpírání za kněze ho vysvětil, a úřad kazatelský naň vložil, též i snahu, obnoviti skleslou církevní kázeň. Netrvalo dlouho a Malachiáš činil divy milosti Boží, kázeň a horlivost lidu denně rostla. Co kázal, sám konal, neustále se modlil, dobrodiní prokazoval, i mrtvé pochovával, a tak ovšem jeho slovo něco vydalo.

2. Pro větší dokonalost odešel k biskupovi Lizmorskému, a tam po některý čas pracoval. Když mu umřela sestra, měl vidění, že je v očistci, a tak dlouho za ni se modlil a obětoval, až ji u oltáře ve středu blaženců spatřil. Jeho ujec obnovil spustlé opatství Bangor, a sám do kláštera se dal, ale pod tou výminkou, aby Malachiáš správu toho kláštera převzal. To když se stalo, byl klášter brzo zase sídlem učenosti a zbožnosti, což divu? vždyť opat, jako ho sv. Bernard do-

ličuje, byl zrcadlo, ve kterém se všechny cnosti odrazely, kniha, ve které se každý pravým základům dokonalosti vyučiti mohl. Ač teprv 30 roků stár, musel převzít biskupství Konnoretské. Byla to vinice velice spustlá, a sv. Malachiáš měl mnoho práce, než zbloudilé ovečky zase na dobrou cestu uvedl. Uštěpky, posměch a nakládání zlé s trpělivostí nepřemožnou snášel. Po věry a neumělost vymizely,jevila se horlivost, zvláště když někdy zarputilého hříšníka stihl trest náhlý.

3. Když umřel arcibiskup, a projevil přání umíraje, aby zvolili za nástupce Malachiáše, stalo se tak. Ale aby mír zachoval, nechtěl; neboť někteří chtěli to místo jako dědičné v rodinách učiniti. A skutečně jistý příbuzný nebožtíka moci se v sídlo to vetřel. Malachiáš chtěl zpočátku uhnouti; ale pozděj ho nutili biskupové i páni, ano biskupové hrozili mu kletbou, nepoddá-li se. Načež sv. Malachiáš: „Vy chcete mou smrt, já poslouchám v naději mučennictví; a však pod tou výminkou, abych jest-li se mi podaří vše uspořádati, vrátit se směl k chudobě, k první choti své. — To schváleno a přijato. Nyní se stal sv. arcipastýř skutečně mučenníkem; kolikráte šlo o jeho život, neboť příbuzní a přátelé vetřelce chtěli se mstiti, ale Bůh chránil sluhy svého zázračně; a tak si sv. arcibiskup ani hrozbami ani křivdami u vykonávání svého úřadu překážeti nedal.

4. Maje konečně pokoj od nepřátel svých oddal se sv. pastýř se vši pilností správě srdce svého, a když vše do pořádku uvedl, ustanoviv nástupce, vrátil se do biskupství Konnoret, a oddělil od něho (jak prvé to bývalo) biskupství Dovenského, toto jako menší a chudší sobě nechal. Byv považován po mnoho let za apoštola celého Irska, r. 1183. vydal se na cestu skrze věci velmi důležité do Říma k papeži Innocenci II. Cestou zavítal do kláštera Klarovallenského, a seznámiv se tu se sv. Bernardem a s celým životem klášterním již na nic nemyslel, než biskupství se vzdáti a v tomto klášteře Bohu žiti. V Římě mu sv. Otec ke všemu přisvědčil, oč žádal, jediné to nepovolil, aby do kláštera odešel, raděj ho legatem svým po celém Irsku jmenoval, a bohatě obdařeného propustil. Vykonav pobožnost na hrobech ss. apoštolů, zpáteční cestu nastoupil.

5. Bůh osvědčoval vše, co Malachiáš konal a mluvil, mnohými zázraky. Jediný zde postavíme. Jedna paní u kláštera přebývajcí jsouc těžce nemocná dala si zavolati Svatého. Přišel hned, těšil ji, a chtěl ji uděliti sv. pomazání. Ale jeho přátelé mu představovali, na to že je ještě času dost, že není ještě tak zle; že bude lépe, tuto svátost ještě na příští den odložit, kde bude lépe připravena. Sv. biskup, ač nerád, poslechl, a požeňnav ji sv. křížem, odešel. Zatím ale večír přišli k němu s bédováním, že už náhle umřela. Hořekuje kál se z toho, že ji neudělil sv. pomazání, a se všemi přítomnými celou noc se modlil. A hle! ráno mrtvá procitla, otevřela oči, a přijavši sv. pomazání kolik let byla ještě živa. Jednoho dne vyražel se sv. biskup se svými duchovními přívětivým hovorem, a jmenovitě o smrti. Každý z přítomných

pověděl, kdy a kdeby si umřítí přál. Konečně byl i sv. biskup tázán. I odpověděl jako u vytržení řka: „Umru-li ve vlasti, přeju si, aby se to stalo, kde apoštol náš sv. Patricius odpočívá, abych s ním z mrtvých vstal; umru-li mimo vlast, přál bych si, abych umřel v klášteře Jasnodolském; na všečen způsob ale přeji sobě, abych umřel v den všech věrných Dušiček, jelikož sv. Církev toho dne zemřelým mnoho pokladů uděluje.“ Přání jeho bylo od Boha vyslyšeno. Po druhé musel sv. biskup do Říma. Na cestě zavítal k drahému příteli sv. Bernardovi do Jasnodolu (Claravallis). Po službách Božích na vše Svaté r. 1148. dal se do kostela přinesti, na popel položit, a tak přijal ss. Svátosti umírajících. Tak tiše usnul po půlnoci v 54. roce věku svého. V kapli sv. P. Marie pochován byl a opatové donesli do krypty mrtvol jeho. Klement IV. prohlásil ho za Svatého.

Vyobrazuje se v rouchu biskupském, an drží v ruce knihu sv. Evangelia. Svatý tento „přítel sv. Bernarda“ proslul darem prorockým; on totiž předpověděl mnoho o budoucích osudech Církve sv. katolické. Tak je vůbec za pravdu přijato, že ten papež, jemuž dal jméno „Cruce de Cruce“ není jiný, než náš slavný mučenník Pius IX., který je oslaven neustálým křížováním ušlechtilé, zbožné, ale i statečné mysli své.

Neodkládej s posledním pomazáním.

Veliká byla bolest sv. biskupa Malachiáše, když uslyšel, že ona paní umřela, jížto na radu svých přátel otálel dáti sv. poslední pomazání — a ne bez důvodu byla bolest jeho veliká. Nebo ač sv. pomazání není nevyhnutelně potřebné k spasení, nic méně ten by se zbavil mnohých milostí, kdoby je odkládal přijmouti, boje se, aby nemusil umřít, ano ten, kdo by je nepřijal z trestuhodné nedbalosti, nebo pohrdaje jím, vydal by se nebezpečí věčného odsouzení; neboť sv. sněm Tridentský píše: „Pohrdání tak velikou svátostí nemůže býti bez velikého hříchu a bez uražení Ducha sv.“ — Proto neodkládej tu svátost přijmouti, jak mile pozoruješ, že ty nebo někdo z tvých milých nebezpečně stáhne. Když se pořád odkládá, potom nás může smrt přikváciti, nebo aspoň nemůžeme se jak náleží připravit; a když už člověk je víc na onom světě než-li na tomto, to už mu ta svátost málo pomůže. Mnozí se bojí té svátosti, neboť se domýšlejí, že ona je jistým předchůdcem smrti! oni se brání, aby kněz přišel, až o sobě nic nevědí. Vidouce domácí, že se nemocný bojí, netroufají si ho upozorniti, že je s ním zle, proto že prý — jak říkávají — nechtějí ho „postrašiti“ (jako by P. Ježíš, tento lékař duší, byl nějakým strašákem!). Zatím ale přijde smrt, nebo aspoň smyslů pomínulost, a tenkrát už to málo pomůže, když kněz nemocného tak zaopatrjuje, „aby tento o tom ani nevěděl!“ Kdo zná milosti této svátosti, kdo je pravý katolík, ten očekává u lůžka se stejnou dychtivostí a důvěrou kněze, jako lékaře tělesného, ano prvního ještě více. — „Modlitba víry uzdraví nemocného; uleví jemu Pán v bolestech a je-li v hříších, odpuštěny mu budou!“ —

Modlitba.

Milosrdný Oče náš nebeský, račiž nám udělití milosti, abychom každé chvíle čistým srdcem na smrt připraveni byli, a očišтивše duši svou ve ss. svátostech od všeliké skvrny spasení věčného dosáhli. Amen.

4. Listopad.

Sv. Karel Borrom., biskup r. 1584.

Sv. Karel, vzor biskupů a reformátor círk. kázně, nar. r. 1538. v Aróne, blíž Milána z jedné vysoce šlechtické rodiny. Již u věku útlém ustanoven byl pro stav duchovní. Jeho řídká zbožnost, čistota a zběhlost v úřadování byli příčinou, že brzo od strýce svého, papeže Pia IV. do Říma povolán byl, a že již v 22. roce arcibiskupem v Miláně se stal (1560), kdežto pod vedením Jesuity Jana Ribery bohatý jeho život vnitřní co hvězdnaté nebe počal se rozvíjeti. An stál v úzkém spojení se sv. stolicí, pak sám osobně sněmu ve Tridentě obcoval, tím pro celou Církev působil. Horlivostí jeho sněm dočkal se ukončení svého (1563, letos právě 300 let); onť zrychlil jeho rozhlášení dolehlivě k tomu pobízejе biskupy a knížata.

2. Po skončeném sněmu svolal četnou synodu (1564) k tomu cíli, aby co v Tridentě bylo stanoveno, — bylo oznámeno, přijato a v život uváděno. Všech svých důchodů k vůli chudině se vzdal, hedbávné roucho nositi přestal, a přísný život vésti počal. V posledních letech svého bohužel! příliš krátkého živobytí žil tak nuzně, že celou jeho stravou byl chléb, voda, a něco přivaru. Nevyslovnou lahodou, ale i moudrou přísností uměl kacíře obracet, své duchovenstvo ku kázní církevní povznášeti, a celé řehole opravovati, čímž se stal bez odporu nejznamenitějším reformátorem věku svého. Jeho dům byl tak sporádán, že se podobal spíše semináři, než-li paláci knížete-arcibiskupa.

3. Po celé Itálii nesla se slavná pověst a jedna řeč o zbožné horlivosti kardinala Borromea. Víc než jedenkrát prošel celou svou diecí, ano celý svůj církevní okraj (provincii) přehlédnul, při čemž i do

hlubokých úvalů v Graubündtnách ve Svýčarích se pustil. Bylo ho viděti na cestách apoštolských choditi pěšky, zimu, hlad, žízeň, nehody povětrnosti snášeti, nejpříkřejší hory přelízati, aby bludné ovečky vyhledával a do ovčince pravého uváděl. Jeho láska neprojevila se pak skvěleji, než když vypukl mor v Miláně r. 1576. Hrozný host přikvapí a zuří. Hned se valem stěhují velicí a bohatí z města nešťastného. — Radí se sv. arcipastýři, aby se na místo bezpečné poodstranil a tak se zachoval stádcí svému a Církvi Páně.

4. Jeho řeč je: „Dobry pastýř dá život za ovečky své,“ a obětuje život svůj ve službě morem nakažených. Od té chvíle nezná jeho láska mezi nížádných vice; dnem i nocí viděti ho, kterak přináší útěchu a pomoc pro tělo i pro duši svých oveček, po ulicích ležících. A však mor a hlad nepopouštějí, prameny pomoci docházejí, nešťastníkům kdo pomůže dále?

5. Ale vynalezavá láska Karlova nepřichází do neznázi. Jednoho dne prodal své poslední panství Doria, a 80.000 rozdal mezi chudé; prodal vše, co měl, konečně i lůžko své; sám mezi umírajícími chodě, svátostmi jim přísluhoval; s provazem okolo krku chodí ve průvodě po ulicích a vyzývá Boha, aby jej potrestal, jen aby již ušetřil lidu jeho. Tu se dal ukojiti Pán kajicností velikého sluhu svého. Lid k jeho slovům zkroušený a rozplakaný dává se na pokání. Po tom moru žil ještě sedm let; ale jeho tělo bylo velmi zemdlelo, až podlehl trudům tak neobyčejným. Můžeť se říci: dal život za své r. 1584. 3. Listopadu, a vzal sebou do hrobu lítost svého stáda, zármutek stolice svaté a obdiv celé Církve. Jako vzor pravého kněze a zrcadlo pro každého pastýře duší byl již r. 1610. za Svatého vyhlášen, a matka jeho vlastní ještě se toho dočkala, že se modlila před jeho oltářem: „Svatý Karle Borromejský, synu můj! oroduj za matku svou!“ — Nebo obyčejně teprv za padesát let po smrti smí někdo za Svatého prohlášen býti, kde již málo kdo z přízně živ jest. Odpočívá v domě Milánském v rakvi zcela kryštalové, tak že ho každý v ní viděti může. V Lombardii je svátek zasvěcený patrona zemského.

Sv. sněm Tridentký.

Právě letos (1863) odběhlo 300 let od uzavření a dokončení sv. sněmu Tridentkého, na kterém se leskl sv. Karel co hvězda první velikosti. Tak mnoho našich knížat círk. sešlo se ke konci června v Tridentě a slavně tam konali 300-letou památku posledního všeobecného sněmu tohoto. Hluboce v základech svých ořesena byla tehdejší před 300 lety sv. Církve; viru její novotáři na mnoze popírali a zohavili, tak že mnozí odrekli se jí. Proto bylo potřebí, aby Církve jasně vyrkla ony články víry své, jichžto se nevěra dotýkala; mnoho zlořádů musilo odklizeny, a nový pořádek v ní uveden býti. Na sněmu Tridentském vyrknuťto, která by byla vira její; a co zde vysloveno, pozděj velkotravnou vědou a učeností vyloženo, a mohutným řádem Jesuitským po celém světě utvrzeno jest. Nábožný, církevní život svěží ryzostí počal vanouti v nově povstalých, neduhům času přiměřených řeholech církevních; za ty nevěrné dítky, které odpadly k protestantům, získali hrdinští misionáři v jiných dílech světa náhrady hojně; — co bylo zkaženého a odemřelého, odpadlo od těla sv. Církve, a vyloučeno z ní,

a ona oddychovala novou svěžestí ve velkotvárných postavách církevních, jaké byly sv. Karel Borrom., František Xav. a t. d. Po 25. sedění 3.—4. Prosince 1563. dokončen sv. sněm Tridentký. I podepsalo se 255 otců sněmujících, a knížata vybidnuti k zachování ss. náleží těchto. U nás na Moravě byl sv. sněm Tridentký oznámen na synodě Olomúcké r. 1591. za biskupa Stanislava Pavlovského. — Nikdy na žádném sněmu nebylo tolik po jednou pojednáno a rozhodnuto, a s jakou to hlubokou důkladností a určitostí! Všecky odpory tehdejší Církve zde bráno v úvahu, odtud ve sjednocení těchto rozumů, Duchem sv. vedených, spočívá pravda, a pravá obecná Církve. I za našich dob povstávají mnozí nepřátelé proti Církvi Páně, a však tenkrát v čas sněmu Tridentkého ještě brojilo se proti Církvi, nyní se brojí již proti samému Kristu; tenkrát ještě proti článkům víry, nyní proti celé víře. Články víry pozbyly u vzdělanců zajímavosti; nyní otázky politiky, občanského a společenského života, obchodu a průmyslu, národnosti jsou těmi články, které vyhradně u mnohých zajímají mysl a bádavost! —

Modlitba.

Ty pak sv. vyznavači Boží, sv. Karle! oroduj za nás, abychom pro věci vezdejší nezapomínali věčných a nebeských. Amen!

5. Listopad.

Sv. Ida, hraběnka.

Ida či Juta byla dcí nábožných rodičů na hradě v Kirchberku. Jsouc v bázni Boží vychována, byla ode všech, kdo ji znali, vážena a pro dobrotu srdce milována. Chudí měli na ní pravou matku. Jindřich hrabě z Toggenburku sotva ji uzřel, prosil u rodičů o ruku její. Juta, ač neráda, z poslušnosti si ho vzala a majíc předtuchu o útrpeních, která ji očekávají, prosila bolestnou P. Marii, aby ji vymohla trpělivosti. I odešla na hrad Toggenburk. Jindřich byl statečný rytíř, ale — náhlý. Přesel-li hněv, byl nejlepší člověk. Vidouc téměř denně výjevy prchlivosti, zacházela s ním Ida tiše a v dobrotě. Nikdy neodmlouvala, a pílila vše odstraniti, co by chotě popudilo k hněvu; modlila se též za něho, aby se poznal a přemohl. Pokud mohla, chodila do kláštera Fissingen, nebo do kaple P. Marie na lukách, prosíc o sv. trpělivost.

2. Jindřich to těžce nesl, že neměli dítek, ale Ida to snášela oddaně; a bylo snad dobře, ví Bůh, co by byl Jindřich s dítkami počal ve své unáhlenosti! Nemajíc Ida dítek, učinila chudé dítkami svými. Přicházela k poddaným jak anděl útěchy: byla matkou všem, kteří nějaké hoře na srdci měli. Neméně byla k lidu domácímu vřidna a laskava; čeledinům dávala krásný příklad, učila je, kterak se práce modlitbou dá posvětit, a že do vůle Boží odevzdávati se máme. Bděla nade všemi jako anděl strážný, roznemohl-li se někdo, ošetřovala ho jako matka a t. d. Za to ji milovali všickni až na jednoho z komonstva hraběte. Člověk ten byl Vlach, jmenoval se Dominiko; byl sluha hraběti velmi milý, ale nanejvýš chlipný. A ten neob-

mýšlel nic vzácnějšího, než hraběnku svěsti. Vida ale, že marná to práce, myslil, že násilím to dovede, čeho po dobrém nemohl dojíti. Jedenkrátě číhal na ni v lese, ale hraběnka křičela, a myslivec Kuno přiběhl a nešlechtníka notně vyplatil.

3. Mstivý dvořanin nyní počal hraběnku u pána svého v podezření uváděti, a hrabě uvěřiv mu, chof svou ubohou trýznil. Ida mlčela ke všemu a poroučela věc svou do vůle Boží, a že manželovu zehravost znala, chovala se k němu tím vldněj a tím laskavěj, a též k Dominikovi měla se šetrně, nebo jí to ani nepadlo, že je takový padouch! Ale vše darmo, manžel se neoblomil a Dominik se nezměnil, nýbrž jen čekal, aby svou zlost na hraběnku vylil v plně míře. I dočkal se, čelio si žádal. Jednou z jara napadlo hraběnce, že své ozdoby, jichž při svatbě měla, z almar vyndala, a oprášila, a vzácné šaty své na slunce vyvěsila. S bolestným srdcem vzala prsten svatební do ruky a hleděla naň s pláčem, a — odložila jej. Po tom odešla po pracích domácích, a večir — byl prsten ten tam! Havran letě okolo oken, ho zobákem odnesl. Ne dlouho na to šel Kuno na lov, a vybrav mladé havrany, našel ten prsten řízením Božím! strčil si ho na prst, a nevěda komu náleží, ukazoval ho každému i Dominikovi. Tento ďábel hned řekl hraběti, že Kuno má prsten od paní hraběnky! Hrabě třesa se zlostí dal si Kuna zavolat a poznav prsten hned, ani se netázaje, jak k němu byl přišel, kázal, aby ubohého Kuna k ocasu koně přivázali a jej s hradu dolů hnali! — Na to běžel do pokojů hraběnky, a spílav jí nejhorších jmen vyhodil jí oknem do náramné propasti. Tím ale se vztek jeho ochladil. Strach a hrůza opanovala ho po tom. Všickni byli zarmoucení, jen ďábel Dominiko se radostí ušklibal.

4. Vůbec se mysliło, že je hraběnka mrtva; a však Pán Bůh jí zachoval — a odešla do lesa, aby tam žila co poustevnice. Tam se skryla v jeskyni, a Bůh jí byl útěchou. — Sedmnácte let zde ztrávila, neuzřevši po ten čas lidské tváře; kříž, jež si udělala, byl jí oltářem, u kterého horké slzy Bohu obětovala. — Za tím trápilo Jindřicha zlé svědomí, hrad jeho podobal se žaláři; konečně nemoha již déle muka sněsti umínil si, hrad opustiti a ztracený pokoj jinde hledati. Rodiče Idini, dověděvše se o tom, náramně byli smutni, a nesli potupu, jí učiněnou, s oddanou trpělivostí. Jindřich se vydal s miláčkem svým Dominikem do světa širého, a vrhal se z veselí do veselí, z rozkoše do rozkoše, ale ztraceného pokoje nenabyl — a všude kata sebou nosil! — Poznenáhla se stal Jindřich citům kajcnosti dostupnější. — Ida se zaň modlila — a zrezovatělý zlosyn Dominiko nemohl Pána uchlácholiti. Konečně se stalo, že nevinnost přišla na jevo. Jeden myslivec, kterého hrabě na místě Kuna ustanovil, šel do lesa Rabensteinu na lov, a uháněl se za chrty až k jeskyni, kde byla hraběnka. Zočiv ji, myslil, že je to poustevník, až konečně poznav ji, zvolal: „Ano, vy jste to. Vy jste naše dobrá hraběnka Ida.“ — Slzy mu bránily, dále mluvit. I vykládal, jak Jindřich toho lituje, a pokoje nemá. Myslivce to doma vypravoval hraběti,

a ten hned běžel do lesa. Nechceme líčiti, jaké bylo shledání u jeskyně! Ida mu odpustila, a prosila, aby i on odpustil Dominikovi. Jindřich to slíbil, a též slovu dostal. Ale do světa se nechtěla vrátiti, nýbrž prosila, aby jí u kaple P. Marie na lukách obydlíčko dal připraviti, by tam dle slibu učiněného ztrávila dny své.

5. I stalo se tak — a když ten příbytek byl dostaven, vzala ten kříž, který byl svědkem a úlevou jejích slzí, a odebrala se do své nové chýže, vedle níž byla zahrádka. Chudým dávala vše, co jí z hradu přinášeli. Rodiče její navštívili ji, nelícené slzy radosti plačice. Také Jindřich jich slavně odprosil, a bylo mu odpuštěno. Ida mu pověděla, ač neráda, celou tu událost s prstenem, a prosila, aby byl pamětliv duše nebohého Kuna, což se i stalo. Dominiko se nepolepsil, ale šel a jako Jidáš se oběsil. Lidé sem přicházeli z daleka, aby ji uviděli a za přimluvu její prosili. Aby ušla lidem, prosila jeptišky v klášteře Fissingen, aby jí přijaly. I stalo se, a Ida byla ještě kolik let živa jako vzor klášterního obcování. Mrtvol její pochovali před oltářem sv. Mikuláše v klášteře. Lid jí ctil hned za živa co svatou, a po smrti nikdo jí jináč nejmenoval, leč sv. Ida. Život její pohnutlivě vypravuje bl. Petr Kanisius, a po něm kanovník Chr. Šmid ve spisích svých pro mládež.

Váše lidské jsou hadi.

V srdci lidském, jakkoli malém, přebývají přerozmanité obludy, které, obdrží-li vládu, natropí nesčíslné neštěstí. Podobají se hadům, kteří jedem svým škodí nejen tomu, kdož je v útrobě své kryje, ale i těm, na které je pouštíme. Pán Ježíš několik takových oblud jmenuje, řka: „Ze srdce lidského vycházejí — vraždy, cizoložství, smilstvo, krádeže, křivá svědeckví, rouhání.“ Dva nejnebezpečnější z těch hadů, kteří ve mnohém srdci lidském přebývají, jsou náhlost a smilství. První přebývala v srdci hraběte Jindřicha, druhá v srdci bezbožného Dominika. Jak velikého neštěstí tito dva mužové tím na sebe, na Idu a na Kuna byli uvrhli, právě jsme četli. Prchlivost učinila hraběte vrahem, a chlipnost Dominika cizoložníkem, pomlouvačem a samovrahem. V jedné věci jsou tito hadové sobě zcela stejní, že každého, kdož se jich chápá, úplně oslepují, a v té zaslepenosti k hrozným činům svádějí. O kř. duše! zkoumej, zda-li se tito hadové nezahníždili v srdci tvém, a nedej jim vlásti nad tebou. Bývajíť ovšem jen malí, ale ponenáhlu vyrůstají; zabij je hned, a nedej jim vznik. Ale zabítí je musíš, chceš-li pokoje požívat; ale zabítí mravně t. j. duchem křest. tak jich přemáhati, aby neměly vlády. Slyšel-lis kdy o červu tasemnici? Byť bys celého červa z žaludka připravil, zůstane-li tam hlavička, nic platno, zmůže se opět co nejrychlejš. Tak je to s vášněmi a naruživostmi; zůstane-li s srdci hlavička t. j. žádost k hříchu, jižto člověk nepřemáhá, nýbrž v ní dobrovolné zalíbení mívá. S hříchem nesmí se učiniti mír, nýbrž věčný boj. Obyčejně nepřítel ten neumírá, leč ač s člověkem. Marný je zápas, budeš-li válčiti najednou se všemi; vyhledej si vůdce, a potom moř ostatní, jednoho po druhém; zbraň znáš, je to modlitba, bdění a brnění víry.

Modlitba.

O nejsladší Ježíši! udus, prosím, v srdci mém všecken hříšný hněv, a té tichosti a čistoty mi propůjčiti račiž, kterou Tvé srdce oplývá, a nedopouštěj, abych bližnímu prchli-

vostí ubližoval a Tebe hněval, aniž dopouštěj, abych v moc hříšných náruživostí upadl, a hřeše o Tvé zalíbení se připravil. Amen.

6. Listopad.

Sv. Leonhard, poustevník r. 559.

Sv. Leonhard, či jak mu říkáme sv. Linhart, pocházel z domu šlechtěného v zemi francouzské. Již velmi záhy dostal se ke dvoru krále franc. Klodvika I., u kterého jeho rodičové u veliké byli vážnosti. Zde jsa výborně vychován a dobov si důvěry proklestil si cestu k úřadům a důstojnostem. A však duše jeho toužila po jiném, než co svět nabízí velkého a slavného. Tu slyšel sv. Remigia apoštola Franků, a hned přijal křest. sv.; král sám mu byl kmotrem. Věda, že se odřekl ďábla a skutků jeho, opustil dvůr a ustanovil, následovati Remigia mistra svého. Remigius vysvětlil ho nejprv za jáhna, a pak i za kněze. Linhart rozdal, co měl, chudým, a stal se též věrověstem. Tenkrát nebylo ještě ve Francouzích mnoho křestanů, modloslužba a pověry panovaly ještě téměř všude. Linhart hlásal lidu slovo spásy, zázraky dodávaly slovům jeho víry, a mnoho lidu pokřestil.

2. Když se král dověděl, jak pozhnaně sv. Linhart působí mezi lidem, povolal jej na zpět, a doléhal na něho, aby aspoň potud u dvora zůstal, až by mu mohl dáti sídlo biskupské; ale Linhart, oblibiv sobě pokoru a poníženost, zamítnul všechny počty, jež mu král nabízel a slíboval, a teprv když král naléhati nepřestal, aby si nějaké milosti vyžádal, vyprosil si povolení, aby směl do žalářů jiti, a těch věznů, jež za hodné uzná, na svobodu propustiti. Potom se odebral do

kláštera Míky, jenž asi dvě míle od Orleánu ležel, a o přijetí žádal. Reholníci se divili jeho cnostem, a velice se vzdělávali jeho snahou, aby všechny cnosti klášterníků si osvojil. Opustiv po smrti sv. Maximina opata, jenž mu byl vzorem, klášter (r. 520), odešel k lesu Povenskému, který nedaleko města Limous na kolik mil do země se táhl. Cestou uzřel sem tam ještě modly po venkově. I počal lidu kázati a modly káceti; a lid vida zázraky, které se stávaly ke slovu jeho, hrnul se zástupem do lúna Cirkve, a než se kdo nadál, zmizely modly po celé krajině. Potěšen jsa nad takovým výsledkem prací svých ukryl se sv. Linhart do lesa a vzdělav si u místa Noblak kapličku, co poustevník tam žiti počal; ovoce lesní a byliny byly mu pokrmem, modlitba a rozjímání rozkoší.

3. Okolní národové byli posud pohané. Poznav to Linhart opustil po nějakém čase poustevnu a šel k těm národům hlásati Jezu Krista, a to s takovým pozhnaním, že se v zástupech k němu hrnuli, a mezi nimi byli mnozí mládenci, kteří o své spasezení nad jiné pečlivější, k němu se připojili, a Linhart přijal je s radostí za žáky své, a jelikož toho času od krále kus lesa darem obdržel, vystavěl pro ně klášter, který nápotom stal se slavným pod jménem klášter sv. Leonarda, opata v Noblaku. Král totiž dával v tom lese veliké hony, na kterých někdy i královna podíl brala. I stalo se, že když opět jedenkrát tu honili, přišly na královu bolesti porodu, a královna, jelikož pomoc lékařů byla nestatečna, octla se v nebezpečí života. Tu přistoupili někteří rolníci ku králi, hořem sklíčenému, a učinili ho pozorna, že sv. Linhart pomohl již mnohým chorým. I byl hned vypraven posel, a ten ho dovedl do hradu; pomodliv se u ní, vyprosil jí od P. Boha, že šťastně porodila a brzo ozdravla. Radost byla veliká, ale sv. Linhart darů přijetí nechtěl říka: „Dary Boží nedají se za peníze koupiti, leč víra je cena, za kterou se věřícím propůjčují. Dej, o králi, co jsi mně dáti chtěl, chudým, vdovám a sirotkům.“ Tak mluvil sv. Linhart, ale král naléhal, aby aspoň ten les, kde ta kaple stojí, přijal, což se i stalo.

4. Frankové, tenkrát již národ velmi bojovný, měli se sousedy nezřídka války. Přemnožení a zajatí nepřátelé byli hned spoutáni, a nakládáno s nimi jako s otroky. A tyto vězně sv. Leonhart těšil a je dle možnosti na svobodu propouštěl. Ba i do žalářů, kde zločinci byli, vstupoval, do svědomí jim mluvil, aby litující hříchů svých v pekle se neoctli. Nejedni na slovo jeho se káli, do kláštera k němu se dali, pole a louka vzdělávajice pracovitostí zločinům ušli. Pověst o tom roznesla se po všech krajích, vězňové i vzdálení o jeho přimluvu se dovolávali, jako by již byl mezi Svatými. A ejhle! mnozí, na místě okovů prosti, k němu utíkali a složivše okovy k nohous Linhartovým o přijetí žádali. Sv. Linhart nezhrnul těmito milostmi, nýbrž tím více byl pokorným a tím tužej se kál. A když od modlitby vstal, pospíchal do okolních vsí a městeček a vyučoval, napomínal nekajících a hříšníky k Bohu obracel. I dosáhl sv. Linhart při ustavičné práci v službě Boží vysokého věku, a dočkal se na náklonku.

svého života té radosti, že kolem sebe viděl kvěsti Církve sv.

5. Moudrost a cnost rozbily si stánky v příbytcích duchovních i mnichův. Sv. Linhart dokončil cestu svého pozemského putování okolo r. 559. Mnohé kostely, zvláště ve Francouzsku a v Němcích mají sv. Linharta za svého patrona, nejčastěji pak jej vzývají vězňové a ženy ku porodu pracující. Na jeho přímluvu stalo se mnoho zázrakův.

Sv. Linhart vyobrazuje se obyčejně v říze duchovní, zlomený řetěz na ruce drže, na důkaz, že věrně slovo Páně konal, řkoucí: „V žaláři jsem byl, a přišli jste ke mně.“

„Věznem jsem byl, a vy jste mne navštívili.“

(Mat. 25, 7.)

Tato slova Božského Vykupitele, která jedenkrát v den soudný ke všem promluví, kteří pomahali vězňům, sv. Leonhář sobě hluboce do srdce štípal a následoval; velká bude proto odměna jeho v nebesích! — Nebo co učiníme tomu nejmenšímu ve jménu Ježíše, to jsme Jemu učinili. Ale pravíš, jak já mohu tento dobrý skutek konati, vězně navštíviti a okovy jim snímati? Vždyť oni se dostali do žaláře pro přestoupení a zločiny, trpí tam spravedlivý trest, a já nemohu a nesmím jich vysvobozovati, ba ani by mne k nim nikdo nepustil? Ovšem, milý křesťane! ale tito vězňové nejsou ani zde vlastně miněni, ačkoli i to je dobrý skutek, když při příležitosti takového vězni útěchu poskytuješ, duši jeho k Bohu obracíš, jej k pokání a trpělivosti napomínáš a zaň se modlíš. Vězni, které ve jménu P. Ježíše navštívovati, těšiti a vysvobozovati máme, jsou onino, kteří nevinně trpí pro spravedlnost nebo pro víru úpějí v žaláři, nebo jako otroci okovy nesou. Tak sténají ku př. mnozí křesťané, ano i katoličtí misionáři v poutech a okovech v Číně. Ty arci nejsi tam, a nemáš k nim přístup, ale můžeš se zúčastniti ve spolku misionářském, a svou almužnou pomoci, aby mohli osvobozeni býti. A však chceš tobě jmenovati ještě jiné zajaté, kterýmž můžeš prokázati mnoho dobrého. Každý rok bývají propuštěni z káznic a robotáren trestanci, kteří tam vystáli trest svůj. Tito nešťastníci jsou propuštěni, ale oni někdy nevědí, kam nyní? — Majíce na čele známku zahanbení svého, nemají peněz, nemají práce a výživy, a potulují se sem tam, a někdy z nouze donuceni jsou, zase krásti, nebo po žebrotě se potloukati. Proto zase jich někde lapnou, a zase zavrou, a tak padají vždy hloub do hříchu a nepravosti. Jak pak, kdybys se takového chudáka ujal? — Potom je mnoho zanedbaných dítek, které se potulují bez Boha, bez vyučení, bez práce a zaměstnání. Jak vylezeš z vagónu někde ve městě, obklopí tě hned celé hejno takových ubožáků, jejichž celá postava je vtělená mravní zanedbalost; i na venku v každé obci není obtíž takové spustlé dítky najíti. Jak pak, kdybys se takového mladého grásla ujal a hleděl, aby něco z něho bylo kloudného? Konečně jsou ještě taci vězňové, kteří sice nejsou v žaláři, ale jejich náruživost a hřích je vodí za řetizek, kam chce; to jsou: ožralci, smilníci, zloději, hráči a t. d. Jak pak, kdybys takového někdy napomenul, když se k tomu udá vhodná příležitost? — Snad jsi ty sám takovým vězňem, ani o tom nevěda? — — —

M o d l i t b a .

O sv. Leonarde! který jsi svou modlitbou a srdečnou útrpností tolik ubohých zajatých potěšil a vysvobodil: pros za mne a za všechny ubohé hříšníky, aby Bůh v dobrotě své

nás z vazeb hříchů a smrti osvobodil a uvedl na svobodu dítek svých. Amen.

7. Listopad.

Sv. Engelbert, arcibiskup, mučenník r. 1225.

Sv. Engelbert byl syn Engelberta, hraběte z Bergu, a manželky jeho hraběnky z Geldern. Byl hoch čiperný, vtipu bystrého, pilnosti vytrvalé, a ke všemu, co je dobrého, velice nakloněný. Prospěch jeho ve vědách a učení byl vytečný; vynikal nade všechny spolužáky. Jeho rodičové chtěli, aby studoval na kněžství, a vymohli mu několik prebend (duchovenských důchodů), ačkoli pro mladost věku ještě ani nevěděl, co prebenda jest, a jaké s ní jsou spojeny povinnosti. Z počátku nepodobalo se, že Engelbert stavu duchovnímu bude ke cti; neboť na způsob všech mladíků netoužil po ničem tak, jako po cti a slávě světské. A však přirozená nenávisť ke všemu zlému, a obzvláště milost Boží uchovaly ho hrubých poklesků a nepravostí, a ponehlahu otevíraly se mu oči; on poznal povinnosti duchovní i propast, ku kteréž až posud samochtě pádil. I zhrozil se, a vejda do sebe, obrátil kroky, počal vésti život, jaký na duchovního sluší.

2. Tenkrát panovaly v říši německé veliké rozbroje a zmatky, neboť dva mocní knížata hádali se o trůn. Následkem těch sporů museli již dva biskupové Kolínští ustoupiti. Jednalo se tehdy o nového arcibiskupa, který by všem požadavkům času vyhověti, Církve pak jak náleží spravovati uměl. I padli hlasové na nábožného a učeného Engelberta, majíce ho za neschopnějšího. Vyhnuv se biskupství Monastířskému (Münster), Kolínskému vyhnouti se nemohl. Dal se tehdy vysvětit, a zdálo se, že s posvěcením zcela se změnil, stana se vzorem biskupa v slovu a skutkem. Od té doby neměl nic na mysli, leč čest a slávu Boží, spasení svých osadníků, okrasu kostelů a klášterů, a nadání užitečných ústavů. Biskupství spravoval rázně, háje práva jeho, i proti příbuzným svým a přátelům. Každý k němu mohl volně přijíti, vyslyšel každého s největší trpělivostí, a snažil se každému, pokud možno, vyhověti a přání splniti. Viděl-li koho, třeba z daleka, že mu chce žádost podati nebo s ním rozprávěti, počkal na něho a tázal se vliďně, co si přeje?

3. Jednou, když v paláci na soudní stolici seděl, přišla též jistá chudá vdova žádajíc zastupitele, který by při její vedl. Engelbert odpověděl, řka: „Ženo, vy nejlépe znáte nouzi svou, řekněte sama, co vás souží!“ Někteří z přítomných pánův byli proti tomu řkouce, že to je proti všem obyčejům, a nikdo z řečí tak sprosté ženy moudrým nebude. Arcibiskup odpověděl: „My velmi dobře rozumíme slovům sprosté ženy, k čemu tehdy okolků a odkladů?“ — Jindy chtěl se výborný pastýř vydati na cestu, a již byl na schodech,

an chudy jakýsi poddaný přišel stížnost vést, že mu od jistého pána statek byl odňat. Engelbert vyslyšel ho trpělivě, ač komonstvo se utrchovalo, že může jindy přijít a t. d. Nicméně sv. pastýř nejprv jich spořádal a potom odjel. Svým úředníkům a radám přísně přikázal, aby spravedlnost bez přijímání osob konali.

4. Též k chudým byl nad míru štědrý a milosrdný, opatroval je oděvem, pokrmem a bytem, nikoho nepropouštěl od sebe, aby ho byl nepotěšil. Chudé duchovní brával ke stolu, ano i vlastní oděv jim jedenkrát darem dal. Vůbec ke všemu duchovenstvu i ke všem osobám řeholním byl velmi laskav, měl je v uctivosti a netrpěl, aby se jim ubližovalo. Ke cti P. Marie postíval se týhodně jeden den, a se modlil, aby ho pod svou ochranu vzala. K obnově chrámu sv. Petra, jenž jest ze všech nejznamenitější, věnoval mnoho peněz, a dal nad to krásný kalich ze zlata dělati a drahými perlami a kameny, jež od pánů a králů darem dostal, ozdobiti. Pro tyto a pro jiné mnohé cnosti byl sv. Engelbert ode všeho lidu ctěn a vážen. Císař Bedřich II. sám tak velice si ho vážil, že mu maje do Vlach odejiti, správu veškeré říše i syna Jindřicha odevzdal.

5. Devět roků vladaření svého přišel nejen o vládu, než i o život, což se stalo následovně. Bedřich hrabě z Isenburka, příbuzný sv. arcibiskupa, byl opravcem panenského kláštera Essen. Ale Bedřich místo co měl prohlédati ku prospěchu kláštera, velice jej tlačil a nespravedlivě zboží jeho ztenčoval, tak že jeptišky u papeže a císaře stížnost vedly. Papež a císař rozkázali sv. Engelbertovi, aby se utištěných všemožně ujal a opravce, neučinil-li by zadost, práv opravců zbavil. Sv. arcibiskup tehdy Jindřicha k tomu měl, a nabídl se, že mu ročně ze svého znamenitý důchod dá. Ale kázal hluchému, a oznámil, že dle vyšších rozkazů s ním naložiti musí. Tu se rozlítl hrabě tak, že uzařel zavraždit ho, věda, že arcibiskup pojedě do Švelma světit kostel. Na večer před tím byl sv. pastýř na nebezpečí upozorněn bezejmenným psaním. I nechtě tomu věřit, že by Jindřich tak hanebného činu schopen byl, hned to psaní spálil před biskupem Mindenským. A však, aby smrt nenadála ho nepostihla, složil u řečného biskupa zповěd, a řekl: „Nechť se děje vůle Boží!“ Ač mu bránili, vydal se na cestu, jen málo komonstva vzal sebou; a skutečně, když přišli do lesa, zaskočil ho Bedřich se svými spiklenci, a čtyřiceti sedmi ranami ho usmrtili. Mezi tím, co ho mučili, nevyšla z úst tohoto mučenníka spravedlnosti jiná řeč, než: „Bože, odpusť jim, nebť nevědí, co činí!“ Jeho sv. tělo bylo pochováno v kostele sv. Petra v Kolíně.

Představení, konejte spravedlnost.

Sv. Engelbert poslouchal stížností svých poddaných s neobyčejnou ochotností i tenkrát, kde by tisíce jiných představených a vrchností toho nebyli učinili. Ach! těžce budou se jedenkrát před Bohem ti odpovídati, kteří ač povinností k tomu zavázáni jsou, předce žaloby a stížnosti, prosby a žádosti poddaných, jmenovitě vdov a sirotků, sprostých a ubohých lidí se slušnou trpělivostí nevyslychají,

hrubě a surově jako s dobyt看em s nimi nakládají, věc jejich ode dne ke dni odkládají, potřebné pomoci jim neposkytují, aneb nespravedlivě z ohledů sobeckých jich soudí. (Deut. 27, 19. 25.) I ti představení hřeší, kteří k poddaným svým jsou tvrdí, jich ospravedlnění neslyší, nýbrž je na lečjakou klevetu, anebo důmnění a podezření odsuzují, z domu vyhánějí, zaslouženou mzdu zadržují, aneb stenčují, aneb jinými tresty stíhají. Rozum i svědomí tomu chce, abychom obviněného neodsuzovali a netrestali, leč bychom jej dříve vyslyšeli. Proto dí i staré přísloví: „Audiatur et altera pars, t. j. že i druhá strana vyslyšena býti má. I Bůh, ač hřích prvních rodičů věděl, neodsoudil jich, leč jich vyslyšel všem představeným a vrchnostem na příklad. A však i ostatních se to týče. I u vás, moji milí! nezděka se ukazuje, že krivě soudíte, nevyslyševše těch, kterých se to tkne. Kolikrát musí čeledín hubu vaši snášeti, a nesmí hubu svou otevřít, aby se omluvil, sic dostane po ní; kolikrát stenčujete jeho mzdu, neberouce ohledu na spravedlnost; kolikrát bližnímu dáváte krivých jmen a do podezření jej uvádíte, nedbajíce, je-li pravda či lež, co myslíte, co mluvíte; kolikrát sami sobě činíte spravedlnost na cizím jmění, bez ohledu, zda-li bližnímu krivda se děje?

Modlitba.

O Bože! který nás hříšné tak trpělivě snášíš, uděl nám, aby uši naše vždy otevřeny byly k volání bratřů našich, a ruka naše hotova k pomoci, abychom, až my k Tobě volat budeme, nalezli u Tebe vyslyšení a smilování. Amen.

8. Listopad.

Sv. Bohumír (Gottfried) r. 1118.

V XI. věku byli v krajině Suessionské živi dva manželé, rodem i zbožností věhlasní. Otec nazýval se Fulko, choť Alžběta. A ti neměli dlouho žádných dětí, ano již byli takového věku došli, že se nezdálo, aby způsobem přirozeným děti se dočkali. V těch dobách navštívil jich opat kláštera sv. Quintina Bohumír, a ten radil jim, aby se Pánu slibem zavázali, předpovídaje, že jich Bůh synem požehná. Nábožní manželé dávali dary kostelům, a hle! než minul rok, porodila Alžběta synáčka, kterémuž po kmotrovi opatovi též na křtu sv. dali jméno Bohumír (Gottfried). Pětiletého vzal opat do kláštera na vychovanou, maje z něho radost, že prospíval ve vědě a cnosti. Nejednou klečel, an ostatní u stolu seděli, nebo bděl na rozjímání, an spali, a když se modlil, tak byl pozoren, že nevěděl, co vůkol něho se děje, a tak roznícen, že mu slze po lícech kanuly. K chudým byl útrpný, a vůbec tak vzorný, že si z něho řeholníci příklad brali, a tedy radost byla obecná, když dokončiv studia do kláštera se dal.

2. Po složení slavných slibů dání mu na starost nemocní, hosté a chudí, záležitosti a potřeby klášterní. Všecky tyto úřady tak zastával, že každý s ním spojen byl. Jakkoli duše jeho po kněžské hodnosti práhla, přece pokora jeho mu říkala, že je nehodným, a biskup musel mu uložiti, aby se vysvětit dal. Po-

dobně se zpouzel, a teprv rozkazům biskupů a opatů ustoupil, stav se opatem v klášteře Nogent (čti Nožánském), pod jehož řízením stal se ten klášter vzorem, do něhož se jiní přicházeli učit. Toto an se stalo, uprázdnilo se opatství u sv. Remigia v Remeši. Arcibiskup téhož místa chtěl Bohumíra u sebe mít, a podával mu to opatství bohaté, ale marné bylo jeho snažení; opat pravil: „Chraň Bůh, abych chudší choť za bohatší vyměnil, a tudy stávající zákony církevní přestoupil.“

3. Sv. Bohumír věda, že kdo chce jiné spravovati, u sebe se správou tou musí počít, mělvšecky smysly na úzdě, a čemu učil, to sám konal, ano k jiným jsa nad míru shovívavý, k sobě byl tvrdý a neuprositelný. Když mu jedenkrát kuchař trochu lepších pokrmů přinesl, pravil bolně: „Nevíš, že tělo se zpouzí, když se mu lahodí?“ — A za příkladem tím i bratři utrhuje ústům svým chudých podělovali, a lepší jídla chorým a nuzným dávali. — Dále musel každý poslechnout na slovo. Jednou přikázal šafáři, aby komusi sedlo půjčil; když ale tento nechtěl, dal oheň rozdělati a sedlo doň hoditi, aby nebylo v klášteře, co by upomínalo na neposlušnost. Pověst o svatosti opata Nožánského roznesla se daleko, a všude si ho přáli za biskupa. Podobně stalo se r. 1103. v Tricasse. Toho roku byla tam synoda, a Bohumír byl též při ní. An biskupové rokují, přišli poslové z Amiens žádající sv. Bohumíra za biskupa. Správy té se sv. Bohumír ulekl, a všelijak se bránil, ale musel se podrobiti, a byl vysvěcen za biskupa. Bos a jako kajicník vešel do svého sídla biskupského, a byl pravým pastýřem oveček svých, jež hned první řeči svou hluboce dojal.

4. Jako biskup byl pln pokory, a všecko co měl, patřilo chudým, ano sám se jim ve službu podával; třinácti denně z nich nohy umýval, je častoval a obsluhoval. I nejobtížnější mrzáci u něho měli laskavé útočiště, ano zdá se, že čím byl kdo skličeniější, tím že mu býval milejší. Když jednou šafář (provisor) odešel nepoděliv chudých, šel sám do kuchyně a vezma vzácnou rybu dal ji chudým. To se nelíbilo šafáři, a umínil si, to sv. biskupovi vytykati. Ten ale řekl tiše: „Zdali to po právu, aby chudí hladem mřeli, a já bych se měl drahými jídlky krmiti?“ K tomu byl též horlivý kněz. V jeho diecesi panovali mnozí neřádivé, bujnost, pustota panovala nejen mezi lidem, ale i mezi duchovenstvem. Sv. biskup domlouval, a kde slovo nestačilo, ke kázni círk. sáhl. Tak rázné jednání nebylo po chuti, a proto měl mnoho nepřátel. Umluvili se někteří, že ho otráví vínem; a skutečně poslali mu víno otrávené. Ale Bůh uchránil sluhu svého úkladu nalíceného. A sv. biskup másti se nedál. Jednou o vánocích měl služby Boží u hraběte Atrebatenského. Po sv. Evangelii šlo panstvo na ofěru; že ale byli velmi rozkošně vyšňoreni, sv. biskup všecky dary a oběti odmrštil. Nejprv se na něho zlobili, ale potom uznali, že biskup udělal dobře, a vrátivše se v obleku slušném, aby se nepřipravili o požehnání mše sv.

5. Světská zaměstnání, která jsou nevyhnutně spojena s úřadem biskupským, zhnusila se mu tak, že si

umínil, hodnosti té se odřici a v klášteře zbytek svého života ztráviti. I zjevil bez odkladu úmysl svůj biskupům na synodě v Bellovacum (Beauvaix) shromážděným; ale ti nedovolili, a musel dále nésti břímě biskupské. S bolestným srdcem ubíral se sv. pastýř k stádcí svému, kde bylo mnoho zatvrzelců, kteří se nechtěli polepsiti k slovu jeho. Tu zvěstoval jednoho dne zkaženému městu Amiens, jako druhdy Jonáš blížící se metlu Boží; ale oni mu nevěřili a dělali si z něho smích! A hle! K večeru před sv. Bartolomějem stáhla se bouře nad městem, posel Boží uhodil, a než se kdo nadál, stálo celé krásné město Amiens v jednom plameni, a v málo hodinách lehlo popelem; jenom kostel a biskupské sídlo a několik domečků chudých zůstalo netknuto plamenem. Hlasitý nárek ozýval se povětrím; bédování bylo nesmírné. Té příležitosti použil sv. biskup, a ač s lidem nejhlubší soustrast cítil, k pokání jich napomínal, aby aspoň nyní se polepsili. I dali se na pokání, ale ne dlouho. Svatého biskupa to náramně bolelo, a neměl na zemi žádného pokoje a útěchy více. Nařikal a toužil po smrti. Skutečně síly jeho očividně mizely. Čím slabším ale byl, tím více se po nebeské vlasti roztoužil. I stalo se mu, jak prál. Na cestě do Remeže přišel do kláštera sv. Krispina v Suessionè. Zde zůstal hospodou, nebo ho zachvátila nemoc těžká. Citě blížiti se smrt, dal se ss. svátostmi zaopatřiti, a pilně se připravoval na cestu poslední. Po několika dnech odevzdal sv. duši svou Stvořiteli svému 8. Listopadu r. 1118. pochován byl dle přání svého v klášteře.

Obyčejně ho vyobrazují v oděvu biskupském, vedle něho pes, že byl bedlivým strážcem stáda svého.

Trojí předchůdce soudu Božího.

Pán Bůh ve své nesmírné dobrotě posílá na lidi nejprv trojího předchůdce svého posledního soudu, a kdybychom se za včas sami soudili, nebyli bychme od Boha souzeni.

1. První ten předchůdce soudu Božího je svědomí, ten hlas, který nás u vnitř odměňuje a tresce.

2. Když si člověk hříšný z toho soudce nic nedělá, přijde k tomu druhý, totiž soud tohoto světa, a na své uši musí od lidí slyšeti hanbu a odsouzení své.

3. Když ale ani ten nepomůže, tenkrát přijde soud navštívení Božích, jak sv. Bohumír Ambiaňským hrozil, a jak se i skutečně stalo. P. Bůh pošle bouře, povodně, sucho, nemoci, vojny, neúrody a t. d., to jsou metly trestu Božího. Obecní lidu trpícího volání k nebi budí a k rozumu přivádí i ty, kteří v pyše a hrdosti své tak lehce řízení Boží nepřipouštějí, ano Bohu vzdorují, a ani čelo své křížem znamenati, tím méně ke kříži přilezti chtějí, nýbrž všecko za náhodu a události zcela přirozené vydávají. Setrvají-li tyto ve vzdoru svém, tenkrát ovšem přijde jim záplata v den soudní. Bůh vyplácí jistě, ač ne každou sobotu!

Modlitba.

O Bože! který v nevyslovné shovívavosti své času k pokání nám přeješ, nechť smrt hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl. Dejž nám, abychom jak mile se dostaví jeden z předchůdcův soudu Tvého, hned do sebe šli, sami sebe soudili, a tak strašnému soudu Tvému ujítí mohli. Amen.

9. Listopad.

Posvěcení chrámu nejsv. Spasitele, jenž obyčejně slove: u sv. Jana v Lateráně.

Pokud lidé na zemi jsou, byly staveny oltáře, aby na nich vzdávány byly oběti Bohu, a místa, na kterých stály, ctíváno co místa svatá. Abraham štipil háj kolem svého oltáře, aby toto místo posvátným tichem a temnem ovládané, tím hlubší úctu budilo v srdcích k Bohu. Když Bůh Židům poručil, aby vzdělali nositelný stan a oltáře pro zápal a oběti zápalné, zjevil jim, jakým obradem by chtěl od nich ctěn býti, a přepsal jim zároveň všechny obyčeje a obrady a chtěl, aby vše k jeho službě určené, mělo pomazáním oleje svěceno býti. Pozděj jim velel, vzdělati chrám, který s největší nádhrou vystaven byl.

2. Na začátku křesťanské víry shromažďovali se věřící v jejich domech soukromí k modlitbě a k nejsv. oběti. Skutkové apošt. vypravují častěj o nábožných schůzkách apoštolů v horním sálu v domě Jana Marka. Za času evang. Jana nazýváno to místo, kde se věřící s biskupem scházeli, Ecclesia, t. j. sbor, Církev. Tertullian nazývá sbor křesťanů kostel či dům Páně. (To naše Církev pochází od řeckého *κυριακη* (kyriake, Páně, t. j. dům). Nejstarší učitelové Církvě činí zmínku zřetelnou o kostelích. Origenes, Minutius, Felix a Laktancius sice dří, že křesťané neměli ani chrámů, ani oltářů; a však patrně tím jedině to naznačiti chtěli, že křesťané neměli ani chrámů (pro modly), ani oltářů (pro oběti krvavé). Vždyť Laktancius sám zmiňuje o křesťanském chrámě ve Frygii, který se všemi tam přítomnými křesťany od pohanů spálen byl. Rovně tak vypravuje o strhnutí křesťanského kostela v Nikomedii, o boření kostelů v Gallii, čemuž se Konstantin vládce tamější protiviti netroufal, ostýchaje se vládců ostatních. V Římě odňato křesťanům dle správy Optata deset kostelů, ale od Maxencia zase vráceno.

3. Konstantin Veliký zvítěziv nad Maxenciem, prohlásil se za ochrance křesťanů. Licinius, který vládl na východě, zdál se z počátku práti křesťanům; a proto křesťané počali si chrámy stavěti; ale brzo zastaveno, přerušeno to jejich stavění, neboť vládce změnil smýšlení své, a teprv když i Licinius od Konstantina byl přemožen (r. 319.), dal tento první křesťanský císař mnoho kostelů stavěti, mezi kterými Eusebius chrámy v Nikomedii, Antiochii, Jerusalémě a Cařihradu zvlášt zmiňuje.

4. Mezi nejčelnější od Konstantina vystavěné chrámy počítá se též chrám nejsv. Vykupitele, který byl vystavěn v Římě na hoře Coelius na tom místě, kde stával palác lateranský. Tento palác byl příbytek Publia Laterana, jehož Nero co souvinníka v spiknutí pisonském odpraviti dal. Konstantin zdědil tento palác se svou chotí Faustou, a proto ten chrám měl i název basilika Faustiny, pozděj ale basilika Konstantiniana. V tomto chrámě vystavěl též Konstantin křtitelnicí (kapli pro křest) ke cti sv. Jana Křestitele, a druhý

oltář v té kapli měl jméno sv. Jana Evangelisty. Tato kaple byla nadána znamenitými důchody. Zvláštní pobožností, kterou věřící měli ke sv. Janovi, ztratil chrám ponenáhlu své první jméno, a lidem byl znám jedině pode jménem sv. Jana v Lateráně. V Římském breviáři stojí o tom chrámě: že ta křtitelnice byla vystavěna na tom místě, kde on (císař) od papeže Silvestra byl pokřtěn, a od malomocenství uzdraven, a že ji papež tento i s chrámem nejsv. Vykupitele dnešního dne vysvětil.

5. Když prý bl. Silvester pozděj při svěcení oltáře sv. Petra (18. Listopadu) ustanovil, aby nápotom směli býti oltáře jen z kamene: nicméně oltář basiliky lateranské byl ze dřeva, což není divu. Nebo ještě od sv. Petra až do času Silvestra pro pronásledování papežové na jistém místě nemohli sídliti; kamkoli se octnouti museli, buď do krypt, nebo na hrobitovy, nebo do příbytků zbožných křesťanů, vždy na tomto dřevěném oltáři nejsv. obět vzdávali. A když potom byl Církví pokoj vrácen, postavil sv. Silvester tento oltář do basiliky lateranské s tou výsadou, aby na něm nikdo leč papež mši sv. obětovati nesměl. — Při tomto chrámě byla residence papežů; když ale Řehoř IX. z Avenionu se vrátil, přestěhoval se do Vatikánu vedle chrámu sv. Petra. Nicméně podržel tento chrám svou přednost, a jmenuje se čelním a mateřinským chrámem všech chrámů v Církví katolické. Když ten chrám požárem a zubem času byl velice spustl, dal ho Benedikt XIII. obnoviti, i palác vedle něho krásně opravit 1727. Ale proto že v této části města Říma vzduch je méně zdravý, tudíž papežové obyčejně přebývají ve Vatikánu. Když jsme zde o prvních chrámech křesťanských zmínili, nebude od místa, abychom též zmínku činili o posvěcení jejich, t. j. o těch náboženských obradech, jichž vždy v katolické Církví užíváno, když nějaký nový chrám slavně za dům Boží vysvěcen býval.

Obrad svěcení chrámu kat.

Katolická Církev, jako vůbec ve věcech spasitelných jest nevyvážitelná, tolik krásných, poučných a pohnutlivých ceremonii se svěcením chrámu spojila, že o všechněch zevrubně a s důkladem pro krátkost času pojednati nelze. Pročež zde při třech výjevech posvátných se zastavíme, jež svoji nápadností pozornost zvláště na sebe obracují a poutati musejí.

1. Počátek svěcení je tento: Biskup, v průvodu svého duchovenstva při pěni žalmů obchází třikráte nový chrám, a kropí zevnější zdi vodou svěcenou; po každém obejiti zastaví se u hlavní brány, a teprv po skončené chůzi poslední do nitra svatyně vchází.

Krásný, významný to obrad! Ona trojí chůze kolem chrámu Páně je milostná a pohnutlivá, ale nač upomíná, to bylo strašné, bylo žalostivé; ono pěni žalmů a kropení zdi svěcenou vodou jest zbožné a utěšené, ale nač upomíná, bylo hrozné, bylo srdcelomné. Trojí ta chrámu nového obcházka připomíná první tři století věku křesťanského, kdež Církev Boží v nátlacích a pronásledování hrůzoděsném ode dnů Neronových až k Diokleciánovým téměř bez přetrží úpěla; pěni žalmů a kropení vodou znamená nářek, slzy a krev, jež

naši svatí ve víře předkové, křesťané tehdejší, ve smyslu doslovném pro Krista vylévali potokem; a že biskupovi teprv po trojím obejiti brána chrámu se otvírá, znamená, kterak teprv po 300-letém soužení a krve prolévání křesťané Boha svobodně vzývají a víru svou veřejně vyznávají směli, kterak po 300-letých teprv strastech ke službám Božím ve chrámech důstojných scházeti se počali, nemohouce před tím pro zlostné nepřátele úklady jináče leč po lesích, sklepích a tajných skrýšech kradmo s bázní a života nebezpečím to činiti. — Za velikou tehdy cenu, za celé moře krve mučnické víře a společným službám Božím dobytá a zjednána jest volnost! — a přece jak malá mnohých křesťanů uznalost, a k pokladům takovým netečnost a vlažnost! —

2. a) Dále biskup brzy po svém do chrámu vejti do popele po podlaze nasypaného berlí pastýřskou píše písmena abecedy latinské a řecké, křížmo přes sebe; — b) stěny chrámové uvnitř vodou sv. Řehořskou žehná — c) a po stěnách na dvanácti místech maže olejem sv., kde potom hořívají svíce.

Tyto obřady jsou velice hluboké a významné. a) Abecedou vyobrazeno sjednocení všech jazyků, aby vyznávaly jediného Boha a Krista Ježíše; zde vyobrazeno sbratření všech světa národů zákonem lásky pod pečeti kříže Kristova. Syn Boží svým na svět příchodem, svým učením a jedné všeobecné Církve založením všechny mezníky země obor na rozličné krajiny dělící strhl, a chtěl, aby se různí národové co děti jedné rodiny milovali. On celý obor zemský vyhlásil za jediný domov, za jedinou společnou vlast a všechna země pokolení, za jedinou rodinu Otce nebeského, za bratry a sestry vespolek; ou všechny k jedné naději povoval. (Řím. 8, 17.) A jest-li člověčenstvo předce se rozervává, pro hrdost ducha jednotu Církve kazí, a pro národní nenávisť bratrství Kristem nařízené ruší: tuť toliko zakvíletí musíme nad zvilostí srdce lidského, které to, co dobré je, poznává, a předce k tomu, co je zlého, se nese. b) Ta voda, kterou biskup kropí vnitřní stěny, slove „sv. Řehořská,“ proto že sv. papež Řehoř poprvé vody takové při svěcení kostelů užíval. Světí se s přísadou vína, soli a popele; a byt věci tyto svojí podstatou nesmírně se lišily, předce k významu stejnému výborně se shodují. Každý chrám posvěcuje se Kristu Králi, jenž jest Bůh a spolu člověk; víno znamená Božství, voda člověčenství; popel Krista mrtvého, sál z mrtvých zkríšeného. c) Dvanáct křížů, jež po stěnách nakreslené, a před nimi dvanáct svící hořících spatřujeme, znamená světlo, které vzešlo Kristem a roznešeno po světě dvanácti apoštolů.

3. Nejpřednější chrámu katolického část je oltář, a na oltáři zase oltářní kámen, neb-li čtyrhranná plocha kamenná, ve středu oltáře zasazená, na níž při oběti mše sv. tělo a krev Páně spočívá, a pro tuto výhradní přednost největší díl modliteb a posvátných obřadů jediné na oltář se vztahuje. Oltář, neboli vlastně obětní stůl, svojí úzkotáhlou podobou má zevnější tvárnost hrobu, jelikož za prvních věků křesťanských, za dnů všeobecného pronásledování naši sv. ve víře předkové obyčejně na hrobě některého sv. mučnicka potají tajemství těla a krve Kristovy, oběť předrahou kónali; a tudíž až po dnes v každém oltáři zrovna pod onou kamennou plochou nalezájí se relikvie nějakého Svatého. Tyto relikvie v předvečer svěcení, někde krom kostela v úctě se uloží, a když biskup celý oltář zasvěti a pomaže sv. olejem kámen: pak se jde pro ty ss. relikvie. Tam se ss. ostatky zdvihnou, a nejprv se obnášejí kolem kostela nebo po venku, při čemž kajicné žalmy s neustálým „kyrie eleison!“ se prospěvují, na znamení, že do svatyně nebes před oblíbené Beránka toliko tomu vejíti lze, kdo s kajicnou myslí za příkladem ss. mučenníků ctně a zbožně životem vezdejší kráci. — Na to vejde průvod do Svatyně, a na místě kajicných žalmů zaznívají chválozpěvy na vyobrazení radostného plesu, s jakýmž se vyvolení po skončeném běhu vezdejším ke Kristu Pánu budou blížiti. Potom biskup ostatky ss. do oltáře ukládá, čímž se vyrozumívá

věčné vyvolených s Kristem spojení a sjednocení, a co se při tom krásných modliteb a posv. kádídlem kouření vykoná, jest obrazem nekonečného vyvolených na nebi plesu a radování. — Potom se slouží na novém oltáři první obět, a tímto skutkem tajemství svěcení je dokončeno a zapечатěno. Poslední takové hlavní svěcení v letošním památném roce 1863. viděli jsme v Praze 18. Října, kde kardinal Bedřich s dvěma biskupy českými, světicím z Prahy a Janem Val. z Budějovic, světil velkolepý chrám ke cti ss. apoštolů slovanských Cyrilla a Methoda, při kterém svěcení bylo duchovenstvo ze všech končin země české a moravské. První obět sloužil nejd. biskup Budějovický, a kardinal Pražský před svěcením činil před portálem péknou řeč v jazyka českém.

10. Listopad.

Sv. Ondřej Avellin r. 1608.

Svatý Ondřej nazýval se vlastně Lancelot Avellin a teprv stav se Theatinem přijal jméno Ondřej. Narodil se r. 1520. v Castro nuovo, máť ho vychovala nábožně; sotva počal zřetelně mluvit, již se modlil Růženec sv.; hry dětské nelíbily se mu, a an se hoši po ulicích města proháněli, hraje si, stavěl si mladý Avellin doma oltáře. Jako student ve městě Senisio vynikal všestranně. Byl tak sličný, že mimovolně všech očí byly naň upřeny, zvláště jakási vdova k němu zahořela milostí. Nejprv posílala mu dary, on jich nepřijal — poslala k němu ženu náhončí; ale on vzkázal, že si raděj oči vyrvé, nežby zhřešil. Ano jedna vrhla v noci až do jeho pokojíku, Avellin právě rozjímaje klečel. I lekl se nemálo, krev studem v tvář mu střelila, a nemohl ani mluvit. Ale poněkud se rozmysliv vstoupil pod slušnou výmluvou do vedlejšího pokoje, a tam se zavřel.

2. Aby takovým pokušením ušel, dal si nižší svěcení dáti, a ujmul se mládeže. Vejda v město Nova rocca svolal mládež na jisté místo, a tam jim pravdy kř. vykládal. A potom šel s nimi do kostela na mši sv. a potom jich propustil. K večeru s nimi vše opakoval, a pomodliv se litanii loretánskou propustil jich. A to činíval denně. V neděli jich vodil po kostelích a obdaroval obrázky a j. Tak se lepšíly děti, a skrze ně rodiče. A však zlý nepřátel ho pokoušel. Dcera jedna vzácných rodičů, která chodila pilně na cvičení, přišla k pádu, a zlí lidé to přičítali sv. učitelu, a přízeň toho děvčete stála o život jeho. Matka ho poslala do Neapole na studia; ale i zde číhaly naň svůdnice, tak že brzo zde, brzo onde hospodou se zdržoval, aby ho najíti nemohly. Dokončiv studia byl na kněze vysvěcen. Tu zlý duch v něm zbudil žádost po cti a bohatství, ale zpovědník Theatin mu to rozumně vymluvil, tak že Avellin světa se odřeknuv, toliko rád advokátský při duchovním soudu si podržel. I stalo se, že jedenkrát zastáváje přítele, aby věc svou provedl, použil též lži. Večer čte v Písmě: „Ústa, která lhou, zabíjejí duši“, zarmoutil se velice, a odřeknuv se právnictví začal jen Bohu sloužiti.

3. Svatému knězi uloženo, obnoviti kázeň skleslou jeptišek u sv. Michala; ale nedařilo se mu to, řeholnice vzdorovaly, a jeden mladík vyhledával, aby ho zabil, a rozzlobené řeholnice mu pomahaly. Konečně na rozkaz arcibiskupa i v tom klášteře se ubytoval. Ale vše bylo marné; světácké ty jeptišky netrpěly klausury, ano nemohouce ho svěsti, najala jedna z nich na něho dva vrahy. A ti tak v tvář ubili ho, že blizek byl smrti. Těžce raněný Avellin hledal útočiště u Theatinů, kde byl opatem jeho zpovědník Marioní. Zde pečovali on laskavě, a on když se vyhojil, prosil opata, aby jej do řádu přijíti ráčil. Marioní rád svolil, a při té příležitosti dal mu jméno Ondřej. Avellinovi bylo tenkrát 36 let. Od té doby tak rychle po cestě dokonalosti krácel, že se tomu divili a že již ve čtvrtém roce po složení slibů stal se novicmistrem, který úřad deset let zastával. Potom byl poslán do rozličných klášterů za představeného. Z Božího vnuknutí přidal k obyčejným slibům klášterním ještě dva nové sliby, že bude bez ustání proti vlastní vůli a proti všem žádostem svým bojovati; a každodenně po cestě dokonalosti pokračovati.

4. Pokora byla u něho tak zakořeněná, že chvály nesnesl. Chvála, říkával, je krádež cti Boží. Naproti tomu byl veliký milovník potupy, a proto rád mluvil o svém nízkém rodu, a rád by byl své poklesky celému světu zjevil, a sám sobě potupná jména dával. Důstojenství nikdy žádného nežádal, a přijal-li kdy kterého, bylo to z poslušnosti. Podobně veliká byla jeho poslušnost. Nic není nebezpečnějšího, říkával, nad vlastní vůli, a proto bychom se měli denně modliti: Zbav nás toho zlého. Jsa představeným řádu vyvolil si jednoho z mladších bratří, o kterém věděl, že dokonalý jest, za svého vůdce, a dal se od něho voditi jako dítě. Nazývali ho „andělem v těle,“ tak proslavená byla čistota jeho. Zahálky se strážil, a ani hodinku v životě nezahálel. Také chudobu, jako věčné dědictví řádu svého, miloval na nejvýš, a vždy tomu byl rád, kdykoliv se mu něco potřebného nedostávalo. Uzřel-li kdy člověka chudšího, hned ho to bolelo, že také tak chudý není, ješto si přál býti nejchudším. V jídle byl tak střidmý, že se zdálo, že nemožno, aby živ byl. Nejraději jedl ve vodě vařené boby. Od těch neopustil ani ve vysokém stáří; v čas nemoci jen na rozkaz představených lépe jedl. Mimo tuhou kázeň také často Bůh ho nemocí navštěvoval bolestnou. Nejen že rád trpěl, ale ani netrpěl, aby ho litovali. „Kterí mně litují, — říkával — posmívají se Hospodinu, jenž mi dává, oč Ho prosím, trápení nejsou nic zlého, a teprv tenkrátě zlými se stanou, trpíme-li neradi.

5. P. Bůh mu propůjčil neobyčejných milostí a sice: ku př. poznání srdce lidského. Důkaz o tom stůj zde jeden: Za jeho času byla v Neapoli jedna matrona živa v pověsti co svatá, a pod zástěrou pobožnosti lákala k sobě mládence a panny. Tak to pokrytství dlouho zůstalo tajno, až sv. Avellin poznal, že je to pelech, a že to zlý konec vezme, což se i brzo stalo. Ve zpovědnici nemohl mu nikdo odolati, tam byl na svém místě. Jednou byl volán k nemocnému. Na

cestě řekl k poslovi: „Tys mne zavolal, abych vyslyšel jiného: o to se ale nestaráš, abys své svědomí od té nepravosti (i pošeptal mu ji) očistil. Dobře si to rozvaž, pomsta Boží je blízká!“ Jako bleskem raněný hned prosil, aby ho vyzpovídal. Též budoucí věci předpovídal. Zemřel 10. Listopadu 1608. Klement XI. r. 1712. prohlásil jej za Svatého.

Jak máme zužitkovat času.

Ačkoli sv. Ondřej neustále pracoval ve správě duchovní, také předce písemně pro království Boží působiti chtěl. Předně psal náramně mnoho psaní. Pravilo se, že jedním psaním víc pro spasení duší pořídil, než se dá jindy očekávat od mnoha kázání. Povážíme-li, že než psal, se vždycky modlil; že každé psaní ještě jednou opsal, a že předce počet psaní jeho na kolik tisíc vzrostl, tož se opravdu musíme diviti této neunavené činnosti. Aby měl kdy, někdy celou noc probděl — potom psal ještě veliký počet vzdělávajících spisů, které pozděj vyšly v pěti velikých svazcích.

Pominouce neunavenou činnost sv. Avellina již proto o něm musíme říci, že ani okamžik času mu neminul bez užitku, proto že „neustále se modlil.“ On nejen žádného nepotřebného slova neřekl, ale ani na nic nadarmo se nedíval; nebo vše, nač se díval, budilo v něm myšlenky nábožné. Při jeho neunaveném pracování podoben byl andělu strážci, který se neustále spasení svěřených jemu lidí ujímá, a při tom předce neustále v bytnost Boží nazírá a jí se blaží. Krom toho denně nejméně šest hodin výhradně modlitbě věnoval, vůbec všecken čas, který mu po zevnějších pracech zbyl. Ač byl 88 let stár, nic méně často velice bolestně churavěl. Jak mile však jen poněkud z postele mohl, hned svému ač vysílenému tělu neprál pokoje, ani stání, ani zotavení, nýbrž hned zase před se vzal obyčejné cvičení a skutky lásky. Když mu přimlouvali, aby se předce trochu šetřil, ohledem na své vysoké stáří, dával obyčejně jen za odpověď: „K nebi, k nebi!“ Chtěl tím říci, že, čím blíže nebe jsme, tím méně ustati, nýbrž že horlivě a neunaveně zásluhy sobě sbíratí máme. Píše též v jednom listu: „že nenalezl lepšího prostředku ve všech svizelech a namaháních, leč že se odhodlal, nikdy sobě v tomto bídném životě pokoje nepráti.“ Můžeme pozorovati, že některý člověk takovou smrtí sejde, jaková se právě shoduje co závěrek k celému jeho životu. Tak to bylo muži tomu, který ve svém neobyčejně dlouhém životě ani hodiny nezahálel, popráno, až do konce, tak říká až na práh nebe, ve svém povolání činným býti. Byl předpověděl, že 10. Listopadu umře. I ztrávil celou tu noc na modlitbách, a potom šel, ač velice slabý, do kostela sloužit mši sv. Když přišel k oltáři, ukazoval takovou slabost, že ho napomínali, aby se vrátil do sakristie. Ale jeho toužebnost po svátosti oltářní toho nedopustila; udělav kříž, začal říkati: „Introibo ad altare Dei!“ Ministrant mu neodpovídal, vida patrně, že mši není možno dokončiti. — Avellin začal po druhé: „Introibo ad altare Dei!“ — Ministrant zas mlčel. V tom okamžení, co se namahal po třetí začíti, ranila ho mrtvice. I zanesli ho do jeho cele, tam přijal při úplném povědomí ss. svátosti a potom po tak činném životě vešel do radosti Pána svého.

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. sluhu svého Ondřeje učinil tak horlivým, že vždy postupovati v dobrém sobě umínil: popřej nám k jeho zásluhám a prosbám tak účast bráti v téže milosti, abychom vždy to, co je dokonalejšího, provozující slávy Tvé šťastně dostíci směli. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

11. Listopad.

Sv. Martin, biskup Turonenský.

Sv. Martin narodil se r. 316. v uherském městě Sabarii, které nyní slove Kamanec. S otcem, který byl u vojska vrchním, dostal se co dítě do Paduy. Rodiče ač poliané, starali se o dobré vychování syna svého, aby nekázanými vojny pokažen nebyl. Ještě víc nad ním bdělo oko Páně. Slyše často o cnostech křesťanů, také na své oči vida, zatoužil býti křesťanem. Zvědavost pudila desítiletého do sboru křesťanů; a to učinilo dojem veliký. I počal bez vědomí otce do sboru toho choditi, a konečně i mezi čekance křestu sv. zapsati se dal. Co katechumen jsa dvanáctiletý Martin zatoužil někam na poušť odejiti, ale pro mladý věk a nezkušenost nemohl touze vyhověti. A však než došel křestu sv., vyšel rozkaz císařský, aby schopní synové vojáků vysloužilých na vojnu šli. Otec Martina sám udal, neboť ho mrzelo to tiché jeho živobytí, a tak se stal patnáctiletý Martin koňákem, a odveden byl do Francouz.

2. Martinovi tlouklo pod pancířem srdce křesťanské; všickni si ho vážili a ctíli, a ač stav vojenský není vždy školou cnosti, a mnozí tento ctihodný stav prznívají

lecjakous nepravostí; Martin u prostřed skaženosti zůstal čist. Též láskou k bližnímu hořel. Tou dobou udal se vůbec známý příběh u brány města Amiens, kde zimou zkrhlému žebrákovi půl pláště utal a podal, načež se mu v noci zjevil P. Ježíš s tím kusem pláště volaje: Martin, ještě jsa katechumen, tímto šatem mne oděl.“ Naplněn radostí a horlivostí dal se pokřtiti, a ještě dvě léta ve vojště zůstal k vůli přáteli. Potom byv propuštěn vydal se bez prodlení do Poitiers k sv. Hilariovi, o němž šla pověst vyborná, a prosil snažně, aby se duše jeho ujal. Sv. Hilarius poznav ho, chtěl ho za jahna vysvětití a ke kostelu svému připoutati, ale Martin se zdrahal, a jenom jedno z nižších posvěcení (exorcisty) udělití si dal.

3. Zatím se přestěhovali rodiče jeho zase z Italie do Pannonie, a sv. Martin osobně se tam vydal, aby je obrátil na viru. Na cestě ho přepadli a zloupili loupežníci, že ho nezabili, v tom bránila úcta, kterou jim neohrožeností svou vynutil. Přišel ke svým, dosáhl toho brzo při matce, že se dala pokřtiti; ale otec zůstal pohanem až do smrti. — Zatím, co v Uhřích meškal, pozvidli Ariani hlavu drže, a kde kterého katolíka tuze pronásledovali. Sv. Martin se jim postavil na odpor, a potíral jasně a učeně jejich blud. Nevědouce, jak se ho zbaviti, jali jej, zmrskali a ze země vyhnali. Martin uslyšev, že mistr Hilarius též od Arianů vypuzený v Italii se zdržuje, odešel za ním. Ale hněv Arianů stihal jej i tam, a dříve mu oddechu nedal, až se utekl na ostrůvek Gallinaria u Janova. Zde v úkrytě žil co poustevník a roznemohl se těžce; ale důvěrná modlitba mu vymohla uzdravení. Brzo na to slyšel, že se sv. Hilarius zase směl navrátiti, a sv. Martin doprovodil ho do Poitiers. Kde jich r. 560. se vši úctou vítali. Vřda touhu žáka svého po samotě, byl mu napomocen.

4. Než se kdo nadál, stál blíž Poitiers klášter. V tom nyní sv. Martin žil život skrytý v Bohu, jsa představeným a vůdcem bratří svých, a zázraky mnohé byly důkazem, že Bůh v tom zalíbení má, ku př. jednoho mladíka vzkřísil, též oběšeného; proto šla o něm daleko chvalná pověst, a když právě r. 371. biskupství Turonské bylo uprázdněno, žádal lid i duchovenstvo jednohlasně Martina za biskupa, a však sv. Martin se jim schoval za posadu hus, a ty ho prozradily. I jali ho násilím, a musel za biskupa vysvěcen býti. Sv. Martin zůstal i co biskup chudým mnichem. Prvý jeho palác a residence byla malá jakás chýže u kostela; proto že ale sem moc lidí chodilo, vyvolil si místo jiné as tři čtvrtě hodiny od města skalami a řekou Ligerou ohraděné. Než se kdo nadál, bylo tu okolo osmdesát učenníků, a to byl začátek slavného opatství Marmoutiers. A zde byl živ sv. Martin v největší chudobě, jako vzor křesťana a biskupa. Vždy měl mysl k Bohu obrácenou, což divu, že každá věc na Boha ho upomínala. Jedenkráte k. p. uzřev ovci ostříhanou, řekl: Ovce tato vyplnila jedno přikázání sv. Evangelia; mělať dva pláště, jeden dala tomu, který žádného neměl. — „Činme i my tak.“ — Jindy potkav žebráka, nuzně jen z polovice oděného, řekl:

Vizte Adama z ráje vyhnaného! Vyzujmež tedy starého Adama, kterého tento člověk představuje, a odějmež se v nového! — A jedenkrátě přišel k potoku, kde ptáci po rybách tapali. „Vizte“, pravil, „tu nepřátely našeho spasení, tajít se v záloze, aby duše naše uchvátiti a zmařiti mohli.“

5. Ač byl nad míru tichý a trpělivý, nicméně uměl stavět biskupa, kde bylo třeba; ano dovedl i u pánů bez obalu mluvit. Kde mohl pomoci bližnímu, jak mohl pomáhal. Sv. Martin nechtěl obcovati s Itháciem, biskupem, proto že Priscillianisty u císaře udal, a přes přimluvu jeho trestání byli i na hrdle. An si Ithaciáni ztěžovali, že Martin s nimi neobcuje, chtěl jich císař Maximin smřiti. Ale Martin nechtěl, dokud byl se Ithakus nekál. Tu odsoudil císař jaté, za které sv. Martin do Trevíru přišel prosit, hrdla Již byla noc, když to sv. Martinovi zvěstovali. I hned běžel do Trevíru a slíbil císaři, že odvolá-li ortel smrti, s Ithaciány bude obcovati, což se i stalo. — Sotva se dá uvěřiti, že tento Svatý nepřátely a utrhače mti mohl a předc tomu bylo tak. Nad jiné choval se k němu nepřátelský Briktius, a tak drze se k sv. biskupovi choval, že i ostatní těžce to nesli a radili, aby ho propustil. Ale sv. Martin pravil: „Kristus Pán trpěl i zrádce Jidáše a já bych neměl trpěti Briktia? Viztež, že on bude mým nástupcem v biskupství.“ Briktius sám se tomu smál. A stalo se, Briktius šel do sebe, a tak svatě žil, že nejen biskupem, ale svatým se stal. Též mnoho trpěl sv. Martin přelud ďábelských a útoků i pokušení, jež s milostí Boží přemohl vítězně. On byl muž pokoje; kolem něho musel býti sv. mír. Osmdesátiletý stařec oznámil svým, že posel smrti není daleko. I oznámil, že umře. Bratří nařikali: „Otče! proč nás opouštíš?“ — Sv. Martin jal se modliti: „Pane, jsem-li lidu tvému potřeбен, práce se neštítím, budiž vůle Tvá.“ Mezi tím ležel sv. Martin na zemi popelem posypané. Chtěli mu dáti trochu slámy; on nechtěl. Pravili mu, aby neustále na znak neležel, ale trochu na stranu se obrátil; kterýž odpověděl: „Bratří! nechte mne, ať raděj po nebi se ohlžím, než po zemi, aby duch můj, jenž již na cestě k Bohu jest, od pravé cesty se neuchýlil.“ Též zaháněl nepřitele zlého od sebe. Zemřel 11. Listopadu 400. 2000 mnichů vyprovázelo mrtvolu jeho.

Sv. Martin vyobrazuje se obyčejně na koni v havu rytířském, an mečem dělí plášť svůj.

Rozdíl stavu.

Sv. Martin nám ukázal, jaký rozdíl křestan mezi stav y činiti má. Ku př. byl sv. Martin pozván k císařskému stolu od Maxima, byl též při stole bratr císaře a mnoho dvořanů. Bylo tehdaž v obyčejí, že u prostřed hostiny přišel sluha, a podal pohar vina tomu, který byl u stola nejvzácnější, a když ten se napil, dal ho tomu, který byl v důstojnosti nejbližší po něm. Císař tehdy dodal pohar císaři, tento ale poručil, aby ho podali sv. Martinovi. Okusiv sv. Martin podal pohar nikoliv císaři, nýbrž tomu knězi, kterého přivedl sebou co průvodce. Tím chtěl sv. Martin ukázati, že důstojnost kněžská na světě jest nejvyšší. A císař tím nebyl uražen.

Jindy šel kolem letohradu, kde již kolik let žila sv. panna. Chtěl k ní sv. Martin jiti, a svou návštěvou zásluhy její ctíti. A však sv. panna byla učinila slib, že nechce u sebe přijmouti muže žádného, a proto stála na svém: že ani biskupa, a dala prositi před dveřmi jednou paní, aby sv. biskup k ní nevešel, a sv. Martin ji za to pochválil a blahořečil. —

Také podobenstvím poučil své žáky, jaké ceny má stav panenský. I ukázal jim louku, díl té louky byl od volů a krav zpasen; díl rozrýpal dobytek vepřový; a díl zůstal netknutý jako krásný koberec květinový. „Ona část“, řekl sv. Martin, „ktera je ještě zelená, ale kde kvitka zpaseny jsou, jest obraz stavu manželského. Ta část, která je rozrýpaná od vepřů, značí necudnost a smilstvo. Na proti ale ten kus plný kvítek vonných je sv. stav panenský. Smilstvo zasluhuje přísný trest, manželstvo náleží mezi věci dovolené, panenství je věc slávy.“

M o d l i t b a.

O Bože, který znáš, že my nikterak z vlastní moci nemůžeme se udržeti: propůjč milostivě, abychom na přimluvu sv. vyznavače Martina proti všemu zlému ohrazení a posilnění byli. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

12. Listopad.

Sv. Martin, papež r. 654.

Papežové byli, od sv. Petra počínajice, povždy strážci víry sv. Kdyby nebylo bedlivosti papežů, byla by víra kat. již dávno i v našich zemích zanikla jako se bohužel na východě stalo. Ale papežové hájili víru sv. až do konce s vítěznou vytrvalostí, a víc než třicet papežů umřelo smrtí mučennickou. K nim náleží též sv. Martin. Narodil se v Todi v Toskánsku, a pro učenost a bohabojnost byl u všeho duchovenstva římského na slovo vzatý. Když ještě jahnem byl, poslal jej papež Theodor do Cařihradu, aby blud Monothelétův udusil. Po jeho smrti stal se r. 649. papežem. Po korunování svolal synodu do Říma proti tomu bludu. Sešlo se 105 biskupů, a zavrhli ten blud, kletba vyřčena na kacíře i na ty, kdoby nařizení císaře Konstance (aby se o té věci mlčelo, má-li P. Ježíš jednu nebo dvoji vůli) zachovával. — A však císař nedbaje na to, umínil si, že svou provede, stůj co stůj. I velel papeže jiti a do Cařihradu přivesti. Ale Olympius komorník to nemohl dociliti, nebo lid sv. otce všude ostříhal. Chtěl ho tedy dáti zavraždit, až by z ruky papežovy velebnou Svátost přijímali; a však ten zbrojnoš, který vedle něho stoje, papeže vražditi měl, oslepl a nic neviděl. Vida v tom prst Boží, Olympius odešel.

2. Císař nemoha tak, chtěl se pomstiti na papeži jináče za to, že papež mu brání ve věcech církevních zákony vydávati. I umyslil sobě, že sv. otce děj se co děj, pro velezrádu odsoudí a potrestá. I poslal Theodora Kalliopa do Italie za císařského místovládcе s tím nařizením, aby papeže Martina jal a do Cařihradu dodal. Kalliopas přijda 15. Června do Říma s tlupou vojinů (byla neděle) chtěl papeže hned jiti; dovědév se ale, že v kostele jest, počkal až na pon-

dělek. Toho dne vzkázal sv. otec, že se dověděl, že v paláci papežově zbraně ukryty jsou. Papež podiviv se tomu zlomyslnému udávacství dal Kalliopovi říci, aby palác prohlédl a svým nařídil, aby ty špehouny všude provedli. Když se žádná zbraň nenalezla, utekl se svým duchovenstvem do kostela sv. Jana v Lateráně. Byl pak již po osm měsíců nemocen na suché lámání. I dal si lože své hned u oltáře udělati. A však netrvalo dlouho, a Kalliopas se přihnul s vojskem, dvěře u kostela vypáčil, a na duchovenstvo papeže obklopivši útok učinil, ukazuje při tom rozkaz císařský, mocí kterého má papež svržen a jiný zvolen býti. Ale duchovní ozvali se jednomyslně proti tomu, dokládajíce, že i vlastním životem papeže chrániti budou. Tu povstal sv. otec, který posud tich k té zvůli přihlídl na svém loži, zakázal duchovenstvu vše násilí a dobrovolně se vzdal. Mnoho biskupů chtělo s papežem jíti; ale následující noci byl sv. otec sám z Říma na lodi odvezen, a nesměl nic sebou vzíti, leč oděv, který právě na těle měl.

3. Komorník Pallurus, který sv. otce vezl, měl nařizeno, aby cestu, co možná prodloužil, papeže všelijak týral, a tudý statečnost jeho obломiti se snažil. Skoro po čtyry měsíce vozil ten ničemník ubohého papeže, na suché lámání i na červenku těžce nemocného, po moři; a nikdy mu nepřál, aby na zemi vystoupil. Ale lid, kdekoli papež přistál, hrnul se v zástupech učinit poklonu a úctu, a všim, čeho potřeboval, k pomoci mu přispěti; ale suroví vojáci sami si to podrželi, a lid zahnali. Konečně po půldruhém letě potloukání přistáli do Cařihradu. Papež snášel jak mistr jeho potupu a bolesti. Na břehu sv. otce položili na hrubou houni; tak že si luza posměch z něho činila. K večeru vedli ho do temného žaláře, kde 93 dni trpěti musel s nikým nemoha mluvit. 47 dní mu nedali ani k umytí vody — sám to ubohý vypisuje. Po třech měsících postaven byl před senát, aby jej odsoudili. Ačkoli tak velice sláb byl, že ho tam donesti museli, žádáno na něm, aby stál. Dlouho mlčel; když ale veležrády jej vinili, tu pro lid přítomný tak rázně se hájil, že falešní svědkové museli umlknouti. Když pak tito na sv. evangelium přísahati měli, toho ve sv. hněvu dopustiti nechtěl, ale prosil, aby raděj ho odsoudili, že to bude pro něho dobrodiním.

4. Když se byli soudcové papeže dost natýrali, dali jej před palác vyvesti, tak aby císař jej z pokojů svých viděti mohl. K tomu divadlu sběhl se nescíslný dav lidstva, také císařští radové byli přítomni, císař sám se z okna díval. Nyní postavili papeže na jakési lešení a dva žoldnéři podpírali ho. Tu stál tedy nevinný náměstek Kristův na pranýři, šaty mu svlékli až na košili, a i tu na něm od hora až dolů roztrhli, posměch si z něho dělajíce. Potom byl přednostovi města odevzdán, aby ho na kusy rozsekali, a pak lid popouzen, aby mu zlořečili. Ale málo bylo těch, kteří by se byli takové nepravosti dopustili; ostatní odešli lkajíce, že se tak nakládá s hlavou Církve sv. Nyní ho železem ztíženého vláčeli po ulicích města; kat nesa meč obnažený, kráčel před ním. To hnulo srdcem i

nejširovějšího lidu, ba i kacířům a pohanům bylo papeže líto; zármutek a soucit bylo čisti na tvářech všech; jen papež se radoval, že pro Krista směl mučen býti. Tak ho dovlékli do soudnice, tam ho uvrhli polo živého na tvrdou lavici, která měla býti jeho lůžkem, a připoutali k jednomu žoldnéři. Žalárníkova matka a dcera bý byly rády sv. otci ulevily, alo bály se toho žoldnéře, a teprv když žoldněř puštěn byl, přinesly mu peřiny a zahřívaly ho, jak mohly. On byl tak zešlaben, že teprv k večeru zase mluvit počal. Teď mu poslal též správce věznů nějakých pokrmů a těšil ho, že se osud jeho brzo změní. Papež dal se mu poděkovati, ale i též vyříditi, že ničeho tolik nežádá, než umřítí smrtí mučenníků.

5. Co sv. Martin ve vězení úpěl, navštívil císař Konstanc nemocného patriarchu Kp. Pavla, jenž byl hlavní příčinou běd, jež sv. otec snášel, a vypravoval mu, aby ho potěšil, vše, co se s Martinem bylo stalo. Tento ale stoje na prahu věčnosti, odvrátil se od císaře s hrůzou, a pravil hlasem zoufalým: „Ach! já přebidný! tedy i takovým způsobem chcete míru mých hříchů doplniti, a zatracení mé zvětšiti?“ Na to obrátiv se k císaři, prosil co nejsnažněji aby již od ukrutosti ustál a v papeži, o němž ví, že žádnou nepravostí není vinen, důstojnost papežskou v uctivosti měl. Ale císař zatvrdil své srdce, a hanebné jeho nepravosti udusily v něm veškeren cit lidskosti; jediné to udělal, že odvolav ortel smrti, papeže do Chersonésu taurického, což byla krajina nevzdělaná, divoká, surovým lidem a skorem od samých pohanů obydlená, vypověděl. Když tam na ten ostrov se octnul, panovala tam drahota. V jednom listě píše sv. mučenník: „Mluví se zde o chlebě, ale není ho viděti. Nic nám zde nedarují; za míru obilí musel jsem platit čtyry zlaté peníze. Ti ve Vlaších na mne zcela zapomenu. Já však nepřestávám Boha na přímluvu sv. Petra prositi, aby jich všechny chránil, a ve víře katolické nezvratně zachoval. Co se mého těla sešlého týče, postará se o ně Bůh; Pán blízko jest; doufám od jeho milosrdenství, že mému strastiplnému živobytí učiní brzo konec.“ Naděje jeho vyplnila se brzo; umřel půl roku po svém příchodu na ostrov Krim. Nejprv byl tam pochován, pozděj byly jeho ostatky do Říma doneseny, a v chrámě sv. biskupa Martina uloženy. Císař Konstanc ale byl třináct let pozděj od svého sluhu v koupeli železným kotlem usmrčen. Cařihrad už je tolik set let v ruce Turků; ale v Římě pořád ještě sídlí papež.

Spor církevní.

Až podnes se vyskytne v některých zemích podobný boj mezi světskou a duchovní vrchností, jako za času sv. Martina. Vladařové světští praví: „Vy jste povinni vrchnosti poslušnost“ — a svědomití duchovní povídají: „My musíme Boha více poslouchat než lidi.“ — Co je tedy pravého, když takový spor vznikne? Vrchnost světská ovšem též od Boha jest ustanovena, ale jen pro záležitosti světské; v těch musíme jí ovšem poslouchati. — Naproti tomu ona nemá práva žádného v záležitostech Církve a náboženství nařizení vydávati; nebo takovou měrou mohl by protestantský vladař

poručiti, aby se všickni katolíci stali jinověrci. — Pro záležitosti náboženské a správu Církve jsou od Boha ustanoveni papež, biskupové a kněží ostatní skrze svátost svěcení na kněžství. Když tehdy nějaká vláda světská chce poručeti též ve věcech církevních, a náboženství katolické utlačuje, tu nejsme jí katolíci povinni se podvoliti; a zvláště kněží mají se raději nejhorším pronásledováním vystaviti, než aby se dali svěsti z bázně lidské proti své přísaze kněžské, aby od nařízení sv. Církve a svých od Boha ustanovených biskupů se odchýlili. Lid musí držet s duchovenstvím, a oboji s biskupem v jednotě a svornosti. Někdy takové pronásledování trvá dlouho, tak že by člověk se domníval, že Bůh vydal Církev svou světu a vládařům tohoto světa. A však oko Boží je přivyklé na věčnost; proto řada let je u Něho jako okamžik; z cela na posled přede vymůže Církvě své, aby vítězila a nepřátelé její dřív neb pozděj dojdou zahánbení a trestu; neboť Pán slíbil, že zůstane při Církvě své až do skončení světa.

Modlitba.

O Bože! který nás výroční slavností sv. Martina papeže a mučenníka obveseluješ: propůjč nám, abychom my, jenž jeho den narození pro nebe světíme, z jeho ochranné přímlyvy se též radovali. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

13. Listopad.

Sv. Stanislav Kostka S. J. r. 1568.

Sv. Stanislav narodil se 28. Října 1550. v Sostochově v Mazovii. Jeho rodičové, ze staré šlechty polské pocházející byli Jan a Marketa. Stanislav byl jejich nejmladší syn. Milost Boží byla s ním očividně od dětinství. Sotva rozumu nabyl, Bohu se zasvětil; stydliv byl tak, že když se v jeho přítomnosti mluvílo neslušně, celý zbledl, až i do mdloby upadl. Když mu bylo třináct let, poslali ho rodičové se starším bratrem Pavlem na studia do Vídně. Oba hoši vstoupili do semináře pro mladíky šlechtické založeného, jež řídili Jesuité. Stanislav krácel rychle po cestě dokonalosti; mluvil jediné o věcech nebeských, a tak srdcejemně, že ho soudruhové rádi poslouchali a milovali. Když seminář přestal (za císaře Maxa II.), chovanci se rozešli a ubytovali se po městě dle libosti. Světácký Pavel byl tomu rád, a hned příbytek u jakého lutherána našel. Stanislav nyní měl školu útrpení, ale i trpělivosti. Pavlovi bylo chování bratrovo jako sůl do očí, a proto se mu vysmíval, ano i nebratrsky s ním nakládal. Též vychovatel Bilinski mu přimlouval, aby žil, jak na kavalíra polského sluší. Ale i ostatní mnozí lidé říkali mu, že takovým živobytím ve světě nepochodí; že také jiní lidé chtějí do nebe přijíti, třebaž nebyli pobožníkáři, že takové modlitbářství sluší starým ženám a t. d. Stanislav ale říkával: „Jsem k vznešeným věcem zrozen, Bůh si mne stvořil jediné pro sebe.“

2. „Já budu živ, jakž Bohu libo, ať se to bratru mému líbí či nelíbí,“ — říkával mu vážně ale přívětivě. Bůh žehnal sv. mládenci, tak že prospíval na cestě ne-

obyčejné přisnosti. Čas jeho rozdělen byl na studia a na modlení. Dvě léta tak byl živ, an pro přílišné napnutí sil zachvátila ho nemoc. Byl těžce nemocen, a proto svátostmi zaopatřen býti chtěl. A však ani hospodář lutherán, ani bratr nezavolali mu kněze. Tu an vzýval sv. Barboru, v nočním vidění pozoroval, jak tato sv. panna v průvodu dvou andělů sv. hostií mu přináší. Vidění to ho velice potěšilo, ale lékařové nedávali již žádné naděje. A však P. Maria s dětátkem ve vidění dala mu k srozumění, že té milostí, Spasitele svého zřítí, ještě si musí lépe zasloužiti upřímnou poslušností, kterou aby osvědčil, že do tovaryšstva Ježíšova vstoupiti má. Když vidění zmizelo, cítil se Stanislav úplně zdravým. Ale u Jesuitů ho nechtěli přijíti ve Vídni, dokudby povolení svých rodičů neměl.

3. Tu však byla těžká rada, nebo otec o tom ani slyšeti nechtěl. Poslanec papežský ve Vídni pomahal; ale nic platno. Tu si umínil horlivý mladík cestovat do země bavorské k provinciálovi Petrovi Kanisiovi, anebo, by potřeba bylo, i do Říma k generálovi, aby ho přijali. Příležitost se udala. Když Pavel ho sužoval jedenkrát, řekl mu mírně: „Bratře! budeš-li se mnou tak déle nakládat, musím utéci, pak to zodpovíš u rodičů.“ — A skutečně, když ho jednou ráno hněvivě od sebe odstrčil, odložil oděv a obleknuv se v šat sedlský, vešel do kostela Jesuitského. Zde občerstviv se ss. svátostmi, a vezma listy, doporučující od provinciála, vydal se na cestu přímo k Augsburgu. — Sotva byl pryč, už to Pavla mrzelo, a pustil se za ním, ale dohoniv ho, nepoznal ho. Stanislav přišel ve městě Dillingen k provinciálovi Petrovi, který se nemálo podivil té horlivosti mládence urozeného, jenž sto padesát hodin pěšky urazil, aby se Jesuitou státi mohl. Po těžké zkoušce, již ho podrobil, poznav, že je to omilostněná duše, poslal ho do Říma v tom hlavně úmyslu, aby ho tam přízeň nemohla stíhati.

4. Na konci Října 1567. už ležel u nohou sv. Františka Borgiáše, generála, prose o přijetí do řádu, což Svatý velice rád učinil. Několik dní na to, když do noviciátu vstoupil, dodán mu list od otce velmi trpký a ostrý. A však Stanislav nedal se nikterak v předsevzetí svém zviklati; jeho duše byla plná nebeské sladkosti. I psal rodičům pokorně a uctivě, prose, aby už ho nemýlili v jeho předsevzetí. Stanislav byl vtělený anděl. Aby lilí nevinnosti zachoval, trýznil tělo své, a však nikdy mimo vůli představených. Největší radost cítil kleče před vel. Svátostí; a tvář se mu zářila ohněm nebeským; při sv. přijímání padal u vytržení, a co potom mluvil, bylo jak nadšeno nebem. Aby P. Marii uctil, jal se spisovati vše, co ss. otcové o ní pronesli kdy chvalného, sám ji nejmenoval leč matkou svou. Sv. tento mladík byl chloubou tovaryšstva Ježíšova, a všickni kladli naň velikou naději; ale v radě Hospodinově bylo jináč uloženo.

5. Sám Stanislav to předpovídal nedlouho před smrtí, že svátek příští Nanebevzetí P. Marie doufá již se Svatými v nebi slaviti. Stanislav byl tehdaž desátý měsíc v noviciátě, mlád a zdrav, tak že nikdo ani na to nepomyslel, že by se mohlo jeho předpovídání vy-

plniti. To jediné bylo každému divné, že se na věčnost připravuje, jakoby smrtí svou jist byl. Na sv. Vavřince při sv. přijímání položil si na prsa list, který byl ve své dětinné prostotě své milé matce Marii napsal, a ve kterém snažně prosil, aby již její svátek Nanebevzetí v nebi slaviti směl. Tenkrát byl zcela zdrav, ale den ještě neminul, a již se cítil nemocným, a 15. Srpna na usvitě odletěla andělská duše jeho do kůrů nebešťanů, „Nanebevzetí P. Marie“ v nebi oslavujících.

Ani lékařové ještě 14. Srpna nic zlého netušili. Po poledni ztratil vědomí, a studený pot vylil se mu po těle. Když opět k sobě přišel, přijal ss. svátosti,

a sice z hluboké pokory leže na zemi. Jsa otázan, zda-li ho nic nermouti, odpověděl: „Hotovo je srdce mé, Bože! hotovo srdce mé!“ Potom všechny odprosil, a libaje kříž, usnul tiše v Pánu, nejsa plných osmnáct let na usvitě Nanebevzetí P. Marie r. 1568. — Ke mnohým zázrakům, kterýmiž ho Bůh oslavil, klade se zvláště obrácení bratra jeho Pavla, který vše rozdav, stal se též Jesuitou. V Polsku ctějí sv. Stanislava Kostku a sv. Kazimíra za patrony země. Papež Benedikt XIII. ustanovil, aby 13. Listopadu se světíl svátek sv. Stanislava.

Pokora.

Krom andělské čistoty neskvěla se žádná cnost na sv. Stanislavovi v té míře jako pokora. Zhrdnuv zajisté vším, co svět mu byl ke kolébce za věno přinesl, odevzdal se zcela a výhradně službě Boží, horlivou kajicností vynikající.

Pokora je cnost, kterouž svou závislost od Boha i své nedostatky uznáváme, a proto se snižujeme.

Křesťan znaje svou důstojnost, nemůže zhrdnouti, neboť si zpomene, že co má krásného a dobrého, je nezasloužený dar milosti Boží. Jako kvítko krásné nemohlo by povstati, a své půvabné barvy rozvíjeti bez slunce: tak též není na člověku a křesťanu nic krásného u ctihodného, leč od Boha. (I. Kor. 15, 10.) Sám ze sebe člověk má jen hřích, a smutné následky jeho, a proto se ponizuje.

Pokora je těžká a řídká cnost; nebo samoláska je hříchem dědičným a základní zlo v duši lidské.

Pokora je soubor všech cností. Jako kde je zdraví, tam je chuť k jídlu, dobré spaní, síla, žádný cit bolesti, pružnost a t. d. tak kde je pokora, tam jsou všechny cnosti.

Pokora je základ křesťanské víry. Bez základu nelze stavbu vzdělati, a kdo není pokorný, nemůže věřiti, nýbrž místo Bohu věří sobě. (I. Kor. 3, 18.)

Pokora je základ lásky k Bohu. Kdo neuzná, že má vše od Boha, nemůže Ho milovati; ale pyšný myslí, že to má sám ze sebe.

Pokora je pramen lásky k bližnímu. Pyšný jen myslí na to, co od jiných musí trpěti, ale na to nezpomene, co jiní od něho vystáti musí. To jen uzná pokorný, a proto rád slouží bližnímu.

Pokora je znak pravé samolásky, kterou člověk nevnáší se nad jiné, nýbrž miluje sebe jen jako bližního.

Bez pokory není možné pokání a polepšení. Pyšný neuzná na sobě chyby, a proto myslí, že nepotřebuje se lepšiti. To jen uzná pokorný. Odtud dítky vědí na sebe hromadu, z čehož se zpovídají; ale dospělí říkají: „já nevím, co se mám zpovídati!“ „Umřete v hříších svých“ — řekl Pán Židům!

Pokora je podmínka, pod kterou kdo blaženě může působiti na bližního; — jen pokorný může naše srdce napomináním získati, jen pokorný nedá se nevděkem a násilím, odporem ve své činnosti mýliti a t. d.

Pokora je konečně to, bez čehož nelze líbiti se Bohu. (I. Petr 5, 5.)

Modlitba.

O Bože! který jsi nám dal na sv. Stanislavovi tak vznešený příklad nevinnosti a kající pokory: propůjč, abychom, ješto jsme snad z cesty nevinnosti se vyšinuli, po cestě kajicné pokory a horlivosti opět k Tobě a k němu se dostali. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

14. Listopad.

Sv. Homobonus, kupec r. 1197.

Homobonus narodil se v polovici XII. věku v Kremeně, městě lombardském. Jeho otec byl zámožný a bohabojný kupec. Na křtu dáno mu jméno Homobonus, t. j. dobrý člověk. Rodičové ho vedli ke všemu dobrému, a tehdy se stal skutečně z něho „homo-bonus.“ Když ze škol vystoupil, dal jej otec také na kupectví.

I ukázal, že i v tomto povolání může se člověk státi svatým, máli sv. vůli Boží vždy před očima a na mysli. Než-li šel po svém obchodě, neopomenul se modlití a při mši sv. všecko P. Bohu poručiti. Říkával: Nejprv musíme hledati království Boží, to ostatní P. Bůh přidá. Svědomitě na to hleděl, aby když kupoval a prodával, nikoho neošdil. Z té příčiny nikdy své zboží nepředražoval, nýbrž hned řekl, zač je může dáti, a ani o krejcar neošdil nikoho. Z jeho úst nevyšlo — co při obchodu věc řídká! — žádné zaklínání, dušování, lhaní.

2. Neděle a svátky zasvětil jediné službě Boží a spasení své duše, an nejmnožší čas v kostele ztrávil, modle se, poslouchal slovo Boží, přijímal ss. svátosti, ostatní čas trávil doma čtením nábožných knih, aneb Písem sv. Mimo to byl ke každému vlídný, k službám ochotný, v mluvení a jednání skrovný, tak že ho každý měl rád velice, a každý rád u něho kupoval. Tak bychom si přáli, aby se chovali všickni obchodníci. — K rodičům měl se Homobonus po všecken čas velmi uctivě, a ve všech věcech, i když byl dospěl, byl jich poslušen. Když ho k tomu měli, aby se oženil, dal to vše na své rodiče, a tu si za ženu vzal, kterou mu dali. Co manžel neupustil od zbožného obcování svého, až na to, že k chudým byl štědřejším, jmenovitě co po smrti rodičů samostatným pánem znamenitého jmění se stal. Jméni to nevynakládal Homobonus na marnosti, ono nemělo proň ceny jiné, leč, aby za ně království nebeské vyměnití mohl. A proto jej nazývali „Otcem chudých.“

3. Od něho nikdo neodcházel bez podělení. Těm, kdož se žebřati styděli, donášel almužnu sám, a byli-li mezi nimi také schudlí bez vlastní viny, podporoval je, seč byl, aby jim zase lépe se vedlo. Almuzna jeho byla tím záslušnější, jelikož uděloval i almužny duchovní, zbuzuje k trpělivosti, k důvěře, k pokání. — Tato štědrota nelíbila se manželce sv. obchodníka, ženě jinak velmi dobré; bálat se, že bude-li choť pořád tak rozdávat, oni sami nic mítí nebudou. I domlouvala, aby méně dával, a prosila, aby žebračky z celého města do domu nelákal. Znamenajíc, že darmo mluví, začala reptati, a poslez i hubovati. Ale Homobonus nic se mýlití nedal, a dělal, jak prvé, nechť mluvila, co mluvila, a pořád jí z Písma dokazoval, že tak dobře jedná a že jim to přinese pozhěhání.

4. Jedenkrát za času drahoty, provázelo Svatého, když z kostela domů šel, veliké množství chudých, prosíce o chléb. Svatý rozdál jim v nepřítomnosti manželky všecko zásobu, nedbaje křiku, kterýž manželka udělá, až se domů vrátí a o tom se doví. Když přišel čas k jídlu, šla kupcová pro chléb, jež měla dobře spočítaná, a hle! ani jeden bochník nescházal. I vzala a načala jeden, ale jak se podivila, že je bělejší a chutnější, než byl první. I otázala se děvečky, jak se ten chléb do domu dostal? Načež děvečka řekla, že o žádném čerstvém chlebě neví, jen to že ví, kterak pán veškerou zásobu chleba chudým rozdál. Patrný tento zázrak otevřel konečně malomyslné manželce oči, tak

že poznavši v tom prst Boží od té doby k chudým byla laskavější a štědřejší.

5. Ale nejen pro štědrost byl sv. Homobonus na slovo vzat, nýbrž také pro zdrženlivost, pro skrovnost a mrtvení sebe. Modlitba byla mu nejsladší rozkoš a plnění povinností nejmilejší zábavou. Proto si ho vážili všickni občané, ba i mnozí jím ve víře byli utvrzeni, mnozí do Církve se navrátili, a hříšníci se dali na pokání. Během dnů rostla i touha jeho po nebi. Již mu nebylo na tom dost, že každé pochvilí modlitbě věnoval, nýbrž i o půl noci vstával a do kostela chodil. Po jitřních hodinkách klečel před křížem a rozjímal umučení Páně. To trvalo do ranní mše. Při mši sv. tak byl vroucně pobožný, že všecko pozemské kolem něho jako zmizelo. A právě na tom místě, kde se tak vroucně modlival, P. Bůh ho k sobě povoval. 17. Listopadu r. 1197. byl dle obyčeje na jitřní u sv. Jiljí. Potom zůstal až na mši sv. Když kněz zanotil Gloria, rozepial Homobonus své rámě, pak složil je křížem a hluboce k zemi se naklonil. Lid přítomný, jemuž tato pobožnost nebyla nic neobyčejného, nepovšiml si toho, až při sv. Evangeliu. Znamenajíce, že nevstává, přistoupili někteří k němu a našli — mrtvého. Pochován byl v témž kostele sv. Jiljí. U jeho hrobu stalo se takové množství zázraků na chorých a nemocných, že jej sv. Otec již rok na to za Svatého prohlásil. Roku 1357. přenesli sv. tělo do hlavního kostela.

Kupectví s křesť. stanoviska.

Jako každá věc na světě má i kupectví bílou i černou stránku, i vizme tehdy obě, abychom té první sobě vážili a druhé se varovali.

To dobré, co je při kupectví je:

1. že rozšiřuje účinnost a pracovitost v životě lidském. Kolik ruk, hlav a rozumů přivodí ono do pohybu! Ono přináší peníze do běhu, a tím zaopatřuje řemeslníkům odbyt, rolníkům dodává chut k práci, dělníkům propůjčuje výdělek; kde květe obchod a kupectví, tam je veselo, tam užitečné nálezy, tam majetnost a bohatství. A tak potom dá se splnití slovo Písma sv.: „Dělej a pracuj rukama svýma, abys měl z čeho udělití nužnému.“

2. Obchod a kupectví udržuje vzájemné spolčení mezi rozličnými lidmi, stavy, národy a krajinami, jest řetěz od národa k národu, je most z krajiny do krajiny. Abychom si o tom mohli učiniti pojem, museli bychom navštívití trh v nějakém velikém obchodním městě, jaká tu schůze lidí a zájmů! Který národ je tak vzdálen, které moře tak široké, který ostrov tak skrytý, aby tam obchodníci nepronikli? Necht pak toho pouhý zisk podnětem byl, dosti na tom, že se tím stává celá země jako jeden dům, všickni národové se sbírají, celé člověčenstvo sobě ruce podává.

3. Obchod a kupectví rozšiřuje mezi lidmi osvětlu a vzdělanost, a sice proto, že rozšiřuje myšlenky a nálezy, známosti a umění, hledí mravy člověka, člověk se učí od člověka, národ od národa, noviny litají jako blesk rychle po železných drahách a rychlověstech (telegrafech) — lodě kupecké nesly apoštola národů do všech znamenitých měst, aby tam mohl kázati. Kde není obchod, tam je život jako stojící kaluž; kde obchod, tam život jak řeka tekoucí.

Rub obchodu je:

1. Lakomstvo. Již Písmo sv. píše: „Kupec nesnadno se uvaruje nepravosti, kupováním a prodáváním pá-

chají se hříchové mnozí.“ (Sir. 26, 36.) Všude sice může člověk býti lakotným, ale nejvíce při obchodu a kupectví; nikde k tomu nemá tolik času a příležitosti. Tu se šidí, falšuje zboží, prodává špatně za dobré, jiní mají nespravedlivou míru a váhu, jiní přeceňují zboží a drou lidi; jiní obchod vedou s otroky, jak synové Jakobovi s Josefem. — Kdo šidí při tom obchodu, často se zařiká, hříšně přísahá, na Boha, na duši se odvolává, mluví věci marné, zbytečné, daremné. Kdo kupuje, zase často příliš málo dává, haní, mzdu ukracuje. Jeden nespravedlivý peníz sto jiných z měsíce vyháňá! lepší je maličko spravedlivého, než mnoho bohatství hříšníků. (Zalm 37, 46.)

2. Neopatrné dělání dluhů, a z toho pocházející zkáza celých domů a rodin, či t. ř. bankrot. Ta nešvara se za dnů našich tak rozšířila, že tím i kupectví trpí, jelikož kredit (úvěr) trati. Mnozí chtějí brzo zbohatnouti, začnou en gros t. j. mnoho před se berou, a sice s vydluženým penízem, hrají na velké pány, v šatech, ekvipážech, vychovávají své syny co knížata, dcery vedou k modám, až posle, když měšec nestačí, a peněz nikdo půjčiti nechce, tehdy se za propadlé lidi prohlásiti dají, kteří své dluhy zaplati nemohou. Konečně přinucují své věřitele, aby se s nimi v dobrém porovnali, a místo každého sta, třeba míň než polovici vzali; anebo utekou a zanechají prázdné truhly a chatrné zbytky jmění promrhaného. Mnozí i toho podvodu se dopouštějí, že dříve, než utekou, co nejlepšího je, to ze svého jmění tajně odstraní, aneb jiných pletich užívají, aby od vrchnosti trestání nebyli. Jak mile se ale s věřiteli vyrovnali, tak že tito podle zákona nic víc žádati nemohou, i hned zase se v předešlém stavu ukazují a na novo dluhy dělají začnou.

3. Nedbalost o spasení duše. Víme ze sv. Evangelia, že pozvaným k večeri (t. j. k náboženství křesťanskému) byla milejší ves, pole než-li nebe; milejší koupení volové než-li Bůh a duše. Petr, chudý rybář, hned vše opustil a následoval Krista. Ale boháčů nerádi Boha a Krista následují. A co to byli za lidi, kteří kupčením chrám Jerusalemský poškvrnili se neostýchali, tak že jich P. Ježíš karabáčem vyhnati musil? Byli to kupci a penězoměnci! Mnozí obchodníci a kupci mají tak celou duši v penězích pohříženou, že šlechtnějších citů a skutků ani schopni nejsou, opovrhují vším, co jim jistiny a úroky, zisk a lichvu, slovem hmotný užitek nepřináší. Některým kupcům zdá se vše prodajné býti, cnost, i hřích, i chrám, i náboženství, i Bůh i nebe. Mamona je jejich bůh, peníze jejich andělé, měšec jejich bibli, krámy, sklepy a továrny jejich kostely. Kdo nemá peněz, ten u nich není člověkem. A proto snad v žádném stavě nepanuje taková nadutost a vysokomyslnost, takové pohrdání chudými, jako v tomto; snad nikde se náboženství tak snadno v pokrytství nemění, jak zde; snad nikde se nehřeší tolik proti přikázání, nikde není studenost k náboženství častější, nikde zameškání služeb Božích všeobecnější, nikde porušení neděle a svátků tak na denním pořádku, jak v tomto povolání.

M o d l i t b a.

O Bože! uč nás dle příkladu sv. sluby Homobona tak užívatí statků pozemských, abychom k vůli nim nepromrhali dědictví nebeského. Amen.

15. Listopad.

Sv. Leopold, markhrabě r. 1136.

Sv. Leopold pocházejí z rodu markhrabat Babenberských narodil se v Mülku r. 1073. Byl syn Leopolda III. krásného a Idy, dcery císaře Jindřicha III. Již záhy

ukazovalo se, že je povolán od Boha k velikým věcem, nábožná matka zvláště vedla ho k Bohu a bděla nad jeho nevinností. Mniši kláštera Mülk-ského, který byl nedaleko otcovského hradu, vyučovali ho ve vědách, a on rád s nimi konával všechny pobožnosti. Leopold prospíváje věkem prospíval ve všelike cnosti křest.

2. Po smrti otce nastoupil sv. Leopold vládu r. 1086. markhrabství rakouského. Jakodruhdy Šalomoun prosil také Leopold p. Boha za moudrost, a Hospodin propůjčil mu moudrost i spravedlnost a netrvalo dlouho, co zářily cnosti jeho po celé zemi, tak že mu dáno přijmí: „nábožný“. Bůh a sv. zákon jeho byly hlavními ba jedinými podvaly či základy jeho vladaření; on hledal jediné Boha, a chtěl aby všickni jeho poddaní srdcem i skutkem k Bohu se nesli; nebo jen náboženstvím kvetou národové. Z té příčiny také nikdy se neuchýlil sv. Leopold od přikázání Božích a církevních, a dohlížel, aby i od lidu byly zachovávány. K tomu konci povolal horlivých kněží, stavěl nové kostely, opravoval staré, ozdoboval sprosté, slovem činil vše, aby lid ze své nevědomosti se probral, pověr se zbavil a Boha pravého ctíl.

3. Čas všecken rozdělil si na dvě, na modlení a povinnosti vladařské, jež rád a ochotně nesl. K němu měl každý poddaný volný přístup, mohl své stížnosti přednášeti, a tím jist býti, že co nejrychleji dostane se mu práva. Při vši spravedlnosti bylo viděti oteckou lásku, a trestal-li, trestal nerad a jen proto, aby nepravost nevitězila. Chudí a nuzní měli v něm svého těšitele a pomocníka, utištění a pronásledování svého ochrance a záštitu, bohobojní přitele, vlast svého otce. Duchovenstvo a zvláště hlava Církve, papež, byli u něho v nejvyšší úctě; papež Innocenc II. proto nazýval jej pravým synem sv. Petra.

4. R. 1106. pojal za manželku Anežku, vdovu, dceru císaře Jindřicha IV. Byla pak Anežka paní mladá, sličná, ušlechtilá, pro vše co dobrého a šlechtného, nadšená. Čítala s Leopoldem v jistý čas Písma sv., rozjímalá tajemství Boží, s ním vstávala času nočního k modlitbě, s ním chodila na mši sv. a hleděla, aby dvořané byli zbožní. Za jejím přičiněním mnoho se stalo k oslavě Církve sv., ku př. založení kláštera Nových hradů (Kloster - Neuburg). Bylo to několik dní po zasnoubení, když noví manželé oknem z hradu na Lysé hoře (Chlumu) blíž Vidně do rozkošné krajiny hledíce, o založení nového kláštera rozmlouvali, ve kterém by řeholníci o milost Boží za ně prosili. An tak, kde by svatyně státi měla, rokovali, povstal náhlý vítr, který markhraběnce závoj s hlavy strhnul daleko jej do lesa zanesl. Marné bylo vše hledání, závoj byl ztracen, a nenalezl se až po 23 dnech, když markhrabě vyšel na lov. Spatřiv tu na kři bezovém závoji neporušený, uzavřel na tom místě založiti klášter, a než minul rok, odevzdal markhrabě novou svatyni kněžím řehole sv. Augustina. Brzo na to dal dvě míle od Vidně v údolí velmi příjemném vystavěti jiný klášter, sv. Kříže, a odevzdal ho synům sv. Bernarda.

5. Za jeho dlouholetého panování byla říše německá na všech téměř stranách mečem a ohněm ple-

něna; rolnictví bylo zanedbáno; vsi a města ležely v rumech a popeli, nikde nebylo pokoje; jediný Leopold spravoval zemi svou pokojně. Dvakrát ale musil také mečem hájiti lid svůj proti Uhrům, kteří vtrhli do země. I ukázal, že umí nejen se modliti, ale i mečem vlásti, a porazil dvakrát nepřítele na hlavu. Jeho výborná pověst vnikla i do dalekých krajů, a mnozí znamenití muži přicházeli, aby pána tak věhlasného poznati a uctiti mohli. Obzvláště knížata němečtí vysoce jej sobě vážili, ano r. 1125. i za císaře vyvoliti chtěli. Důstojnosti této jen těžce ušel, neboť kleče a slzy prolévaje prosil volenců, aby ho nevolili, an nehoden a neschopen jest takové důstojnosti. Jak výborný to kníže byl, osvědčil o něm papež Innocenc VIII., když ho za svatého prohlášoval. „Čtyřicet let“, dí on, „spravoval Leopold Rakousko, a to sice v takových dobách, kde každý v Německu vojnami, vraždami a

požáry a plnem poděšen byl; on ale panoval pokojně, na nejvyšš spravedlivě a laskavě, a an jiní krvi zbroceni byli, udržel on svěřené sobě Rakousko v pokoji bohumilém.“ Čtyřicet let spravoval tedy sv. Leopold milenou vlast, an ho r. 1136. na podzim nachlazením nemoc na lůžko uvrhla. I bytě příkladem trpělivosti a oddanosti do vůle Boží. Znamenaje, že se blíží konec, dal se zaopatřiti ss. svátostmi, a zýváje neustále jméno Ježíš, odevzdal šlechetnou duši svou 15. Listopadu 1136. v ruce Hospodinovy. Jeho sv. tělo bylo pohřbeno v klášteře v Klosterneuburgu, kde posud odpočívá. An se u jeho hrobu stalo mnoho zázraků na nemocných, tu byl r. 1483. prohlášen za Svatého od papeže Innocence VIII. Posud 15. Listopadu je zasvěcený svátek v dolních Rakousích sv. Leopolda, patrona zemského, a nábožní zástupové valí se téhož dne z blízkého sídelního města Vídně na toto místo,

aby zde uctili ss. ostatky jeho, které toho dne slavně k uctění bývají vystaveny.

Pobožnost největší okrasa panictví.

1. Pobožností zvelebují mocnáři náboženství, neboť oni jsou bohové zeměti. Náboženství slaví sice vždy náboženství, kolikrátkoli ono získá a potěší některé srdce lidské, nebo u Boha není přijímání osob. Kde koli pověry a bludy mizejí před jeho světlem, kde divocho krotí, hříšníka polepší, zarmouceného potěší: tu se nám naskytá náboženství v celém svém lesku a důstojenství. Ale když vidíme nejen rybáře, celné a nemocné, nýbrž i bohaté a zdravé, učené a vznešené osoby za Kristem jíti: tu se nám srdce šíří, tu teprv cítíme Božskou moc sv. víry. Mysleme sobě kníže Gotšalka, kterak, aby lid svůj pohanský od pohanství odvrátil, sstoupiv s trůnu a odloživ pancíř, meč a přilbí, vedle kněze misionáře stojí a Evangelium od slova k slovu lidem tlumočí, a nebo ve chrámech slovansky předzpěvuje: mysleme si Václava, Štěpána a Leopolda, jak pobožností příkladnou předcházejí lidu, — mysleme si tři spojené mocnáře na bojišti u Lipska (1813), jak na kolena padnouce, za dobyté vítězství Bohu děkují: a máme příležitost poznat příklady, kde se náboženství v celé své slávě ukazuje. Ach, ještě je někdo — říkáme — Jemuž i vladaři se klaněti, před Nímž šije a kolena musí skláněti.

2. Tím svěřené jim národy nejlépe oblažují. Od jakživa bylo o tom mnoho hádek vedeno, který způsob vlády by byl nejlepší, či neobmezená samovláda, či ústava (konstituce), či republika, aneb lidovláda lidi a národy šťastnější činí? Ale v tom se všickni snášejí: že největší ozdoba každé správy je vnitřní cena panovníků. Ve zlých a nepobožných rukou rozpadne se i nejlepší občanské řízení, skrze moudré a bohabojné panovníky bývají chyby nedokonalého hospodaření ne-li odstraněny, alespoň zmírněny. Právě křesťanský mocnár jmenuje se ne z pouhé toliko zdvořilosti „z milosti Boží,“ nýbrž v srdci jeho žije to přesvědčení, že není vrchnosti leč od Boha. On se nemá za slunce, vůkol něhož by vše musilo se točiti, nýbrž za sluhu Božího a za otce národů na zemi. On připomíná nejen národům slova sv. Evangelia: „Dávejte co je císařovo, císaři,“ ale i sám sobě: „U Boha není přijímání osob, čím vyšší jsi, tím více se ponižuj; čím vyšší úřad, tím přísnější počet před Bohem.“ Příklad první hlavy více působí, než-li nejostřejší policie, než kvítím posetý jazyk básníků, než vychvalování novin, než hlas řečníků. V takovém státě květou umění, vědy, řemesla, blahobyt. Je-li na proti tomu kníže krajiny pobožnosti odcizený, běda krajini té! Jeho libovůle je zákonem, on nešetří práv a mravů a mrhá pot svých poddaných v nízkých prostopášnostech! Jen král moudrý rozptýluje bezbožné!

3. Skrze ni dosahují i panovníci osobní velikosti, vážnosti a lásky. Velikých mužů a panovníků bez pobožnosti nalezáme mnoho za starých i nových dob: ale jejich velikost byla spolulidem škodná a strašná. Co je to za velikost, jakovou slyňuli Alexander, Attila, Čingischán, Tamerlán, Napoleon a jiní světoborcové! — Kolik slzi a krve musilo téci k dosažení té velikosti! — Svobodní národové evropští nechtějí nyní panovníků, kterých by se musili báti; oni nechtějí podmanitelů, marnotratníků, násilníků, dobrodruhů, nýbrž laskavých otců, moudrých vládařů. Jen pobožný panovník je milován; jeho vnitřní pokora smíří závist a nenávisť s jeho zevnitřní slávou a velikostí, jeho vládnost nakloňuje mu i nepřátely, smířlivost získá mu i nespokojence, pobožnost ho staví na roveň s lidem!

4. Konečně působí pobožnost, aby „mezi Svatými byl los jeho.“ Sv. Leopold už dávno s toho světa sešel, a hle! posud je svatá jeho památka na zemi, neboť jest vyhlášen za svatého. Kláštery překrásné „sv. Kříže“ a „Nové

hrady“ na Dunaji zvěstují po dnes jeho lásku k Bohu a Církvi, a 15. Listopad je veliká slavnost v té zemi, ve které byl vladařem. A tak se ztvzuje na něm slovo sv. Pavla: „Pobožnost ke všemu užitečná jest, a má zaslíbení života i nynějšího i budoucího.“ Však s jakým losem potká se zlý mocnár na věčnosti, pak-li pravdivé je slovo Páně, že „komu- zde více dáno, od toho i tam bude více žádáno?“ —

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi sv. Leopolda od starostí pozemských k nebeské oslavě převeštil ráčil: propůjč, prosíme, abychom tak se brali věcmi pozemskými, bychom věčného života účastnými býti zasloužili. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

16. Listopad.

Sv. Albert, biskup.

Albert narodil se v Lauingen, městě švábském, z proslulého rodu pánů z Bollstädt řečených. Matka jeho vyučovala jej, sotva mluvit počal, sladké jméno „Maria“

nábožně vyslovovati, a Albert je také denně na stokrát s blaženým jakýmsi citem vyslovoval. Rodiče měli z něho radost, že byl tak mravný, ale to jich rmoutilo, že se těžko učil. Rodiče se tak i jinak radili, co by z něho býti mělo? I Albert přemýšlel o tom, nemoha se však na ničem ustanoviti, poradil se s Marií, aby mu ukázala dráhu, kterou nastoupiti má. A hle! Maria vyslyšela prosbu jeho a zjevila mu; aby vstoupil do řehole sv. Dominika, jenž teprv nedávno v Církvi sv. povstala. Toho času poslali rodičové Alberta na vysoké školy do Padovy, kde generál řádu dominikánského Jordan čarovně na studenty působil. I Albert tak byl dojat slovy slavného učitele, že hned u něho o přijetí do řádu snažně prosil. Ale moudrý muž mu radil, aby raději ve světě Bohu sloužil, a jsa bohat mnoho dobrého činil. Zarmoucen odešel Albert, neboť již byli přišli poslové, kteří mu ve jménu rodičů zvěstovali, že se domů vrátiti a oženiti má. K tomu pokoušel ho velice ďábel, a všelijak ho děsil a strašil. Té doby opět Jordan kázal o tom, kterak ďábel mnohého, jenž do řehole vstoupiti chce, pokouší a překážky mu dělá. Tu Albert u přítomnosti řeholníků na kolenu prosil, aby do řehole přijat byl, při čemž netajil, že mu to Marie P. zjevila.

2. Albert byl teprv 16-letý, když se mu vyplnilo přání srdce. Marné bylo odporování rodičů a přízně. Otcí pravil, že by se raději na kusy roztrhati dal, než by rád opustil, strýce pak přivedl k tomu, že sám se stal mnichem. Albert byl nyní poslán do Kolína, aby se ve vědách zvláště ve filosofii zdokonalil. Ale jakoliv v kázni klášterní málo kdo ho překonal, učení mu šlo těžko, tak že se mu vtipní spolužáci smávali. To ho velice rmoutilo, ne tak pro sebe, ale že bude k necti řehole, a zůstane na vždy člověkem nevzdělaným. Tu se mu jednou zdálo, že po řebříku přelízal zdi klášterní, aby utekl; ale viděl čtyry matrony, z nichž jedna ho po dvakrát na zpět strčila, a řekly mu, že jedna z nich je matka Páně, která se bude zaň přimlouvati, aby lépe pokračoval v umění. Na to představen byv matce Páně, dostal od ní příslibení, že obdrží známost věd mudrcových. „Abys ale věděl, — tak mu řekla — že věda tvá ode mne pochází, a tvému vtipu nesmí připisována býti, opustí tebe nějaký čas před smrtí, když ve školách učiti budeš, náhle všechno vědění tvé.“ A po těch slovech se Albert probudil, a od onoho času vyznamenával se tak ostrým vtipem, tak jasným úsudkem a tak učeností se stkvěl nad všemi toho času učenci, že ho nazývali „Velikým.“ Tajemství přírody odkrýval, nejtěžší otázky rozřešoval a nejučenějším mužům radou byl.

3. I byl Albert perlou a ozdobou učitelských stolic v Kolíně, v Řezně, v Paříži a jinde, na tisíce mladíků z blízka a z daleka hrnulo se k jeho učitelské stoli, a ssálo ze rtou jeho moudrost a umění. V Kolíně byl též sv. Tomáš Akvinský jeho žákem, a jeho vlivem stal se jasnou Církve sv. hvězdou. Ale i mistr ujmal se tohoto vědy a zbožnosti žiznivého mladíka velice, když mu ostatní žáci pro jeho v sebe uzavřenost nadávali „němých volů“ předpovídaje, že učenost jeho jednou

řvátí bude, až to po celém světě zavzní. V Paříži když učil, byl nával k němu tak veliký, že pod širým nebem musil vyučovati. Tenkrátě býval řádný profesor ode svých žáků jak náleží oceňován, a věda bohoslovná byla u veliké vážnosti. Při takové slávě byl Albert čirá pokora a skrovnost. Ničeho se tak nebál, jako klesnutí u víře nebo hříchu. Proto se denně vroucně modlíval a to k P. Marii a rozjímal, že Bůh nás bude souditi ne dle toho, co jsme věděli, než jak jsme svatě živi byli. Proto měl i lidskou chválu v nenávisti. Všeho toho utíkaje zdržoval se v komůrce své, študoval a modlil se a spisoval knihy; nejvíc pak toužil po klášteře v Kolíně, kde se mu nejvíc líbilo, a proto se z toho velice potěšil, když došla zpráva, že bývalý žák Tomáš má jeho místo zajmouti, a on se smí do Kolína vrátiti.

4. V tom městě nyní oddal se zcela pobožnosti. Mimo předepsané modlitby denně říkal růženec a celý žaltář, a tak vroucně, jako by přítomnost Boží živě cítil. Světu byl ukřižován a svět jemu. Představení řádu proto mu svěřili úřady nejdůležitější, a Albert je zastával dokonale; členové toho řádu za takovým vzorem se spravující, jak výteční byli vědou tak i cností. Tu však uložil Pán postavití ho na svícen. V Řezně byla uprázdněna stolice biskupská; duchovenstvo a lid obrátili oči na Alberta a zvolili ho za biskupa svého. Bylo to r. 1260., a Albert na takovou důstojnost ani nepomyslíl. Jak došla ta zpráva, lekl se náramně, a byl zarmoucen: i řeholní bratří se rmoutili, že takového bratra ztratiti mají. Všemohně se zdráhal, ale darmo; papež Urban IV. poručil a hrozil, a Albert musil se uvázati v úřad, jehož se co děcko strchoval. Celá diecése zachvěla se radostí při té zprávě. V Řezně děly se hlučné přípravy k slavnému přivítání nového biskupa.

5. Albert o tom slyšel; ale aby se to nemohlo dít, opustiv tajně Kolín, vešel k večeru co neznámý do Řezna. Tam zůstal u bratří přes noc, a ráno šel do katedrálního chrámu na mši sv. Pomodliv se, kleče na stupních oltáře, za milé stádo, usadil se na biskupskou stolicí, odkud pak s velikým plesáním do příbytku biskupského byl doprovoben. Albert byl dokonalý obraz biskupa, jak ho sv. Pavel byl nakreslil. Ač byl výborným pastýřem duší, při tom vědy milené nezanedbal. Prázdné hodiny trávil na hradě Thumslauff as hodinu od Řezna, kde sepsal překrásný výklad na evangelium sv. Lukáše. Po dvouletém biskupování tak dlouho prosil papeže Klémenta IV., až tento mu povolil, biskupský úřad složit. I pospíchal jako vězen z žaláře do své cele do Kolína. A však musil brzo nejprv po Němcích a Čechách kříž hlásati a pak ke sněmu církevnímu do Lugdunu (Lyon) se odebrati. Již byl na cestu odhodlán, tu se dal do pláče sedě s bratry za stolem vece: „Právě umřel bratr náš Tomáš Akvinský.“ A skutečně tomu bylo tak. († 7. Března 1247.) Po sněmu vrátil se do Kolína. Tak slynul vědou přírodní (fysikou), že ho měli někteří za čarodějníka. R. 1280. maje 80 let, seděl na své stolicí učitelské a učil četné žáky své. Tu rázem ho opustila pamět, a umění zmizelo (scientia destruetur). — To bylo znamením, že se

blíží smrt, i vypravoval žákům to zjevení Matky Páně. Umřel co Svatý v modlitbě. Již dávno si dal hrob vyhrabati, a denně chodil tam říkat hodinky. Zemřel 16. Listopadu 1280.

Vyobrazuje se co biskup s knihou v ruce.

Modlitba.

O Božé! dej nám takového ducha pokory, jakovým slynul sluha Tvůj sv. Albert, abychom poznali, že věda sebe větší pomine, láska pak nikdy nebude vyprázdněna. Amen.

17. Listopad.

Sv. Řehoř, divotvorce r. 270.

Sv. Řehoř narodil se v Nové Césareji v Pontu. Rodiče pohané dali si na vychování dítek svých velice záležití. Řehoři mladému brzo se zhnusilo pohanství. Tu se stalo, že s bratrem Athenodorem přišel na další študia do Césareji v Palestině. Dobrý anděl přivedl ho k Origenesovi. Výborný muž tento ujal se hned těchto bratří a výtečné křestany z nich vypěstoval. Několik let byly tam na učení, an r. 235. Maximin císař začal pronásledovati křestany. Origenes ustoupil do Kapadocie, načež Řehoř se odebral do Alexandrie. Ve městě tom panovala mezi študenty veliká nekázeň. Řehoř ještě nebyl pokřtěn, ale i zde zachoval se bez úhony, vynikaje vědou i cností. To zbudilo závist spolužáků, kteří uzavřeli ho o dobrou pověst a vážnost připraviti.

2. I stalo se, že když Řehoř s některými učenými muži u přítomnosti mnohých posluchačů o věcech učených rozprávěl, lehká jakás osoba, kterou spustlí žáci navedli, k Řehoři přistoupila, žádající o mzdu za smyslné rozkoše, jichž prý s ní užil. Řehoř nechtěl s ní ani rozprávěti, žádal jednoho přítele, aby jí dal, co žádá; a lotři se radovali, že se jim kousek hanebný podařil. Ale sotva ženská peníze vzala, vjel do ní zlý duch a denně jí na zemi lomcoval, načež ona veřejně vše vyjevila prosíc za odpuštění. Sv. Řehoř pomodlil se nad ní, a zlý duch jí opustil hned. Tu již se dal Řehoř pokřtiti. Zase potom se sešel s Origenem v Césareji, aby dokoňčil u něho učení, a zůstal tam rok, pak se vrátil k matce domů; rozdav jmění své odešel pak na poušť, aby se staral o spásu duše své. Arcibiskup v Amasei tak dlouho naň nastupoval, až se od něho za biskupa nové Césareje vysvětiti dal. V té době, co se na ten úřad připravoval, vyučoval ho jednou ve vidění na rozkaz P. Marie sv. Jan Ev. pravdám sv. víry kř. — Sv. Řehoř si napsal všecky řeči, jež byl z úst miláčka Páně slyšel, tak si jich dobře pamatoval.

3. Město Nová Césareje, kde sv. Řehoř biskupovati měl, bylo město veliké bohaté, ale bylo tam teprv několik křestanů, všeho všudy sedmnáct. I nadal Bůh sluhu svého neobyčejnou mocí divotvornou, kterou vše

překonal. Již na cestě do Césareje se objevila ta moc. Nocí a lijákem překvapen musil se utéci do pohanského chrámu před městem. Od té chvíle vyšli odtud zlí duchové a neodpovídali knězi na otázky. Kněz dohoniv Řehoře, hrozil, že to udá vrchnostem. Sv. Řehoř odpověděl mírně, že má od Boha svého moc, ďábly vymítati a zase přivolávati, a na důkaz dal mu list, ve kterém psáno bylo: Řehoř satanovi: Vejdi! — Sotva s tím do chrámu vešel, vrátili se zase do model zlí duchové. — Tu kněz prosil Řehoře, aby ho vyučil víře. Když ale přišli k tajemství „vtělení Páně,“ nechtěl kněz tomu uvěřiti. Tu poukázal na náramný kámen u cesty ležící a řekl: „Kaž, ať ten kámen se hne s místa a jde, kam mu ukážeš.“ — To když se stalo, stal se kněz pohanský učenníkem Řehořovým. Pověst o té divotvorné moci způsobila, že když se blížil, šlo se na něho dívat veliké množství lidu. Ale Řehoř kráčel před se oči k zemi, jak by se ho to ani netýkalo. An neměl ani domu, ani majetnosti, ptali se ho, kde bude domovem? — On však se těšil, že se o to postará Bůh; a skutečně tu přišli někteří z měšťanů a zvali ho k sobě; on však se ubytoval u Musona, muže velice bohatého. I počal hned k lidu mluvit; z rána bylo před domem veliké množství nemocných, jež počal léčiti a ďábly vymítati. Na to bylo tolik obráceno na víru, že již o stavení chrámu se mohlo mluvit. Místo k chrámu určené bylo však pahorkem příliš ztísněné; sv. Řehoř šel v noci a modlil se tam, a pahorek ustoupil tak daleko, že hned se počalo stavěti, a chrám ten nikdy pohromy nevzal. — I pohané u sv. Řehoře radu brali a své spory k narovnání mu předkládali. Tak ku př. dva bratří hádali se o jezero. An to nešlo po dobrém, klekl sv. Řehoř na břehu jezera, a celou noc se modlil, a hle! ráno bylo suché, a bratří se rozdělili. Záplavám řeky Lykus zabránil, an hůl svou zabolil tam, kde se řeka vylévala; z té hůl vyrostl strom, a když se voda dotkla pně jeho, ustoupila zpátkem.

4. Město Komana žádalo sv. Řehoře o biskupa. Když přišlo k volbě, chtěli míti urozeného. Tu povstal jeden z radních pánů a řekl: „Pohrdáš-li urozenými, nezbyvá, leč abys uhlíře Alexandra za biskupa ustanovil.“ — I přivedli uhlíře; ale sv. Řehoř poznal, že je v něm sv. duše. Alexander pocházel z rodu urozeného, byl velice vzdělaný a postavy ušlechtilé: Aby světu neznám byl, oddal se živnosti uhlířské. I otázal se ho Řehoř na věci přerozmanité, a lid poznal, že Alexander umí víc než uhlí páliť. I stal se jejich biskupem, a sice tak výborným, že smrtí mučnickou sešel (11. Srpna). — Sv. Řehoř byl též oslaven štědrostí k chudým. Že pak někteří jeho dobroty zneužívali, i kdož by tomu se divil? To učinili dva Židé, kteří na Svatého čekali; jeden se stavěl mrtvým, a druhý žebral na něho, aby mohl býti pochován. Svatý nemaje peněz, položil plášť svůj na domněle mrtvého. Když odešel, budil ten šibal soudruha, aby již vstal, ale ten — byl skutečně mrtev. Takové zázraky i cnosti sv. Řehoře byly u příčině, že k jeho radosti v Césareji byli sami stateční křesťané!

5. To se dokázalo v pronásledování Deciově r. 250. Sv. biskup radil osadníkům, aby se útekem uchránili, a sám též se soudruhem na vzdálený vrch se utekl. A však i tu jich brzo vyslídili. Vida tedy sv. Řehoř, že tu zbyť není, uvrhl se s jahnem na kolena a rozepíavše ramě modlili se. A hle! místo těch modlících uzřeli tam žoldnéri dva duby. I vrátili se, vypravujice, že tam na vrchu není živé duše. Slíděno znovu, a jeden vojín přijda na to místo, našel tam oba. Ze všeho soudil, že je v tom prst Boží, a vrhl se k nohous biskupa svatého. Pohané nemohouce dostati biskupa, vylili vztěk svůj na stádečko jeho. Ale Řehoř modlil se neustále, a ani jediný neodpadl od víry. Když konečně r. 351 Decius císař umřel, přestalo také pronásledování křesťanů, a Řehoř se zase do Nové Césareje navrátil. Brzo na to vydal se na cestu po biskupství, v prohlížel diecési svou. Brzy při slavnosti pohanské v Nové Césareji; kde se mnoho lidstva sběhlo, předpověděl sv. biskup: „Však si brzo nebudou na nedostatek místa ztýskati.“ — A skutečně brzo vypukl mor, jenž v celém Pontu hrozně zuřil. Jediné město Nová Césareje bylo zachráněno té metly modlitbou sv. Řehoře. Tu poznali pohané, jak mocný je Bůh křesťanů, a dali se křtiti po tisícech. Z toho byla radost sv. biskupa veliká. Když mu bylo 70 let, cítil, že se hodina odchodu blíží. Když začal stonati, ptal se okolostojících: „Kolik tu ještě bude pohanů?“ — „Již jen sedmáct,“ zněla odpověď. „Bohu díky!“ pravil na to sv. Řehoř, „když jsem do města za biskupa přišel, bylo zde jen sedmáct křesťanů.“ — Na to se modlil co nejvroucněji, aby Bůh i ty pohany osvětil. Krátce před smrtí žádal od přátel, aby jej na obecném hřbitově pochovali. „Povždy jsem jen co cizinec na zemi žil“ řekl, „a nechci se toho jména ani po smrti vzdáti. Pro mne se tedy nesluší zvláštní náhrobek míti. Jméno Řehořovo nestůj na žádném místě.“ Po těch slovech usnul tiše v Pánu r. 270., 17. Listopadu.

● pomníkách po smrti.

Sv. Řehoř divotvorce žádal si na obecném hřbitově pochován býti, aniž tomu chtěl, aby mu přátelé po smrti pomník postavili, dobře věda, že je to jen marnost a hrdoť. Takovou marnost, proti které se sv. Řehoř opírá, zvláště za našich dob ve městech vídati jest, kdež se nezřídka s velikým nákladem stavívají náhrobky a všelikým uměním ozdobují. Kdo má tolik bohatství, ať si prokazuje takovou úctu ostatkům zemřelých, o nichž víme, že byli příbytkem Ducha sv., a že jedenkrát opět vzkříšeny budou. Ale to není chvály hodno, že stavíce pomníky prachu a popeli, na duši zemřelých zapomínají mnozí. Či prospějí co duši ti pyšní náhrobkové? Pro ty-li bude Bůh milosrdnější k duši hříšné? — To ne! Jedině modlitba zbožná, almužna a nejsv. obět jsou ty vydatné prostředky, jimiž pomoci můžeme duším v očistci. Judas Makkabejský obětoval náramné množství stříbra do chrámu za duše těch, kteří ve válce padli, chtěje, aby za ně bylo modlíno, a nikoli, aby marné a nádherné pomníky se jim stavěly. A proto je lépe chudým na almužnu dáti, než-li mnoho peněz na marnou pompu světskou vynaložiti, za zemřelé bratry vykonati, co oni obměkali, učiniti za ně spravedlnost a právo, kde toho potřeba žádá. K čemu pomníky, pompa a sláva, k čemu básně

a chválořeči, když za mrtvým kletba a nárek živého pokolení o pomstu k nebi volá? Nejprv tehdy hleďte, abyste napravili, co oni zlého učinili; abyste ukončili to dobré, co oni začali a nedokonali; abyste na duši jejich pamatovali — abyste sami sebe polepšili, a potom teprv stavte pomníky!

Modlitba.

O Bože! Stvořiteli a Vykupiteli! propůjč duším služebníků a služebnic Tvých odpuštění všech hříchů, aby prominuti trestů, čehož si vždycky přály, na nábožné přimlouvání dosáhly. Jenž jsi živ a kraluješ na věky věků. Amen.

18. Listopad.

Posvěcení chrámu ss. Petra a Pavla v Římě.

Bohatíři a velikáni tohoto světa, výbojcové a vládcové země, jejichž dráha nezřídka krví naznačena jest, snažili se, aby památku svou zachovali překrásnými náhrobky a pomníky; a však již dávno sesuly se v sutiny a zapomenutost, sotva po nich najdeš stopy nějaké. Na proti tomu skrovné hroby ss. mučenníků, kteří takměř krví svou vydobyli svět pro Ježíše Krista, ony nejsou v zapomenutosti. Jenom kámen nebo hrst země zakrývá kosti těchto hrdinů víry, ale úcta věřících zachovala památku jejich v úctě posvátné a podala ji pozdním potomkům. Umřel-li křesťan smrtí mučennickou pro Krista, tu neopomenuli jeho ještě žijící bratři ničeho, aby dostali mrtvolu jeho v moc svou, a odevzdali ji zemi posvěcené. Stavělit nad hrobem takovým své oltáře a konali na nich oběť nejsv., také se scházeli kolem těch hrobů svých bratří předešlých, aby na přimluvu jejich milostí od Boha dosáhli, zvláště statečnost a sílu k zápasu pro sv. víru. V aktách mučennických, které pečlivě sebrány, zachovány a ve sborech čítány byly, je obyčejně udáno místo pohřební, kde kosti ss. mučenníků odpočívají. Tak se zachovala památka na hroby těchto bojovníků Ježíše Krista, jimiž svět pohrdl, jež ale Bůh oslaviti chtěl, po století věrně až na dny naše.

2. Mezi hroby, které vždy požívaly úcty největší, které byly téměř bez přetržení navštěvovány, polibeními a slzami tisíců a tisíců posvěceny a smáčeny, významoval se od jakživa pahorek Vatikánský v Římě, kde byl sv. Petr mučen a pohroben, a místo na silnici Ostienské, kde sv. Pavel byl umučen a pohřben. Sv. papež Anaklet vystavěl nad každou z těchto ctihodných krypt malou kapli, a neminul den ani noc, aby tam nábožní křesťané neklečeli a se nemodlili. Nezřídka stávalo se, že modlitelové byli na těch místech od pohanů lapeni, před soud vlečeni a odpraveni. Když pak po 300 letech krvavého pronásledování konečně Konstantin císař sám se stal křesťanem a Církvi pokoj zjednal, tenkrát se stal přístup k těmto posvátným místům tak silný, že Konstantin tyto kaple ve veliké chrámy proměnití uzavřel.

Legenda Svatých.

3. V tentýž den, ve který on sám položiti chtěl základní kámen k novému chrámu nad hrobem sv. Petra, odloživ purpur a korunu vyhrabal sám základ, a z něho vyndal dvanáct košů země ke cti dvanácti apoštolů. Tělo sv. Petra z hrobu vyzdvížené bylo do stříbrné rakve položeno, a ta zase do jiné rakve z pozlacené mědi uzavřena, na které se skvěl zlatý kříž 150 liber těžký. Když ten překrásný chrám byl dostavěn, vysvětil ho papež Sylvestr 18. Listopadu r. 324. Památka toho koná se po celé Církvi dnešního dne. Během století byl hrob sv. Petra a chrám ten drahocennými poklady obohacen. Již císař Konstantin obětoval na hrobě Svatého nesmírné skvosty ve zlatě a drahokamech; totéž stalo se od matky jeho sv. Heleny a jeho nástupců. Téměř všickni katoličtí císařové, králové a knížata složili na tomto hrobě nejvzácnější dary za obět, tím svědectví vydávajice své víry, a vysoké úcty k Římské stolici, kterou byl sv. Petr zarazil v Římě. Krásný ten chrám, od Konstantina vystavěný, potřeboval však během století opravy mnohé; již papež Mikuláš V. zamýšlel ho znovu stavěti; a však stalo se to teprv za papeže Julia II. r. 1506., když chrám již sesutím hrozil; stavba pak dokončena teprv za p. Urbana VIII. r. 1626. — Tento chrám je nejkrásnější a největší po celém světě; nejvýtečnější umělcové: stavitelé, malíři a sochaři pracovali zde a zvěčnili jméno svoje. Stavba ta stála 100 milionů zl., k čemuž přispíval celý katolický obor. 18. Listopadu, v tentýž den, když sv. Sylvestr ten starý chrám vysvětil, světil Urban VIII. r. 1626. tento chrám nový. Nástupcové jeho pokládali to sobě za čest, obohacovati tuto přeskvostnou Svatyni poklady uměleckými všeho druhu; nejdrahocennější však poklad její jsou relikvie ss. apoštolů Petra a Pavla. Ony odpočívají v překrásné kapli pod tím oltářem, na kterém nikdo leč sám papež smí sloužiti oběť mše sv. 122 lamp hoří ve dne v noci před tímto hrobem. Sestupuje se doň po dvojích schodech z bílého mramoru. Tato podzemní kaple jmenuje se Vyznání (Confessio) sv. Petra. Sem přichází do roka na tisíce poutníků z blízka a daleka, aby oživili víru svou, želeli hříchů svých, dosáhli odpuštění jich a sv. odpustků, od papežů udělených.

4. Ne tak skvostný, jako chrám sv. Petra, ale rovně tak proslavený je chrám sv. Pavla, který byl od císaře Konstantina vystavěn a od papeže Sylvestra vysvěcen, kde sv. Pavel byl štat, a kde sv. Anaklet malou kapli pro modlení vystavěti dal. Náramná schůze věřících vymáhala brzo, aby zde stál chrám rozsáhlý. Císař Theodosius a jeho syn dali tedy vystavěti chrám nový. Ukrutný vůdce Vandalů Genserich šetřil té sv. stavby, a tak stála dobře zachovalá až do času Lva III., kde utrpěla pohromu zemětřesením, císař Karel V. propůjčil papeži prostředků, aby tento chrám, ještě větším nákladem vystavěti mohl. Jako v chrámě sv. Petra nahromaděno i zde během století množství pokladů drahocenných. Věrná vyobrazení všech papežů byla umístěna po stěnách, osmdesát sloupů z nejdrahocennějších kamenů neslo krov střechy,

nejkrásnější obrazy a sochy největších umělců zdobily prostory její, nebylo téměř ničeho viděti leč mramor a zlato. Tu se stal chrám ten překrásný r. 1823. 17. Července neopatrností některých dělníků, právě an papež Pius VII. umíral, kořistí plamenův. Papež Leo XII. jal se hned chrám ten z novu stavěti; a dobročinná štedrota věřících byla mu v tom nápomocnou. Stavba šla rychle ku předu, a již 5. Října 1840 měl sv. otec Řehoř XVI. to potěšení, že mohl příční loď vysvětit, a první mši sv. tam obětovati. Též nynější papež Pius IX. se vsí horlivosti stavěl dále. Jemu k tomu daroval mistokrál egyptský Mehemed Ali čtvero nejkrásnějších sloupů z alabastru z jednoho kusu, též car ruský poslal papeži vzácný mramor na ozdobu. Nejvýtečnější umělcové ozdobili ten chrám nesmrtelnými pracemi svými, a 10. Prosince 1854, dva dny po tom, kde sv. otec Pius IX. prohlásil věrozákona neporušeném početi bl. P. Marie, měl to potěšení, že mohl tento překrásný chrám, který hrob sv. Pavla v sobě zdržuje, v přítomnosti téměř 200 biskupů z celého světa katolického slavně vysvětit.

5. Když poutník katolík do těchto obou velebných svatyní, vkročí, které v sobě zdržují kosti ss. kníza apoštolských Petra a Pavla, nemůže se ubrániti citu podivení, jak Božská Prozřetelnost zde vše patrně řídí a spravuje. Sv. Petr byl chudý rybář, sv. Pavel čalounář, ale oba byli v rukou Božích nástrojové, jimiž svět kříží sv. podroben byl. Pohanstvo se protivilo jim mečem a ohněm; Petr byl jako zločinec ukřižován, Pavel byl stat. I myslelo se, že s jejich smrtí vyhlazeno je i jméno i památka jejich. A na tom ještě nepřestávající snažili se císařové Římské 300 let semeno, od těch obou ss. apoštolů zaseté ze srdcí křesťanů vytrhati a v potocích krve ze země vyhladiti. Ale hle! oba ss. apoštolové žijí neustále v jejich nástupcích, papežech a biskupech, jejich ss. kosti stávají se předmětem nejhlubší úcty, ano i okovy, jež pro Krista nesli, byly do zlata vsazeny a na věčnou pamět zachovány. Nad hrobem jejich zvědají se nejkrásnější chrámové světa, a potomci těch, jež císařové Římské vyhladiti usilovali — katolíci — přicházejí v bezčetných zástupech a přinášejí svou úctu rybáři a čalounáři, ano křesťanství císařové, králové a knížata skládají koruny své k jejich nohám, pokládají to za čest, mlti rybáře a čalounáře za ochrance své a vroucí touhou o tuto milost žádají. Pohanstvo však v hradbách Římských je zničeno, modly v prach setřeny, chrámy jejich zbořeny, oltáře jejich překoceny, a kosti pohanských císařů do všech úhlů rozmetány. Kříž, od ss. apoštolů zaražený, a krvi jejich zaléváný, zvítězil a vítězně pozvídá se nyní vysoce v povětří na věžích těch obou chrámů, jimiž vděčné potomstvo počtilo ss. kosti jejich. Jak podivné jsou cesty Boží, a jak podivně oslavuje Bůh věrné sluhy své!

Dějiny oltáře.

Oltářem vůbec nazývá se ono místo, na němžto se Bohu od lidí obět koná. A jelikož lidé od počátku světa obětovali, buď aby Boha chválili, nebo Jemu děkovali,

nebo o něco prosili: tudy také oltářové tvářnost a podobu měli přerozličnou.

Praotec náš Adam, když v ráji zhřešil, a brána rajská s třeskotem hněvu se za ním zavřela, neměl k usmíření uraženého Boha obětí jiné, leč proudy slzí lítostných. On je obětovoal Bohu, a oltářem, na kterýž padala první obět slz kajících, byla půda země!

Kain a Abel chtěje Bohu díky vzdávati, že jich opatroval a jim požehnal, učinili obět. Kain obětovoal dary z úrody zemské, Abel pak z prvorozených stáda svého a z tuku jejich. (Gen. 4, 3. 4.) A jaký měli oltář? — Oltářem při obětování byl jim povýšený pahrbek země, palivem obložený.

Patriarcha Abraham maje na důkaz, že jest poslušným Bohu, obětovoal jediného syna svého Isáka, vystavil na místě určeném hranici ze štěpin dříví, a hranice tato měla býti oltářem, jak svědčí kniha Genesis 22, 9. řkouc: „A když svázal Isáka syna svého, položil ho na oltář — na hranici dřev.“ A však Bůh, zkusiv jeho poslušnost, a nechťeje sám vyvrátiti páté přikázání, podal mu na výměnu obětní berana v poblížké houšti vězícího.

Patriarcha Jakob, utíkaje z domu otcovského před hněvem bratra Esaua, pod širým nebem v těžké sklíčenosti a bázni první noc trávil. Ale Hospodin potěšil jej viděním radostným a bázeň od něho odejmul. I zaplesal Jakob radostí vděčnou a obětovati chtěl Hospodinu; nemaje však krom láhve oleje ničeho při sobě, vylil olej ten za obět. Na jakém oltáři pak? Oltářem mu byl kámen, na němž ve spánku hlava jeho spočinula dle svědectví písma řkoucího: „Vstav tehdy Jakob ráno, vzal kámen, kterýž byl podložil pod hlavu svou a vyzdvihl na znamení, poliv olejem svrchu.“ (Gen. 28, 18.)

Gideon, syn Joaše, z kmene Manasses, vyvolen byl od Boha, aby vysvobodil lid svůj z jarma Madiánských, pode kterým již byli úpěli sedm let. Anděl Boží oznámil mu jeho povolání a úlohu jeho. Načež nařídil mu Hospodin, aby pobořil oltář Baalův, který patřil otci jeho, a posekal háj, který byl okolo oltáře. Gideon snesl tehdy tyto zbytky rozkotaných modl a pokácené dříví háje Baalova, a hle! — tyto zříceniny bludů a hříchů byly oltářem, na němž vyučil Gideon své krajiny, jak mají obětovati Bohu pravému. (Soudců 6.) Na to šel a přemohl Madiánské a zajal krále jejich.

David, král, stojí na vrchu vítězoslavy své, nechchal sešísti počet obyvatelstva říše své. Ale tato pýcha vládařská znelíbila se Hospodinu, a přišel mor na lid israelský, a pomřelo jich na tisíce. Cítem kajícím proniknutý král chťeje hněv Boží rychle ukrotiti a ránu morovou od lidu odvrátiti, na kvap připravuje obět. Aby pak s obětí nebylo průtahu, anděl Boží skrze proroka Gáda poručil Davidovi, aby šel na mlat Ornána Jebuzejského a tam obětovoal. I bylo jest mu humno oltářem a obětovoal oběti zápalné i pokojné, a vzýval Hospodina a vyšlyšel jej skrz oheň s nebe na oltář zápalné oběti. (I. Paralip. 21, 26.)

Dále pak tam stojí psáno: „Pročež hned David vida, že jej vyslyšel Hospodin na humně Ornána Jebuzejského obětovoal tu oběti. Stánek pak, kterýž byl udělal Mojžíš na poušti, a oltář zápalných obětí toho času byl. na vysosti v Gabaon.“ (I. Paralip. 21, 26.)

Z tohoto místa jest patrné, že, ačkoliv před Kristem Pánem dle rozličných života okolností obětí rozmanité Otci nebeskému se konaly, také zevnějšek oltáře býval přerozličný. Nicméně od té doby, co Bůh skrze Mojžíše vůli svoji zjevil a všecken způsob služby Boží sám ustanovil, měl jest onen oltář, na němž lid veřejně a společně obětovoal, podobu určitou, od nížto se nesmělo ustoupiti. První oltář na půdě země zaslíbené vzdělán jest z kamenní hrubého, netesaného, povrchu vápnem zalitý. Kameny nesměly býti tesané či hladěné, aby na nich Židé nemohli rýsovat znamení pověrecké, modlářské, jak to dělali jini

národové. Tak to nařídil Bůh sám: „Oltář ze země uděláte mi, a obětovati budete na něm zápaly a pokojné oběti své. Uděláš-li pak oltář kamenný, nevzděláš ho z tesaných kamenů: nebo jestliže pozdvihneš nože na něm, poškrvněn bude.“ (Exod. 20, 25.) A na tomto oltáři prostém podána rukou Josue oběť první, když byli vtáhli vítězně do země zaslíbené. (Josue 8, 30.)

Když přišla hodina Jeho, přinesl Kristus Ježíš onu jedinou a pravou oběť, jižto předzvěstoval beránek velikonoční, had na poušti povýšený, Isák k oběti vedený, a všechny oběti krvavé S. Z. „Beránek náš velikonoční obětován byl Kristus: neboť Onť jest ten pravý beránek, jenž sejmul hříchy světa.“

Jak mile tato oběť byla vzdána na oltáři sv. kříže: přestaly oběti S. Z., nebo na místo podobnosti nastala pravda, na místo obrazů všela skutečnost. Abychom pak tuto nejdražší oběť mohli neustále konati, a všem všudy před oči uváděti, odevzdal nám ji dobrý Špásitel, jako svůj testament, před smrtí způsobem nekrvavým, a oltář, na němž nejsv. oběť N. Z. ustanovil a konal, byl obyčejný, jednoduchý stůl dřevěný bez všeliké ozdoby.

A když se za dnů prvotní Církve apoštolové a ostatní věřící ku společným službám Božím scházeli: tuť ani oni při své prostotě a chudobě ku konání oběti nejsv. neměli oltáře jiného, leč obyčejný stůl.

Brzy však nastaly doby, kde se našim předkům křesťanským nedostávalo za oltář k oběti předrahe — ani stolu. Nastaly doby strašného, krvavého pronásledování. Křesťané rozptýleni jsou jako ovečky před hejnem vlků: pouště, lesy, skryše, žaláře a mučírny sloužily jim za obydlí — a v tomto hrozném stavu byli oltářové jejich způsobu žalostného. Tu se konala nejsv. oběť v lese na pařezu, na hrobě sv. mučenníka, ve sklepích na vlhkém kamení, v žalářích na špalku, krvi křesťanskou zbarveném; ano začasťe když pranic při ruce nebylo, nastavil některý kněz neb jahen své ruce — a dlaně jeho rozprostřené byly oltářem těla a krve Páně.

A sv. Pafnuc byv s mnohými ještě křesťany na smrt odsouzen a již napřed utrýzněn, tak že na nohou státi nemohl, poslední oběť mše sv. sobě a svým spolumučenníkům ku posile konal sedě, — a krvavé lůno svatého starce bylo při této oběti oltářem.

Když císař Konstantin i s celým dvorem svým křesťavý přijal, nastali Církvi časové pokojnější, a tu došel oltář novozákonní své nynější důstojné podoby, jak to oběť nejsv. zasluhuje. Tu počalo se stavěti nádherné chrámy Páně, kteréž nejprv slouly basiliky, potom pak pozděj ve středověku vcházel v obyčej sloh byzantský či románský s okny menšími okrouhlými a pak sloh gotický s okny dlouhými do špic. V těchto chrámech středověkých, kteréž náležej k nejslavnějším výjevům ducha katolického, byl jeden hlavní oltář v kóře, a po bokách bývalo řada menších oltářův. Čokoli umění malířké a sochařské mohlo vymysliti krásného a vzácného: to vše sloužilo k ozdobě oltáře, zvláště hlavního. Oltář sám, ať byl z jakékoli látky, měl podobu rakve, a do něho zazděny byly ostatky Svatých, na památku, že se tato oběť sloužovala nad hroby sv. mučenníků; na něm hořely svíce, představující „světlo světa“ Krista. Na hlavním oltáři byla obyčejně svatostnice (tabernákl), a v ní nejsv. Svátost oltářní, z obou pak stran dva cherubinové, nice se jí klaníce, na památku archy umluvy. Nad tím se vznášel patron toho chrámu, buď obraz či socha, a kolem něho ozdoby všeliké.

Na to nastala doba t. ř. reformací, kde Luther a jeho pomocníci jali se nepovolně opravovatí Církev, však jí zohavili ještě více. Co jest mráz zimní pro útlé květinčky: tím byla reformací pro krásné umění a služby Boží. Reformatoři bořili oltáře, sochy a malby, vyhazovali jich z kostelů ven, a aby prý podle Písma sloužili „Bohu jen v duchu a pravdě“ — ehodili do modlitebnic, ve kterých byly holé

zdi a lavice, na nejvýš kazatelna a stůl pro večeri Páně. Oltáře nechťeli, proto že odstranili oběť N. Z.

Konečně došlo se na poslední stáci: z té reformací vyrojila se revolucí t. j. povstali lidé, kteří myslili, že bude na světě nejlépe, když nebude ani vládařů, ani kněží, a počali bořiti trůny a oltáře, aby každý byl sám svým knězem a králem. Tento duch zuřil nejprudčeji, až mrzko povidati, ve Francouzích, u nás jen tak dalece, že vyzdvihlo se mnoho klášterů a kostelů, venku někde stojících. A však zase se všude utěšeně všecko obnovuje a vysvěcuje, co patří ke službě Boží.

Modlitba.

O Bože! který neviditelně všecko udržuješ, ale přede pro nás viditelně milosti své uděluješ: propůjč nám, abychom rádi do chrámu Páně chodili a milosti Tvých zde hojně zakoušeli. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

19. Listopad.

Sv. Alžběta r. 1231.

Sv. Alžběta narodila se v Břetislavi r. 1207., byla dcera krále uherského Ondřeje II. Vedle pobožnosti jevila již v třetím roce věku svého k chudým onu útrpnou lásku, která je nejskvělejší drahokam v koruně její. Co čtyřleté děvče byla zaslíbena Ludvíkovi, landhraběti during-skému, kdež i byla vychována. Jak za dvě leta uslyšela, že matka od poddaných zavražděna byla, počala úplně pohrdati světem. Bůh byl jediným předmětem jejího myšlení i při hrách. Vyhrála-li peníze, dala je chudým dívkám. Musila-li tancovati, zatancovala jednou do kola řkouc: „Tak světu postačí jeden tanec, druhých se odřeknu ke cti Páně.“ — Modlitba byla její rozkoší. Stydlivost a skrovnost byly jí cnosti na

nejvýš oblíbené, a k uchování jich zvolila si za patrona sv. Jana Ev. — Když šla ven, tož se zastřela závojem, že tváře ani viděti nebylo, v šperku do kostela jíti nechtěla. Chudým donášela zbytky jídel a peníze.

2. Po smrti výborného otce Heřmana nastoupil vládu 16-letý Ludvík, její snoubenec a pán. Matka jeho Zofie, která v jeho neplnoletí ho vedla u vládě, začala sužovati Alžbětu pro přílišnou pobožnost, a dcera její Anežka jí vytýkala sprosté a nízké mravy, i ostatní družky jí říkaly, že se hodí víc za služku, a dělaly si z ní posměch. Konečně i úředníci a dvořané ji uráželi. Když jednou na P. Marii (15. Srpna) přišly kněžny do kostela do Isenaku s korunami, sejmula Alžběta před sv. křížem korunu a na důtku Zofie řekla, že před Pánem, který má korunu trnovou, nemůže klečeti se zlatou, a dala se do hořkého pláče. To vše bylo u dvora trn v oku. Nutily ji do kláštera, a landhraběte, aby jí do Uher zpátky poslal. Alžběta ode všech sužovaná, neměla jiné útěchy a síly, leč lásku k P. Ježíši. Bůh odměnil její trpělivost tím, že Ludvík ji milovati nepřestával a za šťastného by se byl měl, kdyby se od ní těm cnostem přiučil. Cím víc ji svět hanil, tím víc on jí zastával a miloval.

3. R. 1220. když bylo Ludvíkovi 20 let, konaly se oddavky s velikou slavností na hradě Vartburg s 13-letou Alžbětou. Ludvík byl lásky její hoden, jsa vzorem křesťana a vladaře. Piva nepil nikdy, vína jen v nemoci. Heslem jeho bylo: „Nábožnost, čistota, spravedlnost!“ Oba ss. manželé nazývali se jako v letech dětských „bratr a sestra“; když někam jel, též s ním jela; zůstala-li doma, oblekla se ve smutek a modlila, až zase přijel. U stolu sedávala vedle něho, aby si nikdo nedovolil řeči neslušné. Pod skvostným šatem nosila na nahém těle roucho žiněné; zvláště v postě byla přísná a kajicná. Na zelený čtvrtek oblekla se v šat žebrácký, a umývala nohy dvanácti chudým. Při vši své přísnosti byla vždy myslí veselá, a nikoho nezarmoutila, ano brala podíl i ve světských veselostech, nemohouc vystati lidem, kteří vypadali při pobožnosti smutní a zasmušilí, o těch říkala, „že chtějí Bohu strašiti.“

4. Zvláště pak slyňula laskou k bližnímu. Ač jí manžel dost dával na chudé, přec nestačila, a musela někdy sahnouti k oděvu vlastnímu. Jednou na cestě dala žebrákovi drahocennou rukavičku. Jeden rytíř běže za žebrákem koupil ji a zastrčil za přilbu a nosil co rukojmí Božské ochrany. Aby lidskou bídu úplně sěznala, do domů nuzných a nešťastných chodila a nic jí v tom nemohlo překážeti! Zvláštní útrpnost měla s ženami, které se chystaly k porodu, a jim jako děvečka sloužila; novorozeňátka ke křtu sv. nosila, u chudých mrtvých se modlila, ke hrobu jich vyprovázela. Doma předla vlnu a dělala oděvy pro chudé. Jednou když chudým po tajné pěšince potravu nesla, potkal jí landhrabě a vece: „Okáž, co to neseš?“ a v tom plášť s košíkem odkryl, a hle! místo potravu tam spatřil nejkrásnější růže, ač už dávno odkvetly. Na tom místě dal postaviti sv. Kříž. Nejvíce útrpnosti cítila se k malomocným, kterých bylo tenkrát mnoho, ač i ona ta

nemoc ošklivá, nejraděj jich těšila a obsluhovala, ano jednoho v nepřítomnosti chotě svého do lůžka svého položila. Což když Zofie s nevolí žalovala, uviděl Ludvík místo malomocného v loži zraněného Spasitele. Tuto útrpnost odměnil Bůh tím, že ač byla kněžnou, v chudobě si libovala, a chatrně se odívala říkajíc, jakoby tušila, co jí jednou potká: Tak budu choditi, až z lásky k Bohu svému v bídě a nouzi postavena budu. Toho času přišli Františkáni do Němec a navštívili sv. Alžbětu, a hned vstoupila do třetího řádu sv. Františka. Když přišli poslanci od otce z Uher, neměla ani knížecích rouch, aby se jim ukázala. A hle! když se jim představila, zdálo se, že má roucho knížecí. Když se choť tázal, jak to způsobila, odpověděla s libým úsměvem: „To může Bůh, když se Mu líbí.“ — R. 1222. navštívil tehána svého Ondřeje, od něhož slavně uvítán byl. R. 1223. porodila Alžběta zpanilého pacholika, jemuž dali jméno Heřman. Pozděj porodila ještě tři děvčátka, a vždy dítky své na oltáři Bohu pohnutlivě obětovala při úvodu. — R. 1225. povstal v Durinkách hlad a landhrabě byl ve Vlaších. Lidé travou a kořinky se živili a po cestách hladem mřeli. Alžbětě pukalo srdce útrpností, 900 chudých od ní bylo živeno denně; vydala peníze, rozdala všecko obilí ze sýpek a chudým dala chléb péci. Hladem a špatnou stravou roznemohlo se množství lidí; nemocnice tři nemohly obsáhnouti počet chudých, do nichž sv. Alžběta chodila, pomocnice její padaly do mdlob, jen Alžběta vydržela statečně, a byla všem andělem útěchy a pomoci. Konečně pominula drahota, a choť se vrátil. Úředníci žalovali, co dělala; Ludvík vše schválil, a Bůh jim brzo vše nahradil. — Potom táhl Ludvík do sv. země vybojovat hrob Páně. Loučení bylo smutné — ale na hranicích chotí své prsten ukázal řka: „Prsten tento, na jehož kamenu vrýt jest beránek Boží, bude ti znamením buď života mého nebo smrti mé, kdo ti ho přinese, tomu věř!“ A na to odejel.

5. Ludvík zemřel na cestě a novina ta smutná přinesena Alžbětě. Všickni měli útrpnost s Alžbětou, i Zofie, jenom bratří nebožtíka Jindřich a Konrád neměli žádné lítosti. Jindřich zapudiv Alžbětu i děti její, uvázal se ve vládu, a vyhnali jí ze zámku i s dětmi, v zimě kruté. V Isenachu chodíc od domu k domu žebrala o nocleh, ale lidé, které dobrodiními obsypávala, zevřeli jí srdce a dvěře, nebo se báli nového panovníka. Konečně jí přijal jeden hospodský do — chléva. Poděkovala se ve chrámě a dala zpívat Te Deum, že jí Bůh tím křížem navštívil. Jeden chudý kněz nabídl jí příbytek, a však protivníci i odtud ji vypudili, a tím se těšila, že aspoň z chrámu ji nemůže nikdo vyhnati. I musila v té bídě své děti svěřiti cizým lidem, kteří se nad nimi smílovali. V Isenachu živila se předěním, a i tu pomahala chudým. V tom zármutku zjevil se jí Pán Ježíš a Rodička jeho těšice ji a k trpělivosti zbuzující. Po nějakém čase ujali se jí přátelé, dověděvše se o její nouzi a o křivdách jí činěných, zvláště strýc její Egbert biskup Bamberský, který neti své a dítkám jejím hrad Rottenstein za příbytek vykázal. Biskup jí radil, aby se vdala, ale ona odpověděla, že je vázána

prísahou. Zatím přinesli rytíři ze země sv. táhnoucí tělo Ludvíkovo. Alžběta líbala kosti chotě svého, a když těm rytířům vypravovala, jak s ní nakládali, zavázali se přísahou, že jí a dívky chrániti budou a jí pomahati k právu jejimu. Jindřich poznáv své bezpráví a boje se, slíbil vše napravit, a Alžbětu odprosil. Ona pak žádala jen o své věno a nějakou náhradu a o zahájení práv dítek svých, zvláště prvorozeného syna. Potom bývala v Marburku od r. 1229. ale ne v paláci, nýbrž v dřevěné chýži půl hodiny za městem. Též učinila veřejný slib čistoty, chudoby a poslušnosti. Na veliký pátek, jsouc 22 let stará, dala si před oltářem ostříhati vlasy a obléci se v šedé roucho františkánské, též i společnice její věrná Juta. Na to se rozloučila se svými dítkami. Svět se jí posmíval jako bláznovi, ale ona dobře věděla, co a proč tak činí. Zase se živila předením a dávala chudým. Ačkoli častěji churavěla, nepřála si lepších pokrmů, leč neslaných a sprostých. Oděv svůj spravovala nestejnými kousky sukna, a odtud se povídalo, že blázní. Služebnice její museli jí tykati, sama jim sloužila, prala, vařila. Do nemocnice od ní založené v Marburku chodila a tam obsluhovala, též do domů k nemocným chodila. Zpovědník její Konrád od papeže jí daný, nakládal s ní přísně. Bylo to pět roků vdovství, an jí Bůh zjevil, že jí k sobě povolá. Nemoc trvala čtrnáct dní. Po náležitě přípravě v nebeském vytržení usnula tiše v Pánu 19. Listopadu 1231., sotva dosáhši 24 roků věku svého. Líbá vůně hned naplnila chatrč, kde ležela mrtvola její, a v povětří bylo slyšeti hlasy andělské. R. 1235. již byla prohlášena za svatou od Řehoře IX. Šíře vyložen je život této Světičky v knize: „Život sv. Alžběty,“ kterou vydalo Dědictví ss. Cyrilla a Methoda v Brně pro r. 1855.

Kdy máme ukázati, že jsme trpěliví.

1. Při velikých ztrátách. „Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal; buďž jméno Páně pochváleno.“ (Job 1, 21.) Tak mluvil Job, když mu posel za poslem oznamovali, že pozbyl stáda, svůj dům, své dívky; a tak mluví každý pravý křesťan uznávaje, že Bůh má právo, vzítí nám zase, co nám dal; a že to Bůh rovně tak dobře s námi smýšlí, když nám odejímá, jako když nám dává. Když vám tehdy umrou rodiče, nebo někdo jiný, koho jste měli rádi, nebo když vám zlí lidé něco vezmou nebo pokazejí a t. d., tu myslíte a rečete vždy, jak Job mluvil.

2. Při hrubých urážkách, rouhání a pomluvách. Když Ježíš veden byl před velekněze, vystoupili proti Němu dva falešní svědkové a řekli: Tento řekl: Mohu zbořiti chrám Boží, a ve třech dnech zase jej vystavěti. A povstav velekněz řekl Jemu: Nic neodpovídáš k těm věcem, kteréž tito proti Tobě svědčí? — Ale Ježíš mlčel. (Mat. 26, 61—62.) Rovně tak se choval Pán Ježíš před soudnou stolicí Piláta, když Naň velekněží a starší žalovali, nic neodpověděl. Tehdy dí mu Pilát: Neslyšels-li, kteraké věci proti Tobě svědčí? A On neodpověděl jemu k žádnému slovu, tak že se vladař tomu velmi divil. (Mat. 27, 12—14.)

Vidíme zde, že Pán Ježíš ani slovy nehleděl odmítati od sebe rouhání a pomluvy, tím méně splácel hanu hanou. Jestli sice dovoleno, při urážkách, potupě a pomluvě se zastávati; a však kde patrné viděti, že to zastávání nic neprospěje, tu se křesťan tomu podrobí tiše a oddaně, nikdy však nebude láti, nebo zle zlým zpláceti.

3. Při dlouhotrvajících nemocích. Stává mnohonásobných nemocí, a málo který člověk je, ješto by zůstal jimi navždy ušetřen. A však v tom se potom ukáže ta křesťanská trpělivost, že člověk chorobou těla nedá si nakaziti i duši, t. j. nepřipustí, aby se stala duše malomyslnou, beznadějnou, nespokojenou, aby nereptala proti Bohu, nýbrž uvnitř zůstala povznešena a držela se naděje, že až přijde čas, přijde i jistě pomoc. Tak čteme v Písmě o nemocném, který osm a třicet let churavěl a opuštěn byl. Už snad dávno vzdal se naděje, že by kdy mu ještě mohlo pomoci byti. A hle! předce přišla pomoc; Pán Ježíš sám mu jí nabídnul a přinesl. To potěšuje křesťana, že Pán Ježíš jemu pomůže, a proto snáší svá soužení a útrpení, jak dlouho Bůh chce a byt to trvalo léta.

4. Při doživotné nízkosti, chudobě, služebnosti nebo jiném kříži domácím. Nebo ten, který neměl, kdeby uložil hlavy své, praví: „Kdo chce přijíti za mnou, zapíri sebe sám, vezmi denně kříž svůj a následuj mne.“ (Luk. 9, 23.) Mnohému čeledínovi snad to připadá těžko, že má doživotně nebyti ničím, chud býti a sloužiti. Jiný snad musí doma mnoho vystati, nějaký nemocný vidí, že ho příbuzní nerádi a špatně obsluhují; nebo nějaká rodina má otce, který opilství jest oddán. Tu přicházejí i nejlepším hodiny a chvíle, kde jim přichází jejich osud tvrdý a nesnesitelný. Tu potom je zvláště zapotřebí, aby si zpomenuli na Spasitele svého, jak On byl hned od mládí tak chudičký, žeť neměl, kde by uložil hlavy své, a že všecko jen možné nepohodlí a svízele až do smrti snášeti musil. A musíme v takové případnosti si zpomenouti na ta slova jeho, která jsme četli. Ten pak sám sebe zapírá, kdo nedělá, k čemu ho jeho hříšná povaha pohání; a v útrpení ten sebe zapírá, kdo se nedá zmociti těm myšlénkám a citům nespokojeným, nedůvěřivým, malomyslným, tím méně nedá se k tomu strhnouti, aby z netrpělivosti něco zlého mluvil nebo činil; — tu tehdy jedná se o to, snášeti útrpení tak, jako bys je nesnášel.

M o d l i t b a.

Milá sv. Alžběto, ty matko chudých a chorých, sděl mi z té lásky, kterou srdce tvé bylo naplněno, aby i já měl srdečnou soustrast s trpícími, a tak vyplnil vůli mého nebeského Spasitele, který řekl: „Co jste učinili nejmenšímu ve jménu mém, to jste mně učinili.“ Amen.

20. Listopad.

S v. E d m u n d.

■ Ten byl kníže a předce stal se Svatým. Nebo ačkoli Spasitel řekl, že snazeji projde velbloud dírkou jehly nežli boháč do nebe, předce však přidal: „U Boha není nic nemožného“ a nebezpečí bohatství a vzácnosti u mnohých vysokých bohatýrů neškodným se stává těžkým křížem. Sv. Edmund byl králem v jedné části Anglie, v době, kde ta říše měla mnoho panovníků (870. po Kr.). Jeho vzeření jevílo důstojnost královskou, ale při tom byl velmi tichý a ke každému vlidný, a ani té nejmenší pýchy nejevil. Již co chlapec veliké cnosti byl pilen. Jako vládce držel nešlechtníky na uzdě opatrností, silou a spravedlností; ale k chudým byl štědrým, sirotkům a vdovám pak pravým otcem. Ale na korunu jeho dobrých skutků měl ještě vystaven

býti kříž. Co může být pro otce vlasti bolestnějšího, nežli když jeho země a obyvatelé octnou se v největší bídě? On cítí takměř tisícronásobně, co každý otec rodiny jen pro sebe a rodinu svou cítí. Z Dánska a Norvég přicházely mohutné tlupy mořských loupežníků pod vůdci svými Inguarem a Hubou, přepadajíce území sv. Edmunda. Byl to lid pohanský, surový, který páchal nejhorších ukrutností; oni pálili města, vraždili dívky před očima matek, hanobili ženy a panny, vraždíce co jim přišlo pod ruku ze samé bujnosti, a loupežice, co jen unéstí mohli. Zvláště Inguar na to šel, aby v té krajině co nejvíce možná mužských vyhubil, a tak vojsko krále Edmunda seslabil.

2. Potom vyslal mluvčího ke králi, a sám zdlouha s vojskem se pohyboval proti němu. Mluvčímu uloženo takto vyříditi: „Náš na zemi a moři strašný pán Inguar, král nepřemožitelný, který rozličné země mocí zbraně podmanil, přistál s mnohým loďstvem ke břehům této země, aby zde přezimoval. A proto vzkazuje tobě a poroučí, abys své otcovské bohatství a dědictví s ním dělil; pakli bys ale bezpočetným vojskem jeho chtěl pohrdati, budeš prohlášen za zbaveného říše a života. A kterak bys chtěl odolati? Nám je podrobena houře na moři; hrom a blesk neškodily nám. Proto podrob se vládci, jemuž slouží živlové; pokorného bude šanovati, hrdého skolí!“ Sv. král si povzdech v útrobě nad řečí tak hrdou, a radil se s jedním ze svých biskupů, jež byl důvěrníkem jeho, co by zpupníkovi měl odpověděti? Jelikož tedy biskup obávaje se o život krále, radil, aby se všemu podrobil, sklonil král hlavu k zemi a chvíli nic nemluvil; konečně povznese hlavu řekl: „Kam to s námi došlo? Vpadlý divoch hrozí mečem taseným obyvatelům říše naší; rád chci život svůj obětovati, jen když zachráním svěřence své.“ Biskup odvětil: „Jak můžeš pomysliť na zachránění, jelikož meč nepřátelský v hlavním městě téměř nikoho neušetřil? Jelikož veliká část tvých již je zahlazena a nemáš vojenské sily dostatečně, nezbyvá tobě, nejmilejší králi! nic jiného, než abys buď utekl, nebo se vzdal, jinak ukrutným katanům vydán budeš.“ Na to odvece král zbožný: „To právě je touha srdce mého, abych své věrné miláčky, které krvolačný loupežník s ženami a dětmi zahubil, nepřezil. Kterak mi radiš, abych čest svou zprznil útěkem a zanechal poddané osudu jejich? Vždy jsem to za krásné pokládal, umřítí za vlast; mám-li se nyní sám té hanby dočiniti, kdežto pro zrátnu svých milých sám život se mi zhnusil? An třikrát jsem byl pomazán, na křtu, při birmování a při korunování, pevně si předseberu, neskloniti šíje své jinému jarmu, leč jarmu služby Boží. Slíbil jsem před bohatýry říše své, že nechci sloužiti jinému Pánu, leč Ježíši Kristu; pod tím chci žiti i panovati.“

3. Tu se obrátil král šlechtyn k poslanci bezbožného Inguara a řekl: „Ještě lpi na tobě krev mých, a proto bych tě měl hned k smrti odsouditi; ale podle příkladu Krista mého, a ještě hotov jsem pro jméno Jeho, bude-li potřebí, zbraní vaší padnouti, nechci pokáletí čisté ruce své. Proto rychle odejdi a přines pánovi svému tuto odpověď: „Synu, dčablův!

docela následuješ otce svého, který nadut jsa pýchou vyhozen byl s nebe, svou lži lidské plémě mate a nemnozí své pokuty činí účastnými. Ty, jeho zvláštní přívrženec, nemůžeš mne ani hrozbami ustrašiti, ani lichocením pomásti. Nalezneš mne bez zbraně; poklady a bohatství, kterých mi posud dobré nebe propůjčilo, ať si vezme tvá nenasytná lakota; ale byt si i toto mé pomíjivé tělo jak nádobu křehkou roztloukl, předce se tobě ani na okamžik nepodrobí volná duše má. Chceš mne lákati naději dalšího panování, a zavraždil jsi moje, jako by se mi tak zachtělo vlastní domům vyprázdněným! Ať se tvé ukrutnosti líbí, po poddaných krále jíti, trýzniti, v tvář ubíjeti a konečně udáviti. Král všech králů na to bude hleděti, a mne, jak doufám v nebi sebou nechá panovati; věz tedy, že z lásky k životu vezdejšímu křest. král Edmund nikdy se nepodrobí vůdci pohanskému, leč by se stal křesťanem.“

4. Sotva dokončil sv. muž slova tato, a odešel poslanec nepřátelský, již Inguar nastupoval k boji. Když mu vojín odeslaný vše do podrobnosti vyřizovati chtěl, velel mu vůdce vše urychlit, a hned příbytek krále vojskem obkličiti. Tu již sv. Edmund byl v paláci svém jat, do okovů dán a před bezbožného Inguara vlečen, jak Kristus před Pilata, chtěje sám následovati šlepejí toho, který za nás co obět zabit byl. Provazy byv povázan, rozličeným způsobem byl tupen, kyjmi ubíjen, konečně ke stromu přivázan, a co nejukrutněji bičován, an mezi tím neustále vzýval jméno Ježíš. Z toho vjela do pohanů taková zuřivost, že jeho tělo pokládali za terč, a doň nesčíslných střel nastřileli, tím způsobem povstala rána na ránu, a celé tělo bylo poseté střelami, jako tělo ježkovo jehlicemi, a takovým způsobem podobal se sv. Šebastianovi.

5. Vida pak bezbožný Inguar, že Edmund ani těmito katany nedá se skrotiti, ale neustále vzývá jméno Kristovo, poručil katovi, aby mu hlavu utal. To se stalo r. 870. 20. Listopadu. Divochové zuřili nelidskou ukrutností proti křesťanům, bořili kostely a kláštery, zbíjeli kněze a řeholníky. V jednom klášteře uřezaly si jeptišky na radu abatýše nosy a horní rty, aby těm ohavníkům byly ošklivé, a tím se uchránily před znectěním, které jim bylo nad smrti odpornější, také byly do jedné usmrceny. (Také je jeden sv. Edmund, arcibiskup Kanterburský, 18. Listopadu.)

Světový pořádek.

Zde vidíš, milý čtenáři! jak ohavný pohan se svými divokými tlupami plení zemi křesťanskou ohněm a mečem, sluhy Páně zabíjí, svatého krále ukrutnou smrtí trápí. Nikde však nečteme, že by se tomu ukrutnému Inguarovi za to bylo něco zlého stalo, ano on se s tím chlubí, že i živlové na moři jemu příznivi jsou. Takových příkladů naskytá se nám dosti v dějepisu světa, že bezbožným lidem se jejich podniknutí dařilo, an zatím právo a spravedlnost byly utlačeny. Tak vidíme i za našich dnů, kde tyhle řádky píšu, kterak jeden král v Itálii všelikou spravedlnost a věrnost nohama šlape, lži a násilí užívá, aby jiným knížatům a sv. Otci samému část jejich majetnosti pobral, který dal rád Svátých spisovatelů francouzskému za to, že popírá Božství Jezu Krista — a posud se mu vše dařilo, a nic zlého se mu

nestalo, a kdo ví, jest-li se mu snad celý plán jeho nepodaří. Proč to Bůh trpí? kde je všemoc a spravedlnost Boží, když zlý vítězí a se řehce, dobrý pak podléhá a pláče? Na to dává křesťanská víra odpověď zcela určitou a zřetelnou: Tato země a tento pozemský život není to místo a ten čas odplaty, nýbrž doba zkoušky a cvičení. A však právě to je zkouška a velká zásluha, když křesťan zde na zemi u prostřed těch nespravedlností, potlačování a křivd nespouští se víry, naděje a lásky. Kdyby již zještě cnost došla své odměny a nepravost pokuty, tu by každý byl hodným ze soběctví, a cnost by pozbyla krásy a ceny své. Lidé by se báli zlého ze soběctví vědouce, že jak se píchne, bolí to, a jak činí zlé, přijde hned trest.

Božská prozřetelnost sice, aby slabé potvrdila, nebo od zlého odstrašila, zde na zemi někdy nepravost již tresce: ale pravidelně a vesměs k tomu je teprv poslední soud a věčnost, aby vše vyrovnáno a vyplaceno bylo. Proto ať každý má strpení, třeba Pán Bůh každou sobotu nevyplácí, — čas brzo uplyne, a věčnost je dlouhá. Bezbožný Inguar a sv. Edmund již požívají po tisíc let, co si každý zasloužil.

Modlitba.

O Bože! naplň srdce mé spasitelnou bází soudu Tvého, abych se nedal másti vida, jak se dobře vede zlostníkovi, a nenásledoval toho, kdo činí zlé, nýbrž vyčkal až soudu Tvého, a na něm ortele šťastného udůstojněn byl. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

21. Listopad.

Obětování bl. P. Marie.

Tato slavnost byla pod názvem „vedení či vstoupení Panny Marie do chrámu“ v Církvi východní již ve IV. stol. po Kristu slavena. Z východu dostala se též na západ, kde již r. 1373. ve Francouzích a Německu se konala, až ji konečně papež Pavel II. pro celou Církev pořádně jako svátek ustanovil. Mát pak slavnost ta za předmět onu poučlivou udalost, kterou nám podání vypravuje, dle něhož nejsv. Panna od nejútlejšího mládí Pánu Bohu ve chrámu se obětovala a Jemu své panenství věnovala. Bylo Židům veleno, aby své prvorozené pacholiky do chrámu přinesli a tam slavně obětovali na znamení, že oni jsou vyvolení národ jeho, a Jemu přede všemi národy jinými mají obětování a posvěcení býti. Ale mnozí nábožní Židé nepřestávali na tom, nýbrž obětovali své dítky obzvlášt-

ním způsobem P. Bohu. Tyto tak obětované dítky zůstávaly ve chrámě, a sice vedle něho ve zvláštních komnatách, sloužice kněžím a jahnům při jejich úkonech posvátných. Též pro děvčata bylo takové zvláštní oddělení při stavbách chrámových, aby se i ony mohly tam věnovati zvláště službě Boží.

2. Ještě v útlém mládí — bylo jí asi tři léta — byla Maria od svých rodičů Joachima a Anny z božského vnuknutí Bohu v chrámě obětována, tudíž do počtu ostatních panen přijata, které se za stejným účelem nacházely při chrámě. Den, ve který se to stalo, byl den radosti pro nejblahoslavenější pannu. Již dlouho bylo toužila po dni tomto. Maria byla dítě zázračné, nad míru rozumná, plná klidné vážností a usedlosti, horoucí lásky k Bohu, Bohu chtěla celá náležeti. Jemu všecken život svůj věnovali, Duch sv. to všecko působil skrytě v srdci jejím. Ona sice milovala své rodiče již obstarlé, ale ještě mnohem více Otce v nebesích. Když tedy přišel den, kde otcovský dům měla opustiti, nepřicházelo jí to nic těžko. Též rodičové její přinesli milerádi tuto obět, kterou se Mu byli již zavázali. Dalekou cestu do Jerusálema vykonala Maria bez obtíže, anaf láska okřídčila kroky její. Plna nebeské slasti vstupovala po schodech k oltáři, aby tam před tváří Boží vzdala nejvzácnější obět, která kdy ve chrámu byla obětována. — Obrat nyní, milý čtenáři! oči své na osoby, které při této oběti účinkovaly. První z těchto osob je Bůh sám. Bůh si byl tuto pannu vyvolil, a ji ve své moudrosti a lásce z hlomozu světského do svého domu a k službě své povolal a uvedl. Ona, která se někdy měla státi příbytkem, živým domem, chrámem vtěleného Boha, slyšela v srdci svém slova žalmisty: „Slyš dcero! a viz, nakloň ucho své: zapomeň na lid a dům otce svého! Tak zatouží král po kráse tvoji.“ A Maria prohlédla a poznala velikost milosti Boží, která se jí dostala za podíl, naklonila ucho, aby slyšela, zapoměla na lid svůj a odřekla se domu otcovského, aby se zalíbila Otcu nebeskému, který ji jmenoval dcerou svou. A tak přibývalo touto poslušností a pokorou její vnitřní krásy, že láska krále nebeského víc a víc k ní rostla a sobě ulíbila, zvoliti ji za máť svou! — O duše křest.! když tě Bůh pobádá něco činiti z lásky k Němu, a nebo v tobě touhu probudí, abys tento marný svět opustila a se věnovala službě jeho, tenkrát neváhej dlouho! Volá tě Bůh, tu hned následuj toho volání s radostí jako Maria, tvá matka a vzor tvůj! Přines tu obět Bohu, a On stokrát odmění ti tobě.

3. Ostatní dvě osoby, které při té oběti přítomny byly a veliké při ní měli účasti, byly: Joachim a Anna. Daleko vzdáleni, aby se oběti své jediné a milované dcery protivili, radovali se naopak tomu, že ji Bůh udůstojnil, tuto obět vzdáti, že ji přijíti a dceru jejich do služby své vzíti ráčil. Za šťastny se pokládali rodičové tito. Zajisté nemění byla při tomto úkonu horoucnost jejich, jakovou proslýnula Anna, matka Samuelova, když syna svého k službě Boží do chrámu přinesla jsouc přesvědčena, že Bohu příjemnou obět přináší. Oni položili, zcela odevzdáni do vůle Boží,

ruce své zehnajice na hlavu dítěte svého rkouce: „Přijmi, o Pane Bože náš! tento plod života našeho, který jsi v neskončené milosti každé skvrny hříchu uchránil. Tvým dílem ona jest, Tvým majtkem má býti a zůstat.“ Maria pak, toto nejsličnější a nejmilostnější děvčátko, stála tu před knězem v nevinnosti, čistá jako anděl. Její obličej zářil vroucí láskou, která plála v čistém srdci jejím. Mezi tím, co bílé jehnátko obětní zdouha háralo na oltáři, poklekla a obětovala se celým tělem a duší P. Bohu ve službu, ne na rok, ani na deset let, jako ostatní panny, nýbrž pro celý život svůj. Prála si a chtěla tomu, aby celý život svůj mohla ve chrámě sloužiti Pánu. O jak velice líbila se Bohu obět taková, jak rád ji přijal! Její obět byla nejčistší, neboť byla neposkvrněna od každého nádechu hříšného; byla nejdokonalejší, neboť hned ji vzdala P. Bohu, bez prodlení, bez odmluvy, s radostí; byla nejlíbeznější, neboť Maria byla vyvolená nádoba milosti Božích, ona byla jeho dcerou nejmilejší. O duše křest! pros Marii, aby ti pomohla, bys i ty hned od mládí čistým srdcem mohla Bohu sloužiti, nebo proto jsi zde na zemi.

4. Když byli nábožní rodiče Joachim a Anna přinesli obět svou a vykonali pobožnost, odevzdali dítě své knězi. Ovšem loučení s milým dítětem bylo těžké pro jejich milující srdce; a však vůle Boží a blažený mír, který z očí sv. dcery jejich zářil, oslazoval žsecken zármutek jejich. Pokojně a chválice Boha vraceli se domů. Maria jim děkovala za všecku lásku, kterou jí byli prokázali, prosila o jejich požehnání a potom žádala kněze, aby jí komnatu její poukázal, ve které by od té chvíle žiti měla. A Zachariáš — tak se jmenoval kněz — ten příbuzný její, který se z toho radoval, že tuto vznešenou obět ve jménu Páně přijal, uvedl ji do příbytku, ve kterém Bohu zasvěcené panny společně žily. Tam rostla a mohutněla na těle i na duchu. Denní pořádek dle zákona Mojžíšova a dle obyčejů lidu svého zachovávala zevrub. Ráno stala časně, s největší poctivostí se oblékla a děkovala Pánu, že ji v noci před nástrahami zlého nepřítele byl uchránil. Nebylo jí mnoho času potřeba k oblečení-se; blan-kytová sukynka kryla údy její, přes ni bílé roucho svrchní, které jednoduchý pásek s dolů visutými konci upevňoval, dlouhý závoj zastíral obličej její, sandály šňůrami na nohy upevněné dokončovaly celý oblek její. Pohlaví ženské kolem Nazaretu nosí takový oděv až po dnešní den. Když se byla oblekla, hned šla do modlitebnice (oratoria), kde zastřena svým závojem, s ostatními družkami pěla těch osmnáct žalmů ranních. V nejhlubší pokoře a s vroucí pobožností klaněla se Božské majestátnosti a s celým lidem k Němu se modlila, aby brzo seslal Vykupitele, dlouho již slíbeného. Po ukončené modlitbě vrátila se zase se svými družkami k denním pracím. Některé z těch panen předly vřetenem, jiné vyšívaly hedbávím a zlatem. — Sv. Epifanius píše, že P. Maria byla výtečná ve vyšívání a v předení konopí, v pracích vlněných a zlatých. Vřetenem, jehož užívala, dlouho se přechovávalo v chrámě Jerusalemském. Mezi tím, co rukama pracovala, prodléval duch její u Boha. Písmo sv. měla v paměti, ze rtů jejich

neustále vstupovaly modlitby k nebi jako žhoucí jiskry k trůnu Božimu. Největší počestnost značila všechny její skutky. Byla dobrá, vldná, útrpná, málo mluvila, a vždy vhod, hlas její byl jemný, dojmavý, a slova její měla do sebe cosi tak pomilování a útěchy plného, co duši posluchačovu sv. poklidem naplňovalo. Ona byla první při nočních bděních, zákon Páně zachovávala na vlas, v pokoře a v každé cnosti nejdokonalejší. Ač byla krásná a mladistvá, byla předc nepřítelkyně každé marnosti. Sv. Epifanius líčí její tělesnou postavu: Maria nebyla velká, předc však nenáležela k malým. Tvář její byla poněkud nahnědlá, vlasy její bělohřívé, oči živé, zřitelnice šla do zelena olivového, obočí krásně ohnuté a nejtmavěji černé, úplně krásný nos byl celý přímý; rty růžové, tvář působila nejpravidelnější okrouhlost; ruce a prsty dlouhé.

5. Všickni ss. otcové v tom se shodují, že P. Maria byla výtečná krásou těla. A však mnohem větší byla krása její duše, kterou sv. Sofronius nazývá „zahrádkou milovanou Páně.“ Všecky cnosti byly v ní skryty. Ani nejmenší skvrny hříchu neukazovalo se tam. Její srdce znalo jen jednu nenávist, totiž: nenávist hříchu. Modlitba, půst, a bdění, obsluha bližního — to bylo zaměstnání. „Žádná duše na světě neměla v té míře dar rozjímání a milost nazírání nebeského, jako Maria,“ píše sv. Ambrož. „Celý její život nebyl než jedině cvičení lásky Boží nejčistší, a když i spánek zavřel víčka, její srdce předc ještě bdělo a se modlilo.“ To byly cnosti, to zábavy Marie ve chrámě; onať se tam skvěla mezi družkami jako dýmant mezi drahokamy, a odbývala za čelní okrasu domu Božího. A však korunu své oběti vstavila slibem věčným panenství, kterým se byla P. Bohu zavázala. A tak se vyplnilo na ní slovo písne Šalomounovy: „Zavřená zahrada je sestra a nevěsta má, zavřená zahrada, zapečetěný pramen. (Kant. 4, 12.) Dvakrát ji nazývá zahradou, protože byla čistá dle duše i dle těla, a tuto čistotu panen-skou chránila jako pevným zámekem a závorou — slibem, přede kterou pak cnosti stráž vedly. Křest. duše! zvol sobě P. Marii za zvláštní vzor čistoty, a zachovej podle stavu a povolání svého čistotu duše a těla, a často k ní volej slovy hymnu církevního:

Panno přelíbezná,
Jenžto rovni nezná,
Sprost nás vin a bludů,
Dej žít vldně, v cudu.
Amen.

22. Listopad.

Sv. Cecilie, mučennice, panna r. 230.

Jméno sv. Cecilie jest v Církví sv. velice proslaveno a již od časů prastarých připomíná se při mši sv. Narodila se na začátku III. století. Rodiče jsouce křesťany, vychovávali ji po křesťansku; byli urození a bo-

hati, a dcera jejich krásná na duši i na těle. Již ve věku velmi útlém slibem ustavičné čistoty se zaslíbila Kristu Ježíši. Jemu zpívala z nehlubší duše písně sv. milosti a provázela je plnozvučnými akordy. Výborné vlastnosti sv. panny nedaly se ukryti, a jeden urozený mladík, jménem Valerián, žádal rodičů za ruku její. Tito nevědouce o slibu jejím, dali mu ochotně slovo. Ale kdo vypíše leknutí Cecilie, když jí rodičové o tom pověděli. Nevědouc si porady, prosila Boha o radu. Tu jí zvěstoval anděl Boží, aby rodičů byla poslušna, slibuje, že i v stavu manželském zachová čistotu neporušenou.

2. K svatbě přistrojila se Cecilie, jak se na stav její slušelo, v zlatohlav a roucha skvostná, ale pod tím měla roucho zíněné. Po svatbě přikročila k choti svému, kterýž byl ještě pohanem, a pravila k němu: „Příteli! mám ti tajemství sdělit, přísáhneš-li, že je nikomu nepovíš.“ — Mladík přísáhl; načež ona povídala dále: „Já se zaslíbila P. Bohu svému, že povždy zůstanu pannou, a Bůh seslal mi anděla, který střeží tělo mé s velikou revnivostí. Hleď tehdy, abys se ničeho proti čistotě mé nedopustil, sice okamžitě od něho budeš potrestán. Chceš-li ale se mnou žiti jako bratr se sestrou, bude on tebe milovati a tobě se zjevovati.“ Valerián

nebyv uražen, chtěl toho anděla viděti, než jí uvěřil; Cecilie však řekla, že musí býti dříve pokřestěn. Cecilie mu k jeho prosbě radila, kde by mohl papeže Urbana I. najíti a od něho ve víře vyučen býti. Sv. Otec Valeriána velice laskavě přijal, vyučil a pokřtil. Valerián vrátil se nyní rychle k choti své a nalezl ji, ana se modlí, a vedle ní anděla Božího, an dva věnce drží, jeden dává Cecilii a druhý jemu, slibuje, že začkoli prositi bude, stane se jemu. Valerián pokleknuv prosil, aby též bratr jeho Tiburcius se stal křesťanem, což anděl příslibiv zmizel.

3. Cecilie a Valerián ještě klečeli, vroucně Bohu děkující, an Tiburcius na návštěvu přišel. Valerián hned mu sdělil, jaké milosti byl účasten. Tiburcius poslouchal pozorně, až i v něm touha ta se zňala. I on šel k sv. Otcovi, který ho též poučil a pokřestil. Cecilie utvrzovala bratry u víře slovy i skutky; i oni prospívali, těla mučenníků pochovávajíce, hroby jejich ozdobující, chudé podporující. Dovědév se prefekt Římský Almachius, že bratři přijali víru křesťanskou, počal se litě vztěkati a na pomstu mysliti. Pod záštitou, že v domě jejich nebezpečné schůzky se dějí, dal je náhle jiti, a vytýkal jim, že s křesťany obcují a těla mrtvých pochovávají. Bratři vyznali, že jsou křesťané, a že raděj nejukrutnější muky ponosou, než by se odrekli víry své.

4. Tou řečí rozvzteklil se Almachius ještě více, a dal bratry bez odkladu na popraviště vésti a veřejně mrskati. Což an se dalo, plesající bratři obraceli diváky na víru. Mezi jinými obrácen byl též Maximus, jeden z úředníků Almachiových, který se s udivením od nich dověděl, že po tomto časném životě nastane život věčný. To když se Almachiovi doneslo, dal bratry ss. stíti, ale Maxima tak utlouci, až duši vypustil. (Svátek jejich je 14. Dubna). Cecilie uslyševši, že choť a švak umřeli smrtí mučennickou, hned Bohu za to děkovala, a hned všecko jmění, co ještě měla, dala chudým, neboť znajíc lakotu prefektovu, čekala osudu podobného, jaký chotě jejího potkal. I nemýlila se. Almachius dal jí v krátkce povolati žádaje, aby všecko jmění obou velezrádců vydala, sama pak bohům obětovala. Cecilie odpověděla, „že jmění již rozdala chudým; poklona pak že náleží Bohu pravému, nikoli ale němým modlám ze dřeva a kamene.“ Ukrutník ji dal domů dovesti s rozkazem, aby ji v lázni udusili, nebude-li chtít obětovati. I domlouvali jí na cestě vojáci, aby šetríc krásy a mladosti své, bohům obětovala. Na to ona, „že touží pro Krista umříti. Řekněte, kdyby vám někdo za špatný peníz váš dával zlato a stříbro, nebrali-by jste? A můj Ježíš Kristus je mnohem štědrejší. On dává sto liber za jednu, a za okamžité muky život věčný.“ — Když zpozorovala, že její slova na dobrou půdu padala, tu pozvėdši hlasu, řekla: „Věřite tomu, co jsem vám mluvila?“ Oni: „Veríme, že Ježíš Kristus je pravý Bůh.“ — I řekla Cecilie: „Jděte tehdy k prefektovi a vyřidte mu, že jej o krátkou lhůtu prosím; zatím kohos zavolám, aby vás pokřestil.“ — I zavolala papeže Urbana, který víc než 400 lidí v jejím domě pokřestil. Mezi těmi byl též jistý Gordianus,

který dům sv. Cecílie v kostel proměnil, a ve kterém se sv. Urban po nějaký čas ukrýval. Almachius povolil Cecílii žádané lhůty; sotva ale se dověděl, že skrze ni tolik lidí od modloslužby odstoupilo, tu v hněvu rozkázal, aby hned odpravena byla. I uvedli ji do lázně, zatopili přenesmírně a zamkli ji tam a po celý den a noc ji tam nechali myslíce, že se musí udusiti; ale nic se jí nestalo. I poslal ukrutník kata, aby ji stal. Třikrát máchl po šiji panenské mečem, a přede netrefil; že ale Svěťice zdála se mrtvou, nechav ji v krvi, odešel. Ale Cecílie přišla zas k sobě a ještě tři dni byla živa. Napomínala křesťany k stálosti a papeže žádala, aby dům její k službám Božím zasvětil. Dvoji korunou ozdobená usnula v Pánu 22. Listopadu 230. Urban papež pochoval ji i se společníky jejími Vale-riánem, Tiburciem a Maximem na hřbitově Kalixtově. V IX. věku přišla těla řečených mučenníků opět na světlo a pochována v kostele sv. Cecílii zasvěceném.

Vyobrazuje se, jak v rouše panenském sedí u varhan a Boha chválí, anděl vedle ní.

Je-li kdo mezi vámi smuten, modli se; je-li dobré myslí, ať zpívá. (Jak. 5, 11.)

Tato slova sv. apoštola sv. Cecílie svědomitě plnila. Ona se modlíla mnoho, ale i zpívala, a zpěv provázela varhánkami, proto též hudebníci ji ctějí za svou patronku. První křesťané rádi a mnoho zpívali, ale písně svaté, duchovní; nic nečistého nevyšlo z úst jejich. Ale ach! jak velice vzdálení jsou od nich věřící za našich dnů! Od mnohých slyšíme písničky, při jichž poslouchání zarditi se musíme; „čím srdce oplývá, tím ústa přetíkají“ praví příslovi. Srdce jejich je plné nečistoty a proto zpívají písně necudné, nekalé.

Každý člověk rád zpívá, zpěv má do sebe něco pro srdce lidské utěšitelného. Zvláště náš lid slovanský rád zpívá, a p. prof. Sušil po kolik let chodil po Moravě, a sebral nám ty písně národní našeho lidu zpěvného. Ale náš lid zpívá též rád písně duchovní; žalmy sv. Davida potud denně se ozývají v Církvi katolické. I náš Božský Vykupitel zpíval písně díkůčinění. Od časů apoštolských pěstovala Církev sv. zpěv, ale ona chtěla a chce posavade, aby zpěv se ozýval nejraděj k oslavení Boha. Ona ví, že člověk rád zpívá, ale ona tomu nechce, aby člověk zneužíval daru zpěvu, jehož od Boha má k útěše. Proto křesťane milý! zpívej v radosti i v žalosti, ale nikdy nezpívej písně, které by se Pánu Bohu nemohly líbiti. Každý má radost z toho, mysl se povznese, když slyšíme v čas žní a jindy ozývati se písně po polích a hájích; ale srdce se zarmoutí, když slyšíme už malé děti po ulici drze vykřikovati písně nečisté a nekalé. Časné ráno ptáček oslavuje písní svou Boha: a ty bys Ho zpěvem urážel? — Celou noc klokotá slaviček v houští chválu Hospodinu, a ty bys v noci řval k oslavě nečistoty a nepravosti? Protož zpívej křesťane! ale tak, aby zpěv byl zároveň modlitbou, abys mohl někdy chválu houští se sv. Cecílii v nebi Pánu!

Modlitba.

O Pane Bože! nedopouštěj, abych kdy zneužíval jazyka svého k písnem necudným, které se Tobě nelíbí, a propůjč mi tu milost, abych Tě jako služebnice Tvá Cecílie celým srdcem miloval, Tvou sv. vůli vždy plnil a někdy hoden byl, Tebe s ní a se všemi Svatými chváliti a velebiti věčně. Amen.

23. Listopad.

Sv. Klement, papež, mučenník (patron země české a moravské) r. 100.

Jeden z našich ss. patronů zemských v Čechách a na Moravě je sv. Klement, Římský papež a mučenník, a sice proto, že sv. Cyrill a Method jeho sv. tělo k nám přinesli, po Moravě nosili a odtud do Říma donesli. Sv. Klement, nejstarší mezi ss. otci a vrstevníky ss. apoštolů, byl rozený Říman; otec jeho jmenoval se Faustin, matka Mattidia. Na viru byl obrácen ss. apoštoly Petrem a Pavlem, k nimž proto takovou láskou přilnul a tak horlivě jich v úřadě apoštolském podporoval, že ho ss. otcové nazývají mužem apoštolským i apoštolem. Tolik jisto, že sv. Klement r. 62. sv. Pavla do Filippi doprovodil a osudu, který toho blahověsta tam potkař, účastným se stal. To též jisto, že jej sv. apoštol svým pomocníkem v Evangelii nazývá a jej v řadu těch klade, jichž jména jsou v knize života. (Fil. 4, 3.)

2. Sv. Klement provázeje sv. Pavla, přišel do Říma, a tam též řeči sv. Petra poslouchal; od kteréhož za náměstka a za biskupa města Říma, či za hlavu Církve ustanoven a posvěcen byl. A však úřad tento přetěžký teprv po umučení ss. Lina a Kleta r. asi 68. nastoupil. V této vznešené sice, ale velmi těžké důstojnosti vedl sv. Klement život tak svatý, že všem křesťanům, židům i pohanům milý byl. Zvláště se o něm vypravuje, že jména všech chudých a potřebných měl zaznamenána, a jim, pokud mohl, pomahal. Rozvrhl také město Řím na sedm částí, a v každé ustanovil písaře, který zaznamenávati měl skutky a utrpení ss. mučenníků; dále poslal mnoho mužů apoštolských do Španěl, do Gallie a do jiných zemí, aby tam kázali Krista, a sám tak horlivě kázal, že přemnozí neznabohové ku poznání sv. pravdy přivedeni byli. Mezi nimi praví se, byla prý také sv. Domitilla, sestra císaře Domiciána, a Sisinius, muž v Římě velmi znamenitý. A ten prý se, ačkoli pohan, vloudil do kaple křesťanů, aby viděl, co se tam děje, a aby se po-

díval, zda-li tam také jeho manželka se nachází. Bůh ale potrestal jeho všetečnost náhlou slepotou, tak že se musil dát znáti a prositi, aby ho domů dovedli. Sv. Klement přistoupiv k nešťastnému, maličko se pomodliv, otevřel mu oči, a ze zrakem tělesným otevřel mu i oči duše, a Sisinius byl pokřtěn. Příkladu jeho následovali i jiní znamenití pohané.

3. Do času papežování sv. Klementa připadují jakési spory v církvi korintské vzniklé, o nichž sv. otec dí, že byly bezbožné a ohavné. Povstala totiž jistá strana, která kněze své, ač všelijak dokonalé, stíhala, ano ve svém přepychu i vytiskovala. Klement jim psal ve jménu Církve římské, a jak se zdá, ještě před r. 70., tehdy před zkázou města Jerusalema. List tento byl v staré Církvi u veliké vážnosti, tak že jej v kostelích jako písma sv. čítávali. Sv. Klement tímto překrásným listem docílil, že zase spory v církvi korintské se ulehly. Jestli pak ten list i důkazem, že vážnost náměstka Kristova t. papeže již tehdež, hned na počátku Církve vůbec uznávána byla.

4. Horlivé účinkování Klementovo na vše strany, a zvláště rostoucí stále počet křesťanů ve městě Římě a mimo Řím, a to i u samého dvora císařského nemohlo zůstati bez záští a bez protivníků, a mnozí musili vyznání víry křesťanské životem svým zaplatiti. Sám Klement nezůstal v těch dobách prost všech nátisků. Než on snášel vše trpělivě, jsa živý příklad stálosti a věrnosti u víře, tak že mnozí i jeho řečmi i krásným příkladem vedeni model se odřekli a následovníky Kristovými se stali. Tak valné rozšiřování víry křesťanské zamrzelo císaře Trajana velice. I vydal přísné zákony na ty, kteří se ke Kristu znali, následkem kteréhož příkázání horlivý Klement, jako hlava Církve jat byl. Nález císařův na něho zněl v ten rozum: že buď bohům obětovati, nebo přes černé moře do pustin města Chersonesu do vyhnanství jiti musí. Sv. Klement, uslyšev nález, nebyl ani na okamžik na rozpaku, nýbrž vzdáváje Bohu dík, že pro víru trpěti může, bez meškání na cestu se vydal. Velectihodná hlava Církve nalezl na místě svého vyhnanství okolo 2000 křesťanů, pro víru k lámání kamene odsouzených, a ti přicházejícího papeže co anděla Božího radostně uvítali. Jedna z největších strastí, jichž tu nesli, byla, že ač těžce pracující, měli veliký nedostatek vody, kterou téměř na dvě hodiny cesty si museli donášeti. Což když sv. Klement zpozoroval, maje s nimi velikou útrpnost, dal se do modlení. A aj! tu uzel beránka, an na blízkém vrchu stoje, pravou nohou ukazuje na místo, kdeby se voda nacházela. I jali se hned na tom místě kopati, ale marně, pramen se neukazoval. Tu vezma Klement rýč, sotva se země dotekl, vyprýštil se pramen vody hojný. Ten div po všech okolních krajinách lidé uslyševše, se všech stran k němu přicházeli, a víru sv. přijali a bořice chrámy a modly pohanské, kostely pravému Bohu stavěli.

5. Dověděv se císař Trajan, jak velice se křesťanská víra v Chersonesu rozšiřuje, rozhněvav se, poslal tam jednoho z úředníků svých jménem Aufidiána, a přísně mu kázal, aby všemi možnými prostředky křesťany k za-

pření Krista přinutil a kostely jejich rozbořil. Aufidián vida, že křesťané rádi muky snášejí, a tak ničeho neporídí, rozhněval se na Klementa, protože ostatním myslil dodával, a nechav ostatních všech sv. Klementa svázati kázal, a dada mu na hrdlo kotvu mořskou přivázati, do moře ho vrci velel. To se stalo 23. Listopadu r. 100. nebo 101. Křesťané na břehu stojící jali se modliti, aby jim Bůh tělo drahého otce neráčil odjiti, a Bůh jich vyslyšel; neboť an ještě se modlili, odstoupilo moře na 3000 kročejů ode břehu; a hle! tu našli tělo sv. otce, ano v kamenné rakvi, v krásné mramorové kapličce stojící, odpočívá, a kotev vedli ní. Též pověsti vypravují, že lidu zjeveno bylo, aby to sv. tělo tam ležeti nechali, že každý rok po osm dní moře ustoupí, tak aby každý volného k němu měl přístupu. A tak prý se stávalo po kolik set let. Zázrakové, kteří se u těla sv. Klementa stali, přilákali množství poutníků, ale pozděj stěhováním národů všecka památka se ztratila. Co posud řečeno, ovšem jen na pověsti se zakládá. To však je dějepisně jisto, že Bůh vyvolil našeho apoštola sv. Cyrilla za nástroj, aby tělo sv. Klementa našel, a úctu jeho v Církvi sv. obnovil, jak o tom nyní každé dítě v Čechách, na Moravě, a v celém Slovanstvu širém ví vypravovati. Toto tělo sv. Klementa ss. bratři Cyrill a Method až k nám na Moravu donesli, a odtud co důkaz své k stolici sv. Petra přilnulosti do Říma donesli — kde v chrámě téhož Svatého bylo pochováno r. 867.

Vyobrazuje se sv. Klement v rouchu papeže Římského, vedle něho kotva, nástroj jeho umučení.

Kaple sv.-Klementske ve vlastech našich.

Cesta požehnaná ss. apoštolů Cyrilla a Methoda k nám dá se posud dokázati a stopovati po — kaplech, sv. Klementu zasvěcených. U nás na Moravě nejznamenitější byly 1. v Lipůvce pod Vranovem, 2. u Osvětiman pod Buchlovem a 3. v Čechách na Vyšehradě. —

Rád já sobě v mysli zalétávám
Na Lipůvku známý na pohorek.
Zasednuv tam pod stín vonných borek,
S kameny tu do řeči se dávám:

Kamenové milí! tak tu lkávám,
Přesmutný ač! ve vás máme vzorek,
Století že minulého zlerek —
Nevěra — že uškodila zlá vám.

Stál tu kostel Klementova jména
Cyrill, Method ho tu vystavili,
Když vlast s tělem světce pochodili.

Ach! a nyní! jaká je to změna!
Žel! to tupé, nevidomé plémě
Strhlo v rupy stavby drahé témě.

Klemente! tys Církvi slávou pravou,
Vyučen byv Petra od samého,
Nástupcem byls v úradě též jeho,
Třetí po něm byl jsi Církve hlavou.

Ke Korintským dítku napsav žhavou,
Smířils šťastně ducha rozporného,
Odřeknuv pak úřadu se ctného,
Palmy's došel Křimskou za výpravou.

Mučenníkú Boží! Řím ti vděčný,
Jako svatí naši věrověsti,
Vystavil již záhy pomník věčný.

Svatí naši s velkou uctivostí
V Římě složili tvé drahé kosti,
Tam i Cyrill pohroben náš jesti.

Modlitba.

Popřej, dobrotivý Bože! aby se úcta sv. mučenníka Klementa v našem národě opět ujala, a s obnovenou úctou kvétla i láska k Cirkvi sv., jejímžto on byl papežem, a jest mučenníkem i ozdobou věčnou — našim též u Tebe orodovníkem. Amen.

24. Listopad.

Sv. Jan de Cruce r. 1591.

Sv. Jan nejmladší dítě Gonzaleza Yopez narodil se r. 1542. ve Fontibere blíž Avily ve Španělsku. Jeho máti Kateřina Alvarez přestěhovala se po smrti manželově do Mediny, chtíc se tam živiti prací rukou svých. Nábožná tato matka vychovala synáčka nábožně, a on již co pacholík vstával k modlitbě o půl noci, líhal na tvrdé zemi a rád se postil, obzvláště rád ctil P. Marii, vyvoliv si ji za patronku. Za to, když do hluboké studně nemající vroubení upadl, její mocí zachráněn byl; neboť prý ji v pádu viděl, jak ho chránila. Správce špitálu v Medině, vida jeho cnosti, svěřil mu opatrování nemocných, a Jan byl v tom úřadě neunavený, a pomáhal jim dle těla i dle duše, byv milosrdný, jako Pán a mistr Ježíš Kristus. — Jan uměl s časem lichvěti, zahálka mu byla co sůl v očích. Spaní jeho bylo kratinké, lůžko tvrdé, jen tak málo jedl, co by hladem neumřel. Jesuité si přáli, aby do jejich řádu vstoupil. Ale Jan vstoupil do řádu karmelitánského, o němž věděl, že za zvláštní účel má ctiti P. Marii.

2. Již v noviciátě byl mistrem; po tom ale tak hrubě se počal káti, že se tomu každý divil. Jen mlčel, se modlil a tělo trýznil. K jiným byl vlivný a přívětiv. Pokora zdála se mu býti přirozenou; při práci byl nejprvní, pro své cnosti byl slepý. Za to se stal knězem. Při první mši sv. prosil, aby mu přáno bylo, bez hříchu až do hrobu setrvati. Při mši sv. vždy byl jako ozářen; — konečně se chtěl státi Kartusiánem. V tom přišla do Mediny sv. Teresie, chtíc obnoviti v řádu karmelitském původní kázeň. I hned se tyto sv. duše poznaly, a v cíli tom sjednotily. Jan se hned podrobil sv. Teresii a odstěhoval se do nově zřízeného kláštera v Durvelle, a tam byl první klášter přísné kázně karmelitánské (r. 1508). Při té příležitosti změnil Jan křestní jméno své Matěj na jméno Jan od

Kříže. A tent je začátek řádu karmelitského, bosáků, který od papežů Pia V. a Řehoře XII. potvrzen byl a rychle po všech zemích se rozšířil.

3. Sv. Jan byl prvním představeným kláštera Durvell. Pověst jeho daleko se hlásala, tak že do jiných klášterů volán byl, konečně i na vysoké školy Alkalské, aby tamější mládež ke kř. dokonalosti navedl, a doléhal u nich ne tak na učenost jako na pobožnost. Z Alkaly povolala sv. Teresie Jana do Abuly, aby jí nápomocen byl, nebo se jí řeholnice protivily. Jan při-

šel, a brzo sestry získal. Tak zázračně Bůh slovem jeho působil! A však Jan působil i na lid světský. Vždy Jan žádal, aby mu Bůh nějaký kalich utrpení seslati ráčil. A oč prosil stalo se mu, soužení ho neostalo až do smrti. Na duši trpěl tmy, pochybnosti, úzkosti, pokušení. — A však v největší tísni zjevil se mu Pán i Rodička Jeho, a těšili ho. Takové návštěvy naplňovaly Jana sladkou rozkoší. — Ale tu povstala též bouře zevnější.

4. První totiž spolubratři, držice opravy od něho uvedené za zbytečné novoty a sužování, sešli se v Placentu a ostře ho odsoudili co novotáře a bezbožného odpadlíka od víry a řehole. Následkem toho nálezu

byl jat a do žaláře v Toledě uvržen, a v něm po devět měsíců o vodě a chlebě mořen a mučen. Ale Jan zůstal trpěliv, ano to ho těšilo, že pro Boha smí trpěti. Konečně ho propustili, a on přímo šel do kláštera Karmelitánek, které ho sotva poznaly, jak byl umořen! Odtud pak se dostal do kláštera Kalvaria. Tam dal neobmezenou důvěru v pomoc Boží kolikráte na jevo. Jednou ku př. stalo se, že mu bylo zvěstováno, že na zejtrí nebudou mít co jísti. On však těšil jich, že se Bůh postará. A stalo se, přišel kdosi, a klášter zaopatřil řka, že ve snách mu bylo zjeveno, kterak klášter toho potřebuje.

5. Jan byl též nad míru laskav k chudým, chorym a hříšníkům. První jeho krok byl, když do některého kláštera vstoupil k nemocným, a tu snažil se jakkoliv mohl, duši jejich upokojiti a tělu úlevy zjednati. Znamenali-li, že mají chuti k jídlu, hned snašel, co kde mohl, aby jich občerstvil. Staral se o dobré hlídače a opatrovníky k nemocným, sloužil jim sám jak mohl, stlal jim postele, čistil nádoby a pomahal, kde mohl, necht to bylo, co bylo, a nejeden nemocný na jeho přímluvu zase byl uzdraven. A nic méně povstali zase proti Svatému noví protivníci, a to ze středu těch, kteří to uznali, aby kázeň obnovena byla. Ale on sám vždy o to prosival, aby bez křížů nebyl. Zač tolik prosil, stalo se mu. Jan se musil totiž opřítu některým nepořádkům, v klášteřích se zmahajícím, a některé zlé zvyky nedopatřením představených vloudilé kárati. Věc ta zbudila proti němu sotva utuchlé staré zášti, kteréž tak rychle se zmohlo, že přednostové klášterů r. 1591. v Madridě v poradu se sešedše Jana všech hodností zbavili, a nad to jej z řádu propustiti aneb aspoň do Ameriky poslati obmyšeli. Jan trpěl jako mučenník, ano za své nepřátele se modlil. Již se strojil na cestu do Ameriky, ale nemoc do toho vkročila. Chtěje ukázati, že je věrným sluhou kříže, dal se donesti do kláštera Ubeda, jehož přednosta byl nejzarytějším protivníkem jeho. A skutečně byl v tom klášteře domučen. Mezi tím dověděl se provincial o krivdě, která se Janovi děje, a přijda, dal pokojík, ve kterém Jan ležel otevřiti řka: že takový vzor cnosti netoliko od bratří, nýbrž i od celého světa poznán býti má. Když se přiblížila Janovi hodina, kterou se na věčnost odebrati měl, dal se zaopatřiti ss. svátostmi, na to bratry odprosil. O půl noci, když na jitřní zvonili, řekl: Já budu jitřní v nebi zpívati, pak políbil sv. kříž řka: „V ruce Tvé poroučím duši svou,“ na věčnost se odebral 14. Prosince r. 1591. jsa 49 let stár. Papež Benedikt XIV. prohlásil jej za Svatého r. 1726. Jeho sv. tělo odpočívá v Segovii, kamž z Ubedy přenešeno bylo.

Vyobrazuje se v rouchu karmelitánském, jak kleče před křížem se modlí.

Tři osidla představených.

Jak výborně sv. Jan lidského ducha a slabé stránky jeho znal, dá se souditi z toho, co říkával o představených, totiž: že jim ďábel strojí a klade troje osidla:

1. poňouká jich, aby o sobě vysoko myslii;
2. aby se obecných prací a povinností stranili a
3. aby se jen zevnitřním záležitostem oddali, a tak vnitřního ducha potráceli.

A to se skutečně u mnohých představených pozoruje, že ďábel jedno nebo druhé z těchto osidel jim klade, a že jich v něm chycené má. Aby sám v taková osidla neupadl, a bratřím žádného pohoršení nedal, byl nad míru bedliv a všemi možnými prostředky se bránil.

Proti prvnímu osidlu ohradil se nellčenou pokorou; a ta pokora v něm způsobila, že nebyl pyšný k podřízeným, a málo o sobě smýšlel: on totiž smýšlel tak, že proto je představeným, aby byl všech služebníkem, ale ne, aby se podřízení před ním plazili a kořili a třásli; nemysli si: Ať mne nenávidějí, jen at se mne bojí! Druhému se vyhýbal, že všecky práce a povinnosti, které řehole žádala, s největší ochotností a svědomitostí vykonával, a nespolehal se na jiné, že jini za něho, co on má dělat sám, poříditi mohou, on pak aby sobě v pohodlné zahálce jen dohlížel a hověl. To mu ani nenapadlo!

Třetího osidla konečně ušel, že se, pokud mohl, společností lidské vyhýbal, schůzek a vyražení nevyhledával, oheň lásky Boží v sobě rozmnožoval a ustavičně doma se modlil, postil, mrtvil a rozjímal. Kdyby sobě všickni představení ze sv. Jana příklad vzali, tož by tak mnohý nebyl nespokojen se stavem svým, a blaze by mu bylo pod takovým představeným. Ale tak mnozí představení pro pýchu sotva s člověkem chtějí promluvití, — sami své povinnosti nekonají, a spoléhají se na to: však mám jich dost, kteří to za mne poříditi mohou; a potom sobě jen pohodlně hoví, všech radostí na tom světě požívají, a o to se nestarají, co ten ubohý podřízený k tomu říká. —

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. sluhu svého Jana tak křížem oslavil, že od něho jméno vzal, dejž nám na jeho přímluvu, abychom po cestě kříže a trpělivosti k Tobě dospěti mohli. Amen.

25. Listopad.

Sv. Kateřina, panna, mučennice.

Sv. Kateřina, již Řekové povždy čistou nazývají, narodila se okolo r. 288. v Alexandrii z rodu, jak se praví, královského. Byla pak Kateřina podivné krásy, a ve všelijakém umění a ve všech vědách výborně zběhlá, ale jako lid modloslužebnosti oddaná. O ruku tak šlechtné panny ucházeli se mnozí urození mládenci, ale sv. Kateřina každého odbyla, říkajíc, že ruku svou nedá leč nad sebe silnějšímu, bohatšímu, urozenějšímu a moudřejšímu. I stalo se jedenkrát, že jsouc na lovu s jistým poustevníkem se sešla, kterýž vyrozuměv žádostem jejím řekl: „Uvěříš-li v Ježíše Krista a dáš-li se křítí, najdeš chotě, kterýž žádaných vlastností v přehojné míře do sebe má. On jest nejmoudřejší, nejslechtnější, nejsličnější a nejbohatší.“ — Řeč tato dojala Kateřinu velice, což poustevník znamená, dal jí obrázek Rodičky Boží, ana Ježíška na loktě drží a vece: „Toho chotě nedostaneš bez pomoci matky jeho; vzývej však matku milosti a služ jí modlitbami, postem a

bděním, i pros, aby ti chotě ukázala, po kterémž touží duše tvá.“ Kateřina, domyslyvši se v slova poustevníkova, vrátila se domů a s velikou vroucností vzývala Rodičku Boží, ač jí neznala. Po několikadenní pobožnosti uzřela ve snách matku Boží a vedle ní milého Syna jejího; ten ale odvracel se, že tvář jeho nemohla spatřiti. I zarmoutivši se, prosila snažně královnu nebes, aby jí okázala milostivou tvář Syna svého: ale Maria dala jí na srozuměnou, že chce-li tvář Syna jejího uzříti, musí nejprve křest sv. přijíti. Což když Kateřina učinila, uzřela opět ve snách Rodičku Boží v nevýmluvné kráse a lesku, i Syna jejího, an se k ní blíží, jí sobě prstenem zasnuhuje, a budoucí muky, jež pro víru musí podstoupiti, předpovídá.

2. Toho času přikázal císař Max. Daga, člověk to surový a nestydatý, aby všickni lidé bez výminky pod ztrátou hrdla modlám obětovali. Mnozí křesťané hříšné choulostivosti podlehše, byli mu po vůli a obětovali. Sv. Kateřina vidouc tak hrubou zradu na víře, bolestí trnula, ale pomoci nemohla. Když však jednoho dne nesčetný dav lidu k modlářským chrámům se valil obětovat: tu nemohouc se udržeti prodrala se až k císaři a výmluvností nebeskou mu dovozovala, „že to věc pošetilá, Stvořitelem pohrdati a němým a hluchým modlám obětovati, kteréž ani sobě pomoci nemohou, neřku-li jiným. Dále dokládala, že jedná proti povinnostem svým, an lid svým příkladem a svými příkazy od cesty spasení odvádí, a že nechce-li souzen býti, Krista Ježíše co Syna Božího poznati a Jemu se klaněti má, jenž milostivě i ty přijímá, kdož hříchů svých

pykají.“ Maximin mořil pro tu chvíli náhlý hněv svůj, a pravil, že až bude po oběti, ve svém paláci chce ji ještě jednou slyšeti a jí odpověděti; tam tedy aby ho čekala. Když se do paláce vrátil, a zmužilá Kateřina před něho se postavila, otázal se, co je zač? a proč tak drze sobě počíná? Světice odpověděla: „Pocházím z krve královské a učila jsem se výmluvností, moudrosti a jiným vědám; ale vše to opustila jsem pro Ježíše.

3. Na to vykládala důvody víry své s takovou obratností, silou a důkladností, že si panovník netroufal něco odpověděti, nýbrž jí odkázal na sbor mudrců, kteréž v krátce svolati slíbil, zatím jí ale bezpečně strážiti dal. I sešlo se ke dni určitému padesát nejvýtečnějších řečníků a mudrců, povolanych, aby 18-letou dívku přehádali. Než Kateřina z vězení vyšla, ve kterém neustále chotě nebeského prosila, zjevil se jí anděl vece: „Neboj se choti Kristova, všech těch padesát přehádaš, že víru Kristovu přijmou a život za ní položí a s nimi i mnozí jiní.“ Po těch zmizel anděl, a Kateřina šla do sboru mudrců. Tito majíce mnoho od císaře slíbeno, napínali všechny síly, aby pannu v řeči lapili, ale nebylo možná; duchem sv. osvícená bojovnice přemohla je vlastními zbraněmi a dokázala jim, že jejich řeči jsou nepodstatné a nerozumné, modloslužebnost pak zpozdílost a bezbožnost; dále dokazovala, že jen jediný Bůh jest, jedna víra, která rozumu činí za dost a srdce blaží atd., tak že nadutí mudrci se dali slyšeti, že to učení je pravé a že je sami přijmou. To naplnilo císaře hněvem neskroceným, tak že přikázal, aby se zapálila hranice, a všickni na ní se upálili. Dřív než se to stalo, prosili na kolenách Světici za přimluvu u Boha; ale ona jich těšila, že oheň zastupuje u nich vodu sv. křestu. Poznamenala jich sv. křížem a oni stoupali hrdinsky na hranici. Plamenové oddělili v krátce jejich duše od těl, tělům pak nic neublížili, což vidouce pohané, nejedni uvěřili.

4. Maximin, jakkoliv hněvem jen kypěl, nechtěl ještě sv. pannu mučiti, pro krásu její ale sliboval si jí za chof vzíti, kdyby obětovala. A však sv. Kateřina nebyla k pohnutí. Tu hrozil císař mukami a smrtí; ale ani hrozby nebyly s to jí zastrašiti, ano raději práhla po smrti mučennické. Nyní nemohl se ukrutník udržeti více, pročež velel, aby Světici co nejbolestněji zmrskali a pak do těžkého vězení uvrhli a hladem mořili. Nelidský rozkaz byl i hned vykonán. Ale Bůh poslal anděly své, kteří sv. mučennici uzdravili, a po ptáku jí pokrm posýlal. Císařovna Justina cítila jakýsi pud, sv. Kateřinu v žaláři navštívit. Šla tedy provázena Porfyriem, cis. vojvůdcem a 200 vojáků do hnusného vězení. Vstoupivši do žaláře uzřela k nemalému podivení svému sv. Kateřinu úplně zdravu, a tvář její nebeskou září se lesknoucí. Vrhla se jí k nohám, a po rozprávě o Bohu dotkla se jí milost Boží, a císařovna uvěřila v Krista Ježíše. Uvěřil též Porfyrius a celý zástup vojáků.

5. Toho času vrátil se Maximin z Egypta. Uslyšev, že Kateřina ještě žije, kázal jí před se postaviti. Vida krásu její znova zplanul k ní milostí, a trůn jí

nabízel; a však Kateřina výmluvně dokazovala, že na kráse není nic stálého, toliko pravda a krása duše že zůstává na věky. Tu se rozvztekl vladař; a v tom přistoupil k němu jeden z katů, a radil, aby tvrdošijnou tu křesťanku na stroj ostrými železy opatřený o čtyř kolách dal přivázati a otáčením kol roztrhati. Stalo se hned, ale nástroj se rozpadl. Zázrak ten přivedl mnoho neznabohů k poznání, jen císař se zatvrdil a pannu ještě více mučiti kázal. An mu to císařovna Justina vytykala, že marně proti Bohu brojí, dal jí ukrutník mečem odpraviti, načež i Porfyrius s vojáky pro Krista jsou umučeni. Konečně odsoudil císař Kateřinu, aby i ona byla státa. I klekla a kat odloučil sv. hlavu od šije 25. Listopadu 307. Vypravuje se, že místo krve vyprodilo se mléko z živé rány, a že andělé přišedše tělo její vzali a na hoře Sinai pochovali; což snad lépe na mnichy býti může rozuměno, jimž pro čistotu též andělé říkávali. V VIII. století bylo sv. tělo její opět nalezeno, a pak do kostela, jež sv. Helena na hoře Sinai založila, pohřbeno, a posud se tam chová. Sv. Kateřina je patronka studentů a filosofův.

Prospíváme v moudrosti.

Sv. Kateřina byla učená panna, tak že se s ní doktoři o víru hádati mohli, a ona nad nimi zvítězila; odtud je patronka učených a doktorů. Ale i my máme dle příkladu jejího prospívati v moudrosti. Prospívání v moudrosti, vždy lepší poznávání toho, co je pravého a šlechetného, a z poznání vyplývající pobožnost — toť úloha našeho vešedního života; tím samým zmáhá se i láska před Bohem a před lidmi. Náboženství samo o sobě není sice žádná vysoká věda, nýbrž vnitřní síla Boží, kterou hříšníci stávají se svatými; proto není náboženství jen pro učence a vzdělance, nýbrž pro každého člověka — i to malé dítě chápe a pocítuje jeho jasně a jednoduché pravdy. Náboženství od nás nežadá, abychom jen učenými věcmi se zabývali, nýbrž pobuzuje raděj k tomu, aby každý živ byl svému stavu a povolání na místě tom, kam a do kterého jej věčná Prozřetelnost postavila. Přece ale klade nám náboženství naše za povinnost pokrok v poznání toho, co je pravé a užitečné, lidé větším dílem hledí všelijakého umění sobě přivlastniti, všelijakým řemeslům se naučiti, aby si výživu svou mohli pojistiti. Ano často si dáváme velkou práci s věcmi, které ani nejsou k našemu užitku, nýbrž jen k našemu vyražení. Jest-li že tehdy tak mnoho času věnujeme tělu našemu, proč bychom nestarali se i o nějakou potravu pro ducha našeho, jenž neumře spolu s tělem? Nezasluhuje on naší péče více než-li tělo? Mnohým ale lidem našeho věku zdá se tělo býti vzácnější než-li duše. Oni pečují o krásu těla svého, krmí je nejchutnějšími lahůdkami, obvinují je drahými šperky a nádhernými tkaninami, hledí mu dáti vše-likou ohebnost, zručnost a lahodnost v poklonách, v chůzi, v tanci. Zanedbaná ale duše těchto ohebných, způsobilých, vyfintěných loutek jest chudičká, prázdná a všeho lepšího obsahu prostá. Neníť to tělo, jenž nad zvířata nás povyšuje, nýbrž duše naše. Ne z ohledu těla jsme k podobnosti Božimu stvoření, nýbrž z ohledu duše naší. Jest to tudíž přední povinností člověka, aby se cvičením ducha svého a jeho podivuhodných schopností (rozumu, paměti, obraznosti, vůle, citu), zpytováním toho, co je věčné, pravé, svaté a šlechetné, nad zvíře povzněl, a své vyšší důstojnosti nezapomněl. Je to hřích, zůstane-li člověk nevědomým, pověrečným nebo nevěrcem, surovým a na duši zanedbaným; je to hřích, umí-li sice člověk tělo své lahodně krmiti a krásně šatiti, neví-li ale nic o tom, co člověku dodává vyšší důstojnosti,

neví-li ničeho o Bohu a o svém povolání. Není zapotřebí, aby člověk byl vševědoucím. V každém stavu a zaměstnání najde dost příležitosti, ducha svého cvičiti a zdokonalovati. Právem zasluhuje hanu od svých spoluobčanů ten, kdo není s to, své místo vyplniti a zadost učiniti požadavkům spravedlivým, buď si on řemeslníkem, obchodníkem, rolníkem, učitelem, knězem nebo úředníkem. On málo prospěje své rodině, tím méně vlasti a člověčenstvu. Nevědomostí a nerozumem stal se mnohý škodlivým, zvláště lékař a kněz, a počínání jeho je hříšné, vedral-li se bez vědy a přípravy do úřadu, jemž síly a vědomosti jeho nepostačují. To je chyba, že lidé při volení stavu a přijímání úřadu neberou ohledu na své schopnosti, nýbrž na svou ctižádost. — Nejvyšší pak vědomost je náboženství. Lidé prve nevěděli o průmyslu a řemeslech, o umění a pohodlí života jako my nyní; a předce bylo lépe na světě, proto že byli lidé nábožnější. My jsme ve věcech světských jako hadi chytří, za to ale ve věcech Božských jsme prohloupli. Pyšný rozum sbořil rozdíl mezi dobrým a zlým, mezi cností a nepravostí, mezi právem a neprávem, a lidé si vše dovolí, jen když se to podaří. Jsou lidé, kterých náboženství sahá tak daleko jako starých Sadduceů, kteří P. Bohu, jehož jsoucnost předce upřít nechtěli, sloužili, jen aby se jim zde na světě dobře věsti nechal — o nebe nestojíce! — A předce kde není víry a lásky k Bohu, tam je ostatní jako nic (I. Kor. 13.) — Svět je labužnictvím tak zhloupělý ve věcech náboženských, že hned každému na lep sedá, kdo jej za vášně jeho polapí, jako jsme viděli s knihou Renána! —

Modlitba.

O sv. Kateřino! vypros nám u Boha, abychom jako ty byli přesvědčeni, že v tom je život věčný, abychom poznali pravého Boha a kterého nám poslal Jezu Krista, a dle toho poznání život svůj zřídili. Amen.

26. Listopad.

Sv. Konrád, biskup.

Konrádův Otec, hrabě z Altdorfu, pocházel z proslulého rodu pp. Adelfů, kteří od jak živa stolici Římské s neob- lomnou věrností oddáni byli; jeho pak matka Beata pocházela ze slovutného domu hrabat z Andechs, u kterých nábožnost jako dědičná byla. Oba rodiče ná-

sledovali příkladu slovutných předků. Nejvíce dbali o zvedení synů svých R. a Konráda. Zvláště tento byl hned od mládí usedlý a vážný; hry dětské netěšily ho, ve všem bylo znamenat náklonnost k stavu duchovnímu. Proto ho dali do Kostnice do škol biskupských. Konrád prospěl k podivu ve vědách a cnostech; biskup se nemohl dost nadiviti jeho světu odemřelé mysli; lid ho miloval, ale zvláště biskup Nothing, v jehož domě přebýval, a pak vysvětil jej na kněžství.

2. Konrád zůstal i co kněz v domě biskupově, a byl mu k ruce (tajemník). Miláček biskupa byl i u duchovenstva uznán; a Konrád dokázal, že důvěry té hoden jest; byl opatrný, spravedlivý, ve všelikém úřadování nad míru obratný, laskavý k skličeným, štedrý, pobožný. Ač se s cnostmi svými všemožně ukryval, čím více se tajil, tím šířeji se roznášela vůně jejich, a proto brzo za probošta kapitoly Kostnické jednohlasně zvolen byl. I nyní byl biskupovi k ruce, a tak horlivě vyučoval lid i duchovenstvo, že šla jedna řeč o něm, on žet nejhodnější, by se biskupem stal, což se stalo, když r. 934. Nothing umřel. Když bylo po pohřbu, žádalo duchovenstvo sv. Oldřicha, aby volbu řídil. Po třídním modlení vyjádřil se Oldřich, že volí probošta Konráda. Sotva to vyřkl, znělo z úst všech: Konrád budiž biskupem! Vyvolený živou mocí poctu tu přijíti nechtěl, a teprv se podvolil, až sv. Oldřich důtklivě domlouval a lid naléhal. Byv na svícen postaven stal se vzorem biskupa.

3. Zvláště leželo mu na srdci blaho chudých a nemocných; pro ně vystavěl nemocnici, ve kteréž jich denně dvanáct živil, jim obětoval velikou část důchodů svých a znamenité dědictví své. O jeho zbožnosti dává sv. Oldřich nejskvělejší důkaz, jelikož jej často navštěvoval, a kdykoli do Einsiedlu putoval, vždy jej za společníka svého míti chtěl. On byl úhlavní nepřítel všech marných řečí, mši sv. s vroucností sloužíval, že se mu nezřídka oči slzami zalily. V Kostnici vystavěl tři kostely na svůj groš: sv. Jana, sv. Pavla, sv. Maurice; rozmnožil důchody kanovníků a velel, aby pospolu v jednom domě bývali. Putoval třikrát do země svaté a v kostele sv. Maurice dal podobný hrob vystavěti, jaký byl v Jerusalemě viděl. Na jeho přimluvu stal se nejeden zázrak. Gebhardovi (27. Srpna) předpověděl, že bude biskupem. Sv. Konrád byl též svědkem, když chrám P. Marii v Einsiedlu byl od andělů vysvěcen. Tam kde nyní je slavný klášter Maria-Einsiedeln, žil před víc než 1000 let sv. poustevník Menrád. Kolem byl pustý les. Zde žil Menrád.

Havrani dva bez výjemu
Přilétali denně k němu,
On je vlídně vítal,
Z krmě své jim skýtal.

Tu přišli na sv. poustevníka dva zbujníci:

An jim Menrád vlídně slouží,
Vrazí dýku v bruď mu hrouží.
Ach! již v krvi leží,
An zlí vrazi běží.

Havrani pronásledovali vrahy až do okolí Curichu.

Utíkají vrazi více,
Pádí v dům se skrývajíce;
Marná tato snaha,
Najdeť pomsta vraha.

Havranů dvě do vnitř vniká,
Na zbojce se vztěkem spiká,
Do vlasů se vinou,
Oči vrahům klinou.

Na ten skutek nenadálý
Schází lid se z blízka, z dály
Poznává hned ptáky,
Menrádovy žáky.

(Sušil.)

Takto vrazi prozrazení byli a usmrceni.

Až do r. 907. stála cela sv. Menráda pustá; nyní pak se zde uhostil sv. Benno, a začal zúrodnovat půdu kolkolem, lid pak sem počal poutě konati k obrazu P. Marie, který sv. Menrád ctil. Zázraky se množily, přísada rostla, a tak povstalo opatství slavné.

4. Sv. Eberhard, opat Einsiedelský, dal nad kapli, kde sv. Menrád byl zavražděn, velký kostel postaviti, a pak prosil sv. Konráda, do jehož biskupství ten nový kostel náležel, aby jej i s kaplou posvětil. Sv. Konrád přišel do Einsiedlu okolo 14. Září r. 948. a s ním přišel také přítel jeho sv. Oldřich, biskup Augsburský, a mnozí páni němečtí a nesčíslné množství lidu z blízka i z daleka. O půl noci před slavností šel sv. biskup vedle obyčeje svého s několika mnichy do kaple, aby se modlil. Sotva že vešli, uslyšeli přelibečné zpěvy, a hneď na to uzerli Krista P. a P. Marii, již ke cti kaple zřízena byla, státi v největší slávě, též anděly a svaté, an kaplu s obyčejnými obřady světi; při tom slyšeli hlasy nebeské, an pěly: „Svatý Bože, v síni slavné Panny smiluj se nad námi. Požehnaný budiž syn Marie, jenž přišel, aby věčně panoval.“ A na to opět: „Beránku Boží, smiluj se nad živými, kteříž v Tebe věří, smiluj se nad námi! Beránku Boží, smiluj se nad mrtvými, kteříž blahoslaveně v Tobě odpočívají, smiluj se nad námi! Beránku Boží, uděliž pokoje živým i mrtvým, kteříž blahoslaveně s Tebou panují!“ Úžas a radost zmocnili se biskupa i průvodce jeho; i zůstali v nejhlubší pobožnosti na modlitbách až do svitání. Když se ráno lid a duchovenstvo již byli sešli a svěcení kaple již mělo začíti, zdráhal se biskup obřad ten konati, a vypravoval vidění, kteréž měl. Přítomní však nechtíce ani jemu, ani tovaryšům jeho div ten věřiti, nutili jej, aby kapli vysvětil. Ale sv. Konrád neustále odpíraje, až do poledne se modlil a nějaké znamení vůle Boží očekával.

Netrpělivost lidu zmahala se, a když jej konečně přinutili, že svěcení začíti chtěl, ejhle! tu se dal všem srozumitelný a ode všech přítomných slyšený hlas s nebes slyšeti: „Přestaň, bratře! kapla již jest od Boha samého posvěcena.“ Teď se všickni uspokojili, oslavujíce Boha a Rodičku Jeho. Nyní byl toliko velký ko-

stel ke cti sv. Maurice, a tovaryšů jeho, mučenníků, posvěcen. Zázrak ten byl příliš znamenitý, i musel býti vyšetřován. Šestnáct let na to r. 964. vypravil se císař Otto brannou rukou do Říma na pomoc papeži Leonovi VIII., kteréhož nepřátele ze všech stran skličili. S ním byla také jeho choť Adelheid, a veliké množství biskupů, knížat a pánů z Němec, mezi nimi ss. biskupové Konrád a Oldřich a mnozí jiní očití toho zázraku svědkové. A když byl sv. Konrád celý běh té věci pořádně vypravil, byl div ten v potaz vzat a přisvědčením přítomných biskupů a opatů uznán a utvrzen. O sv. Konrádu také to se vypravuje, že mu jedenkrát při mši sv. náramný pavouk padl do kalicha krve Páně. Z uctivosti k nejsv. Svátosti, a aby pozornost lidu nezbudil, přemohl přirozenou ošklivost, a vypil krev Páně i s hnusným hmyzem, aniž mu to škodilo. I naplnilo se slovo Páně řkoucí: „Jest-li by ti, kdož uvěří, cos jedovatého pili, neuškodí jim.“ (Mar. 16, 18.)

Pro tuto udalost vyobrazuje se sv. Conrád, jak kalich v ruce drží, nad kterým se pavouk vznáší. 42 leta byl sv. Konrád biskupoval, an jej Bůh zásluh plného na věčnost povolal 26. Listopadu r. 976. Jelikož služebníka svého také po smrti mnohými zázraky oslaviti ráčil, prohlásil ho papež Kalixt II. r. 1120. za Svatého.

o dobrém a zlém svědomí.

Trestající spravedlnost Božská zvolila dva havrany, nerozumnou havět, ku provedení úsudku a trestu svého na obou vrazích sv. Menráda. — Bůh má ale ještě jiný prostředek, kterým všechny, kdož činí zle, okamžitě a tak dlouho tresce, až ukoují spravedlnost Jeho pokáním, a tento prostředek jest — svědomí.

1. Svědomí jest hlas Boží v nás, který nám dí: „Toto jest dobré, a ono jest zlé; toto tedy čiň a ono ho se varuj!“ a který nás, pak-li jsme to dobré činili, pochválí, jest-li jsme však zlé činili, hned na nás žaluje, nás odsuzuje a tresce. — Pravé, útlé svědomí je tehdy spolehlivý učitel, který nám vezdy zevrub udává, co je dobré a co zlé, co dovoleno a co nedovoleno jest. Vykonán-li skutek, tu chválí nás svědomí a vlévá pokoj v srdce naše, byl-li skutek dobrý, podle vůle Boží; byl-li skutek zlý, vůli Boží odporný, činí nám hořké výčitky, odejímá nám pokoj a ve dne v noci nás trápí. Dobré svědomí jest tehdy drahocenný poklad pro člověka; onť stojí za víc než za všechny poklady světa. Aneb řekni mně: Co je bohatství, nemá-li člověk vnitř pokoj? není-li spokojen? co je radost, rozkoš, dobré žití, bytí bez vnitřního míru? — Hle! jak chudý nadenník, s četnou rodinou, kterou svým výdělkem živí, předce tak spokojeně svůj trpec zasloužený kousek chleba požívá, a pokojně na svém tvrdém lůžku spí, kdežto boháč u svého stolu, ve své měkké posteli žádného pokoje, žádného míru, žádné pravé radosti nenachází. — Hle! jak ten chudý čeledín s tak veselou myslí ku své práci se ubírá, a mezi tím, co mu pot s čela crčí, veselé písně zpívá, kdežto pán jeho v zasmušlosti a hoří své dny tráví! — Odkud tato spokojenost, tento pokoj, ta veselost? — Bez pochyby od dobrého svědomí! — A odkud ta nevrlost, ta zádumčivost, ten nepokoj? — Od zlého svědomí!

„Kdo má dobré svědomí“ — dí sv. Jan Chrysostomus, buď si žebrak a špatně oděn, ten je mnohem veselejší a žije pokojněj než ti, kdož ve samých rozkošech plovou. A jaké útěchy skýtá dobré svědomí v neštěstí a zármutku, jakého pokoje a klidu, když se poslední hodinka blíží. Co dalo trpícímu Jobovi takového klidu, takové síly u prostřed pře-

hrozných bolestí jeho? Co těšilo sv. Pavla u prostřed jeho protivenství? Co naplňovalo sv. mučenníky s takovou posvátnou radostí při pohledu na smrt ukrutnou? — Dobré svědomí, to svědomí, že žádná vina, žádné bezpráví nelpí na duši jejich!

2. Na proti tomu jak hrozná muka připravuje zlé svědomí nespravedlivému, vinníkovi a zločinci! Jak Kain bratrovrah utíkal, hnán úhnětky svědomí, po světě, a všude slyšel hlas: „Krev bratra tvého volá do nebe o pomstu!“ — Jidáš zrádce Páně nemaje pokoje od zlého svědomí, oběsil se — aby si pokoje zjednal! — A tak zlé svědomí je kat, který zločinci pokoje nedá; červ, který ho hryže, který ho ve dne v noci mučí a trýzní. Tento had hlodající nedá se uspatí na měkkém lůžku, nedá se opojiti v sladkém víně; onť ztrpčuje člověku každou radost, vlévá hořkou žluč do všech jeho vyražení. Kam koli sebou zlosyn pohne, zlé svědomí ho provází, onť s ním sedá za stůl, líhá na lůžko; onť s ním jde na cesty a k jeho zaměstnání. Hlas svědomí nemůže zločin k mlčení přivesti, toho trýznitele nemůž se zhostiti, leč až Božská spravedlnost ukojena byla, a vina smířena. Vždyť je to hlas svatého, spravedlivého Boha, který každé bezpráví nenávidí a tresce. Tento hlas nemluví, jak chceme; on nelichotí našim zlým náruživostem, on nemluví k našim zlým zámyslům a plánům.

3. Ovšem jsou lidé, o nichž říká svět: „Tento člověk nemá svědomí!“ — Ale tito lidé to dělají, jako mnohá chůva, když jí křik svěřeného ditka příliš je obtížný. Ona mu zacpe ústa vařeným makem, makovinou, a dítě usne, a nepohodlný vřeskot jeho na chvíli umlkne! Ale na jak dlouho? A zda-li tím neuškodila dítěti a sobě? — Tak mnohý, aby uchlácholil svědomí, pustí se do víru nepravosti, vyhýbá každé příležitosti, kde by svědomí jeho mohlo probuzeno býti, naopak pádí z rozkoše do rozkoše, drží se zlých tovaryšů, a tak ohluší svědomí, zatvrdne v nepravosti, svědomí potom už jen málo a slabě napomíná a od zlého varuje, ano někdy i to dobré představuje za zlé, a naopak: ano už tak dalece to člověk mnohý dovede, že svědomí zcela mlčí se zdá. — Ale přijde čas, přijde hodina, kde to násilím uspávané svědomí s tím větší silou procitne, a proti nim se ozve, čím více jim pohrdali a jemu násilí činili. V den soudu hlas svědomí proti nim povstane, a vydá proti nim svědectví. Tenkrát již neumlkne více, nýbrž bude tím hrozným červem, o němž Spasitel dí: „že neumírá dověčně!“

Proto, milý čtenáři! slyš na hlas svědomí svého, onť jest hlas Boží. Dbej, abys měl svědomí útlé, které hned každé uchýlení od zákona Páně pozoruje! Pěstuj je pečlivě, a dej se jím voditi po všech cestách svých!

Modlitba.

O Bože! Jehož hlas ve svědomí našem se ozývá, dejž, abychom hlasu toho vezdy poslušni jsouce a přikázání Tvá bedlivě zachovávající života věčného dosáhli. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

27. Listopad.

Sv. Virgilius, biskup, zemský patron v jižním Tyrolsku r. 784.

Sv. Virgilius byl rozený Irčan z rodu šlechtického. I on byl, jak tak mnozí z krajanů jeho v tehdejších dobách, roznicen láskou ke Kristu, odřekl se světa a žizně po vědě spásy byl se věnoval Bohu a službě Jeho.

Neunaveně oddal se mladík študiím, při tom však nezapomínal, zdobiti duši svou bohumilými cnostmi. Brzo svítil mezi zbožnými a učenými vlasti své jako hvězda první velikosti. Byv vysvěcen na kněžství puzena se cítil konati pout do Jerusalema ke hrobu Páně a do Říma k hrobům ss. apoštolů, a pak ostatek života svého věnovat zvěstování sv. Evangelia u těch národů, kteří ještě byli ve tmách nevědomosti a modloslužby. V průvodu několika učených a nábožných mužů, mezi kterýmiž byli Lullus a Alto jako tovaryši, opustil svou vlast a přišel do západních Franků, kde ho tehdejší říšský hofmistr Pipin, který byl zvláštním ctitelém mužů výtečných, velmi blahosklonně přijal a nad míru sobě oblíbil.

2. Tenkrátě meškal u dvoru franckého jako vězeň bavorský vojvoda Odilo. Virgilius použil své vážnosti u Pipina, a to vymohl vojvodovi, že se s ním lépe zacházelo, a bezpochyby že zase ve své vojvodství usazen byl. A proto si pospíšil Odilo ku přání Pipina, který sobě žádal, aby učení Ježíšovo všude bylo rozšířeno, povolati do země své kněze Virgilia, a odevzdal mu opatství sv. Petra a biskupství v Solnohradě r. 745. Pokorný sluha Boží zdráhal se několik let, přijmouti svěcení biskupské. On předstíral, že se nehodí za biskupa, ač byl velice nábožný a jeden z nejučenějších mužů věku svého. Mezi jiným učil, co tehdež bylo neslýchané, že naše země má podobu koule, a že dolejší polovice její též lidmi obydlena jest, že tedy stává ještě více dílů světa, než-li těch až po tu dobu známých. Této pravdě, kterou pozděj plavci po moři svými zkušenostmi potvrdili, nechtěli lidé tehdež věřiti. I vykřičovali sv. Virgilia za kacíře, a on se musel před papežem ospravedlniti. Papež ho propustil od sebe, byv zcela upokojen tím, jak mu to Svatý vyložil, a dal mu sv. požehnání.

3. Jelikož Virgilius biskupské svěcení přijmouti nechtěl, nechal biskupské záležitosti spravovati světicím biskupem Doldou, jehož byl z vlasti sebou přivedl; on však sám jako opat spravoval záležitosti diecese moudrou obezřelostí. Konečně dal se po 22 letech na dolehlivé přimlouvání sousedních biskupů a lidu věřícího r. 767. posvětit. Jeho první biskupský úkon bylo vysvěcení kostela v Oetting-u u Wagingu, který byl vystaven od hraběte Guntire z Chiengau. Posud byl kostel klášterní u sv. Petra jediný chrám v Solnohradě a zároveň sídlo biskupa. Jelikož ale pro vždy rostoucí množství lidu nestačil, začal Virgilius r. 767. stavěti nový nádherný chrám sídelní, který za šest let dokončen byl. Legenda praví, že sv. biskup vždycky v sobotu postavil do kruhu dělníků nádobu s penězi, ze které si každý svou mzdu vzít směl, a že žádný víc vzít nemohl, než si zasloužil. R. 773. posvětil sv. Virgilius tento nový svatostan a s velikou slávou dal přenesti kosti sv. Ruperta i dvou jeho tovaryšů z kláštera sv. Petra do nového chrámu, kde posud odpočívají. Při tom chrámě ustanovil k opatření služeb Božích dvanáct duchovních, aby řeholníků sv.-Peterských tím svobodněji za misionáře upotřebiti mohl.

4. Pořád mu ještě na srdci leželo, aby národové,

posud pohanští na víru Ježíše, Syna Božího, obráceni byli. Vždyť proto byl opustil vlast a rodiče své. A proto mu to bylo nejvroucnějším potěšením, když kníže Karantánů (Korutanů) k němu vypravil posly s prosbou, aby mu poslal misionářů, aby jeho lidu posud v modloslužbě vězicím zvěstovali sv. Evangelium. Chetumar — tak se jmenoval ten kníže — byl křesťanský vychován při dvoru v Bavorích, a poznav z vlastní zkušenosti dobrotu víry kř., chtěl i lid svůj účastným učiniti téže milosti. Sv. Virgilius mu tam poslal dva kněze: Lupa a Majorana do Korutan, kteří s pomocí Boží po celé zemi světlo sv. Evangelia roznášeli a knížete přiměli, že se s lidem svým k diecesi Solnohradské dal přivtělit. To když se bylo stalo, poprosil nábožný kníže sv. biskupa, aby sám osobně do Korutan přišel, a stav náboženství tam prohlédl. Ale sv. biskup měl před sebou jinou cestu a poslal místo sebe krajinského biskupa Modesta ve průvodu několika kněží a pomocníků, uděliv mu plnomocenství, kde by uznal, chrámy zříditi a kněze vysvětit. Tak byla krásná a bohatá země naší rakouské říše, ve které tolik Slovanů, našich rodáků žije, získána víře katolické, totiž vojvodství korutanské. Zatím táhl sv. Virgilius až na pomezí země uherské, a pohnul bavorského vojvodu Thassila, že založil proslavený klášter Kremsmünster, který se stal hornímu Rakousku, zvlášt „Solní komoře“ pravým požehnáním, a odkud podnes jeho obyvatelé, synové sv. Benedikta, s neunavenou pílí rozšiřují požehnání po celém okolí. Brzo po návratu svém pospíchal Virgilius do Dingolfing-u, aby tam obcoval sněmu biskupů a přispěl k spasitelným nálezům. Vojvodovi Thassilovi byl sv. Virgilius rádcem, přítelem a zdržel ho slovem svým od nejednoho kroku nepředloženého.

5. Ale sv. biskup nepracoval jediné neunaveně o spasení zvolených duší slovem a příkladem, nejen že se snažil věřící k právě křesťanskému živobytí pozbu-zovati a voditi, nýbrž on pilen byl, i tělesný vezdejší jejich blahobyt množiti. Duchovní, které on rozeslal do hor, aby tamější horaly Bohu získali, vnikli do rozličných úvalů pobočních, a našli tam v divoromantické krajíně mezi sněžkami léčivé vody, které nyní po světě známé jsou, lázně Gastein-ské, kde tolik mrzáků a chorobných nachází ulevení a uzdravení. — Také nechal sv. biskup staré doly rudní v zemi otevřiti a rudu železnou kopati. Tyto bány staly se celé zemi požehnáním. Po 30-letém neunaveném apoštolování, an právě z visitační česty domů dojel, zastihla ho nemoc. V pohledu na krásné město Solnohrad, kde tolik dobrého byl způsobil, zvolal tuše blízkou smrt: „Zde jest odpočinutí mé, zde chci býti dověčně!“ Připraviv se přijetím ss. svatostí na odchod, usnul sladce v Pánu 27. Listopadu r. 784. P. Řehoř IX. položil ho r. 1233. do počtu Svatých.

Vyobrazuje se jako biskup, an drží kostel v ruce. Onť jest patron biskupství Solnohradského, a jeho tělo odpočívá pod hlavním oltářem velebného dómu v Solnohradě. Zemským patronem ale je sv. Virgilius v jižním Tyrolsku, kde je dnes zasvěcený svátek.

Vody léčivé.

Také v léčivých vodách ukázal Bůh moc a dobrotu svou. Takových vod hojnost chová říše rakouská, a zvláště země česká. Misionáři sv. Virgilia roznášeli nejen vodu (náuky Kristovy), která vskakuje do života věčného; oni též objevili světu světoznámé nyní léčivé vody Gasteinské v divokrásné krajině Solnohradské.

Ohledem těchto léčivých vod:

Vy nemocní! mějte důvěru k tomuto prostředku zdraví, když vám je moudrý lékař k užívání poroučí. Vždyť je to ztvrzená věc, že ony léčivé jsou. Již obyčejná voda téměř divy tvoří na nemocných, což teprv tato, kterou moc a dobrota Páně míchá po tisícletí za lék neduhům lidským. Sám Kristus Pán ode všech, které uzdraviti měl, žádal důvěry, řka: Doufej synu! dcero! víra tvá tebe uzdravila.

Vy již uzdravení, nezapomínejte na vděčnost k Bohu za prokázané vám dobrodiní, a važte si potom lépe zdraví svého, a služte potom věrně Bohu, vlasti, bližnímu, abyste dokázali, že jste nepili darmo z těch studnic Božích, jako onino nádherní zahálčiči a marnotratníci, kteří ne pro nemoc, ale pro žert a kratochvil každého leta po lázních se toulají, mrhajíce tam peníze, jimiž by tisíce opravdovým Lazarům pomoci mohli. Naši předkové stavěli po nemocích kláštery neb chrámy, činili záduší, i tak i ty podle možnosti obětuj vlastní! —

My pak zdraví naučme se vodu nejen z hmotného, ale i z vyššího stanoviska považovati, jak činil sám Pán Ježíš. U rybníka Betsaida uzdravil neduživce nejprve tělesně, potom i mravně; u studnice Jakobovy vzal z tělesné vody příležitost mluvit o vodách nauky a milosti Boží; On sám do vod Jordánu vstoupil a křest sv. jako Svátost duchovního obmytí od hříchu ustanovil. Potopou trestal Bůh hříchy světa; kde Sodoma stála, je nyní mrtvé moře; na vodě uchránil Bůh Mojžíše. A až posud je hladina vody obrazem a hlasatelem pokání a cnosti, ku př. povodeň a t. d.

28. Listopad.

Sv. Štěpán Mladší r. 768.

Sv. Štěpán Mladší narodil se r. 714. v Cařihradě. Rodiče velice bohatí a nábožní výborně ho vychovali. Sv. Štěpán výtečně prospíval ve vědách, ale zvláště v pobožnosti, nejrádějí čítával po Písmě spisy sv. Jana Zlatoustého, a tak sebe mrtvil, že na jeho mladost to bylo ku podivu. Bylo mu asi 18 let, tu musel opustiti s rodiči svými Cařihrad, protože císař Leo Isaurus pravověrné katolíky pro ctění obrazů trýznil. Bojíce se o miláčka svého, dali rodiče Štěpána jednomu výtečnému mnichovi, který sloužil Jan, a jehož příbytek byl v klášteře na proti Cařihradu blíž Chalcedonu. Již po roku mu Jan povolil, aby směl složit slavné sliby řeholní. On byl v klášteře vzorem pokory, poslušnosti a lásky, bratřím denně vodu přinášel, a to z dálky načíté, a z místa velmi těžce přístupného. Po smrti otce svého šel sv. Štěpán k rozkazu svých představených do Cařihradu, aby pozůstalost otcovu sporádal, a o matku a sestry v Cařihradě potřebná pořízení učinil. I opatřil jim místa v klášteřích; na to všechno prodal, peníze rozdál chudým, a odešel na horu svou, kde milý opat Jan nedlouho na to zemřel.

2. Mniši jednohlasně zvolili po něm Štěpána za opata svého. Bylo mu tenkrát 30 let, a nezmýlili se v něm, byla to volba dobrá. Pletením košů a opisováním knih vydělával si chléb svůj; a potřeby jeho byly tak skrovničné, že mohl ještě jiným udělovati. Krásný příklad sv. opata svítil daleko široko, a mnozí z daleka přicházeli, a pod ním do kláštera vstoupili. Po 15 letech zatoužilo srdce jeho po ještě tužším živobytí. Složiv důstojnost vystoupil na temeno hory, a tam zvolil za obydlí jakousi jeskyni, hrobu podobnou, ve které sotva ležeti, neřkuli státi mohl, a velice přísné živobytí vedl pod širým nebem, jež ustavičně viděti zatoužil. — Toho času nastalo nové pronásledování katolíků pro sv. obrazy. Císař Konstantin Kopronym svolal do Cařihradu na sněm takové biskupy, kteří zapověděli úctu obrazů ss., a potom na to doléhal, aby se ss. obrazy všude bořily a ničily. Těch dob přicházelo k sv. Štěpánovi mnoho řeholníků na poradu, co by činiti měli, čemu učiti a věřiti, a kterak se v tom nastávajícím protivenství zachovati. Sv. Štěpán utvrdiv jich ve víře radil, aby se prozatím na poušť ustranili.

3. Císař vida, jaké vážnosti Štěpán požívá, hleděl si ho získati. I poslal k němu kohosi s dary. Ale Štěpán nechtěl podepsati nálezy sněmu, který se spíkl proti zděděnému učení Církve sv. a vyjádřil se, že je hotov umříti pro úctu obrazů. „Dones zpátky dary císaři, jenž se neostýchá postaviti se v čelo mrzkému bludu, olej hříšníka at nezmastí hlavy mé!“ — Tou odpovědí rozhněván poslal na něho císař vojáky, aby ho jali a do kláštera na úpatí hory zavřeli. Vojáci s největší šetrností nesli sv. poustevníka do kláštera, kde s ostatními vyznavači setrval šest dní, ničeho nepoživaje, jen se modle a žalmy propěvuje, sedmého dne ho donesli zase do té jeskyně, proto že císař táhl na Bulhary (767). Nyní hleděli sv. Štěpána podskočiti, a o dobrou pověst ho u lidu připraviti. Zuplatili svědky, kteří roztrušovali, že Štěpán s jistou vzácnou vdovou v hříšném stojí obcování. Na to dal císař tu vdovu zavolat, a když se přiznati nechtěla, ukrutně zmrskati, načež ubohá v klášteře zemřela. — Na to naličili jinou past. Císař zapověděl do klášterů novice přijímati, ale sám jednoho dvořana navedl, aby líce kajicnost Štěpána o přijetí prosil, a potom, až by byl přijat, zase ke dvoru se vrátil a žaloval.

4. Toto klukovství se podařilo, Štěpán nic zlého netuše, dal se svéstí líčenou kajicností toho ošemetníka, a oblekl jej v roucho řeholní. Ten podvodník na to utekl z kláštera ke dvoru, a všechno tam udal. Císař ho vedl tak jak byl do divadla, a představiv jej lidu, vedl ztížnost na mnichy, a zvláště na Štěpána, že pohrdá zákazy císařskými, ano i dvořany k sobě láká a kazí. Na to strhl z ošemetného dvořana oděv řeholní, vrhl jej mezi lid, který ho znectil, pak dal dvořana mýti, „aby prý mnišská nečistota s něho sešla“ a poslal vojáky, aby ten klášter zapálili a Štěpána jali. Stalo se, a se Štěpánem ukrutně nakládáno. Po několika dnech přišla smíšená komise (pět biskupů a několik císařských úředníků), aby Štěpána vzali na protokol v klášteře blíž Cařihradu. Štěpán byl v řetězích přiveden, ale

byl vesel. Nedal se ve své víře zviklati, nýbrž dokazoval, že ten sněm žádné platnosti nemá, proto že bez vědomí stolice římské byl svolán, a od ní není potvrzen a to učení toho sněmu čelí proti všem sněmům církevním. „Je to pravda?“ ptal se jich. A oni museli mlčeti! Poslové se vrátili, a první burokrata tážán byv, co pořídili, řekl: „My jsme přemoženi!“ a chválil učenost, výmluvnost a cnost Štěpána.

5. Rozmrzelý císař vypověděl nyní Štěpána na ostrov Prokonesus. Zde byl živ velmi příkře. Býval v jeskyni, jedl kořínky a pil vodu. Učenníci rozplašení sešli se tu zase okolo milovaného mistra. Mnozí zázrakové a proctví dodávaly řečem jeho váhy. Ostrov Prokonesus stal se jako velikým kostelem, ze kterého se učení, „že obrazy ss. mají ctěny býti“, vždy dál a dále rozšiřovalo. To kdy se obrazoborci dověděli, císař hned poručil, aby jej svázaného hned do Cařihradu přivlekli. Po několika dnech dal si jej zavolati a potupiv ho ve hněvu svém otázel se konečně: „Což mi Krista šlapeme nohama, když obraz jeho nohama šlapeme. Proč nás máš za kacíře?“ Štěpán dovozoval důkladně, že obrazy Svatých mají ctěny býti, a na to vyňav peníz, na němž byl obraz císaře, a okázav mu jej otázel se: „Pane, či je to obraz a nápis?“ — Císař urputně: „Či jiného než císaře?“ „Kdyby někdo,“ pokračoval moudrý opat, „ten peníz s opovržením na zem hodil a nohama šlapal, byl-li by trestán?“ Okolostojící řekl: „Ten by byl vinen velezradou.“

Tu pravil muž Boží: „O politování hodná zaslepenost! Trestu hoden je, dite, kdo znectí obraz knížete, člověka smrtelného; a ten neměl by trestu zasloužiti, kdo obrazy Syna Božího a jeho Svatých nohama šlape.“ Na to byl zase do žaláře uvržen, kde se shledal s 342 mnichy, kteří rovně proto úpěli v žaláři. Sv. Štěpán je blahoslavlil a předpověděl, že smrt jeho je blízka. Mniši i jiní lidé do žaláře přicházející vzdělávali se na krásném příkladě sv. vyznavače. I poručil císař, aby ho mrskali. Ale ti, co to činiti měli, padli mu k nohám a zcela napravení domů se vrátili. Tu císař běhal jako šílený po paláci volaje: „Co pak již není nikoho, kdo by se mnou držel, a mne toho mnicha zbavil?“ Tu povstal jeden z pánů a sebrav rotu ničemníků Svatého po ulicích smýkali a u chrámu sv. Theodora s hákem tak násilně jeden do hlavy mu udeřil, že se hned rozštíplila.

Konečně luza tělo jeho uvrhla do jámy, kam se házela těla zločinců. Zemřel 28. Listopadu 768.

Vyobrazuje se v rouchu řeholním, s palicí v ruce.

K čemu jsou obrazy Svatých.

Obrazy Svatých slouží nejen k okrase a k ozdobě chrámů a příbytků: onyť zhotoveny rukou umělců nejen proto, aby jsme se jim obdivovali a na kráse jejich oči své pásli, nýbrž onyť mají do sebe účele vyššího. Máť naše, sv. Církev, stavíc nám na oči obrazy tím pravi k nám: Hle! takovým i ty musíš býti, to je tvůj cíl, to tvé zde na zemi povolání. A můžeš tím býti, jen-li chceš: neboť milost Boží jest i s tebou. — Katolická Církev dává obrazy dítkám svým do rukou, knihu, ve které (jak dí sv. Řehoř), mohou viděti, co z knih se nedovcdou naučiti.

Pohlédneš-li nábožně na sv. kříž, křesťane! jak mnoho se z pohledu toho učíš! — Sv. Filip Neri kolik hodin trval v pohledu na sv. kříž, a kolikrát koli naň pohlédl, tok slzi z očí mu vyřinul. V této krvi napsané knize četl neskončenou lásku Boží a velikost viny naší. Kdykoli sv. Alfons, Bernardin, Stanislav Kostka uzřeli obraz Matky Páně, hned srdce jejich zplnul láskou, a tvář hořela pobožností. — Jak často je tobě, křesťane! v srdci smutno; jak často doléhají zármutky, tísň, neštěstí, pokušení. Pohled na kříž, nebo obraz rozplaší tyto mračky. — Pocestný jde samotěn po silnici, tu padne oko jeho na sv. kříž, tu visí obraz na pni stromu, tu ho vábí kaplička, aby do ní vstoupil a jeho oko spočívá na milostném obrazu rodičky Boží, nebo ss. patronů zemských. Zvláště utěšitelno, že s rokem ju-

bilejním 1863. u nás na Moravě a v Čechách skoro do každého domu zavítal obraz nebo sochy ss. apoštolů zemských Cyrilla a Methoda. Protož i ty, milý čtenáři! važ si dle úmyslu Círky sv. obrazů ss. a rozvažuj, co ony povídají tobě! —

29. Listopad.

Sv. Saturnin r. 250.

Sv. Saturnin byl výborný kněz Římský. Papež sv. Fabian vysvětil jej na biskupství a poslal okolo r. 245. s mnohými blahověsty do země francouzské, aby tam, kde tma, lež a bezbožnost panovaly, rozsvěcoval světlo pravdy, a tam, kde vyhaslo, je zase rozntil. Sv. Sa-

turnín usadil se konečně okolo r. 250. v bohatém městě Tolose. Tenkrát tam byli ještě sami modláři, a veliký chrám pohanský (kapitolium). Chrám ten oblíbili si duchové nečisti a dávající na otázky odpovědi, proslavili i město. Ve městě tomto usadil se tehdy sv. Saturnín, a v krátkém čase povstala kolem něho osada křesťanská, neboť jeho slovo působilo mocně na srdce poslouchačů, slova jeho podporována byla životem bezúhonným a zárukou. Kaplička u kapitoliu sloužila k službám Božím. Kdykoli sv. biskup okolo kapitolia šel do kaple, umkli zlí duchové v kapitoliu, a neodpovídali, aniž jaké znamení života dávali.

2. Pohané se velice divili náhlému oněmění bohů svých, i pojal je strach. Konečně přišli na tu pravou příčinu, a ustanovili, že nikdo jiný není tím viněn, leč křesťané, a biskup jejich Saturnín, který tudíž za obět padnouti musí. Když se jedenkrát zase pohané na kapitoliu radili, jak by měli smířiti uražené bohy, tu přiveden byl velikanský býk, aby byl obětován, a náramný dav lidstva sešel se. Právě toho okamžení šel sv. Saturnín s jedním knězem a s dvěma jahny okolo. Tu se dal do křiku muž jeden ze zástupu, který biskupa poznal a vyzýval lidi, aby se pomstili na biskupovi. A hned vlekli biskupa do chrámu — průvodci se rozutíkali — aby obětoval modlám.

3. Pevným hlasem odvece sv. biskup: „Já znám jediného pravého Boha, a tomu vzdávám obět chvály. Víím, že bohové vaši jsou ďábli, kterých vy ctíte více zhoubou duši vašich než obětmi zvířat. A jak můžete žádat, abych se bál těch, kteří se, jak povídáte, mne bojí?“ Na to přešel hněv modlářů v zuřivost, a hned ustanovili, že ho tím býkem ze světa sprovodí. Přivázali tedy sv. biskupa na hřbet býka, a hnali tohoto po schodech dolů na rovinu, a sv. biskup hned na prvních schodech strašně byl usmrčen a zohaven. Dvě křesť. ženy sebraly pozůstatky Svatého a pochovaly je uctivě. Na začátku IV. století vystavěl sv. Hilarius kapli nad jeho hrobem, a protože sem vždy víc poutníků přicházelo, vystavěl sv. Sylvius krásný chrám, který teprv nástupce sv. Exuperius dostavěl.

4. Dnešního dne připomíná se ještě jednoho Saturnína, který živ byl za času Diokleciána a Maximiana. Saturnín byl stařeček věkem sešlý, když se naň proneslo, že křesťanem jest. I odsoudili ho, aby lámal kamení a donášel písek do Říma. Práce ta byla velice obtížná a mnozí z mučenníků pod ní klesli. Sv. Saturnín podrobil se v tom vůli Boží; ale tělo bylo slabé, a proto jeden dráb ho bil a tloukl bez milosrdenství jako kus dobytka. Tu Sinesius, jahen, vida tu nelidskost, hned pomohl stařečkovi, a nadlehčoval mu, kde a jak jen mohl. Při tom byli oba veselí myslí, jakoby trýzně ani necítili, modlíce se a zpívající. To domrzelo pohany ještě více, a císař Dioklecián slíbil jim svobodu, budou-li modlám obětovati. An nechtěli, měl jich vladař Laudicius donutiti. Ten je dal do žaláře, a moril je nejprve hladem; an ani tím statečnost se neoblomila, dal je na skřípec, řemeny natáhnouti, a pak kyji a žilami s olověnými uzly tlouci, pá-

liti a konečně stíti. Mnozí vidouce, kterak v těch mukách Boha chválili a díky vzdávali, stali se též křesťany.

Skutky tělesného milosrdenství.

První křesťané velice se mezi sebou milovali, tak že tomu pohané se divili, řkouce: „Ejhle! jak se ti křesťané vespolek milují!“ Tak i my máme sobě vespolek prokazovati skutky milosrdenství, totiž máme:

1. Lačné krmiti. Jestli to proti rozumu, ano rouhání by to bylo, kdybychom si představovali Boha, že dělá s lidmi, jak se praví o macoše, totiž že Bůh jednomu by dáti chtěl statků pozemských až na zbyt, plnýma rukama, a druhého by hladem umoriti chtěl. — Proto následuje z toho, že boháčům proto dal nadbytek statků pozemských a živnosti, aby z něho lačné krmili. Boháči jsou od Boba jako šafáři ustanoveni nad čeledí chudou, aby jim dali pokrmu v čas příhodný; oniť mají svěřenou kasu chudých, aby z ní dávali na pokrm chudým. Lačné krmíme tehdy, když jim buď nějaký dar podáme (pokrm nebo peníz), prostředky k živnosti jim zaopatříme, nebo jim jich za levnější cenu ponecháme; k tomu nás nabízí Písmo: „Lámej hladovému chléb svůj.“ (Isai. 58, 7.)

2. Žíznivé napájeti. Žíznivými nevyrozumíváme zde ty bratry z mokré čtvrti, kteří tím více žízně mají, čím více popíjejí; nebo takovým nalévati, takové napájeti, to by bylo jako oleje do ohně nalévati, a ten hřích mají mnozí šenkýři na svědomí. Žíznivého pocestného, jemuž parnem jazyk k dásním lípne — toho napoj; nemocného, jemuž ústa záhou prahnou, a který sám si zavdati a ústa vyprahlá ovlažiti nemůže, k tomu priskoč, tomu nápoje podej, a proukázals skutek milosrdenství, o němž dí Kristus Pán: „Kdo jednomu z těch nejmenších podá číši vody studené — neztratí odměny své.“ (Mat. 10, 42.) Tak napojila Rebeka Eliezera a jeho průvod, a za to byla vyvolena za choť Izákovi. (Gen. 24.)

3. Nahé odívati. I v oděvch je na světě veliký rozdíl a mezera nesmírná. Mnozí křesťané odívají se jako bohatý márotnatník, co nejskvostněj, v hedbávi a kment, kožešiny a hranostaj (hermelín), — a při tom jim ani nenapadne, aby se slitovali nad těmi, kteří nemají ani kabátu, ani košile, ani peřiny a pokrývky, jimiž by zakryli nahotu svou, a ubránili tělo své před zimou a deštěm!! — Je to chvalitebný obyčej, podle kterého mnozí křesťané z vděčnosti za přijaté dobrodiní zavěsí na obraz P. Ježíše nebo některého Svatého stříbrnou ruku nebo nohu a t. d. O jak záslužněj by tito jednali, kdyby za to raděj živý obraz Boží, totiž nějaké chudé dítko nějakým párem střeviců nebo punčoch podělili. K tomu nás nabízí Písmo sv.: „Vidíš-li nahého, obleč ho.“ (Isai. 58, 7.)

4. Vězny osvobozovati. Jsou věznové druhu dvojího: vinní a nevinní. Vinní věznové t. j. ti, kdož od úřadu pro zločiny do vězení přišli, ty nesmíme o své ujmě vysvobozovati, nebo jim zaopatřiti prostředků, aby se dostali ven z vězení na svobodu. To by bylo nespravedlivé a hříšné; nýbrž v tom pádu máme srdečnou útrpnost a nimi míti, jich navštěvovati, útěchu náboženskou jim přinášeti, jak dělal Tobiáš, za ně se modliti, jich k trpělivému snášení jejich trápení povzbuzovati, a je-li čáka na polepšení, za ně se přimlouvati, aby trest jejich ukračen byl; není-li však takové naděje, tenkrát ovšem lépe jest, aby spravedlnosti volný chod byl nechán. „Budtež pamětlivi vězňů, jakoby jste vy spoluvězňové byli“ (Žid. 13, 3.), napomíná sv. Pavel, a Pán Ježíš dí: „Byl jsem vězňem, a navštívili jste mne.“ (Mat. 25, 36.) Nevinní věznové jsou ti, kteří se octnuli ve vězení pro víru, pravdu a spravedlnost, nebo protože falešně byli obžalováni; nebo jen těch se týká výrok Ducha sv.: „Vysvobod těch, jichž vedou k smrti.“ (Prís. 24, 11.) Příklad tohoto skutku milosrdenství podal sv. prorok Daniel, který se nevině k smrti odsouzené Susanny ujal, a nevinu její skvěle dokázal.

5. Nemocné navštěvovati. Zde se však nevyrozumívají návštěvy marné, které se stávají pro ukřácení dlouhé chvíle, při čemž bavivají nemocného rozprávkami marnými, neužitečnými ba i hříšnými, a tím hosti jemu překáží, že na Boha a spásu duše mysliti nemůže — nýbrž to je nemocného navštívení z křesťanské lásky, abys ho vážnými rozmluvami potěšil, k trpělivosti a oddanosti do vůle Boží povzbudil; proti všem zasmušilým myšlénkám posilnil a poučil, kterak by použití mohl té nemoci k spasení duše své; jeho, je-li chudý, zaopatřiti obsluhou, otavným pokrmem ho občerstviti, lékařskou pomocí mu přispěti, zvláště pak o to se postarati, aby se zaopatřiti dal, a v posledním boji mu přispěti. S nemocným nemáme ani příliš na hlas, ani dlouho se modliti, protože pro slabého neduživce obojí jest obtížné; nýbrž jak lék a otavu tělesnou po kapkách do něho vléváme, tak jemu máme tolikéž útěchu náboženskou po kapkách do něho vpravovati. A však jak člověka někdy až mráz obejmě, když do světnice vkročí, kde někdo právě umírá, ku př. otec nebo matka. Místo, co by měli tiše se modliti a pláč svůj dusiti, rozlívá se po sednici náramný pláč, řvaní a vzklíkání, křičí mu do uší, aby jich neopouštěl, zoufale před ním rukama lámou, a div ho z lůžka nestáhnou! Jaká to ukrutnost, již ani jemu ani sobě nepomohou, jemu však odchod ze světa příliš těžkým činí! — „Nelenuj, navštívení nemocného, nebot tím v lásce utvrzen budeš.“ (Eccl. 7, 39.)

6. Pocestné do domu přijímati a jim hospodu dávat. Touto cností již vynikali naši předkové slovanští jako pohané. Tím více jí co křesťané bedliví býti máme. A však napomíná-li sv. Pavel: „Na pohostinství nazapomínejte; skrze ně zajisté někteří nevědouce anděly v hospodu přijali“ (Žid. 13, 2.) jako Abraham Lota; — když Kristus Pán praví: „Kdo nejmenšího z mých přijme, ten přijal mne.“ (Mat. 18, 5.): tehdy tomu nemáme tak rozuměti, že bychom potulující-se lidi do domu svého měli přijímati, čímž bychom nejen nevykonali dobrého skutku, nýbrž jednajíce proti nařízení úřadů podporovali bychom škodnou čeládku na zkázu lidstva, ano sami bychom se uváděli v nebezpečí, že zloděje a loupežníky chováme pod přístřeší svým. K tomu jsou nyní všudy hostince, ve kterých každý přenocovati může, kdo se vykáže listinou, že pořádným člověkem jest; a koho pod střechu břeme, buď že je přítel nebo cizý, ale velmi chudý, musíme to též úřadu oznámiti, aby se vědělo, jací lidé v domě jsou. „Nuzné a ty, jenž nemají hospody, uveďte do domu svého.“ (Isai. 58, 7.)

7. Mrtvé pochovávat. Tak pochovaly ty dvě nábožné křesťanské ženy sv. biskupa Saturnína, majíce více statečnosti, protože měly i větší víru. Proto je to velice krásné, a chvály hodné, že za našich dob se zakládají ve městech ty spolky sv. Josefa Arimathejského, aby každý chudák, který umře ve špitále, aspoň v slušné rakvi do hrobu se dostal, a aby ho tam, jako prvé se stávalo, bez zvonu a bez zpěvu v režném pytlu nevyklopili.

Modlitba.

O Bože! který jsi nám zjevil: „Milovati budeš bližního jako sebe samého,“ dej, abychom následovali, co v naší době je křesťanského, a to sobě zošklivili, co je soběckého a pohanského. Amen.

30. Listopad.

Sv. Ondřej, apoštol.

Sv. Ondřej, apoštol, pocházel z Bethsaidy v Galilei, a byl vlastní bratr sv. Petra a učenník sv. Jana Křti-

tele. On byl z apoštolů nejprvnější, který Krista Ježíše za Vykupitele a Spasitele poznal. Neboť když jedenkrát ještě s jedním učenníkem (byl to Jan Ev., který to vypisuje) u sv. Jana stál, a Kristus Pán okolo šel, učinil je Jan na Něho pozorný řka: „Ejhle! Beránek Boží!“ Sotva že slova ta Ondřej uslyšel, opustil s Janem Ev. Křestitele, a šel za Ježíšem, kterýž vida, že s Ním jdou, obrátiv se, dí jim: „Co hledáte?“ — kteřížto řekli Jemu: „Rabbi! (co se vykládá mistr) kde bydlíš?“ I řekl jim Kristus: „Pojďte a vizte.“ — I šli s Ním a viděli, kde bydlil, a zůstali u Něho ten den.

2. Druhý den na to, když se Ondřej s bratrem Šimonem sešel, vypravoval mu s velikou radostí řka: „Nalezli jsme Mesiáše, jenž se vykládá Kristus,“ i přivedli ho k Ježíšovi. Od té doby docházeli oba bratři Šimon a Ondřej k Ježíšovi častěji, byli svědky prvního

zázraku, kterýž učinil o svatbě v Káni Galilejské, a provázeli Jej na pouť do Jerusáléma o velikonoci. Mezi tím ale provozovali svou rybářskou živnost bez přestání až do těch dob, co na moři Galilejském své síť vyhodili a Kristus k nim řekl: „Pojďte za mnou a učiním vás rybáři lidí.“ — Od těch dob se nehuli od Pána Ježíše, byli za apoštoly vyvoleni a stali se svědky jeho zázraků, utrpení a smrti, vzkříšení a na nebe stoupení. Z některých míst Písma sv. (Jan 6, 8: 12, 22.) vysvitá, že Ondřej zvláštní důvěry Páně požíval.

3. Přijav s ostatními apoštoly o letnicích Ducha sv., a mnoho strastí a protivenství od Židů zarytých vytrpěv, vydal se do dalekých krajů, pohanům zvěstovat sv. Evangelium. Praví se, že v Skytii (t. j. jižním Rusku) v Kolihidě, v Řecku a v jiných ještě zemích sv. Evangelium zvěstoval. Rusové zajisté vypravují, že k nim zavítal a krajinám na ústí Dněpru a dále ležícím světlo víry křesťanské rozšířil. Konečně zas při-

šel do Řecka a ve městě Patras dle pověsti mučennickou smrtí sešel.

4. O tom se tak vypravuje: Vladař krajiny Achajské Egeas, vida, že se víra křesťanská šíří, jal se křesťany utlačovati. Což sv. apoštol těžce nesa ujal se osady Patras a předstoupiv před vladaře povinnosti spravedlivého soudce na mysl mu kladl, a spolu jej vyzýval, aby se stal křesťanem. Egeáš se otázal: „Jsi ty ten Ondřej, který chrámy bohů našich boří a lidi ke Kristu vede, co naši císařové zapovídají?“ Ondřej: „Císaři proto zapovídají, že pravdy neznají, že modly nejsou bohové, ale ďablové.“ Egeáš: „Nuže, uchránilo to učení vašeho Krista před Židy? nebyl od nich ukřižován?“ — Ondřej: „Kristus trpěl, protože chtěl, an se dal za hříchy v obět, aby všechny lidi vykoupil.“ „Jak to možno,“ otázal se vladař, „aby kdo zrazen byl, jat, obžalován, odsouzen a křižován, dobrovolně smrt zvolil?“ — Ondřej: „Když smrt a způsob smrti předpoví. Kdo říci může: Já mám moc život dáti, a zase vzít; a kdo tou smrtí, kterou předpověděl, umřel a zase z mrtvých vstal, toho smrt musí býti považována za tajemství našeho vykoupení.“ — Egeáš na to: „Smrt kříže není tajemství, ale trest.“ Ondřej: „Ovšem trest, protože jí se stalo zadostičinění za hříchy světa; jest ale i tajemství, proto že se tou smrtí stalo smíření s Bohem a vydobyt byl život věčný.“ — Vladař: „Takové věci můžeš vykládati těm, kdož tomu věří; ty ale budeš bohům obětovati, a nebudeš-li, dám tě zmrskati a ukřižovati.“ Tu Ondřej: „Obětují Bohu pravému denně Beránka Božího.“

5. Tu dal Egeáš sv. Ondřeje do žaláře uvrci, a když lid zaň orodoval u vladaře, prosil, aby směl pro Krista trpěti, a že sobě přeje, na kříži podobným se státi mistrovi svému. Vladař tedy odsoudil jej k smrti. Lid vida, kterak svatého mučejí, velice proti tomu reptal, sv. Ondřej těšil se. Když ušel nástroj smrti své, zvolal s plesáním: „Budíž mi vítán, tělem Kristovým posvěcený a údy jeho jako perlami ozdobený! Než Pán na nebe vstoupil, ležela jen hrůza časná na tobě; teď ale obsahuješ nebeskou lásku, a s radostí tebe objímají. Dlouho jsem toužil po tobě, dobrý kříži! Teď jsi pro mne připraven. Oduč mne od lidí a odevzdej mne mistru mému, aby mne skrze tebe vykoupil.“ — Konečně s kříže, jako s kazatelnicí k lidu promluvil a tak tu pšel dva dny, káže a modle se. Konečně vzdal ducha Spasiteli svému 30. Listopadu asi 72. roku po Kristu. Podle obyčejného mínění skládal se kříž, na kterém sv. Ondřej pšel, ze dvou trámů šikmo sbitých, a podobu písmeny X majících. Za času císaře Konstantina Vel. dostalo se tělo sv. Ondřeje do Konstantinopole, pozděj ale bylo z části do Říma, z části do Amalfi přeneseno, kde se až posavad chová.

Sláva a útěcha sv. kříže.

Židé a pohané sice nevěšivali zločince nikdy na stromech zelených a ovocných, nýbrž vezdy na dřevě mrtvém a suchém: zatím ale o slavném kříži Ježíše Krista musíme vyznati, s ohledem na účinky jeho, žeť to nebylo dřevo vy-

žilé a vyschlé, nýbrž dřevo živé a velmi plodné; neboť ono ze sebe vydalo tak mnoho a tak vzácných ovocí, jako ni-žádný strom na této zemi. Na to i Církev poukazuje, když na Veliký Pátek zpívá:

Kříži drahý, neskvěje se
Jak ty žádné ze všech dřev,
S takou krásou nejde v lese
Květ, kel, lupen nikdy v jev,
Sladkou tíží sladce nese
Sladký hřeb a sladká břev! —
(Pangue lingua certaminis. Sušil. 63. p.)

I. Ovoce pak, jichž kříž sv. přinesl, jsou ovoce cti, radosti, nesmrtelnosti a slávy věčné. Kříž, kterýž byl dříve předmětem potupy a hanby, ošklivosti a hrůzy, byv zmočen krví Syna Božího, přinesl Kristu samému nevyslovné cti a důstojnosti, nám pak užitku tisícířehého.

a) Židé závistiví se domýšleli, že veliké jméno a slávu, kterou si byl Kristus v lidu získal, nemohou snadněj zničit, jako odsouzením ku smrti kříže; neboť věděli, že stojí psáno: „Zlořečený tě, kdo visí na kříži.“ (ad Gal. 2.) Zatím ale, co se stalo? — Ježíš Kristus, který před tím znám byl jen v zemi židovské, nyní u všech národů a ve všech zemích došel jest uznání a slávy, cti a klanění. Staloť se jim zajisté, jako závistivým bratřím Josefa egyptského, kteřížto právě tím prostředkem, kterým bratra zničití chtěli, jemu k slávě královského mistodržitele pomohli, a že sami před ním kolena svá shýbati museli. Kříž jest se stal předmětem úcty, prapor vítězný křesťanstva a všech dítek Božích. Žádný pravý křesťan nestydí se za kříž; všickni se znamenají znamením kříže a souhlasí se slovem apoštolským: „Daleko budíž ode mne, abych se něčím chlubil, leč ve kříži Kristově.“ (ad Gal. 6.)

b) Před časy vztyčovaly se kříže jedině na místech popravnicích, a nižádný, ani ten nejchudší, nebyl by trpěl kříž v domě nebo na poli svém. Nyní se zvědají kříže na všech místech, sloužitě místům nejsvětějším za čest a ozdobu, ano člověk s úctou na čelo si ho vtiskne. Čelo je nejpřednější část obličeje lidského, právě místo stydlivosti: a předč žádný křesťanský král nebo císař nestydí se poznamenati se na čele křížem. Proto volá sv. Augustin pln radosti a obdivu: „Kříž jest přešel z popravišť na čela císařův.“ — Ležité tehdy na jevu, že hana kříže proměnilať se v čest a slávu, a že to, co podle úmyslu bezbožných Židů Kristu sloužití mělo za nečest a potupu, staloť se Jemu počátkem nevyslovné slávy.

c) Ještě více! Židovští kněží v Jerusalemě slavili velikou slavnost, když Pilát svolil, aby Kristus byl ukřižován, a když tento těžkým křížem a ranami obtížen, nlicemi Jerusalema na Kalvárii se potácel, dělali si z Něho ukrutný posměch. Všecky tyto řeči potupné a posměvačné nyní umlkly, a je zrovna tak, jako by jich nebylo slyšáno nikdy; čest však, která od křesťanských kněží a lidu po celém světě se vzdává, jest tak veliká a mnohostranná, že se ani za několik okamžení dolíčiti nedá. První mezi císaři křesťanskými Konstantin, když pod znamením kříže zvítězil nad Maxentiem, z vděčnosti dal postaviti na jednom náměstí v Římě kříž, a zapověděl, že žádný zločinec již nesmí býti ukřižován. Od té doby kříž, dělaný ze zlata, stříbra, z perel a z diamantů skví se na korunách králů, na prsou biskupů, na krku paniček křesťanských, kříž se skví na věžích, na hrobech, na knihách, na oltářech, zkrátka: kříž se stal cti, slávou a ozdobou života křesťanského.

Když to vše povážíme, milý křesťane! musíme vyznati, že dřevní hanba kříže je jako nic u přirovnání s nesmrtelnou cti a slávou, která se stala podílem kříži ve křesťanské Církví. Ano i s tímto znamením přijde Ježíš soudit živé a mrtvé! — A proto v těchto dnech z toho se těšíme, že kříž Krista proměnil se v radost a slávu. To však ale i nás, milý kře-

stane! má povzbuditi, abychom kříž, který nám Bůh ukládá, trpělivě a rádi snášeli, věduce, že i po našem kříži následovati bude věčná radost.

II. I nám Bůh někdy ukládá kříže a trápení. A však jest-li jich s trpělivostí snášíme, stávají se nám již zde školou moudrosti, již zde někdy z těchto hořkých kořenů, jichž máme pěstovati, zkvétají nám růže mnohonásobné radosti, a konečně se promění náš časný kříž ve věčnou radost a slávu, jak píše apoštol: „že útrpení toho času nedají se ani porovnáti s budoucí slávou, která má býti zjevena na nás. (K Řím. 8.)

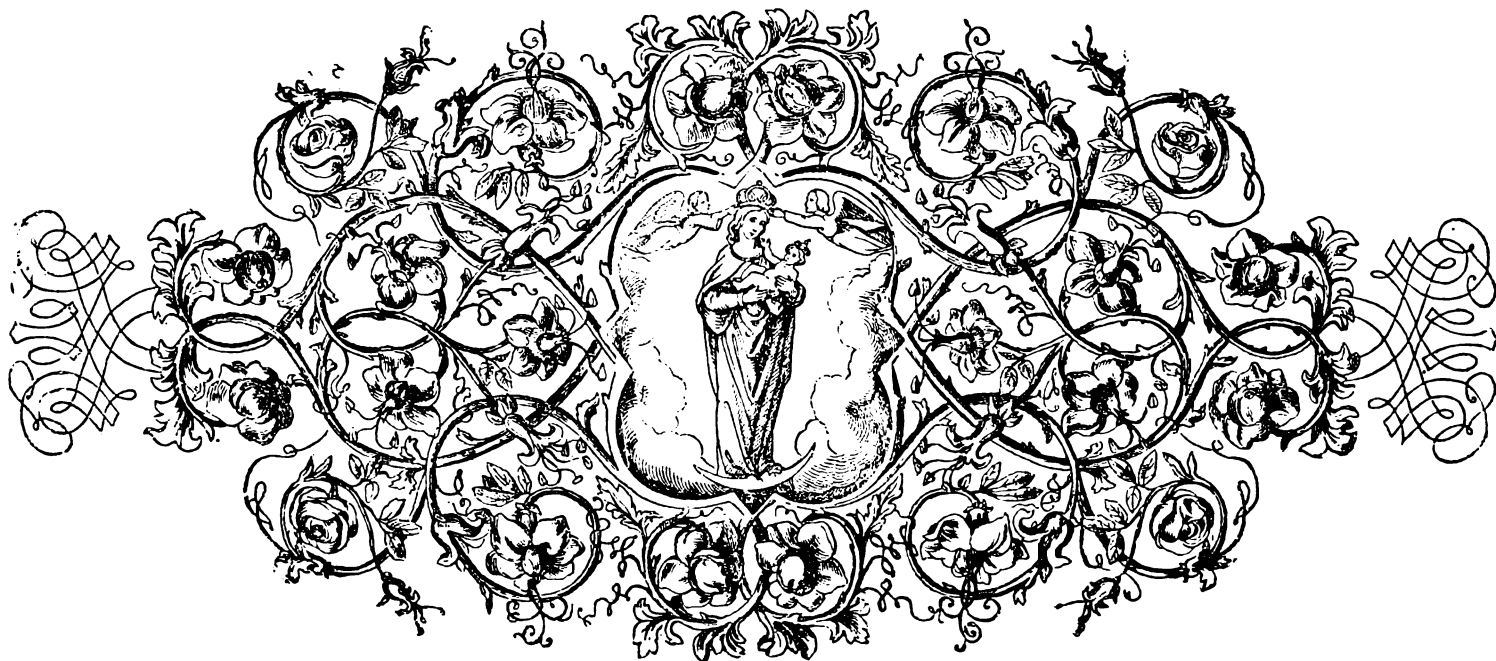
a) Někdo z nás ku př. může ležeti na lůžku bolestném! Ach není to maličkost, není to tak snadné, přečkati všecky bolesti nemoci trpělivě, a k tomu dlouho se táhnoucí. Takový ubožák někdy trácí trpělivost, ocitá se na prahu zoufalosti, a již místo důvěry v Boha ke strašným kletbám útočistě své brává. A však — Nejmilejší! téměř každý nemocný nalezne nějakou útrpnou duši, která má s ním soucit a těší ho ve trápeních; — a přečká-li nemoc, těší se ze zdraví svého, jak by po druhé na tento svět přišel; vezme-li ho Bůh, změní časný život za radosti věčné trvající. Jak mnoho trpěl Job zbožný od přátel, od manželky své vlastní. A však onť sobě nezoufal, a důvěry v Boha nepozbyl, „když jsme dobrých věci vzali z ruky Páně, slušno bráti i těch, které jsou nám protivné.“ — Tak tento trpělivý sluha Páně říkával, a proto se kříž jeho v radost obrátil.

b) Jiný volá a sténá pod břemenem kříže svého, řka: „Ach! já už to nejhorší na světě snáším, není tvora nade mne bídnějšího. Nemám, co bych do úst vzal, hlad a nouze trápí mne a rodinu — nevím, jest-li sobě nepozoufám!“ — Příteli! nerouhej se Bohu, a viz, že často Pán zkouší věrné své nouzí a chudobou. — Chudoba cti netratí, a kdo chudý, poctivě se živí a pilně pracuje, toho Bůh hladem umřítí

nenechá. A dostalo-li se komu osudu ubohého Lazara, jemuž bohatec ani drobtů se stolu svého nepřál, ale od domu psy ho zaháněl, aby mu odporným pohledem pohodlí nekazil: ten zajisté i tam účasten bude šťastného osudu chudáka Lazara. „Umřel jest Lazar a vzat do lůna Abrahama, umřel bohatec a dostal se do pekla.“ (Luk. 16.)

c) Tam opět jiný nařiká: „Ach! Bože! mne nešťastného.“ Co jen kdyby mně mí nepřátelé dali pokoj. Oni mne pomlouvají, na cti utrhnají, to nejhorší na vzdory dělají, já to nesnesu. Já si pozoufám! — Příteli! nemluv tak, ale pohlížej na kříž svůj okem a smyslem křesťanským! — I král David vystál mnoho od nepřátel, ale že byl trpěliv, zvitězil! Nevinný Josef egyptský zlým jazykem chlipné ženy nařknutý, dostal se do žaláře, že ale trpělivě snášel, a Bohu při svou poroučel; přešel mrak podezření, a nevinnost jeho jako čisté slunce vyšla na jevo. — Zuzanna jako cizoložnice dostala se do lidských hub; že ale trpělivě snášela, Bůh jí poslal Daniela proroka, který důmyslně odekryl světu nevinnost její! —

A tak v Kristu nejmilejší! ať nás potká jaký kolivěk kříž na tomto světě, jenom sobě nezoufejme a neříkejme: To je příliš, to já nesnesu, já si pozoufám! — Bůh nás zkouší, a když na zkoušce obstojíme, kříž náš promění se v radost a jásání. „Zdaliž nemusil Kristus trpěti, a tak vejíti do slávy své?“ a my bychom do ní vejíti chtěli bez práce a bez útrpení? Každá zkušenost, každý vynález krásný již zde pod lůnou rodí se nejináč, než z bolestného, trudného přemýšlení, z trudné namahavé práce, z nouze dolehlivé: a ovocí nebeských rájských stromů bez rukou hnutí bychom požívatí chtěli? Nikoliv! dle příkladu vznešeného Pána Ježíše Krista snášeje kříž, věduce, že po kříži na Golgothě kyne radostné oslavení na Táboře věčné slávy. Amen.

MĚSÍC PROSINEC.

1. Prosinec.

Sv. Eligius, biskup 695.

v. Eligius narodil se okolo 588. ve vsi Katailaku, blíž Lemovicu (Limoges) v zemi francouzské z rodičů ne velmi bohatých, ale velmi bohabojných. I učili syna svého vše na Boha potahovati, a dali jej nejprv do škol, pak do učení k zlatníkovi. Eligius, maje do učení chuť, a k pracem řemeslným vtip, brzo tak vynikal v umění zlatnickém, že každý o něm předpovídal, jak výborným bude zlatníkem. Při tom ale byl nejhrořlivějším katolickým křesťanem, a proto mu Bůh žehnal dvojitě, předně ho měli lidé rádi, a potom práce jeho byly vzorné a mistrovské. Asi třicet let starý dostal se do Paříže, a král Klotar dovědév se o něm, dal u něho zhotoviti podle jistého nákresu trůn, a k tomu potřebné zlato a drahokamy jemu odevzdal.

2. Eligius přijal práci, a trůn vypadl tak skvěle, že král mistra dary a milostmi odměnil. Ale jak velice podivil se král, když mu mistr Eligius přinesl na to jinou práci, kterou „ze zbytků těch drahokamů“ zhotovil. Divil-li se král prve Eligiově umělosti, divil se teď ještě více jeho rozšafnosti, a vykázav mu v paláci byt, od té důvěrně s ním obcoval, a ve věcech státních radu u něho brával. Při tom byl pokorný, rozjímal životy svatých, dělal skvostné schránky na je-

Legenda Svatých.

jich ostatky (relikviáře); neustále i při práci s Bohem obcoval. Aby svou pobožnost tajil, strojí se z počátku skvostně, ale pod měkkým oděvem měl ostrý pás; ale pozděj, jsa utvrzen v dobrém, spokojil se s oděvem laciným, a co uhošpodařil, daroval chudým. Sobě byl chud, jiným bohat; též laskav byl k zajatým, ano i hrdla odsouzeným.

3. Též i syn a nástupce Klotara Dagobert měl Eligia u velké vážnosti a důvěře. Mnozí dvořané सोčili na „dvorního mnicha,“ a všelijaké pikle proti němu kuli: ale Dagobert nedal se jim svěsti, nýbrž za to, že Eligius upřímně všechny vady a chyby mu vytýkal, velice ho ctíl a obdařil. Ale sv. Eligius, co dostal, všechno zase dal klášterům, kostelům a na skutky milosrdné. Proto přicházeli lidé z daleka, též biskupové a poslanci knížat, aby u něho pomoci a porady i útěchy vyhledávali. Nyní ho chtěl Bůh na svícen Církve postavit. R. 640. žádal lid a duchovenstvo diecése Noviom-ské, aby sv. Eligius byl biskupem jejich. Nerad k tomu svolil Dagobert, a jen že se jednalo o spasení duše, propustil tak věrného a moudrého dvořana. Tižejí bylo přemoci pokoru sv. Eligia. Konečně se poddal, ale svěcení dřív nepřijal, až se vyučil a připravil jak náleží.

4. Jako biskup byl vzorem pastýřů duší: dvéře příbytku jeho byly každému otevřeny, dvanáct chudých jídalo denně u něho, Eligius sám jim sloužil, ctě v nich Toho, u něhož sami denně žebrati máme. Aby pro chudé uspořil, chodil po diecési nejvíc pěšky, a kamkoli přišel, prokazoval se chorým a opuštěným otcem. První rok biskupování svého ztrávil horlivý pastýř tím, že neřády vloudilé vymítal, a duchovenstvo přidržoval

ke kázni církevní. Pak se vydal do vzdálenějších krajin biskupství svého, aby tamějšími modlářům, jichž ještě mnoho bylo, přístup do Církve sv. zjednal. Tu se ale potkal u surového lidu toho s tvrdými hlavami a nejednou do nebezpečnosti života přišel. A však plana žádostí po koruně mučennické, neumdlával v horlivosti.

5. Brzo se i modláři podali, chrámy model proměnily se v kostely, a tisíce neznabohů přijali křest sv. Navrátiv se z apoštolské pouťi své, jal se neunaveně kázeň církevní uváděti. Kde dobrotou nic nepořídil, tam přidal moudré přísnoty, hrozeb nedbaje. Když jedenkrát na den sv. Petra na jisté faře proti divokým tancům a jiným kratochvilím toho druhu horlil, tu milovníci těch rozkoší rozhněvali se na něho tolik, že strojili úklady životu jeho. Eligius nedal se zastrašiti, nebrž káral tanečnický nedělní na to ještě důtklivěji. Vida pak, že dobromyslná slova jeho zůstávají bez účinku, pohrozil zatvrzelcům trestem Božím a hle! trest Boží šel řeči jeho v zápětí; neboť padesát těch nejurputnějších posedl zlý duch právě v tom okamžení, když na sv. biskupa sahnouti chtěli, a po celý rok je ukrutně trápil. Věc ta způsobila u lidu strach a bázeň; zkázonosné zábavy přestaly, rukou Boží postížení dali se na pokání, a nabyli na přímluvu sv. biskupa předešlého zdraví. 19 let byl již sv. Eligius biskupoval, an mu Bůh zjevití ráčil blízké ukončení života jeho. Připraviv se náležitě, srdečně se svými se rozloučil a ve slovech: „Nyní, o Hospodine! propouštíš služebníka svého v pokoji; nevcházej v soud se služebníkem svým“ umřel 1. Prosince 695. Bůh ho proslavil za živa i po smrti mnohými zázraky.

● tanečních veselostech.

Z trestu Božího, který bujně tanečnický zastihl, viděti jest, že tančení není věc tak zhola nevinná, jak se vůbec za to má, nýbrž že jest věc velmi nebezpečná, ano tak, jak se u nás děje, zhola hříšná. Než řekne někdo: „Není tehdy nikdy dovoleno tančiti?“ Na to odpovídám: Tančení samo v sobě není ani dobré, ani zlé, ale má se tančiti jen někdy, (při zvláštních případnostech, ku př. když je svatba); jen nedlouho, pod dohlídkou rozšafných lidí, a slušně i počestně. Když se ale chasa, sotva že basa zabřinkne, neb dudy se nadmou, hned na překot sbíhá, když celý týden na tanec se těší a připravuje, a už ani té doby dočekati se nemůže, kde v kole sebou lomcuje; když při tanci celé noci až do rána bílého ztráví, nestřídmosti se oddává, oplzlými řečmi, necudnými žerty a zpěvy tělesnost dráždí, a jiné a jiné nechvalné věci, o nichž bez zardění mluvití nelze, páše: tu nevím, kdo by mohl tanec omlouvatí a za nevinnou věc vyhlášovati.

Modlitba.

O Pane Ježíši! dej, aby každý při tanci zpomenuł na to, že mezi tím mnozí na loži se trápí a mrou, aby tak míra se zachovala ve vyrazení, duše pak a tělo nevzaly porušení. Amen.

2. Prosinec.

Sv. Bibiána, panna mučennice r. 363.

Když Konstancius, zjevný to přívrženec bludu ariánského, vládu nastoupil, byl místovladařem v Římě jistý Církví sv. oddaný muž, jménem Flavián. Konstancius, jemuž šlo o rozšíření zcestného učení Ariova, jal se hned, jak trůn nastoupil, Flaviána vládně i hrozbami přemlouvati k bludu, přesvědčen jsa, že za tak milovaným mužem půjde i mnoho jiných katolíků. Ale Flavián statně odporoval; a císař vida, že jej nepředělá, sesadil jej. Flavián nesl tak hrubé pokoření tiše, a vzav choť i dcery své Bibiánu a Demetrii, odešel na své statky, a staral se o spásu duše své i svých svěřenců.

2. Konečně umřel Konstancius, a na jeho místě stal se císařem Julián, pode jménem odpadlík vůbec známý. Tento císař pokusil se ještě jedenkrát křesťanství vyhubiti, a protřelejší jakési pohanství uvesti. Tu nastaly křesťanům opět zlé časy. V Římě prováděl císařovy záměry s ďábelskou jakousi rozkoší tehdejší místovladař Aproniánus. Vida Flavián trudy křesťanů, vystoupil opět u veřejnost, povzbuzoval věřící, jaté navštěvoval, a kdekoli bylo potřebí, pomoci a útěchy přinášel. Taci skutkové nedali se tajiti, a císař kázal vladaři, aby Flaviána jal, a kdyby bohům obětovati nechtěl, všech statků ho zbavil a znamení, že otrokem jest, na čelo mu připálil, a do bídý jej vyhnal. Sv. Flavián všecko tiše snášel, a rozloučiv se se svými, ubíral se do lázni Taurinských, kde brzo život pro Krista položil. Jeho svátek světí se 22. Prosince.

3. Nyní počal vladař sužovati Dafrosu, choť jeho, aby se Krista odřekla; ale vida ji, an vzdoruje, dal ji do vězení, a když ji nikterak nemohl od Krista odvrátiti, vzal jí všechny statky a pak za město ji vyvesti a stíti rozkázal. (4. Ledna.) Potom zůstaly ještě dvě dcery Bibiána a Demetria, panny krásné a ušlechtilé. Těm nezůstalo po rodičích nic, než pevná víra v Ježíše Krista, a život cnostný, dva klenoty, které jim žádný tyran nemohl odniti. Věrou tou síleny nesly ztrátu statků, chudobu, potupu i smrt. Netrvalo dlouho, a Apronián zpomenuv si na šlechtné panny, dal je jíti, do těsného žaláře uvrci a hladem a žízni morití doufaje, že je buď k pohanské víře přivede, anebo umoří. Ale šlechtné panny snášely trýzeň po pět měsíců statně. Žalář jim byl milejší než palác, a tvář jejich sličná stávala se jen ještě sličnější. Znamenaje tyran, že jich tak nepřemůže, pohnal panny na soud. I počal jim nejprv v dobrotě domlouvati, aby se Krista odřekli, slibuje jim přízeň císařovu, navrácení všech propadlých statků, a nad to ženichy nejušlechtilejší. Sv. panny odpověděly, že raděj budou muky a smrt snášeti, než by chtěli víru zapřítí.

4. Tu se dal Apronián do hrozeb a ukazoval zmužilým pannám strašná mučidla, maje za to, že jich poděsí a přemůže. Ale ony, hledíce k nebi, pohrdly hrozbami. An Demetria náhle umřela, musela Bibiána sama na bojiště. Zuřivý Apronián přišel na tu ďábel-

skou myšlenku, dáti čistou pannu chlipné ženě Rufině, aby jí pokazila a tou cestou k zapření Krista přivedla; neboť pohané ze zkušenosti věděli, že ten křesťan nejsnáze Krista zapře, který se chlipnosti oddal. A Rufina se přičinila pořádně, aby Bibiánu zkazila: oplzlé řeči a zpěvy, nečisté obrazy a nestydaté skutky, to vše k uším a na oči křest. panna bylo kladeno, tak že bohaprázdná žena jinak nemyslí, než se usilování její konečně žádaného následku dojde. Ale sklamala se velice.

5. Bibiána musela sice utéci, nemohouc snést, co se jí víc než smrt protivilo, ale za to jí Bůh dal tu milost, že si panenskou čistotu mnohem více oblíbila. Rufina se proto náramně rozzuřila, a počala Bibiánu bít a mučiti, a jak jen mohla týrati. Než i to vše bylo marné. Vida konečně vladař, že všecko darmo, rozzuřil se náramně a povel katanům, aby sv. pannu svlékli, k sloupu přivázali a provazy, na jejichž koncích olověné kuličky visely, dal tak dlouho mrskati, dokud by duši nevypustila. To se stalo r. 363. Tělo její musilo zůstat na místě, aby bylo potravou psům. Když ale po dvou dnech bylo neporušené, vzal je nábožný kněz Jan tajně a pochoval vedle hrobu matky Dafrosy a sestry Demetrie. Teď stojí na místě tom skvostný chrám ke cti jejich, svědek této události:

„Neuvoď nás v pokušení.“

Tak jako sv. Bibiána máme se i my chovati v čas pokušení, t. j. musíme mu odpírati a je přemahati, a že sami sebou slabi jsme, Boha vyzývati „neuvoď nás v pokušení,“ t. j. buď aby od nás, dokud slabi jsme, pokušení odvrátil, nebo v pokušení, když přijde, pomoci svou neopouštěl! Především ale třeba pevně sobě předsevzít, že se sami nevydáme v nebezpečí hříchu; nebo, kdo se svévolně ve zlých společnostech nachází a příležitosti k hříchu neuhýbá; kdo samochtě pokušení přivolává, nebezpečí miluje, s hříchem zahrává a laškuje, a předc se modlí: „neuvoď nás v pokušení,“ ten si z Boha dělá posměch, a Bůh ho nechá jíti po žádostech jeho a dopustí, že zahyne, protože nebezpečí miluje. Obzvláště ve městech je veliké nebezpečí pro mládež, která tam se nachází ve výchování, neboť „velká města, velké hříchy“ — tu číhá na mladého nezkušeného člověka z každého kouta pokušení, zvláště k nečistotě. Tu mnohý mladík a mnohé děvče bývají chyceni v tenatech pokušení proti čistotě. Tam je lákají krásné šaty, drzé pohledy, svůdná divadla, oplzlé žerty a zpěvy, hřmotná hudba, chutná dráždivá jídla a nápoje, smělé, nevěrecké řeči soudruhů, přátel a kamarádů, aby se bez obávání pustili do víru bohapustých roskoší, jelikož prý „člověk žije jen jedenkrát,“ a „co člověk užije, to prý má!“ — Zatím ale, jak mile mladý člověk okusí z tohoto jedu sladkého, jenž slove chlipnost, tenkrát málo kdy umí se zapřít, nýbrž pustí úzdu volnou své náruživosti, a ta ho jako divoký kůň strhne v rychlém kvapu do záhuby; odplata nemírného užívání rozkoší tělesných je smrt časná před časem! — Proto, mladíci a panny! následujte příklad sv. pany Bibiány, buďte pozorní na sebe, a modlete se „neuvoď nás v pokušení!“

M o d l i t b a .

O Bože! který jsi dal sv. panně Bibiáně spojití palmu mučnicktví s květem panenství: spoj na její přimluvu my-

šli naše láskou k Tobě, abychom přemohše pokušení, věčné odměny dosíci zasloužili. Škrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

3. Prosinec.

Sv. František Xav. r. 1552.

Narodil se r. 1506. ze šlechtických rodičů na zámku nazvaném Xavier, blíž Pampelony ve Španělech, odtud také slove Xaverius. I dán jest na vyučení na vysoké školy do Paříže. František v tomto, ač mravům tehdáž nebezpečném městě vždy čistotu srdce zachoval, a takovým prospěchem v umění vynikal, že se stal profesorem filosofie. Téhož času študoval též r. 1259. na vysokém učení v Paříži sv. Ignác z Loyoly. Tento maje na zřeteli založení řádu svého, snažil se obzvláště schopné hlavy na vysokých školách pro účel svůj získati. Mezi těmito obzvláště měl namířeno na Xaveria. Jednoho dne v důvěrné rozmluvě chválil sice Františkovi jeho učelivost, a však srdečně řekl: „Vidíš Františku! když učeností svou budeš světu sloužiti, jaké odměny od světa se naděješ? A kdyby ti dal všecko bohatství a důstojnosti, na jak dlouho to může trvati? A co prospěje člověku, kdyby celý svět získal, duše své pak ztrátu trpěl?“ Tato slova tak dojala Xaveria, že od té chvíle dal se ve všem od Loyoly vésti. Nyní měl Ignác sedm tovaryšů. R. 1534. na den P. Marie nanebevzetí všickni v Paříži v kapli P. Marie na „mučnickém kopci“ po přijetí ss. svátostí složili slib, že časným věcem zhola výhost dadouce, do Jerusalema se vydají, aby pracovali o obrácení nevěřících; pak-li by ale toho do dne do roka učiniti nemohli, že se odeberou do Říma k sv. Otcí s tou prosbou, aby

jich dle nejlepšího náhledu svého k službě pro spásu duší lidských ustanovil, a k tomu cestu vykázal.

2. Do Jerusalema nemohli přijíti pro vojnu, kterouž tehdaž vedli Benátčané s Turky: uchýlili se tedy do Říma. Sv. Otec Pavel III. je vřadně přijal, a na kněžství vysvětil, řeholi řádu od Ignácia pod jménem: tovaryšstva Ježíšova či řádu jezuitského zkoušel a r. 1540. potvrdil. Ignác byl od oudů téhož řádu jednohlasně za generála zvolen a zůstal v Římě. Xaver pak ku žádosti portugiského krále Jana III. poslán jest s otcem S. Rodriguez-em na rozkaz papeže do portugalských osad ve východní Indii, aby tam sv. Evangelium hlásal. Xaver obdržev od papeže požehnání a plnomoc vyslanec papežského nastoupil cestu z úcty k Panně Marie do Loretto, kříž na prsou, breviář pod paží, hůl v ruce, to bylo všecko, co sebou nesl. V Lissaboně ubytoval se v nemocnici, a všecken čas, co na loď čekati musil, věnoval obsluze nemocných. Ještě s dvěma otcí řádu svého vstoupil na loď, na nížto se nacházelo asi 900 osob. Seznav, jak málo jsou vycvičení v náboženství, každou neděli a svátek jim kázal stoje u stezně; nemocné též obsluhoval, a všemožné pohodlí jim zjednával, sám pak spával na holé zemi a pokrmů ze stolu mistokrálovského jísti nechtěl. Po třinácti měsících doplouli do města Goa v Indii. Město to čítalo tehdaž na 200.000 obyvatelů, nyní pak jest z většího dílu zbořeno, a čítá toliko 500 větším dílem katolických Hindů a portugalských kněží, a jest sídlem arcibiskupa „primasa Indie.“ Na blízku pak stojí teď město „Nová Goa,“ sídlo mistokrále, a asi s 20.000 obyvateli. Země tato veliká byla arci, jak se za to má, někdy od sv. Tomáše apoštola na víru obrácena, a také když první Portugalové pod Vaskou de Gama r. 1498. do Kalikuta na pobřeží Malabar (v přední Indii) přistáli, našli tam, ovšem jen dle jména, křesťany; kdež také posud asi 200.000 t. j. Tomášských křesťanů (Nestoriánů) žije.

3. Sv. František započal v hlavním městě Goa povolením tamějšího biskupa své práce apoštolské, kde sice křesťané již byli, a však ustavičným obchodem s pohany velmi vlašnými a zanedbalými se stali. Se zvonkem v ruce chodil po ulicích a svolával dítky kř. i pohanské k sobě, na kř. cvičení, též modlit a zpívat jich učil. Děti, co byly slyšely od Svatého, vypravovaly doma a přivedly k němu i rodiče, aby je lépe vyučil a pokřestil. Jiné děti přinášely bůžky (modly) svých rodičů a sousedů a rozbíjely je. Opět jiné vyhledávaly novorozeňátka a Svatému je přinášely, aby beze křtu sv. neumřely. Ziskav dítky Kristu obrátil se k odrostlým křesťanům a pohanům. Duše sprostého vojáka nebo lodníka byla v očích jeho rovně tak drahocenná, jako duše generála. Všem se stal vším. Ve městě Goa založil seminář pro misionáře, a konal do vůkolních krajín, asi 200 a víc hodin vzdálených pěšky své cesty misionářské.

4. Na mysu Komorin potvrzoval ve víře tamější křesťany, kteří se živili hledáním perel. — V království Travankor za měsíc pokřestil na 10.000 pohanů. — V Melipaově navštívil hrob sv. Tomáše ap. — Odtud

se ubíral do Malakky, kde děvče umrlé, a již tři dny v hrobě ležící vzkřísil, — a napotom na ostrovy molucké, ač tam byly páry zdraví škodlivé a lidojedi. Když ho chtěli odtud zdržovati, odvece: „Méně surovým národům nebude se bez toho nedostávati věrověstů; tato ale žen je pro mně uschována, jelikož se jí každý štítí.“ Hlavní město Tolo (25.000 duší) bylo získáno; příklad ten následovali ostatní ostrované, tak že František ostrovy tyto „dobré naděje“ nazval. Když tak v Indii víru rozšířil, odploul s jedním od něho pokřtěným Japancem a s dvěma Jesuity do daleké říše Japanské, a sice na lodi mořského loupežníka. Zde 12.000 hodin od své vlasti vzdálený, ode vsí lidské pomoci odloučený bez zbraně a bez peněz, ba i bez známosti tamější řeči vystoupil František na břeh této říše; než vše to nahradila jeho láska k Bohu a k bližnímu a horlivost o spásu duší. Ve městě Komgoria začal apoštolovati, než od tamějších bonců (kněží modlářských) vyhnán byv šel do města Firanda. Zde mnoho vznešených i sprostých, učených ba i bonců pokřtil. Odtud se hnul k hlavnímu tehdaž městu Meako (nyní čítá 600.000 obyvatelů); tam ale bylo právě zbouření, proto tam ani kázati nemohl. Tím více ale prospěl ve městě Amangurli, kde za několik týchdnů 4000 duší obrátil, a ve městě Bongo. Zde veřejně disputoval s bonci, a tito mu nemohli odolati. Tu rozložený nejvyšší z bonců přistoupiv k sv. věrověstu naplil mu do tváře; František ale ve své pokoře utřel si slinu šátkem a pokračoval kázati dále. Tou mírností lid byl velice dojat, sám ten bonc, co mu to udělal, slovy a skutky sv. Františka přemožen uvrhl se jemu k nohám a sepiatýma rukama volal: „O Ježíši, jediný Synu nejvyššího Boha, Tys mne přemohl, an takové kazatele máš.“ Uslyšev pak sv. František, že by všickni Japancové uvěřili, kdyby v sousední říši Kytajské (Čině) bylo zavedeno, odebral se do Indie do Goy, aby tam založené obce ve víře potvrdil a čeho by potřeby bylo, zařídil. Nalezl všecko ve stavu nejvýbornějším.

5. Nyní myslil jen na Kytaj. I vstoupil na portugalskou loď, a odplavil se na ostrov Sancján, který blízko Kytajského pobřeží se nachází. Na cestě došla jim voda k pití, a všickni pocestní onemocněli. František vroucí modlitbou proměnil vodu hořkou z moře v sladkou pijitelnou, a všickni nemocní zase pozdravili se. Na ostrov ten vystoupil, Kytaj viděl, a však jako Mojžíš s hory Nebo zaslíbenou zemi sice uzel, ale do ní nevešel, tak se stalo sv. Františkovi. 20. Listopadu roznemohl se na horečku. Jeho blízká smrt byla mu od Boha zjevena. Tu ležel v bídném baráku, zcela opuštěný, v největší chudobě, ale přec spokojený a veselý. V zimniční horkosti pořád s Bohem rozmlouval, a když již pamět ztrácel, opakoval si: „Ježíši, Synu Davidův, smiluj se na mě mnou. Maria, dokaž, že jsi se mnou!“ — Konečně líbaje sv. kříž s zrakoma naň upřenýma ve slovech: „V Tebe, Pane! jsem doufal a zahanben nebudu,“ usnul v Pánu v pátek 2. Prosince 1552. v 44. roku věku svého. Ve svém apošt. úradě přes 100.000 mil cesty vykonal, vlastní rukou přes

200.000 pohanů pokřtil a bez počtu lidí k pokání pohнул. Tělo jeho v kněžská roucha oblečené do rakve bylo položeno, a nehašeným vápnem obloženo a posypáno, aby tím spíše bylo ztraveno, a kosti tím snadněj do Indie přenesti se daly. Po dva a půl měsíce ale, když se rakev otevřela, bylo sv. tělo nalezeno neporušené, jako by byl živ, a líbezná vůně šla z něho. S velikou uctivostí bylo do Goy převezeno, kde posud odpočívá; jen pravá ruka byla oddělena a do Říma do jesuitského kostela přenesena. Když hrob jeho r. 1744. na žádost krále portugalského byl otevřen, bylo jeho tělo ještě nalezeno neporušené. R. 1622. byl za Svätého prohlášen.

Úkony zvonů ve službě Církve sv.

Sv. František použil též zvonového hlasu, aby děti svolával na křesťanské cvičení. Až posud mají zvony v Církvi sv. velikou důležitost; nebo jejich úlohou jesti:

I. Oznamovati.

II. Svolávati.

III. Vyprovázeti.

I. Co nám zvon oznamuje?

1. Tajemstva sv. víry naší, a sice:

a) Tříkrát za den tajemství vtělení Páně.

α) Sladce odpočívá člověk v lůžku svém, v líbezných kochá se snách a silicím spánkem zotavuje tělo zemdlené, aj! tu znenadale doráží k uchu hlas zvonu, člověk proctíme, udělá kříž a začne se modlití: „Anděl Páně.“ — I vstává probuzen byv tímto nebeským budičkem a radostně zase se ubírá na denní úkol svůj.

β) A když o polednách pot při práci s čela crčí a hlad se dostavuje, i zemdlenost těla: tenkrát po druhé zaznívá s věže zvon a připomíná tajemství vtělení Páně. Pracující člověk položí sekeru či nástroj práce své stranou, a smeknuv čepici s hlavy říká: „Anděl Páně“ — a ubírá se k domovu, aby zotavil tělo zemdlené obědem a poodpočinul si za vedra letního v lahodném stínu.

γ) A když se zase napracoval odpoledne a slunéčko milé zapadá za hory, a noc tichá se strojí vše zahaliti v šeré křídla svoje: tenkrát po třetí hlásá zvon s věže „klekání.“ A tak tehdy třikrát za den zvěstuje nám zvon tajemství vtělení Páně, že „Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi,“ a že bl. Panna Maria je ta šťastná matka, která nám Ho porodila, a kterou tehdy trojím „Zdravas“ ctíme a vzýváme.

b) V pátek o třetí hodině zvěstuje nám tajemství smrti Páně.

V pátek odpoledne o třetí hodině umřel náš milý Spasitel Kristus Ježíš, vyliv drahou krev pro spásu naši na hoře Kalvarii na dřevu sv. kříže. Tam v nesmírných bolestech, u prostřed dvou lotrů skončil život vezdejší smrti nejen bolestnou, ale i na nejvyšš potupnou — na dřevu kříže! — Tam vykřvácel pro spásu člověčenstva; tam roztrhl dlužný spis, který svědčil proti nám; tam učinil zadost za hříchy člověčenstva; tam celá příroda zármutkem svým osvědčovala božství Jeho; tam lotra kajícího na milost přijav, všem hříšníkům ráj otevřel. — O rcete, Nejmilejší! zda-li to nebyla hodina ze všech pod sluncem nejpamátnejší? — A hleďte! aby se památka na tuto udalost zachovala, nařídila Církev sv., aby se vždy v pátek odpoledne zvonilo zvonem. A tento zvon oznamuje a volá: „Křesťane! pamatuj, že o třetí hodině na Veliký Pátek umřel za tebe Kristus Pán. I za hříchy tvoje umřel! Pročež lituj hříchů svých a čin pokání, aby krev Jeho na tobě nebyla zmařena!“ —

2. Oznamuje nám příchod hostů milých i nemilých.

a) Přijedeli zeměpán (císař, král atd.) do nějakého města zemí svých: tu hlaholem všech zvonů slavně vítán bývá host tak převzácný.

b) Bližili se do osady křesťanské biskup, či nějaký náměstek jeho: aj! tu zvěstuje hlahol zvonů s věži, že přichází sluhá Boží, náměstek Kristův, aby šířil v obci té nebeské požehnání.

c) A však někdy i v tiché noci udeří se na zvon, za chvíli zase rána a t. d. — o tehdaž lekne se každý, a vyhoupana z postele kouká se oknem, na které straně vidět toho strašného hosta, kterého zvon děsně oznamuje. A však může to být i jiné neštěstí, které zvon oznamuje, ku př. povoděn, vpád nepřítelů vlastní a t. d.

d) A ještě jedno smutné oznámení má zvoněk, on nám totiž musí oznamovati, kdy nějaký z našich milých sousedů rozčernal se s tímto světem. A ten zvoněk, který nám to zvěstuje, jmenuje se „umíráčkem.“

II. Druhá úloha zvonů posvátných je, aby nás svolávaly k službám Božím, jako sv. František zvonkem sám svolával na křesťanské cvičení.

1. Když nám zvony oznámily slavným svátečním zvukem, že nastává den Páně, nebo nějaký výroční svátek, což jmenujeme „slaviti“: tenkrát, když den Páně, nebo svátek nastal, svolávají nás zvony radostným hlaholem do chrámu Páně. Když se sezvání do kostela, tenkrát znamená hlahol zvonů kostelních tolik, jakoby řekl: Pospíchejte, křesťane! do chrámu Páně; to je to jediné místo pod sluncem, kde jste sobě rovni před Bohem. Tam přestává rozdíl a ohled na stav, bohatství a osobu, tam jedním slovem Božím, jednou obětí nejsv., jedněmi svátostmi posluhuje se stejným způsobem žebrákovi jako králi, dříve jako paničce, úředníkovi jako řemeslnému člověku; zde jsme jedna rodina, která volá k Bohu: „Otče náš, jenž jsi v nebesích!“ Tak nás svolávají zvony zvukem radostným k hodům duchovním v neděli a ve svátek.

A však i v ten všední den svolává aspoň jeden zvon v jistou hodinu nábožné křesťany, aby ti, jenž mají k tomu pokdy, ubírali se do chrámu Páně, a přítomni byli nejsv. oběti mše sv.; aby žádný okamžik neušel a neminul na světě, kde by se od východu až k západu slunce nepřinášela tato nejsv. obět; a když Ten, který za nás na kříži pněl, octne se na oltáři, a při pozdvihování od kněze lidu zbožnému bývá ukazován, tenkrát zvoněk oznamuje tuto blaženou přítomnost Boha-člověka na oltáři, aby i ti, co vně kostela, po ulici kráčejí, či na polích, či v domácnosti pracují, kleknuvše na kolena svá, vzdávali úctu Tomu, jenž posud s nebe vstupuje k nám na oltář, ještě jest rozkoší Jeho přebývatí mezi syny lidskými! —

U Židů a Turků svolává se dřevem, u nás křesťanů líbezným zvukem zvonů! —

2. K skutkům křesťanské lásky k bližnímu.

Ku př. když vypukne oheň, nebo vtrhne povodeň, tehdy volá zvon měděnými ústy: Zhřuru, lidé! kde kdo jste, běžte, pomáhejte hájiti jmění bližního svého; nebo vtrhne nepřítel do země, či stane se zbouření, zvon volá: Vy, kteří jste dobří občané! hajte vlast a všechny statky její proti krutému nepříteli, či proti zhoubným škůdcům!

III. Třetí úloha konečně zvonu jest, že nás vyprovází.

1. Líbezněj a utěšeněj mine cesta, když člověk ve průvodě nějakého milého společníka kráčí. Tak má i křesťan, když koná průvodů posvátné „proces“ zvané, mnoho společníků, s nimiž tyto průvodů konává. A však jeden z nejmilejších průvodců našich při takových průvodcích, ačkoli ani živým není, ani rozumu nemá, jest nám křesťanům zvon posvátný hlasem svým. Ať již se ubíráme na pouť k nějakému místu posvátnému, či se po skončené pouť odtud vracíme: vždy nás ochotně vyprovází zvon milým zvukem svým. Když v prosebních dnech průvodů po polích konáme, tu nás vyprovázejí zvony s věže farního chrámu při této krásné pobožnosti. — Když při nejkrásnějších dvou procesích „Vzkříšení Páně“ a „Božího Těla“ ven z chrámu vy-

provázíme Spasitele svého, v Svátosti skrytého, i tenkrát zvoný nás provázejí na cestě této, dodávajíc hlasy svými větší slávy této pobožnosti, tak jako je to důkazem smutku a zármutku, když umlkne hlahol zvonů, ku př. na Veliký Pátek, a dává se znamení jen dřevem; nebo když zvoný umlknou na znamení církevního smutku, ku př. když násilím byl odňat do zajetí pastýř duší — biskup a t. d.

2. Ale i smutným hlasem vyprovázejí křesťanského poutníka na poslední cestě své, kterouž ovšem sám na svých nohách nemůže konati. Smutným zvukem vyprovázejí otce rodiny, když ho plačící dítky a přátelé donášejí do hrobu; smutným zvukem vyprovázejí ke hrobu manžela, manželku, nebo květoucího mladíka či pannu, či to malé dítko, které ještě ani nepoznalo ni vady, ni vnady života vezdejšího; a kdyby člověk nikoho neměl, kdo by mu prokázal te poslední cti, a vyprovodil ho ke hrobu, tož je tu zvon, který pozdvihne žalostný hlas svůj a zvěstuje obci ztrátu spolubratra, a smutek nosí nad nebožtíkem!

Modlitba.

O Bože! který jsi sv. Františkem národ Indiánů do Církve povolati ráčil: dejž, abychom za jeho přímluvou a příkladem slávy věčné dojiti zasloužili. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

4. Prosinec.

Sv. Barbora, panna, mučennice.

Sv. Barbora narodila se v III. stol. v Nikomedii Bithynské z rodičů urozených, bohatých, ale modlářských. Otec Dioskoros ji miloval, že byla dítě krásné a chytré. Když přicházela do let, vykázal jí otec krásný pavillon (věž) a ostře jí střežil, hlavně proto, aby se nemohla státi křestankou. Nikdo k ní nesměl, než sluhové a učitelé. Ale právě tím za jedno Barbora zůstala čistou,

a za druhé právě proto poznala sama svým přemýšlením zpozdilost modloslužby i výtečnost víry křest. Bůh znaje touhu její zjednal jí příležitost, že se stala křestankou, aniž se byl otec o tom dověděl. Povidají, že slavný Origenes ji vyučil.

2. Toho času hlásil se jakýsi šlechtný mladík o ruku sv. panny a žádal přede vším svolení otcovo. Otec svolil, neboť zet budoucí byl roven, a oznámil to dceři. Ale sv. Barbora se brzy tak brzy jinak omlouvala. Maje cestu dalekou před sebou poodložil to otce až se vrátí, neboť ji nechtěl nutiti. Než otec odešel, prosila ho, aby jí v jejím pavillonu dal zříditi koupele, v tom úmyslu, aby s křestany pohodlně obcovati mohla. Otec odcházejce velel, aby lázeň ta měla dvě okna; ale sv. panna dala přidělati třetí, na zpomínku, že jsou tři Božské osoby, a na jednom pilíři udělala kříž. — Když se Dioskoros vrátil, dal si dceru zavolati, a velmi laskavě se jí otázal, jak se usmyslila? — Teď musila s barvou ven. I odpověděla, že se nechce provdati, a když v lázni pozoroval tři okna a kříž, a na otázku: co to má znamenati? Barbora mu vykládala čelní články víry kř., to znělo Dioskorovi jako hrom z čista jasna.

3. Nejsa sebe mocen, vytasil meč a hnál se po dceři, aby ji sklál. Ale tato utekla, ne sice ze strachu před smrtí, nýbrž aby otce hanby a trestu uchovala, do hor do jeskyně. Jako hladový vlk, když větrí beránka, tak probíhal rozkacený otec celou krajinu, slídě po dceři, až mu ji pastýř vyzradil. I vrazil na ubohou dívku, ona se modlila, a poraziv ji, tkloukl ji pěstmi, poličkoval, za vlasy tahal, kopal a Bůh ví, jak ještě zuřil. Nasytiv tak první hněv svůj, dal ztrýzněnou domu odnesti, ale jen proto, aby ji mohl dále trýzniti. Mysliv jí tak přinutiti, aby Boha se odřeknouc, klaněla se modlám. Ale čím více on zuřil, tím ona byla stálejší, tak že vida nezbytí konečně v šíleném hněvu dceru vzav k vladaři města Marciánovi ji dovedl, žádaje, aby s ní, jakožto se zjevnou a urputnou zhrdatelkou bohů vlasteneckých po zákonu naložil.

4. Prvního okamžiku zbudila Barbora, zjevné známky ukrutnosti otcovy na těle majíc, sotrpnost Marciána vladaře. I domlouval jí slovy líbeznými, aby potupu a hanbu na svůj rod zbytečně nevalovala, nýbrž víry kř. se odřeknouc klanila se modlám. Barbora statečně odpověděla, že žádná moc na světě nepřivede jí k tomu, aby obětovala modlám, které jsouce dílo rukou lidských čítí žádného nemají, aniž mluvití, a nikomu pomoci nemohou. Marcián, který se takové odpovědi nenadál, kázal rozličné nástroje k mučení přinesti a sv. panně ukázati, domnívaje se, že se poleká. A však zmýlil se! Tu dal sv. pannu svléci, a do naha tlouci býkovci, pak opuchliny prořezati, a tak celou zkrvácenou do žaláře uvrci. A hle! Pán Ježíš se jí v žaláři zjevil, potěšil a uzdravil.

5. Z jitra druhého dne dal Marcián sv. pannu Barboru zase povolati. Ale jak náramně se podivil, ana úplně zdrava plna sličnosti jest! Připisuje to uzdravení modlám, vyzýval sv. pannu, aby jim na poděkování obět přinesla. Ale sv. Barbora zamítla s opovržením tak nesmyslnou žádost tvrdíc, že ji uléčil Pán

Ježíš, „kteréhož slepá mysl jeho nezná, aniž poznati Ho hodna jest.“ Tou řečí rozhněvaný vladař dal tělo sv. panny železnými klikami dřítí, boky její pálení a hlavu kladivou otloukati; potom jí byly prsa uřezány, a pro větší potupu kázal ukrutník, aby jí nahou po městě vodili a ustavičně mrskali. I modlila se, aby Bůh studu jejímu k pomoci přispěl, a hle! Bůh obklíčil celé tělo její jasnotou, pro níž modláři na čistou pannu zřítí nemohli. Konečně byla stata. Kat byl — vlastní otec Barbořin! To se stalo za císaře Maximiana r. asi 236.

Vyobrazuje se s korunou na hlavě, palmu, meč a kalich s hostií v ruce, vedle sebe věž s třemi okny. Sv. Barbora je jedna ze 14 ss. pomocníků; po celém světě ji vzývají v nebezpečích bouře a ohně, zvláště pak nemocní o milost, aby před smrtí velebnou Svátostí, jak náleží, mohli zaopatření býti.

Lépe je křivdu snášeti než činiti.

Těžké a dlouhotrválé bylo to soužení, které první křesťané od Židů a pohanů museli snášeti a trpěti. Sv. apoštol Petr když už všechny studnice při potěšování vyprázdnil, řekl jim: Lépe křivdu snášeti než činiti. Tím se těšila sv. Barbora, tím i my se těšme až do smrti.

1. Kdo křivdu trpí, je podoben Pánu Ježíši; kdo křivdu čini, jest podoben protivníkům jeho. Pána Ježíše život je od počátku do konce téměř jen jedna veliká, ustavičná křivda. Již při svém narození trpěl křivdu. Mnohý ničemník narodí se v paláci, Pán Ježíš se narodil v chlévě, v chudobě. Sotva se narodil, již brousil Herodes meč a hleděl ho zavraždit; již co dítě musil Ježíš utíkati a skrývati se. A čím více rostl, tím více rostly i křivdy jemu činěné, byl zrazen, odsouzen a ukřižován! „Kdo chce za mnou přijíti, vezmi kříž svůj a následuj mne!“

Na proti tomu, kdo čini křivdu, ten je podoben nepřátelům jeho. Kdo jiné ze společného domu vyobcuje, na řemesle a výdělku škodí: podoben jest nevlídným Betlémským, kteří Matce Páně noclehu dáti nechtěli. Kdo jiného pomlouvá a na cti utrhá, je podoben nepřátelům Kristovým, kteří Ho o vážnost u lidu připravit chtěli; kdo chce někoho o zdraví a život jakkoli připravit, podoben je Herodesovi, který na Pána Ježíše meč brousil; kdo se posmívá jiné řeči, rodu a národu, tupí, nadává a křivdí všemožně: ten je podoben protivníkům Kristovým, kteří pravili s úšklebkem: „Co že kdy pošlo z Nazaretu dobrého? Kdo nevinné, nevědomé lidi do dlouhé, mnoho peněz a útrat vymahající pře (procesu) zamotá: podoben je těm nepřátelům Kristovým, kteří Pána Ježíše falešně obžalovali a vodili od Annáše k Pilátovi, od Piláta ke Kaifášovi. Zkrátka: kdo čini křivdu, je podoben nepřátelům Kristovým.

2. Kdo křivdu trpí, ten má pokojné svědomí, alespoň v té věci, pro kterou trpí; kdo čini křivdu, má svědomí zlé, nepokojné.

Pravda je, že křivda je vždy bolestná; i ten nejpobožnější nemůže říci, že hořký kalich sladkou chuť má. Sám Pán Ježíš cítil bolest nad křivdami, tak že řekl ve dvoře Kaifášovi tomu, co Ho poličkoval: „Co mne tepeš?“ a na kříži nařikal: „Bože můj, proč si mne opustil?“

Bolest to působí, když nás někdo pomluví, očerní, okrade a t. d.; ale při této bolesti předc není sladšího potěšení, jako když se sv. Pavlem můžeme říci: „My dobré svědomí máme.“ — Ten kdo dobré svědomí má, může směle se postaviti před Pána Boha; on si myslí: Treba i křivdu trpím, trpím nevinně, nezaslouženě, jiní to na mne uvalili, trpím pro věc spravedlivou.

Ale kdo křivdu čini, má zlé svědomí. Pravda

sice, že se nalezají tací nestoudní a otrlí zlosynové, kteří činice křivdu hlas svědomí ohlušují, tak smělé čelo světu ukazující, jak by nic; nalezají se pokrytci, kteří na oko pokojnou tvář projevují, ale vnitř tajně červ svědomí jich hryze. Necht pak činili, co chtěli, svědomí se konečně udušiti nedá; ono je tlačí a trápi, ne-li před světem alespoň o samotě, v noci a ve snách, před a při smrti, ono jim vyčítá a namítá: Ty křivdu činiš bližnímu, kterého máš milovati jako sebe samého.

3. Kdo trpí křivdu, s tím cítějí všickni šlechtní lidé politování: kdo čini křivdu, toho proklinají.

Každá křivda a nespravedlnost je uražení lidské důstojnosti, a sama příroda všípila nám do srdce lítost nad těmi, kteří něco trpěti musejí, obzvláště jest-li tito trpící slabší jsou než-li jejich potlačitelé.

Když jestřáb neb jiný dravý pták holuba pronásleduje a rozsápati chce, odplašujeme onoho, hájíme tohoto; když dospělý člověk některému dítěti křivdu dělá, povstává v srdci našem útrpnost taková, že dítěti tomu na pomoc běžíme, je hladíme a potěšujeme! (Příklady: Mojžíš a dcera Faraonova; Job, nepřítel a přítel jeho; Zuzanna, starcové chlipní a Daniel; Ježíš v Betlémě nenašel místa: ale ss. pastýři a mudrci klaněli se Mu; od nepřítel byl obžalován: ale manželka Pilátova, Josef z Arimathie, setník pod křížem, lotr na pravici svědčili o jeho nevinosti; apoštolové Páně měli nepřítel, ale i přátele.)

Naproti tomu, kdo čini křivdu, toho soud tohoto světa haní a odsuzuje; ne-li hned, tož po smrti; je-li mocný, přijde to do dějin, a ty vypravují to pozdním potomkům. (Příklady: Josef — žena Putifarova, David — Absalon; Židé v Egyptě a v Babyloně: králové Faraó a Nebukadnezar, sv. Jan a Herodes a t. d.)

4. Kdo trpí křivdu, ten má očekávati od Boha odplatu: kdo čini křivdu, trest a odsouzení.

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi sv. Barboru dvojí palmou panenství a mučennictví ozdobiti ráčil: propůjč nám na přímluvu její, abychom po skončeném boji pozemském ss. svátostmi zaopatření jauce, cestu do věčnosti bezpečně nastoupili a k Tobě se dostali. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

5. Prosinec.

Sv. Petr, Chrysolog, učitel církevní r. 450.

Petr, který pro výmluvnost slove „Zlatomluvný“, byl narozen ve městě Imola v státu papežském. Jsa vtipný vynikal hned v mládí nad spolužáky. Ač byl těla slíčného, ukazoval hned záhy mužnou vážnost a výtečnou zbožnost, která ho chránila před výstupky; též byl cti-teletem sv. Kasiána a rád dlel u oltáře jeho. Tím byl upozorněn tehdejší biskup Imolský na mladíka naděného. Vzav ho k sobě vyučil ho ve vědách svatých a poznav, že bude Církvě k ozdobě, vysvětil ho za prvního jahna církve Imolské. Nikdy nezapomenul Petr, k jakým díkům povinován jest biskupovi svému. S největší úctou o otci Korneliovi mluvívaje jeho za vzor si obral. Petr byl též vzorem duchovního v úřadě svém, a proto ho každý ctil a miloval.

2. Když r. 430. Jan arcibiskup v Ravenně umřel

vyvolili sobě duchovenstvo a lid nástupce, a biskup Kornelius s Petrem doprovázeli poslance Imolské k sv. Otcí, aby ho potvrdil. Sixtus III. měl vidění, aby toho zvoleného nepotvrzoval, nýbrž aby infuli vsadil na hlavu muže, který přijde v průvodu jejich (ss. Petr a Apollinaris ukázali mu tvář muže toho). Jak ti posli přišli, a mezi tím, co jeden řeč činil, hned sv. Otec uzřel toho, kterého ve vidění naznačili nebešťané. Z toho důvodu zdráhal se sv. Otec tu volbu potvrditi, a navrhl jim Petra jahna. Z počátku se poslanci zdráhali; když jim ale sv. Otec to vidění sdělil, přivolili ochotně. Petr uděšený nad zvolením tímto vrhl se sv. Otcí k nohám, a s pláčem předstíral, že není ani hoden, ani schopen k úřadu takovému. Když ale sv. Otec jistil, že koho Pán vyvolí, tomu dá i rozum i milost, tu musil se Petr podati.

3. Z Říma se od hrobu ss. apoštolů odebral ve průvodu Kornelia do Imoly, a pomodliv se na hrobě sv. Kasiána a spořádav své záležitosti, nastoupil cestu do sídla svého. Zde byl toužebně čekán od lidu, od císaře Valentiniána III. a choti jeho, a co nejuctivěj uvítán. Po příchodu byl u přítomnosti dvoru od neščíslného zástupu lidu u vítězoslávě do kostela svého nesen, a tam byl vysvěcen od Kornelia, a jako arcibiskup nejslavněj nastolen. Sv. Petrovi otevřelo se zde široké pole činnosti jeho. Z vlažnosti a domýšlivosti byly se vploužily tam obyčeje, jimiž zcela zmařen byl hlavní účel 40-denního postu, zdokonalení ducha. Tomuto zlořádu protivil se sv. biskup, a přivedl své ovečky k tomu, že půst rádně držely. Tato horlivost vyjadřuje se zvláště v kázáních jeho, které nás došly. Jsou krátké, ač ne bez ozdob; jednoduché, ale rádné, a mnoho jádra v nich. Zvláště jedná o častém přijímání, o almužně, modlitbě a postu. Takové jádrné a dojemné řeči bylo potřebí tehdáž, kde Církev Páně byla plna bludů, roztržek a nepokojů; vpádem barbarů byla říše otřesena, a brzo potom zaniklo západní císařství, kde se zdálo, že všechny svazky pořádku společenského se rozváží, a víra i mrav kř. ve všeobecné záhubě zaniknou.

4. Čím víc ale se šířila tato nákaza i na dvoru císařském: tím více bděl sv. pastýř nad stádem svým. Neustále kázal, horlil; napomínal, učil, co skála stál neohroženě proti útokům; s důvěrou prodlévaly zraky oveček na pastýři statném. Bůh žehnal jeho pracem; cizinci bez počtu hlásili se do lůna Církvě; nevěřící, bludaři, hršníci našli v něm pastýře, který tak dlouho hledal ovečku, až jí našel a do stáje přinesti mohl. Nedal si pokoje, až i nejzarytějši odpůrce Kristu získal. Aby pak duchovenstvo své na výši vzoru kněžského udržel, přebýval s nimi v jednom domě, od něho vystaveném, a předcházel jim ve všem příkladem. Tou prací však tak schudl, že byl kost a kůže. K tomu přispěly neustále boje s bludaři, jako houby v lese se vylihající. Zvláště nebezpečný byl Eutyches, jehož blud zavrhl sv. Flavián. Eutyches rozeslal listy po biskupech, aby jich získal. Ale sv. Petr odpověděl mu, že se srdcem starostlivým četl psaní jeho „nebo jest-li svornost a pokoj v Církví slouží v nebi k radosti, jaké bo-

lesti jest zakoušeti nad roztržkami, kterými mařeny bývají.“ I domlouval mu, aby se podrobil, a uváděl mu za příklad Nestoria a jiné, kteří neposlušností na bezcestí jsou zabloudili.

5. Mnoho kostelů obnovil a stavěl, také mnoho veřejných staveb k místu přivedl, městu Ravenně dobrou vodu k pití zaopatřil. R. 448. se sv. Germanem biskupem Auxerrským o věcech církevních v Ravenně pojednával, a tělo tohoto Svatého, který tam zemřel, do Francouz poslal. Brzo sám též na věčnost se odebral, řídív církev Ravenatskou vzorně 18 let. I odebral se do Imoly, aby tam na hrobě sv. patrona svého zemřel. Při oběti, kterou na oltáři toho Svatého konal, měl řeč k lidu, kde o své brzké smrti mluvil, a k tomu napomínal, aby se ničím od pravé víry nedali strhnouti. Vyprosiv sobě, aby ho tam pochovali, sundal infuli, a modlil se na stupněch oltáře a mezi tou modlitbou sladce usnul v Pánu 3. Prosince r. 450.

Odpadnutí od víry.

Ne nadarmo napomínal sv. Jan slovy věru zlatými své posluchače před smrtí svou, aby se ani bludy ani bouřemi onoho věku nedali strhnouti od pravé víry! Viděť zajisté sv. velepastýř tento, že odpadnutí od víry mstí se strašně již zde na zemi:

1. na jednotlivých lidech,
2. na celých národech a
3. na celých světa dilech.

1. Každý člověk, který se Boha a víry spustí a na poušť nevěry zaběhne, sám na sebe bič a metlu splítá. Nebo co z toho má, že drze pochybuje a rozumuje o tom, co pochopit nemůže? Kdežto věřící katolík věří Církví jako dítě matce, a je při tom blažen: odpadlec, který slyší falešných proroků, sám se připravuje o pokoj srdce v životě, a o útěchu v souzeních, o naději radostnou v hodině smrti.

Nejstrašnější bývá pro nevěrce hodina smrti: tenkrátě buď jde do sebe, nebo se zoufalstvím a sebe proklínáním ze světa odchází. Některý nevěrec, když cítí blížiti se hodinu poslední, dostane náramný strach, když si vzpomene na své předešlé živobytí, v úzkosti té obrátí se k Bohu s celým srdcem, a to jest jeho štěstí. Jiní však nevěrcové v neka-jicnosti a v hrozně zoufalosti z toho světa odcházejí, a ti věčně k politování jsou — a jejich osud zůstavujeme Boží dobrotě a smilování! —

2. Jak hrozně se tresce urážka náboženství na celých národech, to vidíme z příkladu lidu židovského. Dokud tento lid pro zákon Boží horlil, na slovo prorokův poslušen byl, třeba někdy nějakou metlou byl navštíven, přede však zase se vzmohl a v milosti Boží se upevnil. Co ale přichystalo úplný úpadek lidu židovskému? To, že odpadl u vnitř od víry, a jenom na oko Bohu sloužil. Jedna část Židů — fariseové — za času Krista P. chlubila se míti pravé náboženství, a však měla jen jeho stín, a proto Kristus P. sám [toto pokrytí farisejské přísně káral; druhá část — Saducaeové — pohřžena byla v nevěře a nejhlubší tělesnosti — ti nic nevěřili a jen dobře trávil; — o obecném lidu platilo slovo Boží kárající ústy proroků: „Tento lid jen úcty mne ctí, srdce jejich daleké jest ode mne! Z chrámu dělali tržiště a peleš lotrovskou, obřady posvátné staly se řemeslnickou návyklostí a obyčejem, cnost a pobožnost vyhasly téměř v celém národě: proto po dlouhém shovívání přišel bič spravedlnosti — přišli Římané, rozbořili město sv. a chrám. Židů část přišla do zajetí, ostatní pak rozptýleni jsou po celém světě, a posud trvají bez vlasti, bez

krále, bez oběti, bez lásky a vážnosti u ostatních národů. Trest to, že od víry své odpadli a Toho, kdo jich spasiti chtěl, ukřižovali!

3. Na půdě rozsáhlé Asie objevil se vtělený Syn Boží; tam začala křesťanská víra a Církev. Město Jerusaleým, Cesarea, Antiochia a jiné skvěly se vírou a životem křesťanským, jako hvězdy první velikosti na obloze církevní; a hned záhy z Asie přešla víra do Afriky. S vírou pak uhostilo se v těchto krajích všechna štěstí, a mužové, jimž se svět posud diví, jako Cyprian, Augustin, Basilius tam se rodili, kdežto v našich krajích byl ještě samý prales a puštna a člověk se málo od zvířete lišil.

A však brzo utrpělo sv. náboženství v těchto krajích východních těžkou urážku. Povstal Manicheus, Arius, Nestorius a jiní bludařové, kteří jiná učili, než Církev k věření představuje. Povstaly rozepře a války pro víru, a Bůh káral národy pádem slavného Cařihradu, a celého východního císařství. Blud Mohamedský učinil tam konec jménu křesťanskému; místo úrody jsou tam pouště; místo umění surovost a blbství; místo svobody otroctví a zvláště na pohlaví ženském strašlivé hanobení důstojnosti lidské. Tak to trvá již po dvanáct set let a dotud není naděje lepší budoucnosti! Tak se pomstí náboženství, když celé díly světa od něho odpadnou.

4. Z východu přešlo náboženství na západ, a uhostilo se v naší Evropě, proto platíme za národy nejosvěcenější.

Ale Nejmilejší! když si vzpomenu, jak se pohozené náboženství pomstí, tenkrát s úzkostí hledím v budoucnost naší Evropy. Vždyť sami víte, jak strašně se za dnů našich u nás nevěra zmahá a mrav křesťanský hyne. Když knížata a vůdcové národů sebe za bohy považují a s ostatním lidem tak zacházejí, jakoby jen k jejich pohodlí stvořen byl; když nižšího stavu lidé vrchnostem a zákonům prokazují poslušnost jen nucenou, po straně ale klnou a nadávají; — když úřady bez přijímání osob právo a spravedlnost nepřisluhují, ale dary a poplatky (zlatem) oči sobě oslepovati dávají; když bohaprázdnost a žertování se svatými věcmi, když přílišné rozvevy při muzikách a marnotratnost v národu se rozhostily: tehdyž běda tomu národu, onť nosí již v sobě svou zkázu a smrt! —

V ten den, kde nevěra a k víře lhostejnost dojdou stupně nejpríkrějšího, v době strašného převratu a překotu (revoluce), tenkrát rozdíl mezi mým a tvým pomine; bezpečnost jmění a života mizí, řád občanský se zvrátí, trůny se překotí, člověčenstvo od Boha odpadlé, vírou nesvěcené, rozsápe se samo, a nastane ohavnost všeobecného spuštění! Po těch krvavých hrůzách počnou lidé, co jich ještě na živě zůstane, ve svém vzdělání a rádech od počátku, počnou od abecedy; a bude to neštěstí hrozné a ztráta nenabytná; ale bude to také spravedlivý trest: trest na ty, kteří rouháním a lehčením lid o víru připravili, a spolu také trest na lid, že se o víru připraviti dal!

6. Prosinec.

Sv. Mikuláš, biskup r. 327.

Jeden z nejčelnějších Svatých v Církví křesť. jest bez odporu sv. Mikuláš, biskup Myránský v Lycii. Jeho rodičové byli lidé velmi nábožní a zámožní ve městě Pataře. Manželství jejich bylo bez dětí, a také nebylo naděje, že už jich dostanou; ale nábožní rodičové nepřestali se modliti, až jich Bůh vyslyšel a svěřil jim pachole, jemuž říkali Mikuláš. I považujíc ho co mimořádný dar milosti Boží, pěstovali ho co nejobedlivěji, a vedli ho slovem i skutkem k cnosti. I bylo již na

novorozeňátku viděti, že jest s ním milost Boží, a bude z něho muž slavný. Nebo se píše, že když ještě u prsu matky byl, ve středu a v pátek se postíval, an jen jednou za den, a to teprv k večeru používal prsu mateřského. Co činil, jsa ještě nemluvnětem, to zachovával po celé živobytí své, neboť byl na nejvyš zdrženlivý, a pokud živ byl, velmi přísně se postil. Rodiče a výborní učitelové dali si na jeho vychování velice záležiti, a Mikuláš nadán jsa nejkrásnějšími dary hlavy a srdce vyvíjel se v muže, který svou učeností a svatostí vzbudil obdiv svých vrstevníkův.

2. Bohabojným rodičům bylo k nemalé radosti, že se syn jejich ke stavu duchovnímu odhodlal, a že po vysvěcení ještě mnohem více ve svatosti života prospíval. Ale z té radosti netěšili se dlouho, neboť zachvácení byvše ranou morovou, která tehdyž strašně po Lycii celé zuřila, ve třech dnech po sobě umřeli. Mikuláš stal se po smrti rodičů svých dědicem znamenitého bohatství; ale považuje se pouze za správce zděděného zboží, užíval ho po vůli Boží nikoliv ku prospěchu svému, ale bližním nuzným plnými rukama rozdával a nejraděj po tajmu, tak aby jak říkáme, nevěděla levice, co činila pravice. Vůbec známa jest udá-

lost následující: V rodinném městě sv. Mikuláše, v Pataře totiž, byl živ jakýsi urozený, ale velmi zchudlý pán, který nevěda si porady, konečně svým třem dcerám radil, aby hanebné řemeslo se svým tělem provozovaly, dokládaje, že není s to, aby jich dále vyživil. Sotva se sv. biskup o tom dověděl, přiloudil se v tu noc na to po tichu k domu šlechtice, a hodil polootevřeným oknem do spárny strápeného otce měsíc peněz, kteréž se mu zdály postačovati, aby nejstarší dceru vybil. Když se za pořádného muže provdala, opakoval sv. biskup své darování po druhé a po třetí, tak že se i ostatní dvě děvčata slušně provdaly. Když sv. Mikuláš po třetí s darem se přiloudil, pustil se šlechtic za neznámým dobrodějem, a dohoniv ho uvrhl se mu k nohům a srdečně děkoval. Překvapený Mikuláš odpovídaje řekl: že jen povinnost křesťanskou učinil, otcí pak řekl, aby Boha velebil a nikomu o tom nepověděl. Ale věc nedala se tajiti a sláva sv. biskupa ozývala se po celé vlasti.

3. Ustavivná chvála, která nyní se všech stran zněla o sv. Mikuláši, omrzela sv. kněze až do duše. I vyhybal se tomu, jak mohl, až konečně na pouť do Jerusalema se vydal, aby se tam pomodlil, a na místech,

kde Spasitel se narodil, živ byl, umřel, z mrtvých vstal a na nebe vstoupil, oheň své lásky k Vukupiteli ještě více rozháral. I vstoupil na loď. Plavba šla šťastně před se. Tu najednou povstane Mikuláš a praví, že čas, aby v některém přístavu zakotvili, že hrozná bouře co nevidět nastane; ale plavci dali se do smíchu, nebo počasi bylo velmi pohodlné. A aj! než se nadáli, povstala tak silná bouře, že všickni již za ztraceny se měli. Nyní teprv prosili sluhy Božího o přímluvu, aby nezahynuli. Na jeho modlitbu utišilo se moře, tak že bezpečně dále plouti mohli. Po té pouti dal se do kláštera řečeného „sv. Sion“. Ale Bůh vykázal mu jinou dráhu. Nebo jedenkrát kleče v celi své slyšel hlas: „Mikuláši, vrať se k svému předešlému životu, aby jméno mé skrze tebe bylo zvelebeno.“ — A Mikuláš uposlechl, opustil klášter a vrátil se do Mýry hlavního města Lycie.

4. Ještě tam nebyl dlouho, an se biskupové a duchovenstvo sešli, aby na uprázdněnou stoliči biskupskou toho města důstojného biskupa dosadili. An trvali na modlitbách za osvicení Ducha sv., bylo nejstaršímu z biskupů vnuknuto, že ten má biskupem býti, který zjitra druhého dne nejprvnější do kostela přijde a Mikuláš slove. Sv. Mikuláš o ničem nevěda šel velmi časně ráno do kostela vykonat své pobožnosti. Biskupové byli pohotově pozorující Svatého. Ten klečel ještě co nejvroucněj k Bohu se modle, an biskupové a ostatní duchovenstvo s jásáním zvolali: „Tento jest biskup Myrenský, sám Bůh nám jej posílá,“ a vzavše jej pomazali ho na biskupství, jakžkoli proti tomu se zpouzel a na svou nehodnost a nezkušenost se vymlouval. Bylť se stal vzorem biskupa. Od té mnohem přikrej se kál, teprv k večeru jidal, masa nikdy, největší část noci na modlitbách, ostatek leže na holé zemi trávil. Mši sv. denně sloužil skroušeně a v slzách. K osadníkům byl pastýř a otec, ujímal se vdov a sirotků, nemocných, chudých, zajatých, slovem o časně a věčné blaho svých svěřenců se staral, a všecko jim věnoval a obětoval. Zkrátka, jeho obcování bylo: modlitba, rozjímání, zapírání sebe a dobročinění, jeho hlavní povaha, tichost a pokora.

5. Ale jednalo-li se, pravdu kř. před celým světem okázati, a pro jméno Boží statně bojovati, tu byl Mikuláš rek nepřemožitelný. To bylo zvláště tenkrát viděti, když císařové Dioklecián a Maximián ostrými zákony přikazovali, aby kde kdo jest, nikoho nevyjímaje, modlám oběti přinášel. Ale sv. Mikuláš nedbaje ani zákazů, ani hrozeb a trestů, chodil od místa k místu, od domu k domu, a všude nesmysl modloslužby na oči stavěl, všade Evangelium Krista hlásal, všudy věřících k stálosti pobouzel a sv. víru utvrditi se snažil. Neznalť strachu, a když jej konečně místovládař Lycejský jal, že víru křest. rozšiřovati nepřestával, tu snášel okovy a strasti vězení s myslí radostnou a vděčnou, že ho Hospodin za nástroj svého oslavení vyvoliti ráčil. V žaláři, do kteréhož uvržen byl, nalezalo se mnoho křesťanů, z nichž všickni ani lichocením ani hrozbám nepodlehli. I těmto statečným bojovníkům hlásal sv. Mikuláš jméno Páně od rána až do večera, těšil je a

k důvěře pobuzoval. Dlouho byl sv. Mikuláš u vězení držen. Konečně zavítal den osvobození. Konstantin Veliký dostal se na trůn říše Římské. Ten přesvědčiv se, že víra kř. je dilem Božím, choval se ke křesťanům laskavě co otec. On zotviral vězení a povolil křesťanům, aby se pokojně ke svým rodinám, od nichž snad již oželeni byli, navrátili. Také Mikuláš vrátil se ke stádečku svému, a s plesáním byl přijat. I ujal se nyní s novou horlivostí svého biskupství a pracoval zase neunaveně na vinici Páně. Jaké bylo jeho učení, takové bylo jeho obcování; dobří ho milovali, zlí se ho báli. A tak účinkoval ještě mnohá léta, a tisíce lidu měli mu co děkovat spásu duše své. Byl také na sněmu Nicejském, kde otcově zavrhl blud Ariův, jenž upíral Božství Synu Božímu. Na jeho orodování stalo se veliké množství zázraků, že ho i divotvorcem nazývali, zvláště na moři plovoucí brávali v čas nebezpečí k němu útočiště a nalezli pomoci, protož se také ctí za patrona plavců. Podobně ti, co nevině odsouzeni jsou, bývali jeho přímluvou zachráněni a trestů zbaveni. Konečně upadl v lehkou a kratinkou nemoc, kteráž 6. Prosince r. 327. dobrodějnému životu jeho učinila konec. „V tebe, Pane! doufala duše má, přijmi ji v ruce své!“ byla poslední slova, kteráž promluvil, načež umřel tiše a blahoslaveně v Pánu. Pochován byl v Mýře; ale roku 1087. vzali někteří kupci svatě jeho pozůstatky a do města Bari v království Neapolské je odnesli, a skrze arcibiskupa tamějšího v kostele sv. Štěpána pochovati dali. Až podnes mnoho poutníků tam chodí, a mnoho zázračných vyslyšení se tam děje.

Sv. Mikuláš vyobrazuje se obyčejně v oděvu biskupském, drže v jedné ruce berlu, v druhé knihu, a na ní tré zlatých jablek. Kniha znamená sv. Evangelium, pro které sv. biskup celý život obětoval; zlatá jablka ale představují trojitý dar, jímž počestnost třech panen zachoval. Také někdy vyobrazuje se, maje po boku tré dítek, čímž se připomíná, že na jeho modlitbu tré zavražděných dítek k životu se navrátilo.

Památka sv. Mikuláše.

V našich krajínách děti velmi se těšívají na svátek sv. Mikuláše, protože jim přes noc obyčejně něco za oknem naloží. Jestť to sv. biskup, kterého každé dítě pozná podle toho, že má metlu v ruce na děti zlé a neposlušné; také v svatvečer obchází po domech sv. Mikuláš s čertem, a poděluje dobré dítky dary, zlé pak postraší metlou a rachením řetězů čertových. Samé to důkazy, jak hluboce do života společenského lidu našeho vžila se úcta sv. biskupa Mikuláše. A však i dospělí měli by následovati sv. Mikuláše v tom, že kde mohou, hledí překážeti v těžkých hříších, jak to sv. Mikuláš učinil, aby ty tři děvčata nemusely se státi veřejnými hříšnicemi. Příležitost k tomu naskytuje se všudy dosti k. p. když způsobíš svornost, kde má zniknouti rozepře nebo panuje různice; když mladou osobu, jejížto nevinnost je v nebezpečí, napomínáš, nebo jí pomůžeš, aby se dostala brzo pod čepec; když na patričním místě oznámíš, že se v jistém domě nedovolené schůzky, hry a t. d. provozují; když propuštěným karancům pořádné místo zaopatříš, aby zase z nouze nedali se do kradení; když raděj vzdáš se svého práva, než abys někoho falešně přísahati nechal; když raději z dobré služby odejdeš, protože pán nebo pani

cizoložnou náchylností k tobě lnouti se pozdávají; vůbec, kdo to ví, co je smrtelný hřích, a zároveň miluje Boha a bližního, tomu nebude žádné namáhání, žádná oběť příliš velikou, když se jedná o to, někoho od těžkých hříchů zdržeti.

Modlitba.

O Bože! jenž si sv. biskupa Mikuláše nesčíslnými divy ozdobiti ráčil: dejž, prosíme, abychom skrze jeho zásluhy a přimluvu od ohně věčného zbaveni byli skrze Krista Pána našeho. Amen.

7. Prosinec.

Sv. Ambrož, biskup, učitel Církve.

Ambrosius narodil se r. 340. z jedné z nejvznešenějších rodin říše Římské. Otec jeho byl prefektus Galliarum t. j. místodržitel Gallie, Brittanie, Spaněle a Mauritanie. Jeho rodina, již od třetího století křesťanská, počítala mezi předky svými konsuly a prefekty Římské. V Ambroži zasnoubil se ráz římský s duchem křesťanským, a uvidíme, co z toho pošlo. Ovdovělá máter (350) odebrala se s dvěma syny do Říma, kde nejstarší dcera byla klášterní pannou. Pod jejím dohledem dorůstal Ambrosius. Jaký div, že ctil kněze a mnichy? Záhy sám duchovním se státi chtěl. Jedenkráte když viděl sestru duchovnímu ruku líbat, nastrčil jí svou rku: „Mně též polib ruku, nebo i ze mne jednou bude biskup.“ Nicméně byl pro svět vychován, jak tehdy stav jeho to přinášel, a vyučován byl v mluvnici, ve krásných uměních, konečně v právu. Po dokončených studiích vystoupil co advokát, a svou výmluvností tak vynikal, že prefekt Milánský Probus za přísedícího (asesora) při soudu v Miláně ho ustanovil. Dráha k nejskvělejším úřadům státním nyní se mu otevřela. R. 373. přimluvou téhož Proba stal se konsulárem či presidentem Ligurie a Aemie. Když mu ten úřad odevzdával, měl mu Probus říci tato památná slova: „Jdi a úřaduj nikoli jako soudce, ale jako biskup.“ On mu chtěl dáti na srozuměnou, že soudní řád římský už se neudrží na délku, nýbrž zásady křesťanskými že brzo bude vytištěn. Probus byl křesťanem, a státníkové museli o takových věcech častěji hovořivati vidouce říši klesati.

2. Ambrož zastával skutečně úřad svůj s takovou vřidností a spravedlností, že lidé snad si pomyslili „ten by mohl raděj biskupem býti,“ což se i stalo. Auxentius Ariovec, litý to přes 20 let nepřítel katolíků a biskup Milánský, zemřel. Při volení nového biskupa byly ve městě dvě strany: jedna chtěla míti Ariána, druhá katolíka. Stalo se z bouření v lidu. Ambrož přichází, aby je utišil. I běře se do chrámu, kde bylo shromáždění držáno. Mluví slova, plná mírnosti a moudrosti, a hle! an tak mluví, zvolá dítě v prostřed zastupu: „Ambrož buď biskupem!“ Náhle utichl křik, katolíci i Ariáni usjednotivše se náměstka císařského vyhlášují za biskupa Milánského. Darma se té cti straní útěkem; pobloudiv den i noc druhého dne stannul zase před branami Milána. Bylť posud katechumenem, i musil teprv pokřtěn býti, jelikož podle tehdejšího (ač od Církve neschváleného) obyčeje mnohé rodiny čekaly se křestem dítek, až bujná mladost přešla, aby pak tím jistěj nevinnost křestní mohli zachovati. Vida nezbytí byl na kněžství a 4. Prosince 374. na biskupství vysvěcen. A nyní se stal vzorem biskupů křesťanských. Počal tím, že celé movité jmění odstoupil chudým, statky pak spravoval jeho bratr, ale důchody z nich též plynuly chudým. Ambrož se byl dříve neobíral theologií nikdy; nyní mu bylo, co zanedbal, nahraditi. I študoval velmi mnoho ve vědách svatých. Jeho život byl prostý a přísný; do půlnoci psával nebo čítával, postil se přísně, a jen v sobotu a v neděli do syta se najedl. Nikdy nepřijal pozvání, sám však někdy vysoké úředníky pohostil; církevní státník nesměl přerhnutí obcování s takovými. Ve dne v noci každý k němu mohl vejíti. Bylť otcem chudých a obranou utlačovaných.

3. Ariáni proto svolili hned k jeho volbě, proto že každá strana očekávala, že Ambrož, co posavadní lajik sporů dogmatických si nevšímající k její straně co biskup se přidá. A však Ambrož jich zbavil toho klamu hned v prvních dnech svého biskupování. Při jeho křestu nesměl žádný Arián přítomen býti, a od té doby pevně a však bez hluku a vážně proti nim se zasazoval. Také si naň netroufali Ariáni vědouce, že císař Valentinian I. velice ho ctil. Tak i nástupce Gracian co otce a učitele ctil Ambrosia. Často mu psával, aby ho navštívil, nebo se ho na něco tázal, též ho vybídnul, aby psal knihu „o Duchu sv.“, což se i stalo. A však ponenáhlu macocha Justina odcizila srdce Gracianovo biskupovi Milánskému. Justina byla Ariánka s úplnou zuřivostí fanatismu, a s onou při ženských neřidkou zarytostí, která se nížádným důvodem od pojatého jedenkráte mínění nedá odvesti. V tom ji naváděli kněží ariánští, kteří u dvoru byli. Když arcibiskupství v Sirmium r. 379. jednomu Ariovci dostati se mělo, pokazil to Ambrosius přivedev to vážností svou při illyrském kléru tak dalece, že byl katolík zvolen. R. 381. pokazil Ariánům ve Vogleji účel celé synody. Od té doby pojala císařovna smrtelné zášti proti Ambrožovi. A však r. 383., když Gracian byl zavražděn, nenáviděného muže prositi musila o službu. Přišla do Milána, předstoupila s pláčem před Ambrože, položila mu dítě své Valentiniana II.

na lokty zapřisahajíc ho, aby se pácholete ujal. Vážnost biskupa Milánského tehdy až tak dalece byla postoupila, že on za jediného pomocníka císařské rodiny vůbec byl jmn. K její prosbě co vyslanec Valentiniana II. k trůnokrádcí Maximovi odešel a mír vyjednal. A však nyní vypukly nepokoje u vnitř říše, nejvíc vinnou Justiny. Celý svět to věděl, že Valentinian II. je u velikém nebezpečí, že není jist, zda-li mocnější Maximus nevraží do Illyrie a nezbaví ho vlády. Toho používaly strany náboženské IV. a V. století a vynucovaly na vladařích, čeho si přály. Nejprv zaklepali mocní posud pohané Římští, aby jich podporoval. A však Ambrož jim vše u dvora pokazil. I obnovili svou žádost, a Symmachus, řečník a prefekt Římský, napsal jim obranu, která čtená v státní radě. Zastával dřevní bohy pohanské, že oni pomohli Římu k takové moci a slávě; že je to jedno, jakým způsobem Božství ctíme a t. d. Byly to poslední bolestné zvuky umírající Rómy. Jak se o tom Ambrož dověděl, naléhal tak dlouho na mladého císaře, až mu ten spis svěřil, načež ho jiným spisem vyvrátil. Ozývaly se i ve státní radě hlasy pro pohanství. Nicméně zvítězil Ambrož i tentokráte, a ve spisu proti Symmachovi naproti básnickému horování prefektovu chladně odmítnutí rozumu křesťanského na odpor klade. Symmachus byl odmrštěn. Dobře udělal Valentinian, že rady arcibiskupovy uposlechl. Jak málo mocnější pohanstvo se chtělo snášeti se vznikajícím křesťanstvem v III. století: tak málo mohla vítězná církev vedle sebe trpěti zpuchřelých oltářů pohanských. K čemu tedy schválně dlouhí trvání pověry, která se byla přežila a jejížto delší trvání říši bez toho slabé nepokoje plodit musilo, nebo by se byli pohané zase vzmohli a nebezpečnou stranu utvořili.

4. Těžší než nad pohany bylo arcibiskupovi Milánskému vítězi nad Ariány, kteřížto rovně použili jsou nesnázi, ve kterých se byla octnula říše, aby se i oni zase rozmahati mohli. A sice v čelo jejich se byla postavila sama císařovna matka Justina. Že to byla žena zcela pomatená, již z toho patrné, že ani netušila, jak nebezpečné to věci se pouští. Maximus hrozil vtrhnouti do Italie, a jak mile dvůr by přál Ariánům, odvrátil by si jediného pomocníka, císaře na východě Theodosia, jenž porazil Ariány. Císařovna chtěla mermomocí, aby panovalo vyznání ariánské, a tedy musil nejdřív Ambrož odklizen býti. Boj počal takto: V témdu velikonočním r. 385. pozván byl do paláce císařského. V radě státní mu oznámeno, aby odevzdal jeden kostel Ariánům, Ambrož to odepřel na prosto — v tom i všecken lid sběhl se venku před palácem, dvůr se toho lekl a Ambrosia prosil, aby utišil lid. Ambrož tak učinil, a bez úrazu domu se vrátil. Přišlo skrze ten chrám ke krvavým výstupkům, ve dne v noci doléháno na biskupa, který nejsa doma jist celou květnou neděli v kostele svém meškal. Tribunové železnou pevností arcibiskupovou zarazení táhli vždy na zpět. Pozdě večir domů se vrátil očekávaje, že zajat a do vyhnanství odvezen bude. A však dvůr se neopovážil. Ve středu vysláno vojsko na něho, an právě mši sv. sloužil. I pohrozil biskup, že kletbou bude stížen každý

voják, který by se opovážil, užiti zbraně proti občánům. To pomohlo. Vojáci osvědčovali se, že chtějí císaři ve všem zachovati věrnost, proti arcibiskupovi však že nechťi ničeho se podejiti a drželi se pevně biskupa. I učinil biskup výmluvný jim kázání o pronásledováním, jichž musila již zkouseti církev, o svém přání, umřiti co mučenník ve službě Boží, posléz o rozličných zlých ženách, kteréžto v Starém i Novém Zákoně sužovaly muže Boží, o Evě, o manželce Jobově, o Jezaбели, o Herodiadě. Že to mířilo na Justina, každý hmatati mohl; na to noc ve chrámě ztrávil, nebo v paláci jeho bylo vojsko. Na Zelený Čtvrtek byl konečně pokoj. Neohroženost biskupova a vyjádření vojska, že mu nic neudělají, přivedly jsou konečně zlou ženu na zámku k rozumu. Všecko bylo odvoláno, po městě všeobecná radost velikonoční. Ale u dvora doutnala pomsta pod popelem i dále.

5. K vybuchnutí úplnému došlo záští r. 386. v Lednu. Znova žádáno na něm, jak dříve; stejnost, stálost a neohroženost projevoval Ambrož. I vzkázáno mu, aby opustil Milán. On, že po dobrém nepůjde a neopustí svého stáda. Lid se shrnul a biskupa svého dnem i nocí opatroval v chrámě. Při té příležitosti prokázal Ambrož vysoký stupeň znalosti lidské. Aby se totiž lidem v kostele tolik dní vytrvati nestýskalo, začal jim zpívati latinské písně, kteréž on sám byl složil, tak že se zpěv střídal mezi lidem a duchovenstem. Tento obyčej, který posud panoval v Církvi východní, zavedl Ambrož i do západní. Augustin, který se tehdy zdržoval v Miláně, s nadšením mluví, jak tyto líbezné zpěvy působily na srdce jeho, tak že on sám v kostele se dal do pláče. Odtud zobecněl zpěv kostelní Ambrosiánský a posud „Te Deum laudamus“ slove chvalozpěvem Ambrosiánským. Posléz vymyslel dvůr prostředek poslední, aby se o věci sporné s obojí strany zavedla hádka v paláci císařském. Ambrož odepsal, že takové otázky před lajiky nenáleží, a vymluvil se, že to duchovenstvo jeho dovoliti nechce. Na to měl řeč proti původci všech těchto úskoků, proti biskupovi dvornímu Auxentiovi, jenž Justinu ovládal. Hřmí naň, jak Cicero na Katilinu a senatorským důrazem vetřelce poráží. Tato řeč působila. Nebo od té chvíle měl ode dvora pokoj.

Ambrož a Theodosius.

Slavně vyšel Ambrož z boje těžkého, nebo na jeho straně byla pravda a spravedlnost. Že získal Církvi Augustina, a při jeho křestění říkal onen vznešený chvalozpěv, který posavad slove Ambrosiánským, jsou věci známé. Jako státník byl dvakrát vyslancem do Trevír k Maximovi, který se byl za císaře vyhlásil. I věřící jemu předkládali své rozepře k rozsouzení. Necírkevní spisovatelé rádi by tomuto velikému biskupovi za zlé pokládali, že se jest odvážil, císaře Theodosia z Církve vyobcovati.

A však Ambrož v tom vyplnil jediné povinnost svou. Nebo císař byl v Soluně z náhlého hněvu nad nepravostí, která tam od několika osob zpáchána byla, veliké množství lidí nazvíce zcela nevinných zavražditi dal. Ambrož byl s jinými biskupy dříve císaře za tyto nešťastníky prosil o smilování, aby alespoň nebyla konána pomsta bez vyšetřo-

vání. Nicméně císař, od zlomyslných svedený, to dopustil, že beze všeho vyšetřování strašlivé se stalo v onom městě krveprolití. Tu psal Ambrož císaři úctyplný a však přísný list, v němžto prosil, že císař musí takový zločin a také lidu křesfanskému pohoršení dříve odkáti, než-li by ve chrámu Páně octnouti se měl; nebo tak toho žádala tehdejší přísná církevní kázeň. Když ale císař předce do kostela se ubíral, i tu jemu zakročil Ambrož cestu a zapřisahal ho, aby předce nedával tak zlý příklad. Císař byl zaražen, činil pokání a lid se zaň modlil. Předce však Ambrož zase ohled vzal na hlavu korunovanou, a kajícího za krátký čas opět do Církve přijal nazpět, ačkoliv dle zákonů církevních byl by dlouho vyobcovaným zůstatí musil. Kdo pak již se domýšlí, že by se zde císaři bylo ukřivdilo, tomu odpovídá císař sám tím, že i nápotom svého biskupa nad míru ctil a miloval, jak to velmi často a veřejně vyznával. Boží prozřetelnost nechala tohoto velikého biskupa po třiatřicet let k prospěchu a vzdělání Církve sv. zastávatí těžký úřad jeho. Sešel 4. Dubna 397. a pochován je v dómě Milánském, a r. 1863. nalezeno tam pod chorem sv. tělo jeho. Počítá se ke čtyřem učitelům Církve latinské. 7. Prosinec je den jeho posvěcení na biskupa.

Modlitba.

O Bože! který nežádáš smrti nýbrž pokání hříšníků, račiž pohlednouti na křehkost přirozenosti lidské, a snažení dobrotou svojí podporuj, abychom skrze nesmírné milosrdenství Tvé hříchů svých odpuštění, v službě Tvé ustavičného setrvání a posléz blaženosti setrvajícím zaslíbené šťastně dosáhli. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

8. Prosinec.

Nepoškrvněné Početí bl. P. Marie.

Sv. Anselm, tento vroucí ctitel P. Marie, vypravuje nám, jak tato slavnost byla zavedena na západě a sice v Anglicku takto:

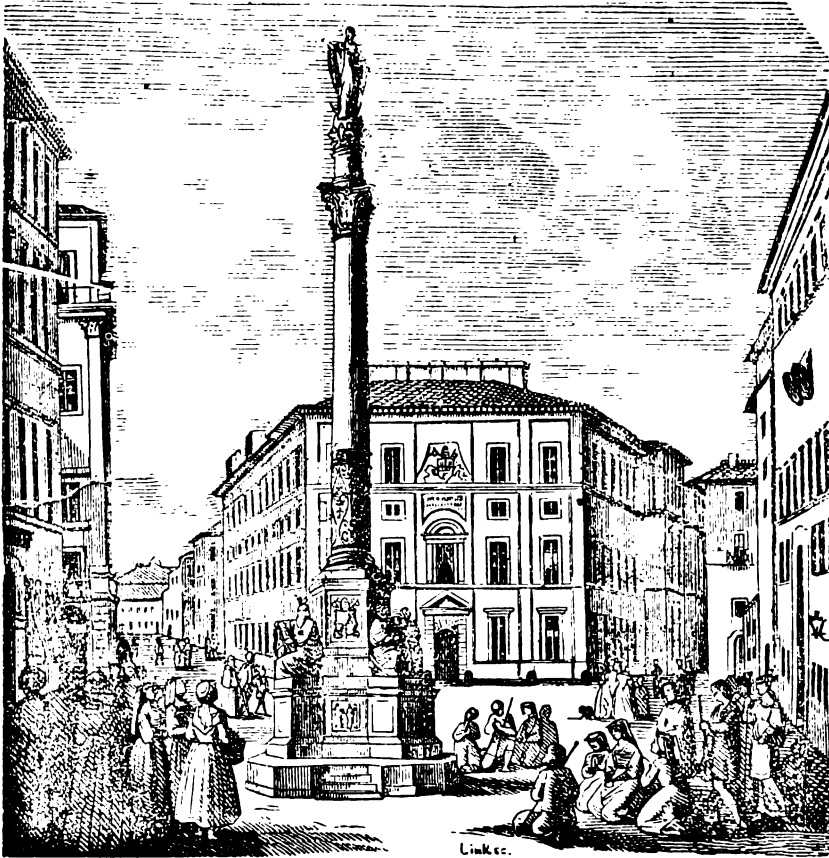
Svatý opat Celsinus byl jednoho času na moři v nebezpečí utonouti. V největší nouzi obrátil se k P. Marii, této hvězdě mořské, a prosil vroucně o pomoc. Tu obdržel rozkaz, chce-li ujíti nebezpečí, aby ustanovil slavnost ke cti Početí blah. P. Marie 8. Prosince, a s ní spojil hodinky Narození blah. P. Marie, ješto jen zapotřebí změnití slovo „narození“ ve slovo: „početí.“ Sv. opat to slíbil a ušel utonutí. To se stalo v X. století. Slavnost ta byla uvedena, a rozšiřovala se brzo po celém západě, kdežto na východě slavena byla již od V. století.

Spočívá pak slavnost dnešního dne na dvojité radosti lidu katolického: 1. nad tím okamžením, kde staříčka matka Anna ze zvláštní milosti Boží počala v životě svém nejblah. Pannu a Matku P. našeho Ježíše Krista; a 2. že sv. Anna nejen P. Marii počala, nýbrž že ji počala bez poškrvny t. j. bez škrvny hříchu dědičného. Hned u prvních křestanů, kteří matku Páně vysoce ctíli, tvořilo se to nábožné mínění, že Marie nemohla býti tknuta hříchem dědičným jak ostatní smrtníci, oni to nemohli pomyslit, aby ta, která měla býti matkou Syna Božího, mohla býti kdy, teda ani

v početí poškrvněna hříchem; aby ta, která měla po-
tříti hlavu hadovi, mohla jen na okamžik býti kdy pod
vládou jeho. A toto mínění sdíleli nejpobožnější a nej-
učenější mužové prvotní Církve: ss. otcové a učitelové
Církve odtud dávají P. Marii jména nejvznešenější (ne-
porušená, náplň světla, bez stínu, růži bez trní, lilie
a d. t.). Lid věřící tedy vždy toho mínění byl, a tu
slavnost světil, a ačkoli nenedostávalo se odpůrců toho
mínění, přece zvláště řady Františkánů, Jesuitů a Re-
demptoristů toto nábožné mínění v lidu šířeno; učitelové
na vysokých školách přísahou se zavazovali, tuto vzne-
šenou přednost P. Marie hájiti; knížata a vladařové
národů za čest sobě pokládali, neporušené Početí P.
Marie oslavovati. (Cis. Ferdinand III., Karel VIII.
král Ferdinand a Filipp španělský.)

A však za zjevení Boží, za článek víry toto mínění
bylo teprv prohlášeno 8. Prosince 1854, ve přítomnosti
150 biskupů z celého světa oboru od Pia IX. v chrámě
sv. Petra a sice v těch slovech: „Učení, které za to
má, že nejblah. Panna v prvním okamžení početí svého
ze zvláštní milosti a přednosti ze strany všemohoucího
Boha ohledem na zásluhy Ježíše Krista, Vykupitele
lidského pokolení, od každé škrvny hříchu dědičného
byla chráněna, jest učení od Boha zjevené a musí tedy
ode všech věřících pevně a stále věřeno býti.“ Co
tedy Církev odjakživa za pravdu měla a cítila, to sv.
Otec Pius IX. za nauku od Boha zjevenou, slavně světu
osvědčil. Tím byl zasazen poslední drahokam do skvělé
koruny její a celý svět katolický plesal z tohoto osla-
vení Matky Páně.

Nábožní malířové představují na obrazech tuto vznešenou přednost P. Marie tak, jak na obrázku předěšlé stránky viděti: P. Maria stojí na kouli zemské, zrak k nebi obrácený, v ruce drží lilii, sněhobílé roucho zahaluje její tělo čisté, a nohama šlape na hada.

Maria již od početí svého učí nás 1. sloužiti Bohu, 2. podrobovati se řízením jeho.

1. Již utlý věk svůj obětovala Maria Bohu. Ona co dítě skvěla se poslušností a uctivostí všelikou k rodičům, proto že Bůh to tak poroučí; a všickni sv. otcové v tom se shodují, že naučení rodičů zbožných vezdy přijímala s radostí, rozkazy jejich plnila s ochotou a neposlušností ani jednou jich nezarmoutila. A když brzo smrtí rodiče své ztratila, tu prokazovala všecku úctu, poslušnost a lásku své stářícké příbuzné Anně prorokyni, která se jí co sirotka ujala.

I byla Maria vzorem dítěte zvedeného, jak sv. Bernard o tom praví: „Ona, která syna nejlepšího poroditi měla, sama také dítětem předobrym býti musila.“ Na to hleďte, synové a dcery křesť., a jako ona hned první věk obětujte Bohu.

2. Když pak dospěla Maria k věku panenskému, tu v čistotě nedotknuté kořila se Bohu; a vědouc, že povyk a lomoz světa, plesy a radovánky divoké panenské nevinosti jsou osidlem nejnebezpečnějším; v samotě, toho všeho vzdálená, prodlévala nejraději, všech schůzek a visit svůdných se varujíc, aby tím hojněji o Bohu přemýšleti mohla. I byla Maria P. zrcadlem panny neporušené, jak opět sv. Bernard o tom píše: Panenství Marie bylo takové, že půvabem čistoty své Syna Božího přivolala s nebe.“ Na to pohleďte, mládenci a panny! od Marie se učte čistotu ostříhati a jako ona kvetoucí věk obětujte Bohu!

3. Když nápotom Maria důstojnost matky na se vzala:

tu pěstovala synáčka svého se vši pečlivostí lásky rozumné. K Bohu vedla předně jedináčka svého. Ta Matka — dí sv. Bernard — musela býti nejlepší, že jí Bůh vychování Syna svého světil. A ona Mu věrně sloužila od jesliček až pod jeho kříž, ano až do hrobu.

Co se pak týče řízení Božích ve všem říkala: „Ejhle! já děvka Páně, staniž mi se podle slova Tvého.“ Církev sv. dnes nechává čísti andělské pozdravení, neboť v něm obsažena je veškerá chvála jejího neporušeného početí, i celého nápotomního života jejího. „Zdravas buď Maria milosti plna; Pán s Tebou; požehnanás ty mezi ženami.“ A to ona sama v duchu prorockém o sobě předpovídala, že pro tu její vznešenou důstojnost a zvláštní omilostnění její blahoslavena bude mezi všemi světa národy. I ty, křesťane milý! byls na křtu sv. od Boha rouchem neporušené čistoty obdařen. Následuj i ty Marii v tom, abys se tak neporušeným dle těla i duše zachoval v celém tvém pozemském obcování.

M o d l i t b a.

O Bože! který si skrze neporušené početí blahoslavené P. Marie Synu svému Ježíši Kristu hodný příbytek připraviti ráčil: propůjč nám té milosti, abychom i my na těle i na duši neporušeně se zachovali, a tím někdy k Tobě se dostali. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

9. Prosinec.

Bl. Petr Kanisius.

Blah. Petr Kanisius, Jesuita, ztrávil celý věk v neunaveném boji, aby bludaře k víře nazpět uvedl a věřící ve víře utvrdil. Pamětihodná jest již ta okolnost, že Kanisius narodil se právě toho roku, ve kterém Luther ve Vurmsu položil základ k babylonské věži protestantismu, a kde sv. Ignác svým obrácením položil základ k řádu Jesuitskému, k vítězné armádě proti protestantismu — bylo to r. 1521. Kanisius studoval nejprv v Kolíně a tam též do nově povstalého řádu Jesuitů vstoupil. Tenkrát ale stál Kolín ve velikém nebezpečí ohledem víry; tamější volenec a arcibiskup Hermann byl totiž též nadchnut t. ř. reformací, a tři znamenité bludaře povolal, aby Kolín svedli k protestantismu. Ješto Jesuité vši silou se snažili, aby tam uchovali pravou víru, zapovězeno jim, pospolu přebývati. Nyní však uzavřela městská obec a universita, zakročiti proti záhubným snahám své hlavy duchovní. Ač Kanisius byl ještě příliš mlád, nicméně již takovou důvěru kladeno v jeho obratnost a spolehlivost, že byl vypraven co vyslanec k císaři Karlu V. a k biskupovi v Lutlichu. Zde pak to provedl, že byl Hermann z Církve vyobcován a sesazen, a tím během Kolín se udržel při víře zděděné.

2. Od té byl Kanisius upotřebován ve veliké části Evropy neustále brzo tu, brzo tam, a sice hlavně k tomu, aby se snažil víru katolickou buď udržeti, nebo

ztracenou zase uvesti. Nejdříve byl odeslán na slavný sněm církevní do Tridentu, aby tam co božín ústně a písemně bral účastství. Potom ho povolal zakladatel řádu jezuitského, sv. Ignác do Říma, a podržel ho tam u sebe pět měsíců, aby se pod jeho vedením zdokonalil v duchu řeholním. V těch dobách měla škola jezuitská v Messině v Sicilii zřízena býti; ač Kanisius již stál u veliké vážnosti, nicméně ochotně se hned k tomu odhodlal, se tam odebrati, a mládež vyučovati. Zatím ale rozšířil se blud protestantský vždy všeobecněji po říši německé; dobrý katolík bavorský vojvoda Vilém chtěl svou universitu v Ingolstátě zase tím zachovati při víře katolické, že od sv. Ignácia požádal o několik

učitelů z jeho řádu. Na to byl Kanisius z Messiny povolán a s dvěma soudruhy do Ingolstátu odeslán. I obdržel při universitě brzo nejvyšší důstojnosti, stav se rektorem, mocí úřadu tohoto užíval k tomu, aby všechny kacířské knihy ze škol vyklidil a lepší mravy mezi mládeží uvedl; ač měl mnoho zaměstnání v úřadě svém, přece krom toho horlivě v kostelích kázal, dětem křesťanské cvičení držel, navštěvoval žaláře a nemocnice, a tak slovem a skutkem pro pravou víru horlil.

3. Jeho slavná pověst rozšiřovala se po celé říši německé, a mnozí biskupové prosili, aby Kanisius do jejich diecése přišel na pomoc proti zmahající se nákazě u víře; též císař Ferdinand I. ho požádal. V Rakousku bylo odpadnutí tak veliké, když Kanisius přišel, že sotva ještě dvacátý díl obyvatelů byli katolíky. Ale neunavenému modlení, učení a kázání blah. Kanisia a jeho řeholních bratrů se povedlo, že země tato stala se opět katolickou. Aby Boží požehnání těmto snahám pojistil, k jeho prosbě generál řádu nařídil, aby každý Jesuita měsíčně sloužil mši sv. za obrácení odpadlých v německé říši. Vedle svých čtení na universitě kázal Kanisius jak u dvora tak ve chrámech po městě, ano i zločince na popravu doprovázel. Potom v nejužší zimě konal sv. misie mezi lidem venkovským opuštěným; neboť roztržka ve víře uvedla tak všecko v nepořádek, že přes 300 far již dlouho bylo bez správy duchovní. A však, když se od něho žádalo, aby se stal arcibiskupem ve Vídni, tomu se statečně protivil. Ještě hůř, pokud možno, vypadalo to v Čechách; i tam byl Kanisius poslán, aby v Praze založil kolleji jezuitskou. Odpůrci ve víře házeli po něm kamením i po jeho bratrích, vyhrožovali, že jim ten jejich příbytek zapálí, ano musila jemu pro bezpečnost osoby dána býti stráž. V krátce však dovedl trpělivostí a tichostí své odpůrce získati a odzbrojiti, a po dvou letech nabyla Praha v náboženském ohledu zcela jiné tvárnosti.

4. Nyní byl Kanisius zvolen za provinciála t. j. za představeného všech Jesuitů německé provincie. Co takový cestoval potom do rozličných měst, aby pro katolickou víru působil; tak přišel do Vurmsu, Strassburgu, Schletstadtu, Breisachu, Frýburgu; ano i do Polska byl povolán, kde král a vyšší duchovenstvo byli se povolnými ukázali proti vůkol zmahajícímu se bludu. Zde již biskupy a kněze povzbuzoval, aby se víc zmužili, ústně a písemně nepravdu nových nauk dokazoval, a též krále k tomu pohnul, že se rázněji o zachování katolické víry ujmul. Že Polsko po dnes zůstala katolickou, a na díle zase jí se stala, to vedle Boha nikomu více není k poděkování, než blahoslavenému Kanisiovi. Potom se octnul v Augsburgu, kde tehdyž bylo hlavní sídlo bludu protestantského a zde tak výborně působil, že zase nový katolický život procitnul, a také jeden znamenitý učitel protestantský Agrikola stal se katolíkem. Kardinál a biskup Augsburský byl tak naplněn díkem a úctou ke Kanisiovi, že ho k tomu donutil, by si od něho nohy umytí nechal. Nyní byl Kanisius opět povolán do Tridentu na sněm, a tam přijal rozkaz, aby německým knížatům nálezy sv. sněmu donesl a jich k tomu měl, by jich v zemích svých provedli. To když byl učinil, zase po rozličných městách obcházel, aby utvrzoval víru a zase jí uváděl v práva její. To když se mu po mnohé práci i ve Vireburku povedlo, a za týmž účelem se i do Ellvangů odebral: tu rozkřičovali protestanté najednou ve Vireburku, že Kanisius sám k poznání přišel a stal se sám protestantem. Z toho nastalo mezi protestanty veliké plešání a posměch, u katolíků veliký zármutek; proto se

Kanisius zase do Vireburku vrátil, a na kazatelnici veřejně ohlásil, kterak celá ta pověst o jeho přestoupení na jinou víru není nic jiného leč zlomyslná lež. Na to byl sedm let činný v Inomosti co kazatel.

5. Ve Švýcarsku t. ř. reformacie tolikéž velmi valně se šířila, a papež nevěděl, kýmby proti tomu odpadání bránil, leč Jesuity. Mělat i ve Švýcařích koleji jesuitskou takměř pevnost a ohrada katolické víry zřízena býti. A však obyvatelům města Frýburgu ve Švýcařích, kde ta kolej měla býti zřízena, namluveno o Jesuitech tolik zlého a podivinského, že nechtěli takové koleje ve městě svém nížádnou měrou trpěti. Tu nebylo lepší porady, než aby Kanisius sám do Frýburgu se odebral, a svou přítomností všechny předsudky rozptýlil. A skutečně jeho sv. život a jeho učenost brzo to dovedly, že Frýburčané nejen dovolili, aby u nich kolej jesuitská zřízena byla, ale oni nechtěli dovoliti, aby Kanisius od nich odešel. A když tam po sedmnácti letech umřel, povstal v tom městě takový pláč a takové naříkání, jako by se bylo stalo všeobecné neštěstí. Z veliké úcty líbali lidé mrtvému tělu nohy a ruce, dotýkali se ho svými růženci, uřezovali mu vlasy a nehty, a byli by mu i roucho odňali, kdyby to nebylo mocí zabráněno bylo. R. 1843. potom byl Kanisius v Římě slavně za blahoslaveného prohlášen. Ne méně důležité jako jeho neunavené učení, kázání a zpovídání, byly a jsou ty četné spisy, zvláště katechismy, které on sestavil, aby katolickou víru proti protestantskému bludu hájil. Že i ten katechismus, ze kterého v našich národních školách mládež sv. víře se vyučuje, pochází od Kanisia, je vůbec známo. On byl přesvědčen, že jen víra katolická je samospasitelná.

Víra katolická je samospasitelná.

Blahoslavený Kanisius tak to dokazuje ve svém katechismu.

Otázka: Proč je římsko-katolická víra jediné pravou a spasitelnou?

Odpověď: Proto, že jediné této víře Kristus P. učil, sv. apoštolé ji kázali, ss. otcové a bezpočtu Svätých, nejstarší sněmy církevní drželi a proti kacířům hájili, protože ona byla patrnými a mnohými záznaky ztvrzena, krví mučenníků nesčetných zpečetěna a od času apoštolů až do této hodiny neustálou, nikdy nepřetrženou poslušností či řadou duchovních pastýřů a představených podávána a zachována.

Ot. Co z toho následuje?

Odp. Že všickni, když neumrou v jediné pravé víře katolické, věčně zavrženi budou; nebo Písmo sv. praví: „Bez víry nelze jest líbiti se Bohu“ (Žid. 11, 6.) a „kdo nevěří, bude zatracen.“ (Mark. 16, 16.) To však jediné o pravé víře může jmíno býti: tato však jest pouze katolická víra, protože nekatolíci budou zavrženi a zhynou.

Ot. Dej mi na to jiný důkaz z Písma.

Odp. Písmo sv. dí: „Kdo neslyší na Církev, buď tobě jako pohan nebo publikán.“ Všickni lidé, kdož vně katolické víry umírají, neslyší, nejsou poslušni Církeve. Pohané a celní, kteří umírají bez obrácení, přijdou k zavržení, protož i ti, kdož neposlouchají Církeve. K tomu je nevěra a kacířství těžký hřích, který již sám o sobě stačí k zavržení.

Ot. Zda-li ale i taci nekatolíci zavrženi budou, kteří za to nemohou?

Odp. Je-li nevědomost jejich zavinělá, tenkrát zavrženi budou, jako Židé za času Krista P., kteří se protivili víře. Je-li však blud jejich nezavinělý, proto že jim víra katolická nikdy k uším nepřišla, tenkrát oni nehrěší kacířstvím nebo bludem, a také pro kacířství odsouzeni nebudou, ano oni ještě náleží k Církevi katolické, do které vešli sv. křestem, a tak dlouho v ní setrvají, jak dlouho dobrovolnou tvrdošijnou nevěrou od ní se neuchýlí. A však mohou snadno odsouzení býti pro jiné hříchy, do kterých pádají. Jediný hřích smrtelný stačí k zavržení: kterak odpuštění jeho dojdou? O dokonalé lítosti nevědí nic nebo nedostatečně; a zpovědi a rozhrěšení u nich není. A přede není jiné cesty k dosažení odpuštění a života věčného.

Ot. Čemu však učíme ohledem dítek nekatolických?

Odp. Dítky nekatolíků, jsou-li jak náleží křtěni, a umrou-li, než-li se bludem neb těžkým hříchem provinily, přijdou do nebe, proto že v tom pádě nejsou nekatolíci, nýbrž údové Církeve katolické, do které sv. křtem vešly.

Ale bl. Kanisius varuje výslovně, abychom žádného protestanta neodsuzovali, pakli umřel bez návratu do Církeve; neboť je možná, že Bůh takovému i v poslední hodině dá milost úplné lítosti a touhu po pravé Církevi. Katolická Církev tedy zavrhuje protestantskou nauku, ale ne osoby, nýbrž za ně se modlí, aby k poznání přišly. Nebo ona má za to, že je jenom jedna pravda, jako jeden Bůh.

10. Prosinec.

Sv. Eulalie panna, mučennice r. 304.

Sv. tato panna narodila se v Meridě ve Španělsku. Její rodičové urozeností a bohabojností na slovo vzati, vychovávali dceru svou tak výborně, že již v dětinství za vzor nevinnosti, čistoty, mravnosti a bázně Boží jmína byla. Ji netěšily vyrazení a zábavy dětské, ani šperky a okrasy světské, nýbrž její mysl nesla se k těm věcem, které jí vedly k Bohu; byla plná posvátné máternosti.

2. Toužení horlivé Eulalie nezůstalo tajno, a matka její, bojíc se, aby se snad dcera její dobrovolně nevydala protivníkům, snažila se všemožně proti tomu ohraditi. I odebrala se na venek, a na statku odlehlém s milenou dcerou v tiché soukromosti život trávila. Oko její střežilo každý krok dceřin. Eulalie porozuměla brzo úmyslům starostlivé matky, ale čím úzkostlivěji od ní byla střežena, tím vřeleji hárala duše její po koruně mučennické. Konečně soudíc, že by další odkládání bylo hanebné, zvědla se času nočního, a po cestách neschodných a nebezpečných pospíchajíc, dostala se ráno do Meridy, právě když soudce zasedl k soudu. Eulalie prodravši se skrz zástupy lidu a zbrojnošů až k soudné stolici, jala se na hlas dokazovati, jak nesmyslná to věc, před dřevem a kamenem na kolena padati a Božskou čest vzdávati mrtvým věcem. Pak řekla: „Vy chytáte křesťany, ejhle, já jsem také křesťanka. Já nenávidím bohů vašich, a by možno bylo, všechny modly vaše bych rozkotala. Vyznávám jediného, pravého Boha; modly vaše Isis, Apollo a Venus nejsou nic, než dílo rukou lidských, a císař Maximian jedná velmi zpozdile, že je ctí a jiným ctíti přikazuje.“

On páše nepravost, že proto prolévá tolik krve nevinné. Konečně obrátivši se k popravcům řekla: „K čemu prodléváte? Tu jsem, vezmete mne a řežte a palte, a tělo mé roztrhejte. Snadno je zničit, ale duši mé nic zlého neucinit!“

3. Takové řeči a tak rázného jednání nenadál se soudce od 12-letého děvčete, protože rozprchliv se, kázal Eulalii okamžitě k mukám odvesti, aby pocítila moci císaře. Ale než ji odvedli, zpamatovav se z hněvu svého, pokoušel se, zda-li by jí po dobrém od víry křesťanské neodvrátil. I představoval jí, že vznešenost a urozenost stavu svého vírou křesťanskou przní, líčil jí rozkoše a radovánky, kterých, odřekne-li se Krista, po celý život bude moci požívat, sliboval šťastné a slavné manželství a přízeň císaře, a konečně kladl jí na srdce žal a bol, kterýž své matce a svému dědovi a své babičce způsobí a t. d. A aby to víc vydalo, dal přinesti mučidla, a před oči šlechtné panny postaviti s tím doložením, že, nedá-li si říci, brzo jich zakusí, a že jí může soudce buď mečem, nebo zvěří neb ohněm zahladiti; tedy aby obětovala.

4. Sv. panna poslouchala tiše a pokojně, ale místo odpovědi naplila soudci do tváře, uchopila modlu stojící a překotila ji, a zvrhla kadidelnici a jiné nástroje obětní. Po těch vypukl soudce v nejlitější hněv a pokynul pochopům, kteří jako dravá zvěř do panny se dali a ostrými háky železnými prsy a boky až do kostí ji rozředfeli. Hrkotem proudila se krev ze živých ran, bolest její byla nesmírná. A však mladá zápasnice netratila mysl ani srdce, nýbrž pravila s plesáním: „Pane Ježíši Kriste! železem a ocelem napsali na tělo mé vítězství Tvoje, a v nachu krve mé leskne se na srdci mém sv. jméno Tvé.“ Radostná trpělivost mladinké mučennice rozproudila vzteklost ukrutníků, možno-li ještě více, protože strkali v otevřené rány její roznicené pochodně, a kolkolem rozdělali oheň, vždy výš a výše plápolající.

5. Ale při všech těchto nesmírných bolestech nevyšlo z úst vítězíci panny ani jediného slova bolesti a nářku, pouze zpěvy díků a chvály proudily se ze rtů jejích k nebesům. Konečně zňaly se vlasy její přes prsa dolů vlající, a plamenové obklopili hlavu její, načež Světiice ohněm se zalknuvši, čistou duši Bohu odevzdala. Když duše její jako holubice k nebi letěla, vidouce to mnozí pohané dali se křestiti. Také prý napadl sníh na její tělo, aby je nečisté oči pohanů nemohly zřít; na to je křesťané v příhodný čas vzali a pochovali. Na jejím hrobě stál brzo velmi krásný chrám, kde Bůh Světiici zázraky oslavoval. Prudentius básník španělský oslavil mučennictví sv. krajaneky své nábožnou básní r. 304.

Rozhodnost.

Když sv. Eulalia soudci naplila v tvář, tenkrát byly kostky vrženy, a nebylo nebezpečí více, ona se rozhodla tímto odvážným činem k mučennictví. Podobně i my bychom měli v pokušeních nebezpečných neotálet, ale rychle a rázně se rozhodnouti k něčemu, čím by se rázem odřízla možnost k hříchu. Takové pády často se přiházejí. Jsi k. p. ve službě, a nějaká osoba v domě strojí úklady tvé cnosti; zde

se jedná o to, abys takového člověka hned v počátku odbyla, že by mu zašla chuť na vřdycky, o tobě špatně ukládá, t. j. musíš takovému ukázati největší rozhorlení a opovržení. Anebo máš nějakou známost, která nevede k ničemu, nežli ke zlému; zde se nemáš vpouštěti v dlouhé vyjednávání se druhem, ale pošli mu všechno nazpět, co ti dal, všechny dary a presenty, a spolu lístek, že se ho odříkáváš, a můžeš-li, změň bydlo své. Snad je právě někdo v těch okolnostech, an to čte, tož myslí, že tě Bůh napomíná právě těmi řádky, a učíš ještě dnes, čeho ti zapotřebí ku spasení. — A nebo se hněváš s někým už hezky dlouho více, méně; tato nenávisť je jako stará, vždy bolavá rána, ze které neustále nepřátelské, mstivé myšlenky vycházejí jako hnis. Brojiti proti tomu, bude málo kdy co na plat; tu je nejlépe abys si dodal mysl i srdce, a tomu druhému hned buď ústně nebo psaníčkem zase se nabízel ku smíření, aby byl pokoj mezi vámi. Anebo jsi oddán hře v karty a kostky, nebo pití kořalky: tu nepomohou předsevzetí, méně hráti, méně pít, tu jen pomůže rychlý, rozhodný krok: karty a kostky hoď do pece a spal, a učíš slib, že nevezmeš té smradoviny do úst více. Netroufáš-li, že to dovedeš, pros Boha a P. Marii o pomoc, uvidíš, že vyhraší!

M o d l i t b a.

O Bože! který jsi i slabému pohlaví ženskému takové propůjčil zmužlosti, že se odhodlalo k smrti mučennické: propůjč nám, abychom v zápasu s hříchem nesmlouvali, nýbrž k rozhodnému kroku, opuštění tohoto hříchu, náležitě síly nám propůjč, skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

11. Prosinec.

Bl. Germana Kousin.

Germana Kousin, kterou již 7. Května r. 1854. papež Pius IX. za hlahoslayenou prohlásil, byla chudá pasáčka, kteráž ve vůkolí vsi „Pibrák“ řečené v zemi francouzské dobytek pásala. Nemělať ničeho, čemuž se svět tak obyčejně tolik divívá, nebyla sličná, nebyla bohatá, nebyla urozená; ale Duch sv. ozdobil její čistou duši svými milostmi, že vzácnými cnostmi vynikala a Bohu se líbila. Život její byl tichý a jednotvárný; ve dne byla na horách u svého stáda, večery trávila doma u svých rodičů. Ale nebyly to večery radostné, nýbrž hořkosti a bolesti plné; neboť ubohé děvče, když zmoklé a zkřehlé a hladové domů přihnalo, nenalezlo tu laskavé matky, nýbrž nelitostivou a surovou macechu, která jí nenáviděla, soužila a pronásledovala.

2. Mimo to navštívil Hospodin Germanu rozličnými chorobami a nemocmi, kteréž jí, pokud živa byla, neopustily. Jsouc tedy takměř od celého světa opuštěna, a doma žádné utěšené chvíle nemajíc, přilnula se bohobojná dívka s tím větší láskou ke Kristu Pánu. Jeho umučení a smrt byly jí jedinou útěchou. V ranách jeho nejraděj spočívala a když se na horách samotinká u svého dobytka octnula, tu dala se do modlení a rozjímalas si přehořké utrpení Páně, a dodávala si mysl k věrnému následování Spasitele svého. I vídali jí tu, anať po mnoha hodin na zemi klečí a vroucně se modlí. Oheň lásky její ke Kristu P. nedal se uha-

siti ani zimou, ani jakýmisi jinými obtížemi; neboť zádného dne neopominula na mši sv. jiti, byť od kostela sebe vzdáleněji pásala, a aspoň jednou za týden ke stolu Páně jiti; ano vidali ji také, ana na sněhu po mnoho hodin klečíc, vroucně se modlivala a sv. rozjímáním srdce k milování Boha rozplameňovala.

3. Život její byl ukryt v Kristu Ježíši, na ní nebylo viděti nic neobyčejného; to jediné znamenali na ní ti, kteří s ní bližně obcovali, že byla pravý vzor cnotné, čisté a křesťanské panny. Když po čtyřiceti letech po její smrti hrob, do kterého byla pochována, otevřeli, a našli její panenské tělo úplně neporušené a kvítky zcela čerstvými pokryté, tu teprv bylo zjevno, jak svatý a Bohu milý život blah. Germana vedla.

Blah. Germana Kousin.

4. Od toho okamžení oslavoval Bůh mnohými zázraky zbožnou duši tu, kteráž Mu tichou a ukrytou pokorou tak dlouho byla sloužila. I bylo vše věrně, co se skrze sv. dívku tu stalo, od biskupů zaznamenáno a sv. Otcí do Říma posláno. Ale jednání o blahorečení její zastavilo se až do r. 1848., kde na snažnou prosbu mnoha arcibiskupů, biskupů, osadníků a mnohých klášterů opět se obnovilo a r. 1854. za panování nynějšího papeže Pia IX. k rozmnožení slávy Církve sv. se ukončilo.

5. Blah. Germana byla chudobná a neznámá pasáčka. Kdo by dle zevnějška jí byl soudil, nebyl by myslil, že ona je taková nádoba svatosti. A přede tomu bylo tak. Proto

nesudíme dle zevnějška.

Co jest to: souditi dle zevnějška? Zevnějšek čili povrchek při člověku jest to, co při prvním na něho pohledu do očí nám padá, do očí nám bije. Ku p. člověk při prvním pohledu má pro nás tvář buď sličnou nebo škaredou — to je jeho zevnějšek; štíhlý, vysoký zrůst těla, nebo malá postava a zakrnělost jest zevnějšek; skvostný nebo chatrný na člověku šat jest jeho zevnějšek; vysoký nebo nízký rod, vznešený nebo sprostý stav, bohatství nebo chudoba: to všechno k zevnějšku nebo k povrchku člověka náleží a se počítá.

Jestli pak to lidí chybou přirozenou a jakoby dědičnou, že soudívají podle toho zevnějšku, ku př. jak se někde octne osoba, která má krásnou, spanilou tvář a pěkný vzrost, hned se k ní každý přibližuje, jí se dvoří a koří; když se ale ukáže osoba s tváří nehezkou a škaredou, tu od ní odvracují se lidé a nevyhledávají její společnosti.

Anebo když někdo potká někoho, kdo má na sobě rouho nádherné, oděv krásný, šaty pěkně ušité: hned s úctou před ním hlavu obnažuje a zdaleka smeká; když ale vidí člověka v šatu obnošeném, toho sotva že si povšíme.

Velmožům a boháčům tohoto světa lidé rozum, moudrost a umění téměř jako nádavkem dávají a přičítávají; kdežto chudoba a nízký rod viní se z nevědomosti a z pošetilosti, třeba důvtipem vynikali nad Šalomouna.

Když někdo umí směle a drze vystoupiti, hodně mnoho mluvit, lidem lichotiti a hladké poklony dělati; tu hned jeden hlas o něm se rozlihá: „Aj! to je roztomilý člověk!“ Když ale poněkud dřevěně a lhotejně sobě počíná: ani se ho nikdo nepovšíme a za sprostáka ho klade.

Tak to zakusil sám Spasitel náš Ježíš Kristus. Dle zevnějška klamného posuzován byl od některých soudobých taktů: Nad jeho chudobou, nad jeho prostým rodem uráželi se krátkozrací Židé, tak že ukazující na Něho s posměchem volali, řkouce: „Zdaliž tento není syn tesařův? Zdali matka jeho neslove Maria? a příbuzní jeho, zdali všickni nejsou u nás?“ I horšili se na Něm. (Mat. 13, 55.)

Tak za času Krista Pána publikáni posuzování byli podle zevnějška. Jak kdo, zvláště hrdý farisej, zahlídnul někde publikána (mýtného), už proto, že do toho stavu a řemesla náležel, za špatného člověka byl jmin. Hrdý farisej kráčel chrámem Božím až k oltáři, tam se chlubil před Bohem, jakých dobrých skutků jest pilen: že se modlí, postí a dává almužny. Díky vzdává pokrytskou samolibosti Bohu za to, že není jako jiní lidé: dráči, nespravedliví, čizoložníci, a — jako tam ten publikán, který s ním též do chrámu vešel, a však v pocitu své nehodnosti až k oltáři sobě jiti netroufal, nýbrž v pokore, studu před Bohem, v důvěře jeho milosrdí u dvéří u prsa svá bil a o slitování prosil.

A hle! Kristus Pán, když toho publikána prohlásil za ospravedlněného a farisea za hříšného, sám toho jest náhledu, že když taktů bližního jenom podle zevnějška soudíme, někdy, ano větším dílem velikou křivdu jemu učiníme.

Posuzováním podle zevnějška křivdy a nespravedlnosti největší se stávaly a stávají posavade. Nebo zkušenost od tisícletí tomu učí a svědectví na to poskytuje hojná, že právě vznešenost, bohatství a krása brlohou hříchtá a hampejsem nepravosti bývávaly nejednou, kdežto chudoba, prostnost a neuhlednost cnostem a moudrosti za přístřeší nezřídka sloužívají, a tudýž že nemoudro jest a nespravedlivo, dle zevnějška o lidech souditi a dle klamného povrchku cenu člověka určovati.

Jazabel, královna židovská, zda-li nebyla vznešená rodem, zdobená sličnou tváří a skvostem královským? — A hle! v paměti lidské předce jen ten o ní se udržel usudek, že byla žena nejukrutnější a lotryně ohavná. Naproti tomu chudá a prostinká Rut jako vzdor ušlechtilých cností vždy se připomínati bude.

Krásný, z krve královské pošlý Absalon zůstane na věky hanebníkem a synem nevděčným, který otce Davida o trůn připraviti chtěl; anžto prostý a ponížený Tobiáš zůstane ozdobou dítek dobrých a zvedených.

Nabuchodonosor, Antioch, Herodes a s nimi nesčíslní velmožové tohoto světa zůstanou při vši své nádhře a slávě na věky kletbou člověčenstva sklíčeni co ukrutníci a tyranové nelidští; kdežto mužové od nich sužovaní a vraždění, jako Daniel, starec Eleazar a Jan Křtitel věčně co neohrožení hrdinové cnosti velebiti se budou.

Kdoby tehdy muže tyto za jejich času dle zevnějška byl posuzoval, kdoby v kráse, moci a slávě byl hledal moudrost a cnosti, v prostotě pak a chudobě nešlechtnost a zpozdilost: jak křivě by byl soudil, jak hrozné nespravedlnosti by byl se dopustil!

Když Židé válčili s Filistýnskými, měli mezi sebou obra, který sloul Goliáš, člověk až k strachu, který vycházel denně před Tábor a vybízel Židy, aby nějakého ze sebe vybrali, kdo by se směl měřiti s ním. Když si nikdo netroufal, ohlásil se pacholík pastýrský David, že chce s ním podstoupiti souboj. Když ho uzřel Goliáš, pohrdal jím: „Zda-li já jsem pes, že přicházíš proti mně s holí?“ — A hrozil mu. A však jak se zmylil tento obr, posoudiv Davida dle zevnějška. David vyňal z kabelky kámen křemelní, vložil do praku, uťočil a hodil, a udeřil Goliáše v čelo; uvázl kámen v čele jeho, a Goliáš se svalil! (I. Reg. 17.) Tak se zmylil Goliáš, že o Davidovi dle zevnějška soudil.

A bezpráví a křivdy na bližním se dopustiti, sám pak k vlastní škodě velice se zmylíti může, kdo o bližním pouze dle povrchu soudí. Proto dával napomenutí již starý mudrc řecký Kleobul: „Nesuď nikdy o člověku podle toho, jakým se tobě býti vidí, ale raděj dle toho, jakým opravdu jest. Jablko krásné a červené nezřídka uvnitř červem a shnilotinou nakažené bývá, kdežto naopak v škořápce neúhledné jádro zdravé nejednou se nalezá.“

Tak není rádo dle zevnějška souditi, co ve člověku vězí. Sokrates, nejslavnější mudrc řecký, byl pohledu nemilého a tváří škaredé; Esop, mravokárce důvtipný, byl těla zmrzačeného, zkřiveného. A proto i Pismo sv. dává výstrahu, abychom dle povrchů nesoudili. V knize Přísloví stojí: „Přijímati osobu není dobré, abys neuchýlil se od pravdy soudu.“ (Prov. 18, 5.) A sv. apoštol Jakub, aby takovému dle povrchu posuzování jedním rázem konec učinil, napsal: „Pakliť osoby přijímáte, hřích činíte.“ (Sv. Jak. ep. 2, 9.) A sám Spasitel praví: „Nesuďte podle tvářnosti, ale spravedlivý soud suďte.“ (Jan 7, 24.)

Nebezpečno a nerádo jest, o lidech dle zevnějška souditi. Mnohý, když potom se o tom předsvědčil, že falešně soudil, zvolal buď mrzutě nebo s podivením: Kdo by to byl o tom člověku řekl? kdoby to v něm byl vyhledával? — Proto výborně praví sv. Otec Bonaventura: „O lidech na první pohled nesuď ničehož, dokavad jejich skutky nepoznáš; a za dobrého měj každého, dokud světle patrně jináče býti neshledáš; a však ani o chybných nesuď přísně, jsa pamětliv, že sám jsi mdlý a své vlastní nedostatky máš.“ — A dle toho návodu budiž ode dneška spořádáno mínění naše o bližním. Nesuďme kvapně dle zevnějška svůdného, nesuďme přísně, jsouce sami soudu přísného hodni; ale v šetrnosti a lásce obcujme, míněním laskavým vady druh druhá zakrývajíce, aby pro takovou shovívavost na zemi pláštěm svého milosrdí viny naše zastřel Otec nebeský na věčnosti.

12. Prosinec.

Sv. Ottilie, abatyše r. 720.

Sv. Ottilie narodila se r. 662. v Oberehenheimě z rodu vojvodského, ale slepá. Otec její, ač křesťan, byl srdce tvrdého, a velmi si zakládal na stav a moc. Již to ho mrzelo, že mu choť neporodila syna; když ale mu řekli, že dítě je slepé, tu zuřil. Nechtěl se k dítěti ani znáti, ale velel, aby je zabili. Matka ve strachu dala dítě věrné služce, která s ním utekla do Šerveileru na rok, a když se tam tajemství mělo vyzraditi, k jedné příbuzné, která byla abatyší v klášteře Palma v Burgundii. Nábožná abatyše přijala slepé dítě jako matka, a dala matce zkázati, aby doufala. Slova ta byla pro-rocká. Nebo když Ottilie dosáhla dvanáctého roku, přišel biskup Řezenský, sv. Erhart do kláštera Palma, a přál si to dítě uzříti. Biskup požehnal slepé holce a pokřtil ji. A hle! dítěto hned prozřelo. S plesáním a podivením zřela blažená dívka na sv. biskupa sladce se usmívajícího, kterýž vypravoval, že tam od Boha poslán byl.

2. Potom radovali se všickni, kde kdo byl; jen otec Adalrich zůstal nepohnut. Ottilie zůstala tedy v klášteře a dorůstala v sličnou pannu, ač nebyla, předce se chovala jako řeholnice, že si sestry z ní příklad bráti mohly. I měla se za úplně blaženou, jediné to ji bolelo, že se pořád svých rodičů musí vzdalovati, a že otec tolik k ní se zatvrdil. I modlila se, aby ho Bůh obměkčil, a dávala almužny. Bratr Hugo dopisoval jí častěj, a dával zprávu o otci a matce, a bohatých darů jí posýlal, ale to vše jí neuspokojilo; dary zase dala chudým. Otec stál tvrdě na tom, že dceru viděti nechce. Hugo myslel, že se snad otec podá, až ji uvidí, v proto jí psal, aby osobně přijala do Hohen-

burgu. Když ale přijžděla, tázal se syna, kdo to jede? „Jest to Ottilie,“ odpověděl Hugo, „tvá vlastní dcera, žádostiva tvé lásky.“ Tu náramně se Adalrich rozlítl, tasil meč a syna smrtelně ranil. Ale pohled na krvácejícího syna přivedl otce k rozumu. Bol a zděšení opanovaly ho, a když Ottilie v komnatu vkročila, přemohl jej přirozený pud otcovský, pozvědł ji ze země a pak obejmuv ji radostně k matce ji přivedl. Kdo vypíše radost dítěte a rodičů?! —

3. Po některém čase chtěl ji Adalrich za jakéhos vývodu provdati; ale Ottilie řekla upřímně, že již Ježíše Krista za chotě zvolila. Otec se upokojil sice, ale předc ho to mrzelo, že byl zklamán, a z nevole dal jí chudobné věno, aby si dělala co chce. Ale Ottilie, která již otuhla ve škole utrpení, nedala se tím rmoutiti, nýbrž vzdalujíc se hluku zemského, vyvolila si odlehlý pokojík a osamotělý život vedla. Věno či výbyt dala chudým a za otce neustále se modlila. Jedenkrát jí potkal otec na cestě k chudému. Otázal se jí, co dělá? „Nesu,“ odpověděla tiše, „trochu ovesné mouky, abych nemocnému připravila pokrm.“ Slova ta bodla otce hlukoce, i řekl jí: „Zapomeň, milá dcero má, chudobného a trudného života svého; ode dneška bude ti lépe.“ Na to daroval jí r. 680. hrad Hohenburg se všemi statky a důchody, aby jej proměnila v klášter. Když jí hrad odevzdával, řekl: „Modli se s paními svými za ubohou duši mou, aby došla odpuštění hříchů.“ Od té dal se na pokání, až umřel v Pánu r. 690. Devět dní na to umřela choť jeho Beresvinda. Deset let to trvalo, než se hrad Hohenburg důkladně předělal v klášter. Mezi tím časem sešly se kolem Ottilie mnohé šlechtetné panny, které nejen sebe zdokonalovaly, nýbrž i lidu užitečnými se býti snažily, jednak chudých podporujíce, jednak nemocných ošetřujíce. Život Ottilie byl jim jako pravidlo, kterým se spravovaly. Ottilie povolala sestry, aby si vyvolily nějakou řeholi a všechny žádaly přednostku svou, aby takovou řeholi složila, která by zavazovala nejen k životu rozjímavému, nýbrž i k životu činnému.

4. Ottilie byla jejich pravou matkou a vzorem cnosti. A tím se stal klášter Hohenburský, jemuž i brzo počali říkati Hora Ottilie, sídlem všelikých cností křesťanských. Protože ale mnozí nuzáci a churavci pro slabost a chorobu na temeno vrchu do kláštera nemohli dojíti, vystavěla jim Ottilie na úpatí hory nemocnici, a po mnohá léta denně s vrchu do něho chodila a jako matka tam obsluhovala. Tou obětivou láskou stalo se, že Bůh jí vyznamenal mnohými milostmi. Jedenkráte klepal malomocný člověk na bránu nemocnice. Ottilie otevřela, a před ní stojí člověk plný ran, až hrozno bylo naň se podívati. Zápach nesnesitelný vycházel z těla jeho. Ottilie se ho zděsila a hrůzou přemožena couvla. Brzo však se zpacatovala, a u zpomínce na lásku Ježíše Krista k lidem, přistoupila k ubožáku, objímá ho laskavě, předkládá mu pokrm a když ho poobsloužila, dala se za něho do modlení, a hle! ten, který byl před chvílí předmětem hrůzy a oškřivosti, jest úplně vyhojen a zdrav. Jindy potkala na cestě do nemocnice nemocného, který žlzní div nezahynul. Nebylo tu nikde vody,

aby vypráhlá ústa churavce občerstvila. I vrhne se na kolena za to prosíc, a hle! hned vyprýštil se pramínek ze skály blízké.

5. Vždy víc a víc bylo řeholnic v tom klášteře, už jich bylo 130 na jednou a klášter už jich nemohl pohodlně pohostiti. Tedy vystavěla Ottilie na úpatí vedle nemocnice jiný klášter, který sloul „nižší“ a jednu část panen do něho uhostila. Na sta chudých a chorých bylo zde opatrováno na sta panen tam nalezlo pokoje a spasení duše. Po mnoha let z ústavu těch prýštilo se požehnání, až konečně hrůzoplodná revoluce francouzská nemocnici a klášter zničila. Po čtyřicet let byla Ottilie vzorem lásky a zbožné horlivosti: obsluha nemocných, cizinců a poutníků, modlitba a studie byly její zábavou; bylat zajisté v jazyku latinském velmi zběhlá, ano i sličně po latinsku psala. Pívala pouze vodu, jídala jen ječný chléb a trochu zeleniny a trávil větší část noci na modlitbách; a když si konečně lehla, bylo to lože tvrdé, chudobné. Tak žila neustále až do smrti. Cítíc u vysokém stáří blížiti se smrt, dala se do kaple sv. Jana Křest. donesti. Svolavši sestry napomínala je jako matka dcery, když od nich na věčnost odchází. Po tom dala si podati velebnou Svátost, a modlic se umřela u přítomnosti osiřelých a plačících sester 13. Prosince r. 720. Její panenské tělo pochovaly do téže kaple svatojanské. Oslavena jsouc již za živa zázraky, tím více po smrti byla brzy položena do počtu Svatých. Zvláště ale slepi brávali a berou podnes své útočiště k této Světici. R. 1354. byl hrob její u přítomnosti císaře Karla IV. a biskupů Strasburského a Olomuckého otevřen. Tělo její shledalo se zcela neporušené. Císař vyžádal si rameno, které se od ostatního těla oddělilo, a do Prahy slavně doneslo, kde se podnes chová.

Nese na obrazích otevřenou knihu, na jejížto listech viděti dvě oči. Vžívá se proti neduhům na očích.

Jak se máme chovati v nemocích.

Sv. Ottilie byla skličena chorobou, totiž slepá byla a proto že to sama zkusila, tehdy potom za to byla taková milovnice nemocných.

1. Podle jejího příkladu tehdy slušno v nemoci, abys, křesťane! především k Bohu vzal útočiště své a od Něho uzdravení svého očekával. Nebo Bůh je pánem života a smrti; On zdraví vzal, v jeho moci jesti, zase nám je navrátiti.

Kdybychom měli nevím jak učené lékaře: oniť nebudou s to, ani nemoc jak náleží poznati, ani vhodných léků předepsati, pak-li Bůh neosvíti jich, pak-li Bůh v tom nepovede ruku jejich.

Proč v starém Zákoně ozdravěl nemocný král Ezechiáš (Is. 15.), proč vůdce syrský Námán? — Proto že v nemoci své útočiště své brali k Hospodinu. A proč a jací to byli lidé, jichž uzdravoval Spasitel náš Ježíš Kristus. — Byliť to chorobní a neduživci, kteří své útočiště brali k Němu neobmezenou důvěru v jeho všemohoucnost majíce. A Pán všedobry vidá jejich slzy a jejich prosby úpěnlivé, pohnut buď prosbou jejich, nebo těch, kdož se za ně přimlouvali, vyhověl žádostem jejich, a uzdravoval jich od neduhů nezhojitelných.

A zda-li by to nebylo urážkou Pána všemocného, kdy-

bychom nejprv u slabých lidí a potom teprv u Něho pomoci vyhledávali? Ach, bohužel! to se stává za dnů našich. Nemocní nejprv poptávají se lékařů, chodí po všech lázních, okouší všech možných léčivých vod: a však toho pravého zdroje, odkud by nejdříve měli čerpati, zanedbávají! —

2. Jsouce v chorobě postavení máme prositi o uzdravení s úplnou odevzdaností do vůle Boží.

My nevíme, co nám k spasení slouží. Svým krátkozrakým okem vidíme jen, co u našich nohou leží: Bůh vševědoucí vidí dále. Mnohý otec, matka myslí, že není možná, aby Bůh jich se světa povolal, a tolik sirotků po nich zanechal; a však Pán Bůh tomu rozumí lépe, a provede vůli svou.

Mnohý mladík, mnohá děvka jak růže krásná myslí, že to není možná, aby tak brzo zemřeli, že se to protivi běhu přirozenému, aby tak záhy odešli; a však Bůh má své příčiny moudré a vezme jich k sobě.

A proto máme v nemoci srovnati úplně vůli svou s vůlí Božskou, nemáme dbáti na vůli své přirozenosti, která se štítí trápení a bolesti, která se hrozí toho loučení se světem a porušenosti v hrobě: máme vždycky zcela srovnati vůli svou s vůlí Boží.

Vznešený toho příklad podal nám náš Spasitel Ježíš Kristus. Vida vševědoucím zrakem, jak hrozné umučení, jak strašlivá smrt Ho očekává, zhrzil se toho, smuten byl, a smrtelný pot v krůpějích krvavých z čela posvátného crčel. V té trudné chvíli klekl na kolena svá pokorný Bůh-člověk a třikrát prosil Otce nebeského, aby, možná-li, odvrátil od Něho tento kalich útrpení, a však doložil: „Ne má, Tvá vůle, Otče, staniž se!“ Proto i nemocný na Něho zpomeň se při prosbě: Otče! buď vůle Tvá jako v nebi tak i na zemi!

3. Dále má nemocný pomysli na to, aby udělal závět (testament) a v pořádek uvedl pozemské ve-zdejší záležitosti své.

Při tom má k tomu prohlédati, aby zároveň zadost učinil spravedlnosti i lásce k bližnímu. Spravedlnost žádá, aby nemocný upokojil věřitele, aby ho potom v hrobě neproklínali; aby ukradený statek vrátil a škodu, kterou bližnímu na cti učinil, nahradil a učiněné pohoršení napravil.

Pánové mají v závětu na své sloužící a čeledíny pamatovati, a ku mzdě či ke platu nějaký dárek na památku připojiti, ale zejména, zřetelně v závětu, a ne zůstaviti to dědičům, protože dědičové nemají někdy dost a myslí, že služební mají dost na tom, co se jim platilo. Při lásce k bližnímu přijde na to, jaká je tu mohovitost. Nemocný boháč má každým způsobem na chudé pomysli, a ačkoliv jsou almužny za živa dané lepší než-li po smrti vykázané; nicméně má na to boháč v nemoci své pamatovati, aby své svědomí ubezpečil, a potom modlitby chudých sobě získal.

Uzdraví-li nás Pán, máme za to Pánu Bohu děkovati, a jako sv. Ottilie pak toho zdraví nabytého užívati k horlivé službě Boha a bližního, zvláště k obsluhování chudých.

13. Prosinec.

Sv. Lucie, mučennice Boží r. 304.

Jméno sv. Lucie jest ve sv. Římské Církvi od časů nejdávnějších velmi proslavené, tak že se denně při mši sv. připomíná. Zasluhuje toho pro cnosti a pro smrt mučennickou. Narodila se pak Lucie v Syrakusách v Sicilii. Rodiče její byli bohatí a urození, Lucie byla výborně vychována zvláště od matky Eutychie, která brzo ovdověla, a dceru záhy vodila ke hrobům ss. mučenníků, aby příkladem jejich byla roznícena. I

čítati musila o mučennících, zvláště o sv. Agatě, která před lety trpěla v Katanii, a když se malé Lucii oči slzami zalily, pak povídala jí zbožná máti, jak veliké slávy dosáhli v nebesích.

2. Odtud Lucie hned záhy učinila slib, zůstati pannou, a však potajmo; vzorem jí zůstala sv. Agata. Zatím chtěla mít provdati dceru jistému urozenému mláďenci, kterýž ovšem ještě byl pohan, domnívaje se, že se stane snadno křesťanem. Když se o tom dověděla Lucie, lekla se toho, a modlila se, aby z toho nic nebylo. Když Eutychia do nemoci upadla, a lékaři nemohli pomoci, neunaveně ji obsluhovala. Ale najednou jí napadlo, putovati s matkou k hrobu sv. Agaty, a hle! skutečně tam s matkou přišla a když bolem přemožená v libý sen upadla, zjevila se jí sv. Agata, ona dí: „Lucie, sestro má,“ proč žádáš ode mne, co sama

své matce můžeš učiniti? Ejhle! tvá víra jí pomohla, matka tvá je zdráva. Věz také, že Bůh tebou proslaví Syrakusy!“ Po těch procitla, a Eutychia jí plna radosti zjevila, že se cítí zdravou býti.

3. Pro radost nevěděly, jak Bohu děkovati mají. Lucie nyní oznámila matce, že zaslíbila panenství své Kristu P. prosíc, aby ji nenutila k sňatku pozemskému, a aby směla věno rozdati chudým. Eutychia, již za těžko přicházelo, odřící se zboží svého, řekla, že se nechce slibu jejímu stavěti na odpor, že si ale přeje, aby jmění teprv po smrti její bylo rozdáno. Ale srdečná slova dcery zbožné, aby dala dokud je zdráva a živa, přemohla konečně nechuť matčinu, a když se vrátily, bylo hned plným rukama chudým rozdáno, sobě nechaly jen co na výživu potřebovaly. — Mezi tím dověděl se ženich Lucie, že nevěsta jeho mnohé klenoty a statky prodala. I tázal se jedné ze služek jejích, co na tom je? Holka opatrná odpověděla: „Panstvo moje

myslí, že tak vydělá.“ Mladík se nejprv dal těmi slovy odbyti; brzo však se přesvědčil, že nejen jmění, ale i ruka Luciina proň ztracena jest. Uražená hrdost a oklamaná lakotnost popudily srdce jeho k pomstě krvavé. I zvedna se běžel k vladaři Paschasiovi a šlechtinou dobrodějkou chudých co marnotratnou, nevěrnou a křestanku udal.

4. Paschasius dal hned Lucii zavolati a vyzýval ji, aby veřejně obětovala bohům; načež sv. panna odpověděla: „Náboženství čisté a nepoškrvněné u Boha a Otce jest: navštěvovati sirotky a vdovy v souzeních jejich a nepoškrvněna se zachovati od tohoto světa. To jsem činila po tři leta a tím se i živému Bohu obětovala. Poněvadž ale nic jiného víc nemám, co bych obětovala, tedy sebe sama za živou obět podávám.“ Na takové a jiné řeči řekl vladař: „Slova tvá prostoreká umlknou, až jen počne mučení.“ — Na slova její, „že Duch sv. přebývá v čistých duších“ hrozil, že ji dá ve veřejném hampejsu znectiti. Když ji dal do hampejsu odvesti, žádá moc ani lidská, ani zvířecí nebyla s to, by čistou pannou z místa hnula. Zaslepený neznaboh myslel, že Lucie čaruje, a hned poručil svým kouzelníkům, aby kouzla její rozvázali. Ale marné bylo jejich snažení, sv. Lucie pravila: „Nyní můžeš rukama hmatati, že Duch sv. ve mně jest, odlož tedy nevěru svou.“

Odsoudil ji strohý sudí
K horoucímu zápalu;
Z toho však ctné její hrudi
Vzdalo Bohu pochvala.

Žiře ohně byla žhoucí,
Plamen v šír se rozhostil,
Leč Duch Boží všemohoucí
Ji z té smrti vyprostil.

Posléz katan v divém hněvu
Ujal na ni ostrý meč,
Ve svatém an dlela zpěvu,
Utal její hlavu přec.

Přišel anděl v sličné záři
Drže palmu s lilijí
A s milostnou ujal tváří
Zhůru svatou Lucii.

(Sušil.)

Paschasius byl brzy potom pro nepravosti v Římě stat.

Sv. Lucie nese na šálku nebo na knize své vypíchnuté oči, na krku má ránu sekmo mečem tatou; oči se co patronka oči. Byla přenesena do Benátek 18. ledna.

Půst čtvero suchých dnů.

Svátek sv. Lucie, který padá na den 13. prosince, má do sebe to pamětihodné, že po něm připadá ve středu a v pátek zimní kvatember. Jarní kvatember po popelci, letní v týden svatodušní a podzimní po svátku Povyšení sv. kříže.

Již sv. Augustin o těchto kvatembrových postech zmiňuje. Církev sv. jich ustanovila, aby každý Pánu Bohu děkoval za dobrodiní, v jednom čtvrtletí obdržena; aby odkál

hříchy zpáchané, skutky kajicnosti; a aby prosil o to, by Pán poslal horlivé kněze na vinici Páně, za starodávna se kněží světivali v těchto dnech suchých. Suchými je nazval lid náš, protože v nich nic vařeného nejedl, nýbrž jen suchý chléb a ovoce sušené (křížalky atd.).

Církevní příkázání o postu žádá dvojího:

1. Aby v den postní toliko jednou se řádně pojedlo, a sice nikoli před 11. hodinou před polednem; mimo to dovoluje se skrovná svačina (kollace), která k večeru bývá.

2. Aby křesťané masitých pokrmů se zdržovali. A však prominutím církevním stalo se, že ve mnohé dny postní jedno pojedení masitých pokrmů se dovoluje, toliko není dovoleno zároveň ryby jisti.

V obyčejný pátek Církev toliko přikazuje, zdržeti se od masitých pokrmů, odkudž i tento příkaz se nazývá příkazem zdrženlivosti (abstinentia), a sice co protiva příkazu postního, který i v ostatním jídle ujmu vymáhá.

Na osvědčení pravdivosti slovy našich: že odpor proti postům v Církví ustanoveným nejplatnější svědectví o jejich dobrotě a pravosti jest — připomenouti musíme předkem, že posty již za dnů předkristových byly obyčejné, ve své podstatě že záležely vezdy v tom, že se lidé buď zcela od pokrmu zdržovali, nebo si ujmy v jídle činili, a účelem že jim bylo od jakživa krocení těla a bujnosti jeho, aby duch se zmahal, k zlému náklonnost zhynula, a cnost se upevnila, jak se o tom již sv. otec Augustin vyjádřil, řka: „Postíme se, aby se duše vyčistila, smysl pozdvihl, tělo se poddalo duchu, a srdce zkroušeno a pokorno učiněno bylo.“ — Jsou tehdy posty bolest zevnější pro okráání vnitřní, jsou trýzeň těla pro blaho duše, jsou nepřijemný lék k zapuzení choroby, z nížto by duši věčná smrt vzejíti mohla. Kristus Pán sám nařídil: „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapřiž sebe sám,“ — a půst je zapření sebe. To zvláště ohledem masa platí. Poněvadž maso a masité pokrmy, ač samy v sobě nic zlého nejsou, příliš chutné a příjemné jsouce, tělu myslnému lahodí, a proto jako dobrá strava tělo bujným činí, tělesné žádosti rozmnožují, proto tou od masa zdržlivostí kroceny bývají a mrtveny žádosti tělesné. Také jen ujmu sobě učiniti, břichopáskům a žroutům je obtížné a nepřijemné. A však to právě je důkaz, jak dobrý a spasitelný skutek je půst církevní; a právě to, že nepřátelé tolik nadávají, je důkaz, že půst je spasitelný. Neprátele s posměchem praví: To je snadno se postit a pokrmů masitých se zdržovat, když za ně náhrada vyhledaných a vzácných postních jídel, vodních zvířat a ptáků, ryb atd. může učiněna býti. — Stalo se, že Muhamedání prosili vladaře Omara, aby jednu branu města Jerusáléma zazditi dal, kterou křesťané zvláště ctíli, protože jí Kristus Pán nejčastěji do Jerusáléma vcházel. To učinili na vzdory křesťanům, těšíce se tím, že je do města ještě více bran a vchodů. Zatím ale, když byla zazděna, poznali, že se připravili o nejpoohodlnější cestu do města, a zacházky tak je mrzely, že nedali pokoje, až jim ji zase vladař otevřel.

A tak se můžeme tázati těch, když lají na posty, zvláště na zdržení-se masa. Co tak křičíte, když místo masa bromadu mnohem skvostnějších jídel míti můžete? Proč hanobíte půst, když je tak snadný a lehký? Lidé od jakživa hubují jedině na to, co je jim těžké, nemilé a odporné. A tak je i s postem a zejména se záповědí masitých pokrmů.

Modlitba.

Vykupiteli náš, prosíme Tebe, rač na přimluvu sv. Lucie nám popráti, abychom poznali, jak vzácný klenot je čistota panenská, a v tenata, která tomu klenotu naléčena jsou, neupadše slíbené čistým dušem odměny došli. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

14. Prosinec.

Sv. Spiridion, biskup (patron Dalmacie).

Sv. Spiridion byl syn chudého rolníka na ostrově Cypru. Jeho sprostí a nábožní rodičové vstúpili mu záhy vroucí milost k Pánu Ježíši do srdce, naučili ho, Boha se báti, pravdu milovati a ochotně poslouchati, a přidržovali ho k spokojenosti a pilnosti. Jsa pacholíkem, musil ovce pásiti, při čemž vedl život bezúhonný, nevinný a nábožný. Ovce byly jediné jmění rodičů jeho, a pásiti je bylo pacholíkovi velkou rozkoší, neboť jsa na pastvách vzdálen všeho hluku světského, mohl podle chuti srdce svého zcela se modliti. Otec naučil ho čísti Písma sv., a on čítal v nich s takovou pilností, že sv. Evangelia skoro celá na zpaměť uměl. V neděli a ve svátek spěchal rád do kostela na mši sv. a poslouchal pozorně výklad slova Božího. Tak dozrával nevinný co anděl v muže. Co muž zasnoubil se k radě svých rodičů s velmi bohabojnou dcerou sedlskou. Bůh požehnal manželství jejich dcerou a po jejím narození byl Spiridion živ v úplné zdrženlivosti s povolením své choti. Když tedy v noci choť a dítě spaly, vstával a až do jitra na modlitbách trval.

2. Ráno šel po svých pracích s myslí nábožnou. Každý cizinec, kterýž na jeho dvěře zaklepal, nalezl u něho přístřeší, a z jeho domu nevyšel žádný chudý bez útechy. Zvláště miloval pokoj; nikdo ho neslyšel se vadit, se hněvat, krivdy snášel s největší tichostí a znamenali, že mezi sousedy je svár, nedal si pokoje, až jich smířil. Dci jeho, Iréne, byla živý obraz otcových cností, a zaslíbila se ustavičným panenstvím a vedla po smrti matčině hospodářství otcovské s takovou moudrostí, že se otec zcela svým nábožnostem oddati mohl. Za panování císaře Maximiana dostalo se mu té cti a toho štěstí, že směl veřejně svědectví vydati o své víře; následkem čeho vypíchl mu pravé oko a k těžkým pracím do baní odsoudili, kde zůstal až do Konstantina, jsa všem soudruhům bolesti vzorem trpělivosti, tichosti a oddanosti. Po smrti Maximianově vrátil se Spiridion domů, a navrátiv se, zdvojnásobil milosrdné skutky. Jeho víra a důvěra přestály šťastně tuhou zkoušku, jeho láska stala se dlouhým utrpeným ještě vroucnější. Jméno jeho hlásalo se daleko široko. Jedenkráte vedrali se času nočního zloději do jeho ovčína, ale mocí neviditelnou spoutání ani z místa hnouti se nemohli. Když jich ráno sv. Spiridion tu stojících postihl, dal jim notnou důtku, a pak pomodliv se za ně, aby je Hospodin propustiti ráčil, daroval jim berana, řka jim s přívětivým žertem: „to že jim dává za odměnu, že tak pilně a starostlivě stádo jeho opatrovali.“

3. Podobní zázrakové, jimiž Bůh sluhu svého oslavil, nezůstali tajni. Když tedy biskup města Trimitus umřel, vyvolilo si duchovenstvo a lid Spiridiona za biskupa. Marné bylo jeho vzpínání, marné dovolávání se své neumělosti, svého nízkého stavu, i musil se dáti vysvětit za biskupa; a Bůh mu udělil takovou moudrost, že se tomu všeckni divili. Byl výborným vzorem bi-

skupa; nejvíc vynikal vírou, s hůry osvícenou. Slavný důkaz toho, jak byl od Boha osvícen, dal na sněmu Nicejském r. 325. Tam jali se kacíři, ano i pohanští mudrcové svou jalovou moudrost vykládati a proti pravé víře kat. brojiti; zvláště jeden. Tu povstal najednou sv. Spiridion a chtěl se s ním pustiti v zápas. Biskupové, znajíce pohanovu ošemetnost a Spiridiona ve vědách nezběhlost, bránili mu, aby se v nerovný zápas nepouštěl; ale Spiridion nedal si brániti, nýbrž povystoupě pravil s očima plamennými a slovy pronikavými: „Ve jménu Ježíše Krista dej pozor a slyš pravdu. A nyní mu prostými slovy pověděl učení katolické o osobě Pána Ježíše Krista. Mudrc na to ani slova neodpověděl. I řekl Spiridion dále: Věříš-li to, tedy pojď se mnou do kostela, at ti dám pečet víry!“ Po těch obrátil se k přívržencům svým řka: „Slyšte! Pokud se se mnou slovy a důvody hádali, odpíral jsem stejnou zbrani; když ale se ke mně mluvilo mocí víc než lidskou, tu nemohla řeč lidská nic dovesti, člověk nemohl Bohu odolati. A pak šel do kostela a dal se křtiti.“

4. Několik roků po tom roznemohl se císař Konstantius, syn císaře Konstantina Vel., jenž v Antiochii dvorem byl, na smrt. Lékařové nevěděli pomoci žádné; tu se obrátil císař k Bohu. Jedné noci, když se zase vroucně modlil, zdálo se mu, že vidí anděla, který mu ukazuje slavný sněm biskupů, mezi nimiž zvláště dva vynikali. Na ty dva biskupy upozornil zvláště anděl císaře řka, že tito biskupové jej uzdraví. Když se císař probudil, uváděl si na mysl všechny biskupy, jež znal, ale ti, jež ve snách viděl, mezi nimi nebyli. Mezi tím také se dověděl sv. Spiridion, že císař stůně, proto hned se vydal k němu s žákem svým Trifyliem. Spiridion byl velmi nuzně oblečen; v ruce měl hůl ze dřeva palmového, na klavě klobouk sprostý, a na hlavě nádobku se sv. olejem. V tom obleku chtěl k císaři. Jeden ze sluhů, nevěda, že je to biskup, zaháněl ho pryč, a když se nedal odbyti, dal mu po tváři. Spiridion mlčel, a nastavil mu druhou tvář. Pro tu pokoru zarděl se sluha velice, a dovědév se, že uražený je biskupem, vrhl se k nohám jeho prose za odpuštění. A Spiridion zvědnuv ho rád mu odpustil. Nyní byli oba pocestní se vši uctivostí vedeni do síně, kde císař ležel. Když se Trifylius divil nádheře a skvostnosti, řekl Spiridion: „Co se divíš? I císař umře, a sláva jeho pomine.“ Uzřev císař Spiridiona hned se upamatoval na vidění své a povědév mu je prosil o uzdravení. Spiridion po vroucí modlitbě dotkl se hlavy císařovy, a císař hned byl zdrav. I chtěl mu za to dávat mnoho peněz, ale sv. Spiridion ničeho nepřijal řka: „že peníze víc pokazí než napravi.“ — Ale císař mu předc znamenitou sumu peněz vnutil, jež sv. biskup okamžitě služebníkům u dvora rozdal. Tato výborná nezištnost tak hluboce dojala císaře, že řekl: „Věru, již se nedivím, že člověk ten divy činí.“ — Sv. Spiridion střidmosti navyklý, od jakživa málo peněz potřeboval, důchody jeho dělily se na tři části, jednu část ustanovil chudým, druhou obracel na půjčky chudým měšťanům a řemeslníkům, a třetí nejmenší upotřebil na vyživení sebe. Jeho strava byla velmi skrovná, chléb a mléko

byly jeho hody, i co biskup pracovával na poli, jako druhdy sv. Pavel, rukama svýma chléb si dobýváje.

5. Svatý ten biskup konal všechny cesty povzdy bos, pražádného ohledu na důstojnost svou nebera a s každým, ať byl kdo byl, velmi vlídně a laskavě rozmlouval a jednal. Když jednou umdlený u jednoho nábožného muže se uhostil, a domácí plni radosti, že k nim zavítal, nohy jako o závod mu umývali, přitoulila se i jistá ženská, chtěje mu též nohy umývati. On však řekl jí: „Ženo! nedotýkej se mne!“ — a když nechtěla ustati, pošeptal jí příčinu, proč od ní službu přijmouti nechce; byla totiž smilnila, i napomínal ji k pokání; a skutečně to jí napravilo. Lid ho vůbec ctil a miloval vysoce. Jeho slovům neodolal ani křesťan, ani pohan. Svatá víra od něho se přijímala, modly se bouraly a mrtví se křísili. Jedna žena Řekyně přinesla k němu mrtvé dítě své. Slzy její a posuňky byly výmluvnější než jazyk její. Sv. biskup již zvedal ruce, aby se nad dítětem pomodlil, a však v tom se zpatoval, že je to opovázlivost, co činiti chce. Ale jeho jahen A. znaje hlubokou pokoru jeho pravil: „Jen se modli ke Kristu, pánu nad životem a smrtí, On povždy vyslyší modlitbu tvou. Neučiniš-li to, řeknou lidé, že vznešených uzdravuješ, ale sprostými pohrdáš!“ Sv. biskup se pomodlil, a chlapec vstal a byl živ. Ale dozrál již; jednou an žal obilí, padala lesklá rosa na jeho hlavu, z čehož soudil, že brzo umře. 374. byl na synodě v Sardice a tam sv. Athanasia se ujímal. Brzo za ním však sám odešel na věčnost.

Vyobrazuje se v rouše biskupském, maje v ruce osten, jímž mu oko bylo vypíchnuto. — Je patron zemský v Dalmacii, kde je toho dne zasvěcený svátek, jako u nás na ss. Cyrilla a Methoda.

Síla modlitby.

Nejednou jste, moji milí, četli v životech Svatých a Světíc Božích, jak velikých věcí svou modlitbou dovedli, a jak Bůh vyslyšel každou modlitbu jejich. Také modlitby sv. Spiridiona byly velemocné, a dobrotivý Bůh nikdy neoslyšel modlitby jeho. „Bůh modlitbu tvou povždy vyslyší,“ pravil k němu jeho jahen, když si pro pokoru modlití netroufal. Odkud to, že modlitby Svatých jsou tak mocné? To pochází odtud,

1. že Svatí pořád a vždy konali vůli Boží. Vůle Boží byla jim pokrmem, t. j. oni neměli jiné žádosti, leč aby se vůle Boží vždy a všudy děla od nich a na nich. A proto, že vůli Boží věrně ve všem a povždy konali, tudíž také Bůh činil jim po vůli. Vůle jejich stala se tím během jako všemocná, protože s vůlí Boží byla neustále spojena.

2. Dále byli Svatí celým srdcem pokorní a nic ze sebe nedělali, a když Bůh jejich modlitbu vyslyšel a na jejich prosbu zázrak učinil, pak se sami divovali, nemohouce to pochopit, že Bůh právě jich za nástroje své moci vyhlídnul. Sv. Spiridion si netroufal ani za mrtvé dítě se modlití, maje to za pýchu a opovázlivost, až ho jahen k tomu přiměl.

3. S pokorou spojovali Svatí živou, neoblomnou víru, a pevnou důvěru, o níž píše: „Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém, dám vám, (Jan 16.) a všechno, začkoli modlíce se, prosíte, veřte, že vezmete, a stanete se vám.“ (Mar. 11.)

4. Konečně modlívali se Svatí s čistým srdcem. Proto se také jejich modlitba Bohu líbila.

Modlitba.

O Pane Ježíši Kriste! pomoz mi, abych vždy a všude plnil vůli Tvého Otce nebeského, a potom i vždy v duchu se modlil, abych vyslyšení došel a milosti i slitování. Amen.

15. Prosinec.

Sv. Kristina, služka.

Jako P. Ježíš ustanovil dvanáct chudých a neumělých rybářů za apoštoly, podobně vyvolil chudou a sprostou děvečku, kterou z nevědomosti, jak se jmenovala, nazýváme Kristina (křestanka), aby surovému národu Iberů, u moře černého, hlásala víru. Kdy a kde se narodila a jak do otroctví Iberů se ocitla, nevíme; bezpochyby byla od loupežných hord z Řecka vzata a do Iberie za otrokyni prodána. Její vrchnost, k níž se dostala, byla z počátku tvrdá a nemilostivá, ukládali jí těžké práce a málo přáli jí oddechu. Vzdálena od přátel neměla nikoho, komu by si mohla postesknouti, nikoho, kdo by jí byl potěšil. Jediná modlitba byla jejím vyražením. Za příkladem P. Ježíše, který nepřišel, aby Mu sloužino bylo, nýbrž aby sloužil, všechno tise a ráda snášela.

2. K vrchnosti své byla věrná, uctívá a přívětivá, i poslušná, k spoluzajatým byla vlídná, těšila a obsluhovala jich. Pohanských obřadů vystříhala se úzkostlivě, a čistoty jsouc pilná, modlila se neustále, i celá práce její byla modlitbou; celé noci probděla modlíc se. Postila se víc než Církev ukládá, a to přísně. Těmi cnostmi, jakých Iberčané posud nevidali, získala si Kristina vážnosti a důvěry své vrchnosti, která nemohla pochopiti, odkud se tak šlechetná mysl ve sprosté otrokyni bere. Když se jí někdy pohané tázali, proč nežije jak ostatní lidé? a odkud sílu bere, že tak trpělivě osud svůj snáší? říkávala: „Jsem křestanka a tudíž povinna, abych Ježíši Kristu, pravému Bohu, takovým způsobem sloužila.“ Při takové příležitosti vypravovala vždy zvědavým pohanům o Kristu Ježíši, o jeho životě a utrpení smrti, a o učení jeho, a tu se stávalo nečřídka, že posluchačové jejími řečmi jati, hluboce se zamyslili a přemýšlejíce domů se ubírali.

3. Býval tehdaž u Iberů obyčej, že matky nemocné děti od domu k domu nosivaly, tázíce se každého, neví-li něco proti té nemoci? I stalo se, že i Kristina jednou byla tázána, načež ona sklíčené matce odpověděla: „Přirozeného léku pro tvé dítě neznám žádného; ale Ježíš Kristus, jemuž já se modlím, může i nejzatvrzelejší a nejhorší nemoci hned uléčiti, a já věřím, že uzdraví i dítě tvé.“ — Na to vzala na smrt nemocné dítě, položila je na roucho žíněné, na kterém se kajíc líhala, a na kolenách prosila Boha za dítě. A hle! než se kdo nadál, objímala úzkostně čekající matka náhle uzdraveného miláčka svého. Pověst o tom zázraku roznesla se rychle po celé vlasti. Když se královna, kteráž tenkrátě těžce stonala, a marně u lé-

kařů pomoci hledala, dověděla o zázračném uzdravení nemocného dítěte, hned poručila, aby bohabojnou otrokyni k ní zavolali. Protože ale Kristina se ostýchala, dala se královna donesti do domu, ve kterém bohumilá ta panna přebývala, a sama ji prosila, aby se za ni k Bohu svému modlila. Sv. Kristina byla na rozpacích, jednak uznávala nehodnost svou, zázraku od Boha požadovati, a jednak nechtěla sklamat důvěru, kterou královna kladla v modlitbu křesťanů u Boha. Po nedlouhém přemýšlení položila královnu na své žíněné roucho a prosila na kolenách k Bohu za ni. A hle! ještě se nedomodlila, cítila již královna, že přestávají bolesti a zdraví se vrací.

4. Za to ji dávala vzácné dary; ale Světice nepřijala jich, nýbrž vzkázala, že v Kristu Ježíši je dost bohatá, a že od Něho jednou ještě víc obdržeti doufá: že by ale král a královna jí největší radost způsobili, kdyby v toho Boha uvěřili, v jehož jménu královna uzdravena jest byla. Královna dávala na jevo nejen skutečně velikou žádost po víře křest., ano i krále k tomu nabádala. Ale král obávaje se, aby se tím pohanští jeho poddaní nepobouřili, nedal se pohnouti, až konečně touto událostí: Stalo se, že jednou se svými dvořany na lov si vyšel. Tu najednou pokryla hustá mlha krajinu a den se proměnil v noc. Král odtrhnuv se od průvodčích zabloudil a nevěděl, kudy kam? Strach a úzkost obklíčily ho, a nemyslíl jinak, než že loupeží se stane dravé zvěře. Marně volal na své soudruhy, neslyšeli ho; marně vzýval své bohy, nemohli mu pomoci. Tu se mu najednou zabřesklo v hlavě; upamatoval se na slova, jež mu vzkázala Kristina. Hned slíbil, že tomu Bohu jedině se bude klaněti, v Něhož ona věří, pakli šťastně vyvázne. Sotva ten slib učinil, vyskočilo slunce a král po malém hledání našel cestu, a domů se dostal. Podivnou tu událost vypravovav své choti hned poslal pro Kristinu. Tato hned děkovala Bohu za tu milost, a hned na otázku krále odpovíděla a radila, aby král poslal slušné poselství k císaři Konstantinovi do Cařihradu, žádající o učitele víry křest. a pak aby dal stavěti kostel ke cti a slávě Boha pravého.

5. Mezi tím sama krále ve víře křest. vyučovala, jak jen uměla. Králi se to nové učení tak zalíbilo, že povolav pánů a vzácnějších osob ke dvoru, vykladal jim obšírně, co se bylo událo; vyučoval je, jak věděl a uměl víře křest. Učení o kříži zalíbilo se též panstvu, a skrze panstvo dostalo se i k lidu obecnému, tak že když blahověstové byli přišli, připravené již pole našli. K obrácení lidu mnoho přispěl zázrak, který se při stavění kostela stal. Již byly postranné zdi zhůru vyhnány, již stály dva sloupy u vnitr stavení, třetí měl postaven býti. Ale tu bylo vše namáhání marné, síla lidská nebyla s to, aby sloup ten pozdvihla a postavila. Upuštěno od práce, a lid se rozešel, divně o tom smýšleje, ba někteří již ve víře viklati se počali. Ale sv. Kristina trvala celou noc na modlitbách, a aj! když ráno král ke kostelu s dělníky přišel, stál sloup přímo nad místem, kamž přijíti měl, a spouštěl se na ně poněmáhlu, aniž kdo pomahal. Tu volal lid: „Veliký

jest Bůh zajatě ženy, její náboženství jest jedině pravé.“ Nyní stavělo se s obnovenou horlivostí dále; v krátkém čase stála svatyně a všecken lid byl sv. křestu žádostiv. Jakou radost tu sv. Kristina pocítila, když biskup a kněží do země Iberu přibyli, nedá se vypsati; celý národ skrze ni stal se křesťanským. Jak dlouho ještě potom žila, neví se; její památka světi se 15., někde 20. Prosince.

0 pravé Bohoslužbě v chrámě.

To nejvíce bolívalo sv. Kristinu v tom jejím zajetí, že tam nebylo žádného kostela, aby do něho mohla choditi a mši sv. obcovati. — Proto my si toho zajisté velice vážiti máme, že máme své vlastní chrámy a v nich Bohu můžeme sloužiti:

I. Míti svůj vlastní a krásný chrám Páně jest štěstí veliké, a

II. sloužiti v něm Bohu jedině pravá radost.

I. Člověk všim, čeho potřebuje, oplývající a chlebem přesycený ani neuzná ani neocení, jak veliké zlo hlad a jak nesmírné dobrodiní pokrm jest.

Člověk zdravý, který co nemoc jest, neokusil, hřivnu zdraví svého rovně nedovede ceniti důstojně a podle zásluhy: zkrátka: čím oplýváme, toho pravou cenu necítíme. A poněvadž oko naše od jakživa na chrám Páně hleděti uvyklo, a vcházeti do něho věci jest každodenní: tudy také pravá cena svatyně Boží nám jest nepovědoma, a chrám Páně míti, sobě ani za dobrodiní neklademe. A předce, míti vlastní a k tomu krásný chrám Bohu zasvěcený jest pro nás štěstí veliké.

1. Kostel jest to jediné místo pod sluncem, kde rozdílové stavů přestávají, kde všeliký ohled na osobu lidskou pomijí. V kostele není žádný víc než křesťanem, údem Církve, dítětem nebeského Otce a draze vykoupeným spoldědicem Kristovým. Jednou obětí, jedním slovem Božím, jedněmi svátostmi se tu všem lidem stejně, králi jako žebrákovi přísluhuje. Ano kostel jest pravý obraz někdejšího vyrovnání všech osudů lidských před obličejem Páně na věčnosti, jest spravedlivé podobství obcování Svatých na nebi; a tato jediná myšlénka veliká jest a předdůstojná: v ní velmož a vznešenec světa se musí pokořiti, nízký pak a potřebný myšlénkou tou se pozvedá a nabývá zmužilosti, útěchy a spokojenosti sám se sebou i s obtížným stavem svým.

2. Chrám Páně jest stavení, ve kterém se vzdělává duch lidský tou jedině pravou vzdělaností — náboženstvím, a sice nejen slovem Božím; kterážto se v něm káže; ten chrám Páně již proto, že nám tu před očima stojí, jest kazatelem, duchá našeho učitelem a budičkem. Jeho věž jako prst ukazuje nám k nebesům, tam že vede z pozemského údolí naše cesta; sloupové mohutní, na kterých spočívá klemtví jeho, jakoby volali: Človče! když jsem vkročíš, pust mimo sebe všechny pozemské starosti, zde měj srdce zhůru! obraz na oltáři poučuje a baví krasocit malbou svojí. Cokoliv zde v chrámu Páně křesťan vidí a spatřuje, to jej poučuje, vzdělává, a již pohled na chrám Páně vzdělává ducha, proto že ho připomíná na Boha, a že má sloužiti Jemu! —

3. Chrám Páně posléz slouží k ušlechťení srdce lidského a sice jak pohnutím, tak i útěchou, jižto se srdci v chrámu Páně dostává. Člověku někdy není možno, aby se při službách Božích pláče zdržel. Buď když v Vánocích zavzní: Narodil se Kristus P., nebo když se na Veliký Pátek představuje smrt a pohřeb Páně; nebo když se zanotí Velikonoční: Alleluja, nebo když je slavnost Božího Těla: člověk nábožně pohnutý prolévá slzy: a zdali tyto slzy pohnutí neslouží ke cti a k ušlechťení srdce lidského? —

II. V chrámu Bohu sloužití jest srdce lidského pravá radost jediná.

Svět mnohou věc nazývá radostí, která není pravá radost. K radostem počítá svět: rozkoše těla, bohatství, čest a slávu. A však to mohou být radosti, ale nejsou pravé radosti. Nebo těla rozkoše jsou předchůdcové pozdního žalu a mnohé hořkosti; čest a sláva nejsou nic jiného než draze koupená závist a nepřázeň jiných; bohatství a statek nic jiného leč příčina stálého nepokoje, nezřídka ovoce hříchu a téměř vždy osidlo zahynutí.

Pravá radost na pusté pláni služby světa se nedaří; tento květ nebeského původu toliko na požehnaném stromě služby Boží zrůstá. Patřme na osoby, ježto za svého života i světu i Bohu sloužily, a tu spatříme, ze které z oněch dvou služeb útěchou a pravou radostí oplývaly? Kdoby neznal oné krásné ženy, pocházející z tvrže Magdaly, která jak spanilostí těla tak hříšným světáctvím po celé zemi židovské pověstnou se stala? Kdoby neznal Maří Magdalenu? Ona sloužila světu, později pak Bohu — a ze které medle z oněch dvou služeb útěchu a srdce radost okoušela? Snad tenkrát, když kouzlem vnaď a krásy své panovala? Když kořením a lichocením odevšad jako osypána byla? Nikoliv! Její tehdejší radost byla předchůdcem hořkého žalu, a pravou nekalenou srdce útěchu pak teprv nejprve pocítila, když s kajícím pláčem nohy Ježíše objímala, svět opouštěla a věrnou služkou Páně se stala.

Kdoby neznal dále onoho nesmírného boháče z Jericha, který útlakem a dřením lidí zlopověstným byl po celé krajině? Kdo by neznal vrchního nad celnými Zachea? Také on sloužil mamoně, později pak Bohu — a která medle z oněch dvou služeb srdci jeho pravou, trvanlivou radost přinesla? Snad když mamoně sloužil, poklady nespravedlivě hromadil, o rozmnožení statků tesklivě přemýšlel a pro strach, aby ošizen nebo okraden nebyl, noci bez spánku a v nepokoji trávil? Nikoliv! Poklady — ovoce hříchu — byly mu jen pramenem nepokoje a traplivé péče, a první úsvit útěchy radostné tenkrát v srdci jeho zavítal, když službu světa opouštěje s vrcholu fikového stromu kajicně volal: „Pane! polovici statku svého dávám chudým, a oklamal-li jsem v čem koho, navracuji čtverásob.“ (Luk. 19, 8.)

A kdoby konečně neznal panovníka onoho, jenž moudrostí a nádherou všecky krále židovské daleko předčil? Kdoby neznal Šalomouna? Také on spustiv se rozumu na čas, sloužil světu — později pak Bohu! a za které medle z oněch dvou služeb skutečně byl šťastným? Snad tenkrát, když vášním úzdu pustil, nádherou se stkvěl a v rozkoších až do přesycení se kochal? Nikoliv! při vši slávě a hojnosti královské zůstala mysl jeho pustá a srdce prázdné a teprv tenkrát opravdu šťastným býti počal, když se hodným Davida otce synem stal, službu světa opustil a vzav péro se slzami napsal: „Marnost nad marností, všecko je marnost.“ (Kaz. 1, 2.)

Jisto, že jen v Boží službě pravá srdce radost se daří a ničeho bych více na stvrzení toho neuvedl, kdyby mi právě pěkná a sem velmi dobře se hodící událost ze života sv. Antonína Paduanského na mysl nepřipadala. Město Rimini bylo po vši zemi vláské rozkřičeno, co se tam děje v posledních dnech masopustních. Biskup toho města povzal sv. Antonína, aby svým kázáním jich od toho rádění odvrátil. Antonín přišel, zarazil kazatelnu na velkém prostranství při moři, a veliký dav lidstva se sešel. Když ale muž svatý proti masopustním rozpustilostem počal horliti, a že jen v Boží službě pravá srdce radost se daří, slovem výmluvným dokazovati: tu se ponenáhlu rozešli přítomní, tak že sv. Antonín sám jediný zůstal, a jenom ryby mořské, pěkným libozvukým hlasem sv. kazatele lákány při břehu se shromáždily a hlavy na něho vystrkovaly. Minula noc, od Riminských v sodomských prostopášnostech strávená, slunce vystupovalo z moře jasným leskem, celé město bylo pohříženo ve spánku, — jediný toliko muž, který se službou světa nepoškrtnil, tváří

jasnou, okem zbožným na krásné divadlo vycházejícího slunce patřil a jeho němí posluchači od včerejška, ryby mořské, radovaly se s ním a zahanbily vlažnost lidskou, až konečně tím divem přilákání byli i lidé, začali se káti, a takový obrat se stal ve městě Rimini, že se ta událost zvěčnila pomníkem.

Modlitba.

Dobrotivý Otče náš na nebesích, vlej do srdcí služebníků a služebnic svých vroucí touhu, abychom stanek Tvůj rádi a často a k spasení duší svých navštívovali a tam jméno Tvé zvelebovali. Amen.

16. Prosinec.

Sv. Adelaida císařovna, vdova, r. 1000.

Sv. Adleta, dcera Rudolfa II., krále burgundského a Bertý, vojvody švábského dcery, narodila se okolo r. 920. Otce svého ztratila, když jí bylo šest let. Matka vychovávala ji v kázní Boží, a aby ji uchránila všeho poškrvnění, bránila jí s rozpustilými dvořany obcovati, za to ale budila v ní lásku k modlitbě a ke vši cnosti; a Adleta se vyvíjela jsouc krásná a čistá na těle i na duši. Když jí bylo šestnáct let, zasnoubila se s Lotarem králem italským. Ač ještě mladá byla, když se provdala, byla předc vzorem manželky. Oděv její býval jen sprostý, její obcování s chudými a sprostými na nejvyšší vlídné a laskavé; bez útěchy a podpory nikdo od ní neodešel. Dvěře komnat jejich byly každému, kdož pomoci, kdož rady, kdož útěchy potřeбен byl, bez výminky vždy otevřeny. Nehledala hluku světského, nýbrž v tiché domácnosti žila Bohu a choti svému; choti svému věrna, čím byla vyšší, tím byla pokornější.

2. Po třech letech šťastného manželství stala se vdovou. Od té doby počaly se na ni valiti veliké strasti a utrpení. Po choti učinil se králem Berengar ivrejský, a aby se udržel na trůnu násilím zoujatém, chtěl, aby si Adleta vzala syna jeho Adalberta za manžela. Ale Adleta nechtěla pro živý Bůh ruku svou podati synovi muže toho, který nebožtíku manželovi tak život ztrpčoval, a proto návrhem hrdého a ukrutného Berengara pohrdla. I rozhuňval se Berengar proto tak hrubě, že opuštěnou vdovu o všecko, což měla oloupil, a s dítětem jejím Emmou do hradu na jezeře Garda ležícího zavřel a rozličným způsobem ji týral. V opuštěnosti své nepřestala bohabojná vdova v Pána Boha doufati a k Němu se modliti, a hle! Bůh ji osvobodil skrze kaplana jejího z vězení. Kněz ten jí svěřil hraběti Albertovi, který ji doprovodil na tvrz Kanossa, kde byla bezpečná, jen že nikam nesměla.

3. Tenkrát seděl na královském trůně německém jeden z nejmoudřejších a nejlepších knížat Otto, přijmím Veliký; a na toho obrátila se Adleta s prosbou, aby jí z rukou jejího stíhatele vytrhl a ochránil. Otto, již před tím od papeže Agapeta II. za pomoc proti násilnému

Berengarovi požádán, vtrhl brannou rukou do Itálie, a potrestav Berengara vítězoslavně do Pavie, do hlavního města jeho, vešel. Odtud poslal do Kanossy pro Adletu, a když vdova královská přišla a se slzami radosti svému vysvoboditeli za ochranu děkovala: byl Otto osudem a sličností i velebnou důstojností, která se jí na tváři obrazil, tak hluboce dojat, že jí ruku svou dal a s ní se zasnoubil. Svatební veselí konalo se r. 951. při obecné radosti vši šlechty i všeho lidu. Adleta dočkala se teď po tolika strastiplných dobách dnů vysoce blažených. Ale jako se Boha držela v čas protivenství, tak podobně nezapomínala na Něho, když slunce štěstí jí vzešlo. Ona zůstala tatáž dobrotivá, čistá, pokorná, bohabojná, lidumilná Adleta. Srdce její neznalo pomsty. Ona odpustila od srdce vše, čím jí koliv Berengar byl ublížil, ano i jeho dvě dcery, když o korunu přišel, k sobě vzala, a jakoby vlastní dcery jich vychovávala a milovala. R. 962. byl Otto od papeže Jana XII. v Římě za císaře korunován. Těže cti dostalo se také choti jeho Adletě. Ale i toto povýšení nezměnilo její mravy a její smýšlení; ona zůstala jako prvé dobrotivou paní a touže horlivou následovnicí Krista Pána Vznesené důstojnosti a veliké moci užívala ku prospěchu nuzných a chudých a ke skutkům bohumilým; a ač na trůnu a v lesku světské slávy, byla nicméně zrcadlem skrovnosti, pokory, kázně a bázně Boží. Nic se jí tak neprotivilo jako zahálka, proto se vždy něčím zaměstnávala, a vůbec povinnosti dobré hospodyně s největší svědomitostí plnila. A tak blaze plynuli dnové její, v dobrých skutcích. O ní platí slovo Boží o ženě statečné. (Kn. Přísl. 31.) Blaženost Adlety však neměla dlouhého trvání.

4. R. 937. umřel choť, po něm nastoupil vládu Otto II. Ten když ku vládě přišel, byl ještě velmi mlád a nezkušený, a potřeboval opatrné ruky, která by ho vodila. Bohabojná matka ho bedlivou láskou střežla, aby nepadl v prostopášnost, a jako anděl strážný moudrou radou svou pořád po boku mu byla. Otto panoval velmi šťastně, pokud nábožné matky své radu slyšel. A však netrvalo to dlouho. Otto pojal za manželku Theofanii, dceru císaře řeckého, ženu zlou, svěhlavou a vládychtivou. A ta tchyni svou pro její vliv na vládu velice nenáviděla, a tak dlouho na ni sočila, až i manžela popudila, že matce nejen ucho a srdce zavřel, ale i ze země ji vypověděl. S bolavou duší, ale tiše a trpělivě opustila Adleta domov i syna a odebrala se do Burgundie k bratru Rudolfovi. Zde jí vítali s plesáním a úctou. Ale v Němcích panoval veliký zármutek; neboť císař zbavený moudré rady máteře, dopouštěl se mnohých kousků pošetilých, jimiž nejen lid popudil, ale i řiši zbědoval. Adleta modlila se zaň, Bůh jí vyslyšel, Otto se poznal a zase matku k sobě povolal. Císařovna spíchala do Němec k synovi kajícímu. Císař se stal, než se kdo nadál, nábožným křesťanem, dokonalým vladařem, mocnou záštitou Církve.

5. Nikdo se tomu tak netěšil, jako Adleta, jen že ta radost netrvala dlouho. K náklonu života její těžce zkoušené srdce zase bylo utrápeno. Syn její Otto II. zemřel r. 983. v Římě na ouplavici: dcera Emma brzo

po něm, a Theofanie počala z novu hlavu drze stavěti a tchyni týrati. K tomu ke všemu musila se ubohá ve jménu nezletilého vnuka Otta III. u vládu země uvázati, a ona byla již v tom věku, ve kterém si člověk již rád pokoje přeje, a raději na spasení duše než na svět a na jeho kolotání myslívá. Jak ráda by byla se ustranila, ale nemohla! jak ráda by byla umřela, a Bůh nechtěl jí vzíti! Konečně předc vyslyšel její volání. Věkem a starostí zesláblá vydala se do Burgundie, aby v té zemi pokoj mezi lidem a vladařem zjednala. A když se jí tento milosrdný skutek podařil, odešla do Selů do kláštera, as šest mil od Strassburgu, ježž byla založila. Zde si přála zavřítí oči. † 16. Prosince r. 1000.

Sv. Adleta vyobrazuje se obyčejně v rouše a slávě císařské.

Máme býti Bohu vděční za příjemná i nepříjemná dobrodíní.

Sv. Adleta byla vděčna Pánu Bohu za všechno, ať se skvěla ve slávě a moci císařské, či ať byla vypuzena z domu císařského.

Tak máme i my býti Bohu vděční:

I. za dobrodíní příjemná,

II. zvláště pak za dobrodíní nepříjemná.

Není pochybnosti, že za přijatá dobrodíní máme se prokazovati vděčnými. „Díky čiňtež za všechno, píše apoštol, neboť to je vůle Boží v Kristu Ježíši Pánu našem.“

Když nám nějaký člověk prokáže dobrodíní, cítíme se povinny jemu děkovati; čím více tehdy k díkům zavázání budeme Bohu, který nám ne jedno, nýbrž nesčíslných dobrodíní prokazuje v každý den života našeho? —

Předně máme děkovati za to, že nás stvořil a vzdělal z nás ne rostlinu, ani zvíře, nýbrž nejpřednější bytost na zemi — člověka. On nás k obrazu svému stvořil, a duši naši výtečnými schopnostmi opatřil, jako jsou: rozum, paměť, vůle, cit atd. A to neučinil, jakoby nás potřeboval, anebo jakobychom něčím přispěti mohli k blaženosti jeho, nýbrž Bůh to učinil, protože nás miloval, když ještě jsme na světě nebyli.

Děkovati máme za to, že nás zachovává. Že trváme a nehyne, že nalezáme, čeho k zachování života zapotřebí máme, i což jest to jiného, než dar jeho lásky, jehož pravice nás vodi, a levice chrání, jenž nechává slunce vycházeti a zapadati, dává pršet na zemi a rosu padati, otvírá ruku svou a naplňuje všeliký živočich svým požehnáním, živí ptactvo nebeské, šatí kvítka polní, a všechno toto činí a působí pro nás k zachování života našeho? — A tak nás zachovává, živí, šatí a zaopatřuje Bůh skrze milliony tvorů, jichž ruka jeho denně tvoří a živí.

Děkovati máme, že nás vykoupil. Ve vykoupení prokázal nám Bůh ještě větší lásku než-li při stvoření. Nebo když nás stvořil, tenkrát jsme Ho ještě neurazili. To však se stalo před vykoupěním. A předc nás Bůh nezavrhl, nýbrž „svého jednorozeného Syna dal nám, který na kříži za nás umřel, vinu naši smazal a s Otcem nás smířil!“

Děkovati máme dále za to, že nás posvětil na křtu sv., a v ostatních svátostech; že nás řídí a vodi po cestách života vezdejšího; že nám slíbil po tomto životě dáti život věčný. Denně, ba každou hodinu měli bychom Bohu děkovati za přijatá dobrodíní. A však co se děje? — Němá tvář prokazuje se vděčnou dobrodínici svému; ale člověk odměňuje se Bohu nevděkem!

Vypravuje se o jistém Andronikovi, jenž jsa otro-

kem v Římě, od pána na poušť utekl a v horku do jeskyně se ukryl. Brzo za ním přišel lev a užřev ho, podával mu nohu, jakoby ho prosil, aby se mu na ni podíval. Andronik vzal nohu a prohlížel ji, i našel, že v ní špičatý trn vězel. Když mu trn vytrhl a nečistotu z rány vytlačil, položil mu nohu na klín a celý den vedle něho odpočíval. Takto zhojiv lva bydlel s ním v té jeskyni tři leta. Až pak jednou vzdáliv se byl lapa a do Říma nazpět odveden, a měl za trest předhozen býti šelmám v divadle. I pustili na něho velikého lva, který sotva ho uzel, nejprv se jako s podivením zastavil, potom tiše k němu jde, jakoby ho znal, jako nějaký domácí pes jazykem mu lízal ruce a nohy a nedal k němu jiné zvěři přistoupiti. Byl to ten lev, jemuž Andronikus trn z nohy vytáhl, a jenž téhož času lapa a do Říma zavezen jest byl. (Appion et Gelius, l. 5, c. 14.) V pravdě! lev ten zahanbuje mnohého nevděčníka.

II. I za nepřijemná dobrodiní máme býti Bohu vděční a uznali. Zdalíž pak takové tvrzení samo sobě neodporuje? Dobrodiní — to slovo již podle znění zavírá v sobě známku něčeho dobrého, užitečného, příjemného; může-li tehdy vůbec dobrodiní slouiti nepřijemným?

Ovšem na pohled zdálo by se to nesmyslné; ale v pravdě mnohé věci, ač samy v sobě nejvýš nepřijemné, přede dobrodiní jsou veliká a všeho vděku zasluhují. Ku př. představme si člověka nemocného, jemuž se rak na těle vyskytne a rozežírá se neustále, tak že by ten člověk umřiti musil, kdyby se tomu ještě v čas nepředěšlo. Lékař ohledav nemocného pozná hned, že tu nezbyvá nic, než aby rak až do žil z těla vyňat a vyřezán byl. Když vidí, že toho potřeba, odhodlá se k té nemilé práci; a byť nemocný křičel a bolestí se svíjel, lékař svědomitý neustane, až práci dokoná. Tak prokázano nemocnému dobrodiní, že ale cesta, po které toho dobrodiní došel, byla bolestná: tuť dobrodiní samo dobrodiním nepřijemným slouiti může. Jsou tehdy, jak jsme z příkladu uvedeného poznali, také dobrodiní nepřijemná. Takových dobrodiní nepřijemných mnoho ve svém životě zvláště rukou Božích přijímáme. Jako každý otec zde na zemi o to pečuje, aby své děti řádně vychoval: podobně i otec nebeský nás pro nebe vychovává. A jako otec pozemský nešetří ani prutu a jiných trestů, kde toho potřeba káže: tak i Bůh, otec nejmoudřejší, nejednou nás trestati musí. Aby raka na duši žirajícího uhojil, aby nás od hříchu světa odvrátil a k sobě pozvedl, dopouští: nemoce, nedostatky, zármutek, protivensství a nátisky, a jiná soužení.

Že ale i ta dobrodiní nepřijemná našeho díku zasluhují, kdožby o tom pochyboval? Neboť ony užitečnější bývají člověku než příjemné dary z rukou Božích. V těchto člověk zpyšně a zbujně, oněmi však k Bohu se obrátí.

Krásný příklad nám poskytuje život sv. Pavla, apoštola. Apoštol Pavel honosil se z mládí všemi přednostmi a dary, po nichž se lidé obyčejně nejvíce shánějí. Zdědil po rodičích starý rod, znamenité jmění, a právo měšťanstva římského; příroda ho obdařila vtípem a ušlechtilým tělem; na školách v Tarsu a v Jerusalemě dobyt sobě nevšední učnosti. A k čemu ho přivedly tato příjemná dobrodiní z ruky Páně? Štěstí života vedlo jej k zlému: stal se protivníkem víry Kristovy, proti Bohu se zpouzel, Církev pronásledoval, křesťany sužoval, učenníky Páně stíhal, Štěpána na smrt vyváděl. Již také krom Jerusalema Církví svatě nátisky konati zamýšlel, a jako týgr za lupem pospíchal do Damasku, aby křesťany spoutané tam odtud na soud vysoké rady vlékl do Jerusalema. A hle! na této osudné cestě přijal od Boha první nepřijemné dobrodiní: Bůh bleskem s nebe jej omráčil a slepotou ho porazil — a obrácení protivníka Církvě v okamžení bylo způsobeno.

Modlitba.

Uděl nám, o Bože, abychom dle příkladu svatě služebnice Tvé Adlety Tobě za dobrodiní příjemná i nepřijemná vždy díky vzdávali a s ní za to v nebi se radovali. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

17. Prosinec.

Sv. Olympias, vdova r. 410.

Sv. Olympias, okrasa vdov, narodila se r. 368. z rodičů vysoce urozených; an tito záhy odemřeli, dědila po nich jmění náramné. Na štěstí ujala se osiřelého děvčete Theodosia, sestry sv. Amfilocha, a byla jí matkou, vedouc jí slovem a příkladem k cnostem. Olympias byla ještě velmi mladá, když se provdala za Nebridia, správce císařských statků, jenž se stal později prefektem města Cařihradu. Manželství to trvalo jen dvacet měsíců po zasnoubení, stala se vdovou. Mnozí vzácní a urození páni ucházeli se teď o ruku její, ano i císař Theodosius přál si, aby se vdala za Epidia, mladého jemu příbuzného Španěla, ale Olympias odbyla všech s tím doložením, že zůstane vždy vdovou. Takhle se to stalo ještě jednou. Rozmrzen, poručil prefektovi Cařihradskému, aby všechny statky Olympiadiny pod svou správou vzal, až do jejího 30. roku. A prefekt jednak pobádán Elpidiem, a jednak, aby se císaři zalíbil, držel ji velmi ztuha, tak že bez dovolení ani do kostela nesměla choditi. Sv. Olympias, již bylo tenkrát osmnáct let, nermoutila se proto, ale byla povděčna, a proto psala císaři: „Tys mi, o Pane! milost prokázal, která nejen císaře, ale i biskupa jest důstojná; neboť vzav statky mé pod ochranu svou, zbavils mne mnohých starostí a úzkostí, zda-li jich dobře užívám. Radost mou dovršiš, přikážeš-li jich rozdati kostelům a chudým. Obávám se již ode dávna, že se mne zmocní marná mysl, která v nás snadno povstává, když sami milosrdné dary udělujem. Mimo to mohl by statek časný býti příčinou, žebych zanedbávala pravých statků duchovních.“

2. Mezi tím vydal se císař Theodosius na západ, a když se po třech letech vrátil a uslyšel, jak svatý a bohumilý život Olympias vede, vrátil jí r. 391. všechny statky její, aby jí vládla po libosti. Olympias obracela nesmírných důchodů svých pouze k dobročinným skutkům, sama ničeho neužila, ale plnila, co apoštol přikazuje vdovám. (I. Tim. 5, a 6.) Sv. Jan Zlat. připodobňuje její almužny řece, která protéká i země nejdlehlší, a jejíž vody i samo moře obohacují. — Píše se, že snad nebylo krajiny, města, kláštera, kostela, nemocnice, aby od ní nebyly dostávaly hojně podpory, a nescíslný jest počet těch, kteří skrze její štědrú ruku dostali se z vězení, anebo z otroctví vykoupeni byli. Že světu takměř byla zcela odemřela, mohla téměř všechny své nesmírné důchody ke cti a slávě jména Božího a ku prospěchu svých bližních nakládati. Udělujíc dobrodiní, brala Svěťice ta povždy na to ohled, což člověku přede vším je zapotřebí; a protože nikdy neopomenula nuzným bratřím a sestřím také chléb duševní lámati, když jim chléb vezdejší dávala, a po mateřsku slovo spásy do otevřené duše jim vkládala. Ona plakala s kajícími, uváděla bloudící na pravou cestu, poučovala neumělé, radila rozpacitým, a zvláště ženám za pohany provdaným výborných naučení

a napomínání udělovala: zkrátka snažila se všechnem všecko býti.

3. Cnosti sv. Olympiady byly v celé Církvi předmětem podivení; a nejznamenitější biskupové tehdejší mluvili o ní s úctou, mnozí jí dopisovali, zvláště sv. Rehoř Naz., sv. Amfiloch, sv. Epifanius a sv. Jan Zlat. s nadšením cnosti této Světice vypisují, jim se obdivují. Nektarius, arcibiskup Cařihradský tak ji ctil, že jí důstojnost jahenky u svého kostela udělil. A však i ona musila trpěti. Sv. Jan Zlat., arcibiskup po Nektariovi úklady nepřátel vypovězen byl do daleké a velmi divoké krajiny. Pronásledování to zastihlo i téměř všechny jeho přátele, a mezi nimi i sv. Olympiadu. Stalo se totiž, že když sv. Jan byl odvezen, ten kostel, ve kterém se loučil, zhořel i s palácem vedle něho. Nepřátelé pravili, že ten požár založili přátelé Janovi, z nichž mnozí byli na soud pohnáni, vězeni, ano až na smrt mučeni, ku př. zpěvák Eutropius, kněz Tygrius. Surovost soudce Optata nešetřila ani žen, ani panen. Nemoha se ukrutník ničeho domakati, udeřil drze i na Olympiadu: „Proč zapálila!“ Načež Olympias: „Život, který jsem až posud vedla, tuším, takového nároku mne zahájí. Kdo mnoho peněz na opravy kostelů obětuje, ten nebude kostely pálit.“ I musil jí Optat propustiti, nemoha žádné viny na ní shledati.

4. Po tom výslechu měla ztýraná vdova nějaký čas pokoje a oddechu od protivníků svých; za to ale navštívil ji Hospodin dlouhou a bolestnou nemocí, která po celou zimu ji trápila. Na začátku následujícího jara dostala rozkaz, aby město opustila. I musila ubohá, sotva že se trochu zotavila, po cizině se potloukat, a že nikde od protivníků nebyla jista, brzo zde, brzo onde přístřeší hledati. Asi v polovic leta musila se zase k soudu dostaviti, kde ji nutili, aby uznala Arsacia za náměstka sv. Jana Zlat. Ale Olympias statně tomu odpírala, a když ji přemoci nemohli, odsoudili ji, aby za pokutu 200 lib. zlata zaplatila. I musila po tom ještě několikrát na soudu státi a mnohé nespravedlivé týrání slyšeti a snášeti, ano i to musila si nechat líbit, že statky její veřejně prodali, že luza vydrancovala její domy a zámky a že vlastní služebníci její, ano i lidé, jimž bez počtu dobrodiní prokázala, proti ní povstali, utrha jí a tupíce. Život její nebyl nic, než pouhý svízel a utrpení, ano zdálo se, že se celý svět proti ní spiknul, a nevděkem se jí zplácel. Ale nebyla zcela opuštěna, jak se zdálo, mělať ještě někoho mezi živými, kdo jí přítelem zůstal ve všech protivěnstvích a v překrásných listech často ji těšil.

5. Sv. Olympias znala moc a cenu listů, jež jí milovaný sv. Jan Zlat. čas po čase posýlal, velmi dobře, a protož se věrně jimi také spravovala, a jako na poděkovanou za tak výborná naučení z nadbytku svého přestědře jej podporovala, tak že u vyhnanství nejen žádné nouze netrpěl, nýbrž i jiné chudé podporovati, zajaté vykupovati a otrokům svobodu opatrovati mohl. Poslední osudy naší Světice nejsou nám známy. Smrt její připadá asi na r. 410. Řekové ctějí sv. Olympiadu 25. Července, my pak dnešního dne.

Útěcha a utrpení.

Sv. Jan Zlatoušlý těšival přítelkyni svou Olympiadu v jejím utrpení písemně. Ty listy jsou příliš pěkné, než abychom některá slova z nich neuvědli. Tak ku př. psal jí jedenkrát mimo jiné věci i následovně: „Neztrácej, milá Olympiado, mysl, neboť jen jediné zlo jest, a jen jediné pokušení, kteréhož nám báti se jest, a to je hřích. Všecko ostatní, buď co buď, pronásledování, zášť, podvod, útrhání, potupa, křivý úsudek, zloupení statků, vyhnanství, tasené meče, ječící moře, ano i zničení světa — vše to je skoro jen bájka, vše to je věc jen pomíjitelná, vše to trvá jen na okamžik, a tyče se jen těla smrtelného, ale duši bedlivé to neškodí.“ — A jindy zase mimo jiná utěšitelná slova jí psal: „Všecko, co jsi až posud trpěla, jest jen pavučina, stín a dým, porovnáš-li to s odměnou, kteréž se tobě dostane. Neboť co jest to velikého, že jsi z města vyhánána, že musíš choditi od místa k místu, a že tě všudy odhánějí? Co to velikého, že se ti odňaly statky, že jsi vláčena na soud a voláky sem tam strkána, že zlé i od těch musíš snášeti, jimž jsi nesčíslná dobrodiní prokázala, a že i od své čeládky křivdu trpíš — když cena vítězství je nebe a statky nepoškvřněné, které se slovy vypsatí nedají, které konce nemají, a které věčné rozkoše poskytují.“ — Tyto a podobné dopisy plné Boží pravdy a nebeské moudrosti byly u příčině, že sv. Olympias nikdy v myslí neklesla a všecko hrdinsky až do smrti snášela.

M o d l i t b a.

O Pane Bože náš, dobroto naše neskončená, který dary své člověku podle dobrolibezné vůle své rozdáváš, ráčiz milostivě propůjčiti, abychom toho, čeho nám štědrá ruka Tvá udělila, vždy tak užívali, bychom užívajíce darů časných, nezmrhali věčných. Skrze Krista Pána našeho. Amen.

18. Prosinec.

Slavnost Očekávání bl. P. Marie.

A požeňnaný jest plod života Tvého.

V Katakombách Římských našli mezi jinými jeden obraz, na tom obrazu je vymalován Adam a Eva, mezi oběma stojí Bůh Otec a jednou rukou podává Evě beránka a Adamovi klásky obilní. Co pak to znamená? Co pak daroval Bůh pohlaví ženskému teprv po stvoření a po pádu rajském zvláštního, a co daroval pohlaví mužskému?

Každé pohlaví obdrželo něco jiného a přec v bytosti samé totéž. Totiž k hodovi, který první rodiče svedl, řekl Bůh: „Potomek ženy potře tobě hlavu?“ Z pohlaví ženského, z jedné dcery Eviny, pocházel a vyšel jest Beránek Boží; na početí a narození Jeho pohlaví mužské nemělo podílu nižádného, nýbrž tentýž všemohoucí Bůh, kterýž stvořil prvního zemského Adama bez přičinění muže: tentýž stvořil v lůně čisté Panny člověčenství druhého Božského Adama; Marie porodila jako Panna. Naproti tomu zase dal Bůh pohlaví mužskému dar rovně tak veliký: totiž moc kněžskou, vedle kteréžto na slovo svčeného kněze ze zemletého obilí stává se Tělo Ježíše Krista, Beránka Božího, jako jedenkrát z těla Marie.

Co na onom obrázku Bůh dává Adamovi a pohlaví mužskému, to velebíme slovy: „Pochválena budiž bez přestání nejsvětější Svátost oltární.“ — A co Bůh Evě dává, pohlaví ženskému, to velebíme těmi slovy: „Požehnaný jest plod života tvého.“

Osm dní před Božím hodem Narození Pána Ježíše Krista slaví Církev sv. svátek „Očekávání porodu bl. P. Marie, a od té doby ve slavných antifonách projevuje touhu svou po narození světa Spasitele. — A v tom právě, že Církev svatá a lid kř. tak velice ctí bl. Marii, v tom je důkaz, že ten, kterého porodila, byl pravý Bůh. A to ona sama uznala v světoznámém proroctví o sobě: „Aj! od té chvíle blahoslaviti mne budou všechna pokolení.“ (Luk. 1, 23.) Toto slovo, které v nadšeném chvalozpěvu pronesla chudá panna židovská, dostalo se kolik tisíc hodin daleko ze země judské v Asii přes moře k nám do Evropy, a až k nám do Čech a do Moravy. Kdyby na tom slově nic nezáleželo, kterak by se bylo udrželo již na 2000 let? — Už dávno by bylo přišlo v zapomenutí, jako miliony slov a lidských řečí, které se rozplynou v povětří a nikdo jich nezpomíná více. Ale s tímto slovem Marie není tak! Slovo to Mariánské jest jakoby jasná hvězda na nebi, která v zimě v letě, v bouři a zemětřesení, ve vojně a v míru po 2000 let téměř na blankytu stále a tiše svítí a útěchu lidem posílá.

Každodenně víc než 200 milionů katolických křesťanů po všech světa dílech ctí a pozdravují Marii, a každý den ve své řeči a v svém jazyku povídají: „Požehnána jsi mezi ženami!“

V každém katolickém chrámu po celém oboru zemském jest oltář, nebo aspoň obraz k úctě Její postaven; *) ano množství kostelů jí ke cti jest postaveno k. p. u nás na Moravě krásné chrámy poutnické ve Křtinách, na Vranově, ve Sloupě, u Tišnova v klášteře, na sv. Hostýně a t. d.

Po celý rok slaví Církev sv. mnoho svátků Mariánských k úctě její: početi, narození, jména, zvěstování, očišťování, nanebevzetí P. Marie; při každých nešporách bývá ona ctěna zvláštním zpěvem, řečeným Magnifikat, který není nic jiného, nežli slova, kteréž ona sama pronesla nadšena byvši Duchem sv.

A kde žil který znamenitý malíř na světě, jenž byv křesťanem a pravým umělcem, aby nebyl vymaloval též obraz Matky Páně? A co divného, nejkrásnější dva obrazy na celém světě, které za nejvíc peněz stojí, jsou obrazy Marie Panny. **)

A kde byl kdy slavný musikus (umělec hudebník) a básník: zajisté složili nějakou báseň, píseň a melodii Mariánskou ke cti Panny přesvaté; a miliony křesťanek vždy a všudy po ní se jmenují Marie, tak že není jména,

*) Mimo Vlchy a Španěly bude snad málo zemí, aby na starožitné a zároveň umělecké obrazy Mariánské byly bohaty, jako Čechy a Morava. Madony v St. Boleslavě, v Zlaté Koruně, ve Vyšším Brodě, Krumlově, Roudnici, Jindř. Hradci, u sv. Štěpána v Praze, Maria de pluvia na Vyšehradě, Madona v Plzni, na Vranově, ve Křtinách, Sloupě jsou toho důkazem.

**) Jeden z nich, jež maloval Rafael, je v Drážďanech a slove: Madona Sixtinská; druhý jest v Paříži, jež maloval slavný Murillo.

které by se tak zhusta na křtu sv. dávalo, jako jméno Marie. A to všechno ke cti a chvále její.

To všechno snad přece nemůže býti náhodou, že ona to tak o sobě předpovídala, a že se to tak slavně vyplnilo až na dnešní den, totiž, že vypověď její: „Blahoslaviti mne budou všechna pokolení“, vskutku u všech pokolení se byla vyplnila, a že se nezdá a tomu nepodobá, aby tato úcta pro budoucnost vymizela z lidstva. Nevyhyne a nemůže ani vymizeti úcta Marie z pokolení našeho, proto že Maria jest požehnanou mezi ženami lidskými.

První Eva byla od Boha zlořečena nebo slyšela z úst Božích klatbu: „V bolestech budeš roditi syny své!“ — druhá Eva nebeská, Marie, uslyšela blahorečení z úst posla Božího, který pravil: „Požehnaná jsi mezi ženami, aj! počneš a porодиš Syna a dáno Mu bude jméno Ježíš; neboť On vykoupí lid svůj od hříchů jejich.“ (Luk. 1.) Jaké to vyznamenání, jaká to důstojnost! Roditi člověky, hříšné syny Adama prvního: toť jest osudem každé rodičky, ženy lidské: ale porodit světa Spasitele, to nemohla ovšem jenom jedna, vyvolená, a proto jí jmenuje posel nebeský: „Požehnanou mezi ženami!“

Ovšem sv. Panna na světě mnoho vystála; jenom se na to rozpomeňme, že Syna svého ve stáji porodila, s ním do Egypta utíkati musila, že Ho na popravu vyprovázela, a zajisté přisvědčíme, že i Maria chodila po cestě křížové. A proto mnohý by snad sobě nepřál jejího osudu zakouseti, aniž pochopuje, kterak jí proto záhodno blahoslaviti jako „požehnanou mezi ženami!“ A však koho Bůh miluje, toho tresce. Bůh tresce někdy hříšníka a stihá jej nehodami tak dlouho, až se polepší. Toho ovšem nebylo zapotřebí u bl. Panny, jako padlý sníh toho nepotřebuje, aby ho kdo umýval, by byl běloučkým. Také Maria netrpěla, jako Syn její Božský na odpuštění hříchů lidských; nicméně trpěla, proto že Bůh z ní chtěl vyvesti to, co jen z lidské duše dá se učiniti nejkrásnějšího. Nebo z utrpení, která se na světě rozšívají v srdce lidská, vycházejí pro nebe nejlíbeznější kvítka cnosti: trpělivosti, pokory a odměny v nebesích. Jaká by to také byla máteř, která by nekvílela se Synem, jehož nevinného utýral svět až k smrti kříže? — Proto i nábožní křesťané rádi navštěvují v čas postní křížovou cestu, aby, když po ní jíti sami musí, nepřicházelo jim to potom tak protivné. Proto zůstane Maria požehnanou a po věky od národův blahoslavenou.

Úcta P. Marie je důkaz, že Kristus je pravý Bůh.

Často ne sice od nevěstých, ale od zvědavých nebo nepokojných duchů vysloveno bývá přání, aby jim, a sice jak říkáme pod rukou podán byl důkaz lehce pochopitelný, že Syn Boží skutečně se vtělil a na tento svět přišel.

Nuže tehdy, máme jeden takový důkaz, jakový mohou všickni snadno pochopiti a snadno pamatovati. Důkaz ten zní takto: Ježíš Kristus, Syn Boží, má jako člověk matku, která Ho porodila a odchovala, a pro tu důstojnost celý svět jí ctí za Matku Boží. Že tehdy celý svět ctí Marii co Matku Boží, to je důkazem, že ten, Jehož porodila, byl Bůh.

Důkaz ten leží v jednom proroctví svaté Panny, které ohledem původu svého jest neklamné, a jehož vyplnění pořád máme před očima, a které proroctví jediné tím dá se vysvětliti, že náš Spasitel jest Bůh. — Neníť snad nikoho, kdo by neznal slov od Marie vyřknutých, jež Církev sv. denně opětuje v krásném chvalo zpěvu, řečeném „Magnifikat,“ a která zní takto: Ejhle! od této chvíle za blahoslavenou mne prohlašovati budou všechna pokolení.

Mámet zde činiti s chudičkou pannou, která byvši ukryta v jednom koutě země židovské při příležitosti, kde nosíc pod srdcem dítě své navštívila tetu Alžbětu, a od ní co „Matka Páně“ pozdravena byla, o sobě tvrdí, že jméno její bude nesmrtelné, a že věkové s jejím jménem spojovati budou blahopřání nehynoucí, za blahoslavenou ji proslavující. Zpytujeme, jak se to splnilo:

1. v ůbec v Církvi,
2. v naší Moravě,
3. za našich dnů.

1. Kdyby Syn Marie nebyl Bůh, tenkrát by to proroctví nemělo žádného smyslu. Nebo proč by jinak bylo ku pravdě podobné a možné, aby toto tak zcela nepatrné jméno mělo zajmáti všechna budoucí pokolení, a jim podnět zavdávati k mluvení? A co se mezi tím stalo? Není-li slovo této prosté panny, jímž zdála se býti předpověděna věc nemožná, není-li, pravím, slovo to dějinami úplně ospravedlněno a vyplněno? Není-li to pravda, že jméno „Maria“ po jménu Ježíš je pod sluncem nejslavnější? Bylo-li kdy na světě jméno, jemuž by se bylo bez přestání vzdávalo tolik úcty, jako se posud vzdává? Zda-li opomenula Církev jenom jediného dne, Marii blahoslaviti, a zda-li se to neděje pro její štěstí, které jest jediné převyšeno blahoslavenstvím Božím? —

Třikrát za den zvonek vydává svědectví, že Maria je matkou Páně; nejhlavnější doby sv. života jejího oslavuje Církev slavnostmi, dílem zasvěcenými, dílem jen v chrámech konanými! Její neporušené početí, její narození, její zvěstování, její očišťování, její nanebevzetí zdá-li to nejsou v Církvi svátky první velikosti? — A kolik svátků Marianských máme, které sice nejsou zasvěcené, a však v chrámech předce slavně se konávají, ku př. obětování, zasnoubení, navštívení Panny Marie atd. Kde jest kraj, kde lid křesťanský, který by nectil jména Marie, který by neměl ke cti její vystavené chrámy, oltáře, obrazy, pomníky, místa poutní, z nichž ku př. místo Loretta v Itálii, celý Mariánské v Štýrsku jsou po celé Církvi proslavené? — Kdo sečte nábožné spolky a bratrstva, která na počtu bl. Panny byla v Církvi uvedena, nebo postavena pod ochranu její? Kdo je s to, vypočítá řadu pobožností na počtu Rodičky Kristovy v Církvi zavedených?

2. Od té doby, co před 1000 lety naší sv. blahověstové Cyrill a Method zavítali k nám do naší milé vlasti moravské, s nejsl. jménem Ježíš uvedli mezi předky našimi úctu panské matky Ježíšovy Marie. Nebo překotivše tam, kde chrám biskupský v Brně vévodí, dle pověsti sochu Ladý, bohyně krásy, lásky smyslné, učili předky naše znáti matku sv. lásky a nebeského milování — Marii. A od té doby náš zbožný národ slovanský na Moravě proslul jako vojsko Mariánské, které bojovalo pod praporem Marie, a jako pod vítězným praporem jejím zahnal lid náš na sv. Hostýně Tatary ze země (r. 1241): tak i pozděj pod záštitou toho jména odolal všem útokům nepřátel duchovních, nevěry, lhostejnosti a hříchu. Náš lid moravský založil k úctě Marie Panny poutní chrámy, které slynou po celé vlasti, na tisíce tisíců nábožných poutníků každoročně shromažďují v posvátných síncích svých! — Na těchto poutních místech Mariánských váží lid náš útechy, posily a statečnosti v trudech a nehodách svojích. Ty údolí sv. Křtinské, tys svědkem hlasitým, v jaké úctě chová lid náš máť nebeskou Marii. Sotva se jaro otvírá, už se ozýváš písněmi lidu našeho ke cti královny nebeské. — A když zavítá jeseň do luhů našich,

a s ní se vrací svátek Narození Panny Marie, aj! tu se všech stran Moravy chvátají zástupy poutnické tam na tu horu, kde mezi lesinami dvě věže kynou, zovouce do svatyně k Panně Marii Vranovské. — A na svátek sedmi bolestné Panny Marie, tu bys ty svatyně Sloupská mohla nám svědčeti, s jakou úctou se přivítá lid náš k Matce bolestné, a jak tam hledá útechy v bolestech jejích. — A co mám o tobě říci, o tobě, posv. Hostýně, ty chloubo Moravy, co o jiných místech poutních Mariánských? — Řeknu krátce: Tam vidět, jak se na naší Moravě od 1000-letí splnilo proroctví Marie: Od této chvíle blahoslaviti mne budou všickni národové.

3. Jsou jiné zpomínky, které se pro svou znamenitost udržují ve světě, ale předce se poněnáhu přežijí a seslábnou, alespoň ohledem z zajímavosti, jakovou druhdy do sebe mívaly pro mysl lidskou.

Na proti tomu ale můžeme říci: úcta k Panně Marii délkou věku nejenom ničeho neutrpěla, nýbrž čím déle trvá, tím jest skvělejší, čím dále se šíří, tím jest nadšenější. To možno dokázati trojím výjevem, jehož my jsme očití svědkové:

a) Teprv před desíti lety veřejně prohlášeno dogma v Církvi: že Marie Matka Páně počata jest bez poškvřny, a co věkové předešli jen tušili a nábožně cítili, to za článek víry prohlášeno, a tím poslední drahokam vložen do koruny Marie teprv za dnů našich.

b) Ode dávna ctíli věřící bl. Matku Páně známou a milou v lidu pobožností, již nazýváme sv. Růženec. Ale kdo věděl před stoletím o živém růženci? Že tehdy Marii Pannu ctějí i živí růžencové, to je krásný výkvet úcty Mariánské za dnů našich.

c) A co dím teprv u pobožnosti májové? Jaká to něžná, hluboká mysl jeví se v této nové pobožnosti, kteréž neznali věkové dřívější? — Touto pobožností věnuje se, zasvěcuje se Matce Páně ten nejkrásnější měsíc roku, ve kterém příroda se křísí, obnovuje, v novou se odívá krásu, — bychom se vděčně upamatovali, že Marii nám porodila toho, jímž mravně obnoven byl všechn svět!

Tato vynikající úcta sv. Panny nemůže tehdy zajisté nic jiného býti, leč odlesk té úcty, kterou prokazujeme Spasiteli, a jesti to zajisté Syn, jemuž se klaníme, ctíme Máť jeho!

19. Prosinec.

Sv. Timotheus a Maura, mučenníci r. 305.

Sv. Timotheus (po česku Bohaboj, něm. Fürchtegott) narodil se v městečku Perape v Egyptě. Bohabojem ho nazývali vším právem, neboť bázeň Boží, kterou do jeho duše vstúpili nábožní rodičové, byla pravidlem celého života jeho. Tou krásnou cností opatrován ztrávil leta pacholetská v nepoškvřněné nevinnosti. Víra v Ježíše Krista a láska k Němu, kterou již s mlékem mateřským do sebe vsál, byly mu nejdražším pokladem, Písma sv. čítati a uvažovati, rozkoší nejsladší. I uvažuje biskup život mladíka toho přijal jej velmi záhy do služby Církve a uložil mu, aby Písma sv. opatroval, a z nich přítomným veřejně předčítal. Při tom bylo jeho obcování tak neúhonné a dokonalé, že křesťané, vidouce jej, velice se vzdělávali, a i pohané se mu divili. I nedivme se tedy, že si přál, pro víru sv. krev svou vycediti.

2. Toho času ustanovil císař Dioklecián, že vyhledá.

jméno kř. v říši své. I zuřilo se na všech koncích proti křesťanům. Náhle vypukla bouře protivenství také v krajině Thebaiské, kde leželo městečko Perape. Sv. Timotheus asi tři neděle s mladou a nábožnou pannou, již říkali Maura, zasnoubený byl pohanům pro horlivost u víře znám, ale i velice nenáviděn. Vladař té krajiny, Arrianus, sotva že krvavé zákony císařské obdržel, dal Timothea jíti a na soud pohnati, a vyzýval ho, aby hned obětoval bohům. Sv. vyznavač Páně pravil, to že činiti nemůže, a muk žádných se nebojí. Na to vladař, „aby mu aspoň posv. knihy vydal“ ku spálení; ale Timotheus odvece, že by se takové nepravosti dočinil, jako otec, který své dítě vrahům vydal! Tak zmužila řeč popudila hněv vladaře mnohem více, a aby si hněv ochladil, dal ho strašně mučiti, žhavým železem na očích a uších páliť, za nohy na sloup pověsit, na hrdlo těžký kámen uvázat, do úst roubík strčiti; ale Timotheus byl i v tom myslí pevné a veselé, tak že lidé trnuli a se děsili; jen vladař byl vztekem a hanbou jako bez sebe. V tom přišel jeden lichotník a řekl, že Timotheus teprv tři neděle je ženat, a svou mladou ženu nad míru miluje; aby tedy tu ženu povolal, ta že ho jistě přemluví a k rozumu přivede.

3. Když Maura přišla, pojal ji soudce stranou, a vypravoval, oč se tu jedná, a jak muži svému má mluvit, aby třeba jen na oko obětoval bohům. Maura u víře ještě neutvrzená, zachvěla se nad tím, co slyšela a pužena láskou k manželovi a úzkostí o něho celá omráčena dala se navěsti a vše slíbila. I odvedli ji na místo, kde byl Timotheus mučen. Když ho spatřila, leknutím a bolestí téměř hynula. Mezi tím odvažovali mučenníka, aby mluvit mohl. Maura zpamatovala se a tklivě mu domlouvala, že nebylo možná jinému odolati. Ale tak bylo její mluvení marné; Timotheus ani neodpovídal; toliko svého otce prosil, aby mu hlavu nějakým rouchem přistřel, aby jej puch smrti, z oděvu manželčina vycházející, déle nemořil. Poněvadž ale Maura nepřestávala lichotnými řečmi naň doléhati a jej prositi, aby aspoň na oko žádosti vladařově se podal, obrátil se k ní a s velikou vážností pravil řka: „Jakže Mauro má, jsi křesťanka či pohanka? Jest řeč tvá řečí člověka ve víře kř. vychovaného? Ty jsi mi měla domlouvati a mne vzbuzovati, abych muky statečně podstoupil, a hle! ty mne od nich zdržuješ! Mám snad pro časné štěstí na tomto světě vzdáti se věčného blaha v nebesích, anebo abych ušel kratičkových muk svévolné u věčné muky pekelné se uvrhnouti?“ Slova ta zarazila Mauru, a Timotheus pokračoval dále, laskavě i horlivě jí domlouvati, její doutnající víru buditi, ji k poznání poblouzení a pravé blaženosti přiváděti.

4. A Bůh dodal slovům jeho tolik moci, že se Maura svého pronevěření bolestně litujíc na kolena vrhla, za hříšnou a pošetilou svůdnicí se vydala a se tázala, jak se má za to káti? I odpověděl Svätý: „Jdi k vladaři, který tě přemluvil, zes se toho poklesku dopustila, a rci jemu: že nejen manžela, aby víru zapřel, nebudeš přemlouvati, nýbrž sama s ním pro víru chceš všeliké trápení snášeti.“ — Mladá a útlíčká Maura uslyševši řeč tu, zděsila se a řekla: „Ach, já jsem tak

mladá, teprv 17 let, a od přirozenosti slabá, že si netroufám, před vladaře se postaviti, neřkuli tak ukrutné mučení sněsti.“ — Ale Timotheus pravil: „Mauro, zpoměň jsi na Felicitu a na sedm synů jejich, o níz slyšelas, a pomni útlých panen Anežky a Cecilie, o nichž čítalas. Byly ony tebe silnější? A přec krev svou pro Krista vylily, a ty se toho bojíš? Či myslíš, že tebe by Kristus neslil? Viz, koruna kyne, brzo budeme u Ježíše Krista na věky spojeni.“ Po těch slovech poklekl a modlil se a choť svou vybízel, aby se též modlila. A an se modlil, cítila Maura, že nejen bázeň všecka zmizela, ano že i touha se jí zmocnila, položití pro Krista život svůj. I zvedla se a postavila srdnatě před vladaře a mluvila k němu, jakž jí byl sv. mučenník radil. Tak náhlé změny se vladař do mladé Maury nenadál. I stál tu nejprve jako zaražený, pak ale jí sliby a hrozbami v předsevzetí zviklati hleděl. Vida však, že vše marno, dal jí všecky vlasy vytrhati. Maura plesala při tom radostí, těšíc se, že takovým způsobem za marnost, již hlavu jsi strojivala, dostatečně se dokáže. Na to kázal vladař, aby jí prsa uřezali. I tyto muka snášela Světice s radostí připomínajíc si hříchy, jichž se marností a libováním-si v oděvu dočinila, a hlasitě díky Bohu vzdávala, že jí popráno, aby se ode svých provinění očistiti mohla.

5. Nyni poručil jí vladař do kotle vřelou vodou plného uvrci; ale oheň lásky Boží, který v duši Světice plál, byl horoucnější než vroucí voda, tak že žádného porušení nevzala. Tu Arrianus dal hned mučennici odvésti. Brzo ale novým vztekem se rozlitiv zase jí povolal, hroze jí, že bude-li státi na svém, nechá jí vstrčit žhavé železo do úst. Maura odpověděla: „Jsem spokojena, učiníš-li, čím hroziš, neboť řeřavé uhlí mne očistí ode hříchu jazyka mého; ano učiníš mi zalíbení, dáš-li mne celou tak čistiti.“ A ukrutník dal jí skutečně na celém těle smolou a ohněm páliť: ale pevnou vůli její nezlomil, neboť z úst jejich nevyšlo ani slova netrpělivého neb bolestného, ovšem ale těžších utrpení si přála řkouc: „Ach, to je všecko ještě málo, má-li se moc Boha našeho ukázati. Uvrz mne do pece ohnivě! Timotheus vida statečnost milé ženy své nemohl utajiti radosti srdce svého, a chválil Boha zároveň s chotí svou. Tu litý pohan odsoudil jich k smrti kříže, ale tak, aby pníce na kříži sobě v tvář hleděli a tím přihlédáním bolesti jich se rozmnožily. Na cestě na popravu musila Maura ještě podstoupiti tuhý boj. Příběhla jí totiž náhle matka její v ústrety, a plačíc a bědujíc jí domlouvala, aby takové hanby na rodinu svou neuvalovala, a zapřením Krista sebe zachovala. Ale mučennice jí řekla, že sláva světská brzo mizí, ale sláva věrných sluhů Božích že trvá na věky, a pospíchala k svému kříži. I viseli oba ss. manželé dlouho, a dodávajice si myslí velebili Boha a přítomnému lidu domlouvati, by opustice modloslužebnost Pánu a Stvořiteli nebes i země se klaněli. Konečně dokončili dne 19. Prosince r. 305. po dlouhém a bolestném utrpení slavný život svůj. Svátek jejich světívá se také 4. Kvěna. Vyobrazují se, jak se drží pod pažďím objímajice svatý kříž.

Nerad nikdy ku hříchu.

Maura sváděla manžela svého, přemlouvajíc ho, aby alespoň na oko modlám obětoval, k velikému hříchu; ona neuvážila, že víru svou zjevně a upřímně vyznáváti a i stínu zrady na víře varovati se musíme. Sv. Timotheus dal jí však také na zrádné řeči její pořádnou odpověď. Podobné ponoukání ke hříchu je bohužel! i nyní jak si v obyčeji; neboť podnes najiti možno křesťany, kteří bližnímu, je-li v rozpacích, aneb chce-li neštěstí se vyhnouti, nebo škody se uchrániti, nebo do konce nějakého zisku dojiti, ke zlému radí, jako by to nebylo nic zlého. Jsou zajisté lidé, kteří nemocným rozmanitých zpozdilých ano i hříšných prostředků odporoučejí, kteří lid jinak mírný a tichý ke hněvu a k pračkám svádějí, k nespravedlivým procesům zavádějí, klam a podvod v koupi a obchodu s obratnou řečí schvalují. Jsou matky, které dcerám, aby jich dřív, jak říkáme, pod čepec dostaly, k bohaprázdným známostem radu dávají; jsou hospodáři, kteří svým čeledinům, pánové, kteří svým poddaným, sousedé, kteří svým sousedům radu dávají, kterak by se mohli pomstiti, ublížiteli škoditi, blahobyt jiného zničiti, a na zříceninách cizého štěstí svůj vlastní dobrý stav založiti. A co při tom nejhoršího, oni umí radu svou jakýmsi pěkným pláštíčkem přioditi, aneb alespoň pěkným jménem přistříti, svědomí cit ukonejšiti, ano za bídnou radu ještě uznalostí očekávají. O kežby uvázili, že na sebe uvalují veliký hřích tímto cizým hříchem; Ježíš Kristus běda! volá těm, kdož jsou jiným ku pohoršení, aneb jich ponoukají k hříchům; ostatně stává se, že rada k hříchu rádci samému bývá nejhorší. (Sir. 27, 30. Job 28, 7. Moudr. 1, 8.)

Modlitba.

Nejdobrotivější Pane Ježíši Kriste! pomoz mi, abych krotil jazyk svůj, bych ho nikdy ke zlé radě nezneužíval, která by mně a mému bližnímu k záhubě sloužití mohla. Amen.

20. Prosinec.

Sv. Petr Klaver, misionář v západní Indii r. 1654.

Jeden z největších reků křesťanské lásky k bližnímu, kterými se katolická Církev honositi může, je Petr Klaver, o němž se může říci, že byl mučenníkem lásky. Narodil se r. 1581. v městečku Verdu ve Španělsku z rodičů urozených, ale spolu opravdu nábožných, nastoupil již záhy dráhu cnoti, z níž se už až do smrti nevyšinul. Cítě náklonnost k stavu duchovnímu byl od rodičů poslán na studie k Jesuitům do Barcelony, a konečně ozdoben vědou a cnotí stal se sám Jesuitou. Již co novic udělal si plán pro budoucnost, že chce býti řeholníkem, jak ho vzor sv. řehole vymáhá. Vykonav zbožně léta noviciátu v Taragoně, na ostrově Majorce a v Barceloně, již po několik let v srdci nosil přání, aby jako sv. František Xav. do Indie odejiti a tam ubohým divochům Krista P. hlásati směl. To ho bolelo, že ještě tolik lidí nevěří v Krista, proto že není kazatelů. A proto tak dlouho doléhal prosbami na představené, aby mu dali k tomu povolení, býti misionářem v Indii.

Legenda Svatých.

2. List ten, ve kterém to povolení bylo, zulibal a doživotně si choval, a z diků za to P. Bohu všecko za obět přinesl, a Bůh tu obět přijal. Ani nerozloučiv se se svými rodiči v Seville na loď vstoupil; než odploul, měl být vysvěcen, a však za nehodného se býti pokládal, a z pokory tak dlouho se omlouval, až to bylo odloženo. Na cestě po moři sloužil nemocným, kázal na lodi, modlil se růženec; nikdo si netroufal, před ním něco nectného promluvit, všickni ho měli jako anděla strážce. Po šťastné plavbě přistáli v Karthageně, a Petr políbil zemi, která měla býti jevištěm jeho horlivosti apoštolské. Karthagena je jedno z nej-

větších měst jižní Ameriky; ale je tam nezdravo, veliké parno, mnoho jedovatých much (mosquitos), tržiště na mouřenínské otroky. Tito otroci byli sem z Afriky dovozeni, a odtud do otroctví rozvázeni. Osud jejich byl nad míru bolestný; neznali Boha, a páni s nimi nakládali hůř než-li s dobytkem. Vše, co jim bylo dovoleno, bylo, že jim bylo veleno a povoleno, aby se stali křesťany. Přijavše však křest, zůstali bez vyučování, a tudíž jen dle jména křesťané! Jejich dozorcí byli ukrutní drábi, jenž jich nelidsky mučili. Těmto ubohým mouřeninům poslal Bůh Petra Klavra; v chudém domě Jesuitů začal dílo své lásky. Otec Alfons

z Sandoval byl jeho v tom učitelem, jehož brzo předčil; Klaver byl knězem, a první jeho péče byla, aby si zaopatřil tlumočníky, aby s těmi mouřeniny mluvití mohl v řečích jejich; druhá starost, aby jak mile nová loď s mouřeniny přistane, hned se o tom dověděl; když tedy taková zpráva přišla, hned se mu jiskřily oči radostí, jeho bledá vpadlá tvář hned se zbarvila a na kolenou děkoval Bohu za tu práci. — Potom běžel k přístavu, zjednal tlumočníky, a zaopatřiv si pamlsky, kořalku, tabák a citrony, chlácholil mouřeniny, aby se nebáli, že z nich budou kůže dřítí. A jak mile k nim vldně mluvil a jich občerstvil a podaroval, hned si jejich lásky a důvěry získal. Jak mile nová loď přistála, a on řekl: „Potřebujeme udice, abychom jich lapili,“ hned mu ta občerstvení a zásoby jeden dobrý přítel vydal. Jak mile mouřeninů získal sobě, hleděl je získati Bohu.

3. Nejprv pokřtil děti na cestě po moři narozené; potom navštívil nemocné, očistil jich od neřádu, vyčistil jejich rány, podával jim pokrmy, objímal jich a ke křtu sv. jich připravoval. Úžas pojal všechny, kdož viděli lásku takovou. Když vylízali z lodi, podával jim ruce, nemocné na ramenou vynášel, neopustil jich, až byli pod střechou. Nejtíž bylo dostati tlumočnicků. Na to sbíral almužny od domu k domu, a dostal tolik, že několik tlumočnicků držeti, ano i otroků vykoupiti a chudých podporovati mohl. Nyní se jal jich vyučovati. V průvodu svých tlumočnicků odebral se do jejich vězení, kde kolik set těch nešťastníků bylo směstnáno, jenž svým puchem vzduch kazili. Cizí, jenž mezi ně vstoupili, padali do mdlob; než tam šel, modlitbou před velebnou Svátostí milosrdenství Boží pro sebe a pro ně vyprošoval. Potom s holí v ruce, jejíž konec tvořil kříž, s křížem okolo krku, s měchem na zádech, ve kterém byla rochetka, štola, suchary a několik láhví sílicí voňavé vody nastoupil konečně cestu. K tomu měl vše sebou, čeho bylo potřebí k zřízení oltáře a k zotavení nemocných. A s takovou těrchou tak spíchal, že průvodce sotva stačiti mu mohl. Přijda k nim, šel nejprv k nemocným, umýval tvář vodou, aby zamezil nakažení, dal jim k posile něco vína, obdaroval jich suchary a cukrovím, a potom jim přisluhoval ss. svátostmi. Neopustil jich, až byli potěšeni. Potom odešel ke zdravým. Nechal jich sejíti se ve velikém dvoře, zřídil tam oltář a postavil naň sv. kříž. Ženské seděly v levo, mužští v pravo. Když jich vyučil o sv. pravdách a tajemstvích sv. víry katolické, připravuje jich k sv. křestanství říkával, bera kůži svou nehty: „Musíte na sebe obléci nového člověka jako had se sebe svléká starou kůži a v novou se oblíká.“

4. Nebylo dost, že mouřeniny pokřestil, on bděl dále, aby nevinnost křestní zachovali; nic mu nebylo mnoho, nic těžko, aby jejich důvěry získal; denně k nim chodil, jich těšil, podporoval, v nemoci ošetřoval, s nimi se obíral, pro ně almužny sbíral, na ně šetřil a poslední sousto ústům svým pro ně utrl a vše jim v koši donášel. Než-li jim ale dary dal, nejprv jich poučil, lásku k Pánu Ježíši a ošklivost před hříchem hluboce do srdce vštípl. Každou neděli a svátek jich zpovídal,

a při mši sv. jim podával Tělo Páně. Kde byli při sobě, mezi ně šel, a s nimi hovořil, napomínal, aby na sebe pozor dali, zvláště při tanci, ke kterému mouřeniní vášnivě nakloněni jsou. Chovali-li se při tom slušně, neříkal nic; pozoroval-li něco neslušného, hned vzal kříž do jedné, bič do druhé ruky a rozebral tanečníky i hudce. Jak mile stál mužský se ženskou, vidouce ho, hned se rozešli, a jeden řekl: Nech mne, nevidíš, tamhle, že P. Klaver přichází?“ Zvláště horlil proti rouhačům a opilcům; proti tvrdým pánům své miláčky zastával, dává za ně rukojemství nebo nahradivaje škodu, mnohé ze zoufalství vysvobodil, od rána do večera zpovídal v kostele jejich jesuitském, zvlášt v čas postní. Někdy omdlel, ale v práci neustál; po Velikonoci do každého kouta vlezl, aby někoho našel, koho by sv. svátostmi zaopatřiti mohl. Za takovou horlivost vystál mnoho i od těch pánů, kteří své mouřeniny k němu posýlat nechtěli, i od svých bratří, kteří mu takovou horlivost vytýkali. Ale sv. Petr měl dvě pravidla, dle kterých se choval v protivenstvích: 1. Když mne pronásledují nebo zlé o mně mluví, buď to zasluhuji, nebo ne; zashuju-li to, nač bych si ztěžoval? ne-li, tož musím Bohu děkovat, že mi dal příležitost, trpěti a mlčeti. 2. Když mi dělají ostudy, i proč bych já netrpěl jako osel? „Jako mezek učiněn jsem před tebou. (Žalm 72.) S mezkem mohou dělat co chtějí, on necekne.“ Některým, kteří se divili jeho tichostí, že je jako hluchým, když ho tupili, řekl: „Zda-li nás lidé mají za učené nebo hlupáky, na tom záleží málo; ale jsme-li poslušni a pokorní, na tom záleží mnoho.“

5. 36 let už žil v Karthagéně, a jmenovali ho „Svatým.“ Ale Bůh ho chtěl ještě více očistiti, aby ho mohl ještě víc oslaviti. R. 1650 zuřila v Americe morová rána. P. Klaver, ač už cele slabý, konal divy lásky, pracoval ve dne v noci o spasení duší, opatroval nemocné, modlil a kál se, aby metlu Boží odvrátil, až konečně i on od morové blízy byl zachvácen a na pokraj hrobu se octnul. „Hřichy moje — volal v bolestech — přivedly ten mor, kterým město bylo káráno, proto že jsem byl vždy nejnehodnějším ze všech sluhů Jeho.“ — Ale Bůh chtěl ještě na čas zachovati městu tohoto anděla strážného. Zase se zotavil, ale už nikdy dokonale. Zůstalo mu silné, neustálé chvění údů, pro které rukou a nohou nemohl jak líbo upotřebiti. Musil ho jeden mouřenin oblíkati, jídlo mu podávati, do kostela voditi a t. d. Denně se spovídal a přijímal; i ke svým nemocným do špitálu nositi se nechával, aby prý, jak říkával, nebyl na světě nadarmo! Konečně byl ode všech opuštěný, žádný si ho nevímal, bratří museli po svých pracech, a tak ho nikdo nemohl ošetřovati. Jeden čas pozbyl všecken spánek, tak že celé noci v rozjímání a modlitbě probděl. Tak slábl vůčihledě, a neustále o smrti mluvil. 6. Zář 1654. se odebral veden ode dvou mouřeninů ještě do kostela a tam ss. svátosti přijal. Na večer ho pojala zimnice a neustála, až na den Narození Panny Marie tiše v Pánu usnul. Sednice, kde skončil, byla vydrancována, každý chtěl míti po něm něco na památku; děti po ulicích volali: „Svatý umírá.“ — Pohřeb jeho byl přeslavný.

An ho Bůh mnohými zázraky za živa i po smrti oslavil, tudíž papež Pius IX. r. 1851. 30. Září postavil ho do seznamu Svatých.

Vyobrazuje se jako Jesuita, hůl s křížem v jedné ruce, vedle něho mouřenín, jehož křestí.

Hluchota duchovní.

Praví učnové Pána Ježíše jsou hluchí a nic neslyší když 1. slyší řeči nečisté. Zlé řeči kazí dobré mravy, praví Písmo. Takovými řečmi zvláště nevinná mláď se kazí, nezřízené žádosti bývají probuzeny, zlé náruživosti se rozpalují, dobré smýšlení a zásady se oviklávají či překocují a nezřídka příčinou jsou skutků, jimiž Bůh uražen a pokoj srdce na vždy rušen bývá. Ohledem na to napomíná Písmo sv.: Opleť uši své trním a neslyš jazyka zlého. (Sir. 28, 28.) Když na podzim hrozny dozrávají, obkládají jich lidé trním, aby se k nim mlsný zloděj nedostal: tak máme i my uši své uzavíratí, aby zlí lidé svými řečmi nás, obzvláště nevinnou mládež nepokazili a o pokoj duše nepřipravili.

2. Uši pravého učna Kristova nic neslyší, když se pronášeji proti bližnímu pomluvy, klevety a na cti utrhaní; kdož ucha svého proti pomluvám nezacpává, účastným se stává cizího hříchu. Nebo, jako kdyby nebylo skrývačů, nebylo by zlodějů: tak kdyby nebylo sluchačů, nebylo by klevetníků a pomlůvačů. Lidí takových ucho žízni po řečech a pověstech, aby nějak jednostejností života nějakou proměnu a rozmanitost dáti mohli. Proto každý klevetník jim vítán jest, nalezá v jejich domě ochotné přijetí a pohostinství, jen když hodný uzel novinek přinese. I makavé lži a pomluvy poslouchají s jakousi tajnou libostí, neukazují při tom žádného hněvu a ošklivosti, nevinně uraženého nezastávají, a právě proto pomlůvačům ještě více smělosti dodávají. „Nechci rozhodnouti — dí sv. Bernard — kdo je trestu hodnější, zda-li utrhač, nebo ten, kdo ho rád poslouchá. Ten první má ďábla na jazyku, ten druhý ho má v uších.“

3. Pravý učen Krista je hluchý, když mu někdo nadává. K vůli Bohu on mlčí a tak se chová, jak by neslyšel a těch nadávání ani nezaslechl. V tom nám předcházet vznešeným příkladem náš Pán a Spasitel Kristus Ježíš: „Kterýžto když Mu zlořečili, nezlořečil, když trpěl, nehrozil: ale vydal se soudicimu Ho nespravedlivě.“ (I. Petr 2, 23.) Když povstalo na soudě proti Němu mnoho svědků falešných, tehďž mlčel Ježíš, jakoby nic byl o tom neslyšel, co proti Němu pronesli. Tak to máme i my činiti; když zlí lidé proti nám a na nás zlé mluví, máme dělati, jakoby to u nás padlo v moře zapomenutí, jakobychom to byli ani neslyšeli, a o tom nic nevěděli. A touhle hluchotou vyznamenával se sluha Boží Petr Klaver.

Ejhle, Nejmilejší! to je ta chvalitebná a spasitelná hluchota, jižto co křesťané sobě osvojití máme. Ale této hluchoty málo kdo jest pilen: za to ale tím více nacházíme při lidech té hluchoty zlé a zkázonosné.

Jako jest čas, kde máme uši zavíratí, tak zase je čas, kde jich máme otevřítí, a když tu naschvál neslyšíme, když se stavíme, jakobychom byli hluchí, tehďž hřešíme a škodu běreme na duši své.

1. Touto zlou hluchotou sklíčení jsou ti, kdož mají uši jako zalehlé k prosbám chudých, kteří o pomoc a přispění vzývají. Taci křesťané mají sice uši, ale neslyší, neslyší, když spolubratr pláče, kvílí, o chléb, o starý šat prosí a žebra! Ti mají se rozpomenouti na to, co Pán Ježíš sám řekl: „Cokoli učiníte jednomu z nejmenších těchto, jako byste mně to byli učinili.“ Ti mají sobě rozvážiti, co praví Písmo: Kdo zacpává uši své ke křiku (k volání) chudého, i on sám bude volati, a nebude vyslyšen! (Přís. 21, 13.)

To zkusil bohatec ve sv. Evangeliu. Ubohy Lazar ležel hladový, nahý, pln vředů před jeho dveřmi a prosil o nějaký obnošený šat, aby mohl zastříti nahotu svou; prosil o ty drobty, které padaly se stolu boháče, aby utišil hlad svůj: ale nikdo mu jich nedal, bohatec byl hluchý k volání ubohého Lazara. Když pak bohatec umřel, pochován byl v pekle, Lazara pak nesli andělé v lůno Abrahamovo. I vidá ho tam bohatec, prosil jen o jedinou krůpěj vody, aby ovlážil prahnoucí jazyk svůj. Ale ani té krůpěje mu nepřáno. Abraham byl hluchý a Lazar též. „Kdo zacpe uši své k volání chudého, i on bude volati, ale nebude vyslyšen!“ — (Sv. Jakob, Judicium absque misericordia.)

2. Tou zlou hluchotou poražení jsou dále ti, kteří k spasitelným napomenutím mají srdce zatvrdlé, a dělají, jakoby jich ani neslyšeli. Tak to dělali Židé, když jim sv. Štěpán jejich hříchy vytýkal a jich vybízel, aby své hříchy uznali, oplakávali a se polepšili. „To když slyšeli, rozzlobili se v srdcích svých, skřípali zuby a zacpávali sobě uši.“ —

Jest zajisté vůbec známo, jaký osud na Židy přišel, protože v Ježíše Krista neuvěřili, na slova a na řeč sluhů Jeho nedbali a čas navštívení svého nepoznali. Ještě sedm let před zkázou Jerusálema, vypravuje nám židovský spisovatel Flavius Josef, který při sbožení Jerusálema osobně přítomen byl — běhal prý jeden muž, jménem Jezus, ulicemi Jerusálema a volal na hlas: „Běda, běda městu Jerusalemu, kajte se, moji spoluobčané! nebo Bůh je rozněván na vás, a bude vás trestati pro hříchy vaše a zhladí vás se zemětváří.“ — A však Židé nechtěli slyšet, zacpávali uši, aby muže Božího ani neslyšeli, ani poslechlí. Měli ho za falešného proroka, zavřeli ho a rukou katovou ho dali z města vymrskati. Kolikrát napomíná Bůh skrze kněze své rodiče, aby na své děti pozor dali; děti, aby své rodiče ctili, milovali, jich poslouchali; kolikrát kořalečníky, aby se v jistou zkázu duše a těla nevydávali. Kolikrát jedním slovem kněz na místě Božím vytýká hříchy a nepravosti, představuje tresty, napomíná k pokání — a hle! on jest hlas volající na poušti, oni dělají, jak by ho neslyšeli! —

3. Konečně tou hluchotou ztížení jsou ti, kdož na hlas tvorů Božích nedbajíce, nechtí vděčnost svou k Bohu modlitbou a chvalozpěvy na jevo dávatí. Všickni tvorové na nebi i na zemi, jest-li ne slovem, alespoň tím, že jsou, volají na nás, „že jest Bůh, který nás stvořil, a že Ho máme chválit a velebit, obzvláště při službách Božích. Tak jako ti tvorové Boží jsou hlasatelové toho, jak Bůh všemohoucí, všude přítomný, moudrý a dobrý jest: tak to máme i my lidé slovem před celým světem vyznávati! Tito tvorové Boží volají pořád na nás: Človče! ěfeta t. j. otevři se, otevři ústa svá a veleb Boha, že tak mocný a dobrotivý jest.“

21. Prosinec.

Sv. Tomáš, apoštol.

● sv. Tomáši máme bohužel jen kusé a neúplné zprávy, tak že nelze dokonalý obraz života a utrpení jeho vystaviti; co však o něm na základě Písma sv. a starých podání víme, to věrně tu vystaveno budíž. Sv. Tomáš, co se po řecku Dydimus, po česku „bliženec“ (z dvojčat) vykládá, pocházel rodem z Galileje a živil se rybářstvím. Byl sice chudý a neučený, za to však dobromyslný, přímý a statečně horlivý. Jemu se dostalo té milosti, že se stal učenníkem Páně, a že i za apoštola od Něho vyvolen byl. Od té doby, co se stal apoštolem, neopustil Mistra svého, nýbrž pro-

vázal Jej, kamkoli šel, a tak vroucně Jej miloval, že s Ním umřítí chtěl. Když Kristus za Jordanem meškaje, zprávu dostal, že Lazar bratr Marie a Marthy, v Bethanii nemocen jest, zůstal tehdy ještě dva dny na tom místě, ale po dvou dnech řekl učenníkům, že se vrátí do země Judské. Učenníci jeho připomínajíc si, že Ho Židé stíhají a zabítí chtějí, zdržovali Ho rkouce: „Mistře, nyní Tě hledali Židé kamenovati, a zase tam jdeš?“ Tu pověděl jim Ježíš, že Lazar

umřel, a že jde, aby jej zkrřsil. I umkli učenníci, a jak se podobá ne beze strachu, aby jich v Judstvu nepotkalo něco zlého. Ale Tomáš srdnatější ostatních řekl: „Pojdme i my, abychom zemřeli s Ním!“ Když Kristus o poslední večeři apoštolům oznamoval, že vkrátce je opustí, a oni proto se rmoutili, řekl jim: „Nermutiž se srdce vaše. Věříte v Boha, i ve mne věrte. V domě otce mého jsou mnozí příbytkové. Kdyby nebylo tak, byl bych pověděl vám, neboť jdu, abych vám připravil místo. Ale když odejdu, a připravím vám místo, zase přijdu, a vezmu vás k sobě samému, abyste kde já jsem, i Vy byly, a kam já jdu, víte, i cestu víte.

2. A sv. Tomáš, který by rád byl s Mistrem svým šel, pravil Jemu: „Pane, nevíme, kam jdeš, a kterak můžeme cestu věděti?“ Na to dal Pán Ježíš potěšitelnou odpověď: „Já jsem cesta a pravda i život. Žádný nepřichází k Otci, než skrze mne.“ (Jan 14, 1—6.) Tou odpovědí zpokojil se Tomáš a vytrval věrně v Kristu, až když Jej na hoře Olivetské jali, kdež Ho opustil s ostatními apoštoly. Tím však láska jeho neumdlela, ano on se pro smrt Spasitele svého v tak hluboký zármutek pohřžil, že ani na vzkříšení Jeho věřiti nechtěl. Když totiž Kristus z mrtvých vstalý při zavřených dveřích učenníkům se ukázal, nebyl Tomáš mezi nimi, když přišel Ježíš. Když pak se pozděj vrátil, a oni mu vypravovali, že viděli Pána, nechtěl tomu věřiti rka: „Leč uzřím v rukou Jeho bodení hřebů a vpustím prst svůj v místo hřebů, a ruku svou vložím v bok jeho, neuvěřím.“ Po osmi dnech byli učenníci jeho opět vnitř domu, a Tomáš s nimi. I přišel Ježíš u zavřených dveří a stoje u prostřed řekl: „Pokoj vám!“ Potom dí Tomášovi: „Vlož prst svůj sem a viz ruce mé, a vztáhni ruku svou a vpust v bok můj, a nebuď nevěřící ale věřící.“ — Tato milost a dobrota Páně a toto slitování tolik dojalo zarmouceného apoštola, že citem nejhlubší pokory a nejvěrejší radosti

proniknutý jediné vykřiknutím: „Pane můj a Bože můj!“ pronéstí mohl slova, v nichž celá jeho duše se objevila, neboť vyznává že Ježíš Kristus je skutečně Pán a Bůh náš. A Ježíš odpověděl jemu: „Ze jsi mne viděl, Tomáši, uvěděl jsi; blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili.“ O udalosti této píše sv. Rehoř: „Zajisté nestalo se pouhou náhodou, nýbrž divným řízením spravedlnosti Boží, že tentýž učenník, kterýž pochyboval, dotknutím se těla Mistra svého rány ne-

věry v nás zahojil. Neboť ku potvrzení víry naší přispěla zajisté nevěra apoštola více, než víra věřících apoštolů, a kterýž dotknutím k víře přiveden byl, odňal nám vše pochybování a utvrdil víru naši.“ — A sv. Augustin píše: „ale nám bylo potřebno, aby se (Tomáš) toho, kterého znal, také dotkl, a my říkajíc snad, že ho oči sklamali, abychom říci nemohli, že ho ruce podvedly.“

3. Od toho času nepochyboval Tomáš víc ani okamžik, nýbrž, jak se brzo dočteme, za tu víru, že Kristus Ježíš umřel a zase svou mocí z mrtvých vstal, i život svůj položil. Mimo to, co svrchu o sv. Tomáši uvedeno bylo, děje se ještě jen jednou zmínka o něm v Pismech sv., jak se Pán Ježíš zjevil ss. apoštolům a propůjčiv jim hojný lov ryb, a při té příležitosti pojedev s nimi přesvědčil jich, že skutečně vstal z mrtvých. (Jan 21, 1—4.)

4. Když Duch sv. o letnicích na ss. apoštoly vstoupil, zvěstoval sv. Tomáš po některý čas sv. Evangelium v zemi judské; pak ale opustiv vlast, vydal se do dalekých krajin, a jak stará pověst o tom jde, Parthům, Medům, Persanům, Hyrkánům, spásonosnou víru hlásal, ano až k Čínanům a Japanům prý se dostal. Nejpožehnaněj působil v zemi Indův. Nesčíslné zázraky, které se k jeho orodování stávaly, získaly mu důvěry u všech, jejichž oči pro pravdu nebyly slepy. Zemi tu prošel takměř kříž na kříž, a tolik lidí tu do lůna Cirkve uvedl, že ještě po 1500 let semotam stopy jeho působení se nalezly. Tolik jisto, že mnoho kostelů v těch zemích vystavěl, a aby símě víry tak starostlivě zaseté i po jeho smrti zelenalo se a v ovoce zrálo, duchovními opatřil. Že apoštolování jeho pohanům nebylo po chuti, snadno dá se pochopiti, a ti se nedali ani jeho slovem ani patrnými zázraky od modloslužby odvrátiti, neboť skutky jejich byly zlé. Zvláště pak zavěřeli na Svatého brahmané, t. j. modlářští duchovní, obávajíc se, aby skrze něho nepřišli o vážnost u lidu, a o důchody, které z modloslužby táhli. I popouzeli

prý bez přestání krále na něho, až prý ho skutečně hrdla odsoudil, a šipy odpraviti dal. Ale jiní proti tomu svědčí, tvrdíce, že prý brahmanové sami sv. apoštola usmrtili, a to ve městě Meliapar řečeném, které nyní město sv. Tomáše slove. Sv. Tomáš prý dle obyčeje každodenně pod večer chodíval na jakýsi pahorek blíž města, na kterémž si kříž Páně vytesal ve skále. Na pahorku tom trávil mnoho času, rozjímaje a modle se. Tož znamenali brahmané a srotivše se jednoho času, ploužili se za ním, když se na pahorek ubíral, a tu jeden z nich proklál ho oštipem, an na kolenou kleče se modlil; druzí pak ho utloukli kyji. Píše se, že když Portugalové města Meliapar se zmocnili, na řečeném pahorku zřícená kaplička z kamení stála. Chtíce ji ke cti sv. Tomáše opravit, přišli prý ua bílou mramorovou desku, na níž kříž byl vytesán, a okolo nápis svědčící, že sv. Tomáš v těch krajinách apoštoloval, a moci slova svého krále Koromandského, Pandiského a Malabarského, a mnohé národy v Církev sv. uvedl. Poněvadž deska prvé zmíněná krví skropena byla, domnívali se Portugalové, že na té desce sv. Tomáš kleče, mučennictví podstoupil; protož kapli obnovujíce, desku do oltáře zazdít dali.

Sv. apoštol Tomáš vyobrazuje se, jak drží v ruce kopí.

Studnice nevěry.

1. Pýcha je první matka nevěry u lidí kteří se v každé věci, tehdy i v náboženství od jiných obyčejných lidí odděliti chtějí, aby za osvicenější obdiváni. Náboženství, Bůh, Kristus: toť jsou věci, se kterými i každý žebrák se obírá; modlitby, ss. svátosti, služba Boží: toť jest štěstí, kterého i nadenník může býti účasten. Písmo sv. toť kniha, ve které i dítě může čísti: zdali by oni k takovým věcem se uponížili?

Oni mají obchod s vysokými osobami na světě, i nač by zde s Kristem tovaryšství hledali? oni chodívají do jiných nádhernějších spolků, kde pěkné řeči a poklony, vtipné žerty a hry panují, do divadel a kaváren: co by je tehdy v kostele mohlo vzdělati a těšiti? Oni přečetli hromadu knih, z paměti znají hromadu řeckých a římských, i německých, francouzských a anglických i slovanských mudrců, básníků a řečníků, čemu by oni od sprostého kněze z kázání naučiti se mohli? Odtud povstává nejprv duchovní nadutost, potom pochybování a posléz nevěra, jelikož předně pravdy náboženské jsou nepochopitelné (kdežto pyšný člověk, co se nevměsná do jeho rozumu, pokládá za nemožné), a pak že jsou přísné, pokorující pýchu a vysokomyslnost lidskou učením, že jsme všickni hříšníci, že známosti naše jsou nedokonalé, že víra je nad rozum atd. Což divu, že to všechno pyšnému člověku po chuti není, jest-li on věřiti nechce pravdám, které mu tak řeřavé uhlí na hlavu sypou, a že se jak zlý duch kříze, tak všeho náboženství straní. Možno sice, že tací lidé někdy i v skutku nad jiné jsou vzdělanější; ale kde že to platně a prospěšně ukázati mohou, jako v náboženství? Co však je nejhoršího, jejich příklad bývá tím nakažlivější a záhubnější, čím výše postaveni jsou; jejich nevěra rozšiřuje se potom jako potopa, i k takovým, kteří se jim rovnati nemohou. Celé houfy odvolávají se na příklad takových nevěrců.

2. Nešlechtný život. Mnozí lidé vedou totiž nečisté a prostopášné živobyty, oddáni jsouce buď zjevným hříchům: opilství, smilstvu, krádeži, zahálce; aneb i tajným: klamu, podvodu, šidířství, nesvědomitosti. Takovému ob-

cování oni snad již ode dávna přivykli, tak že by jim těžko přišlo odvyknouti. Jest-li by ale pravdám náboženství uvěřili, tudy by samy sebe odsouditi museli, poněvadž se jejich skutky s náboženstvím nesrovnávají. Nemohouce dvěma pádným sloužit, co si vyvolují? Hřích a rozpustilost, to se jim zdá svoboda; víry pak se odřeknou, neboť se jim zdá býti těžkým jarmem. Kdyby víra pravila: „Jen hřešte, milí lidé! kraďte, smilněte, křivě přísahajte — to vám Bůh dovoluje“ — tu by nebylo nevěrců, a chrámy by byly plné! Ale slyšeti ku př., že ani smilníci, ani cizoložníci, ani modláři, ani zloději, ani opilci království Božího nedojdou — to je těžká lekcce pro takové, kterých se to týká, a proto raděj nevěří. V nevěře potom hřešiti mohou; potom se tím konější, že není třeba se polepšiti, poněvadž není Boha, není věčnosti. — A však nedomnívejte se, že by to bylo jejich skutečné přesvědčení; nikoliv, svědomí jejich mluví jinak. Jako člověk, který ve tmavé noci samotou cestuje a se bojí, sobě samému hvízdá a zpívá, aby si strachy rozehnal: tak neslechetník nevěří, snad i se rouhá a šklebí proti náboženství, neb kdo zle činí, nenávidí světlo; nevěra je poslední útočiště, do kterého se hříšník skrýti hledí.

3. Převrácené nebo špatné vychování z mládí. U vyšších stavů převrácené. Tam to bludné domnění panuje, že se prý mladým lidem náboženské známosti teprv pozděj sdělovati musí, až když odrostou a dospějí, když o své víře sami mysliti a ji zkoušeti budou moci: t. j. jakoby řekli, že se jen potom má na roli dobré semeno rozsévati, když již trním, bodláčím a jinými bujnými trávami již zarostlo; anebo že se dítky teprv potom učiti mají svých rodičů poslouchati, ctíti a milovati, až už když se naučili jich neposlouchati, zperné a neuctivé k nim se chovati. K tomu přicházejí ještě zlá tovaryšstva, čtení chlipných náboženství podkopávajících knih a spisů; nedoukost či polovičitá učnost a vzdělanost, která sotva že okusila, co je moudrost, již se domýšlí, že vyvázila všecky její hlubiny; jak potom taková mládež má věřiti a činiti, k čemu vede náboženství? Náboženství přikazuje věřiti, že jsme všickni rovni a dítky jednoho Otce: oni se ale v mladosti učili něčemu jinému; náboženství učí, že ne zevnitřní přednosti, rod, stav, jmění, ale vnitřní, vlastní zásluhou vydobyté přednosti člověku ceny a hodnosti dávají: oni ale v mladosti něčemu jinému se naučili. Náboženství velí pro víru opustiti čest, život, statek: to ale oni neslyšeli ani od rodičů, ani od najatých pěstounů, jak pak by čemu takovému mohli uvěřiti? Jako Kristus byl Židům pohoršení a Řekům bláznovstvím, tak jim je celé náboženství.

Tak zase u nižších stavů působí vychování chybné, zanedbané. O takových nešťastných pomlčím, kteří ani snad příležitosti neměli, o náboženství v mládí něčemu se naučiti. Tito se v nevěře narodili, vychovali a v ní zemrou! Ale jak často se stává, že mladí lidé, sotva se učiti počnou, již strhováni bývají. Aby se obchod, kupectví, řemeslo vyučili, k tomu jim dáváme čtyry i více roků: ale sotva něco umí nazpamět z náboženství, již se rodiče domnívají, že je toho dost! Tak mají v paměti místo víry živé mrtvou literu; k modlení jich snad ženeme prutem, a tak se jim celé náboženství zoškliví.

Modlitba.

Popřej nám, prosíme, o Pane! památku sv. apoštola Tvého Tomáše tak slaviti, abychom jeho přimlouvou i pomocí Tvé vždy docházeli, i víru jeho příslušnou pobožností následovali. Skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

22. Prosinec.

Sv. Servulus, žebrák.

Za času papeže sv. Řehoře Velikého byl v Římě jistý žebrák jménem Servulus živ, o kterémž tentýž papež co očitý svědek v jednom kázání následovně vypravoval: Blíže kryté chodby do kostela sv. Klimenta vedoucí, byl živ jistý muž, jemuž říkali Servulus. Mnozí z vás znali jej, jakož také já jej znal. On byl na časné statky chudý, ale na zásluhy bohatý; jeho dlouhému utrpení tělesnému učinila posléz konec smrt. On byl od narození až do hrobu dnou lámán, tak že nebyl s to, ani státi, ani v posteli se posaditi, ba ani rukou k ústům dáti, aneb z jedné strany na druhou se obrátiti nemohl. Jeho matka a jeho bratr musili jej jako nějaké nemluvnátko obstarávati. Jim odevzdal všecku almužnu, kterou od dobrotivých lidí dostal.

2. Co nad nevyhnutelnou potřebu vybylo, kázal, aby jiným chudým bylo rozdáno. Neuměl sice čísti, ale předce si Písmo sv. koupil, a kdykoli se udala příležitost, prosival nábožných lidí, aby mu z něho něco četli. Takovým způsobem nabytí dokonale známosti Písem sv. Za bolestné trápení nepřestával Bóha ve dne v noci chváliti a oslavovati chvalozpěvy. Když se blížil čas, že jeho velká a nepřemožitelná trpělivost odměnu vzítí měla, složila se nemoc z údů zevnitřních na vnitřní a šlechtnější částky.

3. Cítě, že smrt přichází, učinil vše, co každý bohabojný křesťan v podobné okolnosti dělává. O půl noci dal najednou poutníky, jež tenkrát pohostinně přijal, zbudit a prosil jich, aby s ním žalmy za blažený odchod z tohoto světa zpívali. I zpíval s nimi, až již umíral. Tu ale najednou přestal, volaje s velikým namáháním: „Ticho, ticho! Neslyšíte-li chvalozpěvy s nebe přicházeti?“ A pohřživ se ve zpěv nebeský, jehož vnitřním smyslem jímá, vypustil duši svou.

4. Tu naplnila se najednou sednice líbeznu vůni, tak že, kteří tu přítomni byli, neobyčejným způsobem se občerstvili a za jistou pravdu měli, že duše zesnulého do nebe vešla. Mezi přítomnými byl také jeden z bratří našich, dokládá sv. Řehoř, kterýž až podnes živ jest, a s radostnými slzami vypravoval, že řečená líbovůně tak dlouho trvala, dokud mrtvola se nepohřbila. To se stalo ku konci VI. století.

5. Sv. Řehoř končí tuto zprávu takto: Vizte slavný konec toho muže, kterýž zde na zemi tolik protiveství s takovou tichostí snášel. On byl podle slov Páně dobrá země, která vydávala užitek v trpělivosti, a kterýž zbrázděn rádem soužení k bohaté žni odměny se dostal. Pomněte, bratři! jakých výmluv na soudu Božím uvedeme, ježto zdravýma rukama a časným zbožím zaopatření jsouce u vykonávání dobrých skutků nedbali jsme, a tento chudý, rukama vlastní nemohoucí muž přikázání Boží vykonával? Nebude potřebí, aby Bůh k zahanbení nás sv. apoštoly proti nám postavil, kteří kázáním celé zástupy křesťanů s sebou do nebes uvedli; ani aby sv. mučenníky proti nám postavil, kteří vycedivše krev svou vstup do nebe si otevřeli. Co

řekneme, až toho Servula uzieme, jehož ruce nemoc dlouhá poutala, ale předce jim v konání dobrých skutků nepřekážela? Sv. Servulus byl žebrák a churavec dle těla, ale bohatce a zdravý na duši své; ale já znám bohatce, kteří chorobou zlou ztíženi jsou na duši, majíce statků mnoho, ale zle jich užívajíce; jsou to lakomci.

Lakomství je vodnatelost duše.

Že lakomství má velikou podobnost a spríznělost s vodnatelostí, to se dá snadno dokázati.

1. Člověk vodnatelný neohlíží se mnoho po chutných pokrmech, po krásném oděvu a takových tělesných rozkoších: nýbrž má největší radost v tom, je pln radosti, když jen píti, a svou žhavou žízeň ukojiti může. Od paty až na vršek hlavy jest celá jeho kůže naplněna vodou a nabubřelá, oteklá, a předce chce pořád jazyk svůj vodou, vínem a jiným mokem zavlažovati. O jak se trápí, jak ho to moří, když k nápoji se dostatí nemůže! Jak on se vynasnažuje, aby se nějakého moku dopídil! Jakých úskoků užívá, aby domácí ošidil a potajmu žízeň svou ubasil! Zatím ale, čím více pije, tím žiznivějším ostává, a on pije tak dlouho, až tělo jeho konečně neduhu podlehne. Tu máte, křesťané, pravý obraz člověka lakomého!

Nebo co hledá, co žádá, čeho sobě přeje člověk lakomý? — Nic jiného než zlato a stříbro, než domy a statky. Na takové statky zřízeno jest veškeré jeho myšlení, starání a lopocení. Jiní lidé se povyrazí někdy dobrou hostinou, přátelským hovorem, příjemnou hudbou; lakomec ale v těchto věcech nenachází žádného vyrazení, jeho největší radost a rozkoš jest, peníze získati, peníze shrabovati, peníze čítati, peníze vážit, peníze od sebe oddělovati, peníze do pytlíků dávat, peníze oinkat slyšeti.

O císaři Kaligulovi se vypravuje, že při dotknutí-se zlata a stříbra tak velikou radost pocítil, že se někdy nahý po vysypaných penězích zlatých válel.

A jaké lsti a úskoků užíval král Dionýs sicilský, aby svou nenasytnou lakotu upokojil, a obrazy model jejich zlatých a stříbrných šatů zloupil! „Takové šaty,“ pravil nábožný král, „jsou bohům v zimě příliš studené a v letě příliš teplé; já jim chci dáti udělat jiné.“

A kdyby lakomec skutečně právem či s nepravím tolik peněz sehnal, že by se po nich váleti mohl, předce není spokojen a veselý; on chce míti více a více. On je jako hladový vlk, který denně na lup vychází (sv. Basilius), on je jako nevyzpytné bezedné moře, které všecky řeky v sebe pojímá a předce nikdy naplněno nebývá (sv. Antiochus); on je jak peklo, které, ač miliony pohltilo, hltati nepřestává (sv. Augustin). Všecka tato podobnoství chtějí jenom poukázati, že lakomec tak málo statkem, jako vodnatelný vodou či nápojem může nasycen býti.

2. Vodnatelného pořád všude bolí, a on neustále nařiká. Brzo ho bolí v rukách, brzo v pohách, brzo na prsou, brzo zase jinde; nebo ve všech údech vězí voda a sužuje ho, tak že zřídka pokoje mívá. Kdo žaluje a trpí více při všech státech, při všem jmění a majitku než-li člověk lakomý? Komu tolik schází, a kdo je nepokojnější než-li lakomec? „Lakota je ukrutný pán,“ dí sv. Řehoř z Nyssy, „on nepřije sluhovi svému ani té nejmenší radosti.“ — Když židovský král Achab vinici souseda Nabota, na kterou měl laskominy, po dobrém dostatí nemohl: tu onemocněl žlučí, vrhl sebou na postel, obrátil se obličejem ke zdi a nechtěl ani jísti ani píti. Od čeho ten král onemocněl? Co mu odejmulo pokoj? Co mu znechutilo pokrm a nápoj? Lakota po časném statku! — Lakomost je ukrutný pán, na lakomce se hodí slova Jeremiáše proroka: „Ve dne v noci sloužití budete cizým bohům, kteří vám pokoje nedají.“ — Lakomec je modloslužebník, modly, jimž slouží

jsou časné statky; *a proto že ve dne v noci jim slouží, proto není divu, že nemá stání, nezná oddechu, nenalezá odpočinutí.

K tomu přijde, že cítí lakomec na všech údech bolest jako vodnatelný. Hlava ho bolí, proto že se neustále moří úzkostlivými starostmi, pořád čítá a vymýšlí zisk; ruce ho bolí, když má vydati peníze; v uších ho bolí, když slyší chudého prositi o almužnu; oči ho bolí, když musí vytáhnout dlouho schovávaný tolar; žaludek ho bolí, proto že mu nic kloudného k zažití nedává; srdce ho bolí, proto že není na svém místě, nýbrž u peněz; nohy ho bolejí, poněvadž pořád a neustále sem tam šuká, aby jen peněz vydělal; všude ho bolí, a proto, jako vodnatelný, neustále naríká.

3. Čím více vodnatelný pije, tím čerstvěj smrti v ústrety pospíchá, protože se shnilá voda tak často v těle jeho nashromáždí, že posléz srdce už nemůže tlouci. — Podobně se stává lakomcovi. Neustálým nepokojem srdce, a proto že ani tělu svému nic dobrého nepřeje, ukracuje sám sobě života svého, a vypadá suchý jako chrt; a protože že při nenasytné žádosti pro mamoně neštítí se ani zimy, ani horka, ani větru, ani bouře, tudíž se stává, že po téže cestě, na které statků vyhledává, zdraví pozbývá a smrti se dohání.

Markus Crassus, římský vojvůdce, byl veliký boháč, ale i veliký lakomec; proto začal vojnu s Parthy, aby co vítěz hodně zlata a stříbra ukořistil. Zatím ale prohrál! Parthové mu utli hlavu a lili mu rozpuštěné zlato do úst s posměchem volující: „Nyní se nasýt zlatem, po kterém jsi tak žíznul.“ — Kdyby ten lakomec byl doma zůstal a nebyl po bohatství žíznul, nebyl by tak brzo od smrti zastížen byl. K tomu lakomec se i do nebezpečnosti vydává, ztratiti duši a spasení duše své.

Jak mnoho se jich nyní v pekle trápi, protože pro mamonu zapomenuli obstarávati spasení duše své.

Jidáš, který z lakoty svého Božského mistra prodal, ztratil na trest za to život časný i věčný!

Jeden nábožný kněz (Robert de Lycao) vypravuje, že když jednoho lakomce na smrt připravovali měl, tento o smrti ani slyšeti nechtěl, nýbrž pln zoufalosti v posteli sebou házel a s pláčem naríkal: „O co jsem se já napracoval! co našetřil a nyní se mají jiní z mých pokladů těšiti? O vy pytlíky peněz! vy útěcho a pastvo oka mého, vy těšitelové srdce mého! vás mám nyní opustiti?“ — Tak hořekoval neustále, až skončil. Tak až podnes mnohý lakomec ani na smrtelné posteli nechce se své mamony sputit a Boha přidržeti, a konec jejich jest záhuba; neboť lakomci „nebudou děditi království nebeské.“

Jeden nábožný muž porovnav lakomce s pijavicí, protože chudým, vdovám a sirotkům peníze z pytlíka a krev ze žil vycucávají, připojuje, že lakomec tímže způsobem od své nenasytné lakoty uléčen býti musí, jako se pijavici krvožízeň odejímá.

Posypáš-li pijavici hlavu popelem — dí on — stáhne se a přestane krev ssáti. Když lakomce posypeš popelem, t. j. když mu živě dolíčíš, že musí umřít a zde všecko opustiti, tenkrát jeho žízeň po statku a penězích poněkud zmírníš. Když tebou lakota příliš lomcuje, pospíchej na hrobitov, a pomysli, žeš přišel nahý na tento svět, a zase nahý s něho půjdeš. Jenom košili tobě dají naposled na cestu k věčnosti. Řekni: co ti budou potom platny ty drahocenné prsteny a řetězy, všechny tvé zlaté a stříbrné peníze, všecken statek a majitek tvůj, jemuž k vůli nyní ve dne v noci pokoje si nedáš, stání nemáš, ustavičně se staráš, v nepokoji trváš, a nejen život a tělo, ale i duši a spasení v nebezpečí vydáváš?

Prorok Sofoniáš odpovídá místo tebe: „Blízko jest den Hospodinův, veliký, blízko jest a rychlý příliš. Den hněvu den ten, den soužení a úzkosti, den psoty a bíd. Ale ani stříbro jejich, ani zlato nebude moci vysvoboditi jich v den hněvu Hospodina.“ (Sof. 1,15—28.) Co jest to za strašný den? Jest

to den smrti, kde člověk musí tento svět opustiti, všecko zde jiným zanechat a před Bohem počet klásti z vladařství svého. V onen strašný den „lakomcovi zlato a stříbro ani té nejmenší útěchy nebo pomoci nebude moci poskytnouti.“ —

Lakomec nedočká se od své mamony jiné služby, než-li se dočkal odbujný Absalon od mezka svého. Když tento nešťastný člověk po ztracené bitvě utíkal a svým dlouhým vlasem na dubě uvázl: mezek, na němž seděl, pod nohama jeho utekl a svého pána viseti nechal, až proklán trojím bodem život svůj skončil. Podobně mamona všecka při smrti opustí pána svého; tento však, proto že proti Bohu Pánu svému odbujným byl, a místo Bohu mamoně se klaněl, zastížen bude smrtí věčnou a k mukám pekelným odsouzen bude!

Křesťanský císař Konstantius popadl jedenkráte jedného, pro lakomství známého dvořana, jménem Ablávia, za ruku a řekl: „Slyš, Ablavi! kdybys měl všechny poklady tohoto světa na jedné hromadě v domě svém: nicméně po smrti tobě jen tolik a nic víc země zůstane.“ Při těch slovech císař oštípem (píkou) kreslil do písku podobu hrobu, a tím mu na srozuměnou dal, že ze svých statků nic na onen svět nebude moci sebou vzíti.

To budí i tobě řečeno, křestane! když se příliš o časné statky staráš a pokoje nemáš; zpomeň sobě na slova Písma sv.: „Lidé zanechají bohatství své jiným, a hrob bude dům jejich na věčnost.“ (Eccles. 12, 15.)

Po smrti budou muset nejen dům svůj s hrobem proměnit, ale i všecko, co v potu tváře získali, nevyslovnou pilností našetřili, v nepokoji a starosti uschovali, to dědicům zanechatí musejí, kteří se z nenadálého bohatství radovati budou!

Rcete, není-li slušno, na takového lakomce se rozhněvati, a s Kristem k němu mluvit: „Blázne! cos nashromáždil, či to bude?“ Nyní zkrbliš ode dne ke dni, a ani si nepřejáš, aby ses pořádně najedl a ošatil, neřku, abys chudým dával a dobré skutky a ústavy podporoval: ale, „Blázne! cos nashromáždil, či to bude?“ Tebe do tmavého hrobu položí, a potom přijdou do sklepů tvých a budou pacholci a děvky do putýnek nejlepší víno stahovat, kteréhoš ti ani sobě ani jinému nepřál, přijdou na tvé pytlíky a skříně a s usmívavou tváří se budou dělit, a nebo kde kdo po tajmo bude moci, vezme a schová a mlčet bude, jako hrob a po tajmu se smát, žeš takový blázen byl, a sám jen na to se díval, co oni užívat hodlají! — O uživej, co ti do brota Boží přála, a postarej se, aby to, co k prospěchu těla a duše tvé posloužití může, nebylo k časné a věčné tvoji zkáze!

23. Prosinec.

Sv. Viktorie, panna a mučennice r. 253.

Sv. Viktorie narodila se v Tivoli z rodičů urozeností a zámožností na slovo vzatých. Byla ve víře kř. vychována, a vynikala jak sličností tváře, tak ušlechtilostí mravů a cnostným, bohumilým obcováním. Když dospěla v pannu, zasnoubili ji rodičové jistému urozenému mládenci, jemuž bylo jméno Eugen, kterýž ještě sice pohan, ale jak se zdálo, dobrého srdce a neuhonných mravů byl. Viktorie nenacházela v tom zasnoubení nic zlého, neboť se domnívala, že budoucího chotě během času k poznání pravdy přivede, a tak duši jeho Bohu získá. Viktorie měla věrnou přítelkyni, již říkali Anatolie, pannu dle těla i duše bohatě nadanou. O ruku řečené Anatolie ucházel se jistý šlechtný mládenec

Římský, jménem Aurelius; ale Anatolie zavázavši se Kristu Pánu slibem ustavičné čistoty, zholá jej odbyla.

2. Aurelioova milost k sličné a bohabojné Anatolii stávala se čím dál tím větší a vřelejší; aby si ji naklonil, učinil vše, seč naruživá mysl hojnými prostředky vládnoucí býti může. Vida však, že marně se namáhá, obrátil se konečně na Viktorii snažně ji prose, aby přítelkyni svou k sňatku manželskému přemluvila. Viktorie domnívající se, že tím zadost učiní jen povinnosti přátelství a lásky, navštívila přítelkyni a rozličnými důvody k tomu ji měla, aby Aureliovi ruku podala. Anatolie poslouchala Viktorii trpělivě, ani slovem řeč její nepřetrhujíc, až domluvila; pak ale jala se její důvody vyvracet, a mluvila o ceně, důstojnosti a bohublosti stavu panenského s takovou rázností a výmluvností, že Viktorie jako zaražená byla nevědouc, co by činiti nebo mluvit měla. A když konečně Anatolie také vypravovala, že zaslíbivši se panenskou čistotou u vidění uzřela anděla, který oděn v zlatohlav a drahou korunu na hlavě panictví vychvaloval řka: „že jest královský šarlat, který těch, kdož veň se oděli, nad ostatní lid povyšuje, že jest drahý kámen a poklad Krále králů nepřeběrný,“ tu byla citem přemožena.

3. I hned také Viktorie ustavičnou čistotou Bohu se zaslíbila, a tomu na důkaz, hned jak domů přišla, rozdala klenoty své chudým, ženichovi pak svému dala od sebe vzkázati, že jest učiněna chotí Ježíše Krista a že z toho sňatku nebude nic, že se vdáti nemůže a nevdá. Eugen nad těmi slovy náramně se ulekl a proto všechno možné činil, aby přemilou nevěstu na jiné myšlénky přivedl. Ale Viktorie nedbala více řeči jeho, a zůstala, přemohši svět a marnosti jeho slibu svému věrna. I rozhněval se zklamaný Eugen, a aby nemoha po dobrém, vymohl po zlém, žaloval na Viktorii, že mu víru zrušila, že jmění své mrhá, a že k víře kř. se příznává.

4. Úřadové povolavše sv. pannu, vyptávali se jí na všechny ty věci, a po výsledku usoudili, aby propadla v moc Eugeniovu, on aby s ní po libosti mohl nakládati, ano, nebyla-li by mu po vůli, i usmrtiti ji právo měl. Eugen dal šlechtěnou pannu na svůj statek zavést, a tam po dvě leta ji přísně ostrihaje všemožnými prostředky ji nutil, aby úmysl svůj změnila. Ale ona zavřela vítězně uši své k lichomotným řečem jeho, a neslyšela ani jeho prosby, ani nářky. Bůh, v Něhož doufala, dodával jí zmužilosti a síly. Přesvědčiv se konečně Eugen, že řečmi lahodnými šlechtěnou pannu nepředělá, přikročil k prostředkům přísnějším, mořil ji hladem, držel velmi tuze a rozličně týral; ale Viktoriiinu statečnost neoblomilo ani vězení, ani hlad, ani bolestné týrání, ona volila raděj vše trpěti, vše obětovati, než se zpronevěřiti!

5. Jelikož se sv. trpitelka z lásky ke Kristu stavu manželského a radostí mateřských odřekla, obdařil ji Bůh mocí divotvornou, a učinil ji matkou mnoha dcer, jež duchovně chotí svému nebeskému ženichu Kristu Ježíši porodila. Bylot totiž mnoha dospělejších děvčatům dovoleno, se sv. pannou obcovati, bez pochyby v tom úmyslu, aby jí snad přece přemluvili ke sňatku

s Eugeniem. Ale Viktorino sv. obcování a výmluvnost působila na ty sv. panny tolik, že nejen víru kř. přijaly, ale také slibem kř. čistoty z lásky ke Kristu Pánu se zavázaly. Věc tato nemohla modlárů zůstatí tajna. I popuzeni byli k hněvu velikému, a nechtíce, aby Viktoru jim dále děvčata kazila, a jak říkali k víře lid sváděla, usmrtili ji 23. Prosince r. 253. mečem. Její přítelkyně sv. Anatolie zemřela 9. Června.

Důstojnost člověka a křesťana vůbec.

Na těch ss. pannách, jako je sv. Viktorie, viděti důstojnost člověka a křesťana.

Důstojnost člověka záleží v tom, že člověk stvořen jest

1. od Boha a

2. pro Boha.

a) My jsme tvorové Boží. On, jenž svým všemohoucím slovem učinil nebesa i zemi, a všechno, co v nich se zdržuje, On, který samojedin život dává a udržuje, On i nás z ničeho stvořil. Ovšem nejbliže máme život od rodičů; duši však přímo dal Bůh. Tak pravila hrdinská matka makabejská k synům svým: „Děti! nevím, kterak jste se v životě mém ukázali: já jsem vám nedarovala ducha a duši a život, ale stvořitel světa.“ (II. Mak. 7, 22.) I tělo naše a podivuhodné zřízení jeho pochází konečně od Boha, jako pramene všech věcí. Ruce tvé, volají Job a David, učinili mne a stvořili mne. (Job 10, 8; Žalm 118, 73.) Hle, človče! tys dílo toho velikého Boha, který i bez tebe jest mocný a blažený! Z ničeho tebe stvořil, z lásky pouhé tě stvořil, ozdobil ducha a tělo vzácnými silami a schopnostmi, dal ti rozum, abys Ho poznal, srdce, abys Ho miloval, stvořil tě podle obrazu a podobenství svého.

A když ten obraz Boží hříchem byl zkažen, když hlodavý prach bludů, když kal hříchů a mol tělesnosti tytož obraz ten byly učinily téměř už nepoznatým: tenkrát sestoupil s nebes výšin veliký znatel obrazu toho Ježíš Kristus, kterýž uváživ vznešenou cenu obrazu toho od prachu bludův, od kalu hříchův ho očistil a krví svou drahou ho očistiv původní krásu jeho obnovil a dal nám moc syny Božími slouiti. Proto píše sv. Jan Ev.: „Pohleďte, jakou lásku prokázal nám Otec, abychom synové Boží slouiti i byli. Nyní jsme synové Boží; a ještě se neukázalo, co budeme. Vímeť, že když se ukáže, podobni Jemu budeme; nebo viděti Jej budeme tak, jakž jest.“ (I. Jan 3, 1, 2.)

Tato čest více platí, než urozenost, bohatství, krása těla a přízeň lidská: a přede těmito věcmi více se chlubívají lidé, než-li s apoštolem, že jsou synové Boží.

b) A však, nejsme toliko stvořeni od Boha, nýbrž i pro Boha. Sv. Augustin píše: „Člověk stvořen jest, aby Boha poznal, poznáváje miloval, a milováním věčně požíval.“ Mnozí lidé, zdá se, proto jsou na světě, aby hodně peněz nashrabali, vysokých úradů se dolezli, moci a důstojnosti se stkvěli a číši rozkoši až na dno vypili — a však všechny tyto věci člověka opravdu oblažiti nemohou. Proto praví Hospodin ústy Jeremiáše proroka: „Nechlub se moudrý v moudrosti své, ani se chlub silný v síle své, aniž se chlub bohatý v bohatství svém: ale v tom chlub se, kdo se chlubí, že ví a zná mne, že já jsem Pán.“ (Jerem. 9, 23.) „A co z toho má člověk, kdyby celý svět získal, na duši své pak škodu trpěl,“ dí Pán Ježíš! Svět pomijí a rozkoš jeho, kdo pak vůli Boží činí, ten potrvá na věky. Krásný jest tento svět, a zrači se v něm moc, láska a sláva Boží. „Nebesa vypravují slávu Boží!“ a však nejvíce se ukazuje sláva Boží v duši, která žije pro Boha. Taková duše je větší a krásnější než-li je celý svět. Někdy před námi stojí člověk zcela nepatrný, sprostý a chudičký: a však v něm se skrývá něco většího a krásnějšího,

než-li jest celý svět, než nebesa a země dohromady v sobě zdržují; tak jako dýmánek jen jak lískový oříšek veliký stojí za víc než tisíce kamenů ve dlažbě, nebo širokánské pastvisko. Taková zbožná duše jest krásnější a větší než-li jest celý viditelný svět. Její osvětlený rozum jest víc než slunce, nebo slunce o sobě neví nic. Její mír v srdci je sladší než-li libežná noc letní, alespoň nepomine tak brzo; její myšlenky jsou jasnější nad lesk hvězd, nebo jdou a sahají dále než hvězdy — až k Bohu; její působení jest požehnanější než-li potoka horského, který zavlažuje louky a žene mlýny, neboť neodtéká do moře pozemského, ale do moře věčnosti; její srdce je půvabnější než zahrady knížete Lichtenštejna v Lednici a než údolí Adamov v záti letního slunka, nebo tam květou a vůni vydávají kvítka pokory, přívětivosti, lásky, mírnosti, štědroty a všech cností, a jako sláviček a skřivánek, tak zpívají, tak díky vzdávají a oslavují zbožné duše Hospodina. Taková je důstojnost nábožné duše lidské!

24. Prosinec.

Adam a Eva, první rodiče.

Skrze závist ďáblu přišel hřích a smrt (Moudr. 2, 24.) mezi lidstvo a posud obchází hledaje, kohoby pohltily. Jak se to stalo? Bůh prvního člověka Adama stvořil, že byl jako věřící, milující dítě, t. j. že měl duši nevinného dítěte, protože nevěděl o zlém, a jako dítě v Boha věřil a Jeho miloval. Ano on ani nevěděl, že je to možná i jinak, že by někdo mohl i v Boha nevěřit a Jeho nemilovati. A však tento stav svatosti a spravedlnosti (tato víra a láska) byl darem Božím, a člověk k tomu ničeho nepřičinil, a ještě nedokázal, že by i tenkrát poslušen byl, kdyby ho zlá chtivost chtěla od Boha odvádět. Bylo mu posud rozkoší, v Boha věřit a Jeho milovati, jako je skřivánkovi rozkoší, ve výšce, v modrém vzduchu se povznášeti a svou píseň prozpěvovati.

Nyní tedy musila přijíti zkouška. Nebo jako dítě teprv tenkrát může dokázati, že je poslušné, až přijde od rodičů rozkaz nebo zákaz nějaký: tak musil Bůh chtít zkoušet jeho poslušnost, Adamovi něco buď poroučeti, nebo zakázat. Toho bylo potřebí, měl-li člověk býti dokonalejším a nejvyšším blaha hodným. Bůh mu dal tedy jednoduchý zákaz, na kterém mohl neustále dokázati, že Boha miluje a ctí. A však i to ještě nebylo pokušením, jelikož v nich nebylo nic zlého, co by jich bylo mohlo svádět k přestoupení záповědi Boží.

Tohle pokušení přišlo z venku: ďábel v podobě hada pokoušel jich, aby jedli ze stromu zapovězeného. Ďábel pravil: „Nikoli nezemřete; neboť ví Bůh, že v který koliv den z něho (ze stromu zapovězeného) jísti budete, otevrou se vám oči vaše, a budete jako Bůh, vědouce dobré i zlé.“ Těmito slovy zapíral ďábel, že Bůh je pravdomluvný, svatý a nejvyšší dobrý, jelikož by nebylo pravda, čím hrozil, jelikož by byl lhal a něčeho člověku na schvál nepřál a udíleti nechtěl. Když tedy Eva ďáblu věřila, utrhl a dala muži svému, tu jako by s ďáblem

souhlasili, že je to pravda, co řekl ďábel, a přestali býti Bohu oddáni, uctívi a vděční. Nedosti na tom, ale ďábel řekl: Okusíte-li, budete jako Bůh, vědouce dobré i zlé. Ďábel tedy popudil u člověka pýchu a smyslnost t. j. on ho popouzel, aby se učinil od Boha neodvislým a toho užil, na co má chuť. Jelikož pak člověk uvěřil ďáblu: tudíž oddal se pýše srdce svého, a chtivosti očí svých.

Člověk zhřešil, a tím hřichem odřekl se toho, co bylo dobrého (víry, úcty, lásky k Bohu,) a pojal v sebe to, co bylo zlého (pýchu, nepoddanost a chtivost smyslů.

Co pak ten hřích přinesl člověku za škodu?

1. Nyní pozbyl svatosti a spravedlnosti, ve které se nacházel, a nelibost Boží spočívala na něm, vypadl u Boha z milosti. Bůh neměl žádného v něm zalíbení. A bez tohoto nejvyššího daru je člověk zrovna tak bez ceny, jako květinový keř, jemuž odřezána jsou poupátka, nebo strom, v němž štáva a kořeny porušeny jsou. A je v tom dále něco hrozně bezutěšeného, po světě chodit a vědět, že Bůh Pán a Stvořitel na člověka s nelibostí pohlíží s nebe. Jak by to bylo dítkám, když pozorují, že otec a matka na ně nechtějí ani pohlednouti? A tak Bůh neměl zalíbení v prvních svých dítkách, Adamovi a Evě, jelikož se Mu zpronevěřili a pozbyli svatosti své.

2. Hřích se nyní usadil v srdci a působil co neustálá záněť a podnět k zlému. Prvé mohl člověk jen z venku pokoušen býti; nyní pocházelo pokušení i z nitra jeho: chtivost srdce, náchylnost k zlému.

3. Dále působil ten hřích veliké trudy života a konečně i smrt. (Gen. 3, 16—19.) Bůh změnil veškerou zřízení povahy země, tak že nyní sama od sebe nepřináší plodiny své užitečné a ovoce, nýbrž zůstane-li půda nevdělaná, rostou na ní větším dílem koukol, hloží, trní a i byliny jedovaté. Člověk jediné namahavou prací a průmyslem může donutit půdy k tomu, aby mu vydala to, čeho mu zapotřebí. — A jako s rostlinami, tak se to má i se zvířaty; jak se člověk nebrání, zmahají se zvířata divoká a škodlivá, a hmyz mu sežere nezřídka, co si pracně nasázel. — A jak půda, tak je i povětrnost člověku nepřiznivá. Ač člověk se nadělá, nicméně někdy může povstati drahota, ano i hlad, proto že je povětrnost suchá, mokrá, nebo zimavá; někdy krupobití potluče za čtvrt hodiny, na čem člověk dlouho v potu práci se nadělal.

Obraz, i nejkrásnější, může být porušen délkou času, molem, prachem, a nepřijde-li v čas znalec a mistr a neobnoví-li ho, veta je po obrazu! — Tak by se bylo vedlo obrazu Božímu — člověku! Z ruky Boží vyšel čistý a neporušený; a stoje v ráji v společnosti Boha samého k úrazu a porušení neměl přijíti nikdy! Než bohužel! vinou hříchu prvotního obraz Boží — člověk — utrpěl pohromu velikou.

Na čem pak záleží ten obraz, na čem pohroma? — Syn bohatého otce dostal krásné hodinky. Z všetečnosti, proti zakazu otcovskému sáhl rukou neumělou do ústrojí, a hle! hodinky jsou pokaženy. Pokaziti dovedl jich sám, napraviti si jich nedovede sám, tu musí přijíti mistr a znalec ústrojí toho. — V ústrojí tajem-

ství plném ducha lidského jsou co hlavní kolečka tři síly, které slovou: rozum, vůle a cit. Zneužitím vůle lidské utrpěl člověk pohromu na duši i na těle. Rozumu zasazena rána trojí: nevědomost, blud a pochybnost ve věcech náboženských (Eccl. 11, 16.); vůle nakloněna k zlému (Gen. 8, 21. Jak. 1, 13.), a srdce začalo milovati tvory více než Tvůrce, stavši se sobecké; smrt časná i věčná byly trestem hříchu.

Ze člověk hříchem se zkazil, to zapírají od Pelagia až do Rousseau-a mnozí díce, že člověk narodiv se tak je, jak z rukou Božích vyšel; a však kdyby Rousseau byl revolucí franc. přežil, byl by snad jinak smýšlel. To je smýšlení též všech, kdož zapírají potřebu Vykupitele a Spasitele!

Ale Církev učí, že obraz Boží hříchem je zkažen; žravý prach bludů, špina hříchů, ohavný mol tělesnosti usedaly na obraze Božím a hlodaly na mistrovském díle Páně, hlodaly zubem tak ostrým, že půvaby prvotní (svatost a spravedlnost) potratil docela, a klaněje se němým modlám, již ani známky tvora rozumného na sobě neměl.

Znikne-li v domě oheň, a neuhásíme-li ho, nezůstane v míře stejné, nýbrž čím více potravy se domáhá, tím šířeji kolem sebe sahá. Tak to šlo s hříchem. Prvním zneužitím lidské vůle byl rozžhat veliký oheň v člověčenstvu; zlým příkladem, zlým vychováním, rozmnoženou příležitostí a delším návykem rozšířila se vláda jeho. (Řím. 1, 29.) A jak se množil hřích, množila se i bída (chudoba, poroba, nemoce). Tak jako když se píchneš nožem, musí následovati bolest: takť musí následovati bída, když hřešíš. Proto nás učí dějepis, že ubývalo lidem věku, přibývalo chorob; povstal mor, otroctví, poroba; ano ta bída i na přírodu přešla (Řím. 8, 22.), a čím více zvíře člověku se blíží, tím více jím strádá čili trpí (kůň ve vojně, trýznění zvířat). Tak zavládl hřích, nouze a smrt na zemi; to vyslovil moudrý Sirach (40, 1.), Ovid,*) Cicero; každý král i žebrák to cítí. Jako v inkoustu proniknuta je voda černidlem, tak prosáknuto je srdce naše žádostí očí, žádostí těla a pýchou života a nutí nás to volati: Otče! zbav nás zlého. — Odkud to zlé? Co si nalámali hlav Gnostikové, aby rozřešili tuto otázku! Církev sv. prostě odpovídá: Totot pochází od zneužití vůle lidské, pochází to od hříchu. Učení Písma sv., že všickni lidé v Adamovi zhřešili, všickni jeho hřích dědili a s hříchem smrt, totot učení nacházíme u nejstarších národů zemských. Nebo odkud pochází v nás ta nepochopitelná směsice dobrých náklonností a zlých žádostí, vznešenosti a podlosti, pravdy a bludu, cnosti a nepravosti, které v nás od narození mají své rejdiště? — Odkud ta podajnost rozumu chtíčům a vášním, ač víme, že to vede k zlému konci? — Odkud zápas mezi dobrem a zlem? — Vždyť Bůh učinil vše dobře, aniž pochází pokažený obraz z rukou mistrových! —

Povídá se: Tělo má předskok u vyvinutí před du-

chem, a jsouc bujnější k zlému ho táhne. — Dobře! ale odkud to, že i tenkrát k zlém se dá odnáseti vůle, ač rozum o škodlivosti cele přesvědčen jest? — Odkud to, že pohan vyznává: Vidím to, co lepšího, a dělám co horšího? (Ovid.) — Odkud, že totéž sv. Pavel: Nečiním to dobré, co chci, ale co nechci to zlé. Činím-li pak zlé, co nechci, nečiním já to, ale přebývající ve mně hřích. (Řím. 7, 19. 20.)

Co učinil Bůh, aby nás zbavil toho zla? Nejdříve dal Bůh lidem zákon psaný, aby co hlas svědomí oznamuje, měli psané na očích věduce, co je dobré, co zlé. Aby dále člověk snadněji vítězil nad zlém, a) učinil Bůh, že země byla neplodná. To nutilo člověka, aby se usadil a pracoval. Tak povstaly dvory, vsi a města; práce byla uzdou chtíčů a při ní se vyvíjely síly tělesné i duševní, b) Bůh učinil úrodu závislou od tepla a deště. I to bylo dobře. To vedlo člověka k Bohu: musil se pokořiti, modliti, čekati, důvěrovati, přijímati, děkovati, milovati; c) Bůh člověka podrobil nemocem a utrpením. I to bylo dobře; nemohl přes míru bujneti; srdce jeho stalo se útrpné, trpělivé, úslužné.

Při tom všem tížilo člověka tré: maje zákon, poznával, čím hřeší; do hříchu opět a opět padaje poznával, že k uvarování-se ho nemá v sobě síly (Řím. 7, 1. 22.); následky pak hříchu vynutily mu přesvědčení, že tyto nemohly býti původní vůlí Boží. Toto trojí zbudilo v člověku touhu po osvobození a uléčení, po spáse, jak ji vyslovil sv. Pavel: „Kdo mne vysvobodí od těla smrti této? (Řím. 7, 24.) Tuto touhu potvrdil a povýšil Bůh tím, že sám již v ráji po pádu takového spasitele slíbil, skrze ústa ss. proroků ohlašoval, tak že, když vypršela doba, toto očekávání u Židů bylo obecné. (Simeon. Luk. 2.)

Tento zaslíbený Spasitel náš jest Ježíš Kristus.

Jak v nás tuto touhu udržuje Církev, tento věčný blahověst? Časem adventním. 4000 let připravoval Bůh svět na příští Vykupitele světa; a čtyry neděle i my se připravujeme na památku Narození Pána Ježíše. Když slyším v kostele ty rorátní zpěvy, které se nám dostaly co drahé dědictví po otcích našich, věru! vždy chvěje se útroba moje posvátnou radostí, nebo si myslívám: Pište si, co chcete proti Kristu a Církvi Jeho; jak náš lid vstoupí do chrámu, nebo doma zanotí naše české zpěvy rorátní, hned prchají jako zlí duchové ty skeptické myšlenky, které jste mu co neznabožský roj do hlavy nasadili; srdce, tato schránka citů, to vyvařisko radosti, oplývá při těchto zpěvech rozkoší, a co člověk miluje, v to věří. — A když přemítám celé to uspořádání času adventního, jak ho ustrojila Církev sv., ten věčný blahověst, tu s bezpečností klidnou pohlížím v budoucnost; nebť s tímto kazatelem souhlasí příroda i dějepis, tito svědkové hmataví.

Advent padá do Prosince. Bez pochyby se ten měsíc proto tak jmenuje, že chodíme časné ráno do kostela a prosíme s prorokem: Rosu vydejte, nebesa! O tu již to šero ranní uvádí nám na mysl dobu před Kristem, kde tma tížila národy; pohané byli ve všech věcech na vysokém stupni, ve vědách, v uměních; v ná-

*) Video meliora proboque, deteriora sequor. —

boženství pak tapali ve tmách, až přišlo to světlo, které osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět. A jako poznává svět pořád lépe vědami přírodními zákony, dle kterých se viditelný svět řídí a spravuje: tak i v Církvi sv. vždy jasněji se rozkládá uvědomění pravd, kterých Bůh člověku zjeviti ráčil, aby mu bylo blaze zde i na věky! — a jako sprostý člověk třeba ani nevěda o těch zákonech přírodních; předce v životě svém dle nich se řídí a spravuje: tak i duše naše povahou vlastní je „křesťanská“, prostý křesťan bez hloubání věrou dětinnou objímá nauku Církve; kdežto učený bohovědec vnitřní její hlubokost a souvislost vždy jasněji uznává a předkládá.

Mezi ty přípravy na příští Vykupitelovo náleží Početí P. Marie; proto se ten svátek světí 8. Prosince. Potěší se nemocný, když po dlouhé zimní noci, kterouž v bolestech a bez spánku strávil musil, první červánky budícího se jitra uhlídá; potěší se vězeň, když po mnoholetém žalařování na svobodné noze pod širým nebem po prvé se ocítí; potěší se zajatý, když po dlouhém otročení okovů sprostěn ke svým miláčkům do vlasti se ubírá: — ale mnohem, nesmírně více zardoval se člověk, když po 4000-leté těžké chorobě hříchu, smutného uzaláření a podlého otroctví pod mocí ďábla milosrdí Boží ponejprv paprskem slitování na něho se usmálo a přípravy k vykoupění jeho chystati počalo. A který to byl počátek bližší, ježž Bůh ve svém slitování učinil ku spáse člověka kleslého?

Z lůna ženy mělo dle vyřknutí nebeského Otce světu spasení vzejíti; musila tedy matka zrozena býti dříve, než Mesiáš žádoucí člověčenstvu zavítal. A tím také Bůh počátek vykoupění našeho učinil, že zřídil, aby počata byla ona věčně požehnaná, z jejíhož života se narodil Ježíš, jenž slove Kristus. V Prosinci se raduje Církev předně z toho, že sv. Anna ve svém vysokém věku počala Pannu Marii; a za druhé, že tato ohledem na to, že z ní se měl naroditi Ježíš, jenž slove Kristus, byla vyjmuta hned v početí svém od té skvrny dědičné, s kterouž každý potomek Adamův v tento svět vehází. Toto posud nábožné mínění prohlásil za článek víry Pius IX. 8. Prosince 1854. u přítomnosti biskupů celé Církve, a takto zasadil poslední drahokam do skvělé koruny té, jižto dosáhlo pohlaví ženské práv člověckých; nebo v pohanstvu byla žena otrokyně muže svého.

Další příprava bylo Narodění bl. Panny Marie (slaví se 8. Září každoročně). Slavnost sv. Tomáše v nejkratší den roku (21. Prosince), má nám na paměť uvést, že i v ctihodném sboru apoštolů byl jeden representant či zastupitel těch lidí, kteří co nemohou hmatati a rozumem pojíti, to vyhlašují za nemožné; kterému pak P. Ježíš řekl, že víra není vidění, a že blahoslavení jsou, kteří (svědectvím jeho Církve byvše poučení) v Něho věří, ač Ho neviděli. — Štědrý večír, který nese jméno Adama a Evy, uvádí nám na paměť prvotní hřích a smutné následky jeho.

25. Prosinec.

Boží Hod Vánoční.

Dnešního dne slouží kněz tři mše sv. Tento obyčej počal prý za papeže Telesfora (r. 127—139), o čemž sv. Řehoř Veliký (590—604.) se zmiňuje, jako o již známé věci. V jedné řeči své totiž začíná takto: „Ponevadž z milosti Páně třikráte dnes mši sv. slavíme, nemůžeme o přečteném evangeliu dlouho rozjímati; něco ale zkrátka přec říci, povzbuzuje nás narození Spasitele našeho.

Co znamená první mše? Ona nám připomíná věčné a nezpytatelné zplození Syna Božího od nebeského Otce. O tomto věčném zplození Syna Božího prozpěvujeme dnes hymnu církevní:

Jesu světa Spasiteli,
Ježžto, než tmy ojasněly,
Otec slávy nevýslovné
Zplodil k slávě sobě rovné.

Toto věčné zplození Syna od Otce jest pro nás tajemství, ono se hájí rozumu našemu ve tmy neproniklé, jakové bývají půlnoční. Aníž smíme, mluvíce o zplození tom, na něco podobného, jako u lidí se stává,

pomysli. Syn Boží vychodil z Otce, jako Bůh z Boha, světlo ze světla, od věčnosti.

O tomto věčném zplození pěl korunovaný Žalmista: „Řekl Hospodin ke mně: Syn můj jsi Ty; já dnes (u Boha je věčně dnes) zplodil jsem Tebe. (Ž. 2, 7.) A v žalmě 109, 3. praví Bůh Hospodin k Mesiáši: Ex utero ante luciferum genui Te! t. j. z lůna před dennicí zplodil jsem Tebe (od věčnosti). A to jest to první zrození, o němž s úžasem dí sv. Isaiáš: „Generationem ejus quis enarrabit? t. j. rod jeho kdož poví. (Is. 53, 8.)

II. Druhá mše sv. připomíná, jak P. Ježíš dnešního dne od Marie Panny ve stáji Betlémské narozen byl.

O tomto narození pje církevní hymna:

Pomni, že jsi v onu dobu
Nosil těla matnou mdlou,
An jsi sstoupiv s svého trůnu
V panenském se zrodil lůnu.

Dnešní den to svědčí očně,
Jenžto se vždy vrací ročně,
Z Otcova žes vyšel klína,
By nám spása byla zdína.

P. Ježíš k nám přišel, jako světlový paprsek: Vychází ze Slunce, zůstává v Slunci, a pronikne sklo, ale nezlomí je, a svítí a teplo vydává v našem obydlí pozemském. Tak P. Ježíš zůstává s Otcem, sestoupil v lůno Panny čisté a neporušiv jak sklo čisté její panenství, narodil se mezi lidmi v Betlémě.

Narodil se v chudobě, narodil se v chlévě. Chudý chlév v Betlémě skýtal Mu první kolebku; chudí pastýřové viděli Ho co novozrozené nemluvně! Mudrci z dalekého východu opustili vlast svou, aby Mu, co králi duchův, přinesli své holdování. Nebesa vydala nejspásnější rosu a déšť, totiž: božství; a země (lůno čisté panny) vypučela jeho člověčenství, a tímto zářným spojením dvou přirozeností zavítal k nám slíbený již v ráji skrotitel ďábla, Vykupitel náš Ježíš Kristus, jenž jest Bůh a spolu člověk.

Tam v okolí Betlémském, kde bylo viděti zříceniny hradu či paláce Davida krále, udělali z nich pastýřové stáj polní pro bravy své. Však v dnešní noci posvátné přenocují pod širým nebem u bravů svých! Aj! v této posvátné noci tam v těch zříceninách, v domě praděda Davida krále, ve stáji chudičké octnul se v jeslích slíbený Spasitel světa. „Když pokojné mlčení drželo všechny věci, a noc v běhu svém polovic cesty vykonala: všemohoucí Slovo Tvé od stolic královských vykročilo.“ (Sap. 18, 15.) Zástupy rytířstva nebeského zpívaly radostné Gloria! o půlnocních tmách rozbřesklo se nad zemí nebeské jasno, sedícím ve tmách a ve stínu smrti světlo vzešlo jest jim! Pastýřové procitují s úžasem a leknutím na paloucích Betlémských. Jaké to noční vidění? Jaká to zář? Jaké to zpěvy? „Nebojte se, pastýřové,“ di jim posel nebeský, „zvěstují vám radost velikou, kteráž se stala světu celému. Narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán,

v městě Davidově.“ A oni šli a našli nemluvnátko, plénkami obvinuté, položené v jeslích a vrátili se a velebili Boha. Na to se máme upamatovati zvláště při druhé mši sv.

III. Třetí mše sv., která se dnešního dne slouží, představuje nám Boháčlověka ve způsobách chleba a vína, jenž v každou duši spravedlivou vchází a v ní duchovně se rodí.

P. Ježíš má velikou toužebnost, přebývat v srdcích lidských. „Rozkoší mou jest, býti u synů lidských.“ Jest, jako by Kristus P. zvláště dnešního dne, tou dnešní slavností k nám volal, jako druhdy

k Zachaeovi: „Dnes musím zůstat v domě tvém! Vstaň ty, jenž spíš ve dřimotě hříchů, já stojím u dveří srdce tvého a klepu, otevři mi pravým pokáním a přijmáním těla a krve mé. Pakli kdo mne miluje, tohot milovati bude i Otec můj, a v něho vejdemo a v něm přebývatí budeme.“ (Jan 16.) Veliké to a krásné tajemství, ta svátost oltární: V malém dítěti v jeslích Betlémských skrytý byl Bůh všemocný, pastýři a králové osvíceni vírou a zjevením klánějí se Jemu! — V malé hostii, v domě chleba (nebo Betléhem בֵּית לֶחֶם znamená též dům chleba) skrytý jest tentýž Spasitel, jenž ve stáji Betlémské odpočíval; v bílém šláři na oltáři skrývá se veliký Bůh! O Bože můj! jak dobrotivý jsi

Ty, jak krásné jsi to vymyslel tajemství, abys v duši spravedlivou vcházeš a s ní obcovati mohl!

Křesťane! klekni a koř se Pánu svému v té svátosti skrytému. Klaněj se, jako pastýřové a mudrci od východu. Nezviklej se ve víře proto, že je ta hostie tak malá, a Bůh tak neobsáhlý! Hle i ta hvězdička na nebi, jak ona se zdá býti malinkou, a však proto ona je mnohem větší, než-li celá země naše: ale proto že je od nás daleká, zdá se nám býti tak maličkou. Tak i Bůh a člověk neskončeně jsou vzdáleni od sebe rozumem a mocí. A proto, co nemůžeš pochopiti, to Bůh může učiniti.

Sklánějme tedy kolena, když při třetí mši sv. čte kněz u oltáře slovo sv. Jana: „A Slovo tělem (zde na oltáři chlebem) učiněno jest, a viděli jsme slávu Jeho, Slávu jako Jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.“ (Jan 1.) Amen.

Boží hod Vánoční je svátek chudých.

Dnes se P. Ježíš narodil v chudobě z chudičké panny — matky. Proto máme dnes dávat dary a almužny chudým.

K tomu nás má přiměti:

I. Cit útrpnosti.

II. Příkaz Ježíše Krista.

III. Hojný užitek almužny.

I. Nás má k tomu pobízet cit útrpnosti. Pán Bůh všípíl každému člověku do srdce útrpnost. Když totiž vidíme někoho v bídě a nouzi, neb v nějakém jiném neštěstí postaveného: tu býváme bolestně pohnuti a jakási litoštivá truchlivost na nás připadá. To pozorovati hned na dítkách malých. Když ony totiž vidí své rodiče nebo jiné lidi plakati: tu se na ně upřeným zrakem dívají, potom dělají samy truchlivý obličej a konečně dají se samy také do pláče. Ony totiž mají útrpnost.

Jsou ovšem i lidé, kteří nic nevědí o útrpnosti, kteří zůstávají necitelní a tvrdí, i když vidí bližního svého v největší bídě vzdychati. A však ti nejsou více takoví, jací z ruky Boží přišli; oni mají již srdce pokažené, a to buď že byli od rodičů špatně vychováni, buď že z mládí nic neslyšeli o Bohu, buď že zlými příklady byli svedeni nebo nepravostmi otupěli.

Pokud ale člověk je srdce nezkaženého, bude zajisté útrpnost cítiti, když vidí nuzné, kteří mají málo nebo nic, a tudíž nouzi trpí, protože jsouce staří nebo churavi nemohou sobě nic vydělati; když nemocného navštíví a vidí, že nemá ani léku, ani obsluhy, že leží na tvrdé slámě a nemá, čím by si zatopil; aneb když vidí vdovu a sirotky opuštěné, ode všech dobrých přátel opuštěné, kteří mezi tím, co jiní vyskají, v bídě a hladu pláčou. Což by nám byl Pán Bůh dal nadarmo do srdce citelnost a útrpnost? Či dal nám Pán Bůh ten cit jen k politování a ne také ku pomáhání? Což neposvětil toho citu sám Ježíš Kristus Syn Boží? —

II. Proto máme almužnu dávat z útrpnosti nikoli přirozené, nýbrž křesťanské, proto že to Pán Ježíš Kristus slovem a skutkem poručil, abychom se vespolek milovali. Jest v obyčejí, že jednotliví lidé a celí národové volivají si nějaký znak nebo heslo, dle kterého se od jiných rozeznávají. Tak na př. staří Římané měli orla, Moravané mají kostkovanou orlici, Čechové bílého lva. Poláci skřivany, Turci měsíc atd.

Jaký znak a heslo mají křesťané? Ovšem řekne každý, že kříž. Kříž ale je znak lásky Boží k lidem; vyznavači pak kříže mají lásku k bližnímu. Toto pak znamení není dobrovolně zvoleno, nýbrž zřetelně od Krista Pána samého ustanoveno. Nebo odcházaje z tohoto světa řekl učeníkům svým: „Potom poznají všickni, že moji učení-

níci jste, budete-li míti lásku jedni k druhým.“ (Jan 13.)

Vidouce mnozí pohané v prvních časech křest., jak křesťané k chudým tak dobročinní jsou, poznali v tom výbornost té víry a stali se křesťany. Tak čteme, že ku př. Pachomius, sv. Martin a jiní tou cestou stali se křesťany. Pán Ježíš každý krok znamenal dobrodiním.

III. Konečně nás k tomu pohnouti mají hojně užítky, které almužna křesťanská sebou přináší pro čas i pro věčnost. Kdo chudým dává, tomu Pán Bůh požehnává! — A to dle zaslíbení Páně: „Blahoslaveni milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou.“ (Mat. 5, 7.) Oni milosrdenství dojdou často již v tomto životě. Tak ku př. vdova v Sareptě, že hrst mouky a maličko oleje s hladovým Eliášem rozdělila, za to jí mouky a oleje nikdy neubývalo. (III. Reg. 17.) Nevymlouvej se: Já jsem sám chudý, nebo, mám mnoho dítek.

Sv. Cyprián píše: „Miluješ-li opravdově dítky své, musíš tím štedřejším býti, abys tak dítky své Bohu poručel a u Boha, jenž na věky zůstává otcem, měl na skladu zboží, které svým dědicům zachovati chceš.

Pro věčnost, jak nás o tom poučuje archanděl Rafael, který pravil k Tobiaši: „Almužna t. j. (skutky z milosrdí konané) vysvobozuje od smrti, a onať to jest, ježto čistí hříchy a činí, aby člověk našel milosrdenství a život věčný.“ (Tob. 12, 9.)

26. Prosinec.

Na Slavnost sv. Štěpána Prvomučenníka.

Druhý svátek vánoční zasvěcen jest tomu Svatému, který pro Krista první krev mučnickou prolil. On se nazývá sv. Štěpán. Stefanus znamená po moravsku koruna. Jakou korunu obdržel sv. Štěpán za to ode svých krajanů, že jich ke Kristu přivést, o pravdě učení Kristova přesvědčiti chtěl? — Jakou korunu obdržel, jaké odměny se dočkal od lidu svého, že pro své krajany veliké divy a znamení činil? — „Oni kamenovali Štěpána!“ — Co nemohli na Kristu: to dokonali na Štěpánovi ukrutností neslýchanou!

A zajisté, co se Štěpánovi stalo, to posud se přihází největším přátelům Božím a nejušlechtilejším lidumilům, že ode svých spoluvrstevníků za to, že jim pravdu mluví, jejich pravé blaho zamýšlejí, bývají kamenováni kamením posměchu, pohrdání, potupy a všelijakého pronásledování. Ze to tak přijde, předpovídal již apoštol: „Všickni, kteří zbožně žiti chtějí v Kristu Ježíši, protiventství trpěti budou. (Tim.) Čím se máme těšiti, kdyžž nám svět naše šlechetné snahy nevděkem splácí?

Odověď: Pohledme se sv. Štěpánem na odměnu v nebesích a sice:

1. na konečné vítězství věci posvátné a

2. na odměnu v nebesích kynoucí.

ad 1. Sv. Štěpán těšil se vida v duchu napřed vítězství posvátné věci, víry křesťanské.

Jestí to osud všeho, co je dobré a svaté, že to, vejdouc v tento svět, vrazí na odpor. Jedni volají: „Co to zase nového? Proč to začínáte, at se zůstane při starém. Jiní zase, jako staří fariseové a zákoníci, bojí se, aby nepřišli o své příjemné, pohodlné postavení; — opět jiní z pohodlnosti křičí proti všemu novému, aby se nemuseli něčemu novému přiučovati.

Zlí pak a zkažení lidé již ze zásady všemu na odpor jsou, co je dobré a sváté a šlechtivé, libující sobě ve tmách, nechťejí přístupu a vlády na světě práti bohumilé pravdě a cnosti!

Jaká to hejna se vyrojí nepřátel a čím světlejší a důležitější nějaká věc, která si cestu do myslí lidských klestí, tím mohutnějších a zarytejších se jí na odpor postaví protivníků. Není patrnějšího důkazu pro řeč mou nad uvedení víry křesťanské. Co může býti krásnějšího, co spasitelnějšího nad tuto víru, nad to, čemu učí, k čemu vede? — A hle! jaký odpor povstal proti Kristovi a proti apoštolům Jeho! — Po 300 let tekla krev mučenníků, až kříž Spasitelův vítězně se povzná-

šel nad zříceninami model pohanských, a nad zbořeným Sionem vetché stavby starozákonní! — A čím se těšili tito sv. mučenníci, v čele majíce Štěpána, prvomučenníka, čím vítězili tak, že rádi padli za obět zruřivým nepřátelům?

Oni ti šlechtiví duchové věděli, že každá sebe světlejší a užitečnější věc musí míti svých mučenníků. V duchu svém věstném už viděli napřed, kterak vítězí věc jejich svatá nad hloupostí, sobectvím a zlobou nepřátel: a pohled ten v budoucnost tak jich blažil, že milerádi prolili krev svou, k zúrodnění půdy křesťanské. A hle! oni se nezklamali! — Štěpán sv. napřed viděl

v duchu, kterak vítězí Církev Kristova — a ona zvíťezila, a Štěpán, dávno umučený, podnes bývá oslavován co čelní šířitel víry Kristovy a dobrodinec člověčenstva.

Tak i my, křesťané! když si o nás, co Boží muku, buď osel svou hloupou, nebo tigr svou mstivou kůži otírá, když po nás házejí kameny potupy, posměchu a pohrdání pro věc Boží, pro věc křesťanstva a pro lásku k bližnímu: vizme, že věc svatá zvíťezí, byť bychom i my co mučenníci museli za ni trpěti, a tato myšlénka nám dodá síly, abychom trpěli.

ad 2. Sv. Štěpán dále proto neváhal položit život za víru, proto že pohlédl k nebesům, kde mu kynula koruna slávy nesvadlé. „Utrpení tohoto světa nedají se přirovnat ku slávě, která má na nás zjevena býti.“ (Řím 8.) „Naděje na odměnu,“ dí sv. Augustin, „jesti útěchou naší při práci!“ Proč se rolník denně lopotí na poli svém, proč se nadělá a nahmoždí v potu tváře? — Myslí na sladkou odměnu práce své. — Proč sedí řemeslník jako přikován při svém řemesle, někdy až velice obtížném, proč pilně šije, dělá boty, hobluje, buší kládívem — než-li že jsi myslí: Vždyť za to něco dostanu, vždyť nedělám za darmo, ale za odměnu! — Proč zahradník opatruje stromky své s velikou pílí a šetrností, proč v horku a parnu letním v potu tváře okopává půdu, a zalévá bylinky a květiny své? — On se těší krásným pohledem a užítkem, který mu přibude co odměna práce záhradnické.

Proč se odváží lodník na daleké cesty po moři, proč dělá kupec obtížné cesty po vodě a po suše? — On si na cestě čítá, jaký prospěch ze svých prací míti bude, a tato naděje činí sebe větší namáhání a práci lehkou a sladkou.

Když Jakob vstoupil u strýce Labana do služby, ptal se ho tento: „Řekni, jaká má býti odměna tvoje?“ A Jakob odpověděl: „Budu tobě sloužiti sedm let, dáš-li mi Rachel mladší dceru svou!“ A oni se o to umluvili. Tak tedy aby dcery Rachel ruku obdržel, sloužil Jakob věrně a pilně sedm let. Co vystál za těch sedm let, to sám vyznal: že vytrpěl ve dne v noci horka, zimy dost, a někdy ani spánku si nepřál. On se pořád těšil tím, že až uplyne sedm let, dostane Rachel za milou choť. A hle! on se zmylil! — Li u starší dceru mu chtěl dáti, Rachel pak jedině tenkrát, kdyby znovu sedm let sloužil. I k tomu se odhodlal ubohý Jakob, a těch čtrnáct let uteklo mu tak rychle, jako několik dnů, jen když dostal, co si přál, za odměnu!

Když tedy Nejmilejší! lidé pro odměnu časnou tolik podnikají, tolik snášeti dovedou: zda-li bychom neměli podnikati a snášeti tím více pro odměnu v nebesích? „Štěpán byl kamenován“ píše sv. Ambrož, „on ale viděl nebesa otevřená, a proto necítil ran, kamením způsobených.“ On viděl Pána Ježíše, který mu ukazoval korunu, onať bude odměnou stálosti jeho. Pročež budme, Nejmilejší vytrvali až do konce, a — spasení dojdeme.

Bohatí Židé měli v zajetí Babylonském prsteny, na kterých bylo vryto jméno drahé vlasti „Jerusalém!“

Když nejvíce jich to bolelo, že se jim zle vede: podívali se na prsten, a zpomínkou na vlast se potěšili.

I my, Nejmilejší! když po nás házejí kameny potupy, pomluvy a na cti utrhaní, když trpíme chudobu, nemoc, bolesti, neštěstí, snižování: neklesejme v mysl, zmužme se, jako sv. Štěpán vědouce, že kdo setrvá do konce, spasen bude.

Sv. Štěpán vzor lásky k nepřátelům.

Dokud nosíš zášti v srdci svém proti bližnímu,

1. nejsi křesťan. Křesťan jen tenkrát s právem se tak jmenuje, když své vášně, tedy i hněv, nenávisť, nechuf, pomstu v sobě potlačuje, a lásce v srdci svém dá panovati, která právě je známkou pravého křesťana. Kterak ale můžeš spasen být, nejsi-li pravým křesťanem?

2. Dokud v nepřátelství žiješ, nemůžeš se, jako křesťan, opravdu modliti. Nebo nejčelnější modlitba křesťana je „Otče náš,“ a když se ho v takovém stavě modlíš, tož ti neprosívá ku požehnání, nýbrž jen k záhubě. Nebo jak přijdeš k těm slovům: „Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům,“ tu lžeš!

3. Dokud jsi v nepřátelství, přestupuješ zřejmě přikázání Pána Ježíše Krista. Nebo Pán Ježíš praví: „Milujte nepřátelé, dobře číňte těm, kdož vám utrhají a pronásledují vás, abyste byli dítky Otce, jenž jest v nebesích, přátele a příbuzné milovati není nic velikého, to dělají i pohané.“ Pohané a lidé zcela bezbožní mají lásku ke svým přátelům a příbuzným a ukazují jim, že jich mají rádi. Ano i zvířata mají takovou lásku, ku př. pes miluje pána svého, dobytek v chlévě má rád toho čeledína, co mu denně přináší píci; zvířata milují mladá svá a t. d. A však P. Ježíš praví: Taková láska nestačí, ta je zvířecí: vy milujte i nepřátelé své, co si sami přejete, to jim přejte, co sami nechcete, to ani jim nedělejte, ano i za ně se modlete.

4. Dokud v zášti žiješ, trváš a vydáváš se v nebezpečí, státi se vražedníkem. Nebo miláček Páně sv. Jan píše: „Každý, kdo nenávidí bratra svého, vražedník jest,“ t. j. jak snadno se může nějaká příležitost přihodit, že aby se na něm vymstil, buď ho zbije, poraní, nebo něčím po něm hodí, (jak Saul po Davidovi) a jako Kain Abela zabije! — Proto napomíná sv. Pavl tak dolehlivě: „Slunce nezapadej nad hněvem vašim!“ nýbrž hned si podejte ruce ku smíření, abyste si vespolek na živobytí neukodili, nebo aby vás nenadále nepřekvapila smrt v tom stavu, a vy věčně nezhylni!

5. Tu však se omlouvají tak mnozí rkouce: „To není možná, nepřátelům odpouštět; přirozenost naše sama je tak náchylna k pomstě, že není možno, hněv ze srdce vypuditi.“

Je to pravda, přirozenost naše ráda se kloní k hněvu, k nenávisti a k pomstě, a to někdy při tom nejmenším uražení; ale zda-li by nebylo možná, jí zkrotit? Když člověk dovede divokého koně na úzdě držet, sám sebe by neuměl krotit? P. Ježíš zajisté dobře zná povahu naši: zda-li On něco poručil, co nám není možné? On však velí, nejen odpouštět, nýbrž nepřátelům i dobré činiti. Zadá-li tím něco nemožného? Nikoliv! V den soudní přivede k těm, kdo v neukojitelném zášti zemřeli, Svaté své, v čele jich sv. Štěpána a řekne jim: „Znáte tyto? Nebyli oni také lidé jako vy k pomstě nakloněni? Zda-li jich křivda, urážka jim učiněna nebolela též? Zda-li vy hůř byli jste uraženi? Zda-li i vy jste byli kamenováni? Ano Pán Ježíš ukáže jim rány své a řekne: Ejhle! vizte tyto rány, které mi nepřátelé na kříži vrazili. O jak bolely mne tyto rány a předce v bolestech smrtelných na kříži jsem volal: „Otče můj, odpusť jim, nebo nevědí, co činí!“ Můj příklad vás přiměti měl to činiti, k čemu jsem milostí vydobyl vám. S mou milostí, které jsem vám neodpřel, mohli jste pomstu v sobě přemahati, hněv v srdci potlačiti; ale vy jste nechtěli. Hle, duše křesť! tak i k tobě P. Ježíš bude mluvit, jest-li se

nesmrtí, neodpustí-li ze srdce nepříteli svému, a jaký soud nad tebou vyřčen bude? „Chceš-li tedy soudu ujíti,“ dí sv. Jan Zlatoušlý, „tedy odpouštěj ochotně v srdci, v ústech a v skutku. Nenávidí-li tebe někdo, miluj ho v srdci; ublížil-li někdo tobě ústy (ku př. nadal ti hrubě atd.), otevři ústa svá k modlitbě zaň; urazil-li tebe někdo skutkem, prokazuj mu za to dobrodini a služby lásky. Jen takovým způsobem plníš v pravém smyslu slova přikázání lásky nepřátel a ne méně ražíš cestu smíření nepříteli svému. O blahoslavená to pomsta pokoj zdějící bližnímu a Pánu Bohu tak libezná!

27. Prosinec.

Sv. Jan, apoštol evangelista.

Sv. Jan Ev. byl bratr sv. Jakoba apoštola, a následně syn Zebedea a Salomy, a narodil se v Bethsaidě Galilejské. Byl nejprv učníkem sv. Jana Křesťatele, ale později povolal ho Pán, právě toho okamžení, když s otcem a bratrem na břehu moře Genezaretského spravoval síť. Jan uposlechl okamžitě a Krista nepustil více. Z učníků byl nejmladší, ale pro tichost a panickou mysl Spasiteli nejmladší. Láskou tou cítil

se Jan nevyslovně blaženým, tak že sebe jinak nejmenuje než učenníka, jehož Ježíš miloval. Z té příčiny byl také vždy mezi těmi apoštoly, s kterýmiž Ježíš nejdůvěrněji obcoval. Byl tedy svědkem, když Kristus Pán tchyni Petrovu uzdravil, dceru Jairovu vzkřísil, když se na Táboře proměnil, na Olivetské hoře krví potil. On též při poslední večeři odpočíval na prsou Páně, a na pokynutí Petrovo jeho se otázal, který by z apoštolů Jej zraditi měl? Doprovázel mistra svého až pod kříž. Tenkrát se také ukázalo, jak velikou důvěru P. Ježíš v milého učenníka svého měl. Nebo když ušel Jan matku a učenníka tu stojícího, kteréhož miloval, dí matce své: „Ženo, hle syn tvůj!“ — Potom dí učenníkovi: „Hle, matka tvá!“ A od té doby přijal ji Jan za svou. (Jan 19, 26. 27.) Jan pomahal P. Ježíše s kříže snítí a v klín Marie položití; doprovodil také mrtvé tělo Páně ke hrobu a truchlil proň. Po z mrtvých vstání P. Ježíše byl Jan první z učenníků, který v hrob Krista vstoupil, a první, který Vykupitele poznal, když se učenníkům, na moři Tiberiadském lovicím, zjevil. Tenkrát to také bylo, že Kristus Ježíš Petrovi správu nad celou Církví odevzdal, a jemu předpověděl, že bude pro Krista ukřižován. Jan stál vedle poslouchaje. I obrátil se Petr a uzřev toho učenníka, jehož miloval Pán, otázal se: „Pane, co pak tento?“ A Pán Ježíš odpověděl: „Chci, aby on tak zůstal, dokavad nepříjdu, co tobě po tom? Ty pojď za mnou!“

2. Když po na nebevstoupení Páně sv. Petr a Jan vstupovali do chrámu se modlit, uzdravili, jak nám Skutkové apoštolští vypravují, ve jménu Ježíše Krista člověka, který byl chromý ze života matky své, a vidouce, an lid divením nad zázrakem tím k nim se tlačí, jali se mu hlásat slovo spásy. Však proto byli od kněží a úředníků chrámu do vězení vsazeni, ale brzo propuštění s tím doložením, „aby nikdy nemluvili, ani učili ve jménu Ježíšově.“ Ale oni tak ošemetného zákazu nedbajíce řekli: „že není spravedливо, aby lidí více poslouchali než Boha, a kázali jako kdy před tím. I byli proto opět a opět zalařováni, vyslýcháni a mrskáni. Oni pak radovali se, že hodni učinění jsou, trpěti pohanění pro jméno Ježíše. Někjaký čas po tom byli Jan a Petr od sboru apoštolů do Samarij posláni, aby tāmějším novokřesťencům udělili svátost sv. birmování; na to se vrátili do Jerusalema, a byli r. 51. prvnímú sněmu církevnímu přítomni.

3. Když se ss. apoštolové do rozličných krajín světa rozešli hlásat sv. Evangelium, vydal se Jan do Malé Asie a semotam založil mnoho Církví. Mnozí se domýšlejí, že než se tam odebral, Marie P. na nebe vzata byla. Aby Církví asiatským byl na blízku, usadil se asi roku 66. stále v Efesu, a odsud spravoval všechny Církev oněch vlastí, a navštivoval jich čas po čase, co se mu zdálo za dobré, v nich ustanovoval a zařizoval. I bylo velice potřebí, aby nade Církví vyrůstající bděl ten apoštol, který v tajemství Boží hlouběji vnikl než kterýkoliv smrtelník, a který na prsou Páně moudrost a lásku byl ssál. Neboť počali velmi záhy někteří kacíři, (zvlášť Ebion a Cerinth) své osobní ná-

hledy o učení Kristovu vnášeti, a Kristu Ježíši podstatu Božskou upíratí. Sv. Jan varoval před nimi své ovečky, ano aby Církev na vždy podobného bludu uchoval, složil své Evangelium, ve kterém nad slunce jasně dovodí, že Ježíš Kristus je pravý Bůh a to Slovo (tak nazývá Ježíše Krista) tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. Evangelium sv. Jana je doplněk Evangelii ostatních, které sv. Jan též četl a znal. Mimo toho Evangelium napsal dvě epístoly, ve kterých přeđe všim lásku k Bohu a k bližnímu schvaluje a poroučí. Veškeré jeho živobyť byla láska.

4. Když císař Domicián křesťany stíhati a mučiti dal, byl také sv. Jan jat a do Říma odveden. Zde jej uvrhli r. 95. do kotle vřelým olejem naplněného; ale nic se mu nestalo, vyšel jako z koupele. Nevěřící připisovali ten zázrak kouzlům a čarům, a Domicián sv. Jana vypověděl na ostrov Pathmos. A zde zjevil mu Bůh budoucí osudy Církev sv., které on sepsal v knize své proročké, která má název „Zjevení sv. Jana“. Když rok na to Domicián umřel a Nerva nástupce jeho křesťany mučiti přestal, navrátil se sv. Jan také zase do Efesu ke svým církvim, pro jejichž blaho daleké cesty podnikal, nescíslně trudy snášel, s nebezpečími zapásil. Žádná obět nebyla mu těžká, jen když jedinou duši spasiti mohl, jak nám o tom sv. Klement Alex. krásný příklad vypravuje, že sv. Jan jednoho mladíka se ujal, ze kterého se potom stal zlopověstný loupežník a kterak sv. Jan tuto zbloudilou ovečku hledal, až jí zase našel a získal.

5. Když už pro vysoké stáří ani choditi, ani dlouho kázati nemohl, dal se do shromáždění věřících nositi a nekázal nic jiného než to: „Synáčkové! milujte se vespolek!“ A když jim to už přicházelo protivné, odpověděl: „Pán to přikázal, a když to činíme, dosti jest!“ Co 90-letý stařec hrával si denně s korptví hladě jí, a myslivcovi, když se nad tím divil, řekl: „Proč pak ty nemíváš luk ustavičně napnutý?“ „Proto,“ odpověděl myslivec, „aby neztratil pružnosti a síly.“ „Dobře,“ pravil sv. Jan, „nediv se tedy, když vidíš,“ an se vyráží, aby mysl máku konání povinností tím schopnější byla.“ Sv. Jan přečkal všechny apoštoly. Pochován jest za městem, a nad jeho hrobem povstal pozděj překrásný kostel. Nyní je tam turecká mešita.

Tajemství nejsv. Trojice.

Ve spisech sv. Jana nacházíme nejvíc psaných důkazů o tajemství nejsv. Trojice Boží, že totiž v Božství jsou tři osoby, jež nazýváme: Otec, Syn a Duch sv., proto zde stůj o tom následující rozjímání.

Že Bůh jest, to není třeba zjevovati člověku, to je pravda, která se rozumu samoděk vytírá, jakmile se tento pozorování světa stává schopným. Že ale tento Bůh jest ve třech osobách jeden, o této pravdě rozum sám ze sebe by nám nic nemohl povědět, to je pravda, o které jedině zjevením Božím se dovídáme. Nebo P. Ježíš Kristus, který se Synem Božím býti osvědčil, slíbil a poslal svým apoštolům Ducha sv. Při tom, když se od Jana Kř. v řece Jordáně dal křtíti, zjevila se zřejmě světu nejsv. nerozdílná Trojice Boží. Když Kristus P. k Otci na nebesa odešel, řekl svým

apoštolům: „Pročež jdouce učte národy křtíce je ve jménu Otce, i Syna i Ducha sv.“

Z těchto a jiných míst Písma sv. poznáváme, že učení o nejsvětější Trojici je učení ze Zjevení křesť. čerpané, že je to čelní a základní pravda, na které se zvedá budova nauky křesť. a s nížto celá Církev křesť. stojí i padá. Křesťan pak katolický vyznává viru v toto tajemství utěšené tím, že znamená čelo, ústa a prsa kříže znamením jednu každou z třech osob Božských vyslovuje. A o tomto krásném obyčejí katolického křesťana, dnes na slavnost svat. Jana budiž promluveno a dokázáno, že obyčej, znamenati se křížem, jest

I. hlubokomyslný,

II. v Církvi nejrozšířenější.

1. Hlava je nejvyšší část těla lidského, na ní vrch zoujímá čelo, sídlo studu a statečnosti. V hlavě je proudění našich myšlenek a úmyslů, těchto počátků každého podniknutí. Chce-li totiž povážlivý člověk něco k místu přivést, musí to nejprv vzít v úmysl, si to rozvážit, pojem si o tom utvořit. Pakli něco předseval bez předložení, nazýváme to „bez hlavy a bez smyslu.“ Myšlenka, úmysl, které mají pramen svůj v hlavě, jsou pramenem činů lidských. A podobně pramen, prapočátek všeho, co vidíme, na nebi i na zemi je Bůh Otec, který dle moudrosti věčné stvořil všechny věci, a proto důmyslně první kříž děláme na čelo, říkájíce při tom: Ve jménu Otce.

2. A však, to co si člověk v hlavě myslí a přemítá, rozvažuje a sporádá, zůstalo by pro každého jiného tajemstvím, kdyby se ta neviditelná myšlenka nevtělila ve slovo, a to slovo, kdyby zřetelně nedopadalo ke sluchu otevřením úst lidských, řečí, mluvou či jazykem. A tak Bůh, kterého nelze viděti a kterýž ve světle bývá nedostupným, zůstal by pro nás neznámým, kdyby se nám nebyl chtěl zjevití skrze Syna svého Ježíše Krista, který stav se člověkem, řekl: „Žádný nezná Otce, leč Syn, a komu Syn bude chtít zjeviti, a proto se druhá Božská osoba vším právem nazývá „Slovo Boží“ (λογος) a proto druhý kříž hlubokomyslně děláme na ústech, z nichž slovo pochází, říkáme: ve jménu Syna.

3. Konečně v hrudi lidské klepá srdce, nevyvážená to studnice citů lidských, kteréž se tam neviditelnými cestami proudějí, z nichž pak nejčelnější zřídla jsou: láska a nenávisť. A poněvadž Duch sv. třetí Božská osoba, tak z Otce a Syna pochází, jako cit v srdci se rodí myšlením a slovem lidským; poněvadž Duch sv. je láska a páška, která spojuje Otce a Syna mezi sebou, jako je páskou duší lidských: tudíž třetí kříž hlubokomyslně na prsou dělájíce, říkáme při tom: „i Ducha sv.“ A tak je to skutečně obyčej významný, hlubokomyslný, jakovým křesťan katolický na jevo dává svou viru v nejsv. Trojici Boží.

II. Obyčej nejrozšířenější, žehnati se kříže znamením.

1. „Žena,“ dí Kristus P., „má zármutek když přišla hodina její. Ale když porodila, zapomene na zármutek pro radost, že se narodil člověk.“ A který je první důkaz lásky, první celování něžné, jímž uvítají rodičové milující své novorozenátko? Oni znamenají je sv. křížem.

2. Roste ten mladý občan při prsu matky — matka je jeho první kněz, který ho znát učí P. Boha a Ježíše Krista. A který jest první krok, jímžto rodiče moudří dívky své k poznání Boha vedou; který jest první článek v abecedě mateřského učení, ze kterého katechismu? Odpověď: Učí je, žehnati se křížem, ukazují mu toho, který za nás na kříži pněl a nás vykoupil.

3. S velikou péčí, namáháním, starostmi a nákladem dorostlo dítě v domě otcovském, a nastává čas, kde musí opustiti dům a krb domácí, aby se pustilo do ciziny buď na zkušenu, nebo do služby, nebo na vojnu. Syn neb dcera postaví se před své rodiče, a oni jako druhdy starý Tobiáš řeknou: Jdi, vrať se šťastně, anďel Boží vyprovázej těbe na cestách svých. A při tom vnuknuvše dítěti milému znamení kříže na čelo propouštějí je z domu otcovského, aby ten kříž

jim byl záštitou proti svůdnictví, ochranou v nebezpečích, upomínkou na dobrou napomenutí.

4. Přijde hodina, kde otec nebo matka leží na lůžku smrtelném. Přitíží srdci otce, slza zármutku se leskne v oku matky, když vidí ty, které co sirotky zůstaviti mají. Oni jim žehnají s lůžka smrtelného a to pod znamením sv. kříže.

5. Děti vděčné ukládajíce rodiče milené do rakve, to za poslední úctu jim prokazují, že také ony na chladné čelo jejich sv. kříž rukou vděčnou tisknou; i náhrobek jejich ozdobují a znamenají křížem. — Pod znamením kříže přijímá nás Církev na křtu sv. do počtu údů svých; pod znamením kříže uděluje nám svátosti a svěceniny, pod tím znamením nás do lůna země klade; a není vůbec mezi katolíky nikdo, kdoby se za den kolikrát neznamenal křížem.

Modlitba.

O Bože! který jsi nám sv. Janem tajemství o vtělení Boha Syna, a o Duchu sv. v jeho hlubokém Evangelium písemně zachovati ráčil: popřej, abychom za příkladem tétož miláčka Páně láskou k trojjedinému Bohu háráli, a za to v nebesích s ním věčně Ho oslavovali. Amen.

28. Prosinec.

Svátek ss. mladátek.

Herodes, za času Kristova král židovský, nebyl z rodu Davidova, nebyl ani dle krve Židem, nybrž pocházel z rodu Idumejského, a byl od Římanů Židům vnucen, tudíž nenáviděn. Avšak i on Židy nenáviděl, a neslýchaná břemena jim ukládal. Jsa již dle povahy své ukrutníkem, pronásledoval zvláště potomky Davidovy, z nichž někteří ještě živi byli, obávaje se, aby jimi nepřišel o trůn. Proto dal vlastní manželku Mariannu, že s domem řečeným příbuzná byla, a vlastní dva syny své zabiti, rodopisy Židům pobrati a spáliti, a tak, pokud možno, důvody o příbuzenství s rodem Davidovým, z něhož Mesiáš přijíti měl, zničiti. A jelikož ho tajno nebylo, že Židé toho času svého Vykupitele očekávají, rostla také jeho úzkost a jeho podezřivost, a tudy i jeho ukrutnost. Proto když sv. králové přišedše do Jerusalema tázali se: „Kde jest ten, který se narodil, král židovský? Nebo viděli jsme hvězdu Jeho na východě a přijeli jsme klaněti se Jemu“ (Mat. 2, 3), ulekl se, ale i Jerusalema s ním, neboť se báli, že nastane nové pronásledování. A dovědév se od učenců z Písma sv., že v Betlémě má narozen býti, zavolal tajně mudrců a pilně se jich vyptával na čas hvězdy, kteráž se jim byla ukázala, a pak jim radil, aby šli do Betléma a pilně se poptávali po dítěti tom, a když je naleznou, jemu zvěstovali, by i on přijda klaněl se jemu. Avšak člověk miní, Pán Bůh mění. Mudrcové uslyševše radu krále odjeli, Spasitele našli a Jemu se klaněli. Ale k Herodesovi již se nevrátili, neboť anďel Boží napomenul je ve snách, aby jinou cestou vrátili se do vlasti. Když odjeli mudrci, ukázal se anďel Páně Josefovi ve snách řka: „Vezmi dítě i matku jeho, a utec do Egypta, a buď tam, dokavad nepovím tobě; neboť bude hledati Herodes dítěte, aby je zahubil.“

Uzřev Herodes, žeby sklamán byl od mudrců, rozhněval se náramně, a poslav dal zavraždití všecka pacho-
látka v Betlémě i ve všech končinách jeho od dvou let a níže, podle času, na kterýž se byl pilně vyptal od mudrců. Tehdy naplnilo se, což povědino jest skrze Jeremiáše proroka řkouciho: „Hlas v Ráma slyšán jest, pláč a kvílení mnohé: Ráchel plačící synů svých, a nedala se potěšiti, proto že jich není.“ (Mat. 2.)

Nedávej dítěti pohoršení.

Arci se král Herodes velikého zločinu dopustil, že neviňátka zavraždití dal; a však, táži se tebe, milý čtenáři! který zločin je větší, zda-li onen Herodesa krále, či zločin člověka, který svedl dítě? Herodes vzal dětkám život časný, ale svědce jich zbavuje života věčného!

Tací svědčové jsou ti, kdož dětky schválně vyučují něčemu zlému ku př. jich ponoukají, aby rodiče okrádaly, bližnímu se posmívali, bujné kousky prováděly, se vespek rvaly a bily atd.

Tací svědčové jsou oni, kdož se neostýchají ve přítomnosti dětek nečisté, škaredé řeči mluvíti, hanebné písně zpívati, nemravné žerty a frašky i necudné skutky provozovati, jak to ku př. čeledínové někdy dělávají.

Tací škůdcové jsou konečně rodičové sami, kteří svým dětkám zlý příklad dávají, ve přítomnosti dětek o věcech mluví, o kterých by tyto nikdy slyšeti neměly, domnívajíce se, že dětky tomu nerozumějí, kdežto ony jak trou-
d všeho zla chytlavý jsou. Rodičové, kteří svlékajíce a oblekajíce se před dětkami svými, jdouce na odpočinek, i v loži svém nedosti stydliví jsou, aniž dětky mezi sebou k stydlivosti vedou. Rodičové, kteří ve přítomnosti dětek klnou, svým bližním nadávají, mezi sebou se hádají a vadívají. Rodičové, kteří se nemodlivají, aniž dětky své k modlitbě vedou, rodiče, kteří buď z opičí lásky, nebo z trestuhodné nedbalosti svým dětkám všecko zlé promíjejí, jich netrestají, kde toho zasluhují, jich k učení, k práci, k poslouchání na slovo nepřidržují. Rodiče, kteří až tak dalece se odvázejí, že i dětky své k zlé-

mu vedou nebo jich z hanebné ziskuchtivosti zneužívají a jejich nevinnost jako špatné, laciné zboží prodávají.

„Tací rodičové — dí sv. Jan Zlat. — jsou mnohem ukrutnější a hříšnější než-li král Herodes a vrahové dětek, nebo títo jenom rozdělili tělo od duše, onino pak odevzdávají duše i těla plamenům dověčným!

29. Prosinec.

Sv. Tomáš Kanterburský, biskup, mučenník r. 1170.

Sv. Tomáš byl statečný obhajce prav církevních. Narodil se 21. prosince r. 1117. v Londýně z rodičů vznešených a bohabojných, kteří synáčka svého již od dětinství nejen k bázni Boží vedli, ale i rozličným vědám a uměním jej učiti dali. I prospíval v obém tak velice, že si brzo lásky a vážnosti všech získal, že se stal miláčkem obecnstva a všudy ctěn a milován byl, ano že konečně i od samého krále kanclířem říše, totiž nejvyšším úředníkem v zemi ustanoven byl. Král byl s ním na nejvyšš spokojen, a tak zůstal v úřadě, až úmrtím Theobalda, arcibiskupa Kanterburského, stolice biskupská byla uprázdněna. Tu vymohl král Jindřich II., že byl Tomáš ve sněmu biskupů na uprázdněnou stolicí vyvolen. Dlouho se Tomáš zdráhal, vida však nezbytí, podrobil se. Od té počal se mrtviti, vedl život tuhý, všecken čas zbytečný, ano i největší část noci probděl na modlitbách a ve sv. rozjímání; ano aby kajicností své přituzil, odíval se v roucho žíněné, a denně se postíval. Zvlášt pak k chudým byl velmi laskav, jichž každého dne mnoho nasycoval, jich odí-

val, v nemoci navštivoval, slovem co otec a pastýř v každém případě se choval.

2. Ze pak starostliv byl, aby něco pro chudé měl, tudíž všemožně hájil jmění církevní a snažil se, opět vymoci jmění Církvi neprávě odňatého. To však popudilo posavadní majetníky, kteří ty statky proti právu drželi, nad míru tak, že na arcibiskupa, aby se pomstili, u krále krivě žalovali, jakoby práva královská rušil a průchodu jim bránil. Takovému sočení dal konečně král víru a rozhněval se na arcibiskupa převelice, ano hněvem puzen vymýšlel a ustanovoval věci, kteréž se zcela zákonům Církve přičily a proti jejím právům

a svobodám čelily. Jmenovitě nařídil, že se nikdo, nemaje k tomu královského dovolení, v rozepřích nesmí do Říma odvolávat; že ani arcibiskup, ani biskupové nesmějí bez povolení králova zemi opustiti, třeba by od papeže voláni byli; že biskupové nesmí žádného z úředníků králových proti vůli krále z Církve vyobcovati, aniž zemím královým neb dvořanům jeho služby Boží zapovědět (interdikt); že duchovní osoby k světským soudům mohou potahovány býti, a že budoucně jen nekneží, buď král sám, neb kdokoli jiný ve jménu jeho v rozepřích o desátky aneb o jiná práva duchovní

souditi budou. Nejřednější muži v zemi, ano i mnozí biskupové dadouce se bázní před králem svěsti, podepsali takové ustanovení, snažice se při tom všemožně i sv. Tomáše k tomu přemluvit. Povádal, že by se neprotivil, kdyby se jednalo o osobu jeho, že ale se děje krivda Církvi, tu že raděj smrt chce podstoupiti, než povolit, aby se věcem svatým smělo ublížiti. Odtud hněv a prchlivost králova dostouply nejvyššího stupně.

3. Sv. biskup předvídáje, že může nastati ještě větší jitření myslí než až posud, utekl, doprovázen jsa toliko dvěma kněžími, a jedním sluhou času nočního z Anglie a u velikých nebezpečích a nesnázích přibyl konečně v zemi francouzské, kde se tehdež právě papež Alexander II. zdržoval. Tu vypravoval sv. Otcí, co se bylo dalo, ukazoval na stanovy sepsané rukou královskou, kterých podepsati nechtěl, i prosil, aby biskupství na kohos jiného přenešeno bylo. Ale svatý Otec obejmuv jej a pláče líbal jej a nutil, aby v povinnostech svých ještě déle setrval, a prozatím tak dlouho se v klášteře Cisterciákův v Pontinu zdržoval, dokudž by jej s králem nesmířil. V řečeném klášteře byl sv. biskup po celé dva roky živ v přísné kajicnosti a v tuhé kázni. Mezi tím zmáhala se zuřivost králova proti papeži a proti arcibiskupovi, kterýž přívržence a rádce královy a s nimi i mnohé biskupy kletbou církevní stíhal. Nemoha však král osobně arcibiskupovi uskoditi, vylil vztek svůj na takové duchovníky, kteří s biskupem drželi. Kdo mu psaní poslal nebo dopisy od něho do Anglie přinesl, propadl hrdlem. Někteří z duchovních zaplatili preukrutně věrnost k arcibiskupovi; dali je oslepiti, nohy i ruce jim usekati. Obzvláště byli příbuzní arcibiskupovi tvrdě pronásledováni. Král jim pobral všechny statky, vyhnal je ze země a přísahou se zavázal, že se všickni (a mezi nimi byli také i děti a starci a těhotné ženy) za arcibiskupem odeberou. I přišli k svatému; při pohledu na ně pukalo velebnému knězi srdce, a to právě s ďábelským zalíbením král si přál. Rádby jim byl sv. Tomáš pomohl; ale seč nebyl on, dovedla Prozřetelnost Boží; ubohým vypovězencům otvírala se kamkoli přišli, srdce, a štědré podpory všudy se jim dostalo. Tím vším nenasytila se zuřivost králova, nýbrž chtě, aby biskup žádného oddechu neměl, dal otcům kláštera Pontininského od sebe říci, že všechny řehole v říši své zruší, budou-li Tomáše zbujující déle u sebe přechovávat. To uslyšev Tomáš uzavřel, že klášter dobrovolně opustí, aby snad původcem tak velikého neštěstí nebyl. Při jeho odchodu dali se všickni do pláče, připomínajice sobě, jak svorně s nimi živ byl, a jak laskavě a pokorně ke každému z nich se měl, nejnak, než jakoby nejmenší z bratří byl.

4. Ludvík, toho času král francouzský, nabízel se, že se svatého muže ujme. Proto se sám k němu vydal a do kláštera sv. Kolumba jej odstěhoval. I zde objevil se Tomáš co dobrovolný mučenník; neboť bez přestání své tělo mořil a mrtvil. Nespával na poduškách, a jen když nemoc jej klíčila, požadoval postele; službám Božím denně obcoval, a sám se Bohu

za obět přinášel; s čeledí a s chudými stolovával a s nimi jen proto ode všech pokrmů, ač na nejvýš málo, požíval, aby lidské chvály ušel. Po stole čítal nějakou duchovní knihu, aneb rozmlouval o užitečných věcech; v noci bděl na modlitbách, pak se dával od svého duchovního mrskati, ostatně chvílenku spal. Lože jeho byla holá podlaha, kámen podhlavcem. Jednou an po mši rozjímal, zjevil se mu Pán Ježíš řka: „Tomáši, svou krví oslavíš království mé.“ A Tomáš řekl: „Kdo jsi ty, Pane?“ Načež Kristus: „Já jsem Vykupitel tvůj a bratr tvůj, kterýž tvou krví oslaví Církev svou!“ — „Staniž se,“ odece sv. biskup, „vůle Boha mého.“ V řečeném klášteře zůstal teď Tomáš tak dlouho, až se byl Jindřich prostředkováním krále francouzského s ním aspoň na oko smířil slibuje při tom, že mu všechny neprávě odňaté statky navraceny budou. Po sedmi letech tedy navrátil se sv. Tomáš zase na svou stolicí biskupskou, jsa ode všeho lidu s nelíbenou radostí a s nesmírným jásáním uvítán. I spravoval nyní jako před tím úřad svůj s velikou horlivostí. Ale nedlouho na to zrušil král slib svůj a staří nepřátelé povstávali z nova proti sv. biskupovi. Stalo pak se, že sv. biskup o Vánocích nad jedním služebníkem královým pro spáchaný zločin veřejně kletbu vyřkl, a mluvě řeč svou takto skončil: „Zlořečení od Ježíše Krista a z Círky vyvržení budtež vsickni, kteří mezi mnou a mezi králem, pánem mým, símě nevole rozsívají.“ Po těch šli někteří poštěváčkové bez prodlení ku králi a barvili biskupa co nejčerněj. A král dal se překonati hněvem a říčel: „Co pak není mezi padouchy, co chléb můj jedí, ani jediného, který by mne toho drzého kněze zbavil?“ — Sotva domluvil, dali si slovo čtyry rytíři, z nichž některým byl biskup velikým dobrodincem, že jej sprovodí ze světa.

5. K tomu konci přitáhli rukou ozbrojenou ke kostelu, právě když arcibiskup nešpory se modlil. Když přicházeli, chtělo přítomné duchovenstvo dvéře chrámové zavřít; ale sv. biskup bránil tomu řka, že kostel není tvrz, a že snáze nepřítel přemoci lze trpělivostí než bojem. V tom vrazili spiklenci do kostela zuřivě křičíce: „Kde je ten zrádce?“ — Žádná odpověď. „Kde je arcibiskup?“ pravil jeden z vrahů. K těmto slovům přihlásil se arcibiskup řka: „Arcibiskup jsem já, ale nikoli zrádce. Jsem hotov umřít za toho, kterýž mne svou krví vykoupil, a dáti život za pokoj a svobodu Círky. To pak přikazuji vám ve jménu Božím, abyste, hledáte-li pouze mne, lidu mému neubližovali.“ Na to pozdvihnuv ruku poručil sebe a Církev svou Bohu, Matce Boží a sv. Divišovi. A sotva se pomodlil, zasadil mu jeden z vrahů ránu do hlavy, kteráž se na ruce jednoho duchovního, anž ji zachytit chtěl, svezla. Citě sv. arcibiskup, že krev se mu proudí, sepial ruce a nakloniv hlavu jako k modlitbě řekl: „Pro Pána Ježíše a pro hájení Círky hotov jsem umřít, Bohu poroučím věc svou. Při tom padl na kolena a kleče mlčky čekal smrtelné rány ostatních vrahů, po nichž na stupněch oltáře sv. Benedikta klesl. Jeden z vrahů rozsekl mu hlavu a rozptýlil mozek jeho, tak že stupně oltáře postříkány byly. Tak dokonal mu-

čenník 29. Prosince r. 1170. maje 53 roky věku svého. Hned po zavraždění sv. biskupa vyloupili vrahové ti arcibiskupský palác, a co v něm našli, napořád ničili. Tělo sv. biskupa bylo slavně pochováno, u jeho hrobu stalo se mnoho zázraků. Netrvalo dlouho, pomsta nebes stihla vrahy. Vnitřní válka vypukla, země anglická byla plněna, princové království povstali proti vlastnímu otci, ano i nepřátelé zahraniční zhoubnou hrozili válkou. I poznal král trestající prst Boží a vyznal vinu svou. I učinil veřejné pokání a navrátil zase Církvě Kanterbury-ské odňatá práva a statky, načež nepřátelé byli poraženi a pokoj se vrátil. Vrahové však padli u krále a u všeho lidu v opovržení, a potulujice se vlastním svědomím mučení od místa k místu konečně bídě, ale kajicně zemřeli.

Svoboda Círky,

pro kterou sv. Tomáš až do krve bojoval, za kterou život obětoval, jest tak potřebná, že bez ní Církev, jak ji Kristus založil a zřídil, obstáti nemůže. Kristus Ježíš, Syn Boží, dal svým apoštolům, a v nich jejich nástupcům, biskupům a kněžím rozkaz, aby hlásali všem národům sv. Evangelium a přísluhovali jim ss. svátostmi. Tu samou moc, kterou On měl, odevzdal též jim, aby mohli vykonati svou velikou úlohu, t. všechny lidi do Jeho sv. Círky uvést, jich poučiti, posvětit a oblažiti. Ss. apoštolové učinili, jak jim byl velel Pán; oni hlásali Židům a pohanům sv. Evangelium, přísluhovali těm, kdož uvěřili, ss. svátostmi, zakládali obce, sloužili sv. obět, světili a rozesýlali biskupy a kněze, drželi sněmy, zřizovali službu Boží a obřady bohoslužebné, sbírali a dostávali almužny, starali se o chudé skrze své jáhny, a spravovali jmění církevní, které byli složili věřící k nohám jejich. Oni si nedali překážeti ve svém působení jako sluhové Páně, jako hlasatelé Jeho slova, jako rozdavači ss. tajemství nižádnou mocí světskou. Když vysoká rada v Jerusalemě zapověděla ss. Petru a Janu kázati o Kristu, pravili oni: „Musíme Boha více poslouchati než lidí“ a nedali si brániti, ač byli do žaláře uvrženi a bičováni. Oni tedy nepřipouštěli světské moci to právo, překážeti jim u volném konání sv. úřadu jejich. — Když se víra křesť. vždy dále rozšiřovala, a vždy víc křesťanských obcí povstávalo, tu vysvěcovali sv. apoštolé biskupy a kněze, a dali jim rozkaz a plnomoc, aby ty obce (círky) řídili, aniž by jim v tom moc světská směla překážeti a vaditi. Ss. apoštolé umřeli, Petr, hlava Círky v Římě byl umučen; ale na jeho a ostatních apoštolů místo nastoupili jejich nástupcové, a zastávali bez překážky sv. úřad svůj; oni kázali, přísluhovali ss. svátostmi, světili a rozesýlali kněze, zřizovali nové obce, vzdávali nejsv. obět, a nařizovali všechno, co sloužilo k spáse Círky a věřících.

Žádná světská moc se jim do toho nepletla a nemíchala. Ačkoli pohanští císařové po 300 let Církev krvavě pronásledovali, na to předce nikdy nepomyslili, aby se do vnitřního zřízení Círky, do její vlády a správy míchali a vkládali. Církev požívala v tom ohledu úplné svobody své. Papežové Římské ku p. nebyli v prvních stoletích životem svým jisti pro víru, ale oni směli bez překážky biskupy vysvěcovati a rozesýlati, nařizení vydávati, nové opatření zaváděti atd., do toho se jim ani nepřátelé Círky nic nemíchali.

Když ale mocnáři toho světa: císaři, králové a knížata přijali kř. víru, tu se stávalo často, že oni nepřestávajice na své vládě světské, pokoušeli se o to, míchati se tolikéž do vlády Círky sv., která předce náleží jedině papeži a biskupům po pravě; ano svobodu Círky a práva její, od Boha jim daná, ztenčovati, zamezovati a potlačovati. Oni si osobovali práva, kterých jim Bůh nepropůjčil, utlačovali

a stíhali proto biskupy a papeže, kteří se podle příkladu ss. apoštolů proti tomu bránili, a tak překáželi Církvi sv., že nemohla jak chtěla a měla život svůj rozvíjeti a sílu svou prokazovati ku blahu národů, tím Církvi veliké rány zasazující. Církev to však nemůže sobě nechat líbiti, ona musí se proti tomu ozývati, bojovati, a její sluhové: papeži, biskupové a t. d. musejí hotovi býti, zato jako sv. Tomáš, i život položit. Kde katolická Církev nemá svobody, kde jí světská moc v její nebeské činnosti překáží, tu nastane duchová záhuba, a stádece Kristova hynou. Z toho co posud řečeno patrno, že sv. Tomáš proti králi Jindřichovi bojovati musil až do smrti; a kterak i v novějších dobách papež a biskupové všude pozdvihují hlasů svých a slavně protestují a se ohražují, kde se v božská jejich práva sahá, kde jim moc světská u vykonávání úřadu jejich překáží. Oni tak musejí jednat, nechtějí-li býti zrádci svatě věci, kterou jim Bůh svěřil. Zbraně pak, kterými bojují, jsou: prosby, slzy, utrpení, a s těmi zbraněmi vždy jsou vítězili; neboť Kristus hlava Církve jich neopouští, a vždy ku vítězství jich dovádí.

Když tedy slyšíš, milý čtenáři! že v některé zemi moc a vláda světská pronásleduje Církev Boží, tož se modli takto:

O Ježíši! který jsi slovem bouři na moři utišil, přispěj k pomoci Církvi Tvé, nade kterou se pozdvihly vlny a bouře pronásledování; pokor nepřátely její, posilň pastýře její, aby nezvratně drželi se pořádku, od Tebe zavedeného a abý raděj život svůj položili, než-li odstoupili od věrnosti, kterou se byli zavázali Církvi Tvé svatě. Amen.

30. Prosinec.

S v. K o l u m b a.

Okolo r. 269. po Kristu Pánu seděl Římský císař Aurelian ve své komnatě u psacího stolku. Právě držel v ruce péro, aby jim potvrdil nový edikt ku pronásledování křesťanů. V tom udeřil blesk znenadále k jeho nohám, tak že mu leknutím péro z ruky vypadlo. Hlas Boží mluvil bleskem a hromem k němu. Ač byl horlivý a pověřivý modloslužebník, nicméně na začátku vlády své zacházel s křesťany dobrotivě, a přál jim svobodné provozování jejich náboženství. Ale znenadále změnil smýšlení svoje, a ačkoli ho to leknutí od blesku, kterým ho Bůh napomínal, dlouho zdržovalo, aby krvavý edikt pronásledování křesťanů nevydal, tož se to stalo

jen proto, aby jich potom tím ukrutněj stíhal. Modlářští kněží to byli, kteří nepřestávali uváděti mu křesťany v nenávist tím, že hanebně jich pomlouvali u něho a falešné výpovědi bohů (orakula) mu donášeli, tak že se stal císař jinak tak mírumilovný ukrutným pronásledovatelem svých nejlepších poddaných. Jeho nenávist, se kterou křesťany stíhal, šla až tak dalece, že sám se svými katany po říši obcházel, aby křesťany vyhledával, mučil a usmrcoval.

2. Takovým během dostal se též do Gallie, nynějších Francouz do města Sens (čti Sen), aby i tam Pána Ježíše pronásledoval ve vyznavačích Jeho. Několik věřících, kteří byli k jeho rozkazu uvězněni, ven vyvedeno na veřejné náměstí, kde byl vzdělán oltář pohanský, před kterým modlám kadidlo sypati měli. Mezi zástupem křesťanů k smrti odsouzených nacházela se květoucí panna, jménem Kolumba. Pocházela ze Španěl z rodičů urozených, a však modloslužbě ještě oddaných. Bůh jí propůjčil ještě jako malému děvčeti takovou lásku k víře křesťanské, že ode svých rodičů nemohla nikdy k úctě bohů navedena býti. Jelikož v domě rodičů svých neměla příležitosti, aby víru kř. mohla poznati v celé její plnosti a kráse, tím méně však ji provozovati, utekla potajmo s několika družkami, s ní stejně smýšlejícími, z domu rodičů svých, opustila Španělsko, a teprv 16-letá octla se ve městě Vienne ve Francouzích, kde měla to potěšení, že ve víře kat. byla dokonale vyučena a potom sv. křestem posvěcena. Z Vienne odebrala se do Sens, kde v tiché ustraněnosti v modlitbách a postech dny trávil, a svým bohumilým obcováním mnohé k nábožnému životu rozvítla a přivedla.

3. Když tedy Kolumba byla postavena před soudní stolicí císaře, tu obrátila na sebe oči všech, i samého císaře krásou těla svého, půvabem obličeje a důstojností nepokaleného panenství. Aurelian povolal ji ke stupňům trůnu svého, a takto k ní mluvil: „Kolumbo! ty holubice sladká! jak krásná jsi ty, jak důstojná, abys se stala manželkou prvního bohatýra. O méj útrpnost s mladým životem tvým, s řídkou krásou těla svého, a — oběťuj bohům. Chci tebe povýšiti přede všemi pannami — skvíti se budeš zlatem a drahokamy. Upušt od své víry v Nazaretčana, který káže jen chudobu a zapření sebe, a i to žádá, aby člověk opovrhl nejnevinnějšími radostmi tohoto světa. Tvá krása, ó Kolumbo! je určena, k něčemu lepšímu! Slibuji tobě, budeš-li se klaněti Joviši, že z tebe učiním šťastnou choť syna mého vlastního.“

4. Až posud byla Kolumba poslouchala tiše a skromně. Nyní však otevřela úst svých, obrátila s největší zbožností pohled svůj k nebesům, a pravila potom nahlas přede všim lidem: „Já už sem si dávno vyvolila ženicha svého. Onť jest vzácnější, krásnější, líbeznější než sám syn tvůj, o císaři! Protož nemohu přijíti návrhu tvého, aniž obětovati modlám!“ Císař jsa zvědav, kdyby as ten ženich byl, ptal se jí na něho, načež ona odpověděla: „Co se ještě tážeš, Pane? Jestli to tentýž, jehož jsi ty nazval Nazaretčanem, pro jehož jméno hotova jsem trpěti; jestli to Ježíš, Spasitel můj!“

Tu se rozhorlil Aurelian prchlivostí a mezi strašlivým chechtáním zvolal: „Nuže, krásná holubinko! chci tě dát zavést do jistého domu, kde zmizí půvab tvých tváří, kde zhyne čistota duše tvé, aby již tvůj ženich nenacházel v tobě žádného zalíbení více.“ — A ukrutný císař dal rozkaz, aby zavedli pannu do veřejného hampejzu, a aby tam drzým mladíkům byla odevzdána k libovlnnému s ní nakládání. Kolumba byla skutečně tam odvedena. O jak jí tlouklo úzkostí srdce, jak se červenala studem její tvář, když překročila práh toho domu zlopověstného! A však bylo jí, jakoby vnitřní hlas jí pravil: „Neboj se, jsem při tobě, a budu tě chránit.“ Plna důvěry v ochranu Páně, vrhla se na kolena a modlila se. Tu vrazil pohanský mladík Barucha jménem do komnaty, rozpálený vlnou chlipností. Panna zbledla úžasem, i povahovala se na velikém nebezpečí. Hlasitě křičela k nebesům o pomoc, když zlosyn na ni dotíral. Již jí chtěl objímatí lokty smilnými.

5. Tu znenadále vrazil do komnaty se strašlivým chrochtáním divoký medvěd. Hovado již napřáhlo své mohutné pařáty, když Barucha, strachem uchvácený, ještě v čas uhnul a — utekl. Kolumba nevěděla, jak se s ní děje: nicméně jí bylo milější, upadnouti do chřtánu toho medvěda, než-li nevinnosti pozbavenou býti. Odevzdána do vůle Boží, hotovila se ke smrti; ale medvěd, jak mile pannu uzřel, mumlaje obrátil se a dveřmi ven se šrákal. Byl v blízkém zvěřinci s jinými zvířaty na odív lidu držen, aby v zápasu lidu za divadlo sloužil. Najednou se jim utrh, klecu protrhl a vyřítit se na ulici, kde ho ruka Boží tak řídila, že uhájil panenství Kolumbě, a vytrhl jí z drápů smilníka. Kolumba děkovala vroucně svému Božskému choti, který jí vytrhl z dvojího nebezpečí, a prosila, aby nedopouštěl, by od něho odloučena byla. Když bylo císaři doneseno, co se bylo s Kolumbou stalo, zvolal, aby ta čarodějnice spálena byla. Byl hned příbytek ten zapálen; plamenové již jako jazykové vzplanuly zhůru, oheň již vnikal do komnaty, kde Kolumba ještě klečíc se modlila — tu uprostřed kouře a plamenů, vřítí mladík, chopí se mohutným ramenem panny a vynáší ji z domu hořícího. Byl to Barucha, který, poznáv zločin svůj, pln lítosti sobě předsevzal, Kolumbu zachovati nebo s ní umřítí. Aurelian byl ještě víc rozv zteklen. I dal sv. pannu mezi strašnými otrapami na popravu vléci a tam stíti; i Barucha zplatil svou odvahu životem. — Čisté tělo sv. panny zůstalo delší čas nepohřbené. Jistý hrabě Autbert, který byl slepý, dal se tam potajmu přivésti, kde ta její mrtvola ležela, a dotknuv se jí ztraceného zraku zase nabyl. Z díků nechal to sv. tělo s úctou pochovati. Ve městě Sens povstal pozděj k úctě sv. Kolumby klášter a chrám překrásný, kde sv. Tomáš, když se tam (jak bylo včera vypravováno) zdržoval, denně na hrobu té sv. mučennice se modlil.

Sv. Kolumba se vyobrazuje, jak vedle ní hoří rozpálená hranice, nebo jak se jí zjevil anděl.

○ sv. pomazání.

Bůh sv. pannu podivně silnil, že se nebála ani otrap, ani smrti. I nám Spasitel zůstavil zvláštní posilu, abychom se smrti nebáli. Jestli to sv. pomazání nemocných.

Tak jako Pán Ježíš, když v těle lidském na zemi obcoval, sám k nemocným docházel, jich se ujímal a pomoc jim přinášival: tak to dělává posaváde: On totiž posílá kněze svým rozkazem a svým plnomocenstvím k nemocnému, aby ho sv. olejem mazal a nad ním se modlil. Co má prospěti toto modlení a pomazání nemocnému?

O tom nás poučuje sv. Jakob apoštol Páně: „Stůne-li kdo z vás, uveď k sobě kněze Církvě, at se nad ním modlí, a maže jej ve jménu Páně a modlitba víry uzdraví nemocného; a polehčít Jemu Pán, a jestli že jest v hříších, budou mu odpuštěni (sv. Jakob V. 14, 15).

1. Rozmnožení posvěcující milosti Boží, nebo Bůh takového člověka víc miluje, který tuto svátost přijal, než toho kdo jí nepřijal; nebo ač k spasení nevyhnutně potřebna není, nicméně, kdoby ji schválně zanedbal, nebo ji pohrdnul, smrtelně by hřešil. Ano někdy dosáhne tou svátostí člověk posvěcující milosti Boží, totiž odpuštění svých hříchů, i těžkých, ze kterých se nemocný, ačkoli se přičinil, zpovídati zapoměl nebo nemohl. Kdo totiž již zpovídati se nemůže, ale pravou lítost v srdci nad hříchy cítí, tomu slouží sv. pomazání k odpuštění hříchů jeho.

Kdo ale, jak se obyčejně stává, se vyzpovídal, tomu odejme sv. pomazání, co na jeho zpovědi bylo nedostatečného, a ostatky jeho hříchův.

V sv. pomazání obdrží tehdy nemocný jistotu, že mu soudce jeho na soudu milostiv bude; aby se tehdy smrti a soudu nebál. Nebo tentýž, který ho bude souditi, ten ho přichází v osobě kněze svého potěšiti: „Jeli v hříších, budou mu odpuštěni!“ (Jak. 5, 14.)

2. Uděluje sv. pomazání zvláštní, stavu nemocného přiměřenou milost, totiž, tu sílu, aby bolesti a jiné starosti (obtíže) své nemoci trpělivě snášel, pomoc proti přílišnému strachu smrti, která se blíží, a soudu, který nastane, a aby v zápasu smrtelném co vítěz obstál. „Polehčí jemu Pán,“ dí apoštol. Již to povědomí, že Pán odpustil jemu hříchy, vlévá útěchu do srdce nemocného, polehčí jemu Pán. Jako ten milosrdný Samaritán vliil olej do ran toho polozabitého žida: tak kněz na místě Kristově vlévá balsám útěchy do srdce chorého, vzbudí v něm důvěru v milosrdenství Boží, víru, naději a lásku k Bohu; a ten olej, kterým údy nemocného maže, je znamením a obrazem, že Duch sv. chorou duši pomazuje a sílu nadzemskou oddaností, vytrvalostí a neohroženým čekáním boje posledního. Nemocný uzřev, jak shromáždění kolem lože jeho s knězem měli s ním útrpnost a sdílnost, jak se zaň modlili a slzu soucitné lásky proň ronili: má z toho vnitřní potěšení, on potom obtíže, bolesti a péče na Boha složí, hemoci trpělivě snáší, zbytečné starosti z mysli vypustí a všem pokušením ďábelským, ku př. aby si sám život vzal, aby si zoufal atd. tím srdnatě odolá, ano tak je mu lehké, že se smrti nebojí, ano s apoštolem si přeje rozdělení býti a býti s Kristem. Polehčí jemu Pán!

3. Ano někdy dosáhne tou svátostí i předešlého zdraví, jestli to k spasení jeho duše Bůh za dobré uzná. „Modlitba víry uzdraví nemocného!“ — píše apoštol. Jelikož, jak jsme pravili, tato svátost působí a navrácuje poklid svědomí, duši vnitřní útěchou pomazuje, a ji radostnou důvěru vlévá: již z toho následuje, že to na naše i tělesné zdraví musí prospěšně účinkovati; nebo radost duševní jeví se i na těle. Jak zaslepeni tehdy jsou ti, kteří se této svátostí bojí, a kterým hned smrtelný pot na čele vystupuje, kteří už myslí, že jich kostlivec za nohy popadá, když jim někdo přimlouvá, aby se touto svátostí dali zaopatřiti.

Proč pak tak nesoudíme o lékaři? Mnohý nemocný jen pořád po lékaři se táže, proč tak dlouho nejde, nařiká, jeho příchodu dočekať se nemůže, proto že má v něho dá-

věru, že mu může pomoci. A hle! Pán Ježíš posílá na místě svém k nemocnému kněze svého, aby mu těch tělesných i duchovních milostí přinesl, jichž nemocný zapotřebí má, a hle! mnohý nemocný se ho léká a bojí; a chce se dát zaopatřit, až už jisto umřítí musí. Ale zatím nejen nemusí po svátosti té umřítí, nýbrž tím jistějším může ozdravěti na těle i na duši. Pán Ježíš ji neustanovil, aby člověka zabila a usmrtila, nýbrž aby ho uzdravila.

31. Prosinec.

Sv. Sylvester, papež r. 335.

Sv. Sylvester papež pocházel z vzácného rodu v Římě. Jeho otec se nazýval Rufin, matce říkali Justina. Sylvester byl od přirozenosti nadán vtipnou hlavou a dobrým srdcem. Justina vychovávala po brzkém úmrtí svého manžela syna svého výborně; vědám vyučoval jej kněz bohobojný jménem Karinus. Sylvester prospíval pak v kázni a bázni Boží, jakož i v umění a ve vědách tak velice, že velmi záhy mezi duchovenstvo Římské přijat a od sv. papeže Marcellina na kněžství posvěcen byl. Za onoho času bylo postavení křesťanů ještě velmi nejisté, ano i nebezpečné; ještě vztekala se zuřivost pohanů, ještě nenasytila se krvožiznivost modlářů, a mnozí a to zvláště duchovní musili za svou víru krev svou cediti, život nasazovati. Byloť tedy za onoho času veliké odhodlanosti a horoucí lásky k tomu potřebí, kdož se ve službu církve dáti a svědomitě povinností svého povolání dostáti chtěl. Sv. Sylvester byl skutečně věrný a statečný rytíř Kristův, byl laskavý těšitel a podporovatel uvězněných křesťanů, štědrý otec chudých, pečlivý ochrance cizinců, důkladný učitel lidu a upřímný ctitel čistoty, a cnostmi řečenými a mnohými jinými v takovou uctivost a vážnost u všeho lidu se postavil, že po smrti svatého Melchiada papeže za nástupce jeho na stolicí Petrovu dosazen byl.

2. Při této příležitosti nelze opomenouti, že pro cnosti, jež konal, nejednokrát do nebezpečí velikého upadl. Tak ku p. píše se, že jistého poutníka, jménem Timothea, do Říma přišlého, přijal a po delší čas po-

častoval u sebe. Timotheus netaje se vírou svou, byl od pohanů jat a že víru svou zapřítí nechtěl, stat. Správce města domýšleje se, že po mučnickovi pozůstatí musely nenepatrné peníze, dal také Sylvestra jíti, a jemu přikazoval, aby mu poklady Timotheovy vydal. Náhlá smrt vládaře města pomohla svatému Sylvestrovi zase na svobodu. Papežování sv. Sylvestra padá do té doby, co císař Konstantin víru kř. přijav, církev sv. uznal a pokoje i svobody propůjčil. Pokoj, kterého nyní Církev požívala, byl příčinou, že sv. Sylvester bez překážky všechny síly své rozkvětu náboženství věnovati mohl. Nyní se otvíraly kostely, nekrvavá oběť nepřinášela se víc tajně a v místech ukrytých, a křesťané nepotřebovali se víc strachovati, když na hrobech ss. mučenníků modliti se chtěli. Nyní zvěstovali biskupové a duchovenstvo zjevně a směle víru Kristovu, slavně udělovali svátosti a přijímali zástupy pohanů, kteříž v Církev sv. přijati býti žádali. Velikou radost působily sv. papeži rozličné stavby, které císař Konstantin nyní podnikal.

3. Nejstarší mezi nimi byla křestní kaple, kterou ke cti sv. Jana dal vystavěti. U kaple té dal vystavěti nádherný chrám ke cti sv. Jana Ev. a sv. Jana Křestitele, kterýž až po dnešní dobu doposavad stojí, a za matku svého křesťanského světa a za hlavu všech kostelů odbývá. Sv. Sylvester posvětil ten kostel, a dal do něho ten dřevěný oltář postaviti, na kterém ss. apoštolové Petr a Pavel i ostatní papežové v čas protivenství obět mše sv. přinášovali. Na památku toho přikázal sv. otec, aby budoucně všickni oltářové byli z kamene, toliko v kostele sv. Jana, jemuž dí Lateránský, že zachován býti má starožitný oltář dřevěný, a toliko papežové na něm obětovati právo mají (viz 9. Listopadu). I pučela a bujněla Církev kř. v říši římské přemilostně od těch dob, co Konstantin jí vydobyl pokoje. To však platí více na západě, než na východu; kdež císař Licinius na živel pohanský se podpíraje, křesťany mučil a Konstantina zničití usiloval. Protivenství takové dotýkalo se ovšem bolestně jemné duše papežovy, a však netrvalo dlouho, a spravedlnost Boží zastihla Licinia, a poražen byv ve třech bitvách konečně zardoušený umřel. Tak tedy dokonal poslední protivník křesťanův.

4. Bolelo-li obnovené, ač jen kratinké protivenství, jež Licinius křesťanům učinil papeže: muselo jeho duši mnohem více boleti, když užíval, an kacírští Donatisté a Ariané Církev Boží mátlí a plenili. Proti prvnějším položen sněm do Arelatu ve Francouzích. Svatý otec nemoha se sám na cestu vydati, vypravil tam posly své. 200 biskupů bylo tam ve jménu Pána Ježíše shromážděno, kteří bludy Donatistův zavrhlí a odsoudili, a sv. otci zprávu dali, co se od nich ustanovilo a uzavřelo. A mnohem víc škodil Arius a přívrženci jeho. Sv. papež císařem Konstantinem podporován vynasnažoval se všemožně, aby blud vznikající v zárodku ještě udusil a potlačil. Jelikož ale vše bylo na zmar, položen jest r. 325. do Nicei sněm. Křesťané všickni plni byli dobré naděje, neboť od časů apoštolských nemohl se sněm sejíti; teď ale byla Církev po

nejprv východní a západní v jeden společný sněm se sešla. Sv. Sylvester nemohl pro stáří na tak dalekou cestu se vydati. I poslal místo sebe dva kněze Vita a Vincencia; Hosius Kardubský zastával jej. I zavrženo kacířství Arioovo, a původce jeho sám se všemi stoupenci z Církve vyobcován. Co na sněmu tom se bylo ustanovilo, poslali otcové sv. papeži do Říma ku potvrzení. Sv. Papež svolal bez odkladu do Říma biskupy, a když se jich 272 bylo sešlo, uvedl je do kostela, a s největší slavností prohlašoval jim: že všecko ztvrzuje, co na sněmu Nicejském od 318 biskupů pro zachování přesného učení a pro blaho kat. apoštolské Církve bylo ustanoveno.

5. Svatému papeži dostalo se ještě jedné radosti, než se odebral na věčnost. Na patě vrchu Vatikánského v zahradách Neronových bylo jeviště umučení prvních křesťanů. Tam také bylo tělo sv. Petra ap. pohřbeno. Od té doby platilo řečené místo křesťanům za svaté. Anaklet založil tam kapli, ve kteréž se křesťané v čas protivenství často tajně scházivali. Sv. Sylvester dal nyní na místě kaple nádherný chrám vystavěti, k jehož stavění císař Konstantin sám náklad vedl. 86 sloupů zdobilo jej, pod oltářem byl hrob sv. Petra (viz 18. Listopadu). Vysoký věk shrotil konečně síly Sylvestrovy: málem 22 let seděl na stoličce Petrově, dnem i nocí o blaho a rozkvět Církve sv. pečlivě jsa. Byl pln moudrosti a pln svatosti, a ozdobovala jej horlivá láska k chudým. Od něho bylo 55 biskupů vysvěceno. Jeho úkol byl dokonán a dozrál pro věčnost. 31. Prosince r. 335. dokonal také blaženou smrtí činný život svůj. Pohřben je v kostele sv. Priscilly, a na jeho hrobě je prostý nápis: „Katolík a vyznavač zde odpočívá.“

Život lidský.

S dnešním dnem sv. Sylvestra dokončuje se, jako s posledním dnem, občanský rok, a zejtra 1. Ledna se slavností obřezání Páně nastává nový rok občanský. S půlnocí dnešního dne padne zase jeden rok pominulý do moře věčnosti a nevrátí se více. Na tom rozhraní důležitém stoje křesťan přemýšlí, jak rychle miji leta jak sen; pročez rozjímeje dnes

I. v čem je život lidský jako sen,

II. v čem není sen, ale opravdivá skutečnost.

To, co nám minulý rok přinesl, to ovšem víme, an jsme ho přežili. Mnozí, se kterými jsme ten minulý rok začali, už jsme ho s nimi, anebo raděj oni s námi ho nedokončili. Pán Bůh jich povolal, a my jsme jich doprovodili ke hrobu, a marně hledáme už mezi námi jejich tváře, marně se po nich mezi sebou ohlížíme!

Těž všecky radosti, kterých jsme v pominulém roce s ruky Boží přijaly, všecky dary a milosti, z nichž jsme se potěšily — s půlnocí hodinou dnešní noci jako sen pominou; ale též všecky bolesti a zármutky, kterými nás v minulém roce Bůh zkoušel a trestal, i ty padnou do moře věčnosti, jako zlý sen! Všecko jsme s Boží pomocí přestáli a přežili, a aj! zejtra se octneme před branou nového roku, ale co v něm zejtra nás očekává, to nevíme. Učiníme dnes tehdy rozjímání o tom, co lidé sobě o životě říkájí: „Vzdejší život jest toliko sen!“

I. Život náš jest sen.

1. Když spíme, vidíváme věci, jichž ve skutečnosti ani

není; přicházíme do takových okolností, ve kterých jsme ani nebyli, ani nebudeme; a v tom ohledu i život náš je sen. Člověk ve snu mnohé věci se bojí, anebo z mnohé věci se raduje, kterou mu jen živá obrazotvornost maluje; — a všecky poměry skutečně nám pomate. Tak i v živobytí člověk někdy marně sobě strachu nadělá, a zatím, čeho se bál, vypadne dobře — tu zase se žen člověk po věcích, které skutečně nejsou nic jiného, než mam a klam; ale člověk neuvěří, až sám zkusí, že do sebe žádné ceny nemají. Některou věc za škodnou považuje, která je pro něho štěstím, naproti tomu, jak zaslepeně podává se tomu, co jen lítost a hanbu sebou přináší; co si od budoucnosti slibuje, často jako mlha se roztrhne. Ano, život je sen, neboť marné a klamné jsou obrazy jeho, jako obrazy ve snách a

2. rovně tak rychle z paměti vycházejí. Procitneme-li ráno ze spaní, málo kdy víme, co se nám zdálo, co nás levalo nebo těšilo — a brzo na to docela zapomenem. Jen když byl sen tuze živý, tenkrát nebylo možná naň zapomenouti. Třeba byls ve snu králem a vším štěstím oplýval: a nebo naopak v žaláři seděl nebo o něco plakal: jak mile oči otevřeš, ukáže se, že to byl pouhý sen!

Obrazy života sice trvají déle než podoby noční ve snách: ale předc jako barvy na obraze čím dál tím více blednou, tak mine znenáhla z myslí naší, co nás před lety dobrého neb zlého potkalo. Nejtrpčí ztráta milené osoby, bez níž se nám zdálo, že není možno žiti, časem z paměti se tratí; čím dále, tím mírněj kanou slze naše pro ni, bolest pořád se mírní, až poslez zcela pokojně o té ztrátě rozmlouváme. — Člověk někdy zahoří hněvem, že by hned svého nepřítele zabil; ale když uplynou měsíce a leta, mírní se hněv a naposled se ještě člověk směje sám sobě a na sebe mrzí, že mohl býti tak prchlivý a vášnivý. A když se to již během života tak děje, tím jistotněj se to stane, až se na kraji věčnosti octnete. Jest-li jste se zde zlatem a hedbávím skvěli, nebo halenou tělo příkrývali; jest-li jste zde boháči byli nebo jen ve starosti vezdejší chleba dobývali; jest-li se vaše žádosti naplnily nebo zklamány byly; jest-li jste radostí vejskali, nebo jste bolestí plakali: jak mile se octnete na kraji hrobu, všecko to bude jako uprchlý sen, který vám z paměti vyšel a srdce vaše již nekormoutí.

II. V čem ale není život sen?

Život není sen; nebo ač v něm mnohé obrazy, nádeje a strachy marné jsou, i předc život sám v sobě je důležitá pravda.

To, co cítíme příjemného nebo hořského, mine ovšem jako sen; ale cít sám, dokud trvá, je předc něco skutečného a sladí nebo zhořčuje dny života našeho. Rádi bychom nešťastnému přáli, aby zármutek, jenž co kámen na srdci mu leží, byl jen klam a mámení! — Rád by si přál nešlechtník, ku př. marnotratič, vražedník atd., aby ta bídá, kterou sobě i jiným strojil, byla pouhý klam a sen! Sen ti ovšem někdy osud a stav zjinačí: ale jak procitneš zase jsi tím, číms byl. Ale jak si život spořádáš a v něm buď moudře nebo pošetile počínáš, takovým jsi a zůstaneš na věky. Chraň se tehdy bližního za hříčku považovati a nekal mu radosti vezdejší; ale je-li zarmoucen, potěš ho. Vždyť se taková láska prokazuje i spicím; když ho těžké sny děsí, tož ho probudíme a povyrazíme: čím více tehdy tomu, komu se zle vede!

Život není sen, neboť byt slast a strast rychle minuly jako sen, předc neshladitelně ostává to, co jsme dobrého neb zlého byli učinili. Ovšem, bohatství, úřady a důstojnosti s vezdejším životem pominou jako sen, a však způsob, jak jsme jich buď poctivě nebo ošemetně nabyli, jak jsme jich buď k dobrému neb k zlému vynakládali, přijde nám na váhu.

Ohledneme-li se na ten pominulý rok: ovšem vyznati musíme, že jsme mnoho darů, mnoho dobrodiní a milostí v něm ze štědré ruky Boží přijali a mnoho, přemnoho dobrého užili.

Každý moudrý hospodář ku konci roku stav ma-

jetnosti své prohledává a porovnává příjmy s vydáním. Když ale ty, křesťane! ku konci roku porovnááš, jak si hospodářil s duší svou, tu vyznati musíš, že příjmů je mnoho, ale vydání málo, t. j. Bůh nám podává prostředků a milostí k spasení v hojnosti.

Mnohý křesťan ale to dělá, jak marnotratný syn. Také on vzal z rukou otce svého dědictví veliké a příjem bohatý; ale nevděčně odvrátil se od dárce laskavého, a zaběhl pryč od obličejů jeho mezi pustočky a světáky, — s nimi promrhal vzácné dary otcovské a u prostřed radovánek na otce ani nezpomněl. A tentoté obraz živý lehkováznosti a nevděčnosti lidské vůbec. Také my, abychom se upřímně přiznali, také my málo vážili jsme sobě bohatého příjmu z ruky Páně; málo všímali jsme si prostředků, jež nám Otec nebeský na křesť. ušlechťení a zdokonalení podával; a o nic lépe nehospodařili jsme na půdě svého spasení než-li onen marnotratný syn.

Sv. Jan Zlatoušlý kazal: „Chceš-li mítí užitek z nového roku, mluv sám k sobě taktó: Dnové minou, leta utíkají, soud Boží stojí před dveřmi: co jsme učinili dobrého?“ A jako onen římský císař Titus při konci každého dne, kdežto se mu nic dobrého učiniti nedálo, zvolal: „Přátele! tento den jsem ztratil!“ tak mnohý křesťan ohledna se na minulý rok, vyznati musí: Tento rok jsem ztratil; nebo jsem, jak jsem byl vlašný ve službě Boží, téměř zlým náklonnostem a návyklostem odevzdán, podnes tak chudý na dobré skutky, a pro hříchy mé tak trestuhodný jako včera, a proto posud nepřihotoven na soud Boží.

Zbožný Tomáš Kempenský píše: „Kdybychom se každý rok jenom jedné cnosti přiučili, a jenom jednu nepravost odložili, brzo bychom dokonali lidé býti museli.“ Nyní se tažme: kterou cnost jsme v minulém roce sobě přivlastnili, a které nepravosti jsme odvykli? Cnosti jsou četné; kterou máš na sobě? snad pokoru a trpělivost? Ach! nikoli, ještě jsi posavad hrdým a netrpěliv v nejmenších protivenstvích jako prvě. Snad cnost mírnosti a smířlivosti? Tím méně; nebo na své nepřátelé a soky posud škaredě pohlížíš. Snad jsi sobě osvojil milosrdenství k chudým? Ani to ne; ano lakomosti raděj přirostlo. Zpytuješ-li svědomí, řekne ti, žes ani jediné cnosti nevydobył, ani jediné nepravosti neodvyknul. Chceš-li tehdy býti upřímným, musíš na otázku: „Co jsme učinili dobrého?“ odpověditi: Mnoho zlého, ale málo nebo nic dobrého.

Mladý, drahý život narozeného Spasitele leží před očima našima; při patření na tento život nemuseli nás cit vlastního života proniknouti. „Já ještě žiji, ještě dýchám,

ještě spatřuji světlo světa, ještě bydlím v krajině živých.“ Bože! díka, vroucí díka Tobě buď za to! Toto tehdy cítění, cítění života jest nejprvnější, které dnes každého křesťana na tomto světě naplňovati má. Mnoho milionů lidí zemírá v běhu jednoho roku, a my jsme ještě zde! každý měsíc, každý týden pochovává tisíce a tisíce, a my ještě žijeme; každá hodina, každá minuta uchvacuje sta dítek, mládenců, starců, a my ještě radujem se světu a životu. My jsme ještě tu, a sice zdraví a šťastni!

Vy naši spolubratři! na neduživých postelích ležící, jak rádi byste dnes tu mezi námi byli, rádi s námi Boha ctíli a Jemu za život a zdraví děkovali. Nebo sladký jest tento život; drahý poklad jest zdraví; krásnát jest tato země, utěšený jest tento svět Boží; rozkošný a milý jest obyčej bytí a působení; blažené jsou svazky přírody, přátelství a lásky. Všecko, co je nového, to mají lidé rádi. I nynější nový rok uvítáme s radostí, a hned první den jeho zasvěcujeme Bohu, aby, co s Ním začínáme, s Ním jsme dokončili.

Když člověk něco nového dostane, hned to prohlíží a nemá pokoje, až celý ten nový dar prohlédl. Ku př. dostane-li děvče nové šaty, hned je prohlíží, a zajisté neujde její pozornosti ani jeden šev, jen aby měla jistotu, že tento nový dar jest po její chuti a k její spokojenosti.

Dostane-li někdo novou knihu: hned jí rozřízne a přemítá listky, a mnohý nedočkavý hned se kouká na konci, jak ta historie vypadne — jest-li má radostný, či smutný konec!

A však, Nejmilejší! tento dar nového roku není jako šat anebo knížka, aby si ho dle chuti a pohodlí prohlídnouti mohl. Člověk by sice rád odhalil roušku, která zastírá těch 365 dnů, rád by člověk věděl, co ho očekává: a odtud také ten pověrečný obyčej, že si nechají lidé hádat a karty vykládat. A však Bůh moudře to tak udělal, že nevíme, co nás očekává. Nebo, kdybychom věděli, že věci dobré: tu bychom zbujněli; a kdybychom věděli, že zlé věci, tu bychom zmálomyslněli! —

Byl Pán Ježíš Syn Boží a krví se potil, když napřed věděl, co Ho očekává! O ne! Bože! nechejž to zakryté, co nás očekává. My víme, kterak vše očekávati máme.

S důvěrou v Boha, který vše řídí a spravuje, vkročme do roku nového; choďme po stézkách Jeho sv. příkázání; nesuzujme druh druhá, ano naopak: „Milujme se!“ a sobě, co nejvíc možno, dobrého a radostí prokazujme. Ve štěstí buďmež mírni, a v neštěstí trpěliví.

Tenkráté poplynou blaze dnové života našeho, a když doplyne člunek náš ku břehu věčnosti: vyložíme tam, co drahé zboží, naše dobré skutky, a octneme se v blahé společnosti těch, kteří nás tam přešli. Amen.

Všecko ku větší cti a chvále trojjediného Boha, přeslavné, vždy čisté, neporušené Panny Marie a milých Svatých a k oslavě sv. katolické Církve, jejimužto úsudku tuto knihu bez výminky a s nejhlubší úctou podrobujeme

spisovatel.

O B S A H.

Leden.

	Strana.
1. Sv. Fulgentius, biskup (Kterak světa ubíhati máme)	1
2. " Makarius, poustevník (Pokušení a boj)	5
3. " Genovefa, panna (Užitek cizí pobožnosti)	8
4. " Titus, biskup, (Osudy úřadu kněžského)	12
5. " Simeon Stylita (Co znamenají ty veliké skutky kajicné při Svatých?)	15
6. " Tři králové (Klanění a obět)	18
7. " Lucian, mučenník (Co to znamená: křesťan jsem)	22
— " Valentin, biskup	24
8. " Severin, apoštol Rakušanů (Obětavost a soběctví)	25
9. " Julian a Basilissa, mučennici (Nástroje muk ss. mučenníků)	28
10. " Pavel, poustevník (Kterak v Boha důvěřovati máme)	31
11. " Theodosius, arciolec mnichů (O samotě)	35
12. " Arkadius, mučenník (Kterak si ruce a nohy máme uřezovati)	38
13. " Veronika z Milána (Plnění povinnosti stavu svého)	40
14. " Hilarius, učitel Církve (O prostotě srdce)	43
15. " Maurus, opat (Jak působí dobrý příklad)	46
16. " Honoratus, biskup (Jak mocný je dobrý příklad)	48
17. " Antonin Vel. (Pravá pobožnost nečiní člověka zasmušilým)	50
18. Nastolení sv. Petra v Římě (Potřeba viditelné hlavy Církve sv.)	53
19. Sv. Kanut, král (Sám si škodí, kdo kněžími pohrdá)	56
20. " Fabian a Sebastian, mučennici (Statečnost křesťanská)	59
21. " Anežka, panna, mučennice (Proč máme býti čistoty a studu milovní?)	63
22. " Vincenc, mučenník (Co není a co je sv. trpělivost?)	67
23. Zasnoubení blah. P. Marie (Vznešenost stavu manželského)	70
24. Sv. Timotheus, biskup (O opilství)	72
25. Obrázení sv. Pavla (O pravém pokání)	74
26. Sv. Polykarp, biskup, mučenník (P. Ježíš je vtelený Bůh)	77
27. " Jan Zlatoustý, učitel Církve (O hlavní cnosti, jenž slove Síla)	81
28. Bl. Karel Vel., císař (Potřeba vyvíčení náboženského)	86
29. Sv. František Sales., biskup (Kniha: Duch sv. Františka Sales.)	88
30. " Jan Almužník, biskup (O almužně)	95
31. " Petr Nolasko (Vysvobození hříšníků)	98

Únor.

1. Sv. Ignác, mučenník, biskup (Držte se biskupa a kněží)	101
2. Očišťování P. Marie (Hromnic)	106
3. Sv. Blažej, mučenník, biskup	110
— " Ansgar, misionář (pokora činí člověka velikým)	112
4. " Ondřej Korsini, biskup (Pomoc v nemoci)	115
5. " Agatha, panna, mučennice (Pravá ślechta a svoboda)	118
6. " Dorothea, panna, mučennice (Milosrdenství a spravedlnost Boží)	122
7. " Romuald, opat, zakladatel řádu (O postu)	125
8. " Jan z Mathy, zakladatel řádu (O marné cti)	129
9. " Apollonia, panna, mučennice (Touha po smrti a samovraždě)	133
10. " Školastika, panna (O společnostech a co se v nich mluvívá)	135
11. " Sedm zakladatelů řádu Servitů (Úcta bolestné P. Marie)	138
12. " Rajmund (Láska k slovu Božimu)	141
13. Bl. Jordan (Pobožnost ke všemu užitečná)	144
14. Sv. Valentin, kněz, mučenník (O bluděnce rozumu a světle Kristu)	147
15. " Efrém, učitel Církve (Spravedlnost božská a lidská)	149
16. " Onesimus (Pýcha a blahosklonnost)	152
17. " Sylvinus (Lakomství a spokojenost)	154
18. " Simeon, biskup mučenník (Kterak kříž snášeti máme)	157
19. " Barbatus (O nejsvětější Svátosti oltářní)	159
20. " Nicefor, mučenník (O smířlivosti)	162
21. " Felix, biskup, mučenník (O Písmě sv. a úřadu učitel. v Církvi)	165
22. " Markéta z Kortony (O zpytování svědomí)	168
23. " Petr Damiani, biskup, učitel Církve (Úleva v hoři)	172
24. " Matěj, apoštol (Který hněv je hříšný?)	176
25. " Valburga, abatýše (Rozšiřovat nevěru marná práce)	178
26. " Porfyrius, biskup (Žda-li Svátí v nebi za nás orodují?)	182
27. " Baldomer (Denni pořádek křesťana)	185
28. " Roman, zakladatel řádu (O vřidnosti)	188
29. Den přestupný. Bezejmenným mučenníkům sv. lásky k bližnímu	191

Březen.

	Strana.
1. Sv. Roger (Nemáme bažiti po vysokých úřadech)	197
2. Bl. Karel, hrabě (O mírnosti a klidnosti)	200
3. Sv. Kunigunda, císařovna (Pomluva a na cti utržení)	203
4. " Kazimir, králevič (O zachování postu)	207
5. " Perpetua a Felicita (Očištec)	211
6. Bl. Bedřich, opat (Úřad faráře)	217
— " Kolletta, panna	221
7. Sv. Tomáš Aq., učitel Církve (O přítomnosti Boží)	223
8. " Jan z Boha, zakladatel řádu (O cnostech sv. Jana)	230
9. " Františka, vdova (O andělu strážném)	235
10. " 40 rytířů v Sebastě (Katolik se má co takový všude projevovati)	240
11. " Eulogius, kněz, mučenník (Spráčení-se povinností)	244
12. " Rehoř Vel., učitel Církve (Snaženlivost křesťanská)	247
13. " Nicefor (Úcta obrazů)	253
14. " Mathilda, císařovna (Jak almužny dávatí máme?)	256
15. " Longinus, mučenník (O pobožnosti k srdci P. Ježíše)	260
16. " Marie kajicnice (Kterak nad sebou bdíti máme?)	263
17. Bl. Jan Sarkander, mučenník (O poutích)	267
— Sv. Gertruda, panna	273
18. " Narcissus, mučenník, biskup (Znamení sv. kříže)	274
19. " Josef, pěstoun (Jak vezdejších statků vyhledávati máme?)	278
20. " Patricius, misionář (Vděčnost za dar viry)	282
21. " Benedikt, zakladatel řádu (Působení řádu sv. Beneše)	286
22. Bl. Mikuláš z Flüe (O sv. přijímání)	293
23. Sv. Turribius (Slovo Boží až posud v účincích bohaté)	299
24. " 14 pomocníků (Příklad Svatých a přimluva jejich)	303
25. Zvěstování P. Marie (O účt P. Marie co matky Boží)	306
26. Sv. Haštál, mučenník (O udavačství)	311
27. " Rupert, biskup (Jak umírá křesťan)	314
28. " Marie z Mallye (Milost a přirozenost)	318
29. " Jonáš a Barachjesu, mučennici (O křížové cestě)	322
30. Bl. Angela z Foligni (Křesťan se smi veselíti)	325
31. Sv. Achašius, biskup (Jaký je Bůh nepřítel Kristových)	331
— " Amadeus	334

Duben.

1. Sv. Hugo, biskup	337
2. " František z Pauly (O lásce k Bohu a k bližnímu)	340
3. " Agape, Chionia a Irene, mučennice (O čtení knih)	346
4. " Isidor, učitel Církve (Věla křesťanská)	350
5. " Vincenc Ferreri (Reformaci)	353
6. " Notker, opat (Zpěv církevní)	359
— " Vilém, opat	361
7. Bl. Herman Josef (Na čem se zakládá úcta ženských k P. Marii)	363
8. Sv. Albert, (Boží hrob)	367
— " Perpet, biskup (O testamentě)	369
9. " Marie, kajicnice (Vývoj a ovoce kajicnosti)	372
10. " Mechtilda, abatýše (Církevní rok)	377
11. " Lev Vel. papež (Osobní důstojnost)	382
12. " Sabas, mučenník (O upřímnosti v jednání)	387
13. " Hermenegild, mučenník (O opětém pádu do hříchu)	390
14. " Lidvina, panna (O slzách lidských)	393
15. " Petr Gonsalez (Boží milosrdenství a uslechtilost)	397
16. Bl. Benedikt Labr, žebrák (Útrpnost a citlivůstkářství)	400
17. Sv. Justin, mučenník (Bohoslužba prvňích křesťanů)	404
18. " Apollonius, mučenník (Ohledy na úsudek lidský)	408
19. " Leo IX. papež (O přítomnosti Ježíše Krista v Svátosti oltářní)	410
20. " Anežka z Monte P., abatýše (Pobožnost a pobožnůstkářství)	416
21. " Anselm, arcibiskup (Trojí sláva sv. Anselma)	418
22. " Epipodius a Alexander, mučennici (O bídném životě a smrti smilníků)	423
23. " Vojtěch, biskup, mučenník (Věra a národnost)	425
— Bl. Aegidius z Assisi	428
24. Sv. Jiri, mučenník (Zápas s nepřitelem spasení)	430

	Strana
25. Sv. Marek, evangelista (Z vnučení Ducha sv. psáno je Písmo sv.)	433
26. " Peregrin (O vychování dítek)	436
27. " Citta, služka (O vlastnostech křesťanského čeledína)	439
28. " Didymus, mučenník (Veliký hřích, svádění duše nevinné)	444
29. " Petr, mučenník (Inkvizice církevní)	447
30. " Kateřina Siena (O sv. trpělivosti)	452

Květen.

1. Sv. Filip a Jakob, apoštolové (Věra spojená se skutky)	457
2. " Athanasius, učitel Církve (O ducha přítomnosti sv. Athanasia)	461
3. Nálezení sv. krize (Sv. kříž, kniha nejpoučlivější)	465
4. Sv. Florian, mučenník (Lék našeho věku — náboženství)	468
5. " Pius V., papež (Slavnost sv. Růžence)	472
6. " Jan Damasc. (O účtě ss. obrazů)	475
— Jan před branou latinskou	478
7. " Stanislav, biskup, mučenník (O bratrském pokárání)	478
8. " Petr z Tarento (Cena ctě a vážnosti)	481
9. " Rehoř Naz., učitel Církve (Blahoslavení lkající)	484
10. " Antonín, biskup (Knež za našich dob)	488
11. " Mamertus, biskup (O významu průvodů a prosebních zvlášť)	492
12. " Pankrác, mučenník (O katakombách)	494
13. " Monika, vdova (Poslední prostředek vychovatelský)	497
14. " Bonifác, mučenník (Ochotné pohostinství)	500
15. " Isidor, rolník (Kterak stavu rolnického vážití si máme)	503
16. " Jan Nepomucký, mučenník (Pečet zpovědni)	507
17. " Paskal Bayl. (O cnostech jeho)	511
18. " Theodot, hospodský, mučenník (Hospody, besedy, spolky tovaryšů)	513
19. " Ivo, farář („Já nechci býti svatým!“)	516
20. " Bernardin (Síla v řeči)	519
21. " Felix, kaplan (Několiv výpů sv. Felixa)	522
22. " Julie, otrokyně, mučennice (Setrvání do konce)	525
23. Bl. Ondřej Bobola S. J. (Obráncové viry z našeho národa pošli)	528
24. Sv. Rogacian a Donacian, mučenníci (O trojím křestu)	531
25. " Magdalena z Pazzi (Chudí hříšníci)	533
26. " Filip Neri (Veselé mysli)	537
27. " Jan I. papež, mučenník (Soud Boží na věčnosti)	541
— Rehoř VII. papež	543
28. " Vilém Aquit. (Život klášterní)	—
29. " Maximin (O pohostinství)	546
30. " Ferdinand (O vojné)	549
31. " Angela Merici (Krása tělesná pomiji)	552

Červen.

Slavnost Božeho Těla	557
1. Sv. Pamfílus (O Písmě sv.)	560
2. " Photinus a mučenník Lyon (Svědectví pohanů o Svátosti oltářní)	562
3. " Klotilda, královna (O smíšených manželstvích)	565
4. " František Kar., zakladatel řádu (Vysoké hodnosti a úřady)	568
5. " Bonifác, apoštol Němců (Úcta jeho u Němců)	571
6. " Norbert, zakladatel řádu (Potřeba vůdce duchovního)	575
7. " Anna Gar. (Chudí duchem)	579
8. " Medard, biskup (Slavnost růžová)	581
9. " Primus a Felician, mučenníci (O pekle)	584
10. " Markéta, královna (Co může matka křesťanská)	588
11. " Barnabáš, apoštol (O skromnosti křesťanské)	590
12. " Jan z Fak. (Smrti nepaměť vrch pošetlosti)	593
13. " Antonín Pad. (Moc slova Božeho)	596
14. " Basil, učitel Církve (Ze se do hádek o viru pouštětí nemáme)	600
15. " Vít, mučenník (Vychování mládeže)	604
16. " Benno, biskup (Bez papeže není jednoty u víře)	606
17. " František Regis, misionář (O cnostech jeho)	610
18. " Arnulf, řeholník (O výhodách mladého věku)	613
19. " Gervaz a Protaz, mučenníci (Ostatky ss. na oltářích)	616
20. " Silverius, papež, mučenník (Kterak Pán bdí nad Církví svou)	618
21. " Aloysius (Pobožnost k sv. Aloysiovi)	621
22. " Paulin, biskup (Všem se zachovati nemožno)	625
23. " Edeltruda, abatyše (Čím kdo hřeší, tím bývá trestán)	628
24. " Jan Křtitel (Píseň)	630
25. " Ivan, ponstevník (O účtě patronů zemských)	633
26. " Jan a Pavel, mučenníci (Tupící náboženství)	636
27. " Ladislav, patron Sedmihradský (Spanilá mysli)	638
28. " Irenej, biskup, mučenník (Tradice)	641
29. " Petr, apoštol (O dobrodincích papežů římských)	644
30. " Pavel, apoštol (Ss. knížata apoštolská učí nás pokore)	652

Červenec.

1. Sv. Pambo (Jak máme almužnu dávat)	657
2. Navštívení blah. P. Marie (Vzor pravého přátelství)	659
3. Sv. Phokas, zahradník (Čím je hrob v očích katolického křesťana)	662
4. " Prokop, opat (Vítězství největší)	664
5. " Cyrill a Method, apoštolové Slovanští (Velehrad)	669
6. " Bohumila, manželka (Sváry v stavu manželském)	673
7. " Vilibald, misionář (S jakým úmyslem počít konati máme?)	676

	Strana
8. Sv. Alžběta, královna Port. (Blahoslavení pokojní)	679
9. " Kilian, misionář (Církev je apoštolská)	683
10. " Oldřich, biskup (Jak vznešený dar je víra křesťanská)	687
11. " Petr, For., zakladatel řádu (O vychování dítek)	693
12. " Jan Kvalbert, zakladatel řádu (O lásce k nepřítelům)	696
13. " Markéta, panna, mučennice (Čistota panenská je perla)	699
14. " Bonaventura, učitel Církve (Dokonalost života)	702
— Bl. Hroznata, zakladatel kláštera Teplského	704
15. Sv. Jindřich, císař (Pravá pobožnost)	706
16. " P. Marie Karmelské (O sv. škapulíři)	709
17. " Alexius, žebrák (V čem záleží bohumilá chudoba)	712
18. " Kamillus, zakladatel řádu (Prispěti umírajícím)	715
19. " Vincenc de Paula (Ústavy sv. Vincencia)	719
20. " Eliáš, patron Chorvatů (Starý a Nový Zákon)	723
21. " Daniel, prorok (Modloslužba Slovanů)	727
22. " Maria Magd. (Přirozenost a milost)	730
23. " František Sol. (Člověče! k čemu jsi?)	736
24. " Kristina, mučennice (Smlouva křestní)	739
25. " Jakub Větší, apoštol	741
— Legenda o sv. Kristoforu (báseň)	744
26. Sv. Anna (Požehnání na dítkách)	745
27. " Pantaleon, lékař, mučenník (Proč se nestávají zázraky posud?)	748
28. " Jan Kol. (Řád Jesuitů)	750
29. " Marta	753
30. " Julita, mučennice (Soud Boží nad Diokleciánem)	756
31. " Ignác z Loyoly (Řád Jesuitův)	759

Srpen.

1. Sv. Petr v okovech (Úcta okovů sv. Petra)	765
2. " Alfons Ligouri (Sv. Misie)	768
3. Bl. Kateřina Tom. (Pobožnost pravá a lichá)	770
4. Sv. Dominik (Sv. Růžence)	773
5. P. Marie Sněžné (O obrazech posvátných)	778
6. Slavnost Proměny Páně (O nebi)	781
7. Sv. Kajetan, zakladatel řádu (Přepych)	785
8. " Cyriak a soudruzi, mučenníci (O lásce prvňích křesťanů)	787
9. " Emidius, biskup, mučenník (Chvalozpěv)	790
10. " Vavřinec, mučenník (Poklady pravé)	792
11. " Filumena, mučennice (Objevení sv. Filumeny po 1500 letech)	796
12. " Klara, zakladatelkyně řádu (Clara claritate clara)	799
13. " Hypolit mučenník	802
— " Kassian, mučenník (Shýbej ditko své od mládí)	802
14. " Athanasia (Krása cnosti)	804
15. Nanebevzetí P. Marie (Maria důvěra sklicených)	806
— Sv. Napoleon, mučenník	810
16. " Hyacinth, misionář (Uvedení Dominikánů na Moravě)	811
17. " Rochus, (Pohled na neduživce spasitelný)	813
18. " Helena, císařovna (Pravá šlechta a panská vznešenost)	816
19. " Ludvik, biskup (Pozdravení andělské)	819
20. " Bernard, opat (Židě)	821
21. " Johanna Chant. (Obět lásky dětské)	826
22. " Symforián, mučenník (Láska bliženské a srdce materské)	829
23. " Filip Benic (Snášenlivost, pokojemilovnost a snaha smířovat)	831
24. " Bartoloměj, apoštol (Rozšíření viry křesťanské)	834
25. " Ludvik, král (Tažení křížácká)	837
26. " Genesisius, herec (Divadelní hry)	840
27. " Josef Kal. (Vychování mládeže)	843
28. " Augustin, učitel Církve (Pýcha učenců)	846
29. Stěti sv. Jana (Tři koruny)	850
30. Sv. Rosa z Limy (O pekle)	852
31. " Rajmund (Utrpení za odměnu)	856

Září.

1. Sv. Jilji, opat (Jak ho následovati máme?)	861
2. " Štěpán, král (Perly v koruně jeho)	864
3. " Serapia (O stavě čeledínů)	867
4. " Rosalia, mučennice (Pohřeb katolického křesťana)	870
5. " Vavřinec Just. (Obraz kněze v duchu našeho věku)	874
6. " Magnus, opat (Vděčnost k věrověstům)	878
7. " Regina, mučennice (Zahálka)	881
8. Narození P. Marie (Záslny Slovanů)	884
9. Sv. Korbinian, biskup (Vděčnost k sv. patronům)	887
10. " Mikuláš Tol. (O lásce k dušem v očistci)	890
11. " Pulcheria, panna (Ohledy lidské)	893
12. " Guido, kostelník (Město Jerusalema)	895
13. " Notburga, služka (Rada čeledínů)	901
14. Povýšení sv. krize (Jerusalema)	904
15. Sv. Cyprian, mučenník (Útěcha v smrti)	908
16. " Ludmila, mučennice (Křesťanská matka a vdova)	911
17. " Hildegarda, abatyše (Visie)	915
18. " Tomáš z Vill. (To zdědil po rodičích)	918
19. " Januar, biskup (Neodkládej s pokáním)	921
20. " Eustach, mučenník (Cesta do nebe)	923
21. " Matouš, apoštol (O ss. evangeliích)	926
22. " Mauric a spol. (Křesťan a revoluci)	930

23. Sv. Thekla, mučennice (Zákon svátský)	938
24. " Jaromír, biskup (Budoucnost)	936
25. " Pacifik (Nestyď se za kázeň)	938
26. " Justina a Cyprian (Pověra)	940
27. " Kosma a Damian (Obsluha nemocných)	943
28. " Václav (Návěsta nejsvětější Svátosti oltární)	946
29. " Michal (Bratrstvo sv. Michala)	951
30. " Jarolím (Učenost)	954

Ríjen.

Slavnost sv. Růžence	957
1. Sv. Melar, mučenník (Posvátné dětství)	959
2. " Tomáš z Kant. (Zdraví duše)	961
3. " Diviš (Věřím v těla vzkříšení)	964
4. " František Serafinský (Chudoba)	966
5. " Placid a tovaryši (O pomluvě)	971
6. " Bruno, zakladatel rádu (Věčnost a mlčení)	974
7. " Thais, poustevnice (Matka křesťanská a nekřesťanská)	976
8. " Brigitta, vdova (Zjevení o soudě Božím)	979
9. " Guntér, opat (Národní nenávisť)	982
10. " František Bor. (Příčiny pomluvy)	985
11. " Tarachus, P. a A. mučenníci (Proč se nazývá Ježíš Kristus)	989
12. " Max, biskup, mučenník (Celý život máme obětovati Ježíši Kristu)	993
13. " Eduard, král (Pohled na neduživce spasitelný)	995
14. " Kalixt, p., mučenník (Hřbitov sv. Kalixta)	998
15. " Teresie (Osmero blahoslavenství)	1001
16. " Havel, opat (Opatství sv. Havelské)	1005
17. " Hedvik, patron Slezský	1007
— Bl. Markéta M. Alakok (Pobožnost k srdci P. Ježíše)	1009
— " Lukáš, evangelista	1010
— " Pavel z kříže (Pasionisté)	1012
19. " Petr z Alkantary (Statky pozemské)	1013
20. " Jan z Kenty (Báseň)	1016
— " Vendelin, opat	1017
21. " Ursula, panna, mučennice (Cena panenství)	1021
22. " Agathon, poustevník (Porekadla toho Svátého)	1022
23. " Jan Kapistran (O vojně)	1024
24. " Armella, panna (Láska k Bohu)	1027
25. " Krispin a Krispinian (Modli se a pracuj)	1031
26. " Lucian a Marcián (Caroději a duchové)	1033
27. " Frumentius (Trvání Církve katolické)	1035
28. " Simon a Juda, apoštolové (Ostatky sv. Judy)	1037
29. " Narciss, biskup (Následky pomluvy)	1040
30. Bl. Stefána (Obrácení na viru katolickou)	1042
31. Sv. Volfgang, biskup (Nezištnost)	1044

Listopad.

1. Všech Svatých	1049
— Sv. Justus, patron v Terstě	1054
2. Věrných Dušiček (Báseň)	1056
3. Sv. Malachiáš, biskup. (Neodkládej s posledním pomazáním)	1061
4. " Karel Bor., biskup (Sněm Tridentický)	1064
5. " Ida (Vášně lidské hadi)	1066
6. " Leonard, poustevník (Věznem jsem byl, a navštívili jste mne)	1069
7. " Engelbert, biskup (Představení, konejte spravedlnost)	1072

8. Sv. Bohumír (Troji předchůdce soudu Božeho)	1074
9. Posvěcení chrámu nejsvětějšího Spasitele (Obřad svěcení chrámu)	1077
10. Sv. Ondřej Avell. (Jak máme zužitkovati čas)	1080
11. " Martin, biskup (Rozdil stavu)	1083
12. " Martin, papež (Spor církevní)	1086
13. " Stanislav Kostka (Pokora)	1089
14. " Homobonus, kupec (Kupectví)	1092
15. " Leopold, patron Rakušanů (Pobožnost, nejkrásnější ozdoba panovníků)	1095
16. " Albert, biskup	1099
17. " Rehoř Divotvorec (Pomníky po smrti)	1102
18. Posvěcení chrámu sv. Petra a Pavla v Římě (Dějiny oltáře)	1105
19. Sv. Alžběta (Kdy máme ukazovati trpělivost)	1110
20. " Edmund (Světový pořádek)	1114
21. Obětování P. Marie	1117
22. Sv. Cecilie, mučennice (Je li kdo vesel, at zpívá)	1120
23. " Klement, papež (Kaple sv. Klementske u nás)	1122
24. " Jan z Kříže (Tři osidla představených)	1127
25. " Kateřina, mučennice (Prospějeme v moudrošti)	1130
26. " Konrád, biskup (O dobrém a zlém svědomí)	1134
27. " Virgil, patron Tyrolský (Vody léčivé)	1138
28. " Štěpán Mladší (K čemu obrazy Svatých?)	1141
29. " Saturnin (Skutky tělesného milosrdí)	1144
30. " Ondřej, apoštol (Sláva a útěcha sv. kříže)	1147

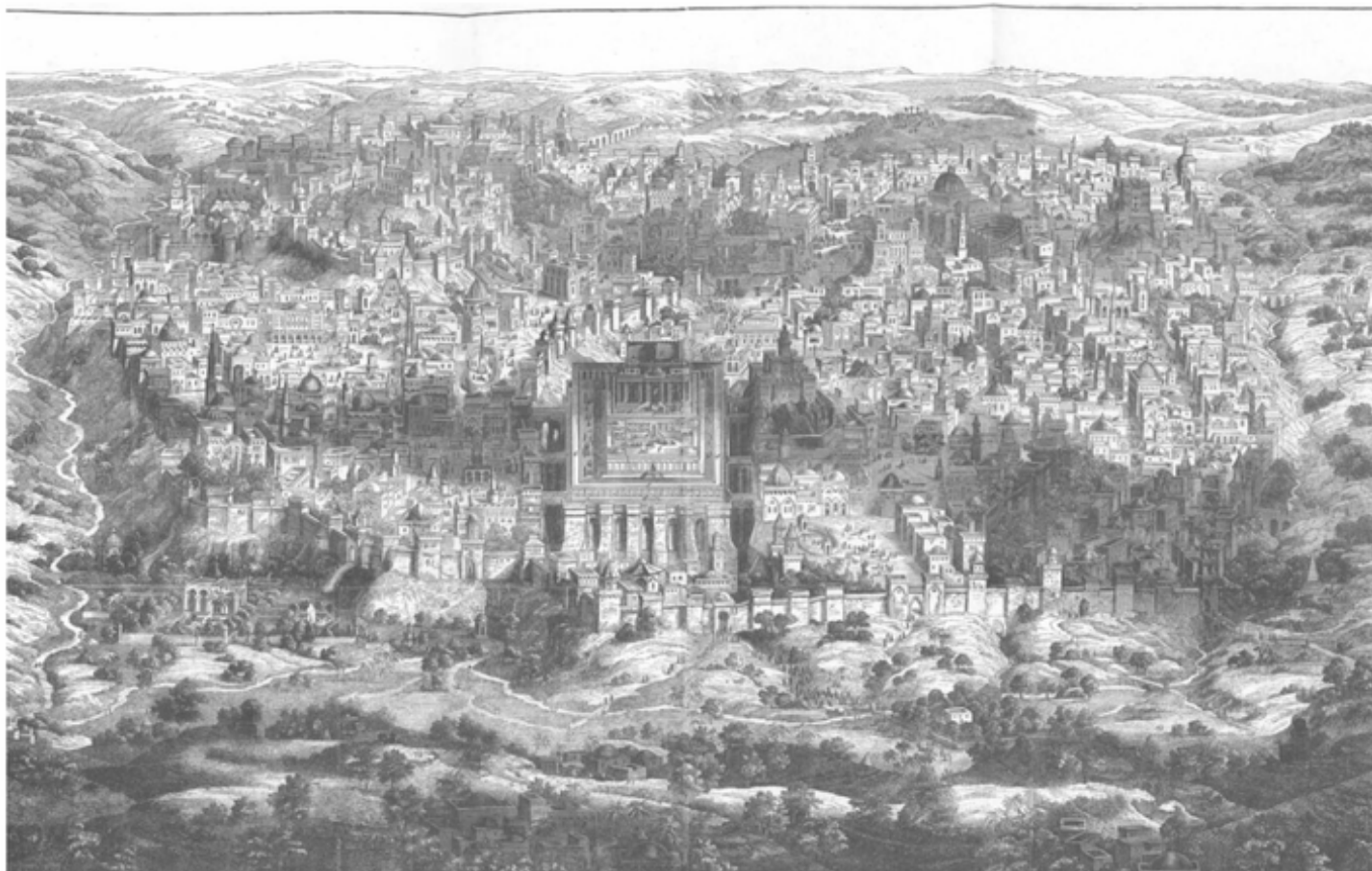
Prosinec.

1. Sv. Eligius, biskup (O tanečních veselostech)	1153
2. " Bibiana, mučennice (O pokušení)	1156
3. " František Xav. (Zvony v katolické Církvi)	1158
4. " Barbora (Lépe krivdu snášeti než činiti)	1163
5. " Petr Chrys., učitel Církve (Odpadnutí od víry)	1166
6. " Mikuláš, biskup (Památka sv. Mikuláše)	1170
7. " Ambrož, učitel Církve (Ambrož a Theodosius)	1173
8. Nepoškvrněné početí blah. P. Marie (Maria nás učí sloužiti Bohu)	1177
9. Bl. Petr Kanis. (Vira katolická je samospasitelná)	1180
10. Sv. Eulalie (Rozhodnost)	1184
11. Bl. Germana Koušin (Nesuďme dle zevnějška)	1186
12. Sv. Ottilie, abatýše (Jak se chovati v nemocích)	1190
13. " Lucie, mučennice (Čtyřerou suchých dnů)	1193
14. " Spiridion, patron Dalmat. (Síla modlitby)	1197
15. " Kristina, služka (O pravé bohoslužbě)	1200
16. " Adelaida (Máme býti vděční Bohu i za nepřijemné)	1204
17. " Olympius (Utěcha v utrpení)	1208
18. Očekávání P. Marie (Úcta Marie důkaz Božství Kristova)	1210
19. Sv. Timotheus a Maura (Neraď k hříchu)	1214
20. " Petr Klaver, misionář (Hluchota duchovní)	1217
21. " Tomáš apoštol (Studnice nevěry)	1222
22. " Servulus, žebrák (Lakomství je vodnatelnost duše)	1227
23. " Viktorie (Důstojnost člověka a křesťana)	1230
24. " Adam a Eva (Pád rájský a následky jeho)	1233
25. Boží hod Vánoční (Slavnost chudých)	1238
26. Sv. Štěpán (Vzor lásky k nepřátelům)	1242
27. " Jan, apoštol, evangelista (O nejsv. Trojici a sv. kříži)	1246
28. " Mladáček (Nedávej dítěti pohoršení)	1250
29. " Tomáš Kant. (Svoboda Církve)	1252
30. " Kolumba (O sv. pomazání posledním)	1257
31. " Sylvester (Život lidský a nový rok)	1261

O m y l y t i s k u.

Stránka 1002 1. Listopad sv. Justus - druhý sloupec má býti strana: 1056.
 1098 Leopold " " řádek 3. shůry místo panictví čti: panovníků.
 1248 " " " " 10. " po slově a poroučí: musí býti přidáno: třetí pak list kratinký napsal sv. Jan Gájovi.

Svaté město Jerusálém za času Krista Pána.

<p>Dělní město Akra. 1. Svatec Irlan. 2. B. na rybn. 3. Vezr. Hamael. 4. Vezr. Eneath. 5. Dům Jeremia. 6. Brána Dama. 7. Vezr. Eneath. 8. Dům Jeremia. 9. Dům Jeremia. 10. Dům Jeremia. 11. Dům Jeremia. 12. Vezr. Eneath. 13. Vezr. Eneath. 14. Dům Jeremia. 15. Dům Jeremia. 16. Dům Jeremia.</p>	<p>8. Pálek Hebevy. 9. Brána Herodova. 10. Brána ranní. 11. Akra. Irlan. An. 12. Vezr. Eneath. 13. Vezr. Eneath. 14. Dům Jeremia. 15. Dům Jeremia. 16. Dům Jeremia. 17. Dům Jeremia. 18. Dům Jeremia. 19. Dům Jeremia. 20. Dům Jeremia. 21. Dům Jeremia. 22. Dům Jeremia. 23. Dům Jeremia.</p>	<p>24. Třpytón G. á. 25. Třpytón G. á. 26. Třpytón G. á. 27. Třpytón G. á. 28. Třpytón G. á. 29. Třpytón G. á. 30. Třpytón G. á. 31. Třpytón G. á. 32. Třpytón G. á. 33. Třpytón G. á. 34. Třpytón G. á. 35. Třpytón G. á. 36. Třpytón G. á. 37. Třpytón G. á. 38. Třpytón G. á. 39. Třpytón G. á. 40. Třpytón G. á. 41. Třpytón G. á.</p>	<p>31. rína cefl. 32. Dům Hrakul. 33. Zlatá brána. 34. Brána Wiphkad. 35. Brána Wiphkad. 36. Brána Wiphkad. 37. Brána Wiphkad. 38. Brána Wiphkad. 39. Brána Wiphkad. 40. Brána Wiphkad. 41. Brána Wiphkad. 42. Brána Wiphkad. 43. Brána Wiphkad. 44. Brána Wiphkad. 45. Brána Wiphkad. 46. Brána Wiphkad. 47. Brána Wiphkad. 48. Brána Wiphkad. 49. Brána Wiphkad. 50. Brána Wiphkad.</p>	<p>42. Věže a i kolen. 43. Brána svat. 44. Brána Vezr. 45. Věže a i kolen. 46. Věže a i kolen. 47. Věže a i kolen. 48. Věže a i kolen. 49. Věže a i kolen. 50. Věže a i kolen. 51. Věže a i kolen. 52. Věže a i kolen. 53. Věže a i kolen. 54. Věže a i kolen. 55. Věže a i kolen. 56. Věže a i kolen. 57. Věže a i kolen. 58. Věže a i kolen. 59. Věže a i kolen. 60. Věže a i kolen.</p>	<p>60. Pálek Herodova. 61. Vezr. Hippoc. 62. Vezr. Hippoc. 63. Vezr. Hippoc. 64. Vezr. Hippoc. 65. Vezr. Hippoc. 66. Vezr. Hippoc. 67. Vezr. Hippoc. 68. Vezr. Hippoc. 69. Vezr. Hippoc. 70. Vezr. Hippoc. 71. Vezr. Hippoc. 72. Vezr. Hippoc. 73. Vezr. Hippoc. 74. Vezr. Hippoc. 75. Vezr. Hippoc. 76. Vezr. Hippoc. 77. Vezr. Hippoc. 78. Vezr. Hippoc. 79. Vezr. Hippoc. 80. Vezr. Hippoc.</p>	<p>75. Rybník had. 76. Rybník had. 77. Rybník had. 78. Rybník had. 79. Rybník had. 80. Rybník had. 81. Rybník had. 82. Rybník had. 83. Rybník had. 84. Rybník had. 85. Rybník had. 86. Rybník had. 87. Rybník had. 88. Rybník had. 89. Rybník had. 90. Rybník had. 91. Rybník had. 92. Rybník had. 93. Rybník had. 94. Rybník had. 95. Rybník had.</p>	<p>94. J. h. is. 95. J. h. is. 96. J. h. is. 97. J. h. is. 98. J. h. is. 99. J. h. is. 100. J. h. is. 101. J. h. is. 102. J. h. is. 103. J. h. is. 104. J. h. is. 105. J. h. is. 106. J. h. is. 107. J. h. is. 108. J. h. is. 109. J. h. is. 110. J. h. is. 111. J. h. is. 112. J. h. is. 113. J. h. is. 114. J. h. is. 115. J. h. is.</p>	<p>1. roby skald. 2. roby skald. 3. roby skald. 4. roby skald. 5. roby skald. 6. roby skald. 7. roby skald. 8. roby skald. 9. roby skald. 10. roby skald. 11. roby skald. 12. roby skald. 13. roby skald. 14. roby skald. 15. roby skald. 16. roby skald. 17. roby skald. 18. roby skald. 19. roby skald. 20. roby skald.</p>
--	---	---	--	--	--	--	---	--